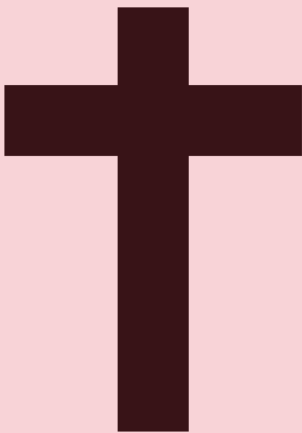

Metĩndjwỳnh Kute
Memã Kabẽn Ny Jarẽnh

New Testament in Kayapó (BR:txu:Kayapó)

Metĩndjwỳnh Kute Memã Kabẽn Ny Jarẽnnh New Testament in Kayapó (BR:txu:Kayapó)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kayapó

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kayapó [txu], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kayapó

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
385317df-3c6a-53ac-81db-0815750ed560

Contents

Matêu	1
Makô	91
Ruka	141
Djuão rax	232
Metîndjwÿnh Karô	292
Rôma	367
Kôritu kumrêx	412
Atâri Kôritu	453
Garaxa	481
Epexu	497
Pirpu	513
Korxi	523
Texarônika kumrêx	534
Atâri Texarônika	543
Ximoxi kumrêx	548
Atâri Ximoxi	560
Xitu	568
Piremô	573
Mekbê idjaer	576
Xijagu	607
Pedru kumrêx	618
Atâri Pedru	630
Djuão kumrêx	637
Atâri Djuão	648
Djuãoo ino rer	650
Djuda	652
Mÿjja apôx	656

Matêu memã Jeju'ã ujarênh ne ja.

Matêu ne prĩne Jeju'ã ajarê, rwýk djã kraxrũm ne 'ã ujarênh tẽn àbir djãmã kumẽ. Matêubê ne Jeju kôt ba djwýnh'ô. Nãm bẽnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djãkam nhỹ nhyam kam Jeju kum kabẽn nhyam tu kum iren kam mã Jejukôt ajkamẽ. Kôt bikamênh tẽn rá'ã nhyam Jeju wabi. Nhyam kam prĩne gwaj bamã Jeju'ã pi'ók no'ók ne. Kute Jeju pykabê ar bari noo omũnh ne amako kute mar kôt ne gwaj bamã 'ã pi'ók no'ók ne.

Matêu nhidji 'ôdjwýbê ne Rewi.

Jeju nhingêt'ã ujarênh kady ne ja.

Ruk 3.23

¹ Ba, ibê Matêu ne ba pi'ókkam ar amã ikabẽn jarê. Dja ba ar amã Jeju Kritu'ã ajarê. Metĩndjwýnh ne 'ã Bẽnjadjwýrbê kumkati mẽ. Kute 'ã Bẽnjadjwýrbê kumkati mênhkôt ne me Jejumã Kritu jarê. Dja ba Jeju Kritu nhingêt kumrêx'ã ar amã ajarê. Aben nhitepã ar amã ingêt djãri arênhho tẽ. O tẽn arým 'ã ar amã pi'ók no'ók gar arên ama. Jeju nhingêtbê ne Dawi. Ne ingêt 'ôdjwýbê Abraão.

² Ingêt Abraão ne Idjak dji.

Idjak dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatãnh ne ar ba. Ar ba:n kam arým Djako dji.

Djako dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatãnh ne ar ba. Ar ba: nhyam kam arým aben kukãm Djudamê kamy ar adjuw.

Djudamê kamy ar adjuw nhyam ar arým apôx. Apôx ne kam arým abatãnh ne ar ba.

³ Nhyam kam Djuda arým Tamaremã Perêmê Djera ar adjuw.

Perêmê Djera ar adjuw nhyam ar arým apôx. Apôx ne arým abatãnh ne ar ba. Ar ba: nhyam kam Perê arým Êrô dji.

Êrô dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatãnh ne ar ba. Ar ba:n kam arým Arão dji.

Arão dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatãnh ne ar ba.

⁴ Ar ba:n kam arým Amĩnadabi dji.

Amĩnadabi dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatãnh ne ar ba. Ar ba:n kam arým Naxô dji.

Naxô dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatãnh ne ar ba. Ar ba:n kam arým Xamão dji.

Xamão dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatãnh ne ar ba.

⁵ Ar ba:n kam arým Rabemã Bôadji dji.

Bôadji dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatãnh ne ar ba. Ar ba:n kam arým Ruximã Ôbet dji.

Ôbet dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatãnh ne ar ba. Ar ba:n kam arým Djexe dji.

Djexe dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatãnh ne ar ba.

⁶ Ar ba:n kam arým Dawi dji.

Dawi dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatãnh ne ar ba. Ar ba:n kam arým kubê bẽnjadjwýr rax. Ar ba:n kam arým Urij prômã Xaromão dji.

Xaromão dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatãnh ne ar ba.

⁷ Ar ba:n kam arÿm Robowão dji.

Robowão dji nhy m arÿm kato. Katon kam arÿm abatàn h ne ar ba. Ar ba:n arÿm Abij dji.

Abij dji nhy m arÿm kato. Katon kam arÿm abatàn h ne ar ba. Ar ba:n arÿm Adja dji.

Adja dji nhy m arÿm kato. Katon kam arÿm abatàn h ne ar ba.

⁸ Ar ba:n arÿm Djoxapa dji.

Djoxapa dji nhy m arÿm kato. Katon kam arÿm abatàn h ne ar ba. Ar ba:n arÿm Djorão dji.

Djorão dji nhy m arÿm kato. Katon arÿm abatàn h ne ar ba. Ar ba:n arÿm Udji dji.

Udji dji nhy m arÿm kato. Katon arÿm abatàn h ne ar ba.

⁹ Ar ba:n arÿm Djotão dji.

Djotão dji nhy m arÿm kato. Katon kam arÿm abatàn h ne ar ba. Djotão ar ba:n arÿm Akadji dji.

Akadji dji nhy m arÿm kato. Katon kam arÿm abatàn h ne ar ba. Ar ba:n arÿm Edjekij dji.

Edjekij dji nhy m arÿm kato. Katon kam arÿm abatàn h ne ar ba.

¹⁰ Ar ba:n arÿm Manaxe dji.

Manaxe dji nhy m arÿm kato. Katon arÿm abatàn h ne ar ba. Ar ba:n arÿm Amõ dji.

Amõ dji nhy m arÿm kato. Katon arÿm abatàn h ne ar ba. Ar ba:n arÿm Djoxij dji.

Djoxij dji nhy m arÿm kato. Katon kam arÿm abatàn h ne ar ba.

¹¹ Ar ba:n arÿm Djekonijmẽ kamy ar adjuw.

Djekonijmẽ kamy ar adjuw nhy m ar arÿm apõx. Apõx ne kam arÿm abatàn h ne ar ba. Nhy m kam me kurẽ djwÿnh arÿm me bẽ idjaer'ÿr prõt ne kam me pa 'amÿn meo mõ. Me pardja'ã meo mõ. Krÿrxbẽ Babirõnij'ÿr meo mõn meo bõx.

¹² Nhy m me krÿrxbẽ Babirõnijkam ar ba: nhy m kam Djekonij arÿm Xarati dji.

Xarati dji nhy m arÿm kato. Katon kam arÿm abatàn h ne ar ba. Ar ba:n arÿm Djorba dji.

Djorba dji nhy m arÿm kato. Katon kam arÿm abatàn h ne ar ba.

¹³ Ar ba:n arÿm Abidji dji.

Abidji dji nhy m arÿm kato. Katon kam arÿm abatàn h ne ar ba. Ar ba:n arÿm Eriki dji.

Eriki dji nhy m arÿm kato. Katon kam arÿm abatàn h ne ar ba. Ar ba:n arÿm Adjõ dji.

Adjõ dji nhy m arÿm kato. Katon kam arÿm abatàn h ne ar ba.

¹⁴ Ar ba:n arÿm Xadoki dji.

Xadoki dji nhy m arÿm kato. Katon arÿm abatàn h ne ar ba. Ar ba:n arÿm Akĩ dji.

Akĩ dji nhy m arÿm kato. Katon arÿm abatàn h ne ar ba. Ar ba:n arÿm Eriju dji.

Eriju dji nhy m arÿm kato. Katon arÿm abatàn h ne ar ba.

¹⁵ Ar ba:n arÿm Erijdjõ dji.

Erijdjõ dji nhy m arÿm kato. Katon arÿm abatàn h ne ar ba. Ar ba:n arÿm Matã dji.

Matã dji nhym arým kato. Katon arým abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n arým Djako dji.

Djako dji nhym arým kato. Katon arým abatànĥ ne ar ba.

¹⁶ Ar ba:n arým Jôdje dji.

Jôdje dji nhym arým kato. Katon arým abatànĥ ne ar ba. Ne kam arým kubê Marij mjên.

Ne kam arým Jeju'ÿr o bôx. Marij kurüm ne arým Jeju kato. Katon kam arým abatànĥ ne ar ba.

Be, Jeju nhingêt'ã ujarênĥ ne ja. Jejubê ne me ô Bênjadjwÿrbê kumkati. Kubê ne Kritu.

¹⁷ Be, Abraão krakam kra mã aben djô'ã apôx. Nhym me aben nhitepã ar'ã akre: nhym ar kute 14 pyrãk ne aben djô'ã apôx nhym me kam Dawi'ÿr o bôx. Nhym kam Dawi krakam kra mã aben djô'ã apôx. Nhym me aben nhitepã ar'ã akre: nhym ajte ar kute 14 pyrãk ne aben djô'ã apôx. Nhym me kam arým me kurê djwÿnh kute mebê idjaer pytãr'ÿr o bôx. Me me utãn krÿraxbê Babirônij'ÿr meo bôx. Nhym kam me krakam kra mã aben djô'ã apôx. Nhym me aben nhitepã ar'ã akre: nhym ajte ar kute 14 pyrãk ne aben djô'ã apôx. Nhym me kam arým Kritu'ÿr o bôx. Metÿndjwÿnh kute 'ã Bênjadjwÿrbê kumkati mênĥkôt ne me kum Kritu jarê.

Jeju nã kurüm kator kadjy ne ja.

Ruk 1.26

¹⁸ Jakam dja ba Jeju Kritu kator'ã ajarê. Nã kurüm kator'ã ajarê. Nãbê ne Marij. Metÿndjwÿnh Karô ne Marij'ÿr bôx nhym arým tujarô. Marij tujarô kêttri ne Jôdje arým amim kum kabên nhym me kunÿ kuma. Nãm amim kum kabên kajgobit. Kraxje kute o nôr kêt. Nhym kam arým tujarô. Tujarô nhym arým omû. ¹⁹ Ne kam bit kute kangamã. Jôdje mexkam bit kute me kãxã kangamãn amim karôo nhÿn amim,

–Ne ba ren me krãptÿ nhipôkri kanga nhym ren me arým kam ngryk ne. Ba me krãptÿ kãxã kanga. Nãm ã mexkam amim ane. ²⁰ Nãm ã amim anhÿro nhÿn kam nôn arým ngôr. Ngôr nhym aêrbê Bênjadjwÿr djwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh'ô arým 'ÿr bôx nhym ôtkam arým omû. Nhym kum,

–Jôdje, Dawi tãmdjwÿ, arým aprô tujarôkam kwãrÿk wãnh adjumar punu kêt. Mrãmri dja ga ï tu 'ÿr amôrĥkumrêx. Djãm axwe? Kati. Metÿndjwÿnh Karô ne 'ÿr bôx nhym arým tujarô. ²¹ Dja kra ruw ga kam kum Jeju jarê. Mÿkam dja ga kum ja jarê? Bir, dja ô me wÿnh axwebê me utã. Kam dja ga kum Jeju jarê. Nãm ã Metÿndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh'ô Jôdjemã ane. Mÿj'ã ne idjibê Jeju amijakre? Bir, me utãr djwÿnh'ã ne amijakre.

²²⁻²³ Amrêbê: ne Bênjadjwÿr djwÿnh Jeju nã tujarô'ã ajarê. Kabên jarênĥ djwÿnhmã 'ã ajarê. Nhym arým kukwakam me bakukãmãremã kum, “Me kurerer'ô, me'ô kraxje kute o nôr kêtja dja arým tujarô nhym ï kra ruw. Nhym me arým idji'ã abenmã kum, ‘Emane’, anhÿro ba.”

Nãm ã kabên jarênĥ djwÿnh Bênjadjwÿr djwÿnh kukwakam me bakukãmãremã ane. Nhym kam me aben djô'ã arênĥo môm arênĥo môr tãmtã arým 'ÿr o bôx. Tû:mrãm me bakamingrãnyrekam Jeju nã katon arým abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n arým tujarôkumrêx. Kraxje me'ô kute o nôr kêtĥam arým tujarôkumrêx. Me kute me bakukãmãremã 'ã ujarênĥ kôt arým ã tujarôo ane. Kabên jarênĥ djwÿnh ne me bakukãmãremã kum,

–Nhym me arým idji'ã abenmã kum, “Emane”, anhÿro ba. Be, ne ren me me bakabênkôt idjibê Emãne'ã abenmã kum,

—Kubê ne me banhõ Metĩndjwýnh. Me banhõ Metĩndjwýnh arým me baro'ã ar ba. Nãm ã kabên jarênh djwýnh me bakukãmãremã ane.

²⁴ Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh prõ'ã Jõdjemã karõn arým kum karõ pa. Nhyr arým krã kato. Ne kam arým kabên kõt prõ'ýr mõ. ²⁵ Nãm 'ýr mõr kajgon ikõ'ã ikwã kêt. Kra rwýkkambit ne ikõ'ã ikwã. Nãm 'ýr mõr kajgo nhyr kam arým kra kutewa ruw nhyr kumý. Kumý nhyr arým kum Jeju jarê.

2

Ar kute kanhêtire mar'ã ujarênh kadjy ne ja.

¹ Ar kute kanhêtire mar ne ar myt apõx djã kurũm tẽ. Tẽ: nhyr arým akati krãptĩ apêx nhyr ar arým Djeruxarêkam bõx. Pykabê Djudêjakam krĩraxbê Berêkam ne Jeju ruw. Bẽnjadjwýr raxbê Erodji memã ýrri ne ruw. ² Ar kute kanhêtire mar Djeruxarêkam bõx ne arým me kukjêro tẽ. Ar memã kum,

—Nhýnh ne me'õ prĩreja? Dja kubê mebê idjaer nhõ Bẽnjadjwýr rax. Kanhêtire kute rwýk'ã amijakre ne bar arým omũ. Myt apõx djã'ãnh ne bar omũn kam amrê 'ýr tẽn arým bõx. Ije kum rax jarênhmã bõx, ane. Nãm ar ã memã anhýro tẽmo ane. ³ Memã anhýro tẽ: nhyr arým bẽnjadjwýr raxbê Erodji kuma, me kute ar arênhja ma. Kuman arým axwe: umar ne. Djeruxarêkam me kunĩdjwý axwe: umar ne. ⁴ Nhyr kam Erodji arým amiwýr me rũnh 'uw. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ Mõjdjê kukrãdjã mar djwýnhmẽ amiwýr me ku'uw ne amijã meo akuprõ. Ne kam arým abej me kukjêro nhýn memã kum,

—Nhýnh ne Kritu rwýkmã? Nhýnh ne Kritu rwýk djãja? ane. Metĩndjwýnh kute 'ã Bẽnjadjwýrbê kumkati mênhkõt ne me kum Kritu jarê. ⁵ Nãm Erodji memã ane nhyr me kum,

—Pykabê Djudêjakam krĩbê Berêkam ne rwýk djã. ⁶ Amrêbê: ne Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnhmã arê. Kritu rwýk djã'ã kum ajarê. Nhyr kukwakam me bakukãmãremã 'ã ajarê. Me krĩmã arên kum,

“Pykabê Djudêjakam krĩbê Berê, amã ne ba ikabên ne. Djãm Djudêjakam akajgo got?

Abê bẽnjadjwýr rax pyrãk. Djudêjakam me bẽnjadjwýr kunĩ dja amã arax jarê. Mýkam?

Bir, akam dja me'õ prĩre ruw ne ĩ arým bẽnjadjwýr rax. Ne arým inhõ mebê idjaer pumũn meo ba.

Dja meo ba kute mrãmri ne mryki'ãtomtio ba djwýnh kute õ mryo ba pyrãk”, ane.

Nãm kabên jarênh djwýnh ã me bakukãmãremã anen arým 'ã pi'õk no'õk ne. Ga, Berêkam Kritu rwýkja pumũ. Pi'õk jakõt ne bar arým omũ. Nãm me rũnh ã Erodjimã ane. ⁷ Nhyr kam bẽnjadjwýr Erodji amipdjun amiwýr ar kute kanhêtire mar 'uw nhyr ar arým 'ýr bõx. 'Ýr bõx nhyr me kãxã arkum,

—Nhýnhjakam ne kanhêtire amirĩt djã? Mýj ne kanhêtire kute amirĩt'ã amex kute? ane. Nhyr ar arým prĩne kum arê. ⁸ Nhyr kam arým Berêmã ar anon arkum,

—Aje. Dja gar tẽn prĩne me'õ prĩre jabej ne kum akato. Kum akaton on amrê iwýr tẽn imã 'ã ajarê. Badjwý 'ýr itêm ne ije kum rax jarênh prãmkuvrêx. Aj mã, ane.

⁹ Nhyr ar bẽnjadjwýr rax kabên mar pan arým 'ýr tẽ. 'Ýr tẽ: nhyr ar aêrbê kanhêtireja mõ. Tãm ne ar myt apõx djã'ãnh omũ. Arým ar kukãm mõ. Nãm ar kukãm mõ:n arým iby arek wajêt. Prĩre rwýkja nhuby arek wajêt nhyr ar

arým omũ. ¹⁰ Omũn arým kī:nhkumrêx. ¹¹ Ne kôt tē:n arým ũrkwā'ÿr bôx. Ne kam arým wadjān prīreja pumũ. Nā Marij ne kumÿn o nhÿ nhy m ar omũ. Ne kam amikajgo man arým amijo ngirren parbê tu mÿrbê rôrôk ne. Parbê kum rax jarênh o ikwā. Ne kam arým kâjmā krīn arým nêkrêx 'āpre bôn kum adjuw. Kēn karÿrmê pī djur, me kute kuwykam rēnh nhy m kudjÿjamê me kudjÿ djâbê mirajamê ne ar kum adjuw. ¹² Ne kam kâjmā djan pry 'ôdjwÿ kôt akubyn ar ô pykamā tē. Me'ô ne ar biptirkam arkum,

—Kwārīk wānh akubyn Erodji'ÿr atēm kêt, ane nhy m kam ar akubyn Erodji jaà'ā tē. Tē:n arým ar ô pykakam bôx.

Jôdje kute Edjitu'ÿr Jejuo kator kadjy ne ja.

¹³ Nām ar kute kanhêtire marja tē nhy m kam Jôdje arým ngôr. Ngôr nhy m ê, arým Metīndjwÿnh kadjy mrānh djwÿnh'ô bôx ne kum,

—Kâjmā djan amibêx ne prīremê nā aro akaton amũ pykabê Edjitemā aro tē. Erodji kute prīre bīnmā kute abej 'ÿr. Dja gar Edjitemā tēn bôx ne arek kam ar aba. Ije amā arēnhkambit dja gar akubyn tē, ane. ¹⁴ Nām kum ane nhy m arým kâjmā dja. Nhy m akamāt kô rā'ā nhy m arým prīremê nā aro tē. Pykabê Edjitu'ÿr ne aro tēn aro bôx. Ne kam ar arek kam ar ba. ¹⁵ Amrêbê: ne Bēnjadjwÿr djwÿnh ar Edjitu'ÿr tēm'ā ajarê. Kabēn jarēnh djwÿnhmā 'ā ajarê. Nhy m arým kukwakam me bakukāmāremā kum, “Bēnjadjwÿr djwÿnh ne me amā, ‘Ba ne ba ikra 'uw nhy m arým Edjitu kurūm kato.’ Nām ā me amā ane.”

Nām ā kabēn jarēnh djwÿnh me bakukāmāremā ane. Nhy m kam me aben djô'ā arēnh o mō:n arēnh o mōr tāmtā arým 'ÿr o bôx. Tū:mrām me bakamin-grānyrekam Jôdje ar arým Edjitu'ÿr tē. Me bakukāmāremā 'ā ujarēnh kôt ar arým Edjitu'ÿr tē. Arým Erodji tykkambit dja ar akubyn Edjitu kurūm tē.

¹⁶ Jôdje ar Edjitu'ÿr tē nhy m Erodji arým ar kute kanhêtire marja ma. Ne kam amim,

—Je tō mÿkam ne ar imā 'êx ne iwÿr bôx kêt? ane. Nām anen arým ngyr:k ne. Ne amim,

—Amũ akati ja'ā ne ar kute kanhêtire mar imā, “Bēnjadjwÿr rwÿk ny'ā kanhêtire katorja'ā ne arým amex amānhkrut apêx bar omũ”, ane. Be, kanhêtire kator'ā amex amānhkrut apêx kôt godja bēnjadjwÿr rwÿk ny'ā arým amex amānhkrut ne apêx jabej. Nām ā amim anen arým ô krākamngônhamā kum,

—Me on Berêkam me prīre nhimex. Bu'ā Berê nhô pyka kunīkôtdjwÿ dja ga me me prīre nhimex. Mybit dja ga me kunī nhimex. Me prīre rwÿk'ā amex amānhkrut apêx nhijukribit dja ga me me imex kêt, ane. Erodji ô krākamngônhamā ane nhy m me arým me prīre'ÿr mōn me imexo mō. Me imexo mōn arým me imex pa. Nhy m me arým amak djāje mÿro kumex. ¹⁷ Amrêbê: ne Metīndjwÿnh me mÿr kumex'ā ajarê. Kabēn jarēnh djwÿnhbê Djermimā 'ā ajarê. Nhy m arým kukwakam me bakukāmāremā kum,

¹⁸ “Ota krībê Ramakam me mu:w ne kâj bê amra:.

Rakeu krao amak djāje me mu:w.

Kra arým kubê kêtka me ne te kute memā kaprī kwÿ ngrimā.”

Nām ā kabēn jarēnh djwÿnh Metīndjwÿnh kukwakam me bakukāmāremā ane. Nhy m kam me aben djô'ā arēnh o mō:n arēnh o mōr tāmtā arým 'ÿr o bôx. Tū:mrām me bakamin-grānyrekam ne me arým mÿro kumex. Krākamngônham arým me prīre nhimex ne nhy m me arým amak djāje mÿro kumex. Djermi kute me bakukāmāremā 'ā ujarēnh kôt me arým ā mÿro ane.

Nadjare'ÿr akêx'ã ujarênh.

¹⁹ Jôdje ar Edjitukam ar ba: nhyam kam Erodji arÿm ty. Ty nhyam kam Jôdje arÿm biptiro nô. Biptiro nô nhyam Metîndjwÿnh kadjy mrânh djwÿnh'ô arÿm kum amijo amirît ne kum,

²⁰—Kâjmã djan prîremê nã aro tê. Me abê idjaer nhô pyka'ÿr aro tê. Me kute bit prîre bîn prãmja ne me arÿm ty, ane. ²¹ Nhyam kam Jôdje arÿm kâjmã djan prîremê nã aro tê. Aro tèn amû mebê idjaer nhô pyka'ÿr aro tê. 'ÿr aro tê:n arÿm 'ÿr aro bôx. ²² 'ÿr aro bôx nhyam me arÿm kum,

—Erodji kra Akireu arÿm pykabê Djudêjakam bãm pãnh memã bënjadjwÿr, ane. Nãm me Jôdjemã ane nhyam arÿm kum uman Djudêja'ÿr tèm prãm kêt. Ne kam ôtkam me'ô arÿm nêje kukrà. Nhyam kuman arÿm pykabê Djudêja nhubej tèn kam pykabê Garrêjakam bôx. ²³ Ne ajte tê:n arÿm krîraxbê Nadjarekam bôx ne kam ar ba. Kam ar ba: nhyam kam Jeju arÿm kam abatãnh ne. Amrêbê: ne Metîndjwÿnh ja'ã ajarê. Jeju Nadjarekam abatãnh'ã ajarê. Kabên jarênh djwÿnhmã 'ã ajarê. Nhyam arÿm kukwakam me bakukãmãremã kum, “Dja me abenmã 'ã, ‘Nadjarekam ne abatãnh djã’, anhÿro ba.”

Nãm ã ujarênh djwÿnh Metîndjwÿnh kukwakam me bakukãmãremã ane. Nhyam kam me aben djô'ã arênhô mô:n arênhô môr tãmtã arÿm 'ÿr o bôx. Tû:mrãm me bakamingrãnyrekam arÿm 'ÿr o bôx nhyam Jeju arÿm Nadjarekam abatãnh ne. Me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt ne arÿm Nadjarekam abatãnh ne.

3*Djuão kute Jeju kutêp me akre'ã ujarênh.**Mak 1.1; Ruk 3.1; Dju r 1.19*

¹ Jeju Nadjarekam ar ba: nhyam kam ngômã me angîênh djwÿnhbê Djuão arÿm bôx. Pykabê Djudêjakam kapôt kukritkam ne Djuão me akreo ba. Me ta ne me 'ÿr ban bôxo kumex nhyam ar me akreo ba. ² Nãm memã kum,

—Me amikam akaprîren wãnh ajaxwemã anhiren Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx. Arÿm kâjkwakam Bënjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo ba 'ÿr. Nãm ã Djuão memã ane. ³ Amrêbê: ne Metîndjwÿnh Djuão kukãm 'ã ajarê. 'ã ujarênh djwÿnhbê Idjaijmã 'ã ajarê. Nhyam arÿm kukwakam me bakukãmãremã kum,

“Me'ô dja kapôt kukritkam memã kabên ne. Kàj bê dja me akren memã kum, ‘Me apa. Ê, on Bënjadjwÿr djwÿnh kutêp wãnh ajaxwemã anhiren katât amijo aba. Kute mrãmri ne me kute bënjadjwÿr rax kutêp pryô mex ne kute kum katât pry jadjwÿrja pyrãk’, ane.

Dja ã ujarênh djwÿnh Bënjadjwÿr djwÿnh'ã memã ane.”

Nãm ã Idjaij Djuão'ã me bakukãmãremã ane. Nhyam kam me aben djô'ã arênhô mô:n arênhô môr tãmtã arÿm 'ÿr o bôx. Tû:mrãm 'ÿr o bôx nhyam Djuão arÿm kato. Me bakamingrãnyrekam katon arÿm ã me akreo bao ane. Metîndjwÿnh kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt Djuão arÿm katon ã me akreo ane.

⁴ Be, Djuão ne mry jabatãnhbê kameru kî nhipêxo kubêkàn angij ne mry kào amikrax pren krytkanhê kum menh kangôo ikô. ⁵ Nhyam kam krîraxbê Djeruxarêkam me ja Djuão'ÿr bôxo dja. Bu'ã pykabê Djudêjakam me jadjwÿ Djuão'ÿr bôxo dja. Ngôbê Djodão bu'ã pykakam me jadjwÿ 'ÿr bôxo kume:x ne. Nãm me Djuão'ÿr ban bô:xo dja. ⁶ Ne kam amijaxwe kôt amijarên memã kum,

—Be, mrãmri ne ba ijaxwe tũm krãptĩ. Arým imã kĩnh kêt ne wãnh kum inhire, ane. Nhyam kam ngô raxbê Djodãokam mã Metĩndjwýnhmã me angij.

⁷Nhyam kam mebê pardjêumê mebê xadjudjêumê krãptĩ arým Djuã'o'yr bõxo dja. Nhyam me omũn memã kum,

—Me akamingrãny ne ga me abê iry. Mýj me'õ got ne me amã Metĩndjwýnh ngryk nhõ akati jarê ga me umaje iwýr aprõt kajgo? ⁸ On katãt amijo aba gê me nrãmri me amex jabej me amã kato. Mrãmri ga me amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhirern aje Metĩndjwýnh'yr amijo akêx jabej gê me me amã kato. Ne kam me akam kĩnhkumrêx kute mrãmri ne me kute pidjõ djõ mexmã apõx ne kam kĩnhja pyrãk. ⁹ Kwãrĩk wãnh me anhõkre kadjwýnhbê anhingêt kukãmãre Abraãoo adjãmra kêt ne amim,

—Me ba ne ba me ibê Abraão tãmdjwý. Dja Metĩndjwýnh me ikam ngryk kêt. Dja ba me te ijaxwe nhyam kam me inhingêt kukãmãre Abraãokõt Metĩndjwýnh kum me ijabê ne me ijaxwekam me ijo bikênh kêtumrêx, ane. Kwãrĩk wãnh ga me ã anhýr ar aba kêt. Kati. Ê, ba me amã arê. Dja ga me te abê Abraão tãmdjwý nhyam Metĩndjwýnh tu me ajo ajkê, me ajaxwe pãnh tu me ajo ajkê. Ne ren kute ajte Abraão tãmdjwý prãm jabej ren tu kênjao itun o amim Abraão tãmdjwý nhípêx nhyam me ren tu katon kumex. ¹⁰ Ê, mrãmri arým 'yr. Metĩndjwýnh kute memã axwe pãnh jarênh nhõ akati arým 'yr. Kute mrãmri ne pidjõ apýnh abenkam ô kêt nhyam me kute kãr ne o mrãnh ne kute kuwykam rênhja pyrãk. Arým ne Metĩndjwýnh me ajã pidjõ djõ kêt jakren arým me ajaxwe pãnh kute me ajo bikênh 'yr. Dja me ajo mõn kuwykam me amê. Arým 'yr. Kute mrãmri ne me'õ kute pidjõmã 'yr kadjy kute parbê kãxkrãkõ mýnh ne o ãm pyrãk.

¹¹ Mrãmri ba ne ba ngõmãbit me ajangij. Ga me amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwýnh'yr amijo akêx ba ngõmãbit me ajangij. Nhyam be, itotokbê ne me'õ bõxmã. Me'õ tãm ne raxo kute amũ ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Nã bãm te irax ne 'yr ibikamênh prãmje. Nã bãm te irax ne 'ã inhĩbõn ije kum parkã 'ã pre bõnh ne o itê m prãmje. Be, ãm irax ba ren arým kum apê. Nhyam be, kati. ãm ingrire. Nãm raxo ijakrenh mex ne. Tãm ne arým bõx 'yr. Djãm ngõmã kute me ajangjênhmã? Kati. Tãm dja bõx ne kam me awýr Metĩndjwýnh Karõ jano. Katãt me aje amijo ababit'yr dja ano kute me ajo bamã. Ne kam me ajaxweja kute kuwymã me arênhmã. ¹² Gêdja bõx ne kam kute mrãmri ne me kute kõtýk byr ne o kute bãygogore ka'uk ne kute kam mũm 'ynhĩ, 'y mexjao atom ne kam kute 'ykãjao tẽm ne kute kuwykam mênh nhyam xêtja pyrãk. Dja me'õja bõx ne ã me axweo anen kuwykam me kurê. Nhyam kuwyja dja põk rã'ã: rã'ãn apêx kêtumrêx. Nhyam be, me mex, me katãt kute amijo baja'ã gêdja 'y mex jakren mũm meo atom. Meo atom ne kãjkwakam õ pykamã meo mõ gê me kam kam kĩnhkumrêx ne ar ba. Arým kute meo anhýr 'yr. Nãm ã Djuão mebê pardjêumã ane.

Djuão kute ngõmã Jeju jadjãr.

Mak 1.9; Ruk 3.21; Dju r 1.32

¹³ Kam Jeju arým pykabê Garrêja kurũm tẽ. Tẽ:n arým ngõbê Djodão'yr bõx. Nãm 'yr bõx ne arým Djuão'yr bõx. Kute Metĩndjwýnhmã ngõmã adjãrmã ne 'yr bõx. ¹⁴ Nhyam kum,

—Djãm ba ije ngõmã ajadjãrmã? Kati. Ba ne ga ren Metĩndjwýnhmã ngõmã ijadjã, ane.

¹⁵ Nhyam kum,

—Kati, kwârîk rã'ã. Metîndjwýnh kute gu bamã katàt baje amijo baba'ã karõ kôt dja gu prîne katàt amijo baba. Kam dja kînhkumrêx. Kam dja ga on ngômã ijadjà, ane.

¹⁶ Nhyam arým ngômã adjà. Nhyam kam wabin dja nhyam aêrbê kàjkwa arým aben bê ajkij. Aben bê ajkij nhyam me kute omũnh kadjy Metîndjwýnh Karõ kute tut pyràk arým 'ýr ruw ne 'ã tým. 'Á tým nhyam Djuão arým omũ. ¹⁷ Nhyam ê, arým kàjkwa kurũm Metîndjwýnh memã kabên ne memã kum,

—Ikra ne wã. Imã abê:kumrêx. Ba kam kam ikînhkumrêx. Nãm ã Metîndjwýnh Kra'ã memã ane.

4

Xatanaj te kute axwe'ã Jejumã àpnênh.

Ruk 4.1; Mak 1.12; Idja 2.18, 4.15

¹ Nhyam kam Metîndjwýnh Karõ kapôt kukritmã Jejuo katon o mõ. Dja Xatanaj te kute axwe'ã mênhmã kum apnê. Ja kadjy ne o mõ. ² Nhyam kam Jeju Metîndjwýnhmã amijajbu. Nãm amijajburo dja: nhyam 'ã akatibê 40 apêx. Nhyam kam arým kum prã:m ne. ³ Nhyam kam me axwe'ã memã àpnênh djwýnhbê Xatanaj arým 'ýr tèn 'ýr bõx. Nãm bit kute amikôt o ba nhyam kôt axwemã 'ýr bõx. Ne kam kum,

—Ê, goja abê Metîndjwýnh Krakumrêx jabej ne goja kênjamã akabên gê goja kubê djwý ga krê, ane. Nãm Xatanaj ã Jejumã ane. ⁴ Nhyam kam kum,

—Kati. Mýkam? Bir, Metîndjwýnh ne amrêbê: me ikukãmãremã kum, “Djãm djwýobit dja me amityx ne tîn ne ar ba?”

Kati. Metîndjwýnh kabênodjwý dja me amityx ne tîn ne ar ba, kabên kunïo.” Nãm ã Metîndjwýnh me ikukãmãremã ane nhyam me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Ije Metîndjwýnh kabên ja markam ije akabênkôt kêno djwý prãm kêt. Nãm ã Jeju kum ane.

⁵ Nhyam kam Xatanaj Djeruxarê'ýr o tèn o bõx. Krîrax jamã ne me kum, “Metîndjwýnh nhõ krîrax”, ane. Nãm o bõx ne o tèn Metîndjwýnh nhõ kikreti'ýr o bõx. Ne kam o tèn o wabin kikreti nhimõk'ýr o bõx ne anhá'ã kudja. ⁶ Ne kam kum,

—Ê, goja abê Metîndjwýnh Krakumrêx jabej goja rûm tèn ato. Amrêbê: ne me akukãmãre amã arê. Metîndjwýnh kukwakam amã arên amã,

“Dja ba ajã ikadjy mrãnh djwýnhmã karõ.

Dja me atêmkôt amã ikra dja gê kên'õ apar ngãnh kêtumrêx.”

Nãm ã Metîndjwýnh me akukãmãre amã ane nhyam me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Ajrã, rûm tèn ato gê goja me atêmkôt amã ikra dja, ane. ⁷ Nhyam Jeju kum,

—Kati. Mýkam? Bir, ba ajte amã arê ga ama. Amrêbê: ne me ikukãmãre memã arê. Metîndjwýnh kukwakam memã arên memã kum,

“Kwârîk wãnh Bênjadjwýr djwýnh, Atîndjwýnh kabi kêt, kute ajãno ãm jabej kabi kêt”, ane.

Nãm ã Metîndjwýnh me ikukãmãremã ane nhyam me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Ije Metîndjwýnh kabên ja markam ne ba ije akabênkôt rûm itêm ne idjãtor prãm kêt, ane.

⁸ Nhyam Xatanaj ajte o tèn krãnh prêkti nhimõk'ýr o wabi nhyam dja. Nhyam kam apýnh pyka djãri nhyam Xatanaj arým kum kunï jakreo dja. Ne apýnh bênjadjwýr kute meo ba djãri kum me kunï jakreo dja. Nhyam apýnh me õ mýjja rûnh ne uma djãri nhyam kum me kunï jakreo dja nhyam arým kunï pumũ.

⁹ Nhyam kam kum,

—Ba amã ja kunĩ kanga. Ba amã me ò mỳjja rũnh ne uma kunĩ kanga. Dja ga amijo angrin ikuka kònkh akònkrão nhÿn imã irax jarê ba arÿm amã kungã. Ba amã kunĩ ngã ga arÿm idj'ã o aminhõn ar o aba, ane.

¹⁰ Nhyim Jeju kum,

—Kati, Xatanaj, on rũm imã akàx. Djãm ije akuka kònkh ikònkrão inhÿrmã ne ije amã arax jarẽhmã? Arkati. Mÿkam? Bir, amrêbê: me ikukãmãre memã arê. Metĩndjwÿnh kukwakam memã arẽn memã kum, “Bẽnjadjwÿr djwÿnh, Atĩndjwÿnhmãbit dja ga amijo angrin kum rax jarẽn ajbitmã apê.

Kwãrĩk wãnh atemã ‘õmã rax jarẽnh kêt.”

Nãm ã Metĩndjwÿnh me ikukãmãremã ane nhyim me ‘ã pi’òk no’òk ne. Ije Metĩndjwÿnh kabẽn ja markam ne ba ije akuka kònkh ikònkrão inhÿr ne ije amã arax jarẽnh prãm kêt, ane.

¹¹ Nhyim kam Xatanaj arÿm kum kàx ne mã tẽ. Nhyim kam kadjy mrãnh djwÿnh ar arÿm ‘ÿr bõx ne o djuw mex.

Jeju kute me akremo krax.

Mak 1.14; Ruk 4.14

¹² Nhyim kam Jeju arÿm tẽ. Tẽ:n pykabê Garrêjakam bõx. Me arÿm kute Djuãoo tÿm ne kubê ijêkam ne Garrêjakam bõx. ¹³ Nãm Garrêjakam krĩrãxbê Nadjarekam bõx. Ne kam kurũm katon kam amũ krĩrãxbê Kapanakam tẽn bõx ne nhÿ. Imõti mÿrri ne Kapana dja. Me kute Kapana bu’ã pykamã Djeburõmê Naptar jarẽnh. Kam ne krĩrãxbê Kapana dja. ¹⁴ Amrêbê: ne ujarẽnh djwÿnhbê Idjaij me bakukãmãremã arê. Jeju Kapanajakam bõx jarê. Metĩndjwÿnh kukwakam ne Idjaij memã arẽn memã kum,

¹⁵ “Pykabê Djeburõ, pykabê Naptar. Imõti ‘ÿr pyka. Ngõbê Djodão nhikjêbê pyka.

Me bajtem nhõ pyka jamã ne me kum Garrêja jarê.

¹⁶ Pyka jakam ne me axwe:. Me mrãnh punu:re kute mrãmri ne akamàt kò tykkam me mrãnh punu pyrãk.

Me ja ne me arÿm me’õ me:xkumrêx pumũ kute mrãmri ne me kute memã irã djã rax pumũnh pyrãk.

Pyka jakam ne me kaprĩre ne ar ba. Kute mrãmri ne me on tyk karõ kaprĩn ar ba pyrãk.

Me ja ne me arÿm me’õ me:xkumrêx pumũn kĩnhkumrêx ne. Me kĩnhkumrêx kute mrãmri ne ajte arngrokam me kĩnh pyrãk”, ane.

Nãm Idjaij ã me bakukãmãremã ane. Nhyim kam me aben djõ’ã arẽnho mõ:n arẽnho mõr tãmtã arÿm ‘ÿr o bõx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Jeju arÿm Kapanakam bõx. Me:xkumrêx ne arÿm kam bõx. Idjaij kute me bakukãmãremã ‘ã ujarẽnh kõt ne bõx.

¹⁷ Ne kam arÿm kãj bê me akremo krax. Ne amijã memã kum,

—Amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwÿnh ‘ÿr amijo akêx. Arÿm kãjkwakam Bẽnjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utar ne ar meo ba ‘ÿr. Nãm ã Jeju me akreo ane.

Jeju kute amikõt me kamẽnh.

Mak 1.16; Ruk 5.1

¹⁸ Nhyim kam Garrêjakam Jeju imõti mÿrbê tẽ. Nhyim Ximãomê Ængre ar axikõt katorja ngõkam ar kryre rẽnho ba nhyim arÿm ar omũ. Ximãomã ne me Pedru jarê. Ar kubê tep pynẽnh djwÿnh tũm. ¹⁹ Nãm ar ar kryre rẽnho ba nhyim Jeju arkum,

—On ar mã ikôt ajkamê. Jakam dja gar ikôt me kamênho aba kute mrãmri ne ar aje tep pynênho aba pyrâk, ane. ²⁰ Nhyr ar on amikôt kryre mên arým mã Jeju kôt ajkamê.

²¹ Nhyr âm ajbir tē nhyr Xijagumê Djuão ar kâkam nhỹ nhyr arým ar omũ. Ar axikôt kator. Djebedêu ne ar adjuw. Djebedêumê ne ar amim kryreo mexo nhỹ. Nãm ar omũn arým kâj bê amikôt ar ku'uw. ²² Nhyr bãm Djebedêu kâkam nhỹ nhyr ar arým wânh kum iren mã Jeju kôt ajkamê.

Jeju kute me punuo mex.

Mak 3.7; Ruk 6.17

²³ Nhyr kam Jeju Garrêjakam pyka kunikôt memã kukràdjã jarênho ba. Apÿnh mebê idjaer bikprôn̄h djari memã arênho ba. Ne kâj bê ujarên̄h ny jarênho ba. Bênjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo ba'ã memã ujarên̄h ar ba. Ne kam arým apÿnh me kanêmê me punuo mexo ba.

²⁴ Nhyr me arým arên̄h kumex. Pykabê Xirijkam ne me pr̄ine me kunimã arênho ipôk ne. Arênho ipôk nhyr me kunĩ arým Jeju jarên̄h ma. Ne kam arým 'ÿr me punu kunio bôx. Apÿnh me kanê djari meo bôx. Ajte apÿnh me tokry djari meo bôx. Nhyr me kwÿ me karô punu kute meo baja nhyr me meo bôx. Nhyr me kwÿ me tyk kute meo baja nhyr me meo bôx. Nhyr me kwÿ akry nhyr me meo bôx. Nhyr kam arým me kunio mex. ²⁵ Nhyr kam me krãptĩ: arým 'ÿr bôx ne kôt ar ba. Pykabê Garrêja kurũm, pyka nhidjibê Krĩraxbê 10 kurũm, krĩraxbê Djeruxarê kurũm, pykabê Djudêja kurũm, ngôbê Djodão nhjukri pyka kurũm ne me bôx ne kôt ar ba.

5

Me kĩnh'ã ujarên̄h.

Ruk 6.20

¹ Kam ne me krãptĩ: Jeju kôt ar ba nhyr me omũ. Ne kam arým krãnh'ã tēn wabi. Wabin arým nhỹ. Nhỹ nhyr kôt ba djwÿnh ar arým 'ÿr bôx ne nhỹ.

² Nhyr arým arkum amikabên jarên̄hmo krax ne kum,

³ —Ê, djãm me kute amim, “Ikajgo”, anhÿro baja djãm me kaprĩ got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja kâjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh amim me utân meo ba. Kam dja me kĩ:nhkumrêx.

⁴ Djãm me mÿr baja kaprĩ got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja Metĩndjwÿnh ï meo kĩnhkumrêx. Kam dja me kĩ:nhkumrêx.

⁵ Djãm me kabôt katija kaprĩ got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja me ï pykakam mÿjja kunio ô. Kam dja me kĩ:nhkumrêx.

⁶ Me kute memã kum, “Ba on Metĩndjwÿnhmã ijaxwe kêt”, anhÿro ba ne kute katât amijo ba prã:mja djãm me kaprĩ got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja me ï axwe kêt'ÿr bôxkumrêx ne arým pr̄ine Metĩndjwÿnhmã mexkumrêx. Kam dja me kĩ:nhkumrêx.

⁷ Djãm me ukaprĩja kaprĩ got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja Metĩndjwÿnh kum me kaprĩkumrêx. Kam dja me kĩ:nhkumrêx.

⁸ Djãm me kute amikam axwe'ô mar kêtja kaprĩ got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja me Metĩndjwÿnh pumũ. Kam dja me kĩ:nhkumrêx.

⁹ Djãm me kute aben nêje me kukrào baja kaprĩ got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã'ã dja me abenmã kum, “Metĩndjwÿnh kra ne wã”, ane. Kam dja me kĩ:nhkumrêx.

¹⁰ Me katât kute amijo baja dja me te katât nhyr me arým meo ajkê. Me katât kute amijo bakam meo ajkê. Djãm kam me kaprĩ got? Kati. Mÿkam?

Bir, me wã dja kàjkwakam Bënjadjwÿr djwÿnh arÿm amim me utàn ar meo ba. Kam dja me kÌ:nhkumrëx.

11 Ar ga dja gar ikabën markumrëx ne kôt ar amijo aba nhym me te wãnh ar amã akij ne te ar ajo ajkën te ar ajaxweo ar apytà, apÿnh ar ajaxwe djario ar apytà. Djãm kam ar akapri got? Kati, Mÿkam? Bir, kàjkwakam akÿnh djà raxkam. 12 Dja gar tu akÿnhkumrëx ne kam akÿnh kati. Mÿkam? Bir, dja Metÿndjwÿnh ar amã o pãnh rax ne. Kàjkwakam gëdja amã o pãnh mex ne. Kàjkwakam kute ar amã o pãnh mex ja dja gar amikukãm aman kam akÿnh kati. Nãm me tÿmre ã axwe anen me kamÿngrãny kajmã'ã ã Metÿndjwÿnh kabën jarënh djwÿnho bikënho bao ane. Ga, arÿm kam kàjkwakam me Kÿnhkumrëxja pumũ, ane.

Kadjwanhÿmë kurwÿ djà'ã ujarënh.

Mak 9.50; Ruk 14.34

13 Ne kam ajte arkum,

—Ar aje kadjwanhÿ pyrãk. Kadjwanhÿ kute òmrõo mex pyrãk ar gadjwÿ dja gar ajmã akute kët ne akabën mexkumrëx ne ar aba nhym ar abu'ã me ja kwÿ ar akudjwa arÿm mex jabej. Dja kadjwanhÿkam akry apëx jabej mÿj dja ajte akry kadjy kam nÿ? Arkati. Arÿm mÿjja akry kadjy punukumrëx. Godja punukam me kum kÿnh kët ne arÿm rÿm kapÿ. Kapÿ nhym me arÿm 'ã mrãn paro kajy. Ar gadjwÿ godja gar memã kum, “Ba ne ba ije Jeju mar”, ane. Ne ate kam ar ajaxwe gar arÿm apunu. Apunu nhym me arÿm kum ar akÿnh kët ne ar apunukôt kum Metÿndjwÿnhdjwÿ kÿnh kët.

14 Ar aje mrãmri ne pyka kunÿkôt me kurwÿ djà pyrãk. Ga, krÿraxja pumũ. Djãm krãnhre'ã me kute krÿrax nhipëxkam me kute o bipdjurmã? Arkati. Ar gadjwÿ kwãrik wãnh ikam apijãm kët ne ikôt adjukapri. 15 Ngõnhpòkdjwÿ. Djãm me kute kum angjÿnh ne kute mÿjja 'òkôt o bipdjur got? Kãnoipòko 'ã pro got? Kati. Ngõnhpòk ne me kum angjÿ ne tu parkam, kÿnhkam umjuw nhym me kunÿmã kikre kre kurwÿo ku'ë. 16 Ar gadjwÿ kwãrik wãnh ikam apijãm kët. Ar abë me kurwÿ djà pyrãk ne ar adjukapri. Dja me ar adjukapri pumũn arÿm kàjkwakam ar Abãmmã rax jarë. Nãm ã Jeju arkum ane.

Môjdjê kukràdjà'ã ujarënh.

Ruk 16.16

17 Ne kam ajte arkum,

—Kwãrik wãnh ijã amim, “Be, mÿj kadjy ne Jeju bòx? Bir, kute memã kum, ‘Kwãrik wãnh jakam Môjdjê kabënja mar kët. Ne Metÿndjwÿnh kukwakam kabën jarënh djwÿnh 'òdjwÿ kabënja kwãrik wãnh mar kët.’ Kute ã memã anhÿro ba kadjy ne bòx”, ane. Kwãrik wãnh ijã ã amim anhÿr kët. Djãm ije ja jarënhmã? Kati. Mÿkam? Bir, me amrëbë: me bakukãmãremã ijã ajarë. Nhym me aben djò'ã arënhõ mõ. Arënhõ mör tãmtã arÿm iwÿr o bòx. Ba kam arÿm me kute amrëbë: ijã ujarënh kôt ar amijo iba. Me kute ikukãm ijã ujarënh kôt ije amijo anhÿr kadjy ne ba bòx. Kam ije ar kabën markumrëx ne ije ar'ã anhÿr prãm kët. 18 Dja te Metÿndjwÿnh kabën kukràdjà kwÿ'ã pi'òk no'òk kryre ne te apÿnh mÿrbë kÿx djari'ã pi'òk no'òk kryre djãm 'ò kajgomã? Kati. Dja 'ò kajgo kët. Kabën'ã pi'òk no'òk kôt dja mÿjja apòxkumrëx. Kôt dja mÿjja kunÿ apòx tÿ:n prÿne apòx mexkumrëx. Kabën 'ò dja kajgo këtumrëx. Nhym kam kàjkwamë pyka arÿm apëx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarënhkumrëx.

¹⁹ Godja me'õ Metĩndjwỳnh kabẽn ngrire 'õmã kajgo jarẽn kam 'ã memã kum, “Kabẽn ja dja ga me mar rerekre”, anhỹro ba jabej, dja me ad-jwỳnhdjwỳmã kum, “Akajgo”, ane. Kãjkwakam Bẽnjadjwỳr djwỳnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo bakam dja me kunĩ kum, “Akajgo”, anhỹro kumex. Nhyr be, dja me'õ Metĩndjwỳnh kabẽn man kõt ar amijo ban kam memã kabẽn jarẽnho ba. Me'õ jamã dja me kum, “Araxkumrẽx”, ane. Kãjkwakam Bẽnjadjwỳr djwỳnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo bakam dja me kum, “Araxkumrẽx”, ane. ²⁰ Kam, ba ar amã arẽ gar ama. Djãm mrãmri Mõjdjẽ kukràdjã mar djwỳnhmẽ mebẽ pardjẽu mexkumrẽx? Kati. Mrãmri ar aje katat amijo abakam ne o aje me akrenhkambit dja kãjkwakam Bẽnjadjwỳr djwỳnh amim ar apytã gar kõt ar amijo aba. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me ngyrk'ã ujarẽn.

Rô 12.19; Ep 4.26; Xim k 2.8; Xij 1.19

²¹ Ne kam ajte arkum,

—Amrẽbẽ: me bakukãmãre memã kum,

“Kwãrik wãnh me par kêt”,
anen ajte,

“Dja me me'õnh bĩ nhyr me arỳm kum axwe pãnh jarẽ”, ane.

Tãm ne me ar amã arẽ gar arỳm ama. ²² Nhyr be, ba dja ba ar amã arẽ gar ama. Djã ne me me'õnh bĩ nhyr me arỳm kambit kum axwe pãnh jarẽ? Kati. Me kute me'õkam ngyrkkamdjwỳ. Dja me axwe jabej kujjẽr kêt ne tu kam ngyrk. Nhyr kam me arỳm kum axwe pãnh jarẽ. Ba ajte ar amã arẽ gar ama. Me kute ikukwakam abeno kamyja godja me kum kamy kurẽkam kum, “Apunure”, anhỹr jabej nhyr kam me arỳm 'ã meo akuprõ. Memã axwe pãnh jarẽn djwỳnh krãptĩbẽ 70 jao akuprõ nhyr me arỳm memã amikõt amijarẽ. Nhyr be, godja me kamymã kum, “No kêt”, anhỹr jabej ne kam arỳm me biknor tokry djãkam kuwykam mõr jabej.

²³ Kam godja ga Metĩndjwỳnh nhõ ki'yr kĩnh djão abõx jabej. O abõxo tẽn kam akamy ma. Aje o akamyja kute ajã, “Nãm ijo ajkẽ”, anhỹrja ga ama. Akam kaprĩja ga ama. Djãm kam aje on Metĩndjwỳnhmã kĩnh djãja nhõrmã? Kati. Dja akamy akam kaprĩ ga Metĩndjwỳnhmã kĩnh djãjao bõx nhyr Metĩndjwỳnh arỳm kum kĩnh djãja kĩnh kêt. ²⁴ Kam dja ga wãnh ki kabem kĩnh djãjamã anhiren akamy kumrẽx'yr tẽn kam kum akabẽn mex jarẽ gẽ akubyn akam kĩnh. Akubyn akam kĩnhkam dja ga akubyn tẽn kam kĩnh djãja mỳn Metĩndjwỳnhmã angã.

²⁵ Dja me'õ mỳjjakam kum akurẽn memã axwe pãnh jarẽn djã'yr ajo tẽn jabej. 'Yr ajo tẽnri dja ga on o anhõbikwa. O anhõbikwa nhyr arỳm memã axwe pãnh jarẽn djã'yr ajo tẽn kêt. Nok ga ren o anhõbikwa kêt nhyr ren memã axwe pãnh jarẽn djwỳnhmã akanga nhyr ren mebẽ ijẽ djwỳnhmã akanga. Nhyr kam ren mebẽ ijẽ djãkam abẽ ijẽ. ²⁶ Ga ren kam akator kêt. Prĩne aje amijo pãnh mex inomã mẽnkhambit ren akato. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me kute abenbẽ prõmẽ mjẽnmeõ àkĩnh.

Mat 19.3; Mak 10.2

²⁷ Ne kam ajte arkum,

—Nãm me ar amã,

“Kwãrik wãnh mebẽ prõ, nãr mjẽnõ adjãkĩnh kêt”, ane.

Ja ne me ar amã arê gar ama. ²⁸ Nhyim be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Mrãmri ro'ã anõrkam ajaxwe. Djãm kambit ne ajaxwe? Kati. Dja gar me'õ nire pumũn arým amã o anõr prãm ne. Jabit. Kam arým akadjwýnhbê amim o adjãkĩnh'ã karõ. Kamdjwý arým ajaxwe. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁹ Ne kam Ar kubê axwe pyma. Ga, me kute apýnh kukràdjão àpênh jaxwe prãmja pumũ. Me kute àpênh jaxweo krã'ymã ne Jeju Ar kubê axwe pyman arkum,

–Ne ga ren ano djubõko ajaxwe prãm ga ren on kaban mũm amibê amê. Ren te ano nhikjê kêt ne ren Metĩndjwýnh kõt atĩn ne ar aba rã'ã, kam ren akĩnhkumrêx. Ne ren ano amãnhkrut rã'ã nhyim Metĩndjwýnh ren me biknor tokry djãkam amê. Ga ren kam akapřikumrêx. ³⁰ Ne ga ren anhikra djubõko ajaxwe prãm ga ren on krãtan mũm amibê amê. Ren te anhikra nhikjê kêt ne ren Metĩndjwýnhkõt atĩn ne ar aba rã'ã kam, ren akĩnhkumrêx. Ne ren anhikra amãnhkrut rã'ã nhyim Metĩndjwýnh ren me biknor tokry djãkam amê. Ga ren kam akapřikumrêx, ane. Djãm mrãmri ne me kute amino kadjãrmã ne Jeju arkum karõ? Kati. Djãm mrãmri ar kute aminhikra krã'ymã arkum karõ? Kati. Me kute àpênh jaxweo krã'ymã ne Jeju Ar kubê axwe pyma.

³¹ Ne kam ajte arkum,

–Me ar amã,

“Me kute prõ kangamã gê me 'ã pi'õk no'õk ne kum kungãn kam kanga”, ane. Nãm me ã ar amã ane, gar ama. ³² Nhyim be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Gêdja me'õ prõ djwýnh kangan kam arým axwemã ngrêk. Gêdja prõ djwýnhja pãnh me'õ mymã kabênh nhyim arým 'yr mõ. Nhyim kam nija arým o akĩn kam axwe. Nhyim kam my jadjwý arým o akĩn kam adjwýnhdjwý axwekumrêx. Nhyim be, prõja krõ'ã mjênkambit nhyim myja kute kangakam axwe kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

³³ Ne kam ajte arkum,

–Kam, amrêbê: me bakukãmãre memã kum,

“Dja gar memã akabênh jarênh amã me kute amar pydji prãm jabej kum, ‘Metĩndjwýnh ne amybyĩm kute imar. Ije amã ikabênh pydjĩn arênhkõt kute imar’, anhyřkam kwãřĩk wãnh 'ã adjukanga kêt.

Dja gar aje memã akabênh jarênh kõt ar amijo abakumrêx. Nok ren ga kõt ar amijo aba kêt ne ren arým Metĩndjwýnh jarênh kajgon ren o kum amikurêtuw”, ane.

Nãm me bakukãmãre ã memã ane gar arým ama. ³⁴ Nhyim be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Djãm ar aje memã akabênh jarênhkam aje ajte kõt Metĩndjwýnh nãr õ myjja'õ jarênhmã? Kati. Mrãmri dja gar memã akabênh pýnhbit jarê. Kwãřĩk wãnh aje memã akabênh pydjĩn arênhkõt ajte memã kãjkwa jarênh kêt. Metĩndjwýnh kam řrkam memã arênh kêt. ³⁵ Kwãřĩk wãnh ar aje memã akabênh pydjĩn arênhkõt ajte memã pyka jarênh kêt. Metĩndjwýnh pykakam par djãm djãkam memã arênh kêt. Nãr, kwãřĩk wãnh ar aje memã akabênh pydjĩn arênhkõt ajte memã Djeruxarê jarênh kêt. Kubê Bẽnjadjwýr rax djwýnh nhõ krĩraxkam memã arênh kêt. ³⁶ Nãr, kwãřĩk wãnh ar aje memã akabênh pydjĩn arênhkõt ajte akrã jarênh kêt. Mýj ne gar aje omã? Djãm ar ga aje akrãkam akĩ 'õo akamã nãr akĩ 'õo kakrãtykmã? Arkati. Te aje akĩo anhyřmã. ³⁷ Kam, memã akabênh pýnhbit jarê. Aje mrãmri myjjaõ anhyřmã. Kambit memã kum, “Nã. Dja ba ã o ane”, ane. Nãr, aje myjjaõ anhyř kêt. Kam memã kum, “Kati. Dja ba o anhyř kêt”, ane. Jabit memã arê. Memã akabênh pýnhbit jarê. Godja gar memã akabênh jarê ne me kute ar amar pydji kadji ajte kõt memã apýnh myjja jarênh arým akabênh punu. Kute mrãmri

ne me axwe nhõ bēnjadjw̄yr jajkwa kurūm akabēn kator pyrāk. Nām ā Jeju arkum ane.

Kute ar amipānh nēje ar akre.

Ruk 6.29

³⁸ Ne kam ajte arkum,

—Me ar amā,

“Amrēbē: ne me bakukāmāre memā kum,

‘Dja me me’ō no katōk gē me o aben man kam pānh no katōk. Nār, dja me me’ō djwa kw̄yr gē me pānh wa kw̄yr’, ane.

Me bakukāmāre ā memā ane.”

Nām me ā ar amā ane. ³⁹ Nhyem be, ba dja ba ar amā arē gar ama. Djām ar aje amipānh meo abikēnhmā? Kati. Kwārīk wānh. Dja me ar ajo ajkē gar amipānh meo abikēnh kēt. Godja me ikra poo anhine djubōkbē ar akurwanh jabej tu me’yr anhine nhikjēo apa gē kurwa. ⁴⁰ Nhyem godja me ar̄ym pykakam me bēnjadjw̄yr’yr ajo tēn’yr ajo bōx ne kum, “Me’ōja ne ijo ajkē. Kum arē gē imā o pānh”, ane. Nhyem bēnjadjw̄yr ar̄ym amā “Pānh dja ga kum anhō kubēkà’ō pydjīn angā”, ane. Djām aje kubē nēmā? Kati. Dja ga tu kam anhōdjānh ne kum anhō kubēkào amānhkrut ne angā. ⁴¹ Dja me kōt atēmmā amā krā t̄y:x ne amā, “Ga dja ga ikōt tē nhyem ajā kirometu pydji apēx”, ane. Ga kam kabēnkōt tē. Kōt atēmo kirometu pydji apēx. Ga kam ikabēn kōt amā kīnh ne ajte ijukri kōt tē nhyem ajā kirometu ’ōdjw̄y apēx. ⁴² Godja me ar amā, “Imā angā”, anh̄yr jabej tu kum angā. Godja me ar amā, “Imā angā. Ba kam ī amā kungā”, anh̄yr jabej tu. Kwārīk wānh kubē nē kēt. Ba ne ba ā ar amā ane. Nām ā Jeju arkum ane.

Arkum kurē djw̄yñh jabēmā kute arkum arēnh.

Ruk 6.27, 23.34; Kar 7.60; Rô 12.14

⁴³ Ne kam ajte arkum,

—Me ar amā,

“Me bakukāmāre ne memā kum,

‘Ar amā amibu’ā me ja jabēn kam amā akurē djw̄yñh kurē’, ane.

Me ā memā ane.”

Nām me ā ar amā ane. ⁴⁴ Nhyem be, ba dja ba ar amā arē gar ama. Djām ar amā akurē djw̄yñh kurēmā? Kati. Dja gar amā akurē djw̄yñh jabē. Me kute ar ajo Metīndjw̄yñhmā à’w̄yr ne kum, “Dja ga o ajkē”, anh̄yro baja dja gar meo Metīndjw̄yñhmā a’uw. ⁴⁵ Ar amā akurē djw̄yñh jabēn ar̄ym Abām kōt amijo tē. Aje amijo kàjkwakam Abām krakumrēx kadjy dja gar Abām kōt amijo tē. Ga, Abām kute me axwemē me mex’ā myto apōxja pumū. Ne kute me katāt kute amijo bamē me ate kute amijo ba’ā nao bixadjw̄yrja pumū.

⁴⁶ Godja gar amā me kum ajabējabit jabē djām kam Metīndjw̄yñh kute ar amā mex jarēnhmā? Kati. M̄ykam? Bir, ar amā me kum ar ajabējabit jabēkam. Amā akurē djw̄yñh jabē kētkam. Djori kam amex? Kati. Nām ā me bēnjadjw̄yr bajtemmā pi’ōk kaprīo atom djw̄yñh djākīnhī meo ane. Me kum kurē djw̄yñh jabē kēt. Djori kam me mex? Kati. Metīndjw̄yñh ne memā axwe jarē. ⁴⁷ Godja gar anhōbikwamābit akabēn mex jarē djām kam ar amexkumrēx? Kati. M̄ykam? Bir, ar aje anhōbikwamābit akabēn mex jarēnhkam. Aje akurē djw̄yñhmā akabēn mex jarēnh kētkam. Nām ā me bēnjadjw̄yr bajtemmā pi’ōk kaprīo atom djw̄yñh meo ane. Me kute kurē djw̄yñhmā kabēn mex jarēnh kēt. Djori kam me mex. Kati. Metīndjw̄yñh ne memā axwe jarē. ⁴⁸ Kam ar

ga dja gar amextire. Kàjkwakam ar Abām prīne mextirekumrêx. Kudjwa ã ar amextireo anen amã akurê djwýnh jabê. Nãm ã Jeju arkum ane.

6

Kute ar ukaprĩã arkum karõ.

¹ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar mekam adjukaprĩ. Djãm kam ar aje amim, “Ba memã amibên ne mekam idjukaprĩ gê ibu'ã me ja imã idjukaprĩ jarê”, anhÿrmã? Kati. Kwãrik wãnh amim anhÿr kêt. Dja gar memã amibên nhym me ar amã adjukaprĩ jarê. Djãm kam dja Metĩndjwýnh ar amã akĩnh djã ngã? Ar aje memã amibênkam djãm ar amã akĩnh djã ngã? Kati. Kam ar aje memã amibênkam dja ar amã akĩnh djã nhõr kêt.

² Kam ar aje me õ mÿjja kêt mã ar anhõ mÿjja nhõr kadjy. Djãm kam ar aje me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metĩndjwýnh mar mexja kudjwamã? Nãm me kute memã amibên nhym me kute memã ukaprĩ jarênh kadjy amijo õ'i kakõ. Me bikprõnh djãkam nãr pry kõt amijo õ'i kakõro ba. Djãm ar aje me kudjwamã? Kati. Kwãrik wãnh me kudjwa kêt. Mrãmri ar aje amibênkam dja pykakam me ja ar amã ukaprĩ jarê. Djãm Metĩndjwýnh dja ar amã akĩnh djã ngã? Kati. Ar aje memã amibênkam dja ar akam kĩnh kêt kumrêx ne ar amã akĩnh djã nhõr kêt. Mrãmri ije ar amã ja jarênhkumrêx. ³ Nhym be, ar ga ar aje me õ mÿjja kêt mã mÿjja nhõrmã tu udju gê me ar abu'ã ar amar kêt. Gê ar aje memã õrkõt me ar abu'ã ar amar kêt. Dja gar memã angãn kwãrik wãnh amim, “Arÿm ne ba kum kungã. Idjukaprĩkumrêx”, kwãrik wãnh amim anhÿro aba kêt. ⁴ Dja gar mebé udju nhym ar Abãm djwýnh arÿm ar aman ta arÿm ar amã akĩnh djã ngã. Nhym kam me kunĩ ar apumũ. Nãm ã Jeju arkum ane.

Metĩndjwýnhmã ar kabên'ã arkum ujarênh.

Ruk 11.1

⁵ Ne kam ajte arkum,

—Metĩndjwýnhmã ar akabênkam djãm aje me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metĩndjwýnh mar mexja kudjwamã? Me kute memã amibên nhym me kute memã mex jarênh kadjy ne me me bikprõnh djãkam nãr pry bikjêrkam Metĩndjwýnhmã kabêno ku'ê. Djãm ar aje me kudjwamã? Kati. Kwãrik wãnh me kudjwa kêt. Mrãmri me kute amibênkam dja pykakam me ja memã mex jarê. Djãm Metĩndjwýnh kute memã mex jarênhmã? Kati. Me kute memã amibênkam ne Metĩndjwýnh mekam kĩnh kêt kumrêx. Kam dja memã mex jarênh kêt kumrêx. ⁶ Ar aje mrãmri kum akabên mã djãm ar aje memã amibên kadjy me ipõkri adjãmmã? Kati. Kwãrik wãnh. Dja gar me kãxã ar anhõ kumoka'ê djwýnhmã wadjãnh amijã ijê. Ar Abãm djwýnh ne bipdjur. Nãm te bipdjurn kute mÿjja bipdjur kunĩ pumũnh. Dja gar amijã ijê. Ne kam arÿm kum akabên jarê nhym arÿm ar apumũn ar ama. Ar aman arÿm ar amã akĩnh djã ngã nhym kam me kunĩ ar apumũ. ⁷ Dja gar Metĩndjwýnhmã amikabên jarê. Kwãrik wãnh me kwý kudjwa kêt. Me kwý kute apÿnh mÿjjao metĩndjwýnh karõ nhípêx ne marja ne me 'êx ne arĩk mÿjjamã amikabên krãptĩ jarênh kajgoo ba. Ne arĩk amim, “Dja ba kum amijarênh krãptĩ gê ikabên krãptĩ man arÿm imarkumrêx”, ane. ⁸ Kwãrik wãnh me kwý ja kudjwa kêt. Djãm we ar aje Metĩndjwýnhkumrêxmã akabên krãptĩ jarênh nhym kõt we kute amarmã? Kati. Ar Abãm djwýnh, kubê Metĩndjwýnhkumrêx, djã ne mÿjjao metĩndjwýnh karõ nhípêxja kudjwa amakkre kêt? Kati. Metĩndjwýnhkumrêx

ne amak me:xkumrêx ne tu kute ar amar. Ar anhö mÿjja kêtja tu kute mar. Ar aje kum mÿjjao adjã'wÿr kêttri arÿm kute ar amar.

⁹ Ate gêdja gar ikabên kôt kum akabên jarê ne kum, "Djünwã, ga ne ga kàjkwakam nhÿ ba arÿm ama.

Gê me amexo apymaja man amim ajarên abenmã ajarê.

¹⁰ On me kadjy abênjadjwÿr ne ar meo aba.

Ga, kàjkwakam me kute akabên marn kôt kute ar amijo baja pumÿ.

Gê me pykakamdjwÿ on me kudjwa ã akabên marn kôt ar amijo bao ane.

¹¹ Akati jakam ar ijajkwa mãnhkutã ar imã inhö kwÿ krên djã ngã.

¹² Ar ijaxwe maro akno. Godja me'ö ar ikam axwe bar o ibiknor jabej ga kadjwÿ ar ijaxwe maro akno.

¹³ Me kute ar imã axwe'ã ãpnênh kunikôt ga ga ar ijo tÿx bar mebê idjãm tÿx ne ijaxwe kêt. Dja ga ajte Xatanajbê mã ar ipytãro aba.

Mÿkam ne bar ã amã ane? Bir, abê Bënjadjwÿr djwÿnh. Ga apydji ajitÿ:x ne ara:x rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne ja", ane.

Dja gar ã Metündjwÿnhmã akabêno ane. ¹⁴ Nã bãm ar amã, "Dja me'ö ar akam axwe gar tu wãnh axwe maro aknon kam angyrk kêt", ane. Mÿkam? Bir, godja gar me axwe maro aknon kam angyrk kêt nhyim kàjkwakam Abãmdjwÿ ar ajaxwe maro aknon akam ngyrk kêt. ¹⁵ Nhyim be, godja gar me axwe mar rã'ãn me kam angyrk rã'ã jabej ar Abãmdjwÿ dja ar ajaxwe mar rã'ãn ar akam ngyrk rã'ã. Kam ne ba ar amã, "Dja me'ö ar akam axwe gar axwe maro aknon kam angyrk kêt." Nãm ã Jeju arkum ane.

¹⁶ Ne kam ajte arkum,

—Ne kam ar aje Metündjwÿnhmã amijajbur jabej djãm ar aje me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metündjwÿnh mar mexja kudjwamã? Me kute amijajburo amirÿt ne memã amibên kadjy ne me amijo nokre kaprÿn aminokre ãpnu. Djãm ar aje me kudjwamã? Kati. Kwãrik wãnh me kudjwa kêt. Krãmri me kute amibênkam dja pykakam me memã mex jarê. Djãm kam Metündjwÿnh kute memã mex jarênhmã? Kati. Me kute memã amibênkam Metündjwÿnh mekam kÿnh kêtumrêx ne memã me kÿnh djã nhör kêt. ¹⁷ Nhyim be, ar ga ar aje kum amijajburkam on amikrã ngrãn aminokre pö. ¹⁸ Ar aje amijajbur'ã memã amijo amirÿt kêt kadjy ã memã amijo ane. Ar Abãm djwÿnhbê Metündjwÿnh ne bipdjur. Nãm te apdjun kute mÿjja bipdjur kunÿ pumÿnh. Dja gar ã anen arÿm kum amijajbu nhyim ar apumÿn ar ama. Ar aman arÿm ar amã akÿnh djã ngã nhyim kam me kunÿ ar apumÿ. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kàjkwakam ar ö nëkrêx'ã arkum ujarênh.

Ruk 12.33; A Xim 4.8; Ped k 1.4; Idja 10.34

¹⁹ Ne kam ajte arkum,

—Kwãrik wãnh amim pykakam ar anhö nëkrêx rax jadjwÿr kêt. Kam ne kanêremê 'ök arÿm abê o ãpnu nhyim me ãkÿnhÿ arÿm 'ã öpök ne o akÿ. ²⁰ Ate dja gar Metündjwÿnhmã apê nhyim arÿm pãnh kàjkwa djwÿnhkam ar amã nëkrêx rax jadjuw. Kam ne 'ök kute ar abê o ãpnu kêt nhyim kanêre kute o ãpnu kêt nhyim me ãkÿnhÿ kute 'ã öpök ne o ãkÿnh kêt. ²¹ Mÿkam dja kàjkwakam anhö nëkrêx? Bir, ar aje anhö nëkrêxkôt ajamak bën prãmkam. Dja kàjkwakam ar anhö nëkrêx rax gar arÿm kàjkwakam mÿjjakôt ar ajamak bêno aba. Nãm ã Jeju arkum ane.

²² Nhyim me nodjwÿ. Me noo ne me kute mÿjja pumÿnh. Dja gar ano mex ne ajmã ano kute kêt jabej arÿm mrãmri arÿt tÿxkumrëx ne mÿjja pumÿ. Aje mrãmri ne me a'uri mrãnh mex pyrãk. ²³ Nhyim be, dja ano rã, ano ajmã kute gar arÿm arÿt kêt ne aje mÿjja pumÿnh kêt. Aje mrãmri ne me akamãt kô tykkam mrãnh punuja pyrãk. Gêdja gar Metÿndjwÿnh kôt aje amijo aba kêt jabej kute ar amã amikukràdja jarënhja kôt aje amijo aba kêt jabej arÿm ar aje me'õ akamãtkam ba pyrãk, aje me'õ akamãt kô tyk tÿxkam mrãnh punuja pyrãk.

²⁴ Ë, nhÿnh ne me'õ amë õ bënjadjwÿr ajkrut ne kum apê? Kati, gêdja o anen kam te o ane. Gêdja kum ja kurën kam kum ja jabê. Nãr kon, gêdja kum ja kÿnh ne kumãbit apê ne kam kum ja kurën kum apënh kêt ne. Dja gar amã Metÿndjwÿnh kÿnh ne ajte amã nèkrëxo atom raxja kÿnh ne kam kute bënjadjwÿr amãnhkrutmã adjãpënh pyrãk. Dja gar te o ane, ane.

Amikam umar punu kêt 'ã kute arkum karõ.

Ruk 16.13; Pir 4.6; Ped k 5.7

²⁵ Ne kam Jeju ajte arkum,

–Kwãrÿk wãnh amikam adjumar punun amim, “Mÿj dja ba kukrë, mÿj dja ba o ikõ, mÿj dja ba adjã?” Kwãrÿk wãnh ã adjumar punuo anhÿr kêt. Djãm Metÿndjwÿnh kute ar akudjwa djwÿmë kubëkãbit maro ba? Kati. Kute ar gajbit ar amar tÿx. Kute ar amar tÿxkam dja ta arÿm ar amã ar anhõ kwÿ krën djãmë ar anhõ kubëkãmë kungã. Kam, kwãrÿk wãnh amikam adjumar punu kêt. ²⁶ Ga, kÿjrÿm kwënhja pumÿ. Djãm kwënh kute pur kre nãr bãygogo djê nãr o atom ne kute õ kikrekam adjwÿr? Kati. Kwënh kute ã o anhÿr kêt nhyim kãjkwakam Abãm tu o djuw mex. Metÿndjwÿnh ne kum kwënh kÿnh ngrire. Ar gajbit kum ar akÿnhkumrëx. Kam ar gajbit dja ar ajo djuw mexkumrëx. Kam kwãrÿk wãnh amikam adjumar punun amim, “Mÿj dja ba kukrë”? anhÿr kêt. ²⁷ Djãm amikam ar adjumar punun arÿm ar adjumar punuo ar aje amÿ atyk kêtãm aminhõ akati kamënhmã? Kati. Ar aje te o anhÿrmã.

²⁸ Mÿkam ne gar anhõ kubëkã prãmje amikam adjumar punu? Ga, kapõtka pidjõrãja pumÿ. Mÿj ne pidjõrã abatãnh on? Djãm pidjõrã apënh nãr djãm kute õ kubëkã kayr? Kati. ²⁹ Bënjadjwÿr raxbê Xaromão nhõ kubëkã me:xkumrëx ne kume:x. Djãm mexo kute pidjõrã pyrãk? Arkati. Pidjõrã ne mexo kute Xaromão nhõ kubëkã jakrenh me:xi. ³⁰ Metÿndjwÿnh ne pidjõrã kre nhyim abatãnh ne arÿm mexkumrëx. Akatija tãmkam ne mex nhyim akati nhyim me arÿm kaban kuwykam kurë nhyim arÿm xêr. Ga, Metÿndjwÿnh kute prÿne pidjõrão djuw mex nhyim mexkumrëxja pumÿ. Mÿkam ne gar amim Metÿndjwÿnh mar rerekre? Kum pidjõrã kÿnh ngrire. Nhyim be, ar gajbit Metÿndjwÿnh kum ar akÿnhkumrëx. Tãm dja gar ama. Djãm kute ar ajo djuw mex kêtãm got? Dja ar ajo djuw mexkumrëx gar arÿm anhõ kubëkã.

³¹ Kam kwãrÿk wãnh ar anhõ mÿjja prãmje amikam ar adjumar punu kêt. Kwãrÿk wãnh amim, “Mÿj dja ba kukrë”? nãr, “Mÿj dja ba o ikõ”? nãr, “Mÿj dja ba angij”? kwãrÿk wãnh amim anhÿr kêt. ³² Apÿnh pyka djãri me kute Metÿndjwÿnh mar kêtja kute mÿjja jakõtbit amak bën ne. Djãm ar aje me kudjwamã? Kati. Kwãrÿk wãnh. Kãjkwakam ar Abãm kute ar amar. Ar anhõ mÿjja kêtja kunÿkõt kute ar amar. ³³ Nhyim be, ar ga, djãm ar amã mÿjja ja kÿnhmã? Kati. Kwãrÿk wãnh. Bir, mÿj dja gar amã kÿnh? Bir, Metÿndjwÿnh kute ar apytãr ne kute ar ajo bajabit dja gar kumrëx amikam mar tÿx. Ne kôt ar ajaxwe kêt djwÿ dja gar mar 'ãno dja. Ja dja gar amã kÿnh nhyim kam arÿm ar

amã mýjja kínhja kuní ar amã kungã. ³⁴ Kwãrîk wãnh ar amikukãm adjumar punu'ô mar kêt ne amim, "Godja akatibê idjumar punu djã'ô iwýr bôx jabej mã gêdja ba nê"? anhýr kêt. Djãm akati 'ôkam Metîndjwýnh kute ar ajo djuw mex kêt mã? Kati. Akati kunîkôt kute ar ajo djuw mex. Dja akati nhym Metîndjwýnh ta arým ar ajo djuw mex. Ar adjumar punu ar awýr bôx jabej ajbit dja gar amikam ama. Kwãrîk wãnh amü amikukãm adjumar punu'ô maro atêm kêt. Nãm ä Jeju arkum ane.

7

Ar kute me'ã axwe rênh nêje kute ar akre.

Ruk 6.37; Rô 2.1; Kô k 4.5; Xij 4.11

¹ Ne kam ajte arkum,

—Ar aje me axwe jabej me kukjêr kêt kam mýkam ne gar tu me'ã amim, "Axwe", anhýro aba? Kwãrîk wãnh. Dja gar me'ã axwe rênh o aba nhym me arým amipãnh ar ajã axwe rê nâr Metîndjwýnh arým ar amã ajaxwe jarê.

² Godja gar me'ã mýjja'ô man kôt tu 'ã, "Axwe", ane. Djãm kam me nâr Metîndjwýnh akam kính? Kati. Dja gar me'ã ane nhym me nâr Metîndjwýnh arým ar gadjwý ar ajã mýjja tãm man kôt ar ajã axwe mê. Dja gar Metîndjwýnh kudjwa memã ör rûnh nhym kam me akubyn ar aje memã ör 'ãnh ar amã kungã, ane.

³ Mýkam ne gar akamy nokam pyka jaũmbit pumün kam ar anokam pîponhtija pumünh kêt ne? ⁴ Djãm ar aje akamymã kum, "Akmerere, amrê ba amã anokam pyka jaũmwã kaba", anhýrmã? Ne kam ar anokam pîponhtiwã pumünh kêt kumrêx ne. Ar aje aminokam pîponh pumünh kêt kam we ä kum ane. ⁵ Kê. Mrãmri ne gar apunu rax ne kam ajajkwakambit amimexo amra. Akumrêx gêdja gar aminokam pîponhtiwã kaban kam arît mex ne arým kôt ar akamy nokam pyka jaũm ngrire wã kaba. Kam dja gar akumrêx wãnh ajaxwemã anhire. Ne kam arým aje aminokam pîponhti kadjar pyrãk. Ar ga dja gar akumrêx wãnh ajaxwemã anhire ne kam arým amex ne ajaxwe kêt ne ar akamy jaxwe nêje kukrà kadjy arým amex. Amex kute arým ar akamy nokam pî jaũm kadjar kadjy kute arît mex pyrãk.

⁶ Me kwý ne me kum axwe kí:nh ne kam axwe'ã maje kum Metîndjwýnh kính kêt. Djãm me jamã aje Metîndjwýnh kabên jarênhmã? Kati. Ga ren me jamã arê ne ren aje mrãmri me kute ropremã Metîndjwýnh nhô mýjja rênh pyrãk nâr me kute angrô jamymã kryt karýr rênh pyrãk. Kwãrîk wãnh o anhýr kêt. Ga ren o ane nhym ren me kum Metîndjwýnh kabên kurên o ajkên akêx ne gadjwý ajo ajkê. Kute mrãmri ne ropre kute mýjja mex nhirênh nhym angrô jamy ituo kryt karýr ngãnhja pyrãk. Nãm ä Jeju arkum ane.

Ar kute Metîndjwýnh 'wýr'ã arkum ujarênh.

Mak 11.24; Dju r 14.13; Ruk 11.9; Tex k 5.17

⁷ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar tu mýjja'ã 'uw, mã mýjja'ã 'wýro tê nhym Metîndjwýnh arým ar amã kungã. Ga, ar aje mã mýjja jabej ne kam arým kum ajapôxja pumü. Ne kam mã kikre jajkwa krekremã akabêno aku'ê nhym arým me kute ar amã 'ã rênhja pumü. Dja gar ä Metîndjwýnh 'wýro ane. ⁸ Be, me kute mýjja'ã 'wýr 'ãno ãm gêdja Metîndjwýnh arým memã kungã. Ga, me kute mýjja jabej ne kum apôxja pumü. Ne kam me kute kikre jajkwa krekremã kabêno ku'ê nhym arým me kute memã kikre'ã rênhja pumü. Dja gar gadjwý ä mýjja'ã

Metîndjwýnh 'wýro ane nhyr arým amã o amirîť. ⁹ Nhýnh ne ar akra'õ tẽn djwý'ã ar ajuw gar kum kẽn ngã? ¹⁰ Ne tep'ã ar ajuw gar kum kangã ngã. Arkati. ¹¹ Be, gar ajaxwekam aje akramã mýjja mex nhõrja pumũ. Nhyr be, kãkjkakam ar Abãm mextire ta gẽdja ar amã amũ mýjja mex nhõro ar ajakre.

¹² Kam gar aje amibu'ã me'ã amim “Gê me imã mex”, “Gê me imã mex”, anhýro aba. Kute aje me'ã amim anhýro aba pyrãk ar gadjwý dja gar amikabẽn kõt ã memã amexo ane. Dja ga ã memã amexo anen arým Metîndjwýnh kabẽn kukràdjã kõt djwý aje amijo aba mexkumrẽx. Mõdjê kute kabẽn jarẽn kõt aje amijo aba mexkumrẽx. Me kute Metîndjwýnh kukwakam memã kabẽn jarẽnhdjwý aje kõt amijo aba mexkumrẽx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Apýnh pry'ã arkum ujarẽnh.

Ruk 13.24

¹³ Nhyr kam mrãmri me kute mýjja mar ne kõt ar amijo ba ne kute pry pyrãk. 'Ã ne Jeju arkum,

–Ikõt dja gar amijo aban arým abê týt kute mrãmri ne pry kre ngrire mebê týt pyrãk. Nhyr be, dja gar me kum ikĩnh kêtja kõt ar amijo aban arým amã rerekre. Amã týt kêt kute mrãmri ne pry kre raxkõt me mrãnh memã týt kêt pyrãk. Kwãrĩk wãnh me kum ikĩnh kêtja kõt ar amijo aba kêt. Aje pry jajkwa krekre ngrirekõt adjãr mãnh prãbê dja ga on amim iman ikõt ar amijo aba. Me krãptĩ ne me me kum ikĩnh kêtja kõt ar amijo ba. Memã týt kêtê kute mrãmri ne me kute pry jajkwa krekre raxkõt ngjẽx nhyr memã týt kêt pyrãk. Kute pry kre rax kýt me mõr memã týt kêt pyrãk. Dja gar me kum ikĩnh kêt kõt ar amijo aban arým akuno. Me biknor tokry djãkam akuno. ¹⁴ Nhyr be, me ngrẽrebit ne me imã apõx ne amim imaro ba. Me kute mrãmri ne me ngrẽre pry jajkwa kre kre ngriremẽ pry kre ngriremã apõx pyrãk. Ar ga dja gar imã akaton amim imaro aban arým atĩn ne, Metîndjwýnhkõt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ar amijã no týt'ã arkum ujarẽnh.

¹⁵ Ne kam ajte arkum,

–Me kute amijo 'ẽx ne memã, “Ba ne ba ibê Metîndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽn djwýnh”, anhýro bajabê amijã ano týt. Nãm me kute mrãmri ne rop krori kute amijo mrykĩ'ãtomti kã jangjẽn ne bõx pyrãk. Me ta ne me kute amijo imar mex ne ar awýr bõx. Nhyr be, kati. Nãm me ar anoo akno. Me kã kadjwýnhbê ne me kute mrãmri ne rop jamrex pyrãk. Me axwe. Ne kute ar amã Metîndjwýnh'ã 'ẽx ne kabẽn kêt jarẽnhmã ne ar awýr bõx. Kute o ibê amiwýr ar ajo akẽx ne ar ajo bamã ne ar awýr bõx. ¹⁶ Mýj dja gar me omũnh ne memã akaton on? Bir, mýj dja gar pidjõjadjwý mar on? Bir, õ ne parbê rôrøk ne ikwãn o bãrio amirĩť nhyr me kõt kum apõx. Ga, rojtikam tyrti apõx kêtja pumũ. Ar gadjwý dja me apýnh kabẽn punu jarẽn ãpẽn jaxwe gar me omũn arým memã akaton amim, “Be, ga, axweja pumũ. Kabẽn kajgo. Nãm Metîndjwýnh'ã 'ẽx ne kabẽn kêt jarẽnho ba”, ane. Djãm mrýnhĩkam me kute akrõ djõbê uba rẽn? Kati. Nãr, djãm prẽxkam me kute pidjõbê pigu rẽn? Kati. ¹⁷ Bãri mexkam ne õ mex arij. Nhyr be, bãri punukam ne õ punu arij. ¹⁸ Bãri mexkam ne õ punu arij prãm kêtumrẽx. Nãr, bãri punukam õ mex arij prãm kêtumrẽx. ¹⁹ Bãrikam õ punu jarijja kunĩ ne me kute akãr ne kuwykam rẽn. Dja me ã kute Metîndjwýnh'ã 'ẽx ne kabẽn kêt jarẽnho bajao ane. ²⁰ Be, me ãpẽn jaxwe dja gar omũn arým kõt kum akato. Me kute Metîndjwýnh

kabên kêt jarênhja dja gar ama. 'Ă ne ba ar amă, "Ga, rojtikam tyrti apôx kêtja pumŭ", ane.

²¹ Me kute arĭk imă, "Ga abê inhō Bĕnjadjwŷr djwŷnh. Ga ne ga ijo aba", anhŷrja. Djăm me ja kunĭ kăjkwakam Bĕnjadjwŷr djwŷnh kute amim me utăr ne ar meo bamă? Kati. Me kute amim kăjkwakam Ibăm kabên mar ne kôt kute amijo babit. Me jabit dja Bĕnjadjwŷr djwŷnh amim me utăr ar meo ba. ²² Ije memă axwe pănĥ jarênh nhō akati wăkam dja me krăptĭ aminĕje imă, "Bĕnjadjwŷr djwŷnh. Djăm akukwakam ije memă akabên jarênh kêt got ga ikanga? Djăm akukwakam ije me karō punu kujaêk kêt got ga ikanga? Djăm akukwakam ije mŷjja pumŭnh kêt nhipĕx kêt got ga ikanga? Mŷjja rŭnh, mŷjja krăptĭ ne ba ipĕx ga ikanga", ane. Ije memă axwe pănĥ jarênh dja nhō akatikam dja me ģ imă ane. ²³ Kam dja ba iră ipôkri me kunĭmă kum, "Kati. Djăm ikukwakam ne ga mŷjja nhipĕx? Kati. Wănh amikukwakam ne ga mŷjja nhipĕx. Ba ije amar kêt. Rŭm imă akăx. Me adjăpĕnh jaxwe", ane. Dja ba ģ memă ane. Năm ģ Jeju arkum ane.

Me kute apŷnh kikre nhipĕx'ă arkum ujarĕnh.

Ruk 6.47

²⁴ Ne kam ajte arkum,

–Me kunĭ kute ikabĕnja mar ne kôt kute amijo baja ne me kute mrămri ne me'ō jamak mex pyrăk. Me'ō jamak mexja kĕnkam amim kikre. ²⁵ Nĥym kam te 'ă na axidjuw ne te 'ă ngō tăm ne te kôk djăbĕr tŷx kikre karngrō nĥym tŷm kêt. Kĕnkam kute ipĕxkam ne tŷm kêt. ²⁶ Nĥym be, me kunĭ kute ikabĕnja mar kajgon kôt kute amijo ba kêt ne me kute mrămri ne me'ō bĕn kati pyrăk. Me'ō bĕn kati pykatikam amim kikre. ²⁷ Nĥym kam 'ă na axidjuw ne 'ă ngō tăm ne kôk djăbĕr tŷx kikre karngrō nĥym arŷm tŷm. Djă năm kăjbĕ ban tŷm got? Kati. Năm tu ban gru: ane.

²⁸⁻²⁹ Năm ģ Jeju memă anen arŷm memă amikukrădjă jarênh pa. Nĥym me kabĕn man kam ari ar aben pumŭn kam abenmă kum,

–Tō mŷj kabĕn ny gotja? Năm prĭne kute amimarkôt kată:t memă amikukrădjă jarĕnhkumrĕx. Năm ģ me bĕnjadjwŷr rŭnh kwŷ kabĕn mex anen ar prĭne kabĕno meo atomo ba, ane. Djă năm ģ Mōjdjĕ kukrădjă mar djwŷnh memă arĕnho ane? Kati, năm me ari no prôt ne ari kukrădjă jarênh'ă umju:w ne kute arĕnh katăt kĕtkumrĕx.

8

Me'ō ĭ kajĕkam tĕ'ă ujarĕnh.

Mak 1.40; Ruk 5.12

¹ Nĥym kam krănh'ă arŷm rwŷk tĕ. Năm rwŷk tĕ:m arŷm ruw. Nĥym me krăptĭ: kôt mō. ² Nĥym kam me'ō ĭ kajĕkam tĕja 'ŷr bōx ne parbĕ kônkrăo nhŷn kum rax jarĕn kum,

–Bĕnjadjwŷr djwŷnh, ga aje inhĭ kajĕkam itĕkôt aje ipumŭnh ne aje mar. Aje ijo mex prăm jabej ba ren arŷm imex ne, ane. ³ Nĥym arŷm 'ŷr ikran kupĕn kum,

–Ije ajo mex prăm. On amex, ane. Nĥym arŷm 'ă ĭ kajĕkam tĕja apĕx nĥym arŷm mex ne. Kute o ģm tămkam tĕmbĕ kă mex ne. ⁴ Nĥym kum,

–Kwărĭk wănh ga amijarĕnh kêt. Dja ga tu katăt mă me kadjy Metĭndjwŷnh mar djwŷnh'ŷr tĕn kum amibĕ, kum amikă bĕ. Ne kam kum mry ngă gĕ akadjy Mōjdjĕ kukrădjă kôt Metĭndjwŷnhmă mry gan kum kungă. Arŷm akă

mexkam dja ga kum mrywã ngã gê me kunĩ apumũ, arým akà mexkõt apumũ. Nãm ã Jeju me'õmã ane.

Kute amybỳm me'õo mex.

Ruk 7.1

⁵ Ne kam arým tẽn krĩraxbê Kapanamã wadjà. Nhyim krākamngõnh krãptĩ kubê 100 nhõ bẽnjadjwýr arým 'ýr bõx ne kum õ àpênho no katon kum arẽn kum,

⁶ –Bẽnjadjwýr djwýnh, inhõ àpênh arým akryn tokry rax ne kikrekam arek nõ, ane.

⁷ Nhyim Jeju kum, “Ba 'ýrn o mex”, ane.

⁸ Nhyim krākamngõnh nhõ bẽnjadjwýr kum,

–Djãm imex got ga inhũrkwãmã tẽ? Kwãrĩk wãnh. Dja ga akabẽnbit jarê nhyim arým inhõ àpênh mex ne. ⁹ Inhõ bẽnjadjwýr kute raxo ijakrenhja ne imã kabẽn ba kabẽn man kõt ar amijo iba. Ne kam ba ibê me krākamngõnhre nhõ bẽnjadjwýrkam ba memã ikabẽn nhyim me ikabẽn kõt ar amijo ba. Ba 'õmã kum, “Ýr tẽ”, ane nhyim arým 'ýr tẽ. Ba kam ajte 'õdjwýmã kum, “Amrê tẽ”, ane nhyim arým amrê tẽ. Ba inhõ àpênhmã kum, “On mýjja kupê”, ane nhyim arým kupê. Kam ne ba amã, “Abẽnjadjwýr djwýnhkam dja ga akabẽn nhyim arým akabẽnkõt mex ne”, ane. Krākamngõnh nhõ bẽnjadjwýrbê ne me bajtem.

¹⁰ Nãm Jejumã ane nhyim kuman arým kam no tyn djan kõt ba djwýnh arkum,

–Be, me'õ bajtemja kute tu amim imar mexkumrêx. Mebê idjaerkumrêx ren kudjwa ã amim imaro ane. Nhyim be, katĩ. Me kute kudjwa ã amim imaro anhýr kêt. Pydji bajtemkam kute amim imar me: xkumrêx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx. ¹¹ Ê, ba ar amã arê gar ama. Kãkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh arým kute pykakam amim me utâr ne ar meo bakam dja gwaj me bakukãmãremê ro'ã banhõ kwý krê. Abraãomê Idjakmê Djakomê ro'ã banhõ kwý krên mexo nhý. Nhyim kam dja me bajtem krãptĩ: ban bõx, myt apõx djãrũm bõx ne myt ngjêx djãrũm bõx. Bõx ne arým gwaj baro'ã õ kwý krêno nhý. ¹² Nhyim be, mebê idjaerkumrêxja dja Metĩndjwýnh arým bõm me kumê. Bẽnjadjwýr djwýnh bit kute amim me utâr ne ar meo baja, me tãm dja arým bõm me kumê. Bõm mebê idjaer mê nhyim me wãnh akamãt kô tykkam ar ba. Wãnh ne me amim ngyrk ne tokry djãje amijanên ar àmra ba. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹³ Ne kam me krākamngõnh nhõ bẽnjadjwýrmã kum,

–Aj mã. Ga ne ga tu amim imarkumrêx. Kõt dja ba arým amã ã o ane, ane. Nhyim myt tãmkam arým õ àpênh mex ne.

Kute me punu krãptĩo mex.

Mak 1.29; Ruk 4.38

¹⁴ Nhyim kam Jeju arým Pedru nhõ kikrekam bõx nhyim Pedru djupãnhdjwý kanên nõ. ¹⁵ Nhyim 'ýr bõx ne arým ikra kupê. Kupê nhyim kanê arým kum ire. Kum ire nhyim arým kãmã djan arým mex ne. Ne kam arým aro djuw mexo ba.

¹⁶ Nhyim kam ar'ã para nhyim me arým 'ýr me krãptĩo bõx. Me karõ punu kute meo baja tãm ne me'ýr meo bõx. Nhyim mã me'ã kabẽnbit jarê nhyim mã me karõ punu umaje mõ. Memã iren mã mõ. Jeju arým mã me kunĩkam me karõ punu kujate. Ne kam ajte me punudjwý kunĩo mex. ¹⁷ Amrêbê: ne ujarênh djwýnhbê Idjaii Jeju'ã ajarê. Kute meo mex'ã ajarê. Nãm Metĩndjwýnh kukwakam 'ã ajarê. Nãm me bakukãmãremã kum,

“Apÿnh me bapunu djàri, apÿnh me bakanê djàri nhyim kute amijã me bamar. Kute mrãmri ne me kute jênh pytÿo bakam kute amijã mar pyràk. Nãm ã amijã me bamaro ane.”

Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane. Jeju kute meo mex'ã ne memã arê. Nhyim kam me aben djô'ã arênhomô:. Arênhomôr tãmtã arÿm 'ÿr o bôx. Tÿ:mrãm, me bakamingrãnyrekam Jeju arÿm kato. Katon kam arÿm abatànñ ne ar ba. Ne kam arÿm me punuo mexo ba. Metÿndjwÿnh kukwakam Idjaij kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt Jeju arÿm ã meo mexo bao ane.

Ar'õ bit kute Jeju kôt amijo bikamênh.

Ruk 9.57

¹⁸ Jeju me punuo mex ne arÿm amibu'ã me krãptÿi: pumÿ. Ne kam arÿm arkum,

—Gwaj on akàx nhikjê mã rê, ane.

¹⁹ Nhyim kam Môjdjê kukràdjã mar djwÿnh'õ 'ÿr bôx ne kum,

—Ë, ujarênh djwÿnh, ba arek akôt tẽ. Dja ga nhĩ'ãm amrãnh kunĩkôt ba akôt mrã, ane.

²⁰ Nhyim kam kum,

—Ë, ga, djoti pykakam kreja pumÿ. Ne kwênh kÿjrÿm aêja pumÿ. Mrymê kwênhbit ne ôt djã kute amim kre pumÿnhkôt kam ôt djã. Nhyim be kati. Ba ne ba inhõ kikre kêt. Inhikwã djã kêt. Ije amijo inhĩ ne me awÿr irwÿk nhÿnh ne ba inhÿrkwãja? Kon, gop ga amiman kam ikôt atêm jabej nãr kon, arek dja, ane.

²¹ Nhyim kam me'õ ja kute Jejukôt bamã ne kum,

—Bênjadjwÿr djwÿnh, ba ibãm kumrêx jadjã. Ne kam arÿm akôt ar iba, ane. Nhyim kum,

²² —Kati. Amrê on ikôt ar aba. Gê me kute Metÿndjwÿnh mar kêt wãnh me tyk jadjã. Me kute mar kêt ne me kute mrãmri ne me tyk jamakkre kêt pyràk. Gê me wãnh òbikwa tyk jadjã. Nãm ã Jeju kum ane.

Jeju kôkmã bën tÿx.

Mak 4.35; Ruk 8.22

²³ Ne kam ar kã'ÿr tèn 'ÿr bôx. Nhyim Jeju arÿm kãkam nhÿ nhyim kôt ba djwÿnh ar arÿm kôt nhÿ. Nhyim kam ar arÿm kã kujaten amÿ tẽ. ²⁴ Tẽ: nhyim ar aêrbê na 'itÿx ruw nhyim kôk 'itÿx wabê. Nhyim ngô arÿm aben pumjuw ne kã nhiby ato. Nhyim be, Jeju wãnh arek òto nô. ²⁵ Nhyim kam kôt ba djwÿnh ar 'ÿr tèn arÿm kôt ne kum,

—Bênjadjwÿr djwÿnh, gop ar ipytã. Arÿm gwaj badjãr 'ÿr, ane.

²⁶ Nhyim arkum,

—Nã gãm ar amim imar rere:kre. Mÿkam ne gar atÿn prãm? ane. Ne kam kãjmã djan kôkmã bën tÿx. Nhyim arÿm tu ngô mèn nô.

²⁷ Nhyim ar te kute marmã kam no tyn djan abenmã kum,

—Mÿj got on nhyim kôkmê ngô raxmê tu kabên kôt ã amijo ane? ane. Nãm ar ã abenmã ane.

Me karõ punu krãptÿi: kute ar me'õo ba.

Mak 5.1; Ruk 8.26

²⁸ Nhyim kam Jeju arÿm ngô nhikjê mã bôx ne wabi. Kam ne pyka nhidjibê Djeradja. Nãm wabi nhyim me'õ amãnhkrut ar arÿm kajpa. Me karõ punu ne ari aro ba. Me tykmã kikre kurÿm ne ar mō. Ar àkrê: nhyim me te ar umaje ne te ar'ãnh tẽmmã. ²⁹ Nãm ar Jeju kajpan arÿm kãj bê amran aminêje kum,

—Mÿj nã Metĩndjwÿnh Kra? Djãm me inhõ akati kêtři dja ga me imã me itokry jadjà? ane.

³⁰Nhym nĩjar angrõ jamy krãptĩ: àkur mõ. ³¹Nhym kam me karõ punu kum amijo a'uw ne kum,

—Aje me ikujaêk prãm jabej ba me angrõ jamy krãptĩ:wãmã wadjà, ane.

³²Nhym kum, “Aj mã”, ane. Nhym me arÿm kato. Katon arÿm angrõ jamy krãptĩ:mã wadjà. Wadjà nhym arÿm angrõ jamy kunĩ prõt ne. Pyka krã'yr'ã aparmã prõt tÿ:x ne arÿm imõtikam nox ne aminhimex ne. ³³Nhym angrõ jamy pumũnh djwÿnh ar omũn arÿm krĩraxmã prõt ne. Prõt ne arÿm bõx. Bõx ne arÿm prĩne memã mÿjja kunĩ'ã ajarẽ. Ne ajte me karõ punu kute ar o baja'ã ajarẽ. ³⁴Nhym krĩraxkam me krãptĩ kute Jeju pumũnhmã 'ÿr mõ. Ne kam arÿm omũn kam anon kum,

—Gop me inhõ pyka kurũm akato, ane.

9

Kute me'õ jakryo mex.

Mak 2.1; Ruk 5.17

¹Nhym kam Jeju ar arÿm kãkam wadjàn nox ne arÿm akàx nhikjẽmã rê. Ne kam wabin krĩraxkam ar ba tũmjamã tẽn bõx. ²Nhym ar kwÿ kum me'õ jakryo bõx. Ikwã djãkam nõr rã'ã nhym ar kum o bõx. Nhym amim,

—Be, ar ja ne ar tu amim ikamnhĩxkumrẽx, ane. Ne me'õ jakryjamã kum,

—Akmere, on akĩnh. Jakam ne ba arÿm ajaxwe kunĩ maro aknon kam ingyryk kêt ne, ane. Djã nãm tẽmbẽ me'õ jakryo mex got? Kati, nãm amidjẽje nẽn kum jabit jarẽ nhym êje nõ. Jeju ta ne axweo akno.

³Nhym wãnh Mõjdjẽ kukràdjã mar djwÿnh kwÿ arÿm amim,

—E kum be, me'õ ja ne ajmãn Metĩndjwÿnh japrÿo djan amijo Metĩndjwÿnhõ dja. Metĩndjwÿnh pydjĩ ne kute me axweo biknorn mekam ingyryk kêt, ane.

⁴Nãm me ã õkre kadjwÿnhbẽ anhÿro kumex nhym arÿm tu me kuman memã kum,

—Mÿkam ne ga me anhõkre kadjwÿnhbẽ ijo kajgon ijaprÿo akumex? ⁵Ë, ba me amã mÿjja amãnhkrut jarẽ. Mÿj ne amirĩt, nẽn? Ba ren kum, “Ba arÿm ajaxwe maro aknon akam ingyryk kêt”, ane. Nãr kon, “On kãjmã djan tẽ”, ane. Mÿj ne ren amirĩt, nẽn? Nã bãm ren kum, “Ba arÿm ajaxwe maro aknon akam ingyryk kêt”, ane nhym amirĩt kêt kumrẽx ne. Tãmbit ne amirĩt kêt.

Nhym be, kãjmã me ku'ẽ, ije ren me'õmã kum, “Kãjmã djan tẽ”, ane nhym ren arÿm amirĩt. Tãmbit ne amirĩtkumrẽx. ⁶Dja ba kum, “Kãjmã djan tẽ”, anen arÿm o mex ga me arÿm omũn arÿm amim, “Be ga, Jeju kute me'õ jakryo mexja pumũ. Be, djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri ne Metĩndjwÿnh arÿm amijo ì ne pyka jakam amikabẽnkõt ari me axweo biknoro ba”, ane. Me aje amim ja jarẽnh kadjy dja ba me'õ jakryjao mex. Nãm ã Mõjdjẽ kukràdjã mar djwÿnhmã anen arÿm tu me'õ jakryja'ÿr akẽx ne kum,

—On kãjmã djan anhikwã djã mÿn anhũrkwãmã o tẽ, ane. ⁷Nhym kam arÿm me aẽrbẽ kãjmã djan ikwã djã mÿn ùrkwãmã o tẽ. ⁸Nhym me krãptĩ omũn kam no tÿn kumex ne amim,

—Ë, arÿm ne djãm mrãmri o mex nhym mrãnh mexja pumũ. Mrãmri ne kabẽnkumrẽx. Djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri kute Metĩndjwÿnh kabẽnkõt me axweo biknorkumrẽx. Ga, kute kam me'õo mex nhym mrãnh mexkumrẽxja pumũ. Metĩndjwÿnh mexkumrẽx, ane. Nãm me krãptĩ: ã amim ane.

*Kute amikôt Matêu kamênh.**Mak 2.13-15; Ruk 5.27-29*

⁹ Nhyam kam Jeju arým tē. Tē: nhyam me'ō bēnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprío atom djâkam nhý. Idjibê ne Matêu. Nhý nhyam arým omün kum, “Amrê mã ikôt ajkamê”, ane. Nãm kum ane nhyam Matêu arým amim kabên man kâjmã dja. Kâjmã djan arým kôt ajkamê.

¹⁰ Nhyam kam arým Matêu nhürkwâkam tēn bôx ne arým ô kwý krêno nhý. Nhyam bēnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprío atom djwýnh krãpti bôx ne Jejumê ro'ã nhý. Nhyam we me axwedjwý ikô'ã nhý. Me krãpti ne me nhý. Jeju kôt ba djwýnh ne ar Matêumê ro'ã nhý. ¹¹ Nhyam mebê pardjêu arým me ja pumün arým Jejukôt ba djwýnh arkum,

—Je tō, djãm me wã axwe ngri got? Mýkam ne ar anhō ujarênh djwýnh me ro'ã ô kwý krêno nhý? Bēnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprío atom djwýnhmê me axwemê ro'ã ô kwý krêno nhý, ane.

¹²⁻¹³ Nhyam Jeju arým ar kabên ma. Ar kute,

—Djãm me wã axwe ngri got? anhýrja Jeju arým kuman arkum,

—Djãm me mex'ýr ne me kane djwýnh mrã? Kati, me kanê'ýrbit ne me kane djwýnh mrã. Badjwý ne ba me axwe'ýr tē. Djãm we me amex'ýr ne ba tē? Kati, me axwe'ýr ne ba tē. Me tãm ne ba amiwýr me ku'uw. Me amikam kapriren wãnh axwemã irern iwýr amijo akêxmã ne ba amiwýr me ku'uw. Nhyam be, amrêbê: ne Metündjwýnh me bakukãmãremã kum,

“Djãm me aje imã mry bôr djãm imã kïnh?

Kati. Me amã me kapri. Ja ne imã kïnh”, ane.

Mýj'ã ne Metündjwýnh me bakukãmãremã ja jarê? Ja dja gar tēn ama. Mýkam? Bir, me axwe ne ba amikôt me ku'uw. Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

*Me kukràdjã tũm'ã ujarênh.**Mak 2.18; Ruk 5.33*

¹⁴ Nhyam kam Djuão. Kubê ngômã me angjênh djwýnh. Djuãokôt ba djwýnh ar arým Jeju'ýr bôx ne kum,

—Ar ba ne bar ije Metündjwýnhmã amijajbur kumex. Mebê pardjêudjwý ne me kute kum amijajbur kumex. Nhyam be, akôt ba djwýnh ne ar kute kum amijajbur kêt. Mýkam? ane.

¹⁵ Nhyam Jeju tu amijã mjên jarênh amikôt ba djwýnh ar'ã mjênmê ro'ã ar ar ba jarênh arkum,

—Ga, me kute abenã mjênmê prômê rēnhja pumũ. Djãm ar mjênmê ro'ã ar baja kaprïn mýr got? Arkati. Ar kïnhkumrêx ne ar ô kwý krênh rax. Adjým, dja apýnh akati amrê mörjakam me Ar kubê mjêno tým ne mã o mō. Nhyam kam gédja ar kapriren arým Metündjwýnhmã amijajburo ba. Nãm ã Jeju Djuãokôt ba djwýnh arkum ane. Amijã ne mjên jarê. Ne amikôt ba djwýnh'ã ne mjênmê ro'ã ar ar baja jarênh arým ã arkum ane. Mýj'ã ne me kute Ar kubê mjêno týmja jarê? Bir, ta amijã ne arê. Jeju dja meo tým ne mã o mō. Kambit dja kôt ba djwýnh amijajburo ba.

¹⁶ Be, ga, me kute jãm amim Jeju kukràdjã ny mar ne ajte kute jãm amim me kukràdjã tũm marja pumũ. Me kute amê kukràdjã maro bakam umar mex kêt. Me kute mrãmri ne kubêkã ny kubêkã tũm'ã ir pyrãk ne ajte kute pidjō kangō ny mrykào ngõnh tũmkam runh pyrãk. 'Á ne Jeju ajte memã kum,

—Ga, me'ō nhō kubêkã tũm ne arým 'yrja pumũ. Nhyam kam arým kubêkã nyn põnh kêt. Djã ne me tũmja'ã kudji? Kati. Mýkam? Bir, dja me kupō nhyam arým nykam ê abenmã wangij. Abenmã wangij ne arým tũmja kadjō. Nhyam

kam arým 'yr nyja kute 'yr tùmja jakrenh mex ne. ¹⁷ Ga, me'õ nhõ mrykào ngõnhja pumũ. Me bakukãmãre ne me õ mrykào ngõnh. Ga, mrykào ngõnh arým tùm ne ngràja pumũ. Djã ne kam uba kangõ ny ru? Kati. Mýkam? Bir, dja nõr 'ãtùm nhyim uba kangõ arým kadjã ajmrõ nhyim ngõnh arým igot tẽn arým ajkatõr. Nhyim arým kangõ ajkapĩ nhyim ngõnh arým punu ne. Be, kam mex rã'ã kadjy ne me kute mry kào ngõnh ny, kà rerekrekambit kangõ ny runh prãm. Nãm ã Jeju arkum ane. Gêdja me amim Jeju kukràdjã nybit maro ban arým mar mexkumrêx. Nhyim be, gêdja me amim me kukràdjã tũmdjwý mar prãm ne arým umar mex kêtikumrêx. 'Ã ne Jeju memã ajarê.

Kute akubyn bẽnjadjwýr krao tĩn.

Mak 5.21; Ruk 8.40

¹⁸ Kute memã ja jarênhõ ãmkam ne me'õ bẽnjadjwýr 'yr bõx ne kute kum rax jarênh kadjy tu parbê tým. Ne arým kum rax jarên kum,

—Arým godja ikra ni ty. Dja ga ikõt 'yr tẽn 'ã anhikra dji gê arým tĩn ne, ane.

¹⁹ Nhyim arým kãjmã djan kõt tẽ. Kõt ba djwýnhdjwý ne arkõt tẽ.

²⁰ Tẽ: nhyim me'õ nire kõt bõx. Kamrõ apõx'ã ne arým amexbê 12 apêx. Nãm kõt bõx ne tu Jeju nhibũm kõt 'ã kubêkã jabu djãbit kupê. ²¹ Kute o anhýr djwýnhhrãm ne ta arým amim,

—Ba gop 'ã kubêkãbit mãn kupên arým imex ne, ane.

²² Nhyim kam Jeju arým akêx ne omũn kum,

—Àpnhĩre, on akĩnh. Ga ne ga tu amim ikamnhĩxkumrêx ne arým amex ne, ane. Nhyim kam myt tãmkam mex ne.

²³ Nhyim kam Jeju ar tẽ. Tẽ:n kam arým bẽnjadjwýr nhũrkwã'ýr bõx ne arým wadjã. Nhyim wãnh me kwý pore kakõro dja nhyim me kangao kumex.

²⁴ Nhyim memã kum,

—Me on ajmã. Djã nãm kurerer wã ty got? Kati. Nãm õto nõ, ane. Nhyim me arým 'ã keketo kumex. ²⁵ Ne arým kato. Nhyim kam arým 'yr tẽn 'yr bõx ne kurerer nhikra 'amý. Nhyim arým tĩn ne kãjmã dja. ²⁶ Nhyim kam me arým pyka kunĩkõt arênhõ ipõk ne.

Kute me punuo mex.

²⁷ Nhyim kam Jeju arým amũ tẽ. Tẽ: nhyim me'õ no rã ar amãnhkrut arým kõt tẽ. Nãm ar kãj bê kum amijo ãmra tẽn mã kum,

—Dawi tãmdjwý gop amã ar ikapri, ane. ²⁸ Nhyim arým kikremã wadjã nhyim ar no rã arým 'yr bõx. Nhyim ar kukij ne arkum,

—Djã ne gãm ar tu amim imarkumrêx? Ije ar ajo mex marja djãm mrãmri ar aje tu amim ja markumrêx? ane.

Nhyim ar kum, “Nã, Bẽnjadjwýr djwýnh”, ane.

²⁹ Nhyim kam arým ar no kupê ne arkum,

—Ar aje tu amim imarkumrêx kõt dja ba ã ar ajo ane, ane. ³⁰ Nhyim kam ar arým rĩt mex ne. Nhyim Jeju nêje arkum 'ã karõn kãj bê arkum,

—Kwãrĩk wãnh me'õmã ijarênh kêt, ane. ³¹ Nhyim ate ar katon arým pyka kunĩkõt arênhõ ipõk ne.

³² Nhyim kam me Jeju'ýr me'õo bõx. Me karõ punu ne ar me'õo ba nhyim ô'ã kabên kêt nhyim me 'ýr o bõx. ³³ Nhyim arým me karõ janon kujate nhyim arým me aêrbê kabên mexkumrêx. Nhyim me krãptĩ: kam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Mýj me'õ ne kute me babê idjaerkam mýjja pumũnh kêt ja'õ pumũnh? Arkati, ane.

³⁴ Nhyim be, me bê pardjêu ne me memã kum,

—Me karõ punu nhõ bēnjadjwÿr kabēnkôt ne kute me karõ kujaêko ba, ane. Nãm me bê pardjêu ã Jeju'ã memã ane.

Kum me krãptĩ kaprĩ.

Mak 6.34

³⁵ Jeju ne krĩrax kunĩkôt memã ujarēnh ny jarēnhõ tē. Krĩraxmē krĩ kryre kunĩkôt memã arēnhõ tē. Me bikprõnh djãkam memã arēnhõ tē. Bēnjadjwÿr djwÿnh kute amim me utãr ne ar meo ba'ã ujarēnh nyja ne kãj bê memã arēnhõ tē. Ne ajte me punumē me kanē kunĩo mexo tē.

³⁶ Ne kam me krãptĩ: pumũ. Nãm me omũn arÿm kum me kaprĩ: Mÿkam? Bir, me katyk ne ate ar bakam. Me kute mrãmri ne kute mrykĩ'ãtomtio djuw mex djwÿnh kētkam katyk ne ate ar ba pyrãk. ³⁷ Ne kam kôt ba djwÿnhmã kum,

—Me kute Metĩndjwÿnh mar prãmja ne me kumex. Nãm me kute mrãmri ne bãy arÿm abõr tyk ne kumexja pyrãk. Nhyim be, Metĩndjwÿnh'ã ujarēnh djwÿnh ne me ngrēre kute bãykam me ãpēnh djwÿnh ngrēreja pyrãk. ³⁸ Kam dja gar me kadjy Metĩndjwÿnh 'uw gē me'ÿr 'ã ujarēnh djwÿnh jano gē me memã arē nhyim me kuman kam arÿm tu amim markumrēx ne. Kute mrãmri ne me mrãnh ne kute me õ purkam bãy pumũnh ne mrãnh ne bõx ne kute kadjy me õ pur djwÿnhmã arēnh nhyim me kute amũ kadjy memã arēnh nhyim me ban kute memã ã ja pyrãk. Dja gar ã me kadjy Metĩndjwÿnh 'wÿro ane.

10

Kute ar kubē 12 janor.

Mak 6.7; Ruk 9.1

¹ Nhyim kam amiwÿr kôt ba djwÿnh Ar kubē 12 'uw nhyim ar bõx. Nhyim ar kute kabēnkôt me karõ punu janor ne kujaêk kadjy arkum amipyma jadjã. Nhyim apÿnh me punu djãri. Nhyim apÿnh me kanē djãri. Nhyim ar kute kabēnkôt meo mex kadjy arkum tÿx jadjã. Ne kam arÿm ar ano.

² Apÿnh kute ar anorbē 12 nhidji jarēnh kadjy ne ja.

Ximão. Idji 'õdjwÿ ne Pedru.

Ãngre. Kamybē ne Pedru.

Xijagu. Djebedēu ne kudji.

Djuão. Kamybē ne Xijagu.

³ Piripi.

Batormē.

Tõme.

Matêu. Kubē ne bēnjadjwÿr bajtemmã pi'õk kaprĩo atom djwÿnh.

Xijagu 'õdjwÿ. Aupēu ne kudji.

Tadēu.

⁴ Ximão 'õdjwÿ. Mekôt ne me kukràdjã'ã no tÿx.

Djuda. Idji nhikjēbē ne Ikadjji. Tãmja ne Jeju kurē djwÿnhmã kanga.

Apÿnh kute ar anorbē 12 nhidji ne ja.

⁵ Ar ja ne Jeju ar ano. Nãm ar ãpēnh djã'ã arkum karõn ar ano. Nãm arkum,

—Kwãrik wãnh me bajtemmã ar amõr kēt ne kwãrik wãnh pykabē Xamar-ijkam krĩ'õmã ar adjãr kēt. ⁶ Me bê idjaer ne me no akunon ate ar ba kute mrãmri ne mrykĩ'ãtomti no biknor pyrãk. Me ja'ÿr dja gar mõ. ⁷ Ne me'ÿr bõx ne kãj bê memã kum, “Arÿm kãjkwakam Bēnjadjwÿr djwÿnh kute pykabē amim õ me utãr ne ar meo ba 'ÿr”, ane. ⁸ Dja gar me kanēo mex ne ajte me ã kajēkam

têo mex ne ajte akubyn me tyko tîn. Ne ajte mekam me karõ punu janon kujate. Ba ne ba tu kajgo ar amã adjâpênh djà'ã karõ gar maro aba. Ikudjwa tu kajgo meo mexo aba. Kwãrik wãnh memã pãnh jarênh kêt. ⁹ Kwãrik wãnh kên karÿr nâr kryt jaka nâr kryt kamrêkbê kobri me kute o õ pi'òk kaprÿja kwãrik wãnh byr ne ar anhõ katòk'y djâkam ir kêt. ¹⁰ Kwãrik wãnh ar anhõ kwãuo amõr kêt. Ar akã krãkã pÿnh ne ar aparkã amãnhkrut ne ar anhõ kò pÿnh dja gar o mõ. Jabit dja gar o mõ. Ar anhõ mÿjja ja'õ'ã kàtãm kwãrik wãnh o amõr kêt. Ar adjâpênh pãnh dja me ta ar amã ar anhõ mÿjja ngã. Nãm ã arkum karõo ane.

¹¹ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar krÿrax 'õmã wadjàn me'õ mexja jabej. Kum ar akÿnh dja gar abej. Dja ar amã aminhÿrkwã jarê gar kambit anhiqwã. Me kurÿm ar akatorkambit ajte anhÿrkwã 'õdjwÿ jabej. ¹² Dja gar me ùrkwã 'õmã wadjàn memã umar mex jarê. ¹³ Dja me mex ne kum ar akÿnh gar memã umar mex jarê nhym me arÿm ar akabên kôt mrãmri umar mexkumrêx. Nâr godja me kum ar akÿnh kêt jabej dja me umar mex kêt ne. ¹⁴ Godja me'õ kum ar akÿnh kêt ne kute akabên mar prãm kêt jabej aparkã'ã me õ pyka ka'u. Me ùrkwã kurÿm nâr me õ krÿrax kurÿm ar akator kutã ar aparkã'ã me õ pyka ka'u. Aje me kute akabên mar prãm kêtjao amirÿt nhym Metÿndjwÿnh kute omÿnh ne amÿ 'òkam kute memã pãnh jarênh kadjy me õ pyka ka'u. ¹⁵ Ba ar amã arê gar ama. Amrêbê: me bakukãmãrekam ne me krÿraxbê Xõtômamê Gomorakam axwekumrêx. Dja ÿ Metÿndjwÿnh kute me axwemã pãnh jarênh kadjy akati bõx nhym me arÿm tokry. Dja ajbir krÿrax jakamdjwÿ me axwe pãnh tokry:. Ne tokryo Xõtòmamak me jamê Gomorakam me ja jakrenh me:x ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx, ane. Jeju ã arkum 'ã karõo ane.

¹⁶ Ne kam ajte arkum,

—Dja ba ar ajano gar arÿm aje mrãmri ne mrykÿ'ãtomti kute rop djãkrê katikôt ar ba pyrãk. Amijã ano tÿx kute mrãmri ne kangã amijã no tÿx pyrãk. Ne ar ajaxwe kêt kute mrãmri ne tut axwe kêt pyrãk. ¹⁷ Aminêje rÿt. Mÿkam. Bir, godja me ar ajo rôròk ne ar ajo mõ. Nhym kam me krãptÿ kute ar akukjêr kadjy arÿm ar ajã akuprõ. Ar ajã akuprõ nhym me arÿm ar akaprêprêk. Mebê idjaer bikprõnh djâkam ar akaprêprêk. Mry kã punuo ar akaprêprêk ne. ¹⁸ Imã ar adjâpênhkam dja me ar ajo rôròk ne ar apa 'amÿn arÿm me bënjadjwÿr kabem ar apumjuw. Ne me bënjadjwÿr rÿnh kabem ar apumjuw gar arÿm ijã memã amijarê. Nhym me me bajtem kabem ar apumjuw gar arÿm ijã memã amijarê. ¹⁹ Godja me ar ajo rôròk ne ar ajo mõn me kabem ar apumjuw kwãrik wãnh ar amikukãm amim, “Mÿj dja ba aminêje memã ikabên on”? anhÿr kêt. Mÿkam? Bir, myt tãmkam dja ar amã akabên jangij. ²⁰ Djãm ar ga dja gar amikabên jarê? Katÿ. Ar Abãm djwÿnh Karõ dja ar amã amikabên jarê gar arÿm amÿ memã arê. Nãm Jeju ã arkum 'ã karõo ane.

²¹ Ne kam ajte arkum,

—Me kamy dja kurê djwÿnhmã kamy kanga nhym me arÿm me kupa. Nhym me bãmdjwÿ dja kurê djwÿnhmã kra kanga. Nhym me kra dja me kum bãmmê nã kurê ne memã ar kanga nhym me ar kupa. ²² Imã adjâpênhkôt dja me kunÿ kum ar akurê. Dja gar ikôt ar aba tÿx rã'ã:n ijã adjukanga kêt ne kam 'ã aminhinomã amimê ba arÿm ar apytã. ²³ Godja me krÿrax 'òkam kum ar akurê:n ar ajo ajkê gar krÿrax 'õdjwÿmã aprõt. Dja gar apÿnh mebê idjaer nhõ krÿraxkam me akreo tē:n o atēm nhinomã mēnh kêt ba arÿm bõx. Ba ije amijo inhÿ ba arÿm ar awÿr bõx. Nãm Jeju ã arkum 'ã karõo ane.

24 Ne kam ajte arkum,

—Ë, djâm ar kute kabên mar ar o baja kute raxo ar ò ujarênh djwýnh jakrenh? Kati. Nâr, djâm ò âpênh kute raxo ò bënjadjwýr jakrenh? Kati. 25 Kute kabên mar ar o baja kute ar ò ujarênh djwýnh kôt ar amijo bakambit ne mex. Ò âpênh kute ò bënjadjwýr kôt ar amijo bakambit ne mex. Ga, me kum ikuré ne imã me karõ punubê Bedjêbu jarênho baja pumû. Djâm me kum ar akuré kêt mã? Kati. Ar gadjwý dja me ar amã mýjja punu jarênh kume:x. Ar aje araxo ijakrenh kêt kam ne ikôt ar amijo abakam dja me ar gadjwý ar amã mýjja punu jarênh kume:x.

26 Djã nãm me kadjwýnhbê axweja bipdjur rã'ãmã? Kati, dja ï amirít ne. Nhýnh ne mýjja bipdjur'ò me kute omũnh kêt mã? Ne nhýnh ne me kute mýjja pudjur'ò mar kêt mã? Adjým, dja ï kunĩ amirít ne. Mýjja pudjur, mýjjao bipdjurja dja ï kunĩ amirít ne. 27 Ije akamãtkam ar amã mýjja jarênh dja gar a'uri kãj bê memã arê. Ije ar ajamakri ijakwa momokkam mýjja jarênh dja gar kíkire nhimõk po'ã djan kãj bê memã arê. 28 Ne kwãrîk wãnh gar amã me kute ar aparja pyma kêt. Me ja gêdja me ar akrãkãbit par kajgon kam ijukri kute ar akadjwýnhbê ajmã ar ajo kêt. Kati, ba ar amã arê. Me'ò pydji dja ga ar amã uma. Kute me bïn ne ijukri me biknor tokry djãkam me rênh jabit dja ga ar amã uma. Be, ba ar amã arê. Metĩndjwýnhbit dja gar amã uma. 29 Kwênhne amãnhkrut ne pãnh ngrire, pãnh ngõnhponh pydji. Nhyam kam kwênh pydji pykabê tým ne arým ty. Djãm Abãm djwýnh kute mar kêt? Kati. Kute kwênh mar. 30 Ne ar akĩdjwý kute mar. Arým Abãm djwýnh kute ar amã abenã ar akĩ'ã akre mar. 31 Kam, djãm ar atĩn prãmã? Kati. Kwãrîk wãnh. Te kwênh krãptĩ: nhyam kum kwênh kĩnh ngrire. Nhyam be, ar gajbit. Metĩndjwýnh kum ar akĩnhkumrêx. Tãm dja gar aman atĩn prãm kêt. Nãm Jeju ã arkum karõ ane.

32 Ne kam ajte arkum,

—Kam me'ò kute amijo ipytãr ne me ipõkri memã kum, “Ba ne ba ije amim Jeju mar”, anhýro baja. Badjwý dja ba tãm wã'ã kãjkwakam Ibãm mã kum, “Nã, ba inhõbikwa ne wã”, ane. 33 Nâr, dja me'ò me ipõkri memã kum, “Kati. Ije Jeju mar kêt”, ane. Badjwý dja ba tãm wã'ã kãjkwakam Ibãm mã kum, “Kati. Ije tãm wã mar kêt”, ane.

34 Djãm ibõx nhyam ikam me umar mexmã? Kati. Dja ba bõx nhyam me arým imýr jabej abeno kurê djwýnh ne aben pa. 35 Amrêbê: ne me me bakukãmãremã kum,

“Dja me'ò my kum bãm kurê.
Nhyam me'ò nire kum nã kurê.
Nhyam prõ kum umrengêx kurê.

36 Me'ò nhũrkwãkam dja ta õbikwa kum aben kurê.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane. Jakam dja me imýr jabej ã abeno ane. Me kute me bakukãmãremã arênh kôt dja me ã abeno ane.

37 Godja gar ajõ imã, “Ba akôt apê”, anen amã abãmbit nãr amã anãbit kĩnh ne amã ikĩnh ngrire ba arým imã ikôt adjãpênh kĩnh kêt. Godja amã akra mybit nãr amã akra nibit kĩnh ne amã ikĩnh ngrire ba arým imã ikôt adjãpênh kĩnh kêt. 38 Dja gar ajõ amã ikôt atokry pyma ne ikôt aje anhõ píte'y mýnh prãm kêt ne ikôt abikamênh prãm kêt jabej ba kam imã ikôt adjãpênhja kĩnh kêt. 39 Dja gar ajõ atĩnmã aminên arým akuno. Nãr gar ibê aminê kêt nhyam me arým abĩ. Imã adjãpênhkam arým abĩ. Kwãrîk wãnh rã'ã. Metĩndjwýnh dja

arÿm atĩnkumrêx kadjy apytã ga arÿm kôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum 'ã karõo ane.

⁴⁰ Ne kam ajte arkum,

–Dja gar me'ÿr bõx nhym me kum ar akĩnh. Me kum ar akĩnh o arÿm kum badjwÿ ikĩnh. Ne kum ikĩnh o arÿm kum kute ijanor djwÿnhdjwÿ kĩnh. ⁴¹ Dja Metĩndjwÿnh kukwakam memã kabên jarênh djwÿnh me'ÿr bõx nhym me kum kĩnh. Kubê Metĩndjwÿnh kukwakam memã kabên jarênh djwÿnhkam kum kĩnh. Metĩndjwÿnh dja kam arÿm memã o pãnh ne. Metĩndjwÿnh kute kukwakam ujarênh djwÿnhmã àpênho pãnh kôt dja arÿm memã o pãnh. Dja me'õ katãt kute amijo bakumrêx me'ÿr bõx nhym me kum kĩnh. Me'õ katãt kute amijo bakam me kum kĩnh. Metĩndjwÿnh dja arÿm memã o pãnh ne. Metĩndjwÿnh kute me'õ katãt kute amijo bajamã o pãnh kôt dja memã o pãnh. ⁴² Dja me'õ ikôt ba djwÿnh rax kêt'õ bõx nhym me kum ngõ ngã. Me'õja kute ikôt bakam kum ngõ ngã. Ba dja ba mrãmri o pãnh mex. Me kute o djuw mex ngrire jao pãnh mex. Nãm ã Jeju arkum 'ã karõo ane.

11

Djuã'o'ã ujarênh.

Ruk 7.18

¹ Ne arÿm kôt ba djwÿnh Ar kubê 12mã 'ã karõo pa. Arkum 'ã karõo pan kam arÿm amũ tẽ. Pykabê Garrêjakam apÿnh krĩ rũnh djari kute memã kukradãja jarênh ne kute kãj bê 'ã me akre kadjy ne amũ tẽ.

² Nhym kam me Djuãomã Jeju jarê. Djuãobê ne ngõmã me angjênh djwÿnh. Me kute arÿm Djuãobê ijêkam ne me kum Jeju jarê. Nãm me Djuãomã kum,

–Jeju ne arÿm apÿnh mÿjja pumũnh kêt nhipêx, ane nhym arÿm kuma. Kuman arÿm Jeju'ÿr amikôt ba djwÿnh ar amãnhkrut jano. ³ Ar kute Jeju kukjêrmã ne Djuão ar ano nhym ar arÿm 'ÿr tẽn 'ÿr bõx ne Jejumã kum,

–Metĩndjwÿnh kute me imã me'õ janor nhym bõxmã, kute me imã arênhja djãm ga? Nãr kon godja gwaj me'õkam ama? Nãm ar ã Jejumã ane.

⁴ Nhym Jeju arkum,

–Dja gar akubyn Djuão'ÿr tẽn kum arê. Aje ajbir mÿjja mar ne omũnhja kum arên kum, ⁵ “Me no rã arÿm rĩt mex. Nhym me mrãnh kêt arÿm mrãnh mex. Nhym me ĩ kajêkam tẽ arÿm mex. Nhym me amakkre kêt arÿm amak mex. Nhym me tyk akubyn tĩn ne. Nhym me õ mÿjja kêtja nhym me kãj bê memã ujarênh ny jarênh ba”, ane. Tãm dja gar aman Djuãomã arê gẽ kuma.

⁶ Dja me memã ijarê nhym me ibê amijo akêx kêt, me ja ne me kĩnhkumrêx. Nãm ã Jeju Djuãokôt ba djwÿnh arkum ane. Nhym ar kuman arÿm katon tẽ.

⁷ Nhym kam Jeju arÿm me krãptĩ:mã kum,

–Mÿj ne ga me aje kapôt kukritkam omũnhmã mõi? Djãm Djuão kute bõti kók djábêrkam ari amijadjwÿr pyrãk? Djãm ari memã kabên jadjuw? Kati. Nãm katãt memã kabên jadjwÿrkumrêx. ⁸ Bir, mÿj ne ga me aje omũnhmã mõi? Djãm Djuão ne kubêkã pãnh rax ne akrita jangij? Kati. Nãm kubêkã pãnh ngrire jangij. Bẽnjadjwÿr rũnh nhõ kikretikam ne me kubêkã jakrita jangij. Nhym be, Djuão ã kã kute anhÿr kêt. ⁹ Nhym bir, mÿj ne ga me aje omũnhmã mõi? Djãm Metĩndjwÿnh kukwakam memã ujarênh djwÿnh? Nã. Tãm. Nhym be, Djuão ne raxo kute Metĩndjwÿnh kukwakam memã ujarênh djwÿnh kunĩ jakrenh. ¹⁰ Amrêbê: ne Metĩndjwÿnh imã 'ã ajarê. Djuão'ã imã ajarê. Nãm imã,

“Ota ba akukâm ajã ujarênh djwýnh'õ jano kute akukâm me akre nhym me kute mar ne akutêp kute axwemã iren katàt amijo bamã.

Kute mrãmri ne me kute me bēnjadjwýr rúnh kutêp katàt 'ã pry jadjwýrja pyrãk.”

Nãm ã Metĩndjwýnh Djuão'ã imã ane. Amrêbê: me bakukãmãre ar bari. Nhym me arým kabēn man 'ã pi'ók no'ók ne. Ne kam me aben djõ'ã arēnho mô:n arēnho môr tãmtã arým 'ýr o bõx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Djuão arým kato. Katon arým abatãnh ne. Abatãnh ne arým ijã memã ujarēnh ar ba. Me kute amrêbê Metĩndjwýnh kabēn'ã pi'ók no'ók kõt ne Djuão ijã ujarēnh ar ba. Ikukãm meo mexo ba.

¹¹ Ngõmã me angjēnh djwýnhbê Djuão ne jakam raxo kute pykakam me kunĩ jakrenh. Djãm me'õ pykakam ar ba 'õ raxo kute Djuão jakrenh? Kati. Mrãmri ne ba me amã ja jarēnhkumrêx. Nhym be, dja i kãjkwakam Bēnjadjwýr djwýnh amim me utãn meo ba. Nhym kam dja me kunĩ raxo Djuão jakre.

¹² Nhym be, on jakam Djuão ra:x. Nãm memã arēnho ban memã kum, “Kãjkwakam Bēnjadjwýr djwýnh kute amim me utar ne ar meo ba 'ýr”, anhýro ba. Nhym kam me krãptĩ kuman amim Bēnjadjwýr djwýnh mar prã:m. Me kute mrãmri ne me krãptĩ kute kikre ngriremã ngjêx prãm ne kute 'ã kute aben nhingãnhja pyrãk. Me kute ari 'ã ikjêo aben rēnh ne 'ã kute aben nhingãnho kumex ja pyrãk. Ne jakam me kute o anhýr rã'ã. ¹³ Amrêbê: me me bakukãmãremã Bēnjadjwýr djwýnh bõxmã arê. Metĩndjwýnh kukwakam ujarēnh djwýnh aben kukãm Bēnjadjwýr djwýnh bõxmã arê:. Mõjdjêdjwý arê: nhym kam me bakamingrãnyrekam Djuão arým katon ajte tãm jarê. Bēnjadjwýr djwýnh bõx jarê. ¹⁴ Amrêbê: ne me me bakukãmãremã kum, “Dja me'õ kute Erij pyrãk bõx”, ane. Ba on ar amã me'õ jarê gar ama. Djuão ne kute Erij pyrãk ne arým bõx. Ar aje imar prãm jabej dja gar arým ima. Nàr ar aje imar prãm kêt jabej arým imar kêt. ¹⁵ Gop ar ajamak mex jabej tu amim ikabēn ja markumrêx. Nãm ã Jēju me krãptimã ane.

¹⁶ Ne kam ajte memã kum,

–Je tô mýj got ba me akamingrãny'ã akre? Mýj ne ga me aje urãk? Nã gãm me aje me prĩre mýjja kam kĩnh kêt pyrãk. Ga me, me prĩre kikre kabem krĩn kute abeno bixaêr baja pumũ. ¹⁷ Ar ja ne ar ar jamã kabēn ne arkum, “Gwaj bakĩnh katio dja, gwaj babixaêro dja ne ngõtãx à'ãk”, ane.

Nhym ar kum, “Waj, ar ibixaêr prãm kêtê. Ar itor prãm kêtê. Ar imã wã kĩnh kêtê”, ane.

Nhym ajte arkum, “Gwaj bamýr kati mãn o nhý”, ane.

Nhym ar, “Kê, wajre. Ar imã kĩnh kêtê. Ar imýr prãm kêtê”, ane.

Be, nã gãm me aje me prĩre pyrãk ne amã ja kĩnh kêt ne ajte amã jadjwý kĩnh kêt. ¹⁸ Djuãobê ngõmã me angjēnh djwýnh ne me awýr bõx. Nãm amijajbu:n kute uba kangõo kõm kêt ne ar ba ga me amã kĩnh kêt ne kam we, “Nãm ajbã. Me karõ punu ne ar o ba nhym ajbã”, ane. ¹⁹ Nhym be, ba ne ba mrãmri gêt amijo inhĩ ne me awýr bõx ne me akam idjakur iban kõt ikõm iba ga me amã ikĩnh kêt ne we ijã, “Kê, tãmwã ne kute àkur rúnhbit mar, kum uba kangõo djãnhiti”, ane. Ne we ajte ijã, “Me kute bēnjadjwýr bajtemmã pi'ók kapriõ atom djwýnhmê me axweo bit ne õbikwa ne”, anhýr ar o aba. Nhym be, djãm Metĩndjwýnh amak punu got? Amak me:xkumrêx ne prĩne kute amikukãm mýjja kunĩ mar ne Djuão kute amijajbur ne ar bamã ano. Ne ajte amikukãm umarkam badjwý ijano. Ije amijajbur kêtã ijano. Nhym kõt me amak mex ne amikukãm umar, ar ipumũn kam õkre kadjwýnhbê amim, “Mrãmri

ne Metîndjwÿnh mexkumrêx ne amê ar ano." Nâm ã Jeju memã ane. Tãm ne ja.

Kute krîraxmã watîre jarênh.
Mat 12.38; Ruk 10.13, 11.29

²⁰ Njar krîraxkam ne Jeju mÿjja pumûnh kêt ngrêre nhîpêx nhyim me krâptî tu amim markumrêx. Nhyim kam arÿm me wãmã kabên'ô jarênh kêt. Nhyim be, amiwÿr krîraxkam me ja ne Jeju arÿm memã kabên ne. Krîrax jakam ne arÿm mÿjja pumûnh kêt krâptî nhîpêx ne me punu krâptîo mex. Djã ne me amikam kaprîren wãnh axwemã iren 'ÿr amijo akêx? Kati. Me kute 'ÿr amijo akêx kêt. Kam ne arÿm krîrax jakam memã kabên ne memã kum,

²¹ —ÿ, watî:re Koradjikam me wã. Watî:re Bexadakam me wã. Dja ga me atokry rax ne. Ba ren me bajtem nhô pykabê Xirumê Xidôkam ren mÿjja rûnhja, mÿjja pumûnh kêtja kwÿ nhîpêx nhyim ren me omûn ren arÿm amrêbê amim katon ren amikam kaprîren wãnh axwemã ire. Ne ren kute kum irero amirît kadjy kubêkã kukrebê exopa jangjên ren amijã mro prã kapî. Ne ren kam iwÿr ren amijo akêx. Nhyim be kati, inhô me wÿnhkam me ga, Koradjikam me gamê Bexadakam me gamê me akam ne ba te mÿjja pumûnh kêt kwÿ rax ne ipêx ga me omûnh kajgo. Omûnh kajgon amikam akaprîre kêt ne wãnh ajaxwemã anhirer kêtumrêx ne aje iwÿr amijo akêx kêtumrêx ne. ²² Ba me amã arê ga me ama. Dja î kute me axwemã pãnh jarênh nhô akati bôx nhyim Metîndjwÿnh me ajaxwemã pãnh jarê. Ga me kam arÿm pãnh atokry me rîñã jakrenh mex. Ga me atokryo krîraxbê Xirumê Xidô jakrenh mex ne.

²³ Ne kam krîraxbê Kapanakam me gadjwÿ djãm mrãmri me abênjadjwÿr rûnho kãjkwa'ÿr abôxmã? Kati, aparmãbit dja ga me me biknor tokry djãmã wadjã. Krîraxbê Xôtômakam me axwe: nhyim Metîndjwÿnh arÿm meo akno. Ba ren mekam mÿjja pumûnh kêt nhîpêx kute me akam ije mÿjja pumûnh kêt nhîpêx ja pyrãk nhyim ren me wãnh axwemã ire nhyim ren krîrax arek ãm rã'ã. Krîraxbê Xôtôma ren arek ãm rã'ã. Nhyim be, kati. ²⁴ Ba me amã arê ga me ama. Dja î kute me axwemã pãnh jarênh kadjy ô akati bôx. Dja Metîndjwÿnh memã pãnh jarê ga me kam arÿm atokry raxo Xôtômakam me ja jakrenh mex ne. Nâm ã Jeju krîraxkam me jamã ane.

Me katykmã 'ã ujarênh.

²⁵⁻²⁶ Nhyim kam Jeju Bãmã kum,

—Djûnwã, ota ga anhô kãjkwa, anhô pyka djwÿnh. Amã ne ba amikînh jarê. Nã gãm me amikukãm umarmê me kute mÿjja mar rûnhjabê mÿjja ja pudju. Ne kam me kute amijo prîre prãbê amijo rûnh kêtjamã mÿjjao amirît ne. Mrãmri Djûnwã, nã gãm ã aje anhÿrkam mrãmri mexkumrêx. Ga adjukaprîkam ne ga amim me'ã karôn arÿm ã meo ane. Ba kam badjwÿ ikînhkumrêx ne wãm amã amikînh jarê, ane.

²⁷ Ne kam ajte me krâptîmã kum,

—Arÿm ne Ibãm imã ô mÿjja kunî kanga. Ba ibê Metîndjwÿnh Kra. Djãm me'ô ne kute prîne imar? Kati. Ibãmbit ne kute imar. Djãm me'ô ne kute prîne Ibãm mar? Kati. Bajbit ne ba ije prîne mar. Ije me'ômã Ibãmo amirît prãmja adjwÿnhdjwÿ kute mar.

²⁸ Pykakam me akurãdjã punu ne ga me aman kôt ar amijo aba. Ne kam arÿm akaprîre kute mrãmri ne me jênh pytî turn o ban kam kaprîja pyrãk. Kam ne ga me akatyn akaprî:re. Amrê me akunî iwÿr tèn ikam atyk djã kêt ne ikam akôkam kôt. ²⁹⁻³⁰ Nâm me mry bàri kute jênh bjêro mrãnh kadjy ne umar

mex kadjy mutbê pïo kapa. Ikukràdjà mex ne kute mry mutbê pïo kapaja pyræk. Dja ga me amim ikukràdjà mex man kôt ar amijo aba kute mrâmri ne me kute mry bàri mutbê pïo kapa ja pyræk. Djâm aje ikukràdjà kôt ar amijo abakam adjumar punumã? Kati. Kam adjumar mexkumrêx. Adjumar mex kute mrâmri ne me kute mry mutbê pï kajkrito kapa ja pyræk. Djâm ije me amã ino katormã? Djâm ije amijo idjãmmã? Kati. Ba ne ba memã ipri mex ne meo iban ije amijo ingrire kadjy amimar. Kam dja ga me ikukràdjà kôt ar amijo aba nhyr me abê tÿx kêtumrêx ne. Kute mrâmri ne jênh kajkrit mrybê uti kêt pyræk. Kam dja ga me ikukràdjà kôt ar amijo aban arÿm akadjwÿnhbê atyk djà kêt. Nãm ã Jeju me krãptimã ane.

12

*Pi'ók ràràr mÿr jabej me kum kurê.
Mak 2.23; Ruk 6.1*

¹ Ne kam pi'ók ràràrkam Jeju pur katikôt tẽ. Nhyr kôt ba djwÿnh ar kôt môn arÿm kum prãm ne mormã bãygogo 'y nhikên mrãnhkôt ngãnh ne amijajkwamã rênho mõ. ² Nhyr kam mebê pardjêu ar omün kum,

—Je tô mã ne akôt ba djwÿnh ar arÿm nê? Pi'ók ràràrkam ne me tyk djà kêt djà. Me kute pi'ók ràràrjakam mÿjja jao anhÿr kêt. Me tũmre ne me ta kukràdjakôt mã me babê uma. Me kute pi'ók ràràrkam mÿjja kupênh kêt. Kambit ne me tyk djà kêt djà. Mÿkam ne akôt ba djwÿnh ar ã ar o anhÿro ba? ane. ³ Nhyr kam Jeju memã kum,

—Kê, djâm me aje Metĩndjwÿnh kabên'ã pi'ók no'ókadjwÿ pumũnh kêt? Djâm me aje me bakukãmãrebê Dawi'ã ujarênhja pumũnh kêt? Ê, Dawi arkum prã:m. ⁴ Kum prã:m nhyr Dawi arÿm Metĩndjwÿnh nhũrkwãmã wadjàn djwÿ byn kukrên kam kôt ar tẽm jamãdjwÿ kungã nhyr ar arÿm kukrê. Djwÿ me kute Metĩndjwÿnhmã ôrja tãm ne kubyn kukrên arkum kungã. Metĩndjwÿnh nhõ djwÿ ja ne me kâtãm kute kur kêtumrêx. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnhbit ne kute kur. Nhyr be, Dawi ta ne tu kukrê. Nhyr kam me kute kum axwe jarênh kêt. Djâm me aje ja mar kêt? Ga, me kute Dawimã axwe jarênh kêtja pumũ. Ne kam ikôt ba djwÿnhmëbit ar imã ar ijaxwe jarê. Je tô mÿkam?

⁵ Ba aje me amã arê ga me ama. Mÿj ne me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh pi'ók ràràrkam nê? Mÿj ne me me tyk djà kêt djà nhõ akatikam nê. Djâm me aje me'ã Môjdjê kukràdjà mar kêt got? Djâm me aje 'ã pi'ók no'ók pumũnh kêt got ga me imã akabên ne? Nãm me pi'ók ràràrkam Metĩndjwÿnh nhõ kikretikam tu ãpênh ba. Ne kadjy kum mry bõro bao tu ãpênh ar ba. Djã ne Metĩndjwÿnh kam memã axwe jarê? Kati. Ga, me kute me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnhmã axwe jarênh kêtja pumũ. Ne kam ikôt ba djwÿnhmëbit ar imã ar ijaxwe jarê. Je tô mÿkam? ⁶ Ba aje me amã arê ga me ama. Ba ne ba Metĩndjwÿnh nhõ kikretikam ipydji irax ne ije kam me ãpênh'ã memã karõ djwÿnh. ⁷ Ga me ren Metĩndjwÿnh kute me bakukãmãremã kabên jarênhja ma. Nãm memã kum, “Djâm me aje imã mry bõr djâm imã kĩnh? Kati. Me amã me kapri. Ja ne imã kĩnh.”

Nãm ã Metĩndjwÿnh me bakukãmãremã ane. Ga me ren Metĩndjwÿnh kabên ja man ren amã me kapri. Ne ren amã me kaprikumrêx ne ren ar axwe kêtjamã axwe jarênh kêt.

⁸ Ba me amã arê ga me ama. Ba ije amijo inhÿ ne me awÿr irwÿk ne ba inhõ pi'ók ràràr djwÿnh. Kam gédja ba memã, “Kwãrik wãnh ga me kam mÿjja

kupênh kêt nâr kon, dja ga me jakam apên nâr kam mÿjja kupênh kêt ne arek akrî', ane. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju memã ane. ⁹ Ne kam arÿm amÿ tèn mebê pardjêu nhô me bikprônñ djãmã wadjã. ¹⁰ Nhy m me'ô nhikra nhikjê jarôxja me ikô'ã nhÿ. Nhy m me ja kute 'ã axwe nhôr kadjy Jeju kukij ne kum,

—Djãm Môjdjê kukràdjã kôt ne me me tyk djã kêt djã nhô akatikam meo mexo ba? Pi'ók rârârkam meo mexo ba? ane.

¹¹ Nhy m memã kum,

—Ba me amã arê ga me ama. Godja me ajô anhô mrykî'ãtomti nhy m pi'ók rârârkam arÿm kre'ókam tÿm. Djãm ate akrãmã? Kati. Dja ga amã kaprîn 'amÿn kaba. ¹² Nhy m be, Metîndjwÿnh kum mrykî'ãtomti kînh ngrire. Nhy m be, gu me ba ne kum me bakînhkumrêx. Kam me kute pi'ók rârârkam meo mexkam Metîndjwÿnh kute memã axwe jarênh prãm kêt. Mrãmri, me kute pi'ók rârârkam meo mexkam ne me kute kukràdjã kôt amijo ba mexkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

¹³ Ne kam arÿm me'ô nhikra jarôxjamã kum, “Amrê anhikra katât”, ane. Nhy m 'ÿr ikra katàto dja nhy m arÿm kum mex ne. Kum ikra mex kute ikra nhikjê mexja pyrãk. ¹⁴ Nhy m mebê pardjêu ar mã apôx ne o aben man abenmã kum,

—Mÿj godja gwaj baje Jeju bîn kadjy on? ane. Nãm me ã Jeju'ã abenmã ane.

Memã prÿre'ã ujarênh.

Mat 11.29; Ruk 22.25; Dju r 13.1; Pir 2.5

¹⁵ Nhy m Jeju arÿm ar kuman pyka wã kurÿm kato. Kato nhy m me krãptî: arÿm kôt mô nhy m arÿm me kunô mex. ¹⁶ Ne kam mã memã kum, “Dja ga me ipudju”, ane. ¹⁷ Amrêbê: ne Metîndjwÿnh Jeju 'ã ajarê. Jeju dja memã prî mex ne memã kukràdjã jarê. Nhy m kam kabên jarênh djwÿnh Metîndjwÿnh kukwakam amÿ me bakukãmãremã 'ã ajarêñ memã kum,

“Metîndjwÿnh ne memã kum,

¹⁸ 'Ota, ba arÿm amijo inhô àpênh pytà. Imã abê. Imã kînhkumrêx.

Dja ba kum Ikarô jano nhy m arÿm o ba. Nhy m arÿm apÿnh me bajtem ba djari memã 'ã ajarê. Ije meo mex nhy m me imã axwe kêtja 'ã memã ajarê.

¹⁹ Ne mekmê kabêno aben japanho ku'ê kêt. Ne memã àkjêro ku'ê kêt. Djãm kàj bê kabên nhy m me kute prykôt ôkre marmã? Kati.

²⁰ Me kaprîre kute mrãmri ne bôti kajyr kaprîre pyrãk djãm kute meo bikênhmã? Kati. Dja memã tÿx jadja nhy m me kam arÿm kînh ne.

Me kute amim imar rerekre kute mrãmri ne ngônhpók nhô kadjàtnhî kÿm tyk ne akraz rerekreja pyrãk.

Djãm kute memã àkjêr nhy m me 'ã ukangamã? Kati. Dja memã kabên mex jarê nhy m me arÿm amim mar tÿx. Ne memã axweo àpanho tē:n kam arÿm meo mexkumrêx.

²¹ Nhy m kam apÿnh me ba djãkam me bajtem arÿm tu amim markumrêx.' Nãm ã Metîndjwÿnh memã ane.”

Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane nhy m me arÿm aben djô'ã arênhô mô:n arênhô mô:r tãmtã arÿm 'ÿr o bôx. Tû:mrãm me bakamingrãnyrekam Jeju arÿm katon kam arÿm abatãnh ne ar ba. Ne kam arÿm memã prî mex ne memã kukràdjã jarênhô ba. Idjaij kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt ne memã prî mex ne memã kukràdjã jarênhô ban kam memã kum,

—Dja gar ipudju. Nãm ã Jeju memã ane.

Me kute Jejumã Xatanaj nhõ àpênh jarênh.

Mak 3.20; Ruk 11.14

²² Nhyim kam me karõ punu kute me'õo baja me arým 'yr o bõx. Me karõ kute o bakam ne no rân kabên kêtukumrêx. Nhyim kam arým o mex nhyim me aêrbê arým kabên ne rît mex. ²³ Nhyim me kunĩ kam no tyn abenmã kum,

–Bãrãm mrãmri got we kubê Dawi tãmdjwýkumrêx, ane.

²⁴ Nhyim be, mebê pardjêu arým me kabên man arým abenmã kum,

–Djãm Metĩndjwýnh kukwakam ne Jeju bõm ar me karõ punu rênho ba? Kati. Me karõ punu nhõ bẽnjadjwýrbê Bedjêbu. Bedjêbu kukwakam ne bõm ar me karõ punu rênho ba, ane. Xatanaj'ã ne me Bedjêbu jarênh ã abenmã ane.

²⁵ Nhyim kam Jeju tu me kadjwýnhbê me kabên man memã kum,

–Me karõ punu ne Xatanajmã àpênh ar ba. Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam õ àpênh kujaêko iba? Kati. Dja me aben djwýnh tãm kum aben kurê nhyim kurê djwýnh arým meo apêx. Nâr, me õ krĩrax tãmkam nâr õ kikre tãmkam me krĩja godja me ja tãm kum aben kurê jabej mýj dja me kam nê? Bir, kam dja me arým aben ngrân abenbê ajmã. Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam õ àpênh kujaêko iba? Kati. Djãm Xatanaj kum õ àpênh kurê? Kati. ²⁶ Be, Xatanaj ren kum õ àpênh kurênh kujate nhyim ren õ àpênh arým aben ngrân abenbê ajmã. Ren me abenbê ajmã nhyim ren arým kubê me õ bẽnjadjwýr kêt. Nhyim be, kati. Xatanaj kum õ àpênh kurê prãm kêt. Ba ren we Xatanaj kukwakam õ àpênh kujate nhyim ren Xatanajdjwý kum õ àpênh kurê. Nhyim be, kati. Xatanaj kum õ àpênh kurê prãm kêt. ²⁷ Ba ren Bedjêbu kabênkõt ren bõm ar me karõ punu rênho iba nhyim ren mýj kabênkõt ne anhõ àpênh bõm ar me karõ rênho ba? Me jadjwý ne me bõm me karõ punu rênho ba. Djãm me adjwýnhdjwý ne me we Xatanaj kabênkõt ar bõm me karõ rênho ba? Ga me ren memã ja jarê nhyim ren me amã, “Je tõ djãm Xatanaj ta kute õ àpênhõ bikênhõ ba got”? ane. ²⁸ Nhyim be kati, Metĩndjwýnh pyma puroobit ne ba ar bõm me karõ rênho iba. Ga, kõt arým Metĩndjwýnh me awýr bõxja pumũ. Metĩndjwýnh kute me apytâr ne me akadjy bẽnjadjwýr ne kute me ajo bamã me awýr bõxja pumũ. Ja dja ga me ama. Nãm ã Jeju memã ane.

²⁹ Ne kam memã kum,

–Nâr, mýj dja me me'õ tỳx nhũrkwãmã àr on? Kute kubê nèkrêxo prõt kadjy me'õ tỳx nhũrkwãmã àr on. Bir, dja me me'õo tỳm ne uwpre. Ne kam arým ũrkwãmã wadjàn kubê nèkrêxo prõt ne, ane. Mýj'ã ne me'õ tỳx jarê? Bir, Xatanaj'ã. Dja me Xatanaj kumrêx djuwpren kam arým amim õ me ja pytã. Ja'ã ne Jeju ã memã ane.

³⁰ Ne kam ajte memã kum,

–Me'õ kum ikĩnh kêt ne arým mrãmri ijo kurê djwýnh ne. Ne ar ikõt ba kêt ne arým kam amijã, “Ba dja ba ate ikrân ar mrã. Amidjwýnhbit dja ba amiman amijo mrã”, anen ate ar ba. ³¹ Kam ba me amã arê ga me ama. Me kute mýjjao bikênh kunĩkõt Metĩndjwýnh kute me axweo biknor prãm. Ne me kute Metĩndjwýnh japyr kunĩkõt kute me axweo biknor prãm. Metĩndjwýnh kute me axweo biknor ne wãnh mekam ngyrkmã irer prãm. Nhyim be, me kute Metĩndjwýnh Karõ japyrkambit ne Metĩndjwýnh mekam ngyrk rã'ã ne. ³² Godja me'õ ijã kabên punu jarênh jabej ije amijo inhĩ'ã kabên punu jarênh jabej Metĩndjwýnh dja axweo akno ne kam ngyrk kêt. Nhyim be, godja Karõ'ã kabên punu jarênh jabej Metĩndjwýnh dja axweo biknor kêt ne. Ne kam

kam ngryk rã'ã ne. Jakam dja ngryk rã'ã. Amrê akubyn Kra bôx'ã akati mörkamdjwý dja kam ngryk rã'ã.

³³ Djãm pidjô punukam pidjô djãnh apôx got? Nâr kon, djãm pidjô mex, pidjô djãnhjakam pidjô punu apôx got? Kati, apýnh pidjô bàri djãri ne kam ô apôx. Ô ne parbê rôrôk ne ikwãn kam bàrio amirít nhym me kôt kum apôx. ³⁴ Me akamingrãnyre ne ga me abê iry. Me ajaxwekam djãm me aje akabên mex 'ô jarênh prãm? Arkati. Ê, me ôkre kadjwýnhbê ne me mýjja kumex ma nhym kam amrê bôm ajkwa krekremê oto'ýr apôx nhym me kam arêno ba. Arêno ban kam arým memã amijo amirít. Mex nâr axwe jao memã amijo amirít. Kute mýjja ô kute pidjô bàrio amirít ja pyræk. ³⁵ Nãm me ôkre kadjwýnhbê kabên punu kumex man arým kabên punuo memã amijo amirít. Nhym me ajte ôkre kadjwýnhbê kabên mex kumex man arým kabên mexo memã amijo amirít. ³⁶ Ba me amã arê ga me ama. Amrê memã axwe pãnh jarênh djã nhô akati mörkam dja ga me amikôt Metündjwýnhmã amijarê. Me aje amrêbê akabên kajgo, akabên punu jarênh kunikôt kum arê nhym arým me ama. ³⁷ Kam amrêbê me akabên mex jabej dja akabên mex kôt me amã amex jarê. Nâr, amrêbê akabên punu jabej dja akabên punu kôt me amã ajaxwe jarê ga me arým me biknor tokry djãkam akuno. Nãm ã Jeju me krãptimã ane.

Me kute kum mýjja pumũnh kêt nhipêx'ã 'wýr.

Mak 8.11; Ruk 11.29

³⁸ Nhym kam Môj djê kukràdjã mar djwýnhmê mebê pardjêu kwý Jejumã kum,

–Ujarênh djwýnh, dja ga mýjja pumũnh kêt'ô nhipêx ba me omũn kôt ama, ane. Nhym memã kum,

³⁹ –Me akamingrãnyre ne ga me ajaxwen mýjjakôt ari Metündjwýnhbê amijo akêxo aba. Ga, me kwý kum prô djwýnh kĩnh ngriren kute ar mebê prôo àkĩno baja pumũ. Me gadjwý ne ga me amã Metündjwýnh kĩnh ngriren mýjjakôt ari kubê amijo akêxo aba. Ne ate kam ije me amã mýjja pumũnh kêt nhipêxja'ã ijwýro aba. Kati. Ije me amã ipêx ga me aje omũnh prãm kêt kumrêx. Dja ba amijo kute Metündjwýnh kukwakam ujarênh djwýnhbê Djônaj pyræk. Tãm dja ga me omũn imã akator jabej. ⁴⁰ Me bakukãmãre Djônaj ne tep rax tikkrekam nõ nhym 'ã akatin akatin akati nhym arým kato. Badjwý dja ba ã amijo anen kênkrekam nõ nhym ijã akatin akatin akati ba arým ikato. Ba ne ba amijo inhĩ ne bôx. Dja ba ã amijo ane. Jabit dja ga me omũ.

⁴¹ Djônaj ne krĩraxbê Niniwekam me akreo tê nhym me arým amikam kapriren wãnh axwemã iren Metündjwýnh'ýr amijo akêx. Nhym be, ba ije iraxo Djônaj jakrenh mex ne ba jakam me akuri djan te me amã idjujarênh ar iba. Djã ne ga me me kudjwa amikam akaprĩn wãnh ajaxwemã anhiren Metündjwýnh'ýr amijo akêx? Kati. Me aje wãnh ajaxwemã anhirer kêt kam dja Niniwekam me wã arým pãnh me amã ajaxwe jarê. Me akamingrãnymã arê ga me me biknor tokry djãkam akuno.

⁴² Be ga, aparmã onij pyka 'ôdjwýkam bēnjadjwýr rax nija pumũ. Bēnjadjwýr ni Xaromão'ýr tē, 'ýr tēm 'iry:n arým 'ýr bôx. Kute krã mexkôt marmã 'ýr bôx ne arým kuma. Nhym be, ba ije iraxo Xaromão jakrenh me:x ne ba jakam me akuri djan te me amã idjujarênh ar iba. Djã ne ga bēnjadjwýr ni kudjwa ajamak mex ne ima? Kati. Ga me aje imar kêt kumrêx. Me aje imar kêt kam

dja bēnjadjw̄yr ni ĩ ar̄ym pānh me amā ajaxwe jarē. Me akamingrānymā arē ga me me biknor tokry djākam akuno, ane.

⁴³ Ne kam ajte me karō punu'ā ajarēn memā kum,

—Me karō pydjim kute ar me'ōo baja ne ar̄ym kurūm katon tē. Ne kam te ar mrā, ngō kētkam ar mrā, te ajte me'ōmā ār ne tyk djā kētmā ar mrā. ⁴⁴ Ne kam amim,

—Ba inhūrkwā kurūm ikatorja'yr tē, ane. ⁴⁵ Ne kam amim badjā tūmjā'yr tēn 'yr bōx ne omū nhym ar̄ym mexkumrēx. Me karō'ō kute o ba kēt nhym prīne kre mex nhym ar̄ym kam m̄yja katāt. Nhym kam kadjy mā me karō punu'yr tē. Ne kam mekam me kw̄y japrōn 'yr meo mōn meo bōx. Nām me karōbē 7 ne o bōx ne me'ōjamā meo wangij nhym kam mekam ar ba. Kute me karō punubē 7 ne o bōx tām ne axweo kute ōbē pydjim kute ar o ba tūmjā jakrenh mex ne kam ar̄ym o punu rax ne. Kājbbē punuri ne kājbbē punu nhym be, kute kubē 7 ne o bōxja ne ar̄ym o punu rax ne. Dja ā me akamingrānyre ajaxwekam me karō punu me ajo ane, ane. Nām Jeju ā memā ane.

Nāmē kamyre'ā ujarēnh.

Mak 3.31; Ruk 8.19

⁴⁶ Jeju me krāpti:mā kabēno dja nhym nāmē kamyre ar axikōt apōx ar bōx ne bōm ku'ē. Ne kute kum kabēn jarēnhmā. ⁴⁷ Nhym me'ō 'yr tēn kum,

—Ē, onj̄ anāmē akamy ar amā kabēn, ane.

⁴⁸ Nhym Jeju me'ōmā kum,

—Be, ije me'ōmā ināmē ikamy jarēnh kadjy m̄yj dja arkam kute? ane. ⁴⁹ Ne kam kōt ba djw̄ynhmā kum,

—Ota, ināmē ikamy ne ja. ⁵⁰ Dja gar Met̄indjw̄ynho kīnh kadjy kabēn man kōt ar amijo aba. Ba kam ar̄ym ar amā ikamyre nār ikanikw̄ynh nār inā jarē. Nām ā Jeju arkum ane.

13

Bàygogo'ā ujarēnh.

Mak 4.1; Ruk 8.4

¹ Ne kam akati tāmcam Jeju kikre kurūm katon tēn ar̄ym imōti m̄yri nh̄y.

² Nhym kam me krāpti: 'ā akuprō. Nhym kam ar̄ym mebbē tēn kākam nh̄y nhym me krāpti: ar̄ym ngō m̄yri kum dja. ³ Nhym kam ar̄ym ap̄ynh kukrādja djari'ā memā m̄yja jakren memā 'ā ajarē. Ne memā kum,

—Ē, ō pur djw̄ynh ne kute ō purkam bàygogo kremā 'yr o tē. 'Yr o tēn o bōx ne kam ar 'yo ukabēr mrā, ane. Nām me kute m̄yja kre kadjy tu m̄yja 'yo akabē, bàygogo 'yja ne me kute purkam kremā o mrān kam purkam o ukabēr mrā. Kute mrāmri ne me kute katēbāri 'yo ukabēr mrānhja pyrak.

⁴ Jeju memā kum,

—Be, me'ō ne ar bàygogo 'yo ukabēr mrā. Nhym 'y kw̄y prykam rôrōk. Nhym kwēnh prīne kuku. ⁵ Nhym kw̄y kēn po'ā pyka purorrekam rôrōk. Nhym kam pyka purorrekam ingrōt kukrā kētkumrēx. ⁶ Nhym kam k̄jyrūm myt nh̄yn ar̄ym 'y nhingrōt ga nhym kajot ne ar̄ym ty. Arē jabjē kētkam ne ty. ⁷ Nhym 'y kw̄y mr̄ynhīkam rôrōk ne kam mr̄ynhīmē ro'ā ingrōt. Nhym kam prīne o akno. ⁸ Nhym 'y kw̄y pyka mexkam rôrōk ne ingrōt ne kam abatānh ne. Ne ar̄ym ap̄ynh bāri ku'ē djari nhym kw̄y iyy jabjē nhym kam 'y mexti:re. Nhym kam 'y'ā akre kubē 100. Nhym kw̄y iyy mexkumrēx nhym 'y'ā akre kubē 60. Nhym kw̄y kājbbē iyy mex nhym 'y'ā akre kubē 30. Nām

ã Jeju Metĩndjwýnh kukràdjã'ã apýnh mýjja jakren 'ã ujarēnho ane. ⁹ Ne ajte memã kum,

—Gop me ajõ ar ajamak mex jabej tu amim ikabēn markumrēx, ane.

¹⁰ Nhyam kam kõt ba djwýnh ar 'ýr bõx ne kum,

—Mýkam ne ga apýnh kukràdjã djãri'ã memã mýjja jakren memã mýjjabit'ã ajarē? ane.

¹¹ Nhyam arkum,

—Bir, djãm me kunĩ kute ikukràdjã marmã? Kàjkwakam Bēnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utår ne ar meo ba'ã ikabēn kukràdjã ja djãm me kunĩ kute marmã? Kati. Ar gajbit ije ar amã arēnho amirīt gar aje marmã. Nhyam be, me wãbē ne ba udju ne. ¹² Be, me kwý kute ikukràdjã markumrēx ja dja ba mã memã mýjja krãptĩ jarē nhyam me arým mýjja krãptĩ ma. Nhyam me kwý mã kute ikukràdjã mar kajgojabē dja ba ikukràdjã apdju. Kute ikukràdjã mar kajgojao apdju. ¹³ Me wã kute mar kajgokam ne ba memã mýjjabit 'ã ajarē. Ba apýnh kukràdjã djãri'ã memã mýjja jakren memã mýjjabit'ã ajarē. Me kute ikukràdjã mar kajgo wã ne me amrēbē: me bakukãmãremã arēn memã kum, “Me te memã mýjja jakre nhyam me omũnh kajgon mã amim omũnhkumrēx kēt.

Nhyam me te memã mýjja jarē nhyam me me kabēn maro krĩn mã mar kēt. Mã mýjja'ã me kabēn kute amijakreja mar kēt ne.”

Nãm me ã me wã'ã me bakukãmãremã ane. Me kute ikukràdjã mar kajgo'ã ne memã arē. ¹⁴ Me bakukãmãre Idjaij ne amrēbē: me kute imar kajgowãmã kabēn jarē. Nãm Metĩndjwýnh kukwakam memã kum,

“Dja ga me maro aku'ēn mã mar kēt. Mã kukràdjã'ã mýjja kute amijakreja mar kēt. Ne omũnh kajgon mã amim omũnhkumrēx kēt. Mýkam?

¹⁵ Bir, arým ga me adjumar djãkam ajamakkre kēt. Me aje ajamako mar kētmã ne ga me arým ajamakkre jaduj.

Ne aje anoo omũnh kētmã tu ano ngõr.

Nã gãm me aje mar kētmã ã ibē amijo ane. Aje ikukràdjã'ã mýjja kute amijakreja mar kētmã ã ibē amijo ane.

Ne aje adjumar djãkam mar kētmã ã ibē amijo ane. Me aje iwýr amijo akēx ba ije me ajo mex kētmã ã ibē amijo ane.”

Nãm ã me bakukãmãre Idjaij me kute ikabēn mar kajgomã ane. Nhyam me bakukãmãre aben djõ'ã arēnho mõ:n arēnho mõr tãmtã arým me wã'ýr o bõx. Tũ:mrãm me bakamĩngrãnyrekam ne me wã ã ikukràdjã mar kajgo ane.

¹⁶ Nhyam be, djãm ar ga ne gar ã anomē ajamako ane? Kati. Ar ga ne gar ano atemã ne aje omũnhkumrēx. Ajamakkre ne atemã ne aje markumrēx. Kam ar akĩnhkumrēx. ¹⁷ Ba ar amã arē gar ama. Djãm ar aje mýjja pumũnh ja ne me bakukãmãre kute omũnh? Djã ne Metĩndjwýnh kukwakam ujarēnh djwýnhmē me katãt kute amijo bamē kute omũnh? Kati. Djãm ar aje mýjja mar ja ne me kute mar? Kati. Me krãptĩ ne amrēbē te kute omũnh ne mar prãmje. Kam, ar gajbit ne gar aje omũnh ne aje mar. Mrãmri ne ba ar amã arēnhkumrēx.

¹⁸ Kam ba ar amã arē gar ama. Ije ikabēn kukràdjã'ã me'õ kute bãygogo 'yo ukabēr jakreja dja gar ama. ¹⁹ Kàjkwakam Bēnjadjwýr djwýnh kabēn ne me arým me'õmã arē. Metĩndjwýnh kute amim me utår ne kute ar meo ba'ã kabēnja kum arē nhyam arým mar kēt ne. Mýj'ã kute kabēn jakreja mar kēt ne. Nhyam ate Xatanaj jãm meo amijakren mebē Metĩndjwýnh kabēno akno. Me kute tu amim markumrēx nhyam Metĩndjwýnh kute kubē me utår karõ ne

jâm meo amijakren mebê Metîndjwýnh kabêno akno. Bàygogo 'y kwý prykam rôrôk ne ja.

²⁰ Kênkam 'y rôrôk ja ne me kute amim Metîndjwýnh kabên mar 'iry kêt ne kangaja'ã amijakre. Nâm me myt tãmkam Metîndjwýnh kabên man bit kum kînhkumrêxo tēm kajgo. ²¹ Kute tu amim markumrêx kêtê. Ajkwaobit ne kute mar. Kute 'y nhingrôt ne arê jabjê kêtka tēmbê tykja pyrâk. Kute amim mar 'iry kêt nhyam ate apýnh me kaprî djâri 'ÿr bôx nhyam arým kanga.

²² Mrýnhîkam 'y rôrôkja ne me kute Metîndjwýnh kabên mar ne kam ate ajte kute jâm mýjja marja'ã amijakre. Nâm me arým Metîndjwýnh kabên man kam 'ãno ãm kêt ne amim, "Mýj dja ba nēn inhō kwý krēn mex ne inhō kubêkã mex? Ikanêkam mýj dja ba nē"? ane. Nâm pykakam mýjjabitkam ar no katon axwe umar. Ne kam amim pi'ók kaprîo atom rax prã:m ne ajte nêkrêxo atom rax prã:m. Djâm kute amim mýjjao atom raxkam mrãmri umar mex? Kati. Bir, me arým ô mýjja rûnhkam mrãmri umar punukumrêx. Ga, mrýnhî kute bãygogoo bikēnh nhyam kam ijj kêtja pumû.

²³ Ga, me'ô bãygogo 'yo ukabêr tē nhyam ajte kwý pyka mexkam rôrôkja pumû. Nhyam kam arým ingrôt ne abatãnh ne. Abatãnh ne arým ijkam 'y kume:x. Me kwýdjwý ne me memã Bēnjadjwýr djwýnh'ã kabên jarê nhyam me arým tu amim markumrêx. Ne kam maro amû amikamēn arým mar rax ne. Mar rax ne arým ukaprîkumrêx. Me kwý ne me ukaprî:re kute mrãmri ne bàri kwýkam ijj mexti:re nhyam kam 'y kubê 100 pyrâk. Nhyam me kwý kãjbê ukaprî kute mrãmri ne bàri kwýkam ijj mexkumrêx nhyam kam 'y kubê 60 pyrâk. Nhyam me kwý kãjbê ukaprî kryre kute mrãmri ne bàri kwýkam ijj mex nhyam kam 'y kubê 30 pyrâk. Me ukaprîkumrêx nhyam Metîndjwýnh arým mekam kînhkumrêx. Mekam kaprîre kêtikumrêx. Nâm ã Jeju arkum ane.

Ê 'y'ã ujarēnh.

²⁴ Ne kam Jeju ajte kabên kukràdjã'ã pur 'ôdjwý jakren memã 'ã ajarēn memã kum,

—Kàjkwakam Bēnjadjwýr djwýnh dja pykakam amim me kwý pytàn ar meo ba. Kam dja meo ajkij. 'Ã ne pur amijakre. Purkam ne me'ô 'y mex rēnhō tē. Ne o tē:n arým kre pa. ²⁵ Ne kadjy ate krã. Nhyam me ô t mýrri kurê djwýnh arým pur'ÿr bôx. 'ÿr bôx ne kam 'ê 'ymē bō nhijymē akrô 'ymē rēnhō tē. Bãygogo 'y mex nhîby 'ê 'y rēnhō tē:m arým kre pa. Kre pan arým mã tē.

²⁶ Nhyam kam bãygogo ingrôt ne abatãnh ne ijj ajkapî. Nhyam 'êdjwý arým kam kume:x ne.

²⁷ Nhyam kam ô àpēnh ar arým ô pur djwýnh'ÿr bôx ne kum, "Bēnjadjwýr, 'y mexbit ne ga purkam arēn kre. Mýj ne arým ajmã pur kam nē nhyam kam 'ê kume:x"? ane.

²⁸ Nhyam arkum, "Gwaj bakurê djwýnh'ô ne kam 'ê 'y rē", ane. Nhyam ô àpēnh ar kum, "Dja bar 'ê kaba", ane.

²⁹ Nhyam arkum, "Kati. Gar ren 'emē ro'ã bãygogo kaba. ³⁰ Kwãrîk wãnh ro'ã abatãnh gē prý ngrã ba 'ÿr ê djwýnh jano. Kam dja ba ê djwýnh arkum, 'Dja gar 'ê kumrêx karwàn 'ãpren kum adjã gē xêr. Nhyam be, bãygogo dja gar o atom ne inhō bãygogo nhō kikremã o wadjàn adjwý', ane. Dja ba ã kum ane." Nâm ã ô pur djwýnh arkum ane. Nâm ã Jeju memã ujarēnhō ane.

Metîndjwýnh kute me utâr ne meo ba.

Ruk 13.18

³¹ Ne kam ajte kabên kukràdjã'ã motadu 'y jakren memã kum,

—Kâjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo ba ne kute mrâmri ne me'ô arÿm ô purkam motadu 'y kre nhym abatânh pyrâk.

³² Motadu 'y ne kryreo kute apÿnh 'y jakrenh. Nhym be, arÿm abatânhkam abatânh kute purkam djwÿ kunî jakrenh. Arÿm abatânh kute pî pyrâk. Nhym arÿm âkmê kwênh apÿnh pa'â ku'ê. Nâm ã Jeju arkum ane. Me kute amim Jeju marmâ nhym arÿm ja pydjîn kadjy amima nhym arÿm ja kadjy amiman 'â tÿm nhym ja kôt 'â tÿm nhym ja 'â tÿm nhym arÿm 'â krâptî ne. 'Â ne 'y kryre ja jakre.

³³ Ne kam ajte kabên kukràdjâ'â djwÿ nhigot djâ jakren memâ kum,

—Kâjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo ba ne kute mrâmri ne djwÿ nhigot djâ djwÿkam bimânh têm pyrâk. Me'ô nire ne djwÿ nhigot djâ byn arÿm djwÿ djôm raxkam kapî. Djwÿ'â akreo amânhkrut ne ikjêkêt. Nâm djwÿkam kapîn o akâ nhym arÿm prîne djwÿkam ajmâ, ane. Jejudjwÿ dja amim me utâro tên kam arÿm pyka kunîkôt amim me kwÿ pytân ar meo ba.

³⁴ Jeju kute memâ mÿjja'â ujarênhja kunî ne kukràdjâ'â akre. Ne kam me krâptî:jamâ mÿjjabit'â ajarê. Djâm kute kukràdjâ 'ô'â mÿjja jakre kêt ne tu kukràdjâbit memâ arê? Kati. Nâm kukràdjâ'â memâ mÿjjabit jakren memâ 'â ajarê. ³⁵ Me bakukâmâre ne Metîndjwÿnh kukwakam memâ ja'â ajarê. Jeju memâ ujarênh ja'â ajarê. Amrêbê: ne memâ kum, “Kukràdjâ'â dja ba memâ mÿjjabit jakren memâ 'â ajarê.

Adjâkam mÿjja bipdjur ne bipdjur râ'â dja ba arÿm 'â ajarê”, ane. Nâm ã me bakukâmâre Metîndjwÿnh kukwakam memâ ane. Ne kam me aben djô'â arênh mō:n arênh mōr tâmtâ arÿm 'ÿr o bôx. Tû:mrâm me bakamin-grânyrekam ne Jeju katon arÿm ã memâ ujarênh ane. Me bakukâmâre kute memâ ujarênh kôt ne Jeju arÿm amikabên kukràdjâ'â mÿjjabit jakren memâ mÿjjabit 'â ajarê.

³⁶ Ne kam arÿm me krâptî jano nhym me mâ mō nhym arÿm kikremâ wadjâ. Nhym kôt ba djwÿnh ar arÿm 'ÿr bôx ne kukijm kum,

—Ajbir me kute purkam bågogo 'y mex nhiby 'ê 'y rênho têm'â adjujarênhja mÿj'â ne amijakre? Ar imâ arê bar kuma, ane. ³⁷ Nhym arkum,

—Bir, ba ne ba amijo inhî ne ruw. Ba ijâ ne me'ô kute purkam 'y mex rênh ja. Ijâ ne me'ôja amijakre. ³⁸ Pyka kunîkôt me kunî'â ne pur amijakre. Me kute Bênjadjwÿr djwÿnh mar'â ne 'y mex amijakre. Me kute Xatanaj kôt ar amijo baja'â ne 'ê amijakre. ³⁹ Xatanaj'â ne kurê djwÿnh kute purkam 'ê 'y rênhja amijakre. Mÿjja kunî kute aminhinomâ amimênh djâ nhô akati'â ne bågogoo atom djâ nhô akati amijakre. Metîndjwÿnh kadjy mrânh djwÿnh'â ne me kute bågogo djê djwÿnhja amijakre.

⁴⁰ Kute ê djwÿnh kute 'ê jarênh ne o atom ne kum adjâr nhym xêt pyrâk, dja Metîndjwÿnh kadjy mrânh djwÿnh ã me axweo ane. Me kute aminhinomâ amimênh djâ nhô akatikam me axweo ane. ⁴¹ Ba ije amijo inhî dja ba amû ikadjy mrânh djwÿnh jano nhym me arÿm me axweo kunîo atom. Bênjadjwÿr djwÿnh kute pykakam meo bajakam me axweo kunîo atom. Me kute me axwe'â memâ âpnênhmê me axweo kunîo atom. ⁴² Ne kam me arÿm me biknor tokry djâkam me kumê. Wânh ne me amim ngyrk ne tokry djâje amijanên ar àmra ba. ⁴³ Kam dja me Bâm djwÿnh amim me katât kute amijo baja pytân ar meo ba. Nhym kam me axweja kurâm dja me arÿm me:xkumrêx nhym me kum me kî:nhkumrêx kute mrâmri ne arÿm myt katorkam me kum kînh pyrâk.

Gop me ajô ar ajamak mex jabej tu amim ikabênja markumrêx. Nâm ã Jeju arkum ane.

Apÿnh mÿjja'ã ujarênh.

⁴⁴ Ne kam ajte arkum,

—Kàjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo ba ne me kum kÿnh. Kute mrâmri ne kute me kum nêkrêx pân̄h rax kÿnh pyrâk. 'Ã ne nêkrêx pân̄h rax amijakre. Pykakam ne me'ô nêkrêx pân̄h rax jadjân o apdju nhȳm atemã me'ôja arÿm 'ÿr bôx ne kum katon kaban kam kÿnhkumrêx. Me'ôja nêkrêx pân̄h raxkam kÿnhkumrêx ne ajte pyka tâmkam nêkrêx pân̄h rax jadjân o apdju. Me'ô kute kubê o àkÿnh karô o apdju. Ne amim, “Ba on pykao inhôn kam ije nêkrêx pân̄h rax jadjâr djào inhô pyka”, ane. Ne kam arÿm ô mÿjja kunïo atom ne memã kungân pân̄h pi'ôk kaprÿ by. Ne kam arÿm pi'ôk kaprÿo amim pyka byn o ô. Ne urokam kute kam nêkrêx pân̄h rax jadjârjao ô.

⁴⁵ Kam, ajte kàjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo ba ne me kum kÿnh. Kute mrâmri ne kute me kum nêkrêx pân̄h rax kÿnh pyrâk. 'Ã ne angã pân̄h raxdjwÿ amijakre. Kam ne me'ô kute angã byrmã abej ar mrã. ⁴⁶ Ne kam arÿm angãja pân̄h rax:xmã kato. Ne amim, “Ba on angã pân̄h raxjao aminhõ”, ane. Ne kam amũ tèn ô mÿjja kunïo atom ne memã kungân pân̄h pi'ôk kaprÿ by. Ne kam angãja pân̄h rax pân̄h memã pi'ôk kaprÿ ngân arÿm o ô. Nâm ã Jeju arkum ane.

⁴⁷ Ne kam ajte arkum,

—Kàjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh dja pykakam amim me utân ar meo ba. Kam, dja me axwemã pân̄h jarê. 'Ã ne kryreti amijakre. Imôtikam ne me kryreti mē nhȳm arÿm apÿnh tep krãptÿ kum wangij nhȳm me arÿm unê. ⁴⁸ Ne arÿm ipukam bjêro mōn akãx'ã kumê. Ne kam arÿm tep kabio nhÿ. Nâm tep mex ne karwân kaxnokaikam o atom. Nhȳm be, tep punu ne me rÿm kurên kanga. ⁴⁹ Mÿjja kunÿ kute aminhinomã amimênh djã nhô akatikam dja me ã meo ane. Dja Metÿndjwÿnh kadjy mrân̄h djwÿnh apôx ne me'ÿr bôx ne meo ajkij. Me axweja me katât kute amijo bajabê meo ajkij. ⁵⁰ Ne kam arÿm kuwy djâkam me axwe mê. Kam dja me amim ngryk ne tokry djãje amijanên ar àmra ba, ane.

⁵¹ Ne kam arkum,

—Djã ne gar arÿm mÿjja markumrêx? Mÿjja'ã ije apÿnh mÿjja jakreja djã ne gar arÿm markumrêx? ane.

Nhȳm ar kum,

—Nã. Mÿjja'ã apÿnh mÿjja kute amijakreja bar ije markumrêx, ane.

⁵² Nhȳm kam arkum,

—Aj, tãm ne ja. Arÿm ne ba mÿjja krãptÿ'ã ajarê gar ama. Kàjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utâr̄n ar meo ba'ã ne ba mÿjja krãptÿ jakren ar amã 'ã ajarê gar arÿm ama. Arÿm ar aje markam ar aje ô kikre djwÿnh pyrâk. Ô kikre djwÿnh ne ô nêkrêx jadjwÿr djâkam mÿjja nymê mÿjja tÿmo pôx. Ar aje urâk. Ar abê memã kukràdjã jarênh djwÿnh ne gar arÿm memã kukràdjã ny jarên ajte memã kukràdjã tÿm jarê. Tãm ne ja. Nâm ã Jeju arkum ane.

Ô pyka djwÿnhkam bôx.

Mak 6.1; Ruk 4.16

⁵³ Jeju apÿnh kukràdjã'ã memã mÿjja ja jakren memã 'ã ajarên kam arÿm o ino re. Ne kam arÿm mã tē. ⁵⁴ Ne kam arÿm ô pyka djwÿnhkam tèn bôx. Bôx

ne arÿm me bikprõnh djâkam tẽn wadjâ. Ne kam arÿm memâ kukràdjâ jarê. Memâ arê nhym me arÿm kam no tyn kumex ne abenmâ kum,

–Tô, mÿj me'õ ne kum me kukràdjâ ja jarê nhym arÿm ã amak mexo ane. Mÿj me'õ ne kum arê nhym arÿm ã mÿjja nhipêxo ane. Mÿjja pumÿnh kêtukumrêx ne arÿm ipêx nhym kumex. ⁵⁵ Be, kubê ne pî kênh djwÿnh kajgo kra. Marij kurÿm ne kato. Kôt ar apõxjabê Xijagumê Jôdjemê Ximãomê Djudamê. ⁵⁶ Kanikwÿnhdjwÿr ar me baro'ã ar ba. Tô mÿj me'õ ne kum kukràdjâ ja jarê nhym maro ba? ane. ⁵⁷ Me ã abenmâ anhÿro ban kam kubê kÿnh no kati.

Nhym Jeju amijâ memâ kum,

–Metÿndjwÿnh kukwakam memâ ujarênh djwÿnh dja pyka kunîkôt ba nhym me kum mex jarêho ba prâm ne. Nhym be, õ pyka djwÿnhkam me jabit ne me ari aprÿo ba. Ôbikwa djwÿnhkam ar ajbit dja me ari aprÿo ba, ane.

⁵⁸ Ne kam arÿm te kute õ pyka djwÿnhkam me krãptîo mex prãmje. Me kute amim tu kamnhÿkumrêx kêtka me kute meo mex prãmje.

14

Me kute Djuão mut krã'yr.

Mak 6.14

¹ Nhym kam me amÿ Jeju jarêho ipôk ne. Nhym kam me bê idjaer nhõ bënjadjwÿr raxbê Erodji arÿm me kute Jeju jarêhja ma. ² Ne kam arÿk Jejuo Djuão ne õ ãpênhmâ kum,

–Ngômã me angjênh djwÿnhbê Djuão arÿm akubyn tÿn ne ar ba. Be, tyk ne akubyn tÿnkam ne arÿm mÿjja pumÿnh kêt nhipêxo ba, ane.

³⁻⁴ Be, Erodji kute bÿn kêtîr ne Djuão Erodjij'ã kum kabên ne. Erodji ne Erodjijo prõ. Nãm 'ã kum kabên ne kum,

–Metÿndjwÿnh kukràdjâ kupa'ã ne ga akamyrebê prõ'ÿr mõ, ane. Nhym kuman arÿm ngyrk ne. Ne arÿm 'ÿr me krãkamngõnh jano nhym me arÿm o tÿm ne kubê ijê. ⁵ Nhym kam bit kute me anor nhym me kute bÿnmã. Nhym be, kati. Me krãptî: ne me 'ã abenmâ kum,

–Djuãobê ne Metÿndjwÿnh kukwakam memâ ujarênh djwÿnh, ane. Me krãptî kute ã anhÿrkam ne Erodji arÿm kum me krãptî pyman Djuão bÿn kêt.

⁶ Nhym kam Erodji rwÿk djâ nhõ akati arÿm bõx. Bõx nhym me arÿm ro'ã àkuro nhÿ. Nhym Erodjij kra arÿm memâ to. Memâ to nhym Erodji kum kÿnhkumrêx. ⁷ Kum kÿnhkam ne kum,

–Mÿj ne ga amã kÿnh? On imã mÿjja'õ jarê ba arÿm amã kungã. Amã ikabên kajgo kêtukumrêx. Metÿndjwÿnh ne arÿm ima, ane. ⁸ Kraja kum tor djwÿnhrà m ne nã arÿm Djuão krã'ã kum karõn kum,

–Dja kum akÿnh ga Djuão krã'ã kum apnê, ane. Nhym kam arÿm kum to nhym kum kÿnh. Kum kÿnh ne kum mÿjja jarênh mãm dji nhym arÿm kuma. Ne nã kabên man arÿm Erodjimã kum,

–Dja ga ngômã me angjênh djwÿnhbê Djuãoja ngõnh purortikam krã djàn o bõx ne imã angã, ane. ⁹ Nhym kam bënjadjwÿr rax arÿm kuman kaprÿren amim,

–Je, arÿm ne ba mrãmri kum ikabên jarênh mãm dji nhym Metÿndjwÿnh arÿm ima. Ba arÿm kam te ije kum, “Kati”, anhÿr prãmje. Ibu'ã me jadjwÿ ne me arÿm mrãmri ikabênkumrêx ma, ane. Ne kam arÿm õ ãpênhmâ kum, “Me kum angã”, ane. ¹⁰ Ne 'ÿr me ano nhym me me bê ijê djâ'ÿr mõn arÿm 'ÿr bõx. Ne kam arÿm mut krãta. ¹¹ Mut krãtan ngõnh purortikam krã djàn o tẽn

arým kurerermã kungã. Nhyim kumÿn o tẽn arým nãmã kungã. ¹² Nhyim kam Djuãokôt ba djwÿnh ar 'ÿr tẽn 'ÿr bõx. Ne kam Djuão nhĩ mÿn o tẽn arým adjã. Ne kam Jeju 'ÿr tẽn 'ÿr bõx ne kum arẽ nhyim arým kuma.

Kute mebê 5.000o djuw mex.

Mak 6.30; Ruk 9.10; Dju r 6.1

¹³ Nhyim kam ate arwãkam ÿr kadjy kãkam nhÿn arým nox ne. Nhyim kam me arým arẽnh ma. Arẽnh man arým krĩrax kurũm kôt mō. Pykakôt ar ibej mō. Ar ibej mō:n arým akãx nhikjêkam Jeju kutêp akuprō. ¹⁴ Nhyim Jeju ar ngôkôt mōn arým akãx'ÿr bõx. 'ÿr bõx ne arým kã dji. Nhyim kam Jeju arým wabin me krãptĩ: pumũ. Me omũn arým kum me kaprĩ:. Kum me kaprĩn arým me kanêo mexo dja.

¹⁵ Meo djan kam arým amykry mex ne. Nhyim Jeju kôt ba djwÿnh arým 'ÿr bõx ne kum,

—Arwãkam ne gwaj ar baba nhyim arým amykry mex ne. On me krãptĩmã arẽn kum, “Me amũ krĩ kryremã mōn djwÿ jamÿn anhō kwÿ krẽ”, ane. Dja ga ã memã ane, ane.

¹⁶ Nhyim arkum,

—Kati. Kwãrik wãnh amũ me mōr kêt. Ar ga dja gar memã mÿjja ngã nhyim me arým kukrẽ, ane.

¹⁷ Nhyim ar kum,

—Jakam ne djwÿ kubê 5bit ne tep amãnhkrutbit, ane.

¹⁸ Nhyim arkum, “Amrẽ imã o tẽn”, ane. Nhyim kam ar arým 'ÿr o bõx.

¹⁹ Nhyim kam me bõkam ÿrmã memã arẽ. Ne kam arým djwÿ kubê 5mẽ tep amãnhkrutja jamÿ. Amÿn kãmã kãjka pumũn djwÿmẽ tepo Metĩndjwÿnhmã amikĩnh jarẽ. Kum amikĩnh jarẽn arým djwÿ kokij. Djwÿ kokjêro dja:n mã kôt ba djwÿnh arkum òro dja. Arkum òro dja: nhyim ar mã memã òro mrã.

²⁰ Memã òro mrã: nhyim kam me kunĩ kukrẽn arým ajne. Nhyim kam ar arým aũm karwãno mrã. O mrãn arým kaxnokaikam kungij ne o ipu. O ipun arým 'ã akre. Kam kaxnokai ipu kubê 12 ne 'ã kãtãm ne dja. ²¹ Be, me my kute krẽn 'ã akre kubê 5.000. Ne ijukri me niremẽ me prĩre'ã akre kêt. Be, me kunĩ ne me arým ò kwÿ krẽn mex ne arým ajne.

Ngô'ã tẽn.

Mak 6.45; Dju r 6.15

²² Nhyim kam Jeju kôt ba djwÿnh arkum,

—Aj mã, kãkam nhÿ. Dja gar ikukãm akãx nhikjêãm rê. Ba 'ÿr me ano gê me mã mō, ane. Nhyim ar arým kãkam nox ne mō. ²³ Nhyim arým me krãptĩ'ÿr tẽn memã kum,

—Aje, me on ajmã. Ba on, ane. Ne kam Metĩndjwÿnhmã kabẽn kadjy krãnh'ã tẽn wabi. Nhyim kam arým akamãt nhyim ate krãnhkam nhÿ. ²⁴ Nhyim ar kãkam mōrja arým imōti nhipôkri mō. Mō: nhyim kôk ar kutã àbêr tÿx. Àbêr tÿx nhyim ngô arým ar'ã kã japĩno mō.

²⁵ Apĩno mō: nhyim arým ôkrẽn'ãnh kã. Ôkrẽn'ãnh kãr pydji nhyim Jeju arým tu ngô rax'ã arkôt tẽn. ²⁶ Ngô'ã arkôt tẽn nhyim kôt ba djwÿnh ar arým omũ. Ngô'ã tẽnkôt omũn arým madjã kretin abenmã kum,

—Ota amrẽ me kar'õ gwaj bakôt mō, anen arým umaje amra.

²⁷ Nhyim kam arkum,

—E kum, ba ne ba wãm ar arkôt tẽn. On ar akĩnh ne ar atĩn prãm kêt, ane.

²⁸ Nhyim Pedru kum,

—Djãm mrãmri gakumrêx? Ga atêmkumrêx jabej amiwÿr ijwÿ ba wãm akudjwa ngô'ã awÿr tê, ane.

²⁹ Nhyim kum, “Amrê iwÿr tê”, ane.

Nhyim Pedru arÿm Jeju'ÿr têmmã ngôkam ruw ne arÿm ngô'ã tê. ³⁰ Ngô'ã tên arÿm ngô pumũ. Kôk djabêr tÿx kute ngô djâkã tÿxkôt omün arÿm tîn prãm. Tîn prãm ne arÿm àr tê. Ngômã àr tên arÿm amran kum, “Bênjadjwÿr djwÿnh, gop ipytã”, ane.

³¹ Nhyim Jeju on pa 'amÿn kum,

—Aje amim imar rere:kre. Mÿkam ne ga amim, “Djãm mrãmri ne Jeju kute ngô ja mar”, anen amim imar rerekre?

³² Nãm ã kum ane nhyim ar arÿm kà'ÿr bôx. Ne kam arÿm wabi. Wabi nhyim kôk djabêr on amikràtan anihkrê ne. ³³ Amikràta nhyim kàkam ar ÿrja arÿm parbé kônkrão nhÿn rax ma:ro nhÿ. Ne arÿm kum,

—Mrãmri abê Metÿndjwÿnh Krakumrêx, ane.

³⁴ Ne kam ar arÿm akàx nhikjêmã rên kam arÿm kà dji. Ar pykabê Djene'ã kà dji. ³⁵ Nhyim kam me arÿm Jeju nokre pumün amũ memã arê. Nhyim kam me arÿm bu'ã pyka kunikôt me'ÿr me ano nhyim me me'ÿr mō. Me'ÿr mōn memã arê nhyim me arÿm kuman Jeju'ÿr me punu kunio bôx. ³⁶ Nhyim me arÿm kum,

—Ba me akà japkrebit kupên arÿm imex ne, ane. Ne me kunĩ kute kupênhja arÿm prĩne mex ne.

15

Tu mÿjja krên'ã ujarênh.

Mak 7.1

¹ Nhyim kam mebê pardjêumê Môjdjê kukràdjã mar djwÿnh krĩrãxbê Djeruxarê kurüm mōn Jeju'ÿr bôx. Me ò kwÿ krên kadjy ne me aminhikra pōnh ba. Me kukãmãkjê kukràdjã kôt me we Metÿndjwÿnhmã mex kadjy ne me kum aminhikra pōnh ba. 'Ã ne me Jejumã kabên ne kum,

² —Mÿkam ne akôt ba djwÿnh ar me kukãmãkjê kukràdjã mar kêt ne kam amikrà ar o ba? Nãm ar kute aminhikra pōnh kêt ne tu aku, ane.

³ Nhyim Jeju memã kum,

—Djãm mrãmri Metÿndjwÿnh kukràdjã kôt ne ga me me akukãmãkjê kukràdjã jarê? Kati. Atemã. Ga me atemã akukãmãkjê kukràdjã ja'ã ano tÿx ne Metÿndjwÿnh kukràdjã mar kêt. Ne kam arÿm kam amikrà ar o aba.

⁴ Ba me amã arê gar ama. Metÿndjwÿnh ne me bakukãmãremã 'ã karōn memã kum,

“Me amã abãmmê anã jabên ar kabên ma”, ane.

Ne ajte memã kum,

“Me'ò arÿm bãm'ã nàr nã'ã, 'Gê Metÿndjwÿnh o ajkê', anhÿr jabej gê me tu kubĩ”, ane.

Me kum bãmmê nã ar abêmã ne Metÿndjwÿnh ã me bakukãmãremã ane.

⁵ Nhyim be, djãm me ga ne ga me amã abãmmê anã jabê? Kati. Ga me akukràdjã kôt arĩk memã kum, “Me ajō godja anã nàr abãm mÿjja'ã ajwÿr jabej. Ne aje kubê anhō mÿjja né prãm jabej kum, 'Be, ba te ije amã òrmã. Aje mÿjja 'ã ijwÿr ba arÿm o Metÿndjwÿnh nhō mÿjja. Kam ba te ije amã òrmã', ane. Dja ga me ã kum anen arÿm kubê né nhyim kam arÿm pijãm ne”, ane.

⁶ Ga me aje ã memã 'ã karōo anhÿrkam arÿm me nãmê bãmbê òdjÿ'ã memã

adjâpnênho aba. Me kum ar abê kêt'ã memã adjâpnênho aba. Metîndjwýnh te memã 'ã karôn memã kum,

“Me amã abâmmê anã jabên ar kabên ma”, ane.

Nãm te memã ane ga me arým Metîndjwýnh kabên jao me kukràdjã kajgon kupa'ã memã akukràdjã punu ja jarên arým námê bãmbê ôdjý'ã memã adjâpnênho aba. ⁷ Me ga ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwýnh mar mexo aba. Mrãmri ne me bakukãmãre Idjaij me ajã kabên ne. Nãm Metîndjwýnh kukwakam me ajã me bakukãmãremã kum,

⁸ “Be, me ja ne me arík 'êx ne ajkwa kajgokam imã imex jarênho ban ôkre kadjwýnhbê jãm ate ibê krãn ba.

⁹ Ne arík imã irax jarênho kajgoo ban 'êx ne me ta kukràdjã'ã memã kum, 'Metîndjwýnh kukràdjã', anhýro ba.”

Nãm ã Idjaij me ajã ane ga me akamíngřãnyre ajêx ne akukràdjã kajgoo Metîndjwýnh kukràdjãn memã arênho aba. Mrãmri ne me ajã arênhkumrêx. Nãm Jeju ã mebê pardjêu arkum ane.

¹⁰ Ne kam amiwýr me krãptí 'uw ne memã kum,

—Ë, dja ga me akuní iman ikabên markumrêx. ¹¹ Me kute apýnh mýjja'ã memã kum, “Ja dja ga ãm omũ. Dja ga krên arým ajaxwe”, anhýro ba. Nhyim be, djãm me'ô mýjja 'ô krê nhyim Metîndjwýnh arým kum, “Ja ne ga krê. Arým ajaxwe”, ane? Kati. Me kabên punukam ne memã axwe jarê. Me ãkínhikam ne memã arê. Me ari prô, mjên kupa'ã kurê bakam ne memã arê. Me 'êxnhíkam ne memã arê. Apýnh axwe 'ôkam ne Metîndjwýnh memã axwe jarê. Nãm ã Jeju memã ane.

¹² Kam kôt ba djwýnh ar 'ýr bôx ne Jejumã kum,

—Ë, mebê pardjêu kute akabên markam arým ngyrk ne, ane.

Nhyim me'ã arkum,

¹³⁻¹⁴ —Ga, me no rã ne me amikukãm rít kêtja pumũ. Kam me kute amipry mar kêt. Kam godja me no rã me no rã japrô kute meo ba jabej nhyim arým amê kre'ôkam tým. Mebê pardjêu ne me kute me uràk. Nãm me 'êx ne memã, “Ba ne ba ije Metîndjwýnh mar”, anhýro ba. Nhyim be, kati. Me kute mar kêt. Ne kam te memã Metîndjwýnh'ã ujarênho ar ba nhyim me adjwýnhdjwý kute Metîndjwýnh mar kêt. Mebê pardjêu 'êx ne kute memã anhýro bakam dja lbãm arým memã o pãnh ne me biknor tokry djãkam me kumê kute mrãmri ne me kute 'ê kadjar ne rûm mênho pyrãk. Kwãrík wãnh me rã'ã. Nãm ã Jeju mebê pardjêu'ã ane.

¹⁵ Nhyim Pedru kum,

—Nã gãm ar imã, “Djãm me mýjja 'ô krê nhyim Metîndjwýnh kum, ‘Ja ne ga krên arým ajaxwe’, ane? Kati”, ane. Tãm ne ga arê nhyim ar ibê bipdjur rã'ã ne. Mýj'ã ne ga akabên jarê? Ar imã arê bar kuma. Nãm ã Pedru Jejumã ane.

¹⁶ Nhyim Jeju arkum,

—Djãm ar gadjwý ar aje mýjja mar kêt rã'ã? ¹⁷ Mýjja me kute krên ne me tikkambit wangij. Ne kam atykãm arým apôx. ¹⁸ Nhyim be, me ajkwa kurûm me kabên punu apôxja ne me kute amim mýjja'ã karô djã kurûm apôx. Kam Metîndjwýnh arým memã axwe jarê. ¹⁹ Me kute amim mýjja'ã karô djãkam amim mýjja punu'ã karôn arým me kurûm apôx.

Nãm me kute me par'ã amim karô.

Ne kute me prô puro nãr me mjên puroo ãkính ne ro'ã ikwãja'ã amim karô.

Ne prô djwýnh nãr mjên djwýnh kupa'ã kurê'ã amim karô.

Ne kute mýjjiao ãkính'ã amim karô.

Ne memã 'êx'ã amim karõ.
Ne kute Metĩndjwýnh japry'ã amim karõ.

²⁰ Me axweja kunĩ ne me kurũm apõx nhym Metĩndjwýnh arým memã axwe jarẽ. Nhym be, me kute aminhikra põnh kêt ne kute õ kwý krên ja ne Metĩndjwýnh kute memã axwe jarênh kêt. Djãm ar aje ja mar kêt? Nãm ã Jeju kõt ba djwýnh arkum ane.

Me'õ nire bajtem kute tu amim kamnhĩxkumrêx'ã ujarênh.
Mak 7.24

²¹ Ne kam Jeju arým mebê tê. Tê:n kam krĩraxbê Xirumê Xidõ bu'ã pyka'ýr bõx. ²² Nhym pykabê Kanaãkam me'õ nire pyka wãkam ar ba. Mebê idjaer ne me wão me bajtem. Me'õ nire kam ar ban arým Jeju'ýr bõx. Ne kam kãj bê kum,

—Bênjadjwýr djwýnh, Dawi tãmdjwý, gop amã ikaprĩ. Me karõ punu ne ari ikrao bikênho ba, ane.

²³ Nhym tu kubê anhikrên itõ ne. Nhym kõt ba djwýnh ar 'ýr bõx ne kum,
—Dja ga amũ ano gê tê. Nãm ari gwaj bakõt ãmra tê, ane.

²⁴ Nhym arkum,

—Djãm me bajtem'ýr ne Metĩndjwýnh ijano ba tê? Kati. Mebê idjaer'ýr ne ijano ba tê. Mebê idjaer ne me kute mrãmri ne mrykĩ'ãtomti no biknor pyrãk ne ate ar ba. Me ate ar ba ja'ýr ne ijano ba tê, ane.

²⁵ Nhym kam arým ni bajtemja 'ýr bõx. 'Ýr bõx ne arým parbê kõnkrão nhýn ra:x man kum,

—Bênjadjwýr djwýnh gop ikõt o kangõn ikrao mex, ane.

²⁶ Nhym õ mebê idjaer'ã me prĩre jakren kum,

—Nok ba ren rop kraremã me prĩre nhõ djwý rê nhym ren kam punure, ane. Djãm mrãmri ne djwý'ã ajarê? Kati. Kute meo mex djã'ã ne djwý jakren kum 'ã ajarê. Bir, Jeju ne jakam kute me bajtemo mex prãm kêt. Õ mebê idjaer'ýr ne Metĩndjwýnh Jeju jano. Kute õ mebê idjaerbit kumrêxo mexo bamã. Kam ne nimã kum,

—Nok ba ren rop kraremã me prĩre nhõ djwý rê nhym ren kam punure, ane.

²⁷ Nhym nija arým amim,

—Ijã ne rop krare jarẽ, anen arým kum,

—Tukwa, mrãmri Bênjadjwýr djwýnh. Kõt ne ga arê. Nhym be, godja wãnh õ wýnh nhõ pipõnh krakri djwý jaũm rõrõk. Aũmbit dja rop krare kukrê. Kam gop badjwý ibê rop krare pyrãk tu imã ikrao mex, ane.

²⁸ Nhym Jeju kum,

—Me'õ nire, ga ne ga tu amim ikamnhĩx me:xkumrêx. Akabên kõt ne ba arým akrao mex, ane. Nhym myt tãmka kra arým mex ne.

Kute mebê 4.000o djuw mex.
Mak 8.1

²⁹ Nhym kam Jeju arým pyka ja kurũm tẽn imõtibê Garrêja'ýr tẽn 'ýr bõx. Ne kam arým krãnh'ã tẽn wabin nhỹ. ³⁰ Nhym me krãptĩ: arým 'ýr bõx. Nãm me 'ýr me punuo mõn 'ýr meo bõx. Me mrãnh kêtme me no rãmẽ me kabên kêtme apýnh me kukrãdjã punumẽ apýnh me punu djã 'õdjwý krãptĩ:ja ne me 'ýr meo mõn meo bõx ne Jeju parbê me adju:w nhym arým meo mex ne. ³¹ Jeju meo mex nhym me krãptĩ: arým me omũ. Me kabên kêt arým kabên mex. Me apýnh kukrãdjã punu arým kukrãdjã mex ne. Me mrãnh kêt arým mrãnh mex ne. Me no rã arým rĩt mex ne. Nhym me arým me omũn te kute marmã

mekam no tyn kumex. Ne kam arÿm mebê idjaero ba djwÿnhmã rax jarê. Metÿndjwÿnhmã rax jarêno kume:x.

³² Nhyim kam arÿm amiwÿr kôt ba djwÿnh ar ku'uw nhyim ar bôx nhyim arkum,

—Imã me krãptÿja kaprÿ. Me iro'ã krÿ'ã arÿm akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. Ne kam arÿm me ô mÿjja kêt. Nok ba ren me kum prãm kam ren amû me ùrkwãmã me ano nhyim ren pry konenh ren me arÿm rerekre nhyim ren tyk djã me kupa, ane.

³³ Nhyim kôt ba djwÿnh ar kum,

—Kapôt kukrit jakam ne gwaj te me krãptÿja kadjy djwÿ kume:x prãmje. Mÿj got gwaj me kadjy nê? ane.

³⁴ Nhyim Jeju arkum,

—Mÿj ne ar anhô djwÿ kute? ane. Nhyim ar kum,

—Djwÿ kubê 7. Tepprãredjwÿ ngrêre, ane.

³⁵ Nhyim kam arÿm me krãptÿmã 'ã karôn kum,

—Pykabê dja ga me nhÿ, ane. Nhyim me kam arÿm nhÿ. ³⁶ Nhyim kam arÿm djwÿ kubê 7 jamÿn tepprãre jamÿn o Metÿndjwÿnhmã amikÿnh jarê. Ne kam kokij ne mã kôt ba djwÿnh arkum kungã nhyim ar mã me krãptÿmã adju. ³⁷ Nhyim kam me kunÿ kwÿ krên arÿm ajne. Nhyim kam me arÿm aũm karwãn kaxnokaikam kungij. Kungij nhyim arÿm kaxnokai ipubê 7 ne 'ã kãtãm. ³⁸ Be, me my kubê 4.000 ne ô kwÿ krê nhyim me niremê me prÿre'ã akre kêt. ³⁹ Nhyim kam arÿm amû me anon kam kã'òkam nhÿ. Ne kam nox ne pykabê Madara'ÿr môn 'ÿr bôx.

16

Kute kàjkwa kurÿm mÿjja'ô nhípêx'ã me kum à'wÿr.

Mat 12.39; Mak 8.11

¹ Nhyim mebê pardjêumê mebê xadjudjêumê Jeju'ÿr bôx ne mrãmri kubê Metÿndjwÿnh Krakumrêx jabej kum,

—Goja kàjkwa kurÿm mÿjja pumũnh kêt'ô nhípêx bar omũn kôt ama, ane.

² Nhyim memã kum,

—Arÿm myt djãrmã nhyim myt ngjêx djãkam kàjkwa kamrêk. Ga me kam 'ã abenmã kum, “Dja kryrãm kàjkwa mex”, ane. ³ Nãr, arÿm myt katormã nhyim myt apôx djãkam kàjkwa kamrêk ne kakrã kumex ga me kam 'ã abenmã kum, “Akati jakam dja na kumex”, ane. Me ga ne ga me amijo ajêx ne amijo Metÿndjwÿnh mar mex. Aje kàjkwa mex mar nãr aje kàjkwa punu mar. Mÿkam ne ba me akam ar ibari mÿjja pumũnh kêt kwÿ nhípêx ne me amã mÿjjao amirÿto iba ga me ja mar kêt ne? Ga me omũnh kajgon amim, “Je tó mÿj'ã”? anhyr kajgon mar kêt kumrêx. ⁴ Me ga akamingrãnyre ne ga me ajaxwen mÿjjakôt ari Metÿndjwÿnhbê amijo akêxo aba. Ga, me kwÿ kute kum prô djwÿnh kÿnh ngriren kute mebê prôo àkÿnhô baja pumũ. Me gadjwÿ ne ga me amã Metÿndjwÿnh kÿnh ngriren ari kubê amijo akêxo aba. Ne kam me aje omũnh kadjy ije me amã mÿjja pumũnh kêt nhípêx jabej. Djãm kam ije me amã ipêxmã? Kati. Ije me amã ipêx me aje omũnh prãm kêt kumrêx. Dja ba ï amijo Metÿndjwÿnh kukwakam ujarênh djwÿnhbê Djônaj pyràk. Dja ga me jabit pumũ, ane. Tyk ne akubyn tÿn'ã ne ã Jeju memã ane. Ne kam arÿm mebê akêx ne mã tê.

Djwÿ nhigot djã'ã ujarênh.

Mak 8.14

⁵ Ne kam ar imôti'ã rên akàx nhikjê mã bôx. Nhy m kôt ba djwýnh ar djwýo amak kêt katin arým Jejumã arê. ⁶ Nhy m arým me kukràdjã kajgo kôt ar amijo ba kêt kadjy arkum kabên ne arkum,

—Ga, me kute djwý nhigot djã djwý djôm kam kapĩnja pumũ. Nhy m arým djwý tÿx me:x ne. Ar gadjwý dja gar me kukràdjã man kôt ar amijo aban arým ajaxwe mex ne. Mebé pardjêu kukràdjã nãr mebé xadjudjêu kukràdjã dja gar aman kôt ar amijo aban arým ajaxwe me:x ne. Ar amijã ano tÿx ne me kukràdjã mar kêt ne kôt ar amijo aba kêt. Nãm ã Jeju nêje ar kukràõ ane.

⁷ Nhy m kam ar ari 'ã aben kukij ne arĩk aben mã kum,

—Gwaj baje djwý byr kêt kam ne ã gwaj bamã ane, ane.

⁸ Nhy m Jeju arým ar kabên man arkum,

—Ar aje amim imar ngri:re. Mýkam ne gar aben kukij ne aben mã kum, “Gwaj baje djwý byr kêt kam ne ã gwaj bamã ane”, ane? ⁹ Djãm ar aje mýjja mar kêt rã'ã? Mýj'ã ikabên kute amijakreja djãm aje mar kêt rã'ã? Ar akubyn amijo tẽn ije djwý kubê 5o mebé 5.000o djuw mex'yr amijo bôx. Mýj ne ar aje djwý janhy karwãnhkam kaxnokai ipu kuten 'ã kãtãm ne? ¹⁰ Ar akubyn amijo tẽn ije djwý kubê 7o mebé 4.000o djuw mex'yr amijo bôx. Mýj ne gar aje djwý janhy karwãnhkam kaxnokai ipu kute? Ga, djwý kume:xo ije meo djuw mexja pumũ. Djãm arým ne gar o ajamak kêt kati? ¹¹ Djãm djwý'ã ne ba ar amã arê? Djãm 'ã ne ba ar amã, “Ari amijã ano tÿx. Kwãrĩk wãnh mebé pardjêu kukràdjã, nãr mebé xadjudjêu kukràdjã, kute djwý nhigot djã pyrãk kwãrĩk wãnh kôt ar amijo aba kêt”, ane? Kati. Djwý'ã ije ar amã ja jarênh kêt. Mýkam ne gar aje ja mar kêt? Nãm ã Jeju arkum ane. ¹² Nhy m kam ar arým kuma. Kute Ar kubê me kukràdjã puma. Kute Ar kubê mebé pardjêumê mebé xadjudjêu kukràdjã puma. ã ne djwý nhigot djã amijakre. Tãm ne ar arým jakam kuma.

Pedru kute Jejumã Bẽnjadjwýrbê kumkati jarênh.

Mak 8.27; Ruk 9.18

¹³ Be, Piripi nhõ krĩrãxbê Xedjare bu'ã ne apýnh me õ krĩ djãri. 'Yr ne Jejumê kôt ba djwýnh ar mõ. Ar 'yr mõrkôt nhy m Jeju arkum,

—Ê, ar imã ijã me ujarênh jarê ba kuma, ane.

¹⁴ Nhy m ar arým kum,

—Nãm me kwý ajã, “Ngômã me angjênh djwýnhbê Djuãõ. Ta ne akubyn tĩn ne ar ba”, ane. Nhy m me kwý ajã, “Me bakukãmãre Erij. Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh rãxbê Erij”, ane. Nhy m me kwý ajã, “Me bakukãmãre Djermi. Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnhbê Djermi”, ane. Nhy m me kwý ajã, “Me bakukãmãrekam Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh ar 'õ.” Nãm me ã aben mã ajã ane. Nãm ã ar Jejumã ane.

¹⁵ Nhy m ajte arkum,

—Ne ar gadjwý mã ne gar imar on? Mýj'ã ne gar ijakre? ane.

¹⁶ Nhy m Pedru kum,

—Abê me inhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritu. Abê Metĩndjwýnh tĩn ne ar baja Kra, ane.

¹⁷ Nhy m Jeju Pedrumã kum,

—Ximãõ, Djõnaj kra. Djãm pykakam me'õ ar ba ne amã ijarê ga ima? Kati. Kãjkwakam Ibãm ne amã ijo amirĩt ga ima. Kam ne ga akĩ:nhkumrêx ne. ¹⁸ Ga ne ga imã, “Abê me inhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritu. Kadjy ne Metĩndjwýnh ajano ga bôx. Ga abê Metĩndjwýnh tĩn ne ar baja kra”, ane. Ba

amã arê ga ama. Ga abê Pedru. Mrãmri, kên'a ne anhidji amijakre. Akabên mex jakôt ne ga arým atýx ne aje kên pyrâk. Dja me akudjwa ã amim imaro ane ba arým amim me utã nhym me arým akudjwa týx kute kên týx pyrâk. Me kute amim imar kunîja dja me tÿ:x nhym arým Xatanaj nhô me âpênh te kute meo âpanhmã ne te kute me biknor tokry djâkam meo biknormã. ¹⁹ Dja ga aje mrãmri ne me'ô kute bënjadjwÿr nhô kikrekam o kajkep djão ba pyrâk. Me'ô kikre'ã kuta nhym me arým wadjã nãr kikre'ã ijê týx ne arým mebé aptã nhym me àr kêtumrêx. Aje me'ôja pyrâk. Dja me amim imar kêt ga arým mebé aptã. Nhym kam kâjkwakam Ibãmdjwÿ arým akôt amikabên djin arým mebé aptãn amim me utãr kêt ne ar meo ba kêt. Nãr, dja me amim ima ga memã kum, "Ajrã. Kôt ar aba", ane nhym kâjkwakam Ibãmdjwÿ arým akôt amikabên djin memã kum, "Ajrã. Ikôt ar aba", anen arým amim me utãn ar meo ba. Nãm ã Jeju Pedrumã ane. ²⁰ Ne kam amijã kôt ba djwÿnh arkum karô. Metÿndjwÿnh ne arým mebé idjaer kadjy Jeju'ã Bënjadjwÿrbê kumkati mē. 'A ne me kum Kritu jarē. Nãm amijã arkum karôn arkum,

—Kwãrik wãnh me'ômã kum, "Jejubê ne Kritu. Kubê ne me banhô Bënjadjwÿrbê kumkati", anhyr kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

Amikukãm amityk'ã ujarênh.

Matk 8.31; Ruk 9.22

²¹ Ne kam ja nhijukri arým kôt ba djwÿnh arkum,

—Kÿrãxbê Djeruxarêkam itokry kumexmã ne Metÿndjwÿnh ijano ba arým 'ÿr itēmmã. Dja ba kam bôx nhym mebêngêtmē me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿrmē Môjdjê kukrãdjã mar djwÿnhmē ijo bikênh kumex nhym me arým ibî. Nhym ijã akatin akatin akati ba akubyn itÿn ne, ane.

²² Nhym kam Pedru arým Ar kubê Jejuo tēn ar kãxã nēje kum bēn tÿxmo krax ne kum,

—Bënjadjwÿr djwÿnh, gop gē Metÿndjwÿnh kum akaprî. Djãm ga dja me abî? Arkati, ane.

²³ Nhym Jeju akēx ne Pedrumã kum,

—Arým akabên kute Xatanaj kabên pyrâk. Amü imã akre rax ne dja. Aje Metÿndjwÿnh bê ijo akēx prãm pyrâk. Metÿndjwÿnhkôt adjumar kêt. Me kum ikînh kêtja kôt ne ga adjumar djã dji, ane.

²⁴ Nhym kam Jeju kôt ba djwÿnh arkum,

—Gêdja gar ajô mã ikôt abikamênh prãm jabej kwãrik wãnh amidjwÿnhbit mar kêt. Dja ga amim, "Djãm ba ije amijo ikînhmã? Kati", ane. Dja ba ityk kadjy inhô pite'y mÿn itokry:. Dja ga ijã amijakren aje anhô pite'y mÿnh mãn prãbê amã atokry puma kêt ne amã ijabê rã'ã ne mã ikôt ajkamē. ²⁵ Me kute amidjwÿnhbit mar ne me kum tokry puma, me tãm gêdja me tyn kam ijukri me biknor tokry djâkam tē. Nhym be, me kum ijabêkumrêx ne kute amidjwÿnhbit mar kêt nhym me kute me bîn jabej me tãm gêdja me amiptãn ar tÿn ne ba rã'ã: rã'ã ne. ²⁶ Ne ren me'ô pykabê mÿjja mexja kunî, nèkrêx kunîja ren ari o atom ne o ban kam ren ty. Je, mã dja kam nê? Kati, nãm ren ty nhym ren ô nèkrêxja ren wãnh kumex. Nhym mÿj pãnh ne ne ren Metÿndjwÿnhmã arê nhym ren akubyn o tÿn nhym ren kum amijo pãnh? Arkati. Dja te kum pãnh jarē nhym akubyn o tÿn prãm kêtumrêx.

²⁷ Ba ije amijo inhî ne me'ÿr irwÿk dja ba Ibãm jadjênhmē umao ipyama:n me'ÿr bôx. Kadjy mrãnh djwÿnh puma:mē ro'ã me'ÿr bôx. Ne kam me ï pÿnhkôt me kunîmã o pãnh ne. Me axwe kôt nãr me kute katãt amijo ba kôt memã o pãnh ne. ²⁸ Ba ar amã arê. Ije amijo inhî ne ar awÿr ibôx. Ibãm dja

ijã bĕnjadjwÿr rax mĕ. Dja ba bôx ne ipymao ar apytàn ar ar ajo iba. Dja gar adjãmja akwÿ atŭnri iraxkôt ipumŭ, ar akadjy ibĕnjadjwÿr rax ne ipymakôt ipumŭ. Mrãmri ne ba ikabĕnja. Nãm ã Jeju arkum ane.

17

Kute amijo atemã'ã ujarĕnh.

Mak 9.2; Ruk 9.28

¹ Jeju memã ane nhyam kam ar'ã akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut apĕx. Nhyam kam Jeju arÿm Pedrumĕ Xijagumĕ Djuão ar aprôn aro tĕn krãnh prĕkti'ã aro wabin ate ar ro'ã me kãxã dja. ² Ne kam arÿm ar kabem amijo atemã. Ne nokre jadjĕnh kute myt jadjĕnh pyrãk. Nhyam ô kubĕkã arÿm aka:n kam adjĕ:nh. ³ Nhyam kam me bakukãmãrebĕ Môj djĕmĕ Erijmĕ arÿm arkum amijo amirĭt ne. Ar Jejumĕ abenmã ujarĕnho dja nhyam ar arÿm ar omŭ.

⁴ Nhyam kam Pedru Jejumã kum,

–Bĕnjadjwÿr djwÿnh, jakam arÿm gwaj bakĩnhkumrĕx. Amã kĩnh jabej dja bar ar amã kikre kryre nhipĕx. Dja bar amã 'ô nhipĕx ne Môj djĕmã 'ô nhipĕx ne Erijmã 'ô nhipĕx, ane.

⁵ Nãm kum kabĕno dja nhyam kakrã jadjĕnh arÿm ar nokrekam kato. Ar nokrekam katon arÿm ar kuno. Nhyam ar aĕrbĕ Metĩndjwÿnh kakrã kurŭm kabĕn nhyam ar kabĕn ma. Nhyam arkum,

–Ikra ne wã. Imã abĕ:kumrĕx. Ba kam kam ikĩnhkumrĕx. Tãmwã dja gar kabĕn man kôt ar amijo aba, ane.

⁶ Ar kabĕn ja man arÿm madjã kreti. Madjã kretin tu mÿrbĕ tÿm ne nō.

⁷ Nhyam Jeju ar'ÿr bôx ne ar kupĕn arkum,

–Kãjmã ar dja. Kwãrĩk wãnh ar atĩn prãm kĕt, ane. ⁸ Nhyam ar kãjmã rĩt nhyam arÿm Jeju pydjibit dja nhyam ar omŭ. Arÿm ne Môj djĕ ar ar aĕrbĕ mã tĕn arÿm amirĭt kĕt ne.

⁹ Nhyam kam ar arÿm krãnh prĕkti'ã rwÿk tĕ. Rwÿk tĕ nhyam Jeju arÿm arkum 'ã karôn arkum,

–Ar aje ipumũnhja kwãrĩk wãnh on me'omã 'ã adjujarĕnh kĕt. Ba ije amijo inhja ityk ne akubyn itĩnkambit dja gar 'ã ajarĕ, ane.

¹⁰ Nhyam kôt ba djwÿnh ar Erij jabej Jeju kukij ne kum,

–Mÿkam ne Môj djĕ kukrãdjã mar djwÿnh memã kum, “Erij kumrĕx dja bôx nhyam kam Metĩndjwÿnh ar meo ba”, ane? Mÿkam ne me memã ja jarĕ? ane.

¹¹ Nhyam Jeju arkum,

–Be, mrãmri, gĕdja me'ô kute Erij pyrãk kumrĕx bôx ne akubyn Metĩndjwÿnh'ÿr me kunõ akĕx ne. Meo akĕx nhyam me arÿm amim maro ba. ¹² Ba ar amã arĕ gar ama. Me'ô kute mrãmri ne Erij pyrãk arÿm bôx nhyam me kute mar kĕt ne arÿm amikĩnhje o bikĕnho ba. Badjwÿ ije amijo inhĩ dja me ijo bikĕnho ba ba itokry ne, ane. ¹³ Nhyam kam kôt ba djwÿnh ar amim,

–Be, ngômã me angjĕnh djwÿnhbĕ Djuão'ã ne ar imã ane, ane.

Me karõ punumã ãkjĕr.

Mak 9.14; Ruk 9.37

¹⁴ Kam Jeju ar arÿm krãnh'ã rwÿk tĕ. 'ã rwÿk tĕ:m arÿm me krãptĩja'ÿr bôx. Nhyam kam me'ô 'ÿr bôx ne parbĕ kônkrão nhÿn ¹⁵ kum,

–Bĕnjadjwÿr djwÿnh, amã ikra kaprĩ. Ikra ibĕ tyk ar ban amijo bikĕnh krãptĩ. Nãm mã tyn kuwykam rôrôk ne ngôkam nox. ¹⁶ Nã bãm akôt ba djwÿnh ar'ÿr o bôx nhyam ar te kute o mexmã o ane, ane.

¹⁷ Nhyam kam Jeju me'ÿr akêx ne memã kum,

—Je, me akamingrãny aje amim ikamnhĩx kêtukmũrêx ne ajaxwe. Mÿj dja ijã akati, akamãt kô kute ba me akam arek ar iba? Nã bãm me awÿr bôx ga me ajamakkre kêtukmũrêx ne prĩne akabẽno ikaty. Nã bãm te amiwÿr me akam ama ga me arĩk ar aba, ane. Ne kam bãmjama kabẽn ne kum,

—Amrê akrao tẽ, ane. ¹⁸ Nhyam arÿm 'ÿr o tẽn o bôx nhyam Jeju arÿm kum akij. Me karô punu kute kra bôktio bajamã akij nhyam arÿm kum iren kurũm katon mã tẽ. Nhyam arÿm myt tãmkam mex ne.

¹⁹ Nhyam kam Jeju tẽn ate dja nhyam kôt ba djwÿnh ar arÿm 'ÿr bôx ne kum,

—Mÿkam ne bar te: ije me karô punu kujaekmã o ane? ane.

²⁰ Nhyam Jeju arkum,

—Djãm ar aje kujaek kadjy tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrêx? Kati. Ar aje kadjy tu amim kamnhĩxkumrêx kêt. Dja gar tu amim kamnhĩxkumrêx. Be, me kute tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrêxkam me kute rerekre pyrãk. Ga, pidjôbê motadu 'ydwÿ ngri:ren rere:kreja pumũ. Nhyam be, kati. Motadu 'y arÿm krekam ingrôt ne abatãnh ne kam arÿm abatã:nh ne. Ar gadjwÿ dja gar tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrêx ne kam kute arerekre pyrãk nhyam arÿm ar amã mÿjja jabatãnh nhĩpêx. Kute mÿjja rũnh kunĩ nhĩpêx mar. Gar ren kadjy tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrêx ne ren krãnhjamã kum, “Krãnh, amũ ajkamê”, ane nhyam ren arÿm amũ ajkamê. Djã ne gar ren te aje mÿjja 'õo anhÿrmã? Kati. Ne gar ren apÿnh mÿjja kadjy tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrêx nhyam ren arÿm ar amã ipêx ne. Nhyam be, kati. Ar aje tu amim kamnhĩxkumrêx kêt. Mrãmri ne ba ar amã ja jarẽnhkumrêx. ²¹ Nhyam be, me karô punu kute bôktio baja mebê tÿ:x. Me kute Metĩndjwÿnhmã o à'wÿr ne kum amijajburkambit arÿm apôx. Nãm ã Jeju arkum ane.

²² Nhyam kam ar arÿm pykabê Garrêjakam ar ba. Nhyam kam Jeju arkum,

—Ba ije amijo inhĩ dja me'õ ibê amijo akêx ne memã ikanga. ²³ Nhyam me kam arÿm ibĩ. Nhyam ijã akatin akatin akati ba akubyn itĩn, ane. Nhyam kam kôt ba djwÿnh ar arÿm kaprĩre ne.

Pi'òk kaprĩo atom djwÿnh'ã ujarẽnh.

²⁴ Nhyam kam ar krĩraxbê Kapanã'ÿr tẽn 'ÿr bôx. Nhyam kam pi'òk kaprĩo atom djwÿnh ar ba. Ar kute Metĩndjwÿnh nhõ kikretio mex kadjy pi'òk kaprĩo atomo ba. Ne kam ar Pedru'ÿr bôx ne Jeju jabej kukij ne kum,

—Djãm ar anhõ ujarẽnh djwÿnh kute Metĩndjwÿnh nhõ kikreti kadjy memã pi'òk kaprĩ nhõrmã? ane.

²⁵ Nhyam arkum,

—Nã. Dja ar amã kungã, ane. Ne kam kikremã wadjãn Jeju'ÿr bôx ne amikabẽn mar tórãm nhyam Jeju kumrêx kum,

—Ximão, mÿj ne ga kam mar on? Mÿj xêbê gêdja pykakam me bẽnjadjwÿr pi'òk kaprĩo atomo ba? Pi'òk kaprĩbê ipôxuo atom nãr pi'òk kaprĩbê kributuo atom. Mÿj xêjabê dja o atom? Djãm ta kra Ar kubê dja o atom nãr djãm õ àpẽnħ kajgobê o atom? ane.

²⁶ Nhyam Pedru kum,

—Õ àpẽnħ kajgobê dja pi'òk kaprĩo atom, ane.

Nhyam Jeju kum,

—Mrãmri, õ àpẽnħ kajgobê dja o atom. Kute kra Ar kubê pi'òk kaprĩo atom kêt. ²⁷ Bir be, gu babê Metĩndjwÿnh kra. Kam Metĩndjwÿnh gu babê pi'òk kaprĩo atom kêt. Gê te gu babê pi'òk kaprĩ byr kêt gu ba dja gu tu o atom

djwÿnh arkum kungã. Metîndjwÿnh nhõ kikreti kadjy o atom djwÿnhmã kungã. Gwaj ren arkum òr kêt nhym ren me abenmã gwaj bajã kabẽ:n ne. Aje, imòti'ÿr dja ga tẽn 'ÿr bõx. Ne kam kum anhõ kadjàt mẽ. Dja tep'ò kumrẽx 'ã wajẽt ga o wabin abyn ajkwa põt. Ajkwakam dja ga ngõnhponho pi'òk kaprĩ pumũ. Tãm dja ga aby gu amikadjy arkum kungã, ane. Nhym kam arÿm ã anen arÿm arkum kungã.

18

Ar kute amirax jabej Jeju kujjẽr.

Mak 9.33; Ruk 9.46; Pir 2.3; Ped k 5.5

¹ Nhym kamã kõt ba djwÿnh 'òdjwÿ ar 'ÿr bõx ne kukij ne kum,
—Kàjkwakam Bẽnjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utår ne ar meo bakam nhÿnh ar ijõ dja bar iraxo aben jakre? ane.

² Nhym amiwÿr me'ò prĩre 'uw nhym 'ÿr bõx nhym ar ipòkri kudja. ³ Ne arkum,

—Dja gar on amirax jabejja kangan amijo angriren amijo akåtãm. Amijo angrire kute me prĩre pyrãk. Godja gar amirax jabej rã'ã djãm kàjkwakam Bẽnjadjwÿr djwÿnh kõt ar abamã? Kati. Kàjkwakam Bẽnjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utår ne ar meo bakam kõt ar aba prãm kêt kumrẽx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarẽnhkumrẽx. ⁴ Kam me kute amijo ngrire kute me prĩre ja pyrãk tãm ne raxo kute me kunĩ jakrenh. Kàjkwakam Bẽnjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utår ne ar meo bakam ne raxo kute me kunĩ jakrenh. ⁵ Nhym kam me kute ikukwakam kum me prĩre kute ja pyrãk kĩnh, kum me'ò kåtãmja kĩnh ne kam arÿm badjwÿ kum ikĩnh.

⁶ Nhym be, me'ò kute me prĩre pyrãk ne ajbir kute amim imar ny nhym kam ren ate me'òja axwe'ã kum apnẽ nhym ren arÿm kõt axwe nhym kam ren pãnh me mut'ã kẽnpoti nhõ, kute kum axwe'ã àpnẽn djwÿnhja mut'ã ren kẽn jabatãnh nhõ ne ren ngõnhmã kumẽ, ngõ jabatãnh nhípòkri kumẽ nhym ren ngõ kubĩ. Ja ne kãjbẽ tokry. Tokry ngrire. Nhym be kati, dja prĩne Metîndjwÿnh o ajkẽ nhym tokry ra:x ne. ⁷ Ý, watĩ:re. Pykakam me kute me axwe'ã memã àpnẽnja dja me tokry ra:x ne. Mrãmri dja me axwe'ã memã àpnẽn ba. Nhym be, kute 'ã memã àpnẽn djwÿnhja watĩ:re. Dja tokry ra:x ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁸ Ga, me kute apÿnh amikukràdjão àpẽn jaxwe prãmja pumũ. Ar kute àpẽn jaxwe krã'ÿrn kangamã ne Jeju Ar kubẽ axwe pyman arkum,

—Ne ga ren ar ajaxwe kadjy anhkra nhikjẽo aje mÿjja punu kupẽn prãm nàr ar apar nhikjẽo mÿjja punu'ÿr amrãnh prãm mÿj ne gar ren on? Bir, ga ren ar on krãtan rùm amibẽ amẽ. Ne ren kam te anhkra nhikjẽ kêt nàr apar nhikjẽ kêt ne ren atĩnkam ren akĩnhkumrẽx. Metîndjwÿnhkõt atĩn ne ar abakam ren akĩ:nhkumrẽx. Ne ren aktã anhkra rã'ã nàr aktã apar rã'ã nhym Metîndjwÿnh ren kuwykam ar amẽ. Kuwy pòk rã'ã: rã'ãkam ren ar amẽ gar ren kam atokry ra:x ne.

⁹ Ne gar ren ajaxwe kadjy ano nhikjẽo aje mÿjja punu pumũnh prãm mÿj ne gar ren on? Bir, ga ren ar on kaban rùm amibẽ amẽ. Ne ren kam te ano nhikjẽ kêt ne ren atĩnkam ren akĩnhkumrẽx. Metîndjwÿnhkõt atĩn ne ar abakam ren akĩ:nhkumrẽx. Ne ren aktã ano rã'ãn ren atokry ra:x ne. Ne ga ren ar me biknor tokry djakam kuwykam tẽn ren kam akaprĩkumrẽx, ane. Djãm mrãmri ne ar kute aminoo pòx ne aminhkra krãkãr ne amipar krãkãrmã Jeju arkum

'ã karõ? Kati, ar kute àpênh jaxwe krã'yrn kangamã ne Jeju 'ã arkum ar kute amibê amikukràdjã krãkãrmã arê.

Mrykĩ'ãtomti biknor'ã ujarênh.

Ruk 15.4

¹⁰ Ne kam ajte arkum,

–Me'õ kute me prĩre pyrãk djãm ar amã kurên aje kum kajgo jarênhmã? Kati. Kwãrik wãnh. Mýkam? Bir, djãm kajgo? Kati. Mýkam? Bir, kadjy mrãnh djwýnh kute me prĩreo djuw mex djwýnhja ne kute kãjkwakam Ibãm pumũnh rã'ãkam. Ba ne ba ar amã ja jarê.

¹¹ Be, ije me axwe pytãrmã ne ba tẽ. Kadjy ne ba amijo inhĩ ne me awýr ruw, ije me axwekam me biknorja pytãrmã. ¹² Ar gadjwý dja gar adjukaprĩ. Godja me'õ nhõ mrykĩ'ãtomti krãptĩ kubê 100 nhym kam pydji kubê màt ne biknorja. Mýj dja me'õja on? Bir, dja mry krãptĩbê 99jamã ire gẽ wãnh kutêp kumex, nhym kam krãnh'ýr kõt tẽ, pydji biknorjakõt tẽ. ¹³ Godja kum kator jabej ne kam arým kã:nhkumrêx. Kute pydji biknorjamã katorkam dja kã:nhkumrêx. Ne mry'ã kãtãmbê 99 biknor kêtjakam dja kĩnh ngrire. Ba ne ba mrãmri ar amã ja jarênhkumrêx. Be, ije ar amã idjujarênhjakam mýj dja gar kam ama? ¹⁴ Bir, kãjkwakam Abãm djwýnhdjwý, djãm me'õ prĩre kute ãmja pyrãk pydji biknor nhym kam kĩnh got? Arkati. Kam kĩnh kêtikumrêx. Ukaprikam kam kĩnh kêtikumrêx. Tãm dja ga amim aman kudjwa adjukaprĩ. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kute me'õ jaxwe'ã arkum karõ.

Ruk 17.3; Gar 6.1; A Tex 3.15

¹⁵ Ne kam ajte arkum,

–Kam, aje me'õo akamy'õ godja ajo bikênh jabej ne arým axwe jabej. Ga dja ga adjukaprĩn akumrêx 'ýr tẽn me kãxã kukjan kum akabên. Godja kute amar ne axwemã irer jabej ga ne ga arým Metĩndjwýnh'ýr o akêx nhym ajte kõt ba.

¹⁶ Nhym godja kute amar prãm kêt ne mã axwe jabej. Kam dja ga me'õ pydji nãr amãnhkrut 'ýr aro tẽ. 'Ýr aro tẽn 'ýr aro bõx. Ne kam kukjan kum akabên gẽ ar amã amijarê gar ama. Gar ajamãnhkrut nãr ar ajamãnhkrut ne ikjêkêt dja gar arým ama. Amrêbê: Metĩndjwýnh kabên kõt dja gar ã maro ane. Nãm me bakukãmãremã kum,

“Dja me'õ amijarênh jabej. Gẽ ar amãnhkrut nãr ar amãnhkrut ne ikjêkêt kabên kõt memã arê.

Ar kute kabên mar kõt arê nhym me arým kuma. Ar axikõt kabênkam dja me ar kabên man arým abenmã kum,

‘Mrãmri me'õja kute amijarênh nhym ar kute kabên kõt arênhkumrêx’, ane. Dja me ã abenmã ane.”

Nãm ã Metĩndjwýnh me bakukãmãremã ane. Metĩndjwýnh kabên jakõt dja gar ajamãnhkrut ne ikjêkêt ne me'õja'ýr tẽn 'ýr bõx ne ama. ¹⁷ Godja gar gadjwý te kukjan kum akabên nhym kute ar amar prãm kêt ne mã axwe prãm jabej gar me kute amim imarjamã arê. Me kute aben pydjikam memã arê. Nhym godja me kute amim imar aben pydjikam te kukjan kum kabên nhym kute me mar prãm kêt ne mã axwe prãm jabej gar abenmã kum, “Kute Metĩndjwýnh mar kêt. Ga, axwe prãm rã'ãja pumũ”, ane. Dja gar ã abenmã anen arým o kute me bẽnjadjwýr bajtemmã pi'õk kaprĩo atom djwýnh jaxwe pyrãk. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹⁸ Ne kam ajte arkum,

arým kum ò àpênhja kaprî: ne kum, “Aje, jakam dja ga imã o pãnh kêt. Arým ba maro aknon akam ingyryk kêt”, anen arým kum ire nhyk kato.

²⁸ Kute ò bënjadwýrbê pi'òk kaprî ra:xo biknor ja katon arým ro'ã àpênh'ò jabej. Amrêbê ro'ã ar baja jabej. Bënjadwýr nhò àpênh ja ne amrêbê ro'ã àpênh jamã pi'òk kaprî ngrire kubê 100bit ngã nhyk kum kubyn ar o ba. Nãm ro'ã àpênhja jabe:j ne arým kum kato. Kum katon arým mut 'amýn òkreny janên kum, “Aje imã pi'òk kaprîo abaja on akubyn imã angã”, ane.

²⁹ Nhyk ro'ã àpênhja arým umaje parbê tým ne kônkrão nhý. Nhýn arým aminêje amiyo a'uw ne kum, “Adjy amimar tó. Dja ba ì amã kunio pãnh”, ane.

³⁰ Nhyk kute bënjadwýrbê pi'òk kaprî kumexo biknorja arým ro'ã àpênhkam ngy:k ne. Ne kum kaprî kêt ne kum, “Kati. On dja ga imã kunio pãnh ne”, ane. Ne kam on krãkamngônhamã arê nhyk me arým kabênkôt kubê ijê. Kute mebê ijê djãkam ãm ne o pãnhkambit katormã ne me kubê ijê. Nãm ã ro'ã àpênho ane. On kute kum ò pi'òk kaprî ngrirebito pãnh kêt kam ã ro'ã àpênhja o ane.

³¹ Nhyk kam amü bënjadwýr nhò àpênh kwý 'òdjwý arým 'ã omün kam ar arým kam kaprî:re ne. Ukaprî kêt kam arým kam kaprî:re ne. Ne kam bënjadwýr'ýr tén arým prîne kum 'ã ajarê. Ò àpênhja kute kubê pi'òk kaprî kumexo biknorja'ã kum ajarê. Ukaprî kêt'ã kum ajarê.

³² Nhyk kam bënjadwýr amiwýr ò àpênhja 'uw nhyk bõx nhyk kum, “Inhò àpênh, ga ne ga ajaxwe:. Ga inhò pi'òk kaprî kumexo aban ibê o akno ba amã, 'Imã o pãnh', ane. Ga te aje imã o pãnhmãn arým aminêje imã akabên. Ba imã akaprîn arým amã, 'Aj. Jakam dja ga imã o pãnh kêt. Arým ba maro aknon akam ingyryk kêt', ane. Imã akaprîkam ne ba ã akam ingyryk kêt o ane. ³³ Ga ren ikudjwa ã amã aro'ã àpênhja kaprîo anen kam ren ã ingyryk kêt o ane. Nhyk be, kati. Aro'ã àpênh ja amã anhò pi'òk kaprî ngrirebito ba. O ba ga kam anhò pi'òk kaprî jabej kum akabên. Nhyk kam te kute akubyn amã òrmãn aminêje amã kabên. Djã ne ga ikudjwa amã kaprî? Kati. Ga tu kam ingyryk ne memã kanga nhyk me arým kubê ijê.” Nãm ã bënjadwýr ò àpênhjamã ane. ³⁴ Ne kam arým kam ingyrykkumrêx ne. Bënjadwýr nhò àpênh kute ro'ã àpênhkam ngyryk ne kum kaprî kêtja pãnh ò bënjadwýr arým kam ingyrykkumrêx ne. Ne kam arým me kamjêr djwýnhmã kanga. Kute tokry kumexmã kamjêr nhyk on kute o pãnh mex kadjy kum kanga. Nãm ã o ane. ³⁵ Ne kam ar gadjwý, apýnh ar anhî djãri, godja ar aje me'òo akamyja ar akam axwe jabej ar ga dja gar amã kaprî. Mrãmri tu amã kaprîkumrêx ne axwe maro aknon tu kam ingyryk kêt. Godja gar amã kaprî kêt ne kam ingyryk rã'ã jabej kãkwakam Ibãmdjwý dja kum ar akaprî kêt ar akam ngy:k ne. Ije ar amã pykakam bënjadwýr'ã idjujarênhja kôt dja ar akam ngy:k ne.

19

Me kute prõ kanga'ã ujarênh.

Mat 5.31; Mak 10.1; Ruk 16.18; Kó k 7.10

¹ Jeju arkum ja jarênh pan arým pykabê Garrêja kurüm katon tẽ. Nãm tẽ:n arým ngòbê Djodão nhikjêmã rên pykabê Djudêja'ýr bõx. ² Nhyk me krãptî: ne me kôt mõi. Nhyk tén bõx ne kam arým kam meo mexo dja.

³ Nhyk kam mebê pardjêu 'ýr bõx ne kute we kabên kajgo jabej kukjêrmã ne kum,

—Djãm Metündjwýnh kukràdjã kôt me kute mýjja ngrirekôt tu prõ kangamã? ane.

4-5 Nhyṁ memã kum,

—Adjãkamã ne mÿjja kunĩ nhipêx djwÿnh mymẽ ni ar ipêx ne memã kum, “Kam dja me my prõ kadjy arÿm bãmmẽ nã arkum iren kam arÿm prõbit'ã ngrã ne.

Nhyṁ kam ar ï abenã tÿm ne kam kute ï typdji pyrãk”, ane.

Djãm ar aje anhõ pi'õkkam ja pumũnh kêt? ⁶ Djãm ar ï amãnhkrut rã'ã? Kati, ar kute ï typdji pyrãk. Be ga, Metĩndjwÿnh kute abenã ar mēnhja pumũ. Kwãrik wãnh me'õ abenbẽ aro bikjêr kêt. Nãm ã Jeju mebẽ pardjẽumã ane.

⁷ Nhyṁ me kum,

—Mÿkam ne me bakukãmãre Mõjdjẽ memã 'ã karõn memã kum, “Gẽ me prõ'ã pi'õk no'õk ne kam kanga”? ane.

Mÿkam ne Mõjdjẽ ã memã ane? ane.

⁸ Nhyṁ memã kum,

—Bir, me amakkre kêt kam ne memã prõ kanga jarẽ. Nhyṁ djãm adjãkamã ne me ã prõo ane? Kati. ⁹ Ba dja ba ar amã arẽ gar ama. Gẽdja me'õ prõ djwÿnh kangan kam atemã akãxbẽ me'õmã kabẽn ne kam 'ÿr mõn kam arÿm mrãmri krõ'ã o prõn arÿm axwekumrẽx. Nhyṁ be, prõja krõ'ã mjẽnkambit nhyṁ myja kute kangakam axwe kêt. Nhyṁ kam godja atemã me'õ my jadjwÿ arÿm prõ kangaja'ÿr mõr jabej. 'ÿr mõrkam arÿm o akĩn ajte adjwÿnhdjwÿ axwekumrẽx. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁰ Nhyṁ kõt ba djwÿnh ar kum,

—Djã nãm ã me prõkam ane? Nãm ren me kum amijã man ren kam kuprÿn ar ba, ane.

¹¹ Nhyṁ arkum,

—Be, me kwÿ kukràdjã kõt ne aje arēnhja. Me kwÿ tÿxkam ne me kum amijã ma. Me jabit ne me prõ kêt. Nhyṁ be, me kwÿ ne me tÿx kêt ne kam kum amijã ma kêt ne arÿm prõ'ÿr mõ. ¹² Nhyṁ be, me nã tikkrekam ne me kwÿ amijo ajkẽ. Me nire kadjy kukràdjã amijo ajkẽn kam kurẽ kêt ne. Nhyṁ irãri me me kwÿo ajkẽ nhyṁ kam me kurẽ kêt ne. Nhyṁ me kwÿ kute kãjkwakam Bēnjadjwÿr djwÿnh'ã nopdji kadjy ta kum amijã ma. Kum amijã man arÿm kum me nire kĩnh kêt ne. Dja gar amã amijã ma kadjy atÿx jabej amã amijã man amã me nire kĩnh kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kum me prĩre kĩnh'ã ujarēnh.

Mak 10.13; Ruk 18.15

¹³ Nhyṁ kam me arÿm 'ÿr me prĩreo bõx. Kute me'ã ikra jadjwÿr ne Metĩndjwÿnhmã meo à'wÿr kadjy ne me Jeju'ÿr meo bõx nhyṁ kõt ba djwÿnh ar arÿm nẽje memã bẽn tÿx.

¹⁴ Nhyṁ Jeju arkum,

—Kwãrik wãnh arek amrẽ me prĩre iwÿr mõ, ane. Kwãrik wãnh mebẽ adjãptãr kêt gẽ me arek amrẽ mõ. Me kute amijo me prĩre pyrãk ne amijo kãtãmjabit gẽdja kãjkwakam ibãm me utàn me kadjy bēnjadjwÿr ne ar meo ba, ane. ¹⁵ Ne kam arÿm me prĩre'ã ikra jadjuw. Ne kam arÿm mã me kurũm tẽ.

Me'õ nẽkrẽx kumex'ã ujarēnh.

Mak 10.17; Ruk 18.18; Xij 5.2

¹⁶ Tẽ: nhyṁ me'õ 'ÿr bõx ne kum,

—Ujarēnh djwÿnh, ga ne ga amexkumrẽx. Mÿj dja ba Metĩndjwÿnhmã amijo ne gêt kõt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne? ane.

¹⁷ Nhyam kam kum arê. Kute Jejubê Metîndjwýnh Kramã kator kadjy ne Jeju arým kum,

—Mýkam ne ga mýjja mex jabej ikukij? Me'õ pykakam mex kêtukumrêx. Metîndjwýnh pydjibit mex. Metîndjwýnh me katât kute amijo ba'ã memã karökôt kukràdjaja dja ga aman kôt ar amijo aban kam arým kôt atîn ne ar aba rà'ã: rà'ã ne, ane.

¹⁸ Nhyam kum,

—Nhýnh kukràdjajakôt dja ba amijo iba? ane.

Nhyam kum,

“Kwãrik wãnh me par kêt.

Kwãrik wãnh mebê prõo adjàkĩnh kêt.

Kwãrik wãnh adjàkĩnhĩ kêt.

Kwãrik wãnh ajêx ne me kãmex jarênh kêt.

¹⁹ Amã abãmmê anã jabên ar kabên ma.

Amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga amã amijabêja pyrãk dja ga ã amibu'ã amã me ja jabêo ane”, ane.

Metîndjwýnh kute me bakukãmãremã 'ã karökam kabênja dja ga aman kôt katât amijo aba ne kam atîn ne ar aba rà'ã: rà'ã ne. Nãm ã Jeju kum ane.

²⁰ Nãm me'õja ajbir abatãnh ne. Nhyam Jeju kum ane nhyam kam kum,

—Nã, arým ne ba ja kunĩ man kôt katât ar amijo iba. Ibòktikam ne ba kôt katât amijo iban kam kôt ije katât ar amijo iba rà'ã. Mýj dja ba ajte nêñ kam itîn ne ar iba rà'ã: rà'ã ne? ane.

²¹ Nhyam Jeju kum,

—Be, prĩne amex kadjy on tên memã anhõ mýjja wã ngãn pãnh pi'ók kaprĩ byn me 'uwfĩ, me õ mýjja kêtjamã angãn o meo kĩnh ne kam amrê iwýr tên mã ikôt ajkamê. Dja ga ã anen kam arým kãjkwakam anhõ mýjja mex kumex, ane.

²² Nhyam arým kuman kam akêx ne mã tẽ. Kaprĩ:re ne tẽ. Be, õ nèkrêx ne kume:x. 'Ã maje ne mã kaprĩ:ren tẽ.

²³ Nhyam Jeju arým kôt ba djwýnh arkum,

—Nèkrêx ne kute me kukrà prãmã. Me õ nèkrêx kumex gêdja me te kãjkwakam Bênjadjwýr kute amim me utàr ne ar meo baja'ýr bõxmã. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx. ²⁴ Ba ajte ar amã arê gar ama. Be, ga mry jabatãnhbê kameru te: kute aguja tekrax kremã ngjêxmãja pumũ. Me õ nèkrêx rũnhdjwý kute urãk. Nãm me te Metîndjwýnh kute amim me utàr ne ar meo baja'ýr bõxmã nhyam nèkrêx utà: ne, ane.

²⁵ Kôt ba djwýnh ar kute ja markam te kute marmã kam no tyn ku'ên arým abenmã kum,

—Je nhyam mýj me'õ gêdja Metîndjwýnh amim me utà? ane.

²⁶ Nhyam Jeju arým ar omũnhõ djan arkum,

—Be, me ne me te: kute amipytãr prãmje. Nhyam be, Metîndjwýnh kute mýjja kunĩ mar. Kumãbit ne amirĩt ne. Ta ne kute me utàrkôt kute mar, ane.

²⁷ Nhyam kam Pedru kum,

—Ê, arým ne bar inhõ mýjja kunĩmã inhiren kam mã akôt ajkamê. Mýj dja bar pãnh kubyn o aminhõ? ane.

²⁸ Nhyam Jeju arkum,

—Ba ar amã arê gar ama. Ar ga ne gar arým mã ikôt ajkamê. Amrê mýjja kunĩ ny mörkam dja ba ipyma. Ije amijo inhĩ dja ba imexo ipyma:n ikrĩ djã raxkam memã nhý. Ar gadjwý, ikôt ar abaja dja gar apýnh anhĩ djãri ar abênjadjwýr rũnh ne akrĩ djã rũnhbê 12kam memã akrĩ. Apýnh mebê idjaer

ba djâri kubê 12 dja gar memã akrî, memã axwe pãnh jarênhô akrî. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

²⁹ Kam godja me'ô imã àpênh kadjy arým ô mýjjamã irer jabej nâr ôbikwamã irer jabej. Ô kikre nâr kamy nâr kanikwýnh nâr bãm nâr nã nâr prô nâr kra nâr ô pykamã irer jabej. Godja arým ô mýjja ja'ômã irer jabej ba dja ba kum o pãnh ra:x ne pãnh kum ô mýjja akrenh mex ne kum kungã ne pãnh kum ôbikwao akrenh mex ne kum kungã. Kum ô mýjjamê ôbikwamê krãptî: kubê 100 ngã. Nhyam kam arým Metîndjwýnh kôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. ³⁰ Nhyam be, jakam me rûnhô kutewaja djãm me kute memã wa rã'amã? Kati. Me ja krãptî gêdja me kajgo mex ne me katê tẽ. Nhyam be, jakam me kajgo mex ne me katên tẽmja krãptî gêdja me pãnh rûnhô kutewa. Nãm ã Jeju kôt ba djwýnh arkum ane.

20

Pidjôkôkam me àpênh'ã ujarênh.

¹ Ne kam ajte arkum,

—Kâjkwakam Bênjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo bakam dja memã o pãnh. 'Ã dja ba ô pidjôkô djwýnh jakren 'ã ajarê gar ama. Ô pidjôkô djwýnh ne kry:rãm aminhûrkwã kurûm kato. Ne tẽ:n me abej. Kute ô pidjôkôkam kum àpênh kadjy me abej. ² Ne kam ar ja'ýr bôx ne arkum, “Dja ba ar adjapênh pãnh apýnh ar anhi djâri ar amã pi'ók kaprî pýnh ne kungã”, ane. Nhyam ar kum, “Mrãmri”, ane. Nhyam arým amü ô pidjôkômã ar ano nhyam ar arým 'ýr tẽ. 'Ýr tẽn 'ýr bôx ne kam arým àpênh 'amý.

³ Nhyam kam arým kãmã myt nhýrbê 9 ora nhyam ô pidjôkô djwýnh ajte kato. Katon arým amü me kute mýjja nhôr djábê mekadukam tẽn bôx. Nhyam ar ja àpênh kêt ne dja nhyam arým ar omü. ⁴ Ne ar'ýr bôx ne arkum, “Ê, ar gadjwý inhô pidjôkôkam tẽn apê. Dja gar apê ba arým ar amã o pãnh katãt”, ane. ⁵ Nhyam ar arým kabên kôt amü 'ýr tẽn 'ýr bôx. Ne kam àpênh 'amý.

Nhyam kam mêtjikkam ajte katon tẽn ajte tãm ne àpênh'ýr me kwý 'ôdjwý jano. Ne kam myt nhîbôbê 3 orakam ajte katon tẽn ajte tãm ne àpênh'ýr me kwý 'ôdjwý jano. ⁶ Nhyam kam arým amykry mexbê 5 ora nhyam ajte katon tẽ. Nhyam ar ja àpênh kêt ne dja nhyam arkum, “Mýkam ne gar adjapênh kêt nhyam arým ar ajã amykry”? ane.

⁷ Nhyam ar kum, “Bir, me'ô kute ar imã idjapênh jarênh kêtka”, ane.

Nhyam arkum, “Ar gadjwý dja gar tẽn inhô pidjôkôkam apê. Dja ba katãt ar amã adjapênhô pãnh”, ane. Nhyam ar arým 'ýr tẽn.

⁸ Nhyam kam arým para nhyam ô pidjôkô djwýnh amiwýr me àpênh'ã me omûnh djwýnh 'uw nhyam arým bôx. Nhyam kum, “Inhô àpênh kunimã akabên gê ar bôx ga arkum àpênhô pãnh. Dja ga ar kute àpênh'ýr ar katê môrjamã o pãnh kumrêx. Ne ar kunimã o pãnhô tẽ: nhyam ar kumrêx àpênh'ýr bôxja dja ga arkum o pãnh ne o pãnhô ino re”, ane. Nhyam me àpênh'ã me omûnh djwýnh kum, “Gê tô. Ba akabênkôt memã o pãnh.” Nãm ã ô bẽnjadjwýrmã ane. Ô pidjôkô djwýnhmã anen arým amiwýr ô àpênh 'uw. Ar ku'uw nhyam ar arým 'ýr bôxo dja.

⁹ Kam ar ja kumrêx 'ýr bôx. Ar amykry mexkam 5 orakam àpênh'ýr môrja kumrêx 'ýr bôx. 'Ýr bôx nhyam arým apýnh ar ï djâri pi'ók kaprî pýnh ne arkum kungã. ¹⁰ Nhyam amü ar jadjwý aben totokmã 'ýr bôx. 'Ýr bôxo dja: nhyam arým arkum o pãnhô tẽ. Arkum o pãnhô tẽ: nhyam kam ar kumrêx àpênh djã'ýr

bôxja arým 'ÿr bôx. Ar ja ne ar amim, “Jakam dja ar imã kãjmã pãnh kamê”, ane. Ar 'ÿr bôx nhym kam arým pi'ók kaprĩ tãm ne arkum kungã. Pi'ók kaprĩ pÿnhbit ne arkum kungã. Nhym apÿnh ar i djari pi'ók kaprĩ pÿnhbit jamÿ. ¹¹ Amÿn arým ô pidjôkô djwÿnh'ã kabên kumex ne arê. ¹² Ne kam kum, “Ë, amykrykam ar kute ar ikatê àpênh'ÿr bôxwã àpênh ngrire ne 'ã ora pydjibit apêx. Ar bajbit ne bar arngro tÿxkam idjãpênh 'iry ne. Djã ne ga katãt ar imã o pãnh ne? Kati. Ga ren ar imã kãjmã pãnh kamên ren ar imã pi'ók kaprĩ rax ne ar imã angã. Ne ren ar wãmã ngrire ne angã. Ga arým aro ar ipyrãk ne arým arkum pi'ók kaprĩ pÿnh ne arkum angã”, ane.

¹³ Nhym arým ar 'ômã kum, “Akmere, djã ne ba amã ijêx ne anoo akno ga akabên ne? Kati. Kryrãm ne ba amã, 'Pi'ók kaprĩ pÿnh dja ba adjãpênh pãnh amã kungã”, ane. Ga kam imã, 'Mrãmri, dja ga ã imã ôro ane', anen arým adjãpênh'ÿr mô. ¹⁴ Kam dja ga on akrãmã anhô pi'ók kaprĩ jamÿn o tê. Mrãmri ne pidjôkô'ÿr ar kute akatên bôxja ije arkum o pãnh kute apyrãk. Mrãmri ije amã ôr kôt ije arkum pÿnh ne ôrkumrêx. ¹⁵ Inhô ne pi'ók kaprĩ djwÿnh. Ba dja ba amim me'ã karô kôt memã kungã. Djãm kam ijaxwe? Kati. Imã ar ja kaprĩkam ga ren akĩnh ne. Nhym be, kati. Angryk. Me'ô nhô mÿjja pro prãmje angryk ne. Kwãrĩk wãnh.” Nãm ã ô pidjôkô djwÿnh ane. Tãm ne ja. Be, dja ã Bênjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utãrn ar meo bakam memã o pãnh ane, ane. Jeju ã kôt ba djwÿnh arkum ane. ¹⁶ Ne kam ajte arkum,

—Jakam me kajgo mex ne me katê tēmja djãm me katê tēm rã'ãmã? Kati. Me ja dja me i rũho kutewa. Nhym be, me rũho kutewaja gêdja me pãnh kajgo mex ne me katê tē. Mÿkam? Bir, Metĩndjwÿnh ne amiwÿr me krãpti 'uw. Nhym be, kute mekam me ngrêrebit amijo me utãr. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ajte amityk'ã ujarênh.

Mak 10.32; Ruk 18.31

¹⁷ Ne kam ajte prykôt mô. Kôt ba djwÿnhbê 12 ne aro mô. Krĩraxbê Djeruxarê'ÿr ar àbir tē nhym arým me kãxã aro tēn arkum,

¹⁸ —Ë, ota gwaj arým Djeruxarê'ÿr badjãbirn babôxmã. Nhym kam ba ije amijo inhĩ dja me apÿnh me rũnhmã ikanga. Dja me me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhô bēnjadjwÿr arkum ikangan Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmãdjwÿ ikanga. Kam dja me ikã mex jarên ijã abenmã kum, “Axwekumrêx. Gê me pãnh tu bĩnkumrêx”, ane. ¹⁹ Ne kam me bajtemmã ikanga nhym me arým ijã bēno ajkēn mry kã punuo ikaprêprê:k ne. Ne kam arým pĩte'y'ã inhô ba arým ty. Nhym kam ijã akatin akatin akati ba kam akubyn itĩn ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ar kute ajte amirax jabej.

Mak 10.35; Ruk 22.24

²⁰ Nhym kam Djebedêu prô Jeju'ÿr kra aro tē. Ne kam 'ÿr aro bôx ne parbê kônkrão nhÿn kum rax jarê. Kute mÿjja'ã 'wÿrmã ne 'ÿr bôx.

²¹ Nhym kum, “Mÿj nã”? ane.

Nhym kum,

—Me kadjy abēnjadjwÿr ne aje amim me utãr ne aje meo abakam gê ikra amãnhkrutja ar rax ne anhikô'ã memã nhÿ. Gê ja adjubôk'ãnh nhÿ nhym ja adjuge'ãnh nhÿ, ane.

²² Nhym Jeju kum,

—Gêt kon. Ê, nã gãm arîk amim 'ã karõn imã arê. Ba ar amã arê gar ama. Dja ba ngõnhkrã kam kangô jao ikõ. Djãm ar aje ipyrãk ne kangô jao akõmmã? Dja me ngõmã ijadjã. Djãm ar aje ipyrãk nhym ngõmã me kute ar ajadjãrmã? Nãm ã arkum ane. Bir, mÿj'ã ne kangô jao kõm ne ngõmã adjãrja jakre? Bir, amitokry kume:x'ã ne akre. Nhym ar kute urãk jabej ne ar kukij. Ar tokryo kute Jeju tokry pyrãk jabej ne ar kukij. Nhym ar Jejumã kum,

—Nã. Kadjy ar ije apyrãk, ane.

²³ Nhym Jeju arkum,

—Mrãmri dja gar aje ipyrãk ne atokry kumex ma. Mrãmri dja gar kangô jao ikõ nhym me ngõmã ar ajadjã. Be, djãm ba ne ba ar amã inhikõ'ã ar anhÿrmã arê got? Be, Ibãm kute amrêbê: amijo me'õ ar utãr, ar ta dja ar inhikõ'ã memã nhÿ. Nãm ã Xijagumê Djuão arkum ane.

²⁴ Nhym kõt ba djwÿnh Ar kubê 10 arÿm ar kabën man arÿm arkum àkrê. Ar arÿm kamy amãnhkrutja, Xijagumê Djuão arkum àkrê ne. ²⁵ Nhym Jeju amiwÿr ar ku'uw ne arkum,

—Me bajtemkam me bënjadjwÿr ne me àpênh'ã memã àpnênh ne memã bën tÿx ar o ba. Nãm ã me bajtemkam me rÿnh ar meo bao ane. Gar arÿm ama. ²⁶ Djãm ar ga gar aje me kudjwamã? Kati. Ar ga dja gar ã anhÿr kêtukumrêx ne. Ar ajõ abenkam arax prãm jabej gêdja amijo kajgon tu ar amã àpênh ar ba. ²⁷ Ga kam ar ajõ aben kadjy abënjadjwÿr rax prãm jabej gêdja tu amijo kâtãm ne tu ar amã àpênh kajgo ba. ²⁸ Ba ije amijo inhÿ djãm me imã àpênh kadjy ne ba amrê tẽ? Kati, ba dja ba memã apê. Me ren ta amijaxwe pãnh tokryn arÿm ty. Nhym be kati. Me krãptÿ jaxwe pãnh ba dja ba itokryn arÿm ty. Memã idjãpênh ja kadjy ne ba amrê tẽ. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me'õ no rã akubyn rÿt.

²⁹ Nhym kam ar krÿraxbê Djeriko kurÿm kator tẽ nhym me krãptÿ: arÿm arkõt mõ. ³⁰ Nhym ar no rã amãnhkrutja pry japkre'ã nhÿ. Nhym me abenmã kum, "Jeju ne tẽ", anhÿro kumex nhym ar arÿm kuman kam kum amijo akij,

—Ê, amã ar ikaprÿ, Bënjadjwÿr djwÿnh, Dawi tãmdjwÿ 'õ, ane.

³¹ Nhym me krãptÿ mõrja arkum bën tÿx ne arkum,

—E kum ar anhikrê, ane. Nhym kam ar tu kum àkjêro bën kum,

—Ê, gop amã ar ikaprÿ, Bënjadjwÿr djwÿnh. Dawi tãmdjwÿ 'õ, ane.

³² Nhym Jeju ar kabën man arÿm arek arkum dja. Arkum djan amiwÿr ar ku'uw nhym ar 'ÿr bõx. Nhym arÿm arkum,

—Mÿj ne ba ije ar ajomã? ane.

³³ Nhym ar kum,

—Bënjadjwÿr djwÿnh, bar on irÿt, ane.

³⁴ Nhym Jeju arÿm kum ar kaprÿn ar no kupê. Nhym ar no kupênhmê ro'ã ar rÿt ne arÿm kõt tẽ.

21

Jeju rax ne Djeruxarêmã àr.

Mak 11.1; Ruk 19.28; Dju r 12.12

¹⁻² Nhym Jejumê ar prykõt mõ:n kam krÿraxbê Djeruxarê kuri krÿ ngrire ja'ÿr bõx. Krãnhrebê Oriwêrê'ã rwÿkbê ne krÿ ngrire jabê Bepadjê. Ar krÿ ngrire ja'ÿr bõx nhym arÿm kõt ba djwÿnh amãnhkrutmã kum,

—Pry ja'ã dja gar arek katãt krÿwãmã tẽ. Nhym ar akutã pry kator kraxkam dja gar mry'ã krÿwã pumû, djumêtuwã pumû. Kraremê dja gar omû. Nhym

me kute mrywã pĩ maktã krã djê nhym amê ãmwã dja gar 'ãpre bôn amrê amêo tẽ. ³ Godja me'õ 'ã ar amã kabên jabej gar kum, "Bênjadjwÿr 'ã tẽm prãm. Dja 'ã tẽn kam akuby:n amã ano", ane. Nhym kam dja on ar amã, "Ajrã, 'ÿr o tẽ." Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴ Mÿkam ne ã arkum ane? Bir, amrêbê: ne ujarênh djwÿnh me bakukãmãremã 'ã ajarê. Jeju djumêtu'ã tẽm'ã ajarê. Metĩndjwÿnh kukwakam memã 'ã ajarê. ⁵ Ne memã kum, "Dja ga Xijãokam me jamã kum", Krĩraxbê Djeruxarê'ã ne memã Xijão jarê. Nãm memã kum, "Dja ga Xijãokam me jamã kum, 'Ota me anhõ Bênjadjwÿr rax me awÿr bõxmã. Nãm kabôt katin mry jabatãnh nyre'ã nhÿ. Mry'ã krĩ kra'ã ne nhÿn me awÿr bõx', ane. Dja ga ã Xijãokam me jamã ane."

Nãm ã ujarênh djwÿnh me bakukãmãremã ane nhym me arÿm aben djô'ã abenmã arênhõ mõ:. Arênhõ mõr tãmtã arÿm 'ÿr o bõx. Tũ:mrãm Jeju arÿm me bakamingrãnyrekam kato. Ne ar ban kam kute arÿm mry'ã krĩja'ÿr kôt ba djwÿnh janorja'ÿr o bõx. Ujarênh djwÿnh kute me bakukãmãremã ujarênh kôt ne mry'ã krĩja'ÿr arÿm ar ano.

⁶ Nhym kam ar arÿm 'ÿr tẽn 'ÿr bõx. Jeju kute arkum 'ã karõ kôt ar 'ÿr tẽn 'ÿr bõx. Ne kam mrymê krare 'ãpre bõ. ⁷ Ne kam akubyn 'ÿr o bõx. Ne kam arÿm aminhõ kubêkã krãkào põx ne o amê mry nhĩbũm'ã kum aty. Nhym arÿm krare'ã nhÿn arÿm tẽ. ⁸ Nhym kam me krãptĩ: aminhõ kubêkã krãkào põx ne arÿm kukãm kum pry'ã o atyo mõ. 'ã tẽm kadjy kum pry'ã kum atyo mõ. Nhym me kwÿ pi'õ nhĩkên arÿm kukãm pry'ã kum atyo mõ. Me ta kukràdjã kôt ne me ã Bênjadjwÿr rax kukãm pry'o ane. Me kukãm pry'ã kum atyo mõ. ⁹ Nhym me krãptĩ: kukãm mõ, o àkjêr mõ nhym ajte me krãptĩ: kôt o àkjêr mõ. Nãm me o àkjêr mõn kãj bê abenmã kum, Metĩndjwÿnhmã kum,

–Jejubê me inhõ Bênjadjwÿr rax. Bênjadjwÿr raxbê Dawi tãmdjwÿ. ãm mexkumrêx. Kam me ikĩ:nhkumrêx. Gê on me ipytã. Gê Metĩndjwÿnh o kĩnh rax. Metĩndjwÿnh kukwakam ne arÿm me bakadjy bõx. Gê me kãjkwakamdjwÿ Metĩndjwÿnhmã mextire jarênhõ kumex. Gê on me ipytã. Nãm me ã Jejuo àkjêro mõro ane.

¹⁰ Nhym kam arÿm Djeruxarêmä wadjã. Nhym kam krĩraxkam me kunĩ te no katon 'ã aben kukjêro kumex ne abenmã kum,

–Mÿj me'õ ne bõx? Mÿj me'õ ne bõx? anhÿro kumex.

¹¹ Nhym me krãptĩ: memã kum,

–Jeju ne bõx. Metĩndjwÿnh kukwakam ne ar me bamã 'ã ujarênh ba. Pycabê Garrêjakam krĩraxbê Nadjarekam ne Jeju abatãnh djã. Nãm ã me krãptĩ memã ane.

Kute kikreti nêje me anor:

Mak 11.15; Ruk 19.45

¹² Nhym kam Jeju Metĩndjwÿnh nhõ kikretimã tẽn wadjã. Nhym me kute memã mÿjja nhõr djwÿnh kam kumex. Nhym me kute memã mÿjjiao pãnh ne amim byr kadjy ne me me'ã kumex. Nhym arÿm bõm me rênho tẽ. Nhym me kute me õ pi'ók kaprĩ pãnh me mãm kikreti nhõ pi'ók kaprĩ nhõr kadjy ne me kumex nhym mebê pĩponho àpanho tẽ. Nhym me kute tut nhõr djwÿnhdjwÿ kumex nhym mebê krĩ djã nhikõ rênho tẽ. ¹³ Ne kam memã kum,

–Amrêbê: ne me bakukãmãre Metĩndjwÿnh kabên'ã pi'ók no'ók ne. Kamã ne Metĩndjwÿnh ta memã kum,

“Inhõ kikreti ja'ã dja me abenmã kum,
 ‘Me kute Metĩndjwýnhmã kabēn kadjy ne õ kikreti wã’, ane.
 Dja me ã inhõ kikreti'ã abenmã ane.”

Nãm ã Metĩndjwýnh pi'õkkam ane. Nhyim be, me ga ne ga me kam aje me ãkĩnhõ aben pydjĩ djã. Nãm ã Jeju memã ane. ¹⁴ Nhyim kam Metĩndjwýnh nhõ kikretikam me no rãmē me mrãnh punu 'yr bõxo kumex nhyim arým meo mex. ¹⁵ Nhyim kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmē Mõjdjē kukràdjã mar djwýnhmē ne me Jeju djãpēnh me:xkumrēxja pumũn ajte me prĩre pumũ. Me prĩre ne me kikretikam kãj bē o akij ne kum,

–Jejubē me inhõ bēnjadjwýr rax. Bēnjadjwýr raxbē Dawi tãmdjwý. Ām mexkumrēx. Kam me ikĩnhkumrēx. Gē on me ipytã, ane. Nhyim me me omũn me kuman arým ngryk ne.

¹⁶ Ngryk ne arým Jejumã kum,

–Djãm aje me prĩre kabēnja mar kēt? ane.

Nhyim memã kum,

–Nã, arým ba kuma. Ba ar amã arē gar ama. Me bakukãmãre ne amrēbē: Metĩndjwýnhmã me prĩre ja'ã ajarē. Me kum,
 “Me prĩremē me karãremē ne ga memã me kabēn mexmã 'ã karõ nhyim me arým amã mextire jarēnh mexkumrēx.”

Nãm ã me bakukãmãre Metĩndjwýnhmã ane. Nhyim me arým kuman amũ aben djõ'ã abenmã arēnhõ mõ:. Arēnhõ mõr tãmtã arým iwýr o bõx. Tũmrãm me bakamingrãnyrekam me prĩre arým imã amikĩnh jarēnhõ kumex. Me bakukãmãre kute Metĩndjwýnhmã me prĩre ja'ã ujarēnh kõt ne me prĩre arým imã amikĩnh jarē. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁷ Nãm memã anen kam arým memã kãx ne krĩrax kurũm katon tē. Ne tē:n arým krĩ ngrirebē Betanha'yr bõx. Ne kam arým kam ngõr.

Ar kute tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrēxmã 'ã ujarēnh.

Mak 11.20; Dju r 14.13; Xij 1.6

¹⁸ Nhyim 'ã akati nhyim ajte akubyn krĩraxbē Djeruxarēmã tē. Nãm 'yr tē:n kam arým kum prãm. ¹⁹ Ne arým prykõt pidjõbē pigēre pumũn 'yr tēn 'yr bõx. Ne te õ jabej. 'Õbit ne kumex. Ne kam kum,

–Gē ajte adjõ'õ jēt kētkumrēx, ane. Nhyim arým tēmbē ngrã.

²⁰ Nhyim kam kõt ba djwýnh ar arým omũn kam no tyn abenmã kum,

–Je, mã ne bãrio nhyim myt tãmkam ngrã? ane. ²¹ Nhyim Jeju arkum,

–Ba ar amã arē gar ama. Dja gar kadjy tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrēx. Kwãrik wãnh anhõkre kadjwýnhbē amim,

–Kon, birãm dja ipēx, kon, anhýr kēt. Gar ren tu amim kamnhĩxkumrēx ne ren arým ã pidjõbē pigēremã ane nhyim ren arým ã ngrão ane. Djãm jabit? Katĩ, gar ren krãnhwãmã kum, “On amikaban ngõ jabatãnh mũjakam mõn tým”, ane. Nhyim ren arým akabēn kõt mrãmri ã amijo ane. ²² Dja gar mýjjao Metĩndjwýnhmã a'uw ne tu kadjy amim kamnhĩxkumrēx nhyim arým ar akabēn kõt ã ar amã mýjjao ane. Mrãmri ne ba ar amã ja jarēnhkumrēx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me kute rax jabej Jeju kukjēr.

Mak 11.27; Ruk 20.1

²³ Ne kam arým Metĩndjwýnh nhõ kikreti'yr bõx ne kum wadjã. Ne kam arým kam memã Metĩndjwýnh kukràdjã'ã ujarēnhõ dja. Nhyim me rũnh arým

'ÿr bôx. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmē mebēngētme 'ÿr bôx. 'ÿr bôx ne amũja'ã kute kikreti kurũm me anorja jabej kukij ne kum,
 –Mýj me'õ kabēnkõt ne ga ar ã meo anhýro aba? Mýj me'õ ne amã me'ã karõ ga kam amũ õ'ã bõm ar me rēnho aba? ane.

²⁴ NhyM Jeju memã kum,

–Badjwý dja ba mýjja jabej me akukja. Me akumrēx dja ga me imã arē. Ba kam arým badjwý ije mýj me'õ kabēnkõt ar me anoro ibaja me amã arē.
²⁵ Djuão kute ngõmã me angjēnhja djãm me kabēn kõt ne arĩk ar ngõmã me angjēnho ba? Nãr djãm Metĩndjwýnh kabēnkõt? Imã arē, ane.

NhyM kam me abenkam kangan abenmã kum,

–Je mýj dja gwaj kum nē? Dja gwaj kum “Metĩndjwýnh kabēnkõt”, ane nhyM kam gwaj bamã kabēn 'õ jarēn gwaj bamã, “Bir be, mýkam ne ga me amim Djuão kabēnja mar kēt ne”? ane.

²⁶ Nãr dja gwaj kum, “Me kabēnkõt ne tu arĩk ar ngõmã me angjēnho ba”, ane nhyM kam me krãptĩ ren o ngryk ne kum gwaj bakurē gwaj ren kam bamã me uma ne. Me kãtãm ja ne me arým Djuão kabēn man kum kĩnh ne ne o Metĩndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh ne. Dja gwaj kam ane nhyM me arým o ngryk ne, ane.

²⁷ Nãm me ã abenmã anen kam Jejumã kum,

–Kon ne. Me ije mar kēt. Mýj me'õ kabēnkõt Djuão kute ngõmã me angjēnhja me ije mar kētē, ane.

NhyM kam memã kum,

–Bir be, dja ba badjwý me amã arēnh kēt ne. Mýj me'õ kabēnkõt ije ar meo iba ja dja ba me amã arēnh kēt ne, ane.

Me'õ kra amãnhkrut'ã ujarēnh.

²⁸ Ne kam ajte memã kum,

–Be, mýj ne ga me me'õ krakam ama? Me'õ kra amãnhkrut. Ne kam arým kutewa'ÿr tēn kum, “Akmere, akati jakam dja ga gu banhõ pidjõkõkam apē”, ane.

²⁹ NhyM kum, “Kê, kati”, ane. Ne kam tē. Arým amimaro tē:n arým amim ngryk ne, ne amim, “Kati. Dja ba pidjõkõ'ÿr tē”, ane. Ne arým 'ÿr tē.

³⁰ NhyM kam bãm kutapu'ÿr tēn ãpēnh'ÿr ano. NhyM kum, “Djũnwã, dja ba arým akabēn kõt 'ÿr tē”, ane. Ne kam atekam arek nhýn 'ÿr tēm kēt. Be, tãm ne ja. ³¹ Ba me amã arē. Nhýnh ja ne bãm kabēn man kõt amijo tē? Nãm ã Jeju me rũnhmã ane.

Kutewa kute bãmmã, “Kati”, anhýr ne kam kute amimarja ne Jeju kute me axwe'ã akre. Kute mrãmri ne me axwe pyrãk. Nãm arým amima. Amiman kam arým Metĩndjwýnh'ÿr amijo akēx ne tu amim markumrēx. NhyM be, kutapu kute bãmmã 'ēx ne Jeju kute me rũnh'ã akre. Kute mrãmri ne me rũnh pyrãk. Me kute Metĩndjwýnh kõt kabēn djir kajgon kam kute kabēn mar kēt ne. Nãm Jeju me rũnh kukij ne memã kum,

–Nhýnhja ne bãm kabēn man kõt amijo tē?

NhyM me kum, “Kutewaja”, ane.

NhyM memã kum,

–Ba me amã arē ga me ama. Djãm me arũnhja dja ga me akumrēx kãkwakam Bēnjadjwýr djwýnh kõt dja nhyM me ajo ba? Kati. Pykakam me bēnjadjwýr bajtemmã pi'õk kaprĩo atom djwýnhmē me nire kuprýmē, me aje memã axwe jarēnhja dja me kãkwakam Bēnjadjwýr djwýnh kõt dja nhyM arým ar meo ba. Ga me kam arým wãnh dja. ³² Mýkam? Bir, Djuão ne me

awÿr bôx. Kute katàt me amã pry jakre kadjy me awÿr bôx. Kôt ga me Metîndjwÿnhmã amex kadjy me awÿr bôx. Ga me kam amim Djuão mar kêt. Nhyim be, pykakam me bënjadwÿr bajtemmã pi'òk kaprîo atom djwÿnhmê me nîre kuprÿmê ne me tu amim Djuão markumrêx. Ga me kam arÿm me omÿ. Ne te me omÿ. Me ga ne ga me wãnh ajaxwemã anhîrer ne amim mar kêt. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. Nãm ã Jeju me rûnhmã ane.

³³ Ne kam ajte memã atemã mÿjja'ã ujarênh jakreo tèn memã kum,

—Ê, jadjwÿ dja ga me ama. Me'ô ne pur rax ne kudjin kam kam amim pidjô kumex ne kadjy bu'ã kêno kôkayr kum o ipòk ne. Ne kam pidjô janênh djãmã kren ipêx. Ne pidjô pumÿnh djwÿnh ku'ê djã'ã par prêkti nhîpêx. Ne kam me kwÿmã kum,

—Gora me imã o djuw mex. Gora gê abatàn ne ô ga amim kwÿo atom ne imã mÿm kwÿo atom. Nãm ã me rûnhmã ane. Mebê idjaer'ã ne Jeju pidjô jakren me rûnh'ã pidjôo djuw mex djwÿnh jakren Metîndjwÿnh'ã ô pidjôkô djwÿnh jakren kam arek memã 'ã ujarênh djan memã kum,

—Ô pidjôkô djwÿnh ã memã anen kam atemã pyka 'ômã tê. Ne kam kam wãnh ar ba. ³⁴ Nhyim arÿm pidjôja tuk ne kumex. Nhyim kam ô pidjôkô djwÿnhja arÿm 'ã mytyrwy jakren kam 'ÿr ô àpênh kwÿo jano. Ar kute memã arênh nhyim me kute kum pidjô kwÿo atom ne kute arkôt anor kadjy ne 'ÿr ar ano. ³⁵ Nhyim kam ar 'ÿr tèn bôx nhyim kam me kute pidjôo djuw mexja ate ar 'ôja kaprêprê:k ne ar'ônñ bñ ar 'ô kêno titik. ³⁶ Nhyim kam ajte memã ô àpênh krãptî jano nhyim me ajte ã aro ane. ³⁷ Nhyim kam tekrekam me'ÿr kra jano. Nãm amim, “Godja ikra me'ÿr bôx nhyim me arÿm mar jabej”, ane. Ne arÿm me'ÿr kra jano nhyim me'ÿr bôx.

³⁸ Nhyim o djuw mex djwÿnh arÿm kra pumÿn abenmã kum, “Be, kra ne wã. Gwaj on kubî. Tãmja dja bãm kum mÿjja kunî ngã, ô nèkrêx kunî kanga. Gwaj on tãmja bñ kam amim ô nèkrêx, ô mÿjja, ô pidjôja kunîo aminhò”, ane. ³⁹ Ne kam arÿm o tÿm. O tÿm ne pidjôkô kurÿm bõm kumên arÿm kubî. Tãm ne ja, ane. Me rûnh'ã ne Jeju pidjô pumÿnh djwÿnh jakre. Me kute mrãmri ne me rûnh pyrãk. Ne kam ajte memã kum,

⁴⁰ —Mÿj gêdja ô pidjôkô djwÿnhja bôx ne ajmã pidjô pumÿnh djwÿnh on? Nãm Jeju ã me rûnhmã ane.

⁴¹ Nhyim me kum,

—Bir, dja prîne me axwejaio ajkên me imex ne kam ô pidjôkôja atemã me ja'ômã kungã nhyim me arÿm pidjô tukkam arÿm kum pidjô nhòrkumrêx, ane.

⁴² Nhyim kam Jeju ajte memã me kukãmãre kabên jarên memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre Metîndjwÿnh kabên jarên memã kum, “E kum kên ja ne me kute kikreo ãm djwÿnhja kute kikremã armã te omÿn kam bõm kumê.

Kên ja ne arÿm kute kikremã o kajpar, kum o kajpar tÿxi.

Bënjadwÿr djwÿnh ta ne ã kêno ane gu me omÿ nhyim kam gu bamã mexkumrêx.”

Nãm ã me bakukãmãre memã anen arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Djãm me aje omÿnh ne mar kêt? Nãm Jeju ã me rûnhmã ane. Nãm amijã kên jakre. Ne me rûnh'ã kikreo ãm djwÿnh jakre. Me rûnh kute mrãmri ne kikreo ãm djwÿnh pyrãk ne arÿm Jeju kanga. Me rûnh kute kanga'ã ne Jeju me rûnhmã ja jarê.

⁴³ Ne kam ajte memã kum,

—Ba me amã arê ga me ama. Metîndjwÿnh bit kute amim me apytàr ne ar me ajo bamã. Nhyim be, kati. Dja me akangan me apãnh amim me

bajtem pytàn meo ba. Nhyim me kam arým kute pidjô djô mex pyrâk ne imã mexkumrêx ne axwe kêt. Nãm Jeju ã me rûnhmã ane. ⁴⁴Ne kam ajte memã kum,

—Ë, kên ja gêdja ga me ajô 'ã tÿm ne prïne 'ã amikrakrak ne. Nhyim be, ta gêdja me ajô nhiby tÿm ne prïne angãn prïne pyka mẽ ajo amrà, ane.

⁴⁵Jeju memã ja jarê. Me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿrmê mebê pardjêumã ja jarê nhyim me arým kuman amim,

—Be, me bajã ne pidjôo djuw mex djwÿnhmê kikreo ãm djwÿnh jakren me bamã 'ã ajarê, ane. ⁴⁶Ne kam me bit kute o tÿmmã te 'ã amijakre. Me krãptî ne me Jeju'ã amim,

—Be, Metîndjwÿnh kukwakam memã 'ã ujarênh ba, ane. Nhyim kam me me umaje te 'ã amijakre.

22

Bënjadjwÿr rax kute abenã ar mênh.

Ruk 14.16

¹Nhyim kam Jeju ajte apÿnh kukràdjà djàri'ã memã mÿjja jakren memã 'ã ajarênh memã kum,

²—Kâjkwakam Bënjadjwÿr djwÿnh kute amim me utâr ne ar meo ba'ã dja ba bënjadjwÿr rax'ô jakren 'ã ajarê gar ama. Be, bënjadjwÿr rax arým kute kra'ã prô mênhmã. Amrêbê ne kadjy memã arê. ³Ne kam arým kute amrêbê memã arênhja'ÿr ô àpênh ar ano. Kute abenã ar mênh djà'ÿr me 'wÿr kadjy ar ano. Nhyim ar me'ÿr bôx ne memã arê. Nhyim me arým arkum,

—Kati, 'ÿr ar imôr prãm kêt, ane. Nhyim kam ar akubyn bënjadjwÿr'ÿr bôx ne arým kum arê.

⁴Nhyim kam ô àpênh 'ôdjwÿ arkum,

—Dja gar amrêbê ije memã arênhjamã ikabên jarênh memã kum, “Ë, arým ne ba me akadjy inhô jadjuw nhyim kumex. Inhô mrytimê abatàn nhÿre twÿmtijamê ne me arým kupa. Arým ne ba mÿjja kunïo mex. Dja ga me amrê abenã ar mênh djà'ÿr mō”, ane. Dja gar ã memã ane. Nãm ã bënjadjwÿr arkum ane. Nhyim ar arým me'ÿr tèn kôt memã arê.

⁵Nhyim me ate krã. Me kwÿ ja ne me ô purmã mō nhyim me kwÿ ja ô nèkrêx'ÿr mō. ⁶Nhyim me kwÿ ja ne me arým aro rôrôk ne aro ajkên arým ar kupa. ⁷Nhyim kam bënjadjwÿr rax arým arênh man arým ngryk ne. Ne kam arým ô krãkamngôn nhÿ krãptimã 'ã karôn me'ÿr me ano. Nhyim me arým kabênkôt me'ÿr môn arým me'ÿr bôx. Me'ÿr bôx ne arým me kupan mebê krîraxmã adjà nhyim arým xêr.

⁸Nhyim kam ajte bënjadjwÿrja ô àpênh arkum,

—Ije abenã ar mênh kadjy ne ba arým prïne mÿjjao mex nhyim nô. Nhyim be, ije memã arênhja ne me kadjy mex kêt. ⁹Jakam dja gar apÿnh pry bikjêr djàri kôt tèn ar aje me omûnh kunï memã akrã gê me amrê mō gwaj baro'ã banhô kwÿ krê gwaj bakînh kati, ane. ¹⁰Kam, ô àpênh ar arým apÿnh pry djàri kôt tèn arým kute me omûnh kunïo atomo tē. Me mex nâr me punu kunïo atomo tē:n meo bôx. Nhyim me kam prïne abenã ar mênh djâkam kikre kre jaê.

¹¹Nhyim kam arým bënjadjwÿr rax wadjàn me omûnhô tē. Nhyim wãnh me'ô dja. Kute abenã me rênh'ÿr me ngjêx kadjy me ô kubêkà jadjàr kêt ne dja.

¹²Nhyim arým omûn kum,

—Akmere, nã gãm abenã me rēnh'ÿr me ngjêx kadjy me ò kubêkà jadjàr kêt ne wadjà. Mÿj ne ga nēn wadjà? ane. Nhyr arÿm te kute aminêje kum kabēn'ò jarēnhmã.

¹³ Nhyr kam bēnjadjwÿr rax ò àpēnhmã kum,

—Dja gar inÿx 'ãpren te 'ãpren amũ ò tēn bõm amē. Wãnh ne me akamãt kò tykkam amim ngrÿk ne mÿro kumex ne tokry djãje amijanēho kumex. Me ikò'ã dja gar amē, ane. Nhyr me ã me'ò ane. Tãm ne ja.

¹⁴ Be, Metĩndjwÿnh ne amiwÿr me krãptĩ 'uw. Nhyr be, kute mekam me ngrērebit amijo me utâr. Nãm Jeju ã memã ane.

Me kute Xedjamã pi'òk kaprĩ nhõr.

Mak 12.13; Ruk 20.20; Rô 12.1

¹⁵ Nhyr kam mebē pardjêu arÿm mã tēn Jejuo aben ma. Nãm me abenmã kum,

—Mÿj gēdja gwaj Jejumã arē nhyr arÿm gwaj bamã bēnjadjwÿr'ã kabēn punu'ò jarē? Dja bēnjadjwÿr'ã kabēn punu jabej nhyr me arÿm kum axwe jarē, ane. ¹⁶ Nãm me aben man kam arÿm 'ÿr ò me ja kwÿ jano. Erodji nhõ me ja kwÿ ne me adjwÿnhdjwÿ 'ÿr me ano. Nhyr me 'ÿr bõx ne kum,

—Ujarēnh djwÿnh, bar arÿm ama. Ga ne ga akabēn katãtkumrēx ne Metĩndjwÿnh kabēn kôt me kute amijo ba'ã memã adjujarēnh katãtkumrēx. Amã me rũnh puma kêt. Me rũnhmē me kajgomē ne ga memã akabēno aben pyrãk. ¹⁷ Ba me akukja ga me imã arē. Me rũnh kunĩ nhõ bēnjadjwÿr raxbē Xedja. Mebē idjaer kute o me bajtemja. Djãm Metĩndjwÿnh kukràdjã kôt ne gu me baje bēnjadjwÿr Xedjamã pi'òk kaprĩ nhõrmã? Nãr kon? Goja on me imã arē, ane.

¹⁸ Nhyr Jeju arÿm me axwe kôt tu me kuman memã kum,

—Me ga ne ga me amijo ajêx ne amijo Metĩndjwÿnh mar mexo aba. Nok ba ren me amã, “Metĩndjwÿnh kabēn kupa'ã ne me kum òro ba”, ane ga me ren memã kum, “Be, Jeju axwekumrēx. Ga, kute bēnjadjwÿr raxbē Xedjabē pi'òk kaprĩ nē prãmja pumũ”, ane. Ga me ren memã anen ren arÿm memã ikurētuw. Nã gãm me ajêx ne aje Metĩndjwÿnh mar. ¹⁹ Amrē imã pi'òk kaprĩo tē, me aje kum òrja o tē ba me amã omũ, ane. Nhyr me arÿm 'ÿr ngõnhponho pi'òk kaprĩ pydjio tēn kum kungã. ²⁰ Nhyr memã kum,

—Mÿj me'ò ne 'ã karõja? Ne mÿj me'ò ne 'ã idji jētja?

²¹ Nhyr me kum,

—E kum be Xedja karõ, ane.

Nhyr memã kum,

—Bir be, ò pi'òk kaprĩ. Dja ga me kum angã. Nhyr be, Metĩndjwÿnh nhõ mÿjjabit dja ga me Metĩndjwÿnhmã angã. Nãm Jeju ã memã ane nhyr me arÿm kabēn ma.

²² Ne arÿm te kute mÿjja'ò jarēnhmã kam no tyn dja. Ne kam arÿm kum kãx ne mã tē.

Me tyk akubyn tĩn mÿr jabej me Jejumã kabēn.

Mak 12.18; Ruk 20.27; Tex k 4.16; Ap 20.4

²³ Nhyr kam myt tãmkam mebē xadjudjêu kwÿ 'ÿr bõx. Mebē xadjudjêu ne me arĩk memã kum,

—Be, me tyk akubyn tĩn prãm kêtumrēx, anhÿr ar o ba. Nãm me 'ÿr bõx ne kukij ne kum,

²⁴ —Ujarēnh djwÿnh, me bakukãmãre Mõjdjê ne amrēbê: me bamã, “Godja me'ò prõ'ÿr mõn kra kêt rã'ã tyk jabej mÿj dja me nē?

Bir, dja kamymê ar aben djâkam ikwâja'ô 'ÿr mô. Ne kum kra djin kukrij nhym abatânh ne.

Me kute 'â abenmâ kum, 'Be, kamy tyk kra ne wâ', anhÿr ne kute kamy tyk mar tÿx râ'â kadjy."

Nâm â me bakukâmâre Môjdjê me bamâ ane, ane. Mebê xadjudjêu ne me â Jejumâ ane. ²⁵ Ne kôt arîk kum,

—Be, ar my aben djâkam ikwâbê 7. Ne kam kutewa prô'ÿr mô. Ne kam kra kêt râ'â ty. Nhym prôja arÿm 'uwtî. Nhym kam atâri kamyreja 'ÿr mô. Ne kam â ane, kra kêt râ'â ty. ²⁶ Nhym aben totokmâ Ar kubê 7 kunî kudjwa â anen 'ÿr ban kra kêt râ'â ty. ²⁷ Nhym kam ar prôjadjwÿ arÿm ar o ino ren ty. Ja ne ba me kuman amâ arê. ²⁸ Ar kubê 7 ne ar aben totokmâ kamy prô'ÿr ba. Godja we ar kunî akubyn tîn ne âbir jabej we âbirkam nhÿnh kamyja dja ajte 'ÿr mô? ane. Me ta kute we me tyk akubyn tîn kêt jarênh mÿr jabej ne me â Jejumâ ane. Me kute o âpanh nhym binhikrênh kadjy nârâm ne mebê xadjudjêu â kum ane.

²⁹ Nhym Jeju arÿm memâ kum,

—Me aje Metîndjwÿnh kabên'a pi'ôk no'ôk mar kêt ne me aje Metîndjwÿnh tÿ:xkumrêx mar kêt. Nâ gâme arîk Metîndjwÿnh kupa'â memâ 'â adjujarênh aba. ³⁰ Be, me tyk ne akubyn tînkam djâm me aje abenwÿr ba? Kati, akubyn me tînkam dja me abenwÿr ba prâm kêtukumrêx. Kam dja me kute Metîndjwÿnh kadjy mrân djwÿnh pyrâk. ³¹ Be, mrâmri me tyk akubyn tînkumrêx. Amrêbê: Metîndjwÿnh kute me bakukâmâremâ kabên jarênh. Me tyk akubyn tîn'â kute kabên jarênh nhym me kute 'â pi'ôk no'ôk djâm me aje amim arênh kêt? ³² Nâm me bakukâmâremâ kum,

"Ibê Abraômê Idjakmê Djako ar ô Metîndjwÿnh", ane.

Bir be, ar tyk tûmjâ Metîndjwÿnhmâ tîn ne ar ba nÿj pumû. Djâm Metîndjwÿnhbê me tyk nhô Metîndjwÿnh? Kati. Metîndjwÿnh ne me tîn nhô Metîndjwÿnh. Me tyk kunî ne me kum tîn. Kam ne ba me amâ,

—Metîndjwÿnh ne kubê me tîn nhô Metîndjwÿnh. Nâm Jeju â mebê xadjudjêumâ ane. ³³ Nhym me krâptî: kuman te kute mÿjja'ô jarênhmâ kam no tin kumex.

Me kute kukràdjâ jabej Jeju kukjêr.

Mak 12.28; Ruk 10.25

³⁴ Jeju mebê xadjudjêumâ ane nhym me amijâ maje arÿm anhikrê. Amijâ maje anhikrê nhym mebê pardjêu arÿm arênh man arÿm akuprô. ³⁵ Me'ôbê ne Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnh. Tâm ne Jeju 'ÿr bôx ne kute amak mex jabej kabimâ. Kute Môjdjê kukràdjâ jabej kukjêrmâ. Jeju kute kukràdjâ kupa'â arênh kadjy nârâm ne kum kabên ne kum,

³⁶ —Ujarênh djwÿnh, Môjdjê kute Metîndjwÿnh kukwakam kabên kukràdjâ jarênh, kute kam me kute katât amijo ba'â memâ karôja nhÿnh kabênja ne mexo kute kunî jakrenh? ane.

³⁷ Nhym Jeju kum,

—Be, nâm memâ kum,

"Me anhô Bênjadjwÿr djwÿnh, me Atîndjwÿnh dja ga me amâ kînh, amâ abêo katât me kunî, mÿjja kunî jakre.

Djâm ajakwaobit amâ Metîndjwÿnh jabêmâ? Kati. Ajamak, akadjwÿnhbê, akukràdjâ kunîo dja ga me amâ abê:", ane.

³⁸ Be, tâm ne ja. Metîndjwÿnh kabên mexo kute kabên kunî jakrenh ne ja. ³⁹ Ne kam atâri Môjdjê ajte 'ô kute urâk memâ arênh memâ kum,

“Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga me amã amijabêja pyræk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane”, ane.

⁴⁰ Be, ba arým amã Môjdjê kabên kukràdjà ja jarên ajte amã ja jarê. Dja ga amê kabên ja man kôt ar amijo aba jabej ne mrãmri tu arým Metíndjwýnh kabên kukràdjà kuníkôt ar amijo aba mexkumrêx. Môjdjê kute Metíndjwýnh kukwakam kabên jarênhamê kukwakam memã 'a ujarênh djwýnh 'òdjwý kute kabên jarênhamê ne ga arým kuníkôt ar amijo aba mexkumrêx. Nãm ã Jeju kum ane.

Kritubê mýj me'õ tàmdjwý jabej me kute kukjêr.

Mak 12.35; Ruk 20.41

⁴¹ Mebê pardjêu kute abeno bikprõnhri Jeju amijabej me kukij ne memã kum,

⁴² —Mýj ne ga me Kritukam ama? ane. Metíndjwýnh ne arým mebê idjaer kadjy Jeju'ã Běnjadjwýrbê kumkati mē. Kumã ne me Kritu jarê. Nãm Jeju amijã memã kum,

—Mýj ne ga me Kritukam ama? Mýj me'õ tàmdjwýbê ne Kritu? ane.

Nhym me kum,

—Me bakukãmãre Dawi tàmdjwý. Běnjadjwýr raxbê Dawi tàmdjwý, ane.

⁴³⁻⁴⁴ Nhym kam Jeju ta kubê Běnjadjwýr Kritu'ã memã kum,

—Ne kam ajte kubê Dawi nhõ Běnjadjwýr. Mýj ne arým kubê Dawi tàmdjwýn ajte õ Běnjadjwýr kadjy nê? ane. Ne kam Jeju memã me bakukãmãre Dawi kabên jarên memã kum,

—Be ga, me bakukãmãre Dawi ta kute memã 'ã ujarênhja pumũ. Metíndjwýnh Karõ kukwakam kute memã Kritu'ã ujarênhja pumũ. Nãm memã kum,

“Inhõ Běnjadjwýrmã ne Běnjadjwýr djwýnh kabên ne kum,

'Amrê idjubók'ãnh nhý, Aběnjadjwýr raxkam idjubók'ãnh nhý.

Ikam ama ba amrê awýr akuré djwýnhõ mõ ga me kwýo apardjan me kwý nhimex.'

Nãm ã Metíndjwýnh inhõ Běnjadjwýrmã ane”, ane.

Bir be ga, Dawi kute kum “Aběnjadjwýr rax”, anhýrja pumũ. ⁴⁵ Mýkam ne me Dawi tàmdjwý kajgo jarê? Djã nãm o tàmdjwý kajgo? Kati, Dawi ta ne kute o õ Běnjadjwýr rax. Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane. ⁴⁶ Nhym me'õ te kute kutã kabên'õ jarênhmã te amijo ane. Kabên mex pymaje me kute ajte mýjja 'õ jabej kukjêr kêtumrêx.

23

Watîrebê 7'ã ujarênh.

Mak 12.38; Ruk 11.46

¹ Nhym kam Jeju me krãpti:mê kôt ba djwýnhmã kum,

² —Be, Môjdjê kukràdjà mar djwýnhmê mebê pardjêumê ne me Môjdjê pãnh ar amã Metíndjwýnh kukràdjà jarênho krî. ³ Kam dja me Metíndjwýnh kabên kôt ar amã kabên jarê gar prîne me kabên kunî man kôt ar amijo aba. Nhym be, me ta ne me arík ar ba. Nãm me ajkwakambit ar amã Metíndjwýnh kabên jarên kam ta kute amikabên mar ne kôt kute ar amijo ba kêt ne arík ar ba. Kwãrîk wãnh mekôt ar amijo aba kêt. ⁴ Nãm me ajte kabên kajgoobit ar memã me Metíndjwýnh kabên jarênho ba. Djãm Metíndjwýnh kabên? Kati, me ta kabêno ne me ar me anoro ba. Ne kam kôt kute amijo ba kêt ne. Nhym me te amijo anen kam, “Je mýj dja ba me nê”? ane. Me kute ã meo anhýrkam ne

kute mrãmri ne me kute me kadjybit jênh rûnho atom ne me mut'ã anhôr ne kam kute memã tur kêtukmrêx ja pyrãk. Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte arkum,

⁵ –Me kute memã amibên nhym me kute memã mex jarênh kadjy ne me amijo ba. Môjdjê kukràdjã'ã pi'òk no'òk kwý ne me 'ã ikôn amikrãmê amipamã aktã 'ãpre. Ne 'ã ikô poti:reo ane. Mýj kadjy? Bir, me kute memã amibên kadjy. Dja we me me omûn memã mex jarê. Ja kadjy ne me 'ã ikô poti:reo anen amikrãmê amipamã aktã 'ãpre. Ne kam ajte 'ã kubêkã jabu djã ã abjêo ane. Mýj kadjy? Bir, me kute memã amibên kadjy. Dja we me me omûn memã mex jarê. Ja kadjy ne me 'ã kubêkã jabu djã jabjên 'ã ar ba. ⁶ Me krãpti nhikô'ã me ò kwý krênkam ne me me rûnh krî djãkam krî prãmkumrêx. Kute memã amibên kadjy me rûnh krî djãkam krî prãmkumrêx. Ne mebé idjaer bikprônã djãkam ne me memã wan krî prãmkumrêx. ⁷ Ne ajte me krãpti bikarêr nhipôkri, mekadu nhipôkri kute memã amibên nhym me kute memã rûnh jarênh ne kute memã kum, “Ujarênh djwýnh, djãm ga? djãm ga?” anhýrja. Ja ne me kum kînhkumrêx.

⁸ Nhym be, ar ga me kute ar amã, “Ujarênh djwýnh”, anhýrmã djãm ar amã ja kînhmã? Kati. Mýkam? Bir, atemã ar anhô ujarênh djwýnh pydjii. Kam dja gar abeno akamybit. ⁹ Ne kam djãm ar aje pykakam me'õ raxmã, “Djûnwã”, anhýrmã? Kati. Mýkam? Bir, ar Abãm pydjii. Kãjkwakam ar Abãm djwýnh pydjii. ¹⁰ Djãm me kute ar amã, “Bênjadjwýr”, anhýrmã? Djãm ar amã ja kînhmã? Kati. Mýkam? Bir, ar anhô Bênjadjwýr pydjii. Metîndjwýnh ne arým 'ã me ò Bênjadjwýrbê kumkati mẽ. Kubê ne Kritu.

¹¹ Ar ajô abenkam araxo kutewa prãm jabej gêdja amijo kajgon tu ar amã àpênh ar ba. ¹² Mýkam? Bir, me kute amijo rûnh prãmja gêdja ì kajgo mex ne. Nhym be, me kute amijo kajgo mex ne akrànã kute amijo baja gêdja Metîndjwýnh arým pãnh meo rûnh ne. Nãm ã Jeju arkum ane. Ne kam Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê mebé pardjêumã kum,

¹³ –Be, me abê Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwýnh mar mexo aba. Ý, watîre. Dja ga me ì me biknor tokry djãkam tu amòrkumrêx. Mýkam? Bir, me aje mebé adjãptarkam. Me bit kute kãjkwakam Bênjadjwýr djwýnh kôt ãm ne kôt ar amijo ba prãm ga me kupa'ã memã arê. Ne Bênjadjwýr djwýnh nêje aje memã atemã kukràdjã jarênho aban arým o mebé utã. Ga me kam ga Metîndjwýnh mar kêt ne ajte me jadjwýbê aptã.

¹⁴ Be, me abê Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwýnh mar mexo aba. Ý, watî:re, dja ga me ì me biknor tokry djãkam tu amòrkumrêx. Mýkam? Nã gãm me me 'uwti krão anan mebé mýjja kunio akî ne kam ajajkwaobit Metîndjwýnhmã akabên rûnh ne, ne kum akabên 'ijabjêo aku'ê. Bir, nã gãm me ajêx ne amijo amex ne kum akabêno aku'ê. Be kati, me ajaxwekumrêx. Kam gêdja Metîndjwýnh me kurãm me amã pãnh rax jarênh prîne me kurãm me ajo ajkê.

¹⁵ Be, me abê Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwýnh mar mexo aba. Ý, watî:re. Dja ga me ì me biknor tokry djãkam tu amòrkumrêx. Mýkam? Bir ga, me aje arîk memã kum, “Ba me Metîndjwýnh'ýr meo akêx gê me amim maro ba”, anhýrja pumû. Djãm mrãmri ne ga me akabên? Kati, me aje amiwýr me'õ pydjio akêx kadjy ngômê pykakôt aba 'ijabjê:. Nhym arým me awýr amijo akêx ga me kam arým amikôt axwe 'ã mênh mex ne. Amikôt axwe 'ã mênh mex nhym arým

axweo me ajakrenh mex ne. Nhy m arÿm me akôt biknor prâmkumrêx. Djâm Metîndjwÿnh'ÿr ne ga me meo akêx nhy m me amim kuma got? Kati. Nâm â Jeju Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnhmê mebê pardjêumâ ane.

¹⁶ Ne kam ajte memâ kum,

—Û, watî:re. Dja ga me î me biknor tokry djâkam tu amôr kumrêx. Me aje mrâmri ne me no rã kute arîk meo ba pyrâk. Mÿkam? Bir, me aje arîk memâ Môjdjê kukràdjâ jarênh punukam. Nâm â Jeju memâ ane. Bir, Môjdjê kukràdjâ kôt ne mebê idjaer memâ amikabên jarên ajte memâ kum,

—Nâ bãm amâ ikabên pydjîn arê, anen ajte kôt memâ Metîndjwÿnh nhô mÿjja jarê. Mÿj kadjy ne kôt memâ Metîndjwÿnh nhô mÿjja jarê? Bir, kute kabên maro âmja kute mar pydji kadjy ne me Metîndjwÿnh nhô mÿjja jarê. Gêdja amikabên jarênhja 'êx ne kam Metîndjwÿnh nhô mÿjja jarên kam arÿm o Metîndjwÿnhmâ amikurêtuw. Amikurêtuw nhy m Metîndjwÿnh arÿm kute maro âmja o ngrykmâ. Nâm me â Môjdjê kukràdjâ kôt memâ amikabên jarênh o ane. Nâm Jeju Môjdjê kukràdjâ jarênh djwÿnh arkum,

—Me aje mrâmri ne me no rã kute arîk meo ba pyrâk. Mÿkam? Bir, me aje arîk memâ Môjdjê kukràdjâ jarênh punukam. Nâ gãm me memâ kum, “Dja ga me memâ amikabên jarên memâ kum, ‘Nâ bãm amâ ikabên pydjîn arê. Ê, Metîndjwÿnh nhô kikretija ma’, ane. Gêdja ga me memâ ajêx prâm jabej ne Metîndjwÿnh nhô kikretibit jarê ne kam o amikurê'uk kêt. Dja Metîndjwÿnh me'ô kute akabên maro âmja o ngryk kêt ne me ajo bikênh kêt.

Nhy m be, dja ga me memâ amikabên jarên memâ kum, ‘Nâ bãm amâ ikabên pydjîn arê. Ê, Metîndjwÿnh nhô kikretikam kên karÿrja ma’, ane. Aje kên karÿr jarênhkam dja ga akabênkumrêx. Aje memâ amikabên jarênh kôt dja ga amijo anhÿrkumrêx. Dja ga memâ ajêx ne kam kên karÿr jarên arÿm o Metîndjwÿnhmâ amikurêtuw” ane. Me abê Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnh ne ga me arîk â memâ kukràdjâ jarênh punuo ane. ¹⁷ Me no rã ne me kute amikukâm rît kêt. Kam me kute amipry mar kêt. Me aje me urâk ne amijo ajêx ne memâ, “Ba ne ba ije Metîndjwÿnh mar mex”, anhÿr ar o aba. Nhy m be, kati. Me aje mar kêt ne te memâ Metîndjwÿnh'â adjujarênh ar aba nhy m me adjwÿnhdjwÿ kute mar kêt. Be, me amâbit ne kên karÿr kute mexo kikreti jakrenh. Djâm mrâmri? Kati. Kikreti ne kute mexo kên karÿr jakrenh. Kikreti kukwakambit ne kên karÿr mex. Metîndjwÿnhmâ mex. Nâm Jeju â Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnhmâ ane.

¹⁸ Ne ajte memâ kum,

—Ga me arîk memâ kum, “Dja ga me memâ amikabên jarên memâ kum, ‘Nâ bãm amâ ikabên pydjîn arê. Ê, Metîndjwÿnh nhô ngônho kija ma’, ane. Gêdja ga me amâ memâ ajêx prâm jabej ne Metîndjwÿnh nhô ngônho kibit jarê ne kam o amikurê'uk kêt. Dja Metîndjwÿnh me'ô kute akabên maro âmja o ngryk kêt ne me ajo bikênh kêt.

Nhy m be, dja ga me memâ amikabên jarên memâ kum, ‘Nâ bãm amâ ikabên pydjîn arê. Ê, Metîndjwÿnh nhô ngônho kikum mry nôrja ma’, ane. Aje mry nôr jarênhkam dja ga akabênkumrêx. Aje memâ amikabên jarênh kôt dja ga amijo anhÿrkumrêx. Dja ga memâ ajêx ne kam mry nôr jarên arÿm o Metîndjwÿnhmâ amikurêtuw”, ane. Me abê Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnh ne ga me arîk â memâ kukràdjâ jarênh punuo ane. ¹⁹ Me aje me no rã pyrâk. Djâm mrâmri mry kute mexo Metîndjwÿnh nhô ki jakrenh? Kati. Ô ki ne

kute mexo mry jakrenh. Õ kikum me kute mry jadjwýrkambit ne kum mex, Metíndjwýnhmã mex. Nãm Jeju ã memã ane.

²⁰ Ne kam ajte memã kum,

—Kam, me kute memã amikabën jarënh ne kôt ajte kute Metíndjwýnh nhõ ki jarënhkam djãm kute õ kibit jarënh? Kati. Nãm me kute õ ki jarënh ne ajte kute kam mýjja kuní ikwãdjwý jarënh. ²¹ Ne ajtekam me kute memã amikabën jarënh ne kôt ajte kute Metíndjwýnh nhõ kikreti jarënhkam djãm kute kikretibit jarënh? Kati. Nãm me kute kikreti jarënh ne ajte kute Metíndjwýnh kam ýr jarënh. ²² Ne ajtekam, me kute memã amikabën jarënh ne kôt ajte kute kãjkwa jarënh. Djãm kute kãjkwabit jarënh? Kati. Nãm kute kãjkwa jarënh ne ajte kute Metíndjwýnh nhõ krí djã rax jarënh ne ajte kute 'ã krí djwýnhbë Metíndjwýnh jarënh. Kam, dja me memã kabën pýnh ne arën kôt amijo anhýrkumrëx. Nãm ã Jeju memã ane.

²³ Ne kam ajte memã kum,

—Be, me abë Mójdjê kukràdjã mar djwýnhmë me abë pardjêumë ne ga me amijo ajëx ne ar amijo Metíndjwýnh mar mexo aba. Ý, watí:re. Dja ga me í me biknor tokry djãkam tu amõrkumrëx. Mýkam? Bir, me ajte Metíndjwýnhmã mýjja kakritbit nhõr ne kam mýjjabë kumkatija ajte kum õr kêtumrëxkam. Nã gãm me mýjja kakrit, õmrõ djãnh djã, pi'õmë õmrõ djãnh djã 'õdjwýmë Metíndjwýnhmã ikjé rën kum kryre ne angã. Ne kam kukràdjã kôt ar amijo aba kêt ne katàt meo aba kêtumrëx ne amã me kaprî kêtumrëx ne amim Metíndjwýnh mar kêt ne. Aje kum kryre ne õrja ne mrãmri tu mexkumrëx. Mýkam ne ga me kum mýjjabë kumkatijadjwý kum õr kêt ne? Mýkam ne ga me amã Metíndjwýnh jabën katàt meo abaja kêt ne? Ja ne ga me ajte marmãn ate mýjja kakritbit ma.

²⁴ Ba me amã arë ga me ama. Dja me anhõ õmrõkam pure'õ tým ga me pure ngrire'ã ano tỳ:x ne kaban mùm amë. Nhyem be, mry jabatãnhbë kameru ja ne anhõ õmrõkam dja, ga me ate akrãn tu ro'ã krë. Be, mýj'ã ne ba amã ikabën ja jarë? Bir, mýjja kryre ne ga me'ã ano tỳ:x ne ma:ro aba. Nhyem be, mýjja bë kumkati, mýjja kabënkumrëx ne ga me ajte mar kêt. Metíndjwýnh kabën kute me ajaxwe nêje me akukràja ne ga me ajte mar kêt ne ate akrãn ajaxwe rax rã'ã. 'Ã ne ba me amã, "Ga me pure ngrire'ãbit ano tỳx ne kaban mùm amën tu kameru raxja õmrõmë ro'ã krë", ane. Kam ne ga me ajte meo ba djwýnh no rã pyràk. Nãm Jeju ã memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

²⁵ —Be, me abë Mójdjê kukràdjã mar djwýnhmë me abë pardjêumë ne ga me amijo ajëx ne ar amijo Metíndjwýnh mar mexo aba. Ý, watí:re. Dja ga me í me biknor tokry djãkam tu amõrkumrëx. Mýkam? Bir, nã gãm me ajte mrãmri ne me kute ngõnhkrãmë ngõnh puror nhibũmbit põnh ne kre põnh kêt nhyem krekam mýjja kakràtyk pyràk. Be, nã gãm me ã we katàt amijo abao ane. Nhyem kam me me akrãkãbit pumũ nhyem kam kute me amex pyràk. Nhyem be kati, me akadjwýnhbë ne ga me apunu rã'ã. Me akadjwýnhbë ne me amã me õ nèkrëx prãm ne 'ã angryk ne ajte mebë mýjjaõ adjãkính'ã ajte amim karõ rã'ã. Kam ne ga me akadjwýnhbë apunu rã'ãja. ²⁶ Me abë pardjêu ne ga me ajte me no rã pyràk. Dja ga me akadjwýnhbë kumrëx wãnh ajaxwemã anhire. Ne kam arým mrãmri abu'ã memã amexkumrëx. Ne kam ajte mrãmri ne me kute ngõnh puror, kremë ibũm põnh nhyem príne mex pyràk.

²⁷ Be, me abê Môjdjê kukràdjà mar djwýnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwýnh mar mexo aba. Ý, watí:re. Dja ga me í me biknor tokry djâkam amôrkumrêx. Mýkam? Bir, ga me aje mrâmri ne me kute me tykmã kikre krãkã jaka pyrãk. Krãkãkambit ne kute memã mexti:re pyrãk. Nhy m be, kadjwýnhbê ne mýjja punu:re. Kadjwýnhbê me tyk 'imê mýjja punu kunĩ. ²⁸ Ga me aje urãk. Abu'a memã ajaxweo kêt pyrãk. Nhy m be, kati. Metîndjwýnh ne me akadjwýnhbê me aje mýjja marja kunĩ kute mar. Me ga ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwýnh mar mexo aban aje ajaxwebit mar. Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

²⁹ —Be, me abê Môjdjê kukràdjà mar djwýnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwýnh mar mexo aba. Ý, watí:re. Dja ga me í me biknor tokry djâkam amôrkumrêx. Mýkam? Bir, amrêbê: me bakukãmãrekam ne Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh arým ty nhy m me amrêbê: me angij. Ga me akamingrãnyre ne ga me me tyk tùmjamã kikren me katãt kute amijo ba tùm nhõ pyka krã kunhêro aba. ³⁰ Ne kam arík memã kum, “Ne ba me ren amrêbê: me bakukãmãre, me banhingêt kator nyri ren me ro'a ikator ne ar iba ne ren me banhingêt kudjwa ã anhýr kêtukumrêx ne. Ne ren Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh par kêtukumrêx ne.” Nã gã m me ã memã ane. ³¹ Me aje ã memã anhýrkam arým amikôt amijarê. Me abê me par djwýnh tàmdjwý, Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh kanê tàmdjwý. Arým ne ga me amikôt amijarê. ³² Metîndjwýnh ne me anhingêtkam ngryk. Aje, me rã'a ne me anhingêt kôt ã ajaxweo anen ar badjwý ar ipa. Ar badjwý ar ipa gê Metîndjwýnh on me kam ngryk me:x ne. Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

³³ —Me akamingrãnyre ne ga me abê kangã, me abê iry. Djãm me ga ne ga me aje abiknorbê amipytãrmã? Kati. Me biknor tokry djabê me aje amipytãr prãm kêtukumrêx. ³⁴ Kam arým ije me awýr me anormã. Ije me awýr ikabên jarênh djwýnh janormã. Ije ajte me awýr me no mex janormã. Ije ajte me awýr me kukràdjà mar djwýnhkumrêx janormã. Dja ga me kam arým me kwý pa, píte'y'ã me kwýmo iten me kupa. Ne me abikprõnh djâkam mry kã punuo me kwý kaprêprêk. Ne aje meo abikênh kadjy me abej mō, apýnh krĩrax djãri kôt me abej mō. ³⁵ Me akukãmãremê nã gã m me me katãt kute amijo ba kunĩ paro tẽ. Paro tẽn paro tẽn arek me kamrō kapĩn o tẽ. Nhy m Metîndjwýnh arým meo ngryk ne kam gormã me ajabatãnhmã pãnh jarê. Me akukãmãre ne me Abeu jaxwe kêtja bĩno kurêtuw ne kam ijukri me ja paro tẽn tãmtã: arek o tẽn ne kam Djakarij, Berakij kute irja'y'r bõx ne kam Metîndjwýnh nhõ kikretimê õ ngõnho ki kaêxkam* kubĩ.

³⁶ Ê, ba me amã arê. Metîndjwýnh ne arým meo ngryk ne. Ne kam me akamingrãnymã arým pãnh jarê. Me ga dja Metîndjwýnh me akukãmãre kute me imex tùmja pãnh me ajo ajkê. Mrãmri ne ba me amã arênhkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane. ³⁷ Ne kam krĩraxmã kum,

—Djeruxarê, Djeruxarê, mýkam ne akra kute Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh par prãm ne? Mýkam ne me keno me titik ne me kupa, Metîndjwýnh kute me awýr me anorja pa? Je nã bã m te ije me ajo ibikprõnh ne ije me ajo atommã. Kute mrãmri ne ôkrên'ãnh kute arao noreo bikprõnhja pyrãk. Ba ren ã me ajo ane. Nã bã m te ije me ajo anhýrmã ga me amã ikĩnh kêt. ³⁸ Ê, jakam

* 23:35 ipõokri

me amõr djã ja gêdja kukrit mex ne kaprÿn nõ. ³⁹ Ë, ba me amã arê ga me ama. Jakam dja ga me ipumÿnh kêtikumrêx ne. Ipumÿnh kêt rã'ã: nhyim inhõ akati ijo rãm ne jao tẽ ga me abenmã kum, “Ë, ota arÿm Metÿndjwÿnh kabênkõt tãmja bõxmã. Me:xkumrêx”, ane. Dja ga me ã abenmã ane ba kam arÿm me awÿr bõx. Nãm ã Jeju memã ane.

24

Akubyn bõx kukãm mÿjja apõx'ã ujarêh.

Mak 13.1; Ruk 21.5; Xim k 4.1; A Xim 3.1

¹ Ne kam Metÿndjwÿnh nhõ kikreti kurÿm kato. Nhyim kõt ba djwÿnh 'ÿr bõx. Ar kute kikretikam apÿnh kum kikre jakre kadjy 'ÿr bõx. ² Ne kam ar arÿm kum akre nhyim Jeju arkum,

—Ar mÿjja kunÿ pumÿnho dja. Ë, ba ar amã katãt arê. Be, dja ï me kurê djwÿnh prÿne kikreti ngrã. Dja me kên aben nhiby ikwã kunÿ nhikõ rê. Nhyim kam kên'õ aben nhiby nõr kêtikumrêx, ane.

³ Ne kam ar tẽn kam krãnhbê Oriwêre'ã wabi nhyim arÿm ate nhÿ. Nhyim kam kõt ba djwÿnh 'ÿr bõx ne me kãxã kum,

—Dja ga ar imã kikreti ngrãnh'ã ajarê. Nhÿnh amex 'õkam dja me bakurê djwÿnh me bawÿr bõx ne kikreti ngrã? Dja ga akubyn bõx nhyim mÿjja kunÿ arÿm pyka kõt amingrà nhyim me kunÿ arÿm pykakam ar ba'ã aminhinomã amimê. Mÿj gêdja kukãm apõx? Dja bar omÿn kam kõt õ akatimã ikaton õ akati ma.

⁴ Nhyim kam Jeju arkum apÿnh mÿjja kukãm apõxmã arkum 'ã ajarêh arkum,

—Ar amijã ano tÿx gê me'õ ar amã 'êx ne ar anoo biknor ne Metÿndjwÿnhbê ar ajo akêx kêt. ⁵ Be, me krãptÿ dja ï aben totokmã me'ÿr bõx ne arÿm amijo 'êx ne amijã imê. Amijã imên arÿm memã kum, “Me anhõ Bênjadjwÿrbê kumkati kadjy ne Metÿndjwÿnh ijano ba tẽn bõx. Ba ibê Kritu”, ane. Ne kam arÿm me krãptÿ noo aknon Metÿndjwÿnhbê meo akêx.

⁶ Be, kam dja gar me kute abenwÿr prõt man amybÿm me kute abenwÿr prõt jarêh ma. Kwãrÿk wãnh kam ar atÿn prãm kêt. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarê gar arÿm ama. Ja kumrêx gêdja me ã o anhÿro tẽ. Kraxje kute inomã mênh kêt, kute 'ÿr o tẽn rã'ã, ane. ⁷ Nã, apÿnh me ba djãri gêdja me abenwÿr prõt ne aben nhimexo ba. Nhyim apÿnh bēnjadjwÿr rÿnh nhõ ãpēnhja abeno kurê djwÿnh ne aben nhimexo ba. Nhyim prãmdjwÿ me kwÿ nhimex. Apÿnh pyka djãri gêdja kam pyka tertē: ne. ⁸ Be, me tokry krax ne ja. Ga me nire kra aja pumÿ. Adjÿm. Dja kra ã:n kam arÿm ã ra:x ne. Me adjwÿnhdjwÿ dja me tokry mō:n kam arÿm tokry ra:x ne. Be, me tokry krax ne ja. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

⁹ —Dja me tokry: nhyim kam me arÿm memã ar akanga. Me kute ar ajo bikênhõ ba kadjy ar akanga. Nhyim me arÿm ar apa. Apÿnh me bajtem ba djã kunÿkõt dja me kum ar akurê. Ikõt ar abikamênhkam dja me kum ar akurê. ¹⁰ Kam dja me krãptÿ ibê amijo akêx. Ne kam me kurê djwÿnhmã aben kangam kum aben kurê. ¹¹ Me krãptÿ dja me ta amijo 'êx ne amijã Metÿndjwÿnh kabên jarêh djwÿnh rê. Amijã kurên memã kum, “Metÿndjwÿnh kukwakam ne ba ar amã arê”, anhÿro ba. Dja me ã amijo 'êxo anen arÿm me krãptÿ noo aknon Metÿndjwÿnhbê meo akêx. ¹² Me krãptÿ kum Metÿndjwÿnh kÿnhja dja

me arÿm kum kÿnh apêx. Pyka kunîkôt me krâptî axweo kume:x. Me axweo kumexkam dja me arÿm kum kÿnh apêx.

13 Nhyem be, dja mÿjja kunî kute amingràn nhô akati bôx. Me kunî kute aminhinomã amimênh nhô akati bôx. Nhyem kam me 'ã ukanga kêt ne kum kÿnh tÿx rã'ãja dja Metîndjwÿnh arÿm me utã. 14 Mÿjja kute amingràn kêtî dja me apÿnh pyka kunîkôt memã arê. Bênjadjwÿr djwÿnh'ã ujarênh nya memã arê. Apÿnh me ba djã kunîkôt me kute ujarênh mar kadjy memã arê. Nhyem kam akati arÿm bôx. Me kunî kute aminhinomã amimênh nhô akati arÿm bôx. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarê gar arÿm ama. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

15 —Be, ar aje ajbir imã, “Dja ga ar imã kikreti ngràn'h'ã ajarê”, anhÿrja ba ar amã arê gar ama. Dja mÿjja kute amingràn 'ÿr nhyem kam arÿm mÿjja punutija dja. Metîndjwÿnh nhô kikretikam dja. Gar arÿm omü. Mÿjja punuti djô'ã dja me mÿjja kunîo ajkê ne kungrà. Me bakukãmãre Danijeu ne amrêbê: 'ã ajarê. Metîndjwÿnh kukwakam memã 'ã ajarê. Danijeu ne arÿm memã mÿjja punuti ja'ã ajarêh 'ã pi'òk no'òk. Dja gar pi'òk no'òkwã pumün kam mÿjja punuti pumün kam kôt ama. 16 Kam gêdja Djeruxarê bu'ã pyka ja nhidjibê Djudêjakam me ja amijã maje kràn'h'ÿr prôt ne. 17 Gêdja me kikre nhimök po'ã ãm jabej kwãrik wãnh akubyn ùrkwãkam nèkrêx'ÿr àr ne byr ne o tēm kêt. 18 Gê purkam me ar ba jabej tu umaje prôt. Kwãrik wãnh me kute kubêka jamÿnhmã 'ÿr akêx kêt. Dja tu me ãm kamã amü prôt.

19 ÿ, watî:re, akati wãkam me tujarômê me kra karã dja me tokry:. Mÿj gêdja me ja mÿjja punutija pymaje prôtja on? 20 Dja gar Metîndjwÿnhmã amijo a'uw gê na raxkam umaje ar aprôt kêtã. Nàr, gê pi'òk ràràrbê me tyk djã kêt nhô akatikam ar aprôt kêtã.

21 Be, dja me kam tokry kumex. Dja gar akubyn amijo tèn mÿjja kunîmo krax djã'ÿr amijo bôx ne ama. Me akukãmãre aben kukãm tokrykôt dja gar maro tē. Me tokry tūm maro tē:n amiwÿr me tokry maro bôx. Ga, me tokry kume:xja pumü. Be, amrê mÿjja punuti nhô akati bôxkam dja me tokry katãt me tokry tūmwã kunî jakre. Ne amrê me'ã akati mörkam me tokry nydjwÿ dja me tokry mÿjja punuti'ã me tokryja tēp kêtumrêx. 22 Metîndjwÿnh ren tokry'ã akati kwÿngri kêt nhyem me'õ ren tÿn kêtumrêx. Be, Metîndjwÿnh kute amijo me utãrja kadjy dja arÿm 'ã akati wã kwÿngri.

23 Godja me'õ 'èx ne ar amã, “Ota, jakam arÿm Kritu bôx ne nhÿ. Arÿm ne Metîndjwÿnh 'ã me õ Bênjadjwÿrbê kumkati mē nhyem jakam arÿm memã nhÿ”, anhÿr jabej nàr me'õ ajte 'èx ne ar amã, “Ota, jakam arÿm Kritu bôx ne nhÿ. Arÿm ne Metîndjwÿnh 'ã me õ Bênjadjwÿrbê kumkati mē nhyem jakam arÿm memã nhÿ”, anhÿr jabej. Djãm ar aje me ja marmã? Kati. Kwãrik wãnh amim me ja mar kêt. 24 Be, apÿnh me 'èx ne ta kute amijo Kritu, ta kute amijo Bênjadjwÿrbê kumkati dja me apôx. Nhyem amü me jadjwÿ dja me apôx ne 'èx ne memã kum, “Ba ne ba Metîndjwÿnh kukwakam me amã idjujarênh iba”, anhÿro ba. Dja me me aêrbê mÿjja pumünh kêt kwÿnhpêx, kute me noo biknor nhyem me kute me'ã abenmã kum, “Mrãmri ne djãm Metîndjwÿnh kukwakam me kabênkumrêx”, anhÿr kadjy. Godja me me noo biknor ne Metîndjwÿnhbê meo akêx jabej, Metîndjwÿnh kute amrêbê amijo me utãrja kubê meo akêx ne kute meo ba jabej. Me 'èxnhÿ no tÿxo kute me akrenh jabej godja kubê me kwÿo akêx ne meo ba jabej. 25 Ba ne ba mÿjja apôx kêtî kukãm ar amã 'ã ajarê gar arÿm ama. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

26—Kam godja me'ô ar amã, “Ë, onij kapôt kukritkam arÿm bôx ne ar ba”, anhÿr jabej. Djãm 'ÿr ar amôrmã? Kati, dja gar tu ate akrãn 'ÿr amôr kêt. Nâr, godja me'ô ar amã, “Ë, kikre jakam ne apdjun nhÿ”, ane. Djãm ar aje amim me marmã? Kati. Kwãrik wãnh amim me mar kêt. 27 Djãm ibôx ne mebê ibipdjur? Kati. Ga, kãjkwakam na krak ne adjênhja pumũ. Na jadjênh prôt ne arÿm myt ngjêx djãmã ngjêxja pumũ. Adjênh kute kãjkwa kunĩ kurwÿja pumũ. Dja ba ã ibôxo ane. Ije amijo inhĩ dja ba ã ibôxo ane nhyim me kunĩ arÿm ipumũ. Nãm ã Jeju arkum ane. 28 Nhyim kôt ba djwÿnh bôx djã jabej kukij ne kum,

—Bênjadjwÿr, nhÿnh jakam dja ga bôx, ane?

Nhyim arkum,

—Ga me, nhônñ ne mry tyk'ã bikprônñ ne kumex ne kute o amirĩtja pumũ, ane. Dja ã Jeju akubyn bôx kutã mÿjja apôx ne bôx djão amirĩto ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

29—Nhyim me tokryu ku'êwã'ã akati kwÿ apêxkam dja on mÿjja rÿnh apôx. “Dja myt amijo akamãt kô tyk nhyim mytyrwÿ irã kêt. Nhyim kanhêti kãjkwa kurũm rôrôk nhyim kãjkwakam apÿnh mÿjja tÿ:x amin-grêk ne.”

30 Ba kam ije amijo inhĩ dja ba kãjkwakam amirĩt nhyim me arÿm ipumũ. Nhyim kam pyka kunĩkôt me ba djãkam me kunĩ arÿm mu:w. Ba kam ije amijo inhĩ dja ba arÿm itÿ:x ne prĩne imextire ne ipyma:. Ne kam kãjkwakam kakrãkôt bôx nhyim me kunĩ: arÿm ibôxkôt ipumũ. 31 Dja ba ikadjy mrãnh djwÿnh jano nhyim me arÿm ô'i kakôr tÿ:x ne. Kakôr tÿ:x ne arÿm ije amijo me utãrja kunĩo atom. Dja me kãjkwa krax'ãm môn meo atomo mō. Ne kãjkwa 'ênhôt'ãm môn meo atomo mō. Ne aktã kãjkwa nhirê'ãm môn meo atomo mō. Ne apÿnh pyka kunĩkôt inhō me ja kunĩ: abenwÿr meo atomo môn meo aben pydji. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarê. Gora abej ajkam ama.

32 Be, akubyn ibôx djã nhō akatija'ã ne ba ije pidjôbê pigêre jakremã. Gora ije 'ã mÿjja jakreja ma. Ba ar amã arê gar ama. Be, dja pidjô pakã nokã tukam 'ô nhingrã kadjy arÿm ingrã apôx gar kam arÿm amexmã kamnhix nhyim kam arÿm amex. 33 Bir be, gêdja ba ije ar amã mÿjja jarênhja ã apôx mōr ane gar me kam arÿm ijabej rĩt ne ijabej ajkam ama. Akubyn ibôx djã arÿm 'ÿr. 'ÿr dja mÿjja apôxja. Amex kutã gêdja pi'ô ingrã. Nhyim be, ibôx kutã gêdja mÿjja pumatija apôx mō.

34 Nã, mrãmri ne ba ar amã kôt arê. Ar anhō pykakam me kamingrãny ja gêdja me tyk par kêtiri mÿjja ja kunĩ apôx. Mrãmri ne ba ar amã arê. 35 Ikabên kajgo kêtumrêx. Gêdja pykamê kãjkwa ã apêx nhyim be, ba ikabên gêdja 'ô biknor kêtumrêx. Mrãmri gêdja ba ije mÿjja jarênh ja kunĩ apôx nhyim me omũ.

Me kute bôx djã nhō myt mar kêt.

Ruk 12.37; Kar 1.6; Tex k 5.2

36 Ne kam ajte arkum,

—Be, ba akubyn ibôx djã nhō akati nâr myt djãm me'ô kute mar? Kati, me'ô kute mar kêtumrêx. Metũndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnhdjwÿ kute mar kêt. Ibãmbit ne kute mar. 37 Be ga, amrêbê me bakukãmãre Nôwe pykakam ar bari me ate krãn ar baja pumũ. Dja ba ibôx 'ÿr nhyim me ã ane. Ije amijo inhĩ dja ba akubyn ibôx 'ÿr nhyim me ate krãn ar ba. 38 Amrêbê: ngô kute pykao

bikamÿr kêtri ne me bakukâmâre ate krân ar ò kwÿ krênbit ba ne ar kômbit ba. Ne abenwÿr babit ar ba. Nâm me me mymâ kra jarê ne memâ kum,

—Nà, jakam dja ga arÿm tu ikra'ÿr mō, anhÿro ba nhym me arÿm me'ÿr ba. Nâm me mÿjja jabit kôt amak bêno ba: nhym kam Nōwe arÿm kà raxmâ wadjâ. ³⁹ Nâm me amikukâm mÿjja mar kêtikumrêx ne ar ba: nhym me aêrbê ngô tàm mōn me kunō mōn prīne meo akno. Ije amijo inhī dja ba akubyn ibōx 'ÿr nhym me ã anen ate krâ nhym mÿjja arÿm ã meo ane. ⁴⁰ Nhym me'ō my ar amē kapôtkam tē. Ba ikjê pa 'amÿ nhym ikjê arek wakrekam dja. ⁴¹ Nhym me'ō nire ar amē à'uko nhÿ. Ba ikjêbit pa 'amÿn o tē nhym ikjêja arek wakrekam nhÿ.

⁴² Kam dja gar arek ijabej ajkam ama. Mÿkam? Bir, ar aje akubyn ibōx'ã myt mar kêtgam. Ba ibê ar anhō Bēnjadjwÿr djwÿnh ar aje akubyn ibōx'ã myt mar kêtgam. ⁴³ Dja gar ikabên ma. Ba ajte ar amâ 'ōdjwÿ jarê gar ama. Ne ren ò kikre djwÿnhja ren me àkīnhī bōx djâ man ren kam ren arek kam amako nhÿ. Nhym ren bōx ne kikre'a 'ÿr ne kum àr kêtikumrêx. Badjwÿ dja ba ije me àkīnhī pyrāk ne me ajaêrbê bōx. ⁴⁴ Kam gêdja gar gadjwÿ mǎ ikam amako nhÿ. Ba ije amijo inhī ne me awÿr ibōx ba gêdja ba ajte akubyn bōx. Ar aje nhÿnh myt nhÿr 'ōkam aje ibōx djâ mar kêt. Kam gêdja ba tu ar ajaêrbê bōx. Nâm ã Jeju arkam amibōx djâ jarêno ane. Ne kam ajte arkam,

⁴⁵ —Me ò bēnjadjwÿr ne ò àpēnhmǎ kabên ne kum, “Ga dja ga me àpēnh'ã me omū ne prīne 'ã meo djuw mex. Ne myt kunīkôt memǎ ò kwÿ krên djâ ngân akrānmǎ memǎ òro aba.” Nâm ã ò àpēnhmǎ me'ã karōo ane. Kute akrānmǎ me àpēnh'ã me omūnh ne kute 'ã meo djuw mex katāt mǎ ã kum me'ã karōo ane.

Nhym ò àpēnh kum, “Nà, gêdja ba mrāmri ã anen kam me 'āno dja”, ane. Nhym kam ò bēnjadjwÿr mǎ nhī'ām tē. Nhym kam ò àpēnhja kabēnkumrêx. Nâm katāt ar memǎ mÿjja nhōro ba, me kanga kêtikumrêx ne ar meo ba.

⁴⁶ Nhym kam bēnjadjwÿr akubyn bōx ne kam ò àpēnhjamǎ kato. Kute amrêbê kum kabên jarēnhja kôt ne mrāmri meo djuw mexkumrêx nhym kam arÿm kum kato. Kam dja ò àpēnhjadjwÿ tu amikam kīnhkumrêx.

⁴⁷ Ê, ba ar amâ kôt arē. Bēnjadjwÿrja dja ò àpēnh ja'ã bēnjadjwÿr mē. Kute nêkrêxmē mÿjja kunī pumūnhmǎ dja 'ã bēnjadjwÿr mē. Nhym kam ò àpēnhja kīnhkumrêx ne. ⁴⁸ Nâm ren ò àpēnhja axwen ren òkre kadjwÿnhbê ò bēnjadjwÿrja'ã ren, “Be, nām nhī'ām bēnjadjwÿr tēn arÿm amikrà. Jakam dja ba on tu arīk ar iba”, ane. ⁴⁹ Ne kam ren ar ò àpēnhja titiko ba, me ro'ã àpēnhja ren ar me titiko ba. Ren ò kwÿ krênbit ban me bibānhkôt ren kadjwati kangōo* kōmo ba. ⁵⁰ Nhym kam ò bēnjadjwÿrja aêrbê bōx. Ò àpēnhja kute amim ò bēnjadjwÿrja bōx djākôt mar kêt. Nhÿnh akati 'ōkam bōx djāmǎ kute mar kêt ne nhÿnh myt nhÿr 'ōkam bōx djāmǎ kute mar kêtgam ne aêrbê bōx. ⁵¹ Nâm bōx ne kam ò àpēnh arīk ar bajakam ngrÿk ne. Ngrÿk ne kam o ajkapôn bōm kumē. Me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metūndjwÿnh mar mexjamē ro'ã am kadjy bōm kumē. Wānh ne me amim ngrÿk ne tokry djaje amijanēn ar àmra ba, ane. Nâm Jeju ã kôt ba djwÿnhmǎ ane.

25

Me prītirebê 10'ã ujarēnh.

* **24:49** Mÿjja me kute o kōm ne kōot bibānh kunīja, kadjwati kangōomē uba kangōomē, mÿjja kangōo kunī ne me kum kadjwati kangōo jarê.

¹ Ne kam ajte arkum,

—Kàjkwakam Bēnjadjwÿr djwÿnh dja akubyn bôx ne amim me utàn ar meo ba. 'À dja ba me prîtirebê 10 jakren 'ã ar amã ajarê. Be, mjên kumrêx ne arÿm prô nhûrkwã'ÿr tēn 'ÿr bôx ne arÿm aminhûrkwã'ÿr kute prôo bôxmã. Me kute abenã ar mēnhmã ne aminhûrkwã'ÿr kute prôo bôxmã. Nhy m nÿjar me prîtirebê 10 arkam ama. Ar ro'ã kÿnh kadjy arkam ama. Arkam ama:n kam arÿm kute ar kajpar kadjy arÿm katon ar'ÿr ngônhpôko mō. ² Ar prîtirebê 5 ne ar no rerekre nhy m Ar kubê 5 ne ar no mexkumrêx. ³ Ar no rerekreja ngônhpôkkambit kangôo mōn ngônhpôk kangô 'ôdjwÿo mōr kêt. ⁴ Nhy m be, ar amak mexja ne ar ngônhpôko mōn ajte ngôn h 'ôdjwÿkam ajte kangô 'ôdjwÿo mō. Ar amÿ mjēnmê prô ar'ÿr ngônhpôko mō. ⁵ Nhy m mjên ar amikrà nhy m prîtireja ar arÿm ôtdjwan dja:n arÿm nōn kam arÿm ngō.

⁶ Nhy m akamât kô ipôkri nhy m me'ô arÿm ar aêrbê mjên aro aki:j ne arkum, "Ê, arÿm ne prôo bôx. Amrê ar aprôt ne ar kajpa", ane.

⁷ Nhy m kam ar prîtire kunî krã katon arÿm ngônhpôko mex. ⁸ Nhy m no rerekre arja arÿm amak mex ar jamã kum, "Ar imã ar anhō kuwy kangô kwÿ ru. Arÿm ar inhō ngônhpôk àtyk mō", ane.

⁹ Nhy m ar arkum, "Kati. Ngrire. Ba ren ar ar amã kangô kwÿ ru nhy m ren kangô gwaj banhō ngônhpôk'ÿr ren bôx kêt. Ar ngônhpôk kangô nhōr djwÿnh'ÿr mōn amim kwÿ kōpra", ane.

¹⁰ Nhy m kam ar no rerekre arÿm kōpra djã'ÿr mō. 'ÿr mōrràm nhy m arÿm mjēnmê prô ar bôx. Nhy m kam ar prîtire, ar ô ngônhpôk kangôja arÿm mjēnmê arkôt wadjã. Me kute prô'ã mēnh djâkam kikremã wadjã. Mjēnmê prômê ro'ã ar ô kwÿ krēn kÿnh kadjy ne ar prîtire ar kôt kikremã wadjã. Nhy m kam me arÿm ar pãnh kikre'ã ijê.

¹¹ Nhy m kam ajmã nhy m ar prîtire no rerekreja bôx. Ar arÿm kuwy kangô kōpra djâkam tēn kangô kōpran arÿm akubyn bôx. Ne kam mjēnmê prô nhō kikre'ÿr bôx ne kum, "Bēnjadjwÿr, bēnjadjwÿr, gop ar imã kikre'ã ta", ane.

¹² Nhy m arkum, "Kati. Ije ar amar kêt. Mrãmri ne ba ar amã arēnhkumrêx." Nãm ã bēnjadjwÿr arkum ane. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnh arkum ane.

¹³ Ne kam 'ã ajte arkum,

—Dja ba ije mjēnwã bôx pyrãk. Kam dja gar ijabej ajkam ama. Ba ije amijo inhÿja ar aje ibôx'ã akati nâr myt mar kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

Pi'ôk kapribê tarêtu nhōr'ã ujarēnh.

Ruk 19.11

¹⁴ Ne kam ajte arkum,

—Kàjkwakam Bēnjadjwÿr djwÿnh dja akubyn bôx ne arÿm amim me utàn ar meo ba. 'À dja ba me'ô jakren 'ã ar amã ajarê. Me'ôja ne anhÿr bê pyka 'ômã tēmmã, ne amiwÿr ô àpēnh ar ku'uw. Nhy m kam ar bôx nhy m arÿm arkum ô mÿjja ngã. ¹⁵ Apÿnh ar kum àpēnh mexkôt ne arkum ô mÿjja ngã. Ar kute kutêp kum kãjmã 'ã kamēnhmã ne arkum kungã. Ô àpēnh no mexjamã ne pi'ôk kaprî rax ngã. Pi'ôk kapribê tarêtubê 5 ne kum kungã. Ne kam ajte kãjbê no mexjamã pi'ôk kaprîo amãnhkrut ne kungã. Ne kam ajte no rerekre jamã pydjn kungã. Ne kam arÿm mã pyka 'ômã tē. ¹⁶ Nhy m kam kute pi'ôk kapribê 5 byrja arÿm o nêkrêx kumex by. Ne kam pi'ôk kaprî pãnh arÿm memã ôro dja. Memã ôro dja: nhy m me pãnh kum pi'ôk kaprî rax nhōro dja. Nhy m amÿn arÿm 'ã akre. 'À akre:n arÿm 'ã akrebê 5 ne kuby ne kam ijukri 'ã akre: ne o

5 ne kuby. ¹⁷ Nhyam kam kute pi'òk kaprĩo amãnhkrut byrja ã o anen o nêkrêx kumex by. Ne kam pi'òk kaprĩ pãnh arým memã òro dja. Memã òro dja: nhyam me pãnh ajte kum pi'òk kaprĩ rax nhõro dja. Nhyam amýn arým 'ã akre. 'ã akre:n arým 'ã akreo pi'òk kaprĩo amãnhkrut ne kuby ne kam ijukri 'ã akre: ne kam o amãnhkrut ne kuby. ¹⁸ Nhyam be, kute pi'òk kaprĩ pydji byrja ne mã o tẽn kam kum kren tu kam adjã. Nãm kãjmã kum 'ã akre bikamênh kêt.

¹⁹ Nhyam kam ajmã:kam ar ãpênh nhõ bẽnjadwýrja bõx ne amiwýr ar ku'uw nhyam ar 'ýr bõx. Kute akubyn ò pi'òk kaprĩ jamýnh ne 'ã akre kadjy amiwýr aro bõx. ²⁰ Nhyam kute pi'òk kaprĩbê 5 byrja ne kum o bõx ne kum ajte ijukri 5 ne o bõx ne kum kungãn kum, "Bẽnjadwýr, ije amã omũnh kadjy ne ga imã 5 ne angã. Ota, ba arým kãjmã amã 'ã akre kamê nhyam arým kubê 10. Mĩ, anhõ pi'òk kaprĩbê 10", ane.

²¹ Nhyam ò bẽnjadwýr kum, "Mexkumrêx. Ga ne ga adjãpênh mexkumrêx. Akabênkumrêx. Nã bãm amã mýjja ngrire ngã ga prĩne ikutêp imã o djuw mex ne 'ã adjukanga kêt. Pãnh gêdja ba amã inhõ mýjja rax jarê. Ga kam amũ idjõ'ã ar o aba. On dja ga ikõt akĩnhkumrêx", ane.

²² Nhyam kam kute pi'òk kaprĩ amãnhkrut byrja ne ajte 'ýr bõx ne kum, "Bẽnjadwýr, ije amã omũnh kadjy aje imã o amãnhkrut ne òrja ne ba arým kãjmã amã 'ã akre kamê nhyam arým kubê 4. Mĩ, anhõ pi'òk kaprĩbê 4", ane.

²³ Nhyam ò bẽnjadwýr kum, "Mexkumrêx. Ga ne ga adjãpênh mexkumrêx. Akabênkumrêx. Nã bãm amã mýjja ngrire ngã ga prĩne ikutêp imã o djuw mex ne 'ã adjukanga kêt. Pãnh gêdja ba amã inhõ mýjja rax jarê. Ga kam amũ idjõ'ã ar o aba. On dja ga ikõt akĩnhkumrêx", ane.

²⁴ Nhyam kam kute pi'òk kaprĩ pydji byrja ne 'ýr bõx ne kum, "Bẽnjadwýr, nã gãm ajamakkre kêt. Nã gãm adjãkre kêt kam ar me bêt djwýo atomo aba. Ne aje amim mýjja kunĩ jadjwýr kêt kam ar me bêt jãm o amijakren o atomo aba. ²⁵ Ba kam ije amã kupênh prãm kêt kam prĩne kum kren kam adjã nhyam nõ. Imã apmakam. Mĩ, anhõ pi'òk kaprĩ", ane.

²⁶ Nhyam kam ò bẽnjadwýr kum, "Ga ne ga ajaxwekumrêx. Amã djukan-gakumrêx. Djã nã bãm idjãkre kêt kam ar me bêt djwýo atomo iba ne ije amim mýjja kunĩ jadjwýr kêt kam ar me bêt jãm o amijakren o atomo iba? ²⁷ Bir be, ga kam we ga aje amim ipumũnhkõt ren inhõ pi'òk kaprĩ jao tẽn ren me kute pi'òk kaprĩ marmã angã nhyam ren abenã rôròk tẽn rax ba ren arým 'ýr bõx ne arým ren kuby." Nãm ò bẽnjadwýr ã kum ene.

²⁸ Ne kam memã kum, "Aj, amũ me ajõ kubê pi'òk kaprĩwã byn o tẽn kute imã pi'òk kaprĩo àptàr nhyam kubê 10wãmã angã", ane. ²⁹ Mýkam? Bir, arým me ò mýjja gêdja Metĩndwýnh iby memã kungã nhyam kam arým me ò mýjja kumex. Nhyam be, me ò mýjja kêt, kute memã òr nhyam me kute kum o djuw mex kêtjabê gêdja Metĩndwýnh mýjja ngrireja kunĩ by.

Ë, ba ar amã arê gar ama. Me kute tu amim imarkumrêx jamã dja Ibãm ijo amirĩto tẽ gẽ me amim imar rax. Nhyam be, me ajkwaobit kute amim imarjabê dja Ibãm ijo apdju. Dja prĩne inêje me no nhityn me bêt ijo apdju.

³⁰ Be, nhyam kam bẽnjadwýr memã kum, "Aje, me bõm inhõ ãpênh punuwã mẽ gẽ wãnh akamãt kô tykkam ar me ikõ'ã ba. Wãnh ne me tokry djaje amijanên ar àmra ba. Nãm ã bẽnjadwýr memã ane nhyam me arým bõm kumê. Tãm ne ja." Nãm ã Jēju arkum ane.

³¹ Ne kam ajte arkum,

–Ba ije amijo inhĩ dja ba pñine imex ne ipyma:n arým akubyn bõx. Ne amikõt Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh kunĩo bõx. Ne kam kãjkwakam imexo ime:xkumrêx ne ipyma:kumrêx ne arým ikrĩ djã raxkam nhỹ. ³² Nhyam kam apýnh me ba djã kunĩkõt dja me ikabem akuprõ ba arým meo ajkij. Kute mryo ba djwýnh kute õ mryo bikjêr pyrãk. Kute aben bê mrykĩ'ãtomtimê mokaãko bikjêr pyrãk. Dja ba arým ã aben bê meo ibikjêro ane. ³³ Ne inhõ me mex kute mrykĩ'ãtomti pyrãk ja dja ba amidjubõk'ãnh me umjuw. Ne me axwe kute mokaãk pyrãk ja dja ba amidjuge'ãnh me umjuw.

³⁴ Ne kam ba Ibẽnjadjwýr rax idjubõk'ãnh me mex ku'êjamã kum, “Amrê me iwýr mõn ikõt aku'é. Ba ibê me anhõ Bẽnjadjwýr djwýnh dja ba arým me ajo ibakumrêx. Amrêbê: mýjja kunĩ kator djã kraxkam ne Ibãm arým amijo me apytãn me ajo djuw mex. Ije amim me apytãr ne ije me ajo iba kadjy amijo me apytã. ³⁵ Mýj ne ga me nê ba kam arým amikõt me apumjuw? Bir, arým imã prãm ga me imã mýjja'õ ngã ba kukrê. Arým imã kôr ga me imã mýjja 'õ ngã ba o ikõ. Nãm me ijo me bajtem ga me arým imã anhũrkwã jarê ba kam inhikwã. ³⁶ Arým ikã kêt ga me arým imã kubêkã ngã ba adjã. Arým ikanê ga me arým ikane. Arým me ibê ijê ga me arým iwýr bõx ba ikĩnh. Kam ne ba arým amikõt me apumjuw”, ane. Akubyn ibõxkam dja ba ã idjubõk'ãnh me katãt kute amijo bajamã ane.

³⁷ Nhyam kam dja me imã, “Bẽnjadjwýr djwýnh, nhỹnh ne ga amã prãm ba me apumũn amã mýjja ngã ga krê? Nhỹnh ne ga amã kôr ba me amã mýjja'õ ngã ga o ikõ? ³⁸ Nhỹnh ne me kute ajo me bajtem ba me apumũn amã inhũrkwã jarê ga kam anhikwã? Nhỹnh ne ga akã kêt ba me amã kubêkã ngã ga adjã? ³⁹ Nhỹnh ne akanê ba me apumũ? Nhyam nhỹnh ne me abê ijê ba me awýr bõx ga akĩnh”? ane.

⁴⁰ Kam, ba Ibẽnjadjwýr rax dja ba memã kum, “Ije meo ikamy'õ nhyam me kum kurê. Nhyam arým õ mýjja kêt. Ga me kam arým o djuw mex. Aje o djuw mex o aje ba ijo djuw mex pyrãk. Mrãmri aje o djuw mexkam aje ba ijo djuw mex mexkumrêx”, ane. Dja ba ã akubyn ibõxkam me mexmã ane.

⁴¹ Kam dja ba idjuge'ãnh me axwe ku'êjamã kum, “Me apunu:re. Me rũm imã akãx. Kuwy pøk rã'ã: rã'ãjamã me mõ. Ije Xatanajmê kadjy mrãnh djwýnh kadjy kuwy nhipêxjamã me mõ. ⁴² Mýj ne ga me nê ba me amã, ‘Me rũm imã akãx?’ ane. Bir, imã prãm ga me aje imã mýjja nhõr kêt. Imã kôr ga me aje imã ngõ'õ nhõr kêt. ⁴³ Me kute ijo me bajtem ga me aje imã anhũrkwã jarênh kêt. Ikã kêt ga me aje imã kubêkã nhõr kêt. Ikanê ga me iwýr abõx kêt nhyam me ibê ijê ga me iwýr abõx kêt. Ga me ã ane ba kam me amã, ‘Me rũm imã akãx’, ane.” Dja ba ã idjuge'ãnh me axwe ku'êjamã ane.

⁴⁴ Me axwewãdjwý dja me imã, “Bẽnjadjwýr djwýnh, nhỹnh ne ga amã prãm nãr amã kôr nãr me ajo me bajtem nãr akã kêt nãr akanê nãr me abê ijê ba me ajo djuw mex kêt”? ane.

⁴⁵ Kam dja ba memã kum, “Bir, ikamy 'õ me kum kurê nhyam õ mýjja kêt ga me aje o djuw mex kêt. Aje o djuw mex kêt o ne aje ba ijo djuw mex kêt pyrãk”, ane. Mrãmri, ba me amã ja jarênhkumrêx. Dja ba ã akubyn ibõxkam me axwemã ane.

⁴⁶ Kam dja me arým mã mõn tokry rã'ã: rã'ã ne. Nhyam be, me katãt kute amijo baja dja me Metĩndjwýnhkõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju memã ane.

26

Me kute Jeju bîn kadjy kute o aben mar.

Mak 14.1; Ruk 22.2; Dju r 11.47

¹ Jeju arkum kabên jarênh pan kam arÿm kôt ba djwÿnh arkum,

² —Arÿm ne Metÿndjwÿnh me bakukâmâre nhîrôbê mrânih djâ nhô akati 'ÿr. Mebê idjaer krâptî kute aben kajmã'ã me irôbê mrânih djâ mar kadjy ne me kute aben pydji 'ÿr. Arÿm nêje akati pydji. Tãm ne gar arÿm ama. Kam ba ije amijo inhîja dja me memã ikanga nhyem me arÿm pîte'y'ã inhôn ibî, ane.

³ Nãm arkum ane nhyem wânih me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿr rax nhÿ. Idjibê ne Kajbaj. Ô kirketikam ne nhÿ nhyem me rÿnh arÿm kam akuprô. Me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿrmê Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnhmê mebêngêtmê akuprô. ⁴ Nãm me akuprôn abenmã kum,

—Mÿj godja gwaj me krâptî kãxã Jejuo tÿm ne bîn kadjy on? ane. ⁵ Ne kam abenmã kum,

—Kwãrîk wânih gwaj me kute aben pydji djâ nhô akatijakam o batÿm kêt. Ne gwaj ren o ane nhyem me krâptî ren o ngryk ne ren kangao kumex, ane.

Me'ô nire kute Jeju nhimôk'ã kangô kapî.

Mak 14.3; Dju r 12.1

⁶ Be, krî ngrirebê Betanhakam ne Jeju nhÿ. Kamã ne me'ô ï kajêkam tê arÿm mex. Idjibê ne Ximão. ⁷ Ximão nhûrkwãkam ne Jeju ô kwÿ krêno nhÿ. Ô kwÿ krêno nhÿ: nhyem me'ô nire arÿm 'ÿr tèn 'ÿr bôx. Nãm 'ÿr kên jakareo ngônih byn o tê. Be, ngônihkam ne me kudjÿ djâ kangô ipu. Nãm me prîne ipêx mex nhyem pânih raxkumrêx. Nãm ngônih tèn kam Jeju nhimôk'ã kangô kapî.

⁸ Nhyem kôt ba djwÿnh ar arÿm omû. Ne kam nokà nhàn abenmã kum,

—Je tô mÿkam ne arÿm me kudjÿ djâo ajkê? ⁹ Gwaj ren pi'ók kaprî kadjy ren memã kungã ne ren pânih pi'ók kaprî rax ne ren kubyn ren me ô mÿjja kêtma kungrà. Mÿkam ne arÿm o ajkê? ane.

¹⁰ Nhyem Jeju arÿm tu ar kabên man arkum,

—Mÿkam ne gar kum kaprî jadjâ? Djãm kute ijâ kapînkam punu got? Kati, mexkumrêx. ¹¹ Be, akati kunîkôt ne ar abu'ã me ô mÿjja kêt ar ba rã'ã. Nhyem djãm arek gwaj baro'ã ar baba rã'ãmã? Kati. ¹² Dja ba ty nhyem me arÿm ijadjâ. Me kute ijadjâr kadjy ne ijâ me kudjÿ djâ kapî. ¹³ Ba ar amã arê gar ama. Dja me kâj bê pyka kunîkôt mã ijâ memã ujarênh ny jarên mã nijadjwÿ 'ã ajarê. Kute ijâ me kudjÿ djâ kapîn'ã ajarê. Ne kam aben djô'ã nija mar rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Djuda kute memã kangamã kute memã arênh.

Mak 14.10; Ruk 22.3

¹⁴ Nhyem kam Jejukôt ba djwÿnhbê 12 ja 'ô, idjibê Djuda Ikadjî ne me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿr'ÿr tê. ¹⁵ Nãm ar'ÿr tèn ar'ÿr bôx ne arkum,

—Arÿm ne ba ije ar amã Jeju kangamã. Mÿj dja gar pânih imã angã? Ba kam arÿm ar amã kanga, ane. Nhyem kam ar arÿm kum kryt jakao ngônihponho pi'ók kaprî jarê. Nãm ar kute 'ã akrebê 30 ne kum kungã nhyem kubyn o tê.

¹⁶ Ne kam amim,

—Mÿj dja ba ije arkum Jeju kanga kadjy on? Nãm ã amim anhÿro ba.

Ar kute ro'ã ar ô kwÿ krêno ino rer.

Mak 14.12; Ruk 22.7

¹⁷ Nhyam kam mebê idjaer kukràdjâkôt me kute djwýponhbit kur nhô akati arým kutewa nhyam kôt ba djwýnh ar Jeju'yr bôx ne kum,

–Metîndjwýnh me irôbê mrânñ nhô akatikam gwaj banhô kwý krên kadjy jãm dja bar tèn akutêp gwaj banhô kwý krên djâ jadjwýr mex? ane.

¹⁸ Nhyam arkum,

–Dja gar krîrakkam tèn me'ô 'yr bôx ne kum, “Ujarênh djwýnh ne amã, 'Arým ne inhô akati iwýr bôx. Dja bar Metîndjwýnh me irôbê mrânñ nhô akatikam me kukràdjâ kôt inhô kwý krê. Bamê ikôt ba djwýnhmê dja bar anhûrkwâkam inhô kwý krê’, ane. Dja gar ã kum ane.” Nãm Jeju ã kôt ba djwýnh arkum ane.

¹⁹ Nhyam kam ar arým Jeju kute arkum 'ã karô kôt 'yr tẽ. Ne me'ô ja'yr bôx ne kum Jeju kabên jarê nhyam arkum, “Ã”, ane. Nhyam kam ar arým ûrkwâkam kutêp ar ô kwý krên djâ jadjwýr mex. Metîndjwýnh me irôbê mrânñ nhô akati kadjy ne ar ô kwý krên djâ jadjwýr mex. Ne kam akubyn Jeju kutã tẽ. ²⁰ Nhyam kam ar'ã para nhyam ar me'ô kute arkum ûrkwã jarênhja nhûrkwã'yr tẽ. Kam ar ô kwý krênmã 'yr tèn 'yr bôx. Ne kam nhý. Ar kubê 12ja ne ar Jejumê ro'ã nhý ne arým ô kwý krêno nhý. ²¹ O nhý: nhyam Jeju arkum,

–Be, ar ajô dja ga ikurê djwýnhmã ikanga. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx, ane.

²² Nhyam kam ar arým kaprî:ren apýnh ar ï djâri aben totokmã kum,

–Bênjadjwýr djwýnh, djãm ba? Bênjadjwýr djwýnh, djãm ba? ane.

²³ Nhyam arkum,

–Be, kute ikôt ngônhrâtikam djwý jadjârja tãm dja memã ikanga. ²⁴ Be, me bakukãmãre kute ba ije amijo inhî ijã pi'ôk no'ôk, kute Metîndjwýnh kukwakam ijã pi'ôk no'ôkkôt ne me arým jakam ar ã ijo anhýro ba. Nhyam be, kute ikurê djwýnhmã ikanga djwýnhja dja ï kute memã ikanga pãnh tokry ra:xi. Ý, watî:re. Tãmja ne ren rwýk kêt ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁵ Nhyam Djuda, kute kurê djwýnhmã kanga djwýnhja kum,

–Ujarênh djwýnh, djãm ba dja ba ajo ane? Arkati, ane.

Nhyam kum,

–Arým ga, “Ba”, ane. Amikôt ne ga arým amijarênhkumrêx, ane. ²⁶ Nhyam ar àkuro nhý: nhyam Jeju arým djwý'ô byn kam o Metîndjwýnhmã mextire jarê. Kum mextire jarên arým kôt ba djwýnh arkum kokij ne apýnh arkum kungã. Ne kam aminhî'ã djwý jakren arkum,

–Inhî ne ja. Ar abyñ krê, ane.

²⁷ Ne kam ngônhrâkam pidjô kangôjadjwý byn kam o Metîndjwýnhmã mextire jarê. Amikamrô'ã ne pidjô kangô jakren arkum,

–Ar akunî dja gar o ikô. ²⁸ Ikamrô ne ja. Me krãptî jaxwe pãnh dja ikamrô prôt nhyam kam Metîndjwýnh memã kabên ny jarênh mãmjdjin me axwe maro aknon me kam ngyrk kêt.* ²⁹ Ba ar amã arê gar ama. Ije pidjô kangôo ikômo krã'yr ne ja. Ibãm kute amim ô me ja kunî pytâr ne kute meo bakambit dja ba ajte pidjô kangô nyo ikô. Gwaj baro'ã o ikô. Nãm Jeju ã arkum ane.

³⁰ Nhyam kam ar ngre. Ngren arým o ino re. O ino ren arým amû krãnhbê Oriwêre'yr mô.

*Peðru 'êxnhî kukãm kute kum arênh.
Mak 14.27; Ruk 22.31; Dju r 13.36*

* **26:28** Mrãmri ne Jeju kamrôo prôt nhyam Metîndjwýnh arým 'ã memã kum, “Arým ne ikra tyn kamrôo prôt ne. Jakam dja me tu amim ikra markumrêx ba kam arým me axwe maro aknon me kam ingyrik kôt ne.” Nãm ã Metîndjwýnh memã ane.

³¹ Ar 'ÿr mō: nhyr Jeju arkum,

—Be, akamâtja tãmkam dja me ijo ajkê gar me umaje aprôt ne ajmà. Amrêbê: ne me bakukãmãre ar aprôt ne abimãnh'ã ajarê. Metîndjwýnh kukwakam ne me arêñ memã kum, “Be, dja ba mrykí'ãtomtio ba djwýnh titik nhyr mry umaje prôt ne ajmà”, anen

arÿm 'ã pi'òk no'òk ne.

Be, akamâtja tãmkam dja gar me umaje aprôt ne ajmà. Me bakukãmãre kute ar ajã ujarêñh kôt dja gar aprôt ne ibê ajmà. ³² Ibê ajmà nhyr me arÿm ibî. Ba ityk ne akubyn itînkam dja ba ar akukãm pykabê Garrêjamã tê. Nãm ã Jeju arkum ane.

³³ Nhyr Pedru kum,

—Godja ar kunî prôt ne bimãnh jabej ba dja ba arkôt iprôt kêtukumrêx, ane.

³⁴ Nhyr Jeju kum,

—Kati, mrãmri dja ga arkôt aprôt. Ba amã arê ga ama. Akamâtja tãmkam òkrên'ãnh kâr kêtîr dja ga amijã maje ajêxo amãnhkrut ne ikjêkêt ne memã kum, “Kati, ije me'òwã pumûnh kêtukumrêx”, ane. Mrãmri ne ba amã ja jarêñhkumrêx. Nãm ã Jeju kum ane.

³⁵ Nhyr Pedru kum,

—Kati, gê me gu baro'ã gu babîñ jabej ba ije aminêje ajã ijêx prãm kêtukumrêx, ane. Nhyr kam kôt ba djwýnh ar kunî kabêñ kôt kum arê.

Pidjôkôkam Bãmmã amijo à'wÿr.

Mak 14.32; Ruk 22.40

³⁶ Ne kam mō:n kam Jeju kôt pidjôkôbê Djexema'ÿr bôx. Nhyr kam kôt ba djwýnhmã kum,

—Jakam dja gar ikutêp nhÿ. Ba mûm tên Metîndjwýnhmã amijo a'wÿ, ane.

³⁷ Ne kam Pedrumê Djebedêu kra ar amãnhkrut japrôn aro tê. Ne kam tokry rax pymaje madjã kreti:n arÿm kaprî rax ne. ³⁸ Ne kam arkum,

—Arÿm ne ba ikaprî:re. Arÿm ikaprî kute ibîñ 'ÿr. Jãnh mãn ar idjêje nhÿ gwaj baro'ã aminêje barît o nhÿ, ane.

³⁹ Ne kam amû tê. Têmo rãm ne jan tu mÿrbê tÿm. Tÿm ne arÿm Metîndjwýnhmã amijo a'uw ne kum,

—Djünwã, aje itokry, ikaprîjabê ipytàr prãm jabej ipytã. Nàr kon, kwãrîk wãnh rã'ã ba tu itokry. Djãm ba ne ba amimarkôt ar amijo iba? Kati, akabêñkôt ne ba ar amijo iba, ane.

⁴⁰ Ne kam kãmã djan kôt ba djwýnh ar'ÿr akêx ne tên ar'ÿr bôx. Nhyr arek ar ôto ikwã. Nhyr Pedrumã kum,

—Je, kraxje kô 'iry kêt ne gar anhôto anhkîwã. Mÿkam ne gar iro'ã aminêje arîto anhÿr kêt ne? ⁴¹ Ar aminêje rît ne Metîndjwýnhmã amijo a'wÿ. Gêdja me te ar ajaxwe'ã ar amã apnê gar mekôt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wÿ. Be, ar anhôkre kadjwýnhbê ne gar amã ikabêñja kînh. Nhyr be, ar aminêje arîtbê ne gar arerekren anhôtdjwa ne, ane.

⁴² Ne kam ajte amû tên Metîndjwýnhmã amijo a'uw ne kum,

—Djünwã, aje itokry, ikaprîjabê ipytàr prãm kêt jabej kwãrîk wãnh rã'ã ba tu itokry ne akabêñ man kôt ar amijo iba, ane.

⁴³ Ne kam ajte akubyn ar'ÿr akêx ne tên ar'ÿr bôx. Nhyr ar nokà bã mex ne ajte arek ôto ikwã. Rerek mex ne arek ôto ikwã nhyr ar omû. ⁴⁴ Ne kam ajte akêx ne amû tên Metîndjwýnhmã amijo a'uw. Ôbê kute kum kabêñ jarêñh jakôt ajte kum tãm jarê.

⁴⁵ Ne kam ajte kôt ba djwýnh ar 'yr akêx ne ar'yr tén ar'yr bôx ne arkum,
 –Je, djâm arek ar anhôto anhikwâ râ'ãã, akôkam kôto anhikwâ? Aj, arým itokry djâ iwýr bôx 'yr. Ota, arým kute me axwemâ ikangamâ, ije amijo inhija ne kute memâ ikangamâ. ⁴⁶ Kâjmâ ar dja. Gwaj on me'yr. Ota, arým kute memâ ikanga djwýnh bôx. Nâm ã Jeju arkum ane.

Me kute Jeju tým.

Mak 14.43; Ruk 22.47; Dju r 18.3

⁴⁷ Ne kute arkum anhÿro ãm râ'ã nhyim Djuda arým 'yr tén 'yr bôx. Jeju kôt ba djwýnhbê 12 'ô ne kubê Djuda. Nâm 'yr bôx nhyim me krãptî me:x ne kôt môn 'yr bôx. Nâm me kâxdjwa kajgomê kô jamýn kôt 'yr o môn o bôx. Me rûnh ne me me ano. Me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýrmê mebêngêtmê ne me me ano nhyim me 'yr bôx. ⁴⁸ Me 'yr môr kêtri ne kute memâ kanga djwýnhbê Djuda memâ kum,

–Be, ije me'ô nhine kaôrkôt dja ga me omûn o tým ne pa 'amý. Nâm ã memâ ane. ⁴⁹ Nâm Jeju'yr bôx ne kum,

–Ujarênh djwýnh, djâm amexkumrêx? anen arým ine kaô.

⁵⁰ Nhyim Jeju kum,

–Akmere, mýj kadjy ne ga iwýr bôx? ane.

Nhyim kam me arým 'yr môn o tým ne pa 'amý. ⁵¹ Nhyim kam bënjadjwýr nhô àpênh'ô ne mekôt té. Me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr rax nhô àpênh mekôt té. Nhyim Jejumê ro'ã ar ku'êja 'ô ne arým ô kâxdjwa kajgo kaban o me'ôjamâ akabên amak ta, bënjadjwýr nhô àpênhja jamak ta.

⁵² Nhyim Jeju nêje kukrán kum,

–Kwãrik wãnh. Akubyn ãkam adjâ. Ga, me kute kâxdjwa kajgoo pôx ne kute o aben parja pumû. Ja dja ga amikam ama, ane. Mýj'ã ne kum kabên ja jarê? Bir, djâm me kute me par prãm umar mexmâ? Kati. Dja kurê djwýnh ï arým kubî. 'Ã ne Jeju kum,

–Ga, me kute kâxdjwa kajgoo pôx ne kute o aben parja pumû, ane.

⁵³ Ne kam ajte kum,

–Djâ nã gãm ijâ amim, “Dja te Bãm 'uw nhyim kum ôr kêt”, ane? Kati, ba ren me'ã Ibãm 'uw nhyim ren imã kadjy mrãnh djwýnh krãptî: jano. Ren imã redjiãobê 12 jano nhyim me ren ipytâ. Me redjiãobê 12kam me krâkamngôn'h'ã akre nhyim me kubê 72.000. Me krãptî: ⁵⁴ Ne me ren ipytâ ba ren kam me bakukãmãre kute Metîndjwýnh kabên'ã pi'ók no'ók kôt amijo itêm kêt. Nhyim be, kati. Mrãmri ne ba kabên kôt amijo itêmkumrêx, ane.

⁵⁵ Nâm ã Jeju kum anen kam me krãptîjamâ kum,

–Je djâm idjãkînhî ne ga me aje ijo atým kadjy iwýr anhô kômê anhô kâxdjwa kajgomê o mô? Myt kunîkôt ne ba Metîndjwýnh nhô kikretikam ikrî, memâ idjujarênh o ikrî ga me kam kam ijo atým kêt ne. ⁵⁶ Mýkam ne ga me ijo tým? Bir, amrêbê: ne Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh me bakukãmãremâ me ajâ ajarê. Me aje ijo atým'ã ajarên arým 'ã pi'ók no'ók ne. Nhyim me arým aben djô'ã arênhô mô:. Arênhô môr tãmtã arým iwýr o bôx. Tû:mrãm me bakamingrãnyrekam arým iwýr o bôx. Ba ar iba: ga me arým jakam ã ijo ane. Me kute me bakukãmãremâ me ajâ ujarênh kôt ne ga me arým jakam ã ijo atým o ane. Nâm ã Jeju me krãptîmã ane. Nhyim kam kôt ba djwýnh kunî mã amijã maje prôt ne.

Me kute we axwe jabej kujêr.

Mak 14.55; Ruk 22.66; Dju r 18.12

⁵⁷ Nhyim me kute pa 'amÿnh djwÿnhja o mō:n arÿm Kajbaj'ÿr o bōx. Me kady Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿr raxbé ne Kajbaj. Nhyim Mōjdjé kukràdjā mar djwÿnhmē mebēngētmē ne me arÿm akuprō nhyim me me'ÿr o bōx. ⁵⁸ Nhyim be, Pedru ne Jeju kōt tē, nÿjar kum kre rax ne tē. Nhyim me kady Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿr rax nhō kikre nhipōkri kēnh ngrire nhyim Pedru arÿm Jejukōt wadjā. Me kute ajmā Jeju o jabej kute omÿnhmā arÿm nhÿ, bēnjadjwÿr nhō krākamngōnhmē ro'ā nhÿ.

⁵⁹ Nām me me'ÿr Jejuo bōx nhyim kam me rÿnh arÿm me 'ēxnhÿ jabej. Me kady Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿrmē mebēngētmē me rÿnh kunÿ ne me me 'ēxnhÿ jabej. Dja me amānhkrut Jeju'ā 'ēx ne memā kum,

—Ba ne ba axwe kōt omÿ. Nām ā ane ba omÿ, ane. Dja me ane nhyim me arÿm me kabēn man arÿm we axwe 'ō pānh kubÿ. Kady ne me me 'ēxnhÿ jabej.

⁶⁰ Ne te abejo dja. Me'ō ar amānhkrut kute axikōt 'ā kabēnja ne me te abejo dja:. Nhyim me 'ēxnhÿ krāptÿ kāmā ku'ēn arÿk aben kupa'ābit axwe jarēnho kumex. Nhyim me te ar amānhkrut axikōt 'ā kabēnja jabejo dja: nhyim kam ar 'ēxnhÿ amānhkrutja arÿm kāmā djan axikōt 'ā kabēn jarē. ⁶¹ Nām ar'ā 'ēx ne memā kum,

—Tāmwā ne memā kum, “Ba ne ba ije Metÿndjwÿnh nhō kikreti ngrānh ne ije akubyn ipēx kady ijityxo 'ÿr ibōx mexkumrēx. Akubyn ije ipēx'ā dja akati amānhkrut ne ikjēkētbit apēx ba arÿm ipēx pa.” Nām Jeju ā memā ane bar arÿm kuma. Nām ar 'ēxnhÿja ā Jeju'ā memā ane. Ar axikōt ā memā arēnho ane.

⁶² Nhyim me kady Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿr raxja arÿm kāmā djan kum,

—Ga ar kabēnjama. Djām aje aminēje akabēn'ō jarēnh prām kētkumrēx. On imā amikōt amijarē, ane. ⁶³ Nhyim Jeju tu anhikrē.

Nhyim me kady Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿr rax ajte kum,

—Metÿndjwÿnh tÿn ne ar baja ne arÿm gu bapumÿnho nhÿ. Kwārÿk wānh nokrekam ajēxnhÿ kēt. On me imā amijarē. Djām abē me babē idjaer nhō Bēnjadjwÿrbē kumkati, nēn? Djām mrāmri abē Kritu? Djām abē Metÿndjwÿnh Kra? On me imā amijarē, ane.

⁶⁴ Nhyim Jeju kum,

—Kōt ne ga imā arē. Ba ar amā arē gar ama. Gēdja ba ÿ Metÿndjwÿnh pymati djubōk'ānh nhÿ. Ije amijo inhÿ ne ibēnjadjwÿr raxkam ubōk'ānh nhÿ gar arÿm ipumÿ. Ne kam ajte kakrākōt amrē kākwa kurÿm itēmkōt ipumÿ, ane.

⁶⁵ Nhyim kam me kady Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿr rax kute memā amingryko amirÿt kady arÿm amibē kā kadjō. Amibē kā kadjōn arÿm memā kum,

—Ē, arÿm ne Metÿndjwÿnh japyrÿ. E kum kwārÿk wānh gwaj ijukri axwe kōt omÿnh djwÿnh'ō jabej kēt. Gwaj bakunÿ ne gwaj arÿm kute Metÿndjwÿnh japyrÿja ma. Ta ne amijo Metÿndjwÿnh rax pytān arÿm o apyrÿ gwaj kōt kuma. Kute gwaj bamā, “Metÿndjwÿnh djubōk'ānh inhÿrkōt dja gar ipumÿ”, anhÿrkōt ne gwaj arÿm kuma. ⁶⁶ Arÿm ne gar ama. Mÿj dja gwaj nē? ane.

Nhyim me kupānhntā 'ā kum,

—Gē me on kubÿ. Gē me on kubÿ, ane.

⁶⁷⁻⁶⁸ Nhyim kam me kwÿ nokre kutōn ikra krāo tak nhyim me kwÿ ikra poo tak ne kum,

—We me inhō Bēnjadjwÿrbē kumkati kady ne Metÿndjwÿnh ajano, abē Kritu kady ajano ga bōx. Aj, goja abē Kritu jabej goja me'ō kute akurwanhjakōt omÿ. Goja tu aman me imā arē. Nām me ā Jeju'ā bēno bikēnho ane.

Pedru aminêje 'êx.

Mak 14.66; Ruk 22.55; Dju r 18.15

⁶⁹ NhyM Pedru arÿm me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿr rax nhô kikre nhipôkri kÿnh ngrire kam nhÿ. Nhÿ: nhyM bÿnjadjwÿr nhô àpÿnh ni arÿm 'ÿr bôx ne omÿn kum,

—Tukwa, gadjwÿ ne ga Jeju kôt ar aba. Pykabê Garrêjakam Jejukôt ar aba, ane.

⁷⁰ NhyM me kunÿ nhipôkri arÿk aminêje 'êx ne kum,

—Kati, ije akabÿnwã mar kÿtkumrÿx, ane.

⁷¹ Ne kam kikreti'ÿr àrmã katon kre tã dja. NhyM bÿnjadjwÿr nhô àpÿnh ni 'ôdjwÿ omÿn memã kum,

—Tãmwãdjwÿ ne Jejukôt ar ba, Nadjarekam Jejukôt ar ba, ane.

⁷² NhyM ajte aminêje 'êx ne memã kum,

—Aje mÿj me'ô jarÿnhwã ije omÿnh kÿt. Djãm ijÿxnhÿ? Kati. Metÿndjwÿnh ne arÿm ijÿxnhÿ kÿtkôt ima, ane.

⁷³ NhyM kãjbê 'ãtÿm nhyM kam me'ô 'ÿr tÿn kum,

—Be, mrãmri ne gadjwÿ kôt ar aba. Abê pykabê Garrêja kra'ô. Garrêjakam me kabÿn kôt ne ga akabÿn bar kôt aman arÿm amã ikato, ane.

⁷⁴ NhyM memã kum,

—Kati, mrãmri ije me'ôwã pumÿnh kÿtkumrÿx, ane. Ne me'ô kute kum anhÿr kÿtmã arÿm amikangrôn memã kum,

—Dja ba ijÿxnhÿ jabej gÿ Metÿndjwÿnh pãnh ijo akno. Ta ne arÿm ijÿxnhÿ kÿt kôt ima, ane. Nãm anhÿr 'iry kÿt nhyM arÿm ôkrÿn'ãnh kã. ⁷⁵ NhyM kam Pedru ôkrÿn'ãnh kãr man akubyn amimaro tÿ. Amimaro tÿn arÿm amÿja'ã Jeju kute kum kabÿn jarÿnhja'ÿr amimaro bôx ne amijã kabÿn ma. Kute kum,

—Ôkrÿn'ãnh kãr kÿtri dja ga aminêje ajÿexo amãnhkrut ne ikjê kÿt ne memã kum, “Kati, ije tãmwã pumÿnh kÿt”, anhÿr ja ne arÿm kuma. Nãm maro dja nhyM arÿm rerek 'ÿr bôx. Rerek 'ÿr bôx nhyM arÿm katon mu:w.

27

Me Piratu'ÿr o môn o bôx.

Mak 15.1; Ruk 23.1; Dju r 18.28

¹ NhyM kam kryrãm me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿr kunimÿ mebê idjaer bÿngÿt arÿm Jejuo aben ma. O aben man arÿm abenmã 'ã karôn abenmã kum,

—Mrãmri dja me on tu bÿnkumrÿx, ane. ² Ne kam arÿm uwpreN Piratu'ÿr o môn o bôx. O bôx ne kum kanga. Piratubê bÿnjadjwÿr bajtem. ³ Me kute bÿnmã 'ÿr o môr kam ne Djuda arÿm omÿ. Djuda kute kurê djwÿnhmã kanga djwÿnhja arÿm omÿ. Ne kam arÿm amim ngry:k ne. Amim ngryk ne arÿm amim,

—Je tô mÿkam ne ba memã Jeju kanga? ane. Amim ngryko tÿ:n akubyn me rÿnh'ÿr kryt jakao ngônpho pi'ok kapribê 30o tÿn arÿm me'ÿr o bôx. Me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿrmÿ mebÿngÿt'ÿr ne o bôx ne arÿm memã kum,

⁴ —Axwe kÿtkumrÿxkam ne ba me amã kanga ga me arÿm aje bÿnmã. Ba kam arÿm ijaxwe:, ane. Ne memã kum, “Mÿ”, ane.

NhyM me kum,

—Djãm me ba ne ba me o amaro iba? Kati, ga ne ga o me ima, ane.

⁵ Nhyam kam arým Metündjwýnh nhõ kikreti'yr tẽn 'yr bõx ne kikreti kadjwýnhbê ngõnhponh mẽn arým mã tẽ. Mã tẽn kam ta pi'ã amimut djên amibĩn arým ty.

⁶ Nhyam kam me kadjy Metündjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr ar 'yr tẽn ngõnhponho atom ne abenmã kum,

—Djãm Metündjwýnh nhõ kikreti nhõ pi'ók kaprĩo atom djakam gwaj baje ngõnhponh djirmã? Kati. Djuda kute gwaj bamã Jeju kanga nhyam me kute bĩn nhyam kamrõ prõt pãnh ne ngõnhponho pi'ók kaprĩja. Gwaj ren Metündjwýnh nhõ kikretikam pi'ók kaprĩ djin ren kam Môjdjê kukràdjã kupa'ã amijo tẽ, ane. ⁷ Ne kam aben man abenmã kum,

—Gwaj ngõnhponho ngybõr nhõ pyka by. Me kute kam me bajtem tyk jangiẽnh kadjy pyka by, ane. Ne kam arým ngõnhponho pyka by. ⁸ Kam ne me arým pykamã pyka kamrõre jarẽ. Akatija tãmkam ne me kute kum arẽnh rã'ã. ⁹⁻¹⁰ Amrẽbê: ne me bakukãmãre Djermi memã 'ã ajarẽ. Me kute ngõnhponho ngybõr nhõ pyka byr'ã ajarẽ. Djermi Metündjwýnh kukwakam me bakukãmãremã 'ã ajarẽn memã kum,

“Nãm me kam arým kryt jakao ngõnhponho pi'ók kaprĩbê 30 by. Mebê idjaer kute me'õ'ã kum,

‘Dja ba me me'õ pãnh amã ã pi'ók kaprĩo ane’, anhÿr kõt ne me arým kubê 30 by.

Ne kam arým o ngybõr nhõ pyka by. Bẽnjadjwýr djwýnh kute imã arẽnh kõt ne me kuby.”

Nãm ã Djermi me bakukãmãremã ane. Nhyam me kam arým aben djõ'ã arẽ. Arẽnhõ mõr tãmtã arým 'yr o bõx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam me rũnh arým ngõnhponho ngybõr nhõ pyka byrkumrẽx. Djermi kute amrẽbê: me bakukãmãremã 'ã ujarẽnh kõt ne me arým pyka byrkumrẽx.

Piratu kute we axwe jabej kukjêr.

Mak 15.2; Ruk 23.3; Dju r 18.28

¹¹ Me kute pyka byr djwýnhram ne me rũnh arým bẽnjadjwýr Piratu'yr Jeju mõn o bõx. O bõx nhyam arým kabem dja nhyam kum,

—Djãm abê mebê idjaer nhõ bẽnjadjwýr rax? ane.

Nhyam Jeju kum,

—Kõt ne ga aje arẽnhwã, ane.

¹² Nhyam kam me kadjy Metündjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ mebêngêtmẽ arĩk Jeju'ã axwe janhõ. Nhyam tu anhikrê.

¹³ Nhyam Piratu kum,

—Djãm ajaxwe krãre ne me amã arẽ? Djãm aje mar kêt? ane.

¹⁴ Nhyam kum kabẽn'õ jarẽnh kêtumrẽx. Nhyam bẽnjadjwýr Piratu te kute marmã kam no tyn omũnhõ nhÿ. ¹⁵ Be, akatija tãmkam ne mebê idjaer krãptĩ: arým aben pydji. Me kute aben kajmã'ã Metündjwýnh me kukãmãre nhirõbê mrãnh djã mar kadjy aben pydji. Amex kunĩkõt ne bẽnjadjwýr raxbê Piratu akati jakam mebê ijê djã kurũm me pÿnh ne meo põx nhyam me mã mrã, mebê ijêjao põx nhyam me mã mrã. Me kute me'õ'ã a'wýrja ne me kĩnh kadjy bõm kumê. ¹⁶ Mebê ijê djakam ne me arým me'õ axwe:jabê ijê. Idjibê ne Baraba.

¹⁷ Me krãptĩ ne me akati jakam akuprõ nhyam Piratu memã kum,

—Mÿj me'õ dja ba me amã kaban ano? Dja ba Baraba kaban ano. Nãr, dja ba Jejumã inhiren ano, me kute kum Kritu jarẽnhjamã inhiren ano, ane. ¹⁸ Nãm anhÿr djwýnhram amim,

—Jeju'ã me krãptĩkam ne me rũnh 'ã ngyrk ne imã kanga, ane. Ne kam arým kute Jejumã irer ne kute anor prãm.

¹⁹ Piratu arek memã axwe pãnh jarẽnh djãkam nhỹ nhym prõ amũ kum kabẽn janon kum,

—Kwãrik wãnh ajmã me'õwão kêt. Axwe kêtukumrẽxkam ajmã o kêt. Akatija tãmkan ne ba ibiptirkam omũn arým kam axwe idjumar, ane.

²⁰ Kam ne Piratu kute kum irer ne kute anor prãm ne me krãptĩmã kum,

—Mỹj me'õ dja ba kum inhiren ano? ane. Nhym me kadjy Metĩndjwỹnh mar djwỹnh nhõ bẽnjadjwỹrmẽ mebẽngẽtmẽ me krãptĩmã kum,

—Baraba dja ga me amã kĩnh. Jeju'ã dja ga me kum, “Abĩ, abĩ.” Nãm me ã memã ane.

²¹ Nhym kam bẽnjadjwỹr Piratu ajte me krãptĩmã kum,

—Ar amãnhkrutja. Nhỹnhja dja ba kum inhiren ano? ane.

Nhym me kum, “Baraba”, ane.

²² Nhym memã kum,

—Mỹj dja ba Jejudjwỹ on? Me kute kum Kritu jarẽnhja mỹj dja ba on? ane.

Nhym me kunĩ kum, “Pĩte'y'ã anhõ”, ane.

²³ Nhym Piratu memã kum,

—Tõ mỹkam? Mã ne kute? Djãm axwe? ane.

Nhym me kãj bê kum, “Pĩte'y'ã anhõ”, ane.

²⁴ Nhym Piratu amim,

—Je, jakam ne ba arým te meo ane. Nhym me ngyr:k ne kangao kumex, ane. Ne kam ta kute we memã amijaxwe kêtõ amirĩt kadjy arým ngõ byn me kunĩ nokrekam aminhikra põn memã kum,

—Djãm ije me'õ axwe kêtja kamrõ kapĩnkam ba ijaxwe? Kati, me ga ne ga me 'ã imã apnẽ ba arým ije bĩnmã. Me ga ne ga me ajaxwe, ane.

²⁵ Nhym me kunĩ kum,

—Nã. Tãm. Me ba dja ba me ijaxwe. Me ikramẽ ikrakam itãmdjwỹmẽ dja ba me ijaxwe. Me ba ne ba me imã bĩn prãm ne kam aje bĩnmã amã 'ã apnẽ, ane.

²⁶ Nhym kam arým Baraba kaban ano nhym ta arým arek ar mekõt ba. Nãm kum iren anon kam memã Jeju jarẽ. Nhym me arým mrykã punuo kaprẽprẽ:k ne. Nhym kam me kute pĩte'y'ã nhõr kadjy memã arẽ.

Krãkamngõnh kute 'ã bẽno bikẽnh.

Mak 15.16; Dju r 19.2

²⁷ Nhym kam bẽnjadjwỹr Piratu nhõ krãkamngõnh kikretimã Jejuo mõn o wadjã. Kumoka'e nhĩdjibẽ Pretorimã o mõn o wadjã. O wadjãn arým kadjy me krãkamngõnh kãtãm kunĩõ akprõ. O akprõ nhym me kunĩ arým bõx ne Jeju'ã aben pydji. Me kute aprỹn 'ã bẽno bikẽnh kadjy 'ã aben pydji. ²⁸ Ne kam kubẽ kubẽkã kaban inõkã ryti kamrẽk kute me bẽnjadjwỹr rũnh nhinõkã pyrãkja kum adjã. ²⁹ Ne kam mrỹnhĩõ kajkep ne ikãnh ne, ne kum kutu. Nãm me me bẽnjadjwỹr rũnh nhõ krãdjẽ'ã mrỹnhĩ jakren arým kum kutu. Ne kam ikra djubõkmã po'ẽ jadjã nhym kuby. Me bẽnjadjwỹr djãbêr djã'ã ne me po'ẽ jakren ikramã adjã nhym kubyn o nhỹ. Nhym me parbẽ ari rõrõk ne kõnkrãõ krĩn 'ã bẽno ajkẽn apỹnh kum,

—Ga we abẽ mebẽ idjaer nhõ bẽnjadjwỹr rax. Gora kribẽm atĩn 'iry, anhỹro kumex. ³⁰ Ne kam apỹnh kutõn apỹnh po'ẽ byn arĩk o krã mõre. ³¹ Ne kam arým 'ã bẽno bikẽnhja inõmã kumẽn kam arým kubẽ inõkã ryti kamrẽk kaban akubyn kum õ kubẽkã djwỹnhja jadjã. Ne kam kute pĩte'y'ã nhõrmã o katon o mõ.

Me kute pîte'ykam nhô.

Mak 15.21; Ruk 23.33; Dju r 19.17

³² O môn arým me'ôbê Ximão kajpa. Pykabê Xirenikam me kra 'ô. Nhyem me krâkamngôn arým Jeju nhô pîte'y'ã kum ãpnênh tÿx nhyem arým kum ikreio kumÿn o mō. ³³ Krânhrêbê Gogota'ÿr ne me Jejuo mō. Me bakabênkam ne gu me ren krânhrêmã me krã'i jarê. Nãm me 'ÿr o môn arým 'ÿr o bōx. ³⁴ Ne kam pidjō kangō kadjãmê pidjyo akân arým Jejumã kungã. Nhyem te kakin kanga. ³⁵ Nhyem kam me arým pîte'y'ã kunhō nhyem wajêt.

Nhyem kam me apÿnh kute ô kubêkã jamÿnh kadjy kên kryre rê. Me kute kên rênhkôt ne me amijo kubêkã pytã. Amrêbê: ne ujarênh djwÿnh 'ã ajarê. Me kute abenmã ô kubêkã ngrân'h'ã ajarê. Metÿndjwÿnh kukwakam ne 'ã ajarên me bakukãmãremã kum,

“Metÿndjwÿnh Kra ne memã kum,

‘Arým ne me abenmã ikã ngrã.

Nãm me ikã ja'ã kên kryre rên arým amijo utã.' Nãm ã memã ane.”

Nãm ã me bakukãmãremã ane nhyem me arým aben djô'ã arênho mō:n arênho mōr tãmtã arým 'ÿr o bōx. Tÿ:mrãm me bakamingrãnyrekam 'ÿr o bōx nhyem me arým abenmã Jeju kã ngrân'hkumrêx. Metÿndjwÿnh kukwakam ujarênh djwÿnh kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt ne me arým abenmã Jeju kã ngrân'hkumrêx.

³⁶ Ne kam arým nhÿ, nêje rÿto nhÿ. ³⁷ Ne kam 'ã pi'ók no'ók ne. Pi'ókkam ne memã kum,

–Jeju ne ja. Mebê idjaer nhô bënjadjwÿr rax ne ja, ane. Me kunÿ kute omÿnh kadjy ne me Jeju nhimōkri kunhō. Me kute we Jeju jaxwe 'ô pãnh pîte'y'ã jêtja pumÿnh ne kute mar kadjy ne me pi'ók no'ók ne imōkri kunhō. ³⁸ Ne kam ar ãkÿnhÿ amãnhkrutja Jeju nhikjê'ã pîte'y'ã ar kunhō. Nhyem arým ar arij. Jeju ôkredjãkôt wajêt nhyem aktã ar axweja ijên wajêt. ³⁹ Nhyem me 'ãnh mōrja nokã nhàn kum kabên punu:re ne kum,

⁴⁰ –Be, ga: ne ga we aje Metÿndjwÿnh nhô kikreti ngrân'h ne aje akubyn ipêxmã. Nhyem aje ipêxo adjãm'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ga we aje ipêx parmã. Goja jakam amiptã. Goja abê Metÿndjwÿnh Kra jabej pîte'y kurÿm rwÿ, ane.

⁴¹ Nhyem kam me rÿnh arÿk 'ã bêno ajkê. Me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿrmê Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê mebêngêtmê ne me arÿk 'ã bêno ajkên abenmã kum,

⁴² –Amÿbit ne me utã. Ne kam te kute amipytar prãmje. Goja gê mrãmri mebê idjaer nhô bënjadjwÿr raxkumrêx jabej on pîte'y kurÿm rwÿ. Gê goja rwÿ gwaj goja rwÿkkôt omÿn arým tu amim markumrêx. ⁴³ Tãmwã ne we Metÿndjwÿnh kanãrrãm ar ba. Gê Metÿndjwÿnh mrãmri kum kÿnh jabej on utã. Tãmwã ne 'êx ne memã kum, “Ibê Metÿndjwÿnh Kra”, anhÿr ar o ba. Nãm me ã abenmã ane. ⁴⁴ Nhyem ar ãkÿnhÿ aktã pîte'y'ã jêtjadjwÿ kum ãkjêro wajêt.

Tyk kadjy ne ja.

Mak 15.33; Ruk 23.44; Dju r 19.28

⁴⁵ Nhyem arým kãjkwa nhipōkri myt nhÿ. Nhyem kam tu akamãt kô tyk ne. Pyka kunÿkôt ne me'ã akamãt kô tyk ne. Nãm me'ã akamãt kô tykkam myt kyn kyn kyn ky: nhyem 3 orakam, amykrykambit arým ajte myt no pôt ne. Arým ajte myt kato. ⁴⁶ Myt kato nhyem Jeju mebê idjaer kabênkam kã bê kabên ne Bãmã kum,

—Eroi: Eroi: rama xabatani, ane. Nām ren me bakabēn kam kum,
 —Inhō Metīndjwý:nh, Inhō Metīndjwý:nh, mýkam ne ga arým ikanga? ane.

⁴⁷ Nhy m parbé me ku'êja kabēn man arīk abenmā kum, “Ē, me'ōwā ne Erijmā kabēn”, ane.

⁴⁸ Nhy m kam me'ō prōt ne ngōnh puror pōnh djā jakrita byn pidjō kangō kadjāmā adjā. Nhy m kam kangō ipu nhy m pī nhidjamā adjān kāmā kum kungā, kute kaōr kadjy. ⁴⁹ Nhy m me'ō ar kum,

—Adjým, gē goja me bakukāmārebē Erij 'yr bōx ne goja utā, ane.

⁵⁰ Nhy m kam Jeju kāj bē ajte kabēn ne arým ty.

⁵¹ Be, nhy m arým Metīndjwýnh nhō kikreti kadjwýnhbē kubēkātija ta amikadjō. Nām nhōr djā'ānh amikrax ne e y: ne kraxmā amimē. Nhy m pyka arým amingrēk ne. Nhy m apýnh kēn amikokij. ⁵² Nhy m apýnh pyka krā amijā kurē. Nhy m me tyk krāptī, Metīndjwýnh nhō me ja krāptī, arým ī tā akubyn tīn ne kato ⁵³ ne arým Jeju akubyn tīn nhjukri Djeruxarēmā mō, krīrax tāmā ne me kute Metīndjwýnh nhō krīrax mextire jarēnh ja, kumā ne me mōn me krāptīmā amijo amirīt.

⁵⁴ Pyka amingrēk nhy m mýjja kwý ā amijo ane. Nhy m krākamngōnh krāptī: kubē 100 nhō bēnjadjwýrmē ro'ā Jeju nēje rīto ku'êja arým omū. Mýjja pumūn arým tīn prā:m ne abenmā kum,

—Be, mrāmri ne me'ō jabē Metīndjwýnh Krakumrēx, ane.

⁵⁵ Nhy m me niredjwý krāptī amybým omūnho dja. Amrēbē Jeju pykabē Garrējakam ar bari ne me nire ja mā kōt ban o djuw mexo ba. Ne Jeju ajbir krīraxbē Djeruxarē'yr tēmkam kōt ajte mōn bōx. ⁵⁶ Me nire ja nhikō'ā ne Marij Madarena dja. Nhy m Marij 'ōdjwý dja. Kurūm ne Xijagumē Jōdje ar apōx. Nhy m Djebedēu kute kum ar adjwýrja nādjwý dja.

Arým adjār kadjy ne ja.

Mak 15.42; Ruk 23.50; Dju r 19.38

⁵⁷ Nām Jeju ty nhy m kam amykry mex ne. Nhy m Jōdje arým bōx. Krīraxbē Armatēkam ne Jōdje abatānh djā. Ō nēkrēx rax. Adjwýnhdjwý ne arým Jeju kōt ba. ⁵⁸ Nām Piratu'yr tēn bōx ne Jeju nhī'ā kuma. Nhy m Piratu memā kum, “Aje, me kum angā”, ane. ⁵⁹ Nhy m kam Jōdje kadjy kubēkà mexbē rinhu byn 'yr o tē. 'Yr o tēn arým pīte'y kurūm o ruw. Ne kam arým kubēkào kupu. ⁶⁰⁻⁶¹ Nhy m wānh ta ō me tyk nhō kēnkreja. Ta kabēn kōt ne me ajbir kēnkre kakruw. Nhy m arým Jeju o mōn kam adjāro dja. Ne adjār pan kam kēnpoti jabatānhja ajkwa krekre'ā kudjan kam arým mā tē. Nhy m Marij Madarenamē Marij 'ōdjwýmē ar kēnkre kōnh omūnho nhý.

Kēnkre nēje ku'ē djwýnh'ā ujarēnh.

⁶² Pi'ōk rārār nēje akatikam ne me adjā. Akati jakam ne me me tyk djā kēt djā nhō akati bōx kētri aminhō mýjja kupēnho kumex. Nhy m kam arým pi'ōk rārār bōx. Me tyk djā kēt djā nhō akati bōx. Nām te pi'ōk rārār nhy m me rūnh akati mar kēt ne tu Piratu'yr tē. Me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē mebē pardjēu Piratu'yr tēn 'yr bōx ne Jeju'ā kum,

⁶³ —Bēnjadjwýr, me'ō 'ēxnhīja tīn ne ar bari ne memā kum, “Dja ba ty nhy m ijā akatīn akatīn akati ba kam akubyn itīn”, ane. Tām ne bar ma:ro iba.

⁶⁴ Kam bar amā arē. Godja kōt ba djwýnh ar akamātkam kēnkre 'yr bōx ne arým ĩo akīn mā o mō. Ne kam arīk memā 'ēx ne memā kum, “Arým ne akubyn tīn ne”, anhýro ba. Jeju ta ne amrēbē me noo biknoro ba. Dja ar ijukri

akubyn tîn jarê nhyr me abenmã arên arÿm abennoo biknor me:x ne. Me 'êx kêt kadjy dja ga anhô krâkamngônhan janon memã kum, "Me 'ÿr môn kênkre kuri dja", ane nhyr ar te kute io âkînhmã. Gê 'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêxkambit me ajte ate krã ba. Nãm me rûnh ã Piratumã ane.

⁶⁵ Nhyr memã kum,

–Gêto. 'ÿr krâkamngônhan kwÿo mô gê me kênkre nêje djan rît tÿ:xo dja, ane.

⁶⁶ Nhyr kam me arÿm kênkre'ÿr meo môn meo bôx. Ne kam arÿm kênkre'ã kênpotio yn kam kre nêje krâkamngônhan pumjuw nhyr me arÿm nêje djan rît tÿ:xo dja.

28

Akubyn tîn kadjy ne ja.

Mak 16.1; Ruk 24.1; Dju r 20.1

¹ Nhyr me tyk djã kêt djã nhô akati arÿm apêx nhyr arÿm pi'ók kamrêkkam akati tê. Nhyr kam Marij Madarenamê Marij 'ôdjwÿ ar arÿm kute kênkre pumûnhmã 'ÿr tê.

² 'ÿr tê: nhyr arÿm pyka amingrêk tÿ:x ne. Bênjadjwÿr djwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh 'ô ne kâjkwa kurûm ruw nhyr kam pyka amingrêk tÿ:x ne. Nhyr kadjy mrãnh djwÿnh arÿm kênkre'ÿr tên 'ÿr bôx. Bôx ne arÿm ajkwa krekre'ã jãm kênpoti dja. Jãm kudjan arÿm 'ã nhÿ. ³ Nãm nokre jadjê:nh kute mrãmri ne na jadjênhkam pôk tÿ:xja pyrãk. Nhyr ô kubêkãja jaka: kute mrãmri ne kakûm arngrokam akaja pyrãk. ⁴ Nhyr kre nêje ku'ê djwÿnhja arÿm omû. Omûn arÿm umaje terte:t ne arÿm rôrôk ne. Ne kam arÿm wãnh kute me tyk pyrãk ne ikwã.

⁵ Nhyr ar nire kênkre'ÿr tên bôx nhyr kadjy mrãnh djwÿnhja arkum,

–Kwãrîk wãnh ar atûn prãm kêt. Jeju ne gar abej. Arÿm ne ba ar ama. Me kute pite'y'ã nhôr ne bînja ne gar abej tê. ⁶ Jakam ne arÿm nôr kêt. Nãm akubyn tîn ne kato, kute ar amã arênh kôt. Amrê ar tên nôr djã kaprÿja pumû. ⁷ Dja gar omûn kam amikrà kêt ne tên kôt ba djwÿnhmã arê. Dja gar arkum, "Arÿm ne akubyn tîn ne ar akukãm pykabê Garrêja'ÿr têmmã. Dja gar kam tên arÿm omû" ane. Dja gar ã arkum ane. Ba ne ba arÿm ar amã arê gar arÿm ama. Nãm ã kadjy mrãnh djwÿnh arkum ane.

⁸ Nhyr ar nire kabên man arÿm amikrà kêt ne mã kênkre kurûm prôt ne. Tîn prãmmê kînhmê akân prôt ne. ⁹ Ar kute kôt ba djwÿnh arkum arênhmã prôt ne. Prôt: nhyr ar aerbê Jeju ar kajpan arkum, "Apnhîre ar", ane. Nhyr ar arÿm 'ÿr bôx ne paro tÿm ne kum rax jarênhô nô. ¹⁰ Nhyr Jeju arkum,

–Kwãrîk wãnh ar atûn prãm kêt. Tên ikamy arkum ikabên jarênh arkum, "Ar Garrêja'ÿr mô. Dja gar kam bôx ne arÿm omû", ane. Dja gar ã arkum ane. Nãm ã Jeju arkum ane. Nhyr ar nire arÿm ar'ÿr mô.

Kênkre nêje ku'ê djwÿnh 'ã ujarênh.

¹¹ Ar'ÿr mô nhyr wãnh kre nêje ku'ê djwÿnh kwÿja arÿm kãjmã djan amû krîraxmã môn bôx. Bôx ne arÿm me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bênjadjwÿrmã prîne amijarênh arkum,

–E kum, pyka ne amingrêk nhyr kadjy mrãnh djwÿnh arÿm ruw ne kênkre'ÿr tê. 'ÿr tên arÿm ajkwa krekre'ã jãm kênpoti djan 'ã nhÿ. Nokre adjê:nh ne nhÿ. Bar omûn itîn prã:m, ane. ¹² Nhyr ar arÿm kuman mebêngê'tÿr tên 'ÿr bôx ne mekmê akuprô. Ne kam arÿm o aben ma. O aben mar pan kam arÿm krâkamngônhan'ÿr bôx ne arkum,

¹³—Kwãrĩk wãnh memã wã jarẽnh kêt. Dja gar memã ajêx ne memã kum, “Akamãtkam ar inhôt tykkam arým kôt ba djwýnh ar bôx. Bôx ne arým Jejuo akĩn mã nhĩ'ãm o mō”, ane. Dja gar ã memã ajêxo ane bar pãnh arým ar amã pi'ók kaprĩ kumex ngã. ¹⁴ Nhyim godja me kãtãm arým ar anhõ bẽnjadjwýr Piratumã ar ajarẽnh jabej ne kum, “Nãm anhõ krãkamngõnh kre nêje rĩt'ã ngõr nhyim kôt ba djwýnh ar arým Jejuo akĩ”, anhyr jabej. Nhyim ar akam ngryk jabej. Ar ba dja bar arým ar anêje kum ikabẽn ne ar apytã. Mĩ, pi'ók kaprĩ. Dja gar ã memã ajêxo ane. Nãm ã me rũnh krãkamngõnh arkum ane. ¹⁵ Nhyim kam ar arým amim pi'ók kaprĩ jamýn ã memã 'êxo bao ane. Ar kute arkum 'ã karõ kôt ã memã 'êxo bao ane. Nhyim kam mebê idjaer arým arẽnh kumex ne arẽnh ipók ne. Ne akati jakam kute we ar kute Jejuo ãkĩnhja jarẽnh rã'ã ne.

Ar àpẽn djã'ã arkum karõ.

Mak 16.14; Ruk 24.46; Dju r 20.19; Kar 1.6

¹⁶ Nhyim kam kôt ba djwýnh Ar kubê 11ja amũ pykabê Garrêja'ýr mõn bôx. Jeju kute arkum krãnh jarẽnhja'ýr ne ar bôx. ¹⁷ Ne kam arým Jeju pumũn parbê kõnkrão nhýn kum rax jarẽn kum,

—Mrãmri ne ga arým akubyn atĩn ne, ane. Nhyim be, ar kwý ne ar abenmã kum,

—Djãm mrãmri Jejukumrẽx ne dja? Djãm mrãmri akubyn tĩn ne? Kon ne, ane. ¹⁸ Nhyim Jeju arým ar'ýr bôx ne arkum,

—Kãjkwamê pykamê kam mýjja kunĩ ne ba ije o iba kadjy arým ibẽnjadjwýr rax. ¹⁹ Kam dja gar mõn me kunĩmã arẽ. Apýnh me ba djã kunĩkôt memã arẽ gẽ me ikabẽn man kôt ar amijo ba. Dja me ikabẽn man kôt ar amijo ba gar Metĩndjwýnhmã ngõmã me angij. Dja gar memã kum, “Arým ne ga tu amim Bãm markumrẽx ne ajte tu amim Kra markumrẽx ne ajte tu amim Metĩndjwýnh Karõ markumrẽx. Ba kam arým ar kukwakam ngõmã ajadjã”, ane. Dja gar ã memã anen arým ngõmã me angij. ²⁰ Ije ar amã katãt ar amijo aba'ã karõkam ikabẽn kunĩja memã arẽ gẽ me ikabẽn kunĩ man kôt ar amijo ba. Dja ba kam akati kunĩkôt ar amẽ amijo ikajkep rã'ã: rã'ã ne nhyim pykakam me kute aminhinomã amimẽnh djã nhõ akati arým bôx. Nãm ã Jeju arkum ane. Tãm ne ja.

Makô memã Jeju'ã ujarênh ne ja.

Makôdjwý ne prîne Jeju'ã ajarê. Arým abatânh ne kute memã amijo amirít'ã pi'òk ja nhípêxmo krax ne 'ã ujarênh tèn tyk ne akubyn tîn ne àbir djãmã kumê. Nãm Paurmê Pedru arkôt mrã. NhyM Pedrudjwý Makôo òbikwa nhyM ò'ã prîne gwaj bamã Jeju'ã pi'òk no'òk ne.

Djuão kute Jeju kutêp me akre'ã ujarênh kadjy ne ja.

Mat 3.1-12; Ruk 3.1-18; Dju r 1.19-28

¹ Ba ibê Makô ne ba pi'òk kam me amã ikabên jarê. Me ujarênh ny kraxkôt ne ba me amã arê. Jeju. Kubê ne Metîndjwýnh Kra. Metîndjwýnh arým 'ã Bênjadjwýrbê kumkati mē. Jejubê Bênjadjwýrbê kumkatikôt ne me kum Kritu jarê. ² Idjaij ne amrêbê Metîndjwýnh kukwakam kabên. Kabênkam ne Metîndjwýnh Kramã kum, "Ota ba akukãm ajã ujarênh djwýnh'ò jano kute akutêp me akre nhyM me kute mar ne adjwýnh rãm axwemã irern katàt kute amijo bamã. Kute mrãmri ne me kute me bênjadjwýr rûnh kutêp katàt pry jadjwýrja pyrãk", ane.

³ Ne ajte me bakukãmãremã kum,

"Me'ò dja kapôt kukritkam memã kabên ne. Kàj bê dja me akren memã kum, 'Me apa. Ê, on Bênjadjwýr djwýnh kutêp wãnh ajaxwemã anhiren katàt amijo aba.

Kute mrãmri ne me kute bênjadjwýr rûnh kutêp pry mex ne kute kum katàt pry jadjwýrja pyrãk', ane.

Dja ã me'ò Bênjadjwýr djwýnh'ã memã ane."

Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane nhyM me arým 'ã pi'òk no'òk ne. NhyM kam me aben djô'ã arênh mo:m arênh mo:m arênh mo:m tãmtã arým 'yr o bôx. Tû:mrãm 'yr o bôx nhyM Djuão arým kato. Me bakamingrãnyrekam katon arým abatânh ne. Abatânh ne arým ã Kritu kukãm memã ujarênh ar bao ane. Metîndjwýnh kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt arým katon ã wýnh rãm ar me akreo bao ane.

⁴ Nãm kapôt kukritmã kato. Katon arým ngômã me angjênh ar o ban ar me akreo ba. Nãm memã kum,

–Me ga ne ga me ajaxweo aba tûm. On me amikam akapriren wãnh ajaxwemã anhiren Metîndjwýnh'yr amijo akêx. Dja ga me ane nhyM Metîndjwýnh arým me ajaxwe maro aknon arým ngyk kêt. Ba kam arým Metîndjwýnhmã ngômã me ajangij. Nãm ã memã anhÿr ar o ba.

⁵ NhyM kam pykabê Djudêjakam me jamê krîraxbê Djeruxarêkam me jamê aben totokmã Djuão'yr ban bôxo dja. Bôx ne tu me ipôkri amijaxwe kôt amijarên kum,

–Be mrãmri, ba ijaxwe: ar iba. Arým imã kînh kêt ne wãnh kum inhire, ane.

NhyM Djuão arým ngô raxbê Djodãokam Metîndjwýnhmã ngômã me kunj jangij.

⁶ Be, Djuão ne mry jabatãnhbê kameru kî nhípêxo kubêkã jangij ne mry kào amikrax pren mÿjja kute krytkanhê pyrãk kun menh kangôo ikô.

⁷ Nãm kàj bê memã Jeju'ã ajarênh memã kum,

–Itotokbê ne me'ò bôxmã. Me'ò tãm ne raxo kute ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Nã bãm te irax ne 'yr ibikamênh prãmje. Nã bãm te irax ne 'ã inhîbôn

ije kum parkâ 'äpre bônê ne o itêm prämje. Be, äm irax ba ren arým kum apê. Nhy m be kati. Äm ingrire. Näm raxo ijakrenh mex ne. Tämja ne arým bôx 'ÿr.
⁸ Ba ne ba ngômäbit me ajangij. Djäm tämwä kute ngômä me ajangiênhmä? Kati. Täm dja bôx ne kam me awÿr Metündjwÿnh Karô jano. Näm ä Djuäo memä ane.

Kute ngômä Jeju jadjär'ä ujarênh kadjy ne ja.

Mat 3.13-17; Ruk 3.21-22

⁹ Nhy m kam pykabê Garrêjakam krîraxbê Nadjare. Kurüm arým Jeju tē. Tē:n kam arým Djuäo'ÿr bôx. Nhy m kam arým ngô raxbê Djodäokam ngômä Jeju jadjä, Metündjwÿnhmä adjä. ¹⁰ Nhy m arým ngô kurüm kator tē nhy m aêrbê kâjkwa abenbê ajkij nhy m arým omü. Nhy m Metündjwÿnh Karô kute tut pyrâk 'ä ruw. Me kute omünh kadjy ne amijo tut pyrâk ne 'ä ruw. ¹¹ Nhy m arým kâjkwa kurüm Metündjwÿnh Jejumä kabên ne kum,
 –Mrämri abê ikrakumrêx. Imä ajabê:kumrêx. Ba akam ikînhkumrêx, ane.

Xatanaj kute axwe'ä kum äpnênh kadjy ne ja.

Mat 4.1-11; Ruk 4.1-13

¹² Ne kam adjynkêt ne Metündjwÿnh Karô kabêno amü Jeju kujaten kapôt kukritmä o môn o bôx ne ipôkri o ba. ¹³ Nhy m kapôt kukritkam rop môr djâkam ar ba. Nhy m kam me axwe nhô bënjadjwÿrbê Xatanaj te kute axwe'ä Jeju mênhmä kum äpnênh dja nhy m 'ä akatibê 40 apêx. Nhy m kam kadjy mrân h djwÿnh arým Jeju'ÿr bôx ne o djuw mex.

Jeju kute amikôt ar 'wÿr kadjy ne ja.

Mat 4.12-22; Ruk 5.1-11

¹⁴ Nhy m kam Jeju arým tē. Tē:n pykabê Garrêjakam bôx. Me arým kute Djuäo tÿm ne kubê ijêkam ne Jeju kam bôx. Bôx ne kâj bê memä ujarênh ny jarênh o ba. ¹⁵ Näm memä kum,
 –Be, Metündjwÿnh kute amrêbê me bakukämäremä arênh kôt arým ô akati bôx 'ÿr. Kute amim me utâr ne ar meo ba 'ÿr. Me on amikam akapriren wân h ajaxwemä anhiren Metündjwÿnh'ÿr amijo akêx ne tu amim ujarênh ny markumrêx, ane.

¹⁶ Ne kam Garrêjakam imôti mÿrbê tē. Nhy m Ximäomê Ängre ar axikôt katorja ngôn h kam ar kryre rênho ba. Ar kubê tep pynênh djwÿnh tÿm. ¹⁷ Ar kryre rên h ar o ba nhy m Jeju arkum kabên ne arkum,

–Amrê ar mä ikôt ajkamê ba ar amä ar adjâpênh djä ny jarê gar ar o aba. Dja gar mä ikôt me kamênh ar o aba. Kute mrämri ne gar aje tep pynênh o abaja pyrâk dja gar mä ikôt me kamênh ar o aba, ane.

¹⁸ Nhy m ar arým amikôt kryre mên mä Jeju kôt ajkamê.

¹⁹ Nhy m ajbir tē nhy m Xijagumê Djuäo ar axikôt apôxja kâkam amim kryreo mexo nhÿ nhy m arým ar omü. Djebedêu ne ar adjuw. ²⁰ Näm ar omü nhy m adjynkêt nhy m amikôt ar ku'uw. Nhy m Bäm Djebedêumê ô äpênhmê ar kâkam nhÿ. Nhy m Xijagu ar arým wân h ar wämä iren mä Jejukôt ajkamê.

Jeju kute me kräptïo mex.

Ruk 4.31-37

²¹ Jejumê ar mô:n arým krîraxbê Kapanakam bôx. Nhy m kam ar'ä pi'ök rârâr. Ar'ä me tyk djä kêt djä nhô akati nhy m kam ar mebê idjaer bikprôn h djämä wadjä. Nhy m kam arým memä 'ä ujarênh o dja. ²² Nhy m me Jejukam no tyn kumex ne kam abenmä kum,

—Tô mÿj kabên ny got ja? Nâm prïne kute amimarkôt katà:t memã amikukràdjã jarênhkumrêx. Nâm ã me bënjadjwÿr rûnh kwÿ kabên mex anen ar prïne kabêno meo atomo ba, ane. Djã nâm ã Môjdjê kukràdjã mar djwÿnh memã arênho ane? Kati. Nâm me ari no prôt ne ari kukràdjã jarênh'ã umju:w ne kute arênh katàt kêtukumrêx.

²³ Jeju memã 'ã ujarênho dja nhyh me'ôja me bikprôn timer djakam nhÿ. Me karô punu ne me'ôjao ba tûm. Nâm nhÿ nhyh me karô punu kute o baja kãj bê Jejumã kabên ne kum,

²⁴ —Krîraxbê Nadjarekam Jeju, mÿj ne ga aje me ijomã? Tô djãm aje me ijo abiknormã? Ba me ije apumûnh tûm. Metîndjwÿnh mexo ne ga amex. Ô kãjkwã kurûm ne ga ruwn ar aba, ane.

²⁵ Nhyh kam Jeju kum bën tÿx ne kum,

—Anhikrên me'ôja kurûm akato, ane.

²⁶ Nhyh arÿm me karô punu me'ôja bî nhyh tyko nô. Nâm kubîn amran arÿm kum iren katon mã tẽ. Nhyh arÿm mex ne. ²⁷ Nhyh arÿm me kunî te kute marmã kam no tyn kumex ne te ari aben kukij ne abenmã kum,

—Mÿj ne kute? Djãm me kukràdjã ny 'ô ne wã? Nâm kute amimar kôt tu me karô punumã kabên nhyh arÿm kum uman kabên kôt mã tẽ, ane.

²⁸ Nhyh kam me pykabê Garrêja kunîkôt abenmã Jeju jarênho ipôk ne.

²⁹ Nhyh kam Jejumê Xijagumê Djuão ar mebê idjaer bikprôn timer djã kurûm kato. Ne kam ar Ximãomê Ângre ar ûrkwãmã môn bôx. ³⁰ Nhyh Ximão djupãnhdjwÿ kanên nô. Ar wadjã nhyh ar Jejumã kum,

—Ximão djupãnhdjwÿ kanê kubî nhyh nô, ane.

³¹ Nhyh arÿm 'ÿr tèn 'ÿr bôx ne ikra 'amÿn kãjmã ÿr. Nhyh ar aêrbê kanê kum ire nhyh arÿm kãjmã dja. Kãjmã djan kam arÿm aro djuw mexo ba.

³² Nhyh arÿm ar'ã myt wadjã. Nhyh me kanêmê me punumê me karô punu kute meo ba tûmja nhyh me aben totokmã Jeju'ÿr me ja kunîo bôx.

³³ Nâm krîraxja tãm kam me kunî 'ã akuprô, ûrkwã jãkwã krekre'ã akuprô.

³⁴ Nhyh kam apÿnh me kanê djãri kute me parja Jeju arÿm me ja krãptîo mex. Ne me karô punu krãptî kute ar meo baja arÿm ano nhyh arÿm memã ire. Nhyh kute anoro âmri mã me karô punumã kum, “Anhikrê”, ane. Mÿkam? Bir, me karô kute Jeju pumûnh tûm kam ã kum anhÿro ba. Nhyh kam ar'ã akamãt nhyh ar arÿm ngôr.

Arwãmã katorn Metîndjwÿnhmã kabên.

Ruk 4.42-44

³⁵ Ôto nô: nhyh kam, Jeju ôkrên'ãnh kãr pydjikam krã katon amû arwãmã kato. Ne tèn arÿm Metîndjwÿnhmã kabêno nhÿ. ³⁶ Nhyh kam Ximão ar abej mō. ³⁷ Abej mōn kam arÿm kum katon kam kum,

—E kum, me kunî ne me ajabej ar ba, ane.

³⁸ Nhyh arkum,

—Gwaj on amû bu'ã krî kwÿkamdjwÿ tẽ ba me kamdjwÿ kãj bê memã arê. Me wãdjwÿ kadjy ne ba ikato, ane.

³⁹ Ne kam Garrêjakam pyka kunîkôt kãj bê memã arênho ba. Apÿnh mebê idjaer bikprôn timer djakam memã arênho ba. Ne me karô punu kute ar meo baja janoro ba nhyh arÿm memã iren mã mrã.

Kute me'ô ÿ kajêkam têjao mex.

Mat 8.1-4; Ruk 5.12-16

⁴⁰ Nhyam kam me'ô ĩ kajêkam tēja 'ÿr bôx ne parbê kônkrão nhÿn kum rax jarên kum,

–Bênjadwÿr djwÿnh, ga aje inhĭ kajêkam itêkôt ipumũnh ne aje mar. Aje ijo mex prãm jabej ba ren arÿm imex ne, ane. ⁴¹ Nhyam arÿm kum kaprĭn 'ÿr ikran kupên kum,

–Ije ajo mex prãm. On amex, ane. ⁴² Nhyam arÿm 'ã ĩ kajêkam tēja apêx ne arÿm ajo mex ne. Kute o âm tãmkam tẽmbê kà mex ne. ⁴³⁻⁴⁴ Nhyam kum,

–Kwãrik wãnh ga memã amijarênh kêt. Dja ga tu katàt mã me kadj Metĩndjwÿnh mar djwÿnh'ÿr tẽn kum amibê, kum amikà bê. Ne kam kum mry ngã gê akadj Mõjdjê kukràdjà kôt Metĩndjwÿnhmã mry gan kum kungã. Arÿm akã mexkam dja ga kum mrywã ngã gê me kunĭ apumũ, arÿm akã mexkôt apumũ, ane. ⁴⁵ Nãm te kum ane nhyam arÿm tu memã amijã ujarênh ar bamo krax ne kam memã amijã ujarênho ipòk ne. Nhyam kam Jeju te irã ipòkri krĭrax'ômã àrn ar ba prãmje ne arÿm arwãkambit ar ba. Nãm arwãkam ar ba nhyam me arÿm bu'ã pyka kunĭkôt 'ÿr ban bôxo dja.

2

Jeju kute me'ô jakryo mex.

Mat 9.1-8; Ruk 5.17-26

¹ Nhyam kam 'ã akati kwÿ apêx nhyam Jeju krĭraxbê Kapanakam tẽn bôx. Nhyam kam me abenmã kum,

–Arÿm ne ajte ô kikrekam bôx. Arÿm ne ajte ô kikrekam bôx, ane.

² Nhyam kam me itepato 'ã akuprô. Me krãptĭ: 'ã akuprô nhyam arÿm kikre kre'ã me kàtãm abenbê krãptĭ. Ne prĭne kikre jajkwa krekre pytãr mex ne. Nhyam arÿm kãj bê memã Metĩndjwÿnh kabên jarênho dja. ³ Nhyam ar 'ô amãnhkrut ne amãnhkrut me'ô jakryja mÿn o tẽn o bôx. ⁴ Ne kam me krãptĭkam te: Jeju'ÿr àrmã. Ne kam kikre nhimòk'ÿr o wabi. Kikre nhimòk po'ÿr ne o wabin arÿm Jeju nhiby kikre nhimòk'ã kuprã ne kôt 'ã jãm ngybôr jadjuw ne kôt 'ÿr o ruw. Akryja ikwã djakam nôr rã'ã nhyam ar o ruw ne arÿm kabem kudji. ⁵ Nhyam kam Jeju amim,

–Ar ja ne ar tu amim ikamnhĭxkumrêx, ane.

Ne kam me'ô jakrymã kum,

–Akmerè, jakam ne ba arÿm ajaxwe kunĭ maro aknon akam ingyryk kêt ne, ane. Djã nãm tẽmbê me'ô jakryo mex got? Kati, nãm amidjêje nẽn kum jabit jarê nhyam êje nõ. Jeju ta ne axweo akno.

⁶ Nhyam wãnh Mõjdjê kukràdjà mar djwÿnh kwÿ nhÿn arÿm amim,

⁷ –E kum be me'ô ja ne ajmãn Metĩndjwÿnh japrÿo djan amijo Metĩndjwÿnh dja. Metĩndjwÿnh pydji ne kute me axweo biknorn mekam ngyryk kêt, ane.

⁸ Nãm me ã ôkre kadjwÿnhbê anhÿro kumex nhyam arÿm tu kuman memã kum,

–Mÿkam ne ga me anhòkre kadjwÿnhbê ijo kajgon ijaprÿo akumex? ane.

⁹ Ê, ba me amã mÿjja amãnhkrut jarê. Mÿj ne amirĭt? Ba ren me'ô jakryjamã kum, “Ba arÿm ajaxwe maro aknon akam ingyryk kêt”, ane. Nãr kon, “On kãjmã djan anhikwã djã mÿn o tẽn”, ane. Mÿj ne ren amirĭt, nẽn? Nã bãm ren kum, “Ba arÿm ajaxwe maro aknon akam ingyryk kêt”, ane nhyam amirĭt kêtumrêx ne. Tãmbit ne amirĭt kêt. Nhyam be, kãjmã me ku'ê, ije ren me'ômã kum, “Kãjmã djan tẽn”, ane nhyam ren amirĭt. Tãmbit ne amirĭtkumrêx. ¹⁰ Dja ba kum, “Kãjmã djan anhikwã djã mÿn o tẽn”, anen arÿm o mex gar arÿm omũn arÿm amim, “Be ga, Jeju kute me'ô jakryo mexja pumũ. Be, djãm kute me

axweo biknor kêt got? Mrãmri ne Metĩndjwýnh arým amijo ĩ ne pyka jakam amikabĕn kôt ari me axweo biknoro ba”, ane. Me aje amim ja jarĕnh kadjy dja ba me'õ jakryjao mex. Nãm ĩ Mõjdjĕ kukràdjã mar djwýnhmã anen arým tu me'õ jakryja'yr akĕx ne kum,

¹¹—Amã ne ba ikabĕn ne. On kãjmã djan anhikwã djã mýn anhũrkwãmã o tĕ, ane. ¹²Nhym kam me aĕrbĕ me ipõkri kãjmã dja nhym me kunĩ arým omũ. Nãm kãjmã djan ikwã djã mýn mã o katon o tĕ. Nhym me krãptĩ kam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Mýj me'õ got mýjja mex ja'õ pumũ. Arkati, anen amim,

—Ĕ, arým ne djãm mrãmri o mex nhym mrãnh mexja pumũ. Mrãmri ne kabĕnkumrĕx. Djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri kute me axweo biknorkumrĕx. Ga, kute kam me'õo mex nhym mrãnh mexkumrĕxia pumũ. Metĩndjwýnh mexkumrĕx, ane. Mrãmri ne Jeju kute me axweo biknorkumrĕx. Me kute ja mar kadjy ne Jeju arým me'õ jakryo mex. Tãm ne ja.

Kute amikôt Rewi kamĕnh.

Mat 9.9-13; Ruk 5.27-32

¹³Nhym kam Jeju arým katon ajte imõti mýrbĕ tĕ. Nhym kam me itepato 'ã akuprõ nhym arým memã 'ã ujarĕnho dja. ¹⁴Ne kam amũ tĕ. Tĕ: nhym kam Rewi, Aupĕu kute irja nhỹ. Kubĕ ne Matĕu. Bĕnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djãkam ne nhỹ nhym arým omũ. Ne kam 'yr tĕn kum,

—Amrĕ on mã ikôt ajkamĕ, ane.

Nãm kum ane nhym amim kuman arým kãjmã dja. Kãjmã djan arým mã kôt ajkamĕ. ¹⁵Nhym kam Jeju Rewi nhõ kikrekam õ kwý krĕno nhỹ. Nhym bĕnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djwýnh krãptĩ Jejumĕ ro'ã nhỹ. Nhym we me axwedjwý ikõ'ã nhỹ. Me krãptĩ ne me nhỹ. Be, me ja krãptĩ ne me arým amim Jeju man kôt ba. Nhym kôt ba djwýnh tũmdjwý Jejumĕ ro'ã nhỹ. ¹⁶Nhym mebĕ pardjĕukôt Mõjdjĕ kukràdjã mar djwýnh arým me omũ. Pi'ók kaprĩo atom djwýnhmĕ me we axwe ar Jejumĕ ro'ã õ kwý krĕno nhỹ nhym me arým me omũ. Ne kam arým kôt ba djwýnhmã kum,

—Be, gar bĕnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djwýnhmĕ me axwe ar omũ. Je tũ, djãm me wã axwe ngri got ne Jeju me ro'ã õ kwý krĕno nhỹ? ane.

¹⁷Nhym Jeju arým me kabĕn ma. Me kute,

—Djãm me wã axwe ngri got? anhýrja Jeju kuman memã kum,

—Djãm me mex'yr ne me kane djwýnh mrã? Kati, me kanĕ'ýrbit ne me kane djwýnh mrã. Badjwý ne ba me axwe'yr tĕ. Djãm we me amex'yr ne ba tĕ? Kati, me axwe'yr ne ba tĕ. Me tãm ne ba amiwýr me ku'uw. Me amikam kaprĩren wãnh axwemã irern kute iwýr amijo akĕxmã ne ba amiwýr me ku'uw. Nãm ĩ Jeju mebĕ pardjĕumã ane.

Me kukràdjã tũm'ã ujarĕnh.

Mat 9.14-17; Ruk 5.33-39

¹⁸Nhym kam Djuãokôt ba djwýnhja ne ar Metĩndjwýnhmã amijajburo ba. Djuãobĕ ngõmã me angjĕnh djwýnhja. Nãm ar amijajburo ba. Mebĕ pardjĕu nhõ me jadjwý ne me amijajburo ba. Nhym kam me Jeju'yr mõn 'yr bõx ne kukij ne kum,

—Be, Djuãokôt me ba djwýnhmĕ mebĕ pardjĕu nhõ me jamĕ ne me amijajburo ba. Je tũ, mýkam ne akôt ba djwýnh ar kute amijajbur kêt mex ne ar ba, ane?

¹⁹ Nhyim Jeju tu amijã me'õ mjên jarên amikôt ba djwýnh ar'ã mjênme ro'ã ar ar ba jarên memã kum,

—Ga, me kute abenã prômẽ mjên rênhja pumũ. Djãm mjênme ro'ã ar ar baja kute amijajbur got? ²⁰ Arkati. Mjênme ro'ã ar ar baja ar kĩnhkumrêx ne kute amijajbur kêt. Ar õ kwý krên rax. Adjým, akati amrê mörjakam dja me Ar kubê mjêno tým ne mã o mõ. Kam gédja ar kaprren arým Metúndjwýnhmã amijajburo ba, ane. Mýj'ã ne me kute Ar kubê mjêno tým jarê? Bir, ta amijã ne arê. Jeju dja me o tým ne mã o mõ. Kambit dja kôt ba djwýnh amijajburo ba.

²¹ Be ga, me kute jãm amim Jeju kukràdjã ny mar ne ajte jãm amim kukràdjã tùm marja pumũ. Me kute amim amẽ kukràdjã maro bakam ne me umar mex kêt. Me kute mrãmri ne kubêkã ny tùm'ã ir pyrãk. Ne me ajte ãm mrãmri ne kute pidjô kangô ny ngôn timerũ runh pyrãk. 'Ã ne Jeju ajte memã kum,

—Ga, me'õ nhõ kubêkã tùm ne 'yrja pumũ. Nhyim kam arým kubêkã ny, pôn timerũ kêt. Djã ne tùm'ã kudji? Kati. Mýkam? Bir, dja me kupõ. Nhyim kam arým pôn timerũ nykam ê abenmã wangij. Abenmã wangij nhyim arým tùmja kadjõ. Nhyim kam arým 'yr nyja kute 'yr tùmja jakrenh mex ne.

²² Ga, me'õ nhõ mrykão ngôn timerũ. Me bakukãmãre ne me mrykão ngôn timerũ. Mrykão ngôn timerũ ne ngrãja pumũ. Djã ne kam uba kangô ny ru? Kati. Mýkam? Bir, ãm 'ãt timerũ arým uba kangô kadjan ajmrõ nhyim ngôn timerũ igõt tẽn arým ajkatõr. Nhyim arým kangô ajkapĩ nhyim ngôn timerũ punu ne. Be, kam mex rã'ã kadji mrykão ngôn timerũ ny, kã rerekrekambit me kute kangô ny runh prãm. Nhyim kam amẽ mex rã'ã. Nãm ã Jeju memã ane. Gédja me amim kukràdjã nybit maro ban arým umar mexkumrêx. Nhyim be, gédja me amim me kukràdjã tùm djwý mar prãm ne arým umar mex kêt kumrêx. 'Ã ne Jeju memã ajarê.

Pi'ók rãrãr mýr jabej me kum kabên.

Mat 12.1-8; Ruk 6.1-5

²³ Ne kam pi'ók rãrãrkam pur katikôt tẽ. Nhyim kôt ba djwýnh arkôt mõ. Kôt mõn arým kum prãm ne mõrkôt bãygogo 'y nhikên mrãnhkôt ngãnh ne amijajkwamã rên timerũ mõ. ²⁴ Nhyim kam mebê pardjêu ar omũn kum,

—Je tõ mýj ne akôt ba djwýnh ar arým nê? Pi'ók rãrãrkam ne me tyk djã kêt djã. Me kute pi'ók rãrãr jakam mýjja jao anhýr kêt. Me tũmre ne me ta kukràdjãkôt mã me babê uma. Me kute pi'ók rãrãrkam mýjja kupên timerũ kêt. Kam ne me tyk djã kêt djãbit. Mýkam ne akôt ba djwýnh ar ã anhýro ba? ane.

²⁵ Nhyim kam Jeju memã kum,

—Kê, djãm me aje Metúndjwýnh kabên'ã pi'ók no'ókjadjwý pumũnh kêt? Djãm me aje me bakukãmãrebê Dawi'ã ujarên timerũ pumũnh kêt? Ê, Dawi arkum prãm.

²⁶ Kum prãm ne arým Metúndjwýnh nhũrkwãmã wadjã. Amrêbê: me kadji Metúndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax ne kubê Abijta. Metúndjwýnh nhũrkwãmã ne me bakukãmãremã nhý. Nhyim Dawi ar Metúndjwýnh nhũrkwãmã wadjã djwý byn kukrên kam kôt ar tẽn jamãdjwý kungã nhyim ar arým kukrê. Djwý me kute Metúndjwýnhmã õrja tãm ne kubyn kukrên arkum kungã. Metúndjwýnh nhõ djwý ne me kãtãm kute kur kêt kumrêx. Me kadji Metúndjwýnh mar djwýnh bit ne kute kur. Nhyim be, Dawi ta ne tu kubê kukrê. Nhyim kam me kute kum axwe jarên timerũ kêt. Djãm me aje ja mar kêt? Ga, me kute Dawimã axwe jarên timerũ kêtja pumũ. Ne kam ikôt ba djwýnhmêbit ar imã ar axwe jarê. Je tõ mýkam? Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

²⁷ Ne kam ajte memã kum,

—Djãm me kute pi'òk ràràr ajbit maro ba kadjy ne Metĩndjwýnh me ipèx? Kati. Me týx djã kadjy ne Metĩndjwýnh akati ja jarẽ nhym wajèt. ²⁸ Ba me amã arẽ ga me ama. Ba ije amijo inhĩ ne me awýr irwýk ne ba inhõ pi'òk ràràr djwýnh. Kam gẽdja ba memã, “Kwãrĩk wãnh ga me kam mýjja kupènh kèt nàr kon, dja ga me jakam apèn nàr kam mýjja kupènh kèt ne arek akrĩ”, ane. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju memã ane.

3

¹ Nhym kam ajte ar'ã pi'òk ràràr nhym kam ar me bikprõnh djã'ýr bõx ne wadjã. Nhym me'õ nhikra nhikjẽ jarõxja me ikõ'ã nhỹ. ² Nhym kam me kam krĩja amin,

—Adjým, dja te me tyk djã kèt djã nhõ akati nhym arým me'õjao mex, ane.

Ne kam Jeju kam no tyn kumex. Kute me'õjao mex jabej rĩto kumex. Adjým. Dja me'õo mex nhym me arým 'ã axwe nhõn memã kum,

—Tãmwã ne kum me bakukràdjã kurèkumrẽx ne pi'òk ràràrkam meo mexo ba, ane. ³ Nãm me kam no tyn kumex nhym Jeju arým me'õ nhikra jarõxjamã kabèn ne kum,

—Amrẽ tẽn me ipòkri dja, ane.

⁴ Ne kam me kukij ne memã kum,

—Amrẽbè: ne me bakukãmãre Mõjdjẽ pi'òk ràràr'ã memã karõ. Mýj godja me kam nẽ? Godja me kam àpènh mex jabej nàr godja me kam àpènh punu jabej. Nàr godja me kam me utàr jabej nàr godja me kam me par jabej. Mýj godja me pi'òk ràràrkam nẽ? Be, ba dja ba me'õjao mex. Djãm kõt me aje imã ijaxwe jarènhmã? ane. Nãm ane nhym me arým bẽn kèt mex ne nhỹ.

⁵ Nhym me kute kabèn mar prãm kètkam arým mekam kaprĩ:re ne. Ne kam arým nokà nhàn me omũ. Ne kam tu me'õ nhikra jarõxmã kum, “Amrẽ anhikra katàt”, ane.

Nhym 'ýr ikra katàt tẽn puron arým ikra mex ne. Arým prĩne kum mex ne.

⁶ Nhym mebè pardjèu arým ngryk ne mã apõx. Ne kam on Erodjìkõt me ba djwýnh'ýr mõn me'ýr bõx. Ne kam arým Jejuo aben man abenmã kum,

—Mýj godja gwaj baje Jeju bĩn kadjy on? ane.

Kute me krãptĩ mex.

⁷⁻⁸ Nhym kam Jejumẽ kõt ba djwýnh ar me kurũm kato. Katon arým imõti'ýr mõ. 'Ýr mõn arým 'ýr bõx. Nhym me krãptĩ: apýnh pyka djãri kurũm arkõt mõn bõx. Garrèja kurũm ne me kwý bõx. Nhym Djudèja kurũm me kwý bõx. Nhym me kwý krĩraxbè Djeruxarè kurũm bõx. Nhym me kwý Idumèja kurũm bõx. Nhym me kwý ngòbè Djodão nhikjèbè apýnh kikre djãri kurũm bõx. Nhym me kwý krĩraxbè Xirumè Xidõ kurũm mõn bõx. Jeju kute apýnh mýjja pumũnh kèt nhípèx djãri ne me arým omũn amũ memã 'ã ajarè nhym me arým kuma. Ne kam arým itepato arkõt mõn bõx. Me krãptĩ: bõx. ⁹ Nhym kam Jeju arým kõt ba djwýnh arkum,

—Gar ikuri kà'õ dji. Godja me ijo bikamýr jabej ba on mebè kàkam nhỹ, ane.

¹⁰ Bir, kute me krãptĩo mexkam ne apýnh me punu djãri kute kupènh prãm. Me krãptĩ: te kupènh prãmje ari Jeju kõt bikamènhõ ku'èn ingãnhõ kumex. Kam ne ar kute kuri kà'õ djirmã arkum kà jarẽ.

¹¹ Nhym mekõt apýnh me karõ punu kute ar meo ba. Nhym me Jeju parbè rôròk. Me karõ kute Jeju pumũnhkam ne me mã: parbè rôròk ne mã: kàj bẽ kum kabèn ne kum,

—Ga abê Metîndjwÿnh Kra, ane.

¹² Nhyam kam mã me karô punumã bën tÿx ne kum,

—Dja ga me ipudju, ane.

Kute ar kubê 12 janor.

Mat 10.1-4; Ruk 6.12-16

¹³ Ne kam arÿm krãnh'ã wabi. 'Ã wabin arÿm amikôt ar ku'uw. Kum ar kÿnh djari ar ku'uw nhyam ar arÿm 'ÿr bôx. ¹⁴⁻¹⁵ Nhyam kam arÿm amikôt ar umjuw. Ar kubê 12 pumjuw. Dja mã amimê aro ba nhyam ar arÿm 'ÿtari omÿn kabên maro ba. Nhyam kam kute ar anorn kute arkum,

—Dja gar kàj bê memã ijã adjujarênh ar aban kam ikukwakam me punuo mexo aban kam me karô punu janor ne kujaêko aba, anhÿrmã. Dja ã Jeju Ar kubê 12 mã ane. Ja kadjy ne amikôt ar umjuw. Nhyam kam me aben djô'ã ar'ã abenmã kum,

—Kute ar anorja, anhÿro ba.

¹⁶⁻¹⁷ Be, kute amikôt Ar kubê 12 pymjÿr nhidji jarênh kadjy ne ja.

Ximão. Ajbir ne Jeju kum Pedru jarê.

Xijagu. Djebedêu ne Xijagu dji.

Djuão. Xijagumê ne Djuão ar axikôt kator. Ajbir ne ar amêmã Bôanedu jarê.

Na krikrit'ã ne ar idji amijakre.

¹⁸ Ængre.

Piripi.

Batormê.

Matêu.

Tôme.

Xijagu 'ôdjwÿ. Aupêu ne Xijagu ja dji.

Tadêu

Ximão 'ôdjwÿ. Idji nhikjêbê ne Xerodji.

¹⁹ Djuda. Idji nhikjêbê ne Ikadji. Ta dja kurê djwÿnhmã Jeju kanga.

Be, Ar kubê 12 nhidji ne ja. Jeju kute amikôt Ar kubê 12 pymjÿr ne kute ar anor ne ja.

Me kute kum Xatanaj nhô àpênh jarênh.

Mat 12.22-32; Ruk 11.14-23, 12.10

²⁰ Nhyam kam Jeju ar môn arÿm kikre 'ômã wadjã. Nhyam kam me krãpti: ajte ar'ã akuprô. Nhyam kam ar te kute ô kwÿ krên mexmã.

²¹ Nhyam Jeju kute meo ôbikwaja arÿm me krãpti: jarênh man abenmã kum, “Bãrãm arÿm ajbã”, ane. Ne kam kute o tÿm ne pa 'amÿnhmã kôt tê.

²² Nhyam Môjêdjê kukràdjã mar djwÿnh kwÿ ne me arÿm krÿraxbê Djeruxarê kurÿm tèn mekôt bôx. Ne kam arÿk Jeju'ã memã kum,

—Be, djãm Metîndjwÿnh kukwakam ne me karô punu kujaêko ba? Kati. Me karô punubê Bedjêbu ne o ba. Me karô punu nhô bënjadjwÿr kukwakam kute me karô punu janor ne kujaêko ba. Nãm me ã Jeju'ã memã ane.

²³ Nhyam kam amiwÿr me ku'uw ne apÿnh kukràdjã djari'ã memã mÿjja jakren 'ã memã ajarênh memã kum,

—Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam ô àpênh kujaêko iba? Kati.

²⁴ Me aben djwÿnh tãm kum aben kurêkam ne kurê djwÿnh arÿm meo apêx.

²⁵ Nâr, ô kikre tãmkan me krÿ godja me ta kum aben kurê jabej nhyam me arÿm aben bê me kungrà. Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam ô àpênh kujaêko iba? Kati. Djãm Xatanaj kum ô àpênh kurê? Kati.

²⁶ Be, Xatanaj ren kum ô àpênh kurênh kujate nhyam ren ô me arÿm aben bê ajmã nhyam

ren arým bĕnjadjwýr'ã aminhinomã amimĕ. Nnym be, kati. Xatanaj kum ô ãpĕnh kurĕ prãm kĕt. Ne ba ren Xatanaj kukwakam ô ãpĕnh kujate nnym ren Xatanajdjwý kum ô ãpĕnh kurĕ. Nnym be, kati. Xatanaj kum ô ãpĕnh kurĕ prãm kĕt.

²⁷ Ga, me'ô týt nhürk wãja pumũ. Mýj dja me kute ô nĕkrĕxo prôt kadjy me'ô týt nhürk wãmã ar on? Bir, dja me me'ô týt kumrĕxo tým ne uwpre. Ne kam arým ũrk wãmã wadjãn kubĕ nĕkrĕxo prôt ne, ane. Mýj'ã ne Jeju me'ô týt jarĕ? Bir, Xatanaj'ã. Dja me Xatanaj kumrĕxo tým ne uwpre kam arým amim ô me ja pytã. Nãm ã Jeju memã ane. ²⁸ Ne kam ajte memã kum,

—Kam ba me amã arĕ ga me ama. Me kute mýjjao bikĕnh kunĕkôt ne Metĕndjwýnh me axweo aknon mekam ngyrk kĕt. Me kute Metĕndjwýnh japrýkam dja o aknon me kam ngyrk kĕt. ²⁹ Nnym be, dja me Metĕndjwýnh Karô japrý nnym arým mekam ngyrk rã'ã ne memã axwe jarĕnh rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju memã ane. Mýkam ne ã memã ane?

³⁰ Bir, Metĕndjwýnh Karô ne mã Jejuo ba nnym me arĕk 'ã memã kum,

—Me karô punu ne ar o ba, ane. Nnym kam arým Metĕndjwýnh Karô'ã me kabĕn punu nĕje me kukrà.

Nã ar'ã ujarĕnh.

Mat 12.46-50; Ruk 8.19-21

³¹ Nnym kam Jeju nhôbikwa ar kute o tým ne pa 'amýnhmã kôt mō. Jeju nãmĕ kamyre ar axikôt apôx ar Jejukôt tĕn kam arým mekôt bôx. Ne kam ar arek bôm ku'ĕ. Arek ku'ĕn arým 'ýr me'ô jano. Kute amiwýr 'wýr kadjy 'ýr ano.

³² Nnym me krãptĭ: bu'ã ku'ĕ nnym me'ôja 'ýr bôx ne kum,

—E kum, bôm anãmĕ atônhre ar amã kabĕn, ane.

³³ Nnym kum,

—Be, mýj dja mekam kute ba kum, “Nhirwa”, ane nãr kum, “Akmere”, ane? ane.

³⁴ Ne kam ari me bu'ã ku'ĕkôt krãn memã kum,

—Ota, inãmĕ ikamy ne ja. ³⁵ Dja gar Metĕndjwýnho kĭnh kadjy kabĕn man kôt ar amijo aba. Ba kam arým ar amã, “Akmere” nãr amã, “ãpnhĭre”, ane nãr amã, “Nhirwa.” Nãm ã Jeju arkum ane.

4

Bãygogo'ã ujarĕnh.

Mat 13.1-9; Ruk 8.4-8

¹ Ne kam akati tãmkam tĕn arým imôti mýrri nhý. ² Nnym kam me krãptĭ: 'ã akuprô. Nnym kam arým mebĕ tĕn kãkam nhý nnym me krãptĭ: arým ngô mýrri kum dja. ³ Nnym kam arým apýnh kukràdjã djãri'ã memã mýjja jakren memã 'ã ajarĕ. Ne memã kum,

—Ĕ, ô pur djwýnh ne kute ô purkam bãygogo kremã 'ýr o tĕ. 'Ýr o tĕn o bôx ne kam ar 'yo ukabĕr mrã, ane. Nãm me kute mýjja kre kadjy tu mýjja 'yo ukabĕ, bãygogo 'yja ne me kute purkam kremã o mrãn kam purkam o ukabĕr mrã. Kute mrãmri ne me kute katĕbãri 'yo ukabĕr mrãnhja pyrãk.

⁴ Nãm Jeju memã kum,

—Be, me'ô ne ar bãygogo 'yo ukabĕr mrã. Nnym 'y kwý prykam rôrôk. Nnym kwĕnh prĭne kuku. ⁵ Nnym kwý kĕnpô'ã pyka purorrekam rôrôk. Nnym kam pyka purorrekam ingrôt kukrà kĕtkumrĕx. ⁶ Nnym kam kýjrũm myt nhýn arým 'y nhingrôt ga nnym kajot ne arým ty. Arĕ jabĕ kĕtkam ne ty. ⁷ Nnym 'y kwý mrýnhĭkam rôrôk ne kam mrýnhĭmĕ ro'ã ingrôt ne. Nnym kam

prïne o akno nhyṁ arÿm bàygogo 'y kêt ne. ⁸Nhyṁ 'y kwÿ pyka mexkam rôrôk ne INGRÔT ne kam abatânh ne. Ne arÿm apÿnh bàri ku'ê djâri nhyṁ kwÿ'â kâjbê iyy mex nhyṁ 'y'â akre kubê 30. Nhyṁ kwÿ iyy mexkumrêx nhyṁ 'y'â akre kubê 60. Nhyṁ kwÿ iyy jabjê nhyṁ 'y mexti:re ne kam 'y'â akre kubê 100. Nâm â Jeju Metîndjwÿnh kukràdjâ'â apÿnh mÿjja jakreo ane. ⁹Ne ajte memâ kum,

—Gop me ajô ajamak mex jabej tu amim ikabên markumrêx, ane.

¹⁰Nhyṁ kam me krâptî mã mō. Mã mō nhyṁ Jeju ar arÿm ate nhÿ. Nhyṁ bu'â ar jamê kôt ba djwÿnhbê 12 ar arÿm kukij ne kum,

—Mÿkam ne ga apÿnh kukràdjâ djâri'â mÿjja jakren memâ ajbit jarê? ane.

¹¹Nhyṁ arkum,

—Bir, djâm me kunî kute ikukràdjâ marmâ? Kâjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh kute amim me utâr ne ar meo ba'â ikabên kukràdjâ djâm me kunî kute marmâ? Kati. Ar gajbit ije ar amâ arênho amirîr gar aje marmâ. Nhyṁ be, me wâbê ne ba udju ne. ¹²Me wâ kute mar kajgokam ne ba apÿnh kukràdjâ djâri'â memâ mÿjja jakren memâ mÿjjabit'â ajarê. Me kute ikukràdjâ mar kajgo wâ ne amrêbê: me bakukâmâre memâ arên memâ kum, “Me te memâ mÿjja jakre nhyṁ me omÿnh kajgon mã amim omÿnhkumrêx kêt.

Nhyṁ me te memâ mÿjja jarê nhyṁ me me kabên maro krîn mã mar kêt. Mã kukràdjâ'â mÿjja kute amijakreja mar kêt.

Kute Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx kêt nhyṁ me axwekam ngryk râ'âmâ.”

Nâm me bakukâmâre â me wâ'â memâ ane. Kam ne ba apÿnh kukràdjâ'â apÿnh mÿjja jakren memâ mÿjjabit'â ajarê. Me wâ kute mar kajgokam.

¹³Ne kam ajte arkum,

—Be, ikukràdjâ ije ajbir 'â me'ô kute bàygogo 'yo ukabêr jakreja djâm ar aje mar kêt? Be, dja ba apÿnh ikukràdjâ'â mÿjja jakre râ'â. Mÿj godja gar amÿ ikukràdjâ ja mar on. ¹⁴Be, Metîndjwÿnh kabên'â ujarênh djwÿnh ne arÿm memâ arê nhyṁ me kuma. ¹⁵Kuma kute mrâmri ne 'y kwÿ prykam rôrôk pyrâk. Nhyṁ ate Xatanaj totokbê jâm mebê o amijakren mebê Metîndjwÿnh kabêno akno.

¹⁶Kênkam 'y rôrôkja ne me kute amim Metîndjwÿnh kabên mar 'iry kêt ne kangaja'â amijakre. Nâm me myt tâmkam Metîndjwÿnh kabên man bit kum kînhkumrêxo têm kajgo. ¹⁷Kute tu amim markumrêx kêtê. Ajkwaobit ne kute mar. Kute 'y nhingrôt ne arê kêtka têmbê tykja pyrâk. Kute amim mar 'iry kêt nhyṁ ate apÿnh me kaprî djâri me'ÿr bôx nhyṁ me arÿm kanga.

¹⁸Mrÿnhîkam 'y rôrôkja ne me kute Metîndjwÿnh kabên mar ne kam ate ajte kute jâm mÿjja marja'â amijakre. Nâm me arÿm Metîndjwÿnh kabên man ¹⁹kam 'ânô âm kêt ne amim, “Mÿj dja ba nên inhô kwÿ krên mex ne inhô kubêkâ mex? Ikanêkam mÿj dja ba nê”? ane. Nâm pykakam mÿjjabitkam ar no katon axwe umar. Ne kam amim pi'ôk kaprîo atom rax prâ:m ne ajte apÿnh mÿjjao atom rax prâ:m. Djâm kute amim mÿjjao atom raxkam mrâmri umar mex? Kati. Bir, me arÿm ô mÿjja rûnhkam mrâmri umar punukumrêx. Ga, mrÿnhî kute bàyogoo bikênh nhyṁ kam iyy kêtja pumû.

²⁰Ga, me'ô bàygogo 'yo ukabêr tê nhyṁ ajte kwÿ pyka mexkam rôrôkja pumû. Nhyṁ arÿm INGRÔT ne abatânh ne. Abatânh ne arÿm iyykam 'y kume:x. Me kwÿdjwÿ ne me memâ Metîndjwÿnh kabên jarê nhyṁ me arÿm tu amim markumrêx. Ne kam maro amÿ amikamên arÿm mar rax ne. Mar rax ne arÿm ukaprîkumrêx. Me kwÿ ne me kâjbê ukaprî kryre kute mrâmri ne bàri

kwÿkam iyy mex nhym kam 'y kubê 30 pyrâk. Nhym me kwÿ ukaprîkumrêx kute mrâmri ne bari kwÿkam iyy mexkumrêx nhym kam 'y kubê 60 pyrâk. Nhym me kwÿ ukaprîti:re kute mrâmri ne bari kwÿkam iyy mexti:re nhym kam 'y kubê 100 pyrâk. Me ukaprîkumrêx nhym Metîndjwÿnh arÿm mekam kînhkumrêx. Mekam kaprîre kêtumrêx. Nâm â Jeju arkum ane.

Kute amikukràdjà'â ngônhpôk jakre.

Ruk 8.16-18

²¹ Ne kam arkum,

—Be, godja me me'ÿr ngônhpôko bôx jabej djâm me kute mÿjja 'ôkôt o bipdjur got, kute kânopôko 'â pro got? Nâr djâm me ikwâ djâ krakri me kute umjÿr got? Kati. Ngônhpôk ne me kum angij ne tu parkam kênhkam umjuw. ²² Ba ar amâ arê gar ama. Ikabên kukràdjâ ije 'â apÿnh mÿjja jakren mebê udjurja dja î me kunîmâ amirîtkumrêx nhym me kunî kuma. ²³ Gop ar ajamakre mex jabej tu amim ikabên markumrêx. Nâm â Jeju arkum ane.

²⁴ Ne kam ajte arkum,

—Ar ikabên mar 'âno dja. Ar ajamakre mex kôt dja ba ar amâ ikabên jarê. Dja gar tu amim ikabên markumrêx ba arÿm ar amâ ikabên kumex jarê. ²⁵ Mÿkam? Bir, me kute tu amim ikabên markumrêx jamâ dja ba mâ kwÿ rax ne arênhô tê nhym me arÿm kwÿ rax ne kuma. Nhym be, me kute ikabên mar kajgoja dja Metîndjwÿnh arÿm mebê o akno, mebê ikabên mar kajgo jao akno. Nâm â Jeju kôt ba djwÿnhmâ ane.

Mÿjja 'y'â ujarênh.

²⁶ Me kute memâ Metîndjwÿnh kabên jarênh nhym ta kute arÿm memâ amak bôn timer nhym me kute amû mar kamênh ne kute arÿm mar rax ne. 'Â ne Jeju memâ kum,

—Be, Metîndjwÿnh kute amim me utâr ne ar meo baja'â ne bågogo amijakre. Be, me'ô ne bågogo 'yo ukabêro tē:n arÿm 'y kre pa. ²⁷ Ne kam akati kunîkôt ate kadjy krâ. Nhym kam 'y ingrôt ne abatânh tē:n arÿm prîti. Nhym kam kre djwÿnh amim, “Je, mÿj ne abatânh kadjy amijon”? ane.

²⁸ Be, bågogo ta ne pykakam abatânh ne arÿm ô. 'Y kumrêx ne pykakam ikwâ. Ne kam arÿm ingrôt. Ne abatânh tē:n arÿm prîti. Prîtin arÿm tujarô. Tujarôn arÿm iyy ajkapî. ²⁹ Ajkapî:n kam arÿm prÿ ngrâ. Nhym me'ôja arÿm 'âno djan êo mō. Be, Metîndjwÿnh kute ar meo ba ja ne me bågogo kôt â amijo ane. Nâm â Jeju memâ ane.

³⁰ Ne kam ajte memâ kum,

—Metîndjwÿnh kute amim me utâr ne ar meo baja. Mÿj ne kute me urâk? Ba ar amâ arê gar ama. ³¹ Me amikraxkam kajgo kute motadu 'y kajgo pyrâk. Pykakam 'y bimânhkam 'y kryre. Apÿnh pidjô 'y djari kam 'y ne kute rûnhô motadu 'y jakrenh mex ne. ³² Pykakam motadu 'y rôrôk ne kam arÿm ingrôt. Ingrôt ne arÿm rûnh mō. Rûnh mōn arÿm amipânh pidjô bari kunî rē. Ne arÿm pa koror mex ne. Nhym kwênh arÿm amykrâkôt apÿnh pakam ku'ê. Nâm â Jeju memâ ane. Me kute amim Jeju marmâ nhym arÿm ja pydjî:n kadjy amima nhym arÿm ja kadjy amiman 'â tÿm nhym ja kôt 'â tÿm nhym ja 'â tÿm nhym arÿm 'â krâptî ne. 'Â ne 'y kryre ja jakre.

³³ Mÿjja kute ajbir ja pyrâk krâptî ne Jeju memâ kukràdjâ'â akren memâ 'â ajarê. Me amakre mex kôt ne memâ 'â ajarê. ³⁴ Ne apÿnh mÿjjabit'â ajarê. Nâm kute Metîndjwÿnh kukràdjâ'â mÿjja jakrebit ne memâ 'â ujarênh ar ba.

Ne kam arým kôt ba djwýnh ar ate ýrkam prïne arkum kukràdjà jarēnh mex. Kukràdjà ā mýjja kute amijakreja prïne arkum arēnh mex.

Kôkmā bēn tỳx.

Mat 8.23-27; Ruk 8.22-25

³⁵ Nhyam akati tām kam arým ar'ā myt wadjà nhyam Jeju arkum,
—Gwaj on ne ikjēmā rē, ane. ³⁶ Nhyam kam ar me krāptīmā kum,
—Me on ajmā, ane. Nhyam Jeju kôknhôkâkam ýr rā'ā nhyam ar tu amimē o mō. Nhyam me kwý kà kwýkam arkôt mō. ³⁷ Nhyam kam na 'itỳx ar'ā ruw nhyam kôk 'itỳx wabê nhyam kam ngô arým aben pumjuw ne kà nhiby aton arým kà krekam bikapīno mō. Kà krekam bikapīno mō nhyam arým ipu 'ýr. ³⁸ Nhyam wānh Jeju kà katēkam krā japar djà'ā krā djin ôto nō. Ôto nōr mex katikôt nhyam kôt ba djwýnh ar arým tok ne kum,

—E kum, ujarēnh djwýnh, ngô kute gwaj banhimek 'ýr ga ate akrān anhôto nō, ane.

³⁹ Nhyam arým kām mā djan kôkmā bēn tỳx. Kum bēn tỳx ne ngômā kum,*

—Anhikrē, on akubyn aminé, ane.

Nhyam arým kôk djābēr amikrāta nhyam ngô arým tu mē ne nō. ⁴⁰ Nhyam kam arkum,

—Je tō mýkam ne gar ā atīn prāmo ane? Mýkam ne gar tu amim imarkumrēx kêt? ane.

⁴¹ Nhyam ar madjà kretin abenmā kum,

—Je tō mýj me'ô got ja? Nām tu gēt kôkmā kabēn nhyam tu kabēn kôt anhikrē, ane.

5

Me karō punu krāptī kute ar me'ô ba.

Mat 8.28-34; Ruk 8.26-39

¹ Ne kam imôti nhikjēmā bôx. Kam ne mebê Djeradja nhô pyka.

² Nhyam kam Jeju ar akâxkam bôx ne arým wabin dja. Nhyam adjynkêt ne me'ôja pyka krā kurūm katon 'ýr tē. Me karō punu ne ar o ba. ³ Pyka krâkam ne ar ba tūm. Nhyam me te kàxirâxo ari uwpreo ba. ⁴ Nām me te kadjy kàxirâxo te djê djāmē kàxirâxo kàkrā djê djà mýn te o uwpre nhyam mā ari kàkrā djê djà rēnhô ba. Ne mā ari kàxirâxo te djê djà kukēnhô ba. Nhyam me kute unēnh mex kadjy te: me tỳxo kute urāk'ô prāmje. ⁵ Nhyam akati kunikôt ne akamât kunikôt me'ôja krānhre'ā ar ba. Ne me tykmā kikre mē amijo kajkepo ba. Nām ari âmra ban ari kēno amijayro ba. ⁶ Me'ôja katon arým amybým Jeju pumū. Omūn arým tu 'ýr prôt ne. Prôt ne 'ýr bôx ne arým ibôn nhý. Kute kum amijo à'wýr kadjy ne parbê ibôn nhý. ⁷⁻⁸ Nhyam kam kum kabēn ne kum,
—Me karō, apunure. On kum anhire, ane.

Nhyam me'ô me karō punu kukwakam arým kum kabēn ne. Kàj bê kum âmra kam kum kabēn ne kum,

—E kum, mýj nā Jeju? Abê kàjkwakam Metīndjwýnh Kra. Mýj ne ga aje ijo mā? Dja ga Metīndjwýnhmā akabēn pydjín jarēn ijā kum, “Dja ba kamjēr kêt”, ane. Dja ga ā Metīndjwýnhmā anen arým ikamjēr kêt ba arým itokry kêt. Nām ā me'ô kum ane.

⁹ Nhyam kum, “Mýj ne anhidji kute”? ane.

Nhyam kum,

—Me ikrāptī:kam, inhidjibê ne krāptī:tire, ane.

* **4:39** Adjâkam kute kabēno mýjja kunī nhipêxkôt arým kôkmā bēn tỳx.

10 Ne kam amijo a'uw ne kum,

—Kwārīk wānh me ja mōr djā kurūm me ijanor kêt, ane.

11 Nhyam wānh angrô jamy krāptī: krānhrekam àkur mō. 12 Nhyam me karō punu krāptī amijo a'uw ne kum,

—Gop angrô jamymā me ijano ba me kum wadjà, ane.

13 Nhyam memā kum, “Aj mā”, ane.

Nhyam me karō punu krāptī arým me'ômā iren kurūm kato. Katon arým angrô jamymā wadjà. Nhyam angrô jamy arým amibêx ne tu pyka krā'yr'ā aparmā prôt. Prôt ne arým imôtikam nox. Nox ne arým ngôo aminhimex ne arým kunī ty. Angrô jamy kubê 2.000 ne ty.

14 Nhyam wānh angrô jamyo djuw mex djwýnh ar arek omũnhô dja. Ne kam mā krīraxmā tēn arým memā arê. Arwākam me jamê ne memā arê. Nhyam me kute mýjja pumũnhmā amũ 'yr mō. 15 Jeju 'yr mōn 'yr bôx. Nhyam me'ô me karō kute kum irerja arým arek nhỹ. Nām arým kà jadjàn no mextiren nhỹ. Nhyam me kum uma ne. 16 Nhyam ar kumrêx kute omũnhja arým me'ôja'ā ajarê. Ne ar ajte angrô jamy'ā ajarê. 17 Nhyam kam me Jejumā à'wýrmo krax ne kum,

—Gop on me inhô pyka kurūm akato, ane.

18 Nhyam Jeju ajte kākam ýrmā tē nhyam me'ô me karō kute kum irerja kum amijo a'uw ne kum,

—Ba mā akôt ajkamê, ane.

19 Nhyam kum,

—Kati, mā. Akubyn anhũrkwā 'yr tē. Aje meo anhôbikwa wā'yr tē. Memā Bēnjadjwýr djwýnh'ā ajarê. Kum akaprīn kute ajo mex'ā ajarê, ane.

20 Nhyam kam arým mā tēn amũ pyka nhidjibê Krīraxbê 10'yr bôx. Ne kam Jeju kute o mex'ā me kunīmā ujarēnh ar ba. Nhyam me kunī te kute mýjja marmā kam no tyn ku'ê.

Me'ô kurerer tyk'ā ujarēnh.

Mat 9.18-19; Ruk 8.40-42

21 Nhyam kam Jeju ajte kākam nox ne akàx nhikjêmā mō:n kam bôx. Ne kam wabin dja. Nhyam kam ajte me krāptī: 'ā akuprô. 22 Nhyam me'ôbê Djajru 'yr tē. Mebê idjaer bikprônh djākam kubê bēnjadjwýr'ô. Nām 'yr tēn arým omũ. Omũn kute kum rax jarēnh kadjy tu parbê tým ne nō. 23 Ne krao a'u:w ne kum,

—Wānh ne ikra prítire nōn arým tyk 'yr. Gu 'yr ga 'ā anhikra dji gê à kêt ne imā tūn, ane.

24 Nhyam arým kôt tē. Tē: nhyam me krāptī: prīne aêr mex ne kôt mō. 25 Nhyam wānh me'ô nire kôt tē. Kamrô mā: apôx'ā ne arým amex kubê 12 apêx. 26 Nhyam kamā me ta kute amijo mýjja marja krāptī aben totokmā te kaneo ba. Djām kam arým mex got? Kati. Me ô'ā âm mā tokryo tokry. Ne mā memā o pānh'ā arým ô pi'ôk kaprī kunī krê. Ne kam mex kêt ne âm punu mex mō.

27 Ne kam me kute Jeju'ā ujarēnh man arým 'yr tē. Me krāptī: Jejukôt mō: nhyam nija mekôt amibêx mex ne arým kôt bôx. Kôt bôx ne tu Jeju nhibũmkôt 'ā kubêkà kupê. 28 Be, kute o anhýr kêttri ne amim,

—Ba 'ā kubêkàbit kupên arým imex ne, ane.

29 Nām 'ā kubêkà kupên kupênhmê ro'ā nhyam arým kamrô ngrà nhyam arým amikam amimex ma. 30 Nhyam Jeju on kute o mexkôt amikam kuman arým me ipôkri akubyn akêx ne memā kum,

—Nhyam ne ijā kubêkà kupê? ane.

31 Nhyam kôt ba djwýnh kum,

–Djãm me krãre ne me akuno ga, “Nhyem ne ikupê”? ane, ane.

³² Nhyem kute me'ômã katormã ari mekôt krã. ³³ Nhyem nija arým kute amimex markam 'yr bôx. Nãm umaje tertet ne tu parbé tým. Parbé tým ne arým prĩne kum amijarên kum,

–Mrãmri, ba ne ba akã kupê ga arým ijo mex ne, ane.

³⁴ Nhyem kam kum,

–Àpnhĩre, ga ne ga tu amim ikamnhĩxkumrêx ne arým amex ne. Adjumar mex ne tẽ. Arým amexkumrêx, ane.

³⁵ Nãm ã kum anhỹro dja nhyem me kwý bẽnjadjwýr Djajru nhũrkwã kurũm tẽn ar kajpan arým Djajrumã kum,

–Arým ne akadjwýx akuno. Kwãrĩk wãnh ijukri ujarênh djwýnh kunor kêt, ane.

³⁶ Nhyem Jeju Ar kubê ate krãn arým Djajrumã kum,

–Kwãrĩk wãnh amã akra tyk puma kêt. Djã gãm tu amim ikamnhĩxkumrêx, ane.

³⁷ Ne kam Pedrumẽ Xijagumẽ Djuão arkum,

–Ar gajbit dja gar ikôt tẽ, ane.

Ne bu'ã me ku'emã kum,

–Me arek jakam dja, ane.

Djuãomẽ ne Xijagu ar axikôt kato.

³⁸ Nãm memã anen kam ar Djajru nhũrkwãmã tẽn bôx. Nhyem wãnh me kangao kumex. Me muw ne abej âmrao kumex nhyem Jeju arým me omũ. ³⁹ Ne kam arým me'yr wadjãn memã kum,

–Mýkam ne ga me akangao akumex ne muw? Djã nãm prĩtija ty? Kati. Nãm ôto nõ, ane. Kute akubyn o tĩnmã. Kam ne ã memã ane.

⁴⁰ Nãm memã ane nhyem me arým 'ã bẽno ajkẽn keketo kumex. Nhyem kam arým bõm me ano nhyem me kunĩ kato. Ne kam bãmmẽ nãmê kôt ba djwýnh ar ajbito mõn prĩti nhikwã djã'yr aro wadjã. ⁴¹ Ne kam prĩti nhikra 'amýn kum, “Tarita kumĩ”, ane.

Nãm ren me bakabẽnkam kum,

–Prĩtire, amã ne ba ikabẽn. Kãjmã dja, ane.

⁴² Nãm kum ane nhyem arým ar aêrbê kãjmã djan ar mrã. Nhyem ar arým kôt madjã kreti. Prĩti'ã ne amex kubê 12. ⁴³ Nhyem kam arkum kabẽn ne amijã arkum karõn arkum, “Djã gãm ar ipudju”, ane.

Ne ajte arkum,

–Ar kum mýjja'õ ngã gê kukrê, ane.

6

Õ pyka djwýnhkam bôx.

Mát 13.53-58; Ruk 4.16-30

¹ Ne kam arým memã kãx ne amũ õ pyka djwýnhmã tẽ. Nhyem kôt ba djwýnh ar kôt mõ. Nhyem kam arým 'yr bôx. ² Nhyem ar'ã arým pi'ók rãrãr. Nhyem arým mebê idjaer bikprõnh djã'yr tẽn kam 'yr bôx ne arým wadjã. Ne kam kute memã amikukrãdjã jarênh kadjy arým amikrax ne. Nhyem me krãptĩ kabẽn man kam no tyn kumex ne ari abenmã kum,

–Je tô nhyem nã kum me kukrãdjã ja jarê nhyem ã kabẽn mexo ane. Nhyem ne kum àpẽn'h'ã karõ nhyem ã mýjja nhípêxo ane. Mýjja pumũnh kêtumrêx ne ipêx nhyem kumex. ³ Be, Jejubê ne pĩ kênh djwýnh kajgo. Marij kurũm ne kato. Kôt ar apõxjabê ne Xijagumẽ Jõdjemê Djudamẽ Ximãomẽ. Be, ar axikôt apõx ne ja. Kanikwýnhdjwý ar me baro'ã ar ba. Djãm atemã me'õ? Kati. Tãm. Me

bajô tãm. Ne kam ã àpênho ane. Nãm me ã ari abenmã anen kam arým kubê Jeju kïnh no kati. ⁴ Nhyam kam amijã memã kum,

–Pyka kunikôt me Metïndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnhmã kãjmã rax kamênho ba. Nhyam be, ô pyka djwýnhkam me jabit ne me ar prãro ba. Ôbikwa djwýnhkam ar ja, ô kikre djwýnhkam ar ja ne me ar prãro ba, ane.

⁵ Ne kam te kute ô pyka djwýnhkam mýjja pumũnh kêt krãptï nhípêx prãmje. Te me krãptïo mex prãmje. Me kute aparmã rax kamênho prãmkam. Nãm me punu ngrêrebit'ã ikra jadjuw ne meo mex. ⁶ Ne mekam no tyn djan amim,

–Je tô mýkam ne me kute inhô pyka djwýnhkambit amim imar kêtikumrêx, ane.

*Kute Ar kubê 12 janor:
Mat 10.1-15; Ruk 9.1-6*

Ne kam arým tẽ. Apýnh krïkôt tẽ. Memã amikukràdjã jarênho tẽ. ⁷ Ne kam amiwýr Ar kubê 12 'uw nhyam ar arým 'ýr bôx. 'Ýr bôx nhyam kute amũ ar anor kadjy arým aro aben nhikjê. Ne ar kute kukwakam me karô punu janor ne kuajëk kadjy arkum amipyma jadjã. ⁸ Ne kamã arkum 'ã karôn arkum,

–Ar amôr kadjy kwãrik wãnh mýjja krãptï byr kêt. Dja gar akajpar djãbit by. Kwãrik wãnh mokà byr kêt. Kwãrik wãnh djwý byr kêt. Kwãrik wãnh anhô katôk'y djakam pi'ók kaprï byr kêt. ⁹ Ne ar aparkã ponh jangjên ar anhinôkã pýnhbit jangjê, ane.

¹⁰ Ne kam ajte arkum,

–Dja gar apýnh krï'ýr mō. Nhyam me'ô arým ar amã aminhürkwã jarê. Kumã dja gar wadjãn kambit anhikwã. Ne kam me ô krïrax kurũm ar amôr kambit dja gar anhürkwã 'ôdjwý jabej. ¹¹ Nhyam godja me ar abê aminhürkwã nê jabej ne kute ar amar prãm kêt jabej gar mebê aparkã'ã me ô pyka ka'u. Me kurũm akatorkam pyka ka'u. Aje me kangao amirít kadjy. Ba ar amã arê gar ama. Amrêbê: krïraxbê Xôtômamê Gomorakam me axwekumrêx. Dja ï Metïndjwýnh kute memã axwe pãnh jarênho kadjy akati bôx. Nhyam be, ajbir me krï jakam dja me axwe pãnh amrêbê me tũm wã jakre. Me kute ar abê aminêkam dja me axwe pãnh me tũmwã jakre. Nãm ã arkum karôo ane.

¹² Nhyam kam ar amũ mōn kãj bê me akreo ban memã kum,

–On me amikam akaprïren wãnh ajaxwemã anhiren Metïndjwýnh'ýr amijo akêx, ane.

¹³ Ne arým me karô punu krãptï kute ar meo ba jano nhyam arým memã iren mã mō. Nhyam ar me kanê krãptï kungrà. Mýjja kangô kute rōny kangô pyrako me kungràn meo mexo ba.

*Djuão'ã ujarênh.
Mat 14.1-12; Ruk 9.7-9*

¹⁴ Nhyam kam me amũ Jeju jarênho ipôk. Nhyam kam mebê idjaer nhô bënjadjwýr rax nhidjibê ne Erodji. Arým ne me kute Jeju jarênho ma. Ne kam arík Jejuo Djuão ne memã kum,

–Ngômã me angjênho djwýnhbê Djuão arým akubyn tïn ne ar ba. Be, tyk ne akubyn tïnkam ne mã mýjja pumũnh kêt nhípêxo ba, mã me punuo mexo ba, ane.

¹⁵ Nhyam me ja arík Jeju'ã memã kum,

–Be, kubê Metïndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnhbê Erij, ane.

Nhyam amũ me ja 'ã memã kum,

–Be, kubê ne Metîndjwÿnh kukwakam ujarênh djwÿnh'ô. Nâr, kute amrêbê: Metîndjwÿnh kukwakam ujarênh djwÿnh'ô pyrâk, ane.

¹⁶ NhyM bÿnjadjwÿr rax Erodji kute Jeju jarênh markam 'ã memã kum,

–Be, Djuão ne wã. Ba ije kadjy me anor nhyM me kute mut krã'yr, arÿm akubyn tÿn ne ar ba, ane.

¹⁷⁻¹⁸ Be, me kute Djuão bÿn kêtri ne Erodji kamyre. Idjibê ne Piripi. Piripi prô nhidjibê ne Erodjij. NhyM kam Erodji arÿm kamyrebê prô pytân ar o ba. NhyM kam Djuão nêje kum kabÿn ne kum,

–Metîndjwÿnh kukràdjã kupa'ã ne ga akamyrebê prô pytã, ane.

NhyM Erodjij kuman arÿm Erodjimã apnê. Djuão'ã kum apnê nhyM arÿm 'ÿr me krãkamngônh jano. NhyM me arÿm o tÿm ne kubê ijê. ¹⁹ NhyM kam Erodjij ari kum Djuão kurêo ban te kute bÿnmã 'ã amijakreo ba. ²⁰ Erodji kum Djuão pymakam Erodjij te 'ã amijakreo ba. Erodji mã 'ã amim,

–Djuão ne katât ar amijo ban Metîndjwÿnh mexo mex, ane. Nãm mã amim anen ar Erodjijbê utâr mexo ba.

Djuão kute Erodjimã Metîndjwÿnh jarênh o ÿr kunîkôt Erodji ari amim,

–Je tô mÿj dja ba amijon? anen te kute kabÿn mar ne kôt kute amijo anhÿr prãmje. NhyM be, kum Djuão kabÿn mar prãmã.

²¹ Erodjij kum Djuão kurêo ba nhyM kam arÿm mrãmri kute bÿn kadjy ô akati bôx. Erodji rwÿk djãkam ô akati arÿm bôx. NhyM ô akatikam arÿm bu'ã bÿnjadjwÿrreja ro'ã âkuro nhÿ. Apÿnh ô me rÿnh djãri, ô krãkamngônh nhô bÿnjadjwÿr djãri, ô pykabê Garrêjakam me ô nêkrêx rÿnh djãri, me kunî ô akati kadjy Erodji'ã akuprô. ²² Ne ô kwÿ krêno nhÿ nhyM Erodjij kra kurerer arÿm me'ÿr wadjã. Ne kam memã to nhyM me arÿm kum kÿnh. Erodjimê me ro'ã ÿrja kum kÿnh. NhyM kam Erodji kurerermã kum,

–Mÿj ne ga amã kÿnh? Dja ga amã mÿjja'ô kÿnh ne imã arê ba arÿm amã kungã, ane.

²³ Nãm kum kabÿn jarênh mãmjdin kum,

–Be, amã ikabÿn kajgo kêtukumrêx nhyM Metîndjwÿnh arÿm ima. Dja ga amã mÿjja'ô kÿnh ne imã arê ba arÿm amã ôrkumrêx. Nâr godja amã inhô pyka kuto katê kÿnh jabej ba arÿm amã kungã. Mrãmri ne ba tu amã ikabÿn jarênhkumrêx, ane.

²⁴ NhyM kam arÿm katon nã kukij ne kum, “Ô mÿj dja ba kum arê”? ane.

NhyM kum,

–Xô, ngômã me angjênh djwÿnhbê Djuão krã'ã dja ga 'wÿy, ane.

²⁵ NhyM amibêx ne ajte bÿnjadjwÿr rax'ÿr wadjân kum,

–Ô kum amikrà kêt ne ngômã me angjênh djwÿnhbê Djuão krã dja ga imã angã. Ngônh purortikam adjân o bôx ne imã angã, ane.

²⁶ NhyM kam bÿnjadjwÿr rax arÿm kaprîren ôkre kadjwÿnhbê amim,

–Je, arÿm ne ba mrãmri kum ikabÿn jarênh mãmjdin nhyM Metîndjwÿnh arÿm ima. Jakam ba te ije kum, “Katî”, anhÿr prãmje. Inhô me rÿnh mrãmri ikabÿnkumrêx jabej ikam no tyn kumex, ane.

²⁷ Ne kam on me par djwÿnhmã kabÿn ne kum,

–Amrê Djuão krão aprôt, ane.

²⁸ NhyM arÿm mebê ijê djã'ÿr tÿn wadjân arÿm Djuão mut krãtan kam arÿm ngônh purortikam krã djã. Ne kam kurerermã o tÿn o bôx ne arÿm kum kungã. NhyM arÿm nãmã kungã.

²⁹ Nhyam kam Djuãokôt ba djwÿnh ar arênh man arÿm 'ÿr tẽ. 'ÿr tẽn 'ÿr bôx ne kam arÿm Djuão nhĩ mÿn o tẽn arÿm kênkrekam adjã. Be, me kute Djuão bĩn'ã ujarênh ne ja.

Kute mebê 5.000o djuw mex.

Mat 14.13-21; Ruk 9.10-17; Dju r 6.1-14

³⁰ Ne kam Jeju kute ar anorja ne arÿm apÿnh krĩkôt tẽn kam arÿm akubyn Jeju 'ÿr tẽn 'ÿr bôx ne 'ã akuprô. Ne kam kum amijã ajarê. Kute mÿjja nhĩpêx kunĩ'ã kum ajarê. Kute memã kukràdjã jarênh kunĩja kum 'ã ajarê. ³¹ Nhyam me krãptĩ: Jeju ar 'ã aben japanho dja. Ar 'ã aben japanho dja nhyam ar te ô kwÿ krên kadjy amijo ane. Nhyam kam Jeju arkum,

—Gwaj on arwãmã mebê tẽn kam bôx ne bakôkam kôto nhÿ, ane.

³² Nhyam kam ar ate arwãkam ÿr kadjy kàkam nhÿn arÿm nox ne. ³³ Nhyam me krãptĩ ar môrkhôt amim nokre pumÿn arÿm ar ibej prôt ne. Krĩ kunĩ kurÿm ne me pykakôt ar ibej prôt ne. Ibej prôt ne arÿm akàx nhikjêbê ar kukãm akuprô. ³⁴ Nhyam kam ar kã dji nhyam Jeju wabi. Wabin arÿm me krãptĩ me:xja pumÿ. Ne kam amim,

—E kum, nãm me kute mryo ba djwÿnh kêt kam mryki'ãtomti krãptĩ ta kajgo ba pyrãk, ane. Kam ne arÿm kum me kaprĩn arÿm memã kukràdjã krãptĩ jarênhmo krax ne. ³⁵ Nãm memã arênhho dja: nhyam kam arÿm 'ã myt ibô. Nhyam kam kôt ba djwÿnh ar arÿm 'ÿr bôx ne kum,

—Arwã jakim mÿjja kêt nhyam arÿm amykry mex ne. ³⁶ Me ano gê me amÿ apÿnh kikremã môn amÿ apÿnh krĩmã mô. Dja me amim ô kwÿ krên djã jamÿ, ane. ³⁷ Nhyam arkum,

—Ar ga dja gar memã mÿjja ngã gê me kukrê, ane.

Nhyam ar kum,

—Djãm gwaj baje pi'ôk kaprĩ kumexjao djwÿ jamÿnhmã? Denarju kubê 200jao djwÿ jamÿnhmã? Djãm gwaj baje memã ôr nhyam me kute krênmã? ane. ³⁸ Nhyam arkum,

—Mÿj ne ar anhô djwÿ kute? Tẽn omÿ, ane.

Nhyam ar arÿm bu'ã me ku'ê kôt tẽn omÿ. Ne akubyn 'ÿr bôx ne kum,

—Ê, djwÿ amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt. Ne tepdjwÿ amãnhkrut, ane.

³⁹ Nhyam kam arkum,

—Ar memã arê gê me apÿnh bõre ngrãngrãkam krĩ mô, ane.

Nhyam ar arÿm apÿnh me krĩ kadjy memã karô. ⁴⁰ Nhyam me apÿnh me krĩ kadjy me'ã akre. Nhyam me kwÿ kubê 100'ã kabên ne krĩ mô. Nhyam me kwÿ kubê 50'ã kabên ne krĩ mô.

⁴¹ Nhyam djwÿ amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt jamÿ. Ne tep amãnhkrutja by. Ne kãjmã o kãjkwa jabên Metĩndjwÿnhmã o amikĩnh jarê. Ne kam djwÿ kokij ne kôt ba djwÿnhmã kungã nhyam ar memã ôro mô. Ne kôt tepdjwÿ ã o anen arÿm me kunĩmã kungã. ⁴² Nhyam kam me kunĩ ô kwÿ krên arÿm ajne. ⁴³ Nhyam kam me arÿm tepmê djwÿ janhy ngij ne 'ã akre. Nhyam arÿm 'ã akrekam kaxnokai ipubê 12 ne 'ã kâtãm. ⁴⁴ Be, me my kute djwÿ krên'ã akrekam kubê 5.000. Ne ijukri me niremê me prĩre'ã akre kêt.

Ngô'ã tẽn.

Mat 14.22-33; Dju r 6.15-21

⁴⁵ Nhyam kam Jeju urokam kôt ba djwÿnhmã kum,

—Aje, on ar môn kàkam nhÿn ikukãm akàx nhikjêmã rên krĩbê Bexadamã tẽn. Ba me ano gê me on mã mô, ane.

⁴⁶ Ne kam me krãptĩ'ÿr tẽn memã kum,

—Aje, on me ajmã. Ba on, ane. Ne kam arÿm Metĩndjwÿnhmã kabẽn kadjy krãnh'ã tẽn wabi.

⁴⁷ Nhyam kam ar'ã akamãt nhyam ar arÿm kãkam ngô nhipôkri mō nhyam Jeju ate atÿxã dja. ⁴⁸ Nhyam kam ar kutã arÿm kôk djãbêr tÿx. Àbêr tÿx nhyam ar kute kutã ngô rẽn nh kurêje àpênh raxo nhÿ. Àpênh ra:x nhyam arÿm ar omũ. Ne ôkrên'ãnh kãr pydjikam arÿm arkôt tẽ. Ngô'ã arkôt tẽ. Tẽn kam bit ar'ãnh tẽmmã. ⁴⁹ Nhyam ar arÿm ngô'ã tẽmkôt omũn abenmã kum,

—Ota, amrẽ me karõ'õ mō. Ar anen amra.

⁵⁰ Ar kunĩ omũn arÿm madjã kreti. Nhyam adjynkêt nhyam arÿm arkum,

—E kum, ba ne ba wãm tẽ. On ar akĩnh ne atĩn prãm kêt, ane.

⁵¹ Ne arÿm arkôt kãkam nhÿ. Kãkam nhÿ nhyam arÿm kôk djãbêr anihkrẽ. Nhyam ar ôkre kadjwÿnhbê amikabẽn kudjan te kute mÿjja marmã kam no tyn nhÿ. ⁵² Be, amũja'ã ne Jeju te me krãptĩ:mã djwÿ ngã nhyam ar kute kum kator kêt. Kubê Metĩndjwÿnh Krajamã kator kêt. Nhyam kam ar te kute marmã kam no tyn nhÿ. Ar amakkre kêt kam.

⁵³ Ne kãkam ngô'ã mōn kam ar arÿm pykabê Djenekam akàx nhikjẽmã bōx ne kã dji. ⁵⁴ Nhyam kam ar wabi nhyam me arÿm amim Jeju nokre pumũ. ⁵⁵ Ne kam me bu'ã pykawã kunikôt prõt ne arẽ. Nhyam me arÿm kute memã Jeju bōx djã jarênhja'ÿr meo bōxmo krax ne. Me punu nhikwã djãkam ikwã rã'ãja ne me Jeju'ÿr meo prõt ne meo bōx. ⁵⁶ Ne kam mã kikre kabem me punu jadjuw. Krĩ kryrekam nãr krĩraxkam nãr arwãkam Jeju ku'ẽ djã kunikôt mã kikre kabem me punu jadjuw. Nhyam me mã Jeju tẽmkôt kum amijo a'uw ne kum,

—Ba gop akã japkrebit kupê. Ba gop akã japkrebit kupênh, ane. Ne me kute kupênh kunikôt arÿm mex ne.

7

Tu mÿjja krẽn'ã ujarênh.

Mat 15.1-9

¹ Ne kam mebê pardjẽumẽ Môjdjê kukràdjã mar djwÿnh kwÿ krĩraxbê Djeruxarê kurũm mōn Jeju'ã akuprõ. ² Nhyam Jejukôt ba djwÿnh kwÿ tu ikra pōnh kêt kam õ kwÿ krẽ nhyam me arÿm ar omũ. Ne ar'ã kabẽn ne Jejumã kum,

—Mÿkam ne akôt ba djwÿnh me bakukãmãkjê kukràdjã kupa'ã ikra punu rã'ã tu àkur ba? Dja me o ane nhyam Metĩndjwÿnh arÿm memã axwe jarẽ, ane.

³ Bir, mebê pardjẽumẽ mebê idjaer kunĩ ne me mã ne kukãmãkjê kukràdjã'ã no tÿx ne kam arĩk abenmã kum,

—Me kute prĩne aminhikra pōnhkambit dja me aku. Kambit dja Metĩndjwÿnh memã axwe kêt jarẽ, ane. ⁴ Ne me me õ djwÿ jamÿnh djã kurũm ban bōx. Ne kam kute ngôo amiku'õnhkambit aku. Be, apÿnh me kukãmãkjê kukràdjã kajgo kute ja pyràk ne krãptĩ. Nhyam me 'ã no tÿx ne mã apÿnh mÿjja ku'õ. Ngõnhkrãmẽ ngyo ngõnhmẽ ngõnh tykmẽ ne me mã ku'õn arĩk amim,

—Dja ba o ane nhyam Metĩndjwÿnh imã imex jarẽ, ane.

⁵ Kamã ne mebê pardjẽumẽ Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmẽ Jejumã kum, —Mÿkam ne akôt ba djwÿnh me bakukãmãkjê kukràdjã kupa'ã ikra punu rã'ã àkur ba? ane.

⁶ Nhyam memã kum,

—Me ga ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwýnh mar mexo aba. Mrâmri ne Idjaij Metîndjwýnh kukwakam me ajã pi'ók no'ókkumrêx. Nãm me bakukãmãremã kum,

“Metîndjwýnh ne me amã,

'Be, me ja ne me arîk 'êx ne ajkwa kajgokam imã imex jarêho ban jãm ate ibê krãn ban

7 imã irax jarênh kajgoo ban kam ta kukràdjão ikukràdjãn memã arêho ba.

Ne kam ta kukràdjã'ã memã kum, Metîndjwýnh kukràdjã, anhýro ba.'

Nãm ã Metîndjwýnh me amã ane.”

Nãm ã Idjaij me ajã ane. Ga me akamingrãnyre arým akabên kajgoo Metîndjwýnh kukràdjãn memã arêho aba. Mrâmri ne me ajã arênhkumrêx.

8 Be, Metîndjwýnh ne me kute katãt amijo ba'ã memã karõ ga me kam kubê amijo akêxo aba. Ne kam mã me akukãmãkjê kukràdjã'ã ano týx ne ar o aba. Ne kam ngyo ngõnhmê ngõnhkrã ku'õ. Apýnh me akukràdjã kajgo kute ja pyrãk krãpti ga me 'ã ano týx ne ar o aba. Ne kam arîk 'ã abenmã kum, “Dja Metîndjwýnh kõt imã ijaxwe kêt jarê.” 9 Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

—Be, Metîndjwýnh kute katãt amijo aba'ã me amã karõ ga me arým kabên ma. Djãm mrãmri Metîndjwýnh kukràdjã kõt ne ga me akukãmãkjê kukràdjã jarê? Kati. Atemã. Atemã ne ga me akukãmãkjê kukràdjã ja'ã ano týx ne Metîndjwýnh kukràdjã mar kêt ne arým o abikêho aba. Djãm kam me ano mex got? 10 Ba me amã arê ga me ama. Mõjdjê ne Metîndjwýnh kukwakam me bakukãmãremã karõn memã kukràdjã jarênh memã kum,

“Me amã abãmmê anã jabên ar kabên ma”, ane.

Ne ajte memã kum,

“Me'õ arým bãm'ã nãr nã'ã, 'Gê Metîndjwýnh o ajkê', anhýr jabej gê me tu kubî”, ane.

Me kum bãmmê nã ar abemã ne Metîndjwýnh ã me bakukãmãremã ane.

11 Nhyim be, djãm me ga ne ga me amã abãmmê anã jabê? Kati. Ga me akukràdjã kõt arîk memã kum, “Me ajõ godja anã nãr abãm mýjja'ã ajwýr ga aje kubê anhõ mýjja nê prãm jabej. Ne kum, 'Be, ba te ije amã òrmã. Aje mýjja 'ã ijwýr ba arým o Metîndjwýnh nhõ mýjja. Kam ba te ije amã òrmã', ane. Dja ga me ã kum anen arým kubê nê nhyim kam arým pijãm ne akubyn 'ã ajwýr kêt”, ane. 12 Ga me aje ã memã 'ã karõo anhýrkam arým me nãmê bãmbê òdjý'ã memã adjãpnêho aba. 13 Me kum ar abê kêt'ã memã adjãpnêho aba. Metîndjwýnh te memã kum,

“Me amã abãmmê anã jabên ar kabên ma”, ane

ga me kým Metîndjwýnh kabêno me kukràdjã kajgon akukràdjão arým nãmê bãmbê òdjý'ã memã adjãpnêho aba. Aje Metîndjwýnh kukràdjão me kukràdjã kajgo ne ajte kupa'ã memã akukràdjã punu ja jarê. Nãm ã Jeju memã ane.

14 Ne kam ajte amiwýr me kunî 'uw ne memã kum,

—Ë, dja ga me akunî imaro nhýn ikabên markumrêx. 15 Me kute apýnh mýjja'ã memã kum, “Ja dja ga ãm omũ. Dja ga krên arým ajaxwe”, anhýro ba. Nhyim be, Metîndjwýnh, djã ne me mýjja 'õ krê nhyim arým kum, “Ja ne ga krên arým ajaxwe”, ane? Kati. Me kabên punukam ne memã axwe jarê. Me àkînhîkam ne memã arê. Me ari prõ, mjên kupa'ã kurê bakam ne memã arê. Me 'êxnhîkam ne memã arê. Axwe'ókambit ne Metîndjwýnh memã axwe jarê. 16 Gop me ajamak mex jabej tu amim ikabên markumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁷ Ne kam arÿm me bê kikremã wadjã. Nhy m kôt ba djwÿnh arÿm kukij ne kum,

—Nã gãm ar imã, “Djã ne me mÿjja ’õ krê nhy Metÿndjwÿnh kum, ‘Ja ne ga krên arÿm ajaxwe’, ane? Kati”, ane. Tãm ne ga arê nhy ar ibê bipdjur rã’ã ne, ane. ¹⁸ Nhy m kam arkum,

—Je tô djãm ar gadjwÿ ajamakre kêt? Be, mrãmri ne me kute mÿjja’õ krênkôt Metÿndjwÿnh memã axwe jarênh kêt. Djãm ar aje ja mar kêt? ¹⁹ Be, aparmã ne mÿjja mrãn me tikkremãbit wangij. Mÿjja’õ kurja ne me kute amim mÿjja’ã karõ djãkam ngjêx kêt kumrêx. Me tikkremãbit ne wangij ne kam atykmã arÿm apôx. Me kute amim mÿjja’ã karõ djãmã ngjêx kêt kam Metÿndjwÿnh kute kôt memã axwe jarênh prãm kêt, ane. Jeju kute ã arkum anhÿro arÿm me õ mÿjja krênja kunĩ mex jarê.

²⁰ Ne kam ajte arkum,

—Me kurÿm me kabên punu apôx ne me àpênh punukam ne Metÿndjwÿnh memã axwe jarê. ²¹ Me kadjwÿnhbê, me amim mÿjja’ã karõ djãkam ne me amim axwe’ã karõ nhy m arÿm me kurÿm apôx. Me kute amim axwe’ã karõkam ne

me kute me prõ puro nãr me mjên puroo àkĩnh ne ro’ã ikwãja’ã amim karõ. Ne prõ djwÿnh nãr mjên djwÿnh kupa’ã kurê’ã amim karõ.

Ne kute me par’ã amim karõ.

²² Ne kute me bê mÿjjao àkĩnh’ã amim karõ.

Ne kute mÿjjao atom rÿnh’ã amim karõ.

Ne kute meo bikênh’ã amim karõ.

Ne memã ’êx ne kute me noo biknor’ã amim karõ.

Ne kurê ba’ã amim karõ.

Ne te ta kute me urãk prãmje ngryk.

Ne me’ã kabên punu’ã amim karõ.

Ne amijo àmrati.

Ne bën kati.

Me kute amim axwe’ã karõ ne ja. ²³ Me axweja kunĩ ne me kurÿm apôx. Nhy m kam kôt Metÿndjwÿnh memã axwe jarê. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnh arkum ane.

Me’õ nire bajtem kute tu amim kamnhÿxkumrêx.

Mat 15.21-28

²⁴ Ne kam arÿm me bê tê. Tê:n kam krÿrãx bê Xirumê krÿrãx bê Xidõ kuri pykaja’ÿr bôx. Ne kam arÿm kikre’õmã wadjãnh nhÿ. Ne bit kute me’õmã amijo amirÿt kêt mã. Ne kam te kute me bê amijo bipdjurmã. ²⁵ Nhy m me’õ nire arÿm arênh ma. Kubê ne me bajtem bê kregu’õ. Pykabê Xirij Penixijkam ne rwÿk djã. Me karõ punu ne kra prÿtio ba. Nãm arênh man arÿm ’ÿr tèn par bê ibôn nhÿ. ²⁶ Ne arÿm Jejumã krao a’uw ne kum,

—Amrê tèn me karõ punu kute ikra prÿtio baja jano gê kum ire, ane.

²⁷ Bir, Jeju ne jakam me bajtemo mex prãm kêt. Nãm kute õ me bê idjaerbit kumrêx o mexo bamã. ‘Ã kute kum ujarênh nhy m kôt kute marmã ne õ me bê idjaer’ã me prÿre jakren kum,

—Gê me prÿre kumrêx djwÿo amityxmã. Nok ba ren me prÿre nhõ djwÿ rop kraremã kurê nhy m ren kam punure, ane. Djãm mrãmri ne djwÿ’ã ajarê? Kati. Kute meo mex’ã ne djwÿ jakren kum ’ã ajarê. Nãm,

—Nok ba ren me prÿre nhõ djwÿ rop kraremã kurê nhy m ren kam arÿm punure, ane.

²⁸ Nhy m nija arÿm amim,

—Ijã ne rop krare jarë, anen arým kum,
 —Tukwa, mrãmri Bënjadjwÿr djwÿnh. Kôt ne ga arë. Nhy m be, godja wãnh pÿponh krakri djwÿ jaũm rôrök. Aũmbit dja rop krare arým kukrë. Kam gop badjwÿ ibë rop krare pyrak tu imã ikrao mex, ane.

²⁹ Nhy m kôt kum,

—Be, aje imã akabën wã jarënhkam adjumar mex ne tẽ. Arým ne me karõ punu akramã ire, ane.

³⁰ Nhy m kam arým ùrkwãmã akëx ne 'ÿr bõx. Nhy m wÿnhrà m me arým me ikwã djakam kra prÿti dji nhy m nõ. Me karõ punu arým kum ire nhy m arek nõ nhy m arým omũ.

Kute me'õ jamakkre kêt ne kabën tôo mex.

³¹ Nhy m kam krÿrãxbë Xirumë Xidökuri pykaja kurùm tẽ. Tẽ:n kam amũ pyka nhidjibë Krÿrãxbë 10jakôt tẽ. Ne tẽ:n kam arým imôtibë Garrêja'ÿr bõx. ³² Nhy m wãnh me'õ jamakkre kêt ne kabën tôja. Nhy m me arým 'ÿr o bõx ne kum, “Gop 'ã anhikra dji”, ane.

³³ Nhy m ate kute o ãm kady amũ me krãptÿ bẽ o tẽ. Ne kam aktã amakkremã aminhikra'i jadjã aptõn otodjwÿ kupë. ³⁴ Ne kãjkwa jabën kum kaprikam arým amityk djã mẽ. Ne kum, “Epata”, ane. Nãm ren me bakabënkam kum, “On ajamakkre kajrer”, ane. ³⁵ Nãm kum ane nhy m arým amakkre kajrer ne kabën mex ne. Nhy m kam akubyn me'ÿr o bõx.

³⁶ Ne memã 'ã karõn memã kum, “Gora ipudju”, ane. Be, nãm te mã: memã anhÿro ba nhy m me ate mã: pyka kunÿkôt abenmã arënhõ ba. ³⁷ Nãm me'õo mex nhy m me te kute marmã kam no tyn ku'ë ne abenmã kum,

—Nãm apÿnh me kanë djãri me kunÿo mexkumrëx. Nãm me umar kêtõ mex nhy m arým akubyn amak mex ne. Nãm me kabën kêt djwÿo mex nhy m arým akubyn kabën mex ne, ane.

8

Kute mebê 4.000o djuw mex.

Mat 15.32-39

¹ Nhy m kam me krãptÿ: ajte Jeju'ã akuprõn 'ã akuprõn me'ã õ kwÿ krën djã kêt. Nhy m kam arým amiwÿr kôt ba djwÿnh ar ku'uw nhy m ar bõx nhy m arkum,

² —Imã me krãptÿ:ja kaprÿ. Me iro'ã krÿ'ã arým akati amãnhkrut ne ikjêkêt apëx. Ne kam arým me õ mÿjja kêt. ³ Nok ba ren me kum prãm kam ren amũ me ùrkwãmã me ano nhy m me ren pry konenh ren rerekre ne. Ren me rerekre nhy m ren me tyk djã me kupa. Djãm jãnh got. Onÿj me ùrkwã. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴ Nhy m kôt ba djwÿnh ar kum,

—Kapõt kukrit jakam ne gwaj te me krãptÿ:ja kady djwÿ kumex prãmje. Mÿj got gwaj me kady nẽ? ane.

⁵ Nhy m Jeju arkum,

—Mÿj ne ar anhõ djwÿ kute? ane.

Nhy m ar kum, “Djwÿbê 7”, ane.

⁶ Nhy m kam me krãptÿmã kum,

—Pykabë dja ga me nhÿ, ane. Nhy m kam me arým nhÿ. Nhy m kam arým djwÿbê 7 jamÿn o Metÿndjwÿnhmã amikÿnh jarë. Ne kam kokij ne mã kôt ba djwÿnh arkum kungã nhy m ar mã me krãptÿmã adjuw. Nãm ar memã adjwÿro mõn kam arým adjwÿr pa.

7 Ne kam ar ô teppräre ngrêre nhyim o Metündjwýnhmã amikĩnh jarê. Ne kam arkum,

–Dja gar memã jadjwý jadjwý, ane.

8 Nhyim kam ar memã adjwýro mõn adjwýr pa. Nhyim kam me arým kukrêñ arým ajne. Nhyim kam me arým aũm ngij ne 'ã akre nhyim kaxnokai ipubê 7 'ã kãtãm. 9 Be, me my kubê 4.000 ne ô kwý krê.

Nhyim kam memã kum, “Aje, on me ajmã”, ane. 10 Ne on kôt ba djwýnhmê ro'ã kãmã wadjãn nhý. Nhyim ar arým nox ne rê:n kam arým pykabê Tamanu'ãnh kã djin wabi.

Kute kãjkwa kurũm mýjja'ô nhipeãmã ne me kum 'ã à'wýr.

Mat 16:1-4

11 Nhyim mebé pardjêumê mebé xadjudjêumê Jeju'yr bôx ne kukij ne mrãmri kubê Metündjwýnh Kra ne kute mýjja pumũnh kêt'ô nhipeãm jabej 'ã kum apnên kum,

–Goja kãjkwa kurũm mýjja pumũnh kêt'ô nhipeãm bar omũn kôt ama, ane.

12 Nhyim amikadjwýnhbé tyk djã mên memã kum,

–Je tô mýkam ne ga me akamingrãnyre mýjja'ã ijuw? Ije me amã mýjja pumũnh kêt'ô nhipeãm ga me aje omũnh prãm kêtukumrêx. Mrãmri ne ba me amã ikabênkumrêx, ane. 13 Ne kam arým mebé akêx ne tẽn ajte kãmã wadjã. Wadjãn akãx nhikjêmã rêr kadjy arým nox ne.

14 Nhyim kam djwý ar kumãnhkutã nhyim kôt ba djwýnh kute byrmãn arým o amak kêt kati. Nhyim wãnh kãkam djwý pydjibit nõ. 15 Nhyim kam Jeju me kute me kukràdjã kajgo mar kêt kadjy ne kôt kute ar amijo ba kêt kadjy arkum kabên ne arkum,

–Ga, me kute djwý nhigot djã djwý djômkam kapĩnja pumũ. Nhyim arým djwý tỳx me:x ne. Ar gadjwý dja gar me kukràdjã man kôt ar amijo aban arým ajaxwe me:x ne. Mebé pardjêu kukràdjã nãr Erodji kukràdjã dja gar aman kôt ar amijo aban arým ajaxwe me:x ne. Ar amijã ano tỳx ne me kukràdjã mar kêt ne kôt ar amijo aba kêt, ane.

16 Nhyim kam ar ari 'ã aben kukij. Ne kam arĩk abenmã kum,

–Gwaj baje djwý byr kêtgam ne ã ar imã ane, ane.

17 Be, Jeju kute me kukràdjã kajgo'ã djwý nhigot djã jakre nhyim ar kute mar kêt. Nhyim kam arým ar kabên man arkum,

–Mýkam ne gar abenmã, “Gwaj baje djwý byr kêtgam ne ã ar imã ane”, ane? Djãm kraxje ar aje omũnh kêt rã'ã? Djãm kraxje ar aje mýjja mar kêt rã'ã? Mýj'ã ikabên kute amijakre ar aje mar kêt rã'ã? Djãm ar ajamakreja kêt? 18 Jãm ne gar anon omũnh kêt ne. Jãm ne gar ajamak ne mar kêt ne. Be, ije djwý ngireo me krãptĩo djuw mexja djã ne gar arým o ajamak kêt kati?

19 Akubyn amijo tẽn ije mebé 5.000mã djwý kubê 5 kokjêr'yr amijo bôx. Ar aje djwý janhyo atomkam mýj ne kam kaxnokai ipu kute? ane.

Nhyim ar Jejumã kum, “Kaxnokai ipubê 12”, ane.

20 Nhyim ajte arkum,

–Ajte akubyn amijo tẽn ije mebé 4.000 kadjy djwýbê 7djwý kokjêr'yr amijo bôx. Ar aje kam djwý jaũmo atomkam mýj ne kam kaxnokai ipu kute? ane.

Nhyim ar kum, “Kaxnokai ipu kubê 7”, ane.

21 Nhyim kam arkum,

–Djãm djwý'ã ne ba ar amã arê? Djãm 'ã ne ba ar amã, “Ari amijã ano tỳx”, ane? Kati. Djwý'ã ne ba ije ar amã ja jarênh kêt. Mýkam ne gar aje ja mar kêt rã'ã? ane.

Kute me'ô no rão mex.

²² Ne kam ar arým krĩraxbê Bexadamã tẽn bôx. Nhyam kam me Jeju'ÿr me'ô no rão môn o bôx ne kum, “Gop kupê gê mex”, ane.

²³ Nhyam arým me'ô no rã nhikra 'amÿn krĩ kurÿm o katon atykmã o tẽn. Ne kam no kutôn 'ã ikra djin kukij ne kum,

—Djãm arým ga mÿjja'ô pumÿ? ane.

²⁴ Nhyam kãjmã krãn kum,

—Arým ne me kute pĩ pyrãk ne mrã ba omÿ, ane.

²⁵ Nhyam ajte no'ã ikra djin kãjmã kum krã nhyam arým no mex. No mex ne arým kute me kunĩ pumÿnh mexkumrêx. ²⁶ Nhyam kum,

—Aj mã. Dja ga katãt anhũrkwãmã tẽn. Kwãrĩk wãnh krĩmã atẽn kêt. Ne kwãrĩk wãnh krĩkam me'ômã ijarênh kêt, ane.

Pedru kute Jejubê Krituo amirĩt.

Mat 16.13-20; Ruk 9.18-21

²⁷ Be, bẽnjadjwÿr raxbê Pĩrĩpi nhõ krĩraxbê Xedjare bu'ã ne apÿnh me ô krĩ djãri. 'ÿr ne Jejumẽ kôt ba djwÿnhmẽ ar mõ. 'ÿr mõ nhyam Jeju arým arkum,

—Ë, ar imã ijã me ujarênh jarê ba kuma, ane.

²⁸ Nhyam ar arým kum,

—Nãm me kwÿ ajã, “Ngõmã me angjênh djwÿnhbê Djuão”, ane. Nhyam me kwÿ ajã, “Me bakukãmãre Erij. Metĩndjwÿnh kukwakam ujarênh djwÿnh raxbê Erij”, ane. Nhyam me kwÿ ajã, “Me bakukãmãrekam Metĩndjwÿnh kukwakam ujarênh djwÿnh ar 'õ.” Nãm me ã abenmã ajã ane. Nãm ã ar Jejumã ane.

²⁹ Nhyam ajte arkum,

—Ne ar gadjwÿ mã ne gar imar on? Mÿj'ã ne gar ijakre? ane.

Nhyam Pedru kum,

—Abê ne Kritu. Abê me inhõ Bẽnjadjwÿrbê kumkati, Metĩndjwÿnh tĩn ne ar bakumrêxja Kra. Amrêbê ne me bakukãmãremã ajarê. Aje me ipÿtar ne aje ar me ijo abamã ajarê. Amrêbê me imã ajarê ba me akam amako iba nhyam arým Metĩndjwÿnh ajano ga arým bôx, ane.

³⁰ Nhyam arkum,

—Kwãrĩk wãnh me'ômã ja jarênh kêt, ane.

Kute amikukãm me kute bĩn'ã amijarênh.

Mat 16.21-28; Ruk 9.22-27

³¹ Ne kam amijã arkum ajarênh arkum,

—Ba ije amijo inhĩ ne ar awÿr irwÿkja ije mrãmri itokry kumex mar kadjy ne Metĩndjwÿnh ijano ba tẽn. Dja me rũnh ikanga. Mebêngêtmẽ me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿrmẽ Mõj djê kukradjã mar djwÿnhmẽ dja me memã ikanga nhyam me arým ibĩ. Nhyam ijã akatin akatin akati ba akubyn itĩn ne, ane. ³² Nãm Jeju arkum ja jarênhõ amirĩtkumrêx. Nhyam Pedru arým Ar kubê o tẽn ar kãxã ñeje kum bẽn tÿxmo krax.

³³ Nhyam kam arým kôt ba djwÿnh'ÿr akêx ne ar omÿn Pedrumã bẽn tÿx ne kum,

—Arým akabên kute Xatanaj kabên pyrãk. Amÿ imã akre rax ne dja. Ga Metĩndjwÿnh kôt adjumar kêt. Me kãtãm kôt ari adjumar, ane.

³⁴ Ne kam me krãptĩ:mẽ kôt ba djwÿnhmẽ amiwÿr me ku'uw. Nhyam me arým 'ÿr bôx nhyam memã kum,

—Gêdja ga me ajô mã ikôt abikamênh prâm jabej kwârîk wânh amidjwÿnhbit mar kêt ne mã amim, “Djâm ba ije amijo kînhmâ? Kati”, ane. Dja ba ityk kadjy inhô pîte'y mÿn itokry:. Dja ga ijâ amijakren aje anhô pîte'y mÿnh mãn prabhê amâ atokry pyma kêt ne amâ ijabê râ'ã ne mã ikôt ajkamê. ³⁵ Me kute amidjwÿnhbit mar ne me kum tokry pyma. Me tãm gêdja me tyn kam ijukri me biknor tokry djâkam tẽ. Nhyr be, me kum ijabêkumrêx ne kute amidjwÿnhbit mar kêt nhyr me kute me bîn jabej me tãm gêdja me amiptân ar tîn ne ba râ'ã: râ'ã ne. ³⁶ Nhyr ren me'ô pykabê mÿjja mexja kunî, nèkrêx kunîja ari o atom ne o ban kam ren ty, je mã dja kam nê? Kati, nãm ren ty nhyr ren ô nèkrêxja ren wânh kumex. ³⁷ Nhyr mÿj pânih ne ne ren Metîndjwÿnhmâ arê nhyr ren akubyn o tîn nhyr ren kum amijo pânih ne? Arkati. Dja ga te kum pânih jarê nhyr akubyn ajo tîn prâm kêtumrêx ne.

³⁸ Be, me kamingrâny ja ne me axwe:kumrêx ne ari mÿjjakôt ibê amijo akêxo ba. Ga, me kwÿ kum prô djwÿnh kînh kêt ne mebê prôo âkînhô baja pumû. Me jadjwÿ ne me kum ikînh kêt ne ate ibê jãm krâ. Kam godja me'ô ikam pijâm ne ikukràdjâkam pijâm jabej ba badjwÿ gêdja ba amipânih kam ipijâm. Ba ije amijo inhî ne me awÿr irwÿk dja ba Ibâm jadjênhmê umao ipyma:n ar awÿr bôx. Kadjy mrânh djwÿnh pyma:mê ro'ã ar awÿr bôx. Ibê kumkatio bôx nhyr tãmja ikam pijâmja ba badjwÿ arÿm amipânih kam ipijâm ne. Nãm â Jeju me krâptîmâ ane.

9

Jeju jadjênh'ã ujarênh. *Mat 17.1-13; Ruk 9.28-36*

¹ Ne kam arkum,

—Ba ar amâ arê. Ibâm dja ijâ bēnjadjwÿr rax mē. Dja ba bôx ne ipymao me apytân ar me ajo iba. Dja gar adjâmja akwÿ atîni iraxkôt ipumû, me akadjy ibēnjadjwÿr rax ne ipymakôt ipumû. Mrâmri ne ba ikabēnja, ane.

² Nhyr kam akati amânhkrut ne amânhkrut ne amânhkrut ar'ã apêx nhyr Jeju arÿm krânh prêkti'ã wabi. Nãm Pedrumê Xijagumê Djuâo ar aprôn aro wabin ate ar ro'ã me kâxã dja. Ne kam arÿm ar kuka kônh atemâ aminhipêx.

³ Ne ô kubêkâ arÿm adjênh ne aka: kute kakûm arngrokam aka pyrâk. Ren kubêkâ pônih djwÿnh'ô kubêkâ'ô pôn ren kubêkâ jakao kute Jeju kâ jaka têp kêtumrêx. ⁴ Nhyr kam me kukâmârebê Erijmê Môjdjê arÿm arkum amijo amirît ne. Nãm ar Jejumê abenmâ kabêno dja nhyr ar ar omû.

⁵ Nhyr Pedru kum,

—Be, ujarênh djwÿnh, jakam ne gwaj arÿm bakînhkumrêx. Dja bar ar amâ kirkre'ã irôx nhipex. Dja bar amâ 'ô nhipex, Môjdjê'ã 'ô nhipex, Erijmâ 'ô nhipex, ane. ⁶ Ar madjâ kretikam ne Pedru umaje Jejumâ kabên kajgo jarê.

⁷ Nhyr kam kakrâ'ô arÿm amirît ne ar kuno. Ar kuno nhyr Metîndjwÿnh arÿm kakrâ kurûm kabên nhyr ar arÿm kuma. Nhyr arkum,

—Ikra ne wã. Imã abê:. Tãmwã dja gar kabên man kôt ar amijo aba, ane.

⁸ Nhyr ar te ar abej amibu'ã rît. Nhyr Jeju pydjibit dja nhyr ar omû. Arÿm ne Môjdjê ar ar aêrbê mã tēn arÿm amirît kêt ne.

⁹ Nhyr kam ar arÿm krânh prêkti'ã rwÿk tẽ. Rwÿk tẽ nhyr Jeju arÿm ar kute omûnh'ã arkum karôn arkum,

—Ar aje omûnhja kwârîk wânh jakam me'ômã 'ã adjujarênh kêt. Ba ije amijo inhî ne ibôxja ityk ne akubyn itînkambit dja ga memã 'ã ajarê, ane.

¹⁰ Nhyam kam ar arým 'ã ujarënh kêt. Ne rwýk tën kam aben kukij ne abenmã kum,

—Jeju kute gwaj bamã, “Ityk ne akubyn itñ”, anhÿrja. Mÿj'ã ne amijakre? ane.

¹¹ Ne kam Jejumã kum,

—Mÿkam ne Mõjdjê kukràdjã mar djwýnh memã kum, “Erij kumrëx dja bõx. Nhyam kam totokbê Metñdjwýnh bõx ne ar meo ba”? ane. Mÿkam ne me mã memã ja jarê? ane.

¹² Nhyam Jeju arkum,

—Be, gëdja me'õ kute Erij pyrãk kumrëx bõx ne akubyn Metñdjwýnh'ÿr me kunõ akëx ne. Meo akëx nhyam me arým amim maro ba. Mÿkam ne ba ije amijo inhñ ne ibõxja badjwý amrëbê: me ijã me bakukãmãremã kum,

“Dja arým tokry kumex ma nhyam me memã kanga”, ane?

Nãm me ã ijã anen arým 'ã pi'õk no'õk ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹³ Ne kam ngõmã me angjênh djwýnhbê Djuãõ'ã arkum,

—Ba ar amã arê gar ama. Mrãmri, me'õ kute Erij pyrãk ne arým bõx. Nhyam kam me arým mar kêt ne amikñnhje o bikënhõ ba. Amrëbê: me bakukãmãre kute Metñdjwýnh kabën'ã pi'õk no'õkkam me kute o anhÿrmã kôt ne me arým ã o ane, ane. Nãm krãnh'ã rwýk tëm kôt ne Jeju ã arkum ane.

Kute me karõ punumã àkjêr.

Mat 17.14; Ruk 9.37

¹⁴ Ar rwýk tën kam arým kôt ba djwýnh kwý aro rãm ne ja. Ar arkôt krãnh'ã àbir këtjao rãm ne ja. Nhyam me krãpti ar'ã akuprõ. Nhyam Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmê ar aktã kabëno aben japanho dja nhyam Jeju arým me omũ.

¹⁵ Ne me aërbê bõx nhyam me kunñ kam no tyn kumex ne 'ÿr prõt ne kum,

—Djãm arým ne ga bõx? Djãm arým ne ga bõx? ane.

¹⁶ Nhyam kam abej Mõjdjê kukràdjã mar djwýnh kukij ne memã kum,

—Mÿkam ne ga me akabëno aben japanho dja? ane.

¹⁷ Nhyam kam me krãptikôt me'õ ãmja kum,

—Ujarënh djwýnh, awÿr ne ba bit ikrao itëmmã. Me karõ punu ne o ba nhyam ibê kabën kêt kumrëx. ¹⁸ Nhyam apÿnh kute par djãri pyka'ã kurê nhyam ajmrõ prõt ne àpjãnh ne àpnhirënhõ nõ. Awÿr ne ba bit o itëmmã ga adjãm kêt. Ba kam tu akôt ba djwýnh'ÿr o bõx ne arkum,

—Dja gar ano gé kum ire, ane. Nhyam ar te kute kujaêkmã o dja. Nãm ã me'õ Jejumã ane.

¹⁹ Nhyam kam Jeju me'ÿr akëx ne memã kum,

—Je, me akamingrãny aje amim ikamnhix kêt kumrëx ne ajaxwe. Mÿj dja ijã akati, akamãt kô kute ba me akam arek ar iba? Nã bãm me awÿr bõx ga me ajamakre kêt kumrëx ne prñne akabëno ikaty. Nã bãm te amiwÿr me akam ama ga me arñk ar aba, ane. Ne kam bãmjamã kabën ne kum,

—Amrê akrao tẽ, ane.

²⁰ Nhyam me arým 'ÿr o bõx. 'ÿr o bõx nhyam me karõ arým Jeju pumũn ajte me'õ kraja bñ. Kubñ nhyam arým pykabê tÿm ne àpnhirënhõ nõn ajmrõ prõto nõ.

²¹ Nhyam Jeju arým bãm kukij ne kum,

—Mÿj ne kute bñn kraxkam 'ã amex kute? ane.

Nhyam kum,

—Prîrekam ne kum o krax. ²² Nãm te: kute bîn mexmã ar o ba. Nãm kute kuwymẽ ngôkam rênh krãptĩ. Aje me karôbê utâr mar jabej utâ. Amã ar ikaprîn utâ, ane.

²³ Nhyim Jeju kum,

—Be, Metîndjwýnh umaro kute mýjja kunĩ jakrenh mexi. Me tu amim kamnhĩxkumrêx nhyim arým meo mex. Dja ga tu amim kamnhĩxkumrêx nhyim arým amã akrao mex, ane.

²⁴ Nhyim kam bãm no kangô prôtme ro'ã on kàj bê kum,

—Bênjadjwýr djwýnh, arým ba amim kamnhĩx. Gop ga imã 'itýx jadjà ba gop tu amim kamnhĩxkumrêx, ane.

²⁵ Nhyim me arým itepato prôt ne 'ã bikprônho dja nhyim Jeju arým me omũ. Ne arým me karô punumã bên týx ne kum,

—Me karô, aje me'ô bôktimã kabên kêtme amakkre kêt jadjâr. Ba ne ba amã ikabên ne. On kum anhiren kwãrik wãnh ajte o aba kêtumrêx, ane.

²⁶ Nhyim arým amran bĩno bê mex ne arým kurũm kato. Nhyim arým kute tyk pyrãk ne nõ. Nhyim me krãptĩ 'ã abenmã kum,

—Arým ne akuno. Arým ne akuno, ane.

²⁷ Nhyim Jeju arým ikra 'amýn kãjmã aro tẽ nhyim arým kãjmã dja.

²⁸ Nhyim Jeju arým tẽn kikremã wadjà. Nhyim me kãxã kôt ba djwýnh ar arým me karô jabej kukij ne kum,

—Mýkam ne bar te ije me karô punu kujaêkmã o ane? ane.

²⁹ Nhyim arkum,

—Bir, me karô punu kute wã pyrãk ne 'itý:xi. Dja me Metîndjwýnhmã amijo a'uw ne kum amijajbu. Kambit dja me me karô wã jano nhyim arým memã ire, ane.

Amikukãm tyk'ã ujarênh.

Mat 17.22; Ruk 9.43

³⁰⁻³¹ Ne kam ar arým me kurũm tẽn amũ pykabê Garrêjakôt tẽ. Nãm mebê amijo bipdjuro tẽ. Jeju kute me kãxã kôt ba djwýnh arkum amijã ujarênh prãm. Ne kam mebê amijo bipdjuro tẽ. Tẽn kam arým arkum,

—Ba ije amijo inhĩ ne ibôxja dja me memã ikanga nhyim me arým ibĩ. Nhyim kam dja ityk'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. Ba kam akubyn itĩn, ane.

Ar kute amirax jabej Jeju kukjêr.

Mat 18.1; Ruk 9.46

³² Nhyim ar amim,

—Je tô, mýj'ã ne kabên ja jarê? ane. Ne kam ar kute kukjêr kêt. Jeju kute arkum kabên pymaje ar kute kukjêr kêt.

³³ Ne kam mō:n kam arým krĩrãxbê Kapana'ýr bôx ne kikremã wadjà. Nhyim kam Jeju arkum,

—Pry'ã ar amôrkôt ne gar aktã akabêno aben japanho mō. Mýj'ã ne gar abenmã akabên ne? ane.

³⁴ Nhyim ar arým anhikrê ne. Be, prykôt ne ar amirax mýr jabej abenmã kabên mō. Kam ne Jeju 'ã ar kukij nhyim ar arým pijãm ne anhikrê ne.

³⁵ Nhyim kam nhýn amiwýr ar ku'uw. Kôt ba djwýnhbê 12ja 'uw ne arkum, —Gar ajô araxo kutewa prãm jabej gêdja amijo kajgon me katê tẽn kam tu me kunĩmã àpênh ba, ane.

³⁶ Ne kam arým me prîre'ô nhikra 'amýn o tẽn ar ipôkri kudja. Ne kam kute o kĩnh kadjy kumýn arkum,

³⁷ –Ē, ga, me'ô prîreja pumû, kâtàm mexja pumû. Dja me'ô ikukwakam kum me'ô kute prîre ja pyrâk kînh, kum me'ô kâtàmja kînh ne kam arÿm badjwÿ kum ikînh. Djâm bajbit kum ikînhmâ? Kati, dja me'ô kum ikînh ne kam kum ibâmdjwÿ kînh, ibâm kute ijanorjadjwÿ kum kînh. Nâm â Jeju arkum ane.

³⁸ NhyM Djuão arÿm kum,

–Ujarênh djwÿnh, ba amâ arê. Me'ô gwaj bakôt ba kêt'ô tu me karô punu kute meo ba'â anhidji jarê. 'Ă anhidji jarêh me karômâ kum, “Ba Jeju kukwakam amâ ikabên ne. On kum anhire.” Nâm â anhyro dja bar arÿm omû. Ne kam gwaj bakôt ba kêtam kum, “Kwârîk wânĥ”, ane.

³⁹ NhyM Jeju arkum,

–Kwârîk wânĥ kubê adjâptâr kêt. Be, godja me ikukwakam mÿjja pumûnh kêt nhîpêx, godja me'ô punuo mex, me ja ne me te kute ijâ kabên punu jarênhmâ. ⁴⁰ Be, me kum gwaj bakurê kêtja ne gwaj bajo ôbikwa. Kam kwârîk wânĥ kubê adjâptâr kêt. ⁴¹ Ba ne ba ibê Kritu. Gar ikôt abakam godja me'ô ar amâ ngônĥkrâkam ngô nhôr jabej. Ba dja ba mrâmri kum âpênh mexjao pânhkumrêx. Mrâmri ne ba ar amâ arênhkumrêx.

⁴² NhyM be, me'ô kute me prîre pyrâk ne ajbir kute amim imar ny nhyM kam ren ate me'ôja axwe'â kum apné nhyM ren arÿm kôt axwe nhyM kam ren me ôkre'â kênpoti nhô. Kute memâ axwe'â âpnênh djwÿnhja nhôkre'â kên jabatânh nhô ne ren ngô jabatânhmâ kumê nhyM ren ngô kubî, ja ne kâjê tokry. Tokry ngri. NhyM be kati, Metîndjwÿnh dja prîne o ajkê nhyM tokry ra:x ne. Nâm â Jeju arkum ane.

⁴³ Ga, me kute apÿnh amikukràdjào âpênh jaxwe prâmja pumû. Me kute âpênh jaxwe kangamâ ne Jeju mebê uman memâ kum,

–Ne gar ren ajaxwe kadjy anĥikra nhîkjêo mÿjja punu kupênh prâm mÿj ne gar ren on? Bir, gar ren on krâta. Ne kam ren te anĥikra nhîkjê kêt ne ren atînkam ren akînhkumrêx. Metîndjwÿnhkôt atîh ne ar abakam ren akînhkumrêx. Ne ren aktâ anĥikra râ'ân ren me biknor tokry djâkam tèn ren atokry ra:x ne. Kam ne kuwy pôk râ'â: râ'ân âtyk kêtumrêx. ⁴⁴ Kam kôp kute me kakwÿrja tyk kêt nhyM me kute kuwy pôkjadjwÿ par kêt. ⁴⁵ Ne gar ren ajaxwe kadjy apar nhîkjêo mÿjja punu'ÿr amrânĥ prâm mÿj ne gar ren on? Bir, gar ren on krâta. Ne kam ren te apar nhîkjê kêt ne ren atînkam ren akînhkumrêx. Metîndjwÿnhkôt atîh ne ar abakam ren akînhkumrêx. Ne ren aktâ apar râ'ân ren me biknor tokry djâkam tèn ren atokry ra:x ne. Kam kuwy pôk râ'â: râ'ân âtyk kêtumrêx. ⁴⁶ Kam kôp kute me kakwÿrja tyk kêt nhyM me kute kuwy pôkjadjwÿ par kêt. ⁴⁷ Ne gar ren ajaxwe kadjy ano nhîkjêo aje mÿjja punu pumûnh tÿx prâm mÿj ne gar ren on? Bir, gar ren on kaba. Ne ren kam te ano nhîkjê kêt ne ren akînhkumrêx. Metîndjwÿnh kute me utâr ne ar me kadjy bēnjadjwÿr ne kute ar meo baja'ÿr abôxkam ren akînhkumrêx. Ne ren aktâ ano râ'ân ren me biknor tokry djâkam kuwykam tèn ren atokry ra:x ne. ⁴⁸ Me bakukâmâre ne amrêbê: 'â memâ kum,

“Kôp kute me kakwÿrja tyk kêt nhyM me kute kuwy pôkjadjwÿ par kêt.” Nâm â Jeju arkum ane. Djâm mrâmri ne ar kute aminĥikra, amîpar jakârmâ? Djâm mrâmri ne ar kute aminoo pôxmâ? Kati, ar kute âpênh jaxwe krâ'ÿr ne kangamâ ne Jeju 'â arkum ar kute amîbê amikukràdjâ jakârmâ arê.

⁴⁹ Ne kam arkum,

—Be, kuwykam gêdja me kunî tokry. Kute mrâmri ne me kute Metîndjwýnhmã mry parkam kadjwanhîo mry kunî kangâr pyrâk, ane. Dja me â tokryo tuknîo ane.

⁵⁰ Ne kam ar'ã kadjwanhî jakre ne arkum,

—Be, kadjwanhî mexkumrêx. Godja kadjwanhî ta amikam akry apêx jabej arým o mýjja jakry kadjy punukumrêx ne. On ar aje kadjwanhî mex pyrâk ne abenmã akabên mex, ane.

10

Me kute prô kanga'ã ujarênh.

Mat 5.31, 19.1; Ruk 16.18

¹ Ne kam arým krîraxbê Kapanakam me jamã kàx. Ne tê:n arým ngôbê Djodão nhikjê:mã rên arým pykabê Djudêja'ÿr bôx. Bôx nhym kam me krãptî: ajte 'ã bikprônho dja. Nhym kam ajte memã ujarênh dja.

² Nhym mebê pardjêu arým 'ÿr bôx ne kute we kabên kajgo jabej kukjê:mã ne kum,

—Djãm Metîndjwýnh kukràdjã kôt me kute tu prô kangamã? Nãm me Jeju kute kabên kajgo jarênh kadjy nãrãm â kum ane.

³ Nhym memã kum,

—Be, Môjdjê ne amrêbê: me bakukãmãremã 'ã karô. Mýj ne memã arê? ane.

⁴ Nhym me kum,

—Môjdjê ne memã kum, “Gê me prô'ã pi'ôk no'ôk ne kam kanga”, ane.

⁵ Nhym memã kum,

—Bir, me amakkre kêt kam ne memã prô kanga jarê. Nhym djãm adjakamã ne me â prôo ane? Kati. ⁶⁻⁷ Adjakamã, kute mýjja kunî nhípêxkam ne Metîndjwýnh mymê ni ar ipêx ne memã kum, “Kamã dja me my prô kadjy arým bãmmê nã arkum iren kam arým prôbit'ã ngrã ne.

⁸ Nhym kam ar ï abenã tým ne kam kute ï typdji pyrâk.”

Nãm â Metîndjwýnh memã ane. Kam, djãm ar ï amãnhkrut rã'ã? Kati, ar kute ï pydji pyrâk. ⁹ Be ga, Metîndjwýnh kute abenã ar mênha pumû. Kwãrîk wãnh me'ô abenbê aro bikjêr kêt. Nãm â Jeju mebê pardjêumã ane.

¹⁰ Nhym kam ar akubyn kikrekam tén nhÿ. Nhym kôt ba djwýnh arým Jeju kute memã kabên jarênhja jabej kukij. ¹¹ Nhym arým arkum,

—Gêdja me'ô prô djwýnh kangan kam atemã akãxbê me'ômã kabên ne 'ÿr môn kam arým mrâmri krô'ã o prôn arým axwekumrêx, prôkam axwekumrêx. ¹² Nhym me niredjwý gêdja me mjên kanga nhym kam atemã me'ô akãxbê 'ÿr mô nhym kam arým mrâmri krô'ã o mjên ne arým axwekumrêx. Nãm â arkum ane.

Kum me prîre kînh'ã ujarênh.

Mat 19.13; Ruk 18.15

¹³ Nhym kam ar ja arým Jeju'ÿr me prîreo môn o bôx. Kute me kupênhmã ne ar 'ÿr meo mô. Nhym kôt ba djwýnh ar arým nêje memã bën tÿx. ¹⁴ Nhym Jeju arým ar omûn arým no kã nhân arkum,

—Kwãrîk wãnh arek amrê me prîre iwÿr mô, ane. Kwãrîk wãnh gar mebê adjaptâr kêt gê me arek amrê mô. Â me kute amijo anhÿrbit gêdja Metîndjwýnh me utàn me kadjy bënjadjwÿr ne ar meo ba. ¹⁵ Ê, me kute me prîre pyrâk ne amijo kâtãmjabit gêdja Metîndjwýnh me utàn me kadjy bënjadjwÿr ne ar meo ba. Be, me prîre kute ta amim imarja pumû. Â me kute amijo anhÿr gêdja

Metîndjwýnh me utàn me kadjy bēnjadjwýr ne ar meo ba. Mrāmri ne ba me amā katāt arē. Nām ā Jeju arkum ane. ¹⁶ Ne kam aben totokmā me prīre jamýn me'ā ikra jadjuw ne memā kum,

–Gê Metîndjwýnh ajo djuw mex. Gê Metîndjwýnh ajo djuw mex, ane.

Me'ô nhô nèkrêx kumex'ā ujarēnh.

Mat 19.16; Ruk 18.18; Xim k 6.6; Xij 5.1

¹⁷ Ne kam arým memā kàx ne ajte prykôt tē. Tē: nhyim me'ô arým 'ýr prôt ne arým parbê kônkrāo nhýn kum,

–Ujarēnh djwýnh, ga ne ga amexkumrêx. Ifin rā'ā rā'āmā mýj gédja ba Metîndjwýnh kadjy nê? ane.

¹⁸ Nhyim Jejubê Metîndjwýnh Kra nhyim ta kute kôt kum kator kadjy Jeju kum,

–Mýkam ne ga imā imex jarē? Me'ô pykakam mex kêtikumrêx. Metîndjwýnh pydjibit mex. ¹⁹ Metîndjwýnh kukràdjā ne ga arým ama. Me kute katāt amijo ba'ā kute memā karókôt kukràdjā ne ga arým ama. Nām memā kum, “Kwārīk wānh me par kêt.

Kwārīk wānh me bē prōo adjākīnh kêt.

Kwārīk wānh adjākīnhī kêt.

Kwārīk wānh ajêx ne me kāmex jarēnh kêt.

Kwārīk wānh aje me'ô nhô mýjja o aminhō kadjy kwārīk wānh ajêxnhī kêt.

Me amā abāmmē anā jabēn ar kabēn ma”, ane.

Ja kunī ne ga arým ama. Nām ā Jeju kum ane.

²⁰ Nhyim kum,

–Nā, ujarēnh djwýnh, arým ne ba ibôktikam ja kunī ma. Ne kam kôt ije ar amijo iba rā'ā:n arým ijabatàn ne, ane.

²¹ Nhyim Jeju arek omūnho djan kam kum kīnhkumrêx ne kum,

–Be, mýjja pydji ne kute akukrà rā'ā. On tēn memā anhō mýjja wā ngràn pānh pi'ók kaprī byn me 'uwti, me ô mýjja kêtjamā angān o me kīnh. Ne kam amrē iwýr tēn mā ikôt ajkamē. Dja ga ā anen kam arým kàjkwakam anhō mýjja mex kumex. Ne kam ijā amijakren aje pīte'y mýnh mān prābê amā atokry pyma kêt ne amā ijabê rā'ā ne mā ikôt ajkamē.

²² Jeju ā kum ane nhyim arým kam kaprī:re ne. Ne kam akêx ne mā tē. Kaprī:re ne tē. Be, ô nèkrêx ne kume:x. 'Ā maje ne mā kaprīren tē.

²³ Nhyim kam Jeju kôt ba djwýnh ar'ýr akêx ne arkum,

–Nèkrêx ne kute me kukrà prāmā. Me ô nèkrêx kumex gédja me te Metîndjwýnh kute amim me utār ne ar meo baja'ýr bôxmā, ane.

²⁴ Nhyim kôt ba djwýnh te kute marmā kam no tyn ku'é nhyim Jeju arým arkum,

–Akmere ar, me ô nèkrêx kanàrrām ar baja ne me te Metîndjwýnh kute amim me utār ne ar meo baja'ýr bôxmā. ²⁵ Ba ar amā arē gar ama. Be ga, mry jabatānhbê kameru te: kute aguja tekrax kremā ngjêxmāja pumū. Me ô nèkrêx rūnhdjwý kute urāk. Me te Metîndjwýnh kute amim me utār ne ar meo baja'ýr bôxmā nhyim nèkrêx utā: ne. Nām Jeju ā arkum ane. ²⁶ Nhyim kôt ba djwýnh ja man kam no tyn djan kam kum,

–Je, nhyim mýj me'ô gédja Metîndjwýnh amim utā? ane.

²⁷ Nhyim Jeju arým ar omūnho djan arkum,

–Be, me ne me te: kute amipytār prāmje nhyim be, Metîndjwýnh kute mýjja kunī mar. Kumābit ne amirīt ne. Ta ne kute me utār kôt kute mar, ane.

²⁸ Nhyim kam Pedru kum,

—Ë, arým ne bar inhô mỳjja kunĩmã inhiren mã akôt ajkamẽ, ane.

²⁹⁻³⁰ Nhyr Jeju arkum,

—Ë, godja me'õ imã àpênh ne memã ijã ujarênh tẽm kadjy arým õ mỳjjamã irer jabej, õbikwamã irer jabej. Õ kikre nãr kamy nãr kanikwýnh nãr nã nãr bãm nãr prõ nãr kra nãr õ pykamã irer jabej ba dja ba kum o pãnh ra:x ne. Ne pãnh pyka jakam kum õ mỳjjao akrenh mex ne kum kungã. Ne pãnh õbikwao akrenh mex ne kum kungã. Dja ba kum krãptĩ: kubê 100 ngã nhyr pãnh õ kikre, kamy, kanikwýnh, nã, kra, õ pyka krãptĩ mex ne. Kamdjwý dja me kãtãm me'õ jao bikênhõ ba. Dja ã pykakam ane. Nhyr ije pykao nykam gêdja Metĩndjwýnhkõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx, ane. ³¹ Nhyr be, jakam me rũnhõ kutewaja djãm me kute memã wa rã'amã? Kati. Me ja krãptĩ gêdja me kajgo mex ne me katên tẽ. Nhyr be, me kajgo mex ne me katên tẽmja gêdja me pãnh rũnhõ kutewa. Nãm ã Jeju kõt ba djwýnh arkum ane.

Ajte amikukãm amityk'ã ujarênh.

Mat 20.17; Ruk 18.31

³² Ne kam ar ajte Jejumẽ ro'ã prykõt mõ. Krĩraxbê Djeruxarê'ýr àbir mõ nhyr Jeju tu kum me uma kêt ne ar kukãm tẽ. Nhyr ar te kute marmã kam no tyn mõn arým tĩn prãm. Nhyr kam arým me kãxã aro tẽn arkum amijã ujarênh tẽ. Kõt ba djwýnhbê 12jamã ne amijã ujarênh tẽn kum,

³³ —Ë, ota gwaj arým Djeruxarê'ýr badjãbirn babõxmã. Nhyr kam ba ije amijo inhĩ dja me apýnh me rũnhmã ikanga, me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr arkum ikangan Mõjdjê kukrãdjã mar djwýnhmãdjwý ikanga. Nhyr kam me ikã mex jarên ijã abenmã kum, "Axwekumrêx. Gê me pãnh tu bĩnkumrêx", ane. Ne kam me bajtemmã ikanga. ³⁴ Nhyr me arým ijã bẽno ajkên ikutõn mry kã punuo ikaprêprê:k ne. Ne kam arým ibĩ nhyr ijã akatin akatin akati ba akubyn ifĩn ne. Nãm ã arkum ane.

Ar kute ajte amirax jabej.

Mat 20.20; Ruk 22.24

³⁵ Nhyr kam Xijagumẽ Djuãõ ar arým 'ýr bõx. Djebedêu kute ar irja 'ýr bõx ne kum,

—Ujarênh djwýnh, bar amã arẽ ga prĩne kõt ã ar ijo ane, ane.

³⁶ Nhyr arkum,

—Mýj ne ba ije ar ajomã? ane.

³⁷ Nhyr ar kum,

—Be, dja ga ĩ anhõ me ja kunõ amiptãn prĩne amexkumrêx ne apyma. Memã anhýrkam bar irax ne anhikõ'ã memã nhý, bar ijõ adjubõk'ãnh nhý nhyr ar ijõ adjuge'ãnh nhý. Dja ga ã ar ijo ane, ane.

³⁸ Nhyr Jeju arkum,

—Gêt kon. Nã gãm ar arĩk amim 'ã karõn imã arẽ. Ba ar amã arẽ gar ama. Dja ba ngõnhkrã kam kangõ jao ikõ. Djãm ar aje ipyrãk ne kangõ jao akõm mã? Dja me ngõmã ijadjã. Djãm ar aje ipyrãk nhyr ngõmã me kute ar adjãrmã? Nãm ã arkum ane. Bir, mýj'ã ne kangõ jao kõm ne ngõmã adjãrmã akre? Bir, amitokry kume:x'ã ne akre. Ar kute urãk jabej ne ar kukij. Ar tokryo kute Jeju tokry pyrãk jabej ne ar kukij.

³⁹ Nhyr ar kum,

—Nã. Kadjy ar ije apyrãk, ane.

Nhyr Jeju arkum,

—Mrãmri dja gar aje ipyrak ne atokry kumex ma. Mrãmri dja gar kangô jao ikô nhyr me ngômã ar adjadã. ⁴⁰ Be, djãm ba ne ba ar amã inhikô'ã ar anhÿrmã arê got? Be, Ibãm kute amrêbê: amijo me'ô ar utâr ar ta dja ar inhikô'ã memã nhÿ. Nãm ã Xijagumê Djuão arkum ane.

⁴¹ Nhyr kôt ba djwÿnhbê 10 arÿm ar kabên ma. Ne kam arÿm Xijagumê Djuão arkum àkrê ne. ⁴² Nhyr Jeju amiwÿr ar ku'uw ne arkum,

—Me bajtemkam me bënjadwÿr ne me ari àpênh'ã memã àpnênh ne memã bën tÿx ba. Nãm ã me bajtemkam me rÿnh kute meo bao ane gar arÿm ama.

⁴³ Djãm ar ga aje me kudjwamã? Kati. Ar ga dja gar ã anhÿr kêtumrêx ne. Ar ajô abenkam arax prãm jabej amijo akajgon arkum adjápênh ar aba. ⁴⁴ Ne kam ar ajô aben kadjy abênjadwÿr rax prãm jabej tu amijo akâtãm ne me kunĩmã adjápênh kajgo aba. ⁴⁵ Ba ije amijo inhĩ djãm imã me àpênh kadjy ne ba amrê têt? Kati, ba dja ba memã apê. Me ren ta amijaxwe pãnh tokryn arÿm ty. Nhyr be kati. Me krãptĩ jaxwe pãnh ba dja ba itokryn arÿm ty. Memã idjápênh ja kadjy ne ba amrê têt. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me'ô no rã akubyn rÿt.

Ruk 18.35

⁴⁶ Nhyr kam ar ajte tẽn kam krĩraxbê Djerikokam bôx. Bôx ne kam kato. Nhyr kam Jejumê kôt ba djwÿnhmê me krãptĩmê ne me Djeriko kurÿm kator mô. Kator mô nhyr wãnh Baximêu no rãja pry japkre'ã nhÿ, amijo à'wÿro nhÿ. Ximêu ne kudji. ⁴⁷ Nhyr me abenmã kum,

—Nadjarekam Jeju ne tẽnja, anhÿro kumex. Nhyr arÿm kuman arÿm kum amijo akij ne kum,

—Ë, Jeju, Dawi tãmdjwÿ 'ô. Gop amã ikaprĩ, ane.

⁴⁸ Nhyr me krãptĩ arÿm kum bën tÿx ne kum, “E kum anhikrê”, ane. Nhyr kam tu kum àkjêro bën kum,

—Dawi tãmdjwÿ 'ô, gop amã ikaprĩ, ane.

⁴⁹ Nhyr Jeju arek kum djan memã kum,

—Me ajô tẽn kum arê gê amrê iwÿr têt, ane.

Nhyr me 'ÿr tẽn kum arên kum,

—On akĩnh ne on kãjmã dja. Onĩj amiwÿr ajuw, ane. ⁵⁰ Nhyr arÿm wãnh inôkãti mên ekrux ne kãjmã dja. Kãjmã djan arÿm Jeju'ÿr têt. 'ÿr tẽn arÿm 'ÿr bôx.

⁵¹ Nhyr Jeju kum,

—Mÿj ne ba ije ajomã? ane.

Nhyr no rãja kum,

—Bênjadwÿr, aje inoo mex ba irĩtmã, ane.

⁵² Nhyr Jeju kum,

—Ga ne ga arĩt kadjy tu amim ikamnhĩxkumrêx ne iwÿr bôx. Kam dja ba arÿm ajo mex. Aj mã, ane.

Nhyr kum kabênmê ro'ã arÿm rÿt mex ne arÿm Jejukôt pry'ã têt.

11

Jeju rax ne Djeruxarêmã àr.

Mat 21.1; Ruk 19.28; Dju r 12.12

¹ Nhyr Jejumê ar prykôt mō:n kam krĩraxbê Djeruxarê kuri krĩ ngrire ja'ÿr bôx. Krãnhrebê Oriwêre'ã rwÿkbê ne krĩ ngrire jabê Bepadjêmê Betanhamê. 'ÿr bôx nhyr kôt ba djwÿnh amãnhkrutmã kum,

² —Pry ja'ã dja gar arek katàt krīwāmā tē. Nhyṃ ar akutā pry kator kraxkam dja gar mry'ã krī jabatànḥ nyrewā pumū. Nhyṃ me kute pī maktā òkre djē nhyṃ ãmwā. Kraxje me'ò mry wā'ã krī kêt. Dja gar 'ãpre bôn amrē o tē. ³ Godja me'ò 'ã ar amã kabēn jabej ne ar amã, “Mýj kadjy”? ane gar kum, “Bēnjadjwýr 'ã tēm prām. Dja 'ã tēn kam akuby:n amã ano.” Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴ Nhyṃ kam ar 'ýr tē. Tē:n kam arým mrymā kato. Kikre'ò jajkwa krekre tãri ne me mry 'ãpre nhyṃ dja. Pry kēnhkam ne mry dja nhyṃ ar arým 'ãpre bô. ⁵ Nhyṃ ar bu'ã me ku'ēja ar kukij ne arkum,

—Mýj kadjy ne gar mry 'ãpre bô? ane. ⁶ Nhyṃ Jeju kute arkum 'ã karô kôt ne ar ã memã ane. Nhyṃ me arým arkum, “Ajrã”, ane.

⁷ Nhyṃ ar arým Jeju'ýr mryo tēn o bôx. Ne kam ar aminhõ kubêkào kum mry'ã aty. Nhyṃ kam 'ã nhý. ⁸ Nhyṃ kam me krãptídjwý kukãm kum pry'ã atyo mõ. Aminhõ kubêkào kum atyo mõ. Nhyṃ me kwý bu'ã kapôt'ýr mõn pi'ò nhikēn o bôx ne kukãm kum pry'ã o atyo mõ. Nhyṃ arým 'ã tē. ⁹ Nhyṃ me kwý kukãm mõ, o ãkjēr mõ nhyṃ me kwý kôt o ãkjēr mõ. Nãm me o ãkjēr mõn kãj bê abenmã kum, Metíndjwýnhmã kum,

—Jejubê me inhõ Bēnjadjwýr rax. ãm mexkumrēx. Kam me ikī:nhkumrēx. Gê on me ipytã. Gê Metíndjwýnh o kīnh rax. Metíndjwýnh kukwakam ne arým me bakadjy bôx. ¹⁰ Arým me bakukãmãre Dawi kudjwa kute me ijo ba kadjy ne bôx. Gê me kãjkwakamdjwý Metíndjwýnhmã nextire jarēnho kumex. Gê on me ipytã, ane.

¹¹ Nhyṃ arým krīraxbê Djeruxarēkam bôx. Bôx ne kam Metíndjwýnh nhõ kikretimã wadjã. Ne kam amibu'ã mýjja kunī pumũho tē. Nhyṃ kam arým 'ã amykry mex ne. Nhyṃ kam kôt ba djwýnhbê 12mē amũ krī ngrirebê Betanha'ýr tē. 'Ýr tē:n kam bôx.

Ar kute tu amim Metíndjwýnh kamnhĩxkumrēxmã 'ã ujarēnh.

Mat 21.18

¹² Nhyṃ ar'ã akati nhyṃ arým Betanha kurũm tē. Ne kam kum prãm ne. ¹³ Nhyṃ wãnh pidjóbê pigēre'ò dja nhyṃ amybým 'ò pumū. Ne kute ó jabej kadjy 'ýr tēn 'ýr bôx. Ne te ó jabej nhyṃ ó kêt ne 'óbit nhyṃ arým omũ. Kraxje ó'ã mytyrwý kator kêt rá'ãkam ne ó kêt. ¹⁴ Nãm omũn tu pidjómã kum,

—Jakam dja ga adjó kêt kumrēx nhyṃ me adjó krēn kêt ne, ane. Nhyṃ kôt ba djwýnh arým kuma.

Kute kikreti nêje me anor.

Mat 21.12; Ruk 19.45

¹⁵ Nhyṃ kam ar tē:n kam krīraxbê Djeruxarēkam bôx. Kam bôx nhyṃ kam Jeju Metíndjwýnh nhõ kikretimã tēn wadjã. Nhyṃ me kute memã mýjja nhõr djwýnh kumex. Nhyṃ me kute memã mýjjaõ pãnh ne amim byr kadjy 'ã kumex. Nhyṃ arým bõm me rēnho dja. Nhyṃ me kute me ó pi'òk kaprī pãnh memã kikreti nhõ pi'òk kaprī nhõr kadjy me kumex nhyṃ mebê pīponho àpanho tē. Nhyṃ me kute tut nhõr djwýnhdjwý kumex nhyṃ mebê krī djã nhikô rēnho tē. ¹⁶ Ne mã mebê àptãro djan memã kum,

—Kwãrīk wãnh on Metíndjwýnh nhõ kikreti katikôt me ajēnho aba kêt, ane.

¹⁷ Ne kam memã kum,

—Amrēbê: ne me bakukãmãre Metíndjwýnh kabēn'ã pi'òk no'òk ne. Kamã Metíndjwýnh ta memã kum,

“Inhõ kikreti ja'ã dja me abenmã kum,

'Apÿnh me ò pyka kunîkôt me kute Metîndjwÿnhmã kabên kadjy ne ò kikreti wã', ane.

Dja me ã inhô kikreti'ã abenmã ane."

Nãm ã Metîndjwÿnh pi'òkkam ane. Nhyim be, me ga ne ga me aje kam me àkînhîo aben pydji djã. Nãm ã Jeju memã ane. ¹⁸ Nhyim Mòjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bènjadjwÿrmê arÿm Jeju kabên ma. Ne kam 'ã aben maro nhÿn abenmã kum,

—Je tô mÿj dja gwaj baje Jeju bînmã on? ane. Me kum umakam ã abenmã ane. Me kâtãm kunî Jejukam no tyn kum kabên kînh ne kumex. Nhyim kam me rûnhja kum uma.

¹⁹ Nhyim kam Jeju ar'ã para nhyim ar arÿm krîrax kurûm katon tẽ.

Ar kute tu amim Metîndjwÿnh kamnhîxkumrêxmã 'ã ujarênh.

Dju r 14.13; Xij 1.6; Dju k 5.14

²⁰ Nhyim ar'ã akati nhyim ar ajte pidjôbê pigêre 'ãnh tẽn omû. Nhyim arÿm arêrmê kunî ngrã ne. ²¹ Nhyim Pedru akubyn amijo tẽn Jeju kabên man kum, —Ujarênh djwÿnh ota, aje pidjôbê pigêre kangrônghja arÿm ngràn dja, ane.

²² Nhyim kam arkum,

—Gora ar tu amim Metîndjwÿnh kamnhîxkumrêx. ²³ Ba ar amã arê gar ama. Gorên me'ò krânhwãmã kum, "On amikaban ngô jabatàngh müjakam môn tÿm", ane. Ne ren òkre kadjwÿnhbê amim,

"Kon, birãm dja ipêx, kon", anhÿr kêt ne tu kadjy amim kamnhîxkumrêx ne ren amim, "Be, mrãmri dja ikabên kôt ã imã o ane", ane. Kute ren ã amim anhÿrkam ren krângh mrãmri ã amijo ane. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx.

²⁴ Kam aje mÿjja kunîo Metîndjwÿnhmã adjã'wÿrja dja gar tu kadjy amim kamnhîxkumrêx nhyim arÿm ar akabên kôt ã ar amã o ane. ²⁵ Ga kam ar aje Metîndjwÿnhmã adjã'wÿro adjãmkam amimaro dja. Me'òkam angyrk jabej amimaro dja. Godja gar me'òkam angyrk jabej on kam angyrk wãnh kum anhiren kam angyrk kêt. Dja gar kam angyrk kêt nhyim kâjkwakam ar Abãmdjwÿ arÿm ar gadjwÿ ar ajaxwe maro aknon ar akam ngyrk kêt. ²⁶ Be, godja gar me'ò, axwe'ò mar rã'ã jabej ne kam angyrk rã'ã jabej nhyim ar Abãmdjwÿ ar ajaxwe mar rã'ãn ar akam ngyrk rã'ã ne. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnhmã ane.

Me kute rax jabej Jeju kukjêr.

Mat 21.23; Ruk 20.1

²⁷ Nhyim ar tẽn kam Djeruxarêkam bôx. Nhyim kam Jeju ajte Metîndjwÿnh nhô kikretikam bôx ne kam ar mrã. Nhyim me rûnh arÿm 'ÿr bôx. Me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bènjadjwÿrmê Mòjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê mebêngêtmê ne me 'ÿr bôx. ²⁸ 'ÿr bôx ne amÿja'ã kute kikreti kurûm me anorja jabej kukij ne kum,

—Mÿj me'ò kabênkôt ne ga ar ã meo anhÿro aba? Mÿj me'ò ne amã me'ã karô ga kam amû ô'ã bôm ar me rênho aba? ane.

²⁹ Nhyim Jeju memã kum,

—Badjwÿ dja ba mÿjja jabej me akukja. Me akumrêx dja ga me imã arê. Ba kam arÿm badjwÿ ije mÿj me'ò kabênkôt ar me anoro ibaja me amã arê.

³⁰ Djuão kute ngômã me angjênhja djãm me kabên kôt ne arîk ar ngômã me angjênhho ba? Nâr djãm Metîndjwÿnh kabênkôt? Goja imã arê, ane.

³¹ Nhyim kam me abenkam kangan abenmã kum,

–Je mỳj dja gwaj kum nē? Dja gwaj kum “Metĩndjwỳnh kabēnkôt”, ane nhyam kam gwaj bamā kabēn 'ō jarēn gwaj bamā, “Bir be, mỳkam ne ga me amim Djuāo kabēnja mar kēt ne”? ane.

³² Nār dja gwaj kum, “Me kabēn kôt ne tu arik ar ngômā me angjēnho ba”, ane nhyam kam me krāptĩ ren o ngyrk ne kum gwaj bakuré gwaj ren kam bamā me uma ne. Me kātām ja ne me arỳm Djuāo kabēn man kum kĩnh ne, ne o Metĩndjwỳnh kukwakam kabēn jarēnh djwỳnh ne. Dja gwaj kum ane nhyam me arỳm o ngyrk ne.

³³ Nām me ā abenmā anen kam Jejumā kum,

–Kon ne. Ar ije mar kēt. Mỳj me'ō kabēnkôt Djuāo kute ngômā me angjēnhja ar ije kôt mar kētē, ane.

Nhyam kam memā kum,

–Bir be, dja ba badjwỳ me amā arēnh kēt ne. Mỳj me'ō kabēnkôt ije ar meo iba ja dja ba me amā arēnh kēt ne, ane.

12

Pidjôo djuw mex djwỳnh jaxwe'ā ujarēnh.

Mat 21.33; Ruk 20.9

¹ Ne kam memā apỳnh kukràdjà djàri'ā memā mỳjja jakren memā 'ā ajarēn memā kum,

–Be, me'ō arỳm amim pidjô kwỳ kren kadjy bu'ā kēno kôkayro kum o ipôk ne. Ne kam pidjô janēnh djāmā kren ipēx. Ne pidjô pumũnh djwỳnh ku'ē djà'ā par prēkti nhípēx. Ne kam me kwỳmā kum, “Gora me imā o djuw mex. Gora gē abatānh ne ô ga amim kwỳo atom ne imā mũm kwỳo atom.” Nām ā me kwỳmā ane. Mebē idjaer'ā ne Jeju pidjô jakren me rũnh'ā pidjôo djuw mex djwỳnh jakren Metĩndjwỳnh'ā ò pidjôkô djwỳnh jakren kam arek memā 'ā ujarēnho djan memā kum,

–Õ pidjôkô djwỳnh ā me kwỳmā anen kam atemā pyka 'ômā tē. Ne kam kam wānh ar ba. ² Nhyam arỳm pidjôja tuk ne kumex. Nhyam kam ò pidjôkô djwỳnhja arỳm 'ā mytyrwỳ jakren kam 'ỳr ò àpēnh jano. Kute memā arēnh nhyam me kute kum pidjô kwỳo atom ne kute kôt anor kadjy ne 'ỳr ano.

³ Nhyam kam 'ỳr tēn bôx nhyam kam me kute pidjôo djuw mexja ate me'ōjao tỳm ne kaprēprē:k ne. Nhyam mā akubyn 'ỳr ŷkam tēn 'ỳr bôx. ⁴ Nhyam ajte ò pidjôkô djwỳnhja pānh 'ỳr me'ōjadjwỳ jano nhyam 'ỳr tēn 'ỳr bôx nhyam me bĩn punun kum pijām jadjān ano. ⁵ Nhyam kam ò pidjôkô djwỳnh 'ỳr ajte ò àpēnh 'ō jano nhyam 'ỳr tēn 'ỳr bôx. Tām wādjwỳ ne me tu kubĩ. Nhyam kam aben totokmā me'ỳr ò àpēnh krāptĩ jano nhyam me kwỳ titik ne kwỳ pa.

⁶ Nhyam kra djwỳnh pydji, kum kra jabēja 'ā ne arỳm amim, “Godja ikra me'ỳr bôx nhyam me arỳm mar jabej”, ane. Ne arỳm me'ỳr ano nhyam me'ỳr bôx.

⁷ Nhyam kam me abenmā kum,

–Be, kra ne wā. Gwaj on kubĩ. Tām wā dja bām kum mỳjja kunĩ ngā, ò nèkrēx kunĩ kanga, ane. Gwaj on tām wā bĩn kam amim ò nèkrēx, ò mỳjja, ò pidjôja kunĩo aminhō, ane. ⁸ Ne kam o tỳm ne kubĩn arỳm pidjôkô kurũm bõm kumē.

⁹ Be, mỳj gēdja ò pidjôkô djwỳnhja me ja on? Bir, dja me'ỳr tēn me'ỳr bôx ne me imex ne kam ò pidjôkôja atemā me ja'ômā kungā. Nām ā Jeju me rũnhmā ane. Amijā ne ò pidjôkô djwỳnh kra jakren Metĩndjwỳnh kukwakam kabēn jarēnh djwỳnh'ā ne ò àpēnh jakre. ¹⁰ Nhyam kam Jeju ajte memā me kukāmāre kabēn jarēn memā kum,

—Amrêbê: ne me bakukâmâre memâ Metîndjwÿnh kabên jarên memâ kum, “E kum kên ja ne me kute kikreo âm djwÿnhja kute kikremâ armâ te omÿn kam bôm kumê.

Kên ja ne arÿm kute kikremâ o kajpar, kum o kajpar tÿxi.

¹¹ Bênjadjwÿr djwÿnh ta ne ã kêno ane gu me omÿn kam bamâ mexkumrêx”. Nâm ã me bakukâmâre memâ anen arÿm ‘ã pi’òk no’òk ne. Djâm me aje omÿnh ne mar kêt? Nâm Jeju ã me rÿnhmâ ane. Nâm amijâ kên jakre. Ne me rÿnh’ã kikreo âm djwÿnh jakre. Mrâmri ne me rÿnh kute kikreo âm djwÿnh pyrâk ne arÿm Jeju kanga. Me rÿnh kute kanga’ã ne Jeju me rÿnhmâ ja jarê.

¹² Nhyim me amin,

—Be, gwaj bajâ ne pidjôo djuw mex djwÿnhmê kikreo âm djwÿnh jakre, ane. Ne bit kute o tÿmmâ te ‘ã amijakre. Me krâptî pymaje ne me te ‘ã amijakren arÿm mã tê.

Xedjamâ pi’òk kaprî nhôr’ã ujarênh.

Mat 22.15; Ruk 20.20; Rô 12.1

¹³ Ne kam Jeju’ÿr mebê pardjêu kwÿmê Erodji nhô me ja kwÿ jano. Jeju bênjadjwÿr’ã kabên punu jabej ne me me ja jano. Godja bênjadjwÿr’ã kabên punu’ô jarê nhyim me arÿm bênjadjwÿrmâ arê. Kadjy ne me Jeju’ÿr bôx ne kum,

¹⁴ —Ujarênh djwÿnh, ba me arÿm ama. Ga ne ga akabên katâtukumrêx. Amâ me rÿnh puma kêt. Me rÿnhmê me kajgomê ne ga memâ akabêno aben pyrâk ne me imâ Metîndjwÿnh kukràdjâ’ã adjujarênh mexkumrêx. Me bênjadjwÿr rÿnh kunî nhô bênjadjwÿr raxbê Xedja. Mebê idjaer kute o me bajtemja. Djâm Metîndjwÿnh kukràdjâ kôt ne gu me baje bênjadjwÿr Xedjamâ pi’òk kaprî nhôrmâ? Nâr kon. Goja on ar imâ arê. ¹⁵ Dja gu me kum kungâ nâr dja gu me kubê nè? Nâm me ã Jejumâ ane.

Nhyim arÿm me ‘êxnhîkôt tu me kuman memâ kum,

—Nok ba ren me amâ, “Metîndjwÿnh kabên kupa’ã ne me kum ôro ba”, ane ga me ren memâ kum, “Be, Jeju axwekumrêx. Ga, kute bênjadjwÿr raxbê Xedjabê pi’òk kaprî nè prâmja pumû”, ane. Amrê imâ ngônphonho pi’òk kaprîo tê ba me amâ omÿ, ane. ¹⁶ Nhyim me kum o tên kungâ nhyim arÿm memâ kum,

—Mÿj me’ô ne ‘ã karôja? Ne mÿj me’ô ne ‘ã idji jêtja? ane.

Nhyim me kum,

—E kum be, Xedja nhô, ane.

¹⁷ Nhyim Jeju memâ kum,

—Bir be, ô pi’òk kaprî. Dja ga me kum angâ nhyim be, Metîndjwÿnh nhô mÿjjabit dja ga me Metîndjwÿnhmâ angâ, ane. Nâm memâ ane nhyim me te kute kutâ mÿjja’ô jarênhmâ kam no tyn dja. Ne kam arÿm kum kâx ne mã mô.

Me tyk akubyn tÿn mÿr jabej me Jejumâ kabên.

Mat 22.23; Ruk 20.27; Tex k 4.16; Ap 20.4

¹⁸ Nhyim kam mebê xadjudjêu kwÿ ‘ÿr bôx. Mebê xadjudjêu ne me arîk memâ kum,

—Be, me tyk akubyn tÿn prâm kêtkumrêx, anhÿr ar o ba. Me ja ne me ‘ÿr bôx ne kukij ne kum,

¹⁹ —Ujarênh djwÿnh, me bakukâmâre Môjdjê ne amrêbê: me bamâ,

“Godja me’ô prô’ÿr môn kra kêt rã’ân tyk jabej mÿj dja me nè?

Bir, dja kamymê ar aben djâkam ikwâja’ô ‘ÿr mô. Ne kam kum kra djin kukrij nhyim abatânh ne.

Me kute 'ã abenmã kum, 'Be, kamy tyk kra ne wã', anhÿr ne kute kamy tyk mar tÿx rã'ã kadjy."

Nãm ã me bakukãmãre Môjdjê me bamã ane. Nãm mebê xadjudjêu ã Jejumã ane. ²⁰ Ne ajte kum,

—Be, kamybê 7 ne axikôt apôx. NhyM kutewaja prô'ÿr mō. Prô'ÿr mōn kra kêt ne ty. ²¹ NhyM atãrija pãnh 'ÿr mōn kam ajte ty. NhyM pãnh atãrija 'ÿr mōn kam kra kêt rã'ãn ajte ty. ²² Be, nãm ar ã o anhÿro tēm tãmtã: nhyM arÿm kutapureja aro ino ren 'ÿr mōn adjwÿnhdjwÿ ty, kra kêt ne ty. NhyM arÿm ar prōja arkôt ty, kra kêt rã'ãn ty. ²³ Ar kubê 7 ne ar aben totokmã kamy prô'ÿr ba. Godja we ar kunĩ akubyn tÿn ne àbir jabej we àbirkam nhÿnh kamyja dja 'ÿr mō? ane. Me ta kute we me tyk akubyn tÿn kêt jarēnh mÿr jabej ne me ã Jejumã ane. Me kute o àpanh nhyM binhikrēnh kadjy nàràM ne mebê xadjudjêu ã kum ane.

²⁴ NhyM Jeju arÿm memã kum,

—Me aje Metÿndjwÿnh kabēn'ã pi'òk no'òk mar kêt ne me aje Metÿndjwÿnh tÿ:xkumrēx mar kêt. Nã gãm me arĩk Metÿndjwÿnh kupa'ã memã 'ã ajarē. ²⁵ Be, me tyk ne akubyn tÿnkam djã ne me ajte abenwÿr ba? Kati, akubyn me tÿnkam ne me abenwÿr ba prãm kêt kumrēx. Kam dja me kute kãjkwakam kadjy mrãnh djwÿnh pyrãk. ²⁶ Be, mrãmri me tyk akubyn tÿnkumrēx. Amrēbê: ne Metÿndjwÿnh me bakukãmãre Môjdjēmã kabēn jarē. Me tyk akubyn tÿn'ã kabēn jarē nhyM 'ã pi'òk no'òk. Djãm me aje pi'òkkam omÿnh kêt, akaòk pòk ne tu mex ne ãm'ã ujarēnhkam Metÿndjwÿnh kute kum,

"Ibê Abraão mē Idjakmē Djako ar ò Metÿndjwÿnh", anhÿrja, djãm me aje pi'òkkam amim arēnh kêt?

Arÿm Abraão ar tyk 'ãtÿmkam ne Metÿndjwÿnh ã me bakukãmãremã ane. ²⁷ Bir be, ar tyk tÿmja Metÿndjwÿnhmã tÿn ne ar ba nÿj pumũ. Djãm Metÿndjwÿnhbê me tyk nhõ Metÿndjwÿnh? Kati. Metÿndjwÿnh ne me tÿn nhõ Metÿndjwÿnh. Me tyk kunĩ ne me kum tÿn. Kam ne ba me amã, "Metÿndjwÿnh ne kubê me tÿn nhõ Metÿndjwÿnh", ane. Nã gãm me kupa'ã memã 'ã ajarē. Nãm Jeju ã mebê xadjudjêumã ane.

Me kute kukràdjã jabej Jeju kukjêr.

Mat 22.34; Ruk 10.25

²⁸ Jejumē mebê xadjudjêumē aktã kabēno aben japanho dja nhyM Môjdjê kukràdjã mar djwÿnh'õ arÿm me'ÿr bõx. Ne Jeju katãt kute memã Metÿndjwÿnh kabēn jarēnhkôt arÿm kuman kam kukij ne kum,

—Metÿndjwÿnh kute katãt me kute amijo ba'ã memã karòkam kabēn jarēnhja kute aben nhipã memã kabēn jarēnhja dja ga amim maro tē. Nhÿnh kabēnja'õ ne mexo kute kunĩ jakrenh? ane. ²⁹ NhyM kum,

—Be, Metÿndjwÿnh kabēn'õ kumrēx mexo kute kunĩ jakrenhja ba amã arē ga ama. Metÿndjwÿnh memã kum,

"Ë, mebê idjaer, gora ikabēn ma. Bēnjadjwÿr djwÿnh, kubê ne Metÿndjwÿnh. Bēnjadjwÿr djwÿnh pydji.

³⁰ Me anhõ Bēnjadjwÿr djwÿnh, me Atÿndjwÿnh dja ga me amã kÿnh, amã abêo katãt me kunĩ, mÿjja kunĩ jakre.

Djãm ajajkwaobit amã Metÿndjwÿnh jabēmã? Kati. Ajamak, akadjwÿnhbê, akukràdjã kunõ dja ga me amã abê:."

Nãm ã Metĩndjwýnh memã ane. Be, tãm ne ja. Metĩndjwýnh kabẽn'õ kumrẽx mexo kute kabẽn kunĩ jakrenh ne ja. ³¹ Ne kam atãri Metĩndjwýnh ajte memã kum,

“Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga me amã amijabêja pyrãk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane.”

Nãm ã Metĩndjwýnh memã ane. Atemã kabẽn'õ mexo kute ja jakrenh kêt. Nãm ã Jeju kum ane.

³² NhyM Mõjdjê kukràdjã mar djwýnh kum,

–Ujarẽnh djwýnh, kõt ne ga arê. Mrãmri Metĩndjwýnh pydjibit. Atemã'õ kêtukumrẽx. ³³ Dja me kum kĩnh, kum abêo katãt me kunĩ, mýjja kunĩ jakre. Djãm ajkwaobit kum Metĩndjwýnh jabêmã? Kati. Amak, kadjwýnhbê, kukràdjã kunĩo dja me kum abê: Ne kum amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne me kum amijabêja pyrãk dja me ã kum amibu'ã me ja jabêo ane. Akabẽn ja ne mexo Mõjdjê kabẽn kunĩ jakre. Dja me Metĩndjwýnh kabẽnja man kõt ar amijo ban arým mexkumrẽx nhyM me kute Metĩndjwýnhmã mry bõrja mexo me tẽp kêtukumrẽx. Me kute kum apýnh mýjja nhõr kunĩja mexo me tẽp kêtukumrẽx. Nãm ã Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhja Jejumã ane.

³⁴ NhyM kam õkre kadjwýnhbê amim,

–Be, tãmwã ne ikabẽn kõt kabẽn mexkumrẽx, ane. Ne kum,

–Be, Metĩndjwýnh kute amim apytãr ne ar ajo ba 'yr, ane. NhyM me ajte ijukri Jeju kukjêr kêt. Kabẽn mex pymaje ne ajte kukjêr kêt.

Kritubê mýj me'õ tãmdjwý jabej kute me kukjêr.

Mat 22.41; Ruk 20.41

³⁵ NhyM kam Jeju ajte Metĩndjwýnh nhõ kikretikam tẽn bõx ne memã Metĩndjwýnh kukràdjã'ã ujarẽho djan kam memã kum,

–Be, Mõjdjê kukràdjã mar djwýnh ne me memã kum, “Kritubê ne Dawi tãmdjwý”, anhýr ar o ba. Be, djãm Kritubê Dawi tãmdjwýbit? Kati, kubê ne Dawi nhõ Bẽnjadjwýrdjwý, ane. ³⁶ Ne kam memã me kukãmãre Dawi kabẽn jarẽn memã kum,

–Be ga, me bakukãmãre Dawi ta kute memã 'ã ujarẽnhja pumũ. Metĩndjwýnh Karõ kukwakam kute memã Kritu'ã ujarẽnhja pumũ. Nãm memã kum,

“Inhõ Bẽnjadjwýrmã ne Bẽnjadjwýr djwýnh kabẽn ne kum,

'Amrê idjubók'ãnh nhý, Abẽnjadjwýr raxkam idjubók'ãnh nhý.

Ikam ama ba amrê awýr akurê djwýnhõ mõ ga me kwýo apardjan me kwý nhimex.’

Nãm ã Metĩndjwýnh inhõ Bẽnjadjwýrmã ane”, ane.

Bir be ga, Dawi kute kum “Abẽnjadjwýr rax”, anhýrja pumũ. ³⁷ Mýkam ne me 'ã Dawi tãmdjwý kajgo jarê? Djã nãm o tãmdjwý kajgo? Kati, Dawi ta ne kute o õ Bẽnjadjwýr rax. Nãm Jeju ã memã ane nhyM me krãptĩtija kum kabẽn kĩ:nhkumrẽx ne.

³⁸ NhyM arek memã ujarẽho dja:n memã kum,

–Gora me aminêje me omũ. Aminêje Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhwã pumũ. Be, me ja ne me kute amibẽn kadjy kute kubêkã jabjêtitibit jangjênh prãmukumrẽx. Ne ajte me krãptĩ nhípókri kute memã amibẽn nhyM me kute memã rũnh jarẽnh ne kute memã kum, “Bẽnjadjwýr, djãm ga, djãm ga”? anhýrja. Ja ne me kum kĩnhkumrẽx. ³⁹ Ne mebé idjaer bikprõnh djãkam nãr me krãptĩ àkuro krĩkam ne memã wan krĩ prãmukumrẽx. Me kute amibẽn kadjy ne me me rũnh krĩ djãkam krĩ prãmukumrẽx. Kwãrik wãnh gar me kudjwa

kêt. ⁴⁰ Nãm me me 'uwtĩ krão apan mebê mỳjja kunĩ akĩ ne kam ajkwaobit Metĩndjwỳnhmã kabẽn rũnh ne, ne kum kabẽn 'ijabjêo ku'ê. Nãm me 'êx ne amijo mex ne kum kabẽn. Be kati, me axwekumrêx. Kam gêdja Metĩndjwỳnh me kurãm memã pãnh rax jarẽn prĩne me kurãm meo ajkê. Nãm ã Jeju memã ane.

Me'ô 'uwtĩ kute ô pi'ôk kaprĩ ngrĩre nhôr.

Ruk 21.1

⁴¹ Nhyam kam me kwỳ itepato mõn bõx. Me kute amikutã Metĩndjwỳnhmã pi'ôk kaprĩ kwỳ nhôr kadjy ne me mõi. Nhyam Jeju arỳm tẽn pi'ôk kaprĩ nhôr djã kõnh nhỹn me omũnho nhỹ. Me ô nèkrêx rũnh krãptĩ ne me aben totokmã kam pi'ôk kaprĩ rũnh ne kurê. ⁴² Nhyam kam me'ô nija 'uwtĩ kubê mjên tyk nhyam ô mỳjja kêtja ngõnhponhreo pi'ôk kaprĩ amãnhkrut ne kubyn o tẽn kam kumê. Ngõnhponhreja ne abenã rênhkam kubê pi'ôk kaprĩ 'ô pydji, ngrĩ:re.

⁴³ Nhyam kam Jeju amiwỳr kõt ba djwỳnh ar ku'uw nhyam ar 'ỳr bõx. Nhyam arkum,

—Ba ar amã arê, me'ô 'uwtĩ ja ne ô mỳjja kêt ne tu me kurãm ô pi'ôk kaprĩ raxo tẽn Metĩndjwỳnhmã kungã. Me kunĩ kurãm pi'ôk kaprĩ raxo tẽn kum kungã. ⁴⁴ Me ja ne me ô pi'ôk kaprĩ kumex ne kam 'ã kãtãm ne kumex. Ne kam 'ã kãtãmja Metĩndjwỳnhmã kungã. Nhyam be, me'ô nija ne ô pi'ôk kaprĩ kêtê, pi'ôk kaprĩ ngrĩre ne tu kum kunĩ ngã. O kute amikadjy mỳjja byr ne krẽn ne tĩn kadjy Metĩndjwỳnhmã kunĩ ngã. Kum 'ô nõr kêtê. Kam ne ba me amã,

—Nãm me kurãm pi'ôk kaprĩ rax ne kum kungã. Mrãmri ne ba ar amã arê. Nãm ã Jeju kõt ba djwỳnh arkum ane.

13

Akubyn bõx kukãm mỳjja apõx'ã ujarênh.

Mat 24.1; Ruk 21.5

¹ Ne kam Metĩndjwỳnh nhõ kikreti kurũm kato. Nhyam kõt ba djwỳnh'õ kum, —Ê, Ujarênh djwỳnh ga, këntio me kute kikreti kwỳ nhĩpêxa pumũ. Kẽnme kũre ã ti:re ane, ane.

² Nhyam Jeju arỳm arkum,

—Be, ar kikretija pumũ. Dja ã me kurê djwỳnh prĩne kikreti ngrãn kẽn aben nhĩby ikwã kunĩ nhikõ rê. Nhyam kam kẽn'õ aben nhĩby nõr kêtumrêx, ane.

³ Nhyam kam ar tẽn kam krãnhbê Oriwêre'ã wabi. Nhyam Jeju arỳm amybỳm Metĩndjwỳnh nhõ kikreti kõnh nhỹ. Nhyam Pedrumê Xijagumê Djuãomê Ångre ar me kãxã kukij ne kum,

⁴ —Ê, ar imã kikreti ngrãnh'ã ajarê. Nhỹnh amex 'õkam dja me bakurê djwỳnh me bawỳr bõx ne kikreti ngrãn ãm djã kapõ? Mỳj gêdja kukãm apõx? Dja bar omũn kam kõt ô akatimã ikaton ô akati ma.

⁵ Nhyam kam Jeju arkum apỳnh mỳjja kukãm apõxmã arkum 'ã ajarênh arkum,

—Gora ar amijã ano tỳx gê me'ô ar amã 'êx ne ar anoo biknor ne Metĩndjwỳnhbê ar ajo akêx kêt. ⁶ Be, me krãptĩ dja ã aben totokmã me'ỳr bõx ne arỳm amijo 'êx. Amijo 'êx ne arỳm amijã imê. Amijã imẽn arỳm memã kum, “Me anhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkati kadjy ne Metĩndjwỳnh ijano ba tẽn bõx. Ba ibê Kritu”, ane. Ne kam arỳm me krãptĩ noo aknon Metĩndjwỳnhbê meo akêx.

⁷ Be, kam dja gar me kute abenwỳr prõt man amybỳm me kute abenwỳr prõt jarênh ma. Kwãrĩk wãnh kam ar atĩn prãm kêt. Ba ne ba kukãm ar amã

'ã ajarê gar arÿm ama. Ja kumrêx gêdja me ã o anhÿro tẽ. Kraxje kute inomã mênh kêt, kute 'ÿr o tẽm rã'ã. ⁸ Nã, apÿnh me ba djari gêdja me abenwÿr prõt ne aben nhimexo ba. Nhy m apÿnh bënjadwÿr rûnh nhõ me dja me abeno kurê djwÿnh ne aben nhimexo ba. Apÿnh pyka djari gêdja kam pyka tertet ne. Nhy m prãmdjwÿ me kwÿ nhimex. Be, me tokry krax ne ja. Ga, me nire kra ãja pumû. Adjÿm. Dja kra ã:n kam arÿm ã: ra:x ne. Me adjwÿnhdjwÿ dja me tokry mô:n kam arÿm tokry ra:x ne. Be, me tokry krax ne ja.

⁹ Be, ar ga dja gar ajaxwe kêt kadjy amijãno dja. Dja me apÿnh me rûnhmã ar akangan me bikprõnh djakam ar atitik ne. Ar aje ijã adjujarênh ar abakam dja me apÿnh me bënjadwÿr rûnhmê me bënjadwÿr kry'ÿr ar ajo mô. Ar ajo mô gar me kabem aku'ê. Memã ijã adjujarênh nhy m me kute mar kadjy me kabem aku'ê. ¹⁰ Nhy m be, me kute amim imar dja me apÿnh me ba djã kunikõt ijã ujarênh ny jarênh kumrêx.

¹¹ Dja me ar ajo rôrôk ne kute memã ar akukjêr kadjy me rûnhmã ar akanga. Kwãrik wãnh gar kam amikukãm akabên 'õ'ã karõ kêt ne kwãrik wãnh amikukãm anhõkre kadjwÿnhbê amim, "Je tô mÿj gêdja ba aminêje memã ikabên ja on"? anhÿr kêt. Be, me kute memã ar akukjêr majmã dja Metÿndjwÿnh Karõ ta ar amã ar akabên mex jarê gar aman arÿm memã arê. Kute ar amã ar akabên jarênh ja dja gar memã arê. Djãm ar ga dja gar memã akabên jarê got? Kati. Karõ ta dja memã kabên jarê.

¹² Nhy m mÿjja kunÿ pyka kõt amingrãnh kadjy dja me kute abeno õbikwa djwÿnh abenmã àkrê. Me rûnh kute me par kadjy dja me memã kamy kanga. Dja bãm memã kra kanga. Dja kra kum nã nãr bãm kurên me rûnhmã ar kanga. Me rûnh kute ar par kadjy ar kanga. ¹³ Ikõt ar abikamênhkam dja me kunÿ kum ar akurê. Ne te kum ar akurê gar ijã adjukanga kêt ne amã ikÿnh tÿx rã'ã ba arÿm ar apytã. Dja me kunÿ kute aminhinomã amimên nhõ akati bõx gar amã ikÿnh tÿx rã'ã ba arÿm ar apytã. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹⁴ Ne kam ajte arkum,

–Be, ar aje ajbir imã, "Ar imã kikreti ngrãnh'ã ajarê", anhÿrja ba ar amã arê gar ama. Dja mÿjja amingrãnh 'ÿr nhy m kam arÿm mÿjja punutija dja. Metÿndjwÿnh nhõ kikretikam dja. Djãm mÿjja punuti Metÿndjwÿnh nhõ kikretikam ãmkam mex got? Dja kam dja gar arÿm omû. Mÿjja punuti djõ'ã dja me mÿjja kunõ ajkên kungrà. Me bakukãmãre Danijeu ne amrêbê: 'ã ajarê. Metÿndjwÿnh kukwakam memã 'ã ajarê. Danijeu ne arÿm memã mÿjja punuti ja'ã ajarên 'ã pi'ók no'ók. Dja gar pi'ók no'ókwã pumûn kam mÿjja punuti pumûn kam kõt ama. Kam gêdja Djeruxarê bu'ã pyka ja nhidjibê Djudêjakam me ja amijã maje krãnh'ÿr prõt ne.

¹⁵ Gêdja me'õ kikre nhimök po'ã ãm jabej kwãrik wãnh akubyn ùrkwãmã nèkrêx'ÿr ãr ne byr ne o tẽm kêt.

¹⁶ Gê purkam ar ba jabej tu umaje prõt. Kwãrik wãnh kute kubêkã jamÿnhmã 'ÿr akêx kêt. Dja tu me ãm kamã amû prõt.

¹⁷ Watÿ:re, akati wãkam me tujarômê me kra karã dja me tokry:. Me mÿjja punuti pymaje prõt ne kam arÿm tokry:. ¹⁸ Dja gar Metÿndjwÿnhmã amijõ a'uw gê na raxkam umaje ar aprõt kêtãmã.

¹⁹ Be, dja me kam tokry kume:xi. Akubyn amijõ tẽn mÿjja kunÿmo krax djã'ÿr amijõ bõx ne ama. Me akukãmãre aben kukãm tokrykõt dja gar me maro tẽ. Dja gar me tokry tûm maro tẽn amiwÿr me tokry maro bõx. Ga, me tokry kume:xja pumû. Be, amrê mÿjja punuti nhõ akati bõxkam dja me tokry katãt me tokry tûm wã kunÿ jakre. Ne amrê me'ã akati mörkam

me tokry nydjwý dja me tokryo mýjja punuti'ã me tokryja têp kêtumrêx.
²⁰ Metündjwýnh ren tokry'ã akati kwý ngri kêt nhy me'õ ren tîn kêtumrêx.
 Be, Metündjwýnh kute amim õ me ja'ã karõ ne kute amijo me utârja kadjy dja arým 'ã akati wã kwý ngri.

²¹ Godja me'õ 'êx ne ar amã, "Ota, jakam arým Kritu bõx ne nhý. Arým ne Metündjwýnh 'ã me õ Bënjadjwýrbê kumkati më nhy jakam arým memã nhý", anhÿr jabej. Nâr me'õ ajte 'êx ne ar amã, "Ota, jakam arým Kritu bõx ne nhý. Arým ne Metündjwýnh 'ã me õ Bënjadjwýrbê kumkati më nhy jakam arým memã nhý", anhÿr jabej. Djãm ar aje me ja marmã? Kati, kwãrik wãnh amim me ja mar kêt.

²² Be, apýnh me ta kute amijo Kritu pyrãk dja me amijo amirít ne. Nhy amũ me jadjwý amijo amirít ne 'êx ne memã kum, "Ba ne ba Metündjwýnh kukwakam me amã idjujarênh iba", anhÿro ba. Dja me me aêrbê mýjja pumũnh kêt kwý nhípêx, kute me noo biknor nhy me kute me'ã abenmã kum, "Mrãmri ne djãm Metündjwýnh kukwakam me kabënkumrêx", anhÿr kadjy. Godja me o me noo biknor ne Metündjwýnhbê meo akêx jabej. Metündjwýnh kute amrêbê amijo me utârja kubê meo akêx ne kute meo ba jabej. Me 'êxnhĩ no týxo kute me akrenh jabej, godja kubê me kwýo akêx ne meo ba jabej. ²³ Be, ar ga dja gar amijã ano týx ne. Ba ne ba mýjja apõx kêtiri kukãm ar amã arê gar arým ama. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁴ Ne kam ajte arkum,

—Nhy me tokryo ku'êwã'ã akati apêxkam dja mýjja rũnh apõx.

"Nhy myt amijo akamãt kô tyk nhy mytyrwý irã kêt.

²⁵ Nhy kanhêti kãjkwa kurũm rõrõk nhy kãjkwakam apýnh mýjja tý:x amingrêk ne."

²⁶ Ba kam ije amijo inhĩ dja ba arým prĩne itý:x ne prĩne imextire ne ipyma:. Ne kam kakrãkõt bõx nhy me kunĩ: arým ibõxkõt ipumũ. ²⁷ Ba kam ikadjy mrãnh djwýnh jano nhy me arým inhõ me ja o atom. Ije amijo me utârja kunõ atom. Dja me kwý kãjkwa krax'ãm mõn meo atomo mõ. Nhy me kwý kãjkwa 'ênhõt'ãm mõn meo atomo mõ. Nhy me kwý aktã kãjkwa nhirê'ãm mõn meo atomo mõ. Dja me apýnh pyka kunĩkõt inhõ me ja kunĩ:o atom. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarê. Gora abej ajkam ama.

²⁸ Be, akubyn ibõx djã nhõ akatija'ã ne ba ije pidjõbê pigêre jakremã. Gora ije 'ã mýjja jakreja ma. Ba ar amã arê gar ama. Dja pidjõ pakã nokã tukam 'õ nhingrã kadjy arým ingrã apõx gar kam arým amexmã kamnhĩx nhy kam arým amex. ²⁹ Bir be, gêdja ba ije ar amã mýjja jarênhja ã apõx mõr ane gar kam arým ijabej rít ne ijabej ajkam ama. Akubyn ibõx djã arým 'ÿr. 'ÿr dja mýjja apõxja. Amex kutã gêdja pi'õ ingrã. Nhy be, ibõx kutã gêdja mýjja pumatija apõx mõ.

³⁰ Nã, mrãmri ne ba ar amã kõt arê. Me akamingrãnyre ja gêdja gar atyk par kêtiri mýjja ja kunĩ apõx. Mrãmri ne ba ar amã arê. ³¹ Ikabën kajgo kêtumrêx. Gêdja pykamê kãjkwa ï apêx. Nhy me, ba ikabën gêdja 'õ biknor kêtumrêx. Mrãmri gêdja ba ije mýjja jarênh ja kunĩ apõx nhy me omũ, ane.

Me kute bõx djã nhõ myt mar kêt.

Mat 24.36; Ruk 12.37; Tex k 5.2

³² Ne kam ajte arkum,

—Be, ba akubyn ibõx djã nhõ akati nâr myt djãm me'õ kute mar? Kati, me'õ kute mar kêtumrêx. Kãjkwakam kadjy mrãnh djwýnhdjwý kute mar kêt.

Ibãmbit ne kute mar. ³³ Dja gar ajaxwebê amijãno djan arek ijabej ajkam ama ne Metũndjwýnhmã amijo a'wý. Mýkam? Bir, ar aje akubyn ibõx djã'ã myt mar kêt kam. ³⁴ Ar aje akubyn ibõx djãkam myt mar kêt kute õ kikkre djwýnh nhõ àpênh pyrãk. Ba ar amã arê gar ama. Be, õ kikkre djwýnh ne arým kurũm anhýr bê tẽmmã. Ne kam õ àpênhmã kikkre'ã karõn arkum apýnh àpênh djã'ã karõ. Ne kre nêje ku'ê djwýnhmã kum, "Gora arek ijabej ajkam ama", ane. Ne kam arým mã tẽ.

³⁵ Kam dja gar gadjwý arek ijabej ajkam ama. Ba ne ba ije õ kikkre djwýnh pyrãk. Ar aje ibõx'ã myt mar kêt. Godja ba parakam ibõx jabej nãr akamãt kõ ipõkri ibõx jabej nãr õkrên'ãnh kãrkam ibõx jabej nãr kryrãm ibõx jabej. ³⁶ Ar arek ijabej ajkam ama. Dja gar ate akrã ba ar ajaêrbê bõx gar ajmã nê. ³⁷ Ar amã ne ba arým ibõx djã'ã karõ. Jakam ne ba me kunimã 'ã karõ. Me arek ijabej ajkam ama. Nãm ã Jeju me kukãm mýjja apõx'ã arkum ane.

14

Me'õ nire kute Jeju nhimõkkam kangõ runh.

Mat 26.6; Dju r 12.1

¹ Be, Metũndjwýnh me irõbê mrãnh nhõ akati nêje arým akati pydji. Kam ne mebê idjaer kunĩ amex kunĩkõt aben pydji. Amrêbê: Metũndjwýnh me kukãmãre nhirõbê mrãnh nhym me kute aben kajmã'ã mar kadjy ne me aben pydji. Kamãdjwý ne me kute djwýponhrebít kur. Metũndjwýnh me irõbê mrãnh nhõ akati nêje akati pydji nhym me kadjy Metũndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ arým abenmã kum,

—Mýj godja gwaj baje me krãptĩ kãxã Jejuo batým ne bĩnmã on? ane. ² Ne ajte abenmã kum,

—Kwãrĩk wãnh gwaj me kute aben pydji djã nhõ akatikam o batým kêt. Gwaj ren o ane nhym me krãptĩ ren o ngyrk ne ren kangao kumex, ane. Metũndjwýnh me irõbê mrãnh nhõ akatikam me krãptĩ bõxja ne me kuman ã Jeju'ã abenmã ane.

³ Be, krĩ ngrirebê Betanhakam ne Jeju nhý. Kamã ne me'õ ã kajêkam tẽ arým mex. Idjibê ne Ximão. Ūrkwãkam ne Jeju õ kwý krẽno nhý. Ō kwý krẽno nhý: nhym me'õ ni arým 'ýr tẽn 'ýr bõx. Nãm 'ýr kẽn jakareo ngõnh byno tẽ. Ngõnhkam ne me kudjý djã kangõo ipu. Idjibê ne nadu. Nãm me prĩne ipêx mex nhym pãnh raxkumrêx. Nãm o tẽn o bõx ne 'ã kutan arým Jeju nhimõkkam kapĩ.

⁴ Nhym bu'ã me ku'ê kwý kõt nokã nhãn abenmã kum,

—Je tõ mýkam ne arým me kudjý djão ajkê? ⁵ Gwaj ren pi'ók kaprĩ kadjy ren memã kungã ne ren pãnh pi'ók kaprĩ rax ne ren kuby. Ren 'ã akrekam pãnhõ denarju kubê 300 jakre. Gwaj ren pi'ók kaprĩ rax byn ren me õ mýjja kẽtmã kungrà. Mýkam ne arým o ajkê? ane.

⁶ Nãm ar anen nijamã akij. Nhym Jeju arým tu ar kabẽn man arkum,

—Kwãrĩk wãnh rã'ã. Mýkam ne gar kum kaprĩ jadjã? Djãm kute ijã kapĩnkam punu got? Kati, mexkumrêx. ⁷ Be, akati kunĩkõt ne ar abu'ã me õ mýjja kêt ar ba rã'ã. Ar aje memã mýjja nhõr prãm tu memã angã. Nhym djãm arek gwaj baro'ã ar baba rã'ãmã? Ba ar amã arê gar ama. ⁸ Dja ba ty nhym me arým ijadjã. Me kute ijadjãrmã ne nija kuma. Kuman arým kum ikaprĩn ijã me kudjý djã kapĩ. Nãm te kute mýjja mexo kute imex pyrãk ne kute imã õrmãn arým tu ijã me kudjý djã kapĩ. ⁹ Ba ar amã arê gar ama. Dja me kãj bê pyka kunĩkõt mã memã ijã ujarẽn nh ny jarẽn mã nijadjwý 'ã ajarê. Kute ijã me kudjý

djà kapĩn'ã ajarẽ. Gêdja me kam aben djô'ã nija mar rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arẽnhkumrẽx. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹⁰ Nhyam kam Djuda Ikadji, Jejukôt ba djwýnhbê 12 'o ne me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhô bẽnjadjwýr ar'ýr tẽ. Kute arkum Jeju kanga kadjy ne tẽ. ¹¹ Ar'ýr tẽn ar'ýr bõx ne arkum,

–Arým ba ije ar amã Jeju kangamã. Nãm ã arkum ane nhyam ar kuman arým kĩnhkumrẽx ne. Ne arým kum kabẽn jarẽnh mãmdjin kum,

–Dja ga ã Jejuo ane bar kam arým amã pãnh pi'ók kaprĩ ngã, ane. Nhyam kam amim,

–Mýj dja ba ije arkum Jeju kanga kadjy on? Nãm ã Djuda amim anhýro ba.

Ar kute ro'ã õ kwý krẽno ino rer:

Mat 26.17; Ruk 22.7

¹² Nhyam kam mebê idjaer kukràdjãkôt me kute djwýponhbit kur nhô akati arým kutewa. Kam ne me apýnh ùrkwãkam Metĩndjwýnhmã mrykĩ'ãtomti pan kuku. Amrêbê: Metĩndjwýnh me irôbê mrãnhja ne me kute kôt mar kadjy ã o ane. Nhyam kôt ba djwýnh ar Jejumã kum,

–Metĩndjwýnh me irôbê mrãnh nhô akatikam gwaj banhõ kwý krẽn kadjy jãm dja bar tẽn ar akutêp gwaj banhõ kwý krẽn djã jadjwýr mex? ane.

¹³ Nhyam arým kôt ba djwýnh amãnhkrutmã 'ã karõn arkum,

–Dja gar krĩraxkam tẽ. Nhyam arým me'õ ngyo ngõnhkam ngõ mýn o tẽ gar omũ. ¹⁴ Nhyam arým kikremã wadjã gar kôt tẽn wadjã. Wadjã ã kikre djwýnhmã kum, “Ujarẽnh djwýnh ne amã kabẽn ne amã, ‘Bamê ikôt ba djwýnhmê ne bar inhõ kwý krẽnãmã. Nãr kadjy inhõ kumoka'ê? Aje me bõx nymã kumoka'ê jarẽnhja, nãr? Dja bar Metĩndjwýnh me irôbê mrãnh nhô akati mar kadjy mrykĩ'ãtomti krê’. Nãm ã Bẽnjadjwýr amã ane”, ane. Be, dja gar ã õ kikre djwýnhmã ane. ¹⁵ Nhyam kam kôjrũm kumoka'ê jabatãnh'ýr ar ajo tẽn ar amã akre. Kam ne gwaj bakutêp mýjja kunĩ nõr pro. Dja gar kam ikutêp gwaj banhõ kwý krẽn djã jadjwýr mex. Nãm ã Jeju arkum 'ã karõo ane.

¹⁶ Nhyam kam kôt ba djwýnh 'ýr tẽ. Ne Jeju kute arkum kabẽn kôt arým mýjja kunĩmã katon arým kam mrykĩ'ãtomti gan õ kwý krẽn djã jadjwýr mex.

¹⁷ Nhyam arým ar'ã para nhyam Jejumê Ar kubê 12 ro'ã kikre'ýr tẽn 'ýr bõx.

¹⁸ Ne kam arým nhý. Åkuro nhý nhyam kam Jeju arkum,

–Ar ajõ ikôt adjãkuro anhýrja dja ga ikurê djwýnhmã ikanga. Mrãmri ne ba ar amã arẽnhkumrẽx, ane.

¹⁹ Nhyam kam ar arým kaprĩren apýnh ar ã djãri aben totokmã kum,

–Djãm ba? Djãm ba? ane.

²⁰ Nhyam arým arkum,

–Be, ar abê 12ja 'o, aje ikôt ngõnhkrãtikam mry kangômã djwý jadjãro anhýrja'õ dja ga memã ikanga. ²¹ Be, ba ije amijo inhĩ ne amrêbê me bakukãmãre ijã Metĩndjwýnh kabẽn no'ók nhyam pi'ókkam me kute ijo anhýrmã arẽnh kôt ne me arým jakam ar ã ijo anhýro ba. Nhyam be, kute ikurê djwýnhmã ikanga djwýnhja dja ã kute memã ikanga pãnh tokry rax ne. Ý, watĩ:re. Tãmja ne ren rwýk kêt ne. Nãm ã Jeju arkum ane. ²² Nhyam ar åkuro nhý: nhyam Jeju arým djwý'õ byn kam o Metĩndjwýnhmã mextire jarẽ. Kum mextire jarẽn arým kokij ne apýnh arkum kungã. Ne kam aminh'ã djwý jakren arkum,

–Inhĩ ne ja. Ar abyn krẽ, ane.

²³ Ne kam ngônhrâkam pidjô kangôjadwÿ byn kam o Metîndjwÿnhmâ mextire jarên arkum kungâ. Nhyr ar kunî o ikô. ²⁴ Nhyr kam amikamrô'â pidjô kangô jakren arkum,

—Ikamrô ne ja. Me krâptî kadjy dja ikamrô prôt. Metîndjwÿnh ne arÿm ikamrô prôt'â memâ kabên ny jarênh mândji, ane.* ²⁵ Ba ar amâ arê gar ama. Ije pidjô kangôo ikômo krâ'yr ne ja. Metîndjwÿnh kute amim ô me ja kunî pytâr ne kute meo bakambit dja ba pidjô kangô nyo ikô. Mrâmri ne ba ar amâ arênhkumrêx. Nâm â Jeju arkum ane.

²⁶ Nhyr kam ar ngre. Ngren arÿm o ino re. Ngrero ino ren arÿm amû krânhbê Oriwêre'ÿr mô.

*Pedru 'êx kukâm kute kum arênh.
Mat 26.31; Ruk 22.31; Dju r 13.37*

²⁷ 'ÿr mô: nhyr Jeju arkum,

—Be, akamâtja tâmkam dja me ijo ajkê gar me umaje aprôt ne ajmâ. Amrêbê: ne me bakukâmâre ar aprôt ne ar abimânh'a'â ajarê. Metîndjwÿnh kukwakam ne me ar ajâ ajarên memâ kum,

“Be, dja ba mrykî'âtomtio ba djwÿnh titik nhyr mry umaje prôt ne ajmâ.” Nâm me â ar ajâ ujarênho anen arÿm 'â pi'ók no'ók ne. Be, akamâtja tâmkam dja gar me umaje aprôt ne ajmâ. Me bakukâmâre kute ar ajâ ujarênh kôt dja gar aprôt ne ajmâ. ²⁸ Nhyr kam me arÿm ibî. Ba ityk ne akubyn itînkam dja ba ar akukâm pykabê Garrêjamâ tê, ane.

²⁹ Nhyr Pedru kum,

—Godja ar kunî prôt ne bimânh jabej ba dja ba arkôt iprôt ne imât kêt ne, ane.

³⁰ Nhyr Jeju kum,

—Kati, mrâmri dja ga arkôt aprôt. Ba amâ arê ga ama. Akamâtja tâmkam ôkrên'ânh kâr kêtîr dja ga amijâ maje ajêx pydji, nhyr arÿm kâ. Ga kam ajte amijâ maje ajêxo amânhkrut ne ijâ memâ kum, “Kati, ije me'ôwâ pumûnh kêtumrêx”, ane. Nhyr ajte kâ. Dja ga â ijâ memâ ane. Mrâmri ne ba amâ arênhkumrêx. Nâm â Jeju kum ane. ³¹ Nhyr Pedru kaj bê ajte kum,

—Gê me gu baro'â gu babîn jabej ba ije amijâ maje ijêx prâm kêtumrêx, ane. Nhyr kam ar kunî â kum ane.

*Pidjôkôkam Bâmmâ amijo à'wÿr.
Mat 26.36; Ruk 22.40*

³² Ne kam mô:n kam Jeju kôt pidjôkôbê Djexema'ÿr bôx. Nhyr kam kôt ba djwÿnhmâ kum,

—Jakam dja gar ikutêp nhÿ. Ba 'ÿr Metîndjwÿnhmâ amijo a'wÿ, ane. ³³ Ne kam Pedrumê Xijagumê Djuão ar aprôn aro mô. Ne kam madjâ kreti:n arÿm kaprî rax ne. ³⁴ Ne kam arkum,

—Ikaprî:re. Arÿm ikaprî kute ibîn 'ÿr. Jânh mân ar idjêje nhÿ gwaj baro'â aminêje barîto nhÿ, ane.

³⁵ Ne kam amû tê. Têmo râm ne ja ne tu mÿrbê tÿm. Tÿm ne arÿm Metîndjwÿnhmâ amijo a'uw. Kute tokry, kaprîbê utâr prâm jabej kum amijo a'uw. Tokry 'ÿr bôx kêt jabej kum amijo a'uw. ³⁶ Ne kum,

* **14:24** Mrâmri ne Jeju kamrô prôt nhyr Metîndjwÿnh arÿm 'â memâ kum, “Arÿm ne ikra tyn kamrô prôt. Jakam dja me tu amim ikra markumrêx ba kam arÿm me axwe maro aknon mekam ingryk kêt ne.” Nâm â Metîndjwÿnh memâ ane.

–Djünwã, djãm abê mỳjja'õ bipdjur? Kati. Aje mỳjja kunĩ nhípêx mar. Itokry, ikaprijabê ipytã. Nãr kon, kwãrĩk wãnh rã'ã ba tu itokry. Djãm ba ne ba amimarkôt ar amijo iba? Kati, akabênkôt ne ba ar amijo iba, ane.

³⁷ Ne kam kãjmã djan ar amãnhkrut ne ikjêkêta'yr akêx ne tẽn ar'yr bõx. Nhyr arek ar õto ikwã. Nhyr Pedrumã kum,

–Je, Ximão, djã nã gãm arek anhõto nõ? Kraxje kô 'iry kêt ne ga anhõto nõ, ane. ³⁸ Ne ar kunĩmã kum,

–Ar aminêje rĩt ne Metĩndjwýnhmã amijo a'wý. Gêdja me te axwe'ã ar amã apnê gar mekôt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wý. Be, ar anhõkre kadjwýnhbê ne gar amã ikabênja kĩnh. Nhyr be, ar aminêje arĩtbê ne gar arekren anhõtdjwa ne, ane.

³⁹ Ne kam ajte amũ tẽn Metĩndjwýnhmã amijo a'uw ne kute õbê kum kabên jarênha kôt ajte kum tãm jarê. ⁴⁰ Ne kam ajte akubyn ar'yr akêx ne tẽn ar'yr bõx. Nhyr ar nokã bã mex ne. Ajte arek õto ikwã. Rerek mex ne arek õto ikwã nhyr ar tok nhyr ar te kute kum kabênmã umaro nhý.

⁴¹ Nhyr kam ajte amũ tẽn Metĩndjwýnhmã amijo a'uw. Kum amijo a'uw ne ajte ar'yr akêx ne ar'yr tẽn ar'yr bõx. Ne arkum,

–Je, djãm arek ar anhõto anhikwã rã'ãã, akõkam kôto anhikwã? Aj, arým itokry djã iwýr bõx 'yr. Ota, arým kute me axwemã ikangamã, ije amijo inhja ne kute memã ikangamã. ⁴² Kãjmã ar dja. Gwaj on me'yr. Ota, arým kute memã ikanga djwýnh bõx, ane.

Me kute Jejuo tým.

Mat 26.47; Ruk 22.47; Dju r 18.3

⁴³ Ne kute arkum anhýro ãm rã'ã nhyr Djuda arým 'yr bõx. Jeju kôt ba djwýnhbê 12 'õ ne kubê Djuda. Nãm 'yr bõx nhyr me krãptĩ me:x ne kôt mõn 'yr bõx. Nãm me kãxdjwa kajgomê kô jamýn kadjy o mõn o bõx. Me rũnh ne me me ano. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmê mebêngêtmê ne me me ano nhyr me 'yr bõx. ⁴⁴ Me 'yr mõr kêtri ne kute memã kanga djwýnhbê Djudaja memã kum,

–Be, ije me'õ nhine kaõrkôt dja ga me omũn arým o tým ne pa 'amý. Nãm Djuda arým ã memã ane. ⁴⁵ Ne kam 'yr tẽn 'yr bõx ne kum, “Ujarênh djwýnh”, anen arým ine kaõ.

⁴⁶ Nhyr kam me arým 'yr mõn 'yr bõx ne o tým ne arým pa 'amý. ⁴⁷ Nhyr me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr raxja nhõ ãpênh mekôt tẽ. Nhyr bu'ã me ku'êja 'õ ne arým õ kãxdjwa kajgo kaban o me'õjamã akabên amak ta, bẽnjadjwýr nhõ ãpênhja jamak ta.

⁴⁸ Nhyr kam Jeju me krãptĩjamã kum,

–Je djãm idjãkĩnhĩ ne ga me aje ijo atým kadjy iwýr anhõ kômê anhõ kãxdjwa kajgomêo mõ? Myt kunĩkôt ne ba ar Metĩndjwýnh nhõ kikretikam ikrĩ, ar memã idjujarênhõ ikrĩ ga me kam kam ijo atým kêt ne. ⁴⁹ Mýkam ne ga me ijo tým? Bir, amrêbê: ne Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh me bakukãmãremã me ajã ajarê. Me aje ijo atým'ã ajarên arým 'ã pi'õk no'õk ne. Nhyr me arým aben djõ'ã arênhõ mõ:. Arênhõ mõr tãmtã arým iwýr o bõx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam arým iwýr o bõx. Ba ar iba: ga me arým jakam ã ijo ane. Me kute me bakukãmãremã me ajã ujarênh kôt ne ga me arým jakam ã ijo atýmõ ane. Nãm ã Jeju me krãptĩmã ane.

⁵⁰ Nhyr kam kôt ba djwýnh kunĩ mã amijã maje prõt ne. ⁵¹ Me'õ abatãnh ny ne kute kubêkã pydjio amikupuja Jeju kôt tẽ. Rinhuo ne kubêkã. Nhyr me

kwý adjwýnhdjwýo tým ne kubê kubêkà 'amýnh týx. ⁵² Nhyr arým amikaban amikôt kubêkâmâ iren tu kajgo mã prôt ne.

Me kute axwe jabej kujêr.

Mat 26.57; Ruk 22.66; Dju r 18.12

⁵³ Nhyr me arým Jejuo mô. Me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr rax'ýr ne me o mô. Nhyr arým me rúnh kunī abeno akuprô. Me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýrmē mebēngētmē Mójdjé kukrâdjâ mar djwýnhmē ne me arým akuprô. Nhyr me Jejuo môn o bôx ne arým me rúnh kabem kudja. ⁵⁴ Nhyr be, Pedru ne Jeju kôt tē, nýjar kum kre rax ne tē. Nhyr me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr rax nhô kikre nhipókri kēnh ngrire nhyr Pedru arým Jejukôt wadjâ. Ne arým bēnjadjwýr nhô krâkamngónhmē ro'ã ànhúnho nhý.

⁵⁵ Nâm me me'ýr Jejuo bôx nhyr kam me rúnh arým me 'éxnhī jabej. Me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýrmē mebēngētmē me rúnh kunī ne me me 'éxnhī jabej. Dja me amānhkrut Jeju'ã 'éx ne memâ kum,

—Ba ne ba axwe kôt omû. Nâm ã ane ba omû, ane. Dja me ane nhyr me arým me kabēn man arým we axwe'ô pānh kubī. Kadjy ne me me 'éxnhī jabej. Ne te abejo dja. Me'ô ar amānhkrut kute axikôt 'ã kabēnja ne me te abejo dja.:

⁵⁶ Nhyr me 'éxnhī krâptī ne me kâjmâ ku'ên arík aben kupa'ãbit axwe jarēho kumex.

⁵⁷ Nhyr kam me'ô ar ja arým kâjmâ djan 'éx ne 'ã kabēn jarēn memâ kum,

⁵⁸ —Tām wã ne memâ kum, “Be, me kute ikrao Metíndjwýnh nhô kikreti nhipêxa dja ba kungrâ. Ne kam Metíndjwýnh nhô kikreti 'ôdjwý nhipêx. Me kute ikrao ipêx kêtja'ô dja ba ipêx. Nhyr ije ipêxo idjâm'ã akati amānhkrut ne ikjêkêbit apêx ba ipêx pa.” Nâm ã Jeju memâ ane bar arým kuma, ane. ⁵⁹ Ne kam ar jadjwý kute memâ arēnhkam axikôt Jeju'ã kabēn jarēnh kêt ne arík aben kupa'ãbit arê.

⁶⁰ Nhyr kam me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr raxja arým kâjmâ djan me ipókri djan Jeju kukijn kum,

—Ga, ar kabēnja ma. Djâm aje aminêje akabēn'ô jarēnh prām kêt kumrêx? On imã amikôt amijarê, ane. ⁶¹ Nhyr tu anhikrê.

Nhyr me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr rax ajte kukijn kum,

—Djâm abê me babê idjaer nhô Bēnjadjwýrbê dumkati, nēn? Djâm mrāmri abê Kritu? Djâm abê Metíndjwýnh Kra? ane.

⁶² Nhyr Jeju kum,

—Kôt ne ga imã arê. Ba ar amã arê gar ama. Gêdja ba ĩ Metíndjwýnh pymati djubók'ãnh nhý. Ba ije amijo inhī gêdja ba ubók'ãnh nhý. Ibēnjadjwýr raxkam ubók'ãnh nhý gar ipumû. Ne kam ajte kakrâkôt amrê kâjkwa kurûm itēm kôt ipumû, ane.

⁶³ Nhyr kam me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr rax kute memâ amingryko amirīt kadjy arým amibê kâ kadjô. Amibê kâ kadjôn arým memâ kum,

—Ë, arým ne Metíndjwýnh japyrý. E kum kwãrík wãnh gwaj ijukri me'ô kute axwe kôt omúnha jabej kêt. ⁶⁴ Gwaj bakunī ne gwaj arým kute Metíndjwýnh japyrý ma. Ta ne amijo Metíndjwýnh rax pytân arým o apýr gwaj kuma. Kute gwaj bamã, “Metíndjwýnh djubók'ãnh inhýrkôt dja gar ipumû”, anhýrkôt ne gwaj arým kuma. Arým ne gar ama. Mýj dja gwaj nē? ane.

Nhyr me kupānh tã 'ã kum,

—Gê me on kubî. Gê me on kubî, ane.

⁶⁵ Nhyam kam me kwÿ nokre kutôn rîtbê nokre'ã pron ajte nokrebê tak ne. Ne kute takmê ro'ã kum,

—Nhyam ne akurwa? Goja me'õ pumûn imã arê, ane. Nhyam krâkamngônhy arÿm 'ã akuprôn tako kumex.

Pedru aminêje 'êx.

Mat 26.69; Ruk 22.55; Dju r 18.15

⁶⁶ Nhyam wãnh Pedru kîkreti parbê ànhûnho nhÿ. Ànhûnho nhÿ: nhyam me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadjwÿr rax nhõ àpênh nija arÿm 'ÿr bõx. ⁶⁷ Ne omûn prîne omûnh mex ne kum,

—Tukwa, gadjwÿ ne ga Jeju kôt ar aba. Krîraxbê Nadjarekam Jejukôt ar aba, ane.

⁶⁸ Nhyam aminêje 'êx ne kum,

—Kati, ije akabênwã mar kêtukumrêx, ane. Ne kam tèn kre tâ dja nhyam kôt arÿm ôkrên'ãnh kã. ⁶⁹ Nhyam bënjadjwÿr nhõ àpênh nija ajte omûn bu'ã me ku'êmã kum,

—Tãmwãdjwÿ ne kôt ar ba, ane. ⁷⁰ Nhyam ajte aminêje 'êx ne kum, “Kati”, ane. Nhyam kãjbê 'âtûm nhyam bu'ã me ku'êja kum,

—Be, mrãmri ne ga kôt ar aba, ane. Abê pykabê Garrêja kra'õ. Garrêjakam me kabên kôt akabênja ma. Bar kôt aman arÿm amã ikato, ane. ⁷¹ Nhyam memã kum,

—Kati. Mrãmri ije me'õwã pumûnh kêtukumrêx. Aje me'õ jarênhwã ije omûnh kêt, ane. Ne kam me'õ kute kum anhÿr kêt mã amikangrôn memã kum,

—Dja ba ijêxnhî jabej gê Metîndjwÿnh pãnh ijo akno. Ta ne arÿm ijêxnhî kêt kôt ima, ane. ⁷² Nãm ane nhyam totokbê ajte ôkrên'ãnh kã. Nhyam kam Pedru akubyn amijo tèn amrêbê Jeju kute kum kabên jarênhja ma. Kute kum,

—Ôkrên'ãnh kãr kêttri dja ga amijã maje ajêx pydji nhyam arÿm kã. Ga kam amijã maje ajêxo amãnhkrut ne ijã memã kum, “Kati, ije tãmwã pumûnh kêt”, ane nhyam ajte kã, anhÿrja ne arÿm kuma. Nãm maro dja nhyam arÿm rerekre 'ÿr bõx. Rerekre 'ÿr bõx nhyam arÿm mu:w.

15

Piratu kute we axwe jabej kukjêr.

Mat 27.1; Ruk 23.1; Dju r 18.28

¹ Nhyam kam me'ã akati, kryrãm nhyam apÿnh me rûnh djari akuprôn arÿm aben kabên ma. Me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadjwÿrmê mebêngêtmê Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê me rûnh kunimê ne me Jeju aben ma. Ne kam arÿm uwpren Piratu'ÿr o môn 'ÿr o bõx. 'ÿr o bõx ne kum kanga. ² Nhyam kam Piratu arÿm kukij ne kum,

—Djãm abê mebê idjaer nhõ bënjadjwÿr rax? ane.

Nhyam kum,

—Kôt ne ga aje arênhwã, ane.

³ Nhyam kam me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadjwÿr ar arîk Jeju'ã axwe krãptî janhô. ⁴ Nhyam tu anhîkrê. Nhyam Piratu kum,

—Ê ama. Djãm ajaxwe krãre ne me amã arê? Djãm aje aminêje akabên'õ jarênh kêtukumrêx? ane.

⁵ Nhyam kum kabên 'õ jarênh kêtukumrêx. Nhyam Piratu te kute marmã kam no tyn nhÿ.

⁶ Be, me irôbê mrânh nhô akatija tãmkam ne mebê idjaer krãptî: arÿm aben pydji. Me kute aben kajmã'ã Metîndjwÿnh me kukãmãre nhirôbê mrânh mar kadji ne me aben pydji. Amex kunîkôt ne bÿnjadjwÿr raxbê Piratu akati jakam mebê ijê djã kurÿm mebê ijê pÿnh ne meo pôx nhyim me mã mrã. Me kute me'ô'ã à'wÿrja ne me kÿnh kadji bôm kumê. ⁷ Ajbir me'ôbê ijê ne idjibê Baraba. Me kute kubê ijê kêtri ne me jakôt me bÿnjadjwÿr'ÿr prôt ne me kwÿ pa. Nhyim kam me arÿm kubê ijê. ⁸ Nãm Piratu Jeju kujjêro dja: nhyim kam me krãptî: arÿm kaj bê Piratumã me'ôbê ijê jarê ne kum,

—Aje mekbê ijêwã'ô kaba gê arek ar me ikôt ba, ane.

⁹ Nhyim arÿm Jeju'ã memã kum,

—Me abê idjaer, we me anhô bÿnjadjwÿr rax ne ja djãm ije me amã kum inhirermã? ane. ¹⁰ Be, Piratu kute memã ja jarênh kêtri ne arÿm me kadji Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿr ma. Nãm ar'ã amim,

—Jeju'ã me krãptîkam ne me rÿnh 'ã ngryk ne imã kanga, ane. Ne kam bit kute kum irermã ã me krãptîmã ane. ¹¹ Nãm 'ã memã kum,

—Djãm ije me anhô bÿnjadjwÿrmã inhirermã? ane. Nhyim me kadji Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿr ar memã kum,

—Kwãrîk wãnh me amã Jeju kÿnh kêt. Dja ga me kum Baraba jarê gê kaba, ane. Nhyim me kãtãm krãptî Piratumã kum,

—Kwãrîk wãnh Jejumã anhîrer kêt. Baraba dja ga kaba, ane.

¹² Nhyim kam Piratu memã kum,

—Be, ga me abê idjaer, aje tãmwãmã anhô bÿnjadjwÿr rax jarênhja mÿj dja ba kam on? ane.

¹³ Nhyim me kaj bê kum, “Pîte'y'ã anhô”, ane.

¹⁴ Nhyim Piratu memã kum,

—Mÿkam? Mÿj ne ajmã o ne ba ije pîte'y'ã nhôrmã? ane.

Nhyim me kaj bê kum,

—Pîte'y'ã anhô. Pîte'y'ã anhô, ane.

¹⁵ Nhyim kam me kÿnhmã Piratu Baraba kaba nhyim arÿm arek ar mekôt ba. Nhyim kam Piratu krãkamngônhamã Jeju jarê. Me kute kaprêprêk kadji memã arê. Nhyim me arÿm mrykã punuo kaprêprê:k ne. Kaprêprêk nhyim Piratu arÿm memã kangan memã arê. Me kute pîte'y'ã nhôr kadji memã arê.

Krãkamngôn kute 'ã bêno bikênh.

Mat 27.27; Dju r 19.2

¹⁶ Nhyim kam me krãkamngôn amÿ bÿnjadjwÿr nhô kikretimã Jejuo môn o wadjã. Kumoka'ê nhidjibê Pretorimã o môn o wadjã. Ne kam me krãkamngôn kãtãm kunî jadjwÿ o akprô nhyim me kunî arÿm 'ã aben pydji.

¹⁷ Me kute 'ã bêno bikênh kadji ne me 'ã akuprô. Ne kam inôkã ryti kamrêkja byn arÿm Jejumã adjã. Ne mrynhlo kajkep ne ikãx ne kum kutu. Nãm me arîk bÿnjadjwÿr rax krãdjê'ã mrynhlî jakren ikãx ne arÿm kum kutu. ¹⁸ Ne kum kabêno kute me rÿnhmã me kabên pyrãk ne kum,

—Ga we abê mebê idjaer nhô bÿnjadjwÿr rax, gora kribêm atÿn 'iry, anhÿrkôt ¹⁹ po'êo krã môn kutôn parbê kônkrão krî. Nãm me parbê kônkrão krîo kute me bÿnjadjwÿr rÿnh parbê kônkrão krîja pyrãk. ²⁰ Ne kam arÿm 'ã bêno ajkên inomã kumên arÿm kubê inôkã ryti kamrêkja kaban akubyn kum ô kubêkã djwÿnhja jadjã. Ne kam kute pîte'y'ã nhôrmã o katon o mô.

Me kute pîte'ykam nhôr.

Mat 27.32; Ruk 23.26; Dju r 19.17

²¹ Nhyim me'ôbê Ximão tẽ. Pykabê Xireni kra 'ô. Kute Arexãrimẽ Rupu ar ir. Arwã kurũm ne tẽn bit me'ãnh tẽmmã. Nhyim me krãkamngõnh arỹm Jeju nhõ pĩte'y'ã kum àpnẽn tỹx. Kum 'ã àpnẽn tỹx nhyim arỹm kadjy kumỹn o mõ. ²² Nãm me krãnhrebê Gogota'yr Jejuo mõn 'yr o bõx. Me bakabẽnkam ne gu me ren krãnhremã me krã'i jarẽ. ²³ Nhyim kam me pidjõ kangõkam pĩdjybê mirao akãn Jejumã kungã nhyim arỹm kanga. ²⁴ Nhyim kam me pĩte'y'ã kunhõ nhyim wajêt. Nhyim kam me apỹnh kute ô kubekã jamỹnh kadjy kẽn kryre rẽ. Me kute ari kẽn rẽnkhõt ne me amijo kubekã pytà.

²⁵ Arỹm kãjmã myt nhỹrkam. 9 orakam ne me pĩte'y'ã kunhõ. ²⁶ Ne kam 'ã pi'õk no'õk ne. Pi'õkkam ne me memã kum,

—Mebê idjaer nhõ bẽnjadwỹr rax ne ja, ane. Me kunĩ kute omũnh kadjy ne me Jeju nhimõkri kunhõ. Me kute we Jeju jaxwe 'õ pãnh pĩte'y'ã jẽtja pumũnh ne kute mar kadjy ne me pi'õk no'õk ne imõkri kunhõ. ²⁷ Ne kam ar àkĩnhĩ amãnhkrutja Jeju nhikrebê pĩte'y'ã ar kunhõ. Nhyim arỹm ar wajêt. Jeju õkredjãkõt wajêt nhyim aktã ar axweja ijẽn wajêt. ²⁸ Amrêbê: ne me bakukãmãre'õ memã ja jarẽn 'ã pi'õk no'õk ne. Nãm memã kum, “Dja me 'ã abenmã kum, 'Nãm me o axwen me axwemẽ ro'ã kub'ĩ, anhỹro dja.”

Nãm ã pi'õkkam memã ane. Nhyim kam me aben djõ'ã arẽ. Arẽnho mõr tãmtã tũ:mrãm arỹm 'yr o bõx. Me bakukãmãre kute memã arẽnkhõt ne me arỹm ar axwejamẽ ro'ã ar anhõrkumrẽx nhyim me arỹm 'ã arẽnkhumrẽx. ²⁹ Nhyim me 'ãnh mõrja nokã nhàn kum kabẽn punu:re ne kum,

—Be, ga: ne ga we aje Metĩndwỹnh nhõ kikreti ngrãnh ne akubyn ipẽxmã. Nhyim aje ipẽxo adjãm'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt we aje ipẽx parmã. ³⁰ Goja amiptãn pĩte'y'ã kurũm rwỹ, ane.

³¹ Nhyim kam me rũnh arĩk 'ã bẽno ajkẽ. Me kadjy Metĩndwỹnh mar djwỹnh nhõ bẽnjadwỹrmẽ Mõjdjê kukràdjã mar djwỹnhmẽ ne me arĩk 'ã bẽno ajkẽn abenmã kum,

—Amũbit ne me utã. Ne kam te kute amiptãn prãmje. ³² Goja gẽ mrãmri kubê Kritukumrẽx jabej goja mrãmri kubê mebê idjaer nhõ Bẽnjadwỹrbê kumkatikumrẽx jabej on pĩte'y'ã kurũm rwỹ. Gwaj goja kõt omũn arỹm tu amĩn markumrẽx. Nãm me rũnh ã abenmã ane. Nhyim ar aktã pĩte'y'ã jẽtjadwỹ Jejumã àkjẽro wajêt.

Tyk kadjy ne ja.

Mat 27.45; Ruk 23.44; Dju r 19.28

³³ Nhyim arỹm kãjkwa nhĩpõkri myt nhỹ. Nhyim kam tu akamãt kô tyk ne. Pyka kunĩkõt me'ã akamãt kô tyk ne. Nãm me'ã akamãt kô tykkam myt kyn kyn kyn ky: nhyim 3 orakam, amykrykambit arỹm ajte myt no põt ne. Arỹm ajte myt kato. ³⁴ Kato nhyim mebê idjaer kabẽnkam Jeju kãj bê kabẽn ne Bãmã kum,

—Eroi: Eroi: rama xabatani, ane. Nãm ren me bakabẽn kam kum,

—Inhõ Metĩndwỹ:nh, inhõ Metĩndwỹ:nh, mỹkam ne ga arỹm ikanga? ane.

³⁵ Nhyim parbê me ku'ẽja kabẽn man arĩk abenmã kum, “È, Erijmã ne kabẽn”, ane.

³⁶ Nhyim kam me'õ prõt ne ngõnh puror põnh djã jakritaja byn pidjõ kangõ kadjãmã adjã. Nhyim kam kangõ ipu nhyim pĩ nhĩdjãmã adjãn kãjmã kum kungã, kute kaõr kadjy. Nhyim me'õ ar kum,

—Adjỹm, gẽ goja me bakukãmãrebê Erij 'yr bõx ne goja o rwỹk jabej, ane.

³⁷ Nhyim kam Jeju kãj bê kabẽn ne ate ty.

³⁸ Be, nhym kam arÿm Metÿndjwÿnh nhô kikreti kadjwÿnhbê kubêkâtija ta amikadjô. Nâm nhôr djâ'ânh amikrax ne e y: ne kraxmã amimê.

³⁹ Nhym krâkamngôn krâptî: kubê 100 nhô bÿnjadjwÿr pîte'y parbê dja. Nhym Jeju kâj bê kabÿn ne ty nhym arÿm omÿ. Omÿn arÿm memã kum, —Be, mrâmri ne me'ô jabê Metÿndjwÿnh Krakumrêx, ane.

⁴⁰ Nhym me niredjwÿ amybÿm omÿnho dja. Nhym Marij Madarenamê Marij, kurÿm Jôdje Jôdjemê Xijagu ar apôxjamê Xirôwemê ne ar me ikô'ã dja. ⁴¹ Amrêbê, Jeju pykabê Garrêjakam ar bari ne ar nireja mã kôt ajkamÿn o djuw mexo ba. Nhym ar ja bu'ã me nire krâptîdjwÿ amybÿm omÿnho dja. Jeju ajbir krîraxbê Djeruxarê'ÿr tÿmkam ne me nireja kôt môn bôx.

Arÿm adjâr kadjy ne ja.

Mat 27.57; Ruk 23.50; Dju r 19.38

⁴² Jeju ty. Ty nhym kam amykry mex ne. Amykry mex nhym me arÿm no katon ô mÿjja kupênhô kumex. Pi'ok rârâr djwÿnhràr ô mÿjja kupênhô kumex. ⁴³ Nhym Jôdje arÿm bôx. Krîraxbê Armatêkam ne Jôdje abatânh dja. Nâm me rÿnh bikprôn djâkam mekôt rax nhym me kum kÿnh. Nâm amiwÿr Metÿndjwÿnh kamnhÿx ne. Metÿndjwÿnh bôx ne me kadjy bÿnjadjwÿr ne kute ar meo bamã ja ne amiwÿr kamnhÿx ne. Jôdje kum Piratu pyma kêt ne 'ÿr tÿn 'ÿr bôx ne Jeju 'ã kuma. ⁴⁴ Nhym arÿm kam no tyn nhÿn kum, “Je, djâm arÿm ne ty”? ane. Ne kam amiwÿr krâkamngôn nhô bÿnjadjwÿr 'uw nhym bôx. Bôx nhym arÿm kukij ne kum, “Djâm arÿm ne ty”? ane. ⁴⁵ Nhym kum, “Nã”, ane. Nhym kam arÿm Jôdjemã Jeju jarê. ⁴⁶ Nhym kam rinhuo kubêkã 'ô byn 'ÿr o tê. 'ÿr o tÿn 'ÿr o bôx. Ne kam arÿm pîte'y kurÿm Jejuo ruw. O ruw ne arÿm kubêkão kupun kam kÿnkre'ÿr o tê. Me kute kÿnkre kakrwÿnhja'ÿr o tÿn kam arÿm kam adjâ. Ne kam kÿnpoti ajkwa krekre'ã kudja. ⁴⁷ Nhym Marij Madarenamê Marij kurÿm Jôdje katorja arÿm omÿ.

16

Akubyn tÿn kadjy ne ja.

Mat 28.1; Ruk 24.1; Dju r 20.1

¹ Nhym kam pi'ok rârâr, me tyk djâ kêt djâ nhô akati apêx nhym ar arÿm pi'ok kapri pânhe me tyk nhô pîdjy kwÿ by. Marij Madarenamê Marij kurÿm Xijagu katorjamê Xirôwemê ne ar kadjy pîdjy kwÿ by. Kÿnkre'ÿr tÿm ne kute o Jeju djymã ne ar kadjy kwÿ by. ² Nhym kry:râm, pi'ok kamrêkkam, kraxje akati mex kêt kam ar kÿnkre'ÿr tê. Tê: nhym arÿm myt kato nhym ar arÿm o râm ne ja. ³ O râm ne jan arÿm abenmã kum,

—Mÿj me'ô dja gwaj bamã jam ajkwa krekre'ã kÿnpoti dja? ane. Kÿn jabatânhkam ne ar ã abenmã ane.

⁴ Abenmã anen kam rÿt ne omÿ nhym arÿm amijã kuta. ⁵ Nhym kam ar 'ÿr tÿn arÿm kÿnkremã wadjâ. Nhym kadjy mrânhe djwÿnh'ô kute me'ô jabatânh ny pyrâk ne nhÿ. Nâm inôkã jaka ryti jadjân nôr djâ djubôk'ânhe nhÿ. Nhym ar wadjân arÿm omÿ. Ne te umaje.

⁶ Nhym arkum,

—Kwârîk wânhe ikam ar atÿn prâm kêt. Jeju Nadjarekam abatânh ja me kute pîte'y'ã nhôr ne bÿnja ne gar abej tê. Jakam arÿm nôr kêt. Nâm akubyn tÿn ne kato. Gar nôr djâ kapryja pumÿ. ⁷ Be, amÿ ar tÿn kôt ba djwÿnhmã arê. Ne arkôt Pedrumã arê. Ne arkum, “Arÿm ne ar akukãm pykabê Garrêja'ÿr tÿmmã. Dja gar kam tÿn arÿm omÿ”, ane. Dja gar ã arkum ane. Amrêbê kute

ar amâ arênh kôt ba arým ar amâ arê. Nâm ã kadjy mrânh djwýnh ar niremâ ane.

⁸Nhym ar katon mã kênkre kurũm prõt ne. Te umaje tertetkam prõt ne. Tĩn prãmkan ne me'omâ kabên kêt ne tẽ.

⁹Be, akubyn tĩnkam kryrãm, pi'ok kamrêkkam ne Jeju Marij Madarena kumrêxmã amijo amirĩt ne. Be, me karõ punubê 7 ne Marijo ba nhym Jeju amrêbê ano nhym kum ire. ¹⁰Nâm Marijmã amijo amirĩt nhym arým kôt ba djwýnh'yr tẽn ar'yr bõx. Nhym ar kapri:ren mýro nhỹ. Nhym arým ar'yr bõx ne arkum 'ã ajarê. ¹¹Nâm arkum Jeju tĩn jarên kute omũnh'ã ajarê. Nhym ar kuman arým abenmã kum, "Nâm 'êx", ane.

¹²Nhym kam ajte ar jamã kute amijo amirĩtmã tẽ. Nâm kôt ba djwýnh amãnhkrut arwãmã tẽ. Tẽ nhym arým atemã aminhipêx. Ne kam kute atemã me'õ pyrãk ne arkum amijo amirĩt ne arkôt tẽ. ¹³Nhym kam ar akubyn Djeruxarê'yr tẽ. Kôt ba djwýnh'ã kâtãmja'yr tẽn ar'yr bõx ne arkum 'ã ajarê. Nhym ar abenmã kum, "Kati, nãm ar 'êx", ane. ¹⁴Nhym kam ajte Ar kubê 11mã amijo amirĩt. Ar õ kwý krêno nhỹ nhym arkum amijo amirĩt ne arkum bẽn tỳx ne arkum,

—Nãm ar akubyn ifĩnkôt ipumũn ar amã ijã ajarê gar ar'ã abenmã kum, "Nãm ar 'êx", ane. Tô mýkam ne gar tu amim imarkumrêx kêt? Djãm ar ajamakkreja kêt? ane.

¹⁵Ne kam ajte arkum,

—Apýnh me ba djã kunĩkôt dja gar mõn kãj bê me kunĩmã ijã adjujarênh ny jarêno mõ. ¹⁶Dja me tu amim imarkumrêx nhym me Metĩndjwýnhmã ngómã me angij. Nhym arým me utã. Nhym be, me kute amim imar kêt dja Metĩndjwýnh arým pãnh me kanga. ¹⁷Nhym me kute tu amim ikamnhĩxkumrêx dja me mýjja pumũnh kêt nhipêx. Me kute Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy ipêx. Ne me karõ punu kute meo baja jano nhym me karõ memã ire. Dja me apýnh me bajtem kabênkam kabên. ¹⁸Godja me kangã djãkrê by. Me kute mar kêtgam kangã djãkrê by nhym arým ajmã meo kêt. Nãr, te mýjja kanêo ikõ nhym ajmã meo kêt. Dja me me kanê krã'ã ikra jadjuw nhym me arým ã kêt ne, ane.

¹⁹Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju memã ane nhym Metĩndjwýnh arým kãjkwamã amiwýr o wabi. Nhym arým ra:x ne Metĩndjwýnh djubók'ãnh nhỹ. ²⁰Nhym kam kôt ba djwýnh arým amũ mõn pyka kunĩkôt kãj bê memã 'ã ujarênh mõ. Nhym Bẽnjadjwýr djwýnh mã arkum tỳx jangij nhym ar arým mýjja pumũnh kêt nhipêxo mõ. Me kute ar'ã abenmã kum,

—Mrãmri ne djãm ar Metĩndjwýnh kôt kabênkumrêx? anhýr kadjy ne ar mýjja pumũnh kêt nhipêxo mõ.

Ruka Teopiremã Jeju'ã ujarënh ne ja.

Rukadjwý ne prïne Jeju'a ajarë. Rwýk krax kurûm ne 'ã ujarënh tën àbir'ãnh o ino re. Rukabê ne me kane djwýnh. NhyM Paur Jeju'ã ujarënh kadjy apýnh me õ pyka djari'ýr mrã. NhyM Ruka kôt ar mrã. Ne kam me'õbê Teopiremã me bakunî kadjy pi'ók no'ók ne. Teopirebê idjaerkam me'õ kêt. Kumã ne Ruka Jeju'ã pi'ók no'ók ne. Nãm prïne me kute Jeju'ã ujarënh kunîkôt kuman prïne kabin kam 'ã kum pi'ók no'ók ne. Adjwýnhdjwýmã pi'ókbê *Metîndjwýnh Karõ Kute Meo Baja*'ã kum pi'ók no'ók ne.

Ruka Teopiremã amijarë.

¹⁻⁴ Aj, Teopire, ba ne ba wãm amã pi'ók no'ók ne. Ba ibê Ruka ne ba wãm amã pi'ók no'ók ne. Me kunî ne me kum akînh ne amex jarë ba badjwý imã akînh ne wãm amã pi'ók no'ók ne.

Me krãptî ne me arým 'ã pi'ók no'ók ne, Jeju me ikam ar ba'a ne me pi'ók no'ók ne. Me kute kraxrûm noo Jeju pumûnh ne memã kabën'a ujarënh, me tãm ne me me imã arë nhyM me amû me ijuk'ã 'ã pi'ók no'ók ne.

Ba kam badjwý inhökre kadjwýnhbê,

–Be, mexkumrëx. Badjwý dja ba 'ã pi'ók no'ók nhyM kam mexkumrëx, ane.

Mrãmri ne ba me'ýr tẽ, me kute noo Jeju pumûnhja'ýr tẽ. Me'ýr tën prïne abej ne kukij ne kam Jeju kraxrûm prïne mýjja kunî maro tën inomã kumën mar týx ne. Mar týx ne kam amã 'ã pi'ók no'ók ne. Dja ba prïne mýjja kraxrûm amã kôt 'ã idjujarënh tẽ, aje prïne marmã. Me kute õbê amã arënh ga aje katãt maro atëmmã ne ba badjwý mekôt amã 'ã pi'ók no'óko tẽ, aje omûnh ne aje amim,

–Mrãmri ne me katãt imã Jeju jarë, anhýr kadjy. Kadjy ne ba amã 'ã pi'ók no'ók ne.

Djakarij krabê Djuão rwýkmã.

⁵ Be, ë, ije amã katãt Jeju'ã idjujarënh kadjy dja ba amã Djakarij kumrëx jarën kam ijukri amã Jeju jarë. Mekbê idjaer nhõ pykabê Djudêjakam me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh 'õ nhidjibê ne Djakarij. NhyM Djakarij nhingët kukãmã nhidjibê ne Abij. Ne kam prõdjwý idjibê Ixabeu, kubê ne Arão tãmdjwý 'õ. NhyM bep me õ bënjadjwýr nhidjibê ne Erodji ne memã nhý. ⁶ NhyM Djakarijmẽ prõ ar amẽ mrãnh katãt nhyM Metîndjwýnh arkam kînhkumrëx ne. Nãm ar prïne Metîndjwýnh kabënkôt amijo ba, Metîndjwýnh kute memã me katãt amijo ba 'ã karõjakôt amijo ban kute 'õ kudjar kêtumrëx. ãm ar mexkumrëx. ⁷ NhyM bep Ixabeu kra kêt ne te kra prãme ar ba, mjënmẽ ro'ã te ar ari kra prãme ba ne arým kubêngê:tte.

⁸⁻⁹ Be, me kute me kadjy Metîndjwýnh mar ne me Metîndjwýnh nhõ kikretikam àpënh tẽ, apýnh me ingët me kajmã'a àpënh'ýr ngjënň djari ne me me kudjwa Metîndjwýnhmã àpënh tẽ. Nãm me ja kumrëx mytyrwý 'õkam 'ýr wadjãn kam apë:n kato. NhyM pãnh me ja ajte mytyrwý 'õkam 'ýr wadjãn kam kum apë:n kam kato. Nãm 'ã meo anhýro tẽ. NhyM kam mekbê Abij me ja pãnh 'ýr wadjãn Metîndjwýnhmã àpënh ba. NhyM Djakarij, kubê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnhkam mekôt Metîndjwýnhmã àpënh ku'ë. NhyM me kute Metîndjwýnhmã kikre kudjý djã bõr kadjy kën mẽre a'ãk ne kurën kôt 'ýr

wangij nhyM Djakarij kukràdjà jakôt ate Metĩndjwýnh nhõ kikretimã wadjà, kute kikre kudjý djà bõrmã. Ate ne me kudjwa 'ýr wadjà ne kum kubõ.

¹⁰ NhyM kute kum bõrkõt me kunĩ kikreti kabem Metĩndjwýnhmã kabẽno ku'ẽ. ¹¹ NhyM Djakarij bõro dja nhyM aerbẽ Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh 'õ nokam kato. Nãm tu kikre kudjý djà bõr djà jakýxkõt 'ýr kato. ¹² NhyM omũn kam umar punuren kum uma ne, kute ajmã o karõ ne kum uma. ¹³ NhyM kam kum,

–Djakarij, kwãrĩk wãnh atĩn prãm kêt. Arým ne Metĩndjwýnh aje amijo adjà'wýr ma. Dja on aprõbẽ Ixabeu tujarõ gar amim akra my mý. Akra my mýn kam kum idji Djuão jarẽ. ¹⁴ Dja gar tu akĩ.nhkumrẽx ne. NhyM me krãptĩ ar akõt kĩnhkumrẽx, ar akra rwýkkam kĩnhkumrẽx. ¹⁵ NhyM Metĩndjwýnh kadjy godja akra rax ne kam kabẽn mexkumrẽx ne. Godja uba kangõ djãkrẽo kõm kêt, nãr atemã kadjwati kangõ* 'õo kõm kêt. NhyM Metĩndjwýnh Karõ raxo akra kadjwýnhbẽ nhýn ar o ba, nã tikkrekam jêt rã'ã dja Metĩndjwýnh Karõ mrãmri o ba.

¹⁶ NhyM mekbẽ idjaer krãptĩ dja me õ Bẽnjadjwýr Metĩndjwýnh 'ýr amijo akẽx, akra kabẽnkõt 'ýr amijo akẽx. ¹⁷ NhyM akra dja Bẽnjadjwýr kukãm tẽ, kute memã bõx djà'ã ujarẽnh nhyM me kute kadjy amijo mexmã dja kukãm tẽ. NhyM Metĩndjwýnh Karõ dja mrãmri o ba nhyM uma ne, kute mrãmri ne Metĩndjwýnh Karõ kute Erijo ba nhyM umaja pyrãk. Dja akra memã arẽ nhyM me nãmẽ me bãm akubyn kum kra jabẽ. NhyM ate ajte memã arẽ nhyM me amakkre kêtja dja me akubyn katãt mrãn arým ajte kabẽn mexkumrẽx. Dja akra ã memã ane nhyM me arým Metĩndjwýnh kadjy amijo mex. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh Djakarijmã kabẽn jarẽnho ane.

¹⁸ NhyM kam kum,

–Gêt kon ne. Mýjkõt dja ba akabẽn ma? Arým iprõmẽ ar ibẽngëtte. Djãm ar ijabatãnh ny godja bar ikra mý?

¹⁹ NhyM kam kum,

–Ba ibẽ Gabrijeu ne ba Metĩndjwýnh kabem dja. Ije amã kabẽn jarẽnhmã ne ijano ba awýr tẽ. Mýjja mextire ije amã arẽnhmã ne ijano ga ate “Kon ne” ane. ²⁰ Aje amim ikabẽn mar kêtumrẽx pãnh gẽdja ga akabẽn kêt nhyM akra ruw. Dja akra nhõ akati 'ýr bõx nhyM ruw ga kam ijukri akabẽn, ane. Nãm ã Gabrijeu kum ane.

²¹ NhyM me kam kapõtã te Djakarij kam ama:, te bõx nhyM me kute kukràdjà 'õ marmãn kam abenmã kum,

–Ije tõ mýj got ar o ba? ane.

²² NhyM kam arým katon te kute memã kabẽnmã. NhyM me,

–Arým ne Metĩndjwýnh nhõ kikretikam mýjja 'õ pumũ, ane.

NhyM tu ikrao memã ujakreo djan kabẽn kêt mex ne.

²³ Ne kam ar àpẽn ba:n arým inomã kumẽn kam katon akubyn ùrkwãmã tẽn bõx. ²⁴⁻²⁵ Bõx nhyM kãjbẽ 'ãtũm nhyM kam prõbẽ Ixabeu tujarõn kam pijãm ne kam kikre bu'ãbit mrã. Kute amirĩt kêt'ã mytyrwý amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt, pijãm djãje, tujarõkam. Nãm,

–Ota Bẽnjadjwýr ipumũn kum ikaprĩn arým ijo mex. Jakam dja me ijã kabẽn kêt ne, ane.

Marij kurũm Jeju rwýkmã kum arẽ.

* **1:15** Mýjja me kute o kõm ne kõt bibãnh kunĩja, kadjwati kangõmẽ uba kangõmẽ, mýjja kangõ kuni ne me kum kadjwati kangõ jarẽ.

26-27 Nhyam kam arým tujarô'ã mytyrwý amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut nhyam Metúndjwýnh ajte kadjy mrãnh djwýnhbé Gabrijeu jano, Marij'ýr ano. Marij kurererkam ne kra kêtukmrêx, me'ô 'ýr mör kêtukam. Nhyam bep me'ôbê Jódje ne kum kabên kajgo, kraxje 'ýr mör kêt. Nhyam bep Jódje nhingêt ne Dawi. Apýnh ne me ô pyka nhyam bep tu pyka abená tým nhidjibê ne Garrêja. Nhyam bep kam krí 'ô nhidjibê ne Nadjare. Krí jakam ne Metúndjwýnh Marij'ýr Gabrijeu jano. 28 Nhyam arým 'ýr tén bôx ne kum,

—Marij, djãm ga? Metúndjwýnh ne arým akam ukaprín ajo ba, ane.

29 Nhyam Marij Gabrijeu kabên man axwe amikam umar ne ôkre kadjwýnhbé amim,

—Mýj kabên got ja? ane.

30 Nhyam kam kum,

—Kwãrik wãnh, Marij, atín prãm kêt. Mrãmri ne Metúndjwýnh akam kínhkumrêx. 31 Ota, dja ga on atujarôn kam akra my mýn kam kum Jeju jarê. 32 Godja akra bënjadjwýr rax ne ar meo ba nhyam kam me 'ã abenmã kum, “Metúndjwýnh pymati kra”, ar o ba. Gêdja Bënjadjwýr Metúndjwýnh Jeju'ã bënjadjwýr rax mē nhyam kam ar meo ba. Ingêtbê Dawi bënjadjwýr rax djô'ã dja rax ne ar meo ba. 33 Tãm godja túmrãm mekbê idjaer kadjy bënjadjwýr ne ar meo ba. Dja bënjadjwýr rá'ã rá'an ar meo ban o ino rer kêtukmrêx, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh kum ane. 34 Nhyam kam kum,

—Godjãm me'ô iwýr mör kêtjakam ba ije ikra mýnhmã. Mýj godja imã ikra dji? ane.

35 Nhyam kam kum,

—Metúndjwýnh Karô dja awýr ruw. Metúndjwýnh pymati Karô dja awýr ruw. Djãm táwábê mýjja týx? Ta gêdja tu amã akra jadja nhyam akurúm kato. Ne kam prírerúm mrãmri mexo tuknín mexkumrêx. Kam axwe 'ô kêtukmrêx. Nhyam me kam kum Metúndjwýnh Kra jarê.

36 Ota anhôbikwa Ixabeu te kubêngétte ne arým tujarô. Me kute Ixabeumã kra kêt jarênh ar o baja ne arým tujarô. Adjwýnhdjwý ne kra my wajêt nhyam arým jêt'ã mytyrwý amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut. 37 Djãm Metúndjwýnhbé mýjja 'ô bipdjur got? ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh kum ane. 38 Nhyam kam kum,

—Ã, mrãmri. Ibê Metúndjwýnh nhô àpênh tùm. Gora gê akabênkôt ã ijo ane, ane. Marij ã kum ane nhyam arým mã kurúm tē.

Marij Ixabeu'ýr bôx.

39-40 Nhyam kam Marij no kator mex ne mã Ixabeu'ýr tē, kute omũnhmã 'ýr tē. Pykabê Djudêjakam krí 'ô'ýr tē. Kam ne krãnh kumex. Nhyam tén bôx ne Djakarijmê Ixabeu ar úrkwãmã wadjàn kam Ixabeumã kabên. 41 Kum kabên nhyam Ixabeu kute kabên marmê ro'ã kraja Marij kabên man kam kính ne kãjmã amijã te. Nã tikkrekam kãjmã amijã te.

Nhyam kam Metúndjwýnh Karô raxo Ixabeu kadjwýnhbé nhýn ar o ba 42 nhyam kãj bê kabên ne kum,

—Metúndjwýnh ne arým ajo kính, me nire kuní kurãm ajo kính ne. Ne atikkrekam akra jêtjadjwý o kínhkumrêx ne. 43 Xô kum djãm ibênjadjwýr rax ne Metúndjwýnh kute ijo kínhmã iwýr inhô Bënjadjwýr nã jano? ane. Arým ne inhô Bënjadjwýr nã iwýr bôx ba arým ikínhkumrêx ne. 44 Ê, ga imã akabên, ba akabên ma nhyam kam ikra kínhkumrêx. Itikkrekam jêtja kínhkumrêx ne kam kãjmã amijã te, ba kam amã ikabên jarê. 45 Ô kwep akínhkumrêx. Bënjadjwýr

ne arým amã kabên ga tu amijã akra kamnhïkkumrêx ne amim, “Mrãmri, Metïndjwýnh kabênkôt dja ikra rwýkkumrêx”, ane. Kam ne ga akïnhkumrêx ne. Nãm ã Ixabeu Marijmã ane.

Marij kute Metïndjwýnhmã mex jarênh.

46-47 Nhyam kam Marij kutã kum kabên ne kãjmã Metïndjwýnhmã rax jarênh dja, ne,

—Dja ba mã Bënjadjwýrbê Metïndjwýnhmã rax jarên kôt kum amikïnh jarê.

Metïndjwýnhbê ipytãr djwýnhkam ne ba ikïnh raxkumrêx, ikadjwýnhbê ikïnh ne kam kum amijarê.

48 Metïndjwýnh ta ne kum ikaprïn ijo amiptãn kam imã kïnh jadjã.

Djãm adjãkam irax tũm? Xô kum kati, ingrire. ãm ibê õ àpênh kajgokumrêx.

Ingrire nhyam kam tu Bënjadjwýr ijo amiptãn kam imã ikïnh rax jadjã.

Jakam dja kamingrãny amũ aben nhujuk'ã abenmã ikïnh jarênh õ tẽ, ikïnh rax jarênh õ tẽ.

49 Ga prïne kute ijo kïnhja pumũ. Djãm Metïndjwýnh rerek got? Axwe tỳx. Ga kute mýjja pumũnh kêt imã o amirítja pumũ.

O ne imã ikïnh jadjã. Mrãmri ne tãwã mekkumrêx. Nãm mexo uma.

50 Ne mekam ukaprïkkumrêx. Me kute Metïndjwýnh kabên mar ne kôt kute ar amijo baja mekam ne ukaprï.

Nhyam kamingrãny amũ me banhujuk'ã amũ maro tẽ nhyam Metïndjwýnh me kamdjwý ukaprï, me banhujuk'ã me kamdjwý ukaprï tẽ.

51 Bep me kute amijo àmraja, me kute õkre kadjwýnhbê,

“Ba ne ba ibênjadjwýr rax, ba ne ba irax”, anhýrja, memã ne arým amimao pôx ne kãjbê me kumê.

52 Ne me bënjadjwýr rũnh memã ýrja me tãm ne tu arým meo kãtãm ne, ne kam pãnh me kute amijo kãtãmja, me kute amijo àmra kêtjao bënjadjwýr rũnh ne.

53 Ne kam ajte me õ mýjja kêt, me kum prãmja ne mýjja mextireo memã ajne ne o me kïnhõ ba.

Ne kam pãnh me õ pi'òk kaprï rũnh, me õ djwý krãptïja arým meo ajkên aminêje me ano nhyam me ýkam ar ba.

54 Metïndjwýnh kute amrêbê me bakukãmãremã katãt arênhkôt ne arým me baman kum me bakaprï.

Ne me babê idjaer, me babê õ àpênhja ne kum me bakaprïn me bawýr ruw ne amikôt me bajo mõn me bajo djuw mex ne ar me bajo ba.

55 Amrêbê ne me banhingêt Abraãomã kabên ne kum kaprï, me bakajmã'ã kum kaprï ne kam kôpdji'ã me baman kum me bakaprï. Dja kum me bakaprï rã'ã rã'ã ne.

Nãm ã Marij kum kabêno ane. 56 Ne kam Ixabeu kuri dja: nhyam kam 'ã mytyrwý amãnhkrut ne ikjêkêt nhyam arým mã tẽ, mã õ pykamã tẽn bõx.

Djuão rwýk'ã ujarênh.

57 Nhyam kam Ixabeu kra rwýk djã nhõ akati arým ýr bõx nhyam kam kra my ruw. 58 Nhyam kam õbikwa kuman arým kïnhkumrêx. Nhyam atãri ar ùrkwãkam

me jadjwý kuman kam kôt kïnhkumrêx. Metïndjwýnh kam ukaprï raxkôt kuman kam kudjwa kïnhkumrêx ne. 59-60 Nhyam kam arým kra rwýk'ã pi'òk kamrêk pydji nhyam me kute my nhinhu kã krã'ymã bit kute kum Djakarij

jarênhmã, bit kute kum bãm nhidji jarênhmã nhyam nã memã kum,

—Xô kum kati, idjibê ne Djuão, ane.

61-62 Nhyam me kam kum,

—Je tô mỳkam? Nhỹnh ne anhõbikwa 'õ ã idji ane? anen kam bãm'ỳr akẽx ne kum ikrao ajakre. Idji jabej kukjêr kadjy ne me bãmãmã ikrao ajakre.

—Mã ne aje kum idji jarẽnhja kute? ane.

63 Nhyam kam bãmja kute memã idji no'õk kadjy mỳjja'ã me ku'uw nhyam kam me kum o tẽ nhyam kam memã idji no'õk ne,

—Idjibê ne Djuão.

Nhyam me omũn kam ari aben pumũn abenmã kum,

—Je tô mỳkam? Mỳj got ja? ane.

64 Nhyam Djakarij kute idji no'õkmẽ ro'ã arỹm ajte kabẽn ne kam Metĩndjwỹnhmã mextire jarẽnhõ dja. 65 Nhyam kam ar õ krõkam me ja tĩn prãm ne kam abenmã arẽnhõ ipõk ne. Pykabê Djudêjakam apỹnh krãnhrekam me õ krĩkam ne me abenmã arẽnhõ ipõk ne. 66 Nhyam me kam kuma:n ar o ba, Metĩndjwỹnh kute ar krao bakam ne me mar ar o ban kam abenmã kum,

—Mã gêdja abatãnh ne kute? ane.

Djakarij kute Metĩndjwỹnhmã mex jarẽnh.

67 Nhyam kam Metĩndjwỹnh Karõ raxõ bãmbe Djakarij kadjwỹnhbê nhỹn ar o ba nhyam amũ Metĩndjwỹnh djõ'ã kabẽn jarẽnhõ dja ne Jeju kumrẽx'ã ajarẽ. Jejubê Bẽnjadjwỹr rax ne kubê mekbê idjaer pytãr djwỹnh'ã ajarẽ. Ne kam ijukri Djuão jarẽ. Nhyam bep Jeju kumrẽx ne 'ã ajarẽ ne memã kum,

68 —E kum me babê idjaer nhõ Bẽnjadjwỹr mexkumrẽx. Ba gop me amã me banhõ Bẽnjadjwỹr, me banhõ Metĩndjwỹnh mextire jarẽ.

Mỳkam? Bir, nãm ta õ me ba djwỹnh'ỳr ruw, kute me bapytãrmã ne me bawỹr ruw.

69 Kute umao ar me bapytãr ne me bajo ba kadjy ne arỹm me bamã me bapytãr djwỹnh jano. Ingêt kukãmãre ne Dawi, õ ãpẽnũ tũmja.

Ingêt kukãmãrebê Dawi jabatãnh djakam ne me bakadjy nõ.

Abatãnh ne kute umao me bapytãr ne ar me bajo ba kadjy arỹm ingêt jabatãnh djakam nõ.

70 Me kute Metĩndjwỹnh kabẽn jarẽnh djwỹnh kabẽn kõtõ.

Amrêbê ne Metĩndjwỹnh kute kabẽn jarẽnh djwỹnh mexkumrẽx jamã kabẽn jarẽnh kõt ne arỹm me bamã ano.

71 Kute me bakurê djwỹnhbê me bapytãrmã, me kum me bakurê ne kute me bajo bajabê me bapytãrmã ne Metĩndjwỹnh me bawỹr ano.

72 Nãm me bakukãmãremã kabẽn pydjĩn arẽn memã kum,

“Dja ba imã me akaprĩ”, ane.

Dja ba amikabẽn mexja mã kuman o ibiknor kêt, ane ne kam kõt me bawỹr ano.

73 Nãm ã me bakukãmãrebê Abraõomã kabẽn pydjĩn arẽnhõ anen kam katãt kõt kuma.

74 Kute me bakurê djwỹnhbê me bapytãr, gu me badjumar mex ne arek ar baban kum badjãpẽnãmã.

75 Me bamextire ne katãt bamrãnh ne kum badjãpẽnãmã. Me batĩnri Metĩndjwỹnh kabem kribêm ar me babao rãm ne mũ jamã ne kum arẽ.

Nãm ã Abraõomã kabẽn jarẽnhõ anen kam katãt kõt kuman me bawỹr me bapytãr djwỹnh jano, Bẽnjadjwỹr jano, ane.

Nãm ã Djakarij memã Jeju jarẽnhõ anen kam ajte kramã kabẽn jarẽ, krabê Djuãomã 'ã karõ, Djuão Jeju kukãm tẽmmã 'ã kum karõ ne kum,

76 —Bep ga, akmere, ga dja ga Bēnjadjw̄yr kukām tēn kutēp me akre gē me kuman Bēnjadjw̄yr kam amakbē katāt amijo ba.

Kute mrāmri ne me kute me bēnjadjw̄yrmā katāt pry djirja pyrāk. Gēdja me ajā,

“Metūndjw̄ynh Pymati kabēn jarēnh djw̄ynh ne ja”, ane.

77 Nā, ga dja ga kukām tēn memā arē. Ta kute ō me ja pytār ne ar meo bamā memā arē. Mā ne me bapytār o?

Ap̄ynh me bajaxwe djāri kute tu o bingrānh ne me bakam ngryk kētmā. Kute ā ukap̄rikōt me bapytāro anh̄yrmā.

78 Mrāmri ne me Batīn djw̄ynh kum me bakap̄ri rax ne. Ne kam kājkwā kurūm me bapytār djw̄ynh me baw̄yr ano.

Kute me bamā irā djā pyrāk. Kute mrāmri ne myt kute me bamā irānh kute me bakurw̄yja pyrāk ne me baw̄yr ano.

79 Me kum tyk pyma, me tīn prāmja ne me kute mrāmri ne me akamāt kō tykkam me krīja pyrāk.

Nhym bep me bapytār djw̄ynh dja me jamā tīn prāmo ajngra. Ga akati kute akamāt kō nhipōnhja pumū.

Dja ā me bamā me batīn prām, me bamā batyk pyma ā o bingrānh o ane gu me kam badjumar mezkumrēx ne ar baba. Tām ne ja.

Nām ā Djakarij kramā 'ā karōo ane, Jeju kukām tēm ne kute kutēp me akremā.

⁸⁰ Nhym kam kra ar̄ym kājkmā krā tēn kam Metūndjw̄ynh kabēnkōt amijo ba.

Kute kōt amijo ba rā'ān abatānh. Ne kam kapōt kukritkam ar ba. Ō akati kutēp ne kapōt kukritkam ar ba. Kute mekbē idjaermā amijo amirīt nhō akati amiw̄yr kam amakbē kapōt kukritkam ar ba.

2

Jeju rw̄yk'ā ujarēnh.

Mat 1.18

¹ Nhym kam bēnjadjw̄yr raxbē Xedja Agujtu memā kabēn jarē. Xedja Agujtu ne me kunīmā nh̄y. Nām memā kabēn jarēnh memā kum,

—Me akunī, pyka kunikōt dja ga me anhingēt nhō pyka'yr aba gē me me anhidji'ā pi'ōk no'ōk, ba ije me ajā akre kadjy, ane. ² Me kute me idji'ā pi'ōk no'ōko kutewa kadjy ne ja. Nhym Xirēnhu, bēnjadjw̄yr bajtem, pykabē Xirijkam memā nh̄y. Kam ne me kute bēnjadjw̄yr raxbē Xedja Agujtu kabēnkōt me idji'ā no'ōkmā.

³ Nhym kam me kunī ap̄ynh krī djāri'yr ajmā. Ap̄ynh me ingēt nhō pykakam abatānh djāri'yr ajmānh kam bōx. Bōx nhym me kam me idji'ā pi'ōk no'ōko tē.

⁴⁻⁵ Nhym kam Jōdjemē Marij ar adjw̄ynhdjw̄y me kudjwa ingēt nhō pyka'yr tē, ingētbe Dawi rw̄yk djā'yr ne ar tē. Ar̄ym ne kum kabēn ne. Kraxje 'yr mōr kēt rā'ā. Nām kum kabēn kajgo. Tu pyka abenā mēnh nhidjibē ne Garrēja ne kam ap̄ynh ne krī djāri idji. Garrėjakam krī nhidjibē ne Nadjare. Kurūm ne ar tē. Marij ar̄ym tujarō t̄yx nhym ar tē. Atemā ajte pyka'ō tu abenā t̄ym nhidjibē ne Djudēja. 'Yr ne ar wabi ne kam tē:n kam krībē Berē'yr bōx. Ingētbe Dawi rw̄yk djāmā tēn bōx, ō pyka nhidjibē Berēmā tēn bōx, me kute ar idji'ā pi'ōk no'ōkmā. ⁶⁻⁷ Nhym kam me kumex ne prīne Ar kubē kire kre jaē. Nhym kam kra rw̄yk djā nhō akati ar̄ym 'yr bōx nhym kra my ruw. Kra kutewa ne ruw. Nhym Marij kubēkào kupun o tēn mryti djākur djākam kudji, me kute prīne Ar kubē kire kre jaērkam.

Mry pumũnh djwũnh Jeju'yr bõx.

⁸ Nhyr krĩ nokà'ã ne mry nhõ kapõt. Nhyr arým akamåt. Nhyr kam mry nhõ kapõt kam ar kute mry pumũnh djwũnhja õ krit pumũnhõ dja. ⁹ Nhyr kam Metĩndjwũnh kadjy mrãnh djwũnh ar nokrekam kato nhyr Metĩndjwũnh jadjẽnh prĩne ar kurwý ne arkum ipõk ne. Nhyr arkum uma ne kam madja tertet ne.

¹⁰ Nhyr kam kadjy mrãnh djwũnh arkum,

–Kwãrĩk wãnh, ar amã uma kêt. Ota ba ije ar amã mýjja mex jarẽnhmã tẽ. Ë, me akĩnh djã ne arým me akadjy kato. Me akunĩ akĩnh kadjy, akĩnh raxmã.

¹¹ Ë, akamåt ja tãmkam ne me apytãr djwũnh arým me akadjy ruw. Dawi nhõ pykakam ne ruw. Kubẽ ne Kritu, kubẽ ne Bẽnjadjwýr djwũnh. ¹² Tãm ne ajbir rwýk nhyr nã kute kubẽkão kupun mryti djãkur djãkam írwa. Kute kubẽkão kupun mryti djãkur djãkam írkwõt dja gar kum akaton kam omũ, ane. Nãm ã Metĩndjwũnh kadjy mrãnh djwũnh arkum ane.

¹³ Nhyr kam ar aêrbẽ kãjkwa kurũm Metĩndjwũnh me ano, amikadjy mrãnh djwũnh jano nhyr katon kumex, kumrẽx kator jakõt ne me katon kumex ne kam Metĩndjwũnhmã mextire jarẽnhõ kumex ne mry pumũnh djwũnhmã o amra,

¹⁴ –Kãjkwakam ne Metĩndjwũnh me: xkumrẽx, tý: xkumrẽx, uma: kumrẽx.

Gora gẽ me kunĩ kãjmã kum mex jarẽnhõ tẽ. Arým ne pykakam me wãmã umar mex jarẽ.

Gora gẽ õ me wãkam kĩnhwã umar mex ne ar ba, ane.

¹⁵ Nãm ã Metĩndjwũnh kadjy mrãnh djwũnh anen kam mã ar kurũm kãjkwamã wabi. Nhyr kam ate mry pumũnh djwũnh abenmã kum,

–Gõtõ gwaj gop Berẽmã mõn goja karãkõt omũ. Bẽnjadjwýr djwũnh kute gwaj bamã arẽnhja pumũ, anen kam 'yr prõt ne. ¹⁶ Prõt ne Marijẽm Jõdje ar'yr kato nhyr mryti djãkur djãkam nõ, ngrire ne nõ nhyr ar omũ. ¹⁷ Nõrkõt omũn kam memã arẽnhõ ajkate. Kadjy mrãnh djwũnh kute mry pumũnh djwũnhmã arẽnhja, kute Marij kra jarẽnhja ne me memã arẽnhõ ajkate.

¹⁸ Nhyr me kuman kam abenkam no tyn kumex ne abenmã kum,

–Mýj gotja? Mýkam got Metĩndjwũnh kadjy mrãnh djwũnhja katon kumex? anen ari aben pumũnhõ akẽx. ¹⁹ Nhyr bep ãm Marij ta kute kraxkwõt mar ne amikam mýjja kunĩ ma: ro tẽn 'õo biknor kêt ne.

²⁰ Be, nhyr kam mry pumũnh djwũnh kapõt mã akẽx. Kadjy mrãnh djwũnh kute arkum arẽnhkwõt ne ar karã nõrkõt omũ. Kõnh ne arkum kudji nhyr ar mýjja kunĩ pumũn kuman kam Metĩndjwũnhmã mex jarẽnhõ mõ. Ne kãjmã kum rax jarẽnhõ mõn kum,

–Metĩndjwũnh, gajbit ne ga apydjin adjukaprĩ, amex, arax, atýx, anhýro mõ.

Ar kute Metĩndjwũnhmã Jeju djar.

²¹ Nhyr kam arým 'ã akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut nhyr ar my nhĩnhu kã krãtan kam ajte kum idji Jeju jarẽ. Tikkrakam jêt kãtri Metĩndjwũnh kadjy mrãnh djwũnh kute kum idji jarẽnhja ne kum arẽ. ²²⁻²⁴ Nhyr kam akati krãptĩ nhyr ar krĩraxbẽ Djeruxarẽ'yr o tẽ. Ar kute Bẽnjadjwýr djwũnhbẽ Metĩndjwũnhmã armã ne ar o tẽ. Metĩndjwũnh kabẽn'ã pi'õk nõ'õkkam ne memã,

“Me akra my kutewa gẽdja axidjuw ga me Bẽnjadjwýr djwũnhmã me umjuw, kute o aminhõmã”, ane.

Kõt ne ar kute Djeruxarẽmã Jejuo tẽm ne kum armã. Ar adjwũnhdjwý kute Metĩndjwũnhmã mry bõrmã. Arým ne Marij kamrõ ngrãn kam kute Mõdjẽ

kukràdjâkôt Metîndjwýnhmã mry djâr ne kum òrmã. Amrêbê ne Môj djê Metîndjwýnh kabên'ã pi'òk no'òk ne memã kum,

“È, dja ga me akamrò ngràn kam Bënjadjwýr djwýnhmã tutte amê agan kum angã, nâr tutti no týr nyre amê abîn kum aga”, ane.

Jakôt ne ar kute kum àr ne òr nhyr nãja akubyn Metîndjwýnhmã mex ne ò kikretimã àrmã Djeruxarêmã o tẽ.

²⁵ Nhyr bep Djeruxarêkam me'ò mybê Ximião. Mrãnh katãt ne Metîndjwýnh kabênkôt ar amijo ba. Nãm arek mekbê idjaer pytar djwýnh, memã kaprî rênh djwýnh, Kritukam ama. Nhyr Metîndjwýnh Karõ ar o ba.

²⁶ Ar o ban kam arým kum,

—È, atîn rà'ã dja ga Metîndjwýnh kute anorja'ýr bõx ne omũ. Kute me apytãrmã ne ano, kubê ne Kritu, tãm dja ga omũ, anhýtã 'ýr bõx ne anoo omũ, ane. Nãm ã Metîndjwýnh Karõ Ximiãomã ane nhyr kuman ar o ba.

²⁷ Ne kam Metîndjwýnh nhõ kikreti'ýr tẽ. Metîndjwýnh Karõ ne ano nhyr tẽ. Kumrêx ne ar kukãm tẽn bõx. Nhyr Jeju nãmê bãm arkôt 'ýr o bõx. Ar kute me amikukràdjã tũmkôt Metîndjwýnhmã armã ne ar 'ýr o tẽn o wadjã. ²⁸ Nhyr Ximião omũn kumýn kam Metîndjwýnhmã mextire jarên kum amikînh jarên kum,

²⁹ —Bënjadjwýr djwýnh, jakam dja ga on imã ityk nhõ akati jarê, ba ibê anhõ àpênh dja ba wãm awýr tẽ, aje imã arênhkôt.

Arým ne ba omũn arým ikînhkumrêx ne arým idjumar mexkumrêx ne. Jakam dja ba idjumar mexbê ty, aje imã arênhkôt.

³⁰ Ga ga arým me utãr djwýnh jano ba inoo omũ.

³¹ Anhýr djwýnhhrãm aje arênhja ne ga arým memã o akato nhyr me kunî pyka kunîkôt omũ.

³² Me utãr djwýnhja ne kute a'u pyrãk. Dja apýnh me bajtemja no bõ nhyr me katãt mrã.

Nhyr kam ajte me ibê idjaermãdjwý kînh jadjã. Kôt dja me me imã me ikînh jarê, me irax jarê, ane.

Nãm ã Ximião Jeju'ã ujarênh ane. ³³ Nhyr kam bãmmê nã ar kuman kam abenkam no tyn aben pumũnho dja.

³⁴ Nhyr kam Ximião jãm aro akêx ne Metîndjwýnhmã aro a'uw ne kum,

—Dja ga aro kînh ne adjukaprîkôt aro djuw mex ne arkum umar mex jarê gê ar umar mex ne ar ba, ane. Ne kam ajte jãm nãjao akêx ne kum,

—Ota arým akra kute meo bikjêrmã bõx. Me babê idjaer kwý dja me kum kurên kam kôt amijo ajkê. Dja te kute memã Metîndjwýnho amirîtmã nhyr me mã aprý. Nhyr bep me bakwý dja gu me mã bamã abên kam amiptãn kôt ar amijo baba. ³⁵ Nhyr akra ta dja ar mekmã apõx ba. Godja me òkre kadjwýnhbê amim mýjja'ã karõ nhyr akra ta tu ar memã apõx ba. Ga gadjwý akra djõ'ã akaprî rax ne akra ma: ne. Kute mrãmri ne nãnhre kute gadjwý anhõpõkkam akaprî pyrãk, ane. Nãm ã Ximião anhýr djwýnhhrãm kum arênhõ ane.

³⁶⁻³⁷ Nhyr kam me'ò nibê Ana adjwýnhdjwý ar'ýr bõx. Kubê Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh 'ò, Panuwe kra, mekbê Axer 'ò. Nãm 'uwtî. Amrêbê ne mjên 'ýr mõ nhyr 'ã amex amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt nhyr arým kubê ty. Nhyr kam 'uwtî arým kubêngêxte. Arým 'ã amexbê 84. Nãm Metîndjwýnh nhõ kikretikam ku'ên kator kêtumrêx ne tu Metîndjwýnhmã àpênhõ dja. Akamãtmê akati kunîkôt ne kum kabêno ku'ên kadjy amijajbu. ³⁸ Ne kam kum ajmã ar'ýr bõx ne Jeju pumũn kam

Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarěn kum ukapřĩ jarě ne kam ajte me kute kam amakjamã Jeju jarě. Me utår djwýnh bõx ne kute me kurê djwýnhbê akubyn me õ krĩraxbê Djeruxarê pytårnã ne me kam ama. Memã ne Ana,

—Arým ne bõx. Arým ne me bapytår djwýnh bõx, ane. Nãm ã Ana me kute kam amakjamã arẽnho anen kam ajte mã wadjã.

³⁹ Nhyam kam Marijmê Jõdje ar Bẽnjadjwýr djwýnh kukrãdjã kunĩkõt arým mýjjaõ tẽn inomã kumẽn kam akubyn pykabê Garrêja'ýr tẽn kam ar õ krĩbê Nadjarekam bõx. ⁴⁰ Nhyam kam kra kãjmã krã tẽn kam ĩ tỳx tẽ. Tẽn tẽn ĩ arým abatãnh ne kam no mexkumrêx nhyam kam Metĩndjwýnh kam Kĩnhkumrêx ne mã o djuw mex.

Jeju Bãm nhõ kikretikam ýr.

⁴¹ Nhyam na mẽ gaga mrãnh kunĩkõt Jeju nãmẽ bãm ar Djeruxarẽmã mrã. Me kute aben pydjĩn kute Metĩndjwýnh me irõbê mrãnh nhõ akati mar ne õ kwý krẽn rax kadjy ne ar 'ýr mrã. ⁴²⁻⁴³ Nhyam ajbir Jeju nõrny. Arým 'ã amexbê 12. Nhyam ar kunĩ mekõt ajte me kute aben pydjĩ'ýr wabin me'ýr bõx ne mekõt ar õ kwý krẽn ba, Jejumẽ. Nhyam me kam o ino re nhyam nãmẽ bãm ar akubyn õ krĩmã tẽ. Tẽn kam pry konenh te abej aprã. Nhyam be nãm nõrnyja, arek Djeruxarẽkam ar ba nhyam nãmẽ bãm ar kute mar kêt. ⁴⁴ Nãm kute atemã me'õ arkõt mã tẽn pyrãk. Nhyam 'ã akati pydji nhyam ar te õbikwakam abej aprã. ⁴⁵ Ne kam kute Djeruxarẽkam ajte abejmã akubyn tẽ. Tẽn bõx ne kam te: ajte abej nhyam 'ã akamãt. ⁴⁶ Nhyam akati kêt nhyam ar te ajte abej.

Nhyam kam akati nhyam kam ar Metĩndjwýnh nhõ kikretikam kum kato. Nhyam me ipõkri nhỹ, Mõjdjê kukrãdjã jarěnh djwýnh nhĩpõkri nhỹ, me kabẽn maro nhỹn kam me kukjẽro nhỹ. ⁴⁷ Nhyam me Jejukam no tyn nhỹ. Nãm tu me aerbẽ prĩne mýjja ma. Nhyam me jadjwý mýjja jabej kukjẽro nhỹ nhyam no mexkõt katãt memã mýjja jarẽnho nhỹ. Kam ne me kam no tyn nhỹ. ⁴⁸ Nhyam nãmẽ bãm ar mekõt omũn kam mekõt kam no tyn dja. Nhyam nã kum,

—Akmere, mýkam ne ga ar ibẽ ã anhýr aba? Nã bãm abãmmẽ ar te ajabej aprãn axwe akam idjumar ne kam ajabej ar mrã, ane.

⁴⁹ Nhyam kam kum,

—Mýkam ne gar ijabej ar mrã? Djãm ar aje imarja kêt? Arým ne ba Ibãm nhũrkwãõ inhũrkwãn kam idjãpẽnhmã, ane. ⁵⁰ Nhyam ar kute kabẽnja mar kêtumrêx. Ne te kute marmãn kam õkre kadjwýnhbê,

—Mýj kabẽn got ja? ane.

⁵¹ Nhyam kam arkõt tẽ, arkõt Nadjarekam tẽn bõx ne kam ar kabẽnkõt ar amijo ba. Nhyam bep nãja ne mýjja kunĩ man kum kĩnh ne. ⁵² Nhyam bep Jeju ta adjãkamã no mex tũm ne amũ no mexo amikamẽnho tẽn kam ĩ abatãnh mex ne. Nhyam Metĩndjwýnh kam Kĩnhkumrêx. Nhyam mebẽngõkredjwý* kam Kĩnhkumrêx ne.

3

Ngõmã me angjênh djwýnhbê Djuãõ.

Mat 3.1; Mak 1.1; Dju r 1.19

¹⁻² Nhyam bep Djuãõ kapõt kukritkam ar ba. Djuãõ, Djakarij kraja ne kapõt kukritkam ar ba. Nhyam kam Metĩndjwýnh kum kabẽn ne.

* **2:52** Jeju nhõ pykakam me kunĩ bẽngõkre kute mrãmri ne apýnh me õ pyka djãri kunĩkõt me kunĩ bẽngõkre pyrãk. Kubẽ kã jakamẽ me kakrãtykmẽ me babẽngõkremẽ ne me kunĩ bẽngõkre.

Be, nhym bep bēnjadjw̄yr raxbē Xiberu Xedja. Me bēnjadjw̄yr kunī kuràm rax ne me kunīmā nh̄y. Ne kam amidjô'ã me kw̄y'ã bēnjadjw̄yr rē. Nãm pykabē Djudêjakam me ja kadjy Põxu Piratu'ã bēnjadjw̄yr mē, kubajtem. Ne kam ajte pykabē Garrêjakam me ja kadjy Erodji'ã bēnjadjw̄yr mē. Ne kam ajte pykabē Iturejmē Tarakônikam me ja kadjy Piripi'ã bēnjadjw̄yr mē. Erodji kamybē Piripi'ã bēnjadjw̄yr mē. Ne kam ajte pykabē Abirēnkam me ja kadjy Rixanij'ã bēnjadjw̄yr mē. Nhym ar kute me kadjy Metīndjw̄ynh mar djw̄ynh nhõ bēnjadjw̄yr raxbē Ananhmē Kajbajmē ar ar meo ba. Nhym ar̄ym Xiberu Xedja memã yr'ã amexbē 15 nhym ô'ã ar bēnjadjw̄yr nyreja ar̄ym memã krī.

Nhym kam Metīndjw̄ynh Djuãomã kabēn ne. Djuão kapôt kukritkam ar bajamã kabēn ne. ³Nhym kam kabēnkôt ngôbē Djodãokam ar mrã. Ne kam ar me akreo ba. Me akreo ban memã kum,

—On me amim akaton wãnh ajaxwemã anhiren Metīndjw̄ynh'yr amijo akēx gē me ajaxweo aknon me akam ngryk kêt. Ba kam on ngõnhmã me ajangjê, me aje ajaxwemã anhirenkôt me kute me amar kadjy, ane.

⁴Amrēbē ne anh̄r djw̄ynhrãm Metīndjw̄ynh kabēn jarēnh djw̄ynhbē Idjaij ne 'ã pi'òk no'òk ne memã kum,

"Me'õ dja kapôt kukritkam memã kabēn ne. Kàj bē dja me akren memã kum, 'Me apa. Ê, me on Bēnjadjw̄yr djw̄ynh kutêp wãnh ajaxwemã anhiren katàt amijo aba. Kute mrãmri ne me kute me bēnjadjw̄yr rũnh kutêp pry mex ne kute memã katàt pry jadjw̄yrja pyràk.

⁵Nãm me inuw kunĩ amrã ne kam krãnhre rũnhmē kryremē, kunī abenãnh imòk rē nhym pyka aben pyràk ne ikwã.

Nhym pry nhirõ nhym me katàt adjuw. Ne pyka karôtdjw̄y prĩne katen o aben pyràk nhym mēkumrēx ne ikwãja pyràk.

Dja me ã Bēnjadjw̄yr djw̄ynhrãm axwemã irer ne katàt amijo bao ane.

⁶Nhym me kunī dja me Metīndjw̄ynh kute me utàrkôt me omũ', ane."

Nãm ã anh̄r djw̄ynhrãm Idjaij memã arēnho ane. Kôt ne Djuão Bēnjadjw̄yr kukãm katon me akre ar o ba, nhym me kw̄y rax ne me mrãmri axwemã iren katàt amijo ba.

⁷Nãm Djuão me akre ar o ba nhym me itepato 'yr bao ku'ê. Kute ngõnhmã me angjēnhmã ne me 'yr bao ku'ê. Nhym kam memã kum,

—Me akamingrãny ne ga me abē iry. Me ajaxwekam abē kangã. M̄y me'õ ne me amã Metīndjw̄ynh ngryk nhõ akati jarē ga me umaje iw̄yr aprôt kajgo?

⁸Gop on me katàt Metīndjw̄ynhkôt amijo aba gē me mrãmri me amex jabej me amã kato. Mrãmri me amim akator ne aje wãnh ajaxwemã anhirer ne aje Metīndjw̄ynh'yr amijo akēx jabej gē me on me amã kato. Gē me me amexmã katon me akam kĩnho kute mrãmri ne me kute pidjô djô mexmã apõx ne kam kĩnhja pyràk. Kwãrik wãnh me anhõkre kadjw̄ynhbē anhingêt kukãmãre Abraãoo adjãmra kêt ne amim, "Me ba ne ba me ibē Abraão tãmdjw̄y. Dja Metīndjw̄ynh me ikam ngryk kêt. Dja ba me te ijaxwe nhym kam me inhingêt kukãmãre Abraãokôt Metīndjw̄ynh kum me ijabē ne me ijaxwekam me ijo bikēnh kêtumrēx", anh̄r kêt. Kwãrik wãnh ga me ã anh̄r ar aba kêt. Katī. Ê, ba me amã arē. Dja ga me te abē Abraão tãmdjw̄y nhym Metīndjw̄ynh tu me ajo ajkē, me ajaxwe pãnh tu me ajo ajkē. Ne ren kum ajte Abraão tãmdjw̄y prãm jabej ren tu kējiao itun o amim Abraão tãmdjw̄y nhipēx nhym me ren tu katon kumex.

⁹Ê, mrãmri ar̄ym 'yr. Metīndjw̄ynh kute me axwe pãnh memã akati jarēnh ar̄ym 'yr. Kute mrãmri ne pidjô ap̄ynh abenkam ô kêt nhym me kute kãr ne

o mrānh ne kute kuwykam rēnhja pyrāk. Arým ne Metīndjwýnh me ajā pidjō djō kēt jakren arým me ajaxwe pānh kute me ajo bikēnh 'ýr. Dja me ajo mōn kuwykam me amē. Arým 'ýr. Kute mrāmri ne me'ō kute pidjōmā 'yr kadjy kute parbē kàxkrākō mýnh ne o ām pyrāk, ane. Nām ā Djuāo me krāptīmā arēhno ane.

¹⁰ Nhyim me kam kum,

—Ije tō mā dja ba me nē? ane. Metīndjwýnh kute me ijo bikēnh kēt kadjy, mā dja ba me nē?

¹¹ Nhyim memā kum,

—Dja ga me ajō nhō kubēkà amānhkrut ne kam me'ō nhō kubēkà kētmā ikjē ngā. Nhyim me'ōdjwý ō kwý krēn djā krāptīn kam me'ō nhō djwý kētmā amikutā kwý ngā, ane.

¹² Nhyim ne kute bēnjadjwýr bajtemmā pi'ók kaprīo atom djwýnh me kudjwa Djuāo'ýr bōx, kute ngōnhmā me angjēnhmā. 'Ýr bōx ne kum,

—Bēnjadjwýr, mā gēdja ba me nē? ane.

¹³ Nhyim kam memā kum,

—Ē, me anhō bēnjadjwýr kute me amā pi'ók kaprī jarēnhja 'ānhbit dja ga me kum o atom. Kwārīk wānh ga me ga amū amim pi'ók kaprī kamēnh ne amýnh kēt. Dja ga me tu 'ānh jamý, ane.

¹⁴ Nhyim me krākamngōnhredjwý kum,

—Ne me badjwý, mā dja ba me nē? ane.

Nhyim kam memā kum,

—Ē, kwārīk wānh ga me me pa 'amýnh ne mekbē mýjjao aprōt kēt. Ne kwārīk wānh ga me me kātām'ā axwe rēnh ne me axweo me utār ne mekbē ijēn me ō mýjjao aprōt kēt. Nhyim bep ga adjāpēnh pānh dja ga pi'ók kaprī byn tu akīnh ne. Kwārīk wānh ga me adjākrē kēt, ane. Nām ā Djuāo memā kabēn jarēhno ane. ¹⁵ Nhyim me kunī Bēnjadjwýrbē kumkati jabej ajkam aman kam ōkre kadjwýnhbē amim,

—Bep birām tām ne ja. Birām Djuāo got Metīndjwýnh me bawýr ano, me bakadjy Bēnjadjwýrbē kumkatimā me bawýr ano, ane. Birām Kritu ne ja, ane.

¹⁶ Nhyim kam Djuāo me kunīmā kum,

—Mrāmri ba ne ba ngōnhmābit me ajangij. Nhyim bep itotokbē me'ō bōxja. Me'ō tām ne raxo kute ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Bām te irax ne 'ā inihōn ije kum parkā 'āpre bōnh ne o itēm prāme. Bep ām ren irax ne ba ren arým kum apē. Nhyim bep kati, ām ingrire. Nām raxo ijakrenh mex ne. Tām ne arým bōx 'ýr. Djām ngōnhmā kute me ajangjēnhmā? Kati. Tām dja bōx ne kam me awýr Metīndjwýnh Karō jano, me katāt amrānhbit'ýr dja ano, kute ar me ajo bamā. Ne kam me ajaxweja kute kuwymā me arēnhmā. ¹⁷ Gēdja bōx ne kam kute mrāmri ne me kute kōtyk byr ne o kute bāygogore ka'uk ne kute kam mūm 'y mexjao atom ne kam kute 'y kājao tēm ne kute kuwykam ýr nhyim xētja pyrāk. Dja me'ōja bōx ne ā me axweo anen kuwykam me kurē. Nhyim kuwyja dja pōk rā'ā: rā'ān apēx kētkumrēx. Nhyim bep bāygogo 'y mex'ā ne me mexja jakren mūm meo atom ne. Ne kājkwakam ō pykamā meo mō gé me kam kam kīnhkumrēx ne ar ba. Arým kute ā meo anhýr 'ýr.

¹⁸ Nām ā Djuāo memā ane. Ne kam arek memā kabēn jarēhno tē. Nām atemā kukrādja krāptīo me akre. Ne mā kabēn nyo, kabēn mexo ar me akreo ba.

¹⁹⁻²⁰ Nhyim bep bēnjadjwýrbē Erodji ne axwekumrēx. Nām axwe aben nhiby kumexo mō, aben nhiby adjwýro mōn kam ajte Djuāo mekbē ijē djākam iby

kumê. Nãm kamybê upãnh'ÿr mō, upãnhbê Erodjij'ÿr mō. Nhyam kam Djuão arÿm kum kabên jarên kum,

—Kati, kwârîk wãnh, ane.

Nhyam kam Erodji tu amakkre kêt ne Djuãobê ijê.

Kute ngômã Jeju jadjâr.

Mat 3.13; Mak 1.9; Dju r 1.32

²¹⁻²² Anhÿr djwÿnhràam me kute kubê ijê kêtiri ne Djuão ngônhmã me kunî jangij ne kam ajte Jeju ngônhmã adjã. Ngônhmã adjã nhyam kam Bãmmã kabêno dja. Kum kabêno ãm rã'ã nhyam kâjkwa abenbê ajkij. Abenbê ajkij nhyam Metÿndjwÿnh Karō 'ÿr ruw ne 'ã tÿm. Amijo tut ne 'ÿr ruw ne 'ã tÿm. Nhyam kâjkwa kurÿm kabên ne kum,

—Mrãmri abê ikrakumrêx. Imã ajabê. Ba akam ikÿnhkumrêx, ane.

²³⁻³⁸ Nhyam kam Jeju arÿm ta àpênhmã o krax ne. Arÿm 'ã amexbê 30 ne kum o krax ne.

Jeju nhingêt nhidji.

Mat 1.1

Nhyam me we Jôdjeo Jeju bãm.

Nhyam Jôdje bãm ne Eri.

Nhyam Eri bãm ne Matat.

Nhyam Matat bãm ne Rewi.

Nhyam Rewi bãm ne Marki.

Nhyam Marki bãm ne Djananh.

Nhyam Djananh bãm ne Jôdje.

Nhyam Jôdje bãm ne Mataxij.

Nhyam Mataxij bãm ne Amox.

Nhyam Amox bãm ne Naũ.

Nhyam Naũ bãm ne Exi.

Nhyam Exi bãm ne Naganh.

Nhyam Naganh bãm ne Ma'at.

Nhyam Ma'at bãm ne Mataxij.

Nhyam Mataxij bãm ne Xemê.

Nhyam Xemê bãm ne Jôdje.

Nhyam Jôdje bãm ne Djoda.

Nhyam Djoda bãm ne Djôwanã.

Nhyam Djôwanã bãm ne Rexa.

Nhyam Rexa bãm ne Djorba.

Nhyam Djorba bãm ne Xarati.

Nhyam Xarati bãm ne Neri.

Nhyam Neri bãm ne Marki.

Nhyam Marki bãm ne Adji.

Nhyam Adji bãm ne Kodjã.

Nhyam Kodjã bãm ne Erma.

Nhyam Erma bãm ne Êr.

Nhyam Êr bãm ne Djodjuwe.

Nhyam Djodjuwe bãm ne Eridjê.

Nhyam Eridjê bãm ne Djorî.

Nhyam Djorî bãm ne Matat.

Nhyam Matat bãm ne Rewi.

Nhyam Rewi bãm ne Ximião.

Nhyam Ximião bãm ne Djuda.

Nhyim Djuda bām ne Jôdje.
 Nhyim Jôdje bām ne Djônā.
 Nhyim Djônā bām ne Erijkī.
 Nhyim Erijkī bām ne Merja.
 Nhyim Merja bām ne Mena.
 Nhyim Mena bām ne Matata.
 Nhyim Matata bām ne Natā.
 Nhyim Natā bām ne Dawī.
 Nhyim Dawī bām ne Djexe.
 Nhyim Djexe bām ne Ôbet.
 Nhyim Ôbet bām ne Bôadji.
 Nhyim Bôadji bām ne Xara.
 Nhyim Xara bām ne Naxō.
 Nhyim Naxō bām ne Amīnadabi.
 Nhyim Amīnadabi bām ne Adjimī.
 Nhyim Adjimī bām ne Ani.
 Nhyim Ani bām ne Êrō.
 Nhyim Êrō bām ne Perê.
 Nhyim Perê bām ne Djuda.
 Nhyim Djuda bām ne Djako.
 Nhyim Djako bām ne Idjak.
 Nhyim Idjak bām ne Abraão.
 Nhyim Abraão bām ne Tera.
 Nhyim Tera bām ne Nakô.
 Nhyim Nakô bām ne Xeruk.
 Nhyim Xeruk bām ne Ragau.
 Nhyim Ragau bām ne Parek.
 Nhyim Parek bām ne Ebe.
 Nhyim Ebe bām ne Xara.
 Nhyim Xara bām ne Kajnā.
 Nhyim Kajnā bām ne Arpaxa.
 Nhyim Arpaxa bām ne Xê.
 Nhyim Xê bām ne Nôwe.
 Nhyim Nôwe bām ne Ramek.
 Nhyim Ramek bām ne Mexare.
 Nhyim Mexare bām ne Enokī.
 Nhyim Enokī bām ne Djarexi.
 Nhyim Djarexi bām ne Mareju.
 Nhyim Mareju bām ne Kajnā.
 Nhyim Kajnā bām ne Inox.
 Nhyim Inox bām ne Xexi.
 Nhyim Xexi bām ne Adão.
 Nhyim Adão bām ne Metīndjwŷnh.

4

Xatanaj te Jejumā axwe'ã àpnênh.

Mat 4.1; Mak 1.12; Idja 2.18, 4.15

1-2 Arÿm Djuão kute ngônhmā Jeju jadjār nhyim Metīndjwŷnh Karō kute amijo tut ne rwÿk ne 'ã tÿm nhyim Bām kute kum kabēnja kurūm Jeju tē. Ngôbê Djodão kurūm ne arÿm Jeju tē. Nhyim Metīndjwŷnh Karō raxo kadjwŷnhbê nhÿn ar o ban kam kapôt kukrit'ÿr o bôx nhyim kam kam ar ba. Nhyim kam

Xatanaj 'yr bôx ne te kum mýjja'ã apnê. Kute kabênkôt amijo ba jabej kum mýjja'ã àpnênh tê. Te kum mýjja'ã àpnênh'ã akatibê 40. Akati krãptĩ. Kute ã kum anhýrkam kute mýjja krên kêtukumrêx. Nhyam kam akati apêx nhyam prãm prĩne kubĩ. ³ Nhyam kam Xatanaj kum,

—Ë, goja abê Metĩndjwýnh krakumrêx jabej goja kênjamã akabên gê goja kubê djwý ga krê.

⁴ Nhyam kam kum,

—Kati, Metĩndjwýnh kabên'ã pi'ók no'ókkam ne,

“Djãm djwýobit ne me kute amityx ne ar tĩn ne ba? Kati, Metĩndjwýnh kabêno djwý dja me amityx ne tĩn ne ba”, ane.

⁵ Nhyam kam Xatanaj krãnh nhimók'yr Jejuo tẽn o bôx ne kum pyka kunĩkôt me akreo dja. Apýnh bẽnjadjwýr kute meo ba djãri kum me kunĩ jakreo dja. Nãm tebê kum krĩ jakre, kukrà kêt mex ne tebê kum akre. Ne ajte kum bãmê kapótmê krĩ rũnhmê mýjja kunĩ jakre nhyam omũ nhyam kum,

⁶ —Ë, ba inhõ. Amã dja ba ja kunĩ kanga. Pyka kunĩkôt apýnh me ba djãri dja ba amã me kunĩ ngã ga me ja kunĩ kadjy abẽnjadjwýr rax. Djãm mýjja kakrit, djãm mýjja punu got. Mýjja mexjakam. Mýjja krãptĩ, mýjja pyma. Ba inhõ. Djãm me'õ nhõ? Ba inhõ dja ba imã me'õ kĩnhkôt amidjõ'ã kum kungã nãr amã kungã. ⁷ Dja ga amijo angrin ikuka kõnh akõnkrão nhýn imã irax jarê ba arým amã kunĩ kanga ga arým amũ idjõ'a o aminhõn ar o aba, ane.

⁸ Nhyam kam Jeju kum,

—Kati, Metĩndjwýnh kute pi'ók no'ókkam ne,

“Bẽnjadjwýr djwýnh, Atĩndjwýnhmãbit dja ga amijo angrin kum rax jarên ajbitmã apê. Kwãrik wãnh atemã me'omã rax jarên kêt”, ane.

⁹ Nhyam kam Djeruxarêmã Jejuo tẽn Metĩndjwýnh nhõ kikreti nhimók'yr o wabin anhã'ã kudjan kum,

—Ë, goja abê Metĩndjwýnh krakumrêx jabej goja rũm tẽn ato. ¹⁰ Nãm we Metĩndjwýnh kute pi'ók no'ókkam amã,

“Dja ba ikadjy mrãnh djwýnhmã ajarê gê anêje mýjja punu kajpa”, ane.

¹¹ Ne ajte we Metĩndjwýnh kute pi'ók no'ókkam we,

“Dja ba ajã ikadjy mrãnh djwýnhmã karõ. Dja me atêmkôt amã ikra dja gê kên 'õ apar ngãnh kêtukumrêx”, ane.

¹² Nhyam kam Jeju amipãnh kum,

—Kati, Metĩndjwýnh kabên'ã pi'ók no'ókkam ne,

“Kwãrik wãnh, Bẽnjadjwýr Atĩndjwýnh kabi kêt, kute ajãno ãm jabej kabi kêt”, ane.

¹³ Nhyam kam Xatanaj arým mýjja'ã kum àpnênh pa. Nãm te kute Metĩndjwýnh kabên kangan Xatanaj kabênkôt kute ar amijo bamã 'ã kum àpnênho dja. Apýnh mýjja djãri kunĩ'ã te kum àpnênho djan 'ã kum àpnênh pan kam mã kurũm tê. Ajte akati 'õ kadjy mã kurũm tê.

Krĩraxbê Nadjarekam me kute Jeju kanga.

Mat 4.12; Mak 1.14

¹⁴ Nhyam kam Jeju akubyn pykabê Garrêja'yr tẽn. Metĩndjwýnh Karõ arým kum týx jadjã, Metĩndjwýnhmã àpênh mex kadjy kum týx jadjã nhyam týxkumrêx ne kam akubyn tẽn bôx.

Nhyam kam me abenmã Jeju jarênho ajkate, pyka kunĩkôt ne me abenmã arênho ajkate. ¹⁵ Nhyam Jeju apýnh mekbê idjaer bikprõnh djãkam ar memã

Metĩndjwýnh kukràdjà'ã ujarėnh ba. Memã 'ã ujarėnh ba nhym me kunĩ abenmã Jeju mex jarėnho ipòk ne.

¹⁶ Nhym bep krĩraxbė Nadjarekam ne me atemã kabėn. Nhym kam Jeju Nadjarekam bõx, abatãnh djã'yr tėn bõx nhym arým pi'òk rãrãr. Pi'òk rãrãr kunĩkõt ne Jeju mekõt mekbė idjaer bikprõnh djã'yr mrãn wangijn krĩ. Ne kam arým kãjmã dja. Kute Metĩndjwýnh kabėn'ã pi'òk no'òk jarėnhmã kãjmã dja. ¹⁷ Nhym me kum kungã nhym kubyn o ajkij. Metĩndjwýnh kabėn jarėnh djwýnhbė Idjaj kute pi'òk no'òkjaõ ajkijn kam kadjy amijã no'òkjamã kato. Kum katon kam memã arėnho djan memã kum,

¹⁸⁻¹⁹ "Metĩndjwýnh Karõ ne mã ijo ba. Arým ne amijo ipytã, ije me õ mýjja kėtmã kabėn mex, kabėn ny kãj bė arėnh nhym me kĩnhmã. Kadjy ne ar ijo ba.

Ne kam ajte mekbė ijė kadjy ijano. Ije kãj bė memã kum, 'On me akato. Me kute me abė ijėja on me akato', anhỹrmã ne ijano ba tẽ.

Ne ajte ije kãj bė me no rãmã kum, 'On me arĩt mex', anhỹrmã. Kadjy ne ijano ba tẽ.

Ne ajte ije kãj bė me 'uwťĩmė me kute meo bikėnh nhym me kaprĩn mrãnhmã kum, 'On me akĩnh ne adjumar mex ne ar aba. Jakam dja me me ajo bikėnh kėt', anhỹrmã ne ijano ba tẽ.

Ne ajte ije kãj bė memã kum, 'Ě, amex jakam dja on Bėnjadjwýr mekam ukaprĩ kato', anhỹrmã ne ijano ba tẽ", ane.

²⁰ Nãm ã Jeju memã pi'òk no'òkkõt amijarėnho ãmo anen pi'òk abenã kudjin akubyn kute pi'òko atom djwýnhmã kungãn kam nhỹ. Nhym kam me kunĩ Jejukam no tyn kumex, me bikprõnh djãkam ne me Jejukam no tyn kumex.

²¹ Nhym kam ajte ujarėnhmo krax ne memã kum,

—Amrėbė Metĩndjwýnh kute kabėn'ã pi'òk no'òk ja ne arým kato. Mrãmri ne kõnh kum kudji nhym ajbir jakam kato. Me ajte maro anhỹrjakam ne arým kato, ane.

²² Nhym me kam abenmã Jeju mex jarėnho kumex kajgo ne abenmã,

—Je kum bep mexkumrėx. Ga kabėn mexja pumũ, Jõdje kra ne ajmãn me bajaėrbė kabėn mexkumrėx jarė. Jõdje kra, me baje Jõdje pumũnh tũmja tãm ne kra dji nhym kabėn mexkumrėx jarėnho tẽ, ane. Nãm me ã kabėn jarėnho ane.

²³ Nhym kam Jeju memã kum,

—Birãm me aje imã me banhingėxė kabėn tũm jarėnhmã ne ga me anhõkre kadjwýnhbė imã arėnho nhỹ, ba arým kuma. Birãm me aje imã, "Goja abė me kane djwýnh jabej on amikanen amex", anhỹrmã. Goja aje mýjja 'õ pumũnh jabej nãr aje mýjja 'õ mar jabej goja on ipėx, ba me ikunĩ omũ, me inokam ipėx ba me ikunĩ omũ. Rĩnakambit, krĩbė Kapanakambit ne ga ar mýjja nhipėxo aba. Nhym 'ã ujarėnh me iwýr bõx ba me kuma. Goja on jakam, anhõ pyka djwýnhkam mýjja pumũnh kėt 'õ nhipėx ba me omũ. Birãm me aje ã imã anhỹrmã ne ga me anhõkre kadjwýnhbė amim ijã karõ.

²⁴ Ě, ba me amã mýjja jarė. Mrãmri ikabėn. Ě, got ren Metĩndjwýnh kabėn jarėnh djwýnh atemã pyka 'õkam tẽ nhym me ren arým kabėn ma. Nhym bep katĩ, õ pyka djwýnhkam me kute kukràdjãkõt omũnh ne kute kabėn mar kėt. Ąm me kute kukràdjãkõt mar kėt ne me tu ate krã. Me ga, me banhõ krõkam me ga ne ga me ã ijo anen tu ãm imar kėtkumrėx ne.

²⁵⁻²⁶ Ě, gora me ikabėn ma. Mrãmri ikabėn. Me Metĩndjwýnh kabėn jarėnh djwýnhbė Erij ja ma. Amrėbė ne me'ã na kėtkumrėx. Arým na kėt'ã amex

amānhkrut ne ikjêkêt apêx nhyh na rwÿk kêtukmŕêx ne. Nhyh ajte na tÿmkam ajte na kêt ne. Nhyh me prām kam ar ba. Pyka kunĭkôt djwÿ kêtukmŕêx. Nhyh prām me imex ne. Nhyh mekbê idjaer nhô pykakam axwe me nire 'uwtĭ krăptĭ. Djām me'ÿr ne Metĭndjwÿnh Erij jano, me kute o djuw mexmā? Arkati, me bajtem, mekbê idjaer kêt'ÿr ne ano. Mekbê idjaer kêt nire 'uwtĭ'ô'ÿr ne ano. Pyka typydji nhidjibê ne Xidô. Nhyh bep krĭ nhidjibê ne Xarepta. 'ÿr ne ano. Nhyh me'ô ni bajtemja o djuw mex ar o ba. ²⁷ Ajte Metĭndjwÿnh kabĕn jarĕnh djwÿnh 'ôbê Eridjêu ja ma. Mekbê idjaer nhô pykakam axwe me krăptĭ ĩ kajêkam tĕ. Nhyh bep Eridjêu kute me jao mex kêtukmŕêx. Kubajtem, kubê idjaer kêt pydji ne o mex. Pykabê Xirij kurŭm me'ôbê Namābit ne o mex ne, ane.

Nām ā Jeju memā arĕnh o ane. Djām ta ô pykakambit ne mekbê idjaerkam kute me ajbitmā mÿjja pumŭnh kêt 'ô nhipêxmā? Kati, ta dja ukabikôt amŭ pyka mŭjakam mÿjja kwÿ 'yro mō. Nār kon ta kute amimarkôt ô pyka djwÿnhkam mÿjja pumŭnh kêt 'ô nhipêx. Ne ta ukaprĭkôt amŭ me mŭ jakamdjwÿ mÿjja kwÿ nhipêx.

²⁸ Nhyh me kuman kam kam ngryk ne. Me bikprōnh djākam me ja kunĭ ne me Jejukam ngry:k ne. ²⁹⁻³⁰ Ne kam pa 'amÿn bōm kumê. Nām meo mōn krānhre nhimōk'ÿr o wabi. Krānhre konenh ne krĭbê Nadjare. Kam ne me Jeju pa 'amÿn krānh nhimōk'ÿr o mōn o bōx. Ne bit kute amŭ aparmā mĕnh nhyh tÿm ne tykmā o mō nhyh kam mekbê amikaban kam me ôêxo tĕn katon mā tĕ.

Kute me'ô nêje me karô punu janor.

Mak 1.21

³¹ Mā tĕn kam krĭraxbê Kapanakam bōx. Pykabê Garrêjakam krĭraxbê Kapanakam bōx. Bōx ne memā Metĭndjwÿnh kukrădjâ'ā ujarĕnh o dja. Pi'ôk rārarkam ne memā 'ā ujarĕnh o dja. ³² Nhyh me kabĕn man kam ari ar aben pumŭn kam abenmā kum,

—Tô mÿj kabĕn ny got ja? Kabĕn mexkumŕêx. Nām ā me bĕnjadjwÿr rŭnh kwÿ kabĕn mex anen ar pĕne kabĕno meo atomo ba, ane. Nām Jeju pĕne kute amimar kôt katâ:t memā amikukrădjâ jarĕnhkumŕêx.

³³ Ne me bikprōnh djākam memā 'ā ujarĕnh o am rā'ā nhyh kam me'ô my kum akij. Me karô punu'ô ne ar o ba nhyh kum akij. ³⁴ Me karô punu'ô kute me'ô my ar o baja tām ne akij. Djām me'ô bĕngôkre* ne kum akij? Kati, e kum me'ô kadjwÿnhbê, me'ô bĕngôkre kadjwÿnhbê, me karô punu'ô ne Jejumā akij. Kubĕngôkre ja ta âkjêr kêt. Ām me karô'ô ne kum akij ne kam kute kubĕngôkre mĕn kute kum âkjêr pyrāk. Ne kum,

—Ā, tô mā ne ga aje me ijomā? Ē, Jeju, Nadjare kra'ô, djām aje me iparmā ne ga bōx. Arÿm ne ba me pĕne apumŭ, ga ne Metĭndjwÿnh arÿm amim adja, ga kam amexo apyma, ane.

³⁵ Nhyh kam kum bĕn tÿx ne kum,

—On anhikrĕn akato, ane.

Nhyh me karô punu ikôta. Me ipôkri ikôtan kurŭm kato. Kute kubĕngôkre ajmā o kêtukmŕêx. Me karô punu kute me'ôo baja kator kutâ ajmā o kêtukmŕêx. Nām ikô'ÿr kajgon kam mā kurŭm katon tĕ.

³⁶ Nhyh me kunĭ ari aben pumŭn abenmā kum,

* **4:34** Jeju nhô pykakam me kunĭ bĕngôkre kute mrāmri ne apÿnh me ô pyka djari kunĭkôt me kunĭ bĕngôkre pyrāk. Kubê kâ jakamê me kakrătykmê me babĕngôkremê ne me kunĭ bĕngôkre.

—Mỳj kabēn gotja? Mā got on? Nām tu kabēno, umao bōm me karō punu mē nhyṃ mā tē. Djām rerek got. Me bakātām'ō baje ā mỳjja ja'ōo anhỳr kêtukumrēx. Pydji ne tu kabēno bōm me karō punu mē nhyṃ mā tē, ane. ³⁷ Ne kam abenmā Jeju jarēnho kumex. Bu'ā pykakam me ja ne me abenmā arēnho kumex.

Kute me punu krāptō mex.

Mat 8.14; Mak 1.29

³⁸ Nhyṃ kam Jeju me bikprōnh djā kurūm tēn kam Ximāo nhūrkwāmā wadjā. Nhyṃ Ximāo djupānhdjwỳja kanēn nō. Kanē kubī nhyṃ nō. Nhyṃ me kum arē, kute o mexmā. ³⁹ Nhyṃ 'yr tēn irān kanēmā bēn tỳx nhyṃ arỳm kam ire. Nhyṃ arỳm à kēt ne kājṃā dja. Kājṃā djan kam aro djuw mex ar o ba.

⁴⁰ Nhyṃ arỳm para. Nhyṃ me Jeju'yr bao dja. Me kunī ne me 'yr ōbikwa kanēo bao dja. Apỳnh me ōbikwa kanē djāri ne me Jeju'yr meo ban meo bōx. Nhyṃ me pỳnhkōt me'ā ikra jadjuw nhyṃ me kunī arỳm mex ne. ⁴¹ Nhyṃ me karō punudjwỳ me krāptī kurūm apōx ne Jejumā kum,

—Abē Metīndjwỳnh kra, anhỳro ba.

Nhyṃ kam tu memā bēn tỳx ne memā kum,

—On me anhikrēn mā amū mō, ane.

Nhyṃ me karō punu tu anhikrēn mā mō. Me karō punu kute Jeju pumūnh. Kute Metīndjwỳnh kute amīm Jeju Bēnjadjwỳrbē kumkati kadjy ar ne anorkōt omūnh. Kute Jejubē Kritu kōt omūnh. Kam ne me karō punu bit kute irāri memā Jeju jarēnhmā nhyṃ kubē aptān ano.

⁴² Nhyṃ akati kēt nhyṃ krī kurūm arwāmā tēn kam ar ba. Nhyṃ me abej mō. Abej mōn 'yr kato. 'Yr katon bit kute kubē aptārmā, arek mekam āmmā ne me bit kute kubē aptārmā ⁴³ nhyṃ memā kum,

—Ē, djām me amābit ne ba Metīndjwỳnh'ā idjujarēnh tē? Kati, ije krī kunīkōt kāj bē memā arēnhmā ne ba me'yr tē. Kadjy ne Metīndjwỳnh ijano ba tē. Ije memā amijā idjujarēnh ny jarēnhmā. Metīndjwỳnh me kadjy Bēnjadjwỳr ne kute ar meo bamā ja ne ba ije krī kunīkōt memā arēnhmā. Kadjy ne ijano ba me'yr tē, ane. ⁴⁴ Anen kam mā memā Metīndjwỳnh'ā ujarēnh mō. Apỳnh krī djāri ne kāj bē memā 'ā ujarēnh mō. Ne kam ajte amū tēn krī 'ōkam bōx ne me bikprōnh djākam ajte memā Metīndjwỳnh kukrādjà'ā ujarēnhho dja. Nām ā pykabē Djudējakam memā 'ā ujarēnhho ane.

5

Ximāo ar mā Jejukōt bikamēnh.

Mat 4.18; Mak 1.16

¹ Ne akati 'ōkam memā arēnho dja, memā Metīndjwỳnh kabēn jarēnho dja. Imōti nhidjibē Gēnexare mỳrri ne memā arēnho dja. Nhyṃ kam me 'ā akuprōn maro kumex. Nhyṃ me kwỳ nīnh mrān te kute marmān kam jām 'ā me kamē. Me kamēn te kute marmān kam 'ā aben nhingānho kumex ne Jejudjwỳ nhingānho mō. ² Nhyṃ kam me umaje kāmā wadjā. Nām ar kute tep pynēnh djwỳnhja kà dji. Kà djin kam katon kam kryre pōnho dja. Nhyṃ amē kà nō.

³ Nhyṃ kam ikjējamā wadjān kam ō kà djwỳnhjamā kum, Ximāomā kum,

—Amū kamē, amū kamēnh ngrire, ane.

Nhyṃ kam amū kamē. Kamēnh ngrire nhyṃ kam kam nhỳn memā Metīndjwỳnh'ā ujarēnhho nhỳ.

⁴ Ne memā 'ā ujarēnh pan kam Ximāomā kum,

—Ĕ, gop amũ ubỳmwã'ÿr kà kamēn kam mǎn kryre mēn kam tep kwỳ pynē, ane.

⁵ Nhy m Ximão kum,

—Je kum bēnjadjwỳr, nǎ bǎm ar te ari ar kryre rēnho iba ri nhy m akati. Ām tep kēt. Ba gop tu akabēnkôt kumē, ane.

⁶ Nhy m kam ar kumēn kam tu kam tep kwỳ pynē:nhkumrēx. Nhy m arỳm tep kute kryre rēnh 'ÿr. ⁷ Nhy m kam ar te o no katon kà nhikjējamǎ ikra bēno dja, ar kute 'ÿr kào tēmmǎ. Nhy m ar 'ÿr kào tē nhy m kam ar aprakamǎ kàkam tepo ipu. Nhy m kam arỳm amē àr 'ÿr.

⁸⁻¹⁰ Nhy m kam Ximão Pedrumē ar ja ari aben pumũ. Ar kute amijaêrbē tep kwỳ pynē:nhkam ne ar abenkam no tyn ku'ê. Nhy m Ximãomē ar ro'ǎ kute tep pynēnh ar o baja kubē Xijagumē Djuão, Djebedēu kute ar irja, ar jadjwỳ ne ar abenkam no tyn ku'ê.

Nhy m Ximão Pedru mỳjja kunĩ pumũn kam umaje Jeju kabem kōnkrǎo nhỹn kum,

—Bēnjadjwỳr, on mǎ ikurũm tē. Ga ne ga mrāmri amexkumrēx. Nhy m bep ģm ba, ba ne ba ijaxwe, ane.

Nhy m kam kum,

—Kwǎrik wǎnh amǎ ipyma kēt ne atĩn prǎm kēt. Jakam gēdja ga on mebēngôkrebato atom ne memǎ ijarē gē me amim iman amim ikamnhĩx. Jakam dja ga tep pynēnh kēt ne kam mebēngôkrebato akprō, ane. ¹¹ Nhy m ar kam kà djin wabin kam mỳjja kunĩmǎ iren kam mrāmri Jeju'ābit ngrǎ: ne. 'Ā ngrǎ tỳx ne mǎ kôt ajkamē.

Kute me'ō nhĩ kajēkam tēo mex.

¹² Nhy m kam akati 'ōkam Jeju tēn krĩ 'ōkam bōx. Nhy m me'ō ĩ kajēkam tēja prĩne kào ajkē, prĩne o tuknĩ. Nhy m Jeju'ÿr bōx ne omũn kam pijǎm djǎje tēn tu mỳrbē tỳm. Ne kam nōrkam kum amijarēnho nōn kum,

—Bēnjadjwỳr, aje inhĩ kajēkam itē markôt, aje ijo mex prǎm jabej, ijo mex, ane.

¹³ Nhy m kam 'ÿr ikra mōn kupēn kam kum,

—Ije, ije ajo mex prǎmǎ. On akǎ mex, ane. Nhy m gēt ajmǎ kà nēn kà mex ne. Kute o ģm tǎmkam tebē kà mex ne.

¹⁴ Nhy m kum,

—Kwǎrik wǎnh ga memǎ amijarēnh kēt. Dja ga tu katàt mǎ me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh'ÿr tēn kum amibē, kum amikǎ bē. Ne kam kum mry ngǎ gē akadjy Mōjdjē kukràdjǎkôt Metĩndjwỳnhmǎ mry gan kungǎ. Arỳm akǎ mexkam dja ga kum mrywǎ ngǎ gē me kunĩ apumũ, arỳm akǎ mexkôt apumũ, ane.

¹⁵ Aje, jakam ne me arỳm abenmǎ Jeju jarēnho ajkate:n apỳnh abenmǎ arēnho ba.

Nhy m kam me itepato 'ÿr mōn 'ǎ akuprō. Me kute kabēn mar nhy m kute me kanēo mexmǎ ne me 'ǎ akuprō. ¹⁶ Nhy m bep ta ne mǎ arwǎmǎ tēn kam Metĩndjwỳnhmǎ kabēno dja, kum amijarēnho dja.

Kute me'ō jakryo mex.

Mat 9.1; Mak 2.1

¹⁷ Nhy m kam ajte akati 'ōkam Jeju memǎ Metĩndjwỳnh'ǎ ujarēnho dja. Nhy m me arek maro nhỹ. Mekbē pardjēumē me kute Mōjdjē kukràdjǎ jarēnh djwỳnhmē ne me arek maro nhỹ. Mỳj pyka kurũm? Pykabē Garrējamē pykabē Djudēja kunĩkam apỳnh krĩ djǎri ne me kurũm kwỳ bōx. Nhy m

Djeruxarē kurūmdjwý me kwý bôx. NhyM Metīndjwýnh prīne Jejuo tỳx, kute tỳxo meo mexmā.

¹⁸⁻¹⁹ Me'ō jakryja arek nōr djākam nōr rā'ā nhyM ōbikwa 'yr o mōn o bôx ne te kute kikremā o ārmā. Te kute Jeju'yr o bikamēnh ne kute parbē ir nhyM kute o mexmā. NhyM me kikre jajkwa krekre pytār mex ne. NhyM kam ar tu ibej o wabi. O wabin kikre nhimōkkōt 'ā ngy tỳx katen jām ngybōr jadjuwn kam me'ō jakry nōr djākam nōr rā'ā o ruw nhyM me ipōkri Jeju parbē nō.

²⁰ NhyM Jeju amim ar omū. Ar kute tu amim kamnhīxkumrēxja pumū ne kam ōbikwa jakryjamā kum,

—Akmere jakam ne ba ajaxweo kunīo aknon arým akam ingyk kēt ne, ane. Jeju ta ne axweo akno. ²¹ NhyM wānh Mōjdjē kukrādja mar djwýnhmē mekbē pardjēu ōkre kadjwýnhbē arým amim,

—E kum bep me'ōja ne ajmān Metīndjwýnh japryō djan amijo Metīndjwýnhno dja. Metīndjwýnh pydji ne kute me axweo biknorn mekam ngyk kēt, ane.

²² Nām me ā ōkre kadjwýnhbē anhỹro kumex nhyM arým tu kuman memā kum,

—Mýkam ne ga me anhōkre kadjwýnhbē ijo ikajgon ijapryō akumex? ane.

²³ Ē, ba me amā mýjja amānhkrut jarē. Mýj ne amirīt ne? Ba ren me'ō jakryjamā kum, “Ba arým ajaxweo aknon akam ingyk kēt”, ane, nār kon, “On kājimā djan tē”. Mýj ne ren amirīt, nēn? Nā bām ren kum, “Arým ne ba ajaxweo aknon akam ingyk kēt”, ane nhyM amirīt kētkumrēx ne. Tāmbit ne amirīt kēt. NhyM bep kājimā me ku'ē, ije ren me'ōmā kum, “Kājimā djan tē” nhyM ren amirīt ne. Tāmbit ne amirītkumrēx. ²⁴ Dja ba kum, “Kājimā djan anhīkwā djā mýn o tē”, anen arým o mex ga me arým omūn arým abenmā, “Be, ga Jeju kute me'ō jakryo mexja pumū. Be, djām kute me axweo biknor kēt got. Mrāmri ne Metīndjwýnh arým amijo ī ne pyka jakam amikabēnkōt ar me axweo biknoro ba”, ane. Me aje abenmā ja jarēnh kadjy dja ba me'ō jakryjao mex, ane.

Nām ā Mōjdjē kukrādja mar djwýnhmā anen arým tu me'ō jakryja'yr akēx ne kum,

—Amā ne ba ikabēn ne. On kājimā djan anhīkwā djā mýn anhūrkwāmā o tē, ane. ²⁵ NhyM me ipōkri ekruX ne kājimā djan nōr djā mýn mā ūrkwāmā o tē, Metīndjwýnhmā mexmē ōdjānhmē rax jarēho tē. ²⁶ NhyM me kunī omūn kam ari aben pumūnho kumex ne kōt Metīndjwýnhmā mexmē rax jarēho kumex ne kam arým kum Metīndjwýnh pyman abenmā kum,

—Atemā mýjja mexkumrēx ne gu me arým jakam omū, ane.

Rewi mā Jejukōt bikamēnh.

Mat 9.9; Mak 2.13

²⁷ NhyM kam Jeju me kurūm tē. Tēn kute pi'ōk kaprīo atom djwýnh'yr bôx ne omū. Idjibē Rewi. Pi'ōk kaprī nhūrkwākam ne bēnjadjwýr bajtemmā pi'ōk kaprīo atomo nhỹ. NhyM Jeju 'yr bôx ne omūn kum,

—Gop amrē ikōt ajkamēn gop ikōt ar aba, ane. ²⁸ NhyM tu ekruX ne kājimā djan mýjja kunī kangan mā kōt ajkamē. ²⁹ Ne kam me krāptīmē ro'ā ō kwý krēn rax kadjy memā djwýmē mry gan kadjy memā arē. NhyM me kute bēnjadjwýr bajtemmā pi'ōk kaprīo atom djwýnh krāptīn bôx nhyM ajte atemā me jadjwý kwý bôx, Rewi nhūrkwākam bôx ne ō kwý krēno kumex, ar kutā ō kwý krēno kumex.

³⁰ NhyM kam mekbē pardjēumē me kute Mōjdjē kukrādja mar djwýnh omūn bēn prīkam kabēno krī, Jejukōt ba djwýnh'ā kabēn ne kum,

—Mýkam ne gar me kute pi'ók kaprïo atom djwýnhmẽ me axwemẽ akàn aro'ã anhõ kwý krëno akumex ne kôt akõmo akumex? ane. ³¹ Nhyam kam Jeju memã kum,

—Djãm me mex'ýr ne me kane djwýnh mrã? Kati, me kanê'ýrbit ne me kane djwýnh mrã. ³² Badjwý ne ba me axwe'ýr tẽ. Djãm we me katãt mrãnh'ýr ne ba tẽ? Kati, me axwe'ýr ne ba tẽ, ije amiwýr me 'wýrmã. Me kute ikabën mar ne amim kator ne wãnh axwemã irer ne kute iwýr amijo akẽxmã ne ba me'ýr tẽ, ane.

Me kute amijajbur jabej Jeju kukjêr.

Mat 9.14; Mak 2.18

³³ Nhyam me ajte kum,

—Ota Djuãokõt ba djwýnh kute Metïndjwýnhmã amijarënh kadjy amijajbur ba. Nhyam mekbê pardjêu nhõ me ja me kudjwa ã ane nhyam bep akõt ba djwýnhbit ne mã akun kôt kõm ar ba, ane. Ar kute Metïndjwýnhmã amijajbur kêt, ane.

³⁴ Nhyam kam Jeju memã kum,

—Nà, ikõt ba djwýnh dja mã aku. Ga me kute abenã me rënhkam me àkur rùnhja pumũ. Djãm me kute abenã me rënhkam me àkur ngy got? Me kute abenã me rënhkam ne me mrãmri àkur rùnhkumrëx. Abenkam kïnh ne õ kwý krëno kumex. Djãm me kute mýjja jakam amijajbur got? Djãm me mjênme abentã ku'eri àkur punu got? ³⁵ Nhyam bep amũ akati 'õkam, dja me me aêrbê mekbê mjêno tým ne pa 'amýn mã o tẽ. Nhyam me arým kam kaprïre ne kam amijajbur ajbit ma, kôtbit amak bê:no nhýn õ kwý krënja kêtikumrëx ne. Nãm ã Jeju amijã me mjên jakreo ane.

³⁶ Ne kam ajte memã amikukràdjã ny'ã memã mýjja jakren arê.

—Nhýnh got me'õ inõkã ny 'õ byn kadjõ, mex katikõt kadjõn kute tùmja'ã ir ne kute o mexmã? Kati, nãm ren o anen ren amibê nyo ajkê nhyam nymẽ tùmja ren aben pyrãk kêt ne. ³⁷ Ne ajte nhýnh got me'õ mrykã tùm, mekbê idjaer kukãmãre ne me mrykão ngõnh nhinhujabjêti, nhýnh got me'õ mrykã tùm, mrykã kadjakam pidjõ kangõ ny ru, pidjõbê uba kangõ ru. Nãm ren ane nhyam ren ajkatõr ne ajkapï. Kangõ nymẽ tùm kute abenkam o bikãr ne runhkam ne ren ajkatõr ne ajkapï, nhyam mrykãdjwý arým punu. ³⁸ Kati, mrykã nykam dja pidjõ kangõ nyja ru. ³⁹ Nhyam ajte nhýnh got me'õ kute pidjõ kangõ tumbito kõmo ban ny kakin kum ny djãnh? Kati, arým tumbito amiprãk ne kam, “Ije bep kangõ tumbit ne ành”, ane. Nãm ã Jeju kute memã kukràdjã tùm'ã pidjõ kangõ tùm jakren kute kukràdjã ny'ã pidjõ kangõ ny jakreo anen kam memã arënh pa.

6

Memã pi'ók rãrãr'ã ujarënh.

Mat 12.1; Mak 2.23

¹ Ne kam pi'ók rãrãrkam Jeju pur katikõt tẽ. Nhyam kôt ba djwýnh kôt mõ. Kôt mõn arým kum prãm ne mõrmã bãygogo 'y nhikën mõrkõt ngãnh ne amijajkwamã rënhõ mõ. ² Nhyam kam mekbê pardjêu ar omũn arkum,

—Ije tõ mã ne gar arým nẽ? Pi'ók rãrãrkam ne me tyk djã kêt djã. Me kute pi'ók rãrãrkam mýjjaõ anhýr kêt. Me tùmre ne me ta kukràdjãkõt mã me babê uma. Me kute pi'ók rãrãrkam mýjja kupënh kêt. Kambit ne me tyk djã kêt djã. Mýkam ne gar ã ar o anhýro aba?

³ Nhyam kam Jeju memã kum,

—Kê, djâm me aje Metîndjwýnh kabên'ã pi'òk no'òkjadjwý pumûnh kêt? Djâm me aje me bakukãmãrebé Dawi'ã ujarênhja pumûnh kêt, Metîndjwýnh kabênkam me aje Dawi'ã ujarênhja pumûnh kêt?

Ë, Dawi arkum prã:mã. ⁴ NhyM Dawi Metîndjwýnh nhûrkwãmã wadjàn djwý byn kukrên kam kôt ar tēm jamãdjwý kungã, nhyM ar kukrê. Djwý me kute Metîndjwýnhmã ôrja tãm ne kubyn kukrên arkum kungã. Metîndjwýnh nhô djwý ne me kâtãm kute kur kêtukumrêx. Me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnhbit ne kute kur. NhyM bep Dawi ta ne tu kubê kukrê. NhyM kam me kute kum axwe jarênh kêt. Djâm me aje ja mar kêt? Ga me aje Dawimã axwe jarênh kêtja pumû ne kam ikôta ba djwýnhmêbit ar imã ar ijaxwe jarê.

⁵ Bep kati, ba ije amijo inhĩ ne me awýr irwýk ne ba inhô pi'òk rãrãr djwýnh. Kam gédja ba memã, “Kwãrik wãnh ga me kam mýjja kupênh kêt, nãr kon, dja ga me jakam apên, nãr kam mýjja kupênh kêt ne arek akrĩ”, ane. Tãm ne ja, ane.

⁶ NhyM kam ajte pi'òk rãrãr 'òkamdjwý me bikprõnh djãmã wadjàn kam kam memã Metîndjwýnh'ã ujarênhô dja. NhyM me'ô nhikra jarõxja nhý. Ubôk ne arõx ne. ⁷ NhyM mekbê pardjêumê me kute Môjdjê kukràdjã mar djwýnh arek Jejukam no tyn krĩ. NhyM pi'òk rãrãrkam kute ikrao mex nhyM me kute kôt kum kator ne kute kum,

—Arým ne ga Môjdjê kukràdjãkôt amijo aba kêt, anhýrmã ne me arek kam no tyn omûnhô krĩ. Mekbê pardjêumê me kute Môjdjê kukràdjã mar djwýnh ne me ã Jejukam no tyn ar krĩ ba ane. ⁸ NhyM bep ta, Jeju ta ne arým me kute ôkre kadjwýnhbê amim 'ã karõja arým kuma ne kam me'ô nhikra jarõxjamã,

—Amrê tēm ne ipôkri dja, ane.

NhyM kãmã djan 'ýr tē. ⁹ NhyM kam memã kum,

—Ë, ba me bakukràdjã jabej me akukja. Nhýnhja ne me bakukãmãre me bamã arê? Djâm pi'òk rãrãrkam me baje mýjja mex nhípêxmã nãr kon kam me baje mýjja punu nhípêxmã? Djâm kam me baje me utãr nãr kon kam me baje me parmã, nêñ? ane. ¹⁰ Ne kam ari ar me omûn kam ate ikra jarõxjamã,

—On anhikra katãt, ane.

NhyM kam ikra katãt ne. Arým ne ikra mexkumrêx. Arým ajte ikra katãt ne ikrakumrêx. ¹¹ NhyM kam ajte mekbê pardjêu ngry:k ne. Ngryk tý:x ne. Ne kam Jeju'ã abenmã karõo kumex.

Kute Ar kubê 12 janor.

Mak 3.13

¹² NhyM kam akati 'òkam krãnhre'ýr tēm 'ã wabin nhý, kute Bãmmã kabênmã, Metîndjwýnhmã kabênmã. Kum kabêno ýr ri nhyM akati. ¹³⁻¹⁶ Akati nhyM kam amiwýr kôt ba djwýnh 'uwn amijo ar kwý pytãn amim ar umjuwn arkum,

—Ba dja ba ar ajano, gar memã ijã adjujarênhô ajmã. Ar abê inhô àpênh, ane. Nãm kute ar anor kadjy ar o 12 ne amijo ar utãn kam tũmrãm ar ano. Ximão. Jeju kute kum Pedru jarênhja.

Ångre. Ximãomê Ångre ar aben djãkam ikwã.

Xijagu.

Djuão.

Piripi.

Batormê.

Matêu.

Tôme.

Xijagu 'òdjwý. Kubê ne Aupêu kra.

Ximão 'ödjuw̃y. Ximão tām ne kum me bajtemja kurêkumrêx, me bajtem kute meo baja kum me kurêkumrêx.

Djuda. Xijagu kraja.

Djuda lkadjī. Kute Jeju kurê djw̃ȳnhmā kanga djw̃ȳnhja.

Be, Jeju kute tūmrām ar anor ne ja. ¹⁷ Ne kam kôt ba djw̃ȳnhbê 12jamê ro'ā ruw ne pyka kênh'yr bôx ne kam kam meo dja. Nhȳm me kôt ba kajgo ne me 'ā kumex. Nhȳm me kâtāmjadw̃ȳ Jeju'yr mōn bôx ne 'ā kumex. Pykabê Djudêja kurūm me krāptīmê krīraxbê Djeruxarê kurūm me krāptīmê ngô rax nokā'ā pykabê Xirumê Xidōmê kurūm me krāptīmê. Me tām ne me akān Jeju'ā kumex. Me ja ne me 'yr akuprō. 'Yr bikprōnh ne kute kabēn mar nhȳm kute ap̃ȳnh me kanê djari meo mexmā ne me 'ā akuprō.

¹⁸ Nhȳm me karō punu kute meo bajadjw̃ȳ mekôt 'yr mōn bôx nhȳm kam mekam me karō punuja jano nhȳm me ar̃ȳm mex ne. ¹⁹ Nhȳm me itepato kute Jeju kupēnh prām. Nām Jeju tu t̃yxkumrêx nhȳm kurūm uma apōx ne me kunīo mex. Kam ne me kunī kute Jeju kupēnh prāmā.

Kute arkum kīnh jarēnh ne ajte kute arkum kaprī jarēnh.

Mat 5.1

²⁰ Nhȳm kam meo mex pan kam kôt ba djw̃ȳnh pumūn arkum, –Ē ar anhō nêkrêx kêt̃wā, ar ga ne gar akīnhkumrêx. M̃ykam? Bir, ar ga ne Met̃indjw̃ȳnh ar akad̃ȳ bēnjadjw̃ȳr ne ar ar ajo ba.

²¹ Ē, ar jakam amā prām̃wā, ar ga ne gar akīnhkumrêx. M̃ykam? Bir, ar ga dja gar ajajnekumrêx ne.

Ē, ar jakam am̃ȳr̃wā, ar ga ne gar akīnhkumrêx. M̃ykam? Bir, ar ga dja gar akeket ne.

²² Ē, jakam me kum ar akurêja, ar ga dja gar akīnhkumrêx ne. Ba ne ba amijo inhī ne me aw̃ȳr ruw ne kam ar me ajo iba. Ga me akw̃ȳ amā ikīnh ne iw̃ȳr akuprō ba kam ar ar ajo iba. Nhȳm me kam kum ikurēn kam ikôt kum ar akurê ne. Gar mā ikôt abikamēnhkamdjw̃ȳ me kum ar akurê. Gêdja me te wānh kum ar akurēn bōm ar arēn ar ajapr̃ȳn ar ajaxweo ar apytā,

²³ gar tu akīnhkumrêx ne ate akīnh katin amijara tatak ne.

M̃ykam? Bir, dja Met̃indjw̃ȳnh ar amā o pānh rax ne. Kājkwakam gêdja ar amā o pānh mex ne. Kājkwakam kute ar amā o pānh mex ja dja gar amikukām aman ate akīnh kati. Nām me tūmre ā axwe anen me kamingrāny kajmā'ā ā Met̃indjw̃ȳnh kabēn jarēnh djw̃ȳnho bikēnho bao ane. Gar ar̃ȳm kam kājkwakam me kīnhkumrêx ne ar baja pumū, ane.

Nām ā Jeju arkum ane. Ne kam ajte me ō nêkrêx kumexjamā kabēn ne memā kum,

²⁴ –Nhȳm bep me anhō nêkrêx krāptīwā me ga dja ga me akaprī rax ne. Bir, m̃ykam? Jakambit akīnh djā kajgokam. Gêdja ī apēx ne ajte amū kêt̃kumrêx.

²⁵ Ne me jakam ajajnewā, me ga dja ga me akaprī rax ne. M̃ykam? Bir, me ga dja ga me amā prām ne.

Ne me jakam akeketwā, me ga dja ga me akaprī rax ne. M̃ykam? Bir, me ga dja ga me abixangrin kam am̃ȳro akumex.

²⁶ Ne me kunī kute abenmā me amex jarēnho kumexja me ga dja ga me akaprī rax ne. M̃ykam? Ga me axwe pumū. Ga me kum me axwebit kīnh ne kute abenmā me mex jarēnho kumexja pumū. Nām me tūmre ā axwe o anen me kamingrāny kajmā'ā kum me 'êxnhībit kīnh. Me 'êx

ne kute amijo Metĩndjwýnh kabēn jarēnho bajabit ne me kum me kĩnh ne abenmā ā me mex jarēnho kumexo ane. Kam ne me kamingrāny me tũmre kōpdji'ā kum me axwe, me 'ēxnhĩbit kĩnh ne kute abenmā me mex jarēnho kumexja.

Nām ā Jeju memā anen kam kōt ba djwýnhmā kum,

Jeju kute arkum, "Amā akurē djwýnh jabē" jarēnh.

Mat 5.38; Ruk 23.34; Kar 7.60; Rō 12.14

²⁷ —Ē, ba ajte ar amā ikabēn 'ō jarē, gora ar ikabēn ma. Gora gar tu amā akurē djwýnh jabē. Gora me kum ar akurēja dja me te ar ajo ajkē gar akrānmā amā me abēn ar meo aba. ²⁸ Gora ar me kute ar adjũnwāmā tu akabēn mex jarē. Gora ar me kute ar ajo bikēnhja tu Metĩndjwýnhmā me arē gē meo djuw mex. ²⁹ Gēdja me'ō ar ajō nhinebē kurwa ga 'yr akēx gē aktā anhinebē kurwa. Gēdja me'ō ar ajōbē inōkā by ga tu kum kanga. Nhy m ajte akā 'ō'ā ajwý ga ajte akā 'ōdjwý byn kōt kum angā. ³⁰ Gēdja me'ō mýjja 'ā ajwý ga tu kum kanga. Gēdja me'ō abē anhō mýjja 'ō by ga tu kum kangakumrēx. Kwārĩk wānh ga akubyn 'ā 'wýr kēt. ³¹ Djā nām me ar ajōo ajkē ga akĩnh ne? Kati, nā gām akapřire. Bir be, kam dja gar ā me jao anhýr kētkumrēx gē me adjwýnhdjwý kapřĩ kēt. Nār kon, djā nām me ar ajōkam mex ga akapřĩ? Kati, nām me ar akam mex gar akĩnhkumrēx ne. Bir be, kam dja gar ā me jakam amexo ane gē me adjwýnhdjwý kĩnhkumrēx.

³² Ē, ba ar amā arē. Me kum ar ajabē gar amipānh amā me abēkumrēxja bārām kam dja ba ar amex jarēnh jabej? Kati, ē, me axwe ne me kum ōbikwabit jabē, kum aktā aben jabē ne kam kum me kātāmja kĩnh kētkumrēx. Be, dja gar gadjwý amā anhōbikwabit jabē, djori kam mex? Kati, ar ikōt aba djwýnhkam gēdja gar tu amā me abēo tuknĩ. Ar amā anhōbikwa jabēn kam kōt amā akurē djwýnhdjwý jabē. ³³ Nhy m ajte me ar akam ukapřĩ gar amipānh mekam adjukapřĩ, bārām kam dja ba ar amex jarēnh jabej? Kati, ē, me axwe ne me ōbikwakambit ukapřĩ, aktā abenkam ukapřĩ ne kam me kātāmjakam ukapřĩ kētkumrēx. Be, dja gar gadjwý anhōbikwakambit adjukapřĩ, djori kam mex? Kati, ar ikōt aba djwýnhkam gēdja gar tu me kunĩkam adjukapřĩo tuknĩ, anhōbikwakam adjukapřĩn kam kōt akurē djwýnhdjwý kam adjukapřĩ. ³⁴ Nhy m ajte me ar amā mýjja ngā gar kam amipānh memā mýjja ngā, bārām kam dja ba ar amex jarēnh jabej? Kati, ē, me axwe ne me aktā aben pānh abenmā mýjja nhōro ba. Nām me akubyn abenmā 'ānh ōro ba. Be, dja gar gadjwý me kute akubyn ar amā mýjja nhōrmābit mýjja ngā, djori kam mex? Kati, ar ga, ar ikōt aba djwýnhja dja gar tu memā mýjja nhōrkumrēx ne kam pānhkam amak kēt.

³⁵ Bir be, ar ga dja gar amā akurē djwýnh jabēkumrēx ne kam adjukapřĩ ne tu kum mýjja kajgo ngā. Kute akubyn amā pānh mýjja 'ō nhōrmā pānh kam amak kēt. Metĩndjwýnh pymati tām gēdja ar amā o pānh ra:x ne. Gar kam arým abē Metĩndjwýnh krakumrēx. Mýkam dja gar ā meo ane? Bir, Metĩndjwýnh ne tu me ōdjý, me axwekam ukapřĩ. ³⁶ Kam dja gar kǎjkwakam Abām'ā amijakren mekam adjukapřĩ.

Mete me'ā axwe rēnh nēje memā kabēn.

Mat 7.1; Rō 2.1; Xij 4.11

³⁷ Kwārĩk wānh gar me'ā axwe rēnh kēt. Dja gar me'ā axwe rē nhy m me amipānh ar ajā axwe rē, nār Metĩndjwýnh ar amā axwe jarē. Kwārĩk wānh gar me axwemā akator kēt ne memā pānh jarēnh kēt. Dja gar me axwemā akato

ne memã pãnh jarë nhym me amipãnh ar ajaxwemã katon ar amã pãnh jarë, nãr Metĩndjwýnh ar amã pãnh jarë. Nhym bep kati, gëdja me kute ar akam amikràja gar tu o abiknorkumrëx gë me amipãnh ar gadjwý tu ar ajaxweo biknorkumrëx ne. ³⁸ Gora ar memã anhödjành ne tu memã angã. Gë me kam amipãnh ar amã ödjànhkumrëx ne ar amã mýjja ngã. Dja Metĩndjwýnh ar amã o pãnh rax ne. Kute mrãmri ne me kute akubyn abenmã djwý ngrã nhõr kadjy kute ngõnhkam ngjènh ne ajte kute à'ak ne kum o'uk ne iby ngjènh nhym akà'ã bikapĩnja pyrãk. Dja ã Metĩndjwýnh ar amã õr raxo ane. Bir be, kam dja gar Metĩndjwýnh kudjwa memã õr rũnh nhym kam me akubyn ar aje memã õr 'ãnh ar amã kungã, ane. Nãm Jeju ã kõt ba djwýnhmã arènhõ ane.

³⁹ Ne kam ajte apýnh mýjja djãri arkum 'ã ujarènh jakreo tẽ. Ne kam arkum, —Djãm me'õ no rãja kute me'õ no rãjamã kum, “Amrë, ba amã kô 'amýn katãt ajo tẽ”, anhýrmã? Kati, gorèh kum kô 'amýn o mõn ren ar ro'ã krekam tým, ane.

Be, me axwe rä'ãkam dja me amũ me jamã axwe jarènh kët. Me axwekam ne me kute me no rä pyrãk. ⁴⁰ Djãm me'õ kute mýjja mar këtja kute me'õ kute mýjja mar raxja jakrenh got? Kati, nhym bep djãm me'õ kute marja prĩne kum arèh kum akre nhym kam arým ar aben pyrãk ne.

Bir be, ar aje Metĩndjwýnh kukràdjã mar tümja amijãno dja. Dja me nyre ar ajã amijakren kam kute ar apyrãk.

⁴¹ Mýkam ne ga akamy nokam pyka jaũmjabit pumũn kam ga anokam pĩponhtija pumũnh kët ne? ⁴² Djãm aje akamymã kum, “Akmere, amrë ba amã anokam pyka jaũmwã kaba”, anhýrmã? Ne kam ga anokam pĩponhtiwã pumũnh këtumrëx ne. Aje aminokam pĩponh pumũnh këtum we ã kum ane. Kë. Mrãmri ne ga apunu rax ne kam ajajkwakambit ajte amimexo amra. Akumrëx gëdja ga aminokam pĩponhtiwã kaban kam arĩt mex ne arým amikõt akamy nokam pyka jaũm ngrĩre wã kaba.

⁴³ Ne ajte jadjwý, ë, djãm pidjõ mex, pidjõ djãnhjakam pidjõ punu apõx got? Nãr kon, djãm pidjõ punukam pidjõ djãnh apõx got? Kati, apýnh pidjõ bãri djãri ne kam ô apõx. ⁴⁴ Ô ne parbë rõrõk ne ikwãh kam o bãrio amirĩt nhym me kõt kum apõx. Pidjõ punukam ô punu apõx, nhym ate pidjõ mexkam ô mex apõx. Ga rojkãkrekam tyrti apõx këtja pumũ. Ga ajte prëxkamdjwý katëbãri apõx këtja pumũ. ⁴⁵ Bir be, nãm ã mebêngõkredjwý* ane. Nãm me õkre kadjwýnhbë kabèh mex man arým kabèh mexo memã amijo amirĩt. Nhym me ajte õkre kadjwýnhbë kabèh punu man arým kabèh punuo memã amijo amirĩt. Nãm me õkre kadjwýnhbë mýjja kumex ma nhym kam amrë bõm ajkwa krekremë õto'ýr apõx nhym me kam arènhõ ba. Arènhõ ban kam arým memã amijo amirĩt. Mex nãr axwe ja o memã amijo amirĩt. Kute mýjja ô kute bãrio amirĩt ja pyrãk.

Me'õ ar kute kikre'ã amijakremã memã arènh.

Mat 7.24

⁴⁶ Ë, ba ajte ar amã ja jarë. Mýkam ne gar imã “Bënjadjwýr, Bënjadjwýr” anhýro aban ajte ikabènkõt ar amijo aba kët ne. ⁴⁷⁻⁴⁸ Ë, ba ar amã arèh kikre'ã me ajakre. Me'õ iwýr akëx ne kute ikabèh markumrëx ne ikabènkõt kute ar amijo baja ne kute mrãmri ne me kute kikremã kre jabjè:n kam kam par pymjýr ne kam iby kènmë pyka rènh ne kute kum o'uk ne 'ã kute kikre nhym

* **6:45** Jeju nhõ pykakam me kunĩ bêngõkre kute mrãmri ne apýnh me õ pyka djãri kunĩkõt me kunĩ bêngõkre pyrãk.

te ngô tàm ne kute kangõnh nhyim mrãmri ku'ê tỳxja pyræk. Kum kre jabjekam ne mrãmri ãm tỳx ne. Nãm ã me kute amim ikabën mar tỳx ã ane.

⁴⁹ Nhyim bep me'õ kute ikabën mar kajgo, kute ikabënkõt amijo ba kêtja ne kute mrãmri ne me kute tu pyka kräkà'ã par pymjÿr. Kre krãnne kam kute par pymjÿr ne kute 'ã kikre pyræk. Nhyim 'ã ngô tàm ne kute kãjbê me'ã rënh nhyim rôrõkja pyræk. Djã nãm kãjbê kukê nhyim ban rôrök got? Kati, nãm tu ator nhyim ban gru: ane. Dja me'õ kute ikabën mar kêt'õ ã ane, ane. Nãm ã Jeju arkum ujarënhõ ãmo anen memã ujarënh pa.

7

Kräkamngõnh nhõ bënjadwÿr kute tu amim Jeju kamnhïxkumrëx.

Mat 8.5

¹ Ne kam ate krîbê Kapana'ÿr tẽ. Mã 'ÿr tẽn bõx. ²⁻³ Bõx nhyim kräkamngõnh nhõ bënjadwÿr arÿm kuma, kubê ne kräkamngõnhre krãptîbê 100 nhõ bënjadwÿr arÿm kuma, bõxkõt kuma. Kubajtem. Arÿm kuman kam 'ÿr mebêngëtte kwÿ jano. 'ÿr mebêngëttebê idjaer kwÿ jano. Õ àpënh ne kanê tỳx ne nõ. Arÿm tyk'ÿr. Arÿm arkatin nõ. Kum Õ àpënh jabëkumrëx ja ne kubê kanên nõ nhyim kam kadjj Jeju'ÿr ar ano. Ar kute kum arënh nhyim 'ÿr tẽn ne kute kum Õ àpënhõ mexmã ne 'ÿr ar ano.

⁴⁻⁵ Nhyim ar mõn Jeju'ÿr bõx ne kam kum o no katon kum,

—E kum bep tãmja ne mexkumrëx. Mrãmri dja ga 'ÿr tẽn kum Õ àpënh pytä. Nãm kum me bakînhkumrëx ne arÿm me bamã me babikprõnh djã nhîpëx ne. Dja ga on 'ÿr tẽ, anhÿro ku'ê.

⁶⁻⁷ Nhyim kam 'ÿr tẽ. Bit 'ÿr tẽn 'ÿr kikre tẽpo tẽ nhyim kräkamngõnh nhõ bënjadwÿrja ajte kutã õbikwa kwÿ jano. Nhyim ar kutã tẽn kajpan kum,

—Bënjadwÿr, on dja ga akëx ne. Kräkamngõnh nhõ bënjadwÿr ne ar imã, “Ar tẽn kum arê gẽ on amũ akëx”, ane. Bar kam akutã tẽ. Nãm amã, “Ibënjadwÿr kaak, ibënjadwÿr ngrirekam ne ga inhürkwãmã adjãr ba ipijãm karõ amã ane. Ingrire, ikatãm kam ne ba ba akutã itëm kêt ne, amikam ipijãm kam. Dja ga tu akabënobit inhõ àpënhõ mex nhyim arÿm mexkumrëx ne. ⁸ Inhõ bënjadwÿr ne imã kabën, kute raxo ijakrenhja ne imã kabën ba kabën man kõt amijo iba. Ne kam ajte ba ibê me kräkamngõnhre nhõ bënjadwÿr kam ba memã ikabën nhyim me ikabënkõt amijo ba. Ba me'õmã kum, “ÿr tẽ”, ane nhyim arÿm 'ÿr tẽ. Ba kam ajte me'õmãdjwÿ, ‘Amrê tẽ’, ane nhyim arÿm amrê tẽ. Ba inhõ àpënhmã, ‘On mÿjja kupê’, ane nhyim arÿm mÿjja kupê. Kam ne ba amã, ‘Abënjadwÿr djwÿnhkam dja ga akabënobit o mex ne’, ane.” Nãm ã kräkamngõnh nhõ bënjadwÿr amã ane, ane.

⁹ Nhyim Jeju ar kabën man kam arkam no tyn djan õkre kadjwÿnhbê amim,

—E kum be nãm tu amim ikamnhïxkumrëx ne, ane. Ne kam me itepato kõt mõrja'ÿr akëx ne memã kum,

—Ë, ba me amã arê. Nhÿnh ne me babê idjaer 'õ ã kute tu amim imaro anhÿr? Kati, kêt kumrëx. Nhyim be nãm tãwã, tãwã kubajtem ne gêt tu amim ikamnhïxkumrëx ne, ane. ¹⁰ Nhyim kam kräkamngõnh nhõ bënjadwÿr nhõbikwaja akubyn kikremã tẽ. Kikremã tẽn bõx ne kanên nõrja pumũ. Nhyim mexkumrëx ne, arÿm à kêt ne nhÿ. Tãm ne ja.

Kute me'õ tyk akubyn o tîn.

¹¹ Nhyim kam akati ngrêre nhyim Jeju krî 'õmã tẽ. Krî nhidjibê Naïmã tẽ. Nhyim kõt ba djwÿnhmê me kätãm krãptî kõt mõ. ¹² Nhyim kam Jeju meo

mō. Meo mōn ī krī tēpo mō. Nām bit krīo rām ne jao mō nhym Ar kubē kra tykjao mōn o kajpa. Kikre bu'ā kēno kō kayr jajkwa krekremā o aben kajpa. Amrēbē me'ōbē mjēn tyk nhym kam kraja adjwýnhdjwý kōt kubē ty. Kute amikamā kra pydjīn irja ne kubē ty. Nhym me kam kēnkre'ýr o mōn o kajpa. Me krāptī ne me kēnkre'ýr bit o mō, bit kute mekbē idjaer kukrādjakōt kēnkrekam adjārmā. ¹³ Nhym Jeju me'ō nija pumūn kam kum kaprī: ne kum, —Kwārīk wānh ga amýr kēt, ane.

¹⁴ Ne kam 'ýr tē. 'Ýr tēn kam 'ā nōr djābit kupē. Nhym ar kute o mōrja, tyko mōrja, o mōr týx katikōt kum o dja. Nhym kum kabēn ne kum,

—Akmere, ba amā arē. Ē, on kāj mā nhý, ane. ¹⁵ Nhym ekruš ne kāj mā nhýn kam kabēno nhý. Nhym Jeju nāmā kungā. ¹⁶ Nhym me kunī madjā kreti ne kum uman kam Metīndjwýnhmā raxmē mex jarēnho kumex ne abenmā kum,

—Ota Metīndjwýnh kabēn jarēn djwýnh rax 'ō me bakam kato, ane.

Ne ajte,

—Metīndjwýnh ne arým ō me baja 'ýr bōx, ane. ¹⁷ Nhym me kam abenmā Jeju jarēnho kumex ne amū abenmā arēnho prōt ne. Nhym pykabē Djudējakam me ja kuma. Nhym amū bu'ā pyka ja kunīkōt me abenmā arēn kuma.

Djuāo'ā ujarēnh.

Mat 11.2

¹⁸⁻¹⁹ Nhym Djuāo kōt ba djwýnhdjwý arým kuman Djuāomā arē. Nhym adjwýnhdjwý kuma. Mekbē ijē djākam nōr rā'ākam ne ar kum mýjja ja kunī jarē nhym kuma. Kuman kam amiwýr ar ku'uw, amiwýr kōt ba djwýnh 'uw, ar amānhkrut ne ar ku'uw ne arkum,

—Ē, ar Jeju'ýr tēn kum, “Djām ga ne Metīndjwýnh amrēbē me imā ajarē ga arým bōx. Nār kon, dja ba me atemā 'ōdjwý jabej ajkam ama”? ane. Djuāo ne ā arkum anen kam ar ano. Bēnjadjwýr djwýnh'ýr ar ano. Ar kute omūnh ne tēm ne kute Djuāomā arēnhmā ne 'ýr ar ano.

Nhym ar 'ýr tēn bōx. ²⁰ Bōx ne kum,

—Djuāo kute ngōnhmā me angjēnh djwýnh ne awýr ar ijano ne ar imā, “Ar tēn kum, ‘Djām ga ne Metīndjwýnh amrēbē me imā ajarē ga arým bōx? Nār kon, dja ba me atemā 'ōdjwý jabej ajkam ama”? ane.” Nām ā arkum ane.

²¹ Nhym kam Jeju arek me utāro dja. Me apýnh kanē djārimē, apýnh me tokry djārimē, me karō punu kute meo bamē, me no rāmē, me ja ne meo mexo dja. Me krāptī ne meo mexo dja. Djuāo kōt ba djwýnh kute omūnh ne akubyn 'ýr tēm ne kute kōt kum arēnh nhym kute marmā ne arek me utāro dja. ²² Ne kam arkum,

—Ar'ýr tēn Djuāomā arē. Ba ne ba arým me'ýr bōx ne me utāro dja nhym me no rā arým rīt, me te jakry arým mrā, me ī kajēkam tē arým kà mex, me amakkre kēt arým amakkre mex ne ajkam ama, nhym me tykjadjwý arým akubyn tīn ne, nhym me me ō mýjja kēt jamādjwý kabēn mex, kabēn ny kāj bē arē. Bir be, ar aje ije meo mexkōt ipumūnhja dja gar tēn kōt Djuāomā arē, ane.

Ne ajte kum,

²³ —Me'ō kute tu amim imar ne kute ōkre kadjwýnhbē ijā amim, “Djām tām, nār kon atemā”, anhyr kēt, tām dja Kīnhkumrēx, ane. Nām ā Jeju Djuāo kōt ba djwýnhjamā ane. Nhym ar kuman kam mā 'ýr akubyn tē.

²⁴ Ar tēm tekrekam memā Djuāo jarēnho dja. Me krāptījamā arēnho djan memā kum,

—Nã gãm me aje Djuão pumũnhmã mō, kapôt kukritkam mō. Mã ne kute? Me bõreja pumũ. Bõre ne kōk o wabên ari ar adjuw. Mũm wabên adjuw. Nhy m pãnh wabên mũm adjuw. Ne ari ar adjuw. Djãm ã Djuão kute anhÿr? Djã nãm ã memã kabên jarênho ane? Djã nãm me jamã kabên 'õ jarê ne kam ajte me umaje amũ me jamã atemã kabên 'õ jarê? Kati, nãm tu katã memã kabên jarênhkumrêx ne, tu kum me uma kêt ne kabên pydji memã arênho tẽ, kabên tãm jarênho tẽ. ²⁵ Djã nã gãm me aje Djuão pumũnhmã 'ÿr aba nhy m kubêkã mex jangij ne o ba? Kê, me kute kubêkã mexbit jangjênh ne kute 'ã amibêno baja ne me bẽnjadwÿr rax nhõ kikretikambit ar ba, ikra kêt, ãpênh kêt mex ne ar ba.

²⁶ Bir be, nhy m mÿj ne ga me aje omũnhmã mō? Djãm Metĩndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh 'õ ne ga me aje omũnhmã mō? Nã, tãm. Tãm. Ba me amã arê. Djuão ne Metĩndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh kunĩ kurãm raxi. ²⁷ Æ ne amrêbê Metĩndjwÿnh pi'ók no'ókkam me amã,

“Ota ba akukãm ajã ujarênh djwÿnh 'õ jano, kute akukãm me akre nhy m me kute mar ne akutêp kute axwemã irern katãt amijo bamã.

Kute mrãmri ne me kute me bẽnjadwÿr rũnh kutêp katãt pry jadjwÿrja pyrãk”, ane.

²⁸ Ba me amã arê. Djuão ne me kunĩ kurãm raxi. Nhÿnh ne me'õ nã tikkre kurũm kator'õ raxo kute Djuão jakrenh? Kati, bep Metĩndjwÿnh me kadjy bẽnjadwÿr ne kute ar me utãr ne meo baja, me ja'õ ne te kãtãm mex ne kute raxo Djuão jakrenh mexi.

²⁹ Nã, Djuão ne rax nhy m me kunĩ Djuão kabên ma. Nhy m me axweja, me kute bẽnjadwÿr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djwÿnhdjwÿ me kudjwa kabên ma. Nãm me Djuão kabên man õkre kadjwÿnhbê amin, “Mrãmri ne Metĩndjwÿnh katãt meo ba”, ane. Nhy m Djuão arÿm ngõnhmã me angij.

³⁰ Nhy m bep mekbê pardjêumê me kute Mõjdjê kukradjã mar djwÿnhmê, me ja ne me Metĩndjwÿnhbê amikati. Metĩndjwÿnh kute amin me'ã karõ ne me mar kêt ne ar kubê amikatio ba. Nhy m Djuão kute ngõnhmã me angjênhmã nhy m me ate ar kubê amikatio ba.

³¹ Ije tō mÿj'ã got ba me akamingrãny jakre? Mÿj ne ga me aje urãk? ³² Nã gãm me aje me prĩre mÿjja kam kĩnh kêt pyrãk. Ga me me prĩre kikre kabem krĩn kute abeno bixaêr baja pumũ. Ar ja ne ar ar jamã kabên ne arkum, “Gwaj bakĩnh katio dja, gwaj babixaêro dja ne ngõtãx à'ãk”, ane.

Nhy m ar kum, “Waj, ar ibixaêr prãm kêtê. Ar itor prãm kêtê. Ar imã wã kĩnh kêtê.”

Nhy m ajte arkum, “Gwaj bamÿr kati mãn o nhÿ.”

Nhy m ar, “Kê, wajre. Ar imã kĩnh kêtê. Ar imÿr prãm kêtê.” ³³ Djuão kute ngõnhmã me angjênh djwÿnh ne me awÿr bõx. Nãm amijajbu:n kute uba kangõ kōm kêt ne ar ba, ga me amã kĩnh kêt ne kam we, “Nãm ajbã. Me karõ punun ar o ba nhy m ajbã”, ane.

Be, nã gãm me aje me prĩre pyrãk ne amã ja kĩnh kêt ne ajte amã jadjwÿ kĩnh kêt ne. ³⁴ Nhy m bep ba ne ba mrãmri gêt amijo inhĩ ne me awÿr bõx ne me akam idjakur iban kôt ikōm iba ga me kam amã ikĩnh kêt ne we ijã, “Kê, tãwã ne kum prãmti, kum uba kangõ djãnhiti.” Ne we ajte ijã, “Me kute bẽnjadwÿr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djwÿnhmê me axweobit ne õbikwa”, anhÿr ar o aba.

³⁵ Djãm Metĩndjwÿnh jamak punu got? Axwe amak mex ne prĩne kute amikukãm mÿjja kunĩ mar ne Djuão kute amijajbur ne ar bamã ano. Ne ajte amikukãm umarkam badjwÿ ijano. Ije amijajbur kêtãm ijano. Nhy m kôt

me amak mex, me amikukām umar, ar ipumūn kam ôkre kadjwýnhbê amim, “Mrāmri ne Metīndjwýnh mexkumrēx ne amē ar ano”, ane. Nām ā Jeju memā ane. Tām ne ja.

Me'ō ni jaxwe kute me kudjý djào Jeju par kudjý.

³⁶ Nhyam kam mekbê pardjêu'ō nhidjibê Ximāo ne Jejumā kum,

—Amrē tēn ikutā anhō kwý krē, ane.

Nhyam kam kutā ô kwý krēnmā tēn bôx ne nhý. Nhyam me abenmā arē.

³⁷ Nhyam me'ō nire arým kuma. Me'ō nija ne axwe ne krī tāmka arīk ar ban kam Jeju tēm ne mekbê pardjêu'ō nhūrkwākam ô kwý krēno ýrkôt arým kuma. Arým kuman kam 'ýr tē. Nām ngōnh mexte, kēn jakareo ngōnhkam me kudjý djào ipun kubyn 'ýr o tēn o bôx. ³⁸ O bôx ne burūm ibôn mýro nhý. Parbê mýro nhý nhyam no kangô prīne Jeju par kumrā. Par kumrā nhyam kam ta amikō par ngrā. Kum Jeju kīnhkam 'ýr tēn bôx ne omūn kam amikam pijām ne kam muw ne prīne no kangôo par kumrān kam amikō par ngrā. Ne kam par kaō. Kum abēkam par kaōn kam me kudjý djào par kudjý. ³⁹ Nhyam mekbê pardjêu'ō kutā Jeju ô kwý krēno ýrja arým omū. Arým omūn kam ôkre kadjwýnhbê amim,

—Be, Jeju kute mar kêt. Bep Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnhkumrēx ne ren arým kuma. Mýj me'ō niwā ma, arīk ar baja ren arým kôt kuma, me'ō axwe kute kupēnhkôt ren arým kuma. Ren kuman ren aminēje ano. Bep kati kute mar kêt. Kute Metīndjwýnh kabēn jarēnh mar kêt, kātām.

Nām ā ôkre kadjwýnhbê amim ane. ⁴⁰ Nām ā ane nhyam Jeju arým kuman kam kum,

—Ximāo ba amā ikabēn jarē, ane.

Nhyam,

—Ā, bēnjadjwýr, aj rā'ā, ane.

⁴¹ Nhyam kum,

—Ē, me'ō ne ar amānhkrutjamā pi'ôk kaprīre ngā. Nām jamā pi'ôk kaprī ngrireo 50 ne kungā. Ne ajte jamādjwý pi'ôk kaprī raxo 500 ne kungā.

⁴² Nhyam ar ja amē te akubyn kute kum o pānhmā. Te o ane nhyam kam kute arkum pi'ôk kaprī nhōr djwýnhja arkum, “Kwārīk wānh imā o pānh kêt. Dja ba tu o akno”, ane.

Bir be, nhyam gēdja kum abē rax ne? ane. ⁴³ Nhyam kam Ximāo Jejumā kum,

—Kon, birām tâwā, kute kum rax ne ôr ne kute pānh tu o biknorwā gēdja kum kīnh rax ne, ane.

Nhyam kum,

—Nā, kôt ne ga aje arēnhwā, ane. Nija ne axwe rax. Ba arým axwe kunō aknon kum pānh jarēnh kêt ne. Kam ne kum ikīnh rax ne, ane. ⁴⁴ Ne kam nija'ýr akēx ne Ximāomā kum,

—Ē, djā nā gām nija pumū? Be, nā bām anhūrkwāmā wadjā ga aje imā ngō nhōr kêt, ije amipar ku'ōnh kadjy aje imā ôr kêt. Nhyam bep tāmja ne no kangôo ipar kumrān kam amikō ipar ngrā. ⁴⁵ Ga ne ga amā ikīnh kētkam aje inhine kaōr kêt nhyam bep tāmja ne ibôx totokbê arek ipar kaōro nhý. ⁴⁶ Ga ne ga aje ikrā ngrānh kêt nhyam bep tāmja ne me kudjý djào ipar kungrā. Tāmja ne kum ijabēkumrēx ne prīne ijo djuw mex ne. ⁴⁷ Kam ne ba amā, “Tāmja ne axwe krāptī ba arým tu kunō ibiknorkumrēx ne. Ga kum ijabē raxja pumū. Nhyam bep ije me'ō jaxwe ngrireo ibiknor ne amipānh kum ikīnh ngrire”, ane.

⁴⁸ Ne kam nijamā kum,

—Arým ne ba ajaxwe djāri arým kunō akno, ane.

49 Nhyam kam me Jejumê ro'ã õ kwỳ krêno kumexja abenmã kum,
—Djijak tô mỳj me'õ ne gêt me axweo biknoro ba? ane.

50 Nhyam bep Jeju ne nijamã kum,
—Ga ne ga mrãmri aje tu amim ikamnhĩxkumrêx nhyam kam Metĩndjwỳnh arỳm apytã, on adjumar mex ne tẽ, ane. Tãm ne ja.

8

Ar nire kute Jejuo djuw mexo ba.

1 Nhyam kam tũmbê Jeju ajte pyka kunĩkõt ipôko mõ. Krĩ rũnhmê krĩ kryre kunĩkõt memã Metĩndjwỳnh kukràdjã'ã ujarênhõ ipôko mõ. Ne kàj bê memã kabên ny, kabên mex'ã ujarênh mõ. Mỳj kabên mex'ã? Bir, Metĩndjwỳnh kute me utàr ne me kadjy bẽnjadjwỳr ne kute ar meo bamã tãm. Tãm ne memã arênhõ ipôko mõ. Nhyam kõt ba djwỳnhbê 12 kõt mõ.

2 Nhyam me niredjwỳ kõt mõ. Mỳj me nire nã? Bir, me karõ punumê apỳnh me kanê djari kute kubê me utàrjadjwỳ ne me kõt mõ.

Marij me kute kum Madarena anhỹrja, kurũm ne Jeju kute me karõ punuo 7 ne apõx ne anorja.

3 'Õbê ne Djõwanã, Kudja prõ. Kudja ne kubê bẽnjadjwỳr raxbê Erodji nhõ nêkrêx pumũnh djwỳnh.

'Õbê ne Xudjana. Nhyam ajte me kwỳ rax ne me kõt mõ. Be, me nire tãm ne me kõt mõn õ pi'ók kaprĩreo aro djuw mexo mõ, o arkum mỳjja jamỳnhõ mõ.

Kute bãyogore 'y'ã Metĩndjwỳnh kabên jakre.

Mat 13.1; Mak 4.1

4 Nhyam me apỳnh pyka kunĩkõt Jeju'ỳr mõn bõx ne 'ã kumex. Me krãptĩ ne me 'ã akuprõ nhyam kam Jeju Metĩndjwỳnh kukràdjã'ã memã mỳjja jakre.

5 Nãm mekmã kum,

—Ë, õ pur djwỳnh ne kute õ purkam bãyogore kremã 'ỳr o tẽ. 'Ỳr o tẽn o bõx ne kam ar 'yo ukabêr mrã, ane. Nãm mekbê idjaer kute mỳjja kre kadjy tu mỳjja 'yo akabê, bãyemê bãyogore 'ymê, ja ne me kute purkam kremã o mrãn kam purkam o ukabêr mrã. Kute mrãmri ne me kute katêbãri 'yo ukabêr mrãnhja pyràk.

—Be, me'õ ne ar bãyogore 'yo ukabêr mrã. Nhyam 'y kwỳ prykam rôrõk ne. Nhyam me paro pykamã angij nhyam te ingrõtã nhyam me prĩne paro pykamã angij. Nhyam kwênhdjwỳ mã prĩne kuku.

6 Nhyam 'y kwỳ kênpo'ã rôrõk ne ingrõt totokbê tu ingrõt mjõ. Mrãmri ne kên'ã pyka prorrekam 'y rôrõk ne 'êx ne ingrã mex ne te kênã arêo ingã arỳm ty.

7 Nhyam 'y kwỳ mrỳnhĩkam rôrõk ne kam mrỳnhĩmê ro'ã ingrõt ne. Nhyam kam prĩne o akno.

8 Nhyam bep 'y kwỳ ne pyka mexkam rôrõk ne kam ingrõt ne abatãnh ne ijj rũnh ne 'y krãptĩkumrêx. Ijykam 'yja amũ o amijakren kam 'y pỳnhkõt kubê 100 ne. Tãm ne ja, ane. Nãm ã Jeju memã anen kam ajte kàj bê memã kum,

—Godja ga me ajõ ajamakre mex jabej, on ama, ane.

9 Nhyam kam kõt ba djwỳnh abej kukij ne kum,

—Mỳj'ã ne ga bãyogore kre jakre? ane.

10 Nhyam arkum,

—Bep ar amābit dja ba mỳjja bipdjuo amirīt ne. Metīndjwỳnh kute ar apytār ne ar akadyj bēnjadjwỳr ne kute ar ar ajo baja, ar amābit dja ba kukràdjào amirīt ne. Nhyr bep me jamā dja ba kukràdjà'ā mỳjja jakren memā arē, “gē me te kute mỳjja pumūnhmā ari ar abej rīt ne te kute mỳjja marmā te ari ar amako akēx ne mar kētkumrēx ne.”

11 Nā, ar amā dja ba kukràdjà jarē. Ije kukràdjà'ā mỳjja jakreja jarē.

'Yja, me'ō kute 'yo ukabērjabē ne Metīndjwỳnh kabēn. 12 'Y prykam rōrōkja ne me kute Metīndjwỳnh kabēn mar kajgoja'ā akre. Bit me kute amim Metīndjwỳnh kabēn markumrēx ne 'ā ngrā tỳxmā nhyr ate Xatanaj jām meo amijakren mekbē Metīndjwỳnh kabēno akno. Me kute tu amim markumrēx nhyr Metīndjwỳnh kute kubē me utār karō ne jām meo amijakren mekbē Metīndjwỳnh kabēno akno.

13 Kēnkam 'y rōrōkja ne me kute amim Metīndjwỳnh kabēn mar 'iry kēt ne kangaja'ā akre. Nām me Metīndjwỳnh kabēn man bit kum kīnhkumrēx o tēm kajgo. Kute mrāmri tu amim markumrēx kētē. Ajkwaobit ne kute mar. Kute 'y nhingrōt ne arē kētkam tebē tykja pyrāk. Kute amim mar 'iry kēt nhyr ate apỳnh me kaprī djāri kute ikō'yrmā 'yr bōx nhyr arỳm kanga.

14 Mrỳnhīkam 'y rōrōkja ne me kute Metīndjwỳnh kabēn mar ne kam ate ajte kute jām mỳjja marja'ā akre. Nām me arỳm amim Metīndjwỳnh kabēn man kam 'āno ām kēt ne. Djā nām me Metīndjwỳnhbit man ar o ba? Kati, nām me jām umar punu djā 'ōmē nēkrēxmē mỳjja me kute o amikīnhjamē mỳjja jakōtbit amak bēn ne ne kam amū amim Metīndjwỳnh kabēn maro arwỳ kētkumrēx ne. Kute mrỳnhī kute prīne bāygogo nhingrōto bikēnh nhyr kam iijy kēt mexja pyrāk.

15 Nhyr bep pyka mexkam 'y rōrōk ja ne me kute tu amim markumrēx ja'ā akre. Nām me tu amim Metīndjwỳnh kabēn markumrēx ne tu 'ā ngrā tỳx ne kam mūm ate ibej mỳjja 'ō mar kēt ne tu mrāmri 'āno djan mā kōt ajkamē. Kute 'y nhingrōt ne abatānh ne iijy mexkumrēx ne kumex ja pyrāk. Tām ne ja.

Kute ngōnhpōk'ā memā Metīndjwỳnh kabēn jarēnh djwỳnh jakre.

Mak 4.21

16 Ba ajte ar amā 'ōdjwỳ jarē. Djām me kute ngōnhpōkmā angjēnh ne kute ngōnhō 'ā pro got? Ne kute ikwā djā krakri umjỳr got? Kati, ngōnhpōk ne me kum angj ne tu kēnhkam umjuw nhyr memā kikre kre kurwyo ku'ē. Nhyr me mrān wangij nhyr prīne memā irā. Dja gar ā abē ngōnhpōk mān prābē ā memā Metīndjwỳnh jarēnhō ane gē me kuma.

17 Ē, amū akati 'ōkam dja mỳjja bipdjur kunī amirīt ne. Nhyr mỳjja pudjurdjwỳ amirīt nhyr me kunī kuma. 18 Kam gēdja gar mỳjja kunī kute amirīt kētri prīne ikabēn ma. Gora ar amim aprīn ikabēn ma. Me kute tu amim imarkumrēxmā dja Ibām ijo amirīto tē gē me amim imar rax. Nhyr bep me ajkwaobit kute amim imarjabē dja Ibām ijo apdju. Dja prīne inēje me no'ā pron mekbē ijo apdju. Tām ne ja, ane. Nām ā Jeju arkum amijarēnhō ane.

Jeju kamymē nā te 'yr ārmā.

Mat 12.46; Mak 3.31

19 Nhyr kam Jeju nāmē kamy ar 'yr tē. Ar kute omūnhmā ne ar 'yr tē. Nhyr me 'ā kumex. Nhyr ar te 'yr bikamēnhmā te 'ā meo ane. Nhyr me 'ā ĩptī: ane. Prīne Ar kubē utā. 20 Nhyr kam me'ō Jejumā kum,

—Ota anāmē akamy ar amrêbê awÿr bôx ne akuri ku'ê, te kute apumũnhmã kikre kabem ku'ê, ane.

²¹ Nhyam kam kum,

—Me kute Metĩndjwÿnh kabên mar ne kute kabênkôt amijo baja, o ne ba inã, o ne ba ikamy, o ne ba inhôbikwakumrêx, ane.

Kute kôkmã bën tÿx.

Mat 8.23; Mak 4.35

²² Ne kam amũ akati jakam kôt ba djwÿnhmẽ ro'ã kàkam wadjàn nhÿ. Nhyam kam arkum,

—Gwaj gop imôti nhikjêmã rê, ane.

Nhyam kam ar kum,

—Gêto, ane.

Nhyam kam ar mō. ²³ Kôknhökàkam ne ar mō. Mō: nhyam kam Jeju ôto nō.

Nhyam kam arÿm kôk wabê. Abêr tÿx nhyam arÿm kam ngô aben mok ne. Nhyam kam ngô kute aben mokkam arÿm kàkam ngô ipu ne. Ne arÿm ar 'ÿr.

²⁴ Nhyam Jeju arek ôto nō. Arek ôto nō nhyam kam kôt ba djwÿnh 'ÿr prôt ne tok nê kum,

—Meo ba djwÿnh, meo ba djwÿnh, gop ano tÿx, ota gwaj arÿm badjâr 'ÿr, ane.

Nhyam kam ekruX ne kàjmã dja. Ne kam kôkmã bën tÿx ne ngô kute aben moktijamã bën tÿx nhyam arÿm ngô anhikrê nhyam arÿm kôk djâbêr anhikrê.

Nhyam arÿm ngô anhikrên nō. ²⁵ Nhyam kam Jeju arkum,

—Mÿkam ne gar imar kêt ne tu amim ikamnhÿxkumrêx kêt ne? ane.

Nhyam kam ar madjàkam e tuk anen kam ari aben pumũnho kumex ne kam abenmã kum,

—Ije tô mÿj me'ô got ja? Nãm tu gêt kôkmã kabên ne ngômã kabên nhyam tu kabênkôt anhikrê, ane. Arÿm ne Jeju kôkmê ngômã kabên nhyam anhikrên nō.

Me karō punu krãptĩ kute me'ôo ba.

Mat 8.28; Mak 5.1

²⁶ Nhyam kam ar mō. Mō:n arÿm ikjêmã rê. Mekbê Djeradja nhô pyka'ÿr rê. Aben kônh ne pykabê Garrêjamê mekbê Djeradja nhô pyka. Aben kônh ne aktã akàx nhikjê'ã krĩ. Nhyam kam arÿm ar ikjê'ã mekbê Djeradja nhô pyka'ÿr rê. ²⁷ Nhyam kam Jeju wabi. Krĩbê Djeradjakam me kra 'ô ne me karō punu ar o ba nhyam kam Jeju bôx nhyam omũn kam 'ÿr prôt ne. Amrêbê me karō punu kute ar o ba tũmkam ne ar kubêkà jangjênh kêt ne ba. Kênkrekambit ba. Kikremã bôx kêt. Kênkrekambit ne ar ba, me kute kênkrekam me angjênh jakambit ne ar ba. ²⁸⁻²⁹ Me karō punu kute ar o baja ne me te kute uwpren kubê ijêmã te o ane. Nhyam me karō punu kute ar o bakam mrãmri 'itÿxkumrêx ne. Nãm me te pa djuwpren te te djuwpre nhyam tu amijã kàxirãx kukê. Nhyam me karō punu mã arwã'ÿr kujaêko ba, mã 'ÿr kangô. Nãm ã me karō punu ar o anhÿro ba. Be, tãm ne Jeju pumũn kam 'ÿr prôt ne. 'ÿr prôt ne parbê tu mÿrbê tÿm ne amra. Nhyam Jeju arÿm me karôjamã kum,

—Me karō punu on akato, ane.

Nhyam kam arÿm amra ne. Ne kam kàj bê kum kabên ne kum,

—Jeju, Metĩndjwÿnh pymao kubê kumkati kra, mÿj ne ga aje ijomã? Kwãrik wãnh ijo abikênh kêt, ane.

³⁰ Nhyam kam Jeju kukij ne kum,

—Mã ne anhidji kute? ane.

Nhyam kum,

—Ibê ne Krãptĩtire, ane. Me karō krãptĩ: kute ar o ba'ã ne,

—Ibê ne Krăptîtire, ane. ³¹ Kwârîk wănh ga mŭm me ijanor kêt, ane. Ne kàj bê kum kabên ne, aminêje kum kabên ne, ne kum,

—Kwârîk wănh ga kre ry typydjija'yr me ijanor kêt. Kwârîk wănh kam me ijo abikênh kêt ba me itokry kêt, anhÿro nhÿ.

³²⁻³³ Nhyam kum ajmă angrô jamyre krănhrekam kumex. Kute pi'ô pyrăk ne âkuro kumex. Nhyam kam me karô punu Jejumă kum,

—Dja ga angrô jamyre'yr me ijano. Dja ga angrô jamyre'yr me ijano ba me kum wangjê, ane.

Nhyam kam memă,

—Ră'ă, ane. Nhyam kam me karô punu arÿm kum iren mă kurŭm katon angrô jamy'yr mŏn kum wangij. Nhyam angrô jamyre umaje bŏm tÿm ne pyka kră'yrkam mŏn ngô to do: ane, akăx prêk'ă ne mŏn nox nhyam kam ngô kunĭ nhimex ne. ³⁴ Nhyam kam me kute ô krito djuw mex djwÿnhja omŭnho dja. Omŭnho djan prôt ne kam bŏx ne memă arê. Me ô krĭkam me jamă arên bu'ă krĭkam me jamădjwÿ arê.

³⁵ Nhyam kam me Jeju'yr prôt ne. Kute omŭnhmă 'yr prôt ne. Nhyam kam me karô punu kute ar me'ôo baja arÿm mexkumrêx ne Jeju parbê nhÿ. Kubêkă jangij ne nhÿ. Arÿm umar mexkumrêx ne nhÿ. Nhyam me omŭn kam tĭn prăm ne. ³⁶ Nhyam kam me kute Jeju pumŭnh djwÿnhja mekôt prôt ne ajte katon kam memă arênho dja, Jeju kute me'okam me karô punu janorja memă arênho dja. ³⁷ Kam pykabê Djeradjakam me jamê bu'ă krĭ krykam me ja ne me Jejumă kabên ne kum,

—On me ikurŭm tē, on mă me ikurŭm tē, ane.

Me kum uma tÿxkam ne me ă aminêje anoro ane. Nhyam kam Jeju kămă wadjă. ³⁸ Nhyam kam Jeju kute me karô punubê me'ô pytarja te kôt kră ne kum,

—Ba akôt tē. Ba akôt tē, ane.

Năm te ane nhyam aminêje nên kum,

³⁹ —Kati, arek dja. Mă akubyn tēn anhŭrkwăkam memă amijarê, Metĭndjwÿnh kum akaprĭn kute apytărkôt memă amijarê, ane.

Nhyam kam ă anen kam mă akubyn tēn kam arÿm kikre kunĭkôt kikrepdjită memă ar amijarênho ba, Jeju kum kaprĭn kute utărkôt ar memă amijarênho ba.

Kute me'ô kurerer akubyn o tĭn.

Mat 9.18; Mak 5.21

⁴⁰ Nhyam kam Jeju kămă wadjàn ajte akubyn ikjêmă mŏn rê. Nhyam me kam amako krĭ nhyam arÿm bŏx nhyam me kam kĭnhkumrêx ne. ⁴¹⁻⁴² Nhyam kam me'ôbê Djajru Jeju'yr tēn bŏx. Djajrubê bĕnjadjwÿr'ô, me bikprŏnh djăkam bĕnjadjwÿr'ô. Ne kam Jeju'yr tēn bŏx ne kabem tu mÿrbê tÿm ne kam kum,

—Dja ga inhŭrkwămă tē, ane. Ne kam kum krao no katoro dja. Kra pydji, kra prĭti ne kanên nŏ. Arÿm tyk 'ÿ:r ne nŏ nhyam kam kum o no kato. Nhyam kam Jeju kôt tē. Me krăptĭ Jeju'ă aŏ ne kunoro mŏ.

⁴³⁻⁴⁴ Nhyam kam tĕmkôt me'ô nija kôt bŏx ne 'ă kubêkă nhidja kupê. Năm ar kamrô apôx ba. Amrêbê ne ar kamrô apôx ba. Arÿm 'ă amexbê 12. Năm prĭne amijă amibê pi'ok kaprĭ kunĭ krĕn kajgon mex kêt ră'ă ne. Năm te me kane djwÿnh o ane. Nhyam bep Jeju tĕmkôt ne 'ă kubêkă nhidjabit kupĕn, tămkam arÿm kamrô ngră, arÿm mex ne. ⁴⁵ Nhyam kam Jeju memă kum,

—Mÿj me'ô ne ikupê? ane.

Nhyam me kunĭ aminêje kum,

—Kati, kon, me'õ, me'õ, anhÿro kumex.

Nhym kam Pedru kum,

—BËnjadjwÿr, djãm me krãre: got ga “Mÿj me'õ ne ijã kubêkà kupê”, ane. Me kute gwaj bamã ipôk mex ne kute gwaj bakunoro mÿrjakam ga, ane.

⁴⁶ Nhym kum,

—Nã, arÿm ne me'õwã ikupê. Ipymao ne ba arÿm me'õwão mex ne arÿm kuma, ane.

⁴⁷ Nhym nija te kute kubê amipdjurmãn kam ta amim,

—Kati, arÿm ne kuma, anen kam 'ÿr tË. 'ÿr tertet tË. Umaje tertet tËn tu mÿrbê tÿm ne kum amijarê. Me ipôkri tu kum amijarËnho nÿ. Kute 'ã kubêkà kupênh ne tãm kam mexkôt kum amijarËnho nÿ. ⁴⁸ Nhym kum,

—Àpnhÿre nã gãm tu amim ikamnhiÿkumrËx ne. Aje amim ikamnhiÿkumrËx kôt ne ba arÿm apytã. On adjumar mex ne mã akubyn tË, ane. ⁴⁹ Kum kabËno ãm rã'ã nhym bËnjadjwÿr nhÿrkwã kurÿm me'õja tËn kajpan kum,

—Onÿj arÿm akra ty. Kwãrÿk wãnh ga memã ujarËnh djwÿnhmã akrao ano kator kêt, ane.

⁵⁰ Nhym Jeju arÿm kuman kum,

—Kwãrÿk wãnh ga akaprÿ kêt ne akrakam adjumar punu kêt. Dja ga tu akra'ã ikamnhiÿkumrËx nhym arÿm akubyn mex ne, ane.

⁵¹⁻⁵³ Nãm ã anen kam mã 'ÿr tË. TËn kam ÿrkwãmã bÿx. Nhym me arek abej ãmrao kumex. Nhym kam mekmã kum,

—Kwãrÿk wãnh ga me amÿr kêt. Kati, tyk kêtê, nãm òto nÿ, ane.

Nhym me arÿm tyk mexkôt omÿn kam Jeju'ã keketo kumex ne aprÿo kumex, ne we,

—Be nãm we, “Nãm òto nÿ”, ane.

Nhym kam aminêje me ja nê, mekôt mÿrjamê me kute tyk jabej ãmrao kumexjamê aminêje me né. Nhym bep Pedrumê Djuãomê Xijagumê tyk ne nÿrja nãmê bãmmê ar ajbit ne ar kôt wadjã. ⁵⁴ Nhym kam Jeju ikra 'amÿn kum,

—Àpnhÿre, kãjmã nhÿ, ane.

⁵⁵ Nhym kam karõ akubyn kum wadjã nhym akubyn tÿn ne ekrux ne kãjmã nhÿ. Nhym kam Jeju nãmê bãm arkum,

—Ar kum mÿjja 'õ ngã gê kukrê, ane.

⁵⁶ Nhym nãmê bãm ar abenkam no tyn dja. Nhym kam arkum,

—Kwãrÿk wãnh gar memã arËnh kêt. Dja gar tu mekbê udju, ane.

9

Kute Ar kubê 12 janor:

Mat 10.5; Mak 6.7

¹ Nhym kam akati 'õkam Jeju amikôt ba djwÿnho akprõ. Kôt ba djwÿnhbê 12ja ne aro akprõ. Apÿnh me õ pyka djãri kute 'ÿr ar anormã ne aro akprõn arkum,

—Ë, ikabËnkôt dja gar me nêje me karõ punu jano. Ne apÿnh me kanê djãri me utãro mÿ. Ba dja ba ar amã ipyma jadjà gar kam ipymao apÿnh me kanê djãri meo mexo mÿn me karõ punu kute meo ba djãri kubê me utãro mÿ.

²⁻⁵ Ar apa, ã, ba ar amã arê. Kwãrÿk wãnh gar anhõ mÿjja'õ byr ne o amÿr kêt, akajpar djã'õ byr ne o amÿr kêt, ajËnh tur ne o amÿr kêt, anhõ kwÿ krËn djã, anhõ pi'ók kaprÿ, anhõ kubêkã'õ kwãrÿk wãnh gar o atËm kêt. Dja gar tu anhÿkam mÿ. Mÿn kam apÿnh me õ pyka djãri me 'ÿr ajmã. Dja gar me'õ nhÿrkwãkam bÿx ne nhÿ, kwãrÿk wãnh ajte amÿ amã me'õ nhÿrkwã 'õ Kÿnh

ne 'yr amõr kêt. Dja gar tu bõx ne kikrekam abõxwã tãmkam tu arek kam anhi kwã dja. Dja gar memã arẽnh pan kam arým ajte amũ pyka 'õ'yr tẽn ajte kikre 'õkam tãm ne. Ne ajte amũ tẽn 'õkam tãm ne. Ne ajte 'õkam tãm ne.

Dja gar krĩ 'õkam bõx nhym me kum ar akĩnh kêt ne kute ar akabẽn mar prãm kêt jabej, gar kam arým tu amõrkumrẽx ne. Tu amõrkumrẽx kadjy amiparkã'ã pykawã tatak ne. Aje me kute akabẽn mar prãm kêtjao amirĩt nhym Metĩndjwýnh kute omũnh ne amũ 'õkam kute memã pãnh jarẽnh kadjy dja gar amiparkã'ã pykawã tatak ne. Dja gar kãj bê memã kum, "Onĩj Metĩndjwýnh kute ar me bapytãr ne me bakadjy bẽnjadjwýr ne kute ar me bajo bamã", anhỹro mõ. Ne kam kõt meo mexo mõ, ane. Nãm ã Jeju kõt ba djwýnhmã me'ã karõo anen kam mã me'yr ar ano.

⁶ Ar ano nhym kam ar arým krĩ kunikõt ajmã ne kãj bê memã Jeju'ã ujarẽnh ny jarẽno mõn kõt meo mexo mõ, apýnh krĩ kunikõt ne ar ajmãn ba.

⁷⁻⁸ Nhym kam bẽnjadjwýr raxbê Erodji arým Jeju'ã ujarẽnh man kõt ba djwýnh kute meo mexo mõrja arým adjwýnhdjwý ma, ne kam te kute marmã. Nãm me apýnh kabẽno noo biknor mex ne. Nhym te kute mýjja marmã. Jeju'ã ne me ari kabẽn kwý jarẽ: ne abenmã kum,

—Bep Djuão kute ngõnhmã me angjẽnhja ne we ajte tĩn ne kato, ane.

Nhym ajte me kwý we,

—Me bakukãmãrebê Erij ne ajte kato, ane.

Nhym ajte we me kwý,

—Bep Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnh djwýnh amrêbê tyk ne ajte we tĩn ne kato, ane.

Nhym kam Erodji te kute apýnh me kabẽn ja marmã. ⁹ Ne kam ta amim,

—Ije bep Djuão ne ba arým mut krãta. Nhym mýj me'õ got ja ba arým 'ã ujarẽnh ma, ane. Ne kam te kute Jeju pumũnh prãme.

Kute tepmẽ djwýo meo djuw mex.

Mat 14.13; Mak 6.30; Dju r 6.1

¹⁰ Nhym kam arým Jeju kute ar anor nhym ar mõrja ajte akubyn 'yr mõn bõx ne kum amijarẽ. Nhym kam krĩmã me umaje ar ajbit aro tẽ. Krĩ nhidjibê Bexadamã ne aro tẽ. ¹¹ Ar ajbit kute o mõrmã nhym ate ajte me kãtãmja kõt krãptĩ:m bõx. Nãm me abenmã Jeju mõrkõt arẽn kam ajte kõt mõ. Djã nãm Jeju me krãptĩ pumũn memã àkrê? Kati, nãm me krãptĩ pumũn kam tu memã kabẽn mex jarẽ. Nãm Metĩndjwýnh me kadjy bẽnjadjwýr ne kute me utãr ne ar meo bamã memã arẽ ne kam ajte kõt me kanê pytãro dja.

¹² Nhym kam arým me'ã amykry tẽ. Nhym kam kõt ba djwýnhbê 12ja 'yr tẽ. Jeju'yr tẽn kum,

—Ije gop on me ano. Gop on me krãptĩja me ano gẽ me apýnh krĩmã ajmãn bu'ã krĩ kryremãdjwý mõn wãnh kam õ kwý krẽn wãnh kam nõn ta amikadjy mýjja by. Nhym nhýnh ne mýjja 'õ ne me kute krẽnmã ne me jakam ar ba. Arwãkam ne gwaj ar baba, ane. ¹³ Nhym kam Jeju kõt ba djwýnhmã kum,

—Ar ga dja gar mekmã mýjja ngã gẽ me kukrẽ, ane.

Nhym ar kam kum,

—Ije kati, ar inhõ djwýbê 5 ne tepdjwý amãnhkrut. Jabit. Be, djãm mýjja rax? Nãr djãm ar imõr ne ije gwaj banhõ pi'õk kaprĩo me krãptĩja kadjy ije djwý byrmã? ane.

¹⁴ E kum bep me krãptĩkumrẽx. Me my'ã akrebê 5.000. Nhym kam arkum,

—Ë, dja gar meo 50'ã kabẽn ne me krĩo tẽ.

15 Nhyam kam kôt ba djwýnh meo 50'ã kabên ne me krîo tèn me krî pa. 16 Nhyam kam Jeju djwýbê 5ja byn tep amê kubyn kâjmã krân kâjkwa pumûn Metîndjwýnhmã ôdjânh jarê. Ne kam djwýmê tep kokij ne kam kôt ba djwýnhmã kungã. Nhyam kam amû memã kungã, me krãptîjamã kungã. 17 Nhyam me kam kukrê. Nhyam kam me kunî ô kwý krên kam ajnekumrêx. Nhyam kam djwýmê tepja'ã kâtâm. Nhyam kam kôt ba djwýnh anhyjao atom ne. Djwýmê tep janhyjao atom nhyam kam 'ã kabê 12. Djãm djwýmê tep ngri got.

Pedru kute Jejubê Krituo amirî.

Mat 16.13; Mak 8.27

18 Nhyam kam 'ôkam Jeju ate mekbê tèn kam Metîndjwýnhmã amijarêno nhý. Nhyam kôt ba djwýnhbit kuri krî. Nhyam kam Jeju kute amijã ujarênh marmã abej ar kukij.

—Ë, ar imã ijã me ujarênh jarê ba kuma, ane.

19 Nhyam ar kam kum,

—Ije kum be nãm we me ajo Djuão kute ngônhmã me angjênh djwýnhja, nhyam me kwý ajo me bakukãmãrebê Erij, nhyam me kwý ajo Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh tûm ajte akubyn tîn ja'ô, ane.

20 Nhyam kam arkum,

—Ne ar gadjwý mã ne gar imar on? Mýj'ã ne gar ijakre? ane.

Nhyam kam Pedru kum,

—Kati, abê ne Kritu. Abê me inhô Bênjadjwýrbê kumkati. Metîndjwýnh amrêbê kute me bakukãmãremã ajarênh ga aje me ipytâr ne aje ar me ijo abamã amrêbê kute me imã ajarênh ba me ije ar akam amako iba, ne arým Metîndjwýnh ajano ga arým bôx, ane.

21 Nhyam kam arkum,

—Nã, kôtô. Kwãrîk wãnh gar memã ja jarênh kêt. Dja gar tu mekbê ipudjurkumrêx ne, ane. Ar kute udjurmã ã arkum arênh týxo ane. 22 Ne ajte arkum,

—Ë, dja me prîne ijo ajkê, ba itokry rax ne. Ba ije amijo inhî ne me awýr irwýk ba dja ba itokry rax ne. Dja me bêngêttêmê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bênjadjwýrmê Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê kum ikînh kêt ne ikanga ne kam tu ibî nhyam ijã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ba kam akubyn itîn ne, ane.

23 Ne kam ajte me kunîmã kum,

—Gêdja ga me ajô mã ikôt abikamênh prãm jabej kwãrîk wãnh amidjwýnhbit mar ne amijo kînh kêt. Dja ba ityk kadjy inhô pîte'y mýn itokry: ne. Dja ga me ajô ijã amijakren aje pîte'y mýnh mãn prábê amã atokry pyma kêt ne amã ijabê rã'an kam myt kunîkôt ikadjy amiman mã ikôt ajkamê.

24 Me kute amidjwýnhbit mar ne me kum tokry pyma, me tãm gêdja me tyn kam me biknor tokry djâkam tẽ. Nhyam bep me kum ijabêkumrêx ne kute amidjwýnhbit mar kêt nhyam me kute me par jabej me tãm gêdja me amiptân ar tîn ne ba rã'ã: rã'ã. 25 Ne ren me'ô pykabê mýjja mexja kunî, nêkrêx kunî ren ari o atom ne o ban kam ren ty, je mã dja kam nê? Kati, nãm ren ty nhyam ren ô nêkrêxa ren wãnh kumex.

26 Godja me'ô ikam pijâm ne ikabênkam pijâm jabej ba badjwý amipãnh kam ipijâm ne. Ba ije amijo inhî ne me awýr irwýk gêdja ba amipãnh tãwãkam ipijâm ne. Dja ba ajte iraxo me awýr bôx. Ibãmmê kadjy mrãnh djwýnh

jadjênhmê umao ipyma:n me awÿr bôx. Ibê kumkatio bôx nhyt tãmjã ikam pijãmjã ba badjwÿ arÿm amipãnh kam ipijãm ne.

²⁷ Ba me amã arê. Ibãm dja ijã bënjadjwÿr rax mē ba ipymao me apytãn ar me ajo iba. Dja gar adjãmjã akwÿ atĩnri iraxkôt ipumũ, me akadyj ibēnjadwÿr rax ne ipymakôt ipumũ. Mrãmri ne ba ikabēnja, ane. Nãm ã Jeju memã kabēn jarēho ane.

Jeju adjêho kute amijo amirĩt.

Mat 17.1; Mak 9.2

²⁸ Nhyt 'ã pi'ók kamrêk pydji nhyt aro tē, Pedrumē, Xijagumē, Djuão aro tē, krãnh'ÿr aro tēn imôkmã aro bôx. Kute Bãmmã amijarēnhmã ne 'ÿr aro bôx. Ne kam Bãmmã amijarē. ²⁹ Bãmmã amijarēho dja nhyt ajmã nokre o nhyt atemã nokre nhyt 'ã kubêkãdjwÿ aka: ne. Akakam adjênh ne.

³⁰⁻³¹ Nhyt ar my amãnhkrut ne kum kabēno dja. Mójdjēmē Erij ar amrêbē tyk, ar tãm ne ar katon kum kabēno dja. Nãm ar adjênh ne uma:kumrêx ne kum kabēno dja. Jejumē ne ar abenmã kabēno dja. Jeju tyk'ã ne ar abenmã ujarēho dja. Krĩraxbē Djeruxarêkam me kute bĩnmã ne ar abenmã arēho dja. Metĩndjwÿnh kute tykmã kum 'ã karôkôt ne ajte ar 'ÿr bôx ne kôt abenmã arēho dja.

³² Nhyt Pedru ar ôtdjwakumrêx ne arek ôto ikwã. Ne kam no tÿx ne kam Jeju pyma, adjênhkôt omũ nhyt amē ar kuri ãmjadwÿ tãm ne. Kam kubêkã jadjênh ne kam mexkumrêx ne ku'ê. ³³ Nhyt arÿm ar amē tēm 'ÿr dja nhyt Pedru Jejumã kum,

—Bēnjadwÿr, mrãmri ne bar jakam bôx ne akuri nhÿ nhyt mexkumrêx ne. Bar apÿnh ar amã kikre'ã irôx nhípêx, ga anhômē, Mójdjē nhômē, Erij nhômē. Amãnhkrut ne ikjêkêt dja bar ar amã ipêx, ane.

Kute amikabēn'ô mar kêt. Pedru ta ne amikabēn'ô mar kêt kam ãm tu arĩk kabēn ja jarê. ³⁴ Kum kabēno ãm rã'ã nhyt kam kakrã arÿm prĩne aro akno. Nãm kakrã kute prĩne aro biknorkam arÿm ar tĩn prãm ne.

³⁵ Nhyt kam kakrã kurũm Metĩndjwÿnh arkum kabēn ne arkum,

—Be, ikra ne wã. Ar omũ. Ikra ja ne ba ãpēnh kadjy amijo utãn amim kudja. Tãwã dja gar kabēn man kabēnkôt mrã, ane.

Jeju me karô punumã bēn tÿx.

Mat 17.14; Mak 9.14

³⁶⁻³⁷ Nãm ã arkum kabēn anen anhikrê nhyt kam Jejumē kôt ba djwÿnh ar ate ku'ê. Amē ar myja arÿm mã nhĩ'ãm tē.

Nhyt akati nhyt kam Jeju akubyn krãnhre kurũm aro ruw. Aro ruw ne kam mã aro mō. Aro mō nhyt me krãptĩ ar kutã mōn ar kajpa. Djãm kam got ar kute Jeju jadjênhkôt omũnhja memã arê? Kati, Jeju ar pykabē bari ne ar mekbê udju ne.

³⁸ Nhyt me ar kajpa nhyt me ipôkri me'ô myja kãj bē kum akij,

—Bēnjadwÿr, gop ikraja pumũ. Ikra myja ne pydjii. ³⁹ Ota me karô punu'ô ar ibê ikra paro ba. Nãm 'ÿr ban bôx nhyt ar ijaêrbē tu amra: ne. Nãm amran rôrôk ne ãmnhirēho ikwã, ajmrô prôto ikwã. Ne kam kute amijo pyka titik kurêje prĩne amingã. Kute kum irer prãm kêtumrêx. ⁴⁰ Nã bãm te akôt ba djwÿnhjamã ikrao a'uw nhyt kute imã ikra pytãr kêtumrêx, te kute imã utãmã te o ane, ane. Nãm ã Jejumã kra jarēho ane. ⁴¹ Nhyt kam Jeju me'ÿr akêx ne memã kum,

—Ije me akamingrãny aje amim ikamnhĩx kêtumrêx. Me ajaxwe. Mã dja ijã akati, akamãt kô kute ba me akam arek ar iba. Nã bãm me awÿr bôx ga

me ajamakkre kêt kumrêx ne prîne akabêno ikaty. Nã bãm te amiwÿr me akam ama ga me arík ar aba, ane. Ne ajte bãmjamã kabên ne kum,

—Amrê akrao tẽ, ane.

⁴² Nhyam kam 'ÿr tẽn pa 'amÿn Jeju 'ÿr o tẽ. 'ÿr o tẽmrãm nhyam ajte me karõ punuja o pyka kôpênãt ne. Krajao pyka kôpênãt nhyam ãmnhirênho nõ. Nhyam Jeju me karõ punujamã bën tÿx nhyam umaje bõm tÿm. Nhyam kam Jeju kum krao mex ne akubyn bãmãmã kungã. ⁴³ Nhyam me kôt omũ, Jeju kute Metÿndjwÿnh pymao o mexja me kôt omũ ne ari aben pumũnho kumex. Djãm Metÿndjwÿnh pyma ngri got. Nhyam me Jejukam no tyn kumex rã'ã nhyam Jeju kôt ba djwÿnhmã kum,

⁴⁴—Gora ar amijamakkrekam ikabên janhô. Ê, ba ije amijo inhĩ ne me awÿr irwÿk gédja me memã ikanga, ikurê djwÿnhmã ikanga, ane. ⁴⁵ Nhyam ar kute kabênja mar kêt kumrêx. Nãm ar ajmã amakkre nẽ, te kute marmã. Ne kam te kute kujêrmãn kam pijãm ne.

Jejukôt ba djwÿnh kute abenbê bënjadjwÿr pytãr tẽ.

Mat 18.1; Mak 9.33; Pir 2.3

⁴⁶ Ne kam kabêno aben japanho mõ, kôt ba djwÿnhja kabêno aben japanho mõ. Mÿj mÿr jabej? Bir, nhÿnh kôt ba djwÿnhja 'õ gédja bënjadjwÿr raxo aben jakre. Ja mÿr jabej ne me kabêno aben japanho mõ. ⁴⁷ Nhyam Jeju kôt ba djwÿnh kute kabêno aben japanho mõrja kute ar tãri amako mar kêt. Nãm tu mÿm kuma ne kam me'õ prĩre pa 'amÿn amijakÿxkôt kudja. ⁴⁸ Kudjan arkum,

—Ê, gar me'õ prĩreja pumũ, kãtãm mexja pumũ. Dja me'õ ikôpdji'ã kum me'õ prĩreja, me'õ kãtãmja kĩnh ne kam arÿm badjwÿkum ikĩnh ne. Dja me'õ kum ikĩnh ne kam kum Ibãmdjwÿ kĩnh ne, Ibãm kute ijanorjadjwÿ kum kĩnh ne. Ê, me'õ kãtãm mex gédja ja pãnh bënjadjwÿr rax ne, ane. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnh kute amijo rax prãmjamã kabên jarênho ane.

⁴⁹ Nhyam kam Djuão kum,

—Bënjadjwÿr, ba amã arẽ. Me'õ gwaj bakôt ba kêt'õ ne tu me karõ punu kute me'õo bamã anhidji jarẽ. Kum anhidji jarên me karõmã kum, “Ba Jeju kukwakam amã ikabên. On kum anhire”, ane. Nãm ã kum anhÿro dja, bar arÿm omũ. Ne kam gwaj bakôt ba kêt kam bar kum, “Kwãrĩk wãnh”, ane. Nãm ã Djuão kum ane.

⁵⁰ Nhyam kam kum,

—Kati, kwãrĩk wãnh 'ã kum akabên kêt. Ba ar amã arẽ. Me'õ kute ar ajo kurê djwÿnh kêt ne arÿm tu mrãmri ar ajo õbikwa, ane. Nãm ã Jeju kum ane.

Pykabê Xamarijkam me ja kute Jeju kanga.

⁵¹ Nhyam arÿm Bãm kute kãjkwamã o ãbirmã arÿm õ akati 'ÿr bõx 'ÿr. Nhyam kam krĩraxbê Djeruxarêmã krã. Nãm te kam mÿjja pyma, mÿjja tokry nhyam tu 'ÿr tẽmmã krãn kam 'ÿr tẽ. ⁵² Ne kam 'ÿr tẽmkôt amikukãm kôt ba djwÿnh kwÿ jano. Ar mrãnh ne me bajtem, Xamarijkam me jakam bõx ne kam kute Jeju kutêp ikwã djã jabej ne kum õ kwÿ krên djã jabej nhyam bõx ne kam kam õ kwÿ krên ne kam nõr kadjy nãrãm amikukãm 'ÿr ar ano. 'ÿr ar ano nhyam ar mrãn bõx. ⁵³ Bõx nhyam kam Xamarijkam me ja aminêje ar ano. Jejumẽ kôt ba djwÿnh Ar kubê idjaerkam. Ne mekbê idjaer nhõ pykabê Djeruxarê'ÿr mõrkam. Kam ne Xamarijkam me ja kum ar kurêkumrêx, me kute abeno kurê djwÿnh tũmkam. Kam ne me kum ar kurên kum ar kĩnh kêt ne tu aminêje ar ano. ⁵⁴ Nhyam kam kôt ba djwÿnhbê Xijagumẽ Djuão ar me omũn kam Jejumã kum,

—Bēnjadjw̄yr, dja bar kuwy'ā Abām 'w̄y gé kàjkwa kurūm kuwy t̄ym ne pr̄ine me kuga gé me x̄er, n̄en, ane.

⁵⁵ Nhy m ar 'yr ak̄ex ne ar omūn arkum b̄en t̄yx ne,

—Kati, kw̄ar̄ik w̄anh, ane.

⁵⁶ Nhy m ar kunī ajte tu atemā kr̄ī 'ō'yr mō.

Me kute tu Met̄indjw̄ynh maro mōrkumr̄exmā.

Mat 8.18

⁵⁷ 'Yr mō nhy m me'ō kum,

—Ē, ba arek ak̄ôt t̄ē. Dja ga nh̄ī'ām amr̄anh katā ba ak̄ôt mr̄ā, ane.

⁵⁸ Nhy m kam kum,

—Ē, ga djoti pykakam kreja pumū. Ne kw̄enh k̄yjrūm aēja pumū. Mrymē kw̄enhbit ne ōt djā, kute amim pyka kre pumūnhk̄ôt kam ōt djā, nhy m bep kati, ba ne ba inh̄ō kikre k̄ēt, inh̄ikwā djā k̄ēt. Ije amijo inh̄ī ne me aw̄yr irw̄yk nh̄ynh ne inh̄ō kikre ja? Nh̄ynh ne inh̄ikwā djā ja? Kati. Kon, gop ga amiman kam ik̄ôt at̄ēm jabej n̄ar kon arek dja, ane.

⁵⁹ Ne kam ajte ta me'ōmā,

—Ik̄ôt t̄ē. Ik̄ôt t̄en mā ik̄ôt ajkamē, ane.

Nhy m kam kum,

—Adj̄ym, Bēnjadjw̄yr, ibām kumr̄ex ḡedja ba akubyn t̄en adjā. Ibām ne ajbir ib̄ē ty, ane.

⁶⁰ Nhy m Jeju kum,

—Gē me kute Met̄indjw̄ynh mar k̄ēt w̄anh me tyk jadja. Me kute mar k̄ēt ne me kute mr̄āmri ne me tyk jamakkre k̄ēt pyrāk. Gē me w̄anh ōbikwa tyk jadja, ane. Nhy m bep ga dja ga ik̄ôt Met̄indjw̄ynh'ā adjujar̄enh t̄ē, Met̄indjw̄ynh me akadyj b̄ēnjadjw̄yr ne kute ar me ajo bamā ḡedja ga 'ā adjujar̄enh t̄ē, ane. Nām ā Jeju kum ane.

⁶¹ Nhy m me'ōjadw̄y Jejumā kum,

—Bēnjadjw̄yr, ba dja ba ak̄ôt t̄ē. Inh̄ūrkwā kumr̄exkam dja ba inh̄ōbikwamā amijar̄en kam ak̄ôt t̄ē, ane.

⁶² Nhy m kum,

—Djām me purkam àp̄enh kat̄ēri kute kum irer got? Kati, m̄yja wākam ne me ap̄en àp̄enh mr̄an tu àp̄enh inomā r̄enhkumr̄ex ne. Djām me kute Met̄indjw̄ynhdjw̄y maro ban konenh krāk̄ar got? Kati, dja ga tu amim maro t̄en tu maro at̄ēmkumr̄ex ne. Dja ga maro mōn mar konenh krātan kam Met̄indjw̄ynh nh̄ō pyka'yr abōx k̄ētkumr̄ex ne. Met̄indjw̄ynh kute me ut̄ar ne me kadjy b̄ēnjadjw̄yr ne kute ar meo baja dja ga 'yr abōx k̄ēt ne, ane. Nām ā Bēnjadjw̄yr Jeju arkum ane.

10

Kute Ar kubē 70 janor.

¹ Nhy m kam Jeju kute arkum ar̄enh nh̄ijukri ajte amim ar kw̄y rax ne ar umjuw. Me kw̄y 70 ne amim ar umjuw. Nām amim aro aben nh̄ikj̄ē ā kab̄en ne amim ar umjuw, kute ar anor kadjy. Kute ar anor nhy m ar kukām mōr ne kumr̄ex pyka kunīk̄ôt, kr̄ī kunīk̄ôt mōrmā. Dja ī Jeju ar kudjwa ā ane, ar kudjwa kr̄ī kunīk̄ôt bōx mō.

² Ne kam kute ar anor nhy m ar mōr kutā pr̄ine me'ā arkum karō ne arkum,

—Me kute Met̄indjw̄ynh mar pr̄āmja ne me kumex. Nām me kute mr̄āmri ne b̄ay ar̄ym abōr tyk ne kumexja pyrāk. Nhy m bep Met̄indjw̄ynh'ā ujar̄enh djw̄ynh ne ngr̄ere kute b̄aykam me àp̄enh djw̄ynh ngr̄ere ja pyrāk. Kam dja gar

me kadjy Metĩndjwýnh 'uw gē me'yr 'ã ujarēnh djwýnh jano gē me kuman kam tu amim kamnhĩxkumrēx. Kute mrāmri ne me mrānh ne kute me õ purkam bāy pumũnh ne mrānh ne bõx ne kute kadjy me õ pur djwýnhmã arēnh nhym me kute amũ kadjy me kwýmã arēnh nhym me ban kute memã ê ja pyrāk. Dja gar ã me kadjy Metĩndjwýnh 'wýro ane.

³ Ę, on dja gar mō. Arým ne ba ije me'yr ar ajanormã. Ar aje memã ijarēnhmã ne ba ar ajano. Dja gar me kam bõx nhym me ikõpdji'ã ar ajo kurē djwýnh ne kum ar apar prām kumrēx ne. Kute mrāmri ne rop kute mryki'atomti kra par prām kumrēx ja pyrāk. ⁴ Ę, dja gar tu anhýkam mō. Kwārĩk wānh gar anhõ katõk'y djã jamānh kēt ne ajēnh tur ne o amõr kēt. Ne aparkã 'õ byr kēt. Dja gar ajamānhkrut'ã kabēn ne pyka kunĩkõt aben ngrã. Kwārĩk wānh gar apýnh krĩ djãri kõt ajmã gē me'õ ar ajõ kajpan amã kabēno akukràõ ãm kēt. Dja gar tu amrānhkõt me'õmã akabēn jarēnhõ tēn tu mã tē.

⁵ Dja gar mrān bõx ne me'õ nhũrkwãmã wadjàn kam kum, "Gora adjumar mex ne ar aba", ã ane. ⁶ Dja umar mex prām jabej arým mrāmri akabēnkõt umar mexkumrēx ne. Nhym bep djãm kum umar mex prām kēt ne kam ũrkwākam me jamõ ro'ã umar punũ mex ne ar ba. Me jabit dja me umar punu. Gar kam gajbit adjumar mex ne ar aba. ⁷ Dja gar kikrekam abõxwã tãm kam tu arek kam anhi kwão dja. Kwārĩk wānh gar bõx ne kikrekõt ar aba kēt. Dja gar kikrekam abõxwã tãm kam gē me ar ajo djuw mex ne ar amã mýjja ngã gar krē, tu kam apijãm kētkumrēx ne krēn kõt ikõn adjumar mexkumrēx. Ar aje memã Metĩndjwýnh'ã adjujarēnh pānh, ar aje memã 'ã adjujarēnhõ aku'ēn atyk djã pānh dja gar tu anhõ kwý krē.

⁸ Dja gar krĩ 'õkam bõx gē me kum ar akĩnh ne ar akam ukapri jabej ar amã mýjja ngã gar tu krē. ⁹ Krĩwākam ar abõxwã, kam me kute ar amã kabēn mex jarēnh tãm kam gēdja gar me kanē pytàn memã kum, "Arým ne Metĩndjwýnh me akadjy bēnjadjwýr ne kute me apytār ne kute ar me ajo ba 'yr. Arým ne me ajo rām ne ja", ane. Dja gar ã memã ane. ¹⁰ Nhym bep djã gãm ar krĩ 'õkam bõx nhym me kum ar akĩnh kēt ne aminēje ar ajano gar kam tu me ipõkri memã akabēn jarēnhõ tē. Ne memã kum,

¹¹ "Ę, dja bar me abē me anhõ pyka ja amiparkã'ã tatak ne. Ar ije me ajaxweo amirĩt ga me aje omũnh kadjy. Gora me ar ikabēnja ma. Ę, arým ne Metĩndjwýnh me akadjy bēnjadjwýr ne kute me apytār ne kute ar me ajo bamã ga me ate amã kĩnh kēt ne ar imã, 'Kati, me ije akabēnwã mar prām kētkumrēx', ane. Me aje ã ar imã anhýrkam ne bar me abē me anhõ pykaja amiparkã'ã tatak ne." ¹² Dja gar ã memã akabēn jarēnhõ ane. Ę, ba ar amã arē. Krĩ wākam me wã ar aje mebē amiparkã'ã me õ pyka tatakja me tãm gēdja me tokry rax ne. Metĩndjwýnh kute memã axwe pānh jarēnh nhõ akatikam godja krĩwākam me wã meo bikēnh raxo Xõtõmakam me ja jakrenh mex ne.

¹³ Watĩ:re Koradjikam me wã. Watĩ:re Bexadakam me wã. Dja ga me atokry rax ne. Ba ren me bajtem nhõ pykabē Xĩrumē Xidõkam ren mýjja rũnhja, mýjja pumũnh kēt ja kwý 'y nhym ren me omũn ren arým amrēbē amim katon ren wānh amijaxwemã ire. Ne ren kute kum irero amirĩt kadjy kubēkabē exopa jangijn ren amijã mro prã tatak ne. Ne ren kam iwýr amijo akēx. Nhym bep kati, inhõ me wýnhkam me ga, Koradjikam me gamē Bexadakam me gamē me akam ne ba te mýjja pumũnh kēt kwý rax ne ipēx ga me omũnh kajgon kam ajaxwemã anhĩrer kēt ne iwýr amijo akēx kētkumrēx ne. ¹⁴ Metĩndjwýnh

kute memã axwe pãnh jarënh nhõ akatikam godja me ajo bikënh raxo me bajtem nhõ pykabê Xirumê Xidõkam me ja jakrenh mex ne.

¹⁵ Krĩraxbê Kapanakam me gadjwý djãm me aje amijo adjãmran aje amijo raxmã? Djãm me aje amijo rax ne aje araxo aje kãkwa tẽpmã? Kati, dja Metĩndjwýnh aparmã me biknor tokry djãmã me amẽ ga kam me atokrybit ma.

¹⁶ Nã, dja gar aben nhikjê'ã kabën ne pyka kunĩkõt ajmãn memã ijarê. Godja me'õ ar akabën man badjwý ikabën ma. Nhyim ate me'õ kum ar akurën ar akabën mar kêt ne badjwý kum ikurën ikabën mar kêt ne. Dja me'õ badjwý kum ikurën ikabën mar kêt ne ne Ibãm kute ijanor djwýnhjadjwý kum kurën kabën mar prãm kêt ne, ane.

Nãm ã Jeju aro 70 ne kute ar anor kutã arkum kabën jarënhõ anen kam aro aben nhikjê'ã kabën ne ar ano, pyka kunĩkõt ar bimãnhmã ar ano.

¹⁷ Nhyim ar mõn memã Metĩndjwýnh'ã ujarënh mõn me kanêbê me utãro mõ:n kam akubyn mõ, kĩnhkumrëx ne akubyn mõ. Mõn bõx ne kam Jejumã kum,

—Bẽnjadjwýr, nã bãm ar akabënkõt me karõ punu jano nhyim me karõ punu anhidji jarënh kajgokambit apymaje prõt ne, ane.

¹⁸ Nhyim kam arkum,

—Ã, me karõ punu ne gar ano. Nhyim bep arým ne me karõ nhõ bẽnjadjwýrbê Xatanaj kãkwa kurũm tẽn tým ba arým omũ. Nãm amikrà kêt mex ne tým kute na jadjënh tamikrà kêt mex ne rõrõk ja pyrãk. Gar aje Xatanaj nhõ àpënh kuaẽko amõro aje arým pa nhikjê 'yr rax mexja pumũ. ¹⁹ Be, arým ne ba ar amã ipyma jadjã gar te kangãmê makmê mry kakrit djãkrêja kunĩ 'ã aku'ê nhyim mýjja ipymaje ajmã ar ajo kêtukumrëx ne. Nhyim te me bakurê djwýnh pyma gar ipymao tu kujate nhyim ajmã ar ajo kêtukumrëx ne. ²⁰ Be, ja ne kajgo. Me karõ punu ar akabën pymaje prõt ja ne kajgo. Tãm ne ngrire. Nhyim bep kãkwakam Metĩndjwýnh kute ar anhidji'ã pi'õk no'õk ja ne mrãmri rax. Tãm ne kubê kumkatikumrëx. Kam dja gar tu akĩnhkumrëx.

²¹ Nãm ã Jeju kõt ba djwýnhmã anen kam arým Kĩnhkumrëx ne. Metĩndjwýnh Karõ ne kum kĩnh jadjã nhyim kam kĩnh rax kato. Ne kam Bãmãã amikĩnh jarën kum,

—Djũnwã, ota ga anhõ kãkwãnh anhõ pyka djwýnh. Amã ne ba amikĩnh jarë. Nã gãm me amikukãm umarmẽ me kute mýjja mar rũnhjabê mýjja ja pudju ne kam me kute amijo prĩne prãbê amijo rũnh kêtjamã mýjjao amirĩt ne. Mrãmri Djũnwã, nã gãm ã aje anhýrkam mrãmri mexkumrëx. Adjukaprikam ne ga amim me'ã karõ ne arým ã meo ane. Ba kam badjwý ikĩnhkumrëx ne wãm amã amikĩnh jarë. Nãm ã Bãmãã amijarënhõ ane.

²² Ne kam ajte kõt ba djwýnhmã kum,

—Ibãm ne imã kukràdjã kunĩ jarë ba kam ar o iba. Nhýnh ne jakam me'õ prĩne idjãtãri? Kati, Ibãmbit ne prĩne kute imar ne kute arým prĩne idjãtãri. Nhyim Ibãmdjwý. Nhýnh ne me'õ kute ikudjwa noo Ibãm pumũnh ne kute kukràdjãkõt mar? Kati, bajbit. Bajbit ne ba prĩne inoo Ibãm pumũn kam idjukabikõt me kwýmã kukràdjã'ã idjujarënh tẽ. O me kwýmã o amirĩt nhyim me arým prĩne ikõt kuma, ane.

²³ Ne kam kõt ba djwýnh'ýrbit akẽx ne me kãxã ar amakri arkum arën arkum,

—Ar ga ne gar akĩnhkumrëx. Ar ga ne gar anoo mýjja pumũ. ²⁴ Ba gop ar amã arẽ. Me kute Metĩndjwýnh kabën jarënh djwýnh tũmmẽ me bẽnjadjwýr tũmdjwý krãptĩ te kute omũnh prãme, ar anoo aje mýjja pumũnhja te kute omũnh prãme,

ne ar ajamako aje mỳjja marja te kute marmã. Nhy m bep kati, ar gajbit ne gar anoo mỳjja pumũnh kêt kwỳ pumũn mỳjja ma. Ar ga ne gar akĩnhkumrẽx ne, ane.

Me'õ kum kurê djwỳnh kaprĩn o djuw mex.

²⁵ Nhy m kam akati 'õkam Mõjdjê kukràdjã mar djwỳnh'õ Jeju kabẽn maro nhỹ. Kabẽn maro nhỹn kãjmã dja. Mõjdjê kukràdjã mar djwỳnhja kãjmã dja. Kute Jeju no mex jabej kabimã kãjmã dja. Kute Mõjdjê kukràdjã jabej Jeju kukjẽrmã, Jeju kute kukràdjã kupa'ã arẽnh kadjy nãrãm ne amikadjy kãjmã 'ỳr djan kum kabẽn ne kum,

—Bẽnjadwỳr, mã gẽdja ba amijo nhy m kam Metĩndjwỳnh pãnh imã itĩn rã'ã rã'ão itĩnmã imã arẽ? ane.

Nhy m kam kum,

²⁶ —Mã ne Mõjdjê kukràdjã'ã pi'õk no'õk kute? Mỳj ne ga kam omũn arỳm ama? ane.

²⁷ Nhy m kam Mõjdjê kukràdjã mar djwỳnh Jejumã kum,

—Nãm,

“Me anhõ Bẽnjadwỳr djwỳnh, me Atĩndjwỳnh dja ga amã kĩnh, amã abẽo katãt me kunĩ, mỳjja kunĩ jakre.

Djãm ajajkwaobit amã Metĩndjwỳnh jabẽmã? Kati, ajamak, akadjwỳnhbẽ, akukràdjã kunĩo dja ga me amã abẽ.

Ne ajte amã amibu'ã me ja jabẽ. Kute ga amã amijabẽja pyrãk dja ga ã amã amibu'ã me ja jabẽo ane”.

Nãm ã Mõjdjê kukràdjã'ã me bamã pi'õk no'õko ane.

²⁸ Nhy m Jeju kum,

—Nã, kõt ne ga arẽ. Dja ga ã ar o anhỹro aban kam arỳm tu atĩnkumrẽx ne, ane.

²⁹ Nhy m kam Mõjdjê kukràdjã mar djwỳnh õkre kadjwỳnhbẽ amim,

—E kam kati, imã Metĩndjwỳnh jabẽ rax kêtẽ, ne imã ibu'ã me ja jabẽ rax kêtẽ, ane. Ne kam pijãm ne amijã maje,

—Nhy m ne ibu'ã dja ba imã abẽ? ane. ³⁰ Nãm Jeju kukij nhy m kam kum,

—Ë, me'õ ne Djeruxarẽ kurũm krĩraxbẽ Djeriko'ỳr ruw. Ne kam tẽ. Tẽ nhy m kam arỳm me akĩnhĩ wỳnhrãm kum nõn tẽmrãm o arĩn kubẽ kubẽkãmẽ kubẽ mỳjja kunĩo prõt ne kam titik ne mã prõt ne. Nhy m kam wãnh wakrekam tyko nõ. ³¹ Tyko nõ nhy m kam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh'õ pry'ã tẽ. Tẽn omũn kam irõbẽ apan mã tẽ. ³² Nhy m mekbẽ Rewi'õ, adjwỳnhdjwỳ Metĩndjwỳnhmã ãpẽnh'õ kõt tẽn adjwỳnhdjwỳ tãm ne. Nãm 'ỳr tẽn irãn omũn tẽn irõbẽ apan mã tẽ.

³³ Nhy m bep me'õ, Xamarij kam me ja 'õ ne arkõt tẽ. Xamarij kam me ja kute me bajo kurẽ djwỳnh ja 'õ ne arkõt tẽ. Arkõt tẽn 'ỳr bõx ne omũn kam kum kaprĩ ne. Omũn kam rerek ne kum kaprĩ. ³⁴ Ne kam me kute o tỳm ne kute titik kurẽje kute apỳnh kã rẽnhja kum oy. Kadjwati kangõo kum oyn kam ajte mỳjja kute rõny kangõ pyrãko kum oy. Ne kam kubẽkão kupu. Prĩne kupun kam ta õ mryja'ã kudjin o tẽ. O tẽn atemã me'õ nhũrkwã'ỳr o bõx ne kam prĩne o djuw mexo dja.

³⁵ Nhy m akati nhy m kam pi'õk kaprĩ raxja amẽ kaba. Õ kikre djwỳnhjamã kaban kum kungãn kum, “Ë, dja ga prĩne imã tãmjao djuw mexo dja, prĩne ikutẽp imã o djuw mexo dja. Dja ga 'ã aje pi'õk kaprĩ krẽn jabej ba kam bõx ne arỳm ajte amã o pãnh, ajte akubyn ibõxkam”, ane.

Be, tãm ne ja. Nãm ã Xamarijka me ja'õ kum kurê djwýnh kaprín o djuw mexo ane. ³⁶ Gop imã arê. Nhýnh ar 'õja ne kute o kamy? Djãm tãm ne kute omũnh ne irõbê àpanhja? Nàr kon, djãm kõt tãmja? Nàr kon djãm Xamarijka me ja'õ?

³⁷ Nhym kam kum,

—Nà, me'õ kum kaprĩa. Me'õ kum kaprĩa ne o kamy, ane.

Nhym kam kum,

—Nà, kõtõ. Nà, ga kam gadjwý tãn ã kudjwa akurê djwýnho anhýro aba, ane. Nãm ã Jeju Xamarijka me ja'õ ukaprĩkõt kute kurê djwýnho kamyja'ã ujarẽho ane.

Matamẽ Marij'ã ujarẽnh.

³⁸ Nhym kam Jeju ar mã mõn kam atemã krĩ 'õkam bõx. Kam ne me'õ nire nhidjibê Mata. Mata ne ukaprĩkumrẽx ne kam Jejumã kum,

—Amrê inhũrkwãmã tãn kam anhõ kwý krẽn kam nõn akõkam kõt, ane.

Nhym kam kum,

—Ã, aj mã, ba kam wãm akõt tẽ, anen kam ũrkwãmã tẽ. ũrkwãmã tãn kam 'ýr wadjàn nhý. ³⁹ Nhym Mata kanikwýnhbê Marijja nhý. Arek Bẽnjadjwýr'ýr tãn parbê nhýn kam kãmã kõt õkren kabẽn maro nhý. ⁴⁰ Nhym Mata àpẽn ra:x ne. Jeju õ kwý krẽn mex kadjy ne àpẽn raxo djan kam Marijmã kabẽn ne. Marij kute kõt kum mýjja 'õ kupẽnhmã. Ne kam Jeju 'ýr tãn kum,

—Bẽnjadjwýr, djãm aje imar kêt? Ikanikwýnh ne ikõt àpẽnhmãn ate ari akuri ba. Ba kam bajbit ar mýjja kupẽnho iba. On amrê ano gẽ tãn gop ikõt apê, ane.

⁴¹ Nhym kam Bẽnjadjwýr kum,

—Àpnhĩre, àpnhĩre Mata. Nã gãm ari mýjja man kam akabẽn wã jarẽ. Nã gãm mýjja krãptĩ kupê ne kõt mar ar o aban kam adjumar punu. ⁴² Nhym bep mrãmri mýjja pydji ne mexkumrẽx. Tãm ne arým Marij o nhý. Nãm ikabẽn maro nhý. Ja ne mexkumrẽx. Kwãrik wãnh arek ikabẽn maro nhý. Wãm ije awýr anor prãm kêtê. Gêdja arek ikabẽn maro nhýn prĩne ikabẽn man kam o biknor kêtumrẽx, ane. Nãm ã Jeju ane. Tãm ne ja.

11

Ar kute Metĩndjwýnhmã kabẽn'ã arkum karõ.

Mat 6.9

¹ Nhym kam Jeju akati 'õkam Metĩndjwýnhmã amijarẽho dja. Kum amijarẽho djan kum amijarẽnh pa nhym kam kõt ba djwýnh'õ kum,

—Bẽnjadjwýr, gop ar imã arê. Ar ije Abãmmã amijarẽnh kadjy gop ar imã arê. Mã dja bar kum ikabẽn ja o? Djuãobit ne kõt ba djwýnhmã kabẽn'ã karõ. Gadjwý dja ga ar imã 'ã karõ bar akudjwa Abãmmã amijarẽho iba, ane.

² Nhym kam arkum,

—Ë, dja ga goja ar aje Metĩndjwýnhmã amijarẽnh kadjy kum, "Djũnwã, gẽ me ame:xo amex man amim ajarẽn abenmã ajarẽ. On me kadjy abẽnjadjwýr ne ar meo aba.

³ Myt kunĩkõt ar ijajkwa mãnhkutã mã ar imã inhõ kwý krẽn djã ngã.

⁴ Dja bar akam ijaxwe ga tu ar ijaxweo akno. Ar badjwý dja me'õ ar ikam amikrà bar akõt tu o akno. Kam dja ga ar ijaxweo akno.

Godja me kute ar imã axwe'ã àpnẽn katã ga ga ar ijo tỳx bar mebê idjãm tỳx ne ijaxwe kêt. Tãm ne ja."

Dja gar ã kum anhýr ar aba, ane.

⁵⁻⁶ Ne kam ajte ar kute Metĩndjwýnhmā amijarēnh 'āno ām kadjy arkum kabēn jarēn arkum,

–Ga ren ar ajō anhōbikwa'ō ajbir bōx, akamāt kō ipōkri bōx ga ren aje kadjy mýjja'ō byrmā tēn ren anhōbikwa 'ōmā kum, “Nār, imā angā, anhō djwý 'āmro amānhkrut ne ikjékēt imā 'ō ngā gē inhōbikwa kukrē. Nām iwýr y:n kam ajbir bōx. Ba kam kadjy mýjja jabej tē. Kadjy inhō mýjja kētkumrēx ba kam kadjy ije akutā djwý kwý byrmā tē. Gop on imā angā.”

⁷ Nhy m ren anhōbikwaja arek ōto nōr prāme ren amā,

–Kati, inhōtdjwaa. Ije amā ōr prām kēt. Arým ne ba kikre'ā ijē ne arek ikrao inhikwā. Kāj mā idjām prām kētē. Amū dja ga tē gē me'ō amā 'ō ngā, ane.

⁸ Bir be, ba ar amā arē. Ga kam ren arek 'ā adjā'wýro dja, mā 'ā 'uw nhy m kam ren arým kāj mā djan ren, “Ba on kum kungā gē wām o tē ba gop ikujrēnh kēt ne gēt arek inhōto nō”, ane.

Djām ar aje abeno anhōbikwakam ne amā kungā? E kum kati, ē, aje mā 'ā 'wýrkam ne amā kungā. Apijām kēt ne aje 'ā 'wýr 'āno adjām kam ne amā kungā, ar atu mānhkutā amā kungā.

⁹ Bir be, kam ne ba ar amā, “Dja gar tu mýjja 'ā 'uw, mā mýjja'ā 'wýro tē nhy m Metĩndjwýnh arým ar amā kungā. Gar aje mā mýjja jabej ne kam arým kum akatorja pumū. Ne kam ajte mā kikre kabem ō kikre djwýnhmā akabēno aku'ē nhy m arým kute ar amā kikre 'ā 'yrja pumū.” Dja gar ā Metĩndjwýnh 'wýro ane. ¹⁰ Be, me kute mýjja'ā 'wýr 'āno ānja dja arým Metĩndjwýnh memā kungā. Gar me kute mýjja jabej ne kum apōxja pumū. Ne kam ajte me kute kikre jajkwa krekremā kabēno ku'ē nhy m arým me kute memā kikre'ā rēnhja pumū. Dja gar gadjwý ā mýjja'ā Metĩndjwýnh 'wýro ane nhy m arým ar amā kungā.

¹¹ Nhýnh ne ar akra'ō tēn tep'ā ar ajuw gar kum kangā ngā? ¹² Ne ōkrēnē'ānh ngre'ā ajuw gar kum makre ngā? Arkati. ¹³ Be, gar ajaxwekam aje akramā mýjja mex nhōrja pumū. Nhy m bep kājkwakam ar Abām mextire ta gēdja ar amā amū mýjja mex nhōro ar ajakren ar amā Amikarō ngā. Gēdja gar Metĩndjwýnh Karō'ā 'uw nhy m tu ar amā kungā, ta mextire ne ar baja gēdja ar amā Amikarō ngā, ar amā Amikarō jano, ane. Nām ā Jeju me kute mýjja'ā Bām 'wýr nhy m ōdjānhkōt kute memā Amikarō nhōrmā ā memā 'ā ujarēho ane.

Me kute Jejuo Xatanaj nhō āpēnh.

Mat 12.22; Mak 3.20

¹⁴ Nhy m kam me karō punu ar me'ōo ba nhy m kabēn kētkumrēx ne. Me karō ajmā ajkwa o nhy m kabēn kētkumrēx ne. Nhy m kam Jeju bōm kumē. Bōm kumē nhy m arým mā tē nhy m arým kabēn ne. Nhy m me kam ari aben pumūn Jejukam no tyn kumex. ¹⁵ Nhy m bep me kwý ne me abenmā kum,

–Kē, djām Metĩndjwýnh kabēnkōt? Kati, Bedjēbu. Me karō punu nhō bēnjadjwýrbē Bedjēbu kabēnkōt uma proo ne ar bōm me karō rēnhō ba, ane. Xatanaj nhidji 'ōbē ne Bedjēbu.

¹⁶ Nhy m ate me kwý kum,

–Goja on mýjja'ō nhipēx ba me omū, Metĩndjwýnh pyma proo mýjja pumūnh kēt goja 'ō nhipēx ba me omū, ane. Jeju kute Metĩndjwýnh pyma proo kute mýjja pumūnh kēt'ō nhipēx mar jabej ne me kute kabimā kum ane.

¹⁷ Nhy m Jeju ta prīne me ōkre kadjwýnhbē me kabēn ma, me kute Bedjēbu pyma proo ne ar bōm me karō rēnhō ba anhyrja me kadjwýnhbē prīne kuman kam memā kum,

—Godja me ò pyka tãmkam abeno kurê djwýnh mã ne ren me kam nê? Nãm ren ã me anen kam ren arým amijo ajkê. Nhyh ren me ta ùrkwã tãmkam abeno kurê djwýnh mã ne ren me kam nê? Nãm ren ã me anen kam ren arým abeno apêx.

¹⁸ Bir be, Xatanajdjwý ta ò àpênhmê ne ren abeno ajkij ne ren abeno kurê djwýnh, mã ne ren me kam nê? Mã ne ren Xatanaj nê? Nãm ren anen kam ren arým abeno apêx. Nã gãm me we ijã, “Bep Bedjêbu pyma proo ne ar bõm me karõ punu rênho ba”, ane. Ije gêdjãm Xatanaj ta ajte jãm ò àpênho akêx ne ar bõm rênho ba. ¹⁹ Ba ren Bedjêbu kabênkôt ren bõm ar me karõ punu rênho iba nhyh ren mýj me'õ kabênkôt ne me anhõ àpênh bõm ar me karõ rênho ba? Ar jadjwý ne ar bõm me karõ rênho ar o ba. Djãm ar adjwýnhdjwý ne ar we Xatanaj kabênkôt ar bõm me karõ rênho ba. Ga ren me arkum ja jarê nhyh ren ar me amã, “Ije tó djãm Xatanaj ta kute ò àpênho bikênho ba got.”

²⁰ Nhyh bep kati, Metíndjwýnh pyma proobit ne ba ar bõm me karõ punu rênho iba. Ga kôt arým Metíndjwýnh me awýr bõxja pumũ. Metíndjwýnh kute me apytãr ne me akadgy bënjadjwýr ne kute me ajo bamã me awýr bõxja pumũ. ²¹ Ba ajte atemã me'õ'ã amijakre ga me ama.

Me'õ ne ò kikrekam kruwmê rop'io nhý ne ò ò nèkrêx pytãn o nhý. Umao amim ò nèkrêx pytãn o nhý. Nhyh me'õ ajmã kute ò nèkrêx o kêtikumrêx. ²² Nhyh bep atemã me'õ kute umao akrenh mex ne tu bõx ne kruw tã o tým ne kubê kunĩo pôx ne kam kubê nèkrêxo prõt ne, kubê mýjja kunĩo prõt ne. Kute umao ò nèkrêx pytãr ne o ýrja tu kubê o prõt ne memã kungrà. Ba ne ba ipymao Xatanaj jakrenh mex ne kam amijo aptãn kubê ò krito iprõt ne.

²³ Me'õ kum ikĩnh kêt ne arým mrãmri ijo kurê djwýnh ne. Ne ikôt àpênh prãm kêt ne arým Xatanajkôt apê. Dja me'õ kum ikĩnh kêt ne kam ajte kum Xatanaj kĩnh kêt ne kam amijã, “Ba dja ba ate ikrãn ar mrã, amidjwýnhbit man ar o mrã”, anen arým Xatanajkôt apê, ane. Nãm ã Jeju memã ane.

²⁴ Ne kam ajte me karõ punu'ã ajarên memã kum,

—Me karõ punu pydjín kute ar me'õo baja ne arým kurũm katon tẽ. Ne kam te ar mrã, ngõ kêt kam ar mrã, te ajte kute me'õmã ãr ne tyk djã kêt mã ar mrãn kam akubyn kute ar me'õo ba tũmja'ýr tẽ. Ne kam amim, “Ba gop inhũrkwã kurũm ikatorja ajte 'ýr tẽ”, ane. Kute ar me'õo ba tũm'ã ne ùrkwã jarê. ²⁵ Ne kam amim ba djã tũmja'ýr tẽn bõx ne omũ nhyh arým mexkumrêx. Me karõ 'õ kute o ba kêt nhyh prĩne kadjwýnhbê mex ne arým kam mýjja katãt. ²⁶ Nhyh kam kadgy mã me karõ punu'ýr tẽ. Ne kam mekam me kwý japrõn 'ýr meo mõn meo bõx. Nãm me karõo 7 ne o bõx ne me'õ jamã meo wangij nhyh kam me kam ar ba. Kute me karõ punuo 7 ne o bõx tãm ne axweo kute òbê pydji kute ar o ba tũmja jakrenh mex ne kam arým o punu rax ne. Kãjbê punuri ne kãjbê punu nhyh bep kute o 7 ne o bõxja ne arým o punu rax ne. Nãm ã Jeju me karõ punu'ã ujarênho ane.

²⁷ Nãm memã kabêno ãm rã'ã nhyh me ipõkri me'õ nire kãj bê kum kabên ne kum,

—Ô kum anãbit ne kĩnhkumrêx. Abê bënjadjwýr raxkam ne ga anã tikkremã wadjãn ruw ne anã kã kaõ nhyh anã kĩnhkumrêx ne, ane.

²⁸ Nhyh kum,

—Bep me kute Metíndjwýnh kabên mar ne 'ãno ãm ne kute kôt amijo baja, me tãm gêdja me mrãmri kĩnhkumrêx ne, ane.

Me kute Jeju kute mỳjja pumũnh kêt'õ nhipêx jabej.

Mat 12.38

²⁹⁻³⁰ Nhyam kam me Jeju'yr ban bõxo dja. 'Yr ban bõxo djan 'ã aben pydjio mõn o mõn o mõn ã utí: ane. Me kute õbê kum,

—Goja on mỳjja pumũnh kêt'õ nhipêx ba me omũ, anhÿr jamã ne Jeju,

—Me akamingrãny ne ga me ajaxwekumrêx. Nã gãm me abentã ijuw ne imã, “Mỳjja pumũnh kêt'õ nhipêx. Ba me goja omũn kam tu amim amarkumrêx”, ane. Bep kati, djã bãm me amã ipêx kêtikumrêx ne. Ê, mỳjja pydji dja ga me omũ. Gêdja ba ty. Nhyam ijã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ba akubyn itũn ne ikato ne kam me amã Metũndjwũnh raxo amirĩt ne. Ga me me bakukãmãrebê Djõnaj tep tikkrekam nõrja pumũ. Tep tikkrekam nõr nhyam 'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt nhyam ajte tep tikkre kurũm kator ne kam pykabê Niniwekam me ja'yr tẽm ne kute memã Metũndjwũnh raxo amirĩtja pumũ.

Badjwũ ije amijo inhĩ ne me awÿr ibõx gêdja ba ty ne akubyn itũn ne ikato ga kam me akamingrãny amim Metũndjwũnh raxkõt ama.

³¹ Godja Metũndjwũnh kute memã axwe pãnh jarẽnh nhõ akati kato nhyam kãkwa nhirê kurũm bẽnjadjwÿr ni ajte katon kam me akamingrãny, me amymã axwe jarẽ. Mỳkam? Bir, amrêbê ne me bakukãmãrebê Xaromão ne mexkumrêx ne kute prĩne mỳjja mar. Bẽnjadjwÿr rax. Nhyam arÿm bẽnjadjwÿr nija arÿm 'ã ujarẽnh ma. Arÿm Xaromão'ã ujarẽnh man kam kute omũnh prãm ne. Ne kam nĩnh kãkwa nhirê kurũm 'yr tẽn bõx. 'Yr bõx ne kam prĩne kabẽn ma. Ê, ba ne ba Xaromão kurãm irax. Nã bãm iraxo bõx, jakam, me akam bõx ga me imar kêt ne, ikanga mex ne. Kam dja bẽnjadjwÿr nija me amã axwe jarẽ.

³² Nhyam Niniwekam me jadjwũ me amã axwe jarẽ. Godja Metũndjwũnh kute memã axwe pãnh jarẽnh nhõ akati kato nhyam Niniwekam me ja ajte apõx ne kam me akamingrãnymã axwe jarẽ. Mỳkam? Bir, Djõnaj ne kãj bẽ memã Metũndjwũnh'ã ajarẽ nhyam Niniwekam me ja kuman amim katon wãnh axwemã iren Metũndjwũnh'yr amijo akêx ne. Ê, ba ne ba iraxo Djõnaj jakrenh mex ne. Ga me tu ate akrãn ikanga mex ne. Kam ne ba me amã, “Me ja dja me akubyn apõx ne arÿm me amã axwe jarẽ”, ane. Nãm ã Jeju memã ane.

Me kute Metũndjwũnh kabẽn kõt amijo ba'ã ne a'u jakre.

Mat 5.15, 6.22

³³ Ne kam ajte memã irã jarẽ ne memã,

—Djãm me kute ngõnhpõkmã angjẽnh ne kute mỳjja 'õkõt o bipdjur got? Ne kute kào 'ã pro got? Kati, ngõnhpõk ne me kum angij ne tu kẽnhkam umjuw nhyam memã kikre kre kurwyo ku'ê. Nhyam me mrãn wangij nhyam memã irãkumrêx.

³⁴ Nhyam me nodjwũ. Me noo ne me kute mỳjja pumũnh. Dja ga me ajõ ano mex, ajmã ano kute kêt jabej arÿm mrãmri arĩt tÿxkumrêx ne aje mỳjja pumũnh. Aje mrãmri ne me a'uri mrãnh mex pyrãk. Nhyam bep dja ga ano rã, ano punukumrêx jabej arÿm arĩt kêt ne aje mỳjja pumũnh kêt. Aje mrãmri ne me akamãt kô tykkam mrãnh punu, mrãnhõ bikãr mrãnh ja pyrãk.

³⁵ Gora me amijãno djan Metũndjwũnh kute me amã amikukràdjã jarẽnhkõt amijo aba. Gêdja ga me kõt amijo aba kêt jabej, kute me amã amikukràdjã jarẽnhja kõt amijo aba kêt jabej arÿm aje me'õ akamãtkam ba pyrãk, me aje me'õ akamãt kô tyk tÿxkam mrãnhõ bikãr mrãnh ja pyrãk. ³⁶ Nhyam bep dja ga me mrãmri Metũndjwũnh kabẽn kunĩkõt amijo abakumrêx ne kam me aje me'õ

mrāmri ngônhpôkti nhirākambit mrānh ne kam akamàt kô tykkam mrānh kêtukumrêx ja pyrāk.

Jeju mekbê pardjêumã bën tỳx.

Mat 23.1; Mak 12.38

³⁷ Nām memã arēnh pa nhym kam mekbê pardjêu'ô kum,

—Amrê ikôt tēn ikutã anhô kwỳ krê, ane.

Nhym Jeju kum “Ā” anen kam kôt tēn ũrkwãmã wadjàn nhỹ. ³⁸ Kute aminhikra ku'ônh kêt ne nhỹ nhym omũn kam ôkre kadjwỳnhbê amim,

—Ije tô mỳj nã? Ije kum bep kute me bakukràdjâkôt aminhikra ku'ônh kêt. Ô kwỳ krēn kadjy kute aminhikra ku'ônh kêt, ane.

³⁹ Nhym kam Bēnjadjwỳr kum,

—Kê, me abê pardjêu ne ga me ijã akabēn ne anhôkre kadjwỳnhbê amim, “Kute me bakukràdjâkôt aminhikra ku'ônh kêt”, ane. Bep me ga ne ga me ajêx ne we amijo akabēn mex. Nã gãm me aje mrāmri ne me kute ngôn krāmē ngôn puror nhībũmbit pōnh ne kute kre pōnh kêt nhym krekam mỳjja kakrãtyk pyrāk. Be, nã gãm me ã we katãt amijo abao ane. Nhym kam me me akrākãbit pumũ nhym kam kute me amex pyrāk. Nhym bep kati, me akadjwỳnhbê ne ga me apunu rã'ã. Me akadjwỳnhbê ne me amã me ô nêkrêx prãm ne 'ã angyr ne ajaxwe'ãbit aje amim karô rã'ã. Kam ne ga me akadjwỳnhbê apunu rã'ãja. ⁴⁰ Me ano kêtukumrêx. Djã nãm me anhipêx djwỳnh me akrākãbit 'y? E kum kati, nãm me akadjwỳnhdjwỳ 'y. Kam ne kute prĩne me akadjwỳnhbê me apumũnh ne kum me akadjwỳnhbê me amex prãmukumrêxja.

⁴¹ Nã gãm me we amijo akabēn mex ne, ne amijo katãt amrānh, bep kati, me akadjwỳnhbê apunu. Dja ga me me 'uwtĩmãdjwỳ anhôdjãnh ne me 'uwtĩkam adjukaprĩn memã mỳjja ngãn kam arỳm akadjwỳnhbêdjwỳ amexukumrêx ne, akrākãmê akadjwỳnh kunĩ mexukumrêx ne, me 'uwtĩkam me adjukaprĩkam.

⁴² Me abê pardjêu dja ga me ĩ me biknor tokry djâkam mō. Watĩ:re. Mỳkam? Me aje Metĩndjwỳnhmã mỳjja kakritbit nhôr ne kam aje mỳjjabê kumkatija aje kum ôr kêt kam. Nã gãm me mỳjja kakrit, ômrô djãnh djã, pi'ômê djwỳ kakrit kunĩ ne ga me Metĩndjwỳnhmã ikjê rēn kum kryre ne angã. Ne kam ga abēngôkreja amã abê kêt ne katãt meo aba kêtukumrêx ne. Me aje kum kryre ne ôrja ne mrāmri tu mexukumrêx. Mỳkam ne ga me mỳjja raxjadjwỳ kum ôr kêt ne? Mỳkam ne ga me amã Metĩndjwỳnh jabēn katãt meo abaja kêt ne. Ja ne ga me aje marmãn ate mỳjja kakritbit ma.

⁴³ Me abê pardjêu dja ga me ĩ me biknor tokry djâkam mō. Watĩ:re. Mỳkam? Me aje amijo rũnhbit mar prãm kam. Me kute aben pydji djâkam me amã me bēnjadjwỳr rũnh krĩ djãbit kĩnhkam. Nhym me me ipôkri me kute me amã kabēn ne me amã rũnh jarēho kumex jabit ne ga me amã kĩnh.

⁴⁴ Me ga dja ga me ĩ me biknor tokry djâkam mō. Watĩ:re. Mỳkam? Me aje pyka krã pyrãkkam. Nã gãm me aje pyka krã arỳm biknor ne pyka mē bimrãk ne kute pykakumrêx pyrāk. Nhym me kute mar kêt ne tu iby mrānhja pyrāk. Ne kam kadjwỳnhbê ne punu, kadjwỳnhbê ne mỳjja kro. Nã gãm me ã akadjwỳnhbê apunu ane nhym me kute me amar kêt. Nãm mỳjja 'êx ne krākãbit mex ne kam kadjwỳnhbê ã punu ane. Nãm ã Jeju mekbê pardjêu jaxweo amirĩto ane.

⁴⁵ Nhym kam me kute Mōjdjê kukràdjã mar djwỳnh'ô Jejumã kum,

—Ē, bēnjadjwỳr, nã gãm me badjwỳ me ijapry. Nã gãm akabēn jao me badjwỳ ã me ijo ane, ane.

⁴⁶ Nhyam kam Jeju kum,

—Ije nà, me aje Mòjdjê kukràdjà mar djwýnhdjwý dja ga me ì me biknor tokry djàkam mō. Watí:re. Nà gãm me akabên kajgoobit ar memã Metíndjwýnh kabên jarênho aba. Djãm Metíndjwýnh kabên? Kati, me ga akabêno ne ga me ar me anoro aba. Ga kam me ga kôt ar aba kêt ne. Nhyam me te amijo anen kam, “Ije mã dja ba me nè”? ane. Me aje ã me anhyrkam ne kute mrãmri ne me kute me kadjybit jênh rûnho atom ne kam kute kãjmã memã ar ì kêtumrêx ne kute memã tur kêtumrêx ne kute me ibũm nêje kum katy kêtumrêx ja pyrãk.

⁴⁷⁻⁴⁸ Me ga dja ga me ì me biknor tokry djàkam mō. Watí:re. Mýkam? Me amã Metíndjwýnh kabên jarênh djwýnh par prãmkam. Me akukãmãre ne Metíndjwýnh kabên jarênh djwýnh kwý pa:, ga me kam anhingêt nhimry krã prĩne kum o djuw mex ne. Me anhingêtbê Metíndjwýnh kabên jarênh djwýnh par djwýnhmê me aje aben pyrãk. Me akukãmãre kute me parja ne ga me omũn kam kôt amijo mōn kam we imry krã prĩne kum o djuw mex ne.

⁴⁹ Kwãrik rà'ã. Metíndjwýnh ta ne no mexkôt, ta kute amim 'ã karökôt arým me amã, “È, dja ba me amã ikabên jarênh djwýnh janon inhō àpênh jano ga me kwý pan kwýo ajkê”, ane. Djã nãm kupa'ã arê? Kati, kônne ne kum kudji. Ga me aje me paro amõrja punũ. Kam ne Metíndjwýnh arým pãnh jarê. ⁵⁰ Me akukãmãremê ne ga me me kraxrũm Metíndjwýnh kabên jarênh djwýnh paro tẽ. Paro tẽn paro tẽn arek me kamrô kapĩn o tẽ. Nhyam Metíndjwýnh arým meo ngyrk ne kam gormã me ajabatãnhmã pãnh jarê. ⁵¹ Nã gãm me akukãmãre Abeu bĩno kurêtuw ne kam ijukri me ja paro tẽn tãmtã: jakam arek o tẽn ne kam Djakarij'yr bõx ne kam Metíndjwýnh nhõ kikretimê õ ngõnho ki kaêxkam kubĩ.

Nã, ê, ba me amã arê. Metíndjwýnh ne arým meo ngyrk ne. Ne kam me akamingrãnymã arým pãnh jarê. Me ga dja Metíndjwýnh me akukãmãre kute me imex tũmja pãnh me ajo ajkê.

⁵² Me aje Mòjdjê kukràdjà mar djwýnh dja ga me ì me biknor tokry djàkam mō. Watí:re. Ga me aje memã Metíndjwýnh kabêno amirĩto atẽmmãn ate ajte mekbê udju. Nhyam me te kute amim Metíndjwýnh marmã. Nã gãm me aje mrãmri ne me kute mekbê kíkire'ã ijên nhĩ'ãm kam o kajkep djã rênne nhyam me te kute kíkire'ã rênne ne ngjênne prãme kapõtã ku'êja pyrãk. Ga me kam ga Metíndjwýnh mar kêt ne ajte me jadjwýbê aptã, ane. Nãm ã Jeju memã bẽn tỳxo anen kam katon mã tẽ.

⁵³⁻⁵⁴ Nhyam kam mekbê pardjêumê me kute Mòjdjê kukràdjà mar djwýnhmê Jeju jabej rĩt mō. Jeju kute Mòjdjê kukràdjà'õ kupa'ã arênne jabej ne me umaro dja. Ne kam mã kukijn mã kukijn mã kabên'ã kum apnên ajte kum,

—Goja rà'ã ajte arê, ba me kuma, ane.

Jeju kute kupa'ã arênne nhyam me kute o tỹm ne bĩnmã ne me ã ane. Nãm me te kute Jeju'ã kabên punu nhõrmã. Kute kabên punu 'õ jarênne nhyam me kute 'ã kabên punu nhõrmã te abej umaro dja.

12

Kute memã kum, “Amã me uma kêt” jarênne.

Mat 10.26

¹ Nhyam me Jeju'ã bikprõnho dja. 'Ã bikprõnho djan o djan o djan ì'ã utĩ: ane. Kute pi'õ pyrãk. Ne ì ãm ta aben par'ã ku'ên ì ta ikjêo aben rê, me krãptĩkam. Nhyam kam Jeju amikôt ba djwýnh kumrêxmã kum,

—Gora ar aminêje me wã pumũ, aminêje mekbê pardjêu jaxwe 'ãno dja. Nãm me 'êx ne kute mex pyrãk. Nhyr bep kati, me kadjwýnhbê ne me punukumrêx. Me ôkre kadjwýnhbê ne me axwebit kute mar ne 'ã amim karô. Me axwe kute djwý nhigot djã pyrãk. Gêdja amũ me'ô'ýr bôx ne amũ me'ô'ýr bôx ne amũ me'ô'ýr bôx ne ï mekmê amrã ne ï me kunĩ tuknĩ. Kam ne ba ar amã, "Gora ar aminêje me wã pumũ", ane.

² Djã nãm me kadjwýnhbê axweja bipdjur rã'ãmã? Kati, dja ï amirĩt ne. Nhýnh ne mýjja bipdjur'ô me kute omũnh kêtã? Ne me kute mýjja pudjur'ô mar kêtã? Adjým, dja ï kunĩ amirĩt ne. Dja mýjja pudjur, mýjja o bipdjurja ï kunĩ amirĩt ne. ³ Dja gar te akamãt kô tykkam abên príkam abenmã mýjja jarê nhyr me ï tu irãri arêrho kumex. Dja gar te amijã ijê, kikre kadjwýnhbê amijã ijên ajte aben jamakri ajajkwa momokkam abenmã mýjja jarê nhyr me tu kãj bê abenmã arê. Dja amirĩt ne. Dja me kuman kam kãj bê abenmã arê, kikrekot arêrho ipôk ne, ne ngabê abenmã arê.

⁴ Ê, ar apa, inhôbikwa ar, ba ar amã arê. Kwãrĩk wãnh ga ar amã me kute ar aparja pyma kêt. Me ja gêdja me ar akrãkãbit par kajgon kam ijukri kute ar akadjwýnhbê ajmã ar ajo kêt. ⁵ Kati, ba ar amã arê. Me'ô pydjĩ dja ga ar amã uma. Kute me bĩn ne kute ijukri me biknor tokry djãkam me rênh, jabit dja ga ar amã uma. Be, ba ar amã arê, Metĩndjwýnhbit dja ga ar amã uma.

⁶ Ê, mã ne kwênhne pãnh kute? Kwênhne ne pãnh ngri:re. Kwênhne ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt kam pãnh birãm ngôrho pi'ók kaprĩ amãnhkrut. Nã, tãm. Nhýnh ne Metĩndjwýnh kwênhne jao akno? Djã nãm o akno? Kati, nãm te mýjja kakrit, te kubê kwênhne nhyr príne o djuw mex ne. ⁷ Be, ar ja man atĩn prãm kêt. Ar ga ne gar kwênhne kurãm abê kumkati. Ar ga ne gar abêngôkre ne anhĩ pýnhkôt kwênhne krãptĩ kurãm arax. Be, kute kwênhneo djuw mexja pumũ. Nhyr bep ar ga. Ar ga dja príne ar ajo djuw mex ne. Ga príne kute me bamar ne kute me bajãno ãmja pumũ. Mýjja'ô kubê biknor kêt. Nhýnh ne mýjja'ô kubê akuno? Ga kute me bak'ã akreja pumũ. Kam ne ba ar amã, "Kwãrĩk wãnh ga ar adjumar punu kêt ne amã mýjja pyma kêt", ane.

⁸ Ba ar amã mýjja 'odjwý jarê. Me kute amijo ipytãr ne kute me krãptĩ nhipôkri kute, "Nã, ba ne ba arým amijo Jeju pytã", anhýrja gêdja ba badjwý ije amijo inhĩ ne me awýr irwýk badjwý Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh nhipôkri, "Nã, ba inhôbikwa ne wã", ane. Dja ba ã ane. ⁹ Nhyr bep me kute imar kêt ne kum ikĩnh kêt, me kute, "Ije bep ije tãwã mar kêt", anhýr, me tãm gêdja ba badjwý amipãnh Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh nhipôkri, "Ije tãwã mar kêt", ane.

¹⁰ Ê, gêdja me'ô ijã kabên ba ije amijo inhĩ ne me awýr irwýk, dja me'ô ijã kabên nhyr Metĩndjwýnh tu o aknon mar kêt ne. Nhyr bep me'ô kute Metĩndjwýnh Karô japrý, tãm gêdja Metĩndjwýnh mar rã'ã rã'ã ne, mã kam ngryk ne.

¹¹ Dja me ï ar ajo ajkê. Gêdja me ar apa 'amýn mekbê idjaer bikprônh djã'ýr ar ajo bôx. Ne kam ajte me bẽnjadjwýr krĩ djã'ýr ar ajo mō. Dja me ar apa 'amýn ar ajo mōn amikabem ar apumjuw ne ar ajaxwe jabej ar akukjêro nhý. Kwãrĩk wãnh gar ajō, "Ije, mýj dja ba ikabên nê? Mýj dja ba arê? Mã gêdja ba gêt ikabên on arê", anhýr kêt. Dja gar tu ate akrãn amikam atĩn prãm kêt.

¹² Metĩndjwýnh Karô ta dja ar amã kabên jarê. Me kabem adjãmkam dja amã kabên jarê gar kam kabêno akabên ne memã akabên jarê. Nãm ã Jeju kôt ba

djwỳnhmã kabĕn jarĕnho ane. Me kute kôt ba djwỳnho bikĕnh nhyĵ ar kute memã kabĕn jarĕnhmã ã arkum anhÿr djwỳnhrãĵ kabĕn jarĕnho ane.

Me'õ nhõ mÿjja raxmã Jeju kute kabĕn jarĕnh.

13 Nhyĵ kam me krãptĩ nhipõkri ne me'õ kaj bĕ kum,

—Bĕnjadjwÿr, gop ikamymã arĕ gĕ imã nĕkrĕx kwÿ ngã. Ibãĵ tyk kutã ne ar imã nĕkrĕx'ã karõ bar ije ar o ibamã nhyĵ ikamy bõx ne tu jãĵ o amijakren utãĵ mã o mõ. Kute imã kwÿ nhõr kĕtkumrĕx, ane.

14 Nhyĵ kam Jeju kum,

—Ije mÿj me'õ kabĕnkôt gĕdja ba aben nĕje ar akukrà. Ne mÿj me'õ kabĕnkôt gĕdja ba akamy kutã nĕkrĕx kwÿ byn amã kungã? Djãĵ kadjy ne ba me awÿr tĕ? Kati, ane.

15 Ne kam me kunĩmã kum,

—Gora me amijãno djan amã nĕkrĕx prãĵ kĕt. Kwãrĩk wãnh ga me anhõ nĕkrĕx rũnh ne anhõ nĕkrĕxo adjãptãr ne ar o aba kĕt. Djãĵ me kute amim nĕkrĕxo ãptãr ne o bakam umar mex got, kôt me kĩnh got? ane.

16 Ne kam memã me'õ'ã ujarĕnh jakreo tĕn memã,

—Me'õ ne õ nĕkrĕx krãptĩ ne õ purkamdjwÿ djwÿ krãptĩ. Bãygogoremĕ bãyĵ djwÿ kunĩ ingrõ:t ne kumex. 17 Nhyĵ kam, “Ije, mã dja ba on? Nhÿnh gĕdja ba inhõ bãygogomĕ bãj kumexjao atom ne 'ã man ar o iba”? ane. 18 Ne kam amim, “Goja, nã, gĕdja ba bãygogo nhõ kikre kryreja ngrãĵ kam ajte akãjbĕ rũnh nhipĕx ne kam kam o atom ne kumex ne. 19 Ije nã, dja ba o ane nhyĵ arÿĵ mrãĵri inhõ nĕkrĕx kumex. Mrãĵri ne ba arÿĵ amimex ne. Gĕdja 'ã amex krãptĩĵ kumex rã'ã ne. Jakam gĕdja ba idjãpĕnh krãtan ikõkam kôt ne inhõ kwÿ krĕn kôt ikõn kam ikĩnh katibit ma”, ane.

20 Nhyĵ Metĩndjwÿnh kum, “Nã gãĵ ajbã. Akamãt ja tãĵkam gĕdja ga ty. Nã bãĵ te amexmã akabi ga atemã. Nhyĵ nãr anhõ nĕkrĕxwã? Mÿj kadjy ne ga anhõ nĕkrĕx ar o aba? Nhyĵ gĕdja amÿrbĕ ar o ba”? ane.

21 Bir be, nãĵ ã me kute amim Metĩndjwÿnh mar kĕt ne kam kute õ nĕkrĕxbit mar ne kute amim o atommã o atom kajgo ane. Nãĵ amimex ne kam Metĩndjwÿnhmã mex kĕtkumrĕx ne, ane.

Amikam umar punu nĕje arkum karõ.

Mat 6.25

22 Ne kam ajte kôt ba djwỳnhmã kum,

—Bir, kam ne ba ar amã, “Kwãrĩk wãnh gar amikam adjumar punu kĕt ne anhõ kre kadjwÿnhbĕ amim, 'Mÿj dja ba kukrĕ'?”

Nãr kubĕkã'ã, 'Mÿj kubĕkã dja ba angij'? anhÿr kĕt.” 23 Metĩndjwÿnh ta ne gwaj bajo tĩn ne, ga gwaj batĩn ne ar babaja pumũ. Ja ne gwaj bamã mex, ja ne mrãĵri wÿnhĩ. Nhyĵ bep me õ ne kajgo, djwÿ ne kajbĕ. Nhyĵ bep Metĩndjwÿnh ne gwaj banhipĕx. Ja ne gwaj bamã mex, ja ne mrãĵri wÿnhĩ. Nhyĵ bep kubĕkã ne kajgo. Kubĕkã ne kajbĕ. Kwãrĩk wãnh ar amikam adjumar punu kĕt.

24 Ē, gop ar bãrire ja pumũ. Kute amim pur jadjwÿr kĕt. Kute amim djwÿ kre kĕt. Kute amim mÿjjao atom kĕt. Nhÿnh got õ bãj nhõ kikre, nãr o atom djã? Kati, kwĕnhne ne ta ar ba, nhyĵ kam Metĩndjwÿnh prĩne o djuw mex ne. Kwĕnh kute amim djwÿo atom kĕtja pumũ. Ar ga ne gar kwĕnhne kurãĵ amexkumrĕx. Ne ar araxo kwĕnhne jakrenh mex ne. Dja Metĩndjwÿnh kwĕnhne kurãĵ prĩne ar ajo djuw mex ne.

²⁵ Nhÿnh ne me'õ ta ajkwao, mÿjja kam umar punuo, amÿ tyk kÛtmã aminhõ akati kamê? Kati. ²⁶ Gar aje mÿjja ngrire te o anhÿrja pumÿ. Gar aje mÿjja ngrire ja mar kÛtja pumÿ. Metÿndjwÿnhbit ne kute mar. Ajbit kute me tÿn nhijukri kute amidjar mar, kumãbit ne amirÿtkumrÿx. Ne kute me bajo djuw mexjadjwÿ mar, prÿne kute mar, kumã ne mrãmri amirÿtkumrÿx. Kam gÛdja me bajo djuw mexkumrÿx. Bir be, mÿkam ne gar amikam atÿn prãm ne amikam adjumar punu? Kwãrÿk wãnh gar amikam adjumar punu kÛt.

²⁷ Ê, ar kapõtka pidjõrãja pumÿ. Pidjõrã ne ta ingrõt ne kumex. Àpÿnh kÛtkumrÿx. Ne kute amim kubêkã kayr kÛt. Ê, ba ar amã arÿ, bÿnjadjwÿr raxbê Xaromão ne kute kubêkã mextire jangjÿnhkam kÿ:nhkumrÿx. Nhim bep pidjõrãja ne mex, kÿnho Xaromão jakrenh mex ne. ²⁸ Metÿndjwÿnh ta ne pidjõrã nhipÿx nhim kam mexkumrÿx ne. Rã abenon kumex ne kam kÿnhkumrÿx. Nhim akati nhim me arÿm kadjy bõremã adjã nhim xÿr. Te mÿjja kakrit tebê apÿx ba nhim Metÿndjwÿnh prÿne o djuw mex ne. Ar ga ne gar pidjõrã kurãm abÿngõkre ne amexkumrÿx. Dja Metÿndjwÿnh pidjõrã kurãm prÿne ar ajo djuw mex ne ar amã ar akãdjwÿ ngã. Be, kam gÛdja gar tu amim Metÿndjwÿnh kamnhÿxkumrÿx. Nhim mÿkam ne gar amim kamnhÿx kÛt ne kãjbê amim kamnhÿx ne.

²⁹ Kwãrÿk wãnh gar amikam adjumar punu kÛt ne anhõ kwÿ krÿn ne kõt akõmkõtbit ajamak bÿn kÛt. ³⁰ Apÿnh pyka djãri me kute amim Metÿndjwÿnh mar kÛt ne me ar mÿjja ja jabej ba. Nhim bep kati, ar Abãm kute prÿne ar amar ne ar anhõ mÿjja kÛtkõt kute ar amar. Kam gÛdja prÿne ar ajo djuw mex ne. ³¹ Metÿndjwÿnh kumrÿx dja gar mar ar o aba, Metÿndjwÿnh kukràdjãmê dja gar kumrÿx ma. Nhim kam ijukri dja arÿm ar amã mÿjja ja ngã.

³² Ê, inhõ kritte, inhõ àpÿnh ngrÿreja, kwãrÿk wãnh gar atÿn prãm kÛt. Ar Abãm ne arÿm amim ar ajã karõ. Kute meo atom ne me kadjy bÿnjadjwÿr ne kute ar meo bakam kute ar ajã bÿnjadjwÿr mÿnh gar aje ro'ã meo abamã arÿm ar ajã amim karõ.

³³ Ê, kwãrÿk wãnh pykabê anhõ nèkrÿxja'ã ano tÿx ne 'ã angràn ar o aba kÛt. Dja gar anhõ nèkrÿx me'õmã angã gÿ pãnh ar amã pi'õk kaprÿre ngã gar abyn kam me õ mÿjja kÛtjamã angã. Bep kati, kãjkwakam dja Metÿndjwÿnh ar amã anhõ mÿjjao atom, nhim tÿmrãm ar amã mexkumrÿx gar o aba. Tÿmrãm rerek ne punu kÛtkumrÿx. Ar aje amim kãjkwakam mÿjja mextireo atomja gÛdja kãpo, mÿjja'õ ar abê o bikÿnh kÛtkumrÿx nhim me àkÿnh'õ 'ÿr bõx kÛtkumrÿx, gar ar o aba. Kwãrÿk wãnh gar pykabê mÿjja ja mar ne o atom ne ar o aba kÛt. ³⁴ Be, nok ga ren ar pykabê amim mÿjjao atom ne kam ren kõt pykabê ar anhõ mÿjjabit man ar o aba. Nhim bep dja kãjkwakam Metÿndjwÿnh ar amã mÿjjao atom gar kam kõt arÿm kãjkwakam anhõ mÿjja man ar o aba.

Jeju me aêrbê akubyn bõx.

Mat 24.42; Mak 13.35; Ruk 21.34; Tex k 5.4

³⁵⁻³⁶ Dja ba tyn akubyn itÿn ne kãjkwakumrÿxmã wabi. Ne kam arÿm ajte akubyn bõx. Ar ga dja gar ikam ama. Ne ikutÿp amijãno dja. Ikutÿp amijãno djan ar amijo aba. Kute mrãmri ne me õ bÿnjadjwÿr me kute abenã me rÿnh'ÿr mrãnh nhim õ àpÿnh kutÿp kikrekam krÿn kute kubêkã jangjÿnh rã'an õt kÛt ne kute ngõnhpõkmã angjÿnh rã'an kutÿp no tÿx ne kam amako krÿ. Nhim kam me õ bÿnjadjwÿr akubyn mrãn bõx ne kam õ àpÿnhmã kabÿn ne. Ne arkum, "Kikre'ã ta", ane.

Nhym ar tebê kum kikre'ã kuta nhym arÿm wadjã. Ar ð bñnjadjwÿrja arÿm bõx. ³⁷ Ar no tÿx ne kute kam amak rã'ã nhym bõx nhym kam ar kñnhkumrëx ja pyrãk. Nhym kam ar ð bñnjadjwÿrdjwÿ arkam kñnhkumrëx ne. Õ àpènhkam kñnhkumrëxkam gèdja kute arkum òmrõmã kadjj amidjè. Mrãmri ne ba ar amã katàt arè. Dja amidjèn kam ar'ÿr tèn kam arkum, “Ar nhÿ. Ar nhÿ ba ar amã ar anhõ kwÿ krèn dja nhìpèx gar krè”, ane. ³⁸ Dja te akamàt kò ipòkri nàr te akati maktã bõx nhym ð àpènhja no tÿx ne kam amako krì rã'ã ne. Kam gèdja ar ð bñnjadjwÿr arkam kñnhkumrëx ne, nhym ar jadjwÿ kñnhkumrëx ne. Dja gar ã bñnjadjwÿr nhõ àpènh'ã amijakren arek ikam amako akrìõ ane. Gèdja gar ikam amak rã'ã jabej ba ar akam ikñnhkumrëx ne.

³⁹ Gop ar ikabèn ma. Ba ajte ar amã 'òdjwÿ jarè gar ama. Ne ren ð kikre djwÿnhja ren me àkìnhì bõx djã man kam ren arek kam amako nhÿ. Nhym ren bõx ne kikre'ã 'ÿr ne kum ar kètumrëx ne. Badjwÿ dja ba ije me àkìnhì pyrãk ne me ajaèrbè bõx. ⁴⁰ Kam gèdja gar gadjwÿ mã ikam amako akrì. Ba ije amijo inhì ne me awÿr ibõx ba gèdja ba ajte akubyn bõx. Ar aje nhÿnh myt nhÿr 'òkam aje ibõx djã mar kèt. Kam gèdja ba tu ar ajaèrbè bõx, ane. Nãm ã Jeju arkum amibõx djã jarènhõ anen kam arkum kabèn jarènh pa.

⁴¹ Nhym Pedru kum,

—Djãm ar imãbit ne ga arè, ar ije akam amakmã, djãm ar imãbit ne ga arè, nàr kon, djãm me kunimã ne ga arè? ane.

⁴² Nhym kam kum,

—Be, me kute amikajmã'ã imar kunì dja me arìk ikam ama ne kam kute mrãmri ne me àpènh djwÿnh kute ð bñnjadjwÿr kam amakja pyrãk. Me ð bñnjadjwÿr ne ð àpènhmã kabèn ne ne kum, “Ga dja ga me àpènh'ã me omÿ, ane, ne prìne 'ã meo djuw mex. Dja ga myt kunìkòt memã ð kwÿ krèn djã ngàn akrànã memã òro aba. Ne me 'ã akren memã angã.” Nãm ã ð àpènhmã me'ã karõõ ane. Kute akrànã me àpènh'ã me omÿnh ne kute 'ã meo djuw mex katãtmã ã kum me'ã karõõ ane.

Nhym ð àpènh kum, “Nã, gèdja ba mrãmri ã anen kam me 'ãno dja”, ane.

Nhym kam ð bñnjadjwÿr mã nhì'ãm tẽ. Nhym kam ð àpènhja kabènkumrëx. Nãm no mexkumrëx ne katàt ar memã mÿjja nhõro ba, me kanga kètumrëx ne ar meo ba.

⁴³ Nhym kam bñnjadjwÿr akubyn bõx ne kam ð àpènhjamã kato. Kute amrèbè kum kabèn jarènhja kòt mrãmri meo djuw mex nhym kam arÿm kum kato. Kam dja ð àpènhjadjwÿ tu amikam kñnhkumrëx ne.

⁴⁴ È, ba ar amã kòt arè. Bñnjadjwÿrja dja ð àpènh ja'ã bñnjadjwÿr mẽ. Kute nèkrëxmè mÿjja kunì pumÿnhmã dja 'ã bñnjadjwÿr mẽ. Nhym kam ð àpènhja kñnhkumrëx ne. ⁴⁵ Nãm ren ð àpènhja òkre kadjwÿnhbè, ð bñnjadjwÿrja'ã ren, “Be, nãm nhì'ãm bñnjadjwÿr tèn arÿm amikrà. Jakam dja ba on tu arìk ar iba, inomã arwãri”, ane. Ne kam ren ar ð àpènhja titiko ba, ð àpènh mymè ð àpènh nimè ren ar titiko ba. Ren ð kwÿ krènbìt ban kòt kadjwati kangõõ* ikõn kam ren kam ajbãn ar ba. ⁴⁶ Nhym kam ð bñnjadjwÿrja aèrbè bõx. Õ àpènhja kute amim ð bñnjadjwÿrja bõx djãkòt mar kèt. Nhÿnh akati 'òkam bõx djãmã kute mar kèt ne nhÿnh myt nhÿr 'òkam bõx djãmã kute mar kèt kam ne aèrbè bõx. Nãm bõx ne kam ð àpènh arìk ar bajakam ngryk ne. Ngryk ne kam ð ajkapòn bõm kumè. Me amakkre kètjamè ro'ã bõm kumè.

* **12:45** Mÿjja me kute ð kòm ne kòt bibãnh kunija, kadjwati kangõmè uba kangõmè, mÿjja kangõ kunì ne me kum kadjwati kangõ jarè.

⁴⁷ Bir be, dja ã me bĕnjadjwÿr ane. Me kute ò ãpĕnhmã prĭne mÿjja'ã karõ nhym me ren ãm mar kajgo ne kam ren ate krãn ar ba ne ren kabĕnkõt amijo ba kĕtkumrĕx ne. Nhym ren me ò bĕnjadjwÿrja bõx ne prĭne ren meo ajkĕ, me kaprĕprĕ:k ne. Kute arÿm memã 'ã karõ kajgo nhym me kute kabĕn mar kĕtkam.

⁴⁸ Nhym bep ò ãpĕnhja kute ò bĕnjadjwÿrja kabĕn mar kĕt, me'õ kute memã kabĕn jarĕnh kĕtkam, ne ren arĭk ar ba, kam ne ren ò bĕnjadjwÿrja bõx ne kam ren me kaprĕprĕk ngrĭre, meo bikĕnh ngri mex ne. Nãm me ren te mar mex ne tu ate krãn ar ba nhym ren prĭne meo ajkĕ. Nhym bep kati, me kute mar kĕt, kam ne bõx ne ãm meo bikĕnh ngri mex ne.

Metĭndjwÿnh ne apÿnh ar amã mÿjja ngã, ne ar amã ar adjĕ mex, ar ano mex, ar ajamak mex ar amã kungã, ò ar kum adjãpĕnh kadjy. Dja abej ar akukij ne ar amã, "Nãr, ije ar amã ar ano mex, ar adjĕ mex nhõrja, mã ne gar kam nĕ? Djã ne gar ò adjãpĕnh mex ne?"

Kute me'õmã mÿjja kajbĕ rax nhõrja gĕdja ò kum kajbĕ ãpĕnh rax jabej kukij. Nhym bep kute me'õmã mÿjja ra:x nhõrja gĕdja ò kum ãpĕnh ra:x jabej kukij.

Jeju kute meo bikjĕr jarĕnh kadjy.

Mat 10.34

⁴⁹ Ē, mÿj kadjy ne ba jakam tĕn bõx. Ije me axweo apĕxmã ne ba pyka jakam bõx. Ga kuwy kute mÿjja kakrit kunĭo apĕxja pumũ. Dja ba ĩ ibĕ kuwy mãn prãbĕ ã ò anen me axwemã ikaton memã pãnh jarĕn kam me imex ne. Gora gĕ on ò akati 'ÿr bõx. ⁵⁰ Nhym bep dja ba itokry rax kumrĕxi. Dja ba itokry rax ne kute mrãmri ne me wÿrkam ngoo tuknĭja pyrãk. Dja ĩ itokry ã prĭne ijo tuknĭo ane. Dja ba itokry ra:x nhym me ibĭ. Kadjy ne ba tĕ. Gora gĕ on inhõ akati iwÿr bõx ba gop itokry rax gĕ gop on apĕx. Ba kam arÿm ije amimarja arÿm apĕx.

⁵¹ Djãm ije pykabĕ me jamã umar mexmĕ me typydjin ar ba jarĕnhmã ne ba me'ÿr tĕ. Arkati, ĕ, ba ar amã arĕ. Me kute imÿr jabej abeno bikjĕrmã ne ba me'ÿr tĕ. ⁵² Jakam dja me kikre tãm kam imÿr jabej abeno kurĕ djwÿnh ne. Me ta òbikwamĕ dja me ĩ abeno kurĕ djwÿnh ne abeno ajkij. Dja ar amãnhkrut ne ikjĕkĕtja amĕ ar jao kurĕ djwÿnh nhym amĕ ar ja amipãnh ar amãnhkrut ne ikjĕkĕt jao kurĕ djwÿnh ne. Arÿm ne ar abeno ajkij. ⁵³ Bãmja dja imÿr jabej kra myo kurĕ djwÿnh ne. Nhym kra my amipãnh bãmo kurĕ djwÿnh ne. Nhym ate nãja dja kra nio kurĕ djwÿnh nhym kra nijadjwÿ amipãnh não kurĕ djwÿnh ne. Nhym ate umrengĕxja dja wÿnh nio kurĕ djwÿnh nhym wÿnh nija amipãnh umrengĕxo kurĕ djwÿnh ne. Dja me ã imÿr jabej abeno kurĕ djwÿnh ne abeno bikjĕro ane. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju kõt ba djwÿnhmã kabĕn jarĕnho anen arkum kabĕn jarĕnh pa.

⁵⁴ Ne kam ajte me krãptĭijamã kum,

—Nã gãm me kajkwa nhõt kurũm kakrã amrĕ bikamĕnh baja pumũn kam abenmã kum, "Gĕdja na ruw", ane. Ga me mrãmri tu kõnh kum irkumrĕx, nhym arÿm ruw. ⁵⁵ Nã gãm me kõk djãbĕr tÿxja pumũ, kajkwa nhirĕ kurũm kõk djãbĕr pumũn kam abenmã kum, "Gĕdja on amex nhym kam arÿm arngro tÿ:x ne", ane. Ga me tu mrãmri kõnh kum irkumrĕx nhym ã ane.

⁵⁶ Kĕ, nã gãm me ajĕ ne mÿjja mar kajgo ar ò aba. Kajkwamĕ kõk djãbĕrbit ne ga me ajĕ mar ne omũnh. Mÿkam ne ba me akam ar ibari mÿjja pumũnh kĕt kwÿ 'yn me amã mÿjjao amĭrĭto iba ga me ja mar kĕt ne omũnh kajgon amim, "Ije tõ mÿj'ã"? anhÿr kajgon mar kĕtkumrĕx ne. ⁵⁷ Nhym mÿkam ne ga me amimar ne amijaxwemã akator ne Metĭndjwÿnhmã amijarĕnh kĕt ne? Ja

ne katàt. Mýkam ne ga me ã anhÿr kêt ne? ⁵⁸ Gêdja ga me Metîndjwÿnh nhô akati bôx kêttri kum amijo a'wÿ gê me ajo mex. Ba me amã arên me'ô'ã me ajakre. Birãm me'ô amã, “Ga ne ga ibê mÿjiao ajkên ar ikam amikràò aba. Aje imã o pãnh kêtka m gêdja ba bënjadjwÿr kute me axwemã apôx'ÿr ajo tē gê amã pãnh jarē”, ane. Gêdja ga amibêx ne kute 'ÿr ajo bôx kêttri kum amijarên kum o pãnh. Kute memã axwe pãnh jarên djwÿnhmã apa 'amÿnh ne abjêro tēm nhym kute krākamngônhmã akanga nhym me kute abê ijê kêttri. Kute ã ajo anhÿr kêttri gêdja ga atêmbê kum o pãnh. Dja ga ã o anen kum o pãnh kêt nhym arÿm mekbê ijê djākam amē ga kam kum o pãnh ra:xo dja. ⁵⁹ Gêdja ga kum pãnh dja:n kum pãnh ino rer jabej arÿm akato. Nhym be djã gã m kum pãnh ino rer kêt ne mrãmri arek aku'ê. Gêdja ga me ã anen Metîndjwÿnh kute memã axwe pãnh jarên nhô akati kator kêttri Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx ne kum amijo a'wÿ gê me ajo mex, ane. Nãm ã Jeju memã arênho ane.

13

Kute me kute abenmã axwe kukrà kêt mex ne arênh nêje me kukrà.

¹ Ne kam memã kabên ja jarênh pa nhym me kam kum pykabê Garrêjakam me ja jarē. Nãm me Metîndjwÿnhmã mry pan kubô. Kum bôro ku'ê rã'ã nhym Piratu ô àpênh krākamngônhre me'ÿr ano nhym me pñne me imex ne, me kute mry bôro ku'ê ja ne me me imex ne, ne mry kamrômê me kamrôo akã. Nhym me omÿn kam Jejumã arē. ² Nhym kam memã kum,

—Birãm gã m me we, “Be nãm me ô pykakam me ja axweo me tñja jakrenh mex ne kam ty.”

³ Arkati. Ba me amã arē. Me gadjwÿ dja ga me amim akator ne wãnh ajaxwemã anhirer ne Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx kêtka m me kudjwa tu abiknorkumrêx ne, me akunî, ane. Nãm ã Jeju ane. ⁴ Nhym krîraxbê Djeruxarêkamdjwÿ kikre prêktibê Xirôwe me imex ne. Nãm me'a tÿm ne meo 18 ne me imex ne. Nhym me adjwÿnhdjwÿ pumÿn kam Jejumã arē. Nhym kam ajte memã kum,

—Birãm gã m me we, “Be nãm Djeruxarêkam me ja kute Metîndjwÿnhkam amikràò me tñja jakrenh mex ne kam ty.”

⁵ Arkati. Ba me amã arē. Me gadjwÿ dja ga me amim akator ne wãnh ajaxwemã anhirer ne Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx kêtka m me kudjwa tu abiknorkumrêx ne, me akunî, ane. Tãm ne ja, ane. Nãm ã Jeju memã ane. Nãm me abenmã axwe kukrà kêt mex ne arē nhym kam ã memã ane.

⁶⁻⁷ Ne kam ajte memã atemã mÿjja 'ã ujarênh jakreo tē. Me kute abenmã axwe kukrà kêt mex ne arênhbê ne memã kum,

—Atemã pidjôbê pigêre ne ô àpênh kute ô bënjadjwÿrjamã kremã o tē. O tēn kum kre. Pidjôkô nhîpôkri kum kre. Nhym arÿm ingrôt ne abatãnh ne. Nhym ô pidjô djwÿnhja kute ô jabejmã 'ÿr tē. Ne te ô jabej nhym amex nhym te ô jabej nhym ajte amÿ amex nhym te ô jabej, ô jabej te aprãn kam ô àpênhmã kum, “Ota aje pidjô kreja ô kêt ne. Arÿm 'ã amex amãnhkrut ne ikjêkêt ba te ô jabej. On tēn kum ta. Mÿj kadjy ne mōn inhô purkam ãm kajgoo dja?” ane.

⁸ Nhym ô àpênhja kum, “Adjÿm bënjadjwÿr. Gê arek djan 'ã amex pydji ba kam bu'ã kakuwn kum mry nhño ipôk ne o kane. Mry nhño dja ba kanen kam gop ô jabej. ⁹ Dja ô mex ne kam arek dja. Gêdja ô kêt ba tu kum kuta”, ane. Tãm ne ja.

Metĩndjwýnh on kute memã pãnh jarēnh kēt. Tũmrãm dja ĩ memã pãnh jarē. Me kute axwemã irer ne kute tũmrãm 'yr amijo akēx kadjy ne tũmrãm memã pãnh jarēn meo ajkē. 'Ă ne kute memã ujarēnh jakreja.

Kute me'õ nire punuo mex.

¹⁰ Ne kam pi'ók rãrãr 'ókam me kute abeno bikprõnh djãkam memã Metĩndjwýnh'ã ujarēnho dja. ¹¹ Nhyam kam me'õ nija wadjã. Me karõ punu'õ ne mã o ba nhyam kam ibõn mrã. Ibõn mrãnh'ã amex krãptĩ. Arým 'ã 18. Nãm te katãt kãjmã ãmmãnh katãt kēt mex ne. ¹² Nhyam kam Jeju omũn kam amiwýr ku'uw ne kam kum,

–Àpnhĩre, me karõ'õ kute ajo baja ne arým amã ire, ane.

¹³ Ne kam 'ã ikra dji. 'Ă ikra dji nhyam tebē kãjmã dja, arým katãt ne dja. Ne kam Metĩndjwýnhmã mextire jarēnho dja. ¹⁴ Nhyam bep me bikprõnh djãkam bēnjadjwýrja ne 'ã ngyrk ne. Pi'ók rãrãrkam Jeju kute meo mexo ãmkam ne 'ã ngyrk ne. Ne kam memã,

–Pi'ók rãrãr ne ja. Pi'ók tykkambit ne me àpēnh djã. Pi'ók tyk amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrutkambit ne me àpēnh djã. Kam dja ga me amrē mō gē me ajo mex. Kwãrik wãnh ga me pi'ók rãrãrkam amrē 'yr abao adjãm kēt, ane.

¹⁵ Nhyam kam Bēnjadjwýr djwýnh kum,

–Kē, nã gãm me ajēx ne ajãkwakambit amimex jarē, ar amimex jarēnho aba kajgo. Nhýnh ne ga me ajõ pi'ók rãrãrkam anhõ krit'õ kõm kēt ne, anhõ mryti nãr mry'ã krĩja krãdjē djã 'ãpre bõn ũrkwã kurũm o akaton o tē nhyam kõm kēt ne? Kati, nã gãm me pi'ók rãrãrkam anhõ krito aba nhyam kõm ba. ¹⁶ Ije nhyam mýkam gēdja ba me'õ ni, Abraão tãmdjwýja 'ãpre bõnh kēt ne? Me ga ne ga me pi'ók rãrãrkam anhõ krit 'ãpre bõ. Nhyam mýkam gēdja ba kubēngõkreja 'ãpre bõnh kēt ne, Xatanaj kute uwpre'ã amex krãptĩ, arým 'ã amexbē 18ja 'ãpre bõnh kēt ne? Kati, dja ba 'ãpre bõ gē kãjmã dja, ane.

¹⁷ 'Ă kum ane nhyam kam kurē djwýnhja amikam pijãm ne. Nhyam bep me ja, me kunĩ ne me tu kam kĩnhkumrēx ne. Nãm Jeju memã mýjja krãptĩo põx nhyam mexkumrēx nhyam me kam kam kĩnhkumrēx ne.

Metĩndjwýnh kute me utãr ne meo ba.

¹⁸ Nhyam kam ajte Jeju memã kum,

–Ĕ, Metĩndjwýnh kute me utãr ne me kadjy bēnjadjwýr ne kute ar meo baja, mýj ne kute urãk? Mýj'ã ne ba ije akremã? ¹⁹ E kum nãm kute pidjõ 'y kryre ja pyrãk. Pidjõ 'y kryrebē motadu. Me'õ ne amim 'y kryreja by ne kam o tēn õ purkam kre nhyam tebē abatãnh ne. Abatãnh mexkumrēx nhyam kam kwēnhne apýnh pa'ã aē, ane.

Me kute amim Jeju marmã nhyam arým ja pydji kadjy amima, nhyam arým ja kadjy amiman 'ã tým, nhyam ja kõt 'ã tým, nhyam ja 'ã tým, nhyam ja 'ã tým nhyam arým 'ã krãptĩ ne. 'Ă ne 'y kryre ja jakre.

²⁰ Ne kam ajte memã kum,

–Metĩndjwýnh kute me utãr ne me kadjy bēnjadjwýr ne kute ar meo baja mýj ne ba ije 'ã akremã? ²¹ E kum nãm kute djwý nhigot djã pyrãk. Me'õ nire ne djwý djõm byn ngõnhkam kumēn kam ajte ibly o amãnhkrut ne kumē ne kam kadjy djwý nhigot djã ngri:re ja by. Ne kam o akàn kudji nhyam nõn kam arým igot mō. Igot mō:n arým rax ne kam prĩne djwýo tuknĩ, ane. Nãm ã me kute Metĩndjwýnh mar amũ abendjõ'ã abenmã Metĩndjwýnh jarēnho ane

nhym arÿm me pyka kunîkôt arênhô ajmà nhym arÿm pyka kunîkôt me kute Metîndjwÿnh mar kräptî ne. 'Ă ne memă djwÿ nhigot djà jakren arê.

Kikre jajkwa krekre ngrîre'ă ujarênh.

Mat 7.13

²² Ne kam tu Djeruxarê'ÿr kràkumrêx ne. Ne kam apÿnh krî rûnhmê krî kryre kôt mō. Kam memă Metîndjwÿnh'ă ujarênh mō. ²³ Djeruxarê'ÿr me mōrkôt ne memă 'ă ujarênh mō nhym kam me'ō kum,

—Bēnjadjwÿr, djām Metîndjwÿnh kute me utārja djām me ngrêrebit? ane.

²⁴ Nhym kam memă,

—Ē, kwārîk wānh ga amū me ja mar kêt. Nhym bep Metîndjwÿnh dja ga amikajmă'ă ama. Ga me kikre jajkwa krekre ngrîre kōnh mrānh, kōnh ngjēnhmă mrānh tÿx ne kute ikjêo aben rēnh ne mrānh ne ngjēxja pumū. Gadjwÿ dja ga ă amikam atÿ_{xo} anen Metîndjwÿnh nhō pyka'ÿr bōx. Ba me amă arê. Nām me kräptî te 'ÿr àrmă. Dja me te o anen te o anen 'ÿr àr kêt ne. Kute mrāmri ne me te kikremă àr prăme ja pyrāk. ²⁵ Dja ô kikre djwÿnh 'ÿr tēn kikre'ă ijê, me abê kikre'ă ijê. Ga me kam wānh kapôtă akumex. Ne kam 'ă ijê djà mōro akumex. Te 'ă ijê djà mōro akumex ne kam kum, “Bēnjadjwÿr, amrê me imă kikre'ă ta ba me wām wadjă”, anhÿro akumex. Te kam ane. Nhym kam me amă, “Kê waj, ije me amar kêt. Ije mÿjwă kurūm me ajapōx djākôt me amar kêt”, ane.

²⁶ Dja ga me te kum, “Tô gêt anhikô'ă ne ba me inhō kwÿ krēn kôt ikō ga me inhÿrkwă kabe'ă me akreo mō”, anhÿro akumex.

²⁷ Nhym kam me amă, “Ba me amă arê ga me ikabēn ma. Ije mÿjwă kurūm me ajapōx djākôt me amar kêt. Rūm măn me mō, me aje ajaxwebit markam dja ga me rūm mō”, ane. Dja ă ô kikre djwÿnh me kapôtă akumexjamă ane.

²⁸ Ă me amă ane ga me kam amran amim angyrk ne wānh amijanēn amijo pyka titik ar o aba. Abraăomē Idjakmē Djakomē Metîndjwÿnh kabēn jarēnh djwÿnh kunîmê dja me Metîndjwÿnh nhō pykakam ar ba, ga me te me omū. Metîndjwÿnh arÿm kute me utār ne me kadjy bēnjadjwÿr ne kute ar meo ba, ô pykakam kute ar meo baja dja ga me te me omū, amybÿm me omū ne kam ajte jām amipumūn kam amikam angyrk ne. Metîndjwÿnh kute bōm me arēnhkam gēdja ga me ă amim angyrk o anen amran amijanēn ar amijo pyka titik o aba.

²⁹ Bir be, dja me apÿnh pyka kunîkôt Metîndjwÿnh'ÿr akuprōn kam kută ô kwÿ krēno kumex. Kăjkwa kraxrūm me jamê, kăjkwa nhôt kurūm me jamê, aktă kăjkwa nhîrê'ānh me jamê, me tām dja me 'ÿr bōx ne kută ô kwÿ krēno kumex. Nhym bep Metîndjwÿnh dja me ja kadjy bēnjadjwÿr ne meo ba.

³⁰ Nhym kam pykabê me 'uwti, me kătām ar baja gēdja me kumrêx Metîndjwÿnh nhō pyka'ÿr bōx. Nhym bep jakam me kute amirūnhbit mar ne kute amirūnh mar kanārām baja gēdja me pānh me katēn mră, ane. Nām ă Jeju memă Bām nhō pyka jarēnhô ane.

Jeju Djeruxarêkam me jakam kaprî.

Mat 23.37

³¹ Nām memă kabēn jarēnh pa nhym kam me bē pardjêu kwÿ 'ÿr bōx ne kam kum,

—On ja kurūm tē, ane. On ja kurūm tē. Arÿm ne Erodji kute abînmă akangrô, ane.

³² Nhym kam memă kum,

—Ăm me mōn kukōnhwāmā arē, axwere wāmā arē, “Ota ba akati jakam arek me karō punubē me utāro djan me kanēo mexo dja. Gēdja akati ba ajte tām ne. Nhyim ijā akati amānhkrut ne ikjēkēt ba arým inom kumē.” Dja ga me ā kum ane.

³³ Nā, mrāmri ne ba arým Djeruxarē'yr itēm kumrēmā. Dja ba akati jakam meo mexo tēn nō nhyim akati kēt ba ajte amū tēn 'yr nō nhyim akati ba arým 'yr bōx, Djeruxarēkam bōx. Nhýnh ne me kute atemā krīrax 'ōkam Metūndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh par djā 'ō got ba 'yr tē? Kati, Djeruxarē pydjii. Pydjii ne ba arým 'yr itēm mā. Kam gēdja me ibī, ane. Nām ā Jeju mekbē pardjēumā ane. Ne kam ajte Djeruxarēkam me ja'ā,

³⁴ —Ÿ, Djeruxarē, Djeruxarē, mýkam ne akra Metūndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh par prām ne? Mýkam ne kēno me titik ne me kupa, Metūndjwýnh kute me awýr me anorja pa? Ije nā bām te ije me ajo ibikprōnh ne ije me ajo atommā. Kute mrāmri ne ōkrēnē'ānh kute arao krao bikprōnhja pyrāk. Ba ren ā me ajo ane. Nā bām te ije ā me ajo anhýrmā ga me. ³⁵ Ę, jakam me amōr djā ja gēdja kukrit mex ne kaprýn nō. Ę, ba me amā arē, jakam dja ga me ipumūnh kētkumrēm ne. Ipumūnh kēt rā'ā: nhyim inhō akati ijo rām ne jao tē ga me abenmā kum,

“Ę, ota arým Metūndjwýnh kabēnkōt tāmja bōxmā. Gē Metūndjwýnh o kīnh.”
Ga me ā abenmā ane ba kam arým me awýr bōx, ane.

14

Jeju kute me'ōbē pardjēu nhūrkwākam ō kwý krēn.

¹ Nām memā kabēn jarēnh pan kam ajte tē. Nhyim ajte pi'ōk rārār nhyim mekbē pardjēu nhō bēnjadjwýr ngri'ō kum,

—Amrē ikōt tēn inhūrkwākam ikutā anhō kwý krē, ane.

Nhyim kum “Ā” anen kōt tēn kutā ō kwý krē nhyim me arek kam no tyn omūnho nhý. ² Nhyim Jeju kutā me'ō my nhý. Nām prīne igoto tuknī. ³ Nhyim mekbē pardjēumē me kute Mōjdjē kukrādja mar djwýnh arek Jeju pumūnho nhý. Kute o mex jabej ne me ikō'ā nhýn omūnho nhý. Nhyim kam memā,

—Djām ori me kute pi'ōk rārār kam meo mexkam punu? Djori kam punu? ane.

⁴ Nhyim me pijām djaje anhikrē:n nhý. Nhyim kam pa'ā byn kāmā kudjan o mex ne kam ano. ⁵ Ne kam memā kum,

—Gēdja me ajō kra'ō, me ajō nhō krit'ō pi'ōk rārār kam tēn kreti, ngōmkwatikam tým, mā gēdja ga on? Djām aje arek pi'ōk rārār kam omūnh kajgoo adjāmmā? Omūnh kajgoo adjām nhyim tykmā? Kati, gēdja ga pi'ōk rārār kam o wabi, ngō kute bīn kētri, ane.

⁶ Nhyim me ajte anhikrē:n nhý, ne te kute amipānh kum kabēn'ō jarēnhmān mrāmri nhý. ⁷ Nhyim me ō kwý krēno ýrja, bēnjadjwýr kute memā arēnh nhyim me ō kwý krēmā ýrja ne me kwý amijo rūnh prām ne mekbē amijo me rūnh krī djā pytā. Nhyim Jeju me omūn kam nēje memā kabēn kadjy memā mýjja'ā ajarē ne memā kum,

⁸⁻⁹ —Me kute abenā me rēnhkam ne me ākur rūnhī. Nhyim kute abenā me rēnh djwýnhja amā kabēn jabej ne amā, “Amrē tēn me kutā anhō kwý krē”, ane. Ga kam tēn ūrkwāmā wadjān kam kwārīk wānh ga amijo me rūnh krī djā pytār ne kam anhýr kēt. Dja me bēnjadjwýr'ō akōt bōx, kute raxo ajakrenh'ō akōt bōx nhyim kam abenā me rēnhdjwýnh amā, “On kāmā dja. On kāmā dja gē tāwā nhý. Tāwā ne kute raxo ajakrenh. Ga dja ga tēn me burūm nhý, me

wā nhikô'ā nhỹ", ane ga kam apijàm ne. Kute me ipôkri amā anhỹrkam dja ga apijàm rax ne.

¹⁰ Bep kati, dja ga anhõ kwỹ krĕn kadjy wadjàn tu me burũm nhỹ, me kâtàm ja nhikô'ā nhỹ nhym kam ta, abenā me rĕnhdjwỹnh ta gĕdja amā, "Kati, Bĕpbāmre, amrĕ tĕn me rũnh krĭ djākam nhỹn anhõ kwỹ krĕn mex", ane. Ga kam arỹm 'yr tĕ. Ta gĕdja arỹm me ipôkri ajo rax. Nhym me kunĭ arỹm araxkôt apumũ. Me aro'ā anhõ kwỹ krĕno anhỹrja dja me araxkôt apumũ.

¹¹ E kum ě, me kute amijo rũnh prāmja gĕdja me ĩ pijàm ne. Nhym bep me amikam pijàm ne akràn mā ar kute amijo baja gĕdja arỹm Metĩndjwỹnh pānh meo rũnh ne, ane.

¹² Nām ā Jeju me ro'ā õ kwỹ krĕno ỹrjamā anen kam ajte bĕnjadjwỹrjamā kabĕn ne. Ne kum,

—Gĕdja anhõ djwỹ kumex, anhõ mry kumex jabej ga arỹm anhõ kwỹ krĕn rax ne. Kājkwā nhipôkri myt nhỹrkam nār kon amykrykam anhõ kwỹ krĕn rax ne. Kwārĭk wānh anhõbikwamĕ akamymĕ anhõbikwa 'õmĕ me kute amimexjamĕ me jamā arĕnh kĕt, anhõ kwỹ krĕn djaja jarĕnh kĕt. Me kute akubyn amā o pānh karõ me jamā arĕnh kĕt. Mỹkam? Bir, ga ren anhõbikwamā mýjja ngā nhym ren arỹm amipānh amā mýjja ngā.

¹³ Nhym bep kati, dja ga anhõ kwỹ krĕn rax kutā, kadjy me õ mýjja kĕt, me kute amijo bikĕnh, me akry, me no rā, me jamā akabĕn gĕ me akutā õ kwỹ krĕ. ¹⁴ Metĩndjwỹnh dja pānh ajo kĭnh ne. Me 'uwtĭja dja me te kute amā o pānhmā. Nhym bep Metĩndjwỹnh dja amā o pānh ne, me katāt mrānh ne tyk ne akubyn tĭn nhõ akatikam gĕdja arỹm amā o pānh ne, ane. Nām ā Jeju kum kabĕn jarĕnho ane.

Metĩndjwỹnh kute amiwỹr me 'wỹr'ā me õ kwỹ krĕn jakre.

Mat 22.1

¹⁵ Nhym kam Jejumĕ ro'ā me õ kwỹ krĕno ỹr ja'õ kuman kum,

—Be, godja me'õ Metĩndjwỹnh nhõ kājkwā'yr bõx ne kutā õ kwỹ krĕn jabej, dja mrāmri Kĭnhkumrĕx ne, ane.

¹⁶ Nhym kam kum,

—Me'õ ne arỹm kute memā djwỹ nhije djarmā djwỹmĕ mry nhijeo nhỹ. Ne arỹm kadjy me krāptĭmā arĕ ne arỹm memā djwỹmĕ mry ga nhym arỹm xĕr.

¹⁷ Arỹm xĕr nhym kam kadjy õ àpĕnhmā arĕn kum, "Mā tĕn ar wāmā arĕ. Ar wāmā arĕ gĕ amrĕ ar mō. Dja ga arkum, 'Arỹm ne xĕr gwaj on 'yr banhõ kwỹ krĕ', ane."

Amrĕbĕ ne kadjy memā arĕ ne kam ajte kadjy me'yr õ àpĕnh jano. Nhym kam õ àpĕnhja tĕn bõx ne te kadjy memā arĕ. ¹⁸ Nhym kam ar kunĭ apỹnh kukrādjakôt kubĕ amikati ne. Ja kumrĕx ne kum, "Kati, ajbir ne ba amim pur byn kam ije omũnhmā 'yr tĕ. 'Yr tĕn kum ijarĕ. Dja ba wām itĕm kĕt ne. Kwārĭk wānh gĕ ikam ngyrk kĕt", ane. "Nĕn", ane.

¹⁹ Nhym atāri ja kum, "Ota ba ajbir mryti krāptĭbĕ 10o bõx ne kam ije gop àpĕnh mex jabej, tỹx jabej ije kabimā 'yr tĕ. 'Yr tĕn kum ijarĕ. Dja ba wām itĕm kĕt ne. Kwārĭk wānh gĕ ikam ngyrk kĕt", ane. "Nĕn", ane.

²⁰ Nhym kam kute o ino rerja kum, "Ajbir ne ba iprõ ne kam te ije kum inhirer ne wām itĕmmā", ane. Nām ar ā kubĕ amikatio ane.

²¹ Nhym kam õ àpĕnhja tĕn bõx ne kum arĕ, õ bĕnjadjwỹrjamā arĕ. Nhym kam ngyrk ne, õ bĕnjadjwỹrja ngyr:k ne. Ne kam kum, "Amibĕx ne amũ aprõt ne ajte me abej. Ngõo pry kamũn kikre bu kamũ. Ne amrĕ me õ mýjja kĕt, me kute amijo bikĕnh, me no rā, me akrywā kunĭo mō", ane.

²² Nhyam kam ò àpènh meo bôx ne kam, “Be, ota ga aje imã me arènhja ba arým meo bôx nhyam me kute kikre jaêr kêt rã'ãã”, ane.

²³ Nhyam kam ò bènjadjwýrja kum, “Ajte akubyn me'ýr tèn prykôt me abej ne purkamdjwý ajte me abej, ane. Memã arèn me pa 'amýn amrè meo mō. Amrè meo mōn meo bôx gè me prïne inhürkwã kre jaê”, ane. ²⁴ Ba me amã arè, ije kumrèx 'wýrja gédja mrãmri ikutã ò kwý krèn kètkumrèx ne. Tãm ne ja, ane. Nãm ã Jeju mekbè pardjèumã anen kãjkwamã 'ýr me bôx kètmã ã arènho ane.

Kute mã me Jejukôt bikamènhmã memã arènh.

Mat 10.37; Mak 8.34; Ruk 9.23; Dju r 12.26

²⁵ Ne kam ajte Djeruxarè'ýr krà. Nhyam kam me itepato kôt mō. Kôt mō: nhyam kam me'ýr akèx ne memã kum,

²⁶ —Dja ga me ajò mã ikôt abikamènh prãm jabej gora amã ijabè týxo, amã ikính týxo amã anhòbikwa kínhja jakrenh mex ne. Dja ga amã abãmmè anãmè apròmè akramè akamymè akanikwýnhmè kính kêt ne kam ga amã aminhídjwý kính kêt ne kam bajbit amã ijabè týx ne kam arým abè inhò àpènhkumrèx. ²⁷ Ne kam ajte dja ga me ajò amã atokry pyma jabej kam arým ikôt aba djwýnh kètkumrèx. Nhyam bep kati, dja ga ijã amijakren ikudjwa aje anhò píte'y mýnh mãn prabè atokry rax ne amã ijabè rã'ã nhyam me kute abìn jabej ga ikanga kêt ne tu mã ikôt ajkamèn kam arým mrãmri ikôt aba djwýnhkumrèx, ane. Nãm ã Jeju memã anen kam ajte memã kum,

²⁸ —Nà, dja ga me ajò aje kikreti nhipèx jabej gédja ga kadjy amikadjwýnhbè amim 'ã karò ne amim 'ã pi'òk kaprì jakre kumrèx ne. ²⁹ Got ga ren 'ã pi'òk kaprì jakre kêt ne ren ipèxo mō nhyam ren kam abè 'ýr pi'òk kaprì atãk ne. Ga ren kam kum parbit pumjuw. Kum parbit pumjuw ne kam te aje inomã mènhamãn kam ren tu katèri krãta. Nhyam kam ren me kãtãmja ajã keket ne ren kam ajapry,

³⁰ “Tãwã ne kute kikre nhipèxo tèm ne inomã mènhamã ar o ban kam katèri krãta”, ane. Ga ren kam apijãm ne. Bir be, ã me kute ajã anhýr kètbè gédja ga pi'òk kaprì kumrèx 'ã akre.

Bir be, gédja me'ò mã ikôt bikamènh prãm jabej, amim ijã karò kumrèx ne kam amim, “Ije ba on mã Jejukôt ajkamè ne kôt ar iba, o ino rer kêt, katèri krã'ýr kêt. Dja ba tu kôt ar ibakumrèx ne”, ane. Dja ga ã me ajò ijã amim karòo anen kam mã ikôt ajkamè, ane.

³¹⁻³² Ba me amã ajte 'òdjwý jarè. Bènjadjwýr ja ne arým kurè djwýnh'ýr ò àpènh jao mō. Nhyam ò àpènhja krãpti ne. Ò àpènh ne kubè 20.000. Nhyam kum ýrja nhò àpènh ngrère. Kubè 10.000. Nhyam bènjadjwýr ja kute nính 'ýr ò àpènh mōr ja ne kum ýr nhò àpènhja jakrenh mex ne. Nhyam kam kum ýrja bit kurè djwýnh kutã ò àpènh mōn kam ajte amikam ajkam aman te kurè djwýnh'ã ò àpènh jakren kam amim, “Ije, mýj dja ba nè? Ije ba me'ýr inhò àpènh jano, nýjar me mōr rã'ãri gè ikãxã mekmã ijã aprã. Bar arek apýnh nhýn idjumar mex”, ane. Nãm me ja bit kute me ja'ýr pròtmãn kam te amikabin amikam ajkam aman tu akubyn akèx ne.

³³ Be, dja ga ã amim ijã karò kumrèxo ane. Aje arek o atèm ne aje inomã mènnh kadjy, katèri krã'ýr kêt kadjy. Dja ga amikabi kumrèx ne kam anhò nèkrèx, anhò mýjja kunĩ'ã ano týx kêt ne tu amibè kanga ne kam mrãmri ikôt aba djwýnhkumrèx. Nhyam bep kati, dja ga anhò nèkrèx 'amýnh týx ne kam arým ikôt aba djwýnh kètkumrèx.

³⁴ Ē, kadjwanhĩ. Kadjwanhĩ ne mexri ànhkumrêx, akrykumrêx. Nhyr bep arým tũmkam ành kêt, akry kêt nhyr me kute ajte o mex kêtumrêx. Me te o ane. Mrãmri tu akry kêt. Mýj kadjy ne ga ar o aba kajgo? Kajgo mexi. ³⁵ O me kute djwý kane kêt ne kute mry nhĩnmê o bikar ne kute o pidjôjadwý kane kêt. Nãm me tu o ban mũm kurê. Arým mrãmri akry kêt. Kajgo mexi. Gop me ajamakre jabej, gop on ama, ane. Nãm ã me'õ kute amijo Jeju pytãr ne kõt tẽm ne katẽri kubê akẽxkam ã kajgo ane, kum õ nèkrêx kĩnhkam kute kubê akẽxkam ã kajgo ane. Djã nãm mrãmri mã Jejukõt ajkamẽ got? Kati, nãm 'ẽx ne kõt ar ba kajgo.

15

Mrykĩ'ãtomti pydji biknor:

Mat 18.12

¹ Nhyr kam me kute bẽnjadjwýr bajtemmã pi'õk kaprĩo atom djwýnhmẽ me axwe ajte Jeju'ã akuprõn kuri kumex, me kute kabẽn marmã ne me 'ã akuprõn kuri kumex. ² Nhyr kam mekbê pardjẽumẽ me kute Mõdjđẽ kukradjã mar djwýnhmẽ ne me kãxã kabẽn ne, bẽn prĩkam kabẽn ne abenmã, —Djidjãk, tãwã ne kum me axwebit kĩnh ne ajte ro'ã mõn õ kwý krẽno nhý, ane.

³ Nhyr kam atemã memã mýjja'ã ujarẽnh jakreo tẽn memã,

⁴ —Birãm me ajõ nhõ krit, mrykĩ'ãtomti krãptĩbê 100. Dja abê pydji akuno ga kam mã dja ga on? Dja ga tu anhõ mrykĩ'ãtomti krãptĩbê 99jamã anhire gẽ wãnh akutẽp kumex, kapõt kukritkam kumex ga kam pydji biknorja jabej tẽ. Abej tẽ:n arým kum akaton aprõn o tẽn o bõx. ⁵ Aprõn o tẽn o bõx ne kam akĩnh ra:x ne. ⁶ Akĩnh rax ne kam anhõbikwamẽ anhũrkwã nhitepã me jao akuprõn kam memã kum, “Ota ba arým inhõ krit ibê biknorja japrõn o tẽn o bõx. Dja ga me idjõ'ã akĩnh ne akĩnh rax”, ane.

⁷ Bir be, gẽdja ã kãjkwakam me kĩnhõ ane. Me'õ pydji gẽdja amim katon wãnh axwemã iren Metĩndjwýnh'ýr amijo akẽx nhyr kam me kĩnhkumrêx. Me'õ pydjikam dja kãjkwakam me kĩnh rax ne. Kam kĩnh raxo me mex, me krãptĩkam kĩnhja jakrenh mex ne. Me kute, “Bep ba ne ba katãt mrãn imexkumrêx”, anhýr ne ajkwaobit kute amimex jarẽnhja ne Metĩndjwýnh kute meo mex kêtẽ. Nhyr kam kãjkwakam me jadjwý mekam kĩnh kêt ne.

Ngõnhponho pi'õk kaprĩ pydji biknor:

⁸ Ba ajte me amã 'õdjwý jarẽ. Me'õ nire nhõ kryt jakao nõghponho pi'õk kapribê 10 ne pydjĩn kubê akuno, pãnh ra:xkam. Mã dja on? Dja nõghpõktimã adjãn kam prĩ:ne ar abej kapõnho ban kam kum kato. ⁹ Kum katon kam õbikwamẽ itepã kikrejakam me jao akprõn memã kum, “Me ikõt akĩnh. Ota ba arým ije pi'õk kaprĩo ibiknorjamã ikato”, ane.

¹⁰ Bir be, ba me amã arẽ. Dja Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh ã kĩnh ane. Me'õ pydjĩn amim kator ne kute wãnh axwemã iren kam kute Metĩndjwýnh'ýr amijo akẽx nhyr kam ã kadjy mrãnh djwýnh kam kĩnh ane. Nãm ã Jeju memã ujarẽnh ane.

Me'õ kra biknor ne akubyn bãm'ýr akẽx.

¹¹⁻¹² Ne kam ajte memã 'õdjwý jarẽn memã,

—Me'õ my kra amãnhkrut nhyr kam kutapureja bãmmã kum, “Djũnwã, gop on ar imã anhõ nèkrêx kwýo ajkjê. Aje ar imã atyk kutã nèkrẽxo abikjẽrmã arẽnhja on atĩnri ar imã o ajkjê, ar ije kam amak kêt kadjy”, ane.

Nhym kam kum “Ă” anen kam arkum o ajkijn kutapure jamă kungăn kutewajamă kungă.

¹³ Nhym kam bām kute kum ōrja arŷm amim kuby, kutapureja amim kuby. Nhym kam 'ă akati ngrêre nhym kam arŷm mă o mō, ō mŷjja kunĭo atom ne o mōn ajjubê o tŷm, pyka 'ōkam o mōn o bōx ne kam arĭ:k ar o ba. Tu arĭk ar ba'ă pi'ōk kaprĭ krĕno tĕ:n kam krĕn pa. ¹⁴ Prĭne 'ă pi'ōk kaprĭ krĕn mex ne, ne kam arŷm arĭk ar ba. Nhym kam pykawākam arŷm djwŷ kĕtkumrĕx, nhym me prămkam ar ba. Nhym kam pi'ōk kaprĭ krĕn pan kam tu arĭk ar ba, prămkam ba.

¹⁵ Ne kam bĕnjadjwŷr 'ō'ŷr tĕn kam kum, “Ba amă apê”, ane. Kum âpĕnh nhym kute kum pi'ōk kaprĭ nhōr nhym kute o mŷjja byr ne krĕnmă. Nhym kam bĕnjadjwŷrja “Ă” anen kam ō mry nhō kapôtă ano, kute angrô jamyre pumŷnh ne kute kum o djuw mexmă. Nhym kam kum omŷnh o dja.

¹⁶ Nhym kam angrô jamyre bây kakô kuro ba nhym kubĕngôkreja * arŷm prăm bĭn mex nhym te kute angrô jamyre kută bây kakô kwŷ krĕnmă. Nhŷnh ne me'ō got kute kum mŷjja 'ō nhōr nhym kute krĕnmă? Arkati. ¹⁷ Năm ar ban kam amim katon kam amim, “Ije, djă năm â ibăm nhō âpĕnhja anen ar prămkam ba? Djŷnwă ne prĭne ō âpĕho djuw mex nhym kam djwŷ kumex. Djwŷ kumex ne kam 'ă kătăm ne kumex. Mŷkam ne ba bajbit ar prămkam iba. ¹⁸ Ba gĕt on akubyn ibăm'ŷr tĕn kum, 'Djŷnwă, ota ba Metĭndjwŷnhkam ar amikrăo iba, ne gadjwŷ akam ar amikrăo iba. ¹⁹ Djăm imex ne ga aje ijo akra ră'ămă. Dja ga tu ijo anhō âpĕnh, ijo ajtem ne. Ba kam amă apê.' Gĕdja ba â Djŷnwă'ŷr tĕn kum ane.”

²⁰ Ne kam ekrux ne kăjmă djan kam băm'ŷr tĕ. Băm'ŷr tĕ: nhym kam bămja amybŷm omŷ, kraja pumŷ. Ne kam rerek ne, tik ngyo nhŷn kum kaprĭ ne. Ne kam prôt ne kajpan o tŷm ne kam abej muw.

²¹⁻²² Nhym kam bămmă kum, “Djŷnwă, ota ba Metĭndjwŷnhmĕ ar akam ar amikrăo iba. Djăm imex got ga aje ijo akra ră'ămă”, anhŷr konenh nhym bămja ō âpĕnhmă kum, “Amŷ ar ajō aprôt ne kubĕkă mexwămĕ ikrakam răxwămĕ parkăwămĕ amrĕ amŷn o aprôt ne kum angjĕ, ane. ²³ Ne âm ar ajō aprôt ne ije kutĕp mryti jabatănh nyre nhĭptĭ'ă ma nhym âmăwă japrôn amrĕ o tĕn abĭ. Gwaj banhō kwŷ krĕn rax ne bakĭnh kadjy. ²⁴ Ota ikra. Be, ikra djwŷnh ja ne ibĕ tyn ajte akubyn tĭn ne. Năm akunon arŷm akubyn imă kato”, ane.

Nhym kam me kĭnh rax kato. Kĭnhkumrĕx ne ō kwŷ krĕno kumex.

²⁵⁻²⁶ Nhym kam kutewaja purkam âpĕnh o dja. Âpĕnh o dja:n âpĕnh o ino ren kam kurŷm tĕ. Tĕn kam kikre tĕpo tĕn me kanga ma. Me toro dja nhym me ngrer man kam amikută băm nhō âpĕnh 'uw. Nhym kută tĕn kajpa nhym kum, “Mŷj nă”? ane.

²⁷ Nhym kam kum, “Ije atōnhre ne arŷm bōx. Nhym kam abăm kadjy mryti jabatănh nyreja bĭ, twŷmtija bĭ. Nhym abăm kĭnhkumrĕx ne. Amrĕbĕ: atōnhre tĕm ne arŷm bōxkam ne abăm kĭnhkumrĕx ne. Mŷjja kute ajmă o kĕt, umar mex ne ar ban arŷm bōx, kam ne abăm kĭnhkumrĕx ne”, ane.

²⁸ Nhym kam tu ngyr:k ne kikremă âr kĕtkumrĕx ne. Ne kam kapôtă arek ngyr:k ne dja. Dja nhym băm'ŷr katon te kum kabĕn ne, te kum me tor'ă apĕnh kum, “Amrĕ tĕn anhō kwŷ krĕn me kudjwa akĭnh”, ane. ²⁹ Năm te kum ane nhym kam kum, “Kĕ wajre. Nă băm amă idjăpĕ:nh ar iba. Arŷm idjăpĕnh'ă

* **15:16** Jeju nhō pykakam me kunĭ bĕngôkre kute mrămri ne apŷnh me ō pyka djări kunĭkôt me kunĭ bĕngôkre pyrăk.

amex kräpti. Djã nã bãm abê amikati? Ga mỳjja 'yr ijano ba 'Kê wajre' ane? Kati, nã gãm mỳjja 'yr ijano ba akràn mã amã 'yr mrã. Djã ne ga kam mãn imã anhõ mokaak'õnh bí bar inhõbikwamê ro'ã kwỳ krêno nhỳn ikĩnhkumrêx ne? ³⁰ Nhy m bep akamrerre ne anhõ nèkrêxo mõn me kupry'ã kukrên mõn ajbir bõx ga kum gu banhõ mryti twỳmtija bí", ane.

³¹ Nhy m kam bãmja kum, "Akmere ga ne ga arek ikuri dja. Ne inhõ mỳjja kunõo anhõ", ane. ³² Mrãmri ne bar ikĩnhkumrêx ne. Mrãmri ne bar ikĩnh ne itor inhỳrja. E kum mrãmri ne atõnhre gu babê tyn ajte akubyn tĩn ne. Nãm akunon arỳm akubyn kato, ane. Nãm ã bãm kutewajamã ane. Tãm ne ja.

Be, nãm ã Jeju mekbê pardjêumã ujarênh ane. Metĩndjwỳnh kum me axwedjwỳ jabên kute me abej ne kute me utàr nhy m me ò'ã kĩnh'ã ujarênh ne ja.

16

Õ àpênh kute õ bẽnjadjwỳr noo biknor.

¹ Nhy m kam Jeju ajte kute kõt ba djwỳnh mã mỳjja 'õ'ã kabên jakremã arkum,

—Me'õ bẽnjadjwỳr ne ò pi'òk kaprĩ kumex. Nhy m kam õ àpênh ne kum kam àpênhõ dja. Pi'òk kaprĩmê nèkrêxja kunĩkam kum àpênh ar ba. Nhy m kam me kàtàm ne me kum õ àpênhja jarên kum, "È, ota anhõ àpênh arỳm abê amijã anhõ pi'òk kaprĩ krêno mõ, ane. Arỳm abê ò apêx mexo mõ", ane.

² Nhy m kam arỳm õ bẽnjadjwỳrja amiwỳr ku'uw ne kum, "Mỳj nã? Mỳj ne ga ajmã ò nhy m me imã ajarê? On amrê inhõ nèkrêx'ã pi'òk no'òkwão akato ba omũ. Jakam dja ga imã adjàpênh kêtikumrêx ne", ane.

³ Nhy m kam kabên ja man kam òkre kadjwỳnhbê amim, "Ije tõ mã dja ba nê? Arỳm ne inhõ bẽnjadjwỳr bõm imê. Mã dja ba nê? Æm arngro tỳxkam purkam idjãpênhbê irerekre ne kikre kabe'ã idjã'wỳr imrãnhbê ipijãmã", ane.

⁴ Nãm ja jarên nhỳn kam ajkam aman kam,

—E kum ã ane. Arỳm ne ba kuma. Jakam dja ba ar jamã ikabên jarê nhy m arỳm inhõ bẽnjadjwỳr kute bõm imênhkam ar ja arỳm ijo õbikwan amiwỳr ijo wadjã, ane. ⁵ Ne kam ar kute bẽnjadjwỳrmã pãnh kêtja amiwỳr ar ku'uw. Amiwỳr ar ku'uw arkum, "Mã ne ga aje mỳjjao pãnh kêtja kute?"

⁶ Nhy m kam kum, "Ngõnh krõkrõktibê 100. Rõny kangõ'ã ngõnh krõkrõktibê 100 ne ba kum ò pãnh kêt ne", ane.

Nhy m kam kum, "Mĩ. Aje pi'òk no'òk tũmja byn on ò nhỳn 100ja ngràn pãnh 50 nhõ", ane. Ajêx ne kum ngrêre jarên kum 50 nhõ, ane.

Nhy m kam ã anen kam kĩnhkumrêx ne kunhõn mã tẽ. ⁷ Nhy m kam ajte abej ja kukij ne kum, "Mã ne ga aje mỳjjao pãnh kêtja kute?" ane.

Nhy m kam kum, "Bàygogore'ã zakubê 100", ane.

Nhy m kam kum, "Mĩ. Anhõ pi'òk no'òk tũmja by gê arĩk wãnh 100 nõ, ga pãnh kum 80 nhõ, ane. Ajêx ne 'ã kum kãjbê krãptibê 80 nhõ", ane.

Nhy m kam ã anen kunhõn kam kĩnhkumrêx ne mã tẽ. Nãm ã arkum ò anhỹro tẽ. Õ àpênhja arkum õ bẽnjadjwỳrja noo biknoro anhỹro tẽ. We arkum kĩnh ne kute amipãnh ò õbikwamã ne ã arkum ò anhỹro tẽ.

⁸ Nhy m õ nèkrêx djwỳnh ne õ àpênhja no mex jarê. Ækĩnhĩkam ne kum no mex jarê. Nã, mrãmri ne amikadjy no mexkumrêx. Nã, mrãmri ne pykabê me ar baja ne me mrãmri amikadjy no mexkumrêx ne ò Metĩndjwỳnh nhõ me

ja jakrenh mex ne. Nhyim bep Metĩndjwýnh nhõ me ja ne Metĩndjwýnh kadjy amak mex ne kam kute a'uri me mrãnhja pyràk.

⁹ Djãm ã ar aje õ àpênh kudjwa me noo abiknoro anhÿrmã ne ba ije ar amã arênhja? Djãm ar adjãkĩnhĩ, ar ajênhkhõt aje meo anhõbikwamã got. Djãm ar aje pi'òk kaprĩkõt meo anhõbikwa nhyim atykkam kute amikõt kãjkwamã ajo àbirmã got. Djãm me ja kute kãjkwamã ajo àbir gar atĩn rã'ã rã'ãmã got. ¹⁰ Arkati. Gédja me'õ mýjja kakritte kumrêx, mýjja ngrire kam àpênho djan prĩne o djuw mex ne o àkĩnh kêt, me'õ tãm gédja arým ajte amũ ijukri mýjja rũnhdjwýo djuw mex. Nhyim bep kati, gédja me'õ mýjja kakrittekam àpênho djan arým o akĩ ne kam ajte mýjja raxkamdjwý àpênho djan adjwýnhdjwýo akĩ.

¹¹ Bir be, tãm. Dja gar pykabê mýjja kakrit, pi'òk kaprĩjao akĩ djãm Metĩndjwýnh kute kãjkwakam õ mýjja rũnh, õ mýjja mextire kute ar amã òrmã got? Kati, arým ne ar akabi. ¹² Dja gar ari me õ nèkrêx prokam amikrãn o adjãkĩnho aban ar mekbê o abikênho aba, djãm Metĩndjwýnh kute ar amã anhõ mýjja nhõrmã, anhõ nèkrêx djwýnh kute ar amã òrmã? Arkati.

¹³ È, nhýnh ne me'õ õ bẽnjadjwýr amãnhkrut'õ amẽ arkum àpênh ar ba? Kati, gédja o anen kam te o ane. Gédja kum ja kurên kam kum ja jabê. Nãr kon, gédja kum ja kĩnh ne kumãbit apê ne kam kum ja kurên kum àpênh kêt ne. Dja ga amã Metĩndjwýnh kĩnh ne ajte amã nèkrêx kĩnh ne kam kute bẽnjadjwýr amãnhkrutmã adjãpênh pyràk. Gédja ga te o ane, ane.

¹⁴ Nhyim bep mekbê pardjêu ne me Jeju kabên maro nhýn aprýo kumex. Me kum pi'òk kaprĩ kĩnhkam, kam ne arê nhyim kam me aprýo kumex. ¹⁵ Nhyim kam Jeju memã kum,

—Me ga ne ga we me amijo katàt amrãnh ne. Me kunĩ kute we me amex pumũnh ne kute me amã me amex jarênhmã ne ga we me amijo katàt amrãnh ne. Nhyim bep kati, Metĩndjwýnh ne kute prĩne me akadjwýnhbê me apumũnh. Me aje amim mýjja'ã karõjakõt ne me akadjwýnhbê prĩne me apumũ. Be, mebêngõkre ne me me akrãkãbit pumũ, ga me kam kute amex pyràk nhyim me me amex jarê. Bep kati, Metĩndjwýnh kute prĩne me akadjwýnhbê me apumũnh nhyim mýjja punubit me akadjwýnhbê ikwãkam kum me amex kêt. Mrãmri me apunukumrêx.

¹⁶ Amrêbê ne me Mõjdjê kukràdjãkõt ar amijo ba. Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh kabênkõtmê ar amijo ba. Ar kõt me kute amijo ba rã'ã nhyim arým Djuão ajte adjwýnhdjwý bõx. Djuão kute ngõnhmã me angjênhja adjwýnhdjwý bõx. Ajbir ne Djuão túmrãm bõx ne ar memã 'ã ujarênh ny jarênho ba. Me kute axwemã irern kute Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx nhyim Metĩndjwýnh kute me utàr ne me kadjy bẽnjadjwýr ne ar kute meo ba'ã ne memã ujarênh tẽ. Nhyim me krãptĩ arým kute 'ýr amijo akêx prãmikumrêx, kute mrãmri ne me krãptĩ kikre ngriremã ngjênh prãm ne kam 'ã kute aben nhingãnhja pyràk. Me kute ari 'ã ikjêo aben rênh ne 'ã kute aben nhingãnho kumexja pyràk. Nãm me ã kute Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx prãmkam ã ane.

¹⁷ Nhyim Metĩndjwýnh kukràdjã tũmja, kute me mrãnh mex'ã memã karõja, djãm arým tũm ne apêxmã? Kati, gédja rã'ã ne. Pykamẽ kãjkwabít dja apêx nhyim bep Metĩndjwýnh kabên dja túmrãm rã'ã rã'ã ne. Nhýnh ne mýjja ngrire, mýrbê itãja 'õ biknormã? ane.

¹⁸ Ne kam ajte Metĩndjwýnh kukràdjã 'õ jarê. Me kute tu prõ'ýr bakumrêx ne kute kanga kêtãmã memã arê ne memã kum,

—Gêdja me'ô prô'ÿr mōn ar o ban kanga ne kam pānh atemā me'ô'ÿr mōn kam kute krô'ā prô pyrāk. Mjênja ne axwe. Nhyr kam ajte me'ô ne prô kanga nhyr kam me'ôja ne me'ô kute prô kangaja'ÿr mōn kam arÿm kute me'ôbê prôo àkñh pyrāk, ane.

Radjaru mōn me'ô bēnjadjwÿr 'wÿro nhÿ.

¹⁹ Nām ā Jeju memā anen kam ajte memā mÿjja 'ô'ā karō ne memā,

—Me'ô ne ô nêkrêx kumex ne kute amidjwÿnhbit mar. Nām kubêkà mex, kubêkà pānh raxbit jangij ne ô kwÿ krên djā mexbit kute mar. Myt kunîkôt ne ā o anen ô kwÿ krên rax ne. ²⁰⁻²¹ Nhyr kikre jajkwa krekremā me'ô bikēnhja ikwā. Myt kunîkôt kikre jajkwa krekremā ikwā. Ne te kute ô anhy krên prāme. Me'ô kute myt kunîkôt kubêkà mex, kubêkà pānh rax jangjēn ne 'ā mrānhja tām ne te kute ô anhy krēnmā kuri ikwā ne te 'ā 'wÿro ikwā. Idjibê ne Radjaru. Tām ne prīne karÿr tÿx ne, tēmê prīne tÿx ne. Karÿrmê tê tÿx nhyr ta ikwā. Nhyr bep roprebit ne 'ÿr māt ne karÿr kunuw, tê kunuw.

²² Nhyr ô mÿjja kêtja, Radjaru, arÿm ty nhyr kam kadjy mrānh djwÿnh kumÿn kâjkwamā Abraão'ÿr o tēn o bôx. Nhyr kam ar ingêt kukāmāre Abraão'mê ro'ā ar ba. Nhyr me'ô nhô nêkrêx kumexjadjwÿ ty nhyr me kam o mōn adjā. ²³ O mōn adjā nhyr kam me tyk nhô pykakam bôx ne kam tokry rax ne. Tokry: ne, ne kam tokry pymaje kâjmā rīt ne amybÿm Abraão pumū. Nhyr ar Radjarumê ro'ā ar ba. Ar umar mexkumrêx ne kīnhkumrêx ne ar ba.

²⁴ Nhyr kam Abraão pumūn kam kum amijo akijn kum, “Ngêtwa, ngêtwa Abraão, gop amrê amā ikaprīn iwÿr Radjaru jano gē amrê iwÿr tēn ngômā ikra nhôttebit jadjān o inhôto ngo, ane. Ota ba kuwyjakam itokryo bit itokry”, ane.

²⁵ Nhyr Abraão kum, “Bir be, krāny, omū. Atñri ne ga mÿjja mexbito amikīnh ne. Nhyr bep Radjaru ne kaprī, tñri kaprīn ar ba. Ne kam arÿm jakam kīnhkumrêx ne. Ga ne ga arÿm pānh atokryn akaprīre. ²⁶ Ē, mÿjja 'ôdjwÿ. Djām jānh ne wām awÿr tēm ne kute ajmā ajomā? Nām me banêje inuwti: nō, ne kam abenmā kre raxi. Ne kam jakam me ij'ô me awÿr itēm prām kêtê. Ga me ajō nñnh pānh me ikam abôx prām kêtê. Aprakamā ne gwaj banêje inuwti: nō”, ane.

²⁷⁻²⁸ Nhyr kam kum, “E kum ā ne. Ē, ngêtwa, gora ibām nhūrkwā'ÿr Radjaru jano. Kam ne ikamy amānhkrut ne amānhkrut ne ikjêkêt. Ar'ÿr dja Radjaru tēn arkum arēn arkum tñn jadjā gē ar jakam, me tokry rax djājamā ikôt bôx kêt”, ane.

²⁹ Nhyr Abraão kum, “Kati. Arkati, amrêbê ne Môjdjê'mê Metīndjwÿnh kabēn jarēnh djwÿnh ar 'ā pi'ôk no'ôk ne te memā arē. Gē ar Môjdjê ar kabēn ma”, ane.

³⁰ Nhyr kam kum, “Kati, ngêtwa Abraão, got ren me'ô me tyk kurūm me'ÿr katon bôx ne memā arē nhyr ren me arÿm kôt amim katon kam ren wānh axwemā iren Metīndjwÿnh'ÿr amijo akêx ne jakam bôx kêt ne”, ane.

³¹ Nhyr Abraão kum, “Kati, dja me Môjdjê'mê Metīndjwÿnh kabēn jarēnh djwÿnh kabēn mar prām kêt, nhyr ajte me'ô me tyk kurūm katon te memā amijo amirīt ne te memā arē nhyr ren ajte tām ne. Te ren omūn tu ate krā”, ane. Nām ā Abraão me'ô nhô nêkrêx kumexjamā ane. Tām ne ja, ane.

Be, nām ā Jeju memā ujarēnh ane.

17

Me'õ me'õkam axwe nhym tu axweo biknormã.

¹⁻² Ne kam ajte kõt ba djwýnhmã,

–Wãnh ne me axwe pro ar akukãm rax ne nõ. Nhym bep me kute memã axwe'ã àpnènhja gédja me tokry ra:x ne. Watí:re. Dja príne Metíndjwýnh meo ajkè nhym me tokry ra:x ne. Me'õ kute me príre pyrãk ne ajbir kute amim imar nyja nhym ren me'õ axwe'ã kum apné nhym ren arým kõt axwe nhym kam ren me kute kum axwe'ã àpnènh djwýnhja nhõkre'ã kènpoti nhõ ne ren ngõnhmã kumè, ngõ raxbè pyka kètmã kumè nhym ren kubí, ja ne kãjbè tokry. Tokry ngri. Nhym bep kati, dja príne Metíndjwýnh o ajkè nhym tokry ra:x ne.

³ Gora ar amijã ano tỳx ne amijãno dja. Dja ar akamy'õ axwe jabej gar ajõ kum akabèn'õ jarè. Kum akabèn'õ jarè gè axwekam amim ngyrk ne amim kato ga kam tu o akno. ⁴ Gédja mã akam axwe jabej ga kam tu o abiknorkumrèx. Dja myt pydjikam akam axwe amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjèkèt ne kam awýr tèm ne kute amã, “Arým ne ba ijaxwekam amim ingyrk ne”, anhýr amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjèkèt jabej ga kam tu o akno, ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Tu amim kamnhìxkumrèx.

Mat 17.20; Mak 11.23

⁵ Nhym kute ar anor nhym ar mõrja Bènjadjwýrmã kum,

–Ar ba ne bar ije amim amar ngrire. Gop on ar ikadjwýnhbè ar ijo tỳx ne ar ikadjwýnhbè akabèn wadjã bar amim amar rax.

⁶ Nhym kam Bènjadjwýr arkum,

–Ga ren ar amim ikamnhìx ngrireo kute motadu 'y kryre ja pyrãk ne ren arým pyjamã akabèn ne ren kum, “On amikaban ngõ raxbè pyka kèt mũ jakam mãn ajte dja”, ane.

Nhym ren tèn ngõ rax nìjkam dja. Ar aje tu amim ikamnhìxkumrèxkam ren tèn nìjar ngõ raxkam dja. Nhym bep kati, ãm ar aje amim ikamnhìxkumrèx kètè, ane. 'Ybè motadu ne kryre kute karnhõ nhijy pyrãk. Nhym Jeju ajte arkum,

Me tu akrànã Metíndjwýnhmã àpènhmã.

⁷ Ga we ar ajõ abènjadjwýr rax ne nhý. Nhym kam anhõ àpènh purkam àpènhmã tẽ, nãr kon kute mrykí'ãtomtio djuw mexmã 'ýr tẽ. Ne kam wãnh purkam àpènhõ dja. Àpènhõ dja:n arým àpènhõ ino ren bõx. Djãm aje kum, “Amibèx ne nhýn atyk djã kèt ne kam anhõ kwý krè”, anhýrmã got.

⁸ Bep kati, dja ga ajte tu ano ne kum, “On imã õmrõn kam kadjy tèn kubèkã mex jadjàn amrè imã õmrõo tẽ ba kukrè. Ne ngõdjwý imã kwý jadjã. Dja ba inhõ kwý krèn kõt ikõ, ane. Ba ikumrèx inhõ kwý krèn pa ga kam ikudjwa anhõ kwý krèn kõt ikõ”, ane.

⁹ Djã nãm bènjadjwýrja õ àpènh djàpènhõ amra got. Djã nãm õ àpènh djàpènh pumũn kum mex jarènhõ ba got. Kute kabèn mar ne kute kõt amijo bakam, djã nãm kum mex jarèn kam kum amikĩnh jarènh ar o ba? Kati, mrãmri ne õ àpènh. Õ àpènh kum õ bènjadjwýr kabèn mar ne kute kõt kum mýjja kupènh.

¹⁰ Bir be, ar gadjwý dja gar Metíndjwýnh kute ar amã mýjja jarènhja kuní kupèn amidjapènh pumũn kam, “Ije, djã nã bãm ar Bènjadjwýrmã idjapènh mex ar iba got ar ijo amra? Kati, dji Bènjadjwýr kute me anor nhym õ àpènh kute kum àpènhmãkèt. Kõt ne Bènjadjwýr ar ijano bar kum idjapènh iban

ikĩnhkumrêx ne, ane. Djãm kute ar idjãpênho àmra kadjy ne bar kum apê? Kati, nã bãm ar tu akrãnmã kum idjãpênh iban kam ikĩnhkumrêx ne”, ane. Dja gar ã ane. Be, nãm ã Jeju kôt ba djwýnhmã arênho ane.

Me ĩ kajêkam tê kubê 10.

¹¹ Ne kam ajte Djeruxarê'ÿr krãn tẽn pry pnã, aben nêje a'ÿr. Nãm mũm pykabê Xamarij ne amrê pykabê Garrêja nhym pyka 'ÿr nhõkre djãkôt pry ja'ã tê, 'ã Djeruxarê'ÿr tê. ¹²⁻¹³ Nãm pry'ã tẽn kam ĩ krĩ 'õmã àr tê. Krĩ 'õmã àr tê nhym me ĩ kajêkam tê kutã mō. Me ĩ kajêkam têbê 10 ne kutã mōn kajpan kam nĩjar ku'ê, tãri ku'ê kêtê, nĩjar ku'ên kam kãj bê kum kabên ne kum,

–Jeju, Bẽnjadwÿr, gop amã me ikaprĩ, ane.

¹⁴ Nhym Jeju me omũn kam memã,

–On me mōn me kadjy Metũndjwýnh mar djwýnhmã amibê, ane.

Nhym me mōr pro akêx ne mã Metũndjwýnh mar djwýnh'ÿr mōn mōrrãm arým kã mex ne.

¹⁵ Nhym kam pydjĩn amimex pumũn kam akubyn Jeju'ÿr tê. Metũndjwýnhmã ukaprĩ, mex jarênho tê. Kãj bê kum arênho tẽn kam Jeju'ÿr bõx. ¹⁶ Jeju'ÿr bõx ne kam tu mÿrbê tÿm ne kum amikĩnh jarênho nōn kum mex jarênho nō. Me bajtem'õ, Xamarijkam me ja'õ. Tãm ne akubyn tẽn Jejumã mex jarê. ¹⁷⁻¹⁸ Nhym kam Jeju memã,

–Ije, nhãr me? Nã bãm mebê 10o mex nhym me 'õ akubyn iwÿr tēm kêt ne. Mÿkam ne kubajtemjabit akubyn iwÿr tê? Mÿkam ne me wã akubyn kudjwa mōr ne Metũndjwýnhmã mex jarênh kêt ne?

¹⁹ Ne kam kum,

–Aj, on kãjmã djan tê. Nã gãm tu amim ikamnhĩxkumrêx ne. Nhym kam arým Metũndjwýnh apytã, ane. Nãm ã Jeju kum ane nhym kam mã tê.

Akubyn bõx djã kutã dja me ate krãn ar ba jarênh kadjy.

Mat 24.23; Mak 13.21

²⁰ Nhym kam mebê pardjêu Jejumã,

–Mÿj akatikam dja Metũndjwýnh me bawÿr Bẽnjadwÿrbê kumkati jano nhym kute me bakurê djwýnhbê me bapytãr ne kute ar me bajo bamã?

Nhym kam memã,

–Kute me apytãr ne ar me ajo ba kadjy, djãm Bẽnjadwÿrbê kumkati mÿjja 'õmê ro'ã bõx ga me aje kôt omũnh ne aje abenmã bõx jarênho akumexmã? Kati, me kute mÿjja 'õkôt omũnh kêt. ²¹ Me kute jakam mÿjja pumũnh ne kute abenmã, “Ota, Bẽnjadwÿr arým bõx”, anhÿr kêt.

Nãr kon, me kute nĩjar omũnh ne kute abenmã, “Orĩnã, arým Bẽnjadwÿr amrê tê”, anhÿr kêt.

Mÿkam? Bir, anhõ Bẽnjadwÿrbê kumkati kute ar me apytãr ne me akadjy bẽnjadwÿr ne kute ar me ajo bamã ne arým me awÿr bõx, arým me anhipõkri bõx, me anhipõkri ar ba, ga me omũnh kêt kumrêx, ane. ²² Ne kam ate kôt ba djwýnhmã,

–Adjÿm, dja ĩ ar akaprĩ djã ar awÿr bõx. Ar akaprĩ djã nhijukri dja gar te ikuka kre jabej rĩt. Ne kam abenmã, “Gora gê on ajte akubyn bõx gwaj omũ. Amrêbê kute gwaj bakadjy amijo ĩ ne gwaj bawÿr rwÿkja gora gê akati pydjĩkam ajte rwÿk jabej gwaj gop ajte omũ”, ane. Dja gar te aje ipumũnh prãme. ²³ Nhym me ar amã,

—Ota arým bôx, ota arým jakam bôx, anhÿr jabej, nàr me ar amã, “Ë, onÿj arým bôx”, anhÿr jabej ga kam ar tu ate akrãn 'ÿr amôr kêt ne mekôt 'ÿr aprôt kêt.

²⁴ Nhyr bep kati, ibôx djà gédja amirĩ:tkumrêx ne. Amirĩtkumrêx nhyr me kunĩ omũ. Ba ije amijo inhĩ dja ba akubyn bôx nhyr me kunĩ ipumũ. Ga na jadjênh ne kute prĩne kãjkwa kurwÿo tuknĩja pumũ. Dja ã akubyn ibôx djà nhô akatikam ije amijo amirĩto kãjkwa kunĩ kurwÿo ane.

²⁵ Nhyr bep itokry rax kumrêxi. Me kamingrãny ja dja me prĩne ijo ajkê ba kam itokry rax ne. ²⁶ Nhyr bep akubyn ibôx 'ÿr dja me ate krãn ar ba. Ba ije amijo inhĩ dja ba akubyn ibôx 'ÿr nhyr me ate ar krãn ba. Me kute amrêbê me bakukãmã Nôwekam me ja pyrãk ne ate ar krãn ba. ²⁷ Nãm me ô kwÿ krên kôt ikôn abenwÿr babit ar o ba rã'ã nhyr arým Nôwe kã raxmã wadjã nhyr me aêrbê ngô me iby ajkapĩn me imex ne.

²⁸ Ne kam ajte kute amrêbê me bakukãmãre Rokam me ja pyrãk ne ate krãn ar ba ne ô kwÿ krên kôt ikôn abenmã mÿjja ngãn abenmã mÿjja o pãnh ne purkam mÿjja kren amim kikren jabit ar kuman o ba. ²⁹ Ar ã anhÿr ba rã'ã nhyr arým Ro krĩbê Xôtôma kurũm tẽ. Aje. Nhyr arým wakrekam kuwy me aêrbê mekam ajka'u ne me imex ne. Kên ngrãngrã pôkmê me'ã akãn kam me imex ne.

³⁰ Dja ba ã akubyn ibôx djào ane. Gédja me ate ar krãn ba. Ba kam ba ije amijo inhĩja dja akubyn ibôx djà me aêrbê ã amirĩto ane. ³¹ Kam, ibôx djajakam, gédja me'ô kre tã nhÿ ne akubyn ô nèkrêx'ÿr àr kêt. Kwãrĩk wãnh akubyn ùrkwãkam nèkrêx'ÿr àr ne byr ne o tẽm kêt. Nhyr me'ôdjwÿ ar purkam ba. Ba bôx gẽ arĩk wãnh ô kikremã ô nèkrêx'ÿr kwÿr kêt. ³² Gar Ro prõja ma. Ro prô ne ô nèkrêxo amak djãje amipãnh krã tẽn ty.

³³ Me kute amidjwÿnhbit mar ne pykakam mÿjja jakôtbit amak bẽnja gédja me tyn kam ijukri tĩn kêtumrêx. Nhyr bep me kute amidjwÿnh mar kêt ne amibê ô mÿjja kanga, me tãm gédja me amiptãn ar tĩn ne ba, jakam ar tĩn ne ban kam tyk nhijukri tĩn rã'ã rã'ã. Tãm ne ja.

³⁴ Nhyr bep kati. Ë, ba ar amã arê, dja ba akamãtkam ibôx jabej nhyr me'ô my ar amãnhkrut aben nhikô'ã nõ. Ba ikjêbito tẽ nhyr ikjê arek wakrekam nõ. ³⁵ Nhyr me'ô nire ar amê à'uko nhÿ. Ba ikjêbit pa 'amÿn o tẽ nhyr ikjêja arek wakrekam nhÿ. ³⁶ Nhyr me'ô my ar amê kapôtam tẽ ba ikjê pa 'amÿ nhyr ikjê arek wakrekam dja, ane. Nãm ã Jeju ane. ³⁷ Nhyr kôt ba djwÿnh bôx djà jabej kukij ne kum,

—Bẽnjadjwÿr, nhÿnh jakam dja ga bôx?

Nhyr arkum,

—Gar nhõnhne mry tyk'ã bikprõnh ne kumex ne kute o amirĩtja pumũ, ane. Dja ã Jeju akubyn bôx kutã mÿjja apôx ne bôx djào amirĩto ane.

18

Me'ô nire kute kabêno bẽnjadjwÿr katyk.

¹ Nhyr kam ajte kôt ba djwÿnhmã atemã mÿjja'ã ujarênh jakreo tẽ. Mete Metĩndjwÿnhmã kabên 'ãno ãm ne kute kanga kêt'ã ne arkum arên arkum,

²—Atemã pyka 'ôkam ne memã axwe pãnh jarênh djwÿnh kum Metĩndjwÿnh pyma kêtumrêx ne mebêngôkredjwÿ mar kêtumrêx. ³ Nhyr pyka tãmkam me'ô ni 'uwtĩre kubê mjên tyk nhyr me'ô ar o bikênho ba, 'uwtĩkam ar o bikênho ba. Nhyr kam akati kunĩkôt mã 'ÿr mrãn kum arên kum, “On ijo angyrk”, ane. “On ikurê djwÿnhmã arê gẽ on imã o pãnh”, ane.

4-5 Ne mā kum 'ā apnê. Te kum 'ā apnê nhym ate krân ar ba. Nhym mā kum arê nhym kam, "Ije. Ije ba gop on 'uwtiwāo ingyryk ne kute kum o pānh kadjy kurê djwýnhmā ikabên 'ō jarê gê gop on arek wānh nhý ba ityk djā kêt. Djā nā bām imā Metīndjwýnh pyman imā mebêngôkre pyma got ba o ingyryk? Kati, nām mā ikujrê ba gop on o ingyryk gê gop on anihkrên kabêno ikatyk ngri", ane.

6 Jeju ne arek arkum ujarêho dja ne arkum,

—Memā axwe pānh jarênh djwýnh ja ne axwekam me'ō 'uwtio ngryk ne. Amijā maje ne o ngryk ne. 7 Djām ā Metīndjwýnh kute anhyr got? Kati, Metīndjwýnh ta ne amijo me bapytān kam ō me jabê ate krân ar ba kêtumrêx. Nām ō me ja mar 'āno dja. Nhym me kum amijarênh ry typydji. Akamātkammê a'urimê ne me kum amijarênh ry typydji.

Nhym arým me kuma. Djā nām amikrà:n gormā ō me jao ngryk got. 8 Kati, ê, ba ar amā arê. Dja ō me jao ngryk kukrā kêt ne. Ba ije amijo inhī gêdja ba akubyn pyka jamā bôx, ije meo ingyryk kadjy akubyn bôx, djā nām me ja akubyn ibôxmā ikamnhix got? Kati, dja me ate krân ar pyka jabê ba rā'ā ba akubyn bôx, ane. Nām ā Jeju kôt ba djwýnhmā ane.

Me'ō ar amānhkrut kute Metīndjwýnhmā amijarênhmā.

9 Ne kam ajte memā atemā mýjja'ā ujarênh jakreo tē. Me ām ta axwekam we katāt mrānh ne ajkwaobit kute ar amimex jarêho ban kam mūm me ja'ābit ar axwe rênho baja, me ja'ā ne memā mýjja jarênh memā,

10 —Me'ō ar amānhkrut ne ar kute Metīndjwýnh nhō kikretikam kum amijarênhmā tē. Nhym jabê pardjêu'ō nhym jabê bēnjadjwýr bajtemmā pi'ók kapriō atom djwýnh, ākīnhīre.

11 Nhym kam pardjêuja tēn wadjān djan kam Metīndjwýnhmā amijarênhkam amijo āmrao djan kum, "Metīndjwýnh, ba amā amikīnh jarê, ane. Ije me urāk kêt kam ne ba ikīnhkumrêx. Me ne me ākīnhī, axwe, abenbê prōo akī. Nhym bep kati, ba ne ba ajmā ikute kêtê. Ije tawā pyrāk kêtê. Ije ākīnhīwā, kute pi'ók kapriō atom djwýnhwā pyrāk kêtê, kam ne ba ikīnhkumrêx. 12 Nhym bep ba ne ba amā ikabên kadjy amijajburo amānhkrut ne, pi'ók tyk nhōkre djākōtmē pi'ók rārārmēkam. Ne ajte amā apýnh inhō mýjja djāri kwý rax ne kungā. Nā bām apýnh inhō mýjja djāri kunī aben kadjy kryre ne amýn o aptān rax ne amā kungā. Tām ne ja", ane.

13 Nhym bep ate ne pi'ók kapriō atom djwýnh. Nījar ne dja, pijām djāje ibōn djan kāj mā kājkwā'yr krā kêt ne amititiko dja. Amijaxwekam kapriñ pijā:m ne. Ne kam Metīndjwýnhmā kum, "Dja ga adjukaprikôt ikam adjukapri, ane. Nā, mrāmri ne ba ijaxwe ga kam tu amā ikapri", ane. Nām ā pi'ók kapriō atom djwýnh Metīndjwýnhmā ane.

14 Be, ba me amā arê. Mrāmri ne arým Metīndjwýnh tāmja jaxwekam ngryk kêt ne arým kum axwe kêt jarê. Nām tu axweo aknon kum kabên mex jarê nhym arým umar mexkumrêx ne mā ūrkwāmā tē.

Nhym bep me'ōbê pardjêuja ne kute kum axwe kêt jarênh kêt. Mýkam? Bir, me kute amijo rax kadjy kute ar amimex jarêho baja gêdja me ī kātām ne. Nhym bep me kātām, me akrānmā kute amijo ban pijām ne ar baja gêdja ī Metīndjwýnh meo rax ne. Nām ā Jeju memā arêho ane.

*Kute me prīreo kīnh.
Mat 19.13; Mak 10.13*

¹⁵ Nhyam me Jeju 'yr me prĩredjwỳo mō, me prĩredjwỳ jamỳn 'yr meo mō, kute me'ã ikra jadjwỳr ne kute meo kĩnhmã. Nhyam kōt ba djwỳnh me omũn kam nēje me kajpan memã bēn tỳx ne. ¹⁶ Nhyam bep Jeju ne amiwỳr me prĩre 'uw ne kam kōt ba djwỳnhmã kum,

—Kwãrĩk wãnh arek amrē me prĩre iwỳr mō, ane. Kwãrĩk wãnh gar mebē adjãptãr kēt gē me arek amrē mō. Ā me kute amijo anhỳrbit gēdja Metĩndjwỳnh me utàn me kadjy bēnjadjwỳr ne ar meo ba. ¹⁷ Ē, mrãmri ne ba ar amã katãt arē. Me kute me prĩre pyrãk ne amijo kãtãmjabit gēdja Metĩndjwỳnh me utàn me kadjy bēnjadjwỳr ne ar meo ba. Be, me prĩre kute ta amim imarja pumũ. Ā me kute amijo anhỳr gēdja Metĩndjwỳnh me utàn me kadjy bēnjadjwỳr ne ar meo ba, ane. Nãm Ā Jeju arkum ane.

Jeju me'õ bēnjadjwỳr ngrĩrebē nēkrēx pyma.

Mat 19.16; Mak 10.17; Xim k 6.6; Xij 5.1

¹⁸ Nhyam kam me'õ, bēnjadjwỳr ngri'õ Jejumã,

—Bēnjadjwỳr, ga ne ga amexkumrēx. Mã gēdja ba amijo? Itĩn rã'ã rã'ãmã, mã gēdja ba kadjy amijon? ane.

¹⁹ Nhyam kam kum,

—Mỳkam ne ga imã imex jarē? Djãm mrãmri aje amim imex marmã got ga imã imex jarē. Me ne me mex kēt, nhyam bep Metĩndjwỳnh pydji ne mex.

²⁰ Arỳm aje Metĩndjwỳnh kukràdjã marjakam ajte ikukij. Kute me mrãnh katãt'ã memã karōkōt kukràdjã ne ga arỳm ama. Aje mebē prõo adjãkĩnh kēt ne aje me par kēt ne adjãkĩnhĩ kēt ne ajēx ne aje me kãmex jarēnh kēt. Ne ajte aje abãmmē anã ar kabēn mar ne ar kabēnkōt amijo abaja ne ga arỳm ama. Ja kunĩ ne ga arỳm ama, ane.

²¹ Nhyam bēnjadjwỳr ngrija kum,

—Nã, arỳm ne ba ibōktikam ja kunĩ ma. Ne kam kōt ar amijo iba rã'ã:n arỳm ijabatãnh ne, ane.

²² Nhyam Jeju kabēn ja man kum,

—Mỳjja pydji ne kute akukrà rã'ãã. On tēn memã anhō mỳjja wã ngràn pãnh pi'ok kaprĩ byn me 'uwĩ, me õ mỳjja kētjamã angãn o me kĩnh ne kam amrē iwỳr tēn mã ikōt ajkamē. Dja ga Ā anen kam arỳm kãjkwakam anhō mỳjja mex kumex, ane.

²³ Nhyam kam kuman kam kaprĩ:re. Ō nēkrēx kume:xkōt amak bēn ne kam kaprĩre ne dja. ²⁴ Nhyam kam Jeju kaprĩ pumũn kam memã,

—Nēkrēx ne kute me kukrà prãmã. Me õ nēkrēx kumex gēdja me te Metĩndjwỳnh nhõ pyka'ỳr bōxmã, te Metĩndjwỳnh kute meo baja'ỳr bōxmã.

²⁵ Be, ga mry jabatãnhbē kameru te: kute aguja tekrax kremã ngjēnhmãja pumũ. Me õ nēkrēx rũnhdjwỳ kute urãk. Nãm te Metĩndjwỳnh nhõ pyka'ỳr bōxmã, te Metĩndjwỳnh kute meo baja'ỳr bōxmã nhyam nēkrēx utã: ne, ane.

²⁶ Nhyam me kabēnja man kam kum,

—Ije nhyam mỳj me'õ gēdja Metĩndjwỳnh amim utã? ane.

²⁷ Nhyam memã,

—Mebēngōkre te kute mỳjjao anhỳrja ne Metĩndjwỳnhmãbit amirĩt ne. Metĩndjwỳnh kute me õ nēkrēx kumexja kute me utãrkōt mar, ane.

²⁸ Nhyam kam Pedru kum,

—Ē, arỳm ne bar inhōbikwa kunĩmã inhiren kam mã akōt ajkamē, ane.

²⁹⁻³⁰ Nhyam kam arkum,

—Nà. Mrāmri ne ba katàt ar amā arē. Godja me'ō arým ò mýjjamā irer jabej, nàr òbikwamā irer jabej, ò kikre, nàr prō, nàr kamy nàr nāmē bām, nàr kramā irer jabej. Godja arým ò mýjja ja 'òmā irer, ne kute memā Metīndjwýnh'ā ujarēnh nhyh kute me utàr ne kute meo ba kadjy kum irer jabej, ba dja ba kum o pānh ra:x ne. Dja ba pānh on pyka jakam kum mýjjao akrenh mex ne kum kungā. Nhyh ije pykao nykam gēdja tīn rā'ā rā'ā ne, ane. Nām ā Jeju arkum ane.

Jeju ajte kôt ba djwýnhmā amityk jarē.

Mat 20.17; Mak 10.32

³¹ Ne kam kôt ba djwýnhbē 12o aben pydjīn kam aro mōn arkum,

—Ē, ota gwaj arým Djeruxarē'yr badjābir ne kam babōxmā. Kam gēdja me ajmā ijo. Ba ije amijo inhī ne me awýr ibōxja dja me ajmā ijo. Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh kute ijā pi'ók no'ók tūmja kôt dja me ā ijo anhyro tē:n kam inomā kumē. ³²⁻³³ Dja gwaj bōx nhyh kam me me bajtemmā ikanga nhyh kam me ijā bēno ajkēn ijo axēn ijaprýn ikutōn ikaprēprē:k ne kam ibī. Nhyh kam ijā akati amānhkrut ne ikjékēt ba kam ajte akubyn itīn ne ikato, pi'ók no'ók tūmja kôt, ane.

³⁴ Nām ā Jeju kôt ba djwýnhmā amijā karōn arkum amijarēnho ane. Nhyh ar kute kabēn ja mar kētkumrēx. Kabēn ja ne Ar kubē bipdjur nhyh ar kam te kute marmā.

Me'ō no rā akubyn rīt.

Mak 10.46

³⁵ Nhyh kam Jeju kôt ba djwýnho mō ne kam krīraxbē Djeriko tēpo mō. Nhyh me'ō no rāja pry jakākam nhý ne à'wýro nhý. ³⁶ Nhyh me itepato 'ānh mō nhyh kam me kanga man memā,

—Mýkam ne ga me akanga mō? ane.

³⁷ Nhyh kam me kum,

—Jeju, ane. Nadjarekam Jeju ne me ijo mō, ane.

³⁸ Nhyh kam kum amijo akij ne kum,

—Ē, Jeju, Dawi tàmdjwý 'ō, gop amā ikaprī, ane.

³⁹ Nhyh me wamā mōrja kum bēn týx ne kum,

—E kum anhikrē, ane.

Nhyh kam tu kum àkjēro bēn kum,

—Dawi tàmdjwý'ō, gop amā ikaprī, ane.

⁴⁰ Nhyh kam Jeju tēm týx katikôt djan kam amiwýr ku'uw. Nhyh kam me'ō 'yr tēn kum,

—Aje, onīj arým amiwýr ajuw, anen kam pa 'amýn o tēn 'yr o bōx. ⁴¹ Nhyh kam kum,

—Nār, mýj nā? Mā ne ba ije ajomā?

Nhyh kam kum,

—Bēnjadjwýr, aje inoo mex ba irītmā.

⁴² Nhyh kam kum,

—Nà, on rīt. Tu aje amim ikamnhīxkumrēx kam ne ga arým amex, ane.

⁴³ Nhyh kam tebē rīt. Ne kam Jejukôt tē, mekôt tē, ne Metīndjwýnhmā ukaprīmē amikīnh jarēnho tē. Nhyh kam me kunī omūn kôt Metīndjwýnhmā mex jarē.

1-2 Nhyam kam Jeju krîbê Djeriko'ÿr meo mōn meo bōx ne kam bit kajōnhkōt katormā. Nhyam me Jeju'ā kumex ne prîne angrîn o mō. Nhyam kam me'ōbê Djakij. Djakij ne bēnjadjwÿr bajtemmā pi'ōk kaprîo atom djwÿnh nhō bēnjadjwÿr. Kam ne ò nèkrêx ra:x ne. 3 Nhyam me prîne Jeju jangrîn o mō, kunoro mō. Nhyam kam te Djakij kute omūnhmā 'ā aminhinō ryo tē. Mÿj me'ōbê Jejuja kute omūnhmā te 'ā aminhinō ryo tē. Djakij krō krîkam ne te kute omūnhmā nhyam me prîne kubê utā.

4 Nhyam kam kukām prōt ne. Kukām prōt ne kutêp wabi. Pidjô'ā wabi. Amrê tēm nhyam kute omūnhmā kutêp pidjô'ā wabi. 5 Nhyam kam Jeju 'ÿr tēn bōx ne parbê djan kajmā krân kam kum,

–Djakij, amrê aparmā aprōt. Jakam dja ba akōt tēn anhûrkwākam nō, ane.

6 Nhyam kam tebê aparmā prōt ne ruw ne kam kî:nhkumrêx ne ũrkwāmā Jejuo tēn o wadjā. 7 ũrkwāmā o tēn o wadjā nhyam me omūn kam kangāngān abenmā ajkwa momoko kumex, ne,

–Djjjāk, me axwe'ÿr ne mōn wadjā, ane. Djām tāwā mex, ane.

8 Nhyam Djakij Bēnjadjwÿr kuka kōnh djan kam kum,

–Bēnjadjwÿr, ba inhō mÿjja kōnho ajkjên me bikēnhmā kungā, ane. Ne ije me'ōbê pi'ōk kaprîo idjākînh jabej akubyn me'ōmā inhō jao amānhkrut ne o amānhkrut ne kungā.

9 Nhyam kam Jeju kum,

–Akati jakam ne arÿm Metîndjwÿnh apytā, anhûrkwākam ar wāmē ro'ā. Mrāmri gadjwÿ ne ga abê Abraão tām djwÿ'ō nhyam Metîndjwÿnh arÿm apytā, ane. 10 Be, ja kadjy ne ba tē. Ije me axwe jabej ne ije me utārmā ne ba tē. Kadjy ne ba amijyo inhî ne me awÿr ruw, ije me axwekam biknorja jabej ne ije me utārmā, ane. Nām ā Jeju kum ane.

Me'ō bēnjadjwÿr kute ò àpēnhmā pi'ōk kaprî nhōr.

Mat 25.14

11 Nhyam me kute maro ām rā'ā nhyam ajte memā mÿjja 'ō'ā ujarēnh jakreo tē.

Nām Jeju arÿm Djeruxarēkam bōx 'ÿr nhyam kam me amim,

–Jakam dja Jeju Djeruxarēkam bōx ne on me bakadjy Bēnjadjwÿrbê kumkatim ne bakurê djwÿnhbê me bapytān ar me bajo ba, ane. Me ta ne me kute amim atāri kêt kam tÿx amim kamnhîx. Nhyam bep Jeju ne kute katāt memā arēnhmā. 12 Kadjy ne memā mÿjja 'ō'ā ujarēnh jakreo tēn memā,

–Ē, bēnjadjwÿr kra'ō ne me kute nÿjar atemā pyka 'ōkam 'ā bēnjadjwÿr mēnhmā tē. 'Ā bēnjadjwÿr mēnh nhyam ajte akubyn ò pykamā me'ÿr tēm mē.

13 Ne kam tēm kutā amiwÿr ò àpēnh 'uw. Ò àpēnhbê 10 ne amiwÿr ar ku'uw ne kam arkum ngōnho pi'ōk kaprîre ngā. Pānh raxkam. Ò àpēnh kunîmā pi'ōk kaprî pÿnh'ā kabēn ne arkum kungān kam arkum, “Dja gar ikutêp imā jao aptā. Dja ba amrê akubyn 'ÿr tē”, ane.

14 Nhyam bep ò pyka djwÿnhkam me ja ne me kum kînh kêt ne, kum kurê ne kam kōt me kwÿ jano nhyam me nÿjar kōt bōx ne kam memā, “Kwārîk wānh tāmja'ā bēnjadjwÿr mēnh kêt. Me ba ne ba me imā tāwā kînh kêtê. Kwārîk wānh gê tāmja me ijo ba kêt”, ane.

15 Nhyam me tu ate krân 'ā bēnjadjwÿr mē. 'Ā bēnjadjwÿr mē nhyam akubyn ò pykamā bōx ne kam amiwÿr ò àpēnh 'uw ne arkum, “Nār, djām arÿm ne ba ije ar amā pi'ōk kaprî nhōrwā gar ikutêp imā o aptā”? ane.

16 Nhyam kam ja kumrëx 'ÿr o bôx ne kam kum, “Bënjadjwÿr, ota ba anhô pi'ók kaprî pydjija ar o iban arÿm amã o aptã. Amã o aptãn abenã kumë nhyam arÿm kubê 10”, ane.

17 Nhyam kam kum, “Mexkumrëx. Ga ne ga adjapênh mexkumrëx. Nã bãm amã mÿjja ngrire ngã ga prïne imã o djuw mex ne, ikutêp imã o djuw mex ne aje kanga kêt. Pãnh gêdja ba amã krî krãptî jarê, krîbê 10 jarê. Ga kam abënjadjwÿr rax ne amü idjô'ã ar kam meo aba”, ane.

18 Nhyam atãri ja 'ÿr o bôx ne kum, “Bënjadjwÿr, ota ga aje imã pi'ók kaprî nhôrja ba ar o iban arÿm amã o aptã nhyam kubê 5”, ane.

19 Nhyam kam kum, “Gadjwÿ ne ga amexkumrëx. Jakam dja ba amãdjwÿ krî krãptî jarê, krîbê 5 jarê, ga kam abënjadjwÿr rax ne amü idjô'ã ar kam meo aba”, ane.

20-21 Nhyam kam atãri ja 'ÿr o bôx ne kam kum, “Bënjadjwÿr, mî, anhô pi'ók kaprî. Nã bãm ije amã kupênh prãm kêt kam prïne amã kubêkào kupun kudji. Imã apymakam. Nã gãm apyma ne. Nã gãm aje amim mÿjja kunî jadjwÿr kêt kam ar mebê jãm o amijakren o atomo aba. Ne ga adjakre kêt kam ar mebê djwÿo atomo aba”, ane.

22-23 Nhyam kam kum, “Ga ne ga ajaxwekumrëx ne imã adjapênh prãm kêt ne. Akabën jakôt gêdja ba ã ajo ane. Djã nã bãm ipyma? Ne ije amim mÿjja kunî jadjwÿr kêt kam ar jãm mebê o amijakren o atomo iba ne idjakre kêt kam ar mebê djwÿo atomo iba? Bir be, ga kam we ga aje amim ipumünhkôt ren inhô pi'ók kaprî jao tën me kute pi'ók kaprî marmã angã nhyam ren abenã rôrok tën rax ba ren arÿm 'ÿr bôx ne kuby”, ane.

24 Ne kam me kute arek omünho ku'êjamã, “Aj, amü me ajô kubê pi'ók kaprîwã byn o tën kute imã pi'ók kaprîo aptãr nhyam kubê 10wãmã angã”, ane.

25 Nhyam me kam kum, “Kati, bënënjadjwÿr, arÿm tãwã nhô pi'ók kaprîre raxi. Arÿm ô 10”, ane.

26 Nhyam kam memã, “Bir be, ba me amã arê. Arÿm me ô mÿjja gêdja ajte Metëndjwÿnh iby memã kungã. Nhyam bep me ô mÿjja kêt, kute memã ôr nhyam me kute kum o djuw mex kêtjabê gêdja Metëndjwÿnh mÿjja ngrireja kunî by”, ane.

27 —Ë, ikurê djwÿnh kute ijã “Kwãrîk wãnh gê tãmja me ijo ba kêt”, anhÿrja gêdja ga me amrê meo môn ikuka kôn timer me imex, ane. Be, tãm ne ja. Nãm ã Jeju kãjkwamã tēm ne akubyn pykamã bôx ne kute ar meo bamã ã amijarēho ane.

Jeju Djeruxarēmã bôx.

Mat 21.1; Mak 11.1; Dju r 12.12

28 Memã arēnh pan kam ate meo mō, Djeruxarē'ÿr kãjmã meo mōn 29 kam arÿm amē krî ngrireja tēpo mō. Krãnh nhidjibê Oriwêre parbê amē krîja tēpo mō. Krî nhidjibê Bepadjēmê Betanha tēpo mōn kam amikukãm kôt ba djwÿnh amãnhkrut janon arkum,

30 —Pry ja'ã dja gar arek katãt krîwãmã tē. Nhyam ar akutã pry kator kraxkam me kute mry jabatãnh nyre pî maktã kum ôkre djê nhyam ãmwã. Me 'ã krî kêt wã. Tãm gêdja gar amrê 'ãpre bôn o tē. 31 Gêdja gar 'ãpre bônho dja nhyam me'ô ar amã, “Mÿkam ne gar 'ãpre bônho dja”? ane.

Gar kam kum, “Bënënjadjwÿr 'ã tēm kadjy”, ane.

32 Nhyam kam Jeju kute ar anorja mã ar tën 'ÿr bôx ne kam kum kato. Kute arkum arēnh kôt kum kato. 33 Kum katon 'ãpre bônho dja nhyam kam ô mry djwÿnhja arkum,

—Mýkam ne gar mry 'äpre bônho dja? ane.

³⁴ Nhyam kam ar kum,

—Bênjadjwýr 'ã tēm kadjy, ane. ³⁵⁻³⁶ Ne kam Jeju kutã o tēn o bôx ne kam kum 'ã kubekã rē, 'ã ýr kadjy. Ne kam kum ikra dja nhyam ar ikrakam par djan kãjmã 'ã arīn arým ate 'ã tē. Nhyam kam me arým prykôt kum kubekã rēnho mō. Nãm mebê idjaer ã me bênjadjwýr raxmã mýjja rēnh nhyam 'ã tēmmã ã kum prykôt kubekã rēnho mōro ane. ³⁷ Nhyam kam arým Jeju Djeruxarē tēpo mō. Krãnhrebê Oriwêre ja'ã rwýkbê arým Djeruxarē tēpo mō. Nhyam arým kôt ba djwýnhjamē, mekôt mōr, me itepato kôt mōrja arým kīnhkumrēx, kīnh ra:x ne arým ãkjêr mō. Jeju ne mýjja pumūnh kêt kwý rax ne ipēx ne, nhyam me kute ipēxkôt omūn kam Kīnhkumrēx ne Metīndjwýnhmã mex jarēnho mō, ãkjêr mō. ³⁸ Ne kam abenmã,

—Gê Metīndjwýnh bênjadjwýr jao kīnh rax. Bênjadjwýr djwýnh kukwakam ne arým me bakadjy bôx. Gora gê me kãjkwakamdjwý umar mex ne kīnh rax. Gora gê me kãjkwakamdjwý Metīndjwýnhmã mextire jarēnho kumex, ane.

³⁹ Nãm me ã anhýro kumex nhyam kam mebê pardjêumē me krãptī akàn Jejukôt mō. Nhyam kam mebê pardjêu Jejumã,

—Bênjadjwýr gop akôt ba djwýnhmã akabēn gê anhikrê, ane.

⁴⁰ Nhyam kam memã,

—Ba me amã arê. Nãm ren me anhikrê nhyam ren kēnja ijo ãkjêro nhý, ikam kīnh ne ren ijo ãkjêro nhý, ane. ⁴¹ Anen kam arým Djeruxarē'ýr mō. Ýr mōn arým irã. Irãn omūn kam ate me abej muw. Me kute amibê Jeju kangan amibê kurēn kute bīn nhyam Metīndjwýnh kute pãnh prīne meo bikēnhmã ne kôt amak bēn ne me abej muw, ne,

⁴² —Ga ren me ga aje amidjumar mex djã mar ren akati ja tãmkam ren adjumar mex ne ar aba. Nhyam bep kati, mýjwã ne adjumar djã'ã, mýjwã ne me ajãn kam me abê o akno. ⁴³ Adjým, dja ĩ me ajo bikēnh djã nhō akati me awýr bôx. Dja ĩ me akurê djwýnh me awýr bôx ne me amã ipôk ne prīne pykao me abê ka'én prīne me abê ijēn me amã ipôk me:x ne me ajo dja. ⁴⁴ Dja me aminhikra kraxkam me akrã jadjuw ne prīne me anhimex ne kam me anhō kikre prīne kungrãn ikô rēnho mō, ne me abēngôkredjwýo pyka tako mō, akramē. Dja me prīne me ajo mōr djã kaprã. Nhýnh gédja par'ō dja? Nhýnh dja mýjja'ō nõ? Mýkam? Bir, me aje amim Metīndjwýnh mar prãm kētkam. Nãm arým Metīndjwýnh me awýr bôx kute me amã me adjumar mex jarēnh ga me adjumar mex ne ar abamãn amã Metīndjwýnh mar prãm kêt ne, ane. Nãm ã Jeju ane, anhýr djwýnhram Djeruxarē kurê djwýnh kute o bikēnhmã ã memã arēnho ane.

Kute kikreti nêje me anor.

Mat 21.12; Mak 11.15

⁴⁵ Ne kam Djeruxarēkam bôx. Kam bôx ne kam Metīndjwýnh nhō kikretimã tēn wadjã, Bãm nhūrkwãmã tēn wadjã. Nhyam arým me kam pi'ók kaprī pãnh memã mry nhōro ku'ê. Nhyam kam arým bôm nêje me rēnho tē, Bãm nhō kikre nêje bôm me rēnho tē. ⁴⁶ Ne memã,

—Metīndjwýnh ne ô pi'ók no'ôkkam memã,

“Me kute imã kabēn kadjybit ne inhō kikretiwã.

Nhyam bep me ga ne ga me kam aje me ãkīnhō aben pydji djã”, ane.

Nãm ã Jeju memã anen bôm me kurê.

⁴⁷ Ne kam kam akati kunīkôt memã Metīndjwýnh kukrãdjã'ã ujarēnho ku'ê. Nhyam kam me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bênjadjwýrmē Mōjdjê

kukràdjà mar djwýnhmẽ ar kute meo ba djwýnhmẽ te kute bñn prãme. ⁴⁸ Te kute ajmã on kute bñnmã nhym me kunĩ kum kabẽn kĩ:nhkumrẽx ne maro kumex. Kabẽn 'ãno djan kam no tyn maro nhỹ.

20

Jeju Djuão jabej me kukij.

Mat 21.23; Mak 11.27

¹ Nhyam kam akati 'okam Jeju Metĩndjwýnh nhõ kikretikam memã 'ã ujarẽnhõ dja. Ne kam Metĩndjwýnh'ã ujarẽnh ny memã arẽnhõ dja. Nhyam kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ Mõjdjẽ kukràdjà mar djwýnhmẽ mebẽngẽttemẽ ne me ro'ã Jeju'yr bõx ne kam kum,

²—Goja on me imã arẽ. Mýj me'õ kabẽnkõt ne ga ar ã meo anhyro aba? Mýj me'õ ne amã me'ã karõ ga kam amũ õ'ã bõm ar me rẽnho aba? Goja on me imã arẽ, ane.

³ Nhyam kam amipãnh memã,

—Badjwý dja ba mýjja jabej me akukij. Me akumrẽx dja ga me imã arẽ ba kam arým badjwý me amã arẽ, ane. ⁴ Djuão kute ngõnhmã me angjẽnhja, djãm mebẽngõkre kabẽnkõt ne arĩk ar ngõnhmã me angjẽnhõ ba? Nãr djãm Metĩndjwýnh kabẽnkõt? Gop me imã arẽ, ane.

⁵ Nhyam kam me abenkam kangan abenmã,

—Ije mã dja gwaj kum nẽ? Dja gwaj kum, “Metĩndjwýnh kabẽnkõt”, ane nhyam kam gwaj bamã kabẽn'õ jarẽ, gwaj bamã,

—Bir be, mýkam ne ga me Djuão kabẽnja mar kêt ne? ane.

⁶ Nãr dja gwaj kum,

—Me kabẽnkõt ne tu arĩk ar ngõnhmã me angjẽnhõ ba, ane nhyam me kunĩ arým kẽnõ gwaj batitik ne gwaj bapa. Me kãtãm ja ne me arým Djuão kabẽn man kum kĩnh ne, ne o Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnh djwýnh ne. Dja gwaj ane nhyam me o ngyrk ne gwaj bapa, ane.

⁷ Nãm me ã abenmã anen kam Jejumã kum,

—Kon ne. Ar ije mar kêt. Mýj me'õ kabẽnkõt Djuão kute ngõnhmã me angjẽnhja ar ije kõt mar kêtẽ, ane.

⁸ Nhyam kam memã,

—Bir be, dja ba badjwý me amã arẽnh kêt ne. Mýj me'õ kabẽnkõt ije ar meo ibaja dja ba me amã arẽnh kêt ne, ane.

Pidjõo djuw mex djwýnh jaxwe.

Mat 21.33; Mak 12.1

⁹ Anen kam memã atemã mýjja'ã ujarẽnh jakreo tẽn memã,

—Me'õ ne pur rax djin kam kam amim pidjõ kumex ne. Ne kam me kwýmã kum, “Gora me imã o djuw mex. Gora gẽ djan abatãnh ne õ ga amim kwýõ atom ne imã mũm kwýõ atom”, ane. Nãm ã memã anen kam atemã pyka 'õmã tẽ. Ne kam kam wãnh ar ba. Ar ban kam kã'ã ngrã: ne. ¹⁰ Nhyam arým pidjõja tuk ne kumex. Nhyam kam õ pidjõ djwýnhja arým 'ã mytyrwý jakren kam 'yr õ ãpẽn jano. Kute memã arẽnh nhyam me kute kum pidjõ kwýõ atom ne kute kõt anor kadjy ne 'yr ano. Nhyam kam 'yr tẽn bõx nhyam kam me kute pidjõo djuw mexja ate kaprẽprẽ:k ne. Nhyam mã akubyn 'yr ýkam tẽn bõx.

¹¹ Nhyam ajte õ pidjõ djwýnhja pãnh 'yr me'õjadjwý jano nhyam 'yr tẽn bõx nhyam me ajte tãm ne, kaprẽprẽk ne prĩne o ajkẽn kum pijãm jadjãr mex ne ano nhyam akubyn 'yr ýkam tẽn bõx.

¹² Nhyam ajte ò pidjò djwýnh 'yr ajte ò àpènh 'ò jano nhyam 'yr tèn bôx. Adjwýnhdjwý ne me prýne o ajkèn bñn punun bôm kumè nhyam 'yr tèn bôx.

¹³ Nhyam kam ò pidjò djwýnhja amim, "Ije, mã gédja ba nè? Mýj gédja ba on? Jakam dja ba 'yr ikra jano, ikra djwýnh imã abéja dja ba 'yr ano gé gop me mar jabej." Nãm ã amim anen kam me'yr kra djwýnhja jano nhyam me'yr tèn bôx.

¹⁴ Nhyam kam me kute puro djuw mex djwýnhja kra pumün kam abenmã 'ã karò ne abenmã, "Be, kra ne wã. Ajrà, gu me on kubì. Tãwã dja bãm kum mýjja kunì ngã, ò nèkrèx kunì kanga ane. Gu me on tãwã bñn kam amim ò nèkrèx, ò mýjja, ò pidjòja kunìo aminhò", ane. ¹⁵ Ne kam pidjòkò kurüm bôm kumèn kubì. Bir be, mã gédja ò pidjò djwýnhja kute me ja omã? ¹⁶ Bir be, dja ò pidjò djwýnhja me'yr tèn bôx ne me imex ne kam ò pidjòkòja atemã me ja'omã kungã, ane.

Nhyam me kute maro ku'êja kuman kam kum,

—Kati, gora gè ã o anhýr kèt, ane.

¹⁷ Nhyam kam Jeju arek mekam no tyn djan kam memã,

—Mrãmri, ane. Mýj'ã ne Metündjwýnh pi'òk no'òkkam memã ja jakre?

"E kum kèn ja ne me kute kikreo ãm djwýnhja kute kikremã armã te omün kam bôm kumè.

Kèn ja ne kute kikremã o kajpar, kum o kajpar týxi", ane.

Mýj'ã ne Metündjwýnh kabèn ja, nèn? ane. ¹⁸ È, kèn ja gédja ga me ajò 'ã tým ne prýne 'ã amikrakrak ne. Nhyam bep ta gédja me ajò nhiby tým ne prýne angãn prýne pyka mẽ ajo amrà, ane. Nãm ã Jeju kute prýne kurè djwýnh nhimexmã ã amijã kèn jakreo ane.

¹⁹ Nhyam kam Mòjdjè kukràdjã mar djwýnhmè me kadjy Metündjwýnh mar djwýnh nhò bènjadjwýr te kute memã 'ã ujarènho ãmri kute o tým nhyam me kute bñnmã te 'ã amijakre. Jeju kute puro djuw mex djwýnh'ã me akrekam. Nhyam me kuman kam kam ngrýk ne. Ne te kute o tým nhyam me kute bñnmã, ne kum me uma ne, kum me krãptítija pyma ne.

Me kute Xedjamã pi'òk kaprì nhòrmã.

Mat 22.15; Mak 12.13; Rò 12.1

²⁰ Nãm te me kute Jeju bñnmã o anen kam amim amã, kute kabèn 'ò kupa'ã arènh nhyam me kute on o tým ne bñnmã ne me amim amã.

Kam ne me Jeju'yr ar kwý jano. Ar kute amijo kabèn mex ne kute amijo Jeju kabèn mar prãm ne kute mýjja jabej kujjèr kadjy ne me Jeju'yr ar ano. Ar kute pa 'amýnh ne kute o tèm ne me bajtem nhò bènjadjwýrjamã arènh nhyam kute bñnmã ne ar ã o ane.

²¹ Ar ja, ar 'èx ne kute amijo Jeju kabèn mar prãmja ne ar kum,

—Bènjadjwýr, nã gãm katàt me imã mýjja jarènh mexkumrèx ne, ne katàt adjujarènho dja. Djã nã gãm te me mýja pymaje ne me mýjamã akabèn mex jarè? Kati, nã gãm katàt me imã arènh aben pyrãk ne, me imã Metündjwýnh kukràdjã'ã adjujarènh mexkumrèxo dja. Bar arým kuma. ²² È, djãm Metündjwýnh kukràdjãkòt ne gu me baje bènjadjwýr Xedjamã pi'òk kaprì nhòrmã? Nàr kon. Goja on ar imã arè, ane.

²³ Bènjadjwýrbè Xedja ne me kunimã nhý ne mebè idjaero aminhò ne pi'òk kaprì'ã ar me 'wýro ba. Me kute kum òr nhyam kute we me utãmã. Ja jabej ne we ar amijo kabèn mex ne Jeju kukij. Kute "Kati, kwãrik wãnh kubajtemmã pi'òk kaprì nhòr kèt," anhýr nhyam Xedja nhò krãkamngònhre kute o týmã,

nàr kon kute, “Nà, kum angã,” anhÿr nhyr me ja kute o tÿmmã, ne ar kukij ne kum,

—Djãm mrãmri ne gu me baje bënjadwÿr Xedjamã pi'ók kaprÿ nhõrmã, nàr kon? ane.

Nhyr bep kati, Jeju ne tu ar omÿ, ar kadjwÿnhbé tu ar omÿn kam arkum,

²⁴—Goja amrë ngõnhponho pi'ók kaprÿwão tã ba omÿ, ane.

Nhyr kam ar kum o tãn kungã. Nhyr kam arkum kubë ne arkum,

—Mÿj me'õ ne 'ã karõja? Ne mÿj me'õ ne 'ã idji jëtja?

Nhyr ar kum,

—E kum bep Xedja karõ, ane.

²⁵ Nhyr kam arkum,

—Bir be, õ pi'ók kaprÿ. Dja gar kum angã nhyr bep Metÿndjwÿnh nhõ mÿjjabit dja gar Metÿndjwÿnhmã angã, ane.

²⁶ Nãm prÿne arkum arënh mexkumrëx nhyr kam ar abenmã,

—Ije tô mã ne gwaj baje omã? Djãm nopnu: got kute mÿjja'õ kupa'ã arënh gwaj baje ajmã omã, ane. Nãm ar te me ipõkri Jejumã nõ, kute kabën'õ jarënh nhyr ar kute o tÿmmã te me ipõkri kum nõ nhyr mrãmri kabën kõt arë. Nhyr kam ar tu anihkrë, pijãm djãje anihkrë.

Me tyk ne akubyn tÿn jabej me Jeju kukij.

Mat 22.23; Mak 12.18; Tex k 4.16

²⁷ Nhyr pãnh me ja 'ÿr bõx. Mekbé xadjudjêu ne me kwÿ 'ÿr bõx. Nãm we me,

—Kati, me tyk ne akubyn tÿn kêt, ane. Nãm tu me tykkumrëx ne, ane. Me ja kwÿ ne me 'ÿr bõx ne kute mÿjja jabej kukjërãm 'ëx ne kum,

²⁸ —Bënjadwÿr, we Mõjdjê ne me bamã me badjupãnh'ã karõ ne 'ã pi'ók no'ók ne. Me'õ prõ'ÿr mõi ne kra kêt ne tyk nhyr atãri kamy'õ pãnh 'ÿr mõi ne kute kum kra djirmã arë, ane. Kamy kumrëx 'ÿr mõi tyk nhyr kam kamy pãnh 'ÿr mõi kute kum kra djir nhyr kam kra kutewaja we kute bãm kamy kumrëx tykja nhõ mÿjjao aminhõmã. Nhyr bep atãri ja ne kute we bãm tÿn nhõ mÿjja jao aminhõmã. Nãm ã we Mõjdjê 'ã me bamã karõo ane.

²⁹ Be, kamybë 7 ne axikõt apõx. Nhyr kutewaja prõ'ÿr mõi. Prõ'ÿr mõi kra kêt ne ty. ³⁰ Nhyr atãrija pãnh 'ÿr mõi kam ajte ty. ³¹ Nhyr pãnh atãrija 'ÿr mõi kam kra kêt rã'ã ajte ty. Be, nãm ar ã o anhÿro tãm tãmtã: nhyr arÿm kutapureja aro ino ren 'ÿr mõi adjwÿnhdjwÿ ty, kra kêt ne ty. ³² Nhyr arÿm ar prõja arkõt ty, kra kêt rã'ã ty.

³³ Be, nija, mã gëdja me akubyn tÿnkam ar on? Nhyr ne kute o kubajtem ne kute o prõ kêt dja 'ÿr mõi? Ar kunÿ ne ar axikõt 'ÿr ban ty, ane. Nãm ã mebé xadjudjêu Jejumã anhÿro dja.

³⁴ Nhyr kam memã,

—Ë, pyka jabë me ar bari ne me prõ'ÿr ba nhyr me nire mjên. ³⁵ Nhyr bep me akubyn tÿnkam gëdja me abenwÿr ba kêtumrëx ne. Metÿndjwÿnh kute me'ã mex nhõr nhyr me tyk nhijukri akubyn tÿn me tãm gëdja me abenwÿr ba kêtumrëx ne. Me my prõ'ÿr ba kêt nhyr me nire mjên kêt. ³⁶ Nãm me akubyn tyk prãm kêtumrëx ne abenwÿr ba kêt ne. Kam ne me kute kadjy mrãnh djwÿnh pyràk. Ne arÿm akubyn tÿnkam dja me kubë Metÿndjwÿnh krakumrëx ne tu tÿn ne ajte tyk kêt.

³⁷ Mõjdjêdjwÿ ne me tyk ne akubyn tÿnja memã o amirÿt ne. Ga me akaõk pòk ne tu mex ne ãm'ã ujarënhkam kute,

“Ibë Abraãomë Idjakmë Djako ar õ Metÿndjwÿnh”, anhÿrja pumÿ.

Bĕnjadjwÿr'ã, Metĭndjwÿnh'ã ne ã ane. ³⁸ Bir be, ar tyk tÿmja Metĭndjwÿnhmã tĭn ne ar ba nĭj pumÿ. Djã Metĭndjwÿnhbĕ me tyk nhõ Metĭndjwÿnh? Kati, Metĭndjwÿnh ne me tĭn nhõ Metĭndjwÿnh. Me tyk kunĭ ne me kum tĭn. Me tykkumrĕx kĕt. Metĭndjwÿnh ne akubyn meo tĭn. Kam ne ba me amã, “Metĭndjwÿnh ne kubĕ me tĭn nhõ Metĭndjwÿnh”, ane.

³⁹ Nhyam kam Mõjdĕ kukràdjã mar djwÿnh kwÿ ne kum,

—Be, bĕnjadjwÿr, nã gãm me wãmã arĕnh mexkumrĕx ne, ane.

Mõjdĕ kukràdjã mar djwÿnh ne me kum mebĕ xadjudjĕu kĭnh kĕt nhyam Jeju kabĕno me jao apa nhyam me arÿm anhikrĕ. Nhyam kam Mõjdĕ kukràdjã mar djwÿnh arÿm kõt omÿn kĭnhkumrĕx. ⁴⁰ Nhyam kam me kunĭ arÿm kum Jeju pyman mÿjja'õ jabej kukjĕr kĕt ne arÿm tu anhikrĕ.

Kritubĕ mÿj me'õ tãmdjwÿ jabej me kukij.

Mat 22.41; Mak 12.35

⁴¹⁻⁴² Nhyam kam Jeju amipãnh me kukij. Kute memã amijã ujarĕnh nhyam me kute mar ne kute kõt kum kator kadjy. Amrĕbĕ ne Metĭndjwÿnh memã Bĕnjadjwÿrbĕ kumkati jarĕ, kute memã anormã. Ne kam memã Bĕnjadjwÿrbĕ kumkati jarĕn arĕn arĕn arÿm memã ano. Metĭndjwÿnh ta ne memã Jeju jano, nhyam kute memã amijarĕnho ãm nhyam me kute kum katormã, me kute kubĕ Bĕnjadjwÿrbĕ kumkati kõt kum kator kadjy ne memã,

—Nãm we me Bĕnjadjwÿrbĕ kumkati dja kubĕ Dawi tãmdjwÿ'õ, ane. Metĭndjwÿnh kute me bamã anorja dja kubĕ Dawi tãmdjwÿ. Mÿkam ne me kum Dawi tãmdjwÿ ane? Be, djãm Kritubĕ ne Dawi tãmdjwÿbit? Kati, kubĕ ne Dawi nhõ Bĕnjadjwÿrdjwÿ, ane. Dawi ta ne o õ Bĕnjadjwÿr ne me ngrer'ã pi'ok no'õkkam ajte ta, Dawi ta ne,

“Inhõ Bĕnjadjwÿrmã ne Bĕnjadjwÿr djwÿnh kabĕn ne kum, ‘Amrĕ idjubõk'ãnh nhÿ, Abĕnjadjwÿr raxkam idjubõk'ãnh nhÿ.

⁴³ Ikutĕ nhÿ ba 'ÿr amrĕ awÿr akurĕ djwÿnh mõ ga kwÿo apardjan kwÿ nhimex', ane. Nãm ã Metĭndjwÿnh inhõ Bĕnjadjwÿrmã arĕnho ane”, ane.

⁴⁴ Bir be, ga Dawi kute kum “Abĕnjadjwÿr rax” anhÿrja pumÿ. Mÿkam ne me Dawi tãmdjwÿ kajgo jarĕ? Djã nãm o tãmdjwÿ kajgo? Kati, Dawi ta ne kute o õ Bĕnjadjwÿr rax, ane. Nãm ã Jeju memã amijarĕnho anen o me unĕ nhyam me kute ajte kukjĕr kĕtkumrĕx.

⁴⁵ Nhyam me itepato Jeju kabĕn maro kumex. Nhyam kam Jeju me ipõkri kõt ba djwÿnhmã,

⁴⁶ —Gora ar aminĕje me omÿ, ane. Aminĕje Mõjdĕ kukràdjã mar djwÿnhwã pumÿ, ane. Me wã ne me kute amibĕn kadjy kute kubĕkã jabjĕti jangjĕnh ne 'ã ba prãmkumrĕx. Nhyam me ajte me krãptĭ nhipõkri kute me mexo ãmran kute memã rÿnh jarĕnh ne kute memã, “Bĕnjadjwÿr, djãm ga, djãm ga”, anhÿr jabit ne me kum kĭnh. Ne mebĕ idjaer bikprõnh djãkam kute abeno krĭ djãkam kute amijo rÿnh ne kute mebĕ me rÿnh krĭ djã pytãr prãmkumrĕx. Ne kam ajte me krãptĭ kute abeno bikprõnh ne ãkuro krĭ katã kute mebĕ me rÿnh krĭ djã pytãr prãmkumrĕx, ne kute mÿjja rÿnh, mÿjja mexbit kur prãmkumrĕx.

⁴⁷ Nãm ã me amijo rÿnho bao anen kam ate ajte me 'uwtĭ krão apan mebĕ mÿjja kunĭo akĭ ne kam ajte ajkwaobit Metĭndjwÿnhmã kabĕn rÿnh ne, ne kum kabĕn jabjĕo ku'ĕ. Nãm me 'ĕx ne amijo mex ne kum kabĕn ne. Bep kati, me axwekumrĕx. Kam gĕdja Metĭndjwÿnh me kurãm memã pãnh rax jarĕn prĭne me kurãm meo ajkĕ. Kam ne ba ar amã, “Gora ar aminĕje me wã pumÿ”, ane. Nãm ã Jeju kõt ba djwÿnhmã me kute amijo mex, amijo rÿnh ne kute amijaxweo bipdjurja'ã ã arkum karõo ane.

21

Me'õ 'uwtĩ kute õ pi'ók kaprĩ nhõr.

Mak 12.41

¹ Metĩndjwýnh nhõ kikretikam ýr rá'ákam ne ä arkum anhyro nhý, arkum 'ã ujarēho nhýn 'ã ujarēnh pan kam ibõn nhýn kãjmã krãn arým ari ar me omũ. Nhy m me õ nèkrēx krãptĩ, õ pi'ók kaprĩ krãptĩja Metĩndjwýnhmã me kute pi'ók kaprĩ nhõr djákam kum pi'ók kaprĩ rēho kumex, aben nhitepã kum kam rēho kumex. ² Nhy m kam me'õ nija, me'õ ni 'uwtĩ kubē mjēn tyk nhy m õ mýjja kětja ngõnhponhreo pi'ók kaprĩ byn o tēn kam kum kumē. Amãnhkrutkam pãnh ngrire ne amē kubyn o tēn kam kumē. ³ Nhy m Jeju arek omũnho nhýn kam arkum,

—Ba ar amã arē, me'õ 'uwtĩ ja ne õ mýjja kēt, ne tu me kurãm õ pi'ók kaprĩ raxo tēn Metĩndjwýnhmã kungã. Me kunĩ kurãm pi'ók kaprĩ raxo tēn kum kungã. ⁴ Me ja ne me õ pi'ók kaprĩ kumex ne kam 'ã kãtãm ne kumex. Ne kam 'ã kãtãmja Metĩndjwýnhmã kungã. Nhy m bep me'õ nija ne õ pi'ók kaprĩ kētē, pi'ók kaprĩ ngrire ne tu kum kunĩ ngã. O kute amikadja mýjja byr ne krēn ne tĩn kadja Metĩndjwýnhmã kunĩ ngã. Kum 'õ nõr kētē. Kam ne ba ar amã, “Nãm me kurãm pi'ók kaprĩ rax ne kum kungã. Mrãmri ne ba ar amã arē”, ane.

Akubyn bõx djã kukãm mýjja apõx tē.

Mat 24.1; Mak 13.1; Xim k 4.1; A Xim 3.1

⁵ Nhy m ar kwý abenmã Metĩndjwýnh nhõ kikretija jarēho mõ. Ne abenmã, —Kēn ja ne mexkumrēx. Nhy m me o kikre nhy m kĩnhkumrēx. Ja ne kikre jao kĩnh ne. Ę, nhy m me kwý kute Metĩndjwýnh nhõ kikretio kĩnh kadja kute apýnh mýjja aben kadja õrkam kute o kikre ja kĩnhkumrēxja pumũ, ane.

⁶ Nhy m kam arkum,

—Bir be, ar omũ. Ar aje omũnhwã gēdja õ akati, o bikēnh djã nhõ akati 'ýr bõx nhy m me kurē djwýnh prĩne kikreti ngrã. Djã me kēn aben nhiby ikwã kunĩ nhikõ rē. Nhy m kam kēn'õ aben nhiby nõr kētkumrēx, ane.

⁷ Nhy m ar kum,

—Bēnjadjwýr, nhýnh amex 'õkam djã me kurē djwýnh o ane? Mýj gēdja kukãm apõx bar omũn kam kõt õ akatimã ikaton õ akati ma? ane.

⁸ Nhy m kam arkum,

—Ar amijã ano tỳx, gē me'õ ar amã 'ēx ne ar anoo biknor ne Metĩndjwýnhbē ar ajo akēx kēt. Be, me krãptĩ djã ĩ aben totokmã me'ýr bõx ne arým amijo 'ēx. Amijo 'ēx ne arým amijã imē. Amijã imēn arým memã, “Me anhõ Bēnjadjwýrbē kumkati kadja ne Metĩndjwýnh ijano ba tēn bõx. Ba ibē Kritu”, ane.

Ne kam ajte,

—Ota arým akubyn bõx djã nhõ akati kato, ane. Kwãrĩk wãnh gar me wã kabēn mar ne mã mekõt abikamēnh ne ar mekõt aba kēt. Djã gar tu ate akrã.

⁹ Gēdja me abeno kurē djwýnh ne abenwýr prõt ne aben nhimexo ba gar omũn kõt ama. Nhy m ajte me kwý ta õ pykakam õ bēnjadjwýro kurē djwýnh ne ta ajte jãm abeno kukan aben paro ba. Djã gar mýjja ja man atĩn prãm kēt ne amã uma kēt. Ja kumrēx gēdja me ä o anhyro tē. Kraxje kute inomã mēnh kēt, kute 'ýr o tēm rá'ã, ane.

¹⁰ Nãm ä Jeju arkum 'ã karõo anen kam ajte arkum,

—Nã, apýnh me ba djãri gēdja me abenwýr prõt ne aben nhimexo ba. Nhy m apýnh pyka abenã rõrõk djãri djã me abeno kurē djwýnh ne aben nhimexo ba.

¹¹ Apýnh pyka djãri gēdja kam pyka tertē:t ne, tertē rax ne. Nhy m prãmdjwý

me kwý nhimex. Nhy m apýnh me kanê djâri me kwý nhimex ne. Nhy m ýjja rûnh, ýjja pymadwjý kâjkwa kurûm apô:x ne kumex.

¹² Nhy m bep mýjja ja apôx kêtri gêdja me ar ajo rôrok ne prîne ar ajo ajkê. Ne me bikprônĥ djâ'ýr ar apa 'amýn ar ajo môn me bēnjadwjýrmâ ar ajo 'êx ne ar ajaxweo ar apytân mebê iĥ djâkam ar arê. Ar amâ ijabê ne amâ ikânĥkôt gêdja me me bēnjadwjýr'ýr ar apa 'amýn ar ajo mrâ. Me bēnjadwjýr krymê me bēnjadwjýr rûnh'ýr ar ajo mrâ. ¹³ Kam, kamâ gêdja gar memâ ikurâdjâ ny'â ajarê gê me kuma. ¹⁴ Kam gêdja gar adjumar punu kêt ne amim, "Mý ikabēn gêdja me amiwýr ijo tē ba arê"? anĥýr kêt. Ne, "Mâ dja ba gêt memâ amijâ idjâprârmâ ikabēn ja on"? anĥýr kêt. Kwârĥ wânĥ gar â amim anĥýr kêt, anĥýr djwýnhrâm â amim anĥýr kêt.

¹⁵ Bep kati, ba gêdja ba ar ajamakmâ ikabēn wadjâ. Ba gêdja ba ar amâ ikabēn jarê gar kam ikabēn ja tām memâ arê nhy m kam ar akurê djwýnh te ar amâ âm týx ne kute kabēn'ô mar ne kute bēno ar ajapanĥmân tu anĥikrê. ¹⁶ E kum â, ar abâmmê, ar anâ, ar akamy, ar anĥôbikwaja tām gêdja me ar akurê djwýnh'ýr ar apa 'amýn ar ajo mrâ nhy m me ar akwý pa. ¹⁷ Ikôt ar abikamēnhkam dja me kunĥ kum ar akurê ne.

¹⁸ Nhy m bep Metĥndjwýnh ta gêdja prîne ar ajo djuw mex ne ar apumûnh 'âno dja. Djâm kum ar apumûnh kangamâ got? Kati, gêdjâm prîne ar apumûnh 'âno dja. ¹⁹ Gora ar memâ adjâm týx. Dja gar adjâm týx ne 'âno djan arým tu atĥnkumrêx.

²⁰ Gêdja krâkamngônĥ Djeruxarēmâ ipôk mō ne 'â aben krâkâ proo mō gar kam omûn arým kôt ama. Mrâmri ne arým ô akati tēpo tē, Djeruxarêo bikēnh djâ nhô akati tēpo tē, me kute me amôr djâ ngrânĥ ne kute prîne kapônĥmâ ne arým tēpo mō. ²¹ Kam gêdja Djeruxarê bu'â pyka ja nhidjibê Djudêjakam me ja amijâ maje krânĥ'ýr prôt ne. Nhy m bep krĥbê me ja gêdja me amikrâ kêt mex ne amijâ maje kurûm kato. Nhy m purkam me jamê, bâkam me jamê gêdja me ajte akubyn ũrkwâmâ môr kêt. Dja me tu âm kamâ ajmâ, apýnh krânĥ'ýr ba. Akubyn krĥmâ mōr ne bôx ne ajte akubyn prôt kêt. Tu âm kamâ amû prôt ne.

²² Be, akati kaprĥ ne ja. Akati kĥnh kêt:tkumrêx ne ja. Mrâmri gêdja Metĥndjwýnh me axwekam ngryk ne me axwe pânĥ prĥ:ne meo ajkê. Anĥýr djwýnhrâm ne Metĥndjwýnh pi'ôk no'ôkkam ja kunĥ'â ajarê. Dja ô akati 'ýr bôx, anĥýr djwýnhrâm Metĥndjwýnh kute pi'ôk no'ôkkam arēnh jakôt dja 'ýr bôx ne kam kôt â o anĥýro tē.

²³⁻²⁴ Be, akati ja dja kaprĥ ra:x ne. Watĥre me nire tujarô, watĥre me nire kute kra karâre jamýnhja. Mâ gêdja me ja krâkamngônĥ pymaje prôtja on? Metĥndjwýnh gêdja pyka jakam me jakam ngry:k ne. Ne prîne kam meo ajkê, me axwekam. Metĥndjwýnh ta gêdja pyka ja'ýr me kurê djwýnh jano nhy m me me'ýr bôx ne Djeruxarēmâ ipôk ne kam prîne me imexo mō. Kâxdjwa kajgoo me kwý nhimex ne kam amipardja'â me kwý pa 'amýn kam apýnh me bajtem nhô pykakôt me kungrâ. Krâkamngônĥre bajtem ja gêdja prîne Djeruxarêo ajkê, prîne o ajkēn kungrân jâm o mrân kurēn kam arým mýrbê kam ajkarê. Kam bikarêr râ'â: nhy m arým me kute meo bikēnh djâ nhô akati apêx. Arým me bajtem nhô akatija apêx nhy m arým me mâ mō.

²⁵ Nhy m kâjkwakam mýjja pumûnh kêt kwý rax dja apôx. Mytmê mytywýmê kanĥêtirekam gêdja mýjja apôx ne kumex. Nhy m pykabêdjwý ngô rax dja tām ne aben pumjuw ne mûja bê abenâ ajkapĥ ne kam rârâ:ko nō. Dja me apýnh ô pyka djâri omûn kam abenmâ,

—Mÿj got ja? Mÿkam? anen kam umar punure. Te kute mÿjja'õ marmãn mÿjja'õ mar kêt-kumrêx ne kam axwe umarre. ²⁶ Ne kam terteto kumex. Mÿjja pyma kator ne kute pñine pykao bikamÿr ne kute pñine meo bikênh pymaje ne me terteto kumex. Nãm me amijã ja kamnhix ne kam tñn prã:m ne. Te tñn prãme ne kam terteto kumex. Djãm mÿjja pyma ngri: ne apõxmã got me umaje tertet kêt ne. Kãjkwakam apÿnh mÿjja tÿ:x dja amingrêk ne.

²⁷ Kam gêdja ba me'ÿr bõx nhym kam me kunĩ ipumũ. Ije amijo inhĩ dja ba imextire ne itÿxkumrêx ne ipyma:kumrêx ne. Kam dja ba kãjkwakam kakrã kõt bõx nhym me kunĩ: arÿm ibõxkõt ipumũ. ²⁸ Kukãm ne mÿjja apõxja. Bir be, gêdja mÿjja ja arÿm apõxmo krax ga kam ar amikam atÿx. Amikam atÿx ne akĩnh ne. Arÿm ije ar apytãrmã me awÿr ibõx 'ÿr, ane.

²⁹ Ne kam ajte arkum atemã mÿjja 'õ'ã ujarênh jakreo tẽn arkum,

—Gop ar pidjõbê pigêremê rãmtãxtemê pĩ kunĩ ma. ³⁰ Amex kutã gêdja 'õ ingrã gar kam arÿm amexmã kamnhix nhym kam arÿm amex ne.

³¹ Bir be, gêdja ba ije ar amã mÿjja jarênhja ã apõx mõr ane gar kam arÿm ijabej rĩt ne ijabej ajkam ama. Akubyn ibõx ne me kadjy ibênjadjwÿr rax ne ipymao ije me utãr ne ar meo ibamã arÿm 'ÿr. 'ÿr dja mÿjja apõx tẽ. Amex kutã gêdja pi'õ ingrã, nhym bep ibõx kutã gêdja mÿjja pymatija apõx mõ.

³² Nã, mrãmri ne ba ar amã kõt arê. Ar anhõ krõkam me kamingrãny ja gêdja me tyk par kêtir mÿjja ja kunĩ apõx. Mrãmri ne ba ar amã arê. ³³ Ikabênh kajgo kêt-kumrêx. Gêdja pykamê kãjkwã ã apêx nhym bep ba ikabênh gêdja 'õ biknor kêt-kumrêx. Mrãmri gêdja ba ije mÿjja jarênh ja kunĩ apõx nhym me omũ.

³⁴ Gora ar ikam amakbê amijã ano tÿx ne amijãno dja. Gar mrãmri akukràdjã mexbito atêm rã'ã. Kwãrĩk wãnh gar kadjwati kangõkõtbit* ar aban o akõm nhym kute bõm ar ano rênh ne pñine kute ar ano kamrêkwã wãm nõ. Ne kõt arĩk ar abawã gêdja wãm nõ. Kwãrĩk wãnh gar pyka jabêbit adjumar punukõtbit ajamak bèn ne o aba kêt. Dja gar ã ar anhÿr aba ba kam ar ajaêrbê bõx gar kam ajmã imã amijarênh on? ³⁵ Kute mrãmri ne me mrymã krĩn kute aêrbê parja pyrãk. Be, dja ba ã anen ar ajaêrbê bõx, pyka kunĩkõt dja ba ã ar ajaêrbê ibõxo ane, ar akunĩ jaêrbê ibõxo ane.

³⁶ Kukãm dja ã mÿjja kunĩ apõx tẽ. Kadjy ne ba ar amã, “Gop ar arek ijabej ajkam aman amijãno dja. Mã amijãno djan arek Metĩndjwÿnhmã amijo adjã'wÿr rã'ã gê ar ajo tÿx. Gar atÿx ne mÿjja punu apõxkam ijãno djan ikanga kêt. Ne akubyn ibõxkam amikam apijãm kêt ne ikabem aku'ê. Ba ije amijo inhĩ ne me awÿr ibõxja ikabem amikam apijãm kêt ne aku'ê.” Nãm ã Jeju arkum bõx djã nhõ akatimê kukãm mÿjja apõx djã nhõ akatimê arkum arênhõ ane.

³⁷⁻³⁸ Ne kam akati kunĩkõt memã Metĩndjwÿnh kukràdjã'ã ujarênh tẽ. Metĩndjwÿnh nhõ kikretikam memã 'ã ujarênh tẽ. Nhym amykry nhym kam krãnhbê Oriwêre'ÿr tẽn kam ikwã. Nhym akati nhym ajte akubyn Metĩndjwÿnh nhõ kikreti'ÿr tẽn kam ajte memã 'ã ujarênhõ dja. Nhym me kryrãm 'ÿr ban bõx ne ujarênh ma nhym amykry nhym me mã ba. Nãm ã akati kunĩkõt ã o anhÿro tẽ.

22

*Me kute Jeju bñn kadjy o aben maro ÿr.
Mat 26.14; Mak 14.10*

* **21:34** Mÿjja me kute o kõm ne kõt bibãnh kunija, kadjwati kangõmê uba kangõmê, mÿjja kangõ kunĩ ne me kum kadjwati kangõ jarê.

¹ Arým ne Metĩndjwýnh nhõ akati, amrêbê Metĩndjwýnh me irõbê mrãnh nhyh me mã kõt kute mar nhõ akati arým o rãm ne ja o mõ. Kam ne me djwýponhreibit ku.

² Nhyh kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmê Môjdjê kukrãdjã mar djwýnhmê ne me abenmã Jeju'ã karõo mõ. Mete bĩnmã ne me abenmã 'ã karõo mõ. Ne kam me kum me kãtãmja pyma ne. Me kãtãm ja ne me kunĩ kum Jeju Kĩnhĩ. Nhyh bep me ja, me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmê Môjdjê kukrãdjã mar djwýnhmê ne me kum kurê ne kam kute bĩnmã abenmã 'ã karõo mõn kam kum me kãtãmja pyma ne.

³ Nhyh kam Xatanaj Djudamã wadjã. Jeju kõt ba djwýnhbê 12'õ ne Djuda. Idji 'õ ne Ikadjı. Kumã ne Xatanaj wadjã. ⁴ Arým Djudamã wadjã nhyh kam arým mã me'yr tẽ. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmê Metĩndjwýnh nhõ kikretikam krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwýrmê me'yr tẽ. Me'yr tẽn bõx nhyh me abenmã 'ã àpnẽnho nhỹ. Nhyh kam me kum,
–Ije ba gop on me amã Jeju kanga ga me abĩn amã kurê kêt, ane.

⁵ Nhyh kam arým me kĩnhkumrêx. Kĩnhkumrêx ne kam kum,
–Mexkumrêx. Gêdja bar kam pãnh amã pi'õk kaprĩre ngã, ane.

⁶ Nhyh kam “Ã” ane. Nhyh kam me arým kum pi'õk kaprĩre ngã nhyh kam amim kubyn kam ate kato. Katon kam arým Jeju'ã amim karõo tẽ. Me 'ã bikprõnh kêtı, me no prãrı ne kute me kum kangamã amã.

Me kute Jeju bĩn kêtı kõt ba djwýnhmê ro'ã õ kwý krẽn mex.

Mat 26.17; Mak 14.12

⁷ Nhyh kam mebê idjaer kukrãdjãkõt mete djwýponhbit kur nhõ akati arým kato. Kam ne me apýnh ũrkwãkam Metĩndjwýnhmã mrykĩ'ãtomti pan kubõn kuku. Amrêbê Metĩndjwýnh me irõbê mrãnh nhõ akati me kute kõt mar kadjy ne me ã o ane. ⁸ Kam ne Jeju kõt ba djwýnh jano. Nãm Pedrumê Djuão ar anon arkum,

–Ar tẽn ar ikutêp mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyrewã bĩn aga. Bar wãm bõx gwaj kukrê. Gwaj baje Metĩndjwýnh me irõbê mrãnh nhõ akati mar kadjy mrykĩ'ãtomti krê, ane.

⁹ Nhyh ar kum,
–Nhỹnh gêdja bar ar akutêp mry ga? ane.

¹⁰⁻¹¹ Nhyh kam arkum,

–Ë, ba ar amã arê. Gêdja gar tẽn krĩ'yr bõx nhyh me'õ my ngõo tẽn ar akajpa. Ga kam ar kõt tẽ nhyh ũrkwãmã wadjã. Gar kõt wadjãn kam õ kikre djwýnhjamã kum, “Bẽnjadjwýr ne amã, ‘Nhỹnh kumoka'ê ja ne me bõx ny kadjy, dja ba ikõt ba djwýnhmê ro'ã bõx ne kam inhõ kwý krê? Ar ije Metĩndjwýnh me irõbê mrãnh nhõ akati mar kadjy mrykĩ'ãtomti krê? ane.”

¹² Dja gar ã kum ane nhyh kam ar amã kumoka'ê rax jakre, kýjrũm imõkkam kumoka'ê raxwã jakre, kapõnh pro, arým o mex pro, kam gêdja gar ar ikutêp agan adjı, ane.

¹³ Nhyh kam ar tẽn kam kajpa. Kute arkum arênh kõtõ. Kute arkum arênh kõt ne ar tẽn me'õja pumũn kam kõt tẽn ũrkwãmã wadjãn kam ar kutêp mry ga.

¹⁴ Nhyh Jeju kute kõt ba djwýnhõ mõrja'ã arým apajrũm myt tẽ. Nhyh ar bõx ne kam ro'ã õ kwý krẽn mã arým nhỹ. ¹⁵ Nhỹ nhyh Jeju arkum, kõt ba djwýnhbê 12mã,

–Ba ne ba imã gwaj baro'ã banhõ kwý krẽn prãm kumrêx. Itokry kêtı gwaj baro'ã baje Metĩndjwýnh me irõbê mrãnh nhõ akati mar kadjy mrykĩ'ãtomti

krĕn prāmā. ¹⁶ Ē, ba ar amā arĕ. Ja dja ba krĕn o ino re. Ne kam ajte krĕn kĕt 'iry:n kam Metĭndjwĭnh me kadjy bĕnjadjwĭr ne kute me utār ne kute ar meo bakambit gĕdja ba ajte inhō kwĭ krĕn djā djwĭnhja krĕ, ane.

¹⁷ Ne ngōnhkrākam uba kangōjadjwĭ byn 'ā Metĭndjwĭnhmā ōdjānh jarĕn kam arkum,

—Mĭ, ar jao ikō, aben nHITEPĀ o akōmo mō. ¹⁸ Ba ar amā arĕ, gar ama. Ije pidjō kangōo ikōmo krā'yr ne ja. Metĭndjwĭnh kute amim ō me ja kunĭ pytār ne kute meo bakambit dja ba ajte pidjō kangō nyo ikō.

¹⁹ Ne kam ajte djwĭ ja byn 'ā Metĭndjwĭnhmā ōdjānh jarĕn kam kokijñ apĭnh arkum kungān arkum,

—Ē, inhĭ ne ja. Inhĭ'ā ne ba djwĭ jakren ar amā kokij. Ar akadjy dja ba ty. Dja me pĭte'y'ā inhōn ibĭ. Dja gar akuprōn inhĭ ja'ā djwĭ jakren krĕ. Dja gar krĕn ā imaro anen imar rā'ā ne, ane.

²⁰ Nhyñ ar ō kwĭ krĕn pa nhyñ kam ajte uba kangō byn kam arkum,

—Ikamrō'ā ne ba pidjōbĕ uba kangō jakre. Dja me ibĭ nhyñ kam ityk jakōt dja ikamrō ā me akadjy prōt ne bixabjĕr ane. Ikamrō jakōt gĕdja Metĭndjwĭnh me amā kukrādja ny, kabĕn ny jarĕnh māmđji.

²¹⁻²² Ē, ikuri ŷr ne ō kwĭ krĕno ŷr ja gĕdja ikurĕ djwĭnhmā ikanga. Mrāmri dja me ibĭ. Amrĕbĕ ne Metĭndjwĭnh me kute ibĭn kadjy amim ijā karō. Kute amim ijā karōjakōt gĕdja me ibĭ. Ba ije amijo inhĭ ne me awĭr ibōxja gĕdja me ibĭ. Watĭre kute ikurĕ djwĭnhmā ikanga djwĭnhwā. Ta gĕdja tokry rax ne, ane.

²³ Nām ā Jeju arkum ane nhyñ kam kōt ba djwĭnhja abenmā,

—Ije, mĭj gwaj bajō dja gwaj kurĕ djwĭnhmā kanga? ane. ²⁴ Ne abenkam kangao kumex ne kam adjwĭnhdjwĭ abenbĕ bĕnjadjwĭr pytāro kumex. Ne abenmā,

—Ba gĕdja ba gop ibĕnjadjwĭr raxo ar ajakre, anhĭro kumex.

²⁵ Nhyñ kam Jeju arkum,

—Me bajtemkam ne me bĕnjadjwĭr rūnh kabĕno meo atom ne ar meo ba. Nām we memā, “Idjukaprĭkōt ne ba amim me ajo atom ne amim ar me ajo iba. Me akadjy ne ba ibĕnjadjwĭr rax”, ane. Nām we ā me bajtemkam me bĕnjadjwĭr we ā ane.

²⁶ Bep kati, ar ga dja gar ā anhĭr kĕtkumrĕx ne. Dja gar ajō abenkam arax jabej, djā gām aje me kutapure pyrāk ne me katĕn tĕ. Ne ar ajō amikam aben kadjy abĕnjadjwĭr jabej gĕdja ga tu ar memā adjāpĕnh aba. ²⁷ Nhyñ ne bĕnjadjwĭr raxo kute aben jakrenh? Djām kum ŷr nhyñ kute 'ŷr ōmrōo tĕmja? Nār kon djām kum āpĕnh ne kute kum ōmrō ne o tĕmja? Kum ŷrja. Bep kati, ba ne ba te ibĕnjadjwĭr raxo me bĕnjadjwĭr kunĭ jakren tu amijo ikātām ne ar ar amā idjāpĕnh iba. Dja gar ā ikudjwa ane.

²⁸ Ē, ar ga ne gar amexkumrĕx. Nām me te kum ikurĕn ijo ajkĕ gar mā ijā angrā tĭx ne. ²⁹⁻³⁰ Kam gĕdja ba akati 'ōkam arĭm ar ajā bĕnjadjwĭr rĕ. Ibām ne ijā bĕnjadjwĭr mĕ ba kam badjwĭ amidjō'ā ar ajā bĕnjadjwĭr rĕ. Kam dja gar inhō pyka djwĭnhkam ar akadjy ibĕnjadjwĭr ne ije ar ajo ibakam ikōt anhō kwĭ krĕn kōt ikō. Kam dja gar me bĕnjadjwĭr rūnh krĭ djākam memā akrĭn ar meo aba, apĭnh me kute mekbĕ idjaermā idji jarĕnh djāri kubĕ 12jamā akrĭn ar meo aba, ane.

³¹ Ŷ, Ximāo, Ximāo, ota arĭm Xatanaj ar ajā Ibām ma, kute ar akabimā, mrāmri ar amā ikĭnh ne ijā angrā tĭx ne ar ikōt aba jabej. Kute mrāmri ne me kute bāy 'ykā katĕk ne kute djwĭ kapĭn djākam krĭn kute kapĭn ja pyrāk. Dja ā

Xatanaj kute ar akabimã ã ar ajo ane. ³² Ë, Ximão, ba ne ba arým Ibãmmã ajo a'uw. Ijã angrã tÿx ne mã ikôt abikamënh ne ar ikôt aba kadjy. Dja ga mekôt ikangan kam akubyn aje iwÿr amijo akëxkam gora akamydjwÿo tÿx, ane.

³³ Nhyam kam Pedru kum,

—Kati, Bënjadjwÿr, ba dja ba apymaje iprôt kêtumrëx ne. Gêdja me kute abë ijê jabej akôt ibê ijê. Ne kute abïn o mör jabej akôt ibi, ane.

³⁴ Nhyam kam Jeju kum,

—Kati, ba amã arë, Pedru. Akamãt ja tãmkam ökrëñë'ãnh kãr këttri dja ga amijã maje memã ajëxo dja. Memã aminëje ajëxo adjãmo amãnhkrut ne ikjëkët ne memã, “Kati, ije tãwã pumũnh kët”, ane. Be, dja ga ã memã ijã ane. Ba arým amã arë, ane.

³⁵ Nãm Jeju ã Pedrumã anen kam ajte arkum,

—Ije öbë ar ajanor gar anhÿkam amör ne aje anhö katök'y djã, aparkã 'ö byr ne o amör kët ne ajënh 'ö aje tur ne o amör këtja, djori kam ar anhö mÿjja kët? Ne kam ar anhö kwÿ krën djã kët? ane.

Nhyam ar kum,

—Kati, kam ar inhö mÿjja, kam ar inhö kwÿ krën djã. Me ne me ar imã kungã, ane.

³⁶ Nhyam kam arkum,

—Nhyam bep jakam ne atemã. Jakam dja gar anhö katök'y djãwã jamã ne ajëhdjwÿ'ö tun o mö. Ne anhö kãxdjwa kajgo kët jabej on kadjy amin-hinökãtiwã ngãn pãnh pi'ök kaprï byn amim o 'ö byn ar o mrã. ³⁷ Ba ar amã arë. Arým ne me kute ibïnmã arým ijo rã:m ne jao tẽ. Amrëbë me kute Metïndjwÿnh kabënkam ijã pi'ök no'ökkam kute, “Nãm me o axwen me axwemë ro'ã kubï”, anhÿr ja arým kator 'ÿ:r. Amrëbë me kute ijã pi'ök no'ök ja gêdja mrãmri on kato nhyam me omũ, ane.

³⁸ Nhyam ar kam kum,

—Bënjadjwÿr, omũ, ota ar inhö kãxdjwa kajgo amãnhkrut, ane.

Nhyam kam arkum,

—Ã, aj, anũ, ane.

Pidjökôkam Bãmmã amijarëho ÿr.

Mãt 26.36; Mak 14.32

³⁹ Nãm arkum “Anũ” anen ate kikre kurũm katon krãnhbë Oriwëre'ÿr kôt ba djwÿnhö mö. Kute 'ÿr aro mör tũmja 'ÿr ne ajte aro mö. ⁴⁰ 'ÿr aro mön aro böx ne kam arkum,

—Ar Metïndjwÿnhmã amijo a'wÿ. Gêdja me te ar ajaxwe'ã ar amã apnë, gar mekôt ajaxwe kët. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wÿ, ane.

⁴¹ Arkum anen ate tën ÿro rãm ne nÿ. Nãm kôt ba djwÿnhmã iren tën ÿro rãm ne nÿ ne kônkrão nhÿ. Ne kam arek Bãmmã kabëno nhÿ. ⁴² Ne kum,

—Djũnwã, aje ibë ikaprïja kadjãr jabej on ibë kaba. Aje ibë ikaprï kadjãr nhyam me kute ibïn këtã ne ba amã amijarë. Nãr kon, dja ga mrãmri ibë kadjãr kët jabej ba tu mrãmri itokryio itëm rã'ã. Djãm ba ne ba amimar kôt ar amijo iba? Kati, akabënkôt ne ba amijo iba, ane.

⁴³ Nhyam kam kãjkwa kurũm kadjy mrãnh djwÿnh 'ÿr ruw ne kam o tÿx ne.

⁴⁴ Nhyam kam akubyn Bãmmã amijarëho nhÿ. Kaprï raxkam ne ö djãkam tokry. Tokry raxkam ne arým 'ã ngö pepeko dja. Djãm 'ã ngö? Kati, kamró ne pröto dja, pykakam totoko dja. ⁴⁵ Ne Bãmmã amijarëho nhÿn kam kum amijarënh pan

kàjmã djan kam akubyn kôt ba djwýnh'ýr tẽ. Nhyr kôt ba djwýnh arek ôto kumex. Kaprĩ raxkam arek ôto kumex. ⁴⁶ Nhyr kam arkum,

–Mýkam ne gar arek anhôto akumex? On ar kàjmã djan Metĩndjwýnhmã amijo a'wý. Gẽdja me te ar ajaxwe'ã ar amã apnẽ, gar mekôt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wý, ane.

Me kute Jejuo tým.

Mat 26.47; Mak 14.43; Djur 18.3

⁴⁷ Arkum kabẽno ãm rã'ã nhyr arým me kute pa 'amýnh ne o mõrmã arým 'ýr bõx. Me krãptĩ ne me arým 'ýr bõx. Djuda, Jeju kôt ba djwýnhbẽ 12ja'õ ne 'ýr meo mõ. Ne kam kute o tým ne kute ine kaõrmã 'ýr tẽ. ⁴⁸ Nhyr kam kum,

–Djuda, djãm aje inhine kaõro atẽm pro aje memã ijo atýmã ne ga iwýr tẽ? Nã gãm ajẽx ne ije amijo inhĩ ne me awýr ibõxja ijo anhõbikwan inhine kaõ, ane.

⁴⁹ Nhyr kam Jeju nhõ àpẽnh bu'ã ku'ẽja arým kuma, tu amikam kuman kum,

–Bẽnjadjwýr, djãm ar ije kãxdjwa kajgoo me ja parmã? ane. ⁵⁰ Nhyr ate ar'õ me'õjamã akabẽ, me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax nhõ àpẽnh ja'õmã akabẽn toxy anen arým amak nhikjẽ ta, amak djubók ne kuta. Nãm tu amak toprik ane nhyr wãnh amak tým.

⁵¹ Nhyr kam Jeju,

–Aje, anũ, arek ar dja, ane. Ne kam amak djãm djã kupẽ nhyr arým ajte amak mex ne.

⁵² Nhyr kam me kute pa 'amýnhmã 'ýr mõrjamã, me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ Metĩndjwýnh nhõ kikretikam krãkamngõnhmẽ mebẽngëttemã,

–Ije djãm idjãkĩnhĩ ne ga me aje ibĩnmã iwýr anhõ kômẽ anhõ kãxdjwa kajgomẽ o mõ? ane. ⁵³ Myt kunĩkôt ne ba me akam ar Metĩndjwýnh nhõ kikretikam iba ga me kam kam ijo atým kêt ne. Nã, mrãmri me anhõ akati ne ja. Me ajaxwe rax ne kute akamãt kô tyk pyrãk. Nãm prĩne me bajo ajkamuw. Kam ne ga me aje ipa 'amýnhmã iwýr mõ, ane.

Pedru aminẽje 'ẽx.

Mat 26.69; Mak 14.66; Djur 18.15

⁵⁴ Nãm ã memã ane nhyr kam me pa 'amýn kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax nhõ kikre'ýr o mõ. 'Ýr o mõ nhyr kam Pedru mekôt tẽ, nũjar memã kre rax ne tẽ. ⁵⁵ Nhyr me arým Jejuo mõn o bõx, me kute pa 'amýnhja ne me arým o mõn o bõx ne kam kikre nhipõkri kẽnh ngrire jakam amim kuton kam 'ã ãnhũho kumex. Nhyr kam Pedru mekôt tẽn 'ýr wadjãn kam me ikõ'ã nhỹ. ⁵⁶ Nhyr bẽnjadjwýr nhõ àpẽnh kurererja kuwy põkmã omũ ne kam 'ýr tẽn kam no tyn djan kam memã,

–Tãwãdjwý ne arkôt ba, ane.

⁵⁷ Nhyr kam Pedru aminẽje 'ẽx ne kum,

–Kati, arkati. Ije tãwã pumũnh kêt, ane.

⁵⁸ Nhyr adjynkêt ne me'õ mydjwý 'ýr bõx ne omũn kam kum,

–Gadjwý ne ga abẽ õ àpẽnh'õ, ane.

Nhyr kam kum,

–Kati, arkati. Ibẽ õ àpẽnh kêtẽ, ane.

⁵⁹ Nhyr 'ãtũm nhyr ajte me'õ myjadjwý 'ýr bõx ne 'ã no týt mex ne 'ãno djan memã arẽn memã,

–Mrãmri ne tãwãdjwý arkôt ba. Kubẽ pykabẽ Garrẽja kra'õ, ane.

⁶⁰ Nhyam kam kum,

—Kati, ije akabēnwā mar kêt. Ije akabēnwā mar prām kêt-kumrêx, ane. Ne kam kabēno ʔr rā'ā nhyam 'ā ōkrēnē'ānh kâ. ⁶¹ Nhyam kam Bēnjadjwýr 'ʔr akêx ne omũ. Nām ar aktā aben pumũ. Nhyam kam arým Pedru Bēnjadjwýr kabēn ma. Kute anhyr djwýnhrà m kum kabēn jarēnh ja ne arým kuma. Kute kum,

—Akamàt ja tām kam ōkrēnē'ānh kâr kētri dja ga aminēje ajêxo amānhkrut ne ikjê kêt ne memā, “Kati, ije tawā pumũnh kêt”, anhyr ja ne arým kuma. ⁶² Ne kam katon mu:w. Kaprĩ raxkam ne mýr rax ne.

Krākamngônh kute Jeju 'ā bēno bikēnhō ãm.

Mat 26.67; Mak 14.65

⁶³ Nhyam me kute Jeju pumũno ku'êja kam bēno ajkēn tak ne. ⁶⁴ Nām me no'ā pron kam apýnh tak ne kam kum,

—Aj, goja me'ō kute akurwanhjakôt omũ. Goja tu aman me imā arē, ane.

⁶⁵ Nām me prĩ:ne o ajkê. Nām me aprý:o kumex.

Me rũnh kute Jeju axwe jabej kujêr.

Mat 26.57; Mak 14.55; Dju r 18.12

⁶⁶ Nhyam arým akati nhyam kam mebê idjaer bēngêtmē me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē me kute Mōj djê kukràdjà mar djwýnhmē, me ta ne me aben pydjĩn amiwýr Jeju 'uw. Nhyam kam me me'ýr Jejuo mōn o bōx ne me kabem kudja. ⁶⁷ Me kabem kudja nhyam me kum,

—Goja on me imā amijarē. Djām abê me babê idjaer nhō Bēnjadjwýrbê kumkati, nēn? Goja on me imā amijarē, ane.

Nhyam kam memā,

—Got ba ren me amā amijarē ga ren me amim imar kêt-kumrêx ne. ⁶⁸ Ba ren badjwý me akukij ga ren me imā arēnh kêt ne. ⁶⁹ Nhyam bep jakam gédja ba on Metĩndjwýnh pymati djubók'ānh nhý. Ba ije amijo inhĩ ne ibēnjadjwýr raxkam gédja ba ubók'ānh nhý, ane.

⁷⁰ Nhyam kam me kunĩ kukij ne kum,

—Djām abê Metĩndjwýnh kra? ane.

Nhyam kam memā,

—Āã, kôt ne ga me aje arēnhwā, ane.

⁷¹ Nhyam kam me abenmā,

—Bir be, arým ta kute amijo Metĩndjwýnhja ma. Mýj kadjy dja gu me ajte me'ōdjwý kukij? Kati, ta ne arým amijarē gu me arým kuma, ane.

23

Piratu kute Jeju axwe jabej kujêr.

Mat 27.1; Mak 15.1; Dju r 18.28

¹ Nhyam kam me rũnhja eku:n kàjmā djan mũjar Piratu'ýr o mōn o bōx. ² O bōx ne kam Piratumā Jeju kāmex jarēn kum,

—Ē, tāmja ne axwere. Tawā ne ar me ibê idjaer noo biknoro ba. Ba meo tým ne awýr o mō. Nām we me imā, “Kwārik wānh ga me bēnjadjwýr raxbê Xedja me kunĩmā ʔr djwýnhmā pi'ók kaprĩ nhōr kêt”, ane. Ibê me anhō Bēnjadjwýrbê kumkatikam gédja ba ipymao ar me apytàn me ajo iba, ane. Nām we ā me ino biknoro ane, ane. Nām ā me Jejuo 'êxo ane.

³ Nhyam kam Piratu Jejumā,

—Djām abê mebê idjaer nhō bēnjadjwýr rax? ane.

Nhyam kam kum,

—Āã, kôt ne ga aje arēnhwã, ane.

⁴ Nhyam kam Piratu me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmē me krãptĩmã,

—Nã bãm te kukij. Ajmã kute kêt. Axwe kêtumrēx, ane.

⁵ Nhyam kam me mã kum 'ã apnê. Kum 'ã apnê:n kum,

—Kati, nãm prĩne aben kadjy memã 'êx mō. Nãm Garrêja kurũm tēn Djudējakam bõx ne aben kadjy memã 'êx. Nãm krĩ 'õkam bõx ne aben kadjy memã 'êx. Ne ajte amũ krĩ 'õkam bõx ne aben kadjy memã 'êx. Ne ajte amũ 'õkam bõx ne aben kadjy memã 'êx ne ajte amũ 'õkam bõx ne aben kadjy memã 'êx. Ne jakam arým bõx, ane.

Erodji kute Jeju axwe jabej kukjêr.

⁶ Nhyam Piratu me kabēn ja man kam abej me kukij ne memã,

—Djãm Garrêjakam me kra'õ? ane.

⁷ Nhyam me kum “Āã” ane. Garrêjakam me ja nhõ bēnjadjwýr nhidjibē ne Erodji. Ajbir Djeruxarēkam bõx. Kam ne Piratu Erodji'ýr Jeju jano, Erodji kute Piratu kudjwa Jeju kukjêrmã. Jejubê Garrêja krakam ne kum ano. Nhyam me arým 'ýr o bõx. ⁸ Nhyam Erodji Jeju pumũn kam kĩnhkumrēx ne. Amrēbê ne Jeju'ã ujarēnh man kam te kute tãri omũnh prãme. Nhyam kam me arým 'ýr Jejuo mõn o bõx nhyam kam kĩnhkumrēx ne. Kute kum mýjja pumũnh kêt'õ nhĩpēx nhyam kute omũnhmã ne bit 'ã kamnhĩx ne. ⁹ Ne kam te Jeju kukjêr krãptĩ ne. Nhyam mrãmri bēn kêt mex ne dja.

¹⁰ Nhyam bep me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmē Mõjdjê kukrãdjã mar djwýnhmē ne me Jeju kuri ku'ēn kam mã kum arê. Kum kãtãm jarēnhõ ku'ê. Djã nãm me akrãnmã kum arê? Kati, nãm me tu Erodjimã Jeju jarēnhõ bē: ne. ¹¹ Nhyam kam Erodji õ krãkamngõnhremē ro'ã Jeju japry ne 'ã kēket ne kam kum me bēnjadjwýr kã jadjãn kam akubyn ajte Piratu'ýr ano nhyam me ajte akubyn 'ýr o mõn o bõx.

¹² Nhyam Erodjimē Piratu ar myt tãmkam abeno õbikwa. Jejukôt ne ar abeno õbikwa. Amrēbê ne arkam aben kurê ne kam ajbir arým Jejukôt abeno õbikwa. Piratu kute Erodji'ýr Jeju janorkam ne ar arým abeno õbikwa.

Piratu kute Jeju bĩn kadjy memã kanga.

Mat 27.15; Mak 15.6; Dju r 18.39

¹³ Nhyam me akubyn Piratu'ýr Jejuo mõn o bõx. O bõx nhyam kam Piratu me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmē me kute meo ba djwýnhmē me kãtãmmē meo akprõn kam memã,

¹⁴ —Ē, tãm ne ga me iwýr o mõn o bõx ne kam imã, “Tãmja ne ar me inoo biknoro ba”, ane. Ba kam te kukij, te me anhipõkri kukij, nhyam ajmã kute kêtumrēx. Mexkumrēx. Nã gãm me ajêx ne arĩk kãmex jarê. ¹⁵ Nhyam Erodjidjwý te ikudjwa kukij nhyam mexkumrēx. Ga kute ajte akubyn me bawýr anorja pumũ. Be, mýj kadjy dja ba kubĩ? Ije bĩn prãm kêtê. ¹⁶ Kam dja ba tu kaprêprêk kajgon ano, ane.

¹⁷⁻¹⁹ Nhyam kam me kunĩ axikôt kum 'ã àpnēnhõ kumex. Ne kum,

—Kati, on o tēn abĩn me imã Baraba bõm amē, ane.

Nãm Piratu me kute Metĩndjwýnh me irõbê mrãnh nhõ akati mar kunĩkôt me pýnh ne bõm me rēnhõ tē. Me axwe nhyam kute mebê ijêja ne bõm me rēnhõ tē. Baraba ne axwekumrēx. Nãm me bēnjadjwýr kadjy memã 'êx nhyam me me bēnjadjwýr'ýr prõt ne, nhyam ta adjwýnhdjwý me kwý pa. Tãm ne Piratu kubê ijê. 'Ā ne me ku'uw ne kum,

—On rŭm tãwã o tĕn abĩn pãnh me imã Baraba kaba, ane.

²⁰ NhyM Piratu te kute Jejumã irer prãme. Ne kadjy ajte memã kabĕn ne memã,

—Ba kum inhiren ano, ane.

²¹ NhyM me kãj bê: 'ã kum apnĕn kum,

—On pĩte'y'ã anhô. On pĩte'y'ã anhô, anhÿro kumex.

²² NhyM kam ajte memã,

—Tô mÿkam? Mã ne kute dja ba kubĩ? Djãm axwe? Nã bãm te kukij nhyM axwe kĕtkumrĕx. Kam ne ba ije bĩn prãm kĕtĕ. Dja ba tu kaprĕprĕk kajgon kam akubyn ano, ane. Nãm te memã anen te memã anen kam arÿm ajte te memã ane.

²³ NhyM me mã 'ã kum apnĕ. Nãm me kãj bê kum 'ã àpnĕnho kumex ne kum,

—On pĩte'y'ã anhô, on pĩte'y'ã anhô, ane. Nãm me tÿxo Piratu jakrenh mex ne prĩne kabĕno katy. ²⁴ NhyM kam me umaje “Ã” anen tu memã kanga.

²⁵ NhyM me'õ kute bĕnjadjwÿr kadjy memã 'ĕx ne ta kute me kwÿ parja Piratu kaba. Me kute Piratumã “Me imã Baraba bõm amĕ”, anhÿr ja ne kaban anon kam pãnh memã Jeju kanga, krãkamngõnhre kute Jeju bĩnmã memã kanga. Me kum kurĕkam ne me 'ã Piratumã apnĕ, kute bĩnmã. Nãm me kum 'ã àpnĕnho katyk mex ne. NhyM kam arÿm me kute bĩnmã memã kanga.

Me kute pĩte'y'ã Jeju nhôr.

Mat 27.32; Mak 15.21; Dju r 19.17

²⁶ NhyM kam krãkamngõnhre arÿm o mõ. O mõ nhyM kam me'õja tĕn me kajpa. Me'õ nhidjibĕ Ximão, pykabĕ Xireni kra'õ. Arwã kurŭm ne tĕn me kajpa nhyM me pa 'amÿn ikreikam pĩte'y' djin kam kum,

—Kum amÿ, ane.

NhyM kam kum kumÿn o Jeju katĕn o mõ. ²⁷ NhyM me itepato kôt mõ. NhyM me niredjwÿ kôt mõ. Mõrkôt abej mÿr mõ, kãj bê abej àmra mõ.

²⁸ NhyM Jeju me'ÿr akĕx ne memã,

—Ĕ, àpnĕre ar, Djeruxarĕkam me kra, kwãrik wãnh ga me ijabej amÿr kĕt. Bep me akra jabejbit dja ga me muw, ne ga amijabej muw. ²⁹ Dja ĩ meo bikĕnh djã nhõ akati me awÿr bõx. Dja me awÿr bõx nhyM me abenmã, “ÿ, me nire kra kĕtja ne me mrãmri kĩnhkumrĕx. Ne me kute kra jamÿnh kĕtdjwÿ kĩnhkumrĕx. Ne me kute krao kaõr kĕtdjwÿ kĩnhkumrĕx”, ane. Me jabit dja me mã prõt ne kato.

³⁰ “Ne ajte kamã tokry pymaje krãnhmã,

‘On amrĕ me inhiby arõrõk ne me inhimex’, ane.

Ne kam ajte krãnh kryre jamã,

‘On amrĕ me inhiby arõrõk ne me ijo apdju’, ane.”

³¹ Ga me kute ã pĩ ngo anhÿrja pumũ. Godja arÿm pĩ ngrã nhyM mã dja me ajte on? Ba ne ba ajmã ikute kĕtkumrĕx ne itokry rax ne. NhyM bep mrãmri me axweja, mã dja Metĩndjwÿnh me on, Djeruxarĕkam me ajaxweja on? ane. Nãm ã Jeju mÿjja kute meo bikĕnh djã nhõ akati djwÿnhram ã memã arĕnho anen ta amijaxwe kĕt'ã pĩ ngo jakren me axwe'ã pĩ ngrã jakre.

³² NhyM me amĕ ar kãtãmja Jejukôt aro tĕ, me kute pĩ'ã Jejukôt ar nhôr kadjy. Ar kute mekam ar amikrão baja ne me kute Jejumĕ ro'ã ar parmã aro mõ. ³³ Aro mõn aro bõx. Krãnhbĕ me krã'i'ÿr ne me Jeju aro bõx. Aro bõx ne kam apÿnh pĩte'y'ã ar adjuw. Ne kam ar ikramã kãxirãxo iten ar parjamo iten kam kãjmã krekam ar umjuw. NhyM arÿm ar arij. Jeju õkredjakôt wajĕt

nhym aktâ ar axweja ijên o wajêt. ³⁴ Nhyam kam Jeju me nêje Bâmmâ kabên ne,

–Djünwâ, dja ga tu imar krâtan mekam angyrk kêt. Me kute ibînja dja ga tu mar krâta. Me kute ibînja ne me kute gu bakurâdjâ mar kêtukumrêx, ane.

Nhyam kam me abenmâ kâja ngrâ. Nâm me apÿnh kute kâ jamÿnh kadjy kên kryre rê. Me kute ari kên kryre rênhkôt ne me amijo kubêkâ pytân amÿ.

³⁵ Nhyam me kunî no ma môn Jeju pumûnho dja. Nhyam me bënjadjwÿrdjwÿ aprÿo dja. Nâm me abenmâ,

–Amûbit ne me utâ. Goja gê ta amiptâ. Goja gê Metîndjwÿnh kute anor nhym kubê me banhô Bënjadjwÿrbê kumkatikumrêx jabej goja on amiptâ, Metîndjwÿnh kute amijo utâr jabej goja on amiptâ, anhÿro kumex.

³⁶⁻³⁷ Nhyam me krâkamngônredjwÿ 'â keket ne aprÿo kumex. Nâm me 'ÿr bôx ne kum pidjô kangô kadjâ bën kum,

–Ajrâ, goja on amiptâ. Goja abê mebê idjaer nhô bënjadjwÿr rax jabej goja on amiptâ, anhÿro dja. ³⁸ Ne kam ajte Jeju nhimôkri pi'ôk no'ôk nhîpêx ne kunhô. Me kute omûnh ne kam kute,

–Mebê idjaer nhô bënjadjwÿr rax ne ja, anhÿr kadjy ne me imôkri kunhô.

³⁹ Nhyam kam me kute Jeju nhikô'â amê ar axwe nhôrja ikjêja Jeju japÿo wajêt. Ne kum,

–Goja abê mebê idjaer nhô Bënjadjwÿrbê kumkatikumrêx ne goja on amiptân ar badjwÿ ar ipytâ, ane.

⁴⁰ Nhyam kam ikjêja kum bën tÿx ne kum,

–Kwârîk wânh. Birâm amâ Metîndjwÿnh pyma kêtukumrêx. Me kute gwaj bajanhôr ga arÿm gadjwÿ atyk 'ÿrja pumû ne kam ajmân amâ Metîndjwÿnh pyma kêt mex ne. ⁴¹ Mrâmri ne me kute arÿm gu babînmâ arÿm â gu bajo ane. Gu ba ne gu ar mekam amikrâo baba nhym arÿm me kute pânho gu babînmâ. Nhyam bep tãmja ne kute ajmâ mÿjja 'ôo kêtukumrêx, ane. ⁴² Ne kam ajte Jejumâ,

–Jeju, gora anhô me ja kunî kadjy abënjadjwÿr ne aje ar meo abakam gora badjwÿ ima, ibiknor kêt kadjy ima, ane.

⁴³ Nhyam kam Jeju kum,

–Myt ja tãmkam dja gu baro'â kâjkwakam Ibâm nhô pyka'ÿr bôx. Mrâmri ne ba arÿm amâ ikabên pydjîn arê, ane.

⁴⁴⁻⁴⁵ Nhyam arÿm kâjkwa nhîpôkri myt nhÿ. Nhyam kam tu akamât kô tyk ne. Pyka kunîkôt me'â akamât kô tyk ne, arngro kêtukumrêx ne. Nâm me'â akamât kô tykkam myt kyn kyn kyn ky: nhym 3 orakam, amykrykambit arÿm ajte kâjkwa no pôt ne. Arÿm ajte myt kato. Nhyam arÿm Metîndjwÿnh nhô kikreti kadjwÿnhbê kubêkâtija ta amikadjô. Nâm kônho e ty:k ane. ⁴⁶ Nhyam kam Jeju Bâmmâ amijarê. Kâj bê kum amijo akij ne kum,

–Djünwâ, ba wâm awÿr ikarô jano, ane.

Nâm â kum anen kum amikarô janon ate ty. ⁴⁷ Nhyam krâkamngônho krâptîbê 100 nhô bënjadjwÿr Jeju tykkôt omûn kam Metîndjwÿnhmâ rax jarê, ne,

–Mrâmri ne djâm tãmja axwe kêtê. Mexukumrêx, ane.

⁴⁸ Nhyam me itepato kute Jeju tykkôt omûnhmâ môrja arÿm mÿjja kunî pumûn kam akubyn môn kaprîkam aminhökôt titiko mō, ũrkwâ'ÿr binhirênh mō. ⁴⁹ Nhyam bep ôbikwa kunîmê, Garrêja kurûm me nire kôt môrjamê, me tãm ne me arek omûnho dja, kum kre rax ne omûnho dja.

Me kute Jeju jadjàr.

Mat 27.57; Mak 15.42; Dju r 19.38

50-52 Nhyam kam me'õ nhidjibê Jôdje ne Piratu'ÿr tẽ. Mebê idjaer nhõ krĩ'õ nhidjibê Armatêkam kra'õ. Nãm me rũnh bikprõnh djâkam mekõt mrã. Kabẽn mexkumrẽx, katåt ne mrã. Nhyam me kute Jeju bĩnmã amim 'ã karõo nhỹ nhyam kam te nêje me kukrà. Atemã ne kabẽn. Me ja kabẽnkõt kabẽn kêtê. Nãm amim Metĩndjwũnh kamnhĩx ne. Metĩndjwũnh bõx ne me kadjy bẽnjadjwũr ne kute ar meo bamã ja ne amim kamnhĩx ne. Tãm ne Piratu'ÿr tẽn bõx ne Jeju'ã kuma. Kute Jejuo rwỹk ne adjãrmã ne 'ÿr tẽn bõx ne 'ã kuma.

53 Nhyam kam kum "Ã" anen kam kum kanga. Nhyam kam pĩte'y'ÿr tẽn kam Jejuo ruw, kute adjãrmã. Ne kam kadjy kubêkã mexja byn kam prĩne o kupun kam kẽnkrekam adjã. Me kute kẽnkre kakrwũnh nyjakam adjã. Kraxje me kute kam me'õ jadjãr kêtikumrẽx. Kam ne adjã. 54 Pi'õk rãrãr nêje akati jakam ne adjã. Akati jakam ne me no katon õ mÿjja kupẽnho kumex. Pi'õk rãrãr kêtiri õ mÿjja kupẽnho kumex. Akati jakam ne adjã.

55-56 Nhyam me nire Garrêja kurũm Jeju kõt mõrja mekõt mõn omũ. Nãm me kute kẽnkrekam adjãrkõt omũn kam akubyn ũrkwãmã mõn bõx. Bõx ne kam me kudjy djãmẽ pidjy nhĩnmẽ kubyn abenkam o akàn kam kadjy kudji. Nhyam pi'õk rãrãr nhyam arỹm me nire tyk djã kêtõ kumex, Mõjdjê kukràdjãkõt ne me pi'õk rãrãrkam tyk djã kêtõ kumex.

24

Jeju akubyn tĩn.

Mat 28.1; Mak 16.1; Djur 20.1

1 Nhyam arỹm pi'õk kamrêk. Nhyam ar nire kry:rãm kõ rã'ã kute me kudjy djã abenkam o birẽn ne irja byn 'ÿr o mõ, kẽnkre'ÿr o mõ. Ar kute kẽnkrekam adjãrja'ÿr o mõ. 2 Nãm ar bit Jeju'ÿr o mõ, ar kute o kudjymã ne ar bit 'ÿr o mõr kajgo. Nhyam arỹm me kute kẽnpotio 'ã ijêja arỹm amijã kutan kre jakã'ã amidjan dja. Me'õ ne o mõn kudja nhyam dja. 3 Nhyam ar nireja 'ÿr mõn kẽnkreãm wangij ne kam te Jeju nõr djã kamũ nhyam nõr kêt ne.

4 Nhyam ar te kute mÿjja'õ marmã o dja nhyam adjyngkêt ne ar my amãnhkrutja ar aêrbê kato. Tu ar nokam kato. Õ kubêkã jadjê:nh ne ar kuri dja. 5 Nhyam ar te tĩn prãme ne rõrõk ne ponh ne ikwã. Nhyam kam arkum,

–Mÿkam ne gar me tykkam me'õ akubyn tĩnja jabej mõ? 6-7 Ë, ar nõr kêtja pumũ. Arỹm ne akubyn tĩn ne kato. Djã ne gar kabẽnja ma. Amrêbê ne ar amã, Garrêjakam ar ba rã'ãkam ar amã, "Gêdja me me axwemã ikanga. Ba ije amijo inhĩ dja me me axwemã ikanga nhyam me pĩte'y'ã inhõ ba ty ne ijã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ne akubyn itĩn ne", ane, ã ar amã ane. ã ar amã ane gar ajte abej mõ, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwũnh arkum ane.

8-10 Nhyam kam ar nire arỹm Jeju kabẽn ja ma. Kabẽn ja man kam akubyn kẽnkre kurũm mõ. Mõn bõx ne kam Jeju kõt ba djwũnhmã mÿjja kunĩ jarê. Kõt ba djwũnhbê 11mê õbikwaja kunĩmã mÿjja jarê. Marij Madarenamê Djõwanãmê Xijagu nãbê Marijmê ar ro'ã mõrjamê. Ar ja ne Jeju'ÿr mõn te nõr djã kaprãn bõx ne memã arê, Jeju kute tũmrãm ar anorjamã arê. 11 Nhyam bep nãm me ate krã. Nãm me o kabẽn kajgon kam tu ate krãn amim kamnhĩx kêt ne. 12 Nhyam bep Pedrubit ne ekruux ne kãjmã djan kam kẽnkre'ÿr prõt ne 'ÿr bõx ne kam te 'ã ibõn ũmkjêro nõ. Te abej rĩto nõ. Nhyam kupu djãbit ate nõ. Nhyam omũn kam akubyn tẽ, te kute amikam mÿjja'õ marmã umar tẽ. Tẽn ũrkwãkam bõx.

Imau'yr Jejukôt ba djwýnh tē nhyr ar nokam amirít.

Mak 16.12

¹³ Nhyr myt tãmkam kôt ba djwýnh amãnhkrut ne krí ngrirre 'õ'yr tē. Krí ngrirrebê Imau'yr ne ar tē. Djãm mũjar got. Tãm ne ja. Djeruxarê kurũm pry'ã akrebê 11 kirometu 'yr ne ar tē. ¹⁴ Ne kam abenmã kabên tē, abenmã Jeju bĩnmê mýjja ja kunĩ jarêno tē. ¹⁵ Abenmã arêno tēm rã'ã nhyr Jeju arkôt bõx. Arkôt bõx ne arým ro'ã mõ. ¹⁶ Nãm ar omũnh kajgo. Bãrãm mýjja ne ar no'ã nhyr ar te kute omũnhmã. Jeju ta ne aminêje ar no nhity ne kam arkum,

¹⁷ —Ije tõ mýj ne gar abenmã arêno tē? ane.

Nãm arkum kabên nhyr ar tēm týx katikôt djan kam kaprĩre, nokre kaprĩre ne dja. ¹⁸ Nhyr kam ikjêja idjibê Kreõpa kum,

—Ije birãm apydji ne ga aje mýjja mar kêt, mýjja ajbir katorja mar kêt ne. Djeruxarêkam me kunĩ ne me kuma, ane.

¹⁹ Nhyr kam kum,

—Ije nhyr mýj nã? Nhyr mýj ne gar abenmã arêno tē?

Nhyr amê ar ja kum,

—Ije tõ gêt Nadjarekam me kra'õ nhidjibê Jeju. Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh'õ. Kabên mexkumrêx. Nãm katat memã Metĩndjwýnh kukràdjã'ã ujarênh mexkumrêx ne. Ne ar memã mýjja pumũnh kêt kwý 'yro ba. Mýjja kwý nhipêx mexkumrêxo ba. Kam ne Metĩndjwýnh kam kĩnhkumrêx nhyr me kãtãmdjwý kam kĩnhkumrêx.

²⁰ Nhyr bep me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmê me banhõ bẽnjadjwýrmê, me ja ne me me kute bĩnmã memã kanga nhyr me pĩte'ykam kubĩ. ²¹ Ý, kute me bakurê djwýnhbê me bapytãrmã, me babê idjaer pytãrmã ne bar bajbit amim kamnhĩx ne, nhyr arým ty. Nãm me arým kubĩ nhyr kam arým 'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt. ²²⁻²³ Nhyr ar nire ar ikôt Jejumã ãpênh ja ar ijaê. Kry:rãm ne ar kênkre'yr mõn te abej ne kam akubyn bõx ne kam we ar imã, “Arým ne bar mýj me'õja pumũ. Birãm kadjy mrãnh djwýnh got bar omũ. Nhyr ar imã, ‘Jeju ne arým akubyn tĩn ne’, ane.”

Nã, nãm ã ar nire ar ijaêro ane. ²⁴ Nhyr kam ar ijõ kênkre'yr tēn te kam abej. Nhyr kênkre kaprý ne. Mrãmri ne ar nire kôt arê. Nhyr bep Jeju ta ne amirít kêtumrêx, ane. ã kum ane. Nãm ã Jeju kôt ba djwýnh Jejuo atemã me'õn ã kum kabên ane.

²⁵ Nhyr kam Jeju ta arkum,

—E kum ar ano kêt. Mýkam ne amrêbê Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh me amã mýjja ja jarê ga me tu amim mar ne amijamakkrekam kunĩ nhõr ne ar o aba kêt ne. ²⁶ Mrãmri ne arým Bẽnjadjwýrbê kumkati tokryn arým kãjkwamã tẽmmã. Amrêbê Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh kute arênh kôtõ. Dja tokry kumrêx ne kam arým bẽnjadjwýr rax kadjy kãjkwamã tē, ane.

²⁷ Ne kam prĩne arkum Metĩndjwýnh kabên'ã ujarênh tē, Metĩndjwýnh kabênkam ta amijã ujarênhja ne kunĩ arkum 'ã ujarênh tē. Nãm Mõjdjê kumrêx memã 'ã pi'ók no'ókmo krax nhyr kam atãri Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh memã 'ã pi'ók no'ók ne. Nhyr kam ta amijã ujarênh tēm tãmtã í amũ 'ã ujarênh tē.

²⁸⁻²⁹ Nhyr kam ar ro'ã mõ. Ar krí'yr tẽmja'yr ne ar ro'ã mõn kam arým tẽpo mõ. Nhyr kam bit Jeju mã tẽmmã. Nhyr ar kabêno nê ne kum,

—Jãnh ar inhũrkwãkam ar inhikõ'ã nõ. Arým ne apajrũm myt nhý. Arým akamãt 'yr, ane.

Nhym kam tu arkôt wadjà. ³⁰ Ne kam bit ò kwỳ krēnmā nhỹ. Ò kwỳ krēnmā nhỹn kam djwỳ byn Metĩndjwỳnhmā amikĩnh jarēn kam ipón arkum kungā. ³¹ Nhym kam ar amak e tyk anen arỳm Jeju ma nhym kam tu ar nokam akuno. ³² Tu ar nokam akuno nhym kam ar abenmā,

—E kum tām. Ga pry'ã kute gu bamā Metĩndjwỳnh kabēn'ã pi'òk no'òk jarēnho tēm gu bakĩnh ne bakrākā 'ò nhỹnhja pumũ, ane.

³³⁻³⁴ Ne ekrux ne kājimā djan kam ajte akubyn Djeruxarēmā tē, Jeju kôt ba djwỳnh'ỳr tē. Jeju kôt ba djwỳnhbē 11mē òbikwamē ne ar ro'ã aben pydjĩn nhỹ. Nhym kam ar ar ja'ỳr bôx. Bôx nhym ar aben pydjĩn ỳr ja ar kutā arkum arē,

—Mrāmri ne arỳm Bēnjadjwỳr akubyn tĩn ne katon Ximāomā amijo amirĩt ne, ane. Ar kutā ne ar arkum arē.

³⁵ Nhym kam ar nĩnh tēmjadjwỳ amipānh arkum arē. Pry'ã ar tēm nhym Bēnjadjwỳr Jeju arkôt bôx ne ro'ã mōr ne kikrekam ỳr nhym kute djwỳ nhipónh ne 'ã Metĩndjwỳnh 'wỳr ne arkum òr nhym ar kute kôt kum kator ja ar amipānh arkum arē.

Kute kôt ba djwỳnhmā aminhĩ kamjỳr rã bēn.

Mat 28.16; Mak 16.14; Dju r 20.19

³⁶ Nām ar arkum arēnho ãm rã'ã nhym Bēnjadjwỳr ta ajte tu ar nokam katon ar ipókri dja. Ar ipókri djan arkum,

—On ar adjumar mex ne ar aba, ane.

³⁷ Nhym kam ar tĩn prām ne kum uma: ne. Nām ar Jejuo me karõn kam kum uma: ne. ³⁸ Nhym kam arkum,

—Mỳkam ne gar amikam atĩn prām ne anhõkre kadjwỳnhbē amim, “Mỳj ne ja? Birām me karõ ne ja”, anhỹro akumex? ³⁹ Ē, ar inhikramē iparkam kàxiràx djwakreja pumũ. Ba. Atemā me'ò kêt. Gop ar ikupēn ipumũ. Djām ã me karõ kute anhỹr? Me karõ ã kute anhỹr kêt. Gop ar inhĩmē ijija pumũ. Djām me karõ ã 'imē i kute anhỹr got, ane.

⁴⁰ Ā arkum anen kam arkum aminhikramē amipar bēn kam ari arkum o apa. ⁴¹ Nhym ar omũn kam kĩnhkumrēx ne. Ne kam kĩnhkam amim,

—Ije, djām tām? Kati, atemā me'ò. Nār kon tāmỹ, anhỹro kumex. Nām ar kĩnh rax ne kam te kute marmā o dja. Nhym kam Jeju arkum,

—Djori mỳjja ba kukrē, ane.

⁴²⁻⁴³ Nhym kam ar kum tep djār kwỳ tan kungā nhym kubyn kukrē. Nhym ar arek 'ã omũho nhỹ.

⁴⁴ Nhym kam arkum,

—Ē, ar ikabēn ja ma. Ar akam ar ibari ikabēn ja gop ar ama. Nã bãm anhỹr djwỳnhràam ar amã,

“Me kute ijã pi'òk no'òkja kunĩ dja apòx gar omũ. Mòdjēmē me Metĩndjwỳnh kabēn jarēnh djwỳnh kute ijã pi'òk no'òk nhym me ijã ngrerdjwỳ 'ã pi'òk no'òkja kunĩ dja apòx gar omũ”, ane. Nã bãm ã ar amã ane nhym arỳm apòx gar arỳm omũ, ane.

⁴⁵ Nām ã arkum anen kam arkum Metĩndjwỳnh kabēn'ã pi'òk no'òkja kunĩ jarēnho tēn kadjy ar amak bô nhym ar kam kuma. ⁴⁶ Nām arkum,

—Metĩndjwỳnh kabēn'ã pi'òk no'òkka ne, “Bēnjadjwỳrbē kumkati dja tokryn tyn 'ã akati amãnhkrut ne ikjē kêt ne akubyn tĩn ne kato”, ane. ⁴⁷ Kam dja me pyka kunikôt kàj bē 'ã ujarēnh mō gē me amim katon wānh axwemā iren Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akēx gē Metĩndjwỳnh me axweo aknon mekam ngryk kêt. Djeruxarēkam dja me memã arēnhmo krax ne. Ne kam apỳnh

pyka kunĩkõt memã arẽnhõ ajmã. Nãm ã me anhÿr djwÿnhràM Metĩndjwÿnh kabẽnkam 'ã pi'òk no'òko ane. ⁴⁸ NhyM arÿm apõx gar ga anoo prĩne omũ. ⁴⁹ Jakam dja ba ar amã Ibãm Karõ jano. Ibãm kute ar amã kabẽn pydjĩn arẽnhja tãm, kute ar amã Amikarõ jarẽnh tãm dja ba amrẽ ar amã ano. Gora ar arek krĩraxbẽ Djeruxarẽwãkam arek djan kam ama. Adjãm rã'ã gẽ arÿm ar awÿr bõx. Dja kàjkwa kurũm ar awÿr ruw ne kam ar ajo ban kam ar ajo tÿx gar kam atÿxkumrẽx ne kam pyka kunĩkõt 'ã adjujarẽnh mõ, ane. Nãm ã arkum ane.

Jeju kàjkwamã àbir.

Mak 16.19; Kar 1.9

⁵⁰ Ne kam krĩbẽ Betanhamã aro mõn aro bõx. Djeruxarẽ kurũm aro mõn aro bõx ne kam aro kĩnh ne. Kute aro kĩnh kadjy ne arkum ikra bẽn arkum kabẽn ne. ⁵¹ Arkum kabẽno ãm rã'ã, tu kabẽn konenh mebẽ kàjkwamã wabin kam arÿm kàjkwakam õ pykamã bõx.

⁵² NhyM kam kõt ba djwÿnhja kum mex, rax jarẽnhõ kumex. Ne kam akubyn Djeruxarẽmã arÿm mõn bõx. Kĩnhkumrẽx ne mõn bõx. ⁵³ Ne kam Metĩndjwÿnh nhõ kikretikam ar mã Metĩndjwÿnhmã mex, rax jarẽnhõ ba. Mrãmri. Tãm ne ja.

Djuão memã Jeju'ã ujarēnh rax ne ja.

Djuão ne Jeju'ã ajarē. Jeju kute amijo ī ne rwýk kētri Bāmmē ro'ã kǎjkwakam ar bari kumrēx memã arē. Ne kam atāri Jeju kute amijo amirīt ne kute meo mex ne kute memã amikabēn jarēnh ja'ã ujarēnh tēn ābir djāmā kumē. Nām prīne gwaj bamã Jeju kabēn jarē. Jeju kute kukràdjà'ã mýjja jakre kunī ne arē. Me kute tu amim Jeju kamnhīxkumrēx ne kam tīn rã'ã rã'āmã ne gwaj bamã arē.

Djuão mē kamybē Xijagu ne Ar kubē tep pynēnh djwýnh nhym Jeju arkum kabēn nhym ar tu mýjja kunīmã iren Jeju kôt mōn kôt bikamēnh rã'ã nhym Jeju wabi. Nhym memã Jeju jarē nhym me kôt kam kurēn pa 'ābyn apēxtimã kumē. Kamã ne ajte memã Mýjja Apōx Kētri Kukām 'ã Ujarēnh jadjwý'ã pi'ók no'ók ne.

Me'ō nhidjibē kabēn'ã ujarēnh kadjy ne ja.

Kar 10.36; Pir 2.6; Kor 2.9; Idja 1.2

¹ Mýjja kunī kētri ne arým me'ō nhidjibē Kabēn. Me'ō nhidjibē Kabēn kǎjkwakam Metīndjwýnhmē ro'ã nhýn adjwýnhdjwý kubē Metīndjwýnh. ² Ta ne mýjja kunī kētri Metīndjwýnhmē ro'ã nhý.

³ Kubē ne mýjja kunī nhípēx djwýnh. Ne ren kēt nhym ren mýjja katorjadjwý kunī ren kētkumrēx. ⁴ Me'ō nhidjibē Kabēnjabē ne mýjja kunī tīn djwýnhkumrēx. Ne kam kôt kute mrāmri ne me kurwý djã pyrāk. Ga, ngōnhpók kute akamāt kô tyk kurwý nhym me kute akamātkam mýjja kunī pumūnh ne katāt mrānhja pumū. Me jadjwý ne me axwen kam mrānh punu. Nhym kam me memã me'ō nhidjibē Kabēnja'ã ajarē nhym me kwý arým amim tu markumrēx. Kubē mýjja kunī tīn djwýnhkam ne me kwý amim tu markumrēx ne kam arým axwe kēt ne katāt amijo ba. ⁵ Ga, akamāt kô tykkam me kute mýjja pumūnh kēt ne ba punuja pumū. Me kwý jadjwý ne me axwen ba punu. Nhym kam me memã me'ō nhidjibē Kabēnja'ã ajarē. Memã 'ã ajarē nhym me axweja kute akamāt kô tykkam baja pyrāk ne me amim mar kēt.

⁶ Be, atemã me'ōbē ne Djuão. Ngōmã me angjēnh djwýnhja. Metīndjwýnh ne Djuão jano nhym arým kukwakam ujarēnh tē.

⁷ Me'ō nhidjibē Kabēnja kute mrāmri ne me kurwý djã pyrāk nhym Djuão arým 'ã ujarēnh tē. Kôt me kunī kute tu amim me'ōbē Kabēnja markumrēx kadjy ne 'ã ujarēnh tē. ⁸ Be, djām Djuão ta kute me kurwý djāja pyrāk? Kati. Kukām kute 'ã ujarēnh kadjy ne tē. ⁹ Me'ō nhidjibē Kabēnja ne mrāmri kute amijo ba mexkumrēx ne katāt kute memã kabēn jarēnhkumrēx. Nām me kunīmã arēnhkumrēx. Kute mrāmri ne me kurwý djã kute memã pry kurwý pyrāk.

¹⁰ Me'ō nhidjibē Kabēnja ne amikadjy me kunī nhípēx ne tūmrām me'ýr bōx ne me ro'ã ar ba. Ta ne amikadjy me kunī nhípēx. Nām te me ipēx ne te me ro'ã ar ba nhym me kute amim mar kēt. ¹¹ Ō me wýnh'ýr ne bōx nhym ō me wýnh kute o aminhō bēnjadjwýr kēt. ¹² Nhym be, me kwý ne me apýnh ī djāri arým o aminhō bēnjadjwýrkumrēx. Me ja ne me me'ō nhidjibē Kabēnja'ã amim,

—Mrāmri ne kubē Metīndjwýnh Krakumrēx, ane. Nām me amim anen arým o aminhōkumrēx. Nhym kam arým apýnh me ī djāri memã kum,

—Mrāmri ne arým abê Metĩndjwýnh krakumrêx, ane. ¹³ Mebê Metĩndjwýnh krakam arým umar djà ny. Umar djà nyo kute mrāmri ne me prĩre bixadjwýr nykam umar djà ny pyræk. Djãm me my kute me niremã kra jadjwýrkôt me umar djà ny? Kati. Nâr, djãm me my kute me nireo ikwã prãmkkôt ne me umar djà ny? Kati. Nâr, djãm me kute kra'ã amim karökôt me umar djà ny? Kati. Metĩndjwýnh kute memã amak bõnhkôt me umar djà ny.

¹⁴ Be, me'õ nhidjibê Kabênja ne arým amijo ĩ ne me baro'ã ar ba. Nãm mexo uman ar ba. Ar ba ne bar prĩne mexo umakôt omũho iba. Bãm pyma o ne uma. Kubê Metĩndjwýnh Kra djwýnh. Pydji. Kam ne prĩne mexo uma. Ta ne tu kum me kaprĩ:kumrêx* ne kabên pýnh ne arên me baro'ã ar ba.

¹⁵ Be, ngomã me angjênh djwýnhbê Djuão ne kàj bê 'ã ajarên memã kum, —Arým ne ba ar amã me'õ ja'ã ajarên 'ã ar amã, “Me'õ dja ikôt bõx. Nãm raxo katàt ijakre”. Be, mýkam? Bir, amrêbê: ikêtri ne ar ba tũm. Kam ne raxo katàt ijakre”, ane. Arým ne ba ã ar amã ane. Nãm ã Djuão memã ane. ¹⁶ Be, mýjja kunĩ ne õ. Ta ne ukaprĩo ukaprĩn õ mýjja kunĩmê me bakunĩo djuw mexo nhý. ¹⁷ Mójdjê ne Metĩndjwýnh kukwakam me kute katàt amijo ba'ã memã karõ. Me axwe kêt kadjy memã karõ. Nhy m be, Jeju Kritu ta ne tu kum me kaprĩn kabên pýnh ne arê. ¹⁸ Be, djãm me'õ ne kute Metĩndjwýnh pumũnh got? Arkati. Kra djwýnh pydjibit ne kute omũnh. Bãmmê ro'ã ne nhý. Krabit kute omũnh ne arým memã 'ã ajarê.

Djuão kute memã amijarênh kadjy ne ja.

Mat 3.1; Mak 1.1; Ruk 3.1

¹⁹ Be, Djeruxarêkam mebê idjaer rũnhja ne me Djuãomã me kwý jano. Ne me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh kwý jano. Ne mebê Rewidjwý kwý jano. Me kute abej Djuão kukjêr kadjy ne me me kwýja jano nhy m me arým 'yr mõ. 'Yr mõ:n kam arým 'yr bõx ne kum,

—Mýj me ajõ ga nã? Djãm abê me inhõ Bênjadjwýrbê kumkatibê Kritu? ane.

²⁰ Nhy m Djuão memã 'êx kêt ne mrāmri tu memã arênhkumrêx ne memã kum, —Ba ibê Kritu kêt. Metĩndjwýnh kute ijã me õ Bênjadjwýrbê kumkati mênh kêt, ane.

²¹ Nhy m me kum,

—Be, abê Kritu kêt kam mýj me ajõ ga nã? Djãm abê Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh? Djãm abê Erij? ane.

Nhy m memã kum, “Kati”, ane.

Nhy m me kum,

—Metĩndjwýnh kute me imã kukwakam kabên jarênh djwýnh'õ janormã. Djãm ga? ane.

Nhy m memã kum, “Kati”, ane.

²² Nhy m me kum,

—Bir, dja ga me imã amijarê. Me ije memã akabên jarênh kadjy. Me kute awýr me ijanor ba me ije memã akabên jarênh nhy m me kute amar kadjy on me imã amijarê, ane.

²³ Nhy m memã kum,

—Be, amrêbê: ne Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnhbê Idjaij ijã kabên jarênh me bakukãmãremã kum,

“Kapõt kukritkam dja me'õ kàj bê me akren memã kum,

* **1:14** Djãm me ta ne me axwe kêt nhy m pãnh kum me kaprĩ Kati. Me ta te axwe kêt mã nhy m ta arým tu kum me kaprĩ.

‘Bēnjadjwÿr djwÿnh kutêp wānh ajaxwemā anhiren kum amex. Kute mrāmri ne me kute me bēnjadjwÿr rūnhmā katàt pry jadjwÿr nhym mexja pyrāk. Dja gar ā kutêp amexo ane’, ane.”

Ba ijā ne Idjaij memā ane, ane. Djuão ā memā ane.

²⁴ Be, mebē idjaer rūnh kute Djuão'ÿr me kwÿ janorja, kute kukjêrjabē ne mebē pardjēu. ²⁵ Djuão amijā memā ane nhym me kum,

–Be, abē Bēnjadjwÿrbē kumkatibē Kritu kêt ne abē Erij kêt ne abē Metīndjwÿnh kukwakam kabēn jarēnh djwÿnh'ō kêt ne kam Metīndjwÿnhmā ngômā me angjēho aba. Mÿkam? ane.

²⁶ Nhym memā kum,

–Bir, ba ikajgo me:xi. Ije Metīndjwÿnhmā me arēnh kadjy ba ngômābit me angjēho iba. Ikajgo nhym be, me'ō ra:x arÿm bōx. Ne kam ar me banhipōkri ba ga me aje mar kêt. ²⁷ Tām wā 'ā ne ba me amā, “Me'ō gēdja ikôt bōx. Nām raxo katàt ijakre”, ane. Bām te irax ne 'ā inhībôn ije kum parkā 'āpre bōnh ne o itēm prāmje. Be, ām irax ba ren arÿm kum apē. Nhym be, kati. Ām ingrire. Nām raxo ijakrenh mex ne. Nām ā Djuão memā ane.

²⁸ Ngō raxbē Djodāo nhikjē'ā krībē Betanhakam ne ā memā ane. Ngômā kute me angjēnh djākam ne ā memā ane. Djeruxarē kurūm me bōxjamā ā ane.

Djuão kute arkum Metīndjwÿnh Kra jakre kadjy ne ja.

Mat 3.11; Mak 1.10; Ruk 3.22

²⁹ Nhym kam arÿm akamāt ne akati. Nhym Djuão ar jānh dja nhym nūnh Jeju Djuão kutā tē. Nhym omūn 'ā memā kum,

–Ota, Metīndjwÿnh nhō Mrykī'ātomtī jabatānh ny tē. Tām ne Metīndjwÿnh me bawÿr ano nhym me kute bīn nhym kute me kunī jaxweo pānhmā.

³⁰ Tām wā 'ā ne ba ar amā, “Me'ō dja ikôt bōx. Nām raxo katàt ijakre. Be, mÿkam? Bir, amrēbē: ikētri ar ba tūm. Kam ne raxo katàt ijakre”, ane. ³¹ Be, djām ba ne ba amrēbē nokre pumū? Kati. Ije amrēbē omūnh kêt. Metīndjwÿnh kabēnkôt ije me abē idjaermā Kritu'ā idjujarēnh ga me aje marmā. Jabit ne ba kuma. Me aje Kritu marmā ne ba ngômā me ajangjēho iba, ane.

³²⁻³³ Ne kam Djuão ajte memā kum,

–Djām amrēbē ije nokre pumūnh got? Kati. Metīndjwÿnh amrēbē ngômā me angjēnh'ā imā karō. Ne kam ije Kritu nokre pumūnh kadjy ta ajte imā, “Be, me'ō'ā dja Ikarō ruw ne arek kam nhÿ ga omū. Tāmja ta gēdja memā Ikarō jano nhym arÿm meo ba”, ane. Kute imā anhÿr kôt ne ba kam arÿm nokre pumū. Metīndjwÿnh Karō kute tut pyrāk arÿm Jeju'ā ruw ne arek kam nhÿ ba arÿm omūn kam nokre pumū. ³⁴ Ije nokre pumūnhkam ba arÿm memā arēnhkumrēx ne memā kum, “Be, mrāmri tām wābē Metīndjwÿnh Krakumrēx”, ane. Jeju kutā tēmkam Djuão ā memā ane.

Ar kumrēx kute Jeju kôt amijo bikamēnh'ā ujarēnh.

³⁵⁻³⁶ Nhym kam ajte akati nhym Djuão mē kôt ba djwÿnh amānhkrut ar Jeju tēmkôt omūnh dja nhym arÿm arkum,

–Ota, Metīndjwÿnh nhō Mrykī'ātomtī jabatānh ny tē, ane. ³⁷ Nhym Djuão kôt ba djwÿnh ar kuman mā Jeju kôt ajkamē. ³⁸ Nhym Jeju ar'ÿr akēx nhym ar kôt tē nhym ar omūn arkum,

–Mÿj nā? Mÿj ne gar amā kīnh ne ikôt tē? ane.

Nhym ar kum,

–Rabi, nhÿnh ne ga anhūrkwāja? ane. Ujarēnh djwÿnh'ā ne ar kum, “Rabi”, ane.

³⁹ Nām ar ūrkwā jabej kukij nhym arkum,

—Amrē ar ikôt tēn omū, ane.

Nhym ar arým kôt tē. Kôt tē:n arým ūrkwā 'yr bôx ne arým omū. Ne kam arek kam nhÿ. Arým ar'ā amykrykam ar arek kam nhÿ. Nhÿ: nhym ar'ā akati.

⁴⁰ Be, ar amānhkrut kute Djuão kabēn mar ne mā Jeju kôt bikamēnhja nhikjē nhidjibē ne Āngre. Āngremē Ximāo Pedru ar axikôt apôx. ⁴¹ Nām ar 'yr'ā akati nhym Āngre kamy Ximāo kumrēx jabej tēn arým kum katon kum,

—Arým ne bar Mexijmā ikato, ane. Me ō Bēnjadjwÿrbē kumkatibē Kritu'ā ne me kum Mexij jarē.

⁴² Nām Ximāomā anen arým Jeju'yr o tēn 'yr o bôx ne kum akre. Nhym kam Jeju arek omūnhō djan kum,

—Ga abē Ximāo. Djōnaj ne adji. Dja ba jakam amā Xepa jarē, ane. Be, kēn'ā ne kum Xepa jarē. Me bakabēnkam ne kum Pedru jarē.

⁴³ Nhym ajte ar'ā akati nhym Jeju pykabē Garrēja'yr tēmmā. Ne 'yr tēm kētri Piripi kumrēxmā katon kum,

—Amrē mā ikôt ajkamē, ane.

⁴⁴ Krīraxbē Bexadakam ne Piripi nhūrkwā. Kamdjwÿ ne Āngremē Pedru ar ūrkwā. ⁴⁵ Nām Jeju Piripimā kabēn nhym kam arým tēn Natanajeumā kum,

—Arým ne bar kum ikato. Me bakukāmāre Mōdjé kute me bakukrādjà'ā pi'òk no'òkkam kute tāmwā'ā pi'òk no'òk. Metīndjwÿnh kukwakam kabēn jarēnh djwÿnh 'òdjwÿ ar kute tāmwā'ā pi'òk no'òk. Bar pi'òk kôt kum ikato. Kubē ne Nadjarekam Jeju, ane.

⁴⁶ Nhym Natanajeu kum,

—Tō nhÿnh, djām Nadjare kurūm mÿjja mex'ō kator prām got? ane.

Nhym kum, “Amrē ikôt tēn omū”, ane.

⁴⁷ Ne kam arým 'yr o tē. 'Yr o tē:n 'yr o bôx. Nhym Jeju arým Natanajeu tēmkôt omūn kum,

—Be, ga abē idjaerkumrēx. Ajēxnhī kêtikumrēx, ane.

⁴⁸ Nhym Natanajeu kum,

—Je, nhÿnh ne ga arým ima? ane.

Nhym kum,

—Be, Piripi kute iwÿr ajwÿr kētri ne ba arým apumū. Pībē pigēre parbē anhÿrri ne ba arým apumū, ane.

⁴⁹ Nhym kum,

—Ujarēnh djwÿnh, mrāmri ne abē Metīndjwÿnh Krakumrēx. Abē mebē idjaer nhō bēnjadjwÿr rax, ane.

⁵⁰ Nhym Jeju kum,

—Ba ije amā, “Pigēre parbē anhÿrri ba arým apumū”, anhÿrbit. Ga kam arým tu amim imarkumrēx. Adjÿm, dja ba ajte mÿjja pumūnh kēt kwÿ nhipe:x ga omū. Mÿjja raxo kute ajbir ije amā arēnhja jakrenh mex dja ga omū, ane.

⁵¹ Ne kam ajte kum,

—Ba ije amijo inhī dja ī ijā kàjkwa abenbē ajkij nhym Metīndjwÿnh kadjj mrānh djwÿnh arým ikurūm wabin ijā axidjuw gar arým omū. Mrāmri ne ba ar amā ja jarēnhkumrēx, ane.

2

Kute ngō pidjō kangō.

¹ Nhym akatin akatin akati nhym onÿ Garrējakam krīraxbē Kanakam me'ō myja me'ō nire'yr mōrmā. Nhym me me kukrādjà kôt arým ar'ā akuprōn kute

abenã ar mēnhmã o dja. Nhyim Jeju nã me kôt kam ar ba. ² Nhyim me Jejumê kôt ba djwýnh arkum krà nhyim ar arým me'yr bôx. ³ Me'yr bôx nhyim uba kangô arým mebê apêx. Nhyim nãja Jejumã kum,

—Uba kangô ne arým mebê apêx, ane. ⁴ Nhyim kum,

—Adjým me'ô nire. Djãm arým idjàpênh'ã myt bôx got ga imã arê? ane.

⁵ Nhyim kam nã kikrekam me ô àpênhmã kum,

—Gêdja ar amã arê gar kabên kôt apê. Nãm ã nã arkum ane.

⁶ Nhyim kam kēno ngônbbê 6 ne ku'ê. Me kute amiku'ônh djã kadjy ne ngônha. Mebê idjaer kute Metëndjwýnhmã amiku'ônh djã kadjy. Ngônha kre rûnh kute ngônhti pyrãk. Kēno ngônha pydji kre'ã akrekam ne kute ngônhrôkrôkti ipuo amãnhkrut ne amãnhkrut pyrãk.

⁷ Nã me àpênh djwýnhmã kabên nhyim kam Jeju arkum, “Ar ngôo ipu”, ane. Nhyim kam ar ngô runho tēn o ipu mex ne.

⁸ Nhyim arkum,

—Ar kwý run memã ýr djwýnhmã o tē, ane.

⁹ Nhyim arým ar kwý run memã ýr djwýnhmã o tē nhyim arým kakin amim,

—Je tô, nhýnh ne uba kangôja? ane. Ne kam amiwýr me'ô my kute ni'yr môrja 'uw nhyim ýr bôx nhyim kum,

¹⁰ —E kum, uba kangô mexkumrêx ne ga o apdjun ajbir o akato. Djãm me kute ã o anhýr got? Kati. Me kute abenã me rēnhkam ne me kute memã kangô djãnhkumrêxja kumrêxo apôx. Ne me kute o kôm kumexkambit kute memã kãjbê kangô djãngo apôx. Be, ga ne ga atemã ne ajbir kangô djãnhkumrêx jao akato, ane.

¹¹ Be, me kute raxmã kator kadjy mýjja pumûnh kêt nhípêx krax ne ja. Garrêjakam krîraxbê Kanakam ne ngô kajgoo uba kangô nhípêx ne o memã amiraxo amirît. Nhyim kam kôt ba djwýnh ar kute omûnhkam tu amim markumrêx.

¹² Nhyim kam Jeju krîraxbê Kapana'ýr rwýk tē. Nãmê kamymê kôt ba djwýnhmê ne ar kôt mō. Ar ýr rwýk mō:n arým ýr bôx. Ne Kapanakam ar ba: nhyim ar'ã akati ngrêrebit apêx. Nhyim kam ar ajte mō.

Kute Metëndjwýnh nhô kikreti nêje me anor:

Mat 21.12; Mak 11.15; Ruk 19.45

¹³ Djeruxarêkam mebê idjaer kute aben pydji ýr. Me kute aben kajmã'ã Metëndjwýnh me bê idjaer kukãmãre nhirôbê mrãnhja mar kadjy ne me aben pydji ýr. Nhyim Jeju arým mekôt ýr tē. Ýr tē:n kam arým ýr bôx. ¹⁴ Ne kam Metëndjwýnh nhô kikretimã wadjã. Nhyim me kumex. Me kute pi'ôk kaprî pãnh memã mry nhôr djwýnh kumex. Mry bàri, mrykí'ãtomti, tut nhôr djwýnh kumex. Nhyim me kute me ô pi'ôk kaprî pãnh memã kikreti nhô pi'ôk kaprîja nhôr kadjy me kumex. Nhyim arým me omû. ¹⁵ Ne kam me kadjy arým djudjêdêo me kaprêprêk djã nhípêx ne arým me aêro tēn bôm me kurê. Nãm me kunimê me ô mrykí'ãtomtimê me ô mry bàri jano. Nãm me kute me ô pi'ôk kaprî pãnh memã kikreti nhô pi'ôk kaprî nhôr djwýnhjabê pi'ôk kaprî ngràn mebê pîponh ikjêo rēnhô tē. ¹⁶ Ne tut nhôr djwýnhmã kum,

—Mûm me mýjjao akato. Djãm Ibãm nhô kikreo bikênh got ga me kikre kreio àpu? Kwãrîk wãnh Ibãm nhô kikrekam mýjja pãnh abenmã pi'ôk kaprî nhôr kêt, ane.

¹⁷ Nhyim kôt ba djwýnh omûn arým pi'ôkkam Metëndjwýnh kabên ma. Amrêbê: Kra kute Bãmmã kum, “Dja ba anhô kikre'ã ino tÿx nhyim me arým ibî”,

anhÿr ja ne ar arÿm kuma.

¹⁸ Nhyam kam mebê idjaer rÿnh Jejumã kum,

–Goja on mÿjja pumÿnh kêt'õ nhípêx bar omÿ. Ne kam arÿm abênjadjwÿr rax ma. Aje mÿj me'õ kabênkôt kikretikam me anoro abaja ma, ane.

¹⁹ Nhyam memã kum,

–Ã. Dja ba ï me amã mÿjja pumÿnh kêt'õ nhípêx. Dja me Metÿndjwÿnh nhõ kikretija ngrã ba kam akubyn ipêx. Ije ipêxo idjãm'ã gédja akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx ba arÿm ipêx pa, ane.

²⁰ Nhyam me kum,

–Tõ nhÿnh? Djãm kikre ja nhípêx'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx got? Kati. Be, me kute kikreti ja nhípêxo ku'ê'ã amex krãpti:bê 46 apêx nhyam me arÿm ipêx pa, ane. ²¹ Be, djãm Metÿndjwÿnh nhõ kikreti wã'ã ne memã kabên jarê? Kati. Aminhÿ'ã ne Metÿndjwÿnh nhõ kikreti jakren memã arê. Be, Jeju nhÿ kute mrãmri ne Metÿndjwÿnh nhõ kikre pyrãk. Dja ty nhyam me adjã. ²² Nhyam kam arÿm akubyn tÿn. Nhyam kôt ba djwÿnh akubyn tÿnkôt omÿn akubyn amijo tÿn arÿm Jeju kabên ja ma. Kute aminhÿ'ã kikreti jakreja man amim,

–Be, mrãmri ne Metÿndjwÿnh amrêbê: pi'òkkam Jeju kônh kabên dji. Mrãmri ne Jeju kabênkumrêx, ane. Dja kôt ba djwÿnh ar kikreti'ã kabên man ã amim ane.

²³ Me krãpti kute aben pydji djã nhõ akatikam ne Jeju Djeruxarêkam ar ba. Me kute aben kajmã'ã Metÿndjwÿnh me bê idjaer kukãmãre nhirôbê mrãnhja mar kadjy ne me aben pydji. Nhyam Jeju mekam ar ban arÿm mÿjja pumÿnh kêt kwÿ nhípê:x. Nãm me punu krãpti:o mex nhyam me arÿm omÿ. Me krãpti ne me omÿn arÿm amim,

–Be, mrãmri ne Jejubê Metÿndjwÿnh Krakumrêx. Mrãmri kubê me banhõ Bênjadjwÿrbê kumkatibê Kritukumrêx, ane. ²⁴ Nhyam Jeju arÿm me kabên man amim,

–Be, djãm mrãmri me krãptija kute tu amim imarkumrêx got, ba on meo iba? Kati. Me krãpti kabên kajgo, ane. Be, djãm Jeju kute me mar kêt got? Nãm kute me kunÿ mar. ²⁵ Djãm kute me'ômã, “Mÿj ne me kuma”? anhÿr prãm got? Kati. Kute prÿne me òkre kadjwÿnhbê me kabên mar. Kute me kwÿ kabên kajgo mar.

3

Nikodemumã umar djã ny'ã ujarênh.

¹ Be, me'õ, idjibê Nikodemu. Kubê pardjêu'õ. Me rÿnhmê ro'ã ne mebê idjaer kunimã nhÿ. ² Akamãtkam ne Jeju'ÿr tÿn 'ÿr bôx ne kum,

–Ujarênh djwÿnh, mrãmri ne Metÿndjwÿnh ajano. Aje memã kukràdjã'ã adjujarênh kadjy ajano ga bôx. Arÿm ba me ije amar. Ga ne ga aje mÿjja pumÿnh kêt kwÿ nhípê:x, me punu krãpti:o mex. Kam ne ba me arÿm kôt ije amar. Djãm me'õ kajgo kute ã meo anhÿrmã got? Kati. Be, Metÿndjwÿnh amê amijo kajkep. Kam ne ga ã meo ane. Nãm ã Nikodemu Jejumã ane.

³ Nhyam kum,

–Ë, djãm aje Metÿndjwÿnh rax ne kute meo bajamã akator ne aje marmã ne ga tê? Be, ga ne ga te aje kum akatormã. Adjumar djã nykambit. Adjumar djã ny kute me prÿre bixadjwÿr nykam umar djã ny pyrãk. Kambit dja ga kum akaton ama. Mrãmri ne ba amã ja jarênhkumrêx, ane.

⁴ Nhyam kum,

—Je, mỳj dja ba idjumar djà ny kadjy on? Djām arỳm ijabatànkhkam ije inā tikkremā idjār ne ajte ikator got ba idjumar djà nymā? ane.

⁵ Nhyum kum,

—Djām ja ne ba amā arē? Kati. Dja me amim Metĩndjwỳnh kabēn ma. Metĩndjwỳnh kabēn ne kute ngō pyrāk. Dja me amim kabēn ma nhyum Karō arỳm memā amak bō nhyum me arỳm umar djà ny kute me prĩre bixadjwỳr nykam umar djà ny pyrāk. Nhyum kam Metĩndjwỳnh arỳm amim me utàn ar meo ba. Mrāmri ne ba amā ja jarēnhkumrēx.

⁶ Djām me my kute memā kra jadjwỳr nhyum me bixadjwỳrkam Metĩndjwỳnh kōt umar? Kati. Me kōt umar kētkumrēx. Nhyum be, Metĩndjwỳnh Karō kute meo ny kōt ne me mrāmri umar djà nykumrēx ne arỳm kōt umar. ⁷ Ba amā, “Dja ga adjumar djà ny kute mrāmri ne me prĩre bixadjwỳr nykam umar djà ny pyrāk”, ane. Ije amā anhỳrkam kwārĩk wānh te aje marmā ikam ano tyk ne anhỳr kēt. ⁸ Be, ga, kōkreja pumū. Djām ga aje àbēnja kraxkōt omũnh ne nhĩ'ām prōtkōt aje omũnh? Kati. Metĩndjwỳnh Karōdjwỳ djām aje omũnh? Kati. Kute memā umar djà ny jangjēnhdjwỳ djām aje kōt omũnh? Kati. Aje kōt omũnh ne mar kētkumrēx, ane.

⁹ Nhyum Nikodemu kum,

—Kon. Bir, mỳj dja kute memā umar djà ny jangjēnh on? ane.

¹⁰ Nhyum kum,

—Be, ga ne ga mebē idjaerkam me kukràdjà'ā adjujarēnh djwỳnh ne ren aje ikabēn mar. Nhyum be, kati. Aje imar kēt, ane. ¹¹ Mrāmri amrēbē ar ije mỳjja mar ne omũnhkumrēx. Ne kam arỳm me amā arē ga me kam aje amim ar imar kēt rā'ā. ¹² Pykakam me kukràdjà kōt ba arỳm amā ikabēn jarē ga aje amim imar kēt. Ne ba ren kàjkwakam ikukràdjà kōt amā ikabēn jarē. Djām kam ga ren tu amim imarkumrēx? Kati. Ga ren kamdjwỳ aje amim imar kētkumrēx.

¹³ Be, nhỳnh ne me'ō kute kàjkwakam kukràdjà marmā 'yr wabin 'yr bōx? Ne kuman akubyn ruwn arỳm memā arē. Kati. Pykakam me'ō kute kadjy àbir kētkumrēx. Ba ije amijo inhĩbit ne ba arỳm kàjkwa kurũm ruw. Ba ne ba kam inhỳr tũm. Ne kam arỳm me amā arē.

¹⁴ Be, me bakukāmāre Mōj djē kapōt kukritkam kryto kangā karō nhipēx. Ipēx ne pĩ'ā kunhōn arỳm kāj mā kudja. Kudja nhyum kangā karō kỳjrũm pĩ'ā wajēt. Badjwỳ, ije amijo inhĩdjwỳ, dja me pĩ'ā inhō ba arỳm kỳjrũm ā ijēto ane. ¹⁵ Mỳj kadjy dja ba kỳjrũm wajēt? Bir, dja me kwỳ ĩ pỳnhkōt tu amim imarkumrēx ne arỳm Metĩndjwỳnh kōt tĩn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne. Ja kadjy dja ba kỳjrũm wajēt. Nām ā Jeju Nikodemumā ane.

¹⁶ Metĩndjwỳnh ne kum pykakam me kunĩ jabē. Mỳj ne kum me abē on? Bir, nām me kadjy Kra djwỳnh jano. Kra pydji jano nhyum arỳm pykamā bōx ne me kadjy ty. Mỳj kadjy ne ty? Bir, dja me kwỳ ĩ pỳnhkōt tu amim Kra markumrēx nhyum arỳm me utā. Dja me biknor tokry djākam me biknorbē me utā nhyum kam me Metĩndjwỳnhkōt tĩn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne. Ja kadjy ne ty. Nām ā Metĩndjwỳnh kum me kunĩ jabēo ane.

¹⁷ Mỳj kadjy ne Metĩndjwỳnh pykamā Kra jano? Djām kute memā axwe pānh jarēnh nhyum me me biknor tokry djākam biknor kadjy? Kati. Kute kubē me kunĩ pytārmā ne ano. ¹⁸ Be, me kute arỳm tu amim Kra markumrēxa Metĩndjwỳnh kute memā axwe pānh jarēnh kētkumrēx nhyum me biknor kadjy kētkumrēx. Nhyum be, me kute amim mar prām kētjamā ne arỳm kute memā axwe pānh jarēnhkumrēx. Arỳm kute me'ā amim,

—Tām wā dja axwe pānh me biknor tokry djākam akuno, anh̄rkumrēx. M̄ykam? Bir, Met̄indjw̄ynh Kra djw̄ynh me kute amim mar prām kētkam dja me ar̄ym akuno.

¹⁹ M̄yj ne Met̄indjw̄ynh amim arēn kam ar̄ym memā me biknor tokry djākam biknor jarē? Bir, nām amim,

—Ba ar̄ym pykakam memā Jeju jano nhym bōx. Jeju ne kute memā pry kurw̄y djā pyrāk. Jejukōt me katāt amijo ban t̄inkumrēx. Nā bām memā ano nhym me kum kīnh kēt. Ga, akamāt kō tykkam me kute m̄yja pumūnh kēt ne ba punuja pumū. Me jadjw̄y ne me kum ar̄ik ar baja kīnh. M̄ykam? Bir, me axwe'ā maje kum katāt amijo ba kīnh kēt. Nām ā me'ā amim ane.

²⁰ Ga, me kunī ar̄ik ar baja kum Jeju kurē ja pumū. Jeju kute memā pry kurw̄y djā pyrāk me kum kurē. Djām me kute amim Jeju mar ne kōt kute amijo ba prām? Kati. Ren me amim Jeju ma nhym ren ar̄ym memā ap̄ynh axwe jarē. Axwe pānh kute memā bēn t̄yx pymaje ne me kute amim mar prām kēt. ²¹ Nhym be, me katāt kute amijo baja ne me kute Jeju kōt amijo ba prām. Jeju kute memā pry kurw̄y djā pyrāk ja ne me kute kōt amijo ba prām. M̄yj kadjy? Bir, dja me kōt ar amijo ba nhym me ar̄ym omū. Kōt me ukap̄r̄ja pumū. Met̄indjw̄ynh djukap̄r̄i kōt me ukap̄r̄i dja memā amir̄tkumrēx nhym me ar̄ym omū. Ja kadjy ne me kute Jeju kōt amijo ba prām.

Djuão Jeju'ā ujarēnh.

²² Jeju Nikodemumā kabēn pan kam kōt ba djw̄ynhmē ar̄ym ar tē. Tē:n kam ar̄ym pykabē Djudējakam bōx. Bōx ne arek ar kam ba. Met̄indjw̄ynhmā ngōmā me angjēho ba. ²³ Nhym Djuāodjw̄y amū ngōmā me angjēho ba. Amū kr̄iraxbē Xarī kuri pykabē Inōkam ne ngōmā me angjēho ba. Kam ngō kumexkam ne meo ba. Nhym me 'yr bōxo ku'ē nhym ngōmā me angjēho ku'ē. ²⁴ Me kute Djuāobē ijē kētri ne meo ku'ē.

²⁵ Nhym kam Djuāokōt ba djw̄ynhmē me bē idjaermē ar ar̄ym aktā kabēno aben japanho dja. Nām ar abenmā kum,

—M̄yj godja me ngōo me on nhym Met̄indjw̄ynh memā mex jarē? anen ²⁶ ar̄ym Djuāo'yr tēn 'yr bōx ne Jeju'ā kum,

—Ē, ujarēnh djw̄ynh, aje ngōbē Djodāo nhijukri me'ōmē ro'ā aban aje 'ā adjujarēnh ar aba. Be, adjw̄ynhdjw̄y ar̄ym ngōmā me angjēho ba nhym me kunī ar̄ym mūm abē tēn 'ā kume:x, ane.

²⁷ Nhym Djuāo memā kum,

—Kwār̄ik wānh rā'ā. Met̄indjw̄ynh kute me'ā kum karōja ne me ar̄ym mūm 'yr bōx. ²⁸ Ba ar̄ym me amā amijarē ga me ikabēn ma. Ba me amā, “Djām ibē me banhō Bēnjadjw̄yrbē kumkati got? Djām ibē Kritu got? Kati. Kukām ne Met̄indjw̄ynh ijano ba tē”, ane. Ba ar̄ym me amā ja jarē ga me ar̄ym ama.

²⁹ Djām me wā ne inhō me? Kati. Me wā ne Jeju nhō me. Ga, me mjēnbit kute prōo baja pumū. Jeju kute prōo ba mān prabē me wāo ba. Jejubit ne me wāo aminhōn meo ba. Ba ne inhō me kēt. Be, ba ne ba amybȳm kam ikīnhkumrēx. Ga, me mjēn prō'yr baja pumū. Nhym amybȳm mjēn nhōbikwa kajgo ar̄ym mjēn kabēn ma. Kabēn man kam ar̄ym kīnhkumrēx ne. Jeju'ā me krāpt̄ikam ne ba ar̄ym ā ikīnho ane. ³⁰ Mrāmri dja raxo amū ijakrenho tē. Nām ā Djuāo memā ane.

³¹ Kājkwā kurūm rw̄ykja ne raxo kute me kunī jakrenh. Nhym be, pykabē me bixadjw̄yrja ne me pykabē ar ba. Pykabē ar ban pykabē m̄yjjabit jarē. Nhym be, kājkwā kurūm rw̄ykja raxo kute me kunī jakrenh. ³² Kute kājkwakam

mýjja pumũnh ne mar ne memã 'ã amijarẽnho ba. Nhyim me krãptĩ: kute amim kabẽn mar kêt. ³³Nhyim be, me kwý kute amim,

—Mrãmri ne Jeju kabẽn katãtkumrẽx, anhyrkam djãm Jejubit ne me amim kuma? Kati. Kãjkwakam Metĩndjwýnhdjwý ne me amim kuma. Nãm me amim, —Mrãmri ne Metĩndjwýnh kabẽn katãtkumrẽx, ane.

³⁴Metĩndjwýnh kute anorkam ne Kra arým Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnho ba. Kute kubê Karõ nê kêtumrẽx nhyim kute 'amýnh týx ne o ba. ³⁵Kãjkwakam Bãm kum Kra jabê. Ne kam arým Kramã õ mýjja'ã kum karõn kam kum kunĩ kanga nhyim ar o ba. ³⁶Kra Bãm nhõ mýjja kunĩõ ba nhyim kam me kute tu amim Kra markumrẽxja arým Metĩndjwýnhkõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nhyim be, me kute amim Kra mar kêtja dja me tĩnkumrẽx'ýr bõx kêtumrẽx. Metĩndjwýnh dja mekam ngryk rã'ã ne.

4

Xamarijka me'õ nire ja'ã ujarẽnh.

¹⁻³Nhyim kam Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju arým pykabê Djudêja kurũm tẽ. Mýkam ne tẽ? Bir, arým kute õ me jao Djuão jakrenhkam. Jeju amikõt me kamẽn ngõmã me angij nhyim me arým kume:x. Nhyim mebê pardjêu arým me kumex jarẽnh ma. Nhyim kam arým amim,

—Be, me arým kute ijã me kumex jarẽnh mar. Ba on, ane. Ne kam arým mebê tẽ. Djãm Jeju ta ne ngõmã me angjẽnho ba? Kati. Kõt ba djwýnh ne ar ngõmã me angjẽnho ba. Nãm Jeju Djudêja kurũm tẽn kam ajte pykabê Garrêja'ýr tẽmmã.

⁴Ne kam arým tu Garrêja'ýr pykabê Xamarijkõt tẽm prãm. ⁵Nãm Xamarijkõt tẽn kam arým krĩrax'õ'ýr bõx. Idjibê ne Xika. Kuri ne Jõdje nhõ pyka. Amrêbê: me bakukãmãre Djako kra Jõdjemã pyka kwý tan kum kungã. ⁶Õ pykakam ne Djako nhõ ngõmkwati. Nãm Jeju krĩrax'ýr bõx ne arým pykakõt tẽm kurêje katy. Ne kam tẽn arým ngõmkwati jakã'ã nhý. Arým kãjkwã nhĩpõkri myt nhýrkam ne 'ã nhý.

⁷Nhý: nhyim nĩnh Xamarijka me'õ nire arým 'ýr tẽ. Kute kam ngõ kwý jadjãrmã ne 'ýr tẽn 'ýr bõx. Nhyim kam kum, “Ba ikõ”, ane. ⁸Be, arým kõt ba djwýnh mã krĩraxmã mõrkam. Kute ar õ kwý krẽn djã byrmã ne ar tẽ.

⁹Nãm kum, “Ba ikõ”, ane.

Nhyim kum,

—E 'õ. Mýkam ne ga me ajõbê idjaerkam ngõ'ã ijuw? Ba ibê pykabê Xamarijka me'õ nire ne ga ngõ'ã ijuw, ane. Be, mebê idjaer ne me kum mebê Xamarij kĩnh kêt.

¹⁰Nãm nireja ã kum ane nhyim Jeju kum,

—Ga aje Metĩndjwýnh kute meo kĩnh djã mar kêt ne ba ije ngõ'ã ajwýr djwýnh aje imar kêt. Ne ga ren iman ren ba ngõ'ã ijuw ba ren amã me tĩnkumrẽx kadjy ngõ ren amã kungã, ane.

¹¹Nhyim kum,

—Õ kum bẽnjadjwýr, anhõ ngõo àbir djã kêt nhyim ngõmkwati kre ry:. Nhýnh ne me tĩnkumrẽx kadjy anhõ ngõja? ¹²Me banhingêt kukãmãre Djako kukwakam ne ngõmkwati. Ta ne kute kam o kõmo ku'ê nhyim kramê õ mrym kute kam o kõmo ku'ê. Djãm araxo aje me banhingêt Djako jakrenh? ane.

¹³Nhyim kum,

—Gêdja me ngô kajgo jao ikôn akubyn kum kôr. ¹⁴ Nhy m be, ba ije amâ ngô jarênhja gêdja me kwÿ ï pÿnhkôt o ikôn akubyn kum kôr kêt kumrêx. Ije amâ ngô jarênh ja gêdja me o ikô nhy m mâ mekam apôx kute mrâmri ne ngômkwatikam ngô mâ apôx pyrâk. Nhy m kam me arÿm Metîndjwÿnhkôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane.

¹⁵ Nhy m kam kum,

—Bênjadjwÿr goja amrê imâ aje ngô jarênhwã ngã ba o ikôn goja imâ kôr kêt ne amrê ngôo imrân kêt, ane. Djâm ngôkumrêx'ã ne kute kum me tînkumrêx kadjy ngô 'ã ajarê? Kati. Metîndjwÿnh Karô'ã ne ngô jakren kum 'ã ajarê. Nâm ã nire ngô'ã Jeju 'wÿro ane. ¹⁶ Nhy m kum,

—Tên amjên mã arê gê amrê tẽ, ane.

¹⁷ Nhy m kum, “Imjên kêt”, ane.

Nhy m kum,

—Nã. Mrâmri amjênkumrêx kêt. ¹⁸ Amrêbê ne aben totokmã amjên amânkrut ne amânkrut ne ikjêkêt ga kanga. Ne kam ajbir awÿr bao ku'êja ne kubê amjên kêt. 'Ã ne aje mrâmri imâ, “Imjên kêt”, anhyrja.

¹⁹ Nhy m kum,

—Bênjadjwÿr, ga abê Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh'ô ba arÿm ama. ²⁰ Krân h wã'ã ne me ikukâmãre kute Metîndjwÿnhmã rax jarênh djã. Nhy m me abê idjaer ne ga me atemã ne aje memã kum,

—Krîraxbê Djeruxarêkambit ne me kute Metîndjwÿnhmã amijarênh djã, anhyro aba, ane.

²¹ Nhy m Jeju kum,

—Djâm me aje krân h wã'ã me Bãm djwÿnhmã rax jarênh rã'ãmã? Nâr djâm me aje Djeruxarêkam kum amijarênh rã'ãmã? Kati. Gêdja ga me ï kam kum amijarênh kêt. Kam kum amijarênh kêt'ã ne amrê akati môr rã'ã. Mrâmri ne ba ije amâ arênhkumrêx. Dja ga tu amim ikabênja markumrêx. ²² Me abê pykabê Xamarijkam me kra ne ga me aje we apytâr djwÿnhja, aje kum rax jarênhja aje mar kêt. Nhy m be, me ibê idjaerkam ne ba me ije Metîndjwÿnhmã amijarênhja arÿm ije mar. Ije me utâr djwÿnhkumrêx mar. Me ibê idjaerkam ne me utâr djwÿnh kato. Kam ne ba me ije mar.

²³ Me kute markumrêx dja me ï me Bãm djwÿnhmã rax jarênhkumrêx ne 'êx kêt kumrêx. Me kadjwÿnhbê Metîndjwÿnh Karô kôt dja me mrâmri amijo ngrîren raxmã katorkumrêx ne kum rax jarênhkumrêx. 'Ã akati amrê môr rã'ãn arÿm bôx 'ÿr. Me Bãm djwÿnh kum me ja kînh. ²⁴ Djâm kâjkwakam Metîndjwÿnh kute me bapyrâk? Djâm imê 'imê kute me bapyrâk? Kati. Karôbit. Nhy m me kute omûnh kêt kumrêx. Me kute omûnh kêt kam dja me tu amikadjwÿnhbê karô kôt mrâmri amijo ngrîren raxmã katorkumrêx. Kum katorkumrêx ne kum rax jarênhkumrêx. Nâm Jeju ã me'ô niremã ane.

²⁵ Jejubê ne Bênjadjwÿrbê kumkatibê Kritu nhy m kute mar kêt. Kritu nhidji 'ôdjwÿbê ne Mexij. Me'ô nire kute mar kêt ne kum,

—Tukwa, gêdja Mexij bôx ne me imâ mÿjja kunî jarê ba me kuma. Ja ne ba arÿm ije mar, ane.

²⁶ Nhy m kum,

—E kum, ba ne ba arÿm amâ ikabêno nhÿ. Ibê ne Mexij, ane.

²⁷ Nâm nirejamã ja jarênh nhÿ nhy m kôt ba djwÿnh arÿm 'ÿr bôx ne ar omû. Jeju kute kum kabêno ÿrkôt arÿm ar omû. Ne te kute ar marmã arkam no tyn dja. Ne bit kute nija'ã kujjêr ne kute kum,

—Mýj ne ga kum arênhô nhỹ? Mýkam ne ga kum akabêno nhỹ? anhỹrmã ne arkum uman arek ku'ê.

²⁸Nãm kôt ba djwýnh Jeju 'yr bôx nhym nire arým ô ngyo ngónhmã iren mã: krĩraxbê Xikamã tẽn wadjã. Ne kam memã kum,

²⁹—Ô kum onĩj me'ô. Ije amijo ibaja kunĩkôt ipumün imã arê. Bãrãm mrãmri kubê me banhô Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx. Gwaj 'yr gar omũ, ane. ³⁰Nhym me arým krĩrax kurũm katon 'yr tẽn arým 'yr bôx.

³¹Me 'yr bôx kêttri ne kôt ba djwýnh arým kum,

—Ujarênh djwýnh, gop anhõ kwý krê, ane.

³²Nhym arkum,

—Be, atemã inhõ kwý krên djãja ar aje mar kêt, ane. Be, djãm mrãmri ô kwý krên'ã ne arkum ane? Kati. Nãm Metĩndjwýnhmã àpênhô ô kwý krên djã. Metĩndjwýnhmã àpênh ar ba'ã ne arkum ane. ³³Nãm arkum ane nhym ar arým abenmã kum,

—Djã ne me'ô arým kum mýjja'ô ngã nhym kukrê? ane.

³⁴Nhym arkum,

—Be, kãjkwakam Metĩndjwýnh kute amrê pykamã ijanor arým ijã amim karõ. Kute idjãpênh djã'ã amim karõ kôt dja ba amijo iban arým inomã kumê. Be, idjãpênh jakam ikĩnhô inhõ kwý krênkam ikĩnh jakrenh mex ne. 'Ã ne ba ije ar amã, "Atemã inhõ kwý krên djã", anhỹrja. Nãm ã Jeju arkum ane.

³⁵Ne kam ajte arkum,

—Kwãrik wãnh gar amim, "Dja bãygogo'ã mytyrwý amãnhkrut ne amãnhkrut apêx bar kam êo mõi", anhỹr kêt. Be, ba ne ba ar amã, "Ar kãjmã akrãn me kute ikabên mar prãmja pumũ. Me krãptĩ kute bãygogo pyrãk wã pumũ. Dja gar memã ijã ajarê nhym me arým tu amim imarkumrêx. Ja kadjy ne me mexkumrêx. Me mexkumrêx kute mrãmri ne bãygogo prý ngrãn akakam ê kadjy mexja pyrãk.

³⁶Dja gar on jakam memã arê nhym me amim ima ba arým ar amã o pãnh. Nhym kam me ikôt tũn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ba ar amã o pãnh gar arým akĩnh rã'ã: rã'ã ne. Djãm ar gajbit dja gar akĩnh? Kati. Me kute amrêbê memã arênhdjwý dja me ar aro'ã kĩnh. Ga, me kumrêx kute bãygogo kre nhym ate me ja kute tũmrãm bãygogo djêja pumũ. Me kute ê parkam me ro'ã kĩnhkumrêx. Inhõ àpênh tũmmê dja gar aro'ã akĩnhkumrêx.

³⁷Be, me memã kum, 'Gêdja me'ô 'y kre nhym me'ô arým ê', anhỹro ba. Be, ikabênja kónh ne me kabên ja dji. ³⁸Ar aje o atom ne êmã ne ba 'yr ar ajano. Amrêbê ne gar bãyogokam adjãpênh kêt. Me'ô kumrêx ne arým kam apên kam 'y krebite ba. Gar inhõ me àpênh tũm kôt ajbir adjãpênh 'amý', ane. Ar kute memã 'ã ujarênhmã nhym me kute tu amim markumrêxmã ne Jeju ã kôt ba djwýnhmã ane.

³⁹Nãm me'ô nire krĩraxbê Xikakam Xamarij kramã kum,

—Nãm prĩne ije amijo iba kunĩkôt imã arênh mex, anhỹro tẽn. Nhym me krãptĩ kuman arým tu amim Jeju markumrêx. ⁴⁰Ne kam Jeju 'yr tẽn 'yr bôx ne kum,

—Gop arek me iro'ã ar aba, ane. Nhym arým arek mekam ar ba. Ar ba nhym arým 'ã akati amãnhkrut apêx. ⁴¹Nhym kam me kute Jeju ta kabên markam ne krãptĩ tu amim markumrêx.

⁴²Ne kam nijamã kum,

—Jakam bar tu amim Jeju markumrêx. Djã ne bar akabênbit man amim tu markumrêx? Kati. Arým ne bar Jeju ta kabên kôt amim kuman amim,

“Be, mrãmri ne Jejubê Bẽnjadjwÿrbê kumkatibê Kritukumrêx. Mrãmri kubê pykakam me axwe kunÿ pytâr djwÿnhkumrêx.” Nã bãm ar ã amim ane. Nãm me ã nire jamã ane.

Kute me'õ bẽnjadjwÿr krao mex.

⁴³ Be, Jeju'ã akati amãnhkrut apêx nhy m arÿm amũ ajte tẽ. Tẽn arÿm abatãnh djã, õ pykabê Garrêjakam bõx. ⁴⁴ Jeju ta ne amrêbê memã kum,

—Djãm Metĩndjwÿnh kukwakam kabẽn jarẽn djwÿnh'õ ne abatãnh djãkam bõx nhy m me kum rax jarẽn got? Kati. Nãm me aprÿ, ane. ⁴⁵ Jeju abatãnh djãbê Garrêja jakam bõx.

Nhy m kam me kum kabẽn mex jarẽ. Me kute amrêbê amũ Djeruxarêkam Jeju pumũnhkam ne me kum kabẽn mex jarẽ. Me krãptÿ kute amikukràdjã tũm mar kadjy aben pydji djã nhõ akatikam ne me Djeruxarê'ÿr tẽn 'ÿr bõx. 'ÿr bõx ne arÿm kam mekõt Jeju pumũ. Nhy m mÿjja pumũnh kêt krãptÿ nhípêx nhy m me arÿm omũ. Omũn kam akubyn Garrêjakam bõx. Nhy m Jejudjwÿ kam bõx ne me'ÿr bõx. Nhy m me kam kum kabẽn mex jarẽ.

⁴⁶ Jeju Garrêjakam bõx ne ajte krĩraxbê Kanakam bõx. Kam ne amrêbê kute ngõ kajgoo uba kangõ nhípêx. Jeju bõx nhy m onÿ Kapanakam me'õ bẽnjadjwÿr kra arÿm kanê. ⁴⁷ Nhy m me arÿm bẽnjadjwÿrmã arẽn kum,

—Onÿ, Jeju arÿm Djudêja kurũm katon Garrêjakam bõx, ane.

Nhy m kuman arÿm Kana'ÿr tẽn kam Jeju'ÿr bõx. 'ÿr bõx ne kum,

—Ë, gu 'ÿr ga imã ikrao mex gẽ kanê kum ire, ane. Nãm mã 'ÿr kum krã. Arÿm kra tyk 'ÿrkam ne mã 'ÿr kum krã.

⁴⁸ Nhy m Jeju kum,

—Ga me aje amim imar kêt kumrêx. Ije mÿjja pumũnh kêt nhípêx ga me aje omũnhkambit ne amim ima. Mÿkam? ane. ⁴⁹ Nhy m bẽnjadjwÿr Jejumã kum,

—Bẽnjadjwÿr, amibêx, tyk kêttri gu 'ÿr tẽ, ane.

⁵⁰ Nhy m kum,

—Aj mã. Arÿm ne akra tĩn ne, ane. Nhy m arÿm tu amim kabẽn markumrêx ne arÿm 'ÿr tẽ. Amim kamnhĩxo tẽ. ⁵¹ Tẽ: nhy m kam arÿm 'ã akamãt. Nhy m akati nhy m ajte tẽ: nhy m õ ãpẽn ar arÿm kutã tẽn kajpa. Ne kum, “Arÿm ne akra tĩn ne”, ane.

⁵² Nhy m arkum,

—Nhÿnh ne myt nhÿ nhy m mexmo krax ne? ane.

Nhy m kum,

—Amũja'ã myt akêxkam ne arÿm kanê kum ire, ane.

⁵³ Nhy m amim,

—Be, Jeju kute imã, “Arÿm ne akra tĩn”, anhÿr majmã ne arÿm kanê kum ire, ane. Ne arÿm tu amim Jeju markumrêx. Õ kikrekam ar kunĩdjwÿ tu amim markumrêx.

⁵⁴ Jeju Djudêja kurũm tẽn Garrêjakam bõxkam ne ajte mÿjja pumũnh kêt ja nhípêx. Me kute raxmã kator kadjy ne arÿm bẽnjadjwÿr krao mex.

5

Ngõ mÿrri me'õ punu nõr.

¹ Jeju bẽnjadjwÿr krao mex. Nhy m kam onÿ krĩraxbê Djeruxarêkam arÿm mebê idjaer kute aben pydji djã nhõ akati 'ÿr. Nhy m Jeju arÿm 'ÿr tẽ. 'ÿr tẽn kam arÿm 'ÿr bõx.

² Be, Djeruxarëkam ne ngô'ô nõ. Me kute krîraxmã mrykî'ätomtio ngjêx djã kuri ne ngô'ô nõ. Mebê idjaer kabënkam ne me ngômã Bexeda jarê. Ngô bu'ã ne kikre kre kênh amânhrut ne amânhrut ne ikjêkêt. ³ Kikrekam ne me punu krãpti ikwã. Me no rãmê me mrãnh punumê me akrymê ikwã. Ngô kute amingrêk ne me kam amako ikwã. ⁴ Mÿjkôt ne ngô amingrêk? Bir, Metîndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh ne ngô'ÿr ban me aerbê ngômã wangij, ngômã ngjêx pÿnh. Nhyr arÿm kôt ngô amingrêk ne. Amingrêk nhyr me'ô punu kumrêx kute memã wan noxja ne arÿm mex ne. Pydjibit mex.

⁵ Be, Jeju Djeruxarê'ÿr bôx ne ngô ja'ÿr bôx. Nhyr me'ôja me punu kôt nõ. Punu'ã ne amex krãpti:bê 38 apêx. ⁶ Nhyr arÿm omÿn amim, —Be, amrêbê ne me'ôwã punu, ane. Ne kam kum, “Djãm amã amex prãm”?

⁷ Nhyr punuja kum,

—Be, ngô kute amingrêkkam djãm inhôbikwa'ô got ijo tën ngômã imê ba on imex ne? Kati. Nã bãm te ngô'ÿr amibêx ne nhyr arÿm me'ô imã wan nox ne. Ba kam imex prãm kêt ne, ane.

⁸ Nhyr kum,

—Be, kãjmã djan anhikwã djã krãn amÿn o tê, ane. ⁹ Nhyr arÿm kabënmê ro'ã mex ne ikwã djã krãn kumÿn o tê. Pi'ók rârarkam, me tyk djã kêt djã nhô akatikam ne mex ne.

¹⁰ Nhyr mebê idjaer rÿnh omÿn kum kabën ne kum,

—E kum pi'ók rârâr ne ja. Djãm aje kam kukrãdjã mar kêt ne ate anhikwã djã mÿn o tê? ane.

¹¹ Nhyr aminêje memã kum,

—Me'ô kute ijo mex ne imã, “Anhikwã djã krãn amÿn o tê”, anhÿr kôt ne ba arÿm inhikwã djã mÿn o tê, ane.

¹² Nhyr me kum,

—Mÿj me'ô ne amã, “Anhikwã djã krãn amÿn o tê”, ane ga kam o tê? ane.

¹³ Nhyr, “Kon, ije mar kêt”, ane. Be, ar bu'ã ne me krãpti: ajkarê. Nhyr Jeju arÿm me katikôt mã tê nhyr arÿm omÿnh kêt ne.

¹⁴ Nhyr kam Jeju Metîndjwÿnh nhô kikretikam kum katon kum,

—Ë, arÿm amexkam on ajaxwe krãta. Dja ga ajte ajaxwe nhyr mÿjja'ô ajte ajo ajkê. Mÿjja punu kute apunu tÿm jakrenh mex dja ajte ajo ajkê, ane.

¹⁵ Nhyr arÿm mebê idjaer rÿnh'ÿr tën memã arên memã kum,

—Be, Jeju ne ijo mex, ane.

Kute me rÿnhmã amikôt amijarênh.

Dju r 10.30

¹⁶ Jeju kute pi'ók rârarkam meo mexo bakam ne mebê idjaer rÿnh kum kurêo ba. Ne kam arÿm abenmã kum, “Gwaj on kubÿ”, anhÿro ba. ¹⁷ Nhyr Jeju arÿm memã kum,

—Be, Ibãm ne pi'ók rârarkam àpênh ar ba. Ba kudjwa kam idjãpênh ar iba, ane. ¹⁸ Nhyr me arÿm abenmã kum,

—Be, Jeju gwaj bapãnh pi'ók rârarkam àpênh ba. Djãm jabit? Kati. Tãmwã ta ne amijo 'êx ne Metîndjwÿnho bãm ne raxo amiptãro ba, ane. Me abenmã anen arÿm we Metîndjwÿnho ngyrk ne kute Jeju bÿnmã kangrônh tÿx ne.

¹⁹ Nhyr kam Jeju amipãnh memã kum,

—E kum, mrãmri ne ba ibê Metîndjwÿnh Krakumrêx. Djãm ba ipydji ne ba idjãpênh got? Kati. Ibãmmê ne bar idjãpênh'ã ajkrut. Ne ba ren ipydjin ren ije meo mex kêt. Ibãm djãpênh ne ba omÿn arÿm àpênh o idjãpênh. Ibãm djãpênh

kunĩkôt ne ba kudjwa ã idjâpêho ane. ²⁰ Be, mỳkam? Bir, Ibãm kum ijabêkam. Ne kam arỳm imã amidjâpênh kunĩ jakre ba kôt ipêx. Dja ĩ imã mỳjja pumũnh kêt ra:x kwỳ jakre ba arỳm ipêx ne. Dja mỳjja raxo ajbir ije ipêxja jakrenh mex ne. Dja ba ipêx ga me te aje marmã kam ano tyn aku'ê. ²¹ Ba Ibãm kôt akubyn me tyko tĩn. Kute Ibãm ta kute akubyn me tyko tĩn pyrãk ne ba ã meo ane. Dja ba imã me tyk akubyn o tĩn kĩnh ne arỳm ã meo ane nhym me arỳm akubyn tĩn. ²² Dja ba me axwe kukjan memã ikaton kam memã axwe pãnh jarênhdjwỳ. Ibãm kute me'ômã axwe pãnh jarênh kêt. Ta ne imã,

“Ga dja ga me kunĩmã axwe pãnh jarê”, ane.

²³ Be, mỳj kadjy ne ijã memã axwe pãnh jarênh djwỳnh mẽ? Bir, dja ba memã axwe pãnh jarê nhym me arỳm ijo bẽnjadjwỳr ra:x ne. Dja me ijo bẽnjadjwỳr ra:x mrãmri me kute Ibãmo bẽnjadjwỳr rax pyrãk. Ja kadjy ne ijã memã axwe pãnh jarênh djwỳnh mẽ. Be, djãm me kute imã ikajgo jarênhkam kute Ibãmmã rax jarênh got? Kati. Dja me imã irax jarênh kêt ne arỳm Ibãmdjwỳmã rax jarênh kêt. Ta ne ijano ba tẽ.

²⁴ Dja me tu amim ikabên markumrêx ne tu amim kute ijanor djwỳnh markumrêx ne arỳm kunĩ Metĩndjwỳnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Dja ba me jamã axwe jarênh kêtumrêx. Amrêbê ne me ja Metĩndjwỳnhbê amakkre kêt kute mrãmri ne me tyk amakkre kêt pyrãk. Ne kam arỳm jakam Metĩndjwỳnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. ²⁵ Dja me tyk ĩ ikabên ma. Ibê Metĩndjwỳnh Kraja ikabên ma. Ne kam me kute ikabên mar kunĩ dja me akubyn tĩn. 'Á akati arỳm me bajo rãm ne ja. Arỳm ije kum o kraxmã. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx.

²⁶ Be, mỳj ne ikam kute ba memã ikabên nhym me akubyn tĩn? Bir Ibãmmẽ ije aben pyrãk. Kam ne ba memã ikabên nhym me akubyn tĩn. Ibãm ta ne tĩn ne ta kute mỳjja kunĩmã tĩn jangjêho ba. Ibãm kabên kôt ne ba kudjwa itĩn ne ije mỳjja kunĩmã tĩn jangjêho iba. ²⁷ Ne Ibãm kabênkôt dja ba memã axwe pãnh jarênhdjwỳ. Arỳm ije amijo inhĩkam dja ba ã meo ane.

²⁸ Be, ije me amã, “Dja me tyk ikabên man akubyn tĩn”, anhỹrkam kwãrik wãnh te aje marmã ikam ano tyk kêt. Mrãmri dja pyka krãkam me tyk kunĩ ikabên man akubyn kato. ²⁹ Me mex ne ukapri dja me akubyn tĩn. Dja me Metĩndjwỳnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nhym me axwedjwỳ dja me akubyn tĩn. Ije memã axwe pãnh jarênh kadjy dja me akubyn tĩn.

³⁰ Be, djãm ipydji ne ba ar iba? Kati. Ba ipydji, idjâpênh ne ikabên kêt. Ibãm kabên o ne ba ikabên. Ibãm ne imã me axwe jakre ba kôt me axwemã ikaton kam memã pãnh jarê. Djãm ije amidjwỳnhbito kĩnhmã? Kati. Ibãm kute ijanor ne ba ije o kĩnhmã. Kabênkôt ije katãt me axwemã ikatorn kam pãnh jarênhkumrêx.

³¹ Be, djãm ipydji ne ba me amã amijarê? Kati. Ba ren ipydjin me amã amijarê ga me ren mrãmri ijã, “Kati. Kabên kajgo”, ane. ³² Nhym be, kati. Me'odjwỳ ne ikukãm ijã me amã ujarênhkumrêx. Katãt me amã ijã ujarênhkumrêx. Ja ne ba arỳm ije mar.

³³ Be, me ga ne ga me amrêbê Djuão'ỳr me akwỳ jano. Nhym me Djuão'ỳr bôx ne kukij. Nhym arỳm katãt me amã ijã ujarênhkumrêx ga me arỳm ama.

³⁴ Be, djãm kute kabêno Ibãm jakrenh got ba me amã Djuão jarê? Kati. Pykakam me'ô kute kabêno Ibãm jakrenh kêt. Be, mỳj kadjy ne ba me amã Djuão jarê? Bir, me aje amijã Djuão kabên markumrêx nhym Metĩndjwỳnh kute me ajaxwebê me apytãrmã ne ba me amã arê. ³⁵ Djuão ne kute mrãmri ne ngõnhpõk nhirã pyrãk ne ar ba. Nãm me amã kabên mex jarêho ba. Ga

me ren tu amim kabēn markumrēx ne ren amijo aba mex rā'ā. Nhy m be, kati. Djuão kute me amā arēnho bakam ga me aje mar 'ikrān ne akīnh 'ikrān ne.

³⁶ Be, Ibāmdjwý ne kute imā,

“Ije amā adjápēnh djā jarēnhja dja ga inomā amē”, anhýr ne kute prīne imā 'ā karō ba arým kōt idjápēnh iba. Ba mýjja pumūnh kēt nhípēxo iba ga me arým omū. Idjápēnh ja kute iraxo amirīto Djuão jakrenh mex. Ga me ren aje idjápēnh pumūnhkam ren arým mrāmri iraxmā akatorcumrēx. Ibām kute ijanorkōt ne ga me ren imā akatorcumrēx.

³⁷ Ibām ta kute ijanor ne arým ijā ajarē. Djām me aje ōkre mar ne ī pumūnh got? Arkati. ³⁸ Ga me ren aje amim Ibām kabēn mar prām ne ren tu amim imarkumrēx. Nhy m be, kati. Ibām kute ijanor djwýnh ta ne arým mā amā ijā ajarē ga me aje amim kabēn 'amýnh kēt ne mar prām kēt. ³⁹ Goja prīne Metīndjwýnh kabēn'ā pi'ók no'ók pumū. Me ga ne ga me 'ā amim, “Dja ba arēnho iban Metīndjwýnhkōt itīn ne ar iba rā'ā: rā'ā ne”, anhýro aba. Me aje amim anhýrkam goja prīne amim omūn ama. Pi'ók tām kam ne Metīndjwýnh ba ijā ajarē. ⁴⁰ Nām te pi'ókkam ijā ajarē ga me ikōt abikamēnh kēt. Ga me ren Metīndjwýnhkōt atīn kadjy ren ikōt ajkamē. Nhy m be, kati. Me aje ikōt abikamēnh prām kētkumrēx.

⁴¹ Djām me aje imā, “Araxcumrēx”, anhýrmā? Djām irax ja ne ba abej? Kati.

⁴² Be, mýkam? Bir, me amā kàjkwakam Metīndjwýnh jabē kētkam ije irax ja jabej kēt. Arým ije me amar. ⁴³ Ibām kukwakam ba tēn me awýr bōx ga me aje amim imar kēt. Me'ō kātām ta dja tēn me awýr bōx ne ta amiraxo āmra ar ba ga me arým tu amim markumrēx.

⁴⁴ Be, me ga ne ga me amirax jabej mā amim, “Ba gēt ba amibēn gē me imā irax jarē”, anhýro aba. Ne kam aje amim, “Ba Metīndjwýnhmābit amijarē gē ta ijo rax”, anhýr kētkumrēx. Aje amim, “Ba gēt irax. Ba gēt irax”, anhýro abakam aje amim Metīndjwýnh mar prām kētkumrēx.

⁴⁵ Djām ba dja ba Ibāmmā me ajaxwe jarē? Kati. Ga me akukāmāre Mōjdjē kanārrām ar amijo aba. Ta ne arým Metīndjwýnhmā me ajaxwe jarēnho dja.

⁴⁶ Djām mrāmri ne ga me aje tu amim akukāmāre Mōjdjē kabēn markumrēx? Kati. Ga me ren tu amim Mōjdjē kabēn markumrēx ne ren badjwý tu amim imarkumrēx. Ta ne ikukām ijā ajarēn ijā pi'ók no'ók. Kam ga me ren amim kabēn jarēn ren tu amim imarkumrēx.

⁴⁷ Nhy m be, kati. Me aje amim Mōjdjē kabēn mar kēt ne aje kōt amim badjwý ikabēn mar kēt. Nām ā Jeju pi'ók rārārkam kute me'ō punuo mexkam mebē idjaer rūnhmā ane.

6

Kute djwýo mebē 5.000o djuw mex.

Mat 14.13; Mak 6.30; Ruk 9.10

¹ Nām memā anen kam arým amū tē. Tē:n kam arým imōtibē Garrēja nhikjēmā rē. Imōti nhidji 'ōdjwýbē Xiberij. ² Nhy m kam me krāptī kōt mō. Ōbē Jeju kute mýjja pumūnh kēt kwý nhípēx nhy m me kute omūnhkam ne me kōt mō. Nām me punu krāptīo mex nhy m me omūn arým kōt mō. ³ Kōt mō nhy m Jejumē kōt ba djwýnh ar me kukām mō. Mō:n krānh'ā wabi. Ābir tē:n arým kam nhý. ⁴ Be, arým ne Djeruxarēkam mebē idjaer kute aben pydji djā nhō akatija bōx 'ýr. Me kute Metīndjwýnh me kukāmāre nhirōbē mrānhja mar kadjy ne arým ō akati 'ýr.

⁵ Ar krānh'ā nhỹ nhyam kam Jeju amipānh rīt. Nhyam nīnh me krāptī: kōt mō nhyam me omū. Ne kam Piripimā kum,

—Jām dja gwaj tēn me kadjy djwý kwý by? ane. ⁶ Be, djām kute amikukām amimar kēt ne Piripi kukij? Kati. Kute prīne amikukām amimar. Be, mýkam ne kukij? Bir, Piripi kute mrāmri amim tu markumrēx jabej ne kukij. ⁷ Nām kukij nhyam Piripi kum,

—Tō gēt kon. Gwaj banhō pi'ōk kaprī'ā akrekam kubē denarjuo 200bit. Ne gwaj ren pi'ōk kaprī jao ren me kadjy djwý by nhyam ren me krāptī abenmā kokjēr kryre nhyam ren me krāptī: 'ā djwý kēt, ane.

⁸ Nhyam Jejukōt ba djwýnh 'ōdjwýja nhidjibē Āngre. Ximāo Pedrumē ar axikōt apōx. Āngreja kum,

⁹ —Ota jakam me'ō bōktire nhō djwýmē tepprāremē. Xewadao djwý nhípēx amānhkrut ne amānhkrut ne ikjēkēt. Ne tepprāre amānhkrut. Nhyam be, me krāptī: Mýj dja gwaj djwý ngrirejao me on? ane.

¹⁰ Nhyam Jeju arkum,

—Ar memā arē gē me nhỹ, ane. Be, bōre ne pyka wākam kumex ne. Jeju arkum ane nhyam ar arým memā arē. Nhyam me arým bōrekam nhỹ. Me krāptī: kubē 5.000 ne me nhỹ. ¹¹ Nhyam kam Jeju arým djwý jamý. Ne kam arým o Metīndjwýnhmā amikīnh jarē. O kum amikīnh jarēn arým kōt ba djwýnhmā kungā. Nhyam ar me krāptīmā kungā. Nām ā tepprāredjwýo ane.

¹² Nhyam me ō kwý krē:n arým ajne. Nhyam Jeju kōt ba djwýnhmā kum,

—Dja gar djwý janhy karwā. O bikēnh kēt kadjy, ane. ¹³ Nhyam kam ar karwān kaxnokai pýnh djāri kam kungij. Nhyam kam kaxnokaibē 12 ipu. Be, xewadao djwý amānhkrut ne amānhkrut ne ikjēkēt janhy 'ā kātām ne ja.

¹⁴ Nhyam me arým kute mýjja pumūnh kēta pumūnhkam abenmā kum,

—Be, Metīndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh ja ne me amrēbē arē. Me memā kum, “Dja pykamā bōx”, anhýro ba. Be, kōt ne Jeju arým jakam bōxkumrēx, ane.

¹⁵ Nhyam Jeju arým me kuman amim,

—Got ba ren arek dja nhyam ren me tu ijo tým ne ijā bēnjadjwýr rax mē. Djām on pykakam memā inhýr prām got? ane. Ne kam arým mebē tēn amū krānh'ā wabin ate ar ba.

¹⁶ Nhyam kam arým para. Nhyam kōt ba djwýnh tēn arým imōti'ýr ruw. ¹⁷ Ne kam arým kà'ōkam wadjān nox ne. Amū akāx nhikjēmā krīraxbē Kapana'ýr mōrmā ar arým nox ne. 'Ýr mō: nhyam ar'ā arým akamāt ne. Nhyam kraxje Jeju ar'ýr bōx kēt rā'ā.

¹⁸ Ar mō: nhyam arým kōk 'itýx wabē nhyam kam ngō amijapīn týx ne.

¹⁹ Nhyam ar ngō rēnhō mōn arým ajjubē tým ne. Ar mōr'ā arým kirometubē 5 apēx. Nhyam Jeju nīnh arkōt tu ngō'ā tē nhyam ar omū. Nhyam arým aro rām ne ja nhyam ar arým tīn prām ne. ²⁰ Nhyam arkum,

—Ar atīn prām kēt. Ba ne ba ar akōt tē, ane. ²¹ Nhyam ar kabēn man arým kīnh ne. Ne kum,

—Amrē ar ikōt kāmā wadjā, ane. Nhyam arým wadjān nhỹ. Nhyam ýrmē ro'ā ar arým akāx nhikjē'ýr bōx. Kapanakam ar bōx.

²² Jeju ar akāx nhikjēkam bōx nhyam arým ar'ā akati. Nhyam kam amū akāx nhikjēbē me te ar ō kà jabej. Me krāptī kute amūja'ā djwý krēnja ne te ar ō kà jabej ne abenmā kum,

—Be, amūja'ā kà pydjibit nō nhyam ar o mō. Kōt ba djwýnhbit mā o mō nhyam Jeju arkōt kākam ýr kēt. Nām me krāptī te ar ō kà jabejn kam ā abenmā ane.

23-24 Ne kam me kute Jeju ar omũnh kêt kam arým ar'yr mō. Me kà kwýkam wadjàn akàx nhikjêmã Kapana'yr nox ne mō. Be, nhýnh kà ja'ókam ne me mō? Bir, krĩraxbê Xiberijkam kà 'ókam ne me mō. Xiberijkam kà kwý arým me ku'ê djà'ãnh mō. Bẽnjadwýr djwýnh kute Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarênh nhym me kute djwý krên djà'ãnh ne arým kà mō. Kà kwý jamã ne me wadjàn amũ kôt mō. Me kute Jeju jabej kadjy ne me Kapana'yr mō.

Kute amijã djwý jakren 'ã ujarênh.

25 'Yr mō:n kam imôti nhikjêmã bôx. Bôx ne abej ne arým kum kato. Jejumã katon arým kum,

—Ujarênh djwýnh, tô nhýnh ne myt nhý ga jakam bôx? ane.

26 Nhym memã kum,

—Be, mykam ne ga me ijabej mō? Djãm amũja'ã ije mýjja pumũnh kêt kwý nhípêx ga me aje omũnhkam? Djãm arým me aje kôt iraxmã akatorkam? Djãm me aje ajte irax marmã ne ga me ijabej mō? Arkati. Be, me ajajnekam. Me aje djwý krên ne me ajajnekam ne ga me ijabej mō. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx.

27 Kwãrĩk wãnh djwýkôtbít ajamak bën kêt. Tãm dja akuno. Nhym be, atemã mýjja kute djwý pyrãk. Jakôt dja ga me ajamak bën. Tãm ne mex rã'ã nhym ô'ã me Metĩndjwýnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ba ije amijo inhĩ dja ba me amã kungã ga me atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Bir, Ibãm kute imã 'ã karõ. Kabênkôt dja ba me amã kungã. Kàjkwakam Ibãm, Metĩndjwýnh ta ne mrãmri kute 'ã imã karõ mãmdji, ane.

28 Nhym me kum,

—Be, mýj dja ba me Metĩndjwýnhmã idjãpênh o nhym arým kum me ikĩnh? ane.

29 Nhym,

—Metĩndjwýnh ne ijano ba tẽ. Kôt dja ga tu amim imarkumrêx. Kum adjãpênh ne ja. Dja ga me ã ane nhym arým kum me akĩnh, ane.

30 Nhym me kum,

—Goja mýjja pumũnh kêt'õ nhípêx ba me omũ. Ba me ije araxmã ikator kadjy omũn kam goja tu amim amarkumrêx. 31 Be, me bakukãmãre ne me kapôt kukritkam djwýbê mýj ne ja krê. Me bakukãmãre ne me 'ã pi'ók no'ók ne kamã memã kum,

“Me kute krên kadjy ne memã kàjkwa kurũm djwý ngã”, ane.

Goja kudjwa ã me imã o ane ba me omũ, ane.

32-33 Nhym amijã djwýkumrêx jakren memã kum,

—Be, Mõjdê kute me akukãmãremã kàjkwa kurũm djwý nhõr kêt. Nhym be, Ibãm kute me amã kàjkwa kurũm atemã djwýkumrêx nhõr. Me'õ ne arým kàjkwa kurũm ruw ne kute me kunĩmã tĩn jangjênh. Kute memã tĩn jangjênh nhym me tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. 'Ã ne ije me amã,

—Metĩndjwýnh kute me amã atemã djwýkumrêx nhõr, anhýr. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. Nãm Jeju ã memã ane.

34 Nhym me kum,

—Bẽnjadwýr djwýnh, goja mã me imã djwý ja nhõro nhý, ane.

35 Nhym Jeju memã kum,

—E kum, ba. Ba ne ba ije atemã djwý pyrãk. Ba ne ba ije memã tĩn jangjênh nhym me tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Dja me mã ikôt ajkamên arým kĩnhkumrêx rã'ã kute mrãmri ne me arým kum prãm kêt kam kĩnh pyrãk. Dja me tu amim imarkumrêx ne arým kĩnhkumrêx rã'ã kute mrãmri ne me arým kum kôr

kêtkam kīnh pyrāk. ³⁶ Be, djām me aje tu amim imarkumrēx got? Kati. Ba ne ba arým me amā, “Nā gām me te ipumūn amim imar kêt”, ane.

³⁷ Be, Ibām kute ikadjy memā amak bōnhja kunī dja me tu amim imarkumrēx ne arým mā ikôt ajkamē. Ba kam me'ō kanga kêtumrēx.

³⁸ Mýkam dja ba me'ō kanga kêtumrēx? Bir, Ibām kute me'ā imā karō kôt dja ba me'ō kanga kêt. Be, djām ba ije amijā amim karō kôt ne ba kàjkwa kurūm ruw ne ar iba? Kati. Ibām kute ijanor djwýnh kabēn kôt ne ba ruw ne ar iba.

³⁹ Ibām kute ijanor djwýnh ta ne ijā amim karōn amim, “Be, ije kadjy memā amak bōnhja dja ikra mā meo ban 'ōo biknor kêt nhym me akubyn tīn ne. Pykakam me kunī kute aminhinomā amimēnh dja nhō akatikam dja ikra akubyn ō me jao tīn”, ane. ⁴⁰ Ibām kute ijanor djwýnh ajte ijā amim karōn amim, “Me kute ikra pumūnh ne tu amim markumrēxia dja me kunī ikôt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne”, ane. Ibām kute ijā amim karō ne ja. Pykakam me kunī kute aminhinomā amimēnh dja nhō akatikam dja ba akubyn inhō me jao tīn, ane.

⁴¹ Nhym kam mebē idjaer rūnh arým kàxā kabēn kumex ne arē. Kute memā, “Ba ibē kàjkwa kurūm djwý”, anhýrkam ne me kabēn kumex jarē. ⁴² Ne abenmā kum,

—Be, djām kubē Metīndjwýnh Kra got? Kati. Jōdje ne kudji. Idjibē ne Jeju. Ba me ije nāmē bām pumūnh tūm. Nhym amijo 'ēx ne gwaj bamā,

—Kàjkwa kurūm ne ba ruw, anhýro ba. Kati:.. Nām 'ēx. Nām me ā abenmā ane.

⁴³ Nhym Jeju me kabēn man memā kum,

—Kwārīk wānh ikàxā akabēn kumex ne arēnh kêt. ⁴⁴ Be, djām me ga dja ga me ikôt ajkamē? Kati. Ibām kute ijanor djwýnh kute memā amak bōnhkambit ne me mā ikôt ajkamē. Mā ikôt ajkamē ba arým akubyn meo tīn. Pykakam me kunī kute aminhinomā amimēnh dja nhō akatikam dja ba akubyn meo tīn.

⁴⁵ Amrēbē: ne me bakukāmāre Metīndjwýnh kukwakam kabēn jarēn memā kum,

“Metīndjwýnh ta dja memā amikabēn jarē nhym me arým kabēn markumrēx”, ane.

Be, me bakukāmāre kute memā anhýr ne 'ā pi'ōk no'ōk kôt mýj xē dja mā ikôt ajkamē? Bir, Ibām kute memā kabēn jarēnh nhym me arým kute kabēn markumrēx. Me kute mýjja'ā kute kabēn jarēnhja markumrēx. Me ja dja me mā ikôt amijo bikamēnhkumrēx. Nām ā Jeju memā ane.

⁴⁶ Ne kam ajte memā kum,

—Be, djām me'ō ne arým Ibām pumū got? Kati. Bajbit ne ba arým kàjkwakam Metīndjwýnh pumūn arým kurūm tēn bōx. Bajbit ne ba arým Ibām pumū.

⁴⁷ Me kute tu amim imarkumrēx arým Metīndjwýnhkôt tīn ne ar ba rā'ā rā'ā ne. Mrāmri ne ba me amā ja jarēnhkumrēx. ⁴⁸ Ba ne ba ije atemā djwý pyrāk. Ba ne ba memā tīn jangij nhym me Metīndjwýnhkôt tīn ne ar ba rā'ā rā'ā ne.

⁴⁹ Be, me bakukāmāre ne me kapôt kukritkam djwýbē mýj ne ja ku nhym mebēngēt tūmrām me kupa. ⁵⁰ Ije me amā atemā djwý jarēnhja ne kubē kàjkwa kurūm djwý. Dja me kukun tyk kêt. ⁵¹ Ba ne ba ije atemā djwý pyrāk. Ba ne ba memā tīn jangij. Dja me djwý ja krēn Metīndjwýnhkôt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne. Djwý ije memā ōrja ne kubē inhī. Me kunī tīn kadjy dja ba memā kungā, ane.

⁵² Nhym kam mebē idjaer rūnh arým kabēno aben japan abenmā kum,

—Je tō, mýj dja memā aminhī nhōr on nhym me ajmā krēnja on? ane.

⁵³ Be, djām mrāmri ne me kute ikumrēx krēnmā? Kati. Atemā. Be, mrāmri me kute tu amim Jeju markumrēxo bamā. 'Ā ne Jeju me kute ī krēn jakren 'ā me kute kamrôo kôm jakre. 'Ā ne memā kum,

—Be, ba ije amijo inhī dja ga me inhī krēn kêt ne ikamrôo akôm kêt ne kam atīnkumrēx prām kêt. Mrāmri ne ba me amā ja jarēnhkumrēx. ⁵⁴ Me kute inhī krēn ne ikamrôo kôm ne me mrāmri Metīndjwýnhkôt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne. Pykakam me kunī kute aminhinomā amimēnh djā nhō akatikam dja ba akubyn meo tīn. ⁵⁵ Mrāmri ne inhībē djwý ne ikamrôbē me kôm djā. ⁵⁶ Me kute inhī kur ne ikamrôo kômja, me jamē ne ba me ije aben mar tỳx ne ije aben jamýnh tỳx ne abenā idjukanga kêt ne ar abeno iba. ⁵⁷ Mrāmri Ibām tīnkumrēx ne ijano ba tē. Kam ne ba Ibām tīn o itīnkumrēx. Nhy m me kute inhī kurdjwý dja me ba itīn jao tīnkumrēx.

⁵⁸ Ije amā atemā djwý jarēnh ja ne kâjkwa kurūm ruw. Djām kute djwýbē mýj ne ja pyrāk? Kati. Nām me te mýj ne ja ku nhy m me bēngēt arým me kupa. Nhy m be, ate dja me atemā djwý ja kun arým Metīndjwýnhkôt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne. Nām ā Jeju memā ane.

⁵⁹ Mebē idjaer bikprōnh djākam ne Jeju memā ja jarē. Kapanakam me bikprōnh djākam. ⁶⁰ Kute memā aminhī'ā djwý jarēnh ne memā 'ā ujarēnhkam ne me kôt baja krāptī arým amim,

—Je, djām me ije kabēn wā mar got? ane.

Me krāptī kute Jeju kanga.

⁶¹ Nhy m Jeju ta arým me kuman memā kum,

—Ba arým me amā atemā djwý jarē ga me aje amim imar kêt ne arým apijām ne. ⁶² Dja ba ī ikri djā tūmmā wabi ga me idjābirkôt ipumū. Mýj dja ga me arým kam nē? ⁶³ Be, atemā kâjkwakam ikabēn kukrādja ne ba me amā arē. Metīndjwýnh Karō kute meo bakambit ne me kute ikabēn mar. Me ga ne ga me aje amidjwýnho kīnh prām. Kam me aje imar kêt kumrēx. Nā bām me amā ikabēn jarē, me amā Metīndjwýnh Karō jarē. Tām ne kute meo ban memā tīn jangij nhy m me Metīndjwýnhkôt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne.

⁶⁴ Be, djām me akunī ne ga me aje tu amim imarkumrēx? Kati. Me akwý ne ga me aje amim imar kêt, ane. Nām Jeju ā memā ane. Be, mýj ne me mar on kam ā memā ane? Bir, amrēbē mýjja kunī kētri ne Jeju kute amikukām me mar. Apýnh me ī djāri kute amim mar kētja arým kute me mar. Djudadjwý dja ī kurē djwýnhmā Jeju kanga. Nhy m arým kute adjwýnhdjwý mar. Kukām kute mar. ⁶⁵ Ne kam memā kum,

—Me akwý ne ga me aje amim imar kêt. Ba kam arým me amā, “Djām me ga dja ga me ikôt ajkamē? Kati. Ibām kute memā amak bōnhkambit dja me mā ikôt ajkamē.” Nām ā Jeju memā ane.

⁶⁶ Nhy m kam me kôt baja krāptī arým kubē amijo akēx ne ajte kôt ba kêt.

⁶⁷ Nhy m kam Jeju kute ar anorjabē 12mā kum,

—Djām ar gadjwý dja gar ikanga? ane. ⁶⁸ Nhy m ar 'ōbē Ximāo Pedru kum,

—Kati. Bēnjadjwýr djwýnh, mýj me'ōkôt dja bar ar iba? Arkati. Gajbit ne ga akabēno meo tīn ne 'ā ar imā adjujarēnh ar aba. Metīndjwýnhkôt me tīn ne ar ba rā'ā: rā'āja'ā ar imā adjujarēnh ar aba. ⁶⁹ Ar ba ne bar tu amim amarkumrēx. Mrāmri abē me inhō Bēnjadjwýrbē kumkatibē Kritu. Mrāmri abē Metīndjwýnh Kra. Metīndjwýnh tīnkumrēx Kra. Ar ba ne bar tu amim amarkumrēx.

⁷⁰ Nhy m Jeju arkum,

—Be, mrãmri ne ba amijo ar apytàrkumrëx. Ije ar ajanorbê 12 ne ba amijo ar apytàrkumrëx. Be, djãm ar akunî ne gar amex? Kati. Ar ajô apydji ne abê Xatanaj nhô àpênh, ane. ⁷¹ Djuda'ã ne kabên. Djuda Ikadji. Ximão 'ôdjwý kute irja. Dja î kurê djwýnhmã Jeju kanga. Kute ar anorjabê 12'ô ja dja kanga.

7

Djeruxarëkam me krãptimã 'ã ujarënh.

¹ Jeju memã anen kam arek Garrêjakambit ar ba. Be, mýkam ne Djudêjakam arek ar ba kêt? Bir, mebê idjaer kute kam bînmã ar abej bakam. ² Nhyam kam arým Djeruxarëkam mebê idjaer krãptî kute aben pydji djã nhô akati 'ýr. Me kute aben kajmã'ã me bakukãmãre kukràdjã mar kadji bô mjýrkam krî djã nhô akati 'ýr.

³ Nhyam kam Jeju kamy ar axikôt apôxja kum,

—E kum, goja amû pykabê Djudêja'ýr tẽ. Dja wãkam akôt me ba djwýnh adjãpênh kôt apumû. ⁴ Djãm me'ô kute me kunimã amiraxo amirît prãmcam kute mebê amijo bipdjur prãm got? Aje mrãmri mýjja pumûnh kêt nhípêx jabej goja pyka kunikôt me kunimã amijo amirît, ane. ⁵ Be, nãm ar te Jejumê axikôt apôx ne amim mar kêt. Kam ne ar ã kum ane.

⁶ Nhyam Jeju arým arkum,

—Je djãm kraxje me kute ijo tým djã nhô akati iwýr bôx kêtjakam gar kam imã arê? Kati. Ar gajbit akati kunikôt ar adjumar mex rã'ã. ⁷ Nhýnh ne pykakam me axwe 'ô kum akurêmã? Arkati. Nhyam be, ba, me kum ikurêkumrëx. Ije me axwe'ã memã idjujarënh ar ibakam me kum ikurêkumrëx. ⁸ Ar gajbit dja gar Djeruxarëkam me krãptî kute aben pydji djã'ýr mô. Inhô akati iwýr bôx kêt rã'ãkam 'ýr itêm prãm kêt. ⁹ Nãm arkum anen arek Garrêjakam ar ba.

¹⁰ Nhyam kam kamy ar arým tẽ. Nhyam ar ba:n kam amipdjun arým me kute aben pydji djã'ýr tẽ. 'Ýr tẽ:m arým 'ýr bôx. ¹¹ Nhyam arým 'ã me kute aben pydji djã nhô akati bôx nhyam mebê idjaer rûnh arým abej ne memã kum, “Nhýnh ne Jeju dja”? ane. Nhyam me “Kon”, ane.

¹² Nhyam me me kãxã abenmã Jeju jarënh kumex. Me kwý ne me abenmã kum, “Kati. Jeju mexkumrëx”, ane.

Nhyam me kwý arîk abenmã kum,

—Kati. Nãm Jeju amijo 'êx ne me noo biknoro ba, ane. ¹³ Nhyam be, nãm me me ipôkri memã Jeju'ã ujarënh amirît kêt ne. Mebê idjaer rûnh pymaje ne me me ipôkri 'ã ujarënh amirît kêt ne.

¹⁴ Nhyam kam arým me kute aben pydji djã nhô akati nhôkre djã kôt Jeju arým Metîndjwýnh nhô kikreti'ýr tẽn wadjãn kam arým memã kukràdjã jarënh dja. ¹⁵ Nhyam kam mebê idjaer rûnh te kute Jeju marmã kam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Je tó djãm tãmwã kute mekôt pi'ók jarënh tûm got ã me kukràdjã jarënh mexo ane?

¹⁶ Nhyam Jeju memã kum,

—Djãm ba ikukràdjã ne ba me amã arënh iba? Kati. Kute ijanor djwýnh kukràdjã ne ba me amã arënh iba. ¹⁷ Gêdja ga me ajô ga aje kukràdjã kôt amijo aba prãm jabej arým ama. Me'ô kute ikukràdjã jarënhmo krax djwýnhja dja ga me ama. Djãm ba ne ba ije me amã ikukràdjã jarënhmo krax djwýnh? Kati. Kãkwakam Metîndjwýnh ne kute arënhmo krax ba kam kôt me amã arê. Ja dja ga me ama. Me aje kukràdjã kôt amijo aba prãm jabej ama. ¹⁸ Ne ga

ren me ajõ ga amirax jabej ne ren 'ã memã amijarên memã amijo adjàmra ar aba. Nhyim be, kati. Kute ijanor djwýnh ne ba ije rax jarênh. Ije ajbit rax jarênh ne kam katát ije ikabên jarênhkumrêx ne ijêxnhĩ kêtumrêx.

¹⁹ Me bakukãmãre Mõjdjê kute me amã Metĩndjwýnh kukràdjã jarênhja djã ne ga me kõt ar amijo aba? Kati. Ga me ajõ aje kukràdjã kõt ar amijo aba kêt. Ne kam aje ibĩnmã ijabej ar aba. Mýkam? ane.

²⁰ Nhyim me kum,

—Je tõ nhýnh me'õja ne kute abĩnmã ajabej ar ba? Be, me karõ punu'õ ne ajo ba, ane.

²¹ Nhyim Jeju arým memã kum,

—Be, ba amrêbê me'õ punu pydjio mex ga me te aje mýjja marmã ikam ano tyn akumex. ²²⁻²³ Nã bãm pi'ók rãrãrkam me'õo mex ga me arĩk ijã abenmã kum,

—Pi'ók rãrãrkam ne apê. Axwekumrêx, anhýro aban arým ikam angyrk ne. Djãm bajbit ne ba kam idjãpênh iba ga me bajbit imã ijaxwe jarê? Kati. Me gadjwý ne ga me pi'ók rãrãrkam adjãpênh aba. Mõjdjê ne me amã me my nhĩnu kã rênh jarê. Djãm ta ne kumrêx arê? Kati. Me bakukãmãre Abraão ar kumrêx ne ar arê. Ga me kam aje katát Mõjdjê kukràdjã kõt amijo aba kadjy pi'ók rãrãrkam adjãpênh ne me my kã rênho aba. Mýkam ne ga me bajbit imã ijaxwe jarê? Ije kam prĩne me'õ punuo mexkam imã ijaxwe jarê. Ga me ren imã ijaxwe jarênh kêt. ²⁴ Kwãrĩk wãnh ga me arĩk me axwe kêt'ã axwe janhôr kêt. Dja ga me mrãmri me axwekumrêxkõt memã ajapõxkumrêx ne kam arým katát memã axwe jarênhkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

Mebê idjaer kum kurê.

²⁵ Nhyim kam Djeruxarêkam me ar ba tũm kwý Jeju jabej aben kukij ne abenmã kum,

—Je, djãm mrãmri me kute tãmwã bĩnmã ar abej ba? ²⁶ Nhyim kam kum me uma kêt ne memã kabên ne. Nhyim me arým kutã kute kum mýjja'õ jarênh prãm kêtumrêx. Bãrãm me rũnh arým kute tãmwã'ã amim, “Jejubê ne me banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritu”, anhýrkam ne me anhikrên kabên maro dja. ²⁷ Tõ nhýnh? Be, kati. Djãm me kute kraxkõt Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritu mar got? Kati. Me kute kraxkõt mar kêtumrêx. Nhyim be, bãm kute Jeju djir ne gu me baje arým omũnh. Kõt ne gu me arým Jeju 'êxnhĩmã bakato. Nãm me kwý ã Jeju'ã abenmã ane.

²⁸ Nhyim kam Jeju kute Metĩndjwýnh nhõ kikretikam memã kukràdjã jarênho ãmkam kãj bê memã kum,

—Be, mrãmri ne ga me aje imar. Nhýnhja kurũm ne ba itẽm ne ibõx ja ne ga me arým aje mar. Djãm ba ne ba amikabên kõt amrê tẽ? Kati. Me'õ kute ijanor djwýnh ne mrãmri. Tãmwã ne ga me aje mar kêt. ²⁹ Nhyim be, ba ne ba ije omũnh tũm. Tãm ne ijano ba amrê kurũm tẽn bõx, ane.

³⁰ Nhyim kam me bit kute o tým ne pa 'amýnhmã. Ne te: o ane. Me kute o tým'ã myt bõx kêt rã'ãkam ne me te: o ane. ³¹ Nhyim me kwý krãptĩ arým tu amim markumrêx ne abenmã kum,

—Me baje raxmã bakator kadjy ne Jeju arým mýjja pumũnh kêt krãptĩ nhípêx ne. Me punu krãptĩo mex. Djãm me'õdjwý bõx ne kute ãpênh mexo kute akrenh got? Kati. Be, mrãmri tãmwãbê ne me banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx, ane.

³² Me rûnh kàxã ne me ã abenmã anhÿro ku'ê nhym mebê pardjêumê me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿr arÿm me kuma. Me kuman arÿm Jeju'ÿr me krâkamngôn kwÿ jano. Me kute pa 'amÿnhmã ne me me ano.

³³ Nhym kam Jeju arÿm memã kum,

—Be, me aro'ã ar iba ne arÿm 'ã akati ngrêre. Dja ba kam arÿm kute ijanor djwÿnh'ÿr tÿ. ³⁴ Ga me kam arÿm te ijabej. Te ijabej ne imã akator kêt. Ne kam ikrÿ djã'ÿr te abôx prãmje, ane.

³⁵ Nhym mebê idjaer rûnh abenmã kum,

—Je tô, jãm dja tÿ gu me kum bakator kêt. Djãm apÿnh me bajtem ba djâkam me bimãnh tûm'ÿr ne tÿemmã? Djãm kam kute me bajtemmã kukràdjã jarÿnhmã? ³⁶ Kute me bamã, “Dja ba tÿ ga me arÿm te ijabej. Te ijabej ne imã akator kêt. Ne kam ikrÿ djã'ÿr te abôx prãmje”, anhÿr. Mÿj gédja kam nê? ane.

³⁷ Nhym kam me kute amikukràdjã kôt amijo mör ne kute 'ã aminhinomã amimÿnh nhô akati arÿm bôx. Akati raxja bôx. Me kukãmãre kukràdjã kôt me kute bô mjÿrkam krÿ'ã aminhinomã amimÿnh kadjy akati ne arÿm bôx. Nhym Jeju arÿm kâjmã djan memã kum,

—Me ajô ar amã kôr jabej amrê iwÿr tÿn ikô. ³⁸ Me kute tu amim imarkumrÿxja gédja ï me kadjwÿnhbê ngô kute meo tÿnja mã mekam apôx. Me bakukãmãre kute pi'ôkkam memã arÿnh kôt ne ba ar amã arê.

³⁹ Nãm Jeju Metîndjwÿnh Karô'ã ã memã ane. Dja me tu amim Jeju markumrÿx nhym Metîndjwÿnh Karô arÿm me'ÿr bôx ne meo ba. Djãm arÿm ne meo ba? Kati. Metîndjwÿnh kute memã Karô janor djwÿnhram ne Jeju memã ane. Dja Metîndjwÿnh amiwÿr Jejuo wabin akubyn o rax. Ne kambit arÿm memã Karô jano nhym bôx ne meo ba.

⁴⁰ Jeju memã ane nhym me krãptÿ kute kabÿnja markam 'ã abenmã kum,

—Be, mrãmri ne tãmwãbê Metîndjwÿnh kukwakam kabÿn jarÿnh djwÿnh. Me bakukãmãre ne me amrêbê: arê, ane.

⁴¹ Nhym me kwÿ Jeju'ã abenmã kum,

—Be, tãmwã ne mrãmri kubê me banhô Bÿnjadjwÿrbê kumkatibê Kritukumrÿx, ane.

Nhym me kwÿ arÿk 'ã abenmã kum,

—Be kati. Jejubê ne Bÿnjadjwÿrbê kumkatibê Kritu kêt. Abatãnh djã ne pykabê Garrêja. ⁴² Nhym be, me banhô Bÿnjadjwÿrbê kumkatibê Kritukumrÿx krÿbê Berêkam abatãnh. Kubê ne me bakukãmãre Dawi tãmdjwÿ. Bÿnjadjwÿr rax Dawi jabatãnh djâkam ne Kritu abatãnh djã. Amrêbê: ne me bakukãmãre pi'ôkkam arê. Nhym be, kati. Djãm Jejubê Bÿnjadjwÿrbê kumkatibê Kritu got? Jeju ate Garrêjakam abatãnh, ane. ⁴³ Me kute ã abenmã anhÿrkam me kute Jeju'ã axikôt kabÿn jadjwÿr kêt. ⁴⁴ Nhym me ja kwÿ bit kute o tÿm ne pa 'amÿnhmã. Ne kam te: kute o anhÿrmã.

⁴⁵ Nhym kam me krâkamngôn kÿkreti nêje ku'êja me rûnh'ÿr akêx ne me'ÿr bôx. Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿrmê mebê pardjêu'ÿr bôx. Nhym kam me rûnh me krâkamngônmmã kum,

—Je tô mÿkam ne ga me Jejuo abôx kêt? ane.

⁴⁶ Nhym me krâkamngôn memã kum,

—Djãm me'ô pykakam kabÿn mexo kute tãmwã pyrâk? Kati. Nãm prÿne kabÿn mexo kute katàt me kunÿ jakrenh. Ba me kam te ije o itÿm ne pa 'amÿnhmã, ane.

⁴⁷ Nhym mebê pardjêu memã kum,

—Je tô djãm arým ne me gadjwý me anoo akno? ⁴⁸ Ë, ba me amã arê. Djãm me irax'õ, nàr me ibê pardjêu'õ ije amim tãmwã mar got? Kati. ⁴⁹ Be, djãm me kãtãmwã kute Mõjdjê kukràdjã mar got? Me kute me bakukãmãre kukràdjã mar kêt kam dja Metĩndjwýnh arým me kanga, ane.

⁵⁰ NhyM Nikodemu. Tãm ne akamãtkam Jeju'ýr tẽ. Kubê ne mebê pardjêu'õ. Nãm arým memã kum,

⁵¹ —Je gẽdja gwãm kraxje me baje axwe jabej me kukjêr kêt kam memã axwe jarê? Kati. Be, Jeju kute kraxje me bamã amijarênh kêt kam gu me arým 'ã axwe nhôro nhý, me bakukràdjã kupa'ã ne gu me 'ã nhôro nhý, ane.

⁵² NhyM me arĩk kum,

—Djãm gadjwý pykabê Garrêjakam ajabatãnh djã ne ga nêje akabêno dja? Be, pi'òkkam ne Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh'õ Garrêjakam abatãnh kêt kumrêx. Dja ga amim pi'òk jarên arým kôt ikabênkumrêxmã akato. Jejubê Bẽnjadjwýrbê kumkati kêt. Tãm dja ga pi'òk jarên ama, ane.

⁵³ NhyM kam me kunĩ ajmãn aminhũrkwãmã apêx.

8

Me'õ nire kute me'õbê mjêno àkĩnh.

¹ Jeju arým krãnhbê Oriwêre 'ýr tẽ. Tê:n arým 'ýr bõx nhyM 'ã akamãt nhyM nõ. Nõ: nhyM arým òkrên'ãnh kã. ² NhyM kam Metĩndjwýnh nhõ kikreti'ýr tẽn kam bõx. NhyM kam me kunĩ ajte 'ýr bõx nhyM arým nhý. Nhýn arým memã kukràdjã jarênhõ nhý. ³ NhyM kam me arým Jeju'ýr me 'õ nireo bõx ne me ipòkri kudja. Arým ne mjên ne kam ajte me'õbê mjêno akĩn ar ro'ã nõ. NhyM me arým omũn o tým ne pa 'amýn Jeju'ýr o bõx. ⁴ Ne kum,

—Ë, ujarênh djwýnh. Be, me'õ nire ja arým mjên ne arým me'õ myo akĩn ar ro'ã nõ. Ba me ar nõrkõt ar omũn aro tým ne arým awýr o bõx. ⁵ Be, me ja jaxwe pãnh ne Mõjdjê arým memã arê. Kute me bakukràdjã jarênhkam Mõjdjê arým 'ã memã kum,

—Ga me axwe pãnh kẽnõ titik ne abĩ gẽ ty, ane. Be, gadjwý ar imã axwe pãnh'õ jarê bar kuma. Mýj gẽdja bar on? Nãm me ã Jejumã ane.

⁶ Mýj kadjy ne me kum ane? Bir, godja kukràdjã kupa'ã mýjja jarênh jabej nhyM me arým kôt kum axwe jarê. Ja kadjy ne me kum ane.

NhyM Jeju ate idjao nhýn arek ikrao pyka no'òko nhý. ⁷ NhyM me mã kum tãmja jarê nhyM arek pyka no'òko nhý. NhyM kam kãmã djan memã kum,

—Goja me ajõ apydji ajaxwe kêt kumrêx jabej ga akumrêx kên'õ byn o titik ne abĩ, ane. ⁸ Nãm anen ajte nhý, pyka no'òko nhý.

⁹ NhyM me arým amima:ro djan amijaxwedjwý ma. Ne kam arým pijãm ne mã apòxo dja. Me abatãnhja kumrêx ne me kato. NhyM mekõt me abatãnh nydjwý apòxo dja. NhyM ajbir abatãnh nyre meo ino ren kato. Arým ne me kunĩ apêx. NhyM kam Jeju arým ate nhý nhyM niredjwý arým ate dja. ¹⁰ NhyM kãmã djan nire ate ãmkõt omũn kum,

—Me'õ nire, nhýnh ne me kute amã ajaxwe jarênhja ku'ê? Djãm me'õ kute ajaxwe pãnh kẽnõ atitik prãm kêt kumrêx? ane. ¹¹ NhyM kum,

—Ã bẽnjadjwýr. Me'õ kute pãnh ititik prãm kêt, ane.

NhyM kum,

—Badjwý. Ajaxwe pãnh ije kẽnõ atitik prãm kêt. Aj mã. Kwãrĩk wãnh ga ajte ajaxwe kêt, ane.

Kute katàt memã amijarēnh.

Dju r 1.4; Rô 13.12; Ep 5.8; Tex k 5.5

¹² Nhyam kam Jeju ajte memã kum,

—Be, apÿnh me ba djã kunĩkôt me axwe kunĩ katàt kute amijo ba kadjy ne ije mrãmri ne memã pry kurwÿ djã pyrãk. Ga, me kurwÿ djã kute akamãtkam memã pry kurwÿ nhyam me kute akamãtkam mÿjja kunĩ pumũnh ne katàt baja pumũ. Badjwÿ dja me tu amim imarkumrēx ne arÿm katàt amijo ba. Ga, akamãt kô tykkam me kute mÿjja pumũnh kêt ne ba punuja pumũ. Me axwedjwÿ ne me kute mÿjja mar kêt ne amijo ba punu. Djãm me kute tu amim imarkam axwe ne amijo ba punu? Kati. Ba ije mrãmri ne memã pry kurwÿ djã pyrãk. Dja me tu amim imarkumrēx ne arÿm katàt amijo ban kam arÿm ikôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane.

¹³ Nhyam mebê pardjêu kum,

—Je, djã nãm me'ô akôt kabēn dji? Kati. Ga apydji aje memã amijarēnho aba nhyam me'ô kute akôt kabēn djir kêt. Ba me kam arÿm amã akabēn kajgo jarē. Akabēn kajgo nhyam me kute amar kêt, ane.

¹⁴ Nhyam memã kum,

—Kati. Ipydji ije memã amijarēnhkam ije memã amijarēnh kajgo kêt. Kãjkwakam Metĩndjwÿnh ne ijano ba amrê kabēn kôt tē. Be, 'ÿr dja ba akubyn tē. Ja ne ije markumrēx. Kam ikabēn kajgo kêt. Nhyam be, me ga ne ga me aje imar kêt. Nhÿnhja kurũm ne ba itēmja ne ga me aje mar kêt. Nhĩ'ãm itēmdjwÿ ga me aje mar kêt.

¹⁵ Me ga ne ga me aje amidjwÿnho kĩnh prãm ne aje memã axwe jarēnho aba. Djãm ba ne ba ije amidjwÿnho kĩnh prãm ne memã axwe jarēnh got? Kati. ¹⁶ Godja ba memã axwe jarēnh jabej arÿm katàt memã arēnhkumrēx. Djãm ipydji dja ba arē? Kati. Ibãm kute ijanor djwÿnhmē dja bar axikôt ikabēn ne memã axwe jarē. Kam ne ije katàt memã axwe jarēnhkumrēx. ¹⁷ Nhyam be, amrēbê: me bakukãmãre kute me akukràdjã'ã pi'ók no'òkdjwÿ. Me akukràdjã kôt ba ije Ibãmmē axikôt memã amijarēnho iba. Me akukràdjã jakam me'ô ar amãnhkrut ne kute me omũnhkôt kute axikôt me arēnh nhyam me kunĩ kute mar ne kute memã kum, “Mrãmri katàt ar kute me arēnhkumrēx”, anhyrmã. Ja ne ga me arÿm aje mar.

¹⁸ Be, ja kôt ne ba Ibãmmē ã me amã amijarēnho ane. Ba ije me amã amijarēnh. Nhyam Ibãm kute ijanor djwÿnh ikôt kute me amã ijarēnh. Ba Ibãmmē ar ije axikôt me amã amijarēnhkam ne ga me ren me akukràdjã kôt ijã, “Mrãmri ne katàt kute memã amijarēnhkumrēx”, ane. Ba Ibãmmē ar ije axikôt me amã amijarēnhkam dja ga me ar ikabēn katàtjamã akaton ama. Me akukràdjã'ã pi'ók no'òk kôt dja ga me ima, ane.

¹⁹ Nãm ã Jeju memã ane nhyam me arÿm kum,

—Tô nhÿnh ne abãmja? ane.

Nhyam memã kum,

—Me aje imar kêt ne aje Ibãmdjwÿ mar kêt. Ne ga me ren iman ren Ibãmdjwÿ ma. Nhyam be, kati. Aje mar kêt, ane. ²⁰ Be, Metĩndjwÿnh nhô kikretikam me kute Metĩndjwÿnhmã pi'ók kaprĩo atom djakam ne Jeju ã memã ane. Nhyam me'ô kute o tÿm ne pa 'amÿnh kêtumrēx. Pa 'amÿnh'ã myt bôx kêt rã'ãkam.

²¹ Nhyam kam ajte memã kum,

—Dja ba ĩ mã tē ga me arÿm te ijabej. Te ijabej ne kam arÿm ty. Nhyam kam Metĩndjwÿnh me amã ajaxwe jarēnh rã'ã. Mũm itēmã 'ÿr ikrãja dja ga me te ikôt 'ÿr atēm ne 'ÿr abôx prãmje, ane.

²² Nhyam mebê idjaer rûnh abenmã kum,

—Je tó mÿj dja nê? Birãm, dja amibĩ. Nãm me ã abenmã ane. Kute memã kum,

—Dja ba ĩ mã tẽ ga me arÿm te ijabej, anhÿrkam ne me ã abenmã ane.

²³ Nhyam memã kum,

—Be, me ga ne ga me pykakam ajapôx ne ar aba. Nhyam be, ba ne ba kÿjrũm kãjkwakam ar iba tũm. Me ga ne ga me aje pykakam mÿjjabit mar. Ba ne ba ije kãjkwakam mÿjja mar. ²⁴ Me aje pykakam mÿjjabit markam ne ba me amã, “Dja ga me ty nhyam Metũndjwÿnh amã ajaxwe jarẽnh rã'ã”, ane. Ne me amã, “E kum ba. Ba ne ba arÿm bôx”, ane. Dja ga me kam amim imar kêt rã'ã jabej arÿm ty nhyam Metũndjwÿnh me amã ajaxwe jarẽnh rã'ã, ane.

²⁵ Nhyam me kum,

—Bir, mÿj me ajô ga nã? Gop me imã amijarẽnhkumrêx, ba me ama, ane.

Nhyam Jeju memã kum,

—Be, amrêbê ne ba me amã amijarẽnho iba. Nã bãm me amã, ²⁶ “Be, ije me ajaxwe kumex markam ba ren memã me ajaxwe jarẽn ajte me amã pãnh jarẽ. Be, ijanor djwÿnh kute katãt kabẽn jarẽnhkôt ne ba me kunĩmã arẽnho iba.” Nãm bãm ã me amã ane, ane.

²⁷ Kute memã kum, “Kute ijanor djwÿnh”, anhÿrkam me kute mar kêt. Kute memã Bãm jarẽnhja me kute mar kêt.

²⁸ Nhyam kam Jeju memã kum,

—Ba ije amijo inhĩ ne ibôxja dja ga me kÿjrũm inhô. Kam dja ga me arÿm ima. Ba ije amikabẽnkôt amijo iba kêtumrêx. Ibãm kute imã kabẽn jarẽnh kôt ne ba memã arẽnho iba. Ja dja ga me aje kÿjrũm inhôrkam ama. ²⁹ Kute ijanor djwÿnh ne imẽ amijo kajkep. Djã nãm imã kãx ba ate ar iba? Kati. Be, mÿkam ne imã kãx kêt? Bir, ije o kĩnh kadjy ne ba kum idjãpẽnh mex rã'ã. Kam imã kãx kêt. Nãm ã Jeju me memã ane. ³⁰ Kute memã ja jarẽnhkam ne me kumex arÿm tu amim markumrêx.

Abraão tàmdjwÿ'ã ujarẽnh.

³¹ Nhyam kam mebê idjaer kute tu amim markumrêxja Jeju memã kum,

—Dja ga me mã ikabẽn kôt ar amijo aban 'ã adjukanga kêt ne arÿm me abê ikôt aba djwÿnhkumrêx. ³² Ne kam arÿm mrãmri ikabẽnkumrêxmã akaton ijã amim, “Be, mrãmri ne kabẽn katãtkumrêx”, anhÿro aba. Ne kam ikabẽn katãtkumrêxmã akato ba kam arÿm me apytà. Me'ôja kute me apa 'amÿnh ga me kum adjãpẽnh kajgoo abaja ba kubê me apytà. Ga me kam ikôt adjumar mexkumrêx ne ar aba. Nãm ã Jeju me axwe nhô bẽnjadjwÿr'ã memã ane.

³³ Nhyam ajte me kwÿ kum,

—Tô nhÿnh ne kam me'ô kute me ipa 'amÿnh ba me kum idjãpẽnh kajgoo abaja? Kati. Me ba ne ba me ibê me bakukãmãre Abraão tàmdjwÿ. Nhyam kam me'ô kute me ipa 'amÿnh kêtumrêx. Mÿkam ne ga,

—Ba me'ôbê me apytà? ane.

³⁴ Nhyam Jeju memã kum,

—Mrãmri me ajaxwe prãmkam ne me ajo ba djwÿnhja arÿm kute me apa 'amÿnh ga me arÿm kum adjãpẽnh kajgokumrêx. ³⁵ Ba me amã arẽ ga me ama. Djãm me'ô nhô kikrekam ô ãpẽnh djwÿnh djãm kubê ô ãpẽnhkam kum ãpẽnh rã'ãmã? Kati. Gêdja ĩ atemã me'ômã apê. Nhyam be, kam me'ô krakumrêxja dja kam kra rã'ã ne. ³⁶ Ba ibê Metũndjwÿnh Kra rã'ãkam ibê me apytãr djwÿnh. Me apa 'amÿnh djwÿnhbê me apytãr djwÿnh. Dja ba me apa

'amýnh djwýnhbê me apytà ga me kam mrāmri adjumar mexkumrêx ne ar aba.

³⁷ We me abê Abraão tãmdjwý, ba ije kôt me amar. Ga we me te abê Abraão tãmdjwý ne me aje ibĩnmã. Me amã ikabên kĩnh kêtukumrêxkam ne ga me aje ibĩnmã. ³⁸ Be, Ibãmmê ro'ã ar ibari ije mýjja pumũnh ne mar. Tãm ne ba me amã arê. Me ga ne ga me anhingêt kute amã arênh kôt ar amijo aba.

³⁹ Nhy m me kum,

—Be, mrāmri me inhingêtbê Abraãookumrêx, ane.

Nhy m memã kum,

—Ga ren me abê Abraão tãmdjwýkumrêx ne ren Abraão djãpênh kôt adjãpênh ar aba. ⁴⁰ Nhy m be, kati. Ga me jakam aje ibĩnmã. Kàjkwakam Metĩndjwýnh kute imã kabên katàt jarênh kôt ije katàt me amã arênhkumrêxkam ne ga me aje ibĩnmã. Djãm ã Abraão meo ane? Kati. ⁴¹ Ne ren Abraãobê me anhingêtkumrêx ga ren me adjãpênh mex. Nhy m be, kati. Atemã me anhingêt djãpênh kôt ne ga me atemã adjãpênh ar aba.

Nhy m me kum,

—Djãm krô'ã me'õ kute akudjwa me ijadjwýr? Kati. Be, me Ibãm djwýnh pydji. Kàjkwakam Metĩndjwýnh, ane.

Kute memã Xatanaj tãmdjwý jarênh.

⁴² Nhy m Jeju memã kum,

—Ne ga me ren mrāmri kàjkwakam Metĩndjwýnho Abãm ne ren amã ijabê. Be, mýkam? Bir, kàjkwakam Metĩndjwýnh kurũm ne ba tẽn bõx. Be, djãm ba ne ba tẽ? Kati. Tãm ne ijano ba amrê tẽ. Kam ga me ren amã ijabê. ⁴³ Be, mýkam ne ga me aje ikabên mar kêt? Bir, me ajamakre kêt prãm kam. ⁴⁴ Be, me anhingêtbê Xatanaj ne ar me ajo ba. Me anhingêt kum axwe prãm kôt ne ga me amã ajaxwe prãm. Kute amikrax totokbê kubê me par djwýnh. Ta kabên katàt kêt kam kute Metĩndjwýnh kabên katàt 'amýnh týx kêt ne kôt kute amijo ba kêt. Ta 'êxnhĩ kôt memã 'êx ba. Mrāmri 'êxnhĩkumrêxkam kubê me 'êxnhĩ nhingêt. ⁴⁵ Kubê me 'êxnhĩ nhingêtkam ba te me amã katàt ikabên jarênhkumrêx ga me aje amim imar kêt. ⁴⁶ Be, mýj me ajõ ga ne ga me aje mrāmri ijaxwe'õmã akatorukumrêx? Kati. Ga me te: aje ijaxwe'õmã akator prãmje. Ijaxwe'õ kêt kam mýkam ne ga me aje imar kêt? Ba te ije me amã katàt Metĩndjwýnh kabên jarênhkumrêx ga me aje imar kêt. Be, mýkam? ⁴⁷ Bir, ne ga ren me abê Metĩndjwýnh kra ne ren amim kabên markumrêx. Nhy m be, kati. Me abê Metĩndjwýnh kra kêt kam ne ga me aje amim kabên mar kêt. Nãm ã mebê idjaer rũnhmã ane.

Kute mebê idjaer rũnhmã amijarênh.

⁴⁸ Nhy m mebê idjaer rũnh arĩk kum,

—Be, abê pykabê Xamarijkam me kra'õ ba me arým ama. Me karõ punu ne ari ajo ba, ane.

⁴⁹ Nhy m Jeju memã kum,

—Kati. Me karõ punu kute ijo ba kêt. Ba ne ba Ibãm rax jarênhõ iba. Ga me kam imã ikajgo jarênhõ aba. ⁵⁰ Be, djãm ba ne ba amirax jabej? Kati. Atemã 'õ kute irax jabej ne kute me ajaxwe mar. ⁵¹ Mrāmri dja me ikabên man kôt ar amijo ban arým tykkumrêx'ýr bõx prãm kêt. Mrāmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

⁵² Nhy m mebê idjaer rũnh kum,

—Tô nhÿnh? Be, me bakukãmäre Abraão arÿm ty. Metÿndjwÿnh kukwakam kabën jarënh djwÿnhdjwÿ ne me arÿm aben kukãm ty. Tô nhÿnh dja me akabën man kôt ar amijo ban tyk kêt? Akabën jakôt ba me arÿm amã ikaton amarkumrëx. Mrãmri ne me karõ punu ajo ba. ⁵³ Djãm aje araxo me bakukãmäre Abraão jakrenh ne ga aje, “Dja me ikabën man kôt ar amijo ban tyk kêt”, anhÿr? Abraão arÿm ty. Metÿndjwÿnh kukwakam kabën jarënh djwÿnh ar arÿm ty. Mÿj me'õ rax ne ga arÿk o amiptarn 'ã amimënho dja? ane.

⁵⁴ NhyM Jeju memã kum,

—Ne ba ren arÿk amijã me'õ rax mën ren mrãmri ikajgo. NhyM be, kati. Ibãm ne kute ijã irax mënkhkumrëx. 'Ã ne ga me aje abenmã, “Me Batÿndjwÿnh”, anhÿr kajgoo aban ⁵⁵ aje mar kêtikumrëx. NhyM be, bajbit ije markumrëx. Ne ren ijëxnhÿ ne ren me amã, “Ije mar kêt”, ane. Ne kam ren me akudjwa memã ijëx iba. NhyM be, kati. Mrãmri ije markumrëx ne kabën kôt ar amijo iban ijëxnhÿ kêt. ⁵⁶ Be, me anhingët Abraão arÿm amikukãm iman arÿm ikam kÿnhkumrëx, ane.

⁵⁷ NhyM mebë idjaer rÿnh kum,

—Je tô, djãm kraxje ajã amex krãptÿbë 50 apëx kêtjakam djãm ga ne ga arÿm me bakukãmäre Abraão pumÿ got? ane.

⁵⁸ NhyM Jeju memã kum,

—Be, me akukãmäre Abraão amirÿt këtiri ne ba ar iba tÿm, ane. ⁵⁹ NhyM me arÿm kën kwÿ jamÿ, kute o titik ne bÿn kadjy. NhyM Jeju arÿm amijo apdjun mã tÿ. Metÿndjwÿnh nhõ kikreti kurÿm katon mã tÿ.

9

Kute me'õ adjãkamã no rãjao mex.

¹ Tÿ: nhyM arÿm me'õ no rã nhÿ. Adjãkamã ne me'õ no rã. Nãm nhÿ nhyM arÿm omÿ. ² NhyM kôt ba djwÿnhdjwÿ omÿn Jeju kukij ne kum,

—Ujarënh djwÿnh, mÿkam ne me'õja adjãkamã no rã? Djãm ta axwe pãnh ne adjãkamã no rã? Nãr nãmë bãm ar axwe djô'ã ne no rã? Mÿj ne kam kute? ane.

³ NhyM arkum,

—Kati. Ta axwe pãnh no rã kêt. Ne nãmë bãm ar axwe djô'ã no rã kêt. Be, Metÿndjwÿnh kute no rãkam àpënh nhyM me kute kôt raxmã kator kadjy ne no rã.

⁴ Be, jakam imexri idjãpënh prãmikumrëx kute mrãmri ne a'uri me àpënh prãm pyrãk. Kute ijanor djwÿnh kute idjãpënh'ã imã karõ kôt idjãpënh prãmikumrëx. Adjÿm, dja me ÿ ijo bikënho tën ibÿ ba te idjãpënh prãmje. Kute mrãmri ne me akamãt kô tykkam te àpënh prãm pyrãk. ⁵ Pykakam me axwemë ro'ã ar ibari ba ije mrãmri memã pry kurwÿ djã pyrãk. Ga, me kute akamãtkam memã pry kurwÿ nhyM me katãt baja pumÿ. Badjwÿ ne ba memã Metÿndjwÿnh kabën jarë nhyM me arÿm kôt katãt ar amijo ba. Ne tu amim kabën markumrëx ne arÿm katãt ar amijo ba.

⁶ Nãm anen arÿm pykakam aptôn kam o ajrën arÿm o me'õ no rãja no dÿj. Ne kam kum,

⁷ —ÿr tën ngõ nhidjibë Xirôwekam amino ku'õ, ane. Me bakabënkam ne me ren ngomã, kute anor jarë. Nãm kum ane nhyM arÿm 'ÿr tën kam amino ku'õ. Ku'õn arÿm no mex ne. No mex ne kam ÿrkwã'ÿr tën arÿm 'ÿr bôx.

⁸ NhyM ÿrkwã bu'ã me krÿ kute me'õ no rã pumÿnh tÿm abenmã kum,

—Djãm tãmwã ne amijo à'wÿro krÿ? ane.

⁹ Nhyim me kwỳ memã kum, “Nà, tãm”, ane. Nhyim me kwỳ memã kum,
—Kon, kute tãmwã pyræk, ane.

Nhyim ta memã kum, “Nà, ba”, ane.

¹⁰ Nhyim me kum,

—Tô mỳj me'õ ne amã ano mex jadjà? ane.

¹¹ Nhyim memã kum,

—Be, me'õbê Jeju ne pykakam aptôn kam o ajrên arỳm o ino djy. Ino djyn arỳm imã, “'Yr tẽn ngôbê Xirôwekam amino ku'õ”, ane. Ba kam 'yr tẽn amino ku'õn arỳm ino mex ne irît mexkumrêx, ane.

¹² Nhyim me kum, “Nhỹnh ne dja”? ane.

Nhyim memã kum, “Kon”, ane.

¹³ Nhyim kam me arỳm mebê pardjêu'yr o bôx. Me'yr me'õ no rãn arỳm no mexjao bôx. ¹⁴ Be, me tyk djà kêt djà nhõ akatikam, pi'ok rârârkam ne Jeju pykakam aptôn o ajrên o me'õ no djyn o noo mex. ¹⁵ Nãm me mebê pardjêu'yr o bôx nhyim me ajte kukij ne kum,

—Mỳj ne ga arît mex kadjy nê? ane.

Nhyim memã kum,

—Nãm pykakam aptôn o ajrên o ino djy ba ku'õn arỳm ino mex ne irît mexkumrêx, ane.

¹⁶ Nhyim mebê pardjêu kwỳ abenmã kum,

—Djãm Metĩndjwỹnh ne tãmwã jano got? Be, me bakukràdjà pãnh ne pi'ok rârârkam ari àpênh ba. Axwekumrêx, ane.

Nhyim me kwỳ 'ã abenmã kum,

—Nhyim bê ne me'õ jaxwe kute ã mỳjja pumũnh kêt nhípêxo anhỹr. Kute ã me'õ no rão mexo anhỹr. Nãm me ã Jeju'ã kabêno aben japanho ane. ¹⁷ Ne kam me'õ no rãn arỳm no mexjamã kum,

—Kute amã anoo mexkam 'ã akabên'õ jarê ba me ama, ane.

Nhyim memã kum,

—Be, kubê Metĩndjwỹnh kukwakam kabên jarênh djwỹnh'õ, ane.

¹⁸ Nhyim mebê idjaer rũnh amim mar kêt ne. Nãm me amim,

—Je tô djãm mrãmri ne me'õja adjakamã no rã? Be, kati, ane. Ne kam arỳm bãmmê nã ar'yr me ano. Nhyim me ar'yr tẽn arỳm aro bôx.

¹⁹ Nhyim me arkum,

—Be, gar memã kum, “Ikra adjakamã no rã”, anhỹro aba. Djãm tãm ne ja? Mỳj ne rît mex kadjy nê? ane.

²⁰ Nhyim ar memã kum,

—Be, mrãmri ar ikrakumrêx ne ja. Mrãmri ne adjakamã no rækumrêx. ²¹ Ne kam mỳj ne arỳm no mex on, ar ije mar kêt. Mỳj me'õ ne kum noo mex nhyim rît mex, ar ije mar kêt. Be, ta ne arỳm abatãnh ne. Dja ga me kukja nhyim arỳm me amã amijarê, ane. ²² Be, mỳkam ne ar kute memã kum,

—Jeju ne ar ikra noo mex, anhỹr kêt? Bir, arkum mebê idjaer rũnh pymakam. Nãm me arỳm abenmã Jeju'ã kabên djin abenmã kum,

—Dja me'õ memã kum, “Be, mrãmri ne Jejubê me banhõ Bẽnjadjwỹrbê kumkatibê Kritukumrêx”, ane gwaj kôt me nêje kanga gê ajte me bikprõnh djakam me baro'ã krĩ kêt, ane. ²³ Kam ne me kute ar kanga pymaje ar memã,

—Be, ta ne arỳm abatãnh. Dja ga me tãmwã kukja, ane.

²⁴ Nhyim kam me ajte amiwỹr me'õ no rãn arỳm no mexja 'uw nhyim arỳm 'yr bôx. 'Yr bôx nhyim kum,

—Be, me ba ne ba me ije Jeju jaxwekôt mar. Kwārīk wānh ga mex jarēnh kêt. Kàjkwakam Metīndjwýnh ta ne anoo mex. Tām dja ga kum mex jarē, ane.

²⁵ Nhyim memā kum,

—Be, mýj Jeju axwe nā? Ije mar kêt. Mrāmri ne arým ino rākumrēx. Ne arým jakam ba mrāmri irīt mexkumrēx. Jabit ne ba mrāmri ije markumrēx, ane.

²⁶ Nhyim kam me ajte kum,

—Mýj ne ajo, ga arým ano mex ne arīt mex ne? ane.

²⁷ Nhyim memā kum,

—Je, arým ne ba me amā arē. Djām me aje imar kêt got ga me ajte: ikukij? Be, mýj kadjy dja ba ajte me amā arē ga me ajte ama. Djām me aje me kudjwa mā kôt abikamēnhmā got ga me ikukjéro dja? ane.

²⁸ Nhyim me arým kum kurēn kum,

—Be, kati. Ga ne ga arým kôt aba djwýnh. Me ba ne ba me atemā. Me bakukāmāre Mójdjékôt ne ba me amijo iba. ²⁹ Be, Metīndjwýnh mrāmri me bakukāmāre Mójdjēmā kabēnkumrēx. Ja ne ba me ije markumrēx. Nhyim be, tāmwa. Djām me kute kator djā mar got? ane.

³⁰ Nhyim amipānh memā kum,

—Be:, Jeju ne imā irīt mex jadjā ga me aje kator djā mar kêtja pumū. Djām me ano mex got? ³¹ Ba me amā arē ga me ama. Djām me axwe ne Metīndjwýnh kute me mar ne kôt àpēnh? Kati. Ja ne gu me arým baje mar. Nhyim be, me kute mrāmri Metīndjwýnhmā rax jarēnh ne kute kabēn mar ne kôt kute amijo bakumrēxja Metīndjwýnh arým kute me mar ne me kôt àpēnhkumrēx. ³² Be, djām Metīndjwýnh Jeju kôt àpēnh ngri got ga me 'ā akabēn ne? Mýj me'ō ne adjakamā no rā nhyim me arým kute kum rīt mex jadjār ga me amrēbē aje mar? Kati. Me bakukāmāre kute arēnh kêt. Me kunī kute arēnh kêtikumrēx. Jebutit ne ajbir bajbit ijo mex ga me arým aje ipumūnh. ³³ Metīndjwýnh ren kute anor kêt nhyim ren kabēnkôt àpēnh kêt ba ren ino mex kêt ne. Nhyim be, kati. Mrāmri Metīndjwýnh kute anorkumrēx.

³⁴ Nhyim me kum,

—Be, djām akudjwa adjakamā me ijaxwe? Djām ajaxwekam aje me ijakre got? ane. Nām me kum anen kangan arým me nēje bōm kumē.

³⁵ Nhyim kam Jeju me kute bōm mēnhkôt arým kuman 'yr tēn kum katon kum,

—Djām arým ga tu amim Metīndjwýnh Kra markumrēx? ane.

³⁶ Nhyim kum,

—Bēnjadjwýr, dja ga imā Metīndjwýnh Kra jakre ba tu amim markumrēx, ane.

³⁷ Nhyim kum,

—Arým ga ipumū. Ba. Ba ne ba amā ikabēno dja, ane.

³⁸ Nhyim kum,

—Nā, Bēnjadjwýr djwýnh, arým ne ba tu amim amarkumrēx, ane. Ne arým kute Metīndjwýnh Kramā katorkam amikajgo man parbē ibôn nhý.

³⁹ Nhyim Jeju memā kum,

—Be, mýj kadjy ne ba pykakam bōx ne ar iba? Bir, dja ba me kukijn me axwemā ikaton arým memā pānh jarē. Be, me kwý kute amijo àmran arīk amim, “Djām ije Metīndjwýnh kabēn mar ngri got?” anhyrja dja ba te memā kukràdjā jarē nhyim me arým mar kêt ne arým amakkre kêt mex ne ar ba. Me kute mrāmri ne me rīt mex arým no rān ba pyrāk. Nhyim be, me kwý kute kukràdjā mar kêt ne mar prām dja ba memā arē nhyim me arým tu amim

markumrêx. Tu amim markumrêx ne arým kôt kute amijo ba mexkumrêx. Me kute mrâmri ne me no rã arým rît mex ne katàt ba pyræk. Ja kadjy ne ba pykakam bôx ne ar iba, ane.

⁴⁰ Nhyim mebê pardjêu bu'ã ku'êja arým kabên man kum,

—Je, djãm me badjwý ne ba me ije me no rã pyræk? Kati. Djãm me ije Metúndjwýnh kukràdjà mar ngri got? ane.

⁴¹ Nhyim memã kum,

—Ne ga ren me aje Metúndjwýnh kukràdjà mar prãm ne ren aje mrâmri ne me no rã rît mex prãm pyræk. Ne kam ren ajaxwe kêt ne. Nhyim be, kati. Me aje, “Me badjwý djãm me ije Metúndjwýnh kukràdjà mar ngri got”? anhýrkam me ajaxwe rã'ã. Nãm ã Jeju memã ane.

10

Mrykĩ'átomtio ba djwýnh'ã ujarênh.

Idja 13.20; Ped k 5.4

¹ Ne kam mrykĩ'átomti'ã memã ajarên ò me ja'ã mrykĩ'átomti jakren memã kum,

—Be, ò kôkayrkam mrykĩ'átomti ar bakam nhyim me ngjêx prãmkam me kwý ajkwa krekrekôt ngjêx kêt ne ate kôkayr nhíbũm kôt wangij. Be, me ja ne me mryo àkĩnh prãm nhyim me me'ã memã kum, “Me àkĩnhĩ”, ane nãr, “Mebê mýjjao prôt djwýnh”, ane. Mrâmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. ² Nhyim be, me kute katàt ajkwa krekrekôt ngjêxjabê ne ò mryo ba djwýnhkumrêx.

³ Nhyim 'ã ijê djà nêje ku'ê djwýnh arým o ba djwýnhmã 'ã ijê djà'ã kurê nhyim arým wangij. Ne kam mrymã kabên nhyim arým amim kabên ma. Kute apýnh mrymã idji jarênh djari aben totokmã mrymã arê nhyim arým kute apýnh aminhidji jarênh mar kôt bõm rôrôk. Bõm rôrôk nhyim o ba djwýnh arým kapõtã mryo apõx. ⁴ Mryo apõx ne arým mry kukãm mrã nhyim mry arým kôt ba. Kute amim o ba djwýnh kabên markam kôt ba. Nãm mry ã o ba djwýnh kôt ane. ⁵ Nhyim be, atemã me bajtem mry'ýr bõx ne te mrymã kabên nhyim kôt ba kêt ne tu mã kubê prôt ne. Kute amim me bajtem kabên mar kêt kam amijã no týx ne tu mã kubê prôt ne. Mrâmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx, ane.

⁶ Be, mrykĩ'átomti'ã ujarênhja ne Jeju kute amikabên kukràdjà'ã akre nhyim me mrybit man kukràdjà mar kêt. Nãm me te: kute mýj'ã ujarênh kute amijakre marmãn te: kute kukràdjà marmã.

⁷⁻⁹ Nhyim ajte memã kum,

—Mrâmri ije mrykĩ'átomti nhõ kôkayrkôt ajkwa krekre pydji pyræk. Ga, mryo ba djwýnh kute ajkwa krekrekôt mryo ngjêxja pumũ. Nhyim kôkayr týx arým kute mýjja djàkrêbê mry pytãr nhyim umar mexja pumũ. Badjwý ije ajkwa krekre pydjimãn prãbê dja me tu amim imarkumrêx ba arým axwebê me utã. Nhyim kam me arým ikôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Atemã me'òkôt ne me tĩn kêtumrêx. Dja me tu amim bajbit imarkumrêx ba arým me utã.

Ga, mryo ba djwýnh kute kôkayr kurũm mryo apõxja pumũ. Nhyim mry àkur ban ajte akubyn ngjêxja pumũ. Badjwý dja ba me utãro iba nhyim me ikôt umar mex ne ar ba.

Nhyim be, amrêbê ibõx kêttri ne me kwý Metúndjwýnh'ã 'êx ne memã kum, “Metúndjwýnh ne imã arê ba kukwakam amã kabên jarênhõ iba”, ane. Me Metúndjwýnh'ã 'êxja kunĩ ne me àkĩnhĩ. Me kute amiwýr inhõ me jao akêxmãn te meo ane nhyim me kute me kabên mar kêt. ¹⁰ Be, me àkĩnhĩ ne me kute

mryo àkĩnh ne par kadjy bôx. Nhyr be, kati. Ba ne ba atemã. Me tĩnkumrêx ne umar mexkumrêx kadjy ne ba bôx.

¹¹ Ije me kute mrykĩ'ãtomtio ba djwýnh mex pyrãk. Dja ba me kadjy ty. Ije me utãr kadjy ty. ¹² Nhyr be, me mrykam ãpênh djwýnh ne me atemã. Gêdja rop'õ mry'ýr bôx nhyr arým tĩn prãmje tu mry kangan prõt ne. Kubê õ mry djwýnh kêtka me tu mry kangan mã prõt ne. Nhyr rop arým mryo rôrõk nhyr mry abenbê ajmã. ¹³ Me mrykam ãpênh djwýnh kute pi'õk kaprĩbit markam ne me kum mry jabê kêt. Nhyr kam rop bôx nhyr kum mry jabê kêtka arým mry kangan prõt ne.

¹⁴⁻¹⁵ Ba ije me kute mryo ba djwýnh mex pyrãk. Ibãm kute imarkumrêx. Badjwý ije Ibãm markumrêx. Inhõ me jadjwý ije ã me maro ane. Nhyr inhõ me jadjwý kute imar. Ba dja ba me kadjy ty. Ije me utãr kadjy ty. ¹⁶ Djãm kókayr jakambit inhõ krit? Kati. Onĩ inhõ krit rã'ã. Me wãdjwý dja me amim ikabên ma. Dja ba inhõ me jamê me wãdjwýo aben pydji. Kam arým inhõ me kunio iba. ¹⁷ Be, mýkam ne Ibãm kum ijabê? Bir, ije kabên kõt amijo ibakam. Kam ne kum ijabê. Ba dja ba ty. Akubyn itĩn kadjy dja ba ty. ¹⁸ Djãm me ta dja me ibĩ? Kati. Ba dja ba amikabênkõt tyn kam amikabênkõt akubyn itĩn ne. Ibãm ta ne ityk ne akubyn itĩn'ã imã karõ, ane.

¹⁹ Nãm Jeju memã ane nhyr kam mebê idjaer rũnh ajte kabêno aben japanho dja. ²⁰ Me krãptĩ ja ne me arĩk memã kum,

—Be, me karõ punu ne o ba. Ga, kute kukwakam kabên kajgo krãptĩ jarênhja pumũ. Mýkam ne ga me kabên maro dja? ane.

²¹ Nhyr me kwý ja ne memã kum,

—Nhyr bê ne me karõ punu kute o ba nhyr ã kabên kute anhýr. Be, kati. Kabên mexkumrêx. Djãm me karõ punu kute me no rã noo mex mar got? ane.

Mebê idjaer rũnh kum kurê'ã ujarênh.

Dju r 5.18, 8.59, 12.32

²² Be, krĩraxbê Djeruxarêkam, me krãptĩ kute aben pydji djã nhõ akatikam, arým na nhõ mytyrwýkam, Jeju me'ýr tên bôx ne arým Metĩndjwýnh nhõ kikretikam ar mrã. Me kute aben kajmã'ã me bakukãmãre kute amrêbê: Metĩndjwýnhmã kikreti ny nhípêx mar kadjy ne me krãptĩ akati jakam aben pydji.

²³ Jeju kikreti bu'ã kikre kre kênhkam ar mrã. Kikre kre kênhjamã ne me kum, "Xaromão nhõ", ane. ²⁴ Nãm kam ar mrã nhyr mebê idjaer rũnh arým omũn kam kum ipõk ne kum,

—Aje. Ga mrãmri abê me inhõ Bênjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx jabej tu me imã amijarênhõ amirĩtkumrêx. Mýkam ne ga me ibê amipdju? ane.

²⁵ Nhyr Jeju memã kum,

—E kum arým ne ba me amã amijo amirĩt ga me aje amim imar kêt. Ibãm kukwakam ije apýnh mýjja pumũnh kêt nhípêx djãri. Tãm ne kute me amã ijo amirĩt mexkumrêx ga me aje amim imar kêt. ²⁶ Be, me abê inhõ krit kêtka me ga me aje amim imar kêt. Arým ba me amã ja jarê ga me arým ama. ²⁷ Inhõ krit ar kute amim ikabên mar. Badjwý ije inhõ krit ar mar nhyr ar mã ikõt ar amijo ba. ²⁸ Dja ba memã tĩn jadjã nhyr me Metĩndjwýnhkõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ne me biknor tokry djãkam biknor kêtumrêx. Ba mã meo iba nhyr me'õ kute ibê me pa 'amýnh ne ibê me ikõ rênh prãm kêt.

²⁹ Ibām kute ikôt me kamēnhja ne tỳxo kute me kunī jakrenh. Tām ne mā meo ba nhyṃ me'ō kute kubē me pa 'amỳnh ne kubē me ikô rēnh prām kêt. ³⁰ Ibāmmē ro'ā ne bar itipdjīn ar iba. Nām ā memā ane.

³¹ Nhyṃ mebê idjaer rūnh ajte kadjy kēn jamỳ. Kute o titik ne bīnmā kēn jamỳ. ³² Nhyṃ memā kum,

–Ibām kukwakam ne ba mỳjja mex krāptī nhīpēx ne me amā o amirīt ga me omū. Nhỳnh idjāpēnh mexja pānh dja ga me kēno ititik ne ibī? ane.

³³ Nhyṃ me kum,

–Djām adjāpēnh mex pānh ne ba me ije kēno atitik ne abīnmā? Kati. Metīndjwỳnh ne ga arỳm aprỳ. Abē pykakam me'ōkam ne ga ga amijo ajēx ne amijo Metīndjwỳnh Kra ne amijo Metīndjwỳnh pyrāk. Aje Metīndjwỳnh raxo amiptarkam ne ba me arỳm Metīndjwỳnh ingryk ne ije abīnmā, ane. ³⁴ Nhyṃ amīpānh memā kum,

–Tō nhỳnh ne ba aprỳ? Be, kukwakam kabēn jarēnh djwỳnh ne me bakukāmāremā Metīndjwỳnh kabēn jarēn memā kum, “Nā bām memā kum, ‘Me abē metīndjwỳnh’, ane.”

Nām ā me bakukāmāremā anen arỳm 'ā pi'ók no'ók ne. ³⁵ Metīndjwỳnh kabēn ne ga me te akabēno aje o adjāpanhmā. Ga, Metīndjwỳnh ta kute memā kum, “Me abē metīndjwỳnh”, anhỳrja pumū. ³⁶ Metīndjwỳnh ta ne imā idjāpēnh djā jarēn pykamā ijano ba kabēn kôt amrē tēn bōx. Djori kam ibē Metīndjwỳnh Kra kêt? Kati, ibē Metīndjwỳnh Krakumrēx. Djori kam ba aprỳ. Arkati.

³⁷ Ne ba ren Ibām djāpēnh o idjāpēnh kêt ga ren me aje katāt imā ikajgo jarēnhkumrēx. ³⁸ Nhyṃ be, kati. Mrāmri Ibām djāpēnh o idjāpēnhkumrēx. Kam ga me ren amim idjāpēnhbit ma. Aje amim ba imar kêt kam ga ren idjāpēnhbit man ren Ibām djāpēnh o idjāpēnhja man ren arỳm kam ima. Ibāmmē ne bar itipdjīn ar iba ga me ren kam arỳm ama, ane. ³⁹ Nām memā ane nhyṃ me arỳm kute pa 'amỳnhmā te o ane nhyṃ mā mebē katon tē.

⁴⁰ Ne kam arỳm mā ngō raxbē Djodāo nhījukri tē. Tē:n arỳm Djuão kute ngōmā me angjēnhmo krax djākam bōx ne arek kam ar ba. ⁴¹ Ar ba nhyṃ me krāptī 'ỳr bōx ne abenmā kum,

–Be, Djuão ne me kute raxmā kator kadjy kute mỳjja pumūnh kêt'ō nhīpēx kêt. Kute me punuo mex kêt. Ne kam mrāmri katāt me'ōja kukām 'ā ujarēnhkumrēx. Nhyṃ kam arỳm kute kukām 'ā ujarēnh kôt prīne kôt amijo bakumrēx, ane. ⁴² Nhyṃ kam me krāptī pyka jakam tu amim Jeju markumrēx.

11

Kute akubyn Radjaruo tīn.

¹ Be, me'ō nhidjibē Radjaru ne arỳm kanē bīno mō. Kanikwỳnh ne ar amānhkrut. Ar idjibē ne Marijmē Mata ar. Ne ar kunī krībē Betanhakam ūrkwā. ² Marij ja kute Bēnjadjwỳr djwỳnh par'ā me kudjỳ djā kangō kapī. 'Ā me tyk kadjy kudjỳ djā kangō kapīn kam kute amikīo 'ā kangō ngrā tām. ³ Nām kamy Radjaru arỳm kanē bīno mō: nhyṃ kanikwỳnh ar arỳm Bēnjadjwỳr djwỳnh'ỳr me'ō jano. Onīj. Nhyṃ arỳm 'ỳr tē:n 'ỳr bōx ne arỳm kum arēn kum,

–Bēnjadjwỳr djwỳnh, onīj amā anhōbikwa jabēja arỳm kanē: nhyṃ kanikwỳnh ar amā arē, ane.

⁴ Nhyṃ Jeju arỳm kuman kum,

—Djãm tu tyk rã'ã kadjy ne kanêja? Kati. Dja me kàjkwakam Metĩndjwýnh raxmã katon ba ibê Metĩndjwýnh Kra iraxmã kato. Ja kadjy ne kanê raxja, ane. ⁵ Be, Matamê kanikwýnhmê Radjarumê ne Jeju kum ar abê. ⁶ Nãm Jeju kabên man kam tu arek ýr djãkam nhý nhym 'ã akati amãnhkrut apêx.

⁷ Nhym kam kôt ba djwýnhmã kum,

—Gwaj on pykabê Djudêjamã tê, ane.

⁸ Nhym ar kum,

—E kum, ujarênh djwýnh, wãkam ajbir mebê idjaer rũnh kute kêno atitik ne abĩnmã ga ajte 'ýr atêmmã, ane.

⁹ Nhym Jeju arkum,

—Djãm arngro pydjikam kãxdjãkênh pa ipôkbê 12bit. Nã tãm. Djãm ori me arngrokam mrã nhym mýjja'õ me par tok? Kati. Arngrokam ne mýjja amirĩt nhym me omũn aã'ã mrã. ¹⁰ Nhym be, akamãtkambit ne me ba punu, arĩk rôrôk ba, me nokrekam irã kêtgam, ane. Me kute o tým ne bĩn kêtři tẽmbê kute ãpênh inomã mẽnmmã ne amijã arngro jakreo tẽn me kute o tým ne bĩn'ã akamãt jakre.

¹¹ Nãm arkum anen kam arkum,

—Be, gwaj banhôbikwa Radjaru arým õto nõ. Arým ba ije tokmã ne ba 'ýr tê, ane.

¹² Nhym ar kum,

—Dja õto nõrkam akubyn mex, ane. ¹³ Be, djãm mrãmri õtkumrêx'ã ne arkum ane? Be, kati. Arým tyk'ã ne arkum ane. Nhym ar arĩk amim,

—Be, õtkam tyk djã kêt'ã ne ã ar imã ane, ane.

¹⁴ Nhym kam arkum arênhõ amirĩtkumrêx ne arkum,

—Be, Radjaru ne arým ty. ¹⁵ Wãkam idjãm kêt nhym arým ty. Kam idjãm kêtgam ar akadjy ikĩnh. Jakam dja gwaj wãkam tẽn bõx gar arým mýjja pumũn arým tu amim imarkumrêx. Ar akadjy ne ikĩnh. Aj gwaj on 'ýr, ane.

¹⁶ Nhym kam Jejukôt ba djwýnh 'õ nhidjibê Tõme Djidjimuja kôt ba djwýnh 'õdjwýmã kum,

—Gwaj on badjwý kôt ty, ane.

¹⁷ Nhym kam Jeju ar arým 'ýr tê. 'Ýr tê:n arým 'ýr bõx.

Nhym me arým kum arên kum,

—Be, arým ne ty ba me adjã. Nhym arým 'ã akati amãnhkrut ne amãnhkrut apêx ga bõx, ane. ¹⁸ Be, krĩbê Betanhamê krĩraxbê Djeruxarêmê ne aben jatãri. Abenwýr pry'ã akrebê kirometu amãnhkrut ne ikjêkêtbit. ¹⁹ Kam ne mebê idjaer krãptĩ Matamê Marij ar'ýr bõx. Ar kamy arým tykkam me kute ar kaprĩ, ar mýr, ar amakbê arkum kabênmã ar'ýr bõx. ²⁰ Nhym Jeju ar bõx 'ýr nhym me'õ arým Matamã arê. Nhym kãmã djan ate kutã tê. Nhym be, Marij arek nhý.

²¹ Mata Jeju kutã tẽn arým kajpan kum,

—Bẽnjadjwýr djwýnh, ga ren pyka jakam arek ar aba nhym ren ikamy tyk kêtumrêx. ²² Gêdja ga mýjja'õ Metĩndjwýnhmã a'uw nhym arým akabên man prĩne akabên kôt ipêx ne. Tãm ne arým ije mar, ane.

Nhym kum,

²³ —Dja atõ akubyn tĩn, ane.

Nhym kum,

²⁴ —Nã, me kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhõ akatikam dja me tyk akubyn tĩn. Nhym mekôt dja ikamy akubyn tĩn. Tãm ne arým ije mar, ane.

Nhym kum,

25 —E kum, ba ne ba ibê akubyn me tyko tîn djwýnh ne ije memã tîn jangiênh djwýnh. Me kute tu amim ikamnhĩxkumrêx dja me tîn ne. Dja te tyn Metĩndjwýnhkôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. 26 Nhyim me tîn ne ar ba kute tu amim ikamnhĩxkumrêx dja me Metĩndjwýnhkôt tîn ne tyk kêtikumrêx. Djã ne ga tu amim ikabênja markumrêx? ane.

Nhyim kum,

27 —Nã, Bênjadjwýr djwýnh, abê Kritikumrêx. Mrãmri ne Metĩndjwýnh ajã me inhõ Bênjadjwýrbê kumkati mēnhkumrêx. Me bakukãmãre kute amrêbê: memã kum, “Gêdja ĩ Metĩndjwýnh Kra pykamã bõx”, anhýr kôt ga arým bõx ne kam abê Metĩndjwýnh Krakumrêx. Tãm ne ba tu amim markumrêx.

28 Nãm ã kum anen kam akubyn kanikwýnh'ýr tẽ. Ýr tẽ:n arým 'ýr bõx ne me kãxã kum,

—Arým ne memã ujarēnh djwýnh bõx ne amã kabēn. 29 Nãm kum ane nhyim kãjmã djan amibêx ne 'ýr tẽ. 30 Be, kraxje Jeju krĩmã àr kêt. Nãm arek Mata kute kajpar djakam arek dja. 31 Nhyim Marij kãjmã djan amibêx ne tẽ nhyim kikrekam mebê idjaer kute ar kapribê arkum kabēno ãmja arým abenmã kum,

—Be, ar mýrmã ne ar kēnkre'ýr tẽ, ane. Nãm me anen arým kôt tẽ.

32 Nhyim be, Marij Jeju'ýr tẽ nhyim arek kam dja nhyim arým 'ýr bõx. Ne omũn arým kōnkrão nhýn kum,

—Bênjadjwýr djwýnh, ga ren pyka jakam ar aba nhyim ren ikamy tyk kêtikumrêx, ane.

33 Nãm mýro nhý nhyim kôt mebê idjaer mōrja kôt mýro dja. Nhyim Jeju me omũn arým rerekren tik ngyo dja. 34 Ne kam memã kum,

—Nhýnh ne ga me adjã? ane.

Nhyim me kum,

—Bênjadjwýr djwýnh, amrê ar ikôt tēn omũ, ane.

35 Nhyim Jeju arým muw.

36 Nhyim mebê idjaer abenmã kum,

—Be, kum abêikumrêx. Ga, arým mýrja pumũ, ane.

37 Nhyim me kwý abenmã kum,

—E kum, me no rãmã ne rĩt mex jangij. Nok ren Radjarudjwýo mex nhyim ren tyk kêt ne, ane.

38 Nhyim kam Jeju 'ýr tik ngy tēn arým kēnkre'ýr bõx. Kēnpotio ne me arým kēnkre'ã ijê. 39 Nãm kēnkre'ýr bõx ne memã kum, “Me 'ã kēnpoti kaba”, ane.

Nhyim tyk kanikwýnh Mataja kum,

—Ó kum arým kro:. Tyk'ã arým akati amãnhkrut ne amãnhkrut apêx, ane.

40 Nhyim Jeju kum,

—Ë, arým ne ba amã, “Dja ga tu amim ikamnhĩxkumrêx ne arým Metĩndjwýnh raxmã akato”, ane.

41 Nhyim me arým kēnkre'ã jãm kēnpoti dja. Nhyim Jeju kãjmã krãn kãjkwa jabēn Bãmmã kum,

—Djũnwã. Ga ne ga arým aje ikabēn mar. Kam ikĩnhkumrêx. 42 Amã ikabēn kunĩkôt ne ga arým aje ikabēn mar. Be, me ibu'ã ku'ê ja amã ikabēnkôt kute imar kadjy ne ba amã ikabēn. Dja me tu amim imarkumrêx ne ijã amim, “Be, mrãmri ne Metĩndjwýnh kute anorkumrêx”, anhýro ba. Ja kadjy ne ba amã ikabēn, ane.

43 Nãm anen arým kãj bê kabēn ne kum, “Radjaru, amrê akato”, ane.

44 Nhyim arým me aerbê akubyn tîn ne kato. Arým tu tykkumrêx ne jakam

arým akubyn tîn ne kato. Prîne kubêkào ikramê par'ã kupu rã'ãn kato. Kubêkào nokre kupu rã'ãn kato.

Nhym Jeju memã kum,

—Me 'ã kubêkà bô gê tē, ane.

Me kute bîn kadjy kute o aben mar:

Mat 12.14; Ruk 6.11

⁴⁵ Jeju akubyn Radjaruo tîn nhym mebê idjaer omũ nhym arým kwý krãptĩ tu amim Jeju markumrêx. Marijkôt me mörja tu amim markumrêx. ⁴⁶ Nhym me kwý ja arým amũ mebê pardjêu'ÿr mōn memã Jeju jarê.

⁴⁷ Nhym kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmē mebê pardjêu arým me rũho akuprõ. Nhym kam me abenmã kum,

—Be, mýjja pumũnh kêt kwý rax ne ipêx. Me kute raxmã kator kadjy ne ipêx. Nãm me punu krãptĩo mex ne akubyn me tyko tîn. Mýj dja gu me nê?

⁴⁸ Dja gu me amitõ nhym me kunĩ arým tu amim markumrêx ne kôt ar amijo ba. Dja me ane nhym krĩraxbê Rômakam me õ me ja arým me bawýr prõt ne pyka mē Metĩndjwýnh nhõ kikretio amrán aben bê me babê idjaer kunĩ ngrã, ane.

⁴⁹ Nhym me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr raxbê Kajbajja ne amexja tãmkam memã nhý. Kajbaj memã kum,

—E kum, me aje mýjja mar kêt. ⁵⁰ Me'õ pydji dja me babê idjaer kunĩ pãnh ty. Kam dja me abenbê me bangrãnh kêt gu me arým badjumar mex. Me aje ja mar kêt, ane.

⁵¹ Be, djãm Kajbaj ta ne amikabēn jarê? Kati. Metĩndjwýnh kukwakam ne kabēn jarê. Amexja tãmkam ne kubê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr rax. Bēnjadjwýr rax ne Metĩndjwýnh mar djwýnh kunĩmã nhý. Kunĩmã ÿrkam ne arým memã Metĩndjwýnh kabēn jarê. Kute memã Jeju mebê idjaer kunĩ pãnh tyk jarēnhkam ne memã Metĩndjwýnh kabēn jarê. ⁵² Be, djãm mebê idjaerbit pãnh dja ty? Kati. Metĩndjwýnh kraja amrēbê abenbê me bimãnh. Apýnh me bajtem ba djãkam me bimãnh. Jeju kute amikôt me jao aben pydjimã. Me jadjwý pãnh dja ty. 'Ã ne Kajbaj kute Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnhja.

⁵³ Be, krax ne ja. Me kute Jeju bîn kadjy kute aben kabēn marmo djã ne ja. Jeju kute akubyn Radjaruo tîn nhõ akati jakam.

⁵⁴ Nhym kam Jeju kute ja nhijukri mebê idjaer rũnhmã amijo amirĩto ba kêt. Kapôt kukrit nokã 'ã ar bamã ne arým tē. Kam ne arým krĩbê Epraĩmã tēn bõx ne kôt ba djwýnhmē ro'ã kam ar ba.

⁵⁵ Nhym kam mebê idjaer kute aben pydji djã 'ÿr. Me kute me kukãmãre nhirõbê mrãnhja mar kadjy arým õ akati 'ÿr. Kam ne me krãptĩ: kadjy krĩraxbê Djeruxarê'ÿr àbir mō. Me kute Mõdjê kukràdjã kôt Metĩndjwýnhmã amijaxwe jarēnhmã ne me mō. ⁵⁶ Ne kam arým bõxo dja nhym me rũnh arým Jeju jabej. Ne Metĩndjwýnh nhõ kikretikam abenmã kum,

—Djãm me krãptĩ kute aben pydji djã nhõ akati kadjy mekôt bõxmã? Djã ne ga me ajõ ama? ane. ⁵⁷ Be, arým me kute Jeju'ã memã karõ. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmē mebê pardjêumē ne me arým 'ã memã karõn memã kum,

—Dja ga me ajõ Jeju pumũn me imã arē ba me pa 'amý, ane.

12

Marij kute par'ã kangô pãnh rax kapĩn.

Mat 26.6; Mak 14.3

¹ Me Djeruxarêkam Jeju jabej nhyr arým ajte krîbê Betanhakam bôx. Betanhakam ne Radjaru ar ba. Amrêbê ne ty nhyr Jeju 'yr bôx ne akubyn o tĩn. Ne jakam Jeju ajte Betanhakam bôx. Nhyr amũ Djeruxarêkam Metĩndjwýnh me irôbê mrãnh nhô akati bôx 'yr. Dja akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut apêx nhyr arým akati bôx.

² Nãm Jeju Betanhakam bôx nhyr arým amykry. Nhyr Mata ar arým kum ô kwý krên djã nhípêx. Ipêx nhyr Jeju ar krêno nhý. Mata ne arkum ô kwý krên djã nhôro dja. Radjarumê ro'ã ne ar àkuro nhý. ³ Àkuro nhý nhyr Marij arým me kudjý djã kangô ipuja by. Me tyk kadjy ne kudjý djã. Kangô nhidjibê ne nadu. Utí'ã akrekam ne kubê kiru kute o katê 'yr ne kam pãnh raxkumrêx. Nãm ar àkuro nhý nhyr Marij arým kangôja byn Jeju par'ã kapĩ. 'Ã kapĩ ne amikio arým par'ã kangô kwý ngrã. Nhyr kam arým amũ kikre krekôt kudjý prôt ne.

⁴ Nhyr Djuda Ikadji. Ximão kute ir ja. Jejukôt ba djwýnhja. Tãmja dja kurê djwýnhmã Jeju kanga. ⁵ Marij Jeju par'ã kangô kapĩ nhyr Djuda arkum,

–Je tó, mýkam ne arým kangô mexjao akno? Ne ga ren ar memã kangô ngãn ren pãnh pi'ók kaprĩ kumex ne aby. Ne ren pãnh'ã akrekam denarju kubê 300 ne ren abyn kam ren me ô mýjja kêt mã angrã, ane. ⁶ Be, djãm Djuda kum me bikênh kaprĩkam ne ã arkum ane? Kati. Àkĩnhĩkam. Kubê ar ô pi'ók kaprĩo ba djwýnhkam. Ne kam ta amim kwýo àkĩno ba. Kam ne ã arkum ane.

⁷ Nhyr Jeju arkum,

–Kwãrĩk wãnh rã'ã. Mý kadjy ne amim kangô dji? Bir, dja ba ty nhyr me arým ijadjã. Kute ijã kangô kapĩnkam dja ba ikudjý nhyr me ijadjã. Ja kadjy ne amim kangô dji. ⁸ Ar aje memã mýjja nhôrmã wãnh ne me ô mýjja kêt ar abu'ã ar ba rã'ã. Dja gar anen arým memã mýjja ngã. Badjwý. Djãm arek gwaj baro'ã ar baba rã'ãmã? Kati. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁹ Jeju Betanhakam ar ba: nhyr kam mebê idjaer krãptĩ arým kuman 'yr bôx. Djãm me kute Jejubit pumũnhmã ne me 'yr bôx? Kati. Radjarudjwý. Jeju kute Radjaru tyk akubyn o tĩnkam ne me kute adjwýnhdjwý pumũnhmã 'yr bôx. ¹⁰ Nhyr be, me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhô bẽnjadjwýr ne ar atemã. Nãm ar bit kute Radjaru bĩnmã 'ã aben maro nhý. ¹¹ Be, mýkam? Bir, Jeju kute akubyn Radjaruo tĩnkôt mebê idjaer krãptĩ arým omũn tu amim Jeju markumrêx. Nhyr kam me kute omũnh kêt kadjy ar kute Radjarudjwý bĩnmã. Nhyr Jeju Betanhakam ar ba nhyr kam 'ã akati. 'Ã akati nhyr Jeju amũ Djeruxarê'yr tẽ.

Jeju rax ne Djeruxarê mã ãr.

Mat 21.1; Mak 11.1; Ruk 19.28

¹² Nhyr kam me Djeruxarêkam kukãm aben mã kum,

–Arým Jeju bôx 'yr. Arým Jeju bôx 'yr, ane. Me krãptĩ kute aben pydji djã nhô akati kadjy bôxja ne me ã aben mã ane. ¹³ Ne kam môn bó kwý nhikê. Me kute o Jeju kajpar kadjy ne me arým kutã mō. Ne kãj bê aben mã Jeju mexo àkjêr mōn mã memã kum,

–Jejubê ne me banhô bēnjadjw̄yr rax. Ām mexkumrēx. Kam me bakī:nhkumrēx. Gê on me bapytā. Gê Bēnjadjw̄yr djw̄ynh o kīnh rax. Kukwakam ne ar̄ym me bakadij bōx. Ām mexkumrēx. Me babê idjaer nhô bēnjadjw̄yr rax ne ar̄ym bōx, ane.

¹⁴ Me kute o anh̄yr kētri ne Jeju mry'ā nh̄y. Nām mry'ā krī jabatānh nyremā katon 'ā nh̄y. Amrēbê: ne me Metīndjw̄ynh kukwakam me bakukāmāremā ja jarēn memā kum,

¹⁵ “Ē krīraxbê Xijāokam me ja, kwārīk wānh me atīn prām kêt.

Ota, me anhô bēnjadjw̄yr rax bōxmā. Dja mry'ā krī jabatānh nyre'ā nh̄yn me aw̄yr bōx.”

Nām me ā me bakukāmāremā anen ar̄ym 'ā pi'ók no'ók ne. Nhyr me aben djô'ā arēnho mō:n arēnho mōr tām̄tā tū:mrām me bakamingrānyrekam ar̄ym 'yr o bōx. Jeju mry'ā nh̄yn ar̄ym Djeruxarē'yr bōxmā tēmkumrēx. Djeruxarē nhidji nhikjêbê ne Xijāo.

¹⁶ Nām 'yr tē nhyr me o àkjêr mō. Nhyr kôt ba djw̄ynh ar kute omūnh totokbê amim,

–Je tô, m̄yj'ā ne me kute Jejuo àkjêrja? anen mar kêt ne. Ar̄ym Jeju àbir ne ra:xkambit dja ar akubyn pi'ók kôt amijo tēn ar̄ym kuma. Be, pi'ókkam me kute Jejuo anh̄yrmā kôt ne me ar̄ym jakam ā Jejuo ane. Ja dja ar kuma.

¹⁷ Be, Jeju kutā me mōrja ne me amrēbê Jeju kute akubyn Radjaruo tīnkôt omū. Kute kum kabēn nhyr kēnkre kurūm katorkôt ne me omū. Ne kam amū memā 'ā ajarē. ¹⁸ Nhyr me krāptī ar̄ym kute akubyn o tīnja man kam ar̄ym adjw̄ynhdjw̄y mekôt Jeju kutā mōn kajpa. ¹⁹ Me krāptī: Jeju kutā mōn kajpa. Nhyr kam me bē pardjēu ar̄ym abenmā kum,

–Be ga, pyka kunīkôt me kunī ar̄ym kute 'yr amijo akēxja pumū. Me baje te: me bē Jeju pyma nhyr me mā kum kīnhja pumū, ane.

Amikukām amityk'ā ujarēnh.

Mak 8.34

²⁰ Nhyr kam me bajtembê kreguja kw̄y ne me me krāptī kôt ar ba. Me kute mekôt me kute aben pydji djā nhô akatikam Metīndjw̄ynhmā rax jarēnh kadjy ne me bōx ne mekôt ar ba. ²¹ Ne kam ar̄ym Piripi'yr bōx ne kum, “Ba me Jeju pumū”, ane. Piripi ne pykabê Garrējakam krīraxbê Bexadakam abatānh djā.

²² Me kum ane nhyr amū Āngre'yr bōx ne kum arē. Nhyr kam ar ro'ā Jeju'yr tēn kum arē.

²³ Nhyr Jeju arkum,

–Be, ar̄ym ityk'ā akati bōx 'yr. Dja ba me kadjy tyn akubyn itīn. Ne kam ar̄ym ira:xkumrēx ne ipyma:. ²⁴ Ga, me kute bāygogo 'y krekam ar̄ym tyk pyrāk. Djām mrāmri ne ar̄ym ty? Kati. Ga, 'y ingrôt ne abatānh nhyr ar̄ym 'ā ô kumexja pumū. Ne ren me 'y kre kêt nhyr ren 'y kajgo rā'ān āptār kētkumrēx. Ba ije bāygogo 'y pyrāk. Badjw̄y dja ba ty nhyr me ar̄ym ijadjā. Nhyr kam ityk djô'ā ar̄ym me krāptī tīn. Mrāmri ne ba ar amā ja jarēnhkumrēx.

²⁵ Be, me arek pykabēbit ar ba kadjy kute amimarja dja me ar̄ym tyn akuno. Nār me kadjy kute amimar kētja, arek pykabēbit ar ba kadjy kute amimar kētja dja Metīndjw̄ynh me utā nhyr me ar̄ym kôt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne.

²⁶ Be, me imā āpēnhja gē me mā ikôt amijo bakumrēx. Kam dja ba nhī'ām ar iba nhyr inhô āpēnh arek ikôt ar ba. Dja imā apē nhyr Ibām ar̄ym kajmā kum rax kamē, ane.

²⁷ Ne ajte arkum,

—Be, arým idjumar punu iwýr bôx. Be, mýj dja ba nê? Djãm ije kum, “Djünwã, arým itokry'ã myt bôx 'ýr. Itokrybê ipytã”, anhýrmã? Kati. Ije itokry ja markumrêx kadjy ne ba arým tèn bôx. Nãm ã arkum ane. ²⁸ Ne ajte Bãmmã kum,

—Djünwã, jakam dja ga memã amiraxo amirít gê me araxmã kato, ane.

Nhym ar arým kãjkwa kurúm Bãm kabên ma nhym kum,

—Arým ne ba memã iraxo amirít. Dja ba ajte memã iraxo amirít, ane.

²⁹ Nhym ar bu'ã me ku'ê kwý arík abenmã kum,

—E kum, na ne krikrit, ane.

Nhym me kwý arík abenmã kum,

—Metündjwýnh kadjy mrãnh djwýnh'õ ne kum kabên, ane.

³⁰ Nhym Jeju memã kum,

—Djãm ba ije kabên mar kadjy ne kabên kato? Kati. Me ga ajte kabên mar kadjy. ³¹ Be, jakam dja Metündjwýnh me kuní axwemã kato. Me í pýnhkôt me axwe djãri kum kato. Jakam dja ba pykakam me axwe nhõ bënjadjwýro apan kujaten kumê. ³² Dja me kýjrúm inhõ ba arým amiwýr me kunío akêx, ane.

³³ Píte'y'ã jêt'ã ne ã memã ane.

³⁴ Nhym me kum,

—Nhym bê ne me kute me inhõ Bënjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx bïnmã. Kritu ne tyk kêtukumrêxmã nhym me me imã arê, Mõjdjê kukràdjã'ã pí'ók no'ók kôt ne me imã arê ba me kuma. Be, ga ne ga atemã. Aje me imã, “Ba ije amijo inhïja dja me kýjrúm inhõ”, anhýr kôt ba me arým akajgo ma. Be, we ajte amijo anhïjakam mýj me ajõ ga nã? ane.

³⁵ Nhym Jeju memã kum,

—Ga, akamãt kô tykkam me ba punuja pumũ. Me kute amikukãm mýjja pumũnh kêtka me ba punure. Ba ije memã pry kurwý djã pyrãk ne memã Metündjwýnh kabên jarênh nhym me arým tu amim markumrêx ne ba mexkumrêx. Arek me aro'ã ar ibari dja ga me tu amim imarkumrêx ne ikabên kôt ar amijo aba. Nok ga ren kôt amijo aba kêt ne ren me axwe kôt ajaxwen arým ajte ajte me akamãt kô tykkam ba punu pyrãk. ³⁶ Arek me aro'ã ar ibari dja ga me tu amim imarkumrêx. Ne kam arým ajte mrãmri ne pry kurwý djãkôt me ba mex pyrãk, ane. Nãm Jeju memã anen arým mã tèn mebê amijo apdju.

Me kute amim Jeju mar kêt.

³⁷ Kute amijo bipdjur kêttri ne me nokrekam mýjja krãptí nhípêx. Nãm te me punu krãptío mex nhym me kute amim mar kêtukumrêx. ³⁸ Be, amrêbê: Metündjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnhbê Idjaij kute me bakukãmãremã arênh kôt ne me kute amim mar kêt. Nãm memã kum, “Bënjadjwýr djwýnh, mýj me'õ ne kute amim ar ikabên mar got?

Mýj me'õ ne kute Bënjadjwýr djwýnh djãpênh pumũnhkam amim mar got?”

Nãm ã me bakukãmãremã ane. Nhym me arým aben djõ'ã arênho mõn arênho mõr tãmtã arým tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam arým 'ýr o bôx. Jeju te me punu krãptío mex nhym me me omün amim Jeju mar kêtukumrêx.

³⁹ Idjaij kute me bakukãmãremã arênh kôt ne me me omün amim Jeju mar kêt. Be, djãm me ta ne me kute tu amim markumrêxmã? Kati. Me ta ne me te: kute amim marmã. Be, mýkam? Bir, Metündjwýnh ta kute me nomê me amako bimrãkkam. Kôt ne Idjaij ajte me bakukãmãremã kum,

⁴⁰ “Metündjwýnh ne mebê nomê amako amrã.

Nhym kam me te memã mýjja jakre nhym me kukràdjã pumũnh kajgon mã omũnhkumrẽx kêt.

Nhym me te memã mýjja jarẽ nhym me mar kumrẽx kêt ne. Mã kukràdjã'ã mýjja kute amijakreja mar kêt. Ne kam iwýr amijo akẽx kêt ba kam memã axwe jarẽnh rã'ã ne kam ije meo mex kêt.

Me amakkre kêt prãm kam ne ã meo ane", ane.

⁴¹ Idjai ne Jeju mexo umakõt omũ ne 'ã me bakukãmãremã ujarẽnh ba. Ne kam ã memã ane. Kam me ta te kute amim Jeju marmã.

⁴²⁻⁴³ Be, djãm me rũnh kunĩ ne me amakkre kêt prãm? Kati. Me kwý kute tu amim markumrẽx. Djãm me kwý ja kute memã amijo amirĩt? Djãm me kute memã kum,

–Arým ne ba tu amim Jeju markumrẽx, anhýro amijo amirĩt? Kati. Mebé pardjêu kabẽn pymaje ne me kute memã amijarẽnh kêt. Be, mýkam? Bir, me amim,

–Dja ba amijarẽnh kêt nhym me imã imex jarẽnh rã'ã. Ba ren Jeju'ã memã amijarẽ nhym ren me arým imã ijaxwe jarẽnh me nêje bõm imẽ. Ne ren kam ajte me bikprõnh djãkam me ro'ã ikrĩ kêt, anhýro ba. Me kute amim anhýrkam ne me kute memã amijarẽnh kêt ne. Djã ne Metĩndjwýnhbit kute memã mex jarẽnhja me kum kĩnh? Kati. Pykakam me axwe kute memã mex jarẽnhja ne me kum kĩnh. Jabit ne me kum kĩnh.

⁴⁴ Nhym kam Jeju kãj bê memã kum,

–Djãm me aje tu amim imarkumrẽxkam ne ga me aje bajbit imar? Kati. Me aje amim imar o ne ga me aje amim ijanor djwýnh mar. ⁴⁵ Me aje ipumũnh o ne ga me aje ijanor djwýnhdjwý pumũnh. ⁴⁶ Ga, me kute akamãt kô tykkam pry kurwý nhym pry arým amirĩtkumrẽxja pumũ. Nhym me arým ba mexkumrẽx. Badjwý ne ba memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽ. Nhym me kwý ĩ pýnhkõt kute tu amim kabẽn markumrẽx ne kôt kute amijo baja ne me arým axwe kêt ne kute amijo ba mexkumrẽx. Ne ajte kute akamãt kô tykkam me ba punuja pyrãk prãm kêtumrẽx.

⁴⁷ Me ajõ aje ikabẽn mar kajgon amim imar kêt kam djãm on ije amã ajaxwe pãnh jarẽnhmã? Me anhĩ pýnhkõt ajaxwe djãri pãnh jarẽnhmã? Djãm on pãnh atokrymã? Kati. Djãm ije memã axwe pãnh jarẽnh nhym me pãnh tokrymã ne ba bõx? Kati. Ije pykakam me kunĩ axwebẽ me utãrmã ne ba bõx. ⁴⁸ Be, me ajõ aje ikangan amim ikabẽn mar kêt kam me'õ dja amã ajaxwe pãnh jarẽ. Me kunĩ kute aminhinomã amimẽnh djã nhõ akatikam dja kãjkwakam Metĩndjwýnh amã, "Aje amim Ikra mar kêt kam ajaxwekumrẽx", ane. Dja amã ane ga arým ajaxwe pãnh atokry.

⁴⁹ Mýkam dja ã amã ane? Bir, djãm ba ikabẽn ne ba me amã arẽ? Kati. Ibãm ne ikabẽn'ã imã karõ ba arým me amã arẽ. Kam dja Ibãm ta amikabẽno ngryk ne me ajõmã ajaxwe pãnh jarẽ. ⁵⁰ Ibãm ne imã, "Dja me tu amim amarkumrẽx ne arým ikõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne", ane. Tãm ne ba ije markumrẽx. Kam Ibãm kute imã kabẽn jarẽnh kõt ne ba memã arẽ. Nãm ã Jeju memã ane.

13

Kute ar par ku'õnh.

¹ Be, arým Metĩndjwýnh me bakukãmãre nhirõbẽ mrãnh nhõ akati 'ýr. Mebé idjaer kunĩ kute aben kajmã'ã me irõbẽ mrãnh djã mar kadjy aben pydji djã nhõ akati 'ýr. Jeju arým kute pykakam mebé àbir 'ýr. Bãm'ýr àbir 'ýr. Ja ne

arým kute mar. Arým ne kum pykakam ò me ja jabê:. Nhyim te me amakkre kêt arým kute bîn 'ÿr nhyim kum ò me abê rà'ã.

² Arým ar kute ò kwý krên parkam nhyim Djuda kute Jeju kanga 'ÿr. Ximão ne Djuda dji. Djuda ja nhidji nhikjêbê ne Ikadji. Nãm kute kurê djwýnhmã kanga 'ÿr. Xatanaj ne 'ã kum apné nhyim kute memã kanga 'ÿr. ³ Bãm arým kute Jejumã ò mýjja kuní kanga nhyim arým Bãmbê Metíndjwýnh kurúm rwýk ne kam akubyn 'ÿr ábir 'ÿr. Ja ne Jeju arým kute mar. ⁴ Nãm kuman kam kãjmã dja. Ar ò kwý krên parkam kãjmã djan ò kubêkà krãkào pôx ne adjuw. Ne me'ã ngò ngrã djà byn arým o amikrax kupu. ⁵ Ne kam arým ngónh purortikam ngò run kam arým kôt ba djwýnh par ku'õnhmo krax. Ar par ku'õnho tẽ:n mã me'ã ngò ngrã djào ar par'ã ngò ngrã. O amikrax kupu rà'ãn o ar par'ã ngò ngrã.

⁶ Nãm ar par ku'õnho tẽ:n kam arým Ximão Pedru'ÿr bôx. Nhyim kum,
—Je, djãm ba dja ga ipar ku'ò? ane.

⁷ Nhyim Jeju kum,

—Jakam aje idjãpênh mar kêt. Dja ba ì amã arê ga ama, ane.

⁸ Nhyim kum,

—Be kati. Aje ipar ku'õnh prãm kêt kumrêx, ane.

Nhyim kum,

—Dja ba apar ku'õnh kêt ga arým ikôt aba kêt, ane.

⁹ Nhyim kum,

—Bênjadjwýr djwýnh. Djãm iparbit? Inhikramê ikràdjwý dja ga ku'ò, ane.

¹⁰ Nhyim kum,

—Be, gar arým adjwýrkam arým ar anhí mex ba kam ije ar aparbit ku'õnhmã, ane. Ne kam ar axwe kêt'ã arkum,

—Be, arým ar amex. Djãm ar akuní ne gar amex? Kati. Ar ajò apydji ne ga amex kêt, ane. ¹¹ Arým kute amikukãm kurê djwýnhmã kanga djwýnh markam ne arkum,

—Djãm ar akuní ne gar amex? Kati, ane.

¹² Ne kam arým ar par ku'õnh pan kam kà jangijn kam nhýn arkum,

—Be, mýkam ne ba ar apar ku'ò? Djã ne gar ama? ¹³ Bir, gar imã, “Ujarênh djwýnh, Bënjadjwýr djwýnh”, anhýro aba. Be, mrãmri ne gar imã arê. Ibê tãm. ¹⁴ Ibê ar anhò Bënjadjwýr djwýnh ne ibê ar anhò ujarênh djwýnhkam ne ba arým amijo ingrin amijo ikátãm ne arým ar amã apê. Ar akajgo mex, ar akátãmmã ne ba apên arým ar apar ku'ò. Djãm ar ajò aje, “Be, ba ne ba irax. Ije me kajgomã idjãpênh prãm kêt”, anhýrmã? Kati. Ar gadjwý aben par ku'ò.

¹⁵ Be, mýj kadjy ne ba ar apar ku'ò? Bir, dja gar ipumün ikudjwa arým amijo angriren akátãm ne abenmã apê. Ja kadjy ne ba ar apar ku'ò. ¹⁶ Imã adjãpênhkam djãm aje araxo ijakrenh got? Ije ajanorkam djãm aje araxo ijakrenh got? ¹⁷ Ar aje araxo ijakrenh kêt kam dja gar amijã ije ar apar ku'õnhja man ikudjwa amijo angriren amijo akátãm ne abenmã apê. Dja gar amijo anen arým akínhkumrêx.

Djuda kute memã Jeju kanga kukãm arkum 'ã ujarênh.

Mat 26.21; Mak 14.18; Ruk 22.21

¹⁸ Be, djã ne ba ar akunimã ikabên jarê? Kati. Djãm ar akuní amex? Kati. Ije ar anhí pýnhkôt amijo ar apytãr ba arým ije ar amar. Nhyim be, ar ajò dja ga amã ikurê. Amrêbê: ije amikukãm arênh kôt dja ga amã ikurê. Nã bãm me bakukãmãremã kum,
“Gwaj baro'ã badjãkur'ò dja kum ikurê”, ane.

Nā bām ā memā ane nhym me arým 'ā pi'òk no'òk ne. Nhym me aben djô'ā arēnho mō:. Arēnho mōr tāmtā tū:mrām arým iwýr o bōx. Gwaj baro'ā badjākur'ō dja kum ikurê. ¹⁹ Ar ajō amā ikurê kētri ba arým pi'òkkam ar amā ikabēn jarē.

Be, mýj kadjy? Bir, dja gar ajō amā ikurê kōt arým omūn kam arým akubyn amijo tēn pi'òkkam ikabēnja ma. Anhýr djwýnhřām ikabēn ja ma. Ne kam arým amim, “Mrāmri kōt ne amikukām arēnhkumrēx. Jejubē ne Bēnjadjwýrbē kumkatibē Kritukumrēx”, ane. Dja gar ā anen tu amim imarkumrēx.

²⁰ Be, godja ba amū me ano nhym me me'ýr bōx nhym me arým amim me kabēn man kam arým kōt badjwý amim ima. Ne kam arým kōt amim kute ijanor djwýnhđjwý ma. Mrāmri ne ba ar amā ja jarēnhkumrēx, ane.

²¹ Jeju arkum anen arým umar punure ne. Ne kam arkum arēnho amirítikumrēx ne arkum,

–Be, mrāmri dja gar ajō ikurê djwýnhmā ikanga. Mrāmri ne ba ar amā ja jarēnhkumrēx, ane.

²² Nhym kōt ba djwýnh te kute marmā abenkam no tyn nhýn amim,

–Je tō, mýj me'ō'ā ne ane? ane. ²³ Be, kōt ba djwýnh'ō ne Jeju tāri nhý. Jeju kum abēja. ²⁴ Nhym Ximāo Pedru jānh nhýn amū Jeju tāri ýrja'ýr akēx ne ar aktā aben pumū. Ne kam kute ar 'ō jabej Jeju kukjērmā Pedru kum inhuo Jeju jakre.

²⁵ Nhym arým Jeju'ýr ajkamēn kum,

–Bēnjadjwýr djwýnh, nhym nā? Ar imā arē bar kuma, ane.

²⁶ Nhym kum,

–Dja ba òmrōmā djwý jadjān amū kum kungā ga arým ar 'ō pumū, ane. Ne kam arým kum adjān amū Djudamā kungā. Djuda nhidji 'ōdjwýbē ne Ikadj. Ximāo 'ōdjwý ne Djuda dji. ²⁷ Nām kum kungā nhym Xatanaj arým Djudamā wadjān 'amýnh týx ne. Nhym kam Jeju arým kum, “Ajrā, amibēx”, ane.

²⁸ Nhym kōt ba djwýnh kute kabēn mar kajgon mýjja'ā Jeju kute kum kabēn jarēnhja ar kute mar kēt. ²⁹ Djudabē ne ar ō pi'òk kapriō ba djwýnh. Ne kam ar kwý arík amim,

–Bārām kute gwaj banhō kwý krēn djā'ō byrmā ne ano. Me krāpti kute aben pydji djā nhō akati kadjy kute mýjja byrmā ne ano. Nār, kute me ō mýjja kētmā mýjja kwý nhōrmā ne ano, ane. ³⁰ Nām Jeju kum djwý ngā nhym arým kubyn mā kadjy katon tē. Arým akamātkam ne tē.

Pedru 'éxnhī kukām kute kum arēnh.

Mat 26.31; Mak 14.26; Ruk 22.31

³¹ Djuda kato nhym Jeju arým kōt ba djwýnhmā kum,

–Ije amijo inhī ne ar ibaja dja me jakam arým iraxmā kato ba memā irax. Nhym kam me arým ikōt kàjkwakam Metūndjwýnh raxmā kato. ³² Nhym kam arým memā ra:x ne uma:n kam arým amiraxo badjwý ijo rax. On dja ijo ra:x ba ipyma:.

³³ Akmere ar, gwaj baro'ā ar babaja arým kēt 'ýr. Dja gar ijabej ar aban te idjām djā'ýr abōx prāmje. Nā bām ā me bē idjaer rūnhmādjwý ane. Ar gadjwý ba arým ā ar amā ane.

³⁴ Be, ba ar amā 'ā karō. Ikabēn ny ne ba ije ar amā arēnhmā. Dja gar aman mā kōt amijo aba mex ne amā aben jabē. Kute imā ar ajabē pyrāk ā ar amā aben jabēo ane. ³⁵ Nhym kam me kātām kunī arým ar ajā abenmā kum, “Be, Jejukōt ba djwýnhkumrēx ne wā. Ga, arkum aben jabēwā pumū.” Dja me ā ar ajā abenmā ane. Nām ā Jeju arkum ane.

³⁶ Nhyim Ximão Pedru kum,

—Bēnjadjwÿr djwÿnh, jām ne ga atēmmā? ane.

Nhyim kum,

—Bir, dja ba tē ga arÿm te on idjām djà'ÿr ikôt atēm prāmje. Kam dja ga tūmrām arÿm ikôt tē, ane.

³⁷ Nhyim Pedru arīk kum,

—Bēnjadjwÿr djwÿnh, mÿkam dja ba te on adjām djà'ÿr akôt itēm prāmje? Dja me kum abīn prām ne ikumrēx ibīn kam abī, ane.

³⁸ Nhyim kum,

—Djām me kute akumrēx abīn ne kam ibīnmā got? Be, dja me ijo mō, ga ōkrēn'ānh kār kētri amijā maje ajēxo amānhkrut ne ikjékēt ne ijā memā kum, “Kati. Ije me'ōwā pumūnh kētkumrēx”, ane. Nhyim arÿm ajā ōkrēn'ānh kā. Mrāmri ne ba amā ja jarēnhkumrēx. Nām ā kum ane.

14

Kute kôt ba djwÿnhmā tÿx jadjār.

¹ Ne kam ajte arkum,

—Kwārīk wānh ba ar akadjy tē gar axwe amikam adjumar kēt. Dja gar tu amim Metīndjwÿnh markumrēx. Badjwÿ dja gar tu amim imarkumrēx. ² Onj Ibām nhō kikretikam me ūrkwā krāptī. Djā ne ren kēt ba ren arÿm ar amā, “Kati, kēt”, ane. Nhyim be, kati. Mrāmri ne Ibām nhō kikretikam me ūrkwā krāptīkumrēx. Ba arÿm 'ÿr itēmmā. Dja ba 'ÿr tēn 'ÿr bōx ne arÿm ar akutēp ar amā anhūrkwāo mex. ³ Dja ba ar anhūrkwāo mex kadjy tēm kam akubyn ajte ar awÿr bōx. Ne kam arÿm mā amikôt ar adjan ar ajo tē. Be, mÿj kadjy? Bir gwaj arek baro'ā ar baba kadjy. ⁴ Be, idjām djà gar arÿm ama. 'ÿr ipry gar arÿm ama. Kwārīk wānh axwe amikam adjumar kēt, ane.

Memā pry'ā ujarēnh.

Kar 4.12

⁵ Nhyim Tōme arÿm kum,

—Jām atēmmā ja ar ije mar kēt ne ar ije apry kraxdjwÿ omūnh kēt. Mÿj dja bar nēn kum ikato? ane.

⁶ Nhyim Jeju kum,

—Bir, ba mrāmri ije 'ÿr me pry pyrāk. Dja me tu amim imarkumrēx ba arÿm Ibām'ÿr meo bōx. Bajbit ije memā katāt ikabēn jarēnhkumrēx ne ije memā tīn jangiēnh nhyim me Ibām kôt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne. Djām Ibām'ÿr me o bōx kadjy me'ōdjwÿ? Kati. Bajbit ne ba 'ÿr meo bōx. ⁷ Ne ga ren ar aje imarkumrēx ne ren arÿm Ibāmdjwÿ ma. Be, arÿm ba ar amā arē gar arÿm aman omū, ane.

⁸ Nhyim Piripi kum,

—Bēnjadjwÿr djwÿnh, ar imā Abām jakre bar omū. Ne kam arÿm ikīnh ne, ane.

⁹ Nhyim Jeju kum,

—E kum Piripi, djām gormā ne ga ikôt ar aban aje imarn ipumūnhja kēt? Be, me kute ipumūnh o ne me arÿm Ibāmdjwÿ pumū. Mÿkam ne ga imā, “Ar imā Abām jakre bar omū”? ane. ¹⁰ Be, Ibāmmē ne bar itipdjīn ar iba. Djām aje amim imar kēt? Ije ar amā ikabēn jarēnhja ba ba ije arēnh kēt. Djām ba ne ba idjāpēnh ar iba? Kati. Ibām ne ar ijo ban āpēnh ar ba. ¹¹ Be, Ibāmmē ne bar abenā itypdjīn ar iba. Ja dja gar aman tu amim imarkumrēx. Nār idjāpēnhkôt imā akaton tu amim imarkumrēx.

12 Me kute tu amim ikamnhĩxkumrêx gêdja me idjâpênh o apê. Gêdja me âpêno ijakre. Be, mÿkam? Bir, arÿm Ibâm'ÿr itêmkam dja me âpêno ijakrenh mex ne. Mrâmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx. 13 Dja gar amijo Metĩndjwÿnhmã a'wÿ. Tu amim imarkumrêx ne kum amijo a'wÿ ba kam ar aje kum arênh kôt ã ar amã o ane. Be, mÿj kadjy? Bir, dja ba kôt memã Ibâm ra:xo amirĩt. Ja kadjy dja ba ar aje kum arênh kôt ã ar amã o ane. 14 Ikukwakam dja gar kum mÿjja kunĩo a'wÿ ba kam ar aje kum arênh kôt ã ar amã o ane.

Arkum Metĩndjwÿnh Karõ'ã ujarênh.

Kar 2.2

15 Gar mrâmri amã ijabê jabej mã ikabên man kôt ar amijo aba. Ije amrânih mex'ã ar amã karõ kôt dja gar amijo aba. 16 Dja ba kam arÿm ar ajo Ibãmmã a'uw nhyr arÿm ar amã ajo kĩnh djwÿnh 'õdjwÿ jano. Nhyr kam arÿm arek ar aro'ã ar ba rã'ã: rã'ã ne. 17 Karõ dja ar amã ano. Karõ kute katàt memã ikabên jarênhkumrêx. Me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtjamã dja Karõ janor kêt. Be, mÿkam? Bir, mebê Karõ bipdjur nhyr me kute mar kêt kam dja memã anor kêt. Ar ga ne gar atemã. Arÿm aje mar. Karõ arek ar aro'ã ar bakam aje mar. Dja arek ar aro'ã ar ba rã'ã.

18 Djãm ije ar amã inhírer gar aje me 'uwtĩ pyrãk ne akaprĩn ar abamã? Kati. Ba dja ba mrâmri ar awÿr ibõxkumrêx.

19 Dja ijã akati ngrêre ba arÿm me kum ikĩnh kêtjabê amijo apdju. Ar gajbit dja ba ar abê amijo ibipdjur kêt. Itĩnkôt dja gar gadjwÿ atĩnkumrêx. 20 Kam dja gar amim, "Be, mrâmri ne Jeju Bãmmê tipdjĩn ar ba. Badjwÿ ne ba Jejumê itipdjĩn ar iba. Jejudjwÿ ne imê tipdjĩn ar ba." Djã gãm ar ã amim ane. 21 Mÿj me'õ ne mrâmri kum ijabêkumrêx? Bir, ba ne ba me kute katàt amijo ba'ã memã karõ. Dja me kam amim ikabên man kôt ar amijo ba. Me ja ne me mrâmri kum ijabêkumrêx. Dja me mrâmri kum ijabêkumrêx nhyr Ibãmdjwÿ arÿm kum me abê. Badjwÿ dja ba imã me abên arÿm ikabêno memã amijo amirĩt nhyr me arÿm mrâmri imarkumrêx, ane.

22 Nhyr Djuda 'õdjwÿ. Djãm Djuda Ikadji? Kati. Djuda 'õdjwÿ Jejumã kum, —Be, mÿkam dja ga ar bajbit ar imã amijo amirĩt? Mÿkam dja ga me kunĩmã amijo amirĩt kêt? ane.

23 Nhyr Jeju kum,

—Bir, me kum ijabê dja me ikabên man kôt ar amijo ba. Nhyr kam Ibãm arÿm kum me abê bar kam arÿm me'ÿr bõx ne ar meo iba. 24 Nhyr be, me kum ijabê kêtja dja me ikabên mar kêt ne kôt amijo ba kêt ne tu ate krãn amidjwÿnhbit ma. Be, ije ar amã ikabên jarênh gar aje marja djãm ba ikabên? Kati. Ibãm kute ijanor djwÿnh kabên ne ja.

25 Gwaj baro'ã ar babari ne ba ar amã ikabên ja jarê. 26 Dja ba mã tẽ nhyr ar ajo kĩnh djwÿnh arÿm ar amã ikabên jarê. Metĩndjwÿnh Karõja tãm dja arÿm ar amã arê. Ije amrêbê ar amã ikabên jarênh ja kunĩkôt dja ar amã arê. Kãjkwakam Ibãm dja ar amã Karõ jano nhyr arÿm bõx ne ar amã ikabên jarê.

27 Itêm tekrekam dja gar ikabênkôt adjumar mex. Idjumar mex kôt adjumar mex. Djãm me kum ikĩnh kêtja kabênkôt adjumar mexmã? Kati. Tãm ne kajgo. Ba ikabên kôt dja gar adjumar mex ne mrâmri adjumar mexkumrêx. Kwãrik wãnh amikukãm axwe adjumar ne atĩn prãm kêt.

28 Õbê ne ba arÿm ar amã, "Dja ba mã tẽn kam akubyn ajte ar awÿr tẽn bõx", ane. Ga ren ar mrâmri amã ijabêkumrêx ne ren akĩnhkumrêx. Ije ar amã Ibãm'ÿr idjãbir jarênh ar aje markam ne gar ren akĩnhkumrêx. Be, mÿkam?

Bir, kàjkwakam Ibām kute raxo ijakrenhkam. ²⁹ Be, jakam ba arým ar amã arê. Idjâbir kêttri ba ar amã arê. Dja ba wabi gar kam ikabênja man arým tu amim imarkumrêx.

³⁰ Jakam dja ba arým ar amã ikabên jarênh kwý ngri. Be, mýkam? Bir, arým Xatanaj bôx 'ýr. Me kum ikînh kêtja nhô bēnjadjwýr iwýr bôx 'ýr. Djām iwýr bôxkam kute ijo bamã? Arkati. ³¹ Dja ba Ibām kabên kôt ar amijo iba. Ibām kute imã 'ã karô kôt ar amijo iba nhym kam me kum ikînh kêtja arým ima. Dja me amim, “Mrãmri kum Bãm jabékumrêx”, ane. Tãm dja me kuma. Kâjmã ar dja. Gwaj on 'ýr. Nãm Jeju ã kôt ba djwýnhmã ane.

15

Kute amikukràdjà'ã akrô jakren 'ã ujarênh.

¹ Ne kam apýnh akrô kukràdjà'ã ajarênh arkom,
—Be ga, atemã akrô djôja pumû. Ba ne ba ije akrô bàri pyrâk. Ibām ne kute akrôo djuw mex djwýnh pyrâk. Ar ga ne gar aje akrô bàrikam apýnh pa pyrâk.

² Ga, akrôo djuw mex djwýnh kute akrô pa kajgo rênhja pumû. Pakam ô kêtka ne kurê. Ibâmdjwý kum me kute imar kajgo kînh kêt ne wãnh me kanga. Mýkam? Bir, me kute imar kajgo ne ukapři kêt ne axwe ar ba. Kute mrãmri ne akrô pakam ô kêt pyrâk. Kam ne wãnh me kanga. Ga, akrô pa kwýkam ôja pumû. Nhym o djuw mex djwýnh kute 'ã ingrà kajgodjwý rênh. Akrô pakam ôbit krãpti kadja ne kurê. Ibâmdjwý kum me kute tu amim imarkumrêxja kînh. Ne kam arým mebê mýjja kajgo kunî kurê. Mýj kadja? Bir, dja me amim imar 'ãno djan mýjja kajgo mar kêt. Ne kam arým ukapři:n katât ar amijo ba. Ne kam mexkumrêx kute akrô pakam ô kumexkam mexkumrêx pyrâk. Ja kadja ne mebê mýjja kajgo kunî kurê.

³ Be, ar aje akrô bàrikam apýnh pa pyrâk. Arým ar amex. Ije ar amã ikabên jarênhkôt arým ar amex. ⁴ Dja gar arek ijamýnh týxkumrêx ne tu amim imar týxkumrêx ne ijã adjukanga kêtumrêx. Badjwý dja ba arek ar ajamýnh týxkumrêx. Djãm akrô pa arek akrô bàri 'amýnh kêtka ô got? Arkati. Ar gadjwý dja gar ijamýnh kêt ne ijã adjukanga djãm kam amex? Kati. Te amex prãmje kute akrô pakam ô kêtka mex kêt pyrâk.

⁵ Ba ije akrô bàri pyrâk. Ar ga ne gar aje bàrikam apýnh pa pyrâk. Dja gar arek ijamýnh týx ne tu amim imar týxkumrêx ne ijã adjukanga kêtumrêx. Ba badjwý dja ba arek ar ajamýnh týx. Kam dja gar katât ar amijo aban adjukapři:n amexkumrêx kute akrô pakam ô mexkumrêx ne kumexja pyrâk. Djãm aje amim imar kêtka amex prãm got? Dja ga ijã adjukangan arým te amex prãmje. ⁶ Dja me amim imar rerekren ijã ukanga nhym Metîndjwýnh arým wãnh me kanga. Ga, akrô pa ate bàri'ã arij nhym o djuw mex djwýnh kute rênh ne wãnh rênh nhym arým ngrãja pumû. Nhym kam me kute o atom ne kuwykam rênh nhym xétja pumû.

⁷ Gêdja gar arek ijamýnh týx ne tu amim imarkumrêx ne ijã adjukanga kêt ne tu amim ikabên mar týxkumrêx nhym kam Ibām arým akabênkôt ã amã o ane. Dja gar amã mýjja kînh ne kum o a'uw nhym arým akabênkôt ã amã o ane. ⁸ Dja gar amexkumrêx ne katât ar amijo aban adjukapři kute akrô pakam ô mexkumrêx ne kumexja pyrâk. Nhym me amex ja pumû arým Ibām raxmã kato. Dja gar ã amijo anen arým abê ikôt aba djwýnhkumrêx.

⁹ Imã ar ajabê kute mrãmri ne Ibām kum ijabê pyrâk. Dja gar tu imã ar ajabêja markumrêx ne ar amã ijabê'ã adjukanga kêt. ¹⁰ Gêdja gar mã ikabênja man kôt ar amijo aba. Ije ar amã katât aje amijo aba'ã karôkam ikabênja man

kôt ar amijo aba. Ne kam arým ar amã ijabê'ã adjukanga kêt. Ga, ije Ibãm kabên kôt amijo ibaja pumũ. Ba kam imã Ibãm jabê'ã idjukanga kêt.

¹¹ Be, mÿj kadjy ne ba ar amã ikabên ja jarê? Bir, dja gar ikabên man arým ikĩnh akĩnh. Akĩnh ne akĩnh rã'ãn akĩnh tire. ¹² Be, ar amã aben jabêmã ne ba abenã ar amã karô. Amã aben jabê kute mrãmri ne imã ar ajabê pyrãk. ¹³ Djãm ije inhôbikwa kadjy itykkam imã inhôbikwa jabê ngri got? Imã abêo katãt me kunĩ jakre. ¹⁴ Dja ba ar amã katãt aje amijo aba'ã karô gar ikabên man kunĩkôt ar amijo aba ba arým ar ajo inhôbikwakumrêx.

¹⁵ Djãm jakam ije ar amã, "Inhõ àpênh", anhÿrmã? Kati. Ne ga ren ar abê inhõ àpênhbit ba ren ar amã adjápênh djãbit jarê gar ren jabit man ren kam aje ikabên kunĩ mar kêt. Nhy m be, kati. Ibãm kute imã kabên jarênh ja ba arým ar amã kunĩ jarê. Ije ar amã Ibãm kabên kunĩ jarênhkam arým ije jakam ar amã, "Inhôbikwa", anhÿrmã.

¹⁶ Djãm ar ga ne gar amijo ipytã? Kati. Ba ne ba amijo ar apytãn arým ar adjápênh djã'ã ar amã karô. Be, mÿj kadjy? Bir, dja gar katãt ar amijo aban adjukaprĩkumrêx ne memã ijã adjujarênh mō. Ne kam arým Metĩndjwÿnhmã amexkumrêx rã'ã. Kum amexkumrêx rã'ã ne arým aje mrãmri ne akró pakam ô mexkumrêx ne kumexja pyrãk. Ja kadjy ne ba adjápênh djã'ã ar amã karô. Mÿj kadjy dja gar ã amexo ane? Bir, dja gar ikukwakam mÿjja'ã Ibãmmã a'uw nhy m arým ã ar amã o ane. Ar aje kum arênh kôt ã ar amã o ane. Ja kadjy dja gar ã kum amexo ane. ¹⁷ Ar amã aben jabêmã ne ba abenã ar amã karô.

Me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtja'ã ujarênh.

Mat 10.16,22; Dju r 7.7; Pir 1.29; A Xim 3.12; Dju k 3.13

¹⁸ Be, dja me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtja kum ar akurê jabej. Ikumrêx ne me ã kum ikurêo ane. Ja dja gar ama. ¹⁹ Ne ga ren ar me kum ikĩnh kêtja jaxwe kôt ajaxwe nhy m ren me kum ar ajabê ne. Nhy m be, kati. Me axwe kôt ajaxwe kêt. Ba ne ba amijo ar apytãn me bê amikôt ar apumjuw. Kam ne me kum ikĩnh kêtja kum ar akurê.

²⁰ Ba arým ar amã, "Ar abê inhõ àpênhkam djãm aje araxo ijakrenh got"? ane. Djãm ar aje araxo ijakrenh got gar amim, "Kati. Dja me ijo bikênh kêt", anhÿro aba? Kati. Ikôt dja me ar ajo bikênhkumrêx. Nhy m be, me kwÿ kute amim ikabên mar kôt dja me amim ar akabêndjwÿ ma. ²¹ Be, mÿkam dja me ar ajo ajkê? Bir, ikôt ar abakam. Me kute ijanor djwÿnh mar kêt kam dja me ar ajo ajkê. ²² Ne ba ren me'ÿr ibôx kêt ne ren memã ikabên jarênh kêt nhy m Metĩndjwÿnh ren memã axwe jarênh kêt. Nhy m be, kati. Arým ne ba me'ÿr bôx ne memã ikabên jarê nhy m me kute amim imar kêt. Kam dja mrãmri memã axwe jarênhkumrêx. Jakam dja me te Metĩndjwÿnhmã kum, "Kati. Ijaxwe kêt", anhÿrmã.

²³ Be, me kum ikurêja kum Ibãmdjwÿ kurê. ²⁴ Ne ba ren ije me nokrekam mÿjja pumũnh kêt kwÿ nhípêx kêt nhy m ren me omũnh kêt nhy m Metĩndjwÿnh ren memã axwe jarênh kêt. Nhy m be, kati. Arým me kute omũnhkam ne me kum ikurênh kum Ibãmdjwÿ kurê.

²⁵ Me kum ikurêja'ã ne me bakukãmãre amrêbê: pi'ók no'ók ne. Ba ne ba kam amikukãm memã kum, "Ajmã ije meo kêt kam ne me kum ikurê."

Nã bã m ã memã ane nhy m me arým kukràdjãkam 'ã pi'ók no'ók ne. Nhy m kam me aben djô'ã arênh mō:n arênh mōr tãmtã arým iwÿr o bôx. Tũ:mrãm

iwÿr o bôx. Nhyr me kamingrãnyre arÿm kum ikurê. Ajmã ije meo kêtka
me kum ikurê.

²⁶ Be, dja ba Ibãm 'ÿr wabin 'ÿr bôx ne arÿm ar amã ar ajo kÿnh djwÿnh jano,
ar amã Metÿndjwÿnh Karô jano. Ta dja katãt memã kabên jarênhkumrêx. Ibãm
kurÿm dja tã. Dja ba ar amã ano nhyr bôx. Ne kam kute ipumÿnh kôt arÿm
ar amã ijã ajarê. ²⁷ Ar gadjwÿ gêdja gar ijã memã adjujarênh aba. Idjãpênh
kraxkôt iro'ã ar abakam aje ipumÿnh kôt memã ijã adjujarênh aba.

16

¹ Ar aje ibê amijo akêx kêt kadjy ne ba ar amã ikabên jarê. ² Me bikprônh
djãkam dja me ar akangan me nêje bôm ar amê. Ne arÿk ar ajã amim, “Dja
ba ar kupa nhyr kôt Metÿndjwÿnh arÿm kum ikÿnhkumrêx”, anen arÿm ar abÿ.
³ Me kute Ibãmê ar imar kêtka dja me ã ar ajo ane.

⁴ Djãm amrêbê ne ba ar amã ikabên ja jarênh tã? Kati. Gwaj baro'ã ar
babari ne ije ar amã arênh kêt. Ajbir ne ba ar abê idjãbir kutã ar amã arê.
Dja ba wabi nhyr me arÿm ar ajo bikênh ba. Kam dja gar akubyn ije ar
amã ikabên jarênh ja'ÿr amijo bôx ne arÿm aman amim, “Be, mrãmri kute imã
arênh kôt ne me arÿm jakam ã ijo bikênh bao ane”, ane.

Metÿndjwÿnh Karô kute ô me jao bamã.

⁵ Jakam ba arÿm kute ijanor djwÿnh 'ÿr idjãbirmã. Kam ne gar aje imã, “Jãm
dja ga tã”? anhyr kêt. ⁶ Be, mÿkam? Bir, ba ije ar amã idjãbir jarênh gar akaprÿ
raxkam ne gar aje ikukjêr kêt. ⁷ Kwãrÿk wãnh ar akaprÿ kêt. Dja ba wabin
arÿm ar amã ajo kÿnh djwÿnh 'ôdjwÿ jano. Metÿndjwÿnh Karô jano nhyr ar
awÿr bôx gar adjumar mexkumrêx. Ba ren idjãbir kêt nhyr ren Karô ar awÿr
bôx kêt. Nhyr be, kati. Dja ba idjãbirkumrêx ne ar awÿr anorkumrêx. Mrãmri
ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

⁸⁻¹¹ Mrãmri dja Metÿndjwÿnh Karô pykakam bôxkumrêx. Ne kam ta arÿm mã
pykakam me axwemã kum, “Mrãmri ajaxwekumrêx”, anhyro ba. Nhyr kam
me arÿm kôt amijaxwe maro ba. Be, mÿkam? Bir, me kute amim imar kêtka
ne me axwe. Dja Metÿndjwÿnh Karô ta arÿm mã memã kum, “Jeju katãt kute
amijo bakumrêx”, anhyro ba. Nhyr kam me arÿm kôt ikatãtkumrêx maro ba.

Be, mÿkam? Bir, Ibãm 'ÿr idjãbir gar aje ipumÿnh kêtka dja me mrãmri
ikatãtkumrêx maro ba. Dja Metÿndjwÿnh Karô ta arÿm mã memã kum, “Dja ga
ajaxwe pãnh atokry”, ane. Nhyr kam me arÿm kôt amimaro ba. Be, mÿkam?
Bir, dja me kum ikÿnh kêtja nhô bÿnjadjwÿrbê Xatanaj tokry. Axwe pãnh tokry.
Dja me ja man arÿm amimaro ba, amijaxwekam pãnh tokrymã maro ba.

¹² Be, ba te ije ar amã ikukràdjã kumex jarênh prãmje. Ar aje ikukràdjã
kumex mar kadjy ne gar ajamak mex kêt rã'ã. ¹³ Kwãrÿk wãnh rã'ã. Dja ÿ
Metÿndjwÿnh Karô bôx. Kute memã katãt kabên jarênhkumrêxja bôx. Ne kam
arÿm ar ajo ba gar ikabên katãt kunÿ ma. Djãm ta ne kute amikabên jarênhmã?
Kati. Ba dja ba kum arê nhyr arÿm ar amã kute ikabên marja jarê gar arÿm
ama. Dja ar akukãm apÿnh mÿjja apôx djwÿnh rãm ar amã arê gar arÿm ama.
¹⁴ Ba dja ba kum ikabên jarê nhyr kuman arÿm ar amã arê. Kute ar amã
ikabên jarênhkam dja ijo rax gar arÿm ira:xmã akaton ama. ¹⁵ Be, ba Ibãm
kabên o ikabênkam ne ba ar amã, “Ba dja ba Karômã ikabên jarê nhyr kuman
arÿm ar amã arê”, ane.

¹⁶ Arÿm itêm 'ÿr. Dja ba tã gar arÿm ipumÿnh kêt. Nhyr kam ijã akati ngrêre
gar ajte ipumÿ. Ibãm 'ÿr idjãbir 'ÿr. Kam dja gar ajte ipumÿ. Nãm ã Jeju kôt ba
djwÿnhmã ane.

Ar'yr ar kīnh djā bōx kadjy kute arkum arēnh.

¹⁷ Nhyṁ kōt ba djwýnh kwý ar abenmā kum,

–Nām gwaj bamā, “Arým itēm 'yr. Dja ba tē gar arým ipumūnh kēt. Nhyṁ kam ijā akati ngrēre gar arým ajte ipumū”, ane. Ne, “Ibām'yr idjābir 'yr. Kam dja gar ajte ipumū”, ane. Be, mýj'ā ne gwaj bamā ja jarē? ane. ¹⁸ Ne kam,

–Kute gwaj bamā, “Akati ngrēre”, anhýrkam mýj'ā ne kute gwaj bamā ja jarē? Gwaj te baje mar prāmje, ane.

¹⁹ Be, ar kute kukjēr prāmkōt ne Jeju arým ar kuma. Ne kam arkum,

–Djā ne gar bit aje ikukjêrmā? Ije ar amā, “Arým itēm 'yr. Dja ba tē gar arým ipumūnh kēt. Kam dja ijā akati ngrēre gar arým ajte ipumū”, anhýr. Ije ar amā anhýrkam djā ne gar aje bit abej ikukjêrmā?

²⁰ Ba ar amā arē gar ama. Dja gar muw ne akaprī rax. Nhyṁ be, me kum ikīnh kēta dja me kīnh. Dja gar akaprī tēn kam ī arým akīnhkumrēx. Mrāmri ne ba ar amā ja jarēnhkumrēx.

²¹ Be, me nire kra ākam kaprīre. Me kra bixadjwýr 'yr nhyṁ me kaprīre. Ne kam me kra bixadjwýrkam arým kaprīo aknon mar kēt ne. Me kīnhkam ne me arým kaprīo akno. ²² Dja gar ā akaprīn ajte akīnho ane. Jakam gar akaprī. Kwārik wānh rā'ā. Dja gwaj ajte aben pumū gar akīnhkumrēx. Nhyṁ kam me arým te kute ar amā akaprī jadjar prāmje.

²³ Gwaj baje ajte aben pumūnhkam dja gar imā adjā'wýr prām kēt. Ne kam ikukwakam Ibām tamā mýjjaō a'uw nhyṁ arým ā ar amā o ane. Mýjja kunīo ikukwakam kum adjā'wýrja dja ā ar amā o ane. Mrāmri ne ba ar amā ja jarēnhkumrēx. ²⁴ Kraxje ar aje ikukwakam Ibāmmā adjā'wýr kēt rā'ā. Ikukwakam kum a'wý nhyṁ arým ā ar amā o ane. Ar akīnhntire kadjy dja ā ar amā o ane.

²⁵ Be, Ibām kukrādja'ā ne ba pykakam apýnh mýjja jakren ar amā arē nhyṁ kukrādja kwý ar abē bipdjur. Adjým, dja ba ī ar amā ā arēnho anhýr kēt. Dja ba ar amā Ibām kukrādja jarē nhyṁ ar amā amirītkumrēx ne ar abē bipdjur kēt. ²⁶ Amrē akati mōrjakam ije ar ajo Ibāmmā idjā'wýr prām kēt. Ar ga dja gar ikukwakam kum a'uw nhyṁ arým ar ama.

²⁷ Be, mýkam? Bir, ta kum ar ajabēkam. Ar amā ijabēkam ne ta kum ar ajabē. Ije ar amā, “Ta ne ijano ba tē”, anhýr gar aje tu amim ikabēn markumrēxkam ne ta kum ar ajabē. Dja gar kum a'uw nhyṁ ta arým ar ama. ²⁸ Ibām kurūm ne ba amrē tēn pykamā bōx. Dja ba jakam pyka kurūm Ibām'yr tēn arým 'yr bōx, ane.

²⁹ Nhyṁ kōt ba djwýnh kum,

–Be, jakam ne ga arým imā akabēn jarēnho amirītkumrēx. Aje akukrādja'ā pykakam mýjja'ā adjujarēnhja jakre kēt. Ga tu akukrādja jarēnho amirītkumrēx. ³⁰ Jakam bar arým amim ama. Mrāmri ne aje mýjja kunī markumrēx. Jakam ar ije ajte akabēn jabej akukjēr prām kētkumrēx. Be, mrāmri ne ga kākjakam Metūndjwýnh kurūm tēn abōxkumrēx, ane.

³¹ Nhyṁ Jeju arkum,

–Djām jakam ne gar mrāmri tu amim imar týxkumrēx? Kati. ³² Adjým, dja gar amidjwýnhbit man ī ibē ajmā. Me umaje ibē ajmā ba arým ate dja. Be, djām mrāmri ba ate idjāmmā? Kati. Ibām kute imē amijo kajkepkam dja ba ate idjām kēt.

³³ Be, mýj kadjy ne ba ā ar amā ane? Bir, dja gar ī ije ar amā ikabēn jarēnhja man arým tu amim markumrēx. Ne kam arým ikanārrām adjumar mex ne ar aba. Be, me kum ikīnh kēta kōt dja gar arek ar aba nhyṁ me ar ajo bikēnho

ba. Kwārīk wānh kam ar akaprī kêt. Ba ne ba ityxo ije me kum ikīnh kêtja jakrenh mex ne. Nām ā Jeju kôt ba djwýnhmā ane.

17

Jeju Metīndjwýnhmā amijo à'wýr.

¹ Nām arkum anen kam kájma ôkren kâjkwa jabên Bämmā kum, —Djünwā, arým itokry'ā myt bôx. Dja ga memā iraxo amirīt gê me iraxmā kato. Dja me iraxmā kato ba arým memā araxo amirīt nhyem me gadjwý araxmā kato. ² Be, mýjkôt dja me gu baraxmā kato. Bir, aje me kadjy ijā Bēnjadjwýr djwýnh mēnhkôt. Apýnh pyka djāri kunīkôt dja ba me kunīmā nhý. Ne kam arým me kwýmā tīn jadjā. Aje mā ikôt me kamēnhja kunīmā tīn jadjā nhyem me arým gu bakôt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne. Ja kadjy ne ga ijā Bēnjadjwýr djwýnh mē. Kôt dja me kum gu bakīnhkumrêx.

³ Be, mýj ne me kute marmān arým gu bakôt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne? Bir, dja me amim, “Kâjkwakam Metīndjwýnh pydji. Mrāmri ne kubē Metīndjwýnhkumrêx. Mrāmri ne kute pykamā Jeju janorkumrêx”, anhýro ba. Ja ne me kute marmā. Me kute mar ne tu amim gu bamarkumrêxmā. Dja me tu amim gu bamarkumrêx ne arým gu bakôt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne.

⁴ Pykakam ar ibari ba arým memā araxo amirīt nhyem me kwý arým kum akīnhkumrêx. Aje adjāpēnh djā'ā imā karō kôt ba apēn arým 'ā aminhinomā amimē. ⁵ Jakam badjwý dja ga memā iraxo amirīt gê me ira:xmā kato. Adjākam mýjja kunī kator kētri gu ar baba. Kam gu bara:x. Amrêbê: gu baraxja kôt dja ga jakam ijo rax.

Kute Bämmā kôt ba djwýnho à'wýr.

⁶ Ga ne ga arým mebé anhō me kwýo akêx. Me kum akīnh kêtja bê anhō me kwýo akêx ne mā ikôt me kamē. Ba kam arým memā ajo amirītkumrêx ne. Nhyem kam me arým akabēn man kôt ar amijo ba. ⁷ Arým me kute imarn arým ijā amim, “Jeju ne Metīndjwýnh kukwakambit āpēnh ne kabēn jarēnho ba”, anhýro ba. Ja ne me kute mar. ⁸ Aje akabēn'ā imā karō kôt ba memā arē nhyem me arým tu amim markumrêx ne mā kôt ar amijo ba. Ne mā ijā amim, “Mrāmri kâjkwakam Metīndjwýnh kurūm ne tēn bôx. Mrāmri ta ne kute anorkumrêx nhyem arým tēn bôx”, ane.

⁹ Djām pykakam me kum akīnh kêtjao ne ba amā a'uw? Kati. Aje ikôt me kamēnhjao ne ba amā a'uw. ¹⁰ Ga ne ga arým inhō me kunīo anhō. Badjwý ne ba arým anhō me kunīo inhō. Gu baro'ā arým meo banhō. Nhyem me arým memā iraxo amirīt. ¹¹ Djünwā, amexti:ren akatâtkumrêx. Jakam dja ba arým awýr tēn arým pykakam me kum akīnh kêtjamē ro'ā ar iba kêt. Nhyem be, gu banhō me ne me pykakam me kum akīnh kêtjamē ro'ā ar ba rā'ā.

Djünwā, prīne amexkam dja ga amim gu banhō me utān meo aba. Ga ne ga ikôt me kamē. Me kum aben jabēn axikôt kabēn kadjy dja ga me utān meo aba. Gu bamā aben jabēn baje axikôt bakabēn pyrāk gê me ā kum aben jabēn ā axikôt kabēno ane. ¹² Pykakam me kum akīnh kêtjamē ro'ā ar ibari ne ba akukwakam me utān ar meo iba. Aje ikôt me kamēnhja ne ba me utān ar meo iba nhyem 'ō biknor kêtikumrêx. Ikôt ba djwýnhbê Djuda pydji ne axwekumrêx. Pydjibit dja arým akuno. Amrêbê me ikukāmāre kute 'ā pi'ók no'ók kôt dja akuno.

¹³ Be, jakam ne ba arým awýr idjābir 'ýr. Pykakam ar ibari ba amā ikabēn ja jarē. Me kute amā ikabēnja mar kadjy ba amā arē. Dja me kuman arým

mrãmri ikĩnho kĩnhkumrêx. ¹⁴ Arým me kum akĩnh kêtja kum gu banhõ me kurê. Be, mýkam? Bir, nã bãm memã akabên jarê nhym me arým tu amim markumrêx. Ne kam arým ate mebê amijo ba. Me kum akĩnh kêtjabê amijo ba. Ije ate mebê amijo iba kôt ne me ate mebê amijo ba. Kam ne me kum akĩnh kêtja kum gu banhõ me kurê.

¹⁵ Djãm ije amã, “Me kum akĩnh kêtja bê dja ga amim gu banhõ meo wabi”, anhyrmã? Kati. Dja me arek me ro'ã ar ba. Dja ga mã me utàn ar meo aba gê gu banhõ me ja me axwe kôt axwe kêt. ¹⁶ Me arým mebê amijo ba. Me kum akĩnh kêtja bê amijo ba. Ate ije mebê amijo iba kôt ne me ate mebê amijo ba.

¹⁷ Mrãmri akabên katàtkumrêx. Aje memã akabên katàt jarênhkôt dja ga amimexo meo mex gê me katàt ar amijo ba. ¹⁸ Ga ne ga arým idjápênh djã'ã imã karõn arým pykakam me kum akĩnh kêtja'yr ijano ba tẽ. Badjwý ne ba akudjwa arým me ãpênh djã'ã gu banhõ me jamã karõn arým me kum akĩnh kêtja'yr me ano. ¹⁹ Imã me abêkam ne ba itykmã. Dja ba akabênkôt me kadjy ty nhym me arým amexo mex. Dja me tu amim ikabên katàt markumrêx ne arým amexo mex.

Kute Bãmmã me kute mar kunõ à'wýr.

²⁰ Djãm me jabit ne ba amã meo a'uw? Kati. Dja me ĩ amũ memã ikabên jarê nhym me kwý ikabên man tu amim imarkumrêx. Amũ me jaodjwý ba amã a'uw.

²¹ Be, mýj kadjy ne ba amã meo a'uw? Bir, dja ga ikabên man arým memã amak bõ nhym me arým akabênkôt kum aben jabên axikôt kabên. Dja me axikôt kabên kute gu bamã aben jabên axikôt bakabên pyrãk. Be, mýj kadjy dja me kum aben jabên axikôt kabên? Bir, gêdja amũ me kum akĩnh kêtja me omũn arým kum gu bakĩnh ne arým tu amim imarkumrêx. Ne kam ijã amim, “Be, mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju jano nhym arým pykakam bõx ne ar ba”, ane. Ja kadjy dja me kum aben jabê.

²² Ga ne ga ijo rax ba arým gu banhõ meo rax. Nã bãm memã gu bakukràdjã jarê nhym me arým tu amim markumrêx ar o ba. Ar o ba:n arým rax ne. Be, mýj kadjy ne ba meo rax? Bir, dja me kum aben jabên axikôt kabên kute gu bamã aben jabên axikôt bakabên pyrãk. Ja kadjy ne ba meo rax. ²³ Bamê gu banhõ me jamê ne me itipdjın ar iba. Gu badjwý batipdjın ar baba. Gora gê me prĩne kum aben jabên axikôt kabên. Nhym kam me kum akĩnh kêtja me omũn arým amim, “Mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju jano nhym arým pykakam bõx ne ar ba. Ga, Metĩndjwýnh kum me abêja pumũ. Kum me abê kute kum Jeju jabê pyrãk”, ane. Dja me kum akĩnh kêtja me omũn ã amim ane.

²⁴ Djũnwã, mýjja kunĩ kator kêttri ne ga amã ijabê. Kam dja ba wabi ga arým ijo ra:x ne. Aje mã ikôt me kamênhdjwý dja ga o wabi gê me iro'ã ar ba. Dja me iro'ã ar ba:n irax pumũnh ar o ba. Ja ne ba imã kĩnh.

²⁵ Djũnwã, ga ne ga akatãt ne ajaxwe kêtikumrêx nhym me kum akĩnh kêtja kute amar kêt. Bajbit ije amar nhym me jadjwý arým kute amim, “Mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju jano nhym arým pykakam bõx ne ar ba”, anhyro ba. Tãm ne me kute amim tu markumrêx. ²⁶ Ba kam arým memã ajã ajarê. Dja ba memã ajã idjujarênh rã'ã ne. Be, mýj kadjy dja ba memã ajã idjujarênh rã'ã? Bir, amã me abê kute amã ijabê pyrãk. Amã me abêja'ã dja ba memã idjujarênh rã'ã nhym me arým mar rã'ãn kam arým kum ajabê. Ba kam arým meo iba. Ja kadjy dja ba memã ajã idjujarênh rã'ã. Nãm ã Jeju Bãmmã kabêno ane.

18

*Me kute Jeju pa 'amýnh ne o mōr.
Mat 26.47; Mak 14.43; Ruk 22.47*

¹ Jeju Bämmā kabēn pan kam arým kôt ba djwýnhmē ro'ā katon mō. Mō:n kam arým pakretibē Kedō'ýr bōx ne 'ā rē. Ne kam mōn pidjōkō'ýr bōx ne arým 'ýr wadjān kam nhỹ.

² Nhy m onĩ Djuda dja. Kute Jeju kurē djwýnhmā kangaja dja. Djuda ne arým kute ar ýr djā pumūnh. Amrēbē ne Jejumē kôt ba djwýnh ar pidjōkō'ýr mrānho ku'ē nhy m kam Djuda arým kute ar ýr djā pumūnh. ³ Kam ne arým me rūnh'ýr bōx ne memā arē. Nhy m me arým aminhō krākamngōnhmē aminhō àpēnhmā kum,

—Me Djudakôt mōn Jeju pa 'amýn amrē o mōn o bōx. Nām ā me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē mebē pardjēumē memā ane. Nhy m Djuda arým kute omūnhkôt katāt Jeju'ýr meo mō. Nām me Jeju kadjy ngōnhpōkmē kuwýmē àbēr djāmēo mō. Me 'ýr o mō:n arým pidjōkō'ýr o bōx.

⁴ Nhy m Jeju ta kāmā djan me'ýr kato. Ta ne kute amikukām mýjja kunĩ markam amikukām me krākamngōnh ma. Ta me'ýr katon memā kum,

—Mýj me'ō jabej ne ga me mō? ane.

⁵ Nhy m kam me kum,

—Be, Nadjarekam Jeju jabej ne ba me mō, ane.

Nhy m Jeju memā kum, “E kum, ba”, ane. Be, Djuda ne krākamngōnhmē ro'ā dja. ⁶ Nām Jeju, “E kum, ba”, ane. Nhy m me tu umaje ajkran akubyn ajkamēn arým tým ne nō.

⁷ Nhy m kam ajte me kukij ne memā kum,

—Mýj me'ō jabej ne ga me mō? ane.

Nhy m me kum,

—Be, Nadjarekam Jeju jabej ne ba me mō, ane.

⁸ Nhy m memā kum,

—E kum, arým ne ba me amā, “Ba”, ane. Kwārīk wānh ga me bajbit ijabej gē ar ja mā tē, ane. Be, mýkam ne Jeju ā krākamngōnhmā ane? ⁹ Bir, kute ajbir Bämmā kabēnkam ar'ā ujarēnh kôt. Kute kum,

—Aje ikôt me kamēnhja ne ba ije 'ōo ibiknor kêt, anhýr kôtô. Kôt ne Jeju jakam ar nēje me krākamngōnhmā kabēn ne arým o mebē ar utā.

¹⁰ Nhy m kam Ximāo Pedru, Jejukôt ba djwýnhja arým ō kàxdjwa kajgo. Ne kam arým kaban o akabēn arým o bēnjadjwýr nhō àpēnh jamak ta. Me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax nhō àpēnhja jamak ta. Bēnjadjwýr rax nhō àpēnh nhidjibē ne Maku.

¹¹ Nām bēnjadjwýr rax nhō àpēnh jamak ta nhy m Jeju arým Pedrumā kum,

—Kwārīk wānh. Akubyn àkam anhō kàx jadjā. Djām itokry kētmā ne ga inēje me tak ne? Ibām kute itokry'ā imā karō kôt dja ba itokry, ane.

¹² Nhy m kam me arým Jeju pa 'amýn uwpre. Me krākamngōnhmē me ō bēnjadjwýr ar pa 'amý. Mebē idjaer rūnh nhō àpēnhdjwý pa 'amý.

Me kute bēnjadjwýr Ananh'ýr o bōx.

¹³ Nām me uwpren kam arým bēnjadjwýr rax Ananh kumrēx'ýr o mō. Bēnjadjwýr rax Kajbaj ne Ananho umrengēt. Kajbaj ne amex tām kam kubē me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax. ¹⁴ Amrēbē ne Jeju'ā memā kabēn jarēn memā kum,

—Me'õ pydji dja me babê idjaer kunî pãnh ty. Kam dja gu me arým badjumar mex, ane. Be, me krâkamngônň bēnjadjwýr rax Ananh kumrēx'ýr Jejuo mō. O mōn arým õ kikreti'ýr o wadjà.

Pedru kute aminêje memã 'êx.

Mat 26.69; Mak 14.66; Ruk 22.55

¹⁵ NhyM Ximão Pedru kôt tē. Jejukôt ba djwýnh 'õdjwýmē ro'ã ne ar Jeju kôt tē. Kôt tē:n arým kre tã dja. NhyM Pedru nhikjêja memã kum,

—Ba wadjà. Bēnjadjwýr kute ipumũnh tũmũ, ane. Ne kam arým Jeju kôt wadjà. Bēnjadjwýr nhõ kikreti nhipõkri ne kēnh ngrire. Kam ne wadjàn dja.

¹⁶ NhyM Pedru bõm kre tã arek dja. NhyM Pedru nhikjêja akubyn 'ýr akēx ne. Ne kam bēnjadjwýr nhõ àpēnh nire kre tã ku'ê djwýnhjamã Pedru jarē. Ne kam amikôt Pedruo wadjà.

¹⁷ NhyM kam bēnjadjwýr nhõ àpēnh nija tēn Pedrumã kabēn ne kum,

—Djãm ga ne ga abē Jejukôt aba djwýnh 'õ? ane.

NhyM kum, “Kati”, ane.

¹⁸ NhyM wãnh me ànhũnho kumex. Bēnjadjwýr nhõ àpēnhmē õ me krâkamngônň ànhũnho kumex. Me arek kryje pĩ prão amim kuton ànhũnho kumex. NhyM Pedru me'ýr tēn mekôt ànhũnho dja.

Bēnjadjwýr rax kute axwe'õ jabej kukjêr.

Mat 26.59; Mak 14.55; Ruk 22.66

¹⁹ NhyM kam me arým bēnjadjwýr rax'ýr Jejuo bõx. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr rax'ýr ne o bõx nhyM arým kabem dja. NhyM kam arým kukij ne kum,

—Imã akôt me ba djwýnh'ã ajarē. Mýj akukràdjà ne ga memã arēnho aba? ane.

²⁰ NhyM kum,

—Djãm me kãxã ne ba memã ikukràdjà jarē? Kati. Arým ne ba me kunĩmã ikukràdjà jarēnho amirĩt ne. Ne apýnh me bikprõnh djãmē Metĩndjwýnh nhõ kikretikam arē. Kikretikam ne mebē idjaer kunĩ bikprõnh djà. Ba arým kunĩkôt memã ikukràdjà jarēnho amirĩt ne. ²¹ Mýj kadjy ne ga ba ikukij? Me wã dja ga me kukja nhyM me arým kute ikabēn mar kôt arým amã arē, ane.

²² Jeju bēnjadjwýrmã ane nhyM krâkamngônň'õ, kuri ãmja ikra poo Jeju kurwan kum,

—Djãm me ã bēnjadjwýr raxmã kabēn kute anhýr? Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr raxmã ne ga akabēn ne, ane.

²³ NhyM Jeju kum,

—Ikabēn punu kêt ne ga ikurwa. Ne ba ren ikabēn punu ga ren aje mýj ikabēn punu'õ markôt ren memã ijarēnho amirĩt ne kôt ren arým ikurwa. NhyM be, kati. Ikabēn katàt ne ba arē ga ikurwa, ane. ²⁴ Nãm ane nhyM Ananh amũ Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr raxbē Kajbajja'ýr Jeju jano. Uwpre rã'ã ne ano. NhyM me arým Kajbaj'ýr o mōn o bõx.

Pedru ajte aminêje 'êx ne ajte aminêje 'êx.

Mat 26.71; Mak 14.69; Ruk 22.58

²⁵ NhyM Ximão Pedru wãnh me krâkamngônň kôt ànhũnho dja. Ànhũnho dja: nhyM me arým kukij ne kum,

—Djãm gadjwý abē Jeju kôt ba djwýnh'õ? ane.

NhyM memã kum, “Kati”, ane.

²⁶ NhyM kam bēnjadjwýr nhõ àpēnh'õ ajte kum kabēn ne kum,

—E kum, amũ pidjókókam Jejukôt me'ôja anokre o nokre ba arým omũ. Djãm ga? ane. Pedru kute me'ôbê ôbikwa jamak 'yrja ã Pedrumã ane. Nãm, “Djãm ga”? ane. ²⁷ Nhyim Pedru ajte kum, “Kati”, ane. Nãm kum anhÿr totokbê nhym ôkrên'ãnh arým kà.

Me kute Piratu'ÿr o bôx.

Mat 27.1; Mak 15.1; Ruk 23.1

²⁸ Nãm ôkrên'ãnh kà nhym me arým Kajbaj kurũm Jejuo mō. O mō:n kam kikreti 'ôdjwÿ'ÿr o bôx. Piratu nhô kikreti'ÿr o bôx. Me bajtemkam bēnjadjwÿr nhidjibê Piratu. Kikreti jakam ne Piratu kute memã axwe pãnh jarēnh djã. Nãm me Piratu nhô kikreti'ÿr Jejuo bôx ne amijã maje bôm arek kumex. Nãm me abenmã kum,

—Kwãrĩk wãnh gu me Piratu nhô kikretimã badjãr kêt. Dja gu me me bajtem nhô kikremã wadjãn arým bapunuren te baje mry krēmã. Me kute Metĩndjwÿnhmã mrykĩ'ãtomti bĩnja te baje krēmã, ane. Me kute aben bê me bajtem nhô kikre pymakam ne me ã abenmã anen bôm arek kumex. ²⁹ Me bôm kumex nhym kam bēnjadjwÿr Piratu arým me'ÿr katon dja. Ne kam Jeju'ã memã kum,

—Be, mÿj ne me'ôja axwe kute? Mÿj ne o ajkê? ane.

³⁰ Nhyim me kum,

—Je, ne ren axwe kêt ba me ren amã arēnh kêtukumrêx. Nhyim be, kati. Mrãmri axwekumrêx, ane.

³¹ Nhyim Piratu memã kum,

—Me ga dja ga me amũ o mōn me akukràdjã kôt mÿj axwe'ômã akaton kam arým pãnh ajmã on, ane.

Nhyim mebê idjaer rũnh kum,

—Be, kati. Me akukràdjã kôt me ije me axwe pãnh me'ô par kêt. Ga ne ga aje me axwe pãnh me par djwÿnh, ane. ³² Be, amrêbê Jeju kute amikukãm memã, “Dja me pĩte'y'ã inhô ba kýjrũm wajêt”, anhÿr kôt ne me arým jakam ã Jeju'ã Piratumã ãpnēho ane. Kute pĩte'y'ã nhô ne bĩn'ã ne me kum apnê.

³³ Nhyim kam Piratu arým ô kikretimã wadjã. Ne kam amiwÿr Jeju 'uw nhym 'ÿr bôx. Nhyim arým kukij ne kum,

—Djãm abê mebê idjaer nhô bēnjadjwÿr rax? ane.

³⁴ Nhyim kum,

—Djãm ga ne ga ima? Nãr kon. Djãm me'ô ne amã ijarê ga ikukij? ane.

³⁵ Nhyim ajte kukij ne kum,

—Djãm ibê me abê idjaer'ô got? Anhô me wÿnhmê me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhô bēnjadjwÿrmê ne me imã akanga, ane.

³⁶ Nhyim kum,

—Be, djãm ibēnjadjwÿr rax kute pykakam me bēnjadjwÿr rax pyrãk? Kati. Ne ba ren amijo ane nhym ren inhô ãpēnh arým inêje me'ÿr prôt ne. Kam ren mebê idjaerkam me rũnhbê aptã. Nhyim be, kati. Ibēnjadjwÿr rax kute pykakam me bēnjadjwÿr rax pyrãk kêt, ane.

³⁷ ã kute kum anhÿrkam Piratu kum,

—Djãm kam mrãmri abê bēnjadjwÿr rax'ô? ane.

Nhyim kum,

—Ga ne ga arým imã ibēnjadjwÿr rax jarê. Be, mrãmri. Kadjy ne ba pykakam me'ÿr bôx ne inã kurũm ruw. Ije mrãmri katãt memã ikabēn jarēnh kadjy ne ba bôx. Nhyim me kum ikabēn kĩnhja ne me ikabēn man kôt ar amijo ba.

³⁸ Nhyim kum,

—Tô nhÿnh ne me kabên katàt'ô? ane. Nãm kum anen arÿm ajte mebê idjaer'ÿr katon Jeju'ã memã kum,

—Be, axwe kêtumrêx ba arÿm kuma. ³⁹ Ba we me abê idjaer nhô bënjadjwÿr raxjamã inhiren ano gê ta arek ar me aro'ã ba. Me irôbê mrãnh nhô akati jakam me akukràdjã kôt dja ba kum inhiren ano. Amex pÿnhkôt ne ba me pÿnh ne me'ã kurên bôm me kurê. Metÿndjwÿnh me irôbê mrãnh nhô akatikam me akukràdjã kôt ne ba bôm me kurê, ane.

⁴⁰ Nhym me ajte kàj bê kum kabên ne kum,

—Kati. Kwãrÿk wãnh. Be, atemã Baraba dja ga kum anhiren ano, ane. Be, Baraba ne àkÿnhÿ, axwe, nêkrêxmê pi'ók kaprÿ prãnje kute me paro ba.

19

Me kute pÿte'y'ã nhô'ã Piratumã àpnênh.

Mat 27.27; Mak 15.16

¹ Nãm me Piratumã ane nhym kam arÿm krãkamngônhmã Jeju jarê. Me kute kaprêprêk kadjy memã arê. Nhym me o tẽn arÿm mrykã punuo kaprêprêk kumex ne. ² Ne kam mrÿnhÿo kajkep ne ikãnh ne o kute bënjadjwÿr rax krãdjê pyrãk ne kum kutu. Ne kam inôkã ryti kamrêk kute me bënjadjwÿr rax kã pyrãk kum adjã. ³ Ne kam arÿk kum kabêno kute me me rÿnhmã kabên pyrãk ne kum,

—Be, ga we abê mebê idjaer nhô bënjadjwÿr rax. Goja kribêm atÿn 'iry, ane. Ne ikrao titik ne. Nãm me ã 'ã bẽnô bikênhô ane.

⁴ Nhym kam Piratu ajte me'ÿr katon memã kum,

—Be, ije kam axwe'ô mar kêt. Axwe kêt. Kam ba ije ajte me amã o ikatormã. Dja ba o ikato ga me kam arÿm ama. Axwe kêtja ma, ane. ⁵ Nhym Jeju arÿm kato. Mrÿnhÿo krãdjê mê inôkã ryti kamrêk rã'ã ne 'ã kato. Nhym Piratu memã kum,

—Ota, tãm ne ja, ane.

⁶ Nhym me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿrmê mebê idjaerkam me krãkamngônhmê omÿn arÿm kàj bê Piratumã kum,

—Pÿte'y'ã anhô, ane.

Nhym memã kum,

—Kati. Djã ne ba kam axwe'ômã ikato got ba pÿte'y'ã kunhò? Kati. Me ga dja ga me o tẽn pÿte'y'ã anhô, ane.

⁷ Nhym mebê idjaer rÿnh kum,

—Be, axwekumrêx. Kute amijo 'êx ne memã kum, “Ibê Metÿndjwÿnh Kra”, anhÿro bakam axwekumrêx. Nãm Metÿndjwÿnhbê raxo amiptáro ba. Me ikukràdjã kôt me axwe ja pãnh ne me kute me par, ane.

⁸ Nãm Piratu me kabên ja man arÿm tÿn prã:m. ⁹ Ne kam akubyn ô kikretimã wadjàn Jeju kukij ne kum,

—Nhÿnh ne akator djã kraxja? ane.

Nhym Jeju tu anhikrê.

¹⁰ Nhym kum,

—Je tô, djãm ikajgo ne ga imã amijarênh kêt? Djãm aje imar kêt? Be, ba ikabênkôt nhym me kute pÿte'y'ã anhô r jabej nàr ba ikabênkôt nhym me amã irer jabej. Djãm aje imar kêt? ane.

¹¹ Nhym Jeju kum,

—Be, Meťindjwýnh amybỳm ren kute ajā bēnjadjwýr mēnh kēt ga ren akajgon ren akabēn kēt mex ne. Kam me'ō kute amā ikanga djwýnh axweo ajakrenh mex ne, ane.

¹² Nām kum ane nhym Piratu arým kam kum irer jabej. Ne ajte me'ýr katon te memā kabēn nhym mebē idjaer kum,

—E kum be, Jeju ne arīk Xedjabē bēnjadjwýr raxo amiptà. Djām Xedja akam ngryk kētmā ne ga aje Jejumā anhirermā? ane. Xedjabē ne me bēnjadjwýr rūnh kunī nhō bēnjadjwýr.

¹³ Nām me ā Piratumā ane nhym arým amijā kuman kam ajte memā Jejuo kato. Ne kam arým me axwe pānh jarēnh djākam nhý. Me krī djā jamā ne me Kēnpoti jarē. Mebē idjaer kabēnkam ne me me krī djā jamā Gabata jarē.

¹⁴ Arým me irōbē mrānh nhō akati nēje akatikam ne me Jejuo kato. Me kute amim mýjja kupēnh kumex djā nhō akatikam. Kýrjūm myt nhýrkam. Nām me axwe pānh jarēnh djākam nhýn kam mebē idjaermā kum,

—Be, ota me anhō bēnjadjwýr rax, ane.

¹⁵ Nhym me kāj bē kum,

—Rūm o tē. Rūm o tēn pīte'y'ā anhō, ane.

Nhym memā kum,

—Djām me anhō bēnjadjwýr rax ije pīte'y'ā nhōrmā? ane.

Nhym me kadjy Meťindjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr ar kum,

—Djām me inhō bēnjadjwýr rax ne wā? Arkati. Atemā. Me inhō bēnjadjwýr raxbē ne Xedja. Pydji. Ajte 'odjwý kētkumrēx, ane.

¹⁶ Nhym kam me kute pīte'y'ā nhōrmā arým kadjy ō me jamā arē.

Me kute pīte'y'ā nhō:

Mat 27.32; Mak 15.21; Ruk 23.26

Nhym kam me Jeju pa 'amýn mā o mō. ¹⁷ Ne kam me kum ikrei'ā pīte'y dji nhym arým ta amikadjy kumýn o mō, krānhre'ýr o mō. Krānhrebē me krā'i'ýr ne o mō. Mebē idjaer kabēnkam ne me me krā'imā Gogota jarē. ¹⁸ Nām me o mōn arým kam o bōx ne arým pīte'y'ā Jejumā o iten kāj mā kudja nhym wajēt. Nhym kam me pīte'y'ā ar ja amānhkrutmo ite nhym ar aktā Jeju nhijēn wajēt.

¹⁹ Nhym Piratu mýj Jeju axweja'ā pi'ōk no'ōk ne. Nām pi'ōkkam memā kum, —Mebē idjaer nhō bēnjadjwýr rax ne ja. Krīraxbē Nadjarekam Jeju. Nām ā pi'ōkkam no'ōko ane. Nhym me kunī kute omūnh kadjy me Jeju nhimōkri kunhō. ²⁰ Nhym kam mebē idjaer krāptī pi'ōk pumūn arē. Krīrax kuri ne me kute pīte'y'ā Jeju nhō djā. Nhym kam me krāptī 'ýr ban bōx ne pi'ōk jarē. Apýnh me kabēnkam ne no'ōk. Mebē idjaer kabēnkam no'ōk ne mebē kregu kabēnkam no'ōk ne me kabēnbē Raxinakam no'ōk. ²¹ Nhym kam mebē idjaer kadjy Meťindjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr Piratumā kum,

—Kwārīk wānh pi'ōkkam memā kum, “Mebē idjaer nhō Bēnjadjwýr rax”, anhýr kēt. Ate gēdja ga pi'ōkkam memā kum, “Nām amijo 'ēx ne memā kum, 'Ibē mebē idjaer nhō bēnjadjwýr rax', anhýro ba.” Dja ga ā pi'ōk no'ōkkam memā anen 'ā anhō gē me omū, ane.

²² Nhym Piratu arkum,

—Kati. Arým ne ba mrāmri 'ā pi'ōk no'ōk ne. Kwārīk wānh rā'ā, ane.

²³ Nām me krākamngōnh ar pīte'ykam Jeju nhō. Ne kam ar kute abenmā ō kubēkà ngrānhmā. Nhym ar 'ō amijo ō kubēkà ja pytà. Nhym ar 'ō amijo ja pytà. Nhym ar 'ō amijo ja pytà. Nhym ar 'ō amijo ja pytà. Ne kam ar inōkāti ja'ýr bōx. Ne ar kunī kum kīnh. Nhym inōkāti pydji. ²⁴ Nhym ar abenmā kum,

—Kwãrik wãnh gwaj abenmã kokjêr kêt. Gwaj pykakam kên kryre rên kôt kuman bajõ amim inókati by, ane.

Amrêbê: ne me bakukãmãre ja jarê. Me Metĩndjwýnh Kra kabên jarên memã kum,

“Dja me abenmã ikã ngràn ikã ja'ã kên kryre rên kôt 'õ amim kuby.”

Nãm me bakukãmãre ã memã anen arým 'ã pi'ók no'ók ne. Nhyr me aben djõ'ã arênhõ mõ. Arênhõ mõr tãmtã arým 'ýr o bõx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam ne arým 'ýr o bõx nhyr me arým ã Jeju nhõ kubêkào anhýrkumrêx.

²⁵ Nhyr nã kanikwýnh, nãmê ar axikôt apõxjadjwý dja. Nhyr Marij 'õdjwý, mjên nhidjibê Krõpa adjwýnhdjwý dja. Nhyr Marij Madarenadjwý dja.

²⁶ Nhyr Jeju arým nã, kurũm katorja pumũ. Nhyr kôt ba djwýnh, kum abêja nã kuri dja nhyr omũ. Nhyr arým kôt ba djwýnh ja'ã nãmã kum,

—Ê, me'õ nire. Be, tãmwãbê ne arým akra, ane. ²⁷ Ne kam kôt ba djwýnhmã kum,

—Ê, tãmwãbê ne arým anã, ane. Nhyr kam arým õ kikremã o mõn arým o djuw mex ar o ba.

Tyk'ã ujarênh.

Mat 27.45; Mak 15.33; Ruk 23.44

²⁸ Nhyr kam arým kute inomã ãpênh djã mênhkam memã kum, “Arým imã kôr”, ane. Amrêbê: ne me bakukãmãre Jeju kabên ja jarên memã kum, “Arým imã kôr.”

Nãm me ã anen arým 'ã pi'ók no'ók ne. Nhyr me aben djõ'ã arênhõ mõ. Arênhõ mõr tãmtã arým 'ýr o bõx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam ne Jeju arým kum kôrkumrêx ne arým memã kum, “Arým imã kôr”, ane. ²⁹ Nhyr wãnh pidjõ kangõ kadjã ngõnh'õkam ipun dja. Nhyr me ngõnh puror põnh djã jakritaja kangõmã adjã nhyr kam ipu. Nhyr me pibê ixõpu idjamã adjã kam kãmã kum kungãn ajkwamã adjã. ³⁰ Nhyr arým kaõn pidjõ kangõ kadjão ikõ. Ne kam memã kum,

—Arým ne ba idjãpênhõ tên inomã kumê, ane. Ne kam ta aparmã krãn tu amitĩnmã iren ta arým ty.

³¹ Be, pi'ók rãrãr nêje arým akamãt 'ýr nhyr mebê idjaer arým êje õ mýjja kupênhõ kumex. Nhyr kam mekam me kwý Piratu'ýr mõn kum,

—Ê, dja me pite'y'ã ar arija 'i kukê gê ar on ty. Dja ar on ty nhyr me on ar adjã. Ne kam pi'ók rãrãro bikênh kêt, ane. ³² Nhyr arým 'ýr me krãkamngõnh jano nhyr me 'ýr mõn 'ýr bõx. 'Ýr bõx ne kumrêx ja te'i kukê ne ajte ja te'i kukê.

³³ Nhyr ar ipõkri Jeju wajêr nhyr me 'ýr bõx. Nhyr amrêbê tyn wajêr nhyr me arým omũ. Ne kam kute te'i kukênh kêt. ³⁴ Nhyr arým krãkamngõnh'õ õ kãxo nãnh jarĩn arým o pênãt'ãnh kanhuw. Kanhuw nhyr kamrõmê ngõmê akãn arým prõt ne.

³⁵ Ba ne ba omũn me amã kôt 'ã ajarê. Mrãmri katãt me amã 'ã idjujarênhkumrêx. Mrãmri ije omũnhkumrêx ne kôt me amã 'ã ajarê. Me aje tu amim markumrêxmã ne ba me amã arê. ³⁶ Amrêbê: ne me bakukãmãre tãmja jarên memã kum,

“Be, 'i'õ dja me kwýnh kêtumrêx”, ane.

³⁷ Ne kam ajte arên memã kum,

“Dja me kanhuw ne arým omũnhõ dja”, ane.

Metĩndjwýnh kukwakam ne me memã anen arým 'ã pi'òk no'òk ne. Nhyem me aben djô'ã arênho mō. Arênho mōr tãmtã arým 'yr o bōx. Tū:mrãm me bakamingrãnyrekam ne 'yr o bōx. Nãm me te'i kukēnh kēt ne arým kanhuw. Me bakukãmãre kute 'ã pi'òk no'òk kōtō.

Me kute adjãr.

Mat 27.57; Mak 15.42; Ruk 23.50

³⁸⁻³⁹ Nhyem kam Jôdje Armatê, kubê ne Jeju kôt ba djwýnh'õ. Mebê idjaer rűnh pymaje kute memã amijarēnh kēt ne. Kubê Jejukôt ba djwýnh'ã kute memã amijarēnh kēt ne. Ne kam arým Piratu 'yr tēn kum,

—Ba Jeju kaban o rwýn o tēn adjã, ane. Nhyem Piratu kum, “Ajrã”, ane. Nhyem kam arým amũ tē. Amũ Nikodemu 'yr tēn 'yr bōx. Nikodemu ne amrēbē akamãtkam Jeju 'yr bōx nhyem ar abenmã kabēno nhỹ. Nikodemu ja 'yr ne Jôdje bōx nhyem ar ro'ã Jeju 'yr tē. 'Yr tēm kētri ne Nikodemu arým Jeju kadjy kudjy djão atomkumrēx. Utĩ'ã akrekam utĩ: kute 50 kiru pyrãk. Miramē arômē ne abenkam o akã. Nãm kudjy djã tun arým Jôdjemē ro'ã Jeju 'yr o tēn 'yr o bōx.

⁴⁰ Ne kam arým pĩte'y kurũm Jeju kaban o ruwn arým kudji. Ne kam rinhuo kubēkào prĩne o kupu. Ar kupu djãkôt me kudjy djã jadjuw ne o kupu. Mebê idjaer kukràdjã kôt ne me ã me tyko ane. ⁴¹ Nhyem wãnh me kute pĩte'y'ã nhôr djã kuri pidjòkô'õ. Ne kam kēnkre'õ. Kēnkre ny. Kraxje me kute kam me'õ jadjãr kēt rã'ã. ⁴² Nãm ar Jeju kupun kumýn o tē. O tēn arým kēnkrekam adjã. Arým pi'òk rãrãr bōx 'yr nhyem kam ar amibēx ne me kute nhôr djã kuri kēnkrekam adjã. Kēnkrekam adjã nhyem ar'ã akamãt ne. Nhyem kam ajte akati. Nhyem kam ajte akamãt ne.

20

Akubyn tĩn ne kator.

Mat 28.1; Mak 16.1; Ruk 24.1

¹ Nhyem ajte akati 'yr, pi'òk kamrēk 'yr nhyem Marij Madarena arým kēnkre'yr tēn 'yr bōx. 'Yr bōx nhyem me kute kēnpoo kēnkre'ã ijēja arým amijã kutan kre jakãja'ã dja nhyem Marij arým omũ. ² Ne kam akubyn prõt ne arým Ximão Pedru 'yr bōx ne kôt ba djwýnh'õ jadjwý 'yr bōx. Jeju kum abēja 'yr bōx ne arkum,

—Arým ne me kēnkre kurũm Bēnjadjwýr djwýnho kato. Nãm me nhỹnh o mōn kudji, ane.

³⁻⁴ Nãm kum ane nhyem kam Pedrumē kôt ba djwýnh 'õdjwý ar arým tu kēnkre'yr prõt ne. Nhyem kam kôt ba djwýnh 'õja arým Pedru ren kumrēx kēnkre'yr bōx. ⁵ 'Yr bōx ne kēnkre'ã ibôn te kre kamũnho dja. Nhyem rinhuo kubēkãbit nõ nhyem omũ. Ne kam kēnkremã àr kēt.

⁶ Nhyem kam Pedru arým kôt bōx ne tu kēnkremã 'yr wadjã. Ne kam rinhuo kubēkã pumũn krã kupu djãja pumũ. ⁷ Nhyem krã kupu djãja rinhuo kubēkãmē ro'ã nõr kēt. Jeju ne prĩne krã kupu djã krã mex ne kudji nhyem ate nõ.

⁸⁻⁹ Nhyem kam kôt ba djwýnh kumrēx bōxja kēnkremã wadjàn arým omũ. Omũn arým amim,

—E kum, mrãmri ne akubyn tĩn ne, ane. Ne tu amim Jeju markumrēx. Bir, ar kute omũnh kētri ne ar amim,

—Mrãmri ne arým tyn akubyn tĩn kēt, anhỹro ba. Ne ren mrãmri Metĩndjwýnh kabēn'ã pi'òk no'òk markumrēx ne ren amim,

—Be, mrāmri dja akubyn tīn, anhýro ba. Nhyim be, kati. Ar kute pi'ók mar kêt. Kam ne ar kute kupu djâ nõrkôt omũnh kêttri amim, “Akubyn tīn kêt”, anhýro ba. Ne kam kênkremâ 'ýr wadjân arým omũn amim,
—É kum, mrāmri ne akubyn tīn ne, ane. Ne tu amim Jeju markumrêx.

Kute Marijmā amijo amirīt.

Mat 28.9; Mak 16.9

¹⁰Nām ar kênkre kamũn kam akubyn ar õ kikremā tē. ¹¹⁻¹²Nhyim Marij ar pānh kênkre'ýr bõx ne bõm arek mýro dja. Nām mýro djan arým kênkre'ã ibõ. Nhyim kênkre kadjwýnhbê Metũndjwýnh kadjy mrānh djwýnh amānhkrut nhý. Ar õ kubêkã jaka. Jeju nõr djâ'ã ar nhý. Nhyim ja krã nõr djâ'ã nhý nhyim ja te nõr djâ'ã nhý. Nhyim Marij kênkre'ã ibõn arým ar omũ.

¹³Nhyim ar kum,

—Me'õ nire, mýkam ne ga amýro dja? ane.

Nhyim arkum,

—Inhõ Bēnjadjwýr djwýnh ne me'õ kênkre kurũm o katon o mõn nhýnh kudji. Ije ir djâkôt omũnh kêt kam ne ba imýro dja, ane. ¹⁴Nām arkum anen arým mũm akêx. Mũm akêx ne arým Jeju pumũ. Djâ ne tu omũ? Kati. Kute omũnh kêt.

¹⁵Nhyim kum,

—Mýkam ne ga amýro dja? Mýj me'õ ne ga abej? ane.

Nhyim Jejuo kute pidjókõ pumũnh djwýnh pyrãk ne kum,

—Õ kum, ga aje nhýnh o amõr ne ir jabej imã akre. Dja ba 'ýr tēn arým amrē o tē, ane.

¹⁶Nhyim kum, “Marij”, ane.

Nhyim kam 'ýr akêx ne kum, “Rabi”, ane. Be, me bakabēnkam ne gu me ren kum, “Ujarēnh djwýnh”, ane. Nām kum, “Rabi”, anen arým o tým.

¹⁷Nhyim kum,

—Kwārĩk wānh ijo atým kêt. Imã anhire. Kraxje Ibām'ýr idjãbir kêt ne ga ijo tým. Tēn ikamyre arkum ikabēn jarēn arkum, “Jeju ne ar amã, 'Arým Ibām'ýr idjãbirmã. Ibãmbê ne ar Abãm. Arým Itũndjwýnh'ýr idjãbir ne itēmã. Itũndjwýnhbê ne ar Atũndjwýnh', ane. Dja ga tēn ã ikamy arkum ane.” Nām ã Jeju Marij Madarenamã ane.

¹⁸Nhyim arým kôt ba djwýnh'ýr tēn ar'ýr bõx. Ne arkum,

—Arým ne ba Bēnjadjwýr djwýnh pumũ, ane. Ne kam Jeju ajbir kute kum kabēn jarēnhja kôt arým arkum arē.

Kôt ba djwýnhmã kute amijo amirīt.

Mat 28.16; Mak 16.14; Ruk 24.36

¹⁹Nhyim kam arým pi'ók kamrêkkam akamãt. Nhyim kam kôt ba djwýnh ar arým prĩne amijã ijēn nhý. Mebê idjaer rũnh pymaje ne ar ar bikprõnh djâkam amijã ijēn nhý. Nhyim kam Jeju bõx ne tu ar aerbê ar'ýr wadjân ar ipõkri dja. Djan arým arkum, “On ar adjumar mex”, ane. ²⁰Nām arkum anen arým arkum ikrakam kãxirãx djwa kre jakren ajte pēnãt'ãnh kãxdjwa kre jakre. Nhyim ar kute mrāmri ar õ Bēnjadjwýr djwýnh pumũnhkumrêxkam kĩnhkumrêx ne.

²¹Nhyim kam ajte arkum,

—On ar adjumar mex. Amrēbê ne Ibãm me'ã imã karõ. Pykakam me kum kĩnh kêtja'ýr itēm'ã ne imã karõ ba amrē tē. Dja badjwý Ibãm kudjwa jakam me'ã ar amã karõ. Ar aje ikudjwa me'ýr atēmã ne ba ar amã me'ã karõ, ane.

²²Nām arkum anen arým ar akõn arkum,

–Gê on Metĩndjwýnh Karõ ar ajo ba. ²³ Dja ar ajo ba gar kôt me kwý axwe maro akno. Nhyam kam Metĩndjwýnh ar akôt me axwe maro akno. Nâr gar me kwý axwe maro abiknor kêt nhyam kam Metĩndjwýnh me axwe maro biknor kêt. Nâm Jeju ã arkum anen arým mã tê.

Tõmemã kute amijo amirĩt.

²⁴ Nhyam Tõme Djidjimu. Jejukôt ba djwýnhbê 12'õ. Tõme ne kute ar bikprõnh djâkam arkôt Ƴr kêt ne kute Jeju pumũnh kêt. Jeju mã tê nhyam kam ar Tõmemã kum,

²⁵ –Arým ne bar Bẽnjadjwýr djwýnh pumũ, ane.

Nhyam arkum,

–Tõ nhýnh? Ne ba ren ikrakam kâxirâx djwa kre pumũn ren kôt inhikra'ĩ jadjân ren pênât'ânk krekôt inhikra jadjâ. Be, kambit ne ba ren tu amim markumrêx ne amim, “Mrãmri ne akubyn tĩnkumrêx”, ane. Nhyam be, kati. Akubyn tĩn kêt. Nâm ã Tõme arkum ane. ²⁶ Nhyam kam arým ar'ã akatibê 8 apêx nhyam kôt ba djwýnh ar ajte bikprõnh djâkam nhý. Nhyam Tõmedjwý arým ar ikô'ã nhý. Nhyam ar ajte prĩne mebê kikre'ã ijê. Ar nhý nhyam kam Jeju ajte tu wadjân arým ar ipõkri djan arkum, “On ar adjumar mex”, ane. ²⁷ Ne arým Tõmemã kum,

–Ajrã. Amrê anhikra 'io goja inhikra kupên omũ. Ne amrê ipênâtkam krekôt goja anhikra jadjâ. Kwârĩk wânk ijã amim, “Kati. Nâm 'êx”, anhýr kêt. On tu amim imarkumrêx, ane.

²⁸ Nhyam Tõme kum,

–Inhõ Bẽnjadjwýr djwýnh, Itĩndjwýnh, ane.

²⁹ Nhyam kum,

–Tõme, ga aje ipumũnhkôt ne ga arým tu amim imarkumrêx. Nhyam be, me kute ipumũnh kêt djwý. Djãm me kute ipumũnh kêt ne tu amim imarkumrêxkam kaprĩmã? Kati. Dja me te ipumũnh kêt ne tu amim imarkumrêx ne arým kĩnhkumrêx. Ne kĩnho katât ajakre. Nâm ã Jeju kum ane.

³⁰ Be, kôt ba djwýnh kute omũnh ne kute raxmã kator kadjy ne Jeju kute mýjja pumũnh kêt krãptĩ nhípêx. Ne me punu krãptĩo mex. Ije ar amã mýjja kwý'ã idjujarên ne ije 'ã pi'ók no'ók ne ja. Djãm kunĩ'ã ne ba pi'ók no'ók? Kati. Pi'ók jakam ne ba kwýbit'ã pi'ók no'ók ne. ³¹ Be, mýj kadjy ne ba ar amã pi'ók no'ók ne? Bir, dja gar pi'ók jarên aman arým tu amim Jeju markumrêx ne amim,

–Mrãmri ne Jejubê gwaj banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatikumrêx. Mrãmri kubê Krukumrêx. Mrãmri kubê Metĩndjwýnh Krukumrêx, ane. Ja dja gar pi'ókkam arên aman tu amim markumrêx. Tu amim markumrêx ne arým Jejukôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy ne ba ar amã 'ã pi'ók no'ók ne. Tãm ne ja.

21

Kôt ba djwýnh kute kabênkôt tep kumex pynênh.

¹ Nâm Jeju ã kôt ba djwýnhmã amijo amirĩto ane. Tyk ne akubyn tĩnkam ã arkum amijo amirĩto ane. Ne kam ajte kute imõtibê Xiberij'ânk kute arkum amijo amirĩt kadjy. ² Nhyam kôt ba djwýnh kwý imõ nokã'ã ar ba. Ximão Pedrumê Tõme Djidjimumê Natanajeumê Djebedêu kute ar adjwýrmê kôt ba djwýnh amãnhkrut 'õdjwý ar ba. Natanajeu ne pykabê Garrêjakam krĩbê Kanakam abatânk djã. ³ Ar ngõ nokã'ã ar ba: nhyam Ximão Pedru arkum,

—Ba on tep kwỳ pynê, ane.

Nhym ar kum,

—Bar akôt tē, ane. Ne kam tēn kàkam nhÿn kam nox ne. Ne kam ar kryreti rēnho ba. Ne ar rēnho ba: nhym ar'ã akamât. Nhym ar ar o ba: nhym arÿm ar'ã akati tē nhym tep kêt mex ne.

⁴ Ar'ã akati tē nhym Jeju arÿm bôx ne akàx'ã dja. Nhym ar kute nokre pumũnh kêt ne.

⁵ Jeju akàx'ã dja:n kam amũ arkum kabēn ne arkum,

—Akmere ar, djã ne gar tep'õ pynê? ane.

Nhym ar kum, “Kati”, ane.

⁶ Nhym arkum,

—Ar kà djubók'ãnh ajte kryreti mēn arÿm kwỳ pynê, ane. Nhym kam ar arÿm kà djubók'ãnh kryreti mē. Nhym arÿm tep kume:x ne. Nãm ar arÿm tep kumex pynê ne arÿm te: kute o àbirmã nhym uti: ne.

⁷ Nhym kôt ba djwÿnhja, Jeju kum abêja, Pedrumã kum,

—E kum be, Bēnjadjwÿr djwÿnh ne dja, ane. Nhym Pedru kuman amikajgo pumũn arÿm õ inókati jadjàn kam tu Jeju'ÿr nox ne 'ÿr bôx. ⁸ Nhym kôt ba djwÿnh 'õdjwÿr ar kà ngrire 'õkam arÿm akàx'ÿr mō. Akàx'ÿr tep kamēnho mō. Amybÿm ne akàx nhym ar ar tepo ba. Akàx'ÿr 'ã akrebê 90 metu. ⁹ Nãm ar tep kamēnho mō:n arÿm akàx'ÿr o bôx. 'ÿr o bôx ne arÿm o wabi. Nhym arÿm kute tep prà'ã bôr ikwã nhym ar omũ. Nhym djwÿdjwÿ kuri ikwã nhym ar omũ.

¹⁰ Nhym kam Jeju arkum,

—Amrē ar aje tep pynēnh kwÿo tē, ane.

¹¹ Nhym Pedru arÿm 'ÿr tē. Kryretikam tep rũnh krãpti. 'ÿr ne tē nhym kryretikam tep rã'ã nhym bjêro mō:n akàx'ã arÿm kumē. Nhym tep'ã akrekam kubê 153. Nãm te tep rũnh krãptin kute kryreti rēnh kêt ne. ¹² Nhym kam Jeju arkum,

—Amrē ar mōn anhõ kwỳ krē, ane. Nhym ar 'ÿr mōn arek dja. Ar arÿm kute amim õ Bēnjadjwÿr djwÿnhkôt kute markam ar 'õ kute kum, “Bēnjadjwÿr djwÿnh, djãm ga”? anhÿr prãm kêtumrēx. Nãm ar arek umaje dja. ¹³ Nhym kam Jeju arÿm ar'ÿr tēn arkum djwÿmē tep ngã. Nãm ã Jeju arkum amijo amirito ane. ¹⁴ Be, Jeju akubyn tĩn nhijukri ne amũja'ã arkum amijo amirit. Ne ajte arkum amijo amirit. Ne akati jakam ajte kute arkum amijo amirit ne ja.

Kute Pedrumã akubyn kum àpēnh kadjy kabēn jarēnh.

¹⁵ Jeju arkum kungã nhym ar arÿm o nhÿ, õ kwÿ krēno nhÿ. Ne kam õ kwÿ krēn pa nhym Jeju arÿm Ximão Pedru kukij. Djônaj kute Ximão djirja. Nãm kukij ne kum,

—Ē Ximão. Djãm amã ijabê? Djãm amã ijabêo aje ar ja kunĩ jakrenh? ane.

Nhym kum,

—Nã Bēnjadjwÿr djwÿnh, imã ajabê. Ga arÿm ama, ane.

Nhym kum,

—Inhõ me ne me kute mryki'ãtomti krare pyrãk. Dja ga memã ikabēn jarēnho aba. Dja ga memã ikabēn jarēnho kutē mrãmri ne mryki'ãtomtio ba djwÿnh kute õ krito djuw mexo ba pyrãk. ã memã ikabēn jarēnho ane, ane.

¹⁶ Ne kam ajte kum,

—Ē Ximão, djãm amã ijabê? ane.

Nhym kum,

—Nà Bēnjadjwÿr djwÿnh, imã ajabê ga arÿm ama, ane.

Nhym kum,

—Inhō me kute mrykĩ'ätomti pyràk dja ga ar meo aba, ane.

¹⁷ Ne kam ajte: kum,

—Ë Ximão, Djônaj kra, djãm amã ijabê? ane.

Nhym arÿm kaprÿre. Kute kum, “Djãm amã ijabê”? anhyro amãnhkrut ne ikjékètkam ne arÿm kaprÿre ne.

Nãm Jeju kum ane nhym kum,

—Bēnjadjwÿr djwÿnh, ga ne ga aje mÿjja kunĩ mar. Imã ajabê ga arÿm ama, ane.

Nhym Jeju kum,

—Inhō me kute mrykĩ'ätomti pyràkja dja ga memã ikabēn jarēno aba. ¹⁸ Be, ajabatàn nykam ne ga amipre djào amipren kam ga aje amim pry'ã karō kôt mrã. Nhym be, abēngèttekam dja ga me'ōmã apa bē nhym apren apa 'amÿn 'ÿr ajo tē. Te atēm prãm kêt nhym 'ÿr ajo tē, ane. ¹⁹ Be, me kute Ximão Pedru bĩn kukãm ne Jeju ã kum ane. Pedru dja me kubĩ nhym arÿm ty. Dja ã tyko ane nhym me arÿm kôt Metĩndjwÿnh raxmã kato. Nãm kum anen ajte kum,

—Be, dja ga mã ikôt ajkamē, ane.

²⁰ Nãm Ximão Pedrumã ane nhym arÿm akēx ne kôt ba djwÿnh 'ōdjwÿ pumũ. Jeju kum abēja pumũ. Tãm ne amrēbē ar akuro ÿrkam Jeju'ÿr ajkamēn kum,

—Bēnjadjwÿr djwÿnh, mÿj me'ō ne kute akurê djwÿnhmã akangamã? ane.

²¹ Nãm Pedru kôt ba djwÿnh ja pumũn kam 'ã Jejumã kum,

—Bēnjadjwÿr djwÿnh, mÿj dja tãmwãdjwÿ kam nē? ane.

²² Nhym Jeju Pedrumã kum,

—Be, dja ba akubyn bōx nhym tũn rã'ã jabej. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Nhym be, ije adjãpēnh djã'ã amã karōja dja ga kôtbit ajamak bēn ne o aba. Ba dja ga mã ikôt ajkamē, ane. ²³ Nhym kam Jeju kukwakam me kute abeno kamyja kute Jeju kabēn mar kêt ne arĩk 'ã abenmã kum,

—Be, dja kôt ba djwÿnh wã tyk kètkumrēx, ane. Nhym be, kati. Djã ne kum, “Dja tyk kêt”, ane? Kati. Nãm Pedrumã kum,

—Be, dja ba akubyn bōx nhym tũn rã'ã jabej. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Nhym be, ije adjãpēnh djã'ã amã karō dja ga kôtbit ajamak bēn ne mã ikôt ajkamē, ane. Jabit Jeju Pedrumã arē. Tãm ne ja.

²⁴ Ba Jeju kôt iba djwÿnh ne ba me amã Jeju djãpēnh'ã ajarē. Ije ãpēnh pumũnhkôt ne ba katāt me amã 'ã idjujarēnhkumrēx ne arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Tãm ne bar ije markumrēx.

²⁵ Djãm ije apÿnh ãpēnh djã'ã pi'òk no'òkja djãm jabit ne Jeju ipēx? Kati. Ije pi'òk no'òk kètri ne ba amim,

—Ne ba ren ãpēnh kunĩ'ã pi'òk no'òk nhym ren arÿm pi'òk kume:x. Ne ren apÿnh pyka djãri kunĩkôt ren pi'òk me akrenh mex ne. Nhym be, kati. Jeju djãpēnh jabit ne ba 'ã pi'òk no'òk ne. Tãm ne ja.

Metĩndjwýnh Karõ kute meo ba'ã ujarẽnh ne ja.

Ruka ne ajte me bakunĩ kadjy Teopiremã pi'òk no'òk ne. Òbê ja ne kum Jeju'ã ujarẽnh tẽn àbir djãmã kumẽ. Ne kam jakam ajte Jeju àbirkõt arẽ ne kam Metĩndjwýnh kute Amikarõ janor nhym kute me 'amýnh tỳx'ã ajarẽ. Jeju pykabẽ ar bari kute ò me jao atom ne kam arým kàjkwamã àbirkam kute ar meo ba rã'ã ne kute memã Amikarõ janor ne o meo tỳx ar o ba nhym me kute Jeju pyma proobit mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhípêx ar o baja'ã ujarẽnh tẽ. Jejukõt ba djwýnh ne uma proo arkum me uma kêt mex ne memã 'ã ujarẽnh ba nhym me tu amim markumrêx ne 'ã bikprõnho dja. Be, nhym Ruka ja kunĩ'ã ajarẽ ne kam ajte Pedru'ã ajarẽ ne kam atãri Paur'ã ajarẽ. Djãm Jeju kute amim mebẽ idjaerbit pytãr ne ar meo bamã? Kati, kute pyka kunĩkõt me ja kunĩ pytãrmã. Pedru ne memo krax nhym kam Paur mrãmri apýnh me ò pyka djãri kunĩkõt me'ýr mrãn prĩne memã 'ã ujarẽnh ba. Amrêbê ne Paur kum Jeju nhõ me ja kurêkumrêx ne prĩne meo bikẽnh ar o ba nhym kam Jeju kum amijo amirĩt nhym arým tu amim Jeju markumrêx ne kum abẽn kam kabẽnkõt pyka kunĩkõt me'ýr mrãn memã Jeju'ã ajarẽ nhym kam me tu amim markumrêx ne kam 'ã akuprõ.

Jeju djãbir'ã ujarẽnh kadjy ne ja.

Mat 28.16; Mak 16.14; Ruk 24.46

¹ Be, ga Teopire, amã ne ba amrêbê pi'òk no'òk ne. Pi'òk wãkam ne ba Jeju djãpênh kraxkurũm, kabẽn kraxkurũm prĩne amã 'ã idjujarẽnh tẽn 'ã amã pi'òk no'òk ne. ² Pi'òk no'òko tẽn kam arým àbir'ãnh amã 'ã ajarẽnh arým 'ãnh pi'òk no'òk krãta. Be, Jeju kumrêx ne amijo me kwỳ pytã. Amijo me kwỳ pytãnh arým àpênh djã'ã arkum karõ. Metĩndjwýnh Karõ kukwakam 'ã arkum karõnh ar anon arým kàjkwa djwýnhmã wabi. ³ Be, àbir kêttri ne tokryn tyn akubyn tĩn ne arým arkum amijo amirĩt ar o ba. Mỳj kadjy ne arkum amijo amirĩt ar o ba? Bir, dja ar tĩnkõt omũn arým mã memã kum,

—Mrãmri ne akubyn tĩn. Ar ba ne bar akubyn tĩnkõt omũnh krãptĩ, anhỹro ba. Ar kute ã memã anhỹro ba kadjy ne arkum amijo amirĩt ar o ba. Nãm arkum amijo amirĩt ne mã arkum ujarẽnh ba. Metĩndjwýnh kute amim me utãrn ar meo ba'ã arkum ujarẽnh ba. Akubyn tĩn'ã arkum amijarẽnh ar o ba: nhym arým 'ã arngrobê 40 apêx. ⁴ 'ã arngro apêx kêttri ne ar ajte Jejumẽ ro'ã abeno akuprõ nhym arkum 'ã karõnh arkum,

—Kwãrĩk wãnh Djeruxarê kurũm ar akator kêt ne ije amrêbê ar amã gwaj Babãm kabẽn jarẽnh kõt Metĩndjwýnh Karõ jabej ajkam ama. ⁵ Be, Djuão Metĩndjwýnhmã ngõmãbit me angij. Nhym be, dja ar ajã arngro krãptĩ apêx kêt nhym Metĩndjwýnh arým ar amã Karõ jano nhym raxo ar akadjwýnhbê nhỹn ar ajo ba. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁶ Nhym kõt ba djwýnh Jeju àbir kutã 'ã akuprõ. Be, me bajtemmã ne mebẽ idjaer àpênh tũm. Ar 'ã akuprõnh kukij ne kum,

—Ë, Bẽnjadjwýr djwýnh, djãm jakam dja ga me bajtembê me babê idjaero amiptãn ar me ijo aba? ane.

⁷ Nhym arkum,

—Bir, gwaj Babãm djwýnh ta ne kute mar. Kabẽnkõt dja aje arẽnhwã'ã akati nãr 'ã mytyrwý bõx. Kute ar amã 'ã akati jarẽnh ar aje mar prãm kêtumrêx. ⁸ Nhym be, dja Metĩndjwýnh Karõ ar akam ruw ne ar amã tỳx jadja

gar arým kukwakam atýx ne. Ne kam ijã memã adjujarênh ar aba. Krĩraxbê Djeruxarêkam ijã memã adjujarênh ar aba. Ne amibu'ã pykabê Djudêjakam apýnh me krĩ djãri kunĩkôt ijã memã adjujarênh ar aba. Ne amũ pykabê Xamarijakam apýnh me krĩ djãri kunĩkôt ijã memã adjujarênh ar aba. Ne amũ: pyka kunĩ kôt aba:n apýnh me ba djã kunĩkôt me'yr aban bôx ne memã ijã adjujarênh ar aba.

⁹ Nãm ã Jeju arkum anen arým kãjmã tẽ. Kãjmã tẽ nhym ar omũnho ku'ê. Nhym kakrã arým o akno nhym ar arým omũnh kêt ne.

¹⁰ Abej rĩto ku'ê rã'ã nhym arým Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh amãnhkrut tu ar kuri dja. Ar ô kubêkã jaka. ¹¹ Ar kuri djan arým arkum,

—Ê, pykabê Garrêjakam ar ajabatãnh, mýkam ne gar kãjkwa jabêno aku'ê? Arým ne Jeju ar abê kãjkwa djwýnhmã wabi gar omũ. Dja gar akubyn rwýkkôt djwý ã omũnho ane. Nãm ã Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh arkum ane.

Maxij kute Djuda tykkam pãnh ãpênh djã 'amýnh ne ja.

¹² Nhym kam ar ar ku'ê djã kurũm, krãnhbê Oriwêre kurũm akubyn Djeruxarê'yr tẽ. Mebê idjaer ne me amikukràdjã kôt me tyk djã kêt djãkam pi'ók rãrãrkam nĩjar mrãnh kêt. Me mrãnh'a akreo kirometu pydjibit. Me kukràdjã kôt ar akubyn Djeruxarê'yr tẽmo kute kirometu pydji pyrãk. ¹³ Ne kam bôx. Bôx ne kýjrũm kumoka'ê'yr wabi. Ar bikprõnh djãmã wabin nhỹ. Pedrumê Djuãomê Xijagumê Ængremê Piripimê Tõmemê Batormê Matêumê Xijagumê Ximãomê Djuda ar nhỹ. Aupêu ne Xijagu ja dji. Ximão ja ne idji kakritbê Xerodji. Djuda ja ne Xijagumê ar axikôt apõx. ¹⁴ Ar ja kunĩ axikôt amim Jeju maro nhỹn mã Metĩndjwýnhmã kabêno nhỹ. Mã kam meo à'wýro nhỹ. Nhym me niredjwý kwý nhỹ. Jeju nãbê Marijdjwý nhỹ. Jeju kamy ar axikôt ar apõxja ar adjwýnhdjwý nhỹ.

¹⁵ Nhỹ: nhym ar'ã akati kwý apêx nhym Pedru arým kãjmã Jejukôt ba djwýnh nhipókri dja. Arým ne me krãptibê 120. Kãjmã djan memã kum,

¹⁶ —Akmeremê ãpnhĩre ar, dja gar ikabênja ma. Be, Djuda ne Jeju'yr meo mõ nhym kam me pa 'amý. Amrêbê: ne me bakukãmãre Djuda'ã ajarê. Metĩndjwýnh Karô kukwakam Djuda'ã ajarê. 'Ã ajarê nhym me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Nhym me aben djô'ã arênhõ mõ:. Arênhõ mõr tãmtã arým 'yr o bôx. Me bakamingrãnyrekam Djuda arým Jeju'yr meo mõrkumrêx nhym me arým pa 'amý. Me bakukãmãre Dawi kute 'ã ujarênh kôtõ arým 'yr meo mõrkumrêx. ¹⁷ Be, Djuda kute 'yr meo mõr kêttri ne Jeju arým amijo utã. Ar iro'ã amijo ar ipytãn arým ano bar kumê ro'ã apê.

¹⁸ Jeju te amijo utã nhym kam kurê djwýnhmã kanga nhym me arým pãnh kum ngõnhponho pi'ók kaprĩ ngã. Nhym kam pi'ók kaprĩja pãnh amim pyka'õ by. Nãm pyka byn arým kam tým ne ajkatõr nhym krêx kunĩ ajkapĩ.

¹⁹ Nhym kam Djeruxarêkam me ja kunĩ abenmã arênhõ ipók ne. Ne kam amikabên djwýnhkam õ pykamã Axêdjama jarê. Nãm ã Pedru memã ane. Me bakabênkam ne gwaj ren Djuda nhõ pykamã pyka kamrõre jarê.

²⁰ Nãm memã anen kam itepã ajte memã kum,

—Be, Djuda tyk ja'ã ne me bakukãmãre amrêbê: mebê idjaer nhõ me ngrer tũm'ã pi'ók no'ók ne memã kum,

“Kwãrĩk wãnh krĩ djã ja kaprý. Gê me'õ kam krĩ kêtikumrêx”, ane. Ne kamã ajte 'ã memã kum,

“Ãpênh djãkam dja me'õ pãnh apê”, ane.

Nām me bakukāmāre ā Metĩndjwŷnh kukwakam pi'ōkkam ane. ²¹ Ije ar amā Metĩndjwŷnh kabēn jarēnhja kōt gē me'ō Djuda djāpēnh djā 'amŷ. Ē, bar Jejumē ro'ā ar iba. Ar gadjwŷ ar akwŷ ne gar Jeju kōt ar aba. Be, Jejumē ro'ā ar baba 'ō, dja āpēnh djākam apē. ²² Gwaj baro'ā babamo kraxkam ne Djuāo Metĩndjwŷnhmā ngōmā me angjēho ba. Gwaj arŷm kam Jeju pumū. Gwaj baro'ā ar baba: nhyam kam Jeju arŷm wabi gwaj kam omūho ino re. Gē Metĩndjwŷnh kabēn kōt ar ajō gwaj baro'ā apē. Gwaj baro'ā baje Jeju pumūnhkam dja ar ajō gwaj baro'ā apē gwaj kam Jeju akubyn tĩnkōt memā badjujarēnh ar baba. Nām ā Pedru arkum ane.

²³ Nhyam me arkum,

—Be, ar wā, Jōdje Baxabamē Maxijmē ne ar ro'ā Jeju pumū, ane. Jōdje Baxaba nhidji 'ōdjwŷbē ne Juxu.

²⁴⁻²⁵ Nhyam ar arŷm Metĩndjwŷnhmā ar arēn kum,

—Ga abē Bēnjadjwŷr djwŷnh. Me kunī nhōkre kadjwŷnhbē ne ga aje me kabēn mar. Ne arŷm ar amānhkrutja pumū. Jeju ne amrēbē ar ijano bar 'ā memā idjujarēnh ar iba. Gē ar ja'ō Djuda pānh ar iro'ā 'ā ujarēnh ar ba. Ga aje amijo ar ja'ō pytārkōt ar imā o amirīt. Djuda ne axwekōt Jeju kute ar ijanorjabē amijo kuka. Kwārīk wānh me biknor tokry djākam wānh akuno. Nām ar ā Metĩndjwŷnhmā ane. ²⁶ Ne kam ar idji'ā kēn kryre no'ōk. Ne kam kumē. Ne kam 'ā idji kute amirīt kōt ar arŷm amijo Maxij pytā. Nhyam kam me Maxijmā Jeju kute anor'ō jarē. Jeju kute Ar kubē 11 janor kōt ne me arkum arē.

2

Karō raxo me kadjwŷnhbē ŷm meo ba kadjy ne ja.

Kar 4.31, 8.15, 10.44, 19.2

¹ Arŷm ne mebe idjaer bikprōnh djā nhō akati nhidjibē Pēxiko. Kam arŷm Jejukōt ba djwŷnh kunī axikōt amim Jeju man ro'ā nhŷ. ² Ro'ā nhŷ: nhyam ar aērbē arŷm kākwa kurūm mŷjja rārāk ne arŷm kikremā wadjā. Mŷjja rārāk kute kōk 'itŷx rārāk pyrāk nhyam arŷm me kunī kuma. ³ Nhyam arŷm mŷjja kute kuwy pyrāk amirīt. Amirīto kute me ōto bikjēr pyrāk. Ne kam mŷj kuwyja arŷm ar'ā arij. Ar ī pŷnhkōt ar'ā arij nhyam ar arŷm abenā omū.

⁴ Kam ne Metĩndjwŷnh Karō arŷm ar ī pŷnhkōt raxo ar kadjwŷnhbē nhŷn ar ar o ba. Nhyam ar arŷm apŷnh me bajtem ba djākam me kabēno kabēn ne arŷm arēnh dja. Metĩndjwŷnh Karō ta arkum me kabēn jangij nhyam kam ar arēnh dja.

⁵ Metĩndjwŷnh Karō kute ar ar o ba kētri ne me ja apŷnh me bajtem ba djā kunīkōt aben kurūm ban bōx. Ne arŷm myt tām kam krīraxbē Djeruxarēkam ar ba. Me bōx ny ja ne me mebe idjaer kukrādjaō kukrādjan kute ar o ba tūm. ⁶ Nām ne Djeruxarēkam ar ba: nhyam arŷm mŷjja rārāk kato. Nhyam me amybŷm mŷjja man itepato ar'ā aben pydji. Me krāptī: bōx. Bōx nhyam Jeju kōt ba djwŷnh ar arŷm apŷnh me bajtem kabēnkam kabēn jarēnh mexkumrēxo ku'ē. Ar kute me bōx ny kabēn bajtem jarēnh mexkumrēx. Apŷnh me bōx ny jabatānh djākam me kabēnjakam ar kabēn jarēnh mexkumrēx nhyam me kunī arŷm amikabēn djwŷnh ma. ⁷ Amikabēn djwŷnh man kam te kute kraxkōt ar marmā arkam no tyn kumex ne abenmā kum,

—Je, me kabēnja ma. Me ja kunī ne me pykabē Garrējakam abatānh. Me kute me bakabēn mar kētkumrēx ne arŷm kam kabēn jarēnh mexkumrēx.

⁸ Amrēbē me bapŷrīri apŷnh me bakabēn djwŷnh gu me arŷm jakam maro

dja. Mýj ne me ja me bakabēnkam kabēn kadjy amijon? ⁹⁻¹⁰ Be, apýnh me bajabatānh djābē ne pykabē

Paxijmē

Medjijmē

Erāomē

Mexomimē

Djudējamē

Kapadômē

Pōtumē

Adjijmē

Bridjamē

Papirijmē

Edjítumē.

Apýnh me bajabatānh djā ne ja.

Ribijkam pykabē Xireni kuridjwý me bajabatānh djā'ō.

Krīraxbē Rōma kurūm me babōxdjwý bakwý babē idjaerkumrēx.

Nhym me bakwý amrēbē baje me bēbē idjaer kukràdjāo kukràdjā.

¹¹ Kretamē Arabijmē ne me bajabatānh djā 'ōdjwý.

Be, apýnh me bajabatānh djā ne ja. Nhym me tu me bajaerbē apýnh me bakabēn djwýnh kunīkōt kabēn jarēnh mex. Me bakabēn jarēnh mex ne arým kam Metĩndjwýnh rax'ā ujarēnho kumex gu me arým ar kuma. Nām me bōx ny ā Jejukōt ba djwýnh ar'ā abenmā ane. ¹² Ne arým te kute kraxkōt ar marmā arkam no tyn kumex ne ar umaje umar punuren abenmā kum,

—E kum, mýj'ā ne gu me baje me kabēn marja amijakre? ane.

¹³ Nhym me kwý arkam bēno ajkēn abenmā kum,

—Kadjwati kangō* kumexkam ne me ajbā, ane.

Pedru kute kàj bē me krāptī:mā Metĩndjwýnh kabēn jarēnh.

¹⁴ Nhym kam Pedru arým kàjmā dja. Jeju kute ar anorbē 11mē ar ro'ā kàjmā djan arým kàj bē memā kabēn ne memā kum,

—Me abē idjaer, krīraxbē Djeruxarēkam me ar aba kunī, dja ga me ikabēn 'āno djan ama. ¹⁵ Be, me amābit ne bar ije kadjwati kangōkam ibibānh pyrāk. Nhym be, kati. Ota, kýjrūm myt nhý. Nhýnh got kýjrūm myt nhýrkam kadjwati kangōkam me bibānh'ō amirīt ne? Arkati. Ar ba ne bar ibibānh prām kêtukumrēx. ¹⁶ Bar me amā arē ga me ama. Bar apýnh me aba djāri me akabēnkam ikabēn jarēnh mex ga me ama. Be, amrēbē: Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnhbē Djōwe kute ar ijā ujarēnh kōt ne bar ā ikabēno ane. ¹⁷ Nām me bakukāmāremā kum,

“Metĩndjwýnh me bamā, ‘Dja mýjja kunī pykakōt amingrānh 'ýr nhym me kunī aminhinomā amimēnh 'ýr ba arým me kunīmā Ikarō jano nhym arým meo tuknīn meo ba.

Me ĩ pýnhkōt me kunīo tuknīn meo ba. Meo tuknī kute mrāmri ne me kute me ĩby ngō kapī nhym kute meo tuknī pyrāk.

Dja ba Ikarō jano nhym akamrer ar, akadjwýx ar ikukwakam kabēn jarē.

Nhym me abatānh ny nokam mýjja pumūnh kēt kwý amirīt nhym me omū.

Nhym mebēngēt mýjja kwý pyti.

¹⁸ Apýnh akati djāri wākam dja ba inhō àpēnh mymē inhō àpēnh nimā Ikarō jano nhym arým meo tuknī. Nhym me arým ikukwakam ikabēn jarē.

* **2:13** Mýjja me kute o kōm ne kōt bibānh kunīja, kadjwati kangōmē uba kangōmē, mýjja kangō kunī ne me kum kadjwati kangō jarē.

19 Nhyŋ me te kute mýjja marmã kam no tyn kumex kadjy dja ba kãjkwakam mýjja pumũnh kêt kwý nhípêx. Ne me kute iraxmã kator kadjy pykakamdjwý mýjja pumũnh kêt kwý nhípêx. Dja ba kam me kamrômê kuwymê kũm tyk nhípêx.

20 Ne myt nokam akamat kô tyk ne mytyrwýo me kamrô. Bênjadjwýr djwýnh kute me axwemã pãnh jarênh nhô akati bôx 'yr. Kam dja memã ra:xi ne memã umati:re. Dja bôx 'yr ba kam arým â mýjja ane.

21 Kam dja me kwý ĩ pýnhkôt Bênjadjwýr djwýnhmã amijo a'uw nhyŋ arým me utã. Me ĩ pýnhkôt me kunĩ pytã. Nãm Metindjwýnh â me bamã ane."

Nãm â Djôwe Metindjwýnh kukwakam ar ijã ane. Be, djãm ar ibibãnh got? Kati. Ga, me bakukãmãre Djôwe kute ar ijã ujarênhja pumũ. Djôwe kute ar ijã ujarênh kôt bar arým apýnh me akabênkam ikabênh jarênh mex. Nãm â Pedru memã ane.

22 Ne ajte itepã memã kum,

—Me abê idjaer, dja ga me ikabênja ma. Metindjwýnh ne krĩraxbê Nadjarekam Jejujao ba nhyŋ kukwakam arým mýjja pumũnh kêt nhípêxo ba. Me punuo mexo ba. Te me ajte marmã kam ano tyk ne aku'ê kadjy ne kôt ajte raxmã akator kadjy ipêxo ba. Metindjwýnh ta ne o ba na nhyŋ arým kabênkôt me akam mýjja ba. Me ga ne ga me amrêbê kôt omũn ama. 23 Tãm ne Metindjwýnh kum ire. Me abê idjaermã kum ire. Mýjja kunĩ kêttri kute amikukãm mýjja kunĩ mar kôt ne kum ire. Me kêttri ne arým amim 'ã karô mãmджи. Kute amim 'ã karôkôt ne arým me amã Jejumã ire. Nhyŋ me axwe me akabênh kôt píte'ykam kunhôn kubĩ ga me mekôt ajaxwe.

24 Ga, me arým tu tykkumrêxja pumũ. Mýj me'ô ta dja akubyn meo tĩn nhyŋ me ajte mekôt ar ba? Arkati. Me arým tu tykkumrêx. Kam me kute mrãmri ne me kute me uwpre týxkam me te: kator prãmje kute amikjênhô bakam tokryja pyrãk. Jejudjwý ne mrãmri tu tykkumrêx. Nhyŋ be, djãm tyk rã'ã? Kati. Tyk rã'ã prãm kêtumrêx. Metindjwýnh ne arým akubyn o tĩn ne. Metindjwýnh ne o kute mrãmri ne me kute me uwpre týxkam arým 'ãpre bõnh pyrãk nhyŋ akubyn me ta ajte mekôt ar ba pyrãk. 25 Amrêbê: Kritu ta Metindjwýnhmã amijarê. Tyk rã'ã kêt'ã kum amijarê. Nhyŋ me bakukãmãre Dawi arým kôt arê gu me pi'ókka omũ. Nãm Metindjwýnhmã kum, "Bênjadjwýr djwýnh, inokrekam ga amirĩt rã'ã. Ga imê amijo akajkepkam dja me te: idjumar punumã ingrêkmã.

26 Ba kam arým inhõkre kadjwýnhbê ikĩnhkumrêx ne ikĩnh'ã memã amijarê. Dja ba inhĩkumrêx ne akubyn itĩn ne ar iba. Ja kadjy dja ba tu amim akamnhĩxkumrêx ne ate ikrã.

27 Dja ba tyn me tyk ba djãkam ar iba. Djãm kam dja ga ikanga? Kati. Djãm inhĩ rerekãmã? Kati. Ba ne ba amexo imex. Kam dja ga ikanga kêtumrêx. Kam ne ba ikĩnhkumrêx.

28 Mýj dja ba itykkam nê? Bir, ga ne ga arým imã arê. Dja ba akubyn itĩn ne akôt ar iba rã'ã: rã'ã ne. Dja ga ikuri dja. Kam dja ba ikĩnhkumrêx ne." Nãm â Dawi ane nhyŋ Pedru arým kôt memã arê. Kritu tyk rã'ã kêt'ã memã arê.

29 Ne kam itepã Kritu tĩn'ã memã kum,

—Akmere, ba prĩne me amã me bakukãmãre Dawi kabênh'ã ajarê ga me prĩne ama. Djãm amijã ne kabênja jarê got? Kati. Dawi ne amrêbê: ty nhyŋ me arým me tyk nhô kikrekam adjã gu me baje kikre pumũnh rã'ã. 30-31 Be, Kritu akubyn tĩn'ã ne kabênh jarê. Dawibê Metindjwýnh kukwakam kabênh jarênh djwýnh'ô. Nhyŋ kam Metindjwýnh kum kabênh jarênh mãmджи kum,

“Dja atãmdjwý ar aben djô'ã apôx. Aben djô'ã apôx tãmtã nhym tũmrãm dja atãmdjwýja kato. Tãmjã dja kubê Kritu. Apãnh dja memã nhýn arým kubê Bẽnjadjwýrbê kumkati. Ikabên pydji ne ba arê.” Nãm Metĩndjwýnh ã Dawimã ane nhym arým kuma. Kute amidjô'ã Kritu kator markam ne Dawi Metĩndjwýnhmã Kritu kabên jarên kum,

“Dja ba tyn me tyk ba djãkam ar iba. Djãm kam dja ga ikanga? Kati. Djãm inhĩ rerekmã? Kati. Dja ga ikanga kêtukumrêx”, ane. Djãm amijã ne Dawi kabên ja jarê? Kati. Kritu'ã ne arê. Bẽnjadjwýrbê kumkati'ã ne arê. Kritu dja ĩ rerek kêt ne akubyn tĩn.

³² Be, Jeju ne Metĩndjwýnh akubyn o tĩn. Ar ikunĩ ne bar omũ. Jejubê ne Bẽnjadjwýrbê kumkati. Kubê ne Kritu. ³³ Nãm akubyn o tĩn nhym kam wabin arým ra:x ne Metĩndjwýnh djubôk'ãnh me kunĩmã nhỹ. Nhỹ nhym Bãm arým kum Karô ngã. Amrêbê kute kum arênhkôt ne kum kungã nhym kam ajbir ar imã ano. Nhym kam ar ikam ruw ne arým ar ijo ba bar arým kukwakam me bajtem kabên jarênh mexkumrêx ga me arým ar ima.

³⁴ Be, mrãmri ne Jeju arým wabi. Nhym be, Dawi ne kãkwa djwýnhmã àbir kêt. Nãm amrêbê: me bakukãmãremã kum, “Inhô Bẽnjadjwýrmã ne Bẽnjadjwýr djwýnh kabên ne kum, ‘Amrê idjubôk'ãnh nhỹ, Abẽnjadjwýr raxkam idjubôk'ãnh nhỹ.

³⁵ Ikam ama ba amrê awýr akurê djwýnho mō ga me kwýo apardjan me kwýo nhimex.’ Nãm Metĩndjwýnh ã Kritumã ane.”

Nãm ã Dawi me bakukãmãremã ane. ³⁶ Me abê idjaer kunĩ dja ga me Dawi kabênja man 'ã ikabên mar pydji. Mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju'ã Bẽnjadjwýrbê kumkati mēnhkumrêx. Kubê ne Kritukumrêx, me aje pĩte'y'ã nhôrja tãm. Ja dja ga me amim mar pydji. Nãm ã Pedru memã ane.

³⁷ Nhym me kute ja markam arým amim ngryk ne kaprĩre ne. Ne kam arým Pedrumê Jeju kute ar anorja kunĩmã kum,

—Akmere ar, mýj dja ba me kam amijon? ane.

³⁸ Nhym Pedru memã kum,

—Me on amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Jeju Kritu'ýr amijo akêx. Bar kam arým kukwakam kum ngômã me ajangij. Nhym Metĩndjwýnh arým me ajaxwe maro aknon me akam ngryk kêt ne arým me amã Karô jano nhym ar me ajo ba. ³⁹ Be, Metĩndjwýnh ne amrêbê me amã Karô jarê. Ne ajte me akramê atãmdjwýmã arê. Ne ajte anhýr bê me mōr wãmã arê. Kute amiwýr me 'wýr kunĩ ne Metĩndjwýnh arým memã Karô jarê. Nãm ã Pedru memã ane.

⁴⁰ Ne kam ajte memã Metĩndjwýnh kabên kumex jarên axwe nêje me akre:n ajte memã karô:. Nãm memã kum,

—Me kamingrãny ja ne me axwekumrêx. Dja me ĩ me biknor tokry djãkam akuno. Me gop mekôt abiknor kêt kadjy amipytã, ane. ⁴¹ Nhym kam me kum kabên kĩnh ne tu amim markumrêx. Nhym kam me arým Metĩndjwýnhmã ngômã me krãptĩ jangij. Mebê 3.000 ne me angij nhym me arým mekôt tu amim Jeju markumrêxo ba.

Me kute Jeju mar kute abeno ôbikwa.

Kar 4.32

⁴² Nhym me mã Jeju kute ar anorja kukràdjã man kôt ar amijo ba. Ne aben tã akuprô. Ne Jeju kute aminhĩ'ã djwý jakren kokjêrja tãm ne ajte kute 'ã akren kokjêro krĩ, aben tã, me kute tyk mar rã'ã kadjy. Ne aben tã Metĩndjwýnhmã kabêno krĩ. ⁴³ Nhym me te kute mýjja marmã kam no tyk

ne kute Metīndjwýnh raxmã kator kadjy Jeju kute ar anorja me aêrbê mýjja pumũnh kêt krãptĩ nhĩpêxo ba nhym me kunĩ arým madjã kreti.

⁴⁴ Nhym me kute amim Jeju mar kunĩ ro'ã ar ban kute abenbê mýjja'õ nê kêt ne abenmã abennhõ mýjjaõ ba. ⁴⁵ Ne amũ memã apýnh aminhõ pykamê aminhõ mýjja ngãn pãnh pi'ók kaprĩ jamý. Ne kam apýnh me õ mýjja kêt mã pi'ók kaprĩ ngã. ⁴⁶ Ne kam akati kunĩkõt Metīndjwýnh nhõ kikitikam axikõt Jeju maro krĩ. Ne kam apýnh me ũrkwã kõt Jeju kute aminhĩ'ã djwý jakren kokjêrja tãm ne ajte kute 'ã akren kokjêro krĩ. Ne kĩnh tiren tu aben markumrêx ne ro'ã õ kwý krêno kumex. ⁴⁷ Ne mã Metīndjwýnh mã kum,

—Imã akĩnh kumrêx. Amexti:re, anhýro kumex. Nhym bu'ã me kunĩ kum me kĩnh. Nhym Bẽnjadjwýr djwýnh akati kunĩkõt amiwýr me kwýo akêx. Aben totokmã amiwýr meo akêx ne me axwebê me utã. Ne arým me kute amim Jeju mar kõt me umjuw nhym me arým mekõt ar aben pydjio ba.

3

Pedru kute me'õ mrãnh kêtõ mex.

¹ Ne kam akati 'ókam arým myt ibõ, arým 3 ora nhym Pedrumê Djuãõ ar Metīndjwýnh nhõ kikreti'ýr tẽ. Akati kunĩkõt, myt ibõkam ne mebê idjaer kikitikam Metīndjwýnh mã kabẽno krĩ. Nãm ar 'ýr tẽn 'ýr bõx nhym me me'õ mýn o tẽ. ² Adjãkam ne mrãnh kêt nhym me mýn o ba. Akati kunĩkõt ne meo ban kikreti jajakwa krekre kuri krĩ. Ajkwa krekre ja nhidjibê ne Kĩnh tire. Nãm me o ban krĩ nhym kam me ngjêx kunĩkõt pi'ók kaprĩ'ã me 'wýro krĩ.

³ Be, nãm me kumýn o tẽn kam ýr. Nhym Pedrumê Djuãõmê mekõt ãrmã tẽ nhym ar omũn arým pi'ók kaprĩ'ã ar ku'uw. ⁴ Nhym Pedrumê Djuãõmê 'ýr akêx ne omũ, omũnh týx ne kum, “Amrê ar ipumũ”, ane. ⁵ Nhym arým ar kuman mýjja jabej ar'ýr akêx ne ar omũno nhý.

⁶ Nhym Pedru kum,

—Inhõ kryt jakao pi'ók kaprĩ kêt ne inhõ kẽn karýro pi'ók kaprĩ kêt. Nhym be, atemã inhõ mýjja ba amã arê. Be, Nadjarekam Jeju Kritu kukwakam on kãjmã djan on mrã, ane. ⁷ Nãm anen tu ubõk'ãnh ikra 'amýn kãjmã aro tẽ. Nhym on parmê parkõn mex ⁸ ne ekrux ne kãjmã dja. Ne arým tẽ. Ne kam arkõt Metīndjwýnh nhõ kikitimã wadjã. Nãm arkõt arĩ tẽ, Kĩnh kumrêxkam arkõt ãtor tẽn Metīndjwýnh mã mex tire jarêno tẽ. ⁹ Nãm kum mex tire jarêno tẽ nhym me kunĩ arým omũ. ¹⁰ Omũn kam amim nokre pumũn arým abenmã kum,

—E kum, tãmwã ne kikreti jajakwa krekrebê Kĩnh tire kuri amijo à'wýro krĩ. Je tõ mýj ne arým kam nê? anen te aben kukijn kam no tyn kumex.

Me krãptĩmã Jeju'ã ujarênh.

¹¹ Nhym mrãnh kêt ne arým mexja arým Pedrumê Djuãõ aro tým ne aro dja. Metīndjwýnh nhõ kikreti janhãkam kikre kre kênh kam ne ar dja. Me kute kum Xaromãõ nhõ kikre kre kênh jarênhja. Nãm aro dja nhym me kunĩ arým kam ar'ã akuprõn te kute marmã arkam no tyn kumex. ¹² Nhym Pedru arým memã kum,

—Ga me abê idjaer, mýkam ne ga me te aje marmã me'õjakam ano tyn akumex ne ar ijã ano mao akumex? Djãm ar ba ne bar me'õjamã mrãnh mex jadjã? Kati. Ar ba ne bar ije o mex mar kêt. Djãm ar amimexo ne bar kum mrãnh mex jadjã? Arkati. Jeju ne paro mex ne kum mrãnh mex jadjã.

¹³ Ba me amã arê ga me ama. Metīndjwýnh kute Abraãõmê Idjakmê Djakomê me bakukãmãre kunĩõ ba djwýnh arým jakam amirax kõt Kra Jejuo

ra:xi. Tãmwã ne ga me amrêbê Piratumã kanga. Nhyr kam bit kute kum irermã. Ta kute arek me aro'ã ar ban umar mex kadjy bit kute kum irermã ga me kum, "Kati, Kati", ane. ¹⁴ Be, Jeju ne Metĩndjwýnh mexo mex ne katãt ar amijo ban axwe kêtukmrêx ga me kanga. Ne kam me'õ jaxwe kute me parja'ã Piratumã kum, "Tãmwã dja ga kum anhiren ano gê ta me ikôt arek ar ban umar mex", ane. ¹⁵ Ne kam kute mýjja kunĩmã tĩn jangjênh djwýnhja bĩ. Nã gãm me bĩn'ã memã apnê nhyr me kubĩ.

Nhyr be, Metĩndjwýnh ne arým akubyn o tĩn. Ar ba ne bar omũn me amã kôt 'ã idjujarênh ar iba. ¹⁶ Be, Metĩndjwýnh ne amikôt Jejuo rax bar kam arým tu amim Jeju kamnhĩxkumrêx. Tu amim kamnhĩxkumrêx nhyr arým me'õjamã tỳx jadjãn o mex ne. Jeju ta ne ar imã ijamak bô bar arým tu amim kamnhĩxkumrêx nhyr arým prĩne me'õjao mex ne. O mex nhyr arým me anhipôkri dja ga me akunĩ arým omũ.

¹⁷ Be, akmere ar, ba me amã arê ga me ama. Anhõ bẽnjadjwýrmẽ ne ga me ajamakkre kêtukam Jeju bĩ ba arým kuma. ¹⁸ Nhyr be, amrêbê: ne Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarênh djwýnh kunĩ me bakukãmãremã kum, "Dja Kritu tokry. Metĩndjwýnh kute Kra'ã Bẽnjadjwýrbê kumkati mẽnhja dja tokry." Nãm me ã me bakukãmãremã ane. Nhyr me aben djõ'ã arênhõ mõ:n arênhõ mõr tãmtã: arým 'yr o bõx. Tũ:mrãm me akamingrãnyre amã kurê nhyr arým Kritu tokry. Me bakukãmãre kute arênh kôt Kritu tokry. Nãm ã Pedru memã ane.

¹⁹ Ne kam itepã memã kum,

—Kam me on amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Bẽnjadjwýr djwýnh'yr amijo akêx ne katãt kabẽn man kôt ar amijo aba. Dja ga me ã amijo ane nhyr arým me ajo kĩnh ne. Ga, me kum kôrkam kaprĩja pumũ. Ne ajte kute ngõo kômkam kĩnhja pumũ. Dja ã me ajaxwekam akaprĩkam me ajo kĩnhõ ane.

²⁰ Dja ga me ã amijo ane nhyr arým akubyn me amã Kritu jano. Amrêbê: me kute kãj bê me amã 'ã ujarênhja dja me amã ano. Bẽnjadjwýrbê kumkatibê ne Jeju. Kritubê ne Jeju. ²¹ Dja arek kãjkwã djwýnhkam ar ba:n kam akubyn ruw. Kute akubyn mýjja kunĩo ny kadjy akubyn ruw. Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarênh djwýnhja kunĩ ne me amrêbê: me bakukãmãremã ja jarênhkumrêx. ²² Mrãmri ne Mõjdjê me bakukãmãremã kum,

"Ba ne ba Metĩndjwýnh kukwakam me amã ikabẽn jarênhõ iba.

Dja Metĩndjwýnh ĩ me akadjy amijo me anhõbikwa'õ pytã nhyr arým ĩ ikudjwa ã me amã kabẽn jarênhõ ane.

Dja me amã kabẽn jarê ga me prĩne aman kôt ar amijo aba.

²³ Nhyr me'õ kute kabẽn mar kêtja dja me o ajkê nhyr ajte õ me wýnhkôt amirĩt kêtukmrêx ne."

Nãm ã Mõjdjê ane nhyr Pedru kôt memã arê.

²⁴ Ne kam itepã memã kum,

—Mrãmri ne amrêbê Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarênh djwýnh kunĩ apýnh mýjja apõxmã 'ã ajarê. Me ajte Kritu katormã 'ã ajarê. Nhyr jakam mýjja arým amirĩt nhyr Kritu arým kato. Dja ga pi'ók kôt akubyn arênhõ tẽn Xamuwe'yr o bõx. Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarênh djwýnh ne aben nhitepã apõx tẽ. Kunĩ'ã dja ga pi'ókkam ujarênh jarênhõ tẽ:n arým kôt ama. Kukwakam kabẽn jarênh djwýnh kunĩ ne me Kritu'ã memã ajarê. Ja dja ga me kôt ama. ²⁵ Ga me Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarênh djwýnh kabẽnjao

aba rā'ā ne. Metindjwŷnhmē me bakukāmāremē arŷm abenmā kabēn jarēnh māmdji ga me kabēno aba rā'ā. Nām Metindjwŷnh Abraāomā kum, “Dja akrakam kra aben djō'ā apōx. Aben djō'ā apōx krāptī.

Atāmdjwŷ ja'ō dja me Kōnh. Dja apŷnh pyka kunīkōt meo kīnh nhym me arŷm kī:nhkumrēx.”

Nām ā Abraāomā kabēn pydjīn arēnho ane. ²⁶ Be, ba me amā arē ga me ama. Kute meo kīnh kadjy ne Metindjwŷnh amijo Kra pytān me akumrēxmā ano. Dja me anhī pŷnhkōt me ajaxwebē me ajo akēx ne arŷm me ajo kīnh. Ja kadjy ne me amā ano. Nām ā Pedru memā ane.

4

Pedru me rŷnh krāptīmā Jeju'ā ujarēnh.

¹ Nām ar memā kabēno dja nhym me rŷnh arŷm ar'ŷr bōx. Me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh ar'ŷr bōx. Metindjwŷnh nhō kikreti nēje ku'ē djwŷnho ba djwŷnhjadjwŷ mekōt ar'ŷr bōx. Mebē xadjudjēumē mekōt ar'ŷr bōx. ² Pedru ar kāj bē memā Jeju tyk ne akubyn tīn'ā ujarēnho dja. Ne kam ajte kāj bē me kute amim Jeju mar tykja kunī akubyn tīn'ā ujarēnho dja. Jeju akubyn tīn kōt me tīn'ā ujarēnho dja. Kam ne me rŷnhja ngry:k ne arŷm ar'ŷr bōx. ³ Nām me ar'ŷr bōx ne arŷm aro tŷm ne ar pa 'amŷn aro tēn Ar kubē ijē. Arŷm me'ā akamāt 'ŷr. Nhym kam me akati kadjy Ar kubē ijē. ⁴ Nhym be, me kute Ar kubē ijē kētri ne me kute ar kabēn marja krāptī: arŷm tu amim Jeju markumrēx. Ōbē me kute tu amim markumrēxjamē ajbir me krāptījamē ne me abenā mėnhkam krāptī:kumrēx. Me my ne mebē 5.000.

⁵⁻⁶ Nām me akati kadjy Ar kubē ijē nhym kam me'ā akati nhym me rŷnh ar'ā akuprō. Mebēngētēmē Mōjdjē kukrādja mar djwŷnhmē ar'ā akuprō. Nhym me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷr raxbē Ananh mekōt nhŷ. Nhym Kajbajmē Djuāomē Arexārimē Ananh nhōbikwa kunī ar'ā akuprō. Me rŷnh ja ne me krīraxbē Djeruxarēkam ar'ā akuprō. ⁷ Nhym me arŷm aro katon me ipōkri ar kudja. Nhym kam me ar kukij ne arkum,

—Mŷj me'ō kukwakam ne gar mrānh kētjao mex? Mŷj ne idji kute? ane.

⁸ Nhym kam Metindjwŷnh Karō arŷm raxo Pedru kadjwŷnhbē nhŷn ar o ba. Nhym kam memā kum,

—Mebē idjaerkam me abēnjadjwŷrmē ar abēngēt ar, ⁹ mŷjkōt ne bar imā me'ō punuja kaprīn o mex ga me abej ar ikukij. ¹⁰ Dja bar me amā arē ga me ama. Me gamē mebē idjaer kunī dja ga me ikabēn ma. Nadjarekam Jeju Kritu, me aje pīte'y'ā nhōr ne bīn nhym Metindjwŷnh akubyn o tīnja. Jeju ja kukwakam ne me'ō mrānh kētja arŷm mex. Mex ne me anhipōkri dja ga me arŷm omū. ¹¹ Amrēbē: ne me bakukāmāre Jeju'ā ajarēn memā kum, “E kum kēn ja ne me kute kikreo ām djwŷnhja kute kikremā armā te omūn bōm kumē.

Kēn ja ne arŷm kute kikremā o kajpar, kum o kajpar tŷxi.”

Nām ā me bakukāmāre memā anen arŷm 'ā pi'ōk no'ōk ne. Me aje kikreo ām djwŷnhwā pyrāk. Amā Jeju kurē nhym arŷm kute kēnwā pyrāk ne arŷm kākwa djwŷnhkam me bakunīmā nhŷ. ¹² Djām ikrebē me'ō kute me bajaxwebē me bapytār. Arkati. Me'ō kute me bapytār kētukumrēx. Mrāmri ne kute me bapytār kadjy Metindjwŷnh memā Jeju pydji jarē. Nhym pyka kunīkōt me bakadjy me'ōdjwŷ kētukumrēx. Nām ā Pedru memā ane.

¹³ Be, Pedrumē Djuāo ar memā kabēnkam me rŷnh abenmā kum,

—E kum, arkum gwaj bapyma kêtukmrêx. Be, ar kute me bakukràdjâ mar kêt, ar kajgo mexi. Mÿj got ar nêñ ã kabên mexo ane, ane. Ne kam arÿm ar kuman abenmã kum,

—Be, ar Jejukôt ba tũmkam ne ar ã kabên mexo ane, ane. ¹⁴ Nhy m ar kute me'õo mexjadjwÿ ar ro'ã dja nhy m me omũ. Ne te kute abenmã, “Nãm ar 'êx”, anhÿr prãmje.

¹⁵ Ne kam me rũnh me bikprõnh djâ nêje ar ano nhy m ar tẽ. Nhy m me ar kãxã aro aben maro nhÿ. ¹⁶ Ne abenmã kum,

—Mÿj dja gwaj ar on? Me kute Metindjwŷnh raxmã kator kadjy ar mrãmri mÿjja pumũnh kêt raxja nhípêx. Me'õo punu mex nhy m ar arÿm o mex. Nhy m Djeruxarêkam me ja kunĩ arÿm omũ. Kam gwaj baje te memã, “Nãm ar 'êx”, anhÿr prãmje. ¹⁷ Be, gwaj ar kangrõnh tÿx gẽ ar ajte Jeju'ã ujarênh kêt. Gêdja amũ me bu'ã me wã mar kêt. Nãm me ã abenmã ane.

¹⁸ Ne kam amiwÿr ar ku'uw nhy m ar bõx nhy m me arkum,

—Kwãrik wãnh ajte Jeju kukwakam memã kabên jarênh kêt. Ne kwãrik wãnh 'ã memã adjujarênh kêt, ane. ¹⁹ Nhy m Pedrumẽ Djuão ar memã kum,

—Be, mÿj dja bar nê? Metindjwŷnh kute ar imã ar imex jarênh kadjy mÿj dja bar nê? Djãm me akabênkôt ar ije Jeju'ã idjujarênh kêt mã? Nãr kon, djãm Metindjwŷnh kabênkôt ar ije Jeju 'ã idjujarênh mã? Me gadjwÿ amikadkjy ama. ²⁰ Be, ar ije Jeju akubyn tĩnkôt omũnh ne ar ije kabên mar. 'Ã dja bar bir idjujarênhkumrêx ar iba. Te 'ã idjujarênh kêt mã, ane.

²¹ Nhy m kam me ajte ar kangrõn arkum ire nhy m ar arÿm mã tẽ. Me rũnh ne me te: kute aro aben mar nhy m me kute mÿj ar axwe'õ pãnh kute aro bikênhmã. Ar kute me'õo mexkam ne me kãtãm kunĩ Metindjwŷnhmã rax jarên kum ar kĩnh. Me rũnh ren aro ajkê nhy m ren bu'ã me kãtãm ren kum me kurê. Kam ne me rũnh te: kute aro bikênhmã. ²² Be, te me'õo jakryja abatãnh mex nhy m ar arÿm o mex. 'Ã amexbê 40 nhijukri ne ajte amex rã'ã arÿm 'ã apêx nhy m ar o mex. Djã ne me mÿjja ja'õ pumũ? Arkati.

Me kute Jeju mar kute Metindjwŷnhmã rax jarênh.

²³ Nãm me rũnh Pedrumẽ Djuão arkum ire nhy m ar mã tẽn kam arÿm aminhõ me ja'ÿr bõx. Ne kam me rũnh kute arkum kabên kôt memã arê. Me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhõ bẽnjadjwÿrmẽ mebêngêtmẽ kabên kôt arê nhy m me arÿm kuma. ²⁴ Ne kam axikôt Metindjwŷnhmã kabên ne kum,

—Bẽnjadjwÿr djwŷnh, abê Metindjwŷnh. Ga ne ga kãjkwa nhípêx ne pyka nhípêx ne ngõ raxbê pyka kêt nhípêx ne kam mÿjja ar baja kunĩ nhípêx. ²⁵ Be, anhõ ãpênh Dawi ne akukwakam memã kum,

“E kum, mÿkam ne apÿnh me ba djãkam me bajtem àkrêo kumex? Mÿkam ne me amim mÿjja'ã karõ kajgoo kumex?”

²⁶ Pykakam me bẽnjadjwÿr rũnh ar arÿm kãjmã dja. Kute Bẽnjadjwÿr djwŷnhbê ãptãrmã arÿm kãjmã djan itepato abeno akuprõ.

Õ Kritudjwÿ me arÿm kute kubê ãptãrmã kãjmã dja. Me õ Bẽnjadjwÿrbê kumkatibê ãptãrmã kãjmã dja.”

Nãm ã me bakukãmãre Dawi ane. ²⁷ Be, Bẽnjadjwÿr djwŷnh, mrãmri ne Dawi kabênkumrêx. Arÿm ne me kute Jejubê ãptãrmã akuprõ. Akra Jeju ne amexo mex. Ga ne ga arÿm 'ã Bẽnjadjwÿrbê kumkati mẽ. Nhy m Erodjimẽ Põxu Piratumẽ apÿnh me ba djãkam me bajtemmẽ mebê idjaermẽ me kunĩ kute kubê ãptãrmã arÿm abeno akuprõ. ²⁸ Ga ne ga amrêbê me kêtiri arÿm amim me'ã karõn amybÿm meo aba. Meo aba: nhy m kam me arÿm ã Jejuo ane.

²⁹ Me kute Jejubê àptarmã akuprõ. Běnjadjwýr djwýnh, jakam dja ga me kute ar ikangrõnhja ma. Ne kam ar imã itýx jadjã bar imã me uma kêt ne me kunĩmã akaběnh jarě. Ar ibê anhõ àpěnh. ³⁰ Dja ga ar imã týx jadjã bar me punuo mex ne akra kukwakam me aerbê mýjja pumũnh kêt nhípěx. Me te kute mýjja marmã kam no tyk ne ku'ěn araxmã kator kadjy bar mýjja pumũnh kêt nhípěx. Akra ne mexti:ren axwe kětkumrěx, ane.

³¹ Nãm me Metĩndjwýnhmã kaběnh pa nhyh me bikprõnh djã arým amingrěk ne. Nhyh Metĩndjwýnh Karõ arým me ĩ pýnhkõt raxo me kadjwýnhbê nhyh ar meo ba. Nhyh me arým kum me uma kêt ne memã Metĩndjwýnh kaběnh jarě.

Me kute abenmã õ mýjja nhõr.

Kar 2.42

³² Nhyh kam me kute amim Jeju mar krãptĩ: kum aben jabê. Me ĩ pýnhkõt kum aben jaběnh kum Jejuo kĩnh prãm. Ne aminhõ mýjja kunĩo aminhõ kêt ne amikutã abenmã kwý ngã. ³³ Nhyh Jeju kute ar anorja mã memã kum,

–Běnjadjwýr djwýnh Jeju akubyn tĩn. Ar ba ne bar tĩnkõt omũ, anen mã memã 'ã ujarěnh ar ba. Metĩndjwýnh ne arkum týx jadjã nhyh ar tý:x ne memã 'ã ujarěnh ar ba. Nhyh Metĩndjwýnh arým tu me kunĩmã ukapřĩ jadjã nhyh me arým ukapřĩ:kumrěx. ³⁴ Nhyh kam me'õ kum mýjja'õ prãm kětkumrěx. Mýkam? Bir, apýnh me ĩ djari ne me õ pyka nãr õ kikre. Ne kam aben totokmã amũ memã kungã. Ne kam pãnh amim pi'ók kapřĩ byn o tẽn ³⁵ mã Jeju kute ar anorjamã kungã. Nhyh kam ar mã me õ mýjja kětmã pi'ók kapřĩ ngã. Me õ mýjja kêt kõt memã kungã nhyh me kam o mã amim mýjja jamý. Ne kam me'õ kum prãm kêt.

³⁶ Kamã ne me'õ nhidjibê Jõdje. Jeju kute ar anorja ne kum idji ny jarě. Kum Banabe jarě. Me kapřĩreo kĩnh djwýnh'ã ne ar kum idji jakren kum arě. Kubê ne me bẽ Rewi'õ. Apěxtibẽ Xiprekam ne abatãnh djã. ³⁷ Banabe ne arým õ pyka. Ne kam pãnh kadjy arým amũ memã kungã. Ne kam amim pi'ók kapřĩ byn o tẽn arým Jeju kute ar anorjamã kungã. Nãm arkum 'ěx kêt ne arkum kungã.

5

Ananijmẽ Xapire ar 'ěx.

¹ Nhyh be, Ananijmẽ prõ Xapire ne ar õ pyka. Ne kam amũ memã kungãnh kam pãnh amim pi'ók kapřĩ by. Ne kam 'ěx. ² Nhyh my prõmã kum,

–Gu amim kwýo apdju, ane. Nhyh, “A”, ane. Nhyh kwýbito tẽn Jeju kute ar anorjamã o tẽn o bõx ne 'ěx ne arkum,

–Mĩ, bar inhõ pyka pãnh pi'ók kapřĩ jabit by, ane. Ne kam arým arkum kungã.

³ Nhyh Pedru kum,

–Ananij, mýkam ne Xatanaj arým ajo ba ga arým Metĩndjwýnh Karõmã ajěx? Arým ne ga amim pi'ók kapřĩ kwýo apdju. ⁴ Ga ren anhõ pyka nhõr kêt nhyh ren anhõ pyka rã'ã ga ren amexkumrěx. Nãr, aje memã õrkam ga ren pi'ók kapřĩo aba rã'ãn ren amexkumrěx. Mýkam ne ga amim ajěxja'ã karõ? Djãm ar imãbit ne ga ajěx got? Kati. Metĩndjwýnhmãdjwý ne ga ajěx. Nãm ã Pedru kum ane.

⁵ Nhyh Ananij kaběnh man arým tým ne ty. Nhyh kam me kute arěnh mar kunĩ arým umaje madjã kreti ne. ⁶ Nhyh kam me abatãnh ny kwý kãjmã djan Ananijo kupun o mõn arým adjã.

⁷ Nhyŷm 'ã myt kwŷr kàjbê 'iry. 'Ã 3 ora apêx. Nhyŷm prõja kute mjên tyk mar kêt rã'ã. Ne kam arŷm me'yr wadjã. ⁸ Nhyŷm kam Pedru kum,

—Aje, on imã arê. Mŷj ne gar pyka pãnh pi'õk kaprĩ on aby? Djãŷm jabit? ane.

Nhyŷm mjên kõt kum 'êx ne kum,

—Õ nã. Bar amim ã pi'õk kaprĩ byro ane, ane.

⁹ Nhyŷm Pedru kum,

—Mŷkam ne ga aje Bẽnjadjwŷr djwŷnh Karõmã amikurê'uk kadjy amjênmê aben kõt akabên dji? Ota, amjên jadjãr djwŷnh ar arŷm akubyn kíkře jajkwa krekre'yr mõ. Dja ar rŷm gadjwŷ ajo mõ, ane.

¹⁰ Nhyŷm on parbê tŷm ne arŷm ty. Nhyŷm ar abatãnh nyre arŷm wadjã. Nhyŷm arŷm ty nhyŷm ar omũ. Ne kam o mõn mjên kuri adjã. ¹¹ Nhyŷm me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja kunĩ arŷm umaje madjã kreti. Me kute ar tyk jarênh mar kunĩ arŷm umaje madjã kreti.

Pedru ar kute me krãptĩ mex.

¹² Nhyŷm Pedrumê Jeju kute ar anorja kunĩ mŷjja pumũnh kêt krãptĩ nhípêxo ba. Me te kute mŷjja marmã kam no tyk ne ku'ên kute Metĩndjwŷnh raxmã kator kadjy ne ar mŷjja nhípêxo ba. Xaromão nhõ kíkře kre kênhkam ne me kunĩ axikõt Jeju maro krĩ. ¹³ Nhyŷm me kãtãm te me umaje ne te me ikõ'ã krĩ prãmje ne amybŷm abenmã me mexkumrêx jarênh kumex.

¹⁴ Nhyŷm kam me krãptĩ kum Bẽnjadjwŷr djwŷnh kĩnh ne arŷm tu amim markumrêxo kumex. Amim maro kumex ne arŷm mekõt akuprõ. Nhyŷm kam me kute amim marja arŷm krãptĩ: tẽ. Me mymê me niremê arŷm krãptĩ: ne.

¹⁵ Nhyŷm Jeju kute ar anorja mŷjja pumũnh kêt nhípêxo ba. Nhyŷm me me punuo apõx ne Pedru kukãm pry jakã'ã me adjwŷro mõ. Me ikwã djãkam nãr aty djãkam me adjwŷro mõ. Dja Pedru tẽmkõt karõbit me kwŷ'ã rõrõk nhyŷm me arŷm mex. Ja kadjy ne me kukãm me adjwŷro mõ. ¹⁶ Nhyŷm Djeruxarê bu'ã me krĩ djãri me jadjwŷ me krãptĩ: 'ã akuprõ. Me aben totokmã 'yr me punu jamŷn o ban o bõx. Me karõ punu kute meo badjwŷ nhyŷm me aben totokmã 'yr meo ban meo bõx. Nhyŷm Metĩndjwŷnh arŷm me kunĩo mex ne.

Me kum ar kurê.

¹⁷ Nhyŷm kam me rũnh kwŷ arŷm Pedru arkam ngryk ne. Me kadjy Metĩndjwŷnh mar djwŷnh nhõ bẽnjadjwŷr raxmê ro'ã mebê xadjudjêu krĩ kunĩ arkam ngry:k ne. ¹⁸ Jeju kute ar anorjakam ngryk ne ar'yr mõn ar'yr bõx ne arŷm aro tŷm. Ne kam Ar kubê ijê nhyŷm kam me kunĩ ar omũ. ¹⁹ Nhyŷm Bẽnjadjwŷr djwŷnh kadjy mrãnh djwŷnh 'õ akamãtkam ar'yr bõx ne arŷm arkum kíkře'ã ijê djã'ã kuta. 'Ã kutan arŷm aro katon arkum,

²⁰ —Dja gar Metĩndjwŷnh nhõ kíkretikam tẽn adjujarênh dja. Dja me tu amim Jeju markumrêx ne arŷm kõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Tãm dja gar memã 'ã adjujarênh dja, ane.

²¹ Nhyŷm ar kadjy mrãnh djwŷnh kabên man kam myt katorkam arŷm Metĩndjwŷnh nhõ kíkretimã wadjã. Wadjãŷn arŷm 'ã memã ujarênh dja. Memã ujarênh dja nhyŷm wãnh me kadjy Metĩndjwŷnh mar djwŷnh nhõ bẽnjadjwŷr rax ar arŷm me rũnh bikprõnh djãkam bõx. Bõx ne arŷm amiwŷr õ me rũnh akuprõ. Mebê idjaerkam me rũnh kunĩo akuprõ. Me rũnh akuprõ nhyŷm arŷm mebê ijê djãmã ar'yr me krãkamngõnh jano nhyŷm me 'yr mõ. ²² 'Yr mõn arŷm mebê ijê djã'yr bõx ne te ar abej. Te: ar abej ne arŷm ar abej aprã. Ne kam akêx ne me rũnh'yr mõn 'yr bõx ne memã kum,

²³ —Mebê ijê djâ'â ijê tỳx mex nhym kre'ã ku'ê djwýnh ar bõm 'ã ijê djâ kabem dja ba me ar omũ. Ne kam 'ã ijê djâ'ã kurèn te kadjwýnhbê ar abej aprã, ane. ²⁴ Nhym me rũnh arỳm me kabên ma. Metindjwýnh nhõ kikreti nêje ku'ê djwýnh ba djwýnh me kabên ma. Me kady Metindjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr me kabên ma. Ne te aben kukij ne abenmã kum,

—Je, mỳj dja ar ijukri nê? ane.

²⁵ Nhym kam me'õ me'ỳr bõx ne memã kum,

—E kum, onj me aje Ar kubê ijêja Metindjwýnh nhõ kikretikam memã ujarênho dja, ane. ²⁶ Nhym kam kikreti nêje ku'ê djwýnh ba djwýnhja ar'ỳr õ me jao mõn ar'ỳr bõx. Ne arỳm arkum prĩre ne akubyn me rũnh'ỳr aro bõx. Kum me kãtãm krãptĩ pymakam. Ar'ỳr tẽm kêtri ne me abenmã kum,

—Gu me ren aro ajkê nhym me ren pãnh kẽno me batitik ne me bapa, ane.

²⁷ Kam ne me arkum prĩre ne arỳm me rũnh'ỳr aro bõx. Aro bõx nhym ar arỳm me kabem dja. Nhym kam me kady Metindjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax kukij ne arkum,

²⁸ —Bar arỳm ar amã ikabên ne. Jeju kukwakam memã 'ã adjujarênh kêt kady ar amã ikabên gar aje 'ã adjujarênh ar aba nhym arỳm krĩraxjabê Djeruxarê kunikõt me abenmã ar akukràdjã jarênho ipõk ne. Gar kam aje bit ar ijã ar ijaxwe nhõrmã memã ar ije Jeju bĩn djwýnh jarênho aba, ane.

²⁹ Nhym Pedrumê Jeju kute ar anorja kunĩ memã kum,

—Bar me amã arê ga me ama. Be, dja Metindjwýnh ar imã 'ã karõ bar nrãmri ajbit kabên markumrẽx ne kõt ar amijo iba. Nhym be, dja me te ar imã atemã kabên jarê bar mar kêt ne. ³⁰ Be, Metindjwýnh kute me bakukãmãreõ ba ja ne arỳm akubyn Jejuo tĩn ne. Me ga ne ga me pĩ'ã anhõn arỳm abĩ. Nhym Metindjwýnh arỳm akubyn o tĩn ne.

³¹ Be, tãm ne Metindjwýnh arỳm o wabi nhym arỳm ubõk'ãnh bẽnjadjwýr rax ne memã nhỹ. Kute me utãr kady memã nhỹ. Dja mebê idjaermã amak bõ nhym me arỳm amikam kaprĩren wãnh axwemã iren Metindjwýnh'ỳr amijo akẽx. Nhym kam Metindjwýnh arỳm me axwe maro aknon mekam ngryk kêt. Ja kady ne Metindjwýnh arỳm Jejuo wabi nhym memã nhỹ. ³² Ar ba ne bar omũn memã 'ã idjujarênh ar iba. Metindjwýnh Karõdjwý ne omũ. Me kute kabên mar ne kõt ar amijo baja ne Metindjwýnh arỳm memã Karõ jano nhym arỳm meo ba. Nãm ã Pedru ar memã ane.

³³ Nhym me arỳm ar kabên man arkam ngryk ne àkrẽo kumex. Ne bit kute ar parmã. ³⁴ Nhym Gamarij raxja arỳm me rũnh nhipõkri kãjmã dja. Kubê ne mebê pardjẽu'õ ne kubê mebê idjaer kukràdjã mar djwýnh'õ. Nhym me kunĩ kum Kĩnh. Gamarij kãjmã djan Pedru ar'ã memã kum,

—Ar o akator ngrire, ane. Nhym me arỳm aro kato. ³⁵ Nhym Gamarij arỳm ar kãxã memã kum,

—Ba ar amã arê. Kwãrĩk wãnh ajmã aro kêt. Dja gar ar par jabej mỳj dja gar ijukri nê?

³⁶ Ba ar amã arê gar ama. Amrêbê me'õbê Teuda ari memã amiraxo àmra ar ba. Nhym me krãptĩ kute 400 pyrãk mã kõt ajkamẽ. Nhym kam me arỳm kubĩ nhym me kunĩ kõt baja arỳm ajmã nhym arỳm kêt ne.

³⁷ Nhym kam me'õbê Djuda memã amijo amirĩt ne. Bẽnjadjwýr bajtem amrêbê kute me idji'ã pi'õk no'õko ãmri ne Djuda memã amijo amirĩt ne. Pykabê Garrêjakam ne abatãnh djã. Djuda amijo amirĩt ne amikõt me krãptĩ kamẽ. Ne kam adjwýnhdjwý arỳm ty nhym me kunĩ kõt bajadjwý arỳm ajmã.

³⁸ Be, Teudamē Djudakôt me kräptĩ ba. Ne kam me ta arým bimànha dja gar ama. Pedru arkum anhkra karo gē ar ta mekôt ar ba. Godja ar ta amikabēnkôt meo ba jabej nhym me ta ĩ ajmā. Amrēbē me ja kôt dja me ta ā bimānho ane. ³⁹ Nār, godja ar mrāmri Metĩndjwýnh kabēnkôt meo bakumrēx jabej gwaj te aro āpanh ne aben bē me ngrānh prāmje. Gwaj ren aro ajkēn arým ren Metĩndjwýnhmā amikurētuw.

⁴⁰ Nām ā memā ane nhym me arým kôt amikabēn dji. Ne kam amiwýr Jeju kute ar anorja 'uw nhym ar arým bôx. Nhym kam me ar titik ne arkum, —Kwārĩk wānh Jeju kukwakam memā adjujarēnh kēt, ane. Ne kam arým arkum ire nhym ar tē.

⁴¹ Djām ar kaprĩre ne ar tē? Kati. Ar kĩnhkumrēx ne me rũnhbē tē. Mýkam ne ar kĩnh? Bir, ar amim,

—Be, Metĩndjwýnh ta ne amim ar ijā karōn amim, “Be, me kum Jeju kurē. Dja kôt me kum ar adjwýnhdjwý kurē.” Nām ā amim ar ijā karōo ane. Nām ar ā amim anen arým kĩnhkumrēx. Metĩndjwýnh ta kute amim ar'ā karōkôt ar tokrykam ar kĩnhkumrēx ne me rũnhbē tē. ⁴² Ne kam akati kunĩkôt kāj bē memā Jeju kukràdjā'ā ujarēnh ar ba. Metĩndjwýnh nhō kikretikam o ba. Me ō kĩkre kunĩ kôt o ban memā kum,

—Mrāmri ne Jebubē Kritukumrēx. Mrāmri ne Metĩndjwýnh Jeju'ā me banhō Bēnjadjwýrbē kumkati mēnhkumrēx, anhýro ba.

6

Me kute amijo Ar kubē 7 pytār.

¹ Nhym kam Jekukôt me ba djwýnh arým kräptĩ. Ne kam me kwý me bajtembē kregu kabēnkam kabēn nhym me kwý mebē idjaer kabēnkam kabēn. Nhym kregukam me kwý kabēnja idjaerkam me kwý kabēnjakam kaprĩre ne. Nām me Jeju kute ar anorjabē 12'ā abenmā kum,

—Be, Pedru ar akati kunĩkôt me 'uwtĩo djuw mex nhym kam me bakam me 'uwtĩ kwý'ā kātām, ane. ² Nhym Pedru ar arým kuman arým amiwýr Jeju kôt me ba djwýnh kräptĩ:ja 'uw. Nhym me ar'ā akuprō nhym ar arým memā kum,

—Godja bar memā mýjja nhōrbito iban arým te ije Metĩndjwýnh kabēn'ā memā idjujarēnh prāmje. Nhym kam arým ar akaprĩre ne.

³ Be, mýj dja gwaj nē? Bir, akmere, āpnhĩre ar, dja gar me kwýo aben man me'ā aben kukij ne abenmā kum, “Djām me kunĩ kute ar mex jarē? Djām Metĩndjwýnh Karô raxo ar kadjwýnhbē nhýn aro ba? Djām ar krā mex?” ane. Dja gar ā me kabio ane. Nhym kam me kwý ā mexo ane, gar mekam amijo Ar kubē 7 pytār ar imā ar arē. Ar imā ar arē bar arým ar'ā meo djuw mex djwýnh rē. ⁴ Ne kam meo djuw mex kēt ne ate ikrā. Ate ikrān arým Metĩndjwýnhmā ikabēn'āno djan memā kabēn jarēnh'āno djan ar o iba, ane.

⁵ Nām ar ane nhym me kunĩ arým kum ar kabēn kĩnh ne. Ne kam arým amijo Exewāo pytā. Nām mrāmri tu amim Metĩndjwýnh markumrēx. Nhym Metĩndjwýnh Karô raxo kadjwýnhbē nhýn ar o ba. Nhym kam me amijo me kwý pytā. Piripimē Prokorumē Nikanômē Ximômē Pamenajmē Nikoraumē ne me amijo ar utā. Nikorau ja ne amrēbē kubē me bajtem. Krĩraxbē Āxikikam ne abatānh djā. Ne kam arým mebē idjaer kukràdjā man kôt ar amijo ba. Ne kam arým tu amim Jeju markumrēx. Mebē kregu kabēnkam ne kabēn. ⁶ Nām me amijo ar utān arým Jeju kute ar anorja kabem aro akuprō. Nhym ar arým aro Metĩndjwýnhmā a'uw ne ar'ā ikra jadjuw.

⁷ Nhyam kam me kute Jeju mar arým amũ memã Metindjwýnh kabẽn jarẽnho kumex. Nhyam me kãtãm krãptĩ arým tu amim Jeju markumrẽx. Nhyam kam Jejukõt me ba djwýnh arým Djeruxarẽkam ãptãr mex ne. Nhyam me kadjy Metindjwýnh mar djwýnhdjwý krãptĩ: tu amim Jeju markumrẽx ne kabẽn man kõt ar amijo ba.

Me kute Exewão pa 'amýnh.

⁸ Exewão ne tu amim Metindjwýnh mar tỳ:xkumrẽx nhyam Metindjwýnh arým kum tỳ:x jadjã. Kum tỳ:x jadjã nhyam arým me ipõkri mýjja pumũnh kêt rũnh nhĩpẽxo ba. Me punu mex nhyam meo mexo ba. Me te kute mýjja marmã kam no tyk ne ku'ẽn kute Metindjwýnh raxmã kator kadjy ne ipẽxo ba. ⁹ Nhyam ate me kwý kam kabẽn punun arým Exewãomẽ aktã kabẽno aben japanho dja. Mebẽ idjaer bikprõnh djã 'õ kurũm ne me mõ. Me bikprõnh djã jamã ne me kum,

—Me ta ar ban ta amim ãpẽn ar ba ne ja, ane. Krĩraxbẽ Xirenimẽ Arexã kurũm ne me ja mõ. Nhyam pykabẽ Xirxijmẽ Adjij kurũm me jadjwý mõ. Ne kam Exewãomẽ aktã kabẽno aben japanho dja: ¹⁰ nhyam Metindjwýnh Karõ kukwakam memã kabẽn ne kabẽn katãto me akrenh mex ne. Nhyam kam me te: kute kabẽno itymã o ku'ẽ.

¹¹ Te: kute kabẽno itymã o ku'ẽn kam tẽn arým me kãxã me kwýmã pi'õk kaprĩ jarẽ. Nhyam me arým me'ýr bõx ne memã 'ẽx. Pi'õk kaprĩ pãnh arým memã Exewão'ã 'ẽx ne me kunĩmã kum,

—Be, Exewão ne arým me bakukãmãkjẽ Mõjđjẽmẽ Metindjwýnh japrý bar arým kuma. Nãm me ã anen mebẽ Exewão kurẽo dja.

¹² Mebẽ kurẽo djan arým memã kurẽtuw. Mebẽngẽtmẽ Mõjđjẽ kukrãdjã mar djwýnhmã kurẽtuw. Nhyam me arým kam ãkrẽo kumex ne 'ýr prõt ne o tým ne pa 'amý. Nhyam me rũnh krãptĩ arým kutẽp akuprõ nhyam me arým me'ýr o bõx.

¹³ Ne kam me rũnh kabem me 'ẽxnhĩ kwý dja. Nhyam me arým me rũnhmã Exewão'ã 'ẽx ne memã kum,

—Me'õ ja ne mã Metindjwýnh nhõ kikreti japrýo ban mã Mõjđjẽ kukrãdjã japrýo ba. ¹⁴ Nãm mã memã kum, “Nadjarekam Jeju dja ĩ Metindjwýnh nhõ kikretio ajkẽn pyka mẽ o amrã. Mõjđjẽ kute me bakukãmãremã kukrãdjã jarẽnhja dja pãnh me bamã kukrãdjã 'õdjwý jarẽ gwaj baje we mar ne kõt amijo babamã.” Nãm ã memã anhýro ba bar arým kuma. Nãm me 'ẽx ne ã me rũnhmã arẽnho ane.

¹⁵ Nhyam kam me rũnh kunĩ Exewãokam no ty. Kam no ty nhyam nokre arým amijo Metindjwýnh kadjy mrãnh djwýnh nokre pyrãk nhyam me arým nokre pumũ.

7

Exewão me rũnh krãptĩmã me kukãmãkjẽ'ã ujarẽn.

¹ Nhyam kam me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax kum kabẽn ne kum,

—Djãm kõt ne me arẽ? ane.

² Nhyam tu me kukãmãre'ã ajarẽn memã kum,

—Akmere, mebẽngõt ar, dja ga me ikabẽnja ma. Metindjwýnh ne me bakukãmãre Abraõomã amijo amirĩt. Prĩne me:xkumrẽx ne uma: ne arým kum amijo amirĩt ne. Pykabẽ Arãkam ar ba kेत्रi Mexomikam ar bari ne Metindjwýnh arým Abraõomã amijo amirĩt ne. ³ Ne kam kum,

“Anhō pyka kurūm akato. Kam anhōbikwa ar baja Ar kubē akato.

Dja ga tē: ba kam ĩ amā pyka 'ōdjwŷ jakre ga kam 'yr tēn 'yr bōx”, ane.

⁴ Nhyam kam kabēn kōt pykabē Kaudjēkam me ja nhō pyka kurūm katon tē. Tē:n kam arŷm pykabē Arā'yr bōx ne kam ar ba. Nhyam kam bām kute irja arŷm kam kubē ty. Nhyam kam Metĩndjwŷnh arŷm pykaja tām mā ano nhyam 'yr tēn arŷm 'yr bōx. Kam ne ga me ar aba. ⁵ Djā ne Metĩndjwŷnh pyka jakam kum pyka 'ō ta nhyam arŷm o aminhō? Kati. Kute kam kum pyka'ō 'yr kētkumrēx. Kum 'yr kēt ne arŷm kukām kum arēnhbit ne kum, “Dja ba ĩ anhō kadjy amā pyka ja kanga. Dja akrakam kra aben djō'ā apōx ne arŷm atāmdjwŷ krāptī. Me jamē me amā dja ba kanga ga me arŷm o aminhō.” Nām ā kraxje kra'ō kēt rā'ākam ā kum ane. ⁶ Ne kam Metĩndjwŷnh ajte Abraōmā kum,

“Atāmdjwŷ krāptī dja me me bajtem nhō pykakam ar ba. Ne kam arŷm memā āpēnh kajgo ar ba. Ar ba nhyam me arŷm āpēnh pytīo me kamjēro ba. Meo ba: nhyam pyka wākam arŷm me'ā amex krāptī: kubē 400 apēx.

⁷ Dja ba kam me tokry pānh meo ajkē. Me bajtem kute me āpēnh'ā memā āpnēnh djwŷnhō ajkē. Kam dja atāmdjwŷ ar katon arŷm pyka jakam bōx ne imā āpēnh ar ba.”

Nām ā Metĩndjwŷnh Abraōmā ane. Nhyam Exewāo kōt memā arē. ⁸ Ne kam itepā memā kum,

—Ne kam Metĩndjwŷnhmē Abraōo ar abenmā kabēn jarēnh mām dji nhyam kamā Metĩndjwŷnh kum, “Dja ga me aben djō'ā me my nhinhu kà ré”, ane. Nhyam kam arŷm Idjak dji nhyam ruw. Nhyam 'ā akatibē 8 nhyam arŷm kra my nhinhu kà krāta. Nhyam kam abatānh ne arŷm Djako dji nhyam ruw. Ne kam abatānh ne kam me bakukāmāre kubē 12 jadjuw. Nām ar aben jatāri apōx tē ne arŷm abatānh ne.

⁹ Ne kam te kute Jōdje pyrāk prāmje arŷm kam ngryk ne. Kam ngryk ne pi'ōk kaprī kadjy arŷm me bajtemmā kanga. Nhyam kam me pykabē Edjitukam kum ire nhyam kam memā āpēnh kajgo ar ba. Nhyam be, Metĩndjwŷnh ne mā Jōdje mē amijo kajkep ¹⁰ ne kaprī djā kunībē utā. Nām kum krā mex jadjā nhyam bēnjadjwŷr arŷm kum kīnh. Edjitukam me ō bēnjadjwŷr rax nhidjibē Parao kum kīnh ne arŷm 'ā bēnjadjwŷr mē. Nhyam kam pykabē Edjitukam Parao nhō me kunīmā nhŷn kum ō mŷjja kunī pumūnhō ba.

¹¹ Nhyam kam Edjitukam me jamē pykabē Kanaākam me ja kunībē djwŷ kēt. Nhyam prām arŷm me pa:ro dja nhyam me arŷm kaprī:ren kumex. Nhyam me bakukāmāre ar te amitŷx djā jabej aprā. ¹² Ne kam abenmā kum, “Edjitukam ne me djwŷo atom nhyam kumex”, ane. Nhyam Djako me kabēn man arŷm djwŷ'yr me bakukāmāre ar ano. ¹³ Nhyam ar Edjitu'yr tēn arŷm 'yr bōx. Ne kam akēx ne arŷm akubyn aminhō pyka'yr bōx. Ne kam ajte 'yr tēn 'yr bōx. Nhyam kam kamy arkum amijarēnhō amirītkumrēx ne arkum, “Ba. Axikōt gwaj bajapōx”, ane. Nhyam kam me Paraomā Jōdje nhōbikwa jarē nhyam kuma.

¹⁴ Nhyam kam Jōdje arŷm bām Djakomē ar'yr kamy ar ano. Ōbikwa kunī'yr ano. Me abenā ar mēnhkam ne ar krāptīkumrēxbē 75. ¹⁵ Nhyam kam Djako ar Edjitu'yr tē:n kam 'yr bōx ne kam arek kam ar ba. Nhyam kam Djako kubēngētte kubī. Nhyam kam me bakukāmāre arkubēngētte ar kupa. Aben nhitepā ar paro tē. ¹⁶ Nhyam me amū krīraxbē Xikīkam aro ban arŷm kēnkrekam ar angij. Amrēbē: ne ar kukāmāre Abraōo kute me tyk jangjēnh kadjy mebē kēnkre by. Xikīkam Imō tām djwŷmā ne ngōnhponho pi'ōk kaprī ngān pānh kēnkre ja by. Kēnkre jakam ne me ar angij.

¹⁷ Nhyŷ tũmràm Metindjwŷnh arŷm kute memā pyka kanga kadjy amik-abēn tũm ma. Kute amrēbē: Abraāomā pyka jarēnhja arŷm kute memā kanga kadjy amikabēn tũm ma. Nhyŷ Edjitukam arŷm me àptār mex mō. ¹⁸ Me àptār mō nhyŷ atemā bēnjadjwŷr rax me kadjy kato. Bēnjadjwŷr ja ne kute me kukāmāre Jōdje'ā ujarēnh mar kêt. ¹⁹ Nām me kadjy katon arŷm me banhō me wŷnhmā 'ēx ban ar meo bikēnh ba. Nām me bakukāmāremā me prīre'ā karōn memā kum, "Dja me prīre axidjuw ga me bōm arē gē ty", ane.

²⁰ Nhyŷ kam Mōjdjē ruw. Nhyŷ Metindjwŷnh kum kīnh. Nhyŷ kam nā ta ūrkwākam o kaōro krī nhyŷ arŷm 'ā mytyrwŷ amānhkrut ne ikjēkēt apēx. ²¹ Nhyŷ kam me bōm kudji. Nhyŷ Parao kra ni arŷm amim kumŷn kra'ā amim o djuw mex. ²² Nhyŷ kam me kum pykabē Edjitu nhō me ja kukrādjà kunī jarē nhyŷ arŷm kuma. Ne kute me kabēn jarēnh kadjy kabēn mexkumrēx ne àpēnh mex kadjy tŷxkumrēx.

²³ Ne arŷm abatānh mex ne. Rwŷk'ā amexbē 40 apēx nhyŷ amim, "Ba 'yr inhō me wŷnhbē idjaer pumũ", ane. ²⁴ Ne me'yr tē:n kam me'yr bōx. Nhyŷ Edjitukam me kra'ō mebē idjaer'ōo bikēnh ba nhyŷ omũn arŷm o ngyrk ne kubī. ²⁵ Be, kute bīn kētri ne amim, "Be, Metindjwŷnh kukwakam dja ba me utā. Godja me kōt ima", ane. Nhyŷ kam me kute mar kêt. ²⁶ Nām Edjitukam me kra'ōnh bī nhyŷ 'ā akati nhyŷ ō me wŷnh ar aben tako dja. Nhyŷ bit kute aro mexmā aben nēje arkum kabēn ne arkum, "Ē, ar ikabēn ma. Ar aje abeno anhōbikwajakam aben tako dja", ane.

²⁷ Nhyŷ kute ikjēo bikēnh ōmja arŷm amũ Mōjdjē kujaten kum, "Nhŷnh ne me'ō me ikadjy ajā bēnjadjwŷr mē, ga aben nēje ar imā akabēn ne? ²⁸ Ga ne ga amũja'ā Edjitukam me kra'ōnh bī. Djām aje ā ijo anhyŷrmā"? ane. ²⁹ Nhyŷ arŷm kuman amijā maje atemā pykabē Midjijāmā prōt ne. Prōt ne kam 'yr bōx ne arŷm me bajtemwākam ar ba. Ar ba:n kam arŷm kra ja dji nhyŷ ruw. Nhyŷ ajte ja dji nhyŷ ruw.

³⁰ Nhyŷ kam ar ba: nhyŷ 'ā amex krāptībē 40 apēx. Nhyŷ akati 'ōkam arŷm kapōt kukritkam ar ba. Krānhbē Xinaj bu'ā kapōtkam ar ba: nhyŷ akaōk tu pōko dja. Nhyŷ kuwykam Bēnjadjwŷr djwŷnh kadjy mrānh djwŷnh kum amijo amirīt ne. ³¹ Nhyŷ te kute marmā kam no tyn djan amim, "Je tō, mŷj ne wā"? ane. Ne kute omũnh mexmā 'yr bikamēnh tē nhyŷ Bēnjadjwŷr djwŷnh kum,

³² "Ba ne ba ibē me akukāmāre nhō Metindjwŷnh.

Ibē Abraāomē Idjakmē Djako ar ō Metindjwŷnh."

Nām ā Bēnjadjwŷr djwŷnh kum ane. Nhyŷ Mōjdjē umaje tertet ne ibōn djan te kāmā 'yr krān kute omũnhmā.

³³ Nhyŷ Bēnjadjwŷr djwŷnh kum,

"Ē, aparkā kaba. Inhō pykakam ne ga adjām wā. Kwārīk wānh o abikēnh kêt.

³⁴ Ē, pykabē Edjitukam me kra ne inhō me jao bikēnh ba ba arŷm mrāmri me tokrykōt omũn me kangāngā ma.

Ije me utār kadjy ne ba ruw. Amrē tē ba Edjitungā ajano."

Nām ā Mōjdjēmā ane.

³⁵ Be, Mōjdjē ja ne me amrēbē kangan kum,

—Nhŷnh ne me'ō ajā bēnjadjwŷr mē ne ga aben nēje ar imā akabēn ne? ane. Be, me te kanga nhyŷ Metindjwŷnh ta arŷm me kadjy ano. Memā bēnjadjwŷr kadjy ne ano. Kute me utār kadjy ne ano. Bēnjadjwŷr djwŷnh kadjy mrānh djwŷnh ne akaōk tu pōkkam kum amijo amirīt nhyŷ arŷm me

kadjy ano. ³⁶ Nhyam kam Môjdjê Edjitu kurũm meo mõ. Kamã ne me aêrbê mýjja pumũnh kêt kwý nhípêx. Me te kute mýjja marmã kam no tyk ne ku'ên Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy mýjja kwý nhípêx. Edjitukam ipêx ne ajte ngõ ra:x nhidjibê Kamrêkrekam ipêx. Ne kam kapõt kukritkam meo ba: nhyam amex krãptibê 40 me'ã apêx. Nãm ã Exewão memã ane.

³⁷ Ne itepã ajte memã kum,

—Môjdjê ja ne mebê idjaermã kum,

“Ba ne ba Metĩndjwýnh kukwakam me amã kabên jarênho iba. Dja Metĩndjwýnh ĩ me akadjy amijo me anhõbikwa 'õ pytà. Amijo utã nhyam arým ikudjwa ã me amã kabên jarênho ane.”

Nãm ã Môjdjê memã ane.

³⁸ Be, Môjdjê ja ne kapõt kukritkam ar meo aben pydjinn meo ba. Nhyam kam krãnhbê Xinajkam Bẽnjadjwýr djwýnh kadjy mrãnh djwýnh kum kukràdjã jarê. Me kute katãt amijo ba'ã Metĩndjwýnh kute memã karõkam kukràdjã ja ne kum arê. Me kute mar ne tĩn ne ar bamã ne kum arê. Nhyam arým me bakukãmãremã arê. Nhyam me aben djõ'ã abenmã arê gu me bakamingrãnyre arým baje mar ne o baba.

³⁹ Nhyam be, me bakukãmãre ne me kum kabên mar prãm kêt. Me aminhirõ bê kabên rên arým te akubyn Edjitu mã mõrmã bikraro nhý. ⁴⁰ Môjdjê krãnh nhimõk'ã kute amikràkam ne me arým Arãomã kum,

“Môjdjêwã, kute Edjitu kurũm me bajo kator ne kute me bajo mõr djwýnhwã birãm mýjwã ne arým ajmã on. Nhyam got omũ. 'Ýr aprõt ne me batĩndjwýnh karõ kwý nhípêx gê me bakukãm ba.”

Nãm me ã Arãomã ane. ⁴¹ Ne kam arým mrybãri krare karõ nhípêx ne o we Metĩndjwýnh. Ne kam arým we mry karõ kĩnh djã'ã mryo bõx. O bõx ne parbê kudjinn arým kum kubĩ. Ne arým kute ikrao mýjja nhípêxjakam kĩnh katio dja.

⁴² Nhyam Metĩndjwýnh arým mebê amijo akêx ne wãnh memã ire. Me ta wãnh kute kanhêti krãptimã rax jarênho ba kadjy memã ire. Ije amã arênh kõt ne Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh kabên'ã pi'õk no'õk. Kamã ne Metĩndjwýnh memã kum,

“Ga me abê idjaer, djãm imã ne ga me mry paro aba? Me ajte mýjjamã mry paro aba nhyam 'ã amex krãptibê 40 apêxja djãm imã ne ga me mry pa got? Arkati.

⁴³ Ate ne ga me mýjjaõ metĩndjwýnh karõ nhípêx ne kum rax jarênho aba. Ne mã me karõbê Morkimã kikreo aba. Ne me anhõ metĩndjwýnhbê Rênpanh nhõ kanhêti karõõ aba. Aje ikupa'ã amijo aba prãm kam dja ba arým me anhõ pyka djwýnh bê me akujate. Dja ba me bajtem nhõ krĩraxbê Babirõnij nhijukri me akujate.”

Nãm ã Metĩndjwýnh memã ane. Nhyam Exewão arým kõt me rũnhmã arê.

⁴⁴ Ne itepã ajte memã kum,

—Mrykão kikre ne me bakukãmãre kapõt kukritkam ar o ba. Metĩndjwýnh kute memã amijo amirĩt nhyam me kute mar kadjy ar o ba. Ta ne Môjdjê mã 'ã karõn kum, “Ije kikre'ã amã karõ kõt dja ga ipêx.” Nãm ã Môjdjê mã 'ã karõõ ane. Nhyam arým kõt ipêx nhyam me ar o ba. ⁴⁵ Nhyam kam õ'ã me bakukãmãremê Djodjuwemê ar kikreo ba:n arým apýnh me bajtem nhõ pyka djãri'ýr o bõx. Nhyam Metĩndjwýnh arým apýnh me bajtem ba djãrio apan me kujate. Me kujate nhyam me arým me pãnh pykakam ar ba. Nhyam mebêngêt aben kukãm me paro mõ. Me paro mõ nhyam me tãmdjwý arým aben djõ'ã mrykão kikreo krĩ. O krĩ: nhyam kam tũ:mrãm Dawi arým me kadjy

katon kam me kadjy bēnjadjwýr. ⁴⁶ Nhyam kam Metindjwýnh kam kīnh. Nhyam kum, “Metindjwýnh, abé Djakoo aba djwýnh. Ba amā anhūrkwā nhípêx”, ane. ⁴⁷ Nhyam be, Dawi ne kute kum kikre nhípêx kêt. Nhyam be, krabê Xaromāo ne arým kum kikre nhípêx.

⁴⁸ Nhyam be, djām me kute ikrao kum kikretikam Metindjwýnhbê kumkati krī prām got? Arkati. Me bakukāmāre kabēn kôt ne ba ikabēn jarē. Amrēbê: ne me Metindjwýnh kukwakam memā kum,

“Bēnjadjwýr djwýnh ne me amā,

⁴⁹ ‘Be, kute me bēnjadjwýr rūnh krī djā pyrāk ne ā kýjrūm kàjkwakam ikrī djā ā imā nōr ane. Kàjkwabê ne ikrī djā.

Kute me par ku’è djā pyrāk ne pyka ā iparbê imā nōr ane.

Be, djām me kute imā kikreti’ō nhípêx nhyam imānhkutāmā? Arkati.

Djām me kute imā ikrī djā’ō nhípêx ba kam inhýr ne ityk djā kêt mā? Arkati.

⁵⁰ Ba ne ba inhikrao kàjkwamē pyka nhípêx. Djā ne ga me ja ma?”

Nām ā Bēnjadjwýr djwýnh me amā ane.”

Nām kukwakam kabēn jarēnh djwýnh ā memā ane. Ga, me kute ikrao kum kikreti nhípêxjakam Metindjwýnhbê kumkati kam krī kēja pumū. Nām ā Exewāo memā ane.

⁵¹ Ne kam itepā ajte memā kum,

—Ba me amā arē ga me ama. Be, me akukāmāre kwý kute arīk amijo ba’ā ne ga me amijakren arīk ar amijo aban mā aminhirôbê Metindjwýnh kabēn rēn anhōkre kadjwýnhbê ajaxwe ar aba. Ne kam ajamakkre kêt kumrêx ne mā aminėje Metindjwýnh Karôbê adjaptār aba. ⁵² Nhýnh got Metindjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh’ō nhyam me akukāmāre kute o bikēnh kêt? Nām me mā aben kukām me kupa. Metindjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh mā me bakukāmāremā kum, “Kritu ne katāt ne axwe kêt kumrêx. Mrāmri dja bōxkumrêx.” Nām me mā ā memā ane nhyam kam me mā me kupa. Tām ne ajbir jakam bōx ga me arým kangan abī. ⁵³ Be, kadjy mrānh djwýnh ne me kadjy Môjdēmā Metindjwýnh kabēn jarē. Me kute katāt amijo ba’ā kabēn jarē ga me aben djō’ā o aba kajgon mar kêt ne kôt amijo aba kêt kumrêx. Nām ā Exewāo memā ane.

Me kute Exewāo bīn.

⁵⁴ Nhyam me kute amijā kabēn markam arým ngryk tỳx mex ne. ⁵⁵ Nhyam be, Metindjwýnh Karõ arým raxo Exewāo kadjwýnhbê nhýn ar o ba. Ar o ba nhyam arým kàjmā krān kàjkwa pumūn kam Metindjwýnh pumū. Prīne me: xkumrêx ne uma: nhyam omū. Nhyam Jeju Metindjwýnh djubók’ānh dja nhyam omū.

⁵⁶ Nām Exewāo ar omūn arým memā kum,

—Ē ota, arým ne kàjkwa abenbê ajkij. Kute amijo ī ne bōxja ne arým ra:x ne Metindjwýnh djubók’ānh dja, ba arým omū, ane.

⁵⁷ Nhyam kam me tu kàj bē amran amijamak’ā pron itepato ‘ýr prôt ne. ‘Ýr prôt ne o tým ne ⁵⁸ arým krīrax kurūm o kato, atykmā o katon kumē. Kumēn kam kēno titik ar o ba. Anhýr djwýnh rām ne me’ō abatānh nybê Xaur dja. Nhyam me aminhō kubêkào pōx ne parbê adjuw.

⁵⁹ Nām me Exewāo titik ar o ba nhyam arým amijo Metindjwýnhmā a’uw ne kum,

—Bēnjadjwýr djwýnh Jeju, amim ikarōo wabi, ane. ⁶⁰ Ne kam kōnkrāo nhýn kàj bē āmrao kum kabēn ne kum,

—Bēnjadjwýr djwýnh, dja ga me kute ibīn pānh jarēnh kêt. Nām ā ane nhyam me arým kubī nhyam arým ty.

8

Me kute Jeju nhõ me jao bikẽho mõr nhym me bimành.

¹ Be, me kute Exewão bĩn kẽtri ne Xaur memã kum, “Rã’ã me abĩ”, ane. Nhym me kubĩn kam arým me krãptĩo bikẽnhmo krax ne. Me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio bajao bikẽnhmo krax ne. Nãm me Djeruxarẽkam meo bikẽho mõ:n me krãptĩ:o ajkẽ. Nhym me me umaje arým ajmã. Pykabẽ Djudẽjakam pyka kunĩkõt ajmã. Ne pykabẽ Xamarijkam pyka kunĩkõt ajmã. Jeju kute ar anorjabit ne ar arek Djeruxarẽkam ar ba. ² Nhym me kwý kum Metĩndjwýnh jabẽja ne Exewão mýn o mõn arým adjã. Ne kam abej mu:w. ³ Nhym be, Xaur arým àkrẽn ari me kute amim Jeju maro bikẽho ba. Me kute Jejukõt ar aben pydjio bajao bikẽho ba:n kikre kunĩkõt mrãn wangij ne me bjẽro mrãn meo apõx. Nãm me mymẽ me nireo mõn arým mebẽ ijẽ.

Piripi Xamarijkam bõx ne Jeju’ã memã ujarẽnh.

⁴ Nhym me amũ bimànhja ne me arým memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnho mõ. Apýnh me ba djãri memã arẽnho mõ. ⁵ Kamã ne Piripi krĩraxbẽ Xamarijmã tẽn bõx. Ne kam arým kãj bẽ Kritu’ã memã ujarẽnh tẽ. ⁶ Nhym me itepato arým kabẽn ma, me krãptĩ: kabẽn ma. Nãm mýjja pumũnh kêt kwý nhipẽx nhym me arým omũn kam kunĩ kabẽn mar ’ãno dja. ⁷ Be, me karõ punu me krãptĩo ba nhym arým ano nhym me karõ amran memã iren arým mã mõ. Nhym ajte me akrymẽ me mrãnh kêt krãptĩo mex. ⁸ Nhym kam me arým krĩrax wãkam kĩnhti:re ne.

Ximãobẽ wajangare’ã ujarẽnh.

⁹ Nhym krĩrax tãmkam ne me’õ. Me kum Ximão jarẽ. Ta ne kute amijo mýjja mar pytãr, amijo apýnh mýjja mar pytãr ne ari amijo wajangao ba. Nãm me noo biknor ar o ba nhym me kam no tyn kumex. Nhym mã amijo rax ne memã kum,

—Ë, ba ne ba iraxkumrẽx, anhýro ba. ¹⁰ Nhym me kãtãmmẽ me rũnh kunĩ ma:r ar o ban abenmã kum,

—Tãmwã ne Metĩndjwýnh pymao uman tý:x ne, ane. ¹¹ Be, amrẽbẽ ne amijo apýnh mýjja mar ne me kupẽnh ne me noo biknor ar o ba nhym me arým maro ba. ¹² Mar ar o ba: nhym kam Piripi arým memã kabẽn jarẽ. Memã Metĩndjwýnh kute amim me utãr ne ar meo bakam kabẽn jarẽ. Ne Jeju Kritu’ã memã ajarẽ nhym me arým kuman tu amim Jeju markumrẽx. Nhym arým Metĩndjwýnhmã ngõmã me angij. Me mymẽ me nireo jangij.

¹³ Nhym kam Ximãodjwý arým mekõt amim kuma. Amim kuma nhym me arým Metĩndjwýnhmã ngõmã adjã. Nhym kam arým mã Piripi kõt ajkamẽ. Nhym Piripi me aẽbẽ mýjja pumũnh kêt rũnh nhipẽxo ba. Me te kute mýjja marmã kam no tyk ne kute Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy ne ipẽxo ba. Nhym Ximão amim omũnhõ ban te kute marmã kam no tyn ku’ẽ.

¹⁴ Nhym kam me amũ Djeruxarẽkam memã kum,

—Be, pykabẽ Xamarijkam ne me arým amim Metĩndjwýnh kabẽn markumrẽx, ane. Nhym Jeju kute ar anorja arým kuma. Kuman arým me’ýr Pedrumẽ Djuão ar ano. ¹⁵ Nhym ar me’ýr tẽn me’ýr bõx. Ne kam Metĩndjwýnhmã meo a’uw ne kum,

—Dja ga memã Akarõ jano gẽ me ’amýn meo ba, ane. ¹⁶ Be, kraxje Metĩndjwýnh Karõ mekam rwýk kêt rã’ã. Nãm me Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju kukwakam Metĩndjwýnhmã ngõmãbit me angij.

¹⁷ NhyM Pedru ar Metĩndjwýnhmã meo a'uw ne me'ã ikra jadjuw nhyM Metĩndjwýnh Karõ arým me 'amýn meo ba. ¹⁸⁻¹⁹ Pedru ar kute me'ã ikra jadjwýrkõt Metĩndjwýnh Karõ me 'amý nhyM Ximão arým amim omün arkum,

—Ota pi'ók kaprĩ. Dja gar amikudjwa imã akre. Ba badjwý ar akudjwa maro iba ne me'ã aminhikra jadjwýro iba gẽ Metĩndjwýnh Karõ me 'amýn meo ba, ane.

²⁰ NhyM Pedru kum,

—Metĩndjwýnh kute tu memã kajgo Amikarõ janorjakam ga arĩk amim, “Dja ba pi'ók kaprĩ pãnh Metĩndjwýnh Karõ man ar o iba”, ane. Kam gẽ Metĩndjwýnh me biknor tokry djãmã ajano ga anhõ pi'ók kaprĩmẽ ro'ã akuno.

²¹ Be, Metĩndjwýnhmã akadjwýnhbẽ ajaxwe rã'ãn kum amex kêt rã'ã. Kam ne ga aje Karõ mar prãm kêtumrẽx.

²² Ne amikam akaprĩn wãnh ajaxwejamã anhiren Metĩndjwýnhmã amijo a'wý. Gẽ kute ajaxweam biknor ne akam ngryk kêt jabej. Aje Metĩndjwýnh Karõ'ã amim karõ punujao biknor ne akam ngryk kêt jabej kum amijo a'wý.

²³ Be, arým ne ba apumũ. Ajaxwe kute ajamýnh týx ne kute ajo ba rã'ã. Nãm ã Pedru Ximãomã ane.

²⁴ NhyM Ximão kum,

—Inẽje Bẽnjadjwýr djwýnhmã akabẽn gẽ aje imã akabẽn jarẽnhja kõt ijo anhýr kêt, ane.

²⁵ NhyM kam Pedrumẽ Djuão ar Bẽnjadjwýr djwýnh'ã memã amijarẽnho djan kabẽn'ã kaj bẽ memã ujarẽnho djan kam arým o ino re. Ne kam arým Djeruxarẽmã akẽx ne. Ýr mõ:n mõr kõt memã Kritu'ã ujarẽn ny jarẽnho mõ. Pykabẽ Xamarijkam me ja apýnh me ba djari krãptĩ memã arẽnho mõ.

Exopijkam me'õjamã Piripi Jeju'ã ujarẽnh.

²⁶ NhyM kam Piripi arek Xamarijkam ar ba. Kam ar ba nhyM Bẽnjadjwýr djwýnh kadjy mrãnh djwýnh'o arým 'ýr bõx ne kum,

—Kãjmã djan amũ aparmã tẽ. Ga, Djeruxarẽmẽ, krĩraxbẽ Gadjamẽ abenmã pry mẽnhja pumũ. Pry 'ãnh ne kapõt kukrit. Dja ga 'ýr tẽn 'ýr bõx, ane.

²⁷ NhyM arým kãjmã djan 'ýr tẽn arým 'ýr bõx. NhyM me'õ pry'ã tẽ nhyM omũ. Õ pyka djwýnhbẽ ne Exopij. Kubẽ eunuku'õ. Exopijkam bẽnjadjwýr rax nibẽ Kãdjidji. NhyM kukwakam ra:xi. Kubẽ õ nèkrẽx kunĩ pumũnh djwýnh. Djeruxarẽ kurũm ne tẽ. Arým ne Metĩndjwýnhmã rax jarẽn kam tẽ. ²⁸ Ne kam kurũm akubyn õ pyka'ýr tẽ. Õ kãmranhtýx, mry kute bjẽrjakam tẽ. Ne kam pi'ók jarẽnho nhý. Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwýnhbẽ Idjaij nhõ pi'ók ne arẽnho nhý.

²⁹ Piripi me'õ ja pumũ nhyM Metĩndjwýnh Karõ kum,

—Ýr aprõt ne kãmranhtýxmẽ ro'ã tẽ, ane. ³⁰ NhyM arým 'ýr prõt ne ro'ã tẽ. NhyM Idjaij nhõ pi'ók jarẽnho nhý nhyM arým kuma. Ne kam kum,

—Ë, djã ne ga arým me kabẽnwã ma? Mýj'ã ne kabẽn amijakre? ane.

³¹ NhyM kum,

—Djãm ije mýjja mar godja ba mýjja'ã kute amijakreja ma. Kon, me'õ dja imã kraxkõt arẽ ba arým kõt kuma. Iwýr wabin inhikó'ã nhý, ane.

³² Me bakukãmãre Idjaij kabẽn ne eunuku arẽnho nhý. Nãm amim, “Me kute bĩnmã o tẽ nhyM uwbõre kute mrãmri ne mrykĩ'ãtomti djuwbõre pyrãk. Ne kute mrãmri ne me arým kĩ jakãro ãmkam mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyre bẽn kêt pyrãk. Nãm ã aminẽje kabẽn kẽto ane.

³³ Nãm me 'êx ne o kàtàm ne 'ã, 'Tãmwã ne axwekumrêx. Tãmwã ne axwekumrêx', ane. Axwe kêtikumrêx nhym me arým tu kum mýj axwe pãnh jarê. Nhym arým tyn wabi nhym kute ô'ã me'ô kêt pyrãk", ane. Tãm ne eunuku pi'ôkkam arênhho nhỹ.

³⁴ Nhym Piripi 'ýr wabin ikô'ã nhỹ nhym kum,
—Imã arê. Mýj me'ô'ã ne Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh ja jarê? Djãm amijã nãr me'ô'ã? ane. ³⁵ Nhym kam Piripi eunuku kute pi'ôk jarênh kôt arým kum Jeju'ã ujarênhmo krax ne arek 'ã ujarênhho tẽ.

³⁶ O tẽ:n kam arým ngô'ýr bôx nhym eunukuja kum,

—Ota ngô. Mýj dja ba nẽ ga Metĩndjwýnhmã ngômã ijadjã? ane.

³⁷ Nhym Piripi kum,

—Mrãmri aje tu amim Jeju markumrêx jabej ba kam arým ngômã ajadjã, ane. Nhym kum,

—Nã. Ba mrãmri tu amim Jeju Kritu markumrêx. Mrãmri kubê Metĩndjwýnh Krakumrêx, ane.

³⁸ Nhym eunuku mry kute kã bjêrmã kabên nhym arým dja. Nhym kam ar ngô'ýr ruw ne arým nox ne. Nhym kam Piripi arým Metĩndjwýnhmã ngômã adjã. ³⁹ Ne kam ar wabin dja. Nhym kam Bẽnjadjwýr djwýnh Karô tu Piripi byn mã o tẽ. Nhym eunuku arým ijukri omũnh kêtikumrêx. Ne kam ô pykamã tẽ. Arým kĩnhtiren tẽ. ⁴⁰ Nhym kam krĩraxbê Oxotokam ajte Piripi amirĩt ne. Ne kam bu'ã krĩ kunĩkôt memã 'ã ujarênh tẽ. Tẽ:n kam krĩraxbê Xedjare'ýr bôx.

9

Xaur Jeju'ýr amijo akêx.

Kar 22.3, 26.9

¹ Nhym kam Xaurja kute ari meo bikênhho baja kute me kangrônã rã'ã. Kute Bẽnjadjwýr djwýnhkôt me ba djwýnh kangrônã rã'ã. Nãm mã me'ã memã kum,

—Gê me tu me kupa. Gê me tu me kupa, ane. Nãm memã anhýr rã'ãn arým me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhô bẽnjadjwýr rax'ýr tẽn arým 'ýr bôx ne kum,

² —Ba krĩraxbê Tamagukam me rũnh'ýr tẽ. Dja ga me kute amim Jeju mar'ã pi'ôk no'ôk ne imã angã ba memã o tẽ. Ba apýnh mebê idjaer bikprônã djãkam me rũnh kunĩkôt memã akreo tẽ. Dja me akabênkôt me kute amim Jeju mar jabej ne memã katon arým imã me kanga. Ba me uwpreñ amrê Djeruxarê'ýr meo tẽn awýr meo bôx, ane. Nhym kam arým me'ã memã pi'ôk no'ôk nhym arým kubyn me'ýr o tẽ. ³ Me 'ýr o tẽ:n kam arým krĩraxbê Tamagu tẽpo tẽ. Tẽpo tẽ nhym tu aêrbê kãkwa kurũm mýjja adjênhja prĩne kurwý. ⁴ Nhym arým tu pykabê tým ne arým me'ô kabên ma. Nhym kum,

—Xaur, Xaur, mýkam ne ga me kute amim imaro abikênhho aba? Aje ba mãñ ijo abikênh pyrãk ane.

⁵ Nhym Xaur kum,

—Bẽnjadjwýr, mýj me ajô ga ne ga imã akabên? ane.

Nhym kum,

—Ba, ibê Jeju. Nã gãm me kute amim imaro abikênhho aba ne aje ba mãñ ijo abikênhho aba pyrãk. Ne kam te adjumar mex prãmje. Ga, mry kute jênh bjêrja pumũ. Me kute mýjja djwa mexo mry kamjýr nhym arým uma je prôt týtjxa pumũ. Nhym kwý amakkre kêt kam tu amikamjýr djã kanã ne arým tokry ne. Gadjwý dja ga ari ijo abikênhho aban arým atokry:. Nãm Jeju ã kum ane.

⁶ Nhyam kam kum,

—Bēnjadjwýr djwýnh, mýj ne ga amā kính? Dja ba ā amā o ane, ane.

Nhyam kum,

—On kǎjmā djan amū krīraxmā wadjā. Kam dja me amā 'ā karō. Dja ga mrāmri katāt me kabēn man kōt amijo abakumrēx, ane.

⁷ Nhyam Xaurkōt ar mōrja me'ō kabēn man kam ar kute ī pumūnh kētkumrēx. Ne kam te: umaje te kabēmā. ⁸ Nhyam kam Xaur kǎjmā djan no pōt kajgon arým rīt kēt ne. Nhyam kam ar pa 'amýn o tēn arým krīraxbē Tamagumā wadjā.

⁹ Nhyam rīt kētkumrēx ne. Ne kam kute mýjja krēn kēt ne kōm kēt'ā akati amānhkrut ne ikjēkēt apēx.

¹⁰ Nhyam kam krīraxbē Tamagukam ne me'ōbē Ananij. Bēnjadjwýr djwýnh ne Ananij nokrekam amirīt nhyam arým omū. Nhyam kum, “Ananij”, ane.

Nhyam kum, “Bēnjadjwýr djwýnh, mýj nā”? ane.

¹¹ Nhyam kum,

—Kǎjmā djan tēn pry nhidjibē Katāt'ānh tēn Djuda nhūrkwā'ýr bōx. Kam Xaur jabej me kukja. Krīraxbē Taxukam ne abatānh djā. Dja ga abej me kukja. Wākam ne Xaur Metindjwýnhmā amijo à'wýro nhý. ¹² Be, ga ne ga arým amikukām nokrekam amirīt nhyam akarō pumū. Ga ne ga arým 'ýr wadjān 'ā anhikra dji nhyam arým akubyn rīt mex ne. Nām ā apumūnho ane. Nām ā Bēnjadjwýr djwýnh Ananijmā ane.

¹³ Nhyam kum,

—Je, Bēnjadjwýr djwýnh, mýkam? Xaur wā ne umakumrēx. Nām arým Djeruxarēkam anhō me ja krāptīo ajkē nhyam me krāptī arým imā arē. ¹⁴ Ne jakam arým me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr ar me ijā pi'ōk no'ōk nhyam amrē o tē. Me ije amā amijarēnhja kunī kadjy arým amrē pi'ōko tē. Kute me idjuwpre kadjy ne o tē, ane.

¹⁵ Nhyam Bēnjadjwýr djwýnh kum,

—Ýr tē. Ba ne ba inhō àpēnh kadjy amijo utā. Dja me bajtemmā ijā ajarēn me bēnjadjwýr rūnhmā ijā ajarēn mebē idjaermā ijā ajarē. Ja kadjy ne ba amijo utā. ¹⁶ Dja ba ī kum, “Dja ga ī ijā adjujarēnh djō'ā atokry kumex.” Nām ā Xaur'ā Ananijmā ane.

¹⁷ Nhyam kam arým 'ýr tē. 'Ýr tē:n kam arým Djuda nhūrkwāmā wadjān Xaur'ýr bōx. Ne kam arým 'ā kute ikra djirkam kum,

—Xaur, akmere, gu banhō Bēnjadjwýr djwýnh Jeju ne ijano ba arým awýr bōx. Pry'ā atēm nhyam kute amā amijo amirītja tām ne ijano ba awýr tē. Dja ga akubyn arīt mex nhyam Metindjwýnh Karō arým raxo akadjwýnhbē nhýn ar ajo ba. Ja kadjy ne ijano ba tē. Nām Ananij ā kum ane. ¹⁸ Nhyam aērbē no kurūm mýjja kute tepkā pyrāk rōrōk ne. Nhyam akubyn rīt mex ne. Ne kam kǎjmā dja nhyam kam arým Metindjwýnhmā ngōmā adjā. ¹⁹ Nhyam kam ajte ō kwý krēn arým akubyn týx ne.

Xaur memā Jeju'ā ujarēnh nhyam me kum kurē.

A Kō 11.32

Ne kam arek Tamagukam Jejukōt me ba djwýnhmē ro'ā ar ba nhyam 'ā akati kwý apēx. ²⁰ Tamagukam ar bari ne apýnh mebē idjaer bikprōnh djākam kǎj bē memā ujarēnh tē. Nām memā kum,

—Mrāmri ne Jejubē Bēnjadjwýrbē kumkatikumrēx. Kubē Kritikumrēx. Kubē Metindjwýnh Krakumrēx, anhýr tē. ²¹ Nhyam me kunī kute kabēn

markam te kute kraxkõt marn kam no tyn kumex ne aben kukij ne abenmã kum,

–Bãrãm tãmja ne Djeruxarẽkam ari meo bikẽnho ba. Me kute Jeju Kritumã amijarẽnhjao bikẽnho ba. Bãrãm tãmja ne kute ajte me uwpre kadjy amrẽ tẽ. Kute me kadjy Metĩndjwŷnh mar djwŷnh nhõ bẽnjadjwŷr ar'ŷr meo bõx kadjy amrẽ tẽ, ane. ²² Nhyam kam Xaur kabẽn mexo amũ amikamẽnho tẽn arŷm kute memã Jeju jarẽnh mar me:xkumrẽx. Nãm Tamagukam mebẽ idjaermẽ aktã kabẽno aben japa nhyam me arŷm kabẽn kõt Jejubẽ Kritu ma. Mrãmri Jejubẽ Bẽnjadjwŷrbẽ kumkatikumrẽx man arŷm te kute kum kabẽn'o jarẽnh prãmje. Te o anen õkre kadjwŷnhbẽ arĩk amikabẽn kwŷ jarẽnho kumex.

²³ Nãm ã memã anhŷr tẽn nhyam 'ã akati krãptĩ apêx. Nhyam kam mebẽ idjaer kwŷ arŷm o aben maro nhŷn abenmã kum,

–Mŷj dja gwaj Xaur on arŷm kubĩ? ane. Nhyam kam me arŷm amũ Xaurmã arẽ nhyam arŷm kuma. ²⁴ Me õ krĩrax nẽje ne bu'ã pyka tŷx nhipêx jabatãnhja nhyam kam apŷnh ajkwa krekre djãri. Nhyam me kute Xaur katorkõt bĩnmã ajkwa krekre kunĩ'ã ku'ẽn omũnh'ã rĩtkumrẽx ne. Nhyam Xaur arŷm me kuma. ²⁵ Nhyam kam akamãt nhyam Jejukõt me ba djwŷnh krĩrax nẽje pyka tŷx'ã Xauro wabin djan kadjy djudjẽdjẽo kaxnokai akã 'ãpren kam Xaur nhŷr. Ne kam djudjẽdjẽ 'amŷn pyka tŷx burũm aparmã kumẽn o rwŷko tẽn arŷm pykabẽ kudja. Nhyam kam kãjmã djan mã mebẽ katon tẽn.

²⁶ Tẽn kam arŷm akubyn Djeruxarẽkam bõx. Ne kam bit Jejukõt me ba djwŷnhmẽ ro'ã ŷrmã. Nhyam me kum uman 'ã abenmã kum,

–E kum nhŷnh ne tãmwã Jeju ma ne kõt ba? Godja ajte me bakwŷo ajkẽ, ane. ²⁷ Nhyam kam Banabe o tẽn Jeju kute ar anorja'ŷr o bõx. Ne 'ã arkum,

–Be, nãm prykõt tẽn arŷm Bẽnjadjwŷr djwŷnh pumũ nhyam kum kabẽn jarẽ. Nhyam kam arŷm krĩraxbẽ Tamagukam Jeju'ã memã ujarẽnh ba. Nãm kum me uma kêt ne kãj bẽ 'ã memã ujarẽnh ba, ane.

²⁸ Nãm arkum ane nhyam kam me arŷm kum uma kêt ne. Nhyam kam Djeruxarẽkam Jejukõt me ba djwŷnhmẽ ro'ã ar ba. ²⁹ Ar ba:n kum me uma kêt ne Bẽnjadjwŷr djwŷnh kukwakam memã ujarẽnh ar ba. Nhyam mebẽ idjaer kwŷ ne me me bajtembẽ kregu kabẽnkam kabẽn. Nhyam Xaur arŷm me jamẽ aktã kabẽno aben japanho dja. Aben japanho dja nhyam kam me bit kute Xaur bĩnmã.

³⁰ Nhyam Jeju kukwakam me kute abeno kamy arŷm me kuma. Ne kam Xauro tẽn krĩraxbẽ Xedjaremã o tẽn o bõx. Ne kam krĩraxbẽ Taxumã ano nhyam arŷm 'ŷr tẽn.

³¹ Nhyam kam me arŷm me kute amim Jeju marjao bikẽnho ino re. Apŷnh me ja kute Jejukõt ar aben pydjio ba djãri meo bikẽnho ino re. Pykabẽ Djudjẽjakam o ino re. Ne pykabẽ Garrẽjakam o ino re. Ne pykabẽ Xamarĩkam o ino re. Kunĩkõt ne me meo bikẽnho ino re. Nhyam me arŷm akubyn umar mex ne. Ne kam Metĩndjwŷnh maro amũ amikamẽnho tẽn arŷm mar ra:x ne. Ne me kum Metĩndjwŷnh pymakam katãt kabẽn kõt ar amijo ba. Nhyam Metĩndjwŷnh Karõ memã kĩnh jadjã nhyam me arŷm kĩnhkumrẽx. Nhyam me kãtãm krãptĩ arŷm tu amim Jeju markumrẽx ne arŷm mekõt ajkamẽ. Nhyam kam me arŷm krãptĩ: tẽn.

Pedru kute Anẽjao mex nhyam Dokre tyk nhyam akubyn o tẽn.

³² Nhyam kam Pedru pyka kunĩkõt kute me omũnh kadjy tẽn. Me omũnho tẽn:n kam krĩbẽ Ridjakam me jadjwŷ'ŷr bõx. Jeju nhõ me ja'ŷr bõx. ³³ Nhyam kamã

me'õbê Anêja amrêbê akryñ arek ikwã. Akry'ã arým amexbê 8 apêx. Nhyñ Pedru arým omũ. ³⁴ Ne kam kum,

—Ë, Anêja, Jeju Kritu arým ajo mex ne. On kãjmã djan anhiqwã djãwã mex, ane. Nhyñ me aêrbê arým kãjmã dja. ³⁵ Nhyñ krîbê Ridjamê krîbê Xaronakam me ja kunĩ arým omũ. Ne kam arým Bêñjadjwýr djwýnh'ýr amijo akêxo kumex.

³⁶ Pedru krîbê Ridjakam arek ar ba. Nhyñ kam krîbê Djopekam Jejukôt ba djwýnh ni'õ ar ba. Idjibê ne Tabita. Mebê kregu kabênkam ne me kum Dokre jarê. Ukaprîkumrêx ne mã me õ mýjja kêtõ djuw mexõ ba. ³⁷ Ne kam kanên arým ty. Nhyñ me amikukràdjãkôt ku'õñ kîkre tãmkam kýjrũm kumoka'êkam kudji nhyñ nõ. ³⁸ Krîbê Ridja ne krîbê Djopeo rãm ne ja. Dokre ty nhyñ kam me kum,

—Pedru ne Ridjakam ar ba, ane. Nhyñ Jejukôt me ba djwýnh arým kuman Pedru'ýr ar amãnhkrut jano. Nhyñ ar 'ýr tẽn kam 'ýr bõx ne kum,

—Ë, amikrà kêt ne Ridja'ýr tẽn, ane.

³⁹ Nhyñ amibêx ne 'ýr arkôt tẽn. Tẽn kam arým 'ýr bõx. Nhyñ ar Pedruo tẽn kýjrũm kumoka'ê'ýr o wabi. Nhyñ kam me 'uwtĩ kunĩ 'ýr bõx ne muw. Ne Dokre tũri kute apýnh me inõkãti, apýnh kubêkã nhípêx djãri mã: kum akreo ku'ê.

⁴⁰ Nhyñ Pedru arým bõm me kunĩ jano. Ne kam kõnkrãõ nhýñ arým Metindjwýnhmã o a'uw. Ne kam tykja'ýr akêx ne kum,

—Ë Tabita, kãjmã nhý, ane. Nhyñ arým no põt ne Pedru pumũñ arým kãjmã nhý. ⁴¹ Nhyñ 'ýr ikran arým ikra 'amýñ kãjmã kudja. Ne kam memã kabên nhyñ me arým 'ýr bõx. Jeju nhõ me jamê me 'uwtĩmê ne me bõx nhyñ arým memã kum,

—Ota, arým akubyn tĩñ ne, ane. ⁴² Nhyñ me arým krîbê Djopekam kîkrepdjítã abenmã arêñho ipõk ne. Nhyñ me krãptĩ arým tu amim Jeju markumrêx ne. ⁴³ Nhyñ kam Pedru arek krîbê Djopekam ar ba. Me'õbê Ximãõ nhũrkwãkam ne nhý. Ximãõbê ne mry kãõ mex djwýnh'õ. Pedru krĩ wãkam ar ba nhyñ arým 'ã akati krãptĩ apêx.

10

Me'õ bajtembê Koneru'ã ujarêñh.

¹ Pedru Djopekam ar ba nhyñ krĩraxbê Xedjarekam me'õbê Koneru ar ba. Kubê ne krãkamngõñhre krãptĩ: kubê 100 nhõ bẽñjadjwýr. Me kute krãkamngõñh ja'ã memã kum,

—Pykabê Itarij kurũm me ja, anhyro ba. ² Koneru katãt Metindjwýnh kabên man kôt ar amijo ba. Konerumê ũrkwãkam ar krĩja kunĩ ne arkum Metindjwýnh rax puma. Nãm me õ mýjja kêtãkam õdjãnhkumrêx ne mã Metindjwýnhmã kabên ar ba.

³ Nhyñ kam arým myt akêxkam, 3 orakam, Metindjwýnh kadjy mrãñh djwýnh'õ nokrekam amirĩt nhyñ arým omũñho nhý. Nhyñ kum, “Ë, Koneru”, ane. ⁴ Nhyñ kute omũñhkam madjã kretin kum, “Bẽñjadjwýr djwýnh mýj nã”? ane. Nhyñ kum,

—Ga Metindjwýnhmã akabên nhyñ arým ama. Ga me õ mýjja kêtãkam anhõdjãñh nhyñ arým apumũ. ⁵ Jakam dja ga krîbê Djopemã anhõ me ja kwý jano. Kam ne me'õbê Ximãõ Pedru. Gê ar tẽn kum arên awýr o bõx. ⁶ Imõti mýrri ne nhý. Mrykãõ mex djwýnhbê Ximãõmê ro'ã ne ar nhý. Dja ar tẽn kum arên amrê awýr o tẽn o bõx nhyñ arým amã arê ga kabên kôt ã amijo ane.

Nãm ã Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh Konerumã ane. ⁷ Ne kam mã tê. Nhyr arým amiwýr ar amãnhkrut ne ikjêkêt 'uw. Me kute ar amãnhkrut pa 'amýnhja ne kum ãpênh kajgo ar ba. Nhyr pydji ja ne kubê õ krãkamngõnh. Adjwýnhdjwý ne katãt Metĩndjwýnh kabên man kôt ar amijo ba. Ne kam Koneru târi kum ãpênh ar ba. Nãm amiwýr ar ja 'uw nhyr ar arým bõx. ⁸ Nhyr kam prĩne arkum kadjy mrãnh djwýnh'ã ajarên arým krĩbê Djopemã ar ano.

Mýjja kute Pedru nokrekam amirĩt nhyr kute omũnh.

Kar 11.5

⁹ Nhyr ar'ã akati nhyr ar arým 'ýr tê. 'Ýr tê:n arým krĩ têpo tê. Nhyr arkum ajmã Pedru krĩraxkam kikre'ã wabin imõk'ã nhý, imõk ngrengrer'ã nhý. Mebê idjaer ne me tu õ kikre nhimõk po. 'Ýr ne wabin nhý. Ne kam Metĩndjwýnhmã kabêno nhý. Kãjkwa nhipõkri myt nhýrkam. ¹⁰ Ne kam kum prãm ne bit kute õ kwý krênmã. Nhyr ar arým kum õmrõo dja. O dja nhyr Pedru jaêrbê mýjja amirĩt nhyr omũ. ¹¹ Kãjkwa ne abenbê ajkij nhyr omũ. Nhyr mýjja kute kubêkãti pyrãk rwýk mõ. Idja amãnhkrut ne amãnhkrut. Nhyr mýjja idja kunĩ 'amýn o rwýko mõ. ¹² Kadjwýnhbê ne apýnh pykakam mry kunĩ. Apýnh rop, apýnh mry ngãngão mrãnh, apýnh ãk, mry kunĩ kubêkãti kadjwýnhbê ikwã nhyr omũ. ¹³ Nhyr kam arým me'õ kum kabên nhyr kuma. Nhyr kum,

—Ê, Pedru kãjmã djan 'õnh bĩn krê, ane.

¹⁴ Nhyr Pedru kum,

—Kãti, Bênjadjwýr djwýnh. Mõjdê kute me ibê mýjja kakrit puma ja ne ije kur kêtumrêx, ane.

¹⁵ Nhyr ajte kum,

—Be, Metĩndjwýnh kute mýjjao mex kwãrik wãnh kum kakrit jarênh kêt, ane.

¹⁶ Be, me'õ kum kabên ne ajte kum kabên ne ajte kum kabên nhyr aêrbê mýjja akubyn kãjkwãmã wabi.

¹⁷ Nhyr Pedru amim,

—Je, mýj'ã ne ije mýjja pumũnhja amijakre? ane. Nãm amim anhýro dja nhyr Koneru kute ar anorja kikre jabej me kukij nhyr me arým arkum arê. Nhyr ar 'ýr tẽn arým ajkwa krekre târi bõx ne dja. Ne arým abej me kukij

¹⁸ ne kãj bê memã kum,

—Ximão Pedru, djori kikre wãkam nhý? ane.

¹⁹ Nhyr wãnh Pedru kute mýjja pumũnh'ã arek amikabên maro nhý nhyr Metĩndjwýnh Karõ arým kum,

—Ê, ar amãnhkrut ne ikjêkêt ne ar ajabej akukij. ²⁰ Kãjmã djan ar'ýr rwýn arkôt tê. Kwãrik wãnh ar kubajtemkam axwe amikam adjumar kêt. Ba ne ba ar ano nhyr ar tê, ane.

²¹ Nhyr Pedru arým ar'ýr ruw ne ar'ýr bõx ne arkum,

—Ê, ba, ba ne gar ijabej. Mýj ne gar amã kĩnh ne iwýr tê? ane.

²² Nhyr ar kum,

—Krãkamngõnh krãptĩ: kubê 100 nhõ bênjadjwýr'õ ne ar ijano bar awýr tê. Idjibê ne Koneru. Nãm katãt amijo ban kum Metĩndjwýnh rax puma. Nhyr mebê idjaer kunĩ kum mex jarê. Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnhja ne kum karõn kum, “Pedru'ýr ar 'õ jano gê amrê awýr tẽn amã kabên jarê. Dja ga prĩne kabên ma”, ane. ²³ Nãm ar Pedrumã ane nhyr arým arkum, “Amrê ar ikôt wadjã”, ane. Ne kam arkum aminhũrkwã jarê nhyr ar arým kam nhý.

Pedru Koneru nhŷrkwākam bōx.

Nhym ar'ā akati nhym Pedru arkôt arŷm 'ŷr tē. Djopekam Jeju kukwakam me kamy kwŷ ne arkôt tē. ²⁴ Amŷ Xedjare 'ŷr tēn 'ŷr bōx. Nhym Koneru arŷm arkam amako nhŷ. Nām arŷm amijā ōbikwamē kute meo ōbikwao akuprō. ²⁵ Nhym ar me 'ŷr bōx nhym Pedru kŷkremā àr tē nhym Koneru arŷm kajpa. Ne umaje amijo ngriren parbē tŷm ne ibō. ²⁶ Nhym Pedru pa 'amŷn kàjmā kudjan kum,

—E kum, kàjmā dja badjwŷ ibē pykabē me'ō, ane.

²⁷ Ne kam kum kabēn tēn wadjā. Nhym me krāptī akuprō nhym arŷm me omŷ. ²⁸ Ne kam memā kum,

—Be, me ba ne ba me me bajtemmē ibikprōnh kētkumrēx. Me ibē idjaerkam ikukràdjā kōt ba me me bajtem nhŷrkwāmā idjār kētkumrēx. Arŷm ga me ama. Nhym kam Metindjwŷnh imā ikukràdjā ny jarē. Imā me kunī kŷnhmā ne imā arē. Ne ije me'ōmā kakrit jarēnh kētmā ne imā arē. Ije me'ōo me bajtem kētmā ne imā arē. ²⁹ Kam aje imā ar anorja iwŷr bōx ne ar kute imā akabēn jarēnhkam ba aminēje ikabēn kēt ne tu arkôt awŷr tēn bōx. Bōx ne arŷm me anhŷrkwāmā wadjàn me anhikō'ā nhŷ. Kam ba me amā arē. Mŷj kadjy ne ga me ijo bōx? Mŷj ne ga me amā kŷnh? Nām ā Pedru memā ane.

³⁰ Nhym Koneru kum,

—Amŷja'ā, arŷm 'ā arngrobē 4 apēx ba amijajburo nhŷ. Nhym ā myt ibō ane, 3 orakam ba inhŷrkwākam Metindjwŷnhmā ikabēno nhŷ. Nhym ijaērbē me'ō ikuka kōnh dja nhym ō kubēkà jadjēnh ne. ³¹ Nhym imā, “È Koneru, ga Metindjwŷnhmā akabēn nhym arŷm ama. Ga me ō mŷjja kētkam anhōdjānh nhym arŷm apumŷ. ³² Jakam dja ga krŷraxbē Djopemā anhō me ja kwŷ jano. Kam ne me'ōbē Ximāo Pedru. Gē ar tēn kam arēn awŷr o bōx. Imōti mŷrri ne me'ō mrykào mex djwŷnhbē Ximāo nhŷrkwā. Kam ne ro'ā nhŷ. Pedru dja awŷr bōx ne amā arē.” Nām ā me'ō imā ane. ³³ Ba kam amikrà kēt ne awŷr ar ano. Be, arŷm ga bōx ba me ikŷnhkumrēx ne. Ne jakam ba me ikunī Metindjwŷnh parbē nhŷ. Metindjwŷnh kute kabēn'ā amā karō kunī me ije mar kadjy ne ba me nhŷ. Nām ā Koneru Pedrumā ane.

³⁴ Nhym kam Pedru kum,

—Mrāmri ne Metindjwŷnh kum me kunī kŷnho aben pyrāk. Ja arŷm imā amirŷtkumrēx ne. ³⁵ Be, mebē idjaer nār me bajtem. Apŷnh me ba djā kunikōt me kunī. Me apŷnh kum Metindjwŷnh rax pyman katāt kute amijo baja, Metindjwŷnh kum me ja kunī kŷnh. ³⁶ Ba me amā kabēn jarē ga me ama. Be, Metindjwŷnh ne mebē idjaermā me umar mex jarē. Dja me tu amim Jeju Kritu markumrēx ne arŷm umar mex. Kubē ne me kunī nhō Bēnjadjwŷr djwŷnh. Metindjwŷnh ne mebē idjaermā ujarēnh ny ja jano. ³⁷ Me ga ne ga me arŷm 'ā ujarēnh ma. Djuāo kute 'ā memā ujarēnhkam ngōmā me angjēnhkam ne me Garrējakam Jeju'ā ujarēnhmo krax. Ne kam Djudēja kunikōt me 'ā ujarēnh ar ba ga me arŷm ama.

³⁸ Be, Metindjwŷnh ne Nadjarekam Jejumā ta Karō jano nhym arŷm raxo kadjwŷnhbē nhŷn ar o ba nhym arŷm kukwakam tŷx ne. Ne kam àpēnh mex ar ba. Nhym Xatanaj meo ba nhym me umar punu:re nhym Jeju arŷm me kunīo mex. Metindjwŷnh kute kumē amijo kajkepkam ne mā meo mex ar o ba.

³⁹ Kute mŷjja kunī nhŷpēxkōt ne bar omŷ. Mebē idjaer nhō pykakam bar omŷn krŷraxbē Djeruxarēkam omŷn arŷm 'ā memā idjujarēnh ar iba. Nām me pŷte'y'ā kunhōn kubī. ⁴⁰ Nhym kam 'ā akatin akatin akati nhym Metindjwŷnh

akubyn o tĩn. Ne irãri o amirĩt bar omũ. ⁴¹ Me kunĩmã ne o amirĩt kêt. Metĩndjwýnh ta kute amrêbê amijo me utãr jamã ne o amirĩt ne. Me kute omũnhkõt memã 'ã ujarênh kadjy ne memã o amirĩt. Ar imã ne arým o amirĩt ne. Ar ba ne bar akubyn tĩnkam ro'ã inhõ kwý krên kõt ikõ.

⁴² Nhyt ta ar imã karõn ar imã, "Mrãmri ne Metĩndjwýnh arým amijo ipytã. Dja ba memã axwe pãnh jarê. Me tĩn ne ar bajamã axwe pãnh jarê. Me tykjamã axwe pãnh jarê. Ja kadjy ne amijo ipytã. Tãm dja gar kãj bê memã arênhõ aba. Arým ar aje ipumũnhkõt memã 'ã adjujarênh ar aba." Nãm ã ar imã ane. ⁴³ Be, Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh kunĩ ne me amrêbê: me bakukãmãremã kum, "Jeju arým tyk ne akubyn tĩnkam dja me kwý ĩ pýnhkõt tu amim markumrêx nhyt Metĩndjwýnh arým me axwe maro aknon mekam ngryk kêt." Nãm me ã me bakukãmãremã ane, ane.

⁴⁴ Pedru memã ja jarênh dja nhyt Metĩndjwýnh Karõ arým me kunĩkam ruw ne ar meo ba. Me kute kabên maro ýrja kunĩkam ruw ne ar meo ba ⁴⁵⁻⁴⁶ nhyt me arým apýnh me ba djãkam me kabênkam kabêno kumex. Me kute me kabên mar kêtjakam ne me kabêno kumex. Ne apýnh me kabênkam Metĩndjwýnh rax jarênhõ kumex. Nhyt Pedrukõt ar bõxja arým kuma. Kõt ar bõx jamã ne me kum me my kã rênhne jarê. Ar ja ne ar amrêbê tu amim Jeju markumrêx. Nãm ar me kabên man arým mekam no tyn djan abenmã kum, –Je, amrêbê me babê idjaermãbit ne Metĩndjwýnh kute Karõ janor. Ne kam arým jakam tu me bajtemmã Karõ jano, ane.

Nhyt Pedru arkum,

⁴⁷ –Be, amrêbê Metĩndjwýnh kute me bamã Karõ janorkõt ne arým jakam ã me bajtemmã anoro ane. Me babê idjaer ren amrêbê abenmã, "Kwãrik wãnh ngõmã me bajtemja jangjênh kêt", ane. Nhyt be, jakam Metĩndjwýnh kute memã Karõ janorkam me baje ngõmã me angjênh kadjy amimar, ane. ⁴⁸ Ne kam arkum,

–Arým ne me tu amim Bênjadjwýr djwýnh markumrêx. Ar Metĩndjwýnhmã ngõmã me angij, ane. Nhyt ar arým ã meo ane. Nhyt kam me amijã Pedru nêh kum,

–Dja ga arek me ikam ar aba gê ajã akati kwý apêx ga kam ajte tẽ, ane.

11

Pedru kute Djeruxarêkam me jamã amikõt amijarênh.

Kar 10.9

¹ Nhyt kam me bajtemdjwý arým tu amim Metĩndjwýnh kabên markumrêx nhyt me kwý arým amũ memã arênhõ ipõk ne. Nhyt pykabê Djudêjukam Jeju kute ar anorja arým me arênh ma. Nhyt Jeju kukwakam me kute abeno kamydjwý me arênh ma. ² Nhyt kam Pedru arým akubyn krĩraxbê Djeruxarêmã tẽn bõx. Nhyt me kute amim Jeju mar kwý mebê idjaer kukràdjã tũm'ã no tỳxi. 'Ã ne me memã me my kã rênhne jarê. Pedru bõx nhyt me my kã rênhne arým Pedrumê aktã kabêno aben japanho dja.

³ Ne kum,

–Ga ne ga me bajtem nhũrkwãmã wangij ne me ro'ã adjãkuro akrĩ, ane.

⁴ Nhyt Pedru akubyn amijo tẽn krax kurũm prĩne 'ã memã ajarêh memã kum,

⁵ –Be, krĩraxbê Djopekam ne ba Metĩndjwýnhmã ikabêno nhý. Nhyt mýjja ijaerbê inokrekam amirĩt ba omũnhõ nhý. Mýjja kute kubêkãti pyrãk. Nhyt mýjja idja kunĩ 'ãnh 'amýn iwýr o rwýko mõ. Ne arým iwýr o bõx. ⁶ Ba

kam arým omũnhô dja nhyim apýnh pykakam mry kunĩ, ropmẽ mry ngãngãô mrãnhmẽ àkmẽ kadjwýnhbê nõ ba omũ. ⁷ Nhyim kam kãjkwa kurũm me'õ kabẽn ba kuma. Nhyim imã, “Ë Pedru kãjmã djan 'õnh bĩn krẽ”, ane.

⁸ Ba kuman arým kum, “Bẽnjadjwýr djwýnh, kati. Mõjdjẽ kute mýjja kakrit, mýjja punu wã nẽje me imã kabẽn kõt ije kur kêtumrẽx”, ane.

⁹ Nhyim kãjkwa kurũm me'õ ajte imã, “Be, Metindjwýnh kute mýjjao mex kwãrik wãnh ga kum kakrit jarẽnh kêt”, ane. ¹⁰ Be, me'õ imã kabẽn ne ajte imã kabẽn ne ajte imã kabẽn nhyim arým mýjja kunĩ akubyn kãjkwamã wabi.

¹¹ Nhyim ijaerbẽ ar amãnhkrut ne ikjẽkêt kikrekam inhýrja'ýr bõx. Krĩraxbẽ Xedjare kurũm me'õ imã ar ano nhyim ar tẽn bõx. ¹² Nhyim Metindjwýnh Karô imã, “Dja ga arkõt tẽ. Kwãrik wãnh ga Ar kubẽ me bajtemkam axwe adjumar kêt”, ane. Ba kam arkõt tẽ. Nhyim Jeju kukwakam gwaj bakamy Ar kubẽ 6ja arým ikõt tẽ. Bar 'ýr tẽn kam Koneru nhũrkwãkam bõx ne arým 'ýr wadjã.

¹³⁻¹⁴ Nhyim kam ar imã 'ã ajarẽ. Nãm ar imã, “Metindjwýnh kadjy mrãnh djwýnh'õ inhũrkwãkam dja ba omũ. Nhyim imã, ‘Dja ga anhõ me ja kwý krĩraxbẽ Djopemã ano. Me'õbẽ Ximão Pedru ne kam ar ba. Gẽ ar kum arẽn amrẽ awýr o bõx. Ta dja amã kabẽn jarẽ. Gamẽ anhõbikwa kunĩmẽ dja gar kabẽn ma nhyim Metindjwýnh arým ar ajaxwebẽ ar apytã.’ Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh imã ane.” Nãm Koneru ã ar imã ane. Nãm ã Pedru me kukràdjã tũm'ã me no tỳxjamã ane.

Ne kam ajte memã kum,

¹⁵ —Ba kam memã ikabẽn kraxbit jarẽnhô dja. Nhyim Metindjwýnh Karô arým mekam ruw ne meo ba. Amrẽbẽ kute me bajo ba kõt ne ã wãkamdjwý arým meo bao ane. ¹⁶ Ba kam akubyn amijo tẽn arým amijã Bẽnjadjwýr djwýnh kabẽn ma. Nãm me bamã, “Be, Djuão Metindjwýnhmã ngõmãbit me angij. Nhyim be, dja ba ar amã Metindjwýnh Karô jano nhyim arým ar ajo ba”, ane. Nã bãm Bẽnjadjwýr djwýnh kabẽn ja man kõt ar amã arẽ. ¹⁷ Be, gu me baje tu amim Bẽnjadjwýr djwýnhbẽ Jeju Kritu markumrẽxkam ne amrẽbẽ me bamã Karô jano. Jakam ne me bajtemdjwý me bakõt tu amim markumrẽx nhyim arým ã memãdjwý Karô janoro ane. Kam ba ar amã arẽ gar ama. Djã ne ba iraxo Metindjwýnh jakre got ba kubẽ aptã? Kati. Nãm ã Pedru memã ane.

¹⁸ Nhyim me arým amijã kabẽn man Pedrumã kabẽn krãta. Ne arým abenmã Metindjwýnh rax jarẽn abenmã kum,

—Be, me bajtemdjwý ne Metindjwýnh arým kum me kĩnh ne arým memã amak bõ. Memã amak bõ nhyim me arým amikam kaprĩre wãnh axwemã iren Jeju'ýr amijo akẽx. Jakam dja me kõt tũn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane.

Ãxikikam me kute Jeju mar'ã ujarẽnh.

¹⁹ Be, amrẽbẽ me kute Exewão bĩnkam ne me me kute amim Jeju marjao bikẽnhô mõ. Nhyim kam me arým ajmã. Ajmã:n kam me kwý amũ pykabẽ Penixijmã bõx. Nhyim me kwý amũ apẽxtibẽ Xipremã bõx. Nhyim me kwý krĩraxbẽ Ãxikimã bõx. Me ja ne me kãj bẽ mebẽ idjaermãbit 'ã ujarẽnh tẽ. ²⁰ Nhyim be, me kwý ja ne me apẽxtibẽ Xiprekam abatãnh djã nhyim me kwý pykabẽ Xirenikam abatãnh djã. Me kwý ja ne me Ãxiki'ýr bõx ne arým me bajtembẽ kregumã arẽ. Memã Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju'ã ujarẽnh ny jarẽ. ²¹ Nãm me me bajtemmã arẽ nhyim Bẽnjadjwýr djwýnh mekmẽ amijo kajkep. Me kute memã Jeju jarẽnh jamẽ amijo kajkep nhyim me arým

kabēn mexkumrēx ne. Nhyṃ me bajtem krāptĩ: tu amim Bēnjadjwýr djwýnh markumrēx ne arým 'yr amijo akēx.

²² Nhyṃ me arým amũ me arē. Nhyṃ onĩ krĩraxbē Djeruxarēkam me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja arým me arēnh ma. Ne kam Āxikimā Banabe jano. Nhyṃ 'yr tē:n kam ²³ 'yr bõx ne arým me omũn amim,

–Be, mrāmri ne Metĩndjwýnh tu kum me kaprĩ:kumrēx* ane. Ne kam arým mekam kĩnhkumrēx ne memā 'ã karõn memā kum,

–Dja gar amā Bēnjadjwýr djwýnh jabē:n kabēn man arek kõt amijo abakumrēx. Kwārik wānh 'ã adjukanga kēt. Nām ã memā anhýro bao ane.

²⁴ Be, Banabe ne mexkumrēx nhyṃ Metĩndjwýnh Karõ arým raxo kadjwýnhbē nhýn ar o ba nhyṃ mrāmri tu amim Metĩndjwýnh mar tý:xkumrēx. Nhyṃ o'ã arým me krāptĩ Bēnjadjwýr djwýnh'yr amijo akēx ne tu amim markumrēx.

²⁵ Nhyṃ kam Banabe amũ krĩraxbē Taxumā tē. Kute kam Xaur jabej kadjy ne tē. Nām 'yr tē:n arým 'yr bõx. ²⁶ 'Yr bõx ne kam abej ne arým kum kato. Ne kam akubyn Āxiki'yr o bõx. Nhyṃ kam ar arým me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio bajamē ro'ã akuprõ. Aben tã me ro'ã akuprõ. Me krāptĩ:mā Metĩndjwýnh kabēn jarēnh ku'ē: nhyṃ ar'ã amexmē na apēx. Be, krĩraxbē Āxikikam ne me Jejukõt me ba djwýnhja kumrēxmā me kute amim Kritu mar jarē.

²⁷ Nhyṃ kam Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh kwý bõx. Krĩraxbē Djeruxarē kurũm Āxiki'yr bõx. ²⁸ Nhyṃ kam ar 'õ kãjmā me ipõkri dja. Idjibē ne Agabu. Agabu kãjmā djan Metĩndjwýnh Karõ kukwakam memā kum,

–Dja apýnh me ba djari pyka kunĩkõt mebē djwý kēt. Nhyṃ me kunĩ kum prã:m, ane. Nhyṃ tũmrãm arým kato. Bēnjadjwýr raxbē Kraõdjõ memā ýrri ne arým kato nhyṃ me arým kum prã:m. ²⁹ Nhyṃ memā prãm kētri Āxikikam Jejukõt me ba djwýnh kunĩ arým abenmā kabēn djin abenmā kum,

–Gwaj amikutã memā banhõ mýjja kwý jano. Jeju kukwakam me bakamy pykabē Djudējakam ar bajamā ano, ane.

Nhyṃ me abenmā kum,

–Dja gwaj ã memā o ane. Dja gwaj ã memā o ane, ane. ³⁰ Nhyṃ kam Banabemē Xaur ar kute memā o tēmmā nhyṃ me arým arkum aminhõ mýjja ngã. Ne arkum,

–Dja gar me kute Jeju nhõ me jao ba djwýnhmā angã nhyṃ me arým memā kungrã, ane.

12

Pedru mebē ijē djã kurũm kator:

¹ Āxikikam me kute memā mýjja nhõrmã o dja: nhyṃ onĩ pykabē Djudējakam bēnjadjwýr raxbē Erodji arým àkrē:. Àkrēn arým õ me ja jano nhyṃ me me kute amim Jeju mar kwýo rõrõk ne. Me kute Jejukõt ar aben pydjio baja kwýo rõrõk ne. Kute meo bikēnh kadjy meo rõrõk ne. ² Ne kam arým kãxdjwa kajgo Xijagu bĩ. Xijagumē Djuão ar axikõt apõx. ³ Nām me Xijagu bĩ nhyṃ mebē idjaer arým kam kĩnhkumrēx. Nhyṃ Erodji arým mekam kĩnhkõt omũn kam kute Pedruo tým kadjy memā arē. Me kute djwýponhbit kur djã nhõ akatikam ne memā arē.

* **11:23** Djãm me ta ne me axwe kēt nhyṃ pãnh kum me kaprĩ Kati. Me ta te axwe kētmã nhyṃ ta arým tu kum me kaprĩ.

4 Nhyam kam me arŷm o tŷm ne kubê ijê. Nhyam kam Erodji 'yr ô krâkamngônbbê 16 jano. Nhyam me kute Pedru pumŷnh kadjy me arŷm meo aben nhikjê'ã kabên. Me kunîbê 4'ã kabên. Nhyam kam me 'ã aben japanho dja. Metindjwŷnh me irôbê mrânh djâ nhô akati apêx totokbê Erodji bit kute memã o katormã. Kute memã kujêr nhyam me kute bînmã bit kute memã o katormã. 5 Kam ne me arek mebê ijê djâkam Pedruo dja. Nhyam me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja ne me Pedruo Metindjwŷnhmã à'wŷr'ã rîtkumrêx.

6 Nhyam nêje akamâtkam Erodji amim,

—Gê kryrâm, ba memã Pedruo ikato, ane. Nhyam Pedru arek ôto nô. Nhyam krâkamngôn amânhkrut ne aktã ijên o nhŷ. Kâxirâxo ne krâkamngôn Pedrumê aktã amijãpre. Nhyam kre'ã ku'ê djwŷnh ar 'ã ijê djâ kuri dja. Arek kre nêje dja. 7 Nhyam Pedru ôto nô: nhyam Bênjadjwŷr djwŷnh kadjy mrânh djwŷnh'ô arŷm 'yr wadjâ. Nhyam arŷm mebê ijê djâ kadjwŷnhbê irã. Nhyam arŷm Pedru nhikre'i nhikjêbê kurwan kâjmã kangôn kum,

—Amikrà kêt ne kâjmã dja, ane. Nhyam kâjmã dja nhyam kâxirâxo inŷx 'ãpre djâ arŷm tu rôrôk ne.

8 Nhyam kadjy mrânh djwŷnh kum,

—On amipren aparkà ponh jadjâ, ane nhyam arŷm ã amijo ane. Nhyam ajte kum,

—Anhō kubêkà krâkào amikupun ikôt tê, ane nhyam arŷm amikupu. 9 Nhyam mã kator tê nhyam arŷm kôt tê. Ne kute amimar kêt kam amim we,

—Be, nãm mŷjja kute ijo anhŷr kajgo. Nã bãm amiptir kajgoo nô, ane.

10 Nhyam ar arŷm amipãnh 'ã ijê djâ ja mē. Kam ne kre'ã ku'ê djwŷnh ar ja dja. Nhyam ar ajte amipãnh 'ã ijê djâ ja mē. Kam ne kre'ã ku'ê djwŷnh ar jadjwŷ dja. Nhyam kam ar arŷm krîrax 'yr kâxirâxtio 'ã ijê djâ ja tēpo tē nhyam ta arkum amijã kuta. Nhyam arŷm ar kato. Ne pry ja kumrêx'ã tēn amipãnh kumê nhyam kadjy mrânh djwŷnh arŷm mã kubê tē.

11 Nhyam Pedru arŷm kute amiptir kêtja man amim,

—Je, mrãmri ne Bênjadjwŷr djwŷnh Jeju imã kadjy mrânh djwŷnh jano nhyam Erodjibê arŷm ipytã. Mebê idjaer kute ibînmã kam amak kajgo nhyam arŷm mebê ipytã, ane.

12 Ne arek amimaro tē:n kam arŷm Marij nhŷrkwã'yr bôx. Djuão Makô ne Marij kurŷm kato. Kikre jakam ne me krãptî Metindjwŷnhmã kabêno nhŷ.

13 Nhyam Pedru bôx ne arŷm kikre'ã ijê djâ mô. Nhyam me ô apênh nija âmôr man arŷm kute me'ô pumŷnhmã 'yr tē. Idjibê ne Rodji. 14 'Yr tēn arŷm 'ã ijê djâ'yr bôx. Nhyam Pedru kabên nhyam arŷm mrãmri Pedrukumrêx kabên ma. Ne arŷm kînhkam tu kikre'ã ijê djâ'ã 'yr kêt ne akubyn me'yr wadjân memã kum,

—Ô kum, Pedru kikre'ã ijê djâ târi dja, ane.

15 Nhyam me tu kum, “Ajbã”, ane. Nhyam, “Kati, mrãmri”, ane. Nhyam me arîk kum,

—Be, kadjy mrânh djwŷnh kute mã Pedruo baja ne dja, ane.

16 Nhyam wãnh Pedru arek 'ã ijê djâ môro dja nhyam kam me kum 'ã kutan arŷm omŷ. Omŷn kam arŷm te kute mŷjja marmã kam no tyn kumex.

17 Nhyam memã aminhikra bêno dja nhyam me arŷm anhikrê. Nhyam kam arŷm Bênjadjwŷr djwŷnh Jeju kute mebê ijê djâ kurŷm o kator'ã memã ajarê. Ne kam memã kum,

—Aje, dja gar tẽn Xijagumẽ Jeju kukwakam me kute abeno kamy arkum ijã ajarẽ. Ba on, ane. Ne kam arŷm amũ kikre 'õ'yr tẽ.

¹⁸ Nhyam kam akati. Nhyam arŷm krãkamngõnh abenkam kangao kumex. Bẽnjadjwŷr mekam ngryk karõ abenkam kangao kumex. Ne abenmã kum, “Nãr Pedru? Nãr Pedru”? ane. ¹⁹ Nhyam kam Erodji Pedru'yr me ano. Nhyam me abe:j ne te abej aprã. Nhyam arŷm prĩne kre'ã ku'ẽ djwŷnh ar kukij. Nhyam me te: aminẽje kum kabẽn ne. Nhyam arŷm memã arẽn memã kum,

—Pedru kator pãnh me kupa, ane. Nhyam me arŷm me kupa.

Nhyam kam Erodji arŷm pykabẽ Djudẽja kurũm amũ tẽn arŷm krĩraxbẽ Xedjare'yr bõx. Ne kam arek kam ar ba.

²⁰ Arŷm krĩraxbẽ Xirukam me jamẽ krĩraxbẽ Xidõkam me jakam ngryk mex ne. Nhyam me arŷm axikõt 'yr bõx. Me bõx djwŷnh rãm ne me Erodji nhõ ãpẽn rax'õmã amijarẽ. Idjibẽ ne Bradju. Kubẽ ne Erodji nhõ kumoka'ẽ, kam õt djã, nõje omũnh djwŷnh. Kute me nõje Erodjimã kabẽn kadjy ne me Bradjumã amijarẽ. Amrẽbẽ ne me kute Erodji nhõ pykakam õ djwŷ jamũnho ku'ẽ. Ne kam mebẽ djwŷ kêt karõ Bradjumã amijarẽ nhyam arŷm me nõje bẽnjadjwŷr Erodjimã kabẽn jarẽ.

²¹ Nhyam kam Erodji kute memã kabẽn kadjy akati'õ jarẽ. Nhyam arŷm 'ã akati bõx. Nhyam Erodji arŷm õ kubẽkã rũnho prĩne amijo mex ne õ krĩ djã rax'yr bõx ne kam nhŷ. Nhŷn arŷm memã kabẽno nhŷ. ²² Nhyam kam me arŷm abenmã o akij ne abenmã kum,

—Djãm pykakam me'õ kabẽn got? Be, kubẽ ne kãjkwakam metĩndjwŷnh'õ, ane. ²³ Nhyam totokbẽ arŷm Bẽnjadjwŷr djwŷnh kadjy mrãnh djwŷnh mŷj kanẽjao kubĩ. Nhyam kõp arŷm kakuw nhyam arŷm ty. Be, mŷkam? Bir, me kute kum metĩndjwŷnh jarẽn nhyam kute aminẽje memã kum, “Kati”, anhŷr kêtka. Kute memã kum, “Kati, atemã kãjkwakam Metĩndjwŷnh pydji”, anhŷr kêtka ne kadjy mrãnh djwŷnh mŷj kanẽ punure jao kubĩ nhyam arŷm ty.

²⁴ Nhyam kam me amũ memã Metĩndjwŷnh kabẽn jarẽnho kumex nhyam me krãptĩ arŷm kum kĩnh. Nhyam me kute tu amim Jeju markumrẽxja arŷm krãptĩ: mõ.

²⁵ Be, amrẽbẽ ne ãxikikam me kute memã me õ mŷjja kwŷ janormã. Djeruxarẽkam me õ mŷjja kêtjamã me kute anormã. Nhyam Banabemẽ Xaur ar arŷm amũ me kadjy o mõn memã o bõx ne arŷm memã kungã. Memã kungã arŷm akubyn kurũm akẽx ne tẽ. Ar Djuão Makõ japrõn o tẽ. Tẽn arŷm akubyn ãxikikam bõx.

13

Me kute Jeju mar kute amũ Banabemẽ Xaur ar anor:

¹ Be, ãxikikam me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio bajakam ne me kwŷbẽ Metĩndjwŷnh kukwakam kabẽn jarẽn djwŷnh. Nhyam me kwŷbẽ memã kukràdjã'ã ujarẽn djwŷnh. Ar idjibẽ ne Banabemẽ Ximião Nidjẽmẽ Ruxumẽ Manaũmmẽ. Krĩraxbẽ Xirenikam ne Ruxu abatãnh. Manaũm ne bẽnjadjwŷr raxbẽ Erodjimẽ ro'ã abatãnh ne kute o kamy. ² Ar Metĩndjwŷnhmã rax jarẽ ne kum amijajburo nhŷ. Nhyam Metĩndjwŷnh Karõ arkum,

—Dja gar imã Banabemẽ Xaur aro aben nhikjẽ. Ba arŷm ar ãpẽn djã ny kadjy aro amiptã, ane. ³ Nhyam kam ar amijajburo nhŷn Metĩndjwŷnhmã aro à'wŷro nhŷ. Ne kam ar krã'ã aminhikra djin amũ ar ano.

⁴ Metĩndjwŷnh Karõ ã kute ar anoro anhŷrkam ne ar arŷm krĩraxbẽ Xerxij'yr tẽn kam 'yr bõx. Ne kam kãraxkam ngõ raxbẽ pyka kêtka tẽn. Apẽxtibẽ Xipre'yr

tẽ:n kam arým 'yr bõx. ⁵ Krĩraxbẽ Xarami'yr ne ar bõx. Ne kam wabin tẽ. Apýnh mebẽ idjaer bikprõnh djakam kãj bẽ memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnho tẽ. Djuão Makõdjwý ne ar aprõn o tẽ. Arkum àpẽnhmã ne ar o tẽ.

⁶ Ne kam pykakõt krĩraxbẽ Papu'yr tẽn 'yr bõx. Ne kam arým me'õbẽ Bajaju kajpa. Kubẽ ne mebẽ idjaer'õ. Ta ne amijo apýnh mýjja mar mexo ban me kupẽnho ban amijo wajangao ba. Ne kam ta amijo Metĩndjwýnh mar mex ne amijo 'ẽx ne we kukwakam memã kabẽn jarẽnho ba.

⁷ Nãm pyka tãmkam bẽnjadjwýrmã àpẽnh ar ba. Bẽnjadjwýr nhidjibẽ ne Xedju Paur. Bẽnjadjwýr krã mexkumrẽx. Banabemẽ Xaur ar Papu'yr bõx nhym bẽnjadjwýr amiwýr ar ku'uw ne arkum,

–Imã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽ. Ije mar prãm, ane.

⁸ Nhym kam Erimanh, kubẽ ne Bajējuja. Me bakabẽnkam ne gu me ren kum wajanga jarẽ. Nhym be, me bajtem kabẽnkam ne me kum Erimanh jarẽ. Nãm bit kute Paur Ar kubẽ àptãrmã. Erimanh bit kute õ bẽnjadjwýr nẽje Metĩndjwýnh kabẽn pytãrmã ne arým kabẽno Xaur ar apanho dja.

⁹ Nhym Xaur, idji nhikjẽbẽ ne Paur. Metĩndjwýnh Karõ raxo Paur kadjwýnhbẽ nhýn ar o ba nhym arým wajanga'yr akẽx ne kam no tyn omũnho djan ¹⁰ kum,

–Èxnhĩti, axweti, Xatanaj tãmdjwý. Nãm me axwe kêt prãm, ga mã amã me kurẽ. Bẽnjadjwýr djwýnh memã 'ã karõ katãtkumrẽx ga kam ga kupa'ã ar memã arẽnho aba nhym me arým aman Metĩndjwýnh kupa'ã amijo ba. Je tõ mýkam ne ga akabẽn punu jao krã'yr kêtumrẽx? ¹¹ Jakam arým Bẽnjadjwýr djwýnh kute ajaxwe pãnh ajo bikẽnhmã. Dja ga arým ano rãn arngro pumũnh kêt nhym ajã akati krãptĩ apẽx, ane.

Nhym totokbẽ arým no rãn kam nokrekam akamãt kõ tyk pytĩ. Nhym arým me'õ jabej àpẽnh mõ. Me'õ kute pa 'amýnh ne o tẽmmã ne mekõt me'õ jabej àpẽnh mõ. ¹² Nhym bẽnjadjwýr Xedju Paur kute wajanga no rã pumũnhkam arým tu amim Bẽnjadjwýr djwýnh markumrẽx. Nãm anhýr djwýnhãm amim,

–E kum, Bẽnjadjwýr djwýnh'ã ar kabẽn kukràdjã mexkumrẽx, anen kam tu amim markumrẽx.

Paur Áxiki 'õdjwýkam memã Jeju'ã ujarẽnh ne ja.

¹³ Nhym kam Paurmẽ ro'ã ar tẽmja ar kãraxmã wadjãn nox ne arým amipãnh krĩraxbẽ Papu mẽ. Ne tẽ:n kam arým pykabẽ Papirijkam krĩraxbẽ Pedji'yr bõx. Nhym kam Djuão Makõ arým ar kangan Djeruxarẽ'yr akẽx ne.

¹⁴ Nhym kam ar amipãnh krĩraxbẽ Pedji mẽ. Ne tẽ:n kam pykabẽ Pidijikam krĩraxbẽ Áxiki 'õdjwý'yr bõx. Nhym kam arým ar'ã pi'õk rãrãr nhym ar arým mebẽ idjaer bikprõnh djãmã wadjãn nhý. ¹⁵ Nhym me'õ pi'õk jarẽnho dja. Mõj djẽ kukràdjãmẽ Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwýnh 'õdjwýmẽ kabẽn jarẽnho dja. Ne kam arým arẽn pa. Nhym me bikprõnh djakam bẽnjadjwýr ar Paurmã kabẽn kadjy memã arẽ. Nhym me amũ abenmã arẽn arým kum arẽn kum,

–Bẽnjadjwýr ar ar amã kabẽn ne ar amã, “Be, akmere ar, ar ajõ aje memã akabẽn jarẽnh prãm jabej arẽ”, ane.

¹⁶ Nhym kam Paur arým kãmã dja. Ne memã aminhikra bẽ nhym me arým anhikrẽ. Nhym memã kum,

–Gar abẽ idjaer ar, ar akunĩ amã Metĩndjwýnh pyma ar, dja gar ikabẽn ma. ¹⁷ Me babẽ idjaero ba djwýnhbẽ ne Metĩndjwýnh. Nãm arým amijo me bakukãmãre pytã. Nhym kam me pykabẽ Edjitukam ar ba nhym Edjitukam

me ja ar meo kubajtemo ba. Nhyam kam Metindjwýnh me bakukãmãreo krãpti:n o ra:x. Ne kam týx me:xxkôt arým meo kato. ¹⁸ Meo kato nhyam me kapôt kukritkam ar ba. Nhyam me mã kam amikrão ba nhyam mã kum me kaprîn meo ba. Nhyam kam me'ã amexbê 40 apêx. ¹⁹ Nhyam kam Metindjwýnh pykabê Kanaãkam me ar ba tũmjao apêx. Apýnh me bajtem ba djãribê 7 nhyam arým memã meo apêx. Ne kam memã me õ pyka nhirê ne memã kungã.

²⁰ Ne kam aben totokmã memã me kute memã axwe pãnh jarênh djwýnh jarê nhyam me aben kukãm ar meo ba. Nhyam kam me'ã amex krãpti:o kute 450 pyrak apêx nhyam Metindjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnhbê Xam-uwe me kadjy kato. ²¹ Nhyam kam me amikadjy Metindjwýnhmã bënjadjwýr raxo a'uw. Nhyam arým memã Xau, Ki kute irja jarê. Nhyam memã bënjadjwýr'ã amexbê 40 apêx. Xaubê ne Bënjamîn djô'ã me'õ.

²² Nhyam kam Metindjwýnh bõm Xau mên pãnh arým me kadjy Dawi jarê nhyam arým ar meo ba. Nhyam Metindjwýnh arým 'ã memã kum,

“Dawi ne ba arým kum ikato. Dja ba 'ã kum karô nhyam arým katãt ikabên kunĩ man kôt ar amijo ba. Djexe ne Dawi dji.” Nãm ã Metindjwýnh memã ane.

²³ Ne kam amrêbê kute me bakukãmãremã arênh kôt arým tũmrãm me babê idjaer kamingrãny kadjy Jeju jano. Dawija tãm djô'ã ne kato. Jejubê ne õ kãjkwa kadjy me utãr djwýnh. ²⁴ Jeju kute ãpênhmo krax kãtri ne Djuão me babê idjaer kunĩ jakren me bamã, “Me amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Metindjwýnh'ýr amijo akêx. Ba kam kum ngõmã me ajangij”, ane.

²⁵ Ne kam kute ãpênh'ã aminhinomã amimênh 'ýr ne me bamã, “Ga me Kritu bõxmã kam amako aba. Djãm ibê tãmwã got? Kati, ibê atemã. Nhyam be, itotokbê me'õ bõxja ne raxo kute ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Nã bãm te irax ne 'ã inihobn ije kum parkã 'ãpre bõnh prãmje. Be, ãm irax ba ren arým kum apê. Nhyam be, kati, ãm ingrire. Nãm raxo ijakrenh mex ne.” Nãm ã Djuão memã ane. Nãm ã Paur memã ane.

²⁶ Ne itepã ajte memã kum,

–Be, akmere ar, gar abê Abraão tãmdjwý ar, ar akunĩ ar amã Metindjwýnh rax puma ar. Be, Metindjwýnh arým me bamã kabên jano. Jeju kute me utãr'ã kabên jano. Ba arým ar amã kabên jarênhõ dja.

²⁷ Djeruxarêkam me jamê kam me bënjadjwýrmê ne me kute Jeju raxkôt mar kêt. Amrêbê: ne Metindjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh me bakukãmãremã arê. Me kute Kritu'ã axwe nhôr ne bĩnmã arê. Nhyam me aben djô'ã kabên jarênh djwýnh kabên jarê. Pi'õk rãrãr kunĩkôt kabên jarênhõ mõr tãmtã. Nãm me te arên mýjja'ã kabên kute amijakreja mar kêt. Jeju'ã kabên kute amijakreja mar kêt. Ne kabên jarênhõ mõr tãmtã arým 'ýr o bõx. Tũmrãm me kamingrãnyre kute mar kêt rã'ãn arým Jeju'ã axwe nhõn bĩnmã arê. Amrêbê: Jeju rwýk kãtri kukwakam kabên jarênh djwýnh kute arênh kôt arým tu bĩnmã arê. ²⁸ Ne te: kute axwe'õ jabej ne kum kator ne pãnh kute bĩnmã te me kukij nhyam axwe kêtumrêx. Te Jeju axwe kêt nhyam me tu mrãmri kute bĩnkumrêxmã Piratumã o a'uw. ²⁹ Ne kam amrêbê: me bakukãmãre kute pi'õkkam Kritu'ã kabên jarênh kôt ã Jejuo ane. Kabên kunĩkôt me kute o anhyãrmã kôt ne me kamingrãnyre arým ã Jejuo ane. ã Jejuo ane nhyam arým ty. Ty nhyam kam me arým pĩte'y kurũm kaban o ruw ne me tyk nhõ kãnkrekam adjã nhyam nõ. ³⁰ Nhyam be, Metindjwýnh akubyn o tĩn. ³¹ Nhyam kam kôt ba djwýnhmã amijo amirĩt ar o ba nhyam arým 'ã akati krãptĩ apêx. Jeju tyk kãtri ne ar pykabê Garrêja kurũm ro'ã tẽ, Djeruxarê'ýr tẽ. Nãm arkum amijo amirĩto ba nhyam kam jakam ar Jeju'ã ujarênh ar ba. Ar

kute Jeju akubyn tîn pumûnhkôt memã 'ã ujarênh ar ba. Nãm ã Paur memã ane.

³²⁻³³ Ne kam itepã memã kum,

—Metindjwýnh ne amrêbê: me bakukãmãremã kum, “Dja ba akubyn Krituo tîn”, ane nhym me aben djô'ã arênhô mô:. Arênhô môr tãmtã arým 'ÿr o bôx. Me bakamingrãnyrekam Jeju ty nhym Metindjwýnh arým akubyn o tîn. Tãm ne bar ar amã arênhô dja. 'A ne me bakukãmãre amrêbê: me bê idjaer nhô me ngrer tûmbê 2'ã pi'ók no'ók. Kamã Metindjwýnh arým kramã kum,

“Mrãmri abê ikrakumrêx. Jakam ga arým ijo Abãmkmrêx”, ane.

Kute Kramã anhÿrkôt ne arým akubyn o tîn ne. ³⁴ Nhyam amrêbê: me pi'ók 'ôdjwý no'ók. Kamã Metindjwýnh kute akubyn o tîn nhym ï rerek prãm kêt'ã ajte kum,

“Ije angêt Dawimã ajarênh kôt dja ba ã ajo djuw mexo ane”, ane.

³⁵ Nhyam me me bê idjaer nhô me ngrer tûm 'ôdjwý'ã pi'ók no'ók. Kamã ne Dawi Metindjwýnhmã kum,

“Djãm inhï rerekmã? Kati. Ba ne ba amexo imex. Kam dja ga ikanga kêtkmrêx”, ane.

Amrêbê: me kute pi'ók no'ók kôt ne Jeju tyn ï rerek kêt ne akubyn tîn ne. Nãm ã Paur memã ane.

³⁶ Ne kam itepã ajte memã kum,

—Nhyam be, djãm Dawi nhï rerek kêt? Kati. Dawi tyn arým ï rerek ne. Metindjwýnh kabênkôt ne Dawi kum apê: nhym kam kubêngêt arým kubï nhym ty nhym me arým adjã. Dawi akubyn tîn kêt nhym arým ï rerek ne.

³⁷ Nhyam be, djãm Jeju nhï rerek? Kati. ï rerek kêt. Metindjwýnh kute akubyn o tînkam ne ï rerek kêt. Nãm ã Paur memã ane.

³⁸ Ne kam ajte memã kum,

—Be, akmere ar, ba ar amã arê gar ama. Jeju tyk ne akubyn tînkam Metindjwýnh arým me axweo aknon mekam ngryk kêt. Ja'ã ne bar kaj bê ar amã idjujarênhô dja. ³⁹ Môjdê kute me kute katãt amijo ba'ã memã karôkam kukràdjã gu me te baje mar ne katãt kôt amijo baba prãmje ne kam bajaxwe rã'ã. Nhyam be, dja me tu amim Jeju markumrêx nhym Metindjwýnh arým me axwe kunï maro akno. O aknon tu memã axwe kêt jarê nhym me arým kum mexkmrêx ne. ⁴⁰⁻⁴¹ Amrêbê: ne Metindjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh me bakukãmãremã kum,

“Ë, me atîn ne ar abari dja ba mÿjja pumûnh kêt nhípêx.

Nhyam me te me amã 'ã ajarê ga me mar prãm kêtkmrêx.

Ë, me aje ijapry prãm wã dja ga me te aje mÿjja marmã kam ano tyn aku'ên arým me biknor tokry djãkam akuno”, ane.

Ga, me kute mar prãm kêtgam me biknor tokry djãkam biknorja pumû. Kwãrik wãnh mekôt ã amijo anhÿr kêt. Ar ga dja gar tu amim Jeju markumrêx. Nãm ã Paur memã ane.

⁴² Nhyam kam me bikprônh djã kurûm me kator môrkam ne me Paur arkum,

—Dja gar amrê pi'ók ràràr môrkam ajte ar imã me kabên ja jarê, ane.

⁴³ Nhyam arým me bimãnhkam me krãptï Paurmê Banabe arkôt tẽ. Me bê idjaermê me bajtem kute me bê idjaer kukràdjã mar ne kôt kute amijo bajamê ne me arkôt tẽ. Nhyam ar memã kabên ne memã kum,

—Metĩndjwŷnh ta kum ar akaprĩkumrēx* Dja gar tu amim markumrēx ne 'ã adjukanga kêt, ane.

⁴⁴ Nhyam kam ajte pi'òk ràràr nhyam me ajte ar'ã akuprō. Me kute Metĩndjwŷnh kabēn marmã ne krĩrax wãkam me kunĩ ar'ã akuprō. ⁴⁵ Nhyam me bē idjaer kwŷ arŷm ar'ã me krãptĩja pumũn arŷm me'ã ngrŷ:k ne. Ta te kute urãk prãmje arŷm Paur japrŷo kumex.

⁴⁶ Nhyam kam Paurmē Banabe arkum me uma kêt ne memã kabēn ne memã kum,

—Me abē idjaerkam bar ije me akumrēxmã Metĩndjwŷnh kabēn jarēnh prãm kumrēx. Be, jakam ne ga me aminhirōbē kabēn mēn kam amim, “Djãm Metĩndjwŷnhkôt itĩn rã'ãmã? Kati. Ja ne imã kĩnh kêt”, ane. Kam dja bar arŷm memã idjujarēnh kadjy me bajtem'yr amijo akēx ne. ⁴⁷ Metĩndjwŷnh kute pi'òk kôt ar imã me bajtem'ã karō kôt dja bar ã amijo ane. Kamã ne Kritumã kum,

“Ga, akamãt kô tykkam me kute mŷjja pumũnh kêt ne mrãnh punuja pumũ. Nhyam me kute memã pry kurwŷ nhyam me arŷm irãkam katãt mrã. Me bajtemdjwŷy ne me mrãnh punun axwe. Ga dja ga memã ikabēn jarē. Ja kadjy ne ba arŷm ajano. Dja me amim ikabēn man arŷm gadjwŷy ama. Aje me axwebē me utãr djwŷnh dja me ama. Aje pyka kunĩkôt me axwebē me utãr kadjy ne ba ajano.”

Nãm ã Kritumã ane. Ar badjwŷy ne bar arŷm kabēnkôt me bajtemmã akēx ne. Nãm ã Paur memã ane. ⁴⁸ Nhyam me bajtem kute ar markam arŷm kĩnhkumrēx ne abenmã kum,

—Metĩndjwŷnh kabēn mexkumrēx. Metĩndjwŷnh kabēn mexkumrēx, ane. Ne kam Metĩndjwŷnh kute me kētri amijo me utãrja, kute kôt tĩn ne ar ba rã'ã kadjy amijo me utãrja arŷm tu amim Jeju markumrēx ne.

⁴⁹ Nhyam kam me pykaja kunĩkôt arŷm memã Bēnjadjwŷr djwŷnh kabēn jarēnho ba. ⁵⁰ Nhyam me bē idjaer arŷm Paurmē Banabe ar'ã memã apnē. Me nire kwŷ rũnh kute me bē idjaer kukràdjã mar ne kôt amijo bajamã ne me ar'ã apnē. Ne me my bēnjadjwŷrdjwŷmã ar'ã apnē. Krĩraxbē Āxikikam me jamã apnē. Nhyam kam me arĩ memã ar kurētuw. Ne arŷm amibē ar kujate. ⁵¹ Nhyam ar kute me kangao amirĩt kadjy me bē amiparkã'ã me õ pyka ka'u. Ne kam amũ krĩraxbē Ikōni'yr tē. 'Yr tē:m arŷm 'yr bōx. ⁵² Nhyam Jejukôt me ba djwŷnh arŷm kĩnhkumrēx ne. Nhyam Metĩndjwŷnh Karō arŷm raxo me kadjwŷnhbē nhŷn ar meo ba.

14

Ikōnikam Paur ar memã Jeju'ã ujarēnh.

¹ Nhyam kam Ikōnikam Paurmē Banabe ar arŷm me bē idjaer bikprōnh djã'yr tēn wadjãn kam memã ujarēnho dja. Ne memã kabēn mexkumrēxo dja. Nhyam kam me krãptĩ: kum kĩnh ne arŷm tu amim Jeju markumrēx. Me bē idjaermē me bajtembē kregu krãptĩ: tu amim markumrēx. ² Nhyam kam me bē idjaer kwŷ amakkre kêt ne kute Jeju mar prãm kētja arŷm me bajtemmã me kurētuw. Memã Jeju kukwakam me kute abeno kamy kurētuw nhyam me kum me kurēo ba.

³ Nhyam kam Paurmē Banabe ar arek mekam ar ba. Arkum me uma kêt ne Bēnjadjwŷr djwŷnh'ã memã 'ã ujarēnh ar ba nhyam ar'ã arŷm arngro

* **13:43** Djãm me ta ne me axwe kêt nhyam pãnh kum me kaprĩ Kati. Me ta te axwe kētmã nhyam ta arŷm tu kum me kaprĩ.

krāptī: apêx. Metindjwŷnh ta kute tu kum me kapri'ã memã ujarênh ar ban* Bênjadjwŷr djwŷnh kukwakam me aêrbê mÿjja pumũnh kêt kwŷ nhipêx. Me te kute mÿjja marmã kam no tyk ne kute Metindjwŷnh raxmã kator kadjy mÿjja pumũnh kêt kwŷ nhipêx. Nãm ar me punu kwŷo mex. Me kute abenmã kum, —Mrãmri ne Metindjwŷnh kôt ar kabênkumrêx, anhÿr kadjy ar ipêx.

⁴ Nhyam kam krîraxkam me apÿnh kabên. Me kwŷ mebé idjaer kôt kabên. Nhyam me kwŷ Jeju kute ar anorja kôt kabên. ⁵ Nhyam kam me bajtemmê mebé idjaermê mekam me bênjadjwŷrmê arÿm abenmã ar'ã karôn abenmã kum,

—Gwaj arkum akjan kêno ar titik gê ar ty, ane. ⁶⁻⁷ Nhyam kam ar arÿm me kuman arÿm mã mebé tē. Mebé tē:n kam arÿm pykabê Rikaôkam bôx. Ne kam krîraxbê Rixakam bôx ne memã arê. Ne kam krîraxbê Tebikam bôx ne memã arê. Ne bu'ã pyka kunîkôt memã arênhô ba. Kritu'ã ujarênh nyja ne memã arênhô ba.

Rixakam Paur ar memã 'ã ujarênh.

⁸ Nhyam krîraxbê Rixakam me'ô mrãnh kêt. Adjâkam ne par punuren mrãnh kêt rã'ã ne arÿm abatãnh ne. ⁹ Nhyam kam Paur memã ujarênhô dja nhyam par punuja kabên maro nhÿ. Ne mex kadjy arÿm tu amim Metindjwŷnh kamnhîxkumrêx. Nhyam Paur kam no djar tÿx ne arÿm kute amim kamnhîxkôt omũ. ¹⁰ Nãm omũn kâj bê kum, “Kâjmã dja”, ane. Nhyam arÿm ekruX ne kâjmã djan arÿm mrãnh mex.

¹¹ Nhyam me krāptī arÿm Paur kute o mexkôt omũn kâj bê abenmã o akij. Nhyam be, Paur ar kute me kabên mar kêt. Me ô pykabê Rikaôkam me kabên kôt ne me kabên. Nãm me abenmã o akij ne abenmã kum,

—Apÿnh me batindjwŷnh ar amijo me bapÿrâk ne arÿm pykamã ruw ne ar ba, ane nhyam ar kute me kabên mar kêt.

¹² Nhyam me Banabemã Djupite jarê. Ne Paur kute kabêno Banabe jakrenhkam kum Mekuju jarê. Me ô metindjwŷnh kajgo kôt ne me arkum idji jarê. ¹³ Krîrax jâkwa krekre 'ÿr ne me kute me ô metindjwŷnh kajgomã amijarênh djâ. Me ô metindjwŷnh jamã ne we kum Djupite jarê. 'ÿr ne kute mar djwŷnh arÿm mrybãri kwŷo bôx. Nãm me pidjôrã nhipêxo ipôk nhyam mry arÿm upij. Be, me krāptîmê Djupite mar djwŷnhmê ne me Paur aro ô metindjwŷnh kajgon bit kute arkum mry bînmã. Bit kute arkum amijarênh kadjy arkum mry bînmã.

¹⁴ Nhyam Jeju kute ar anorjabê Banabemê Paur ar arÿm me omũn arÿm kuma. Ne kute amikapriô amirîr kadjy amikã kadjôn me'ÿr prôt ne. Ne me krāptī katikôt aminêje kâj bê: memã kabên tē. Me kute arkum mry bîn nêje kâj bê: memã kabên tēn memã kum,

¹⁵ —Ê, mÿkam ne ga me aje ar imã amijarênhmã? Djãm ar ibê Metindjwŷnh? Kati. Ar ije me apÿrâk. Me aje wãnh mÿjja kajgo jamã anhirermã ne bar kâj bê me ajakreo iba. Metindjwŷnh ne tîn ne ar ba. Ta ne arÿm kâjkwa nhipêx ne ajte pyka nhipêx ne ajte ngô raxbê pyka kêt nhipêx ne ajte kam mÿjja kunî nhipêx. Tãm dja ga me amim maro aba. ¹⁶ Amrêbê: apÿnh me ba djâkam ne me ta kute amidjwŷnhbit marn amikôt amijo ba kajgo nhyam Metindjwŷnh ate krã.

* **14:3** Djãm me ta ne me axwe kêt nhyam pãnh kum me kapri Kati. Me ne me te: axwe kêt mã nhyam Metindjwŷnh ta arÿm tu kum me kapri.

17 Djām ate krākam kute me bamā amijo amirīt kêt? Kati. Kute me bamā amijo amirīt rā'ā. Ga, kute me bakuniō djuw mex rā'āja pumū. Nām mā djwŷ nhō mytyrwŷ kôt apŷnh djwŷ djāri pykakam o apōx rā'ā. Ne kam djwŷo mā me bajo djuw mexkumrēx ne o me bajo kīnhkumrēx. Ne kute me bajo anhŷr rā'ā ne. Ga, Metīndjwŷnhkumrēx ne kute me bakuniō djuw mex rā'āja pumū. Nām Paur ar ā aminēje memā ane. 18 Nām ar te memā ane nhym me krāptīja ar'ā ajkē. Ne me kute arkum amijarēnh kadjy kute mry bīn prām rā'ān kam arŷm kanga.

19 Nhym kam mebē idjaer kwŷ bōx. Āxiki kurūm me kwŷ bōx. Ajte Ikōni kurūm me kwŷ bōx. Ne kam memā ar kurētuw nhym me arŷm kēno Paur titiko djan arŷm 'ā abenmā, “Arŷm ne ty”, ane. Ne kam arŷm krīrax nēje bjēro mōn o katon atykmā kumē. 20 Nhym kam Jejukōt me ba djwŷnhmā bōx ne kum ipōk ne. Nhym kam kāj mā djan arŷm akubyn krīraxmā wadjā. Nhym kam me'ā akati nhym Banabemē Paur ar arŷm krīraxbē Tebi'ŷr tē.

Ar arŷm amipry krax'ŷr akēx.

21 'ŷr tē:n kam 'ŷr bōx. Ne kam krīrax tām kam kāj bē memā ujarēnh ny jarēnh ba nhym me krāptī arŷm tu amim Jeju markumrēx. Nhym kam ar akubyn krīraxbē Rixa'ŷr tēn 'ŷr bōx ne kam Ikōni'ŷr tēn 'ŷr bōx ne kam Āxiki'ŷr tēn 'ŷr bōx. 22 Ne krī kunīkōt Jeju kōt me ba djwŷnhmā 'ā karōo tēn memā kum, –Dja gar tu amim Jeju markumrēx rā'ān 'ā adjukanga kêt. Dja me kātām gwaj bajo bikēnh ar o ba gwaj batokry kumex ma. Nhym kam Metīndjwŷnh ŷtā amikōt gwaj bapymjŷrkumrēx. Arŷm ō me ja kunīmā bēnjadjwŷrkam dja ā gwaj bajo ane. Nām Paur ar ā memā anhŷro tēmo ane.

23 Ne kam apŷnh me kute amim Jeju mar djāri kunīkōt tē. Me kute Jejukōt ar aben pydjio ba djāri kunīkōt tēn me kwŷ'ā meo ba djwŷnh rē. Ne kam Metīndjwŷnhmā meo a'uw ne kum amijajbun arŷm memā kum,

–Gar arŷm tu amim Bēnjadjwŷr djwŷnh markumrēx. Bar kum ar ajo a'uw gē mā ar ajo djuw mex ne ar ajo ba, ane. 24 Ne kam arŷm tē. Pykabē Pidjijkōt tē:n kam arŷm pykabē Papirij'ŷr bōx. 25 Ne tē:n kam krīraxbē Pedji'ŷr bōx. Ne kam kāj bē memā Metīndjwŷnh kabēn jarē. Memā arēn kam ajte tē. Tē:n kam krīraxbē Atarij'ŷr bōx.

26 Ne kam ajte ngō raxbē pyka kêt kōt akubyn krīraxbē Āxiki 'ōdjwŷ'ŷr tēmmā. Krīrax jakam ne me amrēbē Metīndjwŷnhmā aro a'uw ne kum,

–Amā ar āpēnh kadjy dja ga tu amā ar kaprīkumrēx ne aro djuw mexo aba, ane. Nām me kum aro a'uw ne kam amū ar ano. Nhym ar arŷm amū krīrax krāptīkōt ujarēnh ba. Ne kam arŷm inomā amidjāpēnh djā mēn ajte akubyn Āxiki ja'ŷr tēmmā. 27 'ŷr tē:n kam arŷm 'ŷr bōx. Bōx ne me kute amim Jeju marjao aben pydjīn arŷm memā amijā ajarē. Metīndjwŷnh kukwakam ar āpēnh kunīkōt memā 'ā ajarēn memā kum,

–Be, Metīndjwŷnh ne arŷm apŷnh me bajtem ba djākam memā amak bō nhym me krāptī: arŷm tu amim Jeju markumrēx, ane. 28 Ne kam arek Jejukōt me ba djwŷnhja kōt ar ba 'ā tūm.

15

Djeruxarēkam me kute kukrādjào aben mar.

1 Nām ar arek Āxikikam ar ba: nhym kam me kwŷ arŷm pykabē Djudēja kurūm bōx. Ne kam 'ēx ne Jeju kukwakam me kamymā kabēn. Me bajtemmā kabēn ne memā kum,

—Gê me Mōjdjê kukràdjà kôt me amy nhinhu kà rê. Dja me me amy nhinhu kà rênh kêt nhyM Metindjwŷnh kute ò kàjkwa kadjy me apytàr prām kêt. Nām me 'êx ne ã memā ane.

² NhyM kam Paurmē Banabe ar arŷm Djudēja kurŷm me bōxjamē aktā kabēno aben japa:nho dja. NhyM kam me abenmā kum,

—Gê Paurmē Banabemē me bakwŷdjwŷ Djeruxarēmā tē. Gê ar Jeju kute ar anorjamē me kute Jeju nhō me jao ba djwŷnh'ŷr bōx ne me my kà rênh jabej me kukja, ane. ³ Ne kam me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja arŷm amŷ ar ano nhyM ar tē. Tē:n pykabē Penixijkôt tē. Ne tē:n pykabē Xamarijkôt tē. Ne tēm kôt Jeju kukwakam me kute abeno kamymā ujarēnh tēn memā kum,

—Apŷnh me bajtem ba djakam ne me arŷm Bēnjadjwŷr djwŷnh'ŷr amijo akēx ne tu amim markumrēx. Nām ar ã memā anhŷr tē. NhyM kam me kunī arŷm kīnh tirekumrēx.

⁴ NhyM ar tē:n kam arŷm Djeruxarē'ŷr bōx. NhyM kam me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja ar pa krij ne arkum kabēn mex tire jarē. Mekam Jeju kute ar anor jadjwŷ, meo ba djwŷnhdjwŷ ne ar ã aro ane. NhyM kam ar memā amijā ajarē. Metindjwŷnh kukwakam ar àpēnh kunīkôt ar memā 'ã ajarē.

⁵ NhyM kam mebê pardjēu kwŷ kàjmā dja. Adjwŷnhdjwŷ ne ar tu amim Jeju markumrēx. Ar kàjmā djan memā kum,

—Gê me me my kà rê. Me bajtem kute amim Jeju marja my kà rê. Dja me me bakukràdjà'ã memā karōn memā kum, “Djā gām me katāt Mōjdjê kukràdjà man kôt ar amijo aba”, ane. Dja me ã me bajtemmā ane. Nām ã mebê pardjēu memā ane.

⁶ NhyM kam me kute 'ã aben marmā Jeju kute ar anorjamē me kute Jeju nhō me jao ba djwŷnhmē akuprō. ⁷ Ne kam aktā kabēno aben japanho kumex. NhyM kam Pedru kàjmā djan memā kum,

—Be, akmere ar, ba ar amā arē. Metindjwŷnh ne amrēbē ar akurām amijo ipytā. Ije me bajtemmā idjujarēnh kadjy amijo ipytā. Ije memā Kritu'ã ujarēnh ny jarēnh nhyM me kute tu amim markumrēx kadjy. Ja kadjy ne amijo ipytā. Ja ne gar arŷm aje mar.

⁸ Metindjwŷnh ne kute me òkre kadjwŷnhbē me kabēn kunī mar. Nām kum me bajtem kīnh ne arŷm memā ta Karō jano. O ne arŷm gwaj bamā kum me kīnho amirīt ne. Amrēbē ne gwaj bamā anon kam arŷm jakam ã memā anoro ane. ⁹ Djām kum me babē idjaerbit kīnh ne kum me bajtem kīnh kêt? Kati. Me tu amim markumrēx nhyM arŷm me òkre kadjwŷnhbē memā axweo ajngra. Kam arŷm kum me bajtemdjwŷ kīnh. Nām kum me kunī kīnho aben pyrāk.

¹⁰ Ar akwŷ ne gar aje, “Dja me bajtem Mōjdjê kukràdjà kôt amijo ba mex”, anhŷro aba. Je tō, mŷkam ne gar akabēn jao Metindjwŷnhmā amikurē'uko aba? Djām Mōjdjê kukràdjà kôt ne me bakukāmāre kute amijo ba mex got? Gwaj badjwŷ djām kôt ne gwaj amijo baba mex got? Kati. Gwaj bajaxwekam ne gwaj te: baje Mōjdjê kukràdjākôt amijo baba mexmā. Kam kwārīk wānh me bajtemmā ja jarēnh kêt. Me kute Mōjdjê kukràdjà kôt amijo ba mexmā kwārīk wānh memā arēnh kêt.

¹¹ Be, mrāmri Bēnjadjwŷr djwŷnhbē Jeju Kritu ta ne tu kum gwaj bakapri kumrēx.* Kam ta ne ò kàjkwa kadjy gwaj bapytā. Gwaj amrēbē tu

* **15:11** Djām gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt nhyM pānh kum gwaj bakapri Kati. Gwaj ba ne gwaj te: bajaxwe kētmā. NhyM be, Jeju Kritu ta ne tu kum gwaj bakapri kumrēx.

amim ja markumrêx. Ta ne tu kum me bajtemdjwý kaprĩn ã me utáro ane. Nãm ã Pedru memã ane.

¹² Nhy m me krãptĩja arým kabên krãta. Nhy m kam Banabemê Paur ar arým memã kum,

—Be, me kute Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy bar kukwakam mýjja pumũnh kêt kwý nhípêx. Nã bãm ar me punu kwýo mex nhy m me te kute marmã kam no tyn kumex, ane. Nãm ar memã anen 'ã memã ujarênho dja.

¹³ Nhy m me arek ar maro nhý: nhy m kam ar arým anhkirê. Nhy m kam Xijagudjwý memã kabên. Memã kabênkam ne Pedrumã Ximão jarê. Nãm memã kum,

—Akmere ar, dja gar ikabên ja ma. ¹⁴ Be, Ximão arým ar amã arê. Metĩndjwýnh arým kum me bajtem kaprĩn kute amim me kwý pytãr kraxkôt ne ar amã arê.

¹⁵ Me bakukãmãredjwý tãm jarê. Metĩndjwýnh kute amim me bajtem kwý pytãr jarê. Amrêbê: Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênho djwýnh tãm jarên arým 'ã pi'ók no'ók ne. Dawimê kramê tãmdjwý ar kute aben djô'ã mebê idjaermã krĩn meo ba. Metĩndjwýnh me'ã Dawi nhõ kikre jakren memã kum,

¹⁶ “Kam dja ba bõx ne akubyn Dawi tãmdjwý'ã bẽnjadjwýr mẽ. Mrãmri ne me kute akubyn kum õ kikre nhípêx pyrãk. Kikre kukràdjã tũmja ne amrêbê amingrà. Dja ba kãjmã kudjan ipêx ne.

¹⁷ Dja ba ã tãmdjwýo ane gê me anhy ijabej. Gê mebê idjaer bu'ã me bajtemdjwý ijabej. Me bajtem kute tu amim imarkumrêxja kunĩ ijabej. Ba Ibẽnjadjwýr djwýnh dja ba ã meo ane.”

Nãm ã Metĩndjwýnh memã ane. Dawi tãmdjwýmê me bajtem'ã memã ane. Ga, kute amim me bajtem kwý pytãr jarênho pumũ. ¹⁸ Adjãkam kute amikukãm mýjja kunĩ markôt ne ã memã ane. Nãm ã Xijagu memã ane.

¹⁹ Ne ajte itepã memã kum,

—Ga, me bajtem kute Bẽnjadjwýr djwýnho aminhõ Bẽnjadjwýrja pumũ nhy m kute me bajtemo aminhõ meja pumũ. Ba ar amã arê. Me bajtem kwý ne ajbir arým Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx ne tu amim markumrêx. Kwãrĩk wãnh Mõjdjê kukràdjã kunĩo me kunor kêt. ²⁰ Gwaj memã Mõjdjê kabên ngrêrebit'ã pi'ók no'ók ne memã arê. Gwaj memã kum, “Me kute mýjjaõ metĩndjwýnh karõ nhípêxjamã mry parja kwãrĩk wãnh krên kêt. Kwãrĩk wãnh aprõ djwýnh kupa'ã nãr amjên djwýnh kupa'ã akurê aba kêt. Mry me kute mut djêo parja kwãrĩk wãnh ãr ne krên kêt. Kwãrĩk wãnh kamrõ krên kêt”, ane. Gwaj ã memã ane.

²¹ Gwaj me bajtemmã Mõjdjê kukràdjã jabit jarê. Gwaj ren memã arênho kêt nhy m ren me kute mar kêt nhy m ren kam mebê idjaer kum me kurê. Me Mõjdjê kabên'ã no týxkam kum me kurê. Be, me õ krĩ kunĩkôt ne me Mõjdjê kabên'ã no týx ne kãj bê memã arênho ku'ê. Pi'ók rãrãr kunĩkôt ne me kute me bikprõnh djãkam mýjja ja'ã pi'ók no'ók jarênho ku'ê. Amrêbê: ne me me bakukãmãremã arên ajbir me kute arênho rã'ã. Kam dja gwaj me bajtemmã Mõjdjê kukràdjã ngrêre jabit jarê gê me kuman kôt ar amijo ba nhy m kam mebê idjaer arým kum me kurê kêt. Nãm Xijagu ã memã ane.

Me kute me bajtemmã pi'ók no'ók.

²² Nhy m kam me abenmã kum,

—Gwaj Paurmê Banabe arkôt krĩraxbê ãxikimã gwaj banhõ me ja kwý jano, ane. Nhy m Jeju kute ar anorjamê me kute Jeju nhõ me jao ba djwýnhmê me kute kôt ar aben pydjio baja kunĩmê ne me abenmã kum,

—Be, mextire. Dja gwaj arkôt ar'ō jano, ane. Ne kute arkôt ar anor kadjy amijo Djuda Baxabamē Xira ar utā. Ar amē ne ar Jeju kukwakam me kamy kurām rax. Ar ja arkôt mōrmā. ²³ Nhyam kam me arŷm pi'ók no'ók ne. Ar kute o mōr kadjy ne me pi'ók no'ók ne. Ne kamā me bajtemmā kum,

“Me ba Jeju kute me ijanor tūm ja ne ba me me amā ikabēn jarē. Me ije Jeju nhō me jao iba djwŷnhdjwŷ ne ba me me amā ikabēn jarē. Me ibē Jeju kukwakam me kamydjwŷ ne ba me me amā ikabēn jarē. Ga me apŷnh me bajtem ba djākam ar aba, krīraxbē Āxikimē pykabē Xirijmē pykabē Xirxijkam ar aba. Ba me Jeju kukwakam me ajo ikamy. Wām ne ba me ikabēn mex'ā me amā pi'ók no'ók ne. Dja ga me me ikabēn jarēn ama.

²⁴ Be, wām me kwŷ kumrēx mōrwā ne me arŷm me amā 'éx. Me ikurūm mōn me awŷr bōx ne me amā 'éx. Ne me ikukràdjā tūmo me akunoro ban arīk me amā, ‘Gé me Mōjdjē kukràdjā kôt me amy nhinhu kà ré. Dja me me amy nhinhu kà rēnh kēt nhyam Metindjwŷnh arŷm kute ō kàjkwa kadjy me apytār prām kēt’, ane. Be, me kute me amā anhyr djō'ā ne ga me te: aje katāt Metindjwŷnh kabēn marmā. Arŷm ne Paur ar amrē tēn me imā ja jarē ba me kuman arŷm wām me amā ikabēn jarē. Djām me ba ne ba me wām me 'éxnhīwā jano got? Kati. ²⁵ Be, ba me ije me ajarēnh markam arŷm axikôt ikabēn ne me akadjy amijo me ijō ar utā. Amijo ar utān Banabemē Paur arkôt me awŷr ar ano. Gu me bamā bakamy Banabemē Paur ar kīnhja kôt ar ano.

²⁶ Be, me kum Metindjwŷnh kīnh kēt ja ne me te ar kangrōnho ba nhyam ar mā memā Jeju'ā ujarēnh ar ba. Kum me uma kēt ne tu memā banhō Bēnjadjwŷr djwŷnhbē Jeju Kritu'ā memā ujarēnh ar ba.

²⁷ Me ije arkôt me amā ar anorjabē ne Djudamē Xira ar. Dja ga me pi'ók jakam me ikabēn jarēn ama. Nhyam ar wā dja ar ajkwakumrēxkôt ajte me amā tām jarē ga me mrāmri ajte kôt aman mar pydji.

²⁸⁻²⁹ Mōjdjē kukràdjā ngrērebit dja ba me me amā arē ga me aman katāt kôt ar amijo aba. Ba me me amā, ‘Me kute mŷjiao metindjwŷnh karō nhīpēxjamā mry parja kwārīk wānh krēn kēt. Kwārīk wānh mry kamrō krēn kēt. Mry me kute mut djēo parja kwārīk wānh àr ne krēn kēt. Kwārīk wānh aprō djwŷnh kupa'ā nār amjēn djwŷnh kupa'ā akurē aba kēt’, ane. Jabit ne ba me me amā arē. Dja ga me katāt Mōjdjē kukràdjā ngrēre jabit man kôt ar amijo aban arŷm amrānh mex. Ba me ren me amā itepā kukràdjā 'ōdjwŷ jarē ga me ren te: aje mar ne katāt kôt amijo aba prāmje. Be, Metindjwŷnh Karō ne me ikôt amikabēn dji ba me me amā ikabēn jarē. Tām ne ja.”

Nām me ā me bajtemmā pi'ók no'ókkam kabēn jarēnho ane.

³⁰ Nām me memā pi'ók no'ók ne kam arŷm Paur arkum kungān arkum, “Aj mā”, ane. Nhyam ar arŷm Āxiki'ŷr o tē:n kam 'ŷr o bōx. Ne kam me krāpti:ō akuprōn arŷm memā pi'ók no'ók ngā. ³¹ Nhyam me memā pi'ók jarē nhyam me arŷm kuma. Kabēn mextire man arŷm kīnhkumrēx ne.

³² Nhyam Djudamē Xira Ar kubē Metindjwŷnh kukwakam kabēn jarēnh djwŷnh ne arŷm memā 'ā karō kumex ne memā kum,

—Dja ga me tu amim Jeju mar tŷxkumrēx rā'ān 'ā adjukanga kētkumrēx. Nām ar ā memā 'ā karō ane. ³³ Ne arek kam ar ba nhyam ar'ā arŷm akati kwŷ apēx. Nhyam kam ar memā kum,

—Bar akubyn Jeju kute ar anorja'ŷr tē, ane. Nhyam Jeju kukwakam ar kute abeno kamy arkum,

–Aj mã. Ar adjumar mex ne tẽ, ane. ³⁴ Nhyam kam Xira memã kum,

–Ba arek me akam ar iba, ane. ³⁵ Paurmẽ Banabe ar adjwýnhdjwý arek Æxikikam ar ba. Arek me krãptĩ ro'ã kãj bê memã Bẽnjadjwýr djwýnh kabẽn jarẽn 'ã memã ajarẽ.

Paurmẽ Banabe kute abeno bikjêr.

³⁶ Nhyam kam ar'ã akati kwý apêx nhyam Paur Banabemã kum,

–Gu baje õbẽ apýnh krĩraxkõt Bẽnjadjwýr djwýnh'ã memã badjujarẽnhja gu akubyn kunĩkõt tẽ. Gu baje Jeju kukwakam meo bakamy pumũnho tẽ. Me katãt kute amijo ba jabej me omũnho tẽ, ane. ³⁷ Nhyam arkõt tẽm kadjy Banabe kum Djuão Makõ Kĩnh.

³⁸ Nhyam be, Paur ne kum o tẽm Kĩnh kêt. Õbẽ kute pykabẽ Papirĩkam kute ar kangan arkõt apẽn'yr tẽm kêt kam ne kum o tẽm Kĩnh kêt. ³⁹ Nhyam kam ar kabẽn aben japan arým abenkam kaprĩre ne. Ne kam arým abenbẽ ajkij. Nhyam kam Banabe arým Makõo tẽn ngõkõt apêxtibẽ Xipre'yr o tẽ.

⁴⁰ Nhyam Paur amijo Xira pytã. Nhyam kam Jeju kukwakam ar kute abeno kamy ar'ã Metĩndjwýnhmã kum,

–Ga ne ga adjukaprĩ:kumrẽx. Kam tu amã ar kaprĩkumrẽx ne ar o aba, ane. Nhyam kam ar mã tẽ. ⁴¹ Ne pykabẽ Xirijmẽ pykabẽ Xirxijkam tẽ. Apýnh me kute amim Jeju mar djãri kõt ba. Me kute Jejukõt ar aben pydjio ba djãri kõt ba. Ne memã týx jangjẽnho tẽ. Nãm ar memã kum,

–Dja gar tu amim Jeju mar týxkumrẽx rã'an 'ã adjukanga kêtikumrẽx, anhýro tẽ.

16

Paur kute mã amikõt Ximoxio ba.

¹ Ne kam tẽn kam arým krĩraxbẽ Tebi'yr bõx ne ajte tẽn kam krĩraxbẽ Rixa'yr bõx. Nhyam Jejukõt me ba djwýnh'õ nhidjibẽ Ximoxi kam ar ba. Nã kurũm katorja ne kubẽ mebẽ idjaer'õ. Nãm nãja kumrẽx tu amim Jeju markumrẽx. Nhyam bãm kute irjabẽ me bajtembẽ kregu'õ. ² Krĩraxbẽ Rixakammẽ krĩraxbẽ Ikõnikamdjwý Jeju kukwakam me kamy mã: memã Ximoxi mexkumrẽx jarẽnho ba.

³ Nhyam Paur Ximoxi'yr bõx ne omũn kam kum ar ro'ã ba prãm ne. Kum ar ro'ã ba prãm nhyam be ar kukãm pyka kunĩkõt mebẽ idjaer krãptĩ ar ba. Me kute Ximoxi mar tũm. Ximoxi bãmbẽ me bajtembẽ kreguja me kute mar tũm. Ximoxi my kã krã'yr kêt me kute ajte mar. Nhyam kam mebẽ idjaer kum Ximoxi kurẽ kêt mã Paur arým kum my nhinhu kã krãta.

⁴ Nhyam kam ar tẽ. Apýnh krĩraxkõt tẽn kunĩkõt me kute amim Jeju marmã kabẽn jarẽnho tẽ. Djeruxarẽkam Jeju kute ar anorjamẽ me kute Jeju nhõ me jao ba djwýnhmẽ ar kabẽn ne memã arẽnho tẽ. Me kute mar ne katãt kõt kute amijo bamã ar memã arẽnho tẽ. ⁵ Nhyam kam ar õ'ã apýnh me kute amim Jeju mar kute ar Jejukõt aben pydjio ba djãri tu amim Jeju mar tý:xkumrẽx. Nhyam akati kunĩkõt me kwý kute Jeju mar kêtja me kõt arým tu amim markumrẽx. Nhyam kam arým me krãptĩ.

⁶ Nhyam ar pykabẽ Bridjakõt tẽn pykabẽ Garaxakõt tẽ. Nhyam Metĩndjwýnh Karõ arkum,

–Kwãrĩk wãnh pykabẽ Adjĩkam memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽn kêt, ane.

⁷ Nhyam kam ar tẽn arým pykabẽ Midjij tẽpo tẽ. Ne bit kute pykabẽ Bixiniĩ katikõt tẽmmã. Nhyam Metĩndjwýnh Karõ akubyn ar nẽ.

⁸ Nhyŋ kam ar arek tē:n kam amipānh pykabê Midjij mē. Ne tē:n kam krīraxbê Krōwadji'yr bōx. ⁹ Nhyŋ ar'ā akamāt ne. Nhyŋ Metindjwŷnh Paurmā me'ō karō bē nhyŋ omū. Pykabê Matenikam me'ō amiwŷr Paur 'uw nhyŋ omū. Nhyŋ kum,

—Amrē pykabê Matenikam tēn me ikōt apē, ane. ¹⁰ Be, Paur kute me'ō pumŋnhkam bar* on pykabê Mateni'yr itēm kadjy amiman abenmā,

—Be, mrāmri ne Bēnjadjwŷr djwŷnh gwaj bajuw. Gwaj baje kaj bē memā Kritu'ā ujarēnh ny jarēnh kadjy gwaj bajuw, ane.

Ridjij kute tu amim Jeju markumrēx.

¹¹ Ne kam Krōwadji kurūm ikaton arŷm inox ne. Ne ngōkōt Xamokra'yr tē. 'Yr tē:n arŷm 'yr bōx. Ne ajte tē: nhyŋ kam ar ijā akati. Bar kam ajte tē:n kam arŷm krīraxbê Nējapōr'yr bōx ne 'ā kà nhō. ¹² Ne wabin kam ajte Nējapōr kurūm pykakōt tē. Tē:n kam arŷm krīraxbê Pirpu'yr bōx, pykabê Matenikam ne krīraxbê Piripuja. Krīrax ja ne kute raxo krīrax kwŷ jakrenh. Myt apōx djā kutā pykabê Mateni nhikjē'ā kute krīrax kunī jakrenh. Krīraxbê Rōma nhō me ja ne me krīrax jao djuw mex. Bar arek kam ar iba: nhyŋ kam ar ijā akati kwŷ apēx.

¹³ Nhyŋ kam ar ijā pi'ōk rārār. Bar kam krīraxbê tēn ngō rax'yr bōx. Kam ne mebē idjaer kute Metindjwŷnhmā kabēn djā. Me nire kwŷ arŷm kam akuprō. Bar me'yr tēn arŷm me ikō'ā nhŷn kam memā idjujarēnhō dja. ¹⁴ Nhyŋ mekōt me'ō nire, idjibē ne Ridjij. Krīraxbê Xijxira kra 'ō. Kubē ne kubēkà nhōr djwŷnh. Ta ne kubēkà 'ōk nhyŋ kamrēk. Nhyŋ kam pi'ōk kaprī kadjy memā ōro ku'ē. Nām Mōjdjē kukrādja kōt mā Metindjwŷnhmā rax jarēnhō ba. Bar memā idjujarēnhō dja nhyŋ Ridjij ar ikabēn maro nhŷ. Nhyŋ kam Metindjwŷnh arŷm kum amak bō nhyŋ arŷm tu amim Jeju markumrēx. ¹⁵ Bar kam Ridjijmē ō kikrekam ōbikwa kunīdjwŷ Metindjwŷnhmā ngōmā ar angij. Nhyŋ kam ar imā krā ne ar imā,

—Ar aje ijā amim, “Mrāmri kute tu amim Bēnjadjwŷr djwŷnh markumrēx”, anhŷr jabej dja gar on ikōt tēn inhŷrkwākam anhikwā, ane. Ne kam ar imā krāo dja. Bar kam kōt tēn ŷrkwākam inhikwā.

Me kute Paurmē Xira Ar kubē ijē.

¹⁶ Arek ŷrkwākam inhikwā:n kam Metindjwŷnhmā kabēn djā'yr tē. Nhyŋ me prīti'ō ar ikajpa. Me karō punu ne ar o ba. Nhyŋ me mā amikukām mŷjja kute apōx'ā prītija kukij nhyŋ me karō punu mā kum arē. Kum arē nhyŋ ō'ā prītija mā memā mŷjja'ā ajarē. Nhyŋ kam me arŷm pānh kum pi'ōk kaprī ngā. Nhyŋ kam prītija nhō bēnjadjwŷr ar arŷm kubē pi'ōk kaprī kumex jamŷ. Ta ne arkum kungā nhyŋ ar arŷm kubē amŷ.

¹⁷ Nām Paurmē ar ikajpan ar ikōt arŷm ar ijo memā àkjēr tē. Nām àkjērkam memā kum,

—Ota, ar ja ne ar Metindjwŷnhbē kumkatimā àpēnh ar ba. Ne me amā Jeju kute me apytār'ā ujarēnh ba, ane. ¹⁸ Nām akati kunikōt memā anhŷro tē nhyŋ kam arŷm ar ijā akati krāptī apēx. Nhyŋ kam Paur me karō punumā àkrēn arŷm 'yr akēx ne kum,

—Ē, Jeju Kritu kukwakam ba amā ikabēn ne. On prītijamā anhiren kurūm akato, ane. Nhyŋ kum kabēn majmā nhyŋ arŷm kum iren mā tē.

¹⁹ Nhyŋ o ba djwŷnh ar arŷm omūn abenmā kum,

* **16:10** Pi'ōk ja no'ōk djwŷnh nhidjibē ne Ruka. Jakam ne Ruka arkōt tēmmo krax. 'Ā ne kute, “Bar” jarēnhja. Paurmē amijā arē.

—Je, jakam prītija arŷm kute gwaj bamā pi'ôk kaprī jamŷnh prām kêt, anen kam ar arŷm Paurmē Xira aro tŷm ne ar pa 'amŷ. Ne kam me rŷnh'ŷr ar bjêro mōn aro bōx. Me krāptī kute djwŷ jamŷnh djākam ne me bikprōnh djā. ²⁰ ŷr ne ar aro bōx ne arŷm me rŷnh kabem ar kudjan memā 'êx ne memā kum,

—Ar kubê idjaer ja ne ar me banhō krīraxkam me kunīmā umar punu jangiêno ba nhyem me arŷm kangao kumex. ²¹ Nām ar me bamā atemā kukràdjā jarêno ba. Krīraxbê Rômakam me ja kute me bajo aminhō. Ne gu me ren ar kukràdjā wā man kôt ar amijo baba nhyem ren me bakam me bēnjadjwŷr rŷnh ren me bakam ngryk ne. Nām ar ā memā ane.

²² Ne kam me bu'ā me krāptī: amim ar kurêtuw. Nhyem me rŷnh arŷm ar'ā memā apnê. Me kute Ar kubê kubêkà o pōx ne kōo ar titik kadjy ne ar'ā memā apnê. ²³ Nhyem me arīk ar titik ne. Ne kam arŷm me bē ijê djāmā aro tēn kam aro bōx. Ne kam me bē ijê djwŷnhmā kum,

—Dja ga omŷnh 'āno dja gē ar kator kêt, ane. ²⁴ Nām me kum ane nhyem arŷm me bē ijê djā nhipôkri kumoka'êkam ar ŷr. Ne kam pīponh amānhkrut aktā me temā nātjao ar te janê nhyem ar wānh nhŷ.

²⁵ Wānh nhŷ: nhyem arŷm ar'ā akamāt kô ipôkri. Nhyem ar Metindjwŷnhmā kabēn ne kum ngrero nhŷ. Nhyem bu'ā me bē ijê krāptī ar maro ikwā. ²⁶ Nhyem me aêrbê arŷm pyka amingrêk tŷ:x nhyem ô'ā arŷm me bē ijê djā par krax amingrêk ne. Amingrêk nhyem on 'ā ijê djā kunī jām amijā kurê. Nhyem me kunī'ā apŷnh me unênh djāja arŷm amijā kurê. ²⁷ Nhyem me bē ijê djwŷnh arŷm no tŷx ne. Ne kam me bē ijê djā'ā ijê djā jām kute amijā rēnhkôt omŷ. Ne kam amim,

—Je, arŷm ne me bē ijê kunī kato, ane. Ne kam ô kàxdjwa kajgo kaban bit kute o amibīnmā amijo dja. ²⁸ Nhyem Paur kaj bē kum,

—Kwārīk wānh amibīn kêt. Ota, ba me ikunī inhŷr rā'ā, ane.

²⁹ Nhyem kam ngōnhpôk'ā me ku'uw ne me bē ijê djāmā prôt ne wadjā. Wadjān umaje tertet ne arŷm Paurmē Xira ar parbê tŷm. ³⁰ Ne kam aro katon arkum,

—Ē, bēnjadjwŷr ar, mŷj dja ba amijon arŷm ijaxwebê amiptytā? ane.

³¹ Nhyem ar kum,

—Dja ga tu amim Bēnjadjwŷr djwŷnhbê Jeju Kritu markumrêx nhyem arŷm ajaxwebê apytā. Anhō kikrekam anhōbikwadjwŷ gē ar tu amim markumrêx, ane. ³² Ne kam arŷm arkum Metindjwŷnh kabēn jarê, ô kikrekam ar ŷr kunīdjwŷmā arê. ³³ Nhyem kam akamāt tām kam Paurmē Xira arkum igot ku'ô. Nhyem kam urokam ar arŷm Metindjwŷnhmā ngômā ar angij. Me bē ijê djwŷnhmē ôbikwa ar angij. ³⁴ Nhyem kam aminhŷrkwāmā aro tē. Ne kam arkum ômrô jarê nhyem ar ô kwŷ krêno nhŷ. Nhyem ar kunī arŷm kīnhkumrêx ne. Ar kute amim Metindjwŷnh markam ne ar kīnhkumrêx ne.

³⁵ Nhyem kam ar'ā akati. Nhyem me rŷnh arŷm Paur ar'ŷr krākamngōnh ar ano. Nhyem ar ar'ŷr mōn me bē ijê djwŷnh kumrêx'ŷr bōx ne kum,

—Me rŷnh ne me arŷm amā, “Arkum anhire gē ar tē.” Nām me ā amā ane, ane. ³⁶ Nhyem kam me bē ijê djwŷnh Paur'ŷr tēn kum arēn kum,

—Me rŷnh ne me arŷm ar ajā imā, “Arkum anhire gē ar tē”, ane. Kam dja gar akaton tēn adjumar mex, ane.

³⁷ Nhyem kam Paur krākamngōnh arkum,

—Krīraxbê Rômakam me ja ne me ar ijo aminhō. Nhyem me kute ar ijaxwe jabej ar ikukjêr kêt kam tu me ipôkri ar ititik ne. Ne kam tu ar ibê ijê. Ne kam bit kute me kàxā bōm ar imēnhmā. Djām me kute ā krīraxbê Rōma nhō me jao

anhÿr got? Be, kati. Me kute ã Rōma nhō me jao anhÿr kêt. Gê me ta amrê tēn ar ijo kato, ane.

³⁸ Nhyam kam krākamngōnh ar akubyn tēn me rūnhmã ar kabēn jarē. Nhyam me kute Rōmakam me ja kute aro aminhō markam arÿm ar umaje tīn prām.

³⁹ Ne kam arÿm ar'ÿr tēn aminēje arkum kabēn ne arkum,

—Gop ar ijarēnh kêt, ane. Ne kam arÿm aro katon ajte arkum,

—Gop krīrax jabē mā tē, ane. ⁴⁰ Nhyam kam ar mebe ijē djā kurūm katon Ridjij nhūrkwāmā tēn bōx. Ne kam Jeju kukwakam me kamy pumūn arÿm memā 'ã karōn meo kīnh. Ne kam mā ajte tē.

17

Texarōnikakam memā Jeju'ã ujarēnh.

¹ Tē:n kam krīraxbē Āporij'ÿr bōx ne amipānh kumē. Ne tē:n kam krīraxbē Texarōnika'ÿr bōx. Kam ne mebe idjaer bikprōnh djā'ō. ² Nhyam kam Paur ajte tām ne pi'ōk rārarkam me bikprōnh djākam tēn arÿm pi'ōkkōt memā 'ã ajarēn me kukij ne 'ã memā karō. Nhyam ajte pi'ōk rārār nhyam ajte kam tēn pi'ōkkōt memā 'ã ajarē. Nhyam ajte pi'ōk rārār nhyam ajte kam tēn pi'ōkkōt memā 'ã ajarē.

³ Nām memā kum,

—Be, amrēbē me bakukāmāre kute pi'ōk no'ōk ne. Pi'ōkkam ne mrāmri Kritu tokryn tyk ne akubyn tīnmā. Be, pi'ōkkam Kritu kute amijo anhÿrmā kōt arÿm Jeju ã amijo ane. Mrāmri ne Metindjwýnh Jeju'ã me banhō Bēnjadjwýrbē kumkati mēnhkumrēx. Ja dja ga me pi'ōk kōt ama. Ga, mrāmri kubē Kritukumrēxja pumū. Jejuja tām ne ba kaj bē memā arēnho iba. Nām ã memā anhÿro ku'è.

⁴ Nhyam kam me kwÿ 'ã amim,

—Be mrāmri. Kōt ne arē, anen arÿm mā Paurmē Xira arkōt ajkamē. Me bajtembē kregu kute Metindjwýnhmā amijarēnho baja krāptī: arkōt ajkamē. Me nire rūnhdjwý krāptī arkōt ajkamē.

⁵ Nhyam mebe idjaer kwÿ kute amim Jeju mar kētja arÿm 'ã ngyrk ne. Me te kute ar urāk prāmje arkam ngyrk ne. Ar'ã me krāptīkam arkam ngyrk ne. Nhyam me kwÿ axwekam ate ar ba. Nhyam mebe idjaer me jamā kum,

—Paur ar axwekumrēx. Gwaj me kunībē ar kurē, ane. Nhyam kam me kwÿja krīraxkam me krāptīmā ar kurētew nhyam me arÿm arkam kangao kumex. Ne kam Djaxō nhūrkwā'ÿr prōt ne. Me kute kam Paur ar abej ne arkum kator ne me krāptīmā aro katormā ne me ūrkwā'ÿr prōt ne.

⁶ Ne te: ar abej. Ne kam ar pānh Djaxōmē Jeju kukwakam ar kute abeno kamy kwÿ pa 'amÿn aro katon krīraxkam me rūnh'ÿr aro mōn me'ÿr aro bōx. Ne ar'ã 'èx ne kaj bē memā kum,

—Paurmē Xira ar pyka kunīkōt abenmā me kurē'uko ba nhyam me kangao kumex. Nhyam kam ar arÿm jakamdjwý bōx. ⁷ Nhyam kam Djaxō arkum aminhūrkwā jarēn aro djuw mex. Ar ja kunī ne arkum bēnjadjwýr raxbē Xedja kabēn kurē. Xedjabē ne me bēnjadjwýr rūnh kunī nhō bēnjadjwýr. Arkum kabēn kurē. Ne mā memā kum, “Bēnjadjwýr rax 'ōdjwý kute kabēno Xedja jakrenh ne kubē Jeju.” Nām ar ã memā anhÿr ba, ane. Be, nām me ã ar'ã me rūnhmā ane.

⁸ Nhyam kam me krāptīmē krīraxkam me rūnh kute ja markam arÿm arkam ngyrk ne àkrēo kumex. ⁹ Ne kam Djaxō Ar kubē pi'ōk kaprī kumex byn arkum,

—Paur ar ano gê ar mã tê. Ar mã têm nhjukribit dja bar akubyn ar amã anhô pi'ók kaprî ngã, ane. Ne kam arkum ire nhyr ar akubyn ũrkwãmã tê.

Berêjakam memã Jeju'ã ujarênh.

¹⁰ Nhyr kam Jeju kukwakam me kamy akamãt tãmkam amũ Paurmê Xira ar ano. Krĩraxbê Berêjamã ar ano. Nhyr ar'ÿr tẽ:n kam 'ÿr bõx. Ne kam mebê idjaer bikprõnh djã'ÿr tê. ¹¹ Berêjakam me ja ne me kute amak mexo krĩraxbê Texarõnikakam me ja jakrenh. Paur ar ajkwao memã Metindjwýnh kabên jarê nhyr me arým kum kabên kĩnh. Kum kabên kĩnh ne kam akati kunĩkõt amim pi'ók jarê. Metindjwýnh kabên'ã pi'ók no'ók jarên amim,

—Djãm Paur ar katãt amikabên jarênhkumrêx? Djãm ar Metindjwýnh kabên'ã pi'ók no'ók kõt amikabên jarênhkumrêx? ane. Me kute Paur ar mrãmri Metindjwýnh kabên kõt kabên jabej ã amim pi'ók jarênh ne maro ane. ¹² Me kum kabên kĩnhkam ne me krãptĩ tu amim Jeju markumrêx. Me ni bajtem rũnhbê kregujamê me my bajtemdjwý krãptĩ tu amim markumrêx.

¹³ Krĩraxbê Berêjakam Paur kãj bê memã Metindjwýnh kabên jarênh ba: nhyr amybým krĩraxbê Texarõnikakam mebê idjaer arým arênh ma. Ne kam 'ÿr tẽ:n arým kõt bõx. Ne wãkamdjwý me krãptĩmã ar kurêtuw nhyr me arým kangao kumex.

¹⁴ Nhyr kam Jeju kukwakam me kute abeno kamy ngõ raxbê pyka kêt'ÿr Paur jano. Nhyr Xiramê Ximoxi ar arek Berêjakam ar ba. ¹⁵ Nhyr me kamy kwý Pauro tê. O tẽ:n kam arým krĩraxbê Atêna'ÿr o bõx. Nhyr kam Paur arkum,

—Dja gar Xiramê Ximoxi ar'ÿr tẽn ar'ÿr bõx ne arkum ikabên jarê gê ar amrê tê, ane. Nhyr ar arým akubyn Berêja'ÿr akêx ne.

Atênakam memã Jeju'ã ujarênh.

¹⁶ Nhyr kam Paur arek krĩraxbê Atênakam arkam amako nhÿ. Arkam amako nhÿn kam arým mekam kaprĩ:re ne. Be, me kute kum amijarênh kadjy ne me apÿnh metindjwýnh karô krãptĩ nhipêx ne krĩrax tãmkam kikre kunĩkõt umjuw. Nhyr arým omũn mekam kaprĩre ne. ¹⁷ Ne kam mebê idjaer bikprõnh djãkam memã kabêno ku'ê. Me kukjêro ku'ê. Memã 'ã karõo ku'ê. Me bajtem kute Mõjdjê kabênkõt amim Metindjwýnh mar jadjwýmã 'ã ujarênh ku'ê. Ne akati kunĩkõt me krãptĩ kute djwý jamÿnh djãkam memã 'ã ujarênh ku'ê.

¹⁸ Nhyr kam apÿnh me kukràdjã tũm'ã ujarênh djwýnh arým Paur'ÿr bõx ne kabên ma. Me ja ne me mebê epikurêju kukràdjã'ã ujarênh ar ba. Nhyr ate me jadjwý ne mebê exoko kukràdjã'ã ujarênh ar ba. Amê me ja ne me Paur'ÿr bõx ne kabên man kam arým abenmã kum,

—Je tó, mÿj ne kabên krãptĩja bit kute me bamã arênhmã? ane. Nhyr me kwý 'ã abenmã kum,

—Bãrãm metindjwýnh bajtem'ã memã ujarênh ar ba, ane. Mÿkam ne me ã abenmã ane? Bir, Paur kute kãj bê memã Jeju'ã ujarênh ny jarênh ba. Ne kute kãj bê me tyk akubyn tũn'ã ujarênh ar bakam. Kam ne me ã abenmã ane.

¹⁹ Me ja ne me Paur kabên man kam kum krãn arým o tẽn krãnhbê Apaku nhimõk'ÿr o bõx. Kam ne me kute aben pydji djã. ²⁰⁻²¹ Nãm me me aben pydji djãkam Pauro bõx ne arým kum,

—Dja ga prĩne me imã arê. Aje memã me kukràdjã ny jarênhja mÿj ne kraxkam kute? Be, ga bõx ne atemã me kukràdjã jarê. Mÿj'ã ne ga arê? ane.

Be, krīraxbê Atēnakam me krī tūm kunīmē me bōx ny kunīmē ne me mā akati kunīkōt abenmā ujarēnhbit. Me abenmā apýnh me ujarēnh ny jarēnho babit nār me me maro krībit. Ne atemā mýjja kupēnh kêt.

²² Nām me Paur kukij nhym arým me aben pydji djábê Apaku nhipōkri káj mā djan memā kum,

—Krīraxbê Atēnakam me akrī ga me aje apýnh me anhō we metindjwýnh krāptī mar prāmkumrēx. Arým ne ba omū.

²³ Be, nā bām me anhō kikre kabe'ā tēn apýnh me ō mýjjamā kute amijarēnh djā kumexja pumūnho tēn kam kēn ja'yr ikato. Me anhō we metindjwýnh mar djā'ā kēn jamā ikato. Ga me akabēn'ā kēn no'ók ne. Kamā ne ga me, “Gu me baje metindjwýnh mar kêtjamā rax jarēnh djā kadjy ne gu me kēn ja dji”, ane. Be, me ga ne ga me kum kēn djir kajgo. Aje Metindjwýnhkumrēx mar kêt kam ne ga me aje kēnja djir kajgon kum amijarēnh kajgo. Be, ba ne ba arým ije tāmja mar. Ije Metindjwýnhkumrēx mar. Dja ba Metindjwýnhkumrēx'ā me amā ajarē ga me ama.

²⁴ Be, ta ne pykamē kam mýjja kunī nhipēx. Pykakam mýjjamē kájkwakam mýjjamē kunīmā Bēnjadjwýr djwýnh ne kute o ýr. Kunīmā Bēnjadjwýr djwýnhkam djām me kute kum kikre nhym Metindjwýnh kam ýrmā got? ²⁵ Nār djām mýjja 'ō Metindjwýnh nhō kêt ga me kam aje kum ōrmā? Kati. Be, ta ne kute memā tīn jangjēnh ne memā ākōr jangjēnh nhym me ar ba. Ta ne memā mýjja kunī nhōro nhý.

²⁶ Apýnh me ba djā kunīkōt me bakunī me banhingēt djwýnh pydji nhym Metindjwýnh adjakamā ipēx. Nhym kam ō'ā pyka kunīkōt me ajmān kam ar ba. Metindjwýnh amim me kukām apýnh me bixadjwýr djā'ā karō. Amim apýnh akati'ā karō nhym kōt me aben kukām apōx. Nhym me kukām amim apýnh me ba djā'ā karō nhym me kam aben kukām apōx ne arým kam ar ba.

²⁷ Mýj kadjy ne me ipēx? Bir, me kute Bēnjadjwýr djwýnh jabejmā ne me ipēx. Me gop kute amim mar ne kum katormā ne me ipēx. Djām kute me bajōmā kre rax got? Kati. ²⁸ Metindjwýnh me bamē amijo kajkep. Kute me bamē amijo kajkepkam ne gu me batīn ne amingrēk ne amirīto baba. Ikabēnja kōt me akukrādja jarēnh djwýnh kwý amrēbē: ā memā ane. Ne memā kum, “Gu me babē Metindjwýnh kra”, ane.

²⁹ Be, ta ne kute me banhipēx gu me babē ta krakam kwārik wānh ga me amim, “Be, me ē mex ne umarkōt ne me kute Metindjwýnh karō nhipēx. Kēn karýro nār kryt jakao nār kēno me kute ipēx mex”, kwārik wānh ga me ā amim anhýr kêt. Metindjwýnh ta kute me banhipēxkam kwārik wānh ga me amim anhýr kêt. ³⁰ Be, amrēbē me kute mar kêt kam ne me ā amim anhýro ba nhym Metindjwýnh ate krā. Ne kam ajbir jakam pyka kunīkōt me kunīmā kum, “Me on amikam akaprīren wānh ajaxwemā anhiren iwýr amijo akēx”, ane.

³¹ Be, dja ī pyka kunīkōt me kunīmā axwe pānh jarēn katāt memā o pānhkumrēx. Kute kukwakam memā axwe pānh jarēnh kadjy ne arým amijo Jeju pytā. Arým kadjy kukām 'ā akati jarēnh mām dji. Me kunī kute kum kator ne mar kadjy ne Metindjwýnh arým akubyn o tīn. Me kute tām wā kute memā axwe pānh jarēnh djwýnhkōt mar kadjy ne arým akubyn o tīn.

³² Nām ā Paur memā ane nhym me arým aprý. Me kute me tyk akubyn tīn jarēnh markam ne me kwý arým aprýo dja. Nhym me kwý kum, —Dja ba me ī ajte 'ā ama, ane. ³³ Nhym kam Paur mā me bē tē.

³⁴ Be, tēm kētri nhym me kwý mā kōt ajkamēn tu amim Jeju markumrēx. Me'ōja nhidjibē ne Dijoni. Nām Apakukam me rūnh bikprōnh djākam me ro'ā

rax. Me'ô nire jadjwý idjibê Tamari. Nhyr me kwýdjwý ar jakôt tu amim Jeju markumrêx.

18

Kôritukam memã Jeju'ã ujarênh kadjy ne ja.

¹ Nhyr kam Paur amipãnh krĩraxbê Atêna mên arým krĩraxbê Kôritu'ýr tẽ. 'Ýr tẽ:n 'ýr bôx. ² Ne kam me'ôbê idjaer, idjibê Akwire'ýr bôx. Pykabê Pôtukam ne rwýk djã. Amrêbê ne krĩraxbê Rômakam prômê ro'ã ar ba. Pykabê Itarijkam ne krĩraxbê Rôma. Prôbê Prixira. Ar kam ar ba: nhyr kam bẽnjadjwýr raxbê Kraôdjô mebê idjaer kunĩ jano. Krĩraxbê Rôma kurũm me ano nhyr Akwiremê prô ar arým mekôt katon tẽ. Tẽ:n arým Kôritukam bôx. Ne kam ar ba. Ar ba: nhyr kam Paur arým Akwire ar'ýr bôx. Ne kam ar ũrkwãkam tẽ.

³ Paurmê Akwire ar àpênh djã kute aben pyrãk. Ar kubê kubêkatio kikre nhĩpêx djwýnh. Kam Paur arým ar ũrkwãkam tẽn arek kam krĩn ar ro'ã kikre nhĩpêxo ba. ⁴ Ipêxo ban kam pi'ók rãrãr kunĩkôt mebê idjaer bikprõnh djã'ýr ban memã 'ã ujarênh ku'ê. Nãm mebê idjaermê me bajtembê kregudjwýmã 'ã ujarênh ku'ê. Me kukjêro ku'ê, memã 'ã karôo ku'ê. Me kute tu amim Jeju markumrêxmã memã 'ã karôo ku'ê.

⁵ Nhyr kam Xiramê Ximoxi ar pykabê Mateni kurũm kôt bôx. Nhyr Paur no kato:n memã arênh prã:m kumrêx ne mã mebê idjaermã kum,

—Mrãmri Jejubê me banhô Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx anhýro ba. ⁶ Nãm memã arênh prã:m nhyr mebê idjaer arým kabêno apanh ne aprýo ku'ê. Nhyr kam Paur kute me kangao amirĩt kadjy amijã kubêkã karngrõn memã kum,

—Ba te me abê idjaermã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽ ga me mã akabêno ijapanho aku'ê. Jakam dja ga me te aje Metĩndjwýnhmã kum, “Be, Paur kute me imã arênh kêt kam ne ba me biknor tokry djãkam itokry”, anhýrmã. Jakam dja ba me bajtemmã tẽn memã arê.

⁷ Nãm ã memã anen kam arým mebê tẽn me'ôbê Juxu nhũrkwãmã wadjãn kam nhỹ. Juxu ne amrêbê Metĩndjwýnhmã rax jarênh ba. Mebê idjaer bikprõnh djã kuri ne ũrkwã. ⁸ Me bikprõnh djã jakam me ô bẽnjadjwýrbê Kripu. Paur Juxu nhũrkwãkam ikwã: nhyr kam Kripu arým tu amim Bẽnjadjwýr djwýnh markumrêx. Ô kikrekam ôbikwa kunĩdjwý tu amim markumrêx. Nhyr bu'ã krĩraxbê Kôritukam me krãptĩ Paur kabẽn man kam tu amim Jeju markumrêx. Nhyr me arým Metĩndjwýnhmã ngômã me angij.

⁹ Nhyr kam akamãtkam Bẽnjadjwýr djwýnh Paur nokam amirĩt nhyr omũ. Nhyr kum,

—Kwãrĩk wãnh me umaje abinhkrênh kêt. Dja ga memã akabẽn jarênh rã'ã. ¹⁰ Ba ne ba amê amijo ikajkep. Me'ô kute awýr prôt ne ajo bikênh prãm kêtumrêx. Be, krĩrax jakam inhô me ja krãptĩkam ne me'ô kute ajo bikênh prãm kêtumrêx. Nãm ã Bẽnjadjwýr djwýnh kum ane. ¹¹ Nhyr kam arek Kôritukam memã Metĩndjwýnh kabẽn jarênh ba nhyr arým 'ã amex ne 'ã nan ajte 'ã amex apêx.

¹² Nhyr akati 'ôkam mebê idjaer arým akuprô. Gariju pykabê Akajakam memã bẽnjadjwýrkam ne me akuprõn kam abenmã Paur kurêtuw. Abenmã kurêtuw ne arým 'ýr prôt. 'Ýr prôt ne o tým ne pa 'amýn arým me kute memã axwe pãnh jarênh djãkam o bôx. ¹³ Ne kam me rũnhmã kum,

—Me'õ ja ne me ibê ikukràdjã kurêo ban me imã, “Be, ikukràdjã jakõt dja ga Metĩndjwýnhmã rax jarênhõ aba”, ane.

¹⁴⁻¹⁶ NhyM Paur kum amijarênh 'ýr nhyM Gariju kumrêx ne memã kum,

—Je, me'õja ren axwekumrêx. Ren me'õnh bĩ, nãr ren mýjjao akĩ ba ren arým 'ã me akabênh ma. NhyM be, ate ga me abê idjaer me akabênhito angyrk ne me anhidjibito angyrk ne me akukràdjã tũmbito angyrk ne arým o ikunoro aba. Djãm ba ije mýjja kajgo jakõt memã axwe pãnh jarênh got? Rũm me mon wãnh me akukràdjãõ aba. Nãm ã Gariju mebê idjaermã anen arým me anõn bõm me kurê. ¹⁷ NhyM kam me bajtembê kregu kunĩ Xoxinio tým. Xoxinibê ne mebê idjaer bikprõnh djãkam memã bẽnjadjwýr rax. Nãm me o tým ne arým me kute memã axwe pãnh jarênh djãja kabem titik ne. NhyM Gariju ate krã nhý.

Prixiramê Akwiremê Apõr ar'ã ujarênh.

¹⁸ NhyM kam Paur krĩraxbê Kõritu tãmkam arek ar ba 'ãtũm ne. Ne kam arým Jeju kukwakam me kute abeno kamy arkum, “Ba on”, ane. Ne kam arým Prixiramê Akwire ar aprõn aro tẽ. Ar pykabê Xirij'ýr tẽmmã. Ne krĩraxbê Xekrere kumrêx'ýr tẽn 'ýr bõx. Bõx kẽtri ne Paur Metĩndjwýnhmã amikabênh pydjĩn arê. Ne kam amikabênh kõt amijo tẽn arým aminhinomã amimê nhyM me arým kum krãnh kê, mebê idjaer kukràdjã kõt. NhyM kam ar nox ne.

¹⁹ Ne tẽ:n kam arým krĩraxbê Epexu'ýr bõx. NhyM kam Prixiramê Akwire ar arek Epexukam ar ba kadjy Paur arkum ire. Arkum iren kam tu arým mebê idjaer bikprõnh djãkam tẽn memã Jeju'ã ujarênhõ dja. Me kukjẽro dja, memã 'ã karõo dja. ²⁰⁻²¹ NhyM me kum,

—Dja ga arek jakam ar aba. Gê kãjbê ajãtũm ga kam amũ tẽ, ane.

NhyM memã kum,

—Kati. Djeruxarêkam mebê idjaer krãptĩ kute aben kajmã'ã amikukràdjã tũm mar kadjy arým aben pydjĩ 'ýr. Ije me aben pydjĩ djã nhõ akati majmã ibõxmã. Ba on me'ýr. NhyM kam Metĩndjwýnh kum akubyn itẽm kĩnh jabej ba kam ajte akubyn me awýr tẽ. Aj, ba on, ane. Ne kam arým krĩraxbê Epexu kurũm tẽ. Ngõkõt tẽ.

²² Tẽ nhyM kam me arým krĩraxbê Xedjarekam kã nhõ nhyM kam wabi, krĩraxbê Djeruxarê'ýr wabin kam 'ýr bõx. Ne kam me kute amim Jeju mar pa krij. Me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja pa krij ne memã kabênh mex jarê. Ne kam krĩraxbê Áxiki'ýr tẽ. 'Ýr tẽ:n arým 'ýr bõx.

²³ Ne kam kam ar ba kãjbê 'ãtũm ne ajte tẽ. Tẽ:n kam pykabê Garaxakõt tẽ. Ne kam pykabê Bridjakõt tẽn apýnh Jejukõt me ba djwýnh djãri kunĩkõt memã týx jangjẽnhõ tẽn mã memã kum,

—Gora tu amim Jeju mar týxkumrêx. Kwãrĩk wãnh 'ã adjukanga kêt, anhýro tẽ.

²⁴ NhyM kam mebê idjaer'õ nhidjibê Apõr arým krĩraxbê Epexukam bõx. Krĩraxbê Arexãkam ne rwýk djã. Nãm kabênh mexkumrêx ne kute Metĩndjwýnh kabênh'ã pi'õk no'õk mar mexkumrêx. Kute memã arênh mexkumrêx nhyM me kãtãm te kute kabẽno itymãn kam kutã amikabẽno biknoro nhý. ²⁵ Apõr Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju'ã prĩne me bakukãmãre kabênh kukràdjã mar mexkumrêx. Ne kam no kator mex ne prĩne katãt memã kabênh jarênh mexkumrêx. Ne kam Djuãõ kute Metĩndjwýnhmã ngõmã me angjẽnhkam me kabênh bit ne kute mar. Kute ja nhijukri Jeju'ã ujarênh kunĩ mar kêt.

²⁶ Apôr ja ne Epexukam bôx ne kam mebê idjaer bikprônň djâ'ýr tēn 'ýr wadjân arým memã 'ã ujarēňho dja. Nãm kum me uma kêt ne memã 'ã ujarēňho dja. Nhyň kam Akwiremē PRIXIRA ar arým 'ã ujarēňh man arým o tēn kum arēňh mex. Apôr kute Jeju'ã ujarēňh mar kêtja kum arēňh mex.

²⁷ Nhyň kam kute pykabê Akajamã tēmmã nhyň Jeju kukwakam me kute abeno kamy arým memã pi'ók no'ók ne. Kute Akajakam Jejukôt me ba djwýnhmã ôr kadjy ne memã pi'ók no'ók ne arým Apôrmã kungã. Pi'ókkam ne me memã 'ã karôn memã kum,

—Dja ga me tu Apôro anhôbikwakumrêx, ane. Nhyň kam Apôr me'ýr tēn me'ýr bôx. Ne kam arým me kute amim Jeju marjamã Metindjwýnh kabēň jarē. Nhyň kam me arým tu Apôro ôbikwakumrêx. Amrêbê ne Metindjwýnh tu kum me kaprîkumrêx ne memã amak bô nhyň kam me arým tu amim Jeju markumrêx. Nãm me Apôro ôbikwakumrêx nhyň kam memã Metindjwýnh kabēň jarē: nhyň kam me arým amũ amim mar kamēň kabēň mar rax ne.

²⁸ Nãm mã mebê idjaermã me kukãmãre kute Kritu'ã pi'ók no'ók jarēň mã memã kum,

—Be, pi'ókkam Bēňjadjwýrbê kumkatibê Kritu kute amijo anhýrmã kôt ne Jeju arým ã amijo ane. Be ga, mrãmri pi'ók kôt Jejubê me banhō Bēňjadjwýrbê kumkatikumrêxja pumũ. Mrãmri kubê Kritukumrêxja pumũ, ane. Nãm me krãpti nhípôkri ã memã kabēň mex jarēňho ane nhyň mebê idjaer te: kute kabēno itymã te o anen amikabēno biknoro nhý.

19

Paur Epexukam Jeju'ã ujarēňh.

¹ Nhyň Apôr arek krîraxbê Kôritukam ar ba nhyň Paur arým atýx kôt tē. Tēn kam krîraxbê Epexu'ýr bôx. Ne kam Kritu nhō me ja kwý'ýr bôx. Ar ja ne ar kute Metindjwýnhmã ngômã me angjēňh djwýnhbê Djuão kabēňbit mar.

² Nãm ar'ýr bôx ne arkum,

—Ar aje tu amim Kritu markumrêxkam djã ne Metindjwýnh Karô ar ajamýn ar ajo ba? ane.

Nhyň ar kum,

—Kraxje me'ô kute ar imã Metindjwýnh Karô'ã ujarēňh kêtka me bar ije mar kêtikumrêx, ane.

Nhyň Paur arkum,

³ —Be, me kute Metindjwýnhmã ngômã ar ajangjēňhka mýj ne me kute o amirít kadjy ngômã ar ajangj? ane.

Nhyň ar kum,

—Be, nã bãm ar arým amikam ikaprîren wãňh ijaxwemã inhiren Metindjwýnh'ýr amijo akêx. Kute jao amirít kadjy me ngômã ar ijangj. Nãm ã Djuão ngômã me angjēňho ane, ane.

⁴ Nhyň kam Paur arkum,

—Mrãmri ne me amikam kaprîren wãňh axwemã iren Metindjwýnh'ýr amijo akêx. Jao amirít kadjy Djuão ngômã me angj. Kamã ne memã kum, “Be, itotokbê ne me'ô bôxmã. Tãmwã dja ga me tu amim markumrêx”, ane. Kritubê Jeju'ã ne ã memã ane. Nãm ã Paur arkum ane ⁵ nhyň ar arým kuma. Ne kam ar tu amim Bēňjadjwýr djwýnh Jeju markumrêx nhyň arým kum ngômã ar angj.

⁶ Ne kam ar krã'ã aminhikra jadjuw nhyň Metindjwýnh Karô arým ar 'amý. Nhyň ar arým apýňh ar kute me kabēň mar kêtka kabēň jarēňho dja,

Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnho dja. ⁷ Kute ngõmã ar angjēnh ja ne Ar kubé 12 pyràk.

⁸ Nhyam kam Paur aben tã mebê idjaer bikprõnh djakam tēn kum me uma kêt ne memã 'ã ujarēnho ku'ê. Nãm aben tã Metĩndjwýnh kute amim me utar ne ar meo ba'ã memã ujarēnho ku'ê, memã 'ã karõo ku'ê. Nhyam me kwý amim, "Mrãmri kabēnkumrêx", anhyro krĩ. Nhyam arým 'ã mytyrwýbê 3 apêx. ⁹ Nhyam ate, me kwý ta arým amakkre kêt ne arým kabēn mar kêt ne me krãptĩ nhipõkri kabēn punuo dja. Ne memã kum,

–Djãm Jejukõt me kute amijo bakam mex got? Arkati, anhyro ku'ê. Nhyam kam Paur mebê Jeju nhõ me jao tēn arým me kãxã meo krĩ. Me'õbê Xiranu kute memã me kukràdjã jarēnh djakam meo krĩ. Akati kunikõt memã ujarēnho krĩ. ¹⁰ Nãm aben tã meo krĩ nhyam me'ã amex ne ajte 'ã na ne ajte 'ã amex ne ajte 'ã na apêx. Apêx nhyam kam pykabê Adjikkam me õ krĩ kunikõt ne me arým Paur kabēn ma. Mebê idjaermē me bajtembê kregudjwý ne me Bēnjadjwýr djwýnh Jeju'ã ujarēnh ma.

¹¹ Nhyam Paur Metĩndjwýnh kukwakam arým apýnh mýjja pumũnh kêt djari ipêxo ba. Nãm me punuo mexo ba. ¹² Nãm ipêxo ba nhyam me me ļjarop kukõnh djã, nar me õ kubêkã Paurmã o mõn o kupê. Ne kam apýnh me punu djari memã o mõ nhyam me punu kunĩ arým mex ne. Nhyam me karõ punu kunĩ arým memã ire.

¹³⁻¹⁴ Nhyam mebê idjaer kwýja ne ar Epexukam ate ar babit ne arek krĩ kêt. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr'õ nhidjibê Xewa ne ar kunĩ jadjuw. Ar kubé 7. Xewabê ne mebê idjaer'õ. Kra ar ta ne amijo me karõ mar mexo ba. Ar me karõ punu kute meo ba'ã Bēnjadjwýr djwýnh Jeju nhidji jarēn kum,

–Bar Jeju kukwakam amã ikabēn. Paur kute kãj bê Jeju'ã memã ujarēnhja ba kukwakam amã ikabēn. On kum anhire. Nãm ar ã memã anhyro ba.

¹⁵ Ne kam ar bit kute me'õ jakam me karõ punu janormã kum Jeju nhidji jarēnh kajgo. Nhyam me karõ punu arým ar aerbê arkum,

–Jeju ije kabēn mar ne Paur ije kabēn mar. Nhyam be, ar ga djãm ije ar akabēn mar got? ane. ¹⁶ Nhyam me'õja me karõ punu kute o baja arým tu aro arĩ ne ar titiko tē. Nãm aro tēn prĩne ar õm ne. Ne arým Ar kubê ar õ kubêkã kadjõn o põx. Ne ar par punu nhyam ar kajgo mã kikre kurũm prõt ne.

¹⁷ Nhyam kam me ar arēnho ipõk ne. Nhyam me kunĩ arým kuma. Mebê idjaermē me bajtembê kregumē krĩrãxbê Epexukam me ja kunĩ arým kuma. Me kunĩ arým umaje madjã kretin Bēnjadjwýr djwýnh Jeju ra:xkumrêxmã kato. ¹⁸ Nhyam kam me krãptĩ kute tu amim Jeju markumrêxia bõx ne tu amijaxwe djari arēnho amirĩtkumrêx.

¹⁹ Nhyam kam mebê wajanga krãptĩ aben totokmã amidjudjy'ã pi'õk no'õk jao bõx. Ne kam me kute amidjudjy kangao amirĩt kadjy me ipõkri kum kuton kam kurē nhyam kumex ne. Mýj ne pi'õk pãnh kute nhyam me kum kuto? Bir, pãnh ra:x. Kryt jakao ngõnhponho pi'õk kaprĩ krãptĩ, aben 'ã akre kubé 50.000. Nhyam me tu kum pi'õk kurēn arým kuwykam kunĩ rē nhyam xêr. ²⁰ Nhyam kam me arým týx ne amũ memã Metĩndjwýnh kabēn jarēnho kumex nhyam me krãptĩ kum kĩnh nhyam me kute tu amim Jeju markumrêxia arým krãptĩ: ne.

²¹ Nãm me ã o ane nhyam Paur õkre kadjwýnhbê arým amim pry karõ djã djirkumrêx ne amim,

—Ba pykabê Matenimē Akajamē 'yr tēn kam me omū. Dja ba anen kam arŷm Djeruxarēmā tē. Ne kam krīraxbê Rōmamādjwŷ itēm prām̄kumrēx, ane. ²² Ne kam amikukām Matenimā ō àpēnh amānhkrut jano. Nām Ximoximē Eraxu ar ano. Ne kam arek pykabê Adjikkam ar ba rā'ā.

Temexu kute me krāptī:mā Paur kurē'uk.

²³ Paur ar ba: nhyŷm kam krīraxbê Epexukam me krāptī arŷm ngyrk ne kangao kumex. Be, Temexu kute me krāptībê me kute amim Jeju mar kurēkam me arŷm ngyrk ne. ²⁴ Temexubê kryt jakao kikre kryre nhipēx djwŷnh tūm. Kute kikreti pyrāk ne kikre kryre nhipēxo ba. Kikretikam ne me amrēbê Djijanamā amijarēnh djā. Djijanabê ne me ō metindjwŷnh kajgo'ō. Nām kryt jakao kikre kryre nhipēxo ba. Ne kam kute memā ōr pānh pi'ōk kaprī jamŷn ō àpēnhmā kungā. Pi'ōk kaprī rū:nh ne amŷn memā kungā.

²⁵ Nhyŷm me krāptī jadjwŷ kute ar mŷjjao metindjwŷnh karō nhipēxo ba. Nhyŷm Temexu ō àpēnh jao akuprōn metindjwŷnh karō nhipēx djwŷnh krāptī jadjwŷo akuprōn memā kum,

—Ē, ar ikabēn ma. Gwaj badjāpēnh djā ja djō'ā ne gwaj mā banhō pi'ōk kaprī kumex jamŷ. Tām ne gar arŷm ama. ²⁶ Ē, arŷm ne gar Paur kute ar amijo ba kōt omūn arŷm kabēn kōt ama. Djām krīrax jabē Epexukambit ne ar kabēn ba? Kati, pykabē Adjijja kunikōt ne me krāptī:bê metindjwŷnh karō nhipēxja kurēo ban kubē ar meo akēxo ba. Nām arīk memā kum, “Djām metindjwŷnh karō nhipēxjabē Metindjwŷnhkumrēx? Arkati. Kubē Metindjwŷnh kētkumrēx”, anhyr o ba.

²⁷ Be, dja Paur memā ja jarēnho ba rā'ā nhyŷm me krāptī arŷm me baje metindjwŷnh karō nhipēxja kanga. Djijana nhō kikretidjwŷ dja me kum kīnh kēt. Be, Djijanabê me banhō metindjwŷnh raxkumrēx. Pykabē Adjij kunī, kam me kunī kum rax jarēnho ba. Pyka kunīkōt apŷnh me ba djākam me kunī: kum amijarēnho ba. Dja me Paur kabēn man kōt ar amijo ban arŷm Djijanamā amijarēnh krāta. Nām ā Temexu memā ane.

²⁸ Nhyŷm me kute amijā kabēn ja markam arŷm ngyr:k ne kāj bē abenmā kum,

—Epexukam me batindjwŷnhbê ne Djijana. Djijana raxkumrēx. Epexukam me banhō metindjwŷnhbê ne Djijana. Djijana raxkumrēx anhyro kumex.

²⁹ Nhyŷm me kam me ja djō'ā kikrepdjitā abenkam kanga:o kumex. Ne kam arŷm Gajumē Arxaku ar pa 'amŷ. Pykabē Matenikam ne ar abatānh djā. Paurmē ro'ā ar Epexukam bōx. Nhyŷm me ar pa 'amŷn aro tēn me bikprōnh djātimā aro wadjā.

³⁰ Nhyŷm Paur kute aben nēje me akre kadjj bit me kanga katikōt àrmā. Nhyŷm Jejukōt me ba djwŷnh arŷm akubyn Paur nē. ³¹ Be, pykabē Adjikkam me bēnjadjwŷr kwŷ Pauro ōbikwa tūm. Ar jadjwŷ Paur nēn kum,

—Kwārīk wānh me bikprōnh djātimā adjār kēt, ane. Me kute o bikēnh karō ne ar nē.

³² Nhyŷm me bikprōnhja ar kanga prōt ne ba. Djām me krāptī kute me kanga kraxkōt mar got? Kati. Nām me apŷnh kabēn ne. Me kwŷ 'ā me kabēn ja jarēnho amra. Nhyŷm me kwŷ 'ā atemā me kabēn ja jarēnho amra. ³³ Nhyŷm me bēn idjaer arŷm Arexārimā 'ā karō. Kute me nēje me kunī kukrāmā ne me kum 'ā karō. Nhyŷm me binhikrēnh kadjj te: memā ikra bēno dja. Nām bit kute me bē idjaer nēje me bajtemmā kabēnmā. ³⁴ Nhyŷm me arŷm Arexāribē me bē idjaer'ō kōt omū. Omūn arŷm kāj bē kabēno tuknīn mā abenmā kum,

—Epexukam me banhō metindjwýnhbê Djijana raxkumrêx. Nām me ā anhyro kumex nhyr arým me'ā myt ky:n me'ā ora amānhkrut apêx.

³⁵ Nhyr kam krīraxkam me'ā pi'ōk no'ōk djwýnh raxja arým bōx ne memā kabēn nhyr me arým anhykrê. Nhyr kam memā kum,

—Krīraxbê Epexukam me ar abaja, gu me ba ne gu me babê metindjwýnh raxbê Djijana nhō kikretio djuw mex djwýnh. Djijana karō ne mrāmri kākwa kurūm ruw. ³⁶ Gu me babê o djuw mex djwýnh nhyr pyka kunikōt me kute me bamar. Me kute me bamarkam ga me ren tu anhykrēn adjākérê kêtukumrêx.

³⁷ Be, ga me jakam aro abōxja djā ne ar me banhō metindjwýnh nhō kikretikam mýjja'ōo akīnh got? Nār djām ar kute me banhō metindjwýnh'ā kabēn punu'ō jarēnh got ga me ar'ā ajatom ne? Kati. Nā gām me jakam ar jao abōx kajgo. ³⁸ Be, dja Temexumē metindjwýnh karō nhipêx djwýnh ar kute ar arēnh prām, wānh ne memā axwe pānh jarēnh djā dja. Myt ja tām kam ne memā pānh jarēnh djwýnh kam memā nhý. Gê Temexu ar 'ýr aro bōx ne kum ar arê. Kam ne me kunī kute abenmā axwe jarēnh djā.

³⁹ Nār me aje mýjja 'ōdjwýo aben mar prām jabej dja ga me tu me bakukràdjā kōtbit akuprōn o aben ma. ⁴⁰ Be, jakam me banhō bēnjadjwýr rax arým me bamā uma. Me bakangatikam kute me bamā pānh jarēnh arým me bamā umakumrêx. Godja bēnjadjwýr rax abej me bakukjêr jabej gu me bakangati ja'ā te: baje kum amijarēnhmā, te: aminêje kum bakabēnmā. ⁴¹ Nām ā me'ā pi'ōk no'ōk djwýnh rax memā ane. Ne kam memā kum,

—Aje, me on ajmā, ane. Nhyr me arým ajmā.

20

Paur Matenikam tēm ne kam Krexakam bōx 'ā ujarēnh.

¹ Me kangati apêxkam Paur arým amiwýr Jejukōt ba djwýnh 'uw nhyr me arým bōx. Nhyr kam meo rōrōk ne memā kum,

—Ba on pykabê Mateni 'ýr. Gora ar amim Jeju mar týx ne 'ā adjukanga kêt, ane. Ne kam me kurūm pykabê Mateni'ýr tē. ² Nām 'ýr tē:n kam apýnh Jejukōt me ba djāri me omūnhō tēn me týxmā memā 'ā karōn memā kum,

—Dja gar tu amim Jeju mar týxkumrêx, anhyro tē. Nām ā memā anhyr kumexo tē. Ne tē:n kam arým pykabê Krexa'ýr bōx. ³ Ne kam arek kam ar ba nhyr 'ā mytyrwý amānhkrut ne ikjêkêt apêx. Nhyr kam bit kute ngōkōt pykabê Xirij'ýr tēmmā. Nhyr me bē idjaer bit kute kam o arīmā. Nhyr kam ate pykabê Matenikōt amipry karō djā dji.

⁴ Nhyr kam me kwý Paur kōt tēmmā. Pykabê Mateni katikōt tēmmā. Pykabê Xirij'ýr ne kōt tēmmā. Xopatu Paur kōt tēmmā. Piju ne Xopatu dji. Krīraxbê Berējakam ne abatānh djā. Nhyr Arxakumē Xekunu arkōt tēmmā. Krīraxbê Texarōnikakam ne ar abatānh djā. Nhyr ajte Gajudjwý kōt tēmmā. Krīraxbê Tebikam ne abatānh djā. Nhyr ajte Ximoxidjwý kōt tēmmā. Nhyr ajte Xikikumē Krōpimu ar adjwýnhdjwý kōt tēmmā. Pykabê Adjijkam ne ar abatānh djā. Paurkōt ar mōr ne ja. ⁵ Xopatu ar ar ikukām tēn krīraxbê Krōwadjikam ar ikam ama. Badjwý Paur kōt tē. Ba ibê Ruka.

⁶ Apýnh akati wākam ne me bē idjaer amikukràdjā kōt djwýponhbit kuro ba. Nhyr ar ijā akati wā apêx bar krīraxbê Pirpu kurūm, pykabê Matenikam krīraxbê Pirpu kurūm inox ne tē. Tē: nhyr kam ar ijā akatibê 5 apêx. Bar kam krīraxbê Krōwadjikam Xopatu ar'ýr bōx. Ne kam ar iba: nhyr kam ar ijā akatibê 7 apêx.

Juxiku tŷm ne tyk nhyŷm kute akubyn o tŷn.

⁷ Nhyŷm arŷm ar ijā pi'ók kamrêk ne. Nhyŷm Jejukôt me ba djwŷnh arŷm akuprō, djwŷy kokjêr kadjy. Jeju kute aminhî'ã djwŷy jakren kokjêrja tãm ne ajte kute 'ã akren kokjêr ne krêŷn kadjy akuprō. Nhyŷm Paur arŷm kaj bē memã 'ã ujarêŷho dja. Akati nhyŷm tēm kadjy ne 'ã ujarêŷh 'iryō dja. 'Ã ujarêŷho dja: nhyŷm kam me'ã akamãt kō ipókri.

⁸ Atemã kirkrekam ne me bikprōŷnh djã. Kikre amãnhkrut ne ikjêkêt ne me aben nhŷby ipêx. Kŷjrŷm kumoka'êkam ne me nhŷy nhyŷm me õ ngõŷhpók krãpti. ⁹ Nhyŷm me'ã akamãt kō 'iry: nhyŷm me'õ nõrny nhidjibê Juxiku kre krã'yr'ã nhŷy. Paur memã ujarêŷh 'iry: nhyŷm Juxiku arŷm õtdjwa bŷn mex ne. Nhyŷm arŷm õt mex ne e u:n mõn tu:k ane. Pykabê mõn tŷm nhyŷm me 'yr ruw ne kumŷ nhyŷm arŷm ty.

¹⁰ Nhyŷm Paur arŷm 'yr ruw. Ne tu tykja nhŷby tŷm ne 'amŷnh tŷx ne. Ne memã,

—Kwãrŷk wãnh ga me kam atŷn prãm kêt. Arŷm ajte tŷn ne, ane. ¹¹ Ne kam akubyn wabin arŷm djwŷy kokijŷn õ kwŷy krêno nhŷy. Õ kwŷy krêŷn pan ajte memã ujarêŷhmo krax. Ne o nhŷy: nhyŷm arŷm me'ã õkrêŷn'ãnh kãr mex ne. Nhyŷm kam arŷm tē. ¹² Nhyŷm me ŷrkwãmã nõrny akubyn tŷnjao tē nhyŷm arŷm mexkumrêx ne. Nhyŷm kam me arŷm kŷ:nhkumrêx ne.

Paur kute Epexukam meo ba djwŷnhmã amijarêŷh.

¹³ Nhyŷm kam Paur kute bamē Xopatumē ar ijo mõrmã ar imã 'ã karō. Ba ibê Ruka. Nãm ar imã,

—Ba dja ba pykakôt krŷraxbê Axô'yr tē. Dja ba 'yr bōx ne arŷm ar akôt kãraxkam amŷ tē, ane. Ne kam pykakôt tē. Ar ba ne bar kãraxkam tē. ¹⁴ Tē:n kam arŷm krŷraxbê Axô'yr bōx nhyŷm arŷm ar ikôt bōx. Ne kam ar ikôt kãraxmã wadjã. Bar kam krŷraxbê Mixini'yr tē:n kam 'yr bōx.

¹⁵ Ne kam ajte ngókôt tē. Tē: nhyŷm ar ijã akati. Bar ajte tē:n arŷm apêxtibê Kujũ'ãnh tē. Ne ajte tē: nhyŷm ajte ar ijã akati. Bar tē:n arŷm apêxtibê Xamu'ãnh tē. Tē:n kam arŷm krŷraxbê Krodjirkam bōx. Ne kam amikrà:n kam ajte ngókôt inox ne mō. Nhyŷm ajte ar ijã akati. Bar kam tē:n arŷm krŷraxbê Miretukam bōx. ¹⁶ Ar ibōx kêtiri Paur ar imã,

—Gwaj krŷraxbê Epexu jaã'ã tē. Ba ren kam tēŷn pykabê Adjŷjkam amikrà:, ane. Adjŷjkam ne krŷraxbê Epexu. Nãm mebê idjaer bikprōŷnh djã nhõ akatibê Pêxiko majmã Djeruxarê'yr bōxmã. Kam ne amikrà kêt ne tē.

¹⁷ Bar krŷraxbê Miretukam bōx nhyŷm Paur arŷm amŷ krŷraxbê Epexukam memã amikabêŷn jano. Nãm memã kum,

—Gê amrê me kute Jeju nhõ me jao ba djwŷnh mō. Me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio bajao ba djwŷnh amrê mõn ipumũ, ane. ¹⁸ Nhyŷm me arŷm wãm kabêno tēn o bōx ne memã arê nhyŷm me arŷm kuma. Ne kam arŷm Paur'yr tēŷn 'yr bōx. Nhyŷm memã kum,

—Be, akmere ar, jakam dja ba tē. Ne kam arŷm ar amã ikabêŷn jarê. Be, nã bãm katãt ar amijo iba rã'ã gar arŷm ipumũn ima. Me anhõ pykabê Adjŷjkam ibōx totokbê gar katãt ije amijo ibakôt ipumũnhmo krax ne jakam aje ikatãt kôt ipumũnh rã'ã.

¹⁹ Djã nã bãm Bēŷnadjwŷr djwŷnhmã idjãpêŷnh kêt? Nã bãm amijo ingrin akrãnmã kum idjãpêŷnh rã'ã ne. Ba kum idjãpêŷnh ar iba nhyŷm me axwekam irerek iwŷr bōx ba mekam imŷr iba. Nhyŷm mebê idjaer mã: amim ijã karõŷn ar ijo bikêŷho ba, ba kam itokry kumex.

²⁰ Djā ne ba ar abē Metindjwŷnh kabēn'ō nēn ar amā arēnh kēt got? Kati. Ar aje mar mexo amū amikamēnhmā ne ba ar amā Metindjwŷnh kabēn kunī jarē. Nā bām ar akrāptī nhīpōkri ar amā arē. Ne ajte ar anhūrkwākōt ar amā arēnho iba.

²¹ Nā bām me abē idjaermā arēn ajte me abajtembē kregumā arē. Ne mā: ar amā, “Ar amikam akaprīren wānh ajaxwemā anhiren Metindjwŷnh'yr amijo akēx ne tu amim Bēnjadjwŷr djwŷnhbē Jeju Kritu markumrēx.” Nā bām ā ar amā ane.

²² Nhyr arŷm jakam Metindjwŷnh Karō mā: Djeruxarē'yr itēm'ā imā karōo dja ba te imātmā. Mŷj dja wākam ikam nē? Kon. Ije mar kēt. ²³ Be, krīrax kunikōt ne me Metindjwŷnh Karō kukwakam imā kabēn jarēn imā, “Dja me mrāmri abē ijē ga mrāmri amitokry kumex ma”, ane. Jabit ne ba amikadjy kuma.

²⁴ Be, me kute imā ja jarēnhkam ne ba ate ikrā. Djām ba ne ba imā pykakam itīn kīnh got? Amrēbē ne Bēnjadjwŷr djwŷnh Jeju imā idjāpēnh djā'ā karō. Nām imā, “Metindjwŷnh tu kum me kaprī. Djām me ta ne me axwe kēt nhyr pānh kum me kaprī? Kati. Me te axwe kētmā nhyr ta arŷm tu kum me kaprīn memā ijano ba me axwebē me utāro iba. Tām dja ga memā arēnho aba gé me kuma.” Nām Jeju ā imā idjāpēnh'ā karōo ane ba kam ije idjāpēnh djā inomā mēnh prā:m. Jabit imā kīnh. Dja ba inomā kumēn arŷm ikīnhkumrēx. Djām imā pykakam itīn kīnh got? Kati. Jabit imā kīnh.

²⁵ Amrēbē ne ba ar amā, “Arŷm ne Metindjwŷnh kute amim me utār ne ar meo ba 'yr”, anhyr ne 'ā kāj bē ar amā idjujarēnh ar iba. Be, jakam dja gar akunī ajte ipumūnh kēt. Ja ne ba kuman 'ā ar amā amijarē.

²⁶⁻²⁷ Be, djā ne ba ar amā Metindjwŷnh kabēn kwŷbit jarē? Kati. Ba ne ba ar amā kabēn kunī jarē. Be, mŷj me ajō ga dja gar ī ijā Metindjwŷnhmā kum, “Be, Paur kute imā arēnh kētkam ne ba me biknor tokry djākam akuno”? ane. Be, kati. Ar aje te Metindjwŷnhmā ja jarēnhmā. Ba ne ba ar akunīmā kabēn kunī jarē. Ja dja gar akati jakam aman o abiknor kēt.

²⁸ Ije ar amā ja jarēnhkam dja gar ajaxwe kēt kadjy amijāno djan me axwe kēt kadjy me omūnh 'āno dja. Metindjwŷnh Karō ne arŷm ar ajā meo ba djwŷnh rē. Ar ajā me kute Jeju maro ba djwŷnh rē. Ga, mryki'ātomtī pumūnh djwŷnh mā mryo djuw mexo baja pumū. Ar abē me kute Jeju maro aba djwŷnhkam dja gar omūnh djwŷnh kudjwa mā memā kabēn jarēnho aba. Kamrō prōtkam ne Metindjwŷnh arŷm me axweo pānh. Ta kute o pānhkam dja gar ikabēn kōt me omūnh 'āno dja.

²⁹ Be, dja ba tē nhyr itekrekam dja me axwe ar awŷr bōx gar abenkam akā. Ga, rop djākrē mryki'ātomtī katikōt ngjēxja pumū. Nām kwŷ pa nhyr umaje kunī ajmā. Me axwedjwŷ dja me wangij ne Jeju bē ar akwŷo akēx gar akwŷ mekōt ajaxwe. ³⁰ Djām me kātāmbit kute ā ar ajo anhyrmā? Kati. Ar akwŷ dja gar Jeju bē amijo akēx ne arŷm ajaxwen Metindjwŷnh kupa'ā memā 'ā ajarē. Nhyr kam me kwŷ arŷm ar amaro ban arŷm ar akōt axwe.

³¹ Kam, me kute amiwŷr ar ajō akēx kēt kadjy dja gar me 'āno dja. Kwārīk wānh ikabēno ajamak kēt kati kēt. Nā bām akatikam ar abē me uma. Ne ajte akamātkam ar abē me uma. Ne ajte imŷrkam ar abē me uma. Ne ar akunībē me umao iku'ē: nhyr arŷm amexbē 3 apēx. Kwārīk wānh ikabēno ajamak kēt kati kēt.

³² Be, akmere ar arŷm itēm 'yr. Jakam ba arŷm Metindjwŷnhmā ar ajo a'uw. Gēdja ar ajo bakumrēx. Dja gar kabēn ma nhyr arŷm ar amā ajamak mex jangij gar mar mexo amū amikamēn arŷm mar rax ne. Metindjwŷnh tu

kum gwaj bakaprĩ.* Ukaprĩ'ã dja gar kabĕn man arým ajamak mexo amũ amikamĕn mar rax ne. Be, dja ĩ Metĩndjwýnh õ me jamã mýjja ngã. Dja gar kabĕn ma nhy m kute memã mýjja nhõrmã kõt arým ar amã kungã. Ja kadjy ne ba kum ar ajo a'uw.

³³ Be, djãm ba ne ba imã me'õ nhõ mýjja puro prãm? Kati. Me'õ nhõ kryt jaka nãr kĕn karýr nãr me'õ nhõ kubĕkã ne imã prãm kĕtkumrĕx. ³⁴ Be, ba ne ba inhikrao idjãpĕnho iku'ĕ. Bamĕ iro'ã ar ar bamĕ ne bar imã mýjja prãm jabej ba ba inhõ pi'ók kaprĩo ar amim kuby. ³⁵ Mýj kadjy ne ba ã idjãpĕnho ane? Bir, dja gar iman arým ikudjwa ã adjãpĕnho anen kam amikutã me õ mýjja kĕtmã mýjja nhõro aba. Dja gar kam Bĕnjadjwýr djwýnh kabĕn ma. Nãm memã kum, "Ga amikutã memã mýjja ngãn kam arým akĩnh ne. Kam akĩnho me kute mebĕ mýjja jamýnhkam kĩnhja jakrenh mex", ane. Be, ije me amã ikabĕn jarĕnh ne ja. Tãm ne ja.

³⁶ Nãm ã Paur memã anen kam arým kõnkrão nhýn Metĩndjwýnhmã kabĕn. Nhy m me kunĩdjwý Metĩndjwýnhmã kabĕno nhý. ³⁷ Nhy m kam me Paurkam mýro kumex ne aben nHITEPã o rõrõk ne ine kaõ. ³⁸ Paur kute memã kum,

—Jakam dja gar akunĩ ajte ipumũnh kĕt, anhýrkam ne me kaprĩ:re. Ne kam kã nhikwã djã'yr kõt mõ.

21

Paur akubyn Djeruxarĕ'yr tĕm.

¹ Bar kam mebĕ tĕn kãraxmã wadjãn amũ mebĕ inox ne. Ne kam apĕxtibĕ Kux kõnh tĕ. Ne tĕ:n arým 'yr bõx. Nhy m kam ar ijã akati. Bar ajte tĕ:n kam apĕxtibĕ Rodji'yr bõx. Ne ajte tĕ:n kam krĩraxbĕ Patara'yr bõx. ² Ne kam wabin kãrax 'õdjwý jabej ne arým kum ikato. Pykabĕ Penixij'yr ne kãrax mõrmã. Bar kum wadjãn ajte inox ne. ³ Ne tĕ:n kam amybým apĕxtibĕ Xipre pumũ. Ne kam tĕ:n ar idjuge'ãnh amipãnh Xipre mĕn tĕ:n arým pykabĕ Xirij tĕpo tĕ. Ne tĕ:n arým krĩraxbĕ Xiru'yr bõx. Kam ne kãraxkam me kute kãkam jĕnh kadjãrmã.

⁴ Bar kam wabin Jejukõt me ba djwýnh jabej mõn arým me kwýmã ikato. Ne kam mekam ar ĩba: nhy m kam ar ijã akatibĕ 7 apĕx. Ar ijã akati apĕx kĕtri ne me Metĩndjwýnh Karõ kukwakam Paurmã kum,

—Kwãrĩk wãnh Djeruxarĕmã àbir kĕt, ane.

⁵ Nhy m arým ar ijã akati apĕx bar tĕ. Nhy m me kunĩ ar ikõt kãrax'yr tĕ. Me mýmĕ me niremĕ me prĩremĕ ne me ar ikõt mõ. Ba me mõn arým krĩrax kurũm ikato. Ne kam ngõ mýrri ikõnkrão nhýn Metĩndjwýnhmã ikabĕn. ⁶ Bar kam memã kum, "Bar on", anen kam arým kãraxmã wadjãn nhý. Nhy m me akubyn ũrkwãmã akĕx ne.

⁷ Bar kam amipãnh krĩraxbĕ Xiru mĕ. Ne tĕ:n kam arým krĩraxbĕ Tomedja'yr bõx. Ne kam ar ije Jeju kukwakam me kute abeno kamy pumũnh kadjy arým wabi. Nhy m ar ijã akati pydji apĕx. ⁸ Nhy m akati bar arým mebĕ tĕ. Ne tĕ:n arým krĩraxbĕ Xedjare'yr bõx. Ne kam wabin arým Piripi nhũrkwãmã wadjã. Amrĕbĕ ne Piripibĕ me kute amim Jeju mar o djuw mex djwýnh'õ. Ar kubĕ 7 kõt kubĕ meo djuw mex djwýnh'õ. Piripi ajte me kute mar kĕtjamã Jeju'ã ujarĕnh ar ba. ⁹ Kra ni ne amãnhkrut ne amãnhkrut. Kraxje ar mjĕn kĕt rã'ã. Ar kubĕ Metĩndjwýnh kukwakam kabĕn jarĕnh djwýnh.

* **20:32** Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kĕt nhy m pãnh kum gwaj bakaprĩ Kati. Gwaj ba ne gwaj te bajaxwe kĕtmã. Nhy m be, ta ne tu kum gwaj bakaprĩ.

10 Bar Piripi nhŷrkwākam nhŷ: nhyŷ ar ijā akati krāptī apēx. Nhyŷ arŷm pykabē Djudēja kurūm me'ōbē Agabu bōx. Kubē ne Metindjwŷnh kukwakam kabēn jarēnh djwŷnh'ō. 11 Agabu ar iwŷr bōx ne arŷm Paur pre djā bōn kuby. Ne kam o aminhinŷxmē amite djuwpre. Ne kam ar imā,

—Be, Metindjwŷnh Karō ar amā, “Djeruxarēkam mebē idjaer dja me ā pre djā djwŷnhja djuwpreo ane. Ne kam arŷm me bajtemmā kanga.” Nām ā ar amā ane. Nām ā Agabu ar imā ane.

12 Bar kuman arŷm tu Paurmā kum,

—Kwārīk wānh Djeruxarēmā atēm kēt, ane. Nhyŷ Jejukōt me ba djwŷnh, Xedjarekam ar ba tūmjadjwŷ ar ikōt ā kum ane.

13 Nhyŷ Paur ar imā,

—Mŷkam ne gar amŷro imā ikaprī jadjāro dja? Kwārīk wānh me idjuwpre. Godja me wākam ibīn jabej. Bēnjadjwŷr djwŷnh Jejumā idjāpēnhkam ibīn jabej. Kwārīk wānh rā'ā, ane.

14 Nā bām ar te: nēn kam kum,

—Aj, Bēnjadjwŷr djwŷnh kute amim ajā karō kōt gē ā ajo tēmo ane, anen arŷm anhikrē.

15 Nhyŷ ar ijā akati ja kwŷ apēx bar arŷm amijo atom ne arŷm Djeruxarē'ŷr tē. 16 Nhyŷ Xedjarekam Jejukōt me ba djwŷnh kwŷ ne ar ikōt tē. Ar me'ōbē Maxō japrōn ar ikōt o tē. Apēxtibē Xiprekam ne abatānh djā. Jejukōt ba tūm. Djeruxarēkam ne ō kikre. Ō kikrekam ar inhŷr kadjy ne ar aprōn aro mō.

Djeruxarēkam bōx ne kute Metindjwŷnhmā amijo mex.

17 Bar Djeruxarē'ŷr tē:n kam arŷm 'ŷr bōx. Nhyŷ Jeju kukwakam ar ikamy ar ipumūn kam kīnhkumrēx ne ar imā kabēn mex jarē. 18 Nhyŷ ar ijā akati. Bar kam ije Xijagu pumūnh kadjy Paurkōt 'ŷr tēn 'ŷr bōx. Nhyŷ me kute Jeju nhō me jao ba djwŷnh kunī kam nhŷ. 19 Nhyŷ Paur arŷm arkum kabēn mextire jarē. Ne kam arkum apŷnh me bajtemkam āpēnh'ā ajarē. Kute apŷnh mŷjja nhīpēx'ā prīne ajarē.

20 Nhyŷ ar kute ja markam arŷm Metindjwŷnhmā rax jarē. Ne kam arŷm Paurmā kum,

—Be, akmere, ga, mebē idjaer kute tu amim Jeju markumrēxja arŷm krāptīja pumū. Me me'ā akrekam ne mebē 1.000'ā akre krāptīkumrēx. Ne kam me kunī Mōjdjē kukrādja'ā notŷ:x. 21 'Ā no tŷx nhyŷ me kwŷ arŷm ajā 'ēx ne memā ajarē. Ne memā kum, “Paur arīk apŷnh me bajtemkōt ban mebē idjaerbē Mōjdjē kukrādja kurēo ba. Ne mā memā kum, ‘Kwārīk wānh me akra my nhīnhu kā rēnh kēt ne kwārīk wānh me bakukāmāre kukrādja mar ne kōt amijo aba kēt', anhŷro ba.” Nām me kwŷ ā memā ajā 'ēxo ane.

22 Be, me kwŷ kute ajā 'ēxo anhŷrkam dja me mrāmri abōx jarēnh man arŷm akadjy akuprō. 23 Be, djām aje mebē idjaerbē Mōjdjē kukrādja kurēo aba? Kati. Gadjwŷ ne aje katāt mar ne kōt ar amijo aba. Me kute katāt aje amijo abakōt amā kator kadjy dja ga ar ikabēn man kōt amijo tē. Be, me babē idjaer ar amānhkrut ne amānhkrut arŷm Metindjwŷnhmā amijārēn kum, “Bar Mōjdjē kabēn kōt amā amijo mex.” Nām ar ā kum anen kam arŷm amijo mex.

24 Dja ga ar kudjwa Metindjwŷnhmā amijo mex ne Mōjdjē kukrādja kōt ar aro'ā akrānh kēnh ne. Dja ga anen kam memā ar akrānh kēnh kunō pānh. Dja mebē idjaer kute amim Jeju mar arŷm kōt apumūn ajā abenmā kum, “Be kati. Nām me Paur'ā 'ēx. Ga, me bakōt kute katāt Mōjdjē kabēn mar ne kōt amijo tēmja pumū”, ane. Dja me ā ajā anen arŷm akubyn akam kīnh ne.

²⁵ Be, mrāmri dja gu me babē idjaerbit katāt Mōjdjē kabēn man kōt ar amijo baba. Nhyṃ be, me bajtem kute amim Jeju mar dja me me babē idjaer kōt ar amijo ba kēt. Gwaj amrēbē arŷm me kady Mōjdjē kabēn ngrērebit'ā pi'ōk no'ōk ne memā kum, “Me kute mŷjjao metĩndjwŷnh karō nhipēxjamā mry bĩn kwārĩk wānh krēn kēt. Kwārĩk wānh mry kamrō krēn kēt. Mry me kute mut djēo bĩn kwārĩk wānh ār ne krēn kēt. Kwārĩk wānh aprō djwŷnh kupa'ā akurē aba kēt. Nār, kwārĩk wānh amjēn djwŷnh kupa'ā akurē aba kēt”, ane. Gwaj ā memā ane. Kam dja me Mōjdjē kabēn ngrēre jakōtbit amijo ba. Nām Xijagu ar ā Paurmā ane.

²⁶ Nhyṃ me'ā akati nhyṃ Paur arŷm me kabēn man kōt amijo tē. Nām ar amānhkrut ne amānhkruto tēn ar ro'ā Metĩndjwŷnhmā amijo mexmo krax ne. Ne kam ar Metĩndjwŷnh nhō kikretimā wadjān me kady Metĩndjwŷnh mar djwŷnhmā kum,

—Ar ijā akatibē 7 apēxkam dja bar arŷm amijo mexo ino re. Kam dja bar me kute Metĩndjwŷnhmā mry bĩn kady mryo bōx, ane.

Me kute Paur pa 'amŷnh ne uwpre.

²⁷ Nhyṃ kam ar'ā akatibē 7 apēx 'ŷr nhyṃ me bē idjaer pykabē Adji kurŷm bōxja arŷm Paur pumū. Metĩndjwŷnh nhō kikretikam ar ba nhyṃ me omū. Ne kam me me kunimā kurētuw ne arŷm pa 'amŷ. ²⁸ Pa 'amŷn o djan 'ā 'ēx ne kāj bē memā kum,

—Ē me abē idjaer, amibēx ne ar ikōt o kangō. Ota, me'ō ja ne bar arŷm ar amā arē. Nām me bē ar inhō me wŷnh kurēo ba. Nām ajte me bē Mōjdjē kukrādja kurēo ba. Nām ajte me bē kikreti ja kurēo ba. Nām apŷnh me ba djāri kunikōt me kunibē kurēo ba. Ne kam arŷm Metĩndjwŷnh nhō kikreti kreo āpnu. Nām arŷm amikōt me bajtembē kreguo wadjā nhyṃ Metĩndjwŷnhbē arŷm kikreti kre punure ne. Nām me ā Paur'ā 'ēxo ane.

²⁹ Be, amū jakam ne Paur krĩraxbē Djeruxarēja tām kam me'ō bajtemmē ro'ā tē. Idjibē ne Krōpimu. Me bajtem nhō krĩraxbē Epexukam ne Krōpimu abatānh djā. Amū jakam ne kubajtemjamē ar ro'ā tē nhyṃ me arŷm ar omū. Ne jakam Paur kikretikam ar ba nhyṃ me arŷm omŷn arĩk 'ā abenmā kum,

—Be, arŷm ne Paur Metĩndjwŷnh nhō kikretimā me bajtemo wadjā. Nhyṃ Metĩndjwŷnhbē arŷm kikreti kre punure ne, ane.

³⁰ Nām me anen kam arŷm krĩraxkam me kunimā Paur kurētuw. Nhyṃ me arŷm prōt ne 'ā akuprō. Ne arŷm Paur pa 'amŷn Metĩndjwŷnh nhō kikreti kurŷm bjēro mōn o katon kam pānh 'ā ijē. ³¹ Ne kam bit kute Paur bĩnmā o dja. Nhyṃ me'ō arŷm krākamngōnh nhō bēnjadjwŷr'ŷr tē. Bēnjadjwŷr ja ne me krāptĩ: kubē 1.000mā nhŷ. Nhyṃ me'ō arŷm bēnjadjwŷrja'ŷr tēn kum,

—Ē, bēnjadjwŷr, krĩraxbē Djeruxarē jakam me kunĩ arŷm kangao kumex, ane.

³² Nhyṃ bēnjadjwŷr amikrā kēt ne ō krākamngōnho mōn meo ba djwŷnhmē ro'ā meo mō. Meo ba djwŷnh ne krākamngōnh krāptĩ: kubē 100o ba. Nhyṃ bēnjadjwŷr meo mōn me'ŷr prōt ne. Nhyṃ me krāptĩ arŷm krākamngōnh pumŷn umaje Paur titik krāta.

³³ Nhyṃ krākamngōnh nhō bēnjadjwŷr Paur'ŷr bōx ne pa 'amŷn ō krākamngōnhmā 'ā karōn kum, “Kāxirāx amānhkruto uwpre”, ane. Nhyṃ me arŷm uwpre. Nhyṃ arŷm bu'ā me ku'ē kukij ne memā kum,

—Mŷj me'ō ne ja? Mŷj ne o ajkē? ane. ³⁴ Nhyṃ me kāj bē 'ā kum apŷnh kabēn kwŷ jarē. Nhyṃ me kangao kumexkam te: kute me mar mexmā. Ne kam ō krākamngōnhmā 'ā karōn kum,

—Me banhõ kikretimã o wadjã, ane. ³⁵ Nhyr me o mõn arým kikreti'ã me àbir djã'ýr bõx. Ne arým 'amýn kãjmã mebê arin o mõ. Me àkré kumexkam ne me kãjmã mebê Paur jarin o mõn o wabi. ³⁶ Me krãpti: ne me kõt mõn kãj bê memã kum, “Me tu abĩ. Me tu abĩ”, anhýro mõ.

Kute me krãpti:mã amijarênh.

³⁷ Nhyr kam me bit kute aminhõ kikretimã Pauro àr 'ýr nhyr mebê kregu kabënkam arým krãkamngõnh nhõ bënjadjwýrmã kum, “Ba amã ikabën jarê”, ane.

Nhyr kum,

—Je, djãm mebê kregu kabënkam ne ga akabën mex? ³⁸ Djãm abê Edjitukam me'õwã kêt? Òbê ne me krãptimã bënjadjwýr kurêtuw nhyr me arým kangao kume:x ne. Nhyr kam kapõt kukritmã me àprãr krãpti: kubê 4.000o kato. Djãm abê tãmwã kêt? ane.

³⁹ Nhyr Paur kum,

—Kati. Ibê mebê idjaer'õ. Krĩraxbê Taxukam ne irwýk djã. Taxu kute pykabê Xirxijkam apýnh krĩrax djãri krãpti jakrenh mex. Me ja ne ijo õ me wýnh. Ba me krãpti ren kute ibĩnjãmã ikabën jarê, ane.

⁴⁰ Nhyr kum, “Ajrã”, ane. Nhyr àbir djã'ã djan me binhikrênh kadjy arým memã aminhikra bê. Nhyr kam me arým binhikrênhkumrêx. Nhyr arým mebê idjaer kabënkam memã kabën jarê.

22

Paur me krãptimã kabën.

Kar 9.3, 26.13

¹ Memã kabën ne memã kum,

—Akmere ar, ba aminêje me amã ikabën jarê. Dja ga me ikabën ma, ane.

² Paur ne mebê idjaer kabën djwýnhkam memã kabën jarê nhyr me arým tu binhikrênhkumrêx ne.

³ Nhyr kam ajte memã kum,

—Ibê ne mebê idjaerkumrêx. Ba pykabê Xirxijkam krĩraxbê Taxukam ruw. Ne kam krĩraxbê Djeruxarêja tãmkam ijabatãnh djã. Gamarij ne prĩne imã me bakukãmãkjê kukràdjã jarê ba prĩne mar mexkumrêx ne. Nã bãm Metindjwýnh kabën'ã ino týx ne. Mytja tãmkam ne gar akunĩdjwý ã kabën'ã ano týxo ane. ⁴ Ba 'ã ino týx ne kam me kute amim Jeju maro ibikênhõ iba. Me kute me par kadjy ne ba meo ibikênhõ iba. Ne mã me mymê me nire djuwpren mã mebê ijê djãmã meo mrã.

⁵ Be, me rũnh dja ar amã, “Be, kõt ne Paur arê”, ane. Me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýr raxmê apýnh me rũnhmê dja me ã me amã ane. Me ta ne me me'ã pi'õk no'õk ne imã kungã. Ba kam krĩraxbê Tamagumã o tẽ. Nã bãm bit ije kam mebê idjaer rũnhmã o itẽmmã. Ne bit kam me kute amim Jeju mar djuwpren ije Djeruxarêmã meo imõrmã nhyr me kute kam me axwe pãnh jarênhmã. Ja kadjy ne ba bit ije memã pi'õko itẽmmã.

⁶ Nã bãm me'ýr o tẽn arým krĩraxbê Tamagu tẽpo tẽ. Nhyr arým kãjkwa nhĩpõkri myt nhý nhyr ijaerbê arým kãjkwa kurũm mýjja adjênhõ prĩne ikurwý. ⁷ Ba kam arým tu pykabê tým ne me'õ kabën ma. Nhyr imã, “Xaur, Xaur mýkam ne ga me kute amim imaro abikênhõ aba? Nã gãm aje ba mãn ijo abikênhõ aba pyrãk”, ane.

⁸ Ba kam kum, “Bënjadjwýr, mýj me ajõ ga ne ga imã akabën”? ane.

Nhym imã, “Ba ibê Jeju. Krîraxbê Nadjarekam ijabatànň djã. Nã gãm me kute amim imaro abikênho aba ne aje ba mãn ijo abikênho aba pyrãk”, ane. ⁹ Nhym ar ikôt mörja ne ar mrãmri adjênň pumün arým kam tîn prãm ne. Nhym be, kabênja ne ar kute mar kêt. ¹⁰ Jeju imã ane ba kam kum, “Bênjadjwýr djwýnh, mýj dja ba nê”? ane.

Nhym Bênjadjwýr djwýnh imã, “On kãjmã djan amü krîraxbê Tamagumã wadjã. Kam dja me’ô awýr bôx. Ba ne ba arým amim ajã karôn arým kum arê. Tãm dja ikukwakam amã ikabên jarên amã ‘ã karô. Dja ga ikabên man kôt ar amijo aba.” Nãm ã Bênjadjwýr djwýnh imã ane.

¹¹ Be, mýjja inokam adjênň týt x ba kam arým ino rã. Nhym ar ikôt mörja arým inhikra ‘amýn ijo mō ba arým Tamagu’ýr bôx.

¹² Nhym kam me’ôbê Ananij arým iwýr bôx. Ananij ne katãt Môjdjê kukràdjã man kôt ar amijo ba nhym Tamagukam mebê idjaerja kunĩ mex jarê. ¹³ Ananij iwýr bôx ne djan imã, “Akmere Xaur, on akubyn arĩt mex”, ane. Ba kam arým myt tãm kam akubyn irĩt mex ne kãjmã ikrãn omü.

¹⁴ Nhym imã, “Metindjwýnh kute me bakukãmãkjêo ba djwýnh ne arým amijo apytã. Arým ne amim ajã karô. Tãm dja ga ama. Arým ne ga me’ô katãt kute amijo ban axwe kêt kumrêxja pumü. Arým ne ga Jeju pumün kabên ma. Ja kadjy ne arým amijo apytã. ¹⁵ Ga dja ga aje mýjja pumünň ne mar kôt me kunĩmã ‘ã ajarê. ¹⁶ Be, mýj kadjy ne ga nhý? Aje, kãjmã dja. Ba Metindjwýnhmã ngômã adjã. Ga, me ngrã tykkam me kute amipõnh ne arým mexja pumü. Gadjwý dja ga Bênjadjwýr djwýnhmã amijo a’uw gê amã axwe kêt jarê ga kum amex.” Nãm ã Ananij imã ane. Nãm ã Paur me krãptĩmã ‘ã ujarênho ane.

¹⁷⁻¹⁸ Ne kam itepã ajte memã kum,

–Ba kam akubyn Djeruxarêkam bôx. Ne kam Metindjwýnh nhô kíkretimã wadjãn arým Metindjwýnhmã ikabêno nhý. Kum ikabêno nhý nhym arým Bênjadjwýr djwýnh inokrekam amirĩt ba omü. Nhym imã, “Aje, amikrà kêt ne on Djeruxarê kurüm akato. Dja ga te memã ijã adjujarênň ar aba nhym me amim amar kêt kumrêx”, ane.

¹⁹ Ba kam kum, “Kati Bênjadjwýr djwýnh, dja me ima. Ba ne ba apýnh mebê idjaer bikprõnh djãkam mrãn me kute amim amar jabej mō. Ne me titik ne mebê ijêo iba. ²⁰ Nhym me kute ajã ujarênň djwýnh Exewão bĩno mō ba arek me kuri dja. Ne memã kum, ‘Ajrã me on abĩ, anhhýro djan kam memã kubêkã jamýn o dja. Nã bãm ã imã me kurêo ane nhym me kunĩ kute imar”, ane.

²¹ Nhym imã, “Kati, on akato. Dja ba amü: apýnh me bajtem ba djãri me’ýr ajano ga me’ýr mrã.” Nãm ã Bênjadjwýr djwýnh imã ane. Nãm ã Paur memã ane.

Me krãptĩja ajte Paurkam ngyrk.

²² Nãm me arek maro dja nhym kam me bajtemmã amitêmja jarê. Nhym kam me arým tu ngyrk ne. Ngyrk ne on kãj bê kabêno kumex ne krãkamngõnhmã kum,

–On me abĩ. Axwekumrêx. Tîn ne ar bakam ne punukumrêx, ane.

²³ Nãm me kãj bê kabêno djan arým aminhõ kubêkã krãkão põx ne kurên kãjmã pyka rênho dja. Me ngyrk týt:xkam ne me ã amijo ane. ²⁴ Nhym kam krãkamngõnh nhô bênjadjwýr me omün arým ô me jamã ‘ã karôn kum,

–Me kíkretimã Pauru wadjã. Mrykã punuo kaprêpêk gê tokry pymaje axwe’ô kôt amijarê. Ba gop me ‘ã kabêno kumex krãkõt kuma, ane. ²⁵ Nhym me arým kadjy djudjêdjêo uwpreo dja. O dja nhym Paur arým mebê 100o ba djwýnhjamã kum,

—Ë, dja ga me ikukjan ima. Krîraxbê Rômakam me ja ne me ijo aminhõ. Me bakukràdjã kôt ne me kute me axwekumrêx jabej me kukjêr kumrêx. Me kute me axwe markambit ne me kute me kaprêprêk. Kraxje me aje imar kêtka ne ga me tu ikaprêprêko mõ, ane.

²⁶ Nhy m meo ba djwýnh kuman arým uwpre kangan krâkamngõnh nhõ bēnjadjwýr rax'ýr tēn kum,

—Ë, aminêje Paur kukja. Gwaj ren bakukràdjã kupa'ã o ajkê. Be, krîraxbê Rômakam me ja ne me Pauro aminhõ, ane.

²⁷ Nhy m krâkamngõnh nhõ bēnjadjwýr rax arým 'ýr tēn 'ýr bõx ne kum,

—Djãm mrãmri ne krîraxbê Rômakam me ja ajo aminhõkumrêx? ane.

Nhy m kum, “Nà”, ane.

²⁸ Nhy m bēnjadjwýr kum,

—Be, Rômakam me ja kute ijo aminhõ kadjy ne ba arým pãnh pi'ók kaprî kumex ne memã kungã. Mýj ne ga gadjwý memã nê? ane.

Nhy m Paur kum,

—Rômakam me ja ne me ibãm kute idjiro aminhõ. Ibãm kôt ne me ijo aminhõ, ane.

²⁹ Nhy m me bit kute kaprêprêk 'ýrja arým umaje kum kre rax ne dja. Nhy m krâkamngõnh nhõ bēnjadjwýr raxdjwý kute Rômakam me ja kute Pauro aminhõja markam arým umaje tīn prãm. Kabēnkôt me kute uwprekam ne umaje tīn prãm.

Paur kute me rûnh krãptĩmã amijarēnh.

³⁰ Nhy m kam me'ã akati nhy m bēnjadjwýr bit kute kraxkôt marmã. Bit kute mebê idjaer kute Paurmã axwe jarēnh kraxkôt marmã. Nãm arým 'ã kãxirãx bõn kum ire. Ne kam me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmē me rûnh kunĩmã amikabēn jano. Me Paur'ã bikprõnhmã ano. Nhy m me arým 'ã akuprõ. Nhy m kam me Pauro tēn me ipõkri kudja.

23

¹ Nhy m kam Paur me rûnhkam no djar týxkumrêx ne memã kum,

—Akmere ar, ije amimarkam ne ba akubyn amimaro tēn kam amiwýr amijo bõx ne arým amim, “Djã ne ba amikam mýjja'õ ma nhy m me ibê ijê? Katĩ. Ije amikam mýjja'õ mar kêt ne katãt Metindjwýnhmã idjãpēnh ar iba. Akati jakam ne ba katãt kum idjãpēnh rã'ã ne. Metindjwýnh ne prĩne ipumũn ima.” Nã bãm ã amimaro ane.

² Nhy m kam me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr rax Ananij Paur bu'ã me ku'ēmã 'ã karõn kum,

—Me on ajkwabê kurwa, ane. Nhy m me arým kurwa.

³ Nhy m Paur kum,

—Ga ne ga ajêx ne amijo Metindjwýnh maro aba. Metindjwýnh dja ĩ gadjwý akurwa. Dja ĩ amã ajaxwe pãnh jarē. Nã gãm me bakukràdjã kôt aje ikukjêr ne imã mýj ijaxwe pãnh jarēnhmãn ate me bakukràdjã kupa'ã ijã memã apnê nhy m me ikurwa, ane.

⁴ Nhy m kam bu'ã me ku'ê kum,

—Me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr raxmã ne ga adjãkjêro dja. Djãm ã me kute kum anhýr got? ane.

⁵ Nhy m Paur memã kum,

—Akmere ar, kubê me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr raxkôt ije mar kêt. Ba ren ja man ren ã kum anhýr kêt. Be, Metindjwýnh ne

memā kum, “Kwārīk wānh me bēnjadjwŷrmā adjàkjêr kêt”, ane nhym me arŷm 'ā pi'ōk no'ōk ne. Kam ba ren kum idjàkjêr kêt. Nām ā Paur memā ane.

⁶⁻⁸ Ne kam òkre kadjwŷnhbē amim,

–Be, ibu'ā me ku'è jabê ne mebê xadjudjêu nhym jabê mebê pardjêu, ane. Be, mebê xadjudjêu ne me amikukràdjā kôt mā memā kum,

–Me tyk akubyn tīn kêt ne Metindjwŷnh kadjy mrānh djwŷnh kêt ne me karō kêt, anhŷro ba. Nhym be, mebê pardjêu ne me mā memā kum,

–Kati. Mrāmri me tyk akubyn tīnkumrêx. Mrāmri Metindjwŷnh kadjy mrānh djwŷnhkumrêx. Mrāmri me karōkumrêx, anhŷro ba. Paur apŷnh me ja kukràdjā ja man arŷm mebê pardjêu kôt amikabēn djin kàj bē me rŷnhmā kum,

–Be, akmere ar, ibê mebê pardjêu'ō. Ibām kute idjirbê mebê pardjêu'ō. Be, mrāmri dja Metindjwŷnh akubyn me tyko tīnkumrêx. Ja ne ba tu amim markumrêx. Ije mrāmri me tyk akubyn tīnja jarēnhō ibakôt ne gar imā ijaxwe jarēn we ijaxwe jabej ikukjêro nhŷ. Nām ā memā ane nhym mebê pardjêumē mebê xadjudjêumē aben kukràdjā mŷr jabej arŷm abenkam ngrŷk ne aktā kabēno aben japanho kumex. Nhym kôt me krāptī: apŷnh kabēno kumex.

⁹ Ne kam kangao kumex. Nhym mebê idjaer kukràdjā mar djwŷnh kwŷ kàjmā dja. Ar kute mebê pardjêu kukràdjākôt amijo baja kàjmā djan arŷm Paur nêje memā bēn tŷx ne memā kum,

–Djām me karō mex kukwakam nār Metindjwŷnh kadjy mrānh djwŷnh kukwakam me akubyn tīn jarēnhkam axwe got? Kati, axwe kêt. Gwaj ren 'ā axwe nhōn ren kam Metindjwŷnhō bakurê djwŷnh. Nām ar ā memā ane ¹⁰ nhym me arŷm kabēn mŷr jabej kangao kumex. Nhym kam krākamngōnh nhō bēnjadjwŷr rax amim,

–Je, me kute arŷm abenmā Paur nhirēnh 'ŷr pyrāk, anen arŷm krākamngōnhmā kum,

–On me 'ŷr rwŷn pa 'amŷn o katon me banhō kikretimā o wadjā, ane. Nhym me arŷm o wadjā.

¹¹ Nhym arŷm me'ā akamāt nhym Bēnjadjwŷr djwŷnh arŷm tēn kuri djan kum,

–On atŷx ne akīnh. Ga arŷm mrāmri Djeruxarē jakam ijā memā adjujarēnhkumrêx. Dja ga ī krīraxbē Rōmakamdjwŷ ā adjujarēnhō ane, ane.

Me kute Paur bīn kadjy kute o aben mar.

¹² Nhym arŷm 'ā akati nhym mebê idjaer kwŷ me kàxā aben kôt kabēn djin abenmā kum,

–Dja gwaj baje mrāmri Paur bīnkumrêx kadjy amijajbu. Dja gwaj bajō Paur bīn kētri mŷjja'ō krē nār ikō gora gē Metindjwŷnh gwaj bajōnh bī. Gwaj bakabēn kajgo pānh gwaj bajōnh bī, ane. ¹³ Me krāptībē 40 ne ijukri ajmā kute ne me ā abenmā Paur'ā karōo ane. ¹⁴ Ne kam me rŷnh'ŷr bōx. Me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷrmē mebēngēt'ŷr bōx. Ne kam memā kum,

–Ba me ije Paur bīnkumrêx kadjy arŷm aben kôt ikabēn djirkumrêx ne abenmā kum, “Kwārīk wānh gwaj mŷjja'ō krēn ne kôt bakōm kêt. Gwaj baje Paur bīnkambit dja gwaj banhō kwŷ krēn kôt ikō. Dja gwaj bajō bajēx ne mŷjja 'ō krēn kôt ikō nhym arŷm Metindjwŷnh gwaj bajōnh bī. Gwaj bakabēn kajgo pānh gwaj bajōnh bī.” Nā bām me ā abenmā ane. ¹⁵ Kam ne ba me me amā arē. Me ije bīnkumrêx kadjy dja ga me krākamngōnh nhō bēnjadjwŷr'ŷr tē. Gamē me rŷnh 'ōdjwŷmē 'ŷr tēn kum Paur'ā a'uw ne kum, “Ajte akatikam me imā

Pauro rwý ba me prïne kukjêr mex”, ane. Dja ga me ã kum ane. Nhyr arým o kato ba me arým kubĩ. Me awýr bôx kêttri ba me tu bĩnkumrêx. Nãm me ã me rũnhmã ane.

¹⁶ Nhyr kam Paur tàmdjwý arým me kute ingêt kangrônň jarênh ma. Ne kam me krãkamngônň nhô kikretimã wadjãr arým Paurmã me arê.

¹⁷ Nhyr kam Paur amiwýr me krãkamngônň krãptĩ: kubê 100o ba djwýnh'ôja 'uw nhyr bôx. Nhyr kum,

—Ê, anhô bẽnjadjwýr'ýr bôktijao tẽ. Nãm kute kum mýjja'ô jarênhmã, ane.

¹⁸ Nhyr arým 'ýr o tẽn ô bẽnjadjwýr'ýr o bôx. Bẽnjadjwýr nhidjibê ne Kraôdjô Rixijanň. Nãm 'ýr o bôx ne kum,

—Aje me'ôbê ijê nhidjibê Paur ne amiwýr ijuw ne imã, “Ê, anhô bẽnjadjwýrmã bôktijao tẽ. Nãm kute kum mýjja'ô jarênhmã.” Nãm ã Paur imã ane, ane.

¹⁹ Nãm meo ba djwýnh kum ane nhyr arým bôkti pa 'ãbyn amũ o tẽn me kãxã kum,

—Mýj ne ga aje imã arênhmã? ane.

²⁰ Nhyr kum,

—Mebê idjaer arým aben kôt kabên dji. Me kute amã arênh ga aje me rũnhmã aje ngêtwa Pauro akator nhyr me we kute prïne kukjêr mexmã.

²¹ Kwãrik wãnh ga memã o akator kêt. Me kubê 40 ne ijukri ajmã kute ne me ngêtwakam amako nhý. Me kute tu bĩnkumrêx kadjy arým abenmã kum, “Kwãrik wãnh gwaj mýjja'ô krên ne kôt bakôm kêt. Gwaj baje Paur bĩnkambit dja gwaj banhô kwý krên kôt ikô. Dja gwaj bajô 'êx ne mýjja'ô krên kôt ikô nhyr arým Metindjwýnh gwaj bajônň bĩ. Gwaj bakabên kajgo pãnh gwaj bajônň bĩ” Nãm me ã abenmã ane. Ne kam jakam me kute bĩn kadjy akabênkam amako nhý. Nãm ã bôkti bẽnjadjwýrmã ane.

²² Nhyr krãkamngônň nhô bẽnjadjwýr rax arým kum,

—Aj, aje imã arênhja kwãrik wãnh me'ômã arênh kêtumrêx. Aj mã, ane.

Me kute Xedjare'ýr Pauro môr.

²³ Ne kam amiwýr krãkamngônň kubê 100o ba djwýnh amãnhkrut 'uw ne arkum,

—Gar krãkamngônň kubê 200mã arê gê me amijo atom. Me ajã kãjbê kô 'irykam, 21 orakam dja ga me krĩraxbê Xedjare'ýr mô. Mebê 70djwý dja me kawaru'ã 'ýr mô. Mebê 200djwý dja me kãxo nãnh jamýn 'ýr o mô.

²⁴ Paurdjwý kadjy dja gar kawaru kwýo mô. Gar me krãptĩo môn mebê idjaerbê Paur pytãr mex ne bẽnjadjwýrbê Perimã o bôx. Nãm bẽnjadjwýr ã meo ba djwýnh arkum ane.

²⁵ Ne kam amũ bẽnjadjwýr raxbê Perimã amikabên'ã pi'ók no'ók ne kum,

²⁶ “Ba ibê Kraôdjô Rixijanň. Bẽnjadjwýr Peri, araxkumrêx. Ba ne ba amã pi'ók no'ókkôt wãm amã ikabên mex jarê.

²⁷ Pi'ók jakôt ba amã me'ôbê Paur jano. Ajbir ne mebê idjaer o tým ne pa 'amýn bit kute bĩn 'ýr. Ba kam arým krĩraxbê Rômakam me ja kute Pauro aminhôja man 'ýr inhô krãkamngônňo môn mebê utã. ²⁸ Ne kam me kute axwe jarênh kraxkôt bit ije marmã. Ne kam kadjy mebê idjaer nhô me rũnh'ýr o bôx. ²⁹ Ne kam arým kuman amim, ‘Be, mebê idjaer ta kukràdjã kôt ne me kum axwe jarê’, ane. Nhyr kute me babê Rôma kukràdjã'ôo bikênh kêt. Kam pãnh me baje bĩn nãr pãnh baje kubê ijê kadjy kêt.

³⁰ Nhyr mebê idjaer bit kute bĩn kadjy aben kôt kabên djin arým prykôt kum nõn kam amako nõ. Nhyr me imã arê ba on wãm ano. Ne me

kute kum axwe jarênh djwýnhmãdjwý arým memã 'ã karôn memã kum, 'Bênjadjwýr rax kuka kônh dja gar kum axwe'ô jarê', ane. Be, tãm ne ja." Nãm ã krâkamngôn nhô bênjadjwýr pi'ôkkam Perimã ane. Ne me kute 'ýr o môr kadjy arým memã pi'ôk ngã.

³¹ Nhyam kam me'ã akamãt. Nhyam me krâkamngôn arým bênjadjwýr kabênkôt Djeruxarê kurúm Pauro katon o mō. Akamãt kôkam mō:n kam arým krîrãxbê Pakrir'ýr o bôx. ³² O bôx nhyam kam arým me'ã akati. Nhyam me krâkamngôn pykabê mrãnhja akubyn aminhō kikretimã akêx ne.

Nhyam me kawaru'ã mōrja amũ Pauro mō. ³³ Ne o mō:n kam arým krîrãxbê Xedjare'ýr o bôx. Ne kam bênjadjwýr Perimã pi'ôk ngãn kam kum, "Ota, Paur ne ja", ane. ³⁴ Nhyam arým amim pi'ôk jarênh kabên ma. Ne kam kukij ne kum, –Nhýnh pykajakam ne arwýk djã? Mýj ne idji kute? ane. Nhyam kum, "Xirxijkam ne ba irwýk djã", ane. ³⁵ Nhyam kum,

–Gê me kute amã axwe jarênh djwýnh bôxmã ba kam arým akabên ma, ane. Ne kam ô krâkamngôn hmã kum,

–Bênjadjwýr rax Erodji nhô kikrekam dja gar Pauro nhý, ane.

24

Kute bênjadjwýr Perimã amijarênh.

¹ Nhyam me'ã akatibê 5 apêx nhyam mebê idjaer rûnh arým Xedjare'ýr bôx. Me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhô bênjadjwýr rax Ananijmê mebêngêtmê me kadjy me kabên jarênh djwýnhbê Teturmê ne me arým Xedjare'ýr bôx. Ne kam arým bênjadjwýr Peri'ýr tẽn 'ýr bôx. 'Ýr bôx ne arým Paur kãxã 'ã axwe janhô nhyam bênjadjwýr Peri kuma. ² Kuman arým Paur'ýr ô àpênh jano nhyam me o bôx.

Nhyam Tetur arým 'ã axwe nhôrmō krax ne bênjadjwýr rax Perimã kum,

–Be, ga me imã abênjadjwýr raxkam ne ba me idjumar mexkumrêx. Ga me imã mýjja kumexo mex. ³ Be, me imã akînh ne pyka kunikôt amã amikînh jarênh rã'ã. ⁴ Dja ba akunor ngri ne amã ikabên 'ikrãnnebit jarê ga ikabên ma.

⁵ Ba me me'ôja axwekumrêxmã ikato. Nãm apýnh me ba djã kunikôt mebê idjaer kunimã me banhō bênjadjwýr kurê'uko ba nhyam me arým kangao kumex. Kubê meo ba djwýnh'ô. Krîrãxbê Nadjarekam Jejuwã kukràdjã kôt ne ô me jao ba. ⁶ Ne kam kute Metindjwýnh nhô kikretio àpnumã ba meo tým ne pa 'amý. Ne bit ije kum pãnh jarênhmã o mō. Me ikukràdjã kôt ne ije kum axwe pãnh jarênhmã o mō.

⁷ Nhyam kam krâkamngôn nhô bênjadjwýrbê Rixijanh bôx ne me imã àkrê:. Ne arým me ibê Paur pytãn mã o mō. ⁸ Ne kam me kute kum axwe jarênh djwýnhmã 'ã karôn memã kum, "Bênjadjwýr rax'ýr dja gar tẽn kum arê", ane. Be, ga dja ga abej kukjan arým ama. Me ije me'ôjamã axwe jarênh kôt dja ga ama. Nãm ã Tetur Perimã ane.

⁹ Nhyam mebê idjaer kunî 'êx ne kum,

–Be, mrãmri ne kôt arê. Mrãmri ne kôt arê, ane.

¹⁰ Nhyam bênjadjwýr Peri arým Paur'ýr akêx ne inhuo akre. Paur kute kum amijarênhmã akre nhyam kam kum,

–Ga ne ga pyka jakam aje memã axwe pãnh jarênhō aba nhyam arým jakam ajã amex krãptĩ apêx. Ba arým kôt aman akam ikînh ne arým aminêje amã ikabên jarê.

11 Be, ba ne ba ajbir Djeruxarēmã wabin 'yr bõx. Ije Metĩndjwýnhmã rax jarēnh kadjy ne ba wabi nhym arým jakam akatibē 12bit apēx. Ga dja ga me kukja gē me arým kute ipumũnh kõt amã, “Be, mrãmri ne akati kõt arē”, ane. 12 Ajbir ne ba bõx ne ije Metĩndjwýnh nhõ kikretikam me'õmē aktã ikabēno aben japanh kêtumrēx ne ije amijã me krãptĩo ibikprõnh kêtumrēx. Apýnh me bikprõnh djãkam ije meo anhýr kêt ne krĩraxkam ije meo anhýr kêtumrēx. Nhym mebē idjaer rũnh akabem ýrja kõt kute imã kator ne ipumũnh kêtumrēx. Ije mebē bēnjadjwýr kurékõt me kute imã kator ne ipumũnh kêtumrēx.

13 Kam me kute ijarēnhja kõt ga te aje mýj ijaxwe'õmã akator ne marmã. 14 Dja ba amã amijarē ga imarkumrēx. Be, Jeju kõt ne ba amijo iba. Kõt ne ba me ikukãmãreo ba djwýnhmã rax jarēnho iba, Metĩndjwýnhmã rax jarēnho iba. Nhym mebē idjaer kwý 'êx ne ijã abenmã kum, “Metĩndjwýnh kupa'ã ne amijo ba”, ane. Nhym be, kati. Ba ne ba mrãmri tu amim Mõj djē kukràdjã markumrēx ne tu amim Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh kunĩ kabēn markumrēx ne kõt ar amijo iba. Me kabēn'ã pi'õk no'õk kõt ne ba amijo iba.

15 Be, mrãmri dja Metĩndjwýnh akubyn me tyko tĩn. Me axwe kêtjao tĩn. Me axwe jao tĩn. Ja ne ba tu amim markumrēx. Be, me rũnh nhýr jadjwý ne me amim ã maro ane. 16 Mrãmri ne me tyk kunĩ akubyn tĩnmã. Ba kam ijaxwe kêt kadjy amijãno dja. Metĩndjwýnh kute imã ijaxwe jarēnh karõn ibu'ã me kunĩdjwý kute imã ijaxwe jarēnh karõ amijãno idjãm rã'ã: ne.

17 Be, amrēbē ne ba apýnh me ba djãkam ar iba nhym ijã amex krãptĩ apēx. Ba kam akubyn inhõ me wýnh'yr bõx. Mebē idjaer'yr bõx. Ibõx kētri ne me bajtem me õ mýjja kêt kadjy imã pi'õk kaprĩ ngã ba arým o bõx ne memã kungã. Ne me kute ikadjy Metĩndjwýnhmã mry bĩn kadjy me 'yr bõx. 18 Ne kam arým me ikukràdjã kõt Metĩndjwýnhmã amijo mex ne arým Metĩndjwýnh nhõ kikretimã wadjã. Nhym mebē idjaer kwý arým pykabē Adijj kurũm bõx. Kikretikam bõx ne arým ipumũ. Ipumũ ba amijã me krãptĩo ibikprõnh kêt ne ije memã me bēnjadjwýr'õ kurē'uk kêt nhym me kam kangati kêtumrēx.

19 Adijj kurũm me bõxwã kute Metĩndjwýnh nhõ kikretikam ipumũnhkõt ren awýr bõx. Ne ren me kute mýj ijaxwe'õ markõt ren amã ijarē. 20 Nãr gē akuka kõnh me ýrwã'õ kute Djeruxarēkam ipumũnhkõt amã ijarē. Mebē idjaer rũnh kute Djeruxarēkam ijaxwe jabej ikukjērkõt gē me'õ kute ipumũnh jabej amã ijarē. Me kute mýj ijaxwe'õmã katorkõt amã ijarē.

21 Ba amã amijarē ga ama. Ba Djeruxarēkam me ipõkri idjãm kam kãj bē memã kum, “Ije mrãmri me tyk akubyn tĩn jarēnho ibakõt ne gar akati jakam mýj ijaxwe'õ jabej ikukjēro nhý”, ane. Djãm ori ije ja jarēnhkam ijaxwe'õ? Kati. Tãm ne ja. Nãm ã Paur Perimã ane.

22 Nhym Peri kute Paur kabēn markam arým kadjy akati 'õdjwý jarē. Amrēbē ne Peri Jeju'ã ujarēnh ma. Nãm kadjy akati 'õ jarēn memã kum,

—Dja krãkamngõnh nhõ bēnjadjwýr Rixijan h amrē tē. Ba kam arým prĩne ajã ujarēnh ma, ane. 23 Ne kam krãkamngõnh krãptĩ: kubē 100 nhõ bēnjadjwýrjamã Paur'ã karõn kum,

—Dja ga omũ gē ta ar mrã. Gē õbikwa ta 'yr wangij ne o djuw mex. Nãm ã Peri anen kam mã tē.

24-25 Nhym arým 'ã akati kwý apēx nhym Peri akubyn bõx. Prõ nhidjibē Kruxire ne o bõx. Kubē mebē idjaer'õ. Nhym kam Paur'yr õ me ja jano nhym me kum o bõx. Nhym kam arkum ujarēnho djan arkum,

—Metindjwŷnh ne arÿm mrâmri Jeju'ã me banhô Bĕnjadjwŷrbĕ kumkati mĕ. Kubĕ ne Kritu. Djã gãm ar tu amim Jeju markumrĕx nhym Metindjwŷnh arÿm ar amã ajaxwe kĕt jarĕ gar arÿm kum amexkumrĕx. Djã gãm ar ajaxwe kĕt kadjy amijãno dja. Dja Metindjwŷnh ĩ me kunĩmã axwe pãnh jarĕ. Kadjy amrĕ akati môr rã'ã, ane.

Nãm prĩne ã kum 'ã ujarĕnho ane nhym kabĕn pymaje Peri arÿm madja kretin kum,

—Aj mã. Gĕ idjãpĕnh'ô kĕtkam ba ajte amã arĕ. Ga ajte imã arĕ ba kuma, ane. ²⁶Nãm anen ôkre kadjwŷnhbĕ amim,

—Dja Paur imã pi'ók kaprĩ nhôr jabej ba arÿm kum inhire gĕ tĕ, ane. Ne kam pi'ók kaprĩ jabej aben tã amiwŷr Paur 'uw ne kum kabĕno krĩ.

²⁷Paur mebĕ ijĕ djãkam nhŷ nhym arÿm 'ã amex amãnhkrut apĕx. Nhym arÿm Peri kato nhym Poxu Pexu arÿm pãnh memã bĕnjadjwŷr rax. Peri kator kĕtri ne kute mebĕ idjaero kĩnh kadjy tu wãnh mebĕ ijĕ djãkam Paurmã irerkumrĕx nhym wãnh krĩ rã'ã.

25

Kute bĕnjadjwŷr Pexumã amijarĕnh.

¹Pexu pykabĕ Djudĕja'ÿr bôx ne kam krĩraxbĕ Xedjarekam bôx. Nhym kam 'ã akatin akatin akati nhym krĩraxbĕ Xedjare kurũm katon Djeruxarĕ'ÿr tĕ. Tĕ:n kam 'ÿr bôx. ²Nhym kam me rũnh Pexumã Paur jarĕ. Me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhô bĕnjadjwŷr raxmĕ mebĕ idjaer nhô me rũnh 'ôdjwŷmĕ ne me kum arĕ ³ne kum,

—Ĕ, amã me ikĩnh jabej gop amrĕ Djeruxarĕmã Pauro bôx, ane. Me kute kum arĕnh kĕtri ne me abenmã kum,

—Gĕdja me amrĕ pry'ã Pauro mō gwaj kubĩ, ane. ⁴⁻⁵Nãm me rũnh ã Pexumã Paur jarĕnho ane nhym kam memã kum,

—Kati, gĕ wãnh Xedjarekam me arek o nhŷ. Badjwŷ arÿm 'ÿr itĕm 'ÿr. Gĕ ar anhô me rũnh'ô ar ikôt 'ÿr tĕn axwe'ô jabej kukja gĕ kum amijarĕ gĕ kam kum axwe jarĕnhkumrĕx, ane.

⁶Nhym me'ã akatibĕ 10 ne ajmã kute apĕx nhym kam arÿm Xedjare'ÿr tĕ:n 'ÿr bôx. Nhym akati nhym arÿm tĕn memã axwe pãnh jarĕnh djãkam memã nhŷ. Ne arÿm Paur'ÿr ô me ja jano nhym me o mōn 'ÿr o bôx. ⁷O bôx nhym arÿm Djeruxarĕ kurũm mebĕ idjaer kwŷ 'ÿr bôx ne Paurmã ipök ne. Ne kam Pexumã Paur jarĕnho dja. Nãm me kum axwe krãptĩ: jarĕnho dja. Djãm axwe kryre ne arĕ? Kati, Axwe rũ:nh ne arĕ. Me kute axwekôt omũnh kĕt ne tu arĩk kum axwe jarĕnho dja. Nhym Pexu me kabĕn ma:n kam mrâmri Paur jaxwe'ômã kator ne mar kĕtkumrĕx.

⁸Nhym Paur aminĕje Pexumã kum,

—Be, ba ne ba ije mebĕ idjaer kukràdjã 'ôo ibikĕnh kĕt ne Metindjwŷnh nhô kikretio ibikĕnh kĕt ne mebĕ bĕnjadjwŷr raxbĕ Xedja kurĕ kĕt, ane. Xedja ne me bĕnjadjwŷr rũnh kunĩ kurãm rax.

⁹Nhym be, Pexu bit kute mebĕ idjaerjao kĩnhmã ne arÿm Paurmã kum,

—Djãm Djeruxarĕkam atĕm prãm? Dja ba kam mrâmri ajã me ja kabĕnkumrĕx jabej, ane.

¹⁰Nhym Paur kum,

—Kati. Bĕnjadjwŷr raxbĕ Xedja kabĕnkôt aje me axwe jabej me kukjĕr djã ne ja. Jakam dja ga ima. Mŷj kadjy dja ga Djeruxarĕmã ijo tĕ nhym me ikukij? Ba ne ba mebĕ idjaer 'ôo ibikĕnh kĕtkumrĕx ga arÿm ama. ¹¹Be, me

ren ijaxwe'ômã kato ne ren pãnh tu ibĩ, ba ren aminêje ikabên 'õ jarênh kêt ne. Nhyr be, me 'êx ne kute imã ijaxwe jarênh kajgokam ne ga te aje memã ikangamã. Ba bñnjadjwýr raxbê Xedja'ýr tèn aminêje kum ikabên jarê. Nãm ã Paur kum ane.

¹² Nhyr kam Pexu amibu'ã me rũnhmã kabên nhyr me Pauro aben ma. Nhyr kam kum,

—Nã gãm imã, “Ba bñnjadjwýr raxbê Xedja'ýr tèn aminêje kum ikabên jarê”, ane. Be, jakam dja ga mrãmri amũ Xedja'ýr atêmkumrêx, ane.

Pexu kute Paur'ã Angripa kabên mar.

¹³ Nhyr 'ã akati kwý apêx nhyr bñnjadjwýr raxbê Angripamê prôbê Berni ar krĩraxbê Xedjare'ýr bôx. Ar kute Pexumã kabên mex jarênh kadjy ne ar bôx. ¹⁴ Ne kam arek kam ar ba nhyr ar'ã akati kwý apêxmã. Nhyr Pexu arým bñnjadjwýr raxmã Paur'ã ajarên kum,

—Peri mebê ijê djakam me'ômã iren arým mã tẽ. ¹⁵ Ba krĩraxbê Djeruxarêkam ar ibari nhyr mebê idjaer nhõ me rũnh arým imã Paur jarê. Me õ mebêngêtmẽ me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhõ bñnjadjwýrmẽ imã arê ba arým kuma. Me imã, “Dja ga kum axwe pãnh jarên abĩ”, ane.

¹⁶ Ba memã kum, “Be, djãm Rômakam me ja kukràdjã kôt ne ba me ije me axwe jabej me kukjêr kêt kam tu me par? Kati. Ba me me axwe jabej me kukjêr kumrêx. Nhyr me me kuka kônã axwe jarênh kumrêx ba me me kuma. Nhyr kam me me imã amijã aprã ba me arým kuma. Me ije me axwemã ijapôxkambit ne ba me arým pãnh me kupa.” Nã bãm ã memã ane.

¹⁷ Ne kam mebê idjaer arým amrê Xedjare jakam bôx. Nhyr me'ã akati ba amikrà kêt ne ije memã axwe pãnh jarênh djakam bôx ne memã nhý. Ba kam Paur'ýr inhõ me ja jano nhyr me o bôx. ¹⁸ O bôx ba arĩk 'ã amim, “Be, mrãmri axwekumrêx”, ane. Nhyr me kwý kãjmã ku'ên kam 'ã imã kabên kajgobit jarênhõ ku'ê.

¹⁹ Nãm me 'ã imã, “Paur kum me ikukràdjã kurê”, ane. Ne me'õ nhidjibê Jeju jarê. Nãm me Jeju tyk jarênh nhyr be, Paur ne Jeju tĩn jarê. Nãm me ã Paur'ã kabên kajgo jarênhõ ane. ²⁰ Ba amim, “Je, djãm ije me kukràdjã mar got”? ane. Ne kam kum, “Djãm Djeruxarêkam atêm prãm? Dja ba kam ajã me ja mrãmri kabênkumrêx jabej”, ane.

²¹ Nhyr kam Paur imã, “Ba gop tèn aminêje bñnjadjwýr raxbê Xedjamã ikabên jarê”, ane. Ba krãkamngõnhmã kum, “Dja gar o nhý ba kam ĩ arým Xedjamã ano.” Nã bãm ã memã ane. Nãm ã Pexu Angripamã ane.

²² Nhyr kum,

—Badjwý me'õja kabên ma, ane.

Nhyr kum,

—Gê akatimã ga kam arým kabên ma, ane.

Paur Angripa kabem ãm ne kute kum amijarênh.

²³ Nhyr arým ar'ã akati nhyr Angripamê Berni ar õ nêkrêxo prĩne amikunhêr ne me axwemã pãnh jarênh djãmã wadjã. Krãkamngõnh nhõ bñnjadjwýrmẽ krĩraxkam me rũnh ja arkôt wadjã. Nhyr Pexu arým Paur'ýr õ me ja jano nhyr me o bôx. ²⁴ Nhyr Pexu Angripamã kum,

—Bñnjadjwýr raxbê Angripamê me akatãmjamê, djã ne ga me me'õja pumũ? Krĩraxbê Djeruxarêkam mebê idjaer kunĩmê krĩrax jakamdjwý mebê idjaer kunĩmê ne me imã me'õja jarênhõ ku'ên kam kãj bê imã, “On abĩ. On abĩ”, anhýro kumex.

²⁵ Ba kam te ije axwe'ômã ikator nhym me kute pãnh bĩnmã te kukij nhym axwe kêtê. Nhym ta imã, “Ba gop tẽn aminêje bẽnjadjwýr raxbê Xedjamã ikabẽn jarê. Ta ne kute raxo me kunĩ jakrenh”, ane. Kam dja ba 'yr anorkumrêx. ²⁶ Dja ba anen kam te ije me banhô bẽnjadjwýr raxmã Paur jaxwe'ã pi'ók no'ók mã. Ba kam amã o ikato. Ga, bẽnjadjwýr rax Angripa, akumrêx ne ba aman amã o ikato. Ga dja ga axwe'ô jabej kukjan ama ba arým 'ã pi'ók no'ók ne. ²⁷ Ba ren me'ô bê ijêja jano ne ren ije kôt axwe'ã pi'ók no'ók janor kêt ne ren Xedjamã kute ibêno ibikênh pyrãk. Nãm ã Pexu Angripamã ane.

26

¹ Nhym kam Angripa arým Paurmã kum,

—Ajrã. Aminêje akabẽn jarê, ane.

Nhym memã aminhikra bẽn arým aminêje kum,

²—Bẽnjadjwýr rax Angripa, arým mebê idjaer ijã axwe krãptĩ janhô ba kam aminêje amã ikabẽn jarê. Myt ja tãmkam aje ikabẽn mar prãm kam ne ba ikĩnhkumrêx. ³ Ga ne ga aje prĩne mebê idjaer kukràdjã mar. Me kute kukràdjã jabej aben kukjêrdjwý aje prĩne mar. Aje markam ne ba ikĩnhkumrêx. Dja ba amã amijã ajarê. Gop amijamãr 'iryen ikabẽnja kunĩ ma.

⁴ Be, inhô pyka djwýnhkam, krĩraxbê Djeruxarêkam ne me kute ipumũnh. Iprĩrũm ne mebê idjaer kunĩ ipumũ. ⁵ Me kute ipumũnhkôt ren ijã amã ajarê. Ba mebê pardjêu kukràdjã man kôt ar amijo iba. Mebê pardjêu ne me prĩne kute me ikukãmãkjê kukràdjã marn kôt amijo ba mex. Prĩne kute kôt amijo ba mexo kute mebê idjaer kunĩ jakrenh. Me ja kôt ne ba amijo iba. ⁶ Ne kam jakam arým akabem dja ga ijaxwe jabej ikukjêro nhỹ. Be, Metĩndjwýnh me ikukãmãkjê mã kum, “Dja ba mrãmri akubyn me tyko tĩn”, ane. Kute akubyn me tyko tĩnja ne me tu amiwýr kamnhĩxkumrêx.

⁷ Me ikukãmãkjê Djako ne krabê 12 jadjuw. Krabê 12 ja ne ar aben djô'ã apýnh tãmdjwý ba djãri kubê 12, apýnh me krãptĩ: ba djãri kubê 12. Apýnh me ikukãmãkjê ba ja ne me akatikammê akamatkammê mã Metĩndjwýnh mã amijarêno kumex. Ne mã kum ãpêno kumex ne mã amim, “Mrãmri dja Metĩndjwýnh akubyn me tyko tĩn”, ane. Ne mã me akubyn tĩn nhô akati bôx jabej ajkam ama.

Ba ne ba mekôt tu amim kamnhĩxkumrêx ne mã me kunĩ mã kum, “Mrãmri dja Metĩndjwýnh akubyn me tyko tĩn”, ane. Nhym kôt mebê idjaer kamin-grãnyre imã ijaxwe jarê ga kam ijaxwe'ô jabej ikukjêro nhỹ. ⁸ Be, djãm aje mekôt amim, “Metĩndjwýnh te kute akubyn me tyko tĩnmã”? ane. Djãm aje amim anhýr got? Katĩ. Ga ne ga aje ã amim anhýr prãm kêt. Nãm ã Paur Angripamã ane.

⁹ Ne kam ajte kum,

—Be, badjwý amrêbê ne ba mekôt amim, “Kê, Nadjarekam Jeju wã. Ba 'ã me kabẽn bê idjãptãrkumrêx gê me ĩ maro ba”, ane. ¹⁰ Ne kam kôt mrãmri Djeruxarêkam ã mebê idjãptãro ane. Ne me kadyj Metĩndjwýnh mar djwýnh nhô bẽnjadjwýr ar kabẽnkôt me krãptĩbê ijê. Jeju nhô me jabê ijê. Nhym me kute me parmã ba mekôt memã kum, “Ajrã. Me abĩ”, ane. ¹¹ Ne mã me bikprõnh djã kunĩkôt meo ibikêno iba. Me tokry pymaje kute Jeju japrýn kanga jabej ne ba mã meo ibikêno iba. Meo ibikêno iba:n kam amũ apýnh krĩrax bajtem djãridjwý me'yr mrãn bôx.

¹² Kamā ne ba krīraxbê Tamagu'yr tē. 'Yr itēm kētri ne me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷr ar me kadjy imā pi'ók no'ók ne. ¹³ Bēnjadjwŷr rax Angripa, nā bām me'yr pi'ók no'oko tē: nhym arŷm ijā kàjkwa nhipōkri myt nhŷ. Nhym kàjkwa kurūm mŷjja jadjēnh pŷne ikurwŷ ba arŷm omū. Adjēnh tŷxo kute arngro jakrenh. Nhym ikōt me mōrdjwŷ mŷjja jadjēnh me kurwŷ.

¹⁴ Bar ikunī pykabē irōrōk ne. Ba kam me'ō kabēn ma. Nhym mebē idjaerkam ikabēn djwŷnhkōt imā kabēn ne imā, "Xaur, Xaur; mŷkam ne ga me kute amim imaro abikēnh ar o aba? Nā gām aje ba mān ijo abikēnho aba pyrāk. Ga ari aje ijo abikēnho abakam te adjumar mex prāmje. Ga, mry kute jēnh bjēra pumū. Me kute mŷjja djwa mexo mry kamjŷr nhym arŷm umaje prōt tŷxja pumū. Nhym kwŷ amakkre kētkam tu amikamjŷr djā kanān arŷm tokry ne. Gadjwŷ dja ga ari ijo abikēnho aban arŷm atokry: ne", ane.

¹⁵ Ba kum, "Bēnjadjwŷr mŷj me ajō ga ne ga imā akabēn ne?" ane.

Nhym imā, "Ba ibē Jeju. Nā gām me kute amim imarjao abikēnho aban aje ba mān ijo abikēnh pyrāk. ¹⁶ Be, amibēx ne kāmā dja. Ije ajā inhō àpēnh djwŷnh mēnh kadjy ne ba amā amijo amirīt. Aje ajbir ipumūnh'ā dja ga memā ajarē. Dja ba ī mŷjja kwŷ nhipēx ne kōt amā amijo amirīt ga ipumū. Jadjwŷ dja ga 'ā memā ajarē. ¹⁷ Jakam dja ba me bajtemmā ajanon mā me bajtembē apytā nhym me kute abīn kēt. Ne mebē idjaerdjwŷbē apytā nhym me kute abīn kēt.

¹⁸ Ga, me no mjōtkam kute mŷjja pumūnh kēt ne arīk ba punuja pumū. Nhym be, me no pōt ne me mŷjja kunī pumūn kam katāt ba. Ga ajte, akamāt kō tykkam me kute mŷjja pumūnh kēt ne ba punuja pumū. Nhym me memā mŷjja kurwŷ nhym me arŷm mŷjja kunī pumūn katāt ba.

Me bajtemdjwŷ ne me arīk ar ban axwe. Dja ba memā ajano ga memā ikabēn jarē. Memā arē nhym me arŷm tu amim imarkumrēx ne arŷm katāt amijo ban axwe kēt ne ar ba. Xatanaj ne kute meo ba tūm. Kubē dja ga Metindjwŷnh'yr meo akēx nhym me arŷm tu amim imarkumrēx. Nhym Metindjwŷnh arŷm me axwe maro aknon mekam ngryk kēt. Mekam ngryk kēt ne arŷm mekōt me umjuw. Ta kute amimexo meo mexja kōt me umjuw. Dja me tu amim imarkumrēx nhym Metindjwŷnh arŷm me axwebē me utā. Ja kadjy dja ba me bajtemmā ajano." Nām ā Jeju imā ane. Nām ā Paur Angripamā ane.

Ne kam ajte kum,

¹⁹ —Kam, Bēnjadjwŷr raxbē Angripa, Jeju kute kàjkwa kurūm imā amijo amirītkam ne ije omūnhkam djām ijamakkre kēt ne ije mar kēt? Kati. Arŷm ne ba tu amim markumrēx ne katāt kabēn man kōt ar amijo iba. ²⁰ Kam ne ba krīraxbê Tamagu kumrēxkam memā 'ā ajarē. Ne kam Djeruxarēmē pykabē Djudēja kunīkōt memā 'ā ajarē. Ne kam apŷnh me bajtem ba djākam memā 'ā ajarē. Ne memā kum, "Dja gar amikam akapŷren wānh ajaxwemā anhiren Metindjwŷnh'yr amijo akēx. Ne kabēn man kōt ar amijo aba gē me ar apumūn arŷm amim, 'Be, mrāmri ne ar kute Metindjwŷnh'yr amijo akēxkumrēx', ane. Gē me ar apumūn ā amim ane", ane.

²¹ Amrēbē ije memā ja jarēnho ibakam ne me arŷm ijo tŷm, mebē idjaer ne me Metindjwŷnh nhō kikretikam ijo tŷm ne ipa 'amŷn bit kute ibīnmā. ²²⁻²³ Nhym Metindjwŷnh mā: mebē ipytā ba memā idjujarēnho itēm rā'ān arŷm myt ja'yr bōx. Nā bām me kātāmmē me rūnhmā 'ā idjujarēnh itēm rā'ā ne. Mōjdjēmē Metindjwŷnh kukwakam kabēn jarēnh djwŷnh ar amrēbē me bakukāmāremā kum, "Dja me banhō Bēnjadjwŷrbē kumkatibē Kritu tokryn

tyn akubyn tĩn ne. Akubyn tĩno me bamã wa. Ne kam kãj bê mebê idjaermã amijarê. Ne ajte me bajtemmã amijarê. Ne memã kum, 'Ga, ityk ne akubyn itĩnja pumũ. Dja ga me tu amim imarkumrêx ne arým ikôt atyk nhijukri akubyn atĩn', ane. Nãm ã memã anhÿro ba. Kabên ja ne kute memã pry kurwý djã pyrãk. Kôt ne me katãt amijo ban tĩnkumrêx." Nãm ã Môjdjê ar me bakukãmãremã ane. Me kabên jabit ne ba memã arênhõ iba.

Nãm ã Paur Angripamã ane. ²⁴ Nãm kum ja jarênhõ dja nhym Pexu tu o kapêr tan kãj bê kum,

–Paur, nã gãm ajbã. Aje pi'òk nhidji jarênh krãptĩkam ne ga ajbã, ane.

²⁵ Nhym kum,

–Bênjadjwÿr Pexu, kati. Ibibãnh kêt. Mrãmri ne ba katãt ikabên jarênhkumrêx ne ibêno ibikênh kêt. ²⁶ Bênjadjwÿr raxbê Angripa kute imarkumrêx. Kam ne ije amipudjur kêt ne tu aminêje kum ikabên jarênhkumrêx. Djãm me kute mÿjjao bipdjur ne o ba? Kati. ²⁷ Nãm me tu irãri o ba nhym me kunĩ kute omũnh ne mar. Kam Angripadjwÿ arým prĩne kute mar. Ba ne ba ja ma, ane.

Nãm anen arým Angripa'ÿr akêx ne kum,

–Bênjadjwÿr rax Angripa, djãm ga ne ga arým Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh'ã amim, "Mrãmri Metĩndjwýnh kôt me kabênkumrêx"? ane. Arým ba ama. Mrãmri ne ga ã amim ane. Nãm ã Paur kum ane.

²⁸ Nhym Angripa kum,

–Aje Kritu'ÿr ijo akêx'ÿr, ane.

²⁹ Nhym Paur kum,

–Ga ren 'ÿr amijo akêx 'ÿr nãr ga ren ikudjwa tu amim Kritu markumrêx ba ren kam ikĩnhkumrêx. Me kunĩ kute jakam imaro ÿrdjwÿ ren ikudjwa tu amim markumrêx ba ren mekam ikĩnhkumrêx. Jao ne ba Metĩndjwýnhmã a'uw. Nhym ren me kute ikudjwa adjuwprekambit ne ba ren ikĩnh kêt.

³⁰ Nãm Paur ã Angripamã ane. Nhym kam bênjadjwÿr rax Angripamê bênjadjwÿr Pexumê Bernimê ar ja nhikô'ã me ÿrjamê arým kãjmã dja. ³¹ Kãjmã djan kubê akêx ne mõn kãxã o aben maro djan abenmã kum,

–Ne ren axwe gwaj ren kubĩ nãr kubê ijê. Nhym be, kati. Axwe kêtumrêx, ane.

³² Nhym kam Angripa Pexumã kum,

–Ren kute amã arênh kêt ne ren kute amã, "Ba gop bênjadjwÿr raxbê Xedjamã aminêje ikabên jarê", anhÿr kêt, gwaj ren arým kum banhire nhym ren ta mekôt ar ba, ane.

27

Me kute krĩrãxbê Rômamã Pauro mõr.

¹ Nhym kam bênjadjwÿr ar memã kum,

–Me on ngókôt pykabê Itarij'ÿr mebê ijêjao mõ, ane. Ne kam arým krãkamngõnhõ ba djwýnh nhidjibê Jurmã Paur ar arê. Paurmê mebê ijê kwýmê ne meo ba djwýnhmã arê. Kum arê nhym arým kute pykabê Itarij'ÿr meo mõrmã. Jurbê ne bênjadjwÿr raxbê Xedja nhõ krãkamngõnh krãptĩ: kubê 100 nhõ bênjadjwÿr 'õ. Ba ibê Ruka ne ba ajte mekôt tẽ.

² Ba me kam pykabê Itarij'ÿr imõrmãn kam krĩrãxbê Amitukam me ja nhõ kãraxmã wadjãn arým inox ne. Pykabê Adjij'ãnh ne me kute kãraxo mõrmã. Me'õ nhidjibê Arxaku ne me ikôt tẽ. Pykabê Matenikam krĩrãxbê Texarõnikam ne abatãnh djã.

³ Ba me kàraxkam mō: nhyṃ me ijã akati. Ba me kam krĩraxbê Xidō'ã kàrax nhō. Nhyṃ Jur kum Paur kaprĩn kum,

–Ajrã. Anhōbikwa'yr wabi gē ar ajo djuw mex, ane. Nhyṃ ar'yr wabin ar ikō'ã nhȳ:n kam ajte akubyn kàraxmã wadjã. ⁴ Ba me kam inox ne. Ne apēxtibê Xipre tekre'ãnh mō, kōk me ikutã àbêrkam. ⁵ Ne kam pykabê Xirxij'ãnh mō:n kam amipãnh kumê. Ne pykabê Papirij'ãnh mō:n kam amipãnh kumê. Ne kam arȳm pykabê Rixijkam krĩraxbê Mire'yr bōx ne kam kàrax nhō.

⁶ Nhyṃ kam krãkamngōnh kubê 100 nhō bēnjadjwȳr arȳm kàrax 'ōdjwȳmã kato. Nãm krĩraxbê Arexãkam me ja nhō kàraxmã kato. Kã wãkam ne me kute pykabê Itarij'yr mōrmã. Nhyṃ kam me ijo tē ba me kã wãmã wadjã. ⁷ Ne kam inox ne mō. Ne iprĩ'ã mō: nhyṃ arȳm me ijã akati kwȳ apêx. Ba me kam krĩraxbê Nidju tēpo mō. Nhyṃ kōk djãbêr tȳ:x me ibê aptã ba me kam aparmã apēxtibê Kreta'yr mō. Mō:n kam Kretakam krãnh krã'yrbê Xamona'ãnh mō. ⁸ Ne kam iprĩ'ã mō:n kam arȳm amipãnh Xamona mē. Ne kam kàrax nhikwã djã nhidjibê Kã jarij djã mexte'yr bōx ne 'ã kàrax nhō. Krĩraxbê Raxêr kuri ne nō.

⁹ Nhyṃ kam me ijã akati krãptĩ apêx. Nhyṃ Paur amim,
–E kum, arȳm ne ba me amikrà nhyṃ arȳm na 'itȳx 'yr. Na 'itȳx'ã mytyrwȳ bōx 'yr. Be, arȳm me kute amijajbur'ã akati apêx. Me ibê idjaer kute Metindjwȳnhmã amijajbur djã nhō akatija apêxkam na 'itȳx kumex. Arȳm na 'itȳx kumexkam ne ba me imã imōr pȳma:, ngō raxbê pyka kêtkaṃ me imōrja pȳma:, ane. Ne kam memã kum,

¹⁰ –Ikabēn djã gar ama. Djã gwaj ngō raxbê pyka kêtkaṃ mō nhyṃ na arȳm gwaj bajo ajkê. Ne arȳm kãkam me jēnhmê kàraxo bikēnh mex ne. Ja ne ba gwaj bakukãṃ kuma. Nãm ã Paur memã ane. ¹¹ Nhyṃ krãkamngōnh nhō bēnjadjwȳrja Paur kôt kabēn djir kêt. Nãm kão akêx djwȳnhmê ò kàrax djwȳnh kôt kabēn dji. ¹² Ne kam me kute na 'itȳx apêx jamãrbê kàrax nhikwã djã punure. Nhyṃ me bēn 'ãtom ne abenmã kum,

–Gwaj on banox ne amũ krĩraxbê Penixij'yr babōxmã. Ne kam kam na 'itȳx apêx kam ama, ane. Be, apēxtibê Kreta tãmkam ne krĩraxbê Penixij. Penixijkam kã nhikwã djãkam djã aparmã kōk 'itȳx wabê nar kãjmã wabê nhyṃ bu'ã akãx kōkbê aptã nhyṃ kàrax nōr mex ne.

Kōk tȳ:x kute tu kàrax rēnhō mōr.

¹³ Nãm me bēn 'ãtom nhyṃ kōkdjwȳ arȳm aparmã kãjbê wabê. Nhyṃ me arȳm abenmã kum,

–Aje. Jakam arȳm 'yr me banox kadjy mexkumrêx, ane. Ne kam arȳm djudjêdjêti'ã kēn 'ãprejao wabin kàraxkam kudji. Ba me kam mō. Apēxtibê Kreta 'ãnh mō. ¹⁴ Nhyṃ kãjbê 'ãtũm nhyṃ kōk arȳm àbêr tȳx ne. Kōk djãbêr tȳx jamã ne me kum Juraku jarê. ¹⁵ Nhyṃ arȳm kōk djãbêr tȳ:x ne tu kàrax rēnhō mō. Rēnhō mō: ba me kam arȳm tu kum inhire nhyṃ kōk arek o mō.

¹⁶⁻¹⁷ Nhyṃ kam kã arȳm kōk djãbêr kôt apēxti nhidjibê Kraōdja tekre'ãnh mō. Amrêbê ne ba me kàrax katē'ã kã ngrire nhōn o mō. Ne kam arȳm jakam idjãpēnh rax ne kã ngrireo wabin kàraxkam kudji. Nhyṃ kam me djudjêdjêtio ibũmkôt kàrax'ã kajngãro tē. Ngō tȳ:x kute kàrax ka'êk kêt kadjy ne me 'ã kajngãr. Kōknhōkã raxkam ne ba me mō. Kōknhōkã raxkam ne me par kwȳ pumjuw nhyṃ ku'ê tũm. Nhyṃ me apȳnh pĩo krãbê o kapan ajte kraxbê o kapa. Ne pĩ'ã apȳnh kubêkãti janhō. Kōk kute o mōr tȳx kadjy ne me 'ã anhō. Ba me mō: nhyṃ kōk me ijo mōr tȳ:x ne. Nhyṃ kute arerek'ō'ã kàrax mēnh

karõ ne me arým par'ã wabin kubêkãtimê kukràdjã kunĩ bõn arým o ruwn kudjin kam nhÿ. Nhyh kók arek kãraxo mõ. Nhyh arým kã kajgon prĩã mõ. Arerek wã nhidjibê ne Xixi.

¹⁸ Nhyh kók djãbêr tÿ:x ne me ijo àbêr tÿ:x. Nhyh kãrax amijadjwÿr tÿxo mõrri: nhyh 'ã akati. Nhyh me kãrax kajkritmã arým ngõnhmã kãkam me jênh kwÿ rê. ¹⁹ Nhyh kam arým me inox'ã akatibê 3 apêx ba me arým ngõnhmã kãraxkam apÿnh kukràdjã kwÿ rê. ²⁰ Ne kam mõ: nhyh arngromê kãnhêti amirĩt kêt'ã arým akati krãptĩ apêx. Nhyh kók 'itÿ:x me ijo mõr tÿx rã'ã ne. Ba me te: amipytãr djã'õ jabej ar irĩt ne arým idjumar punure ne.

²¹ Ne mõn arým inhõ kwÿ krên kêt 'ãtũm ne. Nhyh kam Paur kãkam me àpênh'ÿr tẽn arým me ipõkri djan memã kum,

—Ë, ba ar amã arê gar ama. Nã gãm ren ar amũja'ã ikók akabên dji gwaj ren apêxtibê Kreta'ãnh arek wajêt. Ne ren kam badjumar mex nhyh ren mÿjja'õ biknor kêt. ²² Jakam dja gar akubyn adjumar mex ne atÿx. Dja te kãrax wadjã nhyh ngõ kute gwaj bajõnh bĩn prãm kêtukumrêx.

²³ Be, akamãtkam Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh'õ iwÿr bõx ne ikuri dja. Metĩndjwýnh ta ne mã ijo ba, ba kum idjãpênh ar iba. ²⁴ Kadjy mrãnh djwýnhja ne imã, “Paur, on atũn prãm kêt. Dja ga bẽnjadjwÿr raxbê Xedja kabem adjãmukumrêx. Nhyh aro'ã me mõrwã ne Metĩndjwýnh arým akõt me kunĩ dja. Akõt dja me tyk kêtukumrêx”, ane.

²⁵ Be, ã kute imã anhÿrkam dja gar adjumar mex. Mrãmri dja amikabên kõt ngóbê gwaj bapytãrkumrêx. Metĩndjwýnh kute gwaj bapytãrja ne ba tu amim kamnhĩxkumrêx. ²⁶ Nhyh kam mrãmri kók 'itÿx dja apêxti'õ'ã gwaj bamênhkumrêx. Kãraxmê ro'ã gwaj bamênhkumrêx, ane.

Kãrax bika'êk'ã ujarênh.

²⁷ Nhyh kam arým me inox'ã akatibê 14 apêx nhyh akamãtkam ngõ raxbê pyka kêt nhidjibê Angrikukam kók 'itÿx ari: kãraxo ba. Nhyh akamãt kõ ipõkri kãkam me àpênh abenmã kum,

—Ë, kute akãx'ÿr kã arým mõr pyrãk, ane. ²⁸ Ne kam koror jabej ngõ'ã kadjãt'ã tu jakre nhyh 'ã djudjêdjêbê 30 metu apêx. Nhyh me kam amak ngriren ajte 'ã kadjãt jakre. Nhyh arým kãjbê krãn 'ã 27 metu apêx.

²⁹ Nhyh kãrax kên'ã bika'êk karõ me arým ngõnhmã djudjêdjêti mē. Djudjêdjêti'ã kên 'ãpreja mên ajte ja mên ajte ja mên ajte ja mē. Nhyh kên arým akubyn kãrax pynê. Nhyh me'ã akatio wajêt ne arým axwe umar. ³⁰ Nhyh kam kãraxkam me àpênh bit kute mebê amipdjur ne amijã maje kãrax kurũm katormã. Nãm me 'êx ne memã kum,

—Ba me kã ngrirekam djudjêdjêti'ã kên 'ãpreja'õ nhÿr ne o ikaton kã krwÿt'ãnh kumê gē akubyn kã krwÿt pynê, ane. Ne kam djudjêdjêti'ã kã ngrireo ruwn bit ngõnhmã mēnhmã. ³¹ Nhyh Paur arým me krãkamngõnhmê mebê 100 nhõ bẽnjadjwÿr'ÿr tẽn memã kum,

—Dja me wã mõn arým utãr djã kêt ne me gadjwÿ apytãr djã kêt, ane. ³² Nhyh me krãkamngõnh arým 'ÿr mõn 'ã djudjêdjêti kunĩ jakã. Nhyh arým kã ngrire mebê ngõnhmã nox ne akuno.

³³ Nhyh arým akati tẽn nhyh Paur arým memã arên memã kum,

—Nã gãm ar kók apêxkam amakbê amijajbu nhyh arým ar ajã pi'ók kamrêk amãnhkrut apêx. ³⁴ Ar atÿx kadjy gop on ar anhõ kwÿ krê. Ngõ kute ar apar prãm kêtukumrêx.

³⁵ Nãm ã memã anen arým djwý'õ by. Ne me kunĩ nhĩpõkri Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarẽn kokij ne arým krẽnmo krax ne. ³⁶ Nhyam kam me kunĩ akubyn kĩnh ne adjwýnhdjwý õ kwý krẽno kumex. ³⁷ Kãraxkam me ikunĩ ne me ikrãptĩ. Me kute me ijã akrebẽ 276. ³⁸ Nhyam me õ kwý krẽn arým ajne. Ne kam kãrax kajkritmã ngõnhmã jẽnh rẽ. Atemã bãygogo 'yo jẽnh rẽ.

³⁹ Nhyam arým akati. Nhyam me arým pyka pumũ. Nhyam me'õ kute amrẽbẽ pyka pumũnh kêtikumrẽx. Nhyam wãnh pyka kute aktã ngõ nhijẽkam ngõ binhikrẽnhja. Nhyam me arým amybým kãrax kadjy omũ. Ne kam abenmã kum,

–E kum, gwaj 'ýr kam mãn kãraxo wadjã gẽ umar mex, ane.

⁴⁰ Ne kam arým kẽn kunĩ'ã djudjẽdjẽti 'ãpre bõn tu kum ire. Ne kã katẽ pynẽnh djã'ã djudjẽdjẽ 'ãpre bõ. Ne kam kã krwýt'ãnh par'ã kubẽkãtio wabin 'ã kunhõ, kõk kute kãraxo mõr týx kadjy. Ne arým akãx'ýr kãrax krão akẽx ne. ⁴¹ Nhyam kam kãrax arým ngõ kute aben mok djã'ýr bõx. Kam ne kororre. Ne mõn 'ã nõn arým 'ã nõr týx mex ne. Nhyam ngõ djãkã 'ity:x arým kãrax katẽ titik ne ka'ẽko mõ.

⁴² Nhyam krãkamngõnh ar abenmã kum,

–Mebẽ ijẽ tũm nox ne akãxmã rẽr ne atýxã ãbir ne mã prõt kẽtri gwaj me kupa, ane. ⁴³ Nhyam krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwýr Paur'ã maje akubyn me unẽn memã kum,

–Kwãrik wãnh. Gẽ me rẽrja kumrẽx tu nox ne rẽn akãx'ã wabi. ⁴⁴ Gẽ me rẽr kêt pĩponh jamý nãr ngõ kute kã ka'ẽk jamýn 'ã mekõt rẽ, ane. Ba me kam ikunĩ arým inox ne. Ne kam ikunĩ arým akãx'ã wabi.

28

Apẽxtibẽ Matãkam ar ba.

¹ Ba me arým wabi nhyam me bajtem apẽxtikam ar baja me imã,

–Apẽxti ja nhidjibẽ ne Matã, ane. Ba me kam kuma. ² Nhyam kam namẽ krykam apẽxtikam me bajtemja kum me ikãprikumrẽx. Ne kam arým me imã kuton me imã kabẽn mextire.

³ Nhyam Paur arým pĩ ngrã kwý karwãn kuwykam adjuw. Nhyam kangã djãkrẽ kuwy pymaje pĩ ngrã kurũm katon arým Paur nhikra nhãn 'ã wajêt.

⁴ Nhyam me arým ikra'ã kangã jẽtkõt omũn abenmã kum,

–Be, tãmwãbẽ ne me par djwýnh'õ. Jakam dja ty. Ngõ ne kute bĩn kêt nhyam be, kangã dja kubĩ. Axwe pãnh dja ty, ane. ⁵ Nhyam kangã ikra'ã wajêt nhyam tu kum ikra wabẽ nhyam arým kuwykam tým. Nhyam kam tokry kêt ne. ⁶ Nhyam me te Paur nhigot jabej. Nãr, me aẽrbẽ tyk ne tým karõ te 'ã ajkam ama. Te kam ama:n omũnhõ kumex. Omũnh 'ãtũm nhyam ajmã kute kêtikumrẽx. Nhyam kam me atemã kabẽn djin abenmã kum,

–Be, kubẽ ne metĩndjwýnh'õ, ane.

⁷ Apẽxti tãmkam bẽnjadjwýr nhidjibẽ Pubriju. Õ pyka kuri ne ba me dja. Pubriju me imã,

–Inhõ kikrekam dja gar nhỹ, ane. Bar kam 'ýr mõn kam nhỹ nhyam arým me ijo djuw mex mexkumrẽx. Ba me kam kam inhýr'ã akati amãnhkrut ne ikjẽkêt apẽx.

⁸ Nhyam kam Pubriju bãm kute ir djwýnhja kã kangron iku:w. Nhyam Paur arým 'ýr wadjã Metĩndjwýnhmã o a'uw ne krã'ã ikra djin arým o mex ne.

⁹ Nãm Paur ã o ane nhyam kam apẽxtikam me punu kunĩ 'ýr bõx nhyam arým

me o mex ne. ¹⁰ Nhyam kam me me imã mýjja kumex ngã. Ba me kam arým inoxmã. Nhyam me arým apýnh me imã mýjja kĩnh djari kàraxkam kumex ne.

Krĩraxbê Rõma'ýr mõrn bõx.

¹¹ Me inox kètri ne apèxtikam me ijã mytyrwýbê amãnhkrut ne ikjèkèt apèx. Ba me arým inox ne. Krĩraxbê Arexãkam me õ kàraxkam inox ne. Nãm me amrèbê amex jamãrbê apèxti'ãnh kàraxja nhõ. Kàrax krwýt'ã ne me karõ amãnhkrut wajèt. Ja nhidjibê ne Kaxu. Nhyam ja nhidjibê Põr.

¹² Ba me inox ne mõ:n kam krĩraxbê Xiraku'ãnh kàrax nhõ. Nhyam me ijã akati amãnhkrut ne ikjèkèt apèx.

¹³ Ne kam ajte inox ne pyka 'ãnh mõ:n kam krĩraxbê Reguju'ýr bõx. Ne kam me aà'ã mõ: nhyam me ijã akati. Nhyam kam kãjmã kók wabê ba me ajte akatikam krĩraxbê Poteroj'ýr bõx ne 'ãnh kà nhõ.

¹⁴ Bar kam wabin Jeju kukwakam me kute abeno kamy kwý jabej ne memã ikato. Nhyam me ar imã,

—Dja gar inhũrkwãkam nhỹ, ane. Bar kam nhỹ. Nhyam ar ijã akatibê 7 apèx. Bar kam itekõt krĩraxbê Rõma'ýr mõ.

¹⁵ Nhyam kam me amũ krĩraxbê Rõmakam Jeju kukwakam me kute abeno kamymã ar ijarê. Nhyam me arým ar ikutã mõ, kute ar ikajpar kadjy. Ne kam Apiju'ãnh djwý jamýnh djãmê me õt djabê 3mê kam bõx. Bar kam me'ýr bõx. Nhyam kam Paur me omũn arým Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarèn akubyn tỳx ne.

¹⁶ Ba me kam mõ:n arým krĩraxbê Rõma'ýr bõx. Nhyam kam krãkamngõnh krãpĩ: kubê 100 nhõ bẽnjadjwýrja mebê ijê tũmo bõx. Me nêje ku'è djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmã mebê ijê tũm kunõo bõx. Nhyam arým mebê ijê djakam mebê ijê. Nhyam be, me Paurmã kum,

—Ga dja ga anhõ kikrekam nhỹ. Krãkamngõnh pydjibit dja anêje nhỹ, ane. Nhyam kam me'õ nhũrkwã purokam nhỹ.

Kute Rõmakam mebê idjaermã amijarènh.

¹⁷ Nhyam kam arým Paur'ã akatin akatin akati nhyam arým amiwýr mebê idjaer rũnh 'uw nhyam me 'ýr bõx ne arým 'ã akuprõ. Nhyam kam memã kum,

—Akmere ar, djãm me babê idjaerkam ne ijaxwe'õ? Nàr djã ne ba me bakukãmãkjê kukràdjã'õo ajkê? Arkati. Ijaxwe kèt nhyam Djeruxarèkam me arým ibê ijèn krĩraxbê Rõmakam me jamã ikanga. ¹⁸ Nhyam me prĩne ijaxwe jabej ikukij ne ima. Nhyam bẽnjadjwýr ar ijã abenmã kum, “Ren bĩn kadjy axwekumrèx gwaj ren arým kubĩ. Nhyam be, kati. Axwe kètkumrèx”, ane. Ne bit kute imã ikra karo ba itèmmã.

¹⁹⁻²⁰ Nhyam mebê idjaer mã kabèno bẽnjadjwýr ar apa. Ba kam aminêje arkum, “Ba gop bẽnjadjwýr raxbê Xedjamã aminêje ikabèn jarê”, ane. Nhyam ar arým amrè 'ýr ijano ba tèn bõx. Dja ba aminêje Xedjamã ikabèn jarê. Djãm ije kum inhõ me wýnhbê idjaer jaxwe'õ jarènhmã? Arkati. Imã inhõ me wýnh jabèkam ne ba amiwýr ar ajuw. Ije ar apumũnh ne ar amã ikabènmã ne ba amiwýr ar ajuw. È, ba ar amã arê gar ama. Dja Metĩndjwýnh akubyn me tyko tĩn. Mebê idjaer ne me tu amiwýr me akubyn tĩn kamnhĩxkumrèx. Badjwý ne ba tu amiwýr kamnhĩxkumrèx. Ije amiwýr kamnhĩxkam ne me arým kãxirãx jao idjuwpre. Nãm ã Paur memã ane.

²¹ Nhyam kam me kum,

—Pykabê Djudèjakam ne me nĩnh ar imã ajã pi'ók no'ók kèt. Nhyam mebê idjaer'õ nĩnh bõx ne kute ajã mýjja'õ jarènh kèt. ²² Be, pyka kunikõt me kute

me kukràdjàja japryō ba. Jabit ne bar kuma. Nhy m be, ar ba ne bar ije 'ã adjujarēnh mar prām, ane.

²³ Ne kam kute mar kadjy kum akati'ō jarē. Nhy m kam me kute kum akati jarēnh bōx nhy m me krāptī Paur nhūrkwāmā wadjā. Nhy m kam kryrām memā ujarēnhmo krax ne akamātkam o ino re. Metindjwýnh kute amim me utār ne ar meo ba'ã memā ajarē. Nām memā Mōjđē kukràdjā jarēn Metindjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh kunī kabēn jarē. Ne me kabēn kōt memā kum,

—Ga, pi'ōk kōt Jejubē me banhō Bēnjadjwýrbē kumkatija pumū. Kubē Krituja pumū. Dja gar tu amim Jeju markumrēx. Nām ã memā anhýro nhý.

²⁴ Nhy m me kwý tu amim kabēn markumrēx. Nhy m me kwý amim kabēn mar kēt. ²⁵ Ne arým kabēno aben japanho kumex ne arým ajmā. Nhy m me bimànħ kētri Paur memā kum,

—Idjaij ne amrēbē: Metindjwýnh Karō kukwakam me akwý'ã kabēn jarē. Mrāmri ne arēnhkumrēx. Nām me bakukāmāremā kum,

²⁶ “Me'ýr tēn memā ikabēn jarēn memā kum,

'Dja ga me maro aku'ē kajgon mar kēt ne, kukràdjā'ã mýjja kute amijakreja mar kēt ne. Ne omūnh kajgon amim omūnhkumrēx kēt.' Mýkam?

²⁷ Bir, arým ne ga me adjumar djākam ajamakke kēt ne ajamakke jaduj ne tu ano ngōr. Nā gām me arīk ã ibē amijo abao ane. Mýkam?

Bir, aje anoo omūnh kētmā ne aje ajamako mar kētmā ne aje ikukràdjā'ã mýjja kute amijakreja adjumar djākam mar kētmā ne aje iwýr amijo akēx ba ije me ajo mex kētmā. Nā gām me ibē ã ajamakke kētmē ano kēto ane.”

Nām ã me bakukāmāre Idjaij ane. Nhy m me bakukāmāre aben djō'ã arēnho mō:. Arēnho mōr tāmtā arým me awýr o bōx. Tū:mrām ga me akamingrānyre ã ikabēn mar kajgoo ane.

²⁸ Me aje ikabēn mar kajgokam dja Metindjwýnh arým me bajtemmā ijano. Dja ba memā Metindjwýnh kute me utār'ã ajarē nhy m me arým tu amim markumrēx nhy m kam arým me axwebē me utā. Nām ã memā ane.

²⁹ Paur mebē idjaermā arēnh pa nhy m me arým mā kubē mō. Ne aktā kabēno aben japanho mō.

³⁰ Nhy m kam Paur ta aminhūrkwākam arek krī nhy m 'ã amex ne ajte 'ã amex. Paur ta o pi'ōk kaprīo o kikre djwýnhmā ūrkwāo pānh. Nām ūrkwākam nhý nhy m me mā 'ýr ban bōx nhy m mā kam me kunīo djuw mex. ³¹ Ne kāj bē Metindjwýnh kute amim me utār ne ar meo baja'ã memā ujarēnho krī. Ne mā memā Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju Kritu'ã kukràdjā jarēnho krī. Nām kum me uma kēt ne ã memā arēnho ane. Nhy m me'ō kubē àptār kētkumrēx. Tām ne ja.

Paur kute Rômakam me jamã pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ne krîraxbê Rômakam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm krîraxbê Rôma'ÿr tēm kutã memã pi'ôk no'ôk ne. Nãm 'ÿr tēm kêt rã'ã, kute Rôma pumũnh kêt rã'ã ne kam 'ÿr tēmã krã ne kam amikukãm memã pi'ôk no'ôk jano. Me kute Jeju mar kute omũnh ne kam ôkre kadjwũnhbê kute amim,

—Nã mrãmri ne Metĩndjwũnh kute Paur janor. Nãm prĩne kute Metĩndjwũnh kukràdjã marja pumũ, anhÿr kadjy. Kam ne Paur memã Metĩndjwũnh kukràdjã'ã ajarẽn memã kum,

—Me kunĩ ne me axwe, ane. Mebê idjaer nãr, pyka kunĩkôt me kunĩ axwekam mexo kute Metĩndjwũnh tẽp kêtukumrẽx. Nhy m be Metĩndjwũnh ukaprĩkôt arÿm me bamã me bapytãr djwũnh jano. Me bamã kurê rã'ãkam, bamã bajaxwe kĩnh rã'ãkam me bawÿr me utãr djwũnh jano. Nhy m kam me kunĩ, mebê idjaer, nãr kon pyka kunĩkôt me kunĩ dja me tu amim Jeju markumrẽx nhy m Metĩndjwũnh arÿm meo kra ne meo tÿx, axwebê meo tÿx nhy m me arÿm katãt ar amijo ba. Nhy m Metĩndjwũnh dja kum me abê rã'ã rã'ã rã'ã. Ne kam ajte amũ akati 'ô kam dja ajte mebê idjaero tÿx nhy m me arÿm 'ÿr amijo akẽx. Nãm ã Paur memã ane. Tãm ne ja.

¹ Ba ibê Paur. Ibê Jeju Kritu nhõ àpẽn. Ta ne amiwÿr ijuw ne arÿm mebê amim ipytãn ar ijo ba. Ijo ban arÿm ijano ba arÿm Kritu'ã ujarẽnh ny jarẽho iba. ² Amrêbê: ne kukwakam memã kabẽn jarẽnh djwũnh ar me bakukãmãremã ujarẽnh ny jarẽn mã memã kum, “Dja Metĩndjwũnh ì memã ujarẽnh ny jarê.”

Nãm me ã Metĩndjwũnh nhõ pi'ôkkam memã ane. ³ Kra'ã ne ujarẽnh nyja. Krabê Jeju Kritu'ã ne ujarẽnh nyja. Me banhõ Bẽnjadjwÿrbê kumkati'ã ne ujarẽnh nyja. Nãm Kra amijo ì ne nã kurũm kato. Nã kurũm katon arÿm kôt kubê me bakukãmãre Dawi tãmdjwÿ. ⁴ Ne kam tyn akubyn tĩn nhy m kam Metĩndjwũnh Karõ arÿm memã tÿx jadã nhy m me arÿm tÿx. Tÿx ne arÿm memã Jeju'ã ujarẽnh ar ba. Ne memã kum,

—Mrãmri, Jejubê Metĩndjwũnh Krakumrẽx. Ga, tyk ne akubyn tĩnja pumũ, anhÿro ba. ⁵ Ta ne tu kum ikaprĩn ijano ba arÿm memã 'ã idjujarẽnh ar iba. Gêdja apÿnh me ba djã kunĩkôt me idjujarẽnh man arÿm tu amim Jeju markumrẽx ne arÿm katãt kabẽn man kôt ar amijo ba. Ja kadjy ne ijano ba Jeju'ã idjujarẽnh ar iba. ⁶ Ga, ar gadjwÿ Jeju Kritu kute amiwÿr ar ajwÿr ne ar ajo baja pumũ.

⁷ Krîraxbê Rômakam Metĩndjwũnh kum ar ajabê. Kute ar ajo aminhõ kadjy arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Ar akunĩmã ne ba pi'ôk no'ôkjakam ikabẽn jarê.

Gê Metĩndjwũnh tu kum ar akaprĩ. Kubê ne me Babãm. Ne kam Bẽnjadjwÿr djwũnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩn* ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

Paur kute Rômakam me omũnh prãm'ã amijarẽnh ne ja.

⁸ Ba mã ijo ba djwũnh, Metĩndjwũnh kumrẽxmã ar ajarẽn mã kum ar akunĩkam amikĩnh jarê. Apÿnh me ba djã kunĩkôt ne me ar ajã abenmã kum,

* 1:7 Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt nhy m pãnh kum gwaj bakaprĩ Kati. Gwaj ba ne gwaj te bajaxwe kêtãm. Nhy m be, ta ne tu kum gwaj bakaprĩ.

—Onj, Krîraxbê Rômakam me arÿm tu amim Jeju markumrêx, anhyro ba. Ba kam ar akam ikînhkumrêx.

⁹⁻¹⁰ Ne Metîndjwÿnhmâ ar ajarênh râ'â ne. Kum idjâ'wÿr kunîkôt ne ba mâ kum ar ajarê. Ba ar awÿr itêm kadjy mâ kum amijo a'uw ne kum,

—Djünwâ, ba jakam krîraxbê Rômakam ar'ÿr tén ar'ÿr bôx, idjumar mex ne ar'ÿr bôx. Ga mrâmri aje ar'ÿr ibôx'â amim karô jabej ba jakam ar'ÿr ibôxkumrêx. Nâ bâm â kum amijo idjâ'wÿro ane. Mrâmri ne ba ar awÿr ikrâ ne. Djâ nâ bâm ar amâ ijêx? Metîndjwÿnh ta ne kute ar amâ ijêx kêtôt kute imar. Djâm kum idjâpênh kêt got? Mrâmri Kra'â ujarênh ny ne ba kaj bê memâ arênhô ibakumrêx. Kam ne ba mrâmri ar amâ arênhkumrêx.

¹¹ Mÿkam ne ba â kum idjâ'wÿro ane? Bir, ije ar apumÿnh prâ:mkam. Dja ba ar akam bôx ne Metîndjwÿnh kadjy arÿm ar amâ adjâpênh djâ'ô'â karô. Metîndjwÿnh Karô kukwakam ar amâ 'â karô gar arÿm maro aban arÿm Jejukôt ar amijo aba. Kôt ar amijo aban arÿm 'â angrâ tÿx ne 'â adjukanga kêtumrêx. ¹² Gwaj kam baje tu amim Jeju markumrêx'â aben pumÿn arÿm aben man kam tu amim Jeju mar tÿ:xkumrêx ne bakînhkumrêx.

¹³ Bir, ar awÿr itêmmâ ne ba mâ amim 'â karô krâptî nhym apÿnh mÿjja mâ ibê aptâ. Ar aje imar kêt karô ne ba ar amâ ja jarê. Imâ ar awÿr ibôx prâm. Ga, me kute bâygogo djêo baja pumÿ. Arÿm me kute ê parkam kînhkumrêx. Badjwÿ dja ba ar akam bôx ne Jeju'ÿr me kwÿo akêx nhym me arÿm tu amim markumrêx. Tu amim markumrêx ba kam arÿm ikînhkumrêx. Ije me akam Jeju'ÿr meo akêx prâm kute mrâmri ne ba ije pyka 'ôkamdjwÿ arÿm 'ÿr meo akêxja pyrâk. Kute arÿm ije amÿ me bajtem 'ôdjwÿkam 'ÿr meo akêx pyrâk. Me ibê idjaer ne ba me mebê idjaer kêtô me bajtemo iba. Ba ne ba ije Metîndjwÿnh'ÿr me bajtemo akêx prâmkumrêx.

¹⁴ Jeju imâ me kunî'â karôkôt ne ba ije me kunîmâ 'â ujarênh ny jarênh prâm. Me krôr tÿmbê kregujamê me krôr nyjamâ ije arênh prâm. Ne me krâ mexmê me krâ mex kêtâm ije arênh prâm. Ije Jeju'ÿr meo akêx kadjy ne ba ije memâ arênh prâm. ¹⁵ Kam krîraxbê Rômakam me gadjwÿmâ ije Kritu'â ujarênh ny jarênh prâ:mkam ne ba dja.

¹⁶ Bir, djâm ije Kritu'â ujarênh ny jarênhbê ipijâm? Kati. Ba arênhkumrêx nhym me arÿm kwÿ î pÿnhkôt tu amim markumrêx nhym kam Metîndjwÿnh arÿm me utâ. Tÿxkôt me utâ. Mebê idjaer kumrêx ne me utâ. Ne kam me bajtembê kregujadjwÿ me utâ. Kam ne ba ije arênhbê ipijâm kêtumrêx.

¹⁷ Ujarênh nykam ne Metîndjwÿnh kute memâ axwe kêt jarênhjao amirît gwaj arÿm kam kuma. Dja me tu amim markumrêx nhym arÿm memâ axwe kêt jarê nhym me arÿm kum mex. Dja me tu amim markumrêx ne amim marbê ar ba râ'â: ne. Me bakukâmâre kabên kôt ne ba ar amâ arê. Amrêbê: me bakukâmâre memâ kum,

“Metîndjwÿnh kute memâ axwe kêt jarênh nhym me arÿm kum mexja dja me tu amikajmâ'â markumrêx ne arÿm tÿn ne ar ba”, ane.

Amrêbê: ne me bakukâmâre memâ ja jarê nhym me arÿm 'â pi'ôk no'ôk ne. Kam mrâmri dja me tu amim Kritu markumrêx nhym Metîndjwÿnh arÿm memâ axwe kêt jarênhkumrêx nhym me arÿm kum mexkumrêx ne. Nâm â meo ane ba kam krîraxbê Rômakam ar aje amim Jeju marjamâ arê.

Paur kute memâ Metîndjwÿnh mekam ngyrk jarênh ne ja.

¹⁸ Nhym be, atemâ mÿjja ne Metîndjwÿnh kute me axwemâ o amirît. Amingryk ne memâ o amirît. Me kute Metîndjwÿnh mar prâm kêt ne axweja kunîkam ne ngyrk ne. Me axwekam kute amim,

–Kati. Ije kabên katàtwā mar prām kêt, anhÿro bajamā ne mekam ngyrko amirīt ne. ¹⁹⁻²⁰ Godja me kwÿ amim,

–Mÿkam ne Metündjwÿnh ikam ngyrke ne? Djām arÿm imā amijo amirīt ba kuma? Kati. Ta kute imā amijo amirīt kêtka ne tu ikam ngyrke ne, ane. Djām mrāmri ne me kwÿ kabênja? Kati. Nām me 'êx. Arÿm ne me Metündjwÿnh man mar kajgo. Me te kute noo omũnh kêt nhyh Metündjwÿnh arÿm prĭne memā amijā mÿjja kwÿo amirīt ne nhyh me arÿm kuma. Tý:xi ne týx rā'ā: rā'ā ne. Kubê me kunĩmē mÿjja kunĩ tĭn djwÿnhkumrêx. Ja ne o amirīt nhyh me arÿm kuma. Adjākamā ne mÿjja kunĩ: nhípêx nhyh me arÿm omũ. Jakamdjwÿ mÿjja rā'ā nhyh me arÿm omũ. Mÿjja rũnh, mÿjja pyrna, mÿjja tĭn nhyh me arÿm prĭne omũn arÿm apôkmā amim,

–Be, Metündjwÿnh tý:xi ne týx rā'ā: rā'ā ne. Kubê ne mÿjja kunĩ, me kunĩ tĭn djwÿnhkumrêx. Nām me ā amim anen arÿm Metündjwÿnh man kam mar kajgo.

²¹ Djām me kute markam kum,

–Metündjwÿnh ara:x ne apyma:kumrêx. Me imā akĩ:nhkumrêx? ane. Arkati. Nām me te Metündjwÿnh man kum rax jarênh kêt ne ate kubê krā. Ate kubê krākam ne me arÿm arĭk amim mÿjja'ā karō punuo ba. Bēn katikumrêxkam ne me arÿm no kêt ne kam arÿm umar djākam kute akamāt kō tyk pyrāk.

²² Me ta ne me amijo krā mex ne amijo àmra ar ba. Ne kam mrāmri arÿm no kêtikumrêx. ²³ Ne kam arÿm Metündjwÿnh raxo kubê kumkatija mar kangan kum amijarênh kanga, Metündjwÿnh tĭno kubê kumkatija kanga. Ne ate kam pānh apÿnh mebêngôkre,[†] àk, mry, mry ngāngāo mrānh, apÿnh mÿjja tĭn 'ikrān maro ba. Maro ban arÿm karō nhípêx ne o Metündjwÿnh ne kum amijarênho ba.

²⁴ Nhyh kam Metündjwÿnh arÿm wānh memā ire. Me kum mÿjja punu prāmja ta kute wānh ar o ba kadjy wānh memā ire. Me ta kute wānh arĭ prō, mjēn kupa'ā kurē ba kadjy. Me ta kute aben nhĭo àpnu kadjy. Ja kadjy ne wānh memā ire. ²⁵ Mrāmri Metündjwÿnh katāt amikabēn jarēnhkumrêx nhyh me arÿm aminhirôbē kabēn rē. Aminhirôbē kabēn rēn arÿm pānh me 'éxnhĩ kabēn'ÿr amijo akēx ne kôt ar amijo ba. Me ren mÿjja kunĩ nhípêx djwÿnh maro ban ren kum rax jarēnho ban ren kum àpēnh ar ba rā'ā ne. Nhyh be, kati. Nām me kangan arÿm mÿjja nhípêxmābit rax jarēnho ban kum àpēnh ar ba. Nhyh be, mrāmri ne mÿjja kunĩ nhípêx djwÿnh ra:xi. Me kute amim marja kute kum rax jarēnh rā'ā: rā'ā ne. Mrāmri ne ba ar amā arēnhkumrêx.

²⁶ Nhyh be, me axwe ne me Metündjwÿnh kanga. Nhyh kam Metündjwÿnh arÿm wānh memā ire. Me kum mÿjja punu prām ta kute wānh ar o ba kadjy ne wānh memā ire. Nhyh me arÿm pijām kêt ne axwe amijo ban kam abenbē me kupēnho ba prā:m. Me nire axwe amijo ban me my kangan arÿm amikupa'ā me nire kupēnho ba. ²⁷ Nhyh me mydjwÿ axwe amijo ban me ni kangan aktā kurē prā:mkam pijām kêtka amikupa'ā me my kupēnho ba. Kam Metündjwÿnh arÿm memā axwe pānh jarēnh katāt. Me ta ne me amijo bikēnh mex ne.

²⁸ Metündjwÿnh ne kute ō mÿjjakôt arÿm memā amijo amirīt nhyh me arÿm kuma. Ne kute mar rā'āmā ne ate kam ajte amim,

–Kati. Ije mar prām kêtikumrêx, anhÿro ba. Mā me kute ā amim anhÿro bakam ne Metündjwÿnh arÿm wānh memā ire. Nhyh kam me arÿm mÿjja punubit man arÿm axwe amijo ba.

[†] 1:23 Apÿnh me ō pyka djāri kunĩkôt ne me kunĩ bêngôkre.

- 29 Ne kam apÿnh axwe kunïo ba tÿ:x ne.
 Ne ajte ari prô, mjên kupa'ã kurê ba prã:mkmurêx ne.
 Ne ajte meo bikênh kume:x.
 Ne ajte kute amim mÿjja rÿnho atom prã:m.
 Ne ajte amim meo bikênh'ã karô prã:m.
 Ne ajte me ô mÿjja'ã ngryk prã:m.
 Me axwe amijo bakam ne me ajte aben par prã:m.
 Ne ajte kute kabêno aben japanh prã:m.
 Ne ajte memã 'êx ne me noo biknor prã:m.
 Ne ajte kum me kurê:
 Ne ajte kute me kãxã me arênh prã:m ne.
 30 Me axwe amijo bakam ne me ajte memã me kurê'uk prã:m ne.
 Ne ajte kum Metÿndjwÿnh kurê:o ba.
 Ne ajte tu memã àkjêr prã:m ne.
 Ne amijo àmra prã:m ne.
 Ne ajte amibênh prã:m ne.
 Ne ajte apÿnh axwe kumex'ã amim karôo ba prã:m ne.
 Nhyim me bãmmê me nã ar te ar me akre: nhyim me ajte amakre kêt prã:m ne.
 31 Me axwe kute amijo bakam ne me ajte no kê:t ne.
 Ne ajte 'êx ne we memã kabênh pydjïn arênh nhyim me me mar pydji. Mar pydji nhyim me atekam ajte,
 –Kati. Dja ba ipêx kêt ne, anen ajte kabênh 'ôdjwÿo ikjênh kabênh pydji mar kêtkmurêx ne.
 Ne ajte kum me abê kêtkmurêx ne.
 Ne ajte ukaprï kêtkmurêx.
 32 Me kute ã amijo anhÿro bajamã ne Metÿndjwÿnh arÿm memã axwe pãnh jarê. Me axwejakam me biknormã. Tãm ne arÿm memã arê nhyim me arÿm prÿne kuma. Nãm me te kuman axwe amijo ba rã'ã ne. Djãm me axwe amijo babit? Kati. Nãm me ajte apÿnh axwe ja'ã amÿ memã kum,
 –Ã amijo ane. Kam ne me kum me akÿnhkmurêx, anhÿro ba. Nãm me ã axweo ane ba kam arÿm wãm Rômakam me amã arê. Tãm ne ja.

2

Metÿndjwÿnh kute memã axwe pãnh jarênh.

Mat 13.41; Ruk 13.3; Idja 9.27

- 1 Me akwÿ ne ga me amÿ memãbit axwe jarênhô aba. Djãm me gadjwÿ ajaxwe kêt got ga me amÿ me wã'ã amim,
 –Me axwekmurêx. Dja Metÿndjwÿnh me axwe pãnh me kanga, ane? Me aje me'ã amim, “Dja me axwe pãnh me kanga”, anhÿr kôt dja Metÿndjwÿnh me gadjwÿ arÿm me akanga. Mÿkam? Bir, me gadjwÿ me ajaxwekam. Me ajaxwe kute mrãmri ne amÿ me wã axwe pyrãk. Me axwe kôt me ajaxwekam dja me gadjwÿ pãnh me akanga. Djãm me aje Metÿndjwÿnhmã kum,
 –Ijaxwe kêt. Ga ren ikanga kêt, anhÿrmã? Kati. Me gadjwÿ me axwe kôt ajaxwekam ne ga me aje te kum anhÿrmã.
 2 Nhyim be, me kute ã axweo bao anhÿrja'ã ne Metÿndjwÿnh katã:t memã kum,
 –Pãnh dja me biknor tokry djãkam akuno, ane. Tãm ne gwaj baje markmurêx. 3 Me abê pykakam me ï kajgo. Akajgokam aje amÿ me wãbit'ã amim, “Dja Metÿndjwÿnh pãnh kanga”, anhÿro aba. Ne kam ajte mekôt ã

ajaxweo ane. Mekôt ã ajaxweo anhÿrkam djãm apydji Metÿndjwÿnh kute akanga kêt mã? Kati. Gadjwÿ. Dja katåt amã ajaxwe jarë ne kam arÿm pãnh akangkumrëx.

⁴ Nãr, ga me te ã ajaxweo ane nhym Metÿndjwÿnh ukapri ra:x ne ngyrk tô:n kute amijã ngyrk nè 'ãtù:m. Djã ne ga me ukapri'ã amim, "Kê, djãm mÿjja mex'?" ane? Kati. Kwãrik wãnh ã amim anhÿr kêt. Metÿndjwÿnh kute me ajaxwebê amiwÿr ajo akëxmã ne kum me akapri. Me aje 'ÿr amijo akëxmã kum me akapri. Djãm me aje amijã ja mar kêt?

⁵ Ga me atekam ajte kubê ajamakkre kêt ne 'ÿr amijo akëx prãm kêt. Be ga, me mã kute amim mÿjjao atomja pumû. Me mã amim adjuw nhym arÿm mã kãjmã ajkamën arÿm kum ra:xja pumû. Ga me aje me uråk ne mã ajaxwe nhym mã me akam ngyrk ne mã kãjmã me akam ngyrk ajkamê. Nhym kam dja ô akati arÿm me awÿr bôx. Kute katåt memã axwe pãnh jarënh djã nhô akati me awÿr bôx nhym arÿm me akam ngyr:k ne. Me ajamakkre kêt kam me akam ngyr:k ne.

⁶ Dja Metÿndjwÿnh katåt memã o pãnh. Dja katåt apÿnh me kute mÿjjao ba kôt memã o pãnh. Me ï pÿnhkôt katåt memã o pãnh. ⁷ Me kute arek katåt amijo bajamã dja katåt memã o pãnh. Metÿndjwÿnh kute ta amimexo meo mex kadjy, ne kute memã, "Amëxkumrëx", anhÿr kadjy, ne kute memã ï ny, ï punu prãm këtja nhôr kadjy ne me arek katåt amijo ba. Nhym kam Metÿndjwÿnh katåt memã o pãnh nhym me arÿm Metÿndjwÿnh kôt tÿn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

⁸ Nhym be, me kute amidjwÿnhbit mar ne kute kabën katåt kangan me axwe kôt axwe. Dja katåt me jadjwÿmã o pãnh ne arÿm mekam ngyr:k ne. Nhym kam arÿm mÿjja pyma: mekam apôx. ⁹ Me me axwe kôt axweja dja me arÿm ï pÿnhkôt umar punure ne tÿn prã:m. Mebê idjaer kumrëx dja ã ane. Nhym kam me bajtemdjwÿ ã ane.

¹⁰ Nhym be, me mex kôt me mexja dja me arÿm me:xkumrëx nhym Metÿndjwÿnh arÿm kum me kÿnhkumrëx. Nhym kam me arÿm umar me:xkumrëx. Mebê idjaer kumrëx dja ã umar mexo ane. Nhym kam me bajtemdjwÿ ã ane. ¹¹ Mÿkam dja me ã ane? Bir, djãm Metÿndjwÿnhmã me'ô pyman kute kum 'ã mamã? Arkati. Nãm me kunio kute aben pyråk ne katåt kute memã o pãnhkumrëxmã.

¹² Metÿndjwÿnh ne me bakukãmãre Môjdjëmã kukràdjã jarë. Me kute katåt amijo ba kadjy kukràdjã jarë nhym amû mebê idjaermã arë. Nhym kam me aben djô'ã kukràdjã'ã, "Môjdjê kukràdjã, Môjdjê kukràdjã", anhÿro ba. Dja Metÿndjwÿnh katåt memã axwe pãnh jarënh nhÿ.

Nhym me bajtem, memã me kute Môjdjê kukràdjã jarënh këtja. Godja me bajtemja kwÿ kam axwe jabej arÿm axwe pãnh akuno. Djãm kam Metÿndjwÿnh kute memã kum,

—Aje Môjdjê kukràdjã kôt amijo aba kêt kam dja ga akuno, anhÿrmã? Kati. Mÿkam? Bir, me kute memã Môjdjê kukràdjã jarënh kêt nhym me kam kute mar kêt. Kam dja ã memã anhÿr kêt. Nhym kam me arÿm axwe pãnh akuno. Me biknor tokry djãkam akuno.

Nhym mebê idjaerdjwÿ, memã me kute Môjdjê kukràdjã jarënh tÿmja. Godja me kwÿ kam axwe jabej Metÿndjwÿnh dja arÿm memã kum,

—Aje Môjdjê kukràdjã kôt amijo aba kêt kam dja ga akuno, ane. Me kute kukràdjã mar ne kôt amijo ba kêt kam dja ã memã ane. Nhym kam me arÿm axwe pãnh akuno. Me biknor tokry djãkam akuno. ¹³ Djãm me kute memã

kukràdjà jarènh nhyim me kute mar kajgoja djàm Metĩndjwỳnh kute memã axwe kêt jarènh? Kati. Me kute amim kukràdjà markumrêx ne kôt amijo ba jabit dja memã axwe kêt jarè nhyim me arỳm kum mex ne.

¹⁴ Me bajtemmã me kute Mòjdjê kukràdjà jarènh kêtja. Me kwỳ ta ne me tu kute amikadjwỳnhbê kukràdjà mar ne tu kôt ar amijo ba. Kam me kwỳ ta tu kute mar mexkumrêx ne tu kôt amijo ba mexkumrêx. Te me kute memã Mòjdjê kukràdjà jarènh kêt nhyim me ta tu kute mar ne kôt ar amijo ba mexkumrêx. ¹⁵ Me tu kadjwỳnhbê kabên mexkumrêx ne kute mrãmri ne umar djàkam arỳm Metĩndjwỳnh kukràdjà no'ók pyrãk. Me ta kute amikadjwỳnhbê markam ta tu kute axwe nêje amikukrà. Ne kam axwekam kute amim, "Mrãmri ijaxwe", nãr axwe kêt kam kute amim, "Kati, imexkumrêx", anhÿr.

¹⁶ Me kwỳ tu kute kukràdjà kôt amijo ba ja dja Metĩndjwỳnh ĩ memã axwe kêt jarè nhyim me arỳm kum mex ne. Amrê õ akati mörn bõxkam dja ã me kwỳmã ane. Nhyim be me kwỳ kute mex pyrãk ne te amikadjwỳnhbê axwe pudju nhyim tu me kuman arỳm memã pãnh jarènhkumrêx. Jeju Krituo dja memã axwe pãnh jarènhkumrêx. Ja ne ba ujarènh nykam memã arènhõ iba.

Paur kute memã me kute mex o me akrenh kêt jarènh.

¹⁷ Be, me ga ne ga me memã kum, "Ba ibê idjaer", anhÿro aba. Ga me ajte memã kum,

—Ba ne ba Mòjdjê kukràdjà kôt ar amijo iba nhyim kam Metĩndjwỳnh kum ikĩnhkumrêx, anhÿro aba. Ne ajêx ne amijo amran memã kum,

—Me bajbit ne ba me ije Metĩndjwỳnh mar mexkumrêx, anhÿro aba.

¹⁸ Nhyim me me amã Mòjdjê kukràdjà jarè ga me we aje pĩne markam we aje Metĩndjwỳnh kute amim me'ã karõ kôt mar ne mỳjja kabin we amijo mỳjja mexbit pytãn memã arê. ¹⁹ Ne kam ajte we aje amimarkõt amim,

—Me no rã katãt pry'ã mrãnh kadjy ne me kute me pa 'amỳnh ne kute meo mrãnh katãt. Ba ije me urãk ne mrãmri ibê katãt me no kêtõ iba djwỳnhkumrêx, anhÿro aba. Ne ajte amim,

—Me axwe ne me kute mrãmri ne akamãt kô tykkõt me ar ba pyrãk. Ije mrãmri ne memã pry kurwỳ djwỳnh pyrãk. Ba ne ba ibê me axwe kêt kadjy me akre djwỳnh, anhÿro aba. ²⁰ Ne me'ã amim,

—Ba ne ba ibê me no rerekremã kukràdjà jarènh djwỳnh. Me kute me kra karãre pyrãk ne me no rerekre. Ba ne ba me no tỳx kadjy memã kukràdjà'ã idjujarènh djwỳnhkumrêx, anhÿro aba. We aje Metĩndjwỳnh kukràdjà katãtkumrêxja kunĩ marõ abakam ne ga ã 'ã amijo adjãmrao ane.

²¹ Ba me amã arê. Me aje amũ me akren ã amim anhÿrkam mỳkam ga: ne ga amijakre kêt? Aje amũ me ãkĩnhĩ kêt kadjy me akrekam mỳkam ga: ne ga adjãkĩnhĩ? ²² Aje memã kum,

—Kwãrik wãnh mebê prõõ adjãkĩnh kêt, anhÿro abakam mỳkam ga: ne ga mebê prõõ adjãkĩnhõ aba? Ga we amã mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhípêx kurê:õ aba. Mỳkam ga: ne ga mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhípêx nhõ kikrekam ar aba? Mỳkam ga: ne ga mebê adjãkĩnh kadjy kam ar aba? ²³ Aje Mòjdjê kukràdjà'ã memã kum, "Kukràdjaja ne mexkumrêx", anhÿro abakam mỳkam ga ne ga ajte ari kukràdjãkam amikràõ aba? Ga kukràdjãkam amikràõ aba nhyim me arỳm adjõ'ã abenmã kum, "Metĩndjwỳnh kajgo", anhÿro ba.

²⁴ Amrêbê: ne me bakukãmãre Metĩndjwỳnh kukwakam me ajã kabên jarènh kum,

"Apỳnh me bajtem ba djãri ne me me ajaxwekõt Metĩndjwỳnh japrỳ:."

Nãm me ã me ajã me bakukãmãremã anen arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Ga me kukràdjão abikênho aba nhym me arÿm ã me ajaxwe djô'ã Metÿndjwÿnh japryõ ane.

²⁵ Me abê idjaer, mÿj kadjy ne me me amy kã nhinhu rê. Bir, me aje amy kã rênh mar ne aje 'ã amim, "Arÿm ne Metÿndjwÿnh ijo aminhõ", anhÿr kadjy. Djãm me bamy kã rênhkambit nhym arÿm me bajo aminhõ? Kati. Gu me baje ajte Metÿndjwÿnh kukràdjã marn kôt ar amijo babakam ne arÿm me bajo aminhõ. Nhym be, godja ga me kukràdjãkam ajaxwe jabej arÿm me amy kã rênh kajgo. ²⁶ Kam me my kã tãja, me bajtemja, godja me ta kute amikam katãt kukràdjã marn kôt amijo ba jabej nhym Metÿndjwÿnh arÿm meo aminhõ. Te me my kã tã nhym arÿm meo aminhõ.

²⁷ Kam, dja me my kã tãja, kubê me bajtemja arÿm me abê idjaermã ajaxwe jarê. Ta te kute Môj djê kukràdjã'ã pi'òk no'òk mar kêt kam dja arÿm me amã ajaxwe jarê. Ta tu kute katãt kôt nhym babakam dja me amã arê. Me aje Metÿndjwÿnh kukràdjã'ã pi'òk no'òk mar kajgon amy kã rênh kajgon kukràdjãkam amikrà ar o aba. Nhym kam me ta arÿm me apumÿn me amã ajaxwe jarê.

²⁸ Mÿj xêjabê ne Metÿndjwÿnh nhõ me jakumrêx? Djãm me kute amibên ne ajkwa kajgokam memã kum, "Ibê idjaer, ibê idjaer", anhÿrbit? Djã ne me kute amijo anhÿrbit ne kam mrãmri mebê Metÿndjwÿnh nhõ me jakumrêx? Kati. Djã ne me me my kã nhinhubit rê nhym kam arÿm me mrãmri kubê Metÿndjwÿnh nhõ me jakumrêx? Kati. ²⁹ Me kute mrãmri kadjwÿnhbê Metÿndjwÿnh kabên mar ne kôt amijo babit. Me jabit ne mebê õ me jakumrêx. Me kute amikadjwÿnhbê amim mÿjja'ã karõ djãkam kute Metÿndjwÿnh Karõ mar ne kum amijã maja me jabê ne õ me jakumrêx.

Nhym be, me kute kukràdjã 'ã no'òk mar kajgon me my kãbit rênhja me jabê ne õ me ja kêt. Me kute Metÿndjwÿnh Karõ mar ne kum amijã maja djãm pykakam me ar baja gêdja memã mex jarê? Kati. Metÿndjwÿnh dja memã mex jarê nhym arÿm mebê õ me jakumrêx.

3

Kute memã Metÿndjwÿnh 'êxnhî kêt ne kabên kajgo kêt jarênh.

¹ Nhym kam mÿj kadjy dja mebê idjaer? Kam ajte mÿj kadjy dja me me my kã nhinhu rê? Djãm mebê idjaer kute mÿjja maro kute me bajtem jakrenh? ² Nã. Me kute mÿjja maro kute me akrenh me:xi. Bir, me kute Metÿndjwÿnh kabên mar. Metÿndjwÿnh kute me kute katãt amijo ba'ã memã karõkôt amikabên'ã pi'òk no'òkja ne me kute mar ne o ba.

³ Me kwÿ kute amim Metÿndjwÿnh kabên mar kêt kam mÿj gêdja kam kute? Djãm me kute kabên mar kêt kam ne Metÿndjwÿnh arÿm kabên kajgo? ⁴ Arkati. Dja te me kunî 'êxnhî kabên kajgo. Nhym be, Metÿndjwÿnh ne kabên kajgo kêt kumrêx. Amrêbê: ne me bakukãmãre Metÿndjwÿnhmã kabên kajgo kêt kumrêx jarên kum, "Dja me te ajã amim, 'Kabên kajgo', anen kam mrãmri akabên kumrêxmã katorkumrêx."

Nãm me bakukãmãre ã Metÿndjwÿnhmã ane nhym me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Nhym me arÿm aben djô'ã arênhõ mō:n arênhõ mōr tãmtã gu me bakamin-grãnyredjwÿ baje arênh rã'ã. Mrãmri ne me arênhkumrêx. Metÿndjwÿnh kabên kajgo kêt kumrêx.

Metîndjwÿnh me axwekam ngrykkam ne katàt.

⁵ Nhyim be, pykakam me kajgo ta ren kabèn kajgokam ren abenmā kum, –Metîndjwÿnh ren gwaj bajaxwekam ngryk kêt. Ga, gwaj bajaxwekôt me kum Metîndjwÿnh kÿnhja pumû. Me kute gwaj bajā, “Tāmwā ne axwe:. Ba ne ba imā me axwe kÿnh kêtukumrêx. Ba dja ba atemā ne imā Metîndjwÿnhbit kÿnh”, ane. Be ga, gwaj bajaxwe nhyim me kum gwaj bakÿnh kêtja pumû. Ne kam kôt kum Metîndjwÿnh kÿnh. Gwaj bajaxwekôt me kum kÿnhkam Metîndjwÿnh ren gwaj bakam kÿnh, ane. Me ta ren ā kabèn kajgo jarênhho ane.

⁶ Djām mrāmri me kabèn? Kati. Ne ren Metîndjwÿnh gwaj bajaxwekam kÿnh ne ren kam gwaj bamā bajaxwe pānh jarênh kêt. Ne ren apÿnh me ba djā kunĭkôt djwÿ ren memā axwe pānh jarênh kêt. ⁷ Nhyim ren ajte me ta ajte kabèn kajgokam memā kum,

–Metîndjwÿnh ren ijêxnhĭkam ngryk kêt ne. Ga, ijêxnhĭkôt me kum Metîndjwÿnh kÿnhja pumû. Me kute ijā, “Tāmwā ne 'êxnhĭ. Djām ba dja ba kôt ijêxnhĭ? Kati. Ba dja ba imā kôt ijêxnhĭ kÿnh kêtukumrêx. Metîndjwÿnhbit dja ba imā kÿnhkumrêx”, ane. Be ga, ijêxnhĭ nhyim me kum ikÿnh kêt ne kam kôt me kum Metîndjwÿnh kÿnhja pumû. Ijêxnhĭkôt me kum kÿnhkam ne ren ikam kÿnh ne ren imā ijaxwe jarênh kêt ne ijêxnhĭ pānh ikanga kêt ne. Ne ren me kabèn kajgokam ā ren memā ane.

⁸ Me'ô ar ta ne arĭk ijā,

–Paur memā kum, “Gwaj bajaxwe baba nhyim gwaj bajaxwekôt arÿm mÿjja mex apôx”. Nām ā memā anhÿro bao ane, ane. Kati. Nām me arĭk ikabèn kêt jarê. Ne ren mrāmri Metîndjwÿnh me axwekam kÿnh bar ren ā memā ane. Nhyim be, kati. Mrāmri me axwekam ngryk ne kute me kangakumrêx. Me kute ar ikabèn kêt jarênh ja dja Metîndjwÿnh pānh me kanga. Kute me kanga katāt, punu kêt, nhyim Metîndjwÿnhdjwÿ katāt.

Kute memā me kunĭ kupānhtā axwe jarênh.

Kar 17.30; Kô k 6.9; Gar 3.22; Xit 3.3

⁹ Mÿj dja gu me babê idjaer abenmā nê? Djām gu me baje,

–Gu me ba ne gu me bamexo me bajtem jakre, anhÿrmā? Kati. Ba ibê Paur ne ba arÿm me kunĭ'ā,

–Mebê idjaermē me bajtemmē ne me kute aben pyrāk. Me kupānhtā axwe:n ta te: axwe kêt prāmje, ane. ¹⁰ Me bakukāmāre kabèn kôt ne ba me amā arê. Amrêbê: me bakukāmāre memā kum, “Djām me'ô axwe kêt? Arkati. Me'ô axwe kêtja kêtukumrêx. ¹¹ Me'ô kute mar kêtukumrêx. Me'ô kute Metîndjwÿnh jabej kêtukumrêx.

¹² Me ta amĭpyrĭkôt binhirên ban kunĭ kupānhtā Metîndjwÿnhbê punu:re. Djām me'ô pydji ne apênh mex? Arkati. Me'ô mex kêtukumrêx.”

Nām me bakukāmāre ā amrêbê: memā ane. ¹³ Ne kam ajte memā kum, “Me ajkwakam me kabèn apôx ne kute mrāmri ne me kute arÿm pyka krā'ā kuprār nhyim kurÿm mÿjja punu prôt pyrāk. Nām me ā kabèn punuo ane.

Me kute memā 'êxkôt ne me me noo biknoro ba. Me kabèn ne kute kangā djwakam tokry djāja pyrāk.

¹⁴ Me kute me ũn kume:x ne me kabèn djā kume:x.”

Nām me bakukāmāre ā amrêbê: memā ane. ¹⁵ Ne kam ajte memā kum, “Nām me amĭkrā kêt ne tu me paro ba.

¹⁶ Ne ari meo bikênhho ba: nhyim me me ô'ā tokry kume:x ne umar mex kêtukumrêx.

17 Mÿj dja me umar mex kadjy nê? Ja ne me kute mar kêtkumrêx.

18 Me kum Metîndjwÿnh pyma kêtkumrêx."

Nâm me bakukâmâre â amrêbê: memâ ane nhym me arÿm 'â pi'ok no'ok ne. Nhym me aben djô'â arênhô mō:n arênhô mōr tâmtâ gu me bakamin-grânyredjwÿ baje arênh râ'â. Mrâmri ne me arênhkumrêx. Me kupânhtâ axwen ta te axwe kêt prâmjê.

19 Be, mebê idjaermâ ne Metîndjwÿnh kukràdjâ kunĭ jarê. Me kute kukràdjâ maro baja, me jamâ ne arê. Mÿj kadjy ne memâ arê? Bir, me kute kukràdjâ maro ban ta te kute kêt amijo anhÿrmâ.* Ne kam kêt kute amijaxwemâ katormâ. Ja kadjy ne memâ kukràdjâ jarê. Kam dja me kunĭ ajte Metîndjwÿnh me axwekam ngryk ma. Dja me amim,

—Metîndjwÿnh ne ijaxwekam ngryk, ane. Tâm dja me arÿm kam kuma. Apÿnh me ba djâ kunĭ dja me ngryk markumrêx. Ja kadjy ne memâ kukràdjâ jarê. Tâm ne gu me baje arÿm mar.

20 Kam djâm me kute kukràdjâ mar ne kute kêt amijo anhÿro ba nhym Metîndjwÿnh arÿm kute memâ kum, "Be, ajaxwe kêt", anhÿrmâ? Kati. Nhym be, mÿj kadjy ne memâ kukràdjâ jarê? Bir, me kute amijaxwemâ kator kadjy ne memâ kukràdjâ jarê.

Metîndjwÿnh ta kute memâ axwe kêt jarênhja'â ujarênh.

Gar 2.16; Xit 3.5

21 Nhym be, jakam atemâ me'ô kêt Metîndjwÿnh kute memâ axwe kêt jarênh nhym me arÿm kum mex ne. Djâm me kute Metîndjwÿnh kukràdjâ mar ne ta kute kêt amijo anhÿro ba nhym kêt kute memâ axwe kêt jarênhmâ? Kati. Atemâ me'ô kêt ne kute memâ axwe kêt jarênh. Amrêbê: kute Môjdjêmâ kukràdjâ jarênhkam Metîndjwÿnh arÿm memâ Kritu'â ajarê. Kukwakam kabên jarênh djwÿnhdjwÿ ne me arÿm memâ 'â ajarê. 22 Me kute tu amim Jeju Kritu markumrêx kêt ne Metîndjwÿnh kute memâ axwe kêt jarênh nhym me arÿm kum mex ne. Me ĩ pÿnhkôt kwÿ kute tu amim Kritu markumrêxja nhym kute tu memâ axwe kêt jarênh. Mÿkam?

Bir, me kunĭ ne me axweo kute aben pyrâk. 23 Djâm me'ô ta mexo Metîndjwÿnh mânkkutâ? Arkati. Me kunĭ kupânhtâ axwe. 24 Nhym kam tu memâ axwe kêt jarê nhym me arÿm kum mex ne. Djâ ne me kukràdjâ maro ban kêt amijo anhÿro ba nhym pânĥ arÿm memâ axwe kêt jarê? Kati. Ta ne tu kum me kaprĭn ta memâ arê. Kritu Jeju ta ne arÿm me axweo pânĥ mex nhym kam kêt ta memâ axwe kêt jarê nhym me arÿm kum mex ne.

25 Metîndjwÿnh ne amim Jeju dja nhym kam arÿm me axwe pânĥ pĭte'y'â wajêt nhym kamrô prôt nhym arÿm ty. Nhym kam me kute tu amim markumrêxja Metîndjwÿnh arÿm me ja jaxwekam ngryk kêt. Be, ja kadjy ne pĭte'y'â wajêt. Ne mÿjja 'ôdjwÿ kadjy ne Jeju pĭte'y'â wajêt. Me kute Metîndjwÿnh kute katât meo baja mar kadjy. Kute katât memâ axweo pânĥkumrêx ja mar kadjy. Amrêbê: pĭte'y'â jêt kêtri ne me axwe: nhym Metîndjwÿnh ren mekam ngry:k ne ren me biknor tokry djâkam me kumên kam ren arÿm katât memâ axweo pânĥ kumrêx. Nhym be, kati. Nâm amijâ ngryk nê:n tu me axwe maro akno. Djâm â kute memâ anhÿrkam katât kute meo bakumrêx? Nâ, mrâmri katât.

* 3:19 Djâm pi'ok jarênh'â ne me kute kukràdjâ mar ne kêt kute amijo anhÿr ja jarênh Kati. Kute memâ kum, "Kwârĭk wânĥ ajaxwe kêt", anhÿr nhym me kêt kute â amijo anhÿr ne axwe kêtmâ. Ja'â ne kute me kute mar ne kêt amijo anhÿr ja jarênh.

²⁶ Mỳj ne me kam kuman kam Metĩndjwỳnh katàtja ma? Bir, jakam ne Metĩndjwỳnh Jejumã me axwe pãnh jarẽ nhym kam Jeju me pãnh tyn arỳm Metĩndjwỳnhmã me axweo pãnh. Nhym kam me arỳm Metĩndjwỳnh kute katàt memã o pãnhja man arỳm kum kato. Jeju kute me axweo pãnhjamã kato. Nhym kam me tu kute amim Jeju markumrẽxja ne Metĩndjwỳnh arỳm katàt kute memã axwe kêt jarẽnhkumrẽx.

²⁷ Djãm kam gwaj ba ne gwaj baje,

–Metĩndjwỳnh kukràdjã kôt ne ba amijo anhỳro iba. Imexkumrẽxja pumũ, anhỳrmã? Kati. Djãm gwaj bajõ bamex? Arkati. Nhym be, dja gwaj tu amim Jejubit markumrẽx nhym Metĩndjwỳnh tu gwaj bamã axwe kêt jarẽ gwaj arỳm kum bamexkumrẽx ne.

²⁸ Kam, djãm me kute Metĩndjwỳnh kukràdjã mar ne kute kôt amijo anhỳro ba nhym kam kute kôt memã axwe kêt jarẽnh? Kati. Atemã ne wã. Nhym be, me kute tu amim Jeju markumrẽxbit. Kôtbít ne kute memã axwe kêt jarẽnh nhym me arỳm kum mexkumrẽx.

²⁹ Djãm Metĩndjwỳnh kute mebê idjaerbít ba? Djãm kute me bajtemo ba kêt? Kati. Kute me bajtemdjwỳo ba. ³⁰ Mỳkam? Bir, Metĩndjwỳnh pydji. Kam dja mebê idjaerbê me my nhinhu kã rênhja tu amim Jeju markumrẽx nhym kôt arỳm memã axwe kêt jarẽ. Nhym me bajtembê me my kã tãjadjwỳ dja me ajte tãm. Dja me tu amim Jeju markumrẽx nhym kôt arỳm me adjwỳnhdjwỳmã axwe kêt jarẽ. ³¹ Djãm gwaj baje tu amim Jeju markumrẽxkam ne gwaj baje Metĩndjwỳnh kukràdjã kôt amijo anhỳrja kangamã? Kati. Nhym bê ne gwaj baje kukràdjã kanga prãm. Gwaj ba baje tu amim Jeju markumrẽxkam ne gwaj baje kukràdjã kôt amijo anhỳr prãm kumrẽx.

4

Kute Abraãomã axwe kêt jarẽnh'ã ujarẽnh.

Gar 3.6; Xij 2.23

¹ Kam gwaj akubyn amijo tẽn me bakukãmãre Abraão'ã ujarẽnh ma. Mỳj ne ta amikam kuma? Djãm ta ne mex? Kati. ² Djãm Abraão kute amijo ba mex pãnh Metĩndjwỳnh kum axwe kêt jarẽ? Kati. Kute amijo ba mex pãnh kute kum axwe kêt jarẽnh kêt. Ren kute amijo ba mex pãnh ren kum axwe kêt jarẽ nhym ren amimexo àmra ar ba. Nhym be, kati. Metĩndjwỳnhmã ne amimexo àmra kêt. ³ Mỳkam? Bir, djãm Abraão ta axwe kêt? Kati. Metĩndjwỳnh ne tu kum axwe kêt jarẽ nhym me arỳm 'ã ajarẽ. Me bakukãmãre amrêbê: memã kum,

“Abraão ne tu amim Metĩndjwỳnh kamnhĩxkumrẽx nhym 'ã amim, 'Be, nãm tu amim ikamnhĩxkumrẽx ba kam ba tu kum axwe kêt jarẽ nhym arỳm imã mex.' Nãm Metĩndjwỳnh ã Abraão'ã amim ane.”

Nãm me bakukãmãre ã Abraão'ã memã ane. Nãm tu amim Metĩndjwỳnh kamnhĩxkumrẽx nhym ta tu kum axwe kêt jarẽ.

⁴ Be ga, me'õ me bẽnjadjwỳr'õmã àpênhja pumũ. Kute amim pi'òk kaprĩ kwỳ byr kadjy bẽnjadjwỳrmã apê. Nãm kadjy kum apê:n arỳm o ino re. Nhym kam bẽnjadjwỳr arỳm kum pi'òk kaprĩ ngã. Àpênh pãnh ne kum pi'òk kaprĩ ngã. Djãm kajgo got? Kati. Àpênh pãnh ne kum kungã.

⁵ Nhym be, djãm me kute amijo ba mex pãnh Metĩndjwỳnh kute memã axwe kêt jarẽnh? Kati. Me kute amijo ba mex pãnh kute memã axwe kêt jarẽnh kêt.

Me tu kute amim Metîndjwýnhbit markumrêx nhy m kôtbít arým kute memã axwe kêt jarênh. Metîndjwýnh kute me axwemã axwe kêt jarênh djwýnh ta kute ã memã anhÿr nhy m me arým kum mexkumrêx. ⁶ Me bakukãmãre Dawidjwý ne amrêbê: ja tãm jarê. Metîndjwýnh kute tu memã axwe kêt jarênh nhy m me arým kum mexkumrêx. Me ja ne me kînhkumrêx. Me kute kukràdjã kôt amijo ba mex pãnh ne Metîndjwýnh kute memã axwe kêt jarênh kêt. Tãm ne me bakukãmãre Dawi 'ã ajarê. ⁷ Nãm memã kum, "Metîndjwýnh kute wãnh me axweo biknor ne me kam ngyrk kêt ne kute me axweo bipdjur ja ne me kî:nhkumrêx.

⁸ Bênjadjwýr djwýnh kute tu memã axwe kêt jarênh ja ne me kînhtri:re ne." Nãm me bakukãmãre Dawi ã memã ane nhy m me aben djô'ã arênhô mô:n arênhô môr tãmtã gu me bakamingrãnyre baje arênh rã'ã. Mrãmri ne arênhkumrêx. Mrãmri Metîndjwýnh kute tu memã axwe kêt jarênhkam ne me kînhkumrêx.

⁹ Djãm kute mebê idjaermãbit arênh? Djãm kute mebê idjaerbê me my kã rênh jamãbit arênh? Kati. Me bajtembê me my kã tãjadjwý.

Ga, Abraãodjwý ja ma. Abraão ne tu amim Metîndjwýnh kamnhÿxkumrêx nhy m 'ã amim,

–Abraão ne tu amim ikamnhÿxkumrêx ba kam arým tu kum axwe kêt jarê, ane. Tãm ne gwaj arým kuma. ¹⁰ Mÿj ne kute kum axwe kêt jarênhkam kute? Djã ne kumrêx kum amimy nhinhu kã krãta nhy m kam arým kum axwe kêt jarê? Kati. Kute amimy kã krã'yr kêttri ne kum axwe kêt jarê nhy m arým kum mexkumrêx.

¹¹ Nhy m kam Metîndjwýnh arým kum my kã krã'yr'ã kum karô. Nhy m kabênkôt arým amijo tén arým amimy kã krãtan kam arým amijã maro ba. Nãm mar kunikôt amim,

–Be, amrêbê ne ba tu amim Metîndjwýnh kamnhÿxkumrêx nhy m arým tu imã ijaxwe kêt jarênhkumrêx. Ga, imy kã krã'yrja pumû, anhÿro ba. Amrêbê kute my kã krã'yr kêttri ne Abraão tu amim Metîndjwýnh kamnhÿxkumrêx nhy m arým tu kum axwe kêt jarênhkumrêx.

Nhy m kam tûmrãm amimy kã krãtan arým ã amim anhÿro ba. ã amimy kã krã'yr'ã amim anhÿro ba. Mÿj kadjy ne kute my kã krã'yr kêttri kum axwe kêt jarê? Bir, me bajtem my kã tãja kuní kajmã'ã ne kum axwe kêt jarê. Abraãobê me kute amikajmã'ã Metîndjwýnh marja kuní nhingêt kadjy. Dja me tu amim markumrêx nhy m arým tu memã axwe kêt jarênhkumrêx. ¹² Abraãobê ne me my kã rênhja nhingêt. Djãm Abraãobê ne me my kã rênhbit nhingêt? Kati. Abraão kute amimy kã krã'yr kêttri kute tu amim Metîndjwýnh kamnhÿxkumrêx. Nhy m me kute Abraão kudjwa tu amim Metîndjwýnh kamnhÿxkumrêxja me ajbit Abraãobê me ingêt.

¹³ Nhy m ajtekam Metîndjwýnh arým tu Abraãomê ô'ã tãmdjwý arkum ar kute meo aminhôn meo bamã arênhkumrêx ne arkum,

–Gamê adjô'ã atãmdjwýmê dja gar apýnh me ba djã kunikôt meo aminhôn meo aba. Meo aminhôn meo aba kute mrãmri ne me tãmdjwý ingêt nhô nèkrêxo aminhôn o ba pyràk. Nãm ã tu Abraãomê ô'ã tãmdjwýmã kabên pydjín arênhô ane. Djãm ar kute Môjdjê kukràdjã mar ne kôt kute amijo anhÿro ba pãnh kute arkum ar kute meo bamã arênh got? Kati. Nãm ar tu amim Metîndjwýnh kamnhÿxkumrêx nhy m arým tu arkum axwe kêt jarênh kam arým kôt arkum kute meo bamã arê. Kabên pydjín arê.

14 Ne ren memã me kute Mòjdjê kukràdjà maro ba pãnh ren memã kute meo bamã arê nhyam kam me ren kute Mòjdjê kukràdjà maro ba nhibej ren amim Metĩndjwýnh kamnhĩx kêt. Nhyam kam ren kabẽnja jarẽnh kajgo. Nhyam be, kati. Djãm me kute kukràdjà mar ne kôt kute amijo anhyro ba pãnh memã me kute meo bamã arê? Kati. Ja pãnh kute memã me kute meo aminhõ jarẽnh kêt. 15 Me kute Mòjdjê kukràdjãbit maro baja ne Metĩndjwýnh mekam ngyrykbit. Mýkam ne mekam ngyrykbit? Bir, me kute kukràdjãkam amikràò ba prãm kam ne mekam ngyrykbit. Nhyam be, memã me kute Mòjdjê kukràdjà jarẽnh kêt nhyam me kute mar kêt jabit ne me kute kukràdjãkam amikrà kêt. Ren me arým memã arê nhyam ren me arým kuma, kambit me kute kam amikrà. Nhyam be, me kute mar kêt kam ne me kute kukràdjãkam amikrà kêt.

16 Kam, me kute tu amim markumrẽxja ne Metĩndjwýnh memã me kute meo bamã arê. Mýkam? Bir, dja Abraão djò'ã tãmdjwý kunĩ tu amim markumrẽx nhyam Metĩndjwýnh ta arým tu kum me kaprĩ. Tu kum me kaprĩkam gédja arým mrãmri tãmdjwý kunĩmã apýnh me ba djãkam me ja nhõrkumrẽx nhyam me arým ar meo ba. Djãm mebê idjaer kute Mòjdjê kukràdjà mar jabit dja meo ba? Kati. Me kute Abraão kudjwa tu amim Metĩndjwýnh markumrẽxja kunĩ dja me meo ba. Mrãmri ne kute me ja kunĩmã kute meo bamã arẽnhkumrẽx. Abraõobê ne me bakunĩ nhingêt.

17 Metĩndjwýnh ne amrêbê: me bakumãmãre Abraõomã ja jarẽ. Kum me bakunĩ nhingêt jarẽ. Metĩndjwýnh kum,

“Apýnh me ba djã krãptĩ:kam me jamã ne ba arým ajo me ingêt.”

Nãm ã Abraõomã ane. Nhyam me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Nhyam me aben djò'ã arẽnhõ mò:n arẽnhõ mòr tãmtã gu me bakamingrãnyredjwý bajè arẽnh rã'ã ne. Ga, mrãmri Abraão kubê me banhingêt kumrẽxja pumũ. Abraão kute tu amim kamnhĩxkumrẽxja ne arým Metĩndjwýnh nokrekam kubê me banhingêt kumrẽx. Metĩndjwýnh ta ne kute akubyn me tyko tĩn ne mýjja kukãm 'ã ajarẽ. Mýjja kator kêt rã'ã nhyam memãbit kute kator prãm kêt pyrãk. Nhyam be, Metĩndjwýnhmãbit arým mýjja amirĩt nhyam arým kukãm 'ã ajarẽ. Ga, mrãmri Abraão kubê me banhingêt kumrẽxja pumũ.

18 Ne ren atemã me'õ ne ren te amiwýr kute meo aminhõja katorkam ama ne ren 'ã ukanga. Nhyam be, kati. Nãm Abraão kute meo aminhõmã tu amiwýr kam amako tẽmkumrẽx ne me kadjy tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrẽx. Ne kam arým meo aminhõkumrẽx, arým kubê me ingêt. Kubê apýnh me ba djã krãptĩkam me ja nhingêt. Metĩndjwýnh kute kum anhyr kôt. Kute kum, “Dja ã atãmdjwý krãptĩo ane”, anhyr kôt ne Abraão arým tu amiwýr me kamnhĩxkumrẽx. 19 Nãm te amim,

—Arým Xaramẽ ar ibẽngê:tte. Nã bãm te ar ikra'õ prãm:mje. Mrãmri ar ije me tykkam kra prãm kějja pyrãk, ane. Nãm te amim anen tu amim kamnhĩxo tẽmkumrẽx. Arým ne Abraão'ã amex krãptĩ: kubê 100 pyrãk. 20 Djã ne Metĩndjwýnh kum kabẽn jarẽ nhyam we amim,

—Dja ijo anhyr jabej. Nàr kon. Dja ijo anhyr kêt jabej? ane. Kati. Nãm tu amim kamnhĩx týxkumrẽxo tẽ. Ne kam o Metĩndjwýnhmã ra:x jarẽ. 21 Nãm amim,

—Djãm Metĩndjwýnh 'irere:k got? Mrãmri kute imã ikra jarẽnh kôt dja imã ikra nhõrkumrẽx, ane. 22 Kute ã amim anhyrkam ne Metĩndjwýnh arým 'ã amim,

—Ba tu kum axwe kêt jarẽ nhyam arým imã mex ne, ane. 23 Djã ne Abraõobit man amim, “Ba tu kum axwe kêt jarẽ”, ane nhyam me'ã pi'òk no'òk ne?

Kati. ²⁴ Gwaj badjwỳ ne arỳm gwaj bama. Dja gwaj tu amim Metĩndjwỳnh kamnhĩxkumrẽx nhym arỳm gwaj bamãdjwỳ axwe kêt jarẽ. Metĩndjwỳnh kute akubyn gwaj banhõ Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jejuo tĩn djwỳnh dja gwaj tu amim kamnhĩxkumrẽx, tu amim markumrẽx nhym arỳm gwaj bamãdjwỳ axwe kêt jarẽ gwaj kam arỳm kum bamex ne. ²⁵ Nãm me memã Jeju kanga nhym me arỳm kubĩ. Mỳj kadjy? Bir, kute gwaj bajaxweo pãnh kadjy ne me Jeju kanga nhym me arỳm kubĩ. Kubĩ nhym arỳm akubyn o tĩn. Kute gwaj bamã axwe kêt jarẽnh kadjy ne akubyn o tĩn.

5

Kritu tykkõt me umar mex ne kĩnh.

Mat 5.12; A Kõ 4.8; Pir 1.28; Ped k 4.13

¹ Gwaj baje tu amim Jeju markumrẽxkam ne Metĩndjwỳnh arỳm gwaj bamã axwe kêt jarẽ. Kute gwaj bamã axwe kêt jarẽnhkam arỳm gwaj bakam ngyrk kêt ne. Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu gwaj bajaxwe pãnh tokrykam ne gwaj bakam ngyrk kêt. Gwaj bakam ngyrk kêt kam ne gwaj arỳm badjumar me:xkumrẽx ne ar baba. ² Jejukõt ne Metĩndjwỳnh arỳm kute gwaj ba mar. Gwaj tu amim Jeju markumrẽx nhym arỳm kute gwaj bamarkumrẽx. Gwaj kum amijarẽ nhym arỳm tu kum gwaj bakaprĩkumrẽx.* Tu kum gwaj bakaprĩkumrẽx gwaj arỳm kõt badjãm tỳx. Dja gwaj ĩ Metĩndjwỳnh mexkumrẽx pumõ. Baje Metĩndjwỳnh me:xkumrẽx pumũnhkam amakbê gwaj bakĩnhkumrẽx.

³ Ne kam te apỳnh gwaj badjumar punu, batokry djari gwaj bawỳr bõx gwaj bakĩnhkumrẽx. Gwaj badjumar punu, batokry japõkmã bakĩnhkumrẽx. Mỳkam? Bir, gwaj kam amim,

—Dja ba te itokryn mã Jeju kõt ar amijo iban 'ã idjukanga kêt. ⁴ Mã kõt ar amijo iba:n kam arỳm kum imexkumrẽx. Kum imexkumrẽx ne kam arỳm tu amiwỳr kamnhĩxkumrẽx. Nã gwãm ã amim anen kuman arỳm bakĩnhkumrẽx.

⁵ Baje omũnhkumrẽxkam amakbê mỳj dja gwaj amikam kuman kõt batỳx. Bir, kum gwaj bajabê:. Nãm gwaj bamã Karõ jano nhym arỳm gwaj bamã arẽho ba. Gwaj bamã,

—Ga, Metĩndjwỳnh kum ajabê:ja pumũ, anhỹro ba. Ne kum gwaj bajabê:ja prĩne gwaj bamã o amirĩt mex gwaj arỳm amikam kuma. Ja ne gwaj kuman arỳm baje kam amakjakam batỳx. Baje Metĩndjwỳnh pumũnhkumrẽxkam amakjakam batỳx.

⁶ Amrêbê ne gwaj te: kum bamex prãmje ne mã: bajaxwe rã'ã ne nhym arỳm õ akati bõx nhym arỳm Kritu gwaj bapãnh ty. Metĩndjwỳnh kute amrêbê tyk nhõ akati'ã kum karõ kõt ne akati wajêt nhym Kritu arỳm gwaj bapãnh ty. Gwaj ba ne gwaj bamã Metĩndjwỳnh kĩnh kêt ne ar baba nhym arỳm gwaj bapãnh ty.

⁷ Djãm gwaj bajõ ne gwaj ren baje me'õ jaxwe pytãr kadjy ty? Kati. Djã ne gwaj ren bajõ baje me'õ kute katãt amijo baja pytãr kadjy ren batyk prãm? Kon. Gwaj baje me'õ djukaprĩ pytãr kadjy mrãmri ren batyk prãm jabej.

⁸ Nhym be, djãm gwaj ba ne gwaj katãt amijo baba nãr badjukaprĩ? Kati. Gwaj ba ne gwaj bajaxwe: nhym Kritu arỳm kute gwaj bapytãr kadjy ty. Nãm Metĩndjwỳnh ã kum gwaj bajabêo amirĩto ane.

* **5:2** Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt nhym pãnh kum gwaj bakaprĩ Kati. Gwaj ba ne gwaj te bajaxwe kêt mã. Nhym be, ta ne tu kum gwaj bakaprĩ.

⁹ Kamrô prôt ne tykja kam ne Metîndjwýnh arým gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arým kum bamex ne. Gwaj baje ja markam ne gwaj amim,

—Mrãmri ne Kritu kute Metîndjwýnh ngrykbê ipytâr mexkumrêx, ane.

¹⁰ Amrêbê ne gwaj Metîndjwýnho bakurê djwýnh nhym Kra arým ty. Ty nhym Metîndjwýnh arým gwaj bajo ôbikwa. Kute gwaj bajo ôbikwakam ne gwaj arým amim,

—Mrãmri dja amim ipytâr me:xkumrêx. Arým tyn akubyn tîn ne. Kam dja ipytâr mexkumrêx, ane. ¹¹ Djãm jabit? Kati. Ajte. Gwaj Metîndjwýnhkam bakî:nhkumrêx. Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu djâpênhkôt kam bakînhkumrêx. Kute gwaj bajaxweo pânhkôt bakî:nhkumrêx.

Me kute tu amim Kritu markumrêxia tîn.

Kô k 15.21

¹² Nhym be, Adão pydji me kukãm axwe nhym kam me kunî kudjwa arým axwen arým ty. Me kunî Adão kudjwa axwekam arým kunî ty. ¹³ Mýj ne me axwekam kute? Bir, Metîndjwýnh kute MôjdjêMã kukràdjã jarênh nhym amû amidjô'ã kute memã arênh kêtri ne me arým pykakam axwe ar ba. Nhym be, djãm kute memã kukràdjã jarênh kêtri Metîndjwýnh kute memã kum, “Ajaxwe”, anhÿr? Kati. Kute memã kukràdjã jarênh kêtri nhym me kute mar kêtri ne kute memã axwe jarênh kêt. ¹⁴ Nhym be, kute pidjô krên kêt kadjy kabên ja ne Adão arým kam axwe. Djã ne me kunî Adão kôt ã axweo ane? Djã ne me ã Metîndjwýnh kabênkam amikrào ane? Kati. Me te Metîndjwýnh kabênkam amikrà kêt ne arým axwe. Ne kam arým ty. Axwekam aben djô'ã ty: nhym kam arým Metîndjwýnh MôjdjêMã kukràdjã jarê. Adão kumrêx axwe nhym me kunî kudjwa axwe. Nhym be, me'ôdjwý amrê môrmã ne atemã ne ukapri. Jeju ne ukapri.

¹⁵ Gwaj Adãomê Jeju Kritumê abenã ar maro nhÿ. Adão axwe nhym Jeju Kritu ukapri. Adão pydji axwekam ne me krãpti: ty. Aben djô'ã ty. Nhym be, Jeju Kritu pydji tu kum me kapri:kumrêxkam[†] ne arým amim me krãpti: pytã. Metîndjwýnh tu kum me kapri nhym Jeju Kritudjwý ukapri ne arým me axwe krãpti: pytã. ¹⁶ Adão pydji axwekôt mýjja kator nhym be, Jeju djukaprikôt mýjja kator. Apýnh mýjja kator. Adão pydji axwe kôt Metîndjwýnh arým kam ngryk ne pânh memã biknor jarê nhym me arým me biknor tokry djâkam akuno. Nhym be, te apýnh me axwe djari krãpti nhym Metîndjwýnh kute memã Jeju nhôr kôt memã axwe kêt jarê nhym me arým kum mex ne. ¹⁷ Adão pydji axwekôt me kunî aben djô'ã ty. Nhym be, Metîndjwýnh tu kum me kapri:n tu memã axwe kêt jarê nhym me arým kum mex ne. Kute memã axwe kêt jarênhkôt dja me tîn. Nãm me Jejuo aminhõ nhym Metîndjwýnh arým kum me kapri:kumrêx nhym me tîn. Adãokôt ne me ty. Nhym be, Jeju Kritu pydjikôt ne me tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

¹⁸ Adão kute pidjô krênkôt axwe. Axweja pydji kôt ne Metîndjwýnh arým me kunîmã biknor jarê nhym me arým me biknor tokry djâkam akuno. Nhym be, Jeju Kritu me axwe pânh ty. Ja pydjikôt ne Metîndjwýnh arým memã axwe kêt jarê nhym me arým kum mex ne. Me kum axwe kêt kam me kunî arým Metîndjwýnh kôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. ¹⁹ Bir, me'ô pydji kute Metîndjwýnh kabên kangakam Metîndjwýnh arým me krãptimã axwe jarê. Nhym be, me'ô

[†] 5:15 Djãm me ta ne me axwe kêt nhym arým pânh kum me kapri Kati. Me ta ne me te: axwe kêt mã nhym ta arým tu kum me kapri.

pydji kute Metîndjwýnh kabên markumrêxkam dja Metîndjwýnh arým me krâptîmâ axwe kêt jarê nhyim me arým kum mex ne.

²⁰ Nhyim ajtekam Metîndjwýnh arým memâ Môjdjê kukrâdjâ jarê. Apýnh me axwe djârio krâptî: kadjy ne memâ kukrâdjâ jarê. Nhyim be, te apýnh me axwe djâri krâptî: nhyim ukaprî:. Me te mâ axwe nhyim mâ ukaprî:. Ukaprîo amû amikamên arým ukaprî ra:x ne. ²¹ Mýj kadjy? Bir, me mâ axwe:n te axwe kêt prâmje. Ne kam arým me biknor tokry djâkam akuno. Nhyim be, Metîndjwýnh tu kum me kaprî:kumrêx ne memâ axwe kêt jarê ne kam arým meo ba. Meo ban memâ tîn jangij nhyim me kôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nãm me tu amim me banhô Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu markumrêx ne kam arým Metîndjwýnhkôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

6

Me Kritumê ro'ã tyk ne akubyn tîn.

A Kô 5.17; Gar 2.20; Kor 2.13

¹ Te gwaj bajaxwe nhyim Metîndjwýnh tu kum gwaj bakaprî. Djâm tu kum gwaj bakaprîkam dja gwaj we abenmâ kum,

–Gwaj mâ bajaxwe ar baba rã'ã. Gêdja kam Metîndjwýnh tu kum gwaj bakaprî:kumrêx, ane? Djâm gwaj baje ã abenmâ anhÿrmã? ² Arkati. Arým gwaj tu bajaxwe kangakumrêx. Baje mrãmri ne me tyk kute tu axwe kangakumrêx pyrâk. Djâm kam gwaj bajaxwe rã'ãmã? Arkati. ³ Me kute ngômã gwaj bajangjênhja kunî gwaj amim,

–Ba Kritu Jejumê itypdji. Ne kam arým kute mrãmri ne Kritumê ro'ã ityk ne ijadjar pyrâk. Nã gwãm ã amim ane. Djâm ar aje ja mar kêt?

⁴ Kam, me kute ngômã gwaj bajangjênhkam ne kute gwaj Kritumê ro'ã batyk ne bajadjar pyrâk. Ga, Bãm mexo uma:n arým akubyn Krituo tînja pumû. Gwaj badjwý baje mrãmri ne Kritumê ro'ã akubyn batîn pyrâk. Gwaj ã amimaro ane. Kam dja gwaj atemã amijo baba nyo amijo baban katât amijo baba.

⁵ Godja gwaj kumê batipdjikam baje ro'ã batyk pyrâk jabej dja gwaj kam kumê baje mrãmri ne ro'ã akubyn batîn pyrâk. ⁶ Bir, amrêbê ne gwaj ar bajaxwe: baba. Ne kam Jejumê batipdjî arým kute ro'ã pîte'y'ã arým bajarij pyrâk. Ne kute bajaxwe wãnh arij pyrâk. Gwaj ã amimaro ane. Gwaj kam arým bamã bajaxwe prãm kêt. Arým gwaj Jejumê batypdji. Ne kam baje bajaxweo krã'yr mar mexkumrêx. ⁷ Ga, arým me tykkam me ajte axwe kêtja pumû. Gwaj badjwý arým baje Jejumê ro'ã batyk pyrâk ne bamã bajaxwe prãm kêt.

⁸ Godja gwaj baje ro'ã batyk pyrâk mar jabej ne kam arým baje ro'ã akubyn batîn pyrâk jadjwý mar ar o baba. Tãm ne gwaj baje tu amim markumrêx. ⁹ Mýkam? Bir, Kritu arým mrãmri akubyn tînkam ajte tyk'yr bôx prãm kêtumrêx. Dja ajte tyk prãm kêtumrêx. Tãm ne gwaj baje ajte markumrêx. ¹⁰ Mýkam? Bir, tykkam ne arým gwaj bajaxwe pãnh tyk mãmddji. Nhyim be, jakam ne akubyn tîn ne ar ba. Metîndjwýnh kabên kôt ar amijo ba kadjy tîn ne ar ba.

Me kute wãnh axwemã irerkumrêxmã.

Rô 8.4; Ep 4.17; Kor 3.5; Ped k 4.1

¹¹ Tãm dja gar amijã aman amim,

–Badjwý ne ba ije me'õ tyk pyrâk ne tu wãnh ijaxwemã inhîrerkumrêx. Nhyim be, jakam ije Metîndjwýnhkôt katât ar amijo iba kadjy ne ba ije me'õ

tyk ne akubyn tîn pyrâk ne ar iba, ane. Dja gar ã amim ane. Gwaj banhõ Bënjadjwÿr djwÿnhbë Jeju Kritumë batipdji kôt dja gar ã amim ane.

¹² Ba ar amã me'õ'ã ajarë gar ama. Me'õja ne õ bënjadjwÿrmã ãpënh ar ba ne kubë utî:n amim,

—Ba te ije bënjadjwÿr kangan ikator ne ate ikrân ityk djã kêt prãmje. Nhyim ijã no tÿx ne mã ijãno djan idjãpënh'ã inë ne, ane. Ar gadjwÿ ar aje me'õja pyrâk ne te ajaxwe kêt prãmje ne ajaxwe rã'ã. Kwãrîk wãnh ajte amã ajaxwe prãm kêt. Jakam akubyn kubë aminë gé ar anhõ ba kêt, ar anhî tyk prãmjaõ ba kêt. ¹³ Kwãrîk wãnh kum adjãpënhmã me axwe nhõ bënjadjwÿrmã amijarënh kêt. Kwãrîk wãnh kum aminhikra, amipar, amino, amidjumar djã jarënh kêt. Dja gar kôt ajaxwe. Kubë aminë. Nhyim be, aje me'õ tyk ne akubyn tîn pyrâk dja gar Metîndjwÿnhmã amijarë, kum aminhikra, amipar, amino, amidjumar djã jarë. Ne kam arÿm kôt katât amijo aba.

¹⁴ Amrëbé ne gar amim,

—Ba dja ba Môjdjê kukràdjã man kôt amijo anhÿro iban arÿm kôt Metîndjwÿnhmã ijaxwe kêt, anhÿro aban te kôt amijo anhÿr prãmje ne ajaxwe rã'ã. Nhyim be, jakam ne gar amim,

—Metîndjwÿnh djukaprîtire ta ne tu ijo mex, anhÿro aban arÿm tu amim markumrëxo aba. Kam ar aje wãnh ajaxwemã anhÿrer kadjy atÿx.

Me kute Metîndjwÿnhõ bënjadjwÿrn kum ãpënhmã.

Kô k 7.22; Gar 5.1

¹⁵ Gwaj bajë Môjdjê kukràdjã marn kôt amijo anhÿro babakôt Metîndjwÿnh kute gwaj bajo mex kêt. Nhyim be, tu kum gwaj bakaprîkôt ta kute gwaj bajo mex. Djãm kam gwaj bajë we amim,

—Ba gêt ijaxwe rã'ã. Tu kum ikaprîkam ba gêt ijaxwe rã'ã. Dja imã ijaxwe pãnh jarënh kêt, anhÿr ne kam kôt bajaxwe rã'ãmã? Kati.

¹⁶ Godja gar me axwe nhõ bënjadjwÿrmã kum,

—Ã. Ba amã apë ga arÿm ijo aba, anhÿr jabej gar arÿm kum adjãpënhkumrëx. Ne kam arÿm ajaxwen kam ô'ã arÿm akuno, me biknor tokry djãkam akuno. Nhyim be godja gar Metîndjwÿnhmã kum,

—Ba akabën kôt amã idjãpënhkumrëx, anhÿr jabej ne arÿm Metîndjwÿnhõ ar anhõ bënjadjwÿrkumrëx jabej arÿm aje kabën marn kôt amijo anhÿro aba. Ne kam arÿm ô'ã ajaxwe kêt ne akatât. Djãm ar aje ja mar kêt?

¹⁷ Nhyim be, ba Metîndjwÿnhmã ar akam amikînh jarë. Gar amrëbé me axwe nhõ bënjadjwÿrmã apë. Kum adjãpënhri te katât aje amijo abamãn arerekre. Ne arÿm jakam mrãmri aje Metîndjwÿnh kabën markumrëx. Me kute ar amã Metîndjwÿnh kabën jarënhja amã kînh. Ne kam mrãmri aje mar ne kôt amijo anhÿro abakumrëx. ¹⁸ Ne kam arÿm ajaxwe kêtã atÿx ne arÿm akatât. Abë Metîndjwÿnh nhõ ãpënh ne arÿm kôt katât ar amijo aba.

¹⁹ Ar ano rerekren ar ajamak mex kêtãkam ne ba tu pykakam me kukràdjã kôt ar amã ikabën jarë. Amrëbé ne gar aje me axwe nhõ bënjadjwÿrmã adjãpënh kadjy kum amijarë, kum aminhikra, amipar, amino, amidjumar djã jarë. Aje amÿ ajaxweo amikamënh kadjy kum amijarë nhyim ar ajo ba. Gar kum apën te katât amijo abamãn arÿm arerekre. Nhyim be, jakam dja gar Metîndjwÿnhõ ar anhõ bënjadjwÿr ne kum adjãpënhkumrëx. Ne kam aje katât amijo abamã arÿm atÿx ne. Dja gar kum atÿx ne arÿm katât amijo aban amÿ kum amexo amikamënhõ mô.

²⁰ Me axwe nhõ bënjadjwÿrmã adjãpënhri Metîndjwÿnh kute ar ajo ba kêtumrëx gar te katât kôt amrãnh mex prãmje. ²¹ Jakam dja gar akubyn amijo

tĕn amima. Kam amikam apijàm ne. Amrĕbĕ ate ar abakam mÿj got gar me axwe nhĕ bĕnjadjwÿrkam amim aby. Arkati. Ar ga ne gar ar mekĕt aba kajgo. Me ate ar ba djĕ'ã ne me me biknor tokry djàkam akuno. ²² Nhy m be, jakam ne Metĭndjwÿnh arÿm me axwe nhĕ bĕnjadjwÿrbĕ ar apytà gar kum adjàpĕnh ar aban arÿm ô'ã amexkumrĕx. Ne amũ amexo amikamĕnh mĕn kam ô'ã arÿm Metĭndjwÿnhkĕt atĭn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne.

²³ Tãm ne ja. Me axwe pãnh ne me arÿm me biknor tokry djàkam akuno. Nhy m be, Metĭndjwÿnh ne kute memã tĭn jangjĕnh nhy m me arÿm kĕt tĭn ar ba rã'ã: rã'ã ne. Djãm me kute kum o pãnhkam kute memã angjĕnh? Kati. Me kute kum o pãnh kĕtkam tu kute memã angjĕnh. Me kute tu amim gwaj banhĕ Bĕnjadjwÿr djwÿnhbĕ Jeju Kritu markumrĕx nhy m arÿm ta kum me kaprĭn kute memã kĕt tĭn jangjĕnh.

7

Me kute Kritubit marn kĕt amijo bamã kute arĕnh.

Rĕ 8.2; Gar 4.1; Ep 2.2; Kor 3.7

¹ Akmere, àpnhĭre ar, Metĭndjwÿnh kute Mĕj djĕmã kukràdjã jarĕnh gar aje mar mexja, ar amã ne ba ikabĕn. Me tĭnri ne me kute kukràdjã mar ne kĕt kute amijo anhyro bamã. Nhy m be, djãm me arÿm tykkam kute kĕt amijo bamã? Kati. Arÿm me tykkam me kute kĕt amijo ba kĕt. Djãm ar aje ja mar kĕt got?

² Ba ar amã arĕ. Me'õ nire arÿm mjĕnkam dja arek mjĕn'ã ngrã. Metĭndjwÿnh kukràdjãkĕt arek mjĕn'ã ngrã. Mjĕn tĭnri 'ã ngrã. Godja mjĕn'ã ngrã kĕt jabej arÿm Metĭndjwÿnh kukràdjãkam amikrãn arÿm axwe. Nã, dja mjĕn tĭnri 'ã ngrã. Nhy m be, arÿm kubĕ mjĕn tykkambit dja arÿm 'ã ngrã kĕt.

³ Godja mjĕn tĭnri me'õdjwÿ'ÿr mĕr jabej nhy m me arÿm kum mjĕnkam axwe jarĕ. Arÿm ne me'õjao akĕ. Nhy m be, godja mjĕn arÿm kubĕ ty nhy m my 'õmĕ arkum aben kĭnh kwãrik wãnh ar abenwÿr mĕ. Djã ne kam ar Metĭndjwÿnh kukràdjãkam amikrà? Kati. Arÿm mjĕn kubĕ tykkam nhy m ar kute abenwÿr mĕrkam kute kukràdjãkam amikrà kĕt. Me kute kum mjĕnkam axwe jarĕnh prãm kĕtkumrĕx. Tãm dja gar ama.

⁴ Mjĕn tykkam kukràdjãja mÿj'ã ne ba ar amã arĕ? Mÿj ne gar aje kam marmã? Bir, amrĕbĕ ne gwaj Metĭndjwÿnhmã bamex kadjy Mĕj djĕ kukràdjã man kĕt amijo anhyro baba. Tãm ne kute mrãmri ne gwaj bamjĕn arÿm tyk pyrãk. Jakam ne gwaj baje kukràdjã kĕt amijo baba prãm kĕt. Jakam arÿm Kritu tyn akubyn tĭn ne. Kritumĕ batipdjikam ne gwaj baje Mĕj djĕ kukràdjã man kĕt amijo anhyro baba prãm kĕt. Kam Metĭndjwÿnhmã bamex kadjy gwaj Kritubit man kĕt ar amijo baba. Ja'ã ne ba ar amã mjĕn tykkam kukràdjã jarĕ. Kritu tyk ne akubyn tĭnjamĕ batipdji kadjy ne gwaj Kritu man kĕt ar amijo baba. Metĭndjwÿnhmã bamexkumrĕx kadjy gwaj Kritu man kĕt ar amijo baba.

⁵ Amrĕbĕ gwaj ba baje amidjwÿnhbit o kĭnh prãm kam ne gwaj tu bajaxwe:. Me te Mĕj djĕ kukràdjão gwaj bajaxwe nĕje gwaj bajakre gwaj bajamakkre kĕt ne kam bajaxwe: ne. Metĭndjwÿnhkam bajaxwe: ne. Nhy m bit kute me biknor tokry djàkam gwaj bamĕnhmã. ⁶ Amrĕbĕ ne gwaj baje te Mĕj djĕ kukràdjã marn te kĕt amijo anhyro baba. Ne amim,

—Dja ba Mĕj djĕ kukràdjã man kĕt amijo anhyro iban arÿm Metĭndjwÿnhmã ijaxwe kĕt, anhyro baba. Ne kam kĕt te bajaxwe kĕt prãmje.

Nhym be, jakam arÿm gwaj Kritumē batipdjikam baje ro'ã batyk pyrāk ne arÿm baje ajte Mōjdjê kukràdjà tūm'ã pi'ók no'ókja mar prām kêt. Djām gwaj baje ajte amim,

–Dja ba Mōjdjê kukràdjà man kôt amijo anhÿro iban arÿm Metĩndjwÿnhmã ijaxwe kêt, anhÿrmã? Kati. Gwaj baje amim anhÿr kêt-kumrêx. Jakam ne gwaj mÿjja ny man amim,

–Arÿm ne Metĩndjwÿnh Karō iwÿr bōx ne ijo ba. Ta ne kute Metĩndjwÿnhmã ijo mexo ba, anhÿro baba.

*Dja me Mōjdjê kukràdjà man kôt amijaxwe ma.
Rô 3.20, 5.20*

⁷ Metĩndjwÿnhmã gwaj bajaxwe kêt kadjy ne gwaj ajte Mōjdjê kukràdjà kôt amijo anhÿro baba kêt. Kam, djām gwaj we baje amim,

–Mōjdjê kukràdjà punu, anhÿr jabej? Arkati. Ne ba ren Mōjdjê kukràdjà mar kêt ne ren amijaxwemã ikator kêt ne ren ajte amijaxwe mar kêt. Ē, ren me Mōjdjê kukràdjào nêje ikukrà kêt, imã me'õ nhõ mÿjja pro kĩnh ne amim 'ã karō kêt kadjy ren ikukrà kêt ba ren tu imã me õ mÿjja pro kĩnh ne 'ã amim karō iban kam ren kam amijaxwe ja mar kêt. Me kute nêje ikukrà kêt-kam ne ba ren kam amijaxwe mar kêt.

⁸ Nhym be, kati. Arÿm ne me Mōjdjê kukràdjào nêje ikukrà. Ba kam arÿm amijaxwe ma. Ba kãjbê imã me'õ nhõ mÿjja puro kĩnh nhym me Mōjdjê kukràdjào mã imã,

–Kwãrik wãnh amã me õ mÿjja puro prãmje ar aba kêt, ane. Ba kam ba arÿm imã me õ mÿjja pro kĩnh. Ne kam arÿm me õ mÿjja puro prãmje ar iba. Ne arÿm imã apÿnh me õ mÿjja puro kĩnh ne arÿm ijaxweo imōr me:x ne. Ne ren Mōjdjê kukràdjà kêt nhym ren me mar kêt nhym ren me axwe ren kute kajgo pyrāk. Kam ne ba ren badjwÿ ren amijaxwe mar kêt ne. Nhym be, kati. Arÿm ne ba kukràdjà man ajte kôt ijaxwe ma.

⁹ Amrêbê ije Mōjdjê kukràdjà mar kêttri ne ba ate ikrãn amim,

–Dja ba Metĩndjwÿnhkôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, anhÿro iba. Ne kam kute itĩn pyrāk ne ar iba. Ne kam arÿm Mōjdjê kukràdjà man amim,

–Je, arÿm ijaxwe:. Ijaxwe pãnh dja Metĩndjwÿnh arÿm ikangan me biknor tokry djãkam imê, ane. Ba kam arÿm ityk pyrāk. ¹⁰ Ba arĩk amim,

–Dja ba Mōjdjê kukràdjà mextire man kôt amijo anhÿro iban arÿm Metĩndjwÿnh kôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Ne kam te ije kôt amijo anhÿrmãn kam arÿm amim,

–Ijaxwe:. Dja Metĩndjwÿnh ikangan me biknor tokry djãkam imê. Nã bãm ã amim ane. Ne kam ije Mōjdjê kukràdjà mextire markam amityk ma.

¹¹ Mÿkam? Bir, ba ne ba amim ijêx ne aminoo aknon amim,

–Dja ba Mōjdjê kukràdjà man kôt amijo anhÿro iban Metĩndjwÿnh kôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Nhym be, kati. Me kunĩ te kute kukràdjà marn kôt amijo anhÿr prãmje, ne kam kam amikrào ba. Badjwÿ ne ba kam amikrào iba. Ne kam aminoo aknon arĩk amim,

–Dja ba Mōjdjê kukràdjà man kôt amijo anhÿro iban arÿm Metĩndjwÿnh kôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Nhym be, kati. Ije kukràdjãkam amikràkam dja Metĩndjwÿnh me biknor tokry djãkam imê. ¹² Djãm kam Mōjdjê kukràdjà punu? Kati. Mexkumrêx. Metĩndjwÿnh kukwakam ne Mōjdjê kute memã kukràdjà jarênh. Mōjdjê kute kam me axwe kêt kadjy me akre katãtkumrêx. Kukràdjà mexkumrêx.

¹³ Djām Môjdjê kukràdjà mex kôt ije amijo anhÿr djô'ã ne ijaxwen me biknor tokry djâkam itëmmã? Arkati. Ba kukràdjà maro iban kam arÿm amijaxwemã ikaton amima. Ne kam te kukràdjà kôt amijo anen mã ijaxwen kam arÿm mã amim,

—Dja Metïndjwÿnh ijaxwe pãnh me biknor tokry djâkam imë. Be, ijaxwe ne punu:re, anhÿro iba.

Ta te: axwe kêt prãmje mã axwe'ã kute amijarënh.

Gar 5.17

¹⁴ Metïndjwÿnh Karõ ne Môjdjê kukràdjà jarë. Nhyim be, jakam djê ne ba mã Metïndjwÿnh Karõ ma? Kati. Imã ijaxwe prã:m ne te ijaxwe kêt prãmje.

¹⁵ Djãm imã mÿjja kÿnhja ne ba o iba? Kati. Imã mÿjja kÿnh kêtja ne ba o iba. Mÿkam ne ba o iba? Kon. Ije mar kêt. ¹⁶ Imã mÿjja Kÿnh kêtõ ibakam ba arÿm amim,

—Mrãmri, Môjdjê kukràdjà mexkumrëx, ane. ¹⁷ Djãm kam ba ne ba o iba, imã mÿjja Kÿnh kêtjao iba? Kati. Ikadjwÿnhbê ijaxwe ja ne 'ã imã apnën ijo ba.

¹⁸ Djãm imex got? Ije amidjwÿnhbito kÿnh prãmkaam djãm imex got? Ije mÿjja mexo iba kadjy te imã mÿjja mexbit kÿnh. Kam, ije mÿjja mexbito iba kadjy mÿj dja ba amijon? Kon. Ije amikam mar kêtukumrëx. ¹⁹ Imã mÿjja mex kÿnhja djãm tãm ne ba o iba? Kati. Imã ijaxwe kÿnh kêtja ijaxwe ja ne ba o iba. Te imã ijaxwe kÿnh kêt mã o iba. ²⁰ Kam, imã ijaxwe kÿnh kêtjao ibakam djãm ba ne ba o iba? Kati. Ikadjwÿnhbê ijaxwe ja ne ijaxwe'ã imã apnën ijo ba.

²¹ Kam, djã ne ba mrãmri mÿjja mexo ibakumrëx? Kati. Bit ije mÿjja mexo iba kunikôt ne ba mã mÿjja punu o iba. ²² Ba ne ba imã Metïndjwÿnh kukràdjà kÿnh. ²³ Nhyim be, ikadjwÿnhbê ijaxwe ja ne ijaxwe'ã imã apnë. Ba amim, “Ba on imexbit”, ane. Ne kam mã ijaxwen te ijaxwe kêt prãmje. Ije mÿjja mexo iba prãm kunikôt mã ijaxwe. ²⁴ Ba amim,

—ÿ, watÿre. Ikadjwÿnhbê ijaxwe ja ne ijaxwemã ingrëk prãm ba arÿm me biknor tokry djâkam itëmmã. Mÿj me'õ dja ikadjwÿnhbê ijaxwe jabê ipytã? Nã bãm ã amim ane. ²⁵ Bir, gwaj banhõ Bënjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu dja ikadjwÿnhbê ijaxwebê ipytã. Ba kam mã Metïndjwÿnhmã amikÿnh jarë. Tãm ne ja.

Ba kam mã amim,

—Ba on Metïndjwÿnh kabën kôtbit amijo iba, ane. Nhyim be, ikadjwÿnhbê ijaxwe mã kute ijo ba prãmukumrëx. Tãm ne ja.

8

Me kute Metïndjwÿnh Karõ marja tÿn.

¹ Kritu Jejumë gwaj batipdji nhyim arÿm kute gwaj bakadjwÿnhbê bajaxweo apëxmã. Kam, Metïndjwÿnh kute gwaj bamã bajaxwe pãnh jarënh kêt gwaj me biknor tokry djâkam babiknor kêtukumrëx. Baje amidjwÿnhbito kÿnh kadjy bajaxweo baba kêtja, baje Metïndjwÿnh Karõ kôt amijo babaja, gwaj ba dja gwaj me biknor tokry djâkam babiknor kêtukumrëx.

² Mÿkam? Bir, gwaj mã bajaxwekam arÿm me biknor tokry djâkam batëmmã. Nhyim be, gwaj arÿm tu amim Kritu Jeju markumrëx nhyim Metïndjwÿnh Karõ gwaj babê bajaxwe kurën kubê gwaj bamã tÿx jadjã gwaj kam arÿm katàt amijo baba kadjy batÿx. Ne kam babiknor kêtukumrëx ne Metïndjwÿnhkôt batÿn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. ³ Bir, gwaj baje amidjwÿnhbito kÿnh kadjy bajaxweo babakam ne gwaj te: katàt baje amijo baba prãmje ne

te baje Mòjdjê kukràdjà mar ne te kòt baje amijo baba mexmā. Nhyam kam Metĩndjwỳnh pykamā ta Kra pydji jano nhyam ta amijo kute me axwe nhĩ pyrāk ne ar ba. Nām aminhĩ tā pĩte'y'ā wajèt nhyam Metĩndjwỳnh arỳm gwaj bamā tỳx jadjà. Katāt baje amijo baba kadjy arỳm gwaj bamā tỳx jadjà nhyam gwaj bajaxweja arỳm gwaj bamā rerekren ajte kute gwaj bajo ba kêt.

⁴ Dja gwaj amidjwỳnhbito kĩnh kêt ne bajaxweo baba kêt ne Metĩndjwỳnh Karō man kòt ar amijo baba. Nhyam kam arỳm gwaj bamā tỳx jadjà. Gwaj bajaxwe kêt kadjy bamā tỳx jadjà. Gwaj kam arỳm kum bajaxwe kêt ne katāt ar amijo baba. Ne kam arỳm tu Mòjdjê kukràdjà kòt katāt ar amijo baba.

Me ta kute amidjwỳnhbito kĩnh.

Gar 5.16

⁵ Bir, me ta kute amidjwỳnhbito kĩnhja ne me kum axwe mar prām. Nhyam be, me kute Metĩndjwỳnh Karō kòt amijo baja ne me kum Karō mar prām.

⁶ Nhyam me mā kum axwe mar prām ja dja me me biknor tokry djakam akuno. Nhyam be, me kum Karō mar prām dja me Metĩndjwỳnhkòt tĩn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne umar mexkumrēx.

⁷ Mỳkam ne me mā: kum axwe mar prām akuno? Bir, me kum Metĩndjwỳnh kurēkam. Me ja ne me kute Metĩndjwỳnh kukràdjà kòt amijo ba prām kêt. Nām me te: kòt amijo ane. ⁸ Me ja, me kute amidjwỳnhbito kĩnh kadjy axweo ba prāmja ne me te kute Metĩndjwỳnh kĩnhmā.

Me kum Metĩndjwỳnh Karō mar prām'ā ujarēnh.

Dju r 7.38

⁹ Nhyam be, djām ar ga ne gar amā ajaxwe maro aba prām? Kati. Ar ga ne gar amā Karō mar prām. Mrāmri ar akam Metĩndjwỳnh Karō ỳrkumrēx jabej ar amā Karō mar prām. Nhyam be, me'òkam Kritu Karō ỳr kêtja Metĩndjwỳnh kute o aminhō kêtumrēx.

¹⁰ Nhyam be, mrāmri Kritu ar akam ỳrkumrēx jabej ar anhĩbit dja ty. Me axwe djò'ā me batyjkakam dja ar anhĩbit ty. Nhyam be, Metĩndjwỳnh kute ar amā axwe kêt jarēnh nhyam Karō kute ar ajo bakam dja gar kòt atĩn ne ar aba rā'ā: rā'ā ne. ¹¹ Nhyam kam Metĩndjwỳnh arỳm Karō akubyn Jejuo tĩn. Karō ja ar akam ỳr jabej dja ar gadjwỳ ar ajo tĩn. Krituo tĩn djwỳnh ar ajo tĩn. Dja gar te arỳm ty nhyam akubyn ar gadjwỳ ar ajo tĩn. Ar akam Karō ỳr jao akubyn ar ajo tĩn.

¹² Kam, djām gwaj baje amidjwỳnhbito kĩnh kadjy mā bajaxweo babamā? Kati. ¹³ Dja gar arek ajaxweo aban arỳm akuno. Me biknor tokry djakam akuno. Nhyam be, dja gar apỳnh ajaxweo krāta. Aparo ajaxwe'ỳr amrānh, anhikrao aje ajaxweo nhipēx, anoo aje ajaxweo pumũnh, adjumar djakam aje ajaxweo mar, ajajkwao aje mỳjja punu jarēnh ajaxweo kunĩ krāta kute mrāmri ne me kute mỳjja bĩnkam arỳm àpēnh krā'yr pyrāk. Dja gar Metĩndjwỳnh Karō maro ajaxweo krātan arỳm Metĩndjwỳnhkòt atĩn ne ar aba rā'ā: rā'ā ne.

¹⁴ Mỳkam? Bir, me kute Metĩndjwỳnh Karō maro ba nhyam kute meo baja ne me mrāmri kubē Metĩndjwỳnh krakumrēx. ¹⁵ Karō kute ar ajo bakam djām Metĩndjwỳnh ar ajo ò àpēnh kajgon kum ar akurēn ar ajo ajkē gar amā uma: ar aba? Kati. Karō kute ar ajo bakam Metĩndjwỳnh arỳm ar ajo krakumrēx gar amā kĩ:nhkumrēx. Ne kam kum, “Djũnwā”, ane. Mebē idjaer kabēnkòt ne me kum, “Aba”, ane. Nhyam be, me bakabēnkòt ne gwaj kum, “Djũnwā”, ane.

¹⁶ Metĩndjwỳnh Karō ta ne gwaj bakadjwỳnhbē gwaj bamā,

—Be, omũ. Mrãmri abê Metĩndjwýnh krakumrêxja pumũ, anhyro ba. Kam, gwaj babê Metĩndjwýnh krakumrêx. Tãm ne gwaj baje markumrêx. ¹⁷ Arým gwaj babê krakam dja gwaj arým Metĩndjwýnh nhõ mýjjao aminhõ. Kritumê ro'ã dja gwaj õ mýjjao aminhõn ar o baba. Kõt batokry jabej o aminhõ. Kritukõt mrãmri batokry jabej dja gwaj õ mýjjao aminhõn arým ro'ã bame:xkumrêx.

Me kute amimexkumrêx kam amak.

Dju r 17.22; A Kõ 4.17; Kor 3.4

¹⁸ Bir, mýj dja gwaj batokry jakam kuma? Bir, 'ã dja gwaj amim,

—Jakam ba itokry ne kute itokry rax pyrãk. Nhyim be, dja ba i Kritumê ro'ã ime:xkumrêx nhyim me kunĩ arým ipumũ. Dja ba kam ikĩnh. Ne ikĩnhkam ajbir itokry ja mar kêt, ane. Gwaj ã batokry'ã amim ane. ¹⁹ Dja gwaj babê Metĩndjwýnh krakõt bakato. Dja amrê õ akati bõx gwaj kam arým bakato. Djãm kam dja gwaj bapunu: got? Kati. Dja gwaj kam bame:xkumrêx. Mýjja kunĩ Metĩndjwýnh kute ipêx ja ne amiwýr gwaj bakatorkam ama:. Mrymê bãmê pykamê mýjja kunĩ amiwýr gwaj bakatorkam ama:.

²⁰ Mýkam ne amiwýr gwaj jakam ama:? Bir, Metĩndjwýnh kute mýjja kunĩ nhípêx ja ne amrêbê amijo ajkên arým punu. Pykakam 'ê kumex ne mýjja djãkrê kumex kato. Djãm mýjja ta ne amijo ajkê? Kati. Metĩndjwýnh kabênkõt ne ã mýjja amijo bikênhõ ane. Nhyim be, ajmãkam dja mýjja kunĩ mexkumrêx. Mýjja kunĩ amiwýr amimexkam ama:.

²¹ Mýkam? Bir, jakam ne mýjja punu prãm, kã rerek prãm, kro prãm, apõk prãm. Nhyim be, mýjja kute amijo mexkam dja punu prãm kêt, kã rerek prãm kêt, kro prãm kêt, apõk prãm kêtumrêx. Gwaj babê Metĩndjwýnh kramê ro'ã dja mýjja me:xkumrêx ne kĩ:nhkumrêx. Dja i gwaj babê Metĩndjwýnh kra amirĩt. Ne kam bamexkumrêx ne bakĩnhkumrêx. Nhyim kam me baro'ã mýjja kunĩdjwý mexkumrêx. Kam ne mýjja kunĩ amiwýr amimexkam ama:.

²² Jakam ne mýjja kunĩ: tokry pymaje kangãngã. Kute mrãmri ne me nire kra ãn tokry pymaje kangãngã pyrãk ne kute kra bixadjwýrkam ama:k pyrãk. Amrêbê: ne mýjja kangãngãn jakam kangãngã rã'ã ne.

²³ Gwaj badjwý ne gwaj banhĩ nykam ama:. Gwaj badjwý baje arým amijã Metĩndjwýnh Karõ kakinhja ne gwaj banhĩ nykam ama:. Dja gwaj babê Metĩndjwýnh krakumrêx amirĩt. Nhyim akubyn bõxkam dja gwaj bamã banhĩ ny ngã. Dja gwaj banhĩ nyja rerek prãm kêt ne apêx prãm kêt ne ny rã'ã. Banhĩ nykam amakbê bakangãngã. Banhĩja punu prãmkam batokry pymaje bakangãngã.

²⁴ Gwaj amiwýr banhĩ ny kam ama: nhyim arým Metĩndjwýnh amim gwaj bapytã. Nhyim be, djãm arým ne gwaj banhĩ nyja pumũ? Kati. Gwaj ren arým banhĩ ny pumũn ren amiwýr kam amak kêtumrêx ne ren ate bakrãn ar baba.

²⁵ Nhyim be, kati. Kute gwaj bamã banhĩ ny jadjãr kêttri ne gwaj amiwýr kam ama:n kam akrãnmã amiwýr amãr 'iry.

²⁶ Gwaj banhĩ nykam amakbê Metĩndjwýnh Karõ kum gwaj bakaprĩ:. Gwaj bakaprĩn barerekrekam ne Karõ kum gwaj bakaprĩ:. Ne Metĩndjwýnhmã gwaj bajo a'u:w. Gwaj bakaprĩn barerekrekam dja gwaj amim,

—Mýj dja ba ikaprĩkam Metĩndjwýnhmã ikabên jarênh on? anen te baje Metĩndjwýnhmã amijarênhmã. Nhyim kam Karõ kute pykakam gwaj bajo ba arým gwaj bama. Gwaj baman arým kum gwaj bakaprĩ:. Kum gwaj bakaprĩn arým amũ kãjkwakam Metĩndjwýnhmã gwaj bajo a'u:w. Djãm gwaj

bakabênkam ne gwaj bajo a'uw? Kati. Ta kabên mar kêt kam. Kum gwaj bakaprî:kam ne kabêno kangângân gwaj bajo a'u:w. Nâm â Karô amybyâm amû kâjkwakam Metîndjwýnhmâ gwaj bajo à'wýro ane.

²⁷ Metîndjwýnh ne kute me kunî djumar djâkam me kabên mar mexkumrêx ne kam arým kute prîne Karô kabên mar mex. Karô ta ne arým kute gwaj bajâ Metîndjwýnh kabên mar. Kute gwaj bajâ amim karôkam kabên ja kute mar ne kabên kôt kute kum gwaj bajo à'wýr. Jeju kute arým gwaj bajo ô me ja, Karô kute Metîndjwýnhmâ gwaj bajo à'wýr. Metîndjwýnh kabên kôt kute kum gwaj bajo à'wýr. Nhyam kam Metîndjwýnh arým kute prîne kabên mar mex.

Kra mex kôt me mex.

Rô 8.37; Pîr 1.12; Ped k 5.10

²⁸ Be, nhyam apýnh mýjja kute gwaj bajo baja. Mýjja kunîkôt. Apýnh gwaj bakaprî djâri nâr apýnh gwaj bakînh djâri kute gwaj bajo baja. O ne Metîndjwýnh amim gwaj bajo mexo tê. Gwaj bamâ abêja ne gwaj bajo mexo tê. Metîndjwýnh ne amrêbê: gwaj bakukâm amim gwaj bajâ karôn arým kôt amiwýr gwaj bajuw ne ar gwaj bajo ba. Ne kam arým apýnh mýjjao gwaj bajo mexo tê. Ja ne gwaj arým baje mar.

²⁹ Mýj kadjy ne gwaj bajo mexo tê? Bir, Kra mex kôt gwaj bamex kadjy. Mýjja kunî kêtî ne kute me kukâm ô me ja kunî mar ne arým amijo me utâ. Kra mex kôt kute meo mex kadjy ne amijo me utâ. Krakôt kute ô me ja kunî mexo témkam ne kute mrâmri ne me kra kutewa apôx nhyam kôt aben whitepâ kamy kunî apôx pyrâk. Kra kute kamy krâptî:mâ wa kadjy ne Kra mex kôt gwaj bajo mexo tê. ³⁰ Kute amijo me utâr ja ne amiwýr me ku'uw ne meo ba. Kute amiwýr me 'wýr ja ne memâ axwe kêt jarê nhyam me arým kum mex ne. Kute memâ axwe kêt jarênh ja dja meo me:xkumrêx. Nhyam me arým kâjkwakam Kra mex kôt mrâmri me:xkumrêx. Dja gwaj kâjkwakam kôt arým bame:xkumrêx.

Metîndjwýnh kum me abê ne me'â ukanga kêt.

³¹ Metîndjwýnh arým gwaj bamâ axwe kêt jarê. Ne kam dja î Kra kôt prîne gwaj bajo mex. Kam, djâm me'ô kute Metîndjwýnh bê gwaj bajo akêx gwaj kôt bajaxwemâ? Kati. Metîndjwýnh â kum gwaj bajabêo anhýrkam dja me'ô kubê gwaj bajo akêx kêt kumrêx. ³² Nâm amijâ Kra djwýnh pydji nê kêt ne gwaj bakunî kadjy kanga nhyam arým gwaj bapânh ty. Djâm kute gwaj bakadjy Kra kangakam kute gwaj babê mýjja mex'ô nê mâ? Arkati. Kute gwaj bamâ mýjja mex kunî nhôrmâ.

³³ Mýj me'ô dja gwaj bamâ axwe jarê? Kati. Metîndjwýnh kute amijo gwaj bapytârja dja gwaj bamâ axwe jarênh kêt. Ta ne arým gwaj bamâ axwe kêt jarê gwaj arým kum bamex ne. Kam dja te me'ô kute gwaj bamâ axwe jarênhmâ.

³⁴ Mýj me'ô dja gwaj bamâ me biknor tokry djâkam babiknormâ arê? Kati. Kritu Jeju ne tyn akubyn tîn ne ajte Metîndjwýnh djubôk'ânh nhý. Metîndjwýnh djubôk'ânh nhýn ajte gwaj banêje kum kabêno nhý. Kam dja te me'ô kute gwaj bamâ babiknormâ arênhmâ. ³⁵ Kritu kum gwaj bajabê:.

Dja te me'ô gwaj bajo ajkê nhyam Kritu kum gwaj bajabê râ'ân gwaj bajo ba râ'â: ne.

Dja te apýnh gwaj bakaprî djâri ajte gwaj bajo ba nhyam Kritu kum gwaj bajabê râ'â.

Dja te apýnh mýjja týx ajte gwaj bajo ba.

Dja te me ajte kum gwaj bakurê. Krumâ badjâpênhkam te kum gwaj bakurê.

Dja te ajte gwaj bamã prã:m.

Dja te ajte gwaj bakà kêt kam bamã kry:.

Dja te apÿnh mÿjja py ma ajte gwaj bajã apôx.

Dja me ajte te kãxo gwaj bapa. Nhy m Kritu mã: kum gwaj bajabê rã'ã:n gwaj bajo ba rã'ã: ne.

³⁶ Apÿnh gwaj bakaprî djari kute gwaj bajo ba kôt ne me bakukãmãre amrêbê: Metÿndjwÿnhmã amijarên kum,

“Be, amã ar idjapênhkam ne me kute ar ibÿn pyrãk. Myt kunîkôt ne me kute ar ibÿn pyrãk. Nãm me ar ijo mrykî'ãtomti pyrãk ne kum ar ibÿn prãm.”

Nãm ã me bakukãmãre Metÿndjwÿnhmã anen arÿm 'ã pi'ók no'ók ne. Kam gwaj badjwÿ bakamingrãnyre dja gwaj mrãmri mekôt ã apÿnh bakaprî djari maro ane. Jejumã badjapênhkam ã apÿnh bakaprî djari maro ane.

³⁷ Jeju ne gwaj bajã ukanga kêt ne kum gwaj bajabê rã'ã:. Kam te apÿnh mÿjja py ma ja gwaj bajo ba gwaj amim Jeju mar tÿx ne arÿm kubê amijo akêx kêt kumrêx.

³⁸ Djãm gwaj batykkam kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajã ukangamã? Kati. Nãr, djãm gwaj batÿn ne ar babakam kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajã ukangamã? Kati.

Nãr, djãm kadjy mrãnh djwÿnh 'õ kute gwaj bajo bikênh nhy m kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajã ukangamã? Kati.

Nãr, djãm me karõ punu,

nãr djãm jakam apÿnh mÿjja apôx,

nãr djãm amrê apÿnh mÿjja apôx mör,

nãr djãm apÿnh mÿjja 'itÿx gwaj bajo bikênh nhy m kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajã ukangamã? Kati.

³⁹ Nãr, djãm kãjkwa kurÿm mÿjja apôx,

nãr djãm pyka krakri mÿjja apôx,

nãr djãm Metÿndjwÿnh kute amÿ apÿnh mÿjja kunî nhipêx'õ kute gwaj bajo bikênh nhy m kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajã ukangamã? Arkati.

Apÿnh mÿjja py ma te gwaj bajo ajkê nhy m Metÿndjwÿnh kum gwaj bajabê:n gwaj bajo ba rã'ã:.

Nãm ã kum gwaj bajabêo ane. Gwaj baje Kritu Jejuo banhõ Bênjadjwÿr djwÿnhkôt ã kum gwaj bajabêo ane. Tãm ne ba tu amim markumrêx.

9

Metÿndjwÿnh ta kute amijo me utàr.

¹⁻² Djãm gwaj baje Môjdjê kukràdjã mar ne kôt baje amijo babakam ne Metÿndjwÿnh kute gwaj bamã axwe kêt jarênh gwaj arÿm kum bamex ne? Kati. Nã gwãm tu amim Jeju markumrêx nhy m arÿm gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arÿm kum bamex ne. Nhy m be, inhõ me wÿnh, inhõbikwabê mebé idjaer djãm me kute tu amim Jeju markumrêx? Kati. Me kute amim Jeju mar kêt. Nãm me amim,

—Ba Môjdjê kukràdjã man kôt ar amijo iba nhy m Metÿndjwÿnh arÿm imã ijaxwe kêt jarê ba arÿm kum imex, ane. Me kute amim Jeju mar kêt kam dja Metÿndjwÿnh arÿm pãnh me kanga. Kam ne ba ikadjwÿnhbê ikaprÿn iban imÿr rã'ã: ne. Kritu kôt ne ba katãt ikaprÿ'ã ar amã amijarênhkumrêx. Metÿndjwÿnh Karõ ta ne ajte idjumar djã kadjwÿnhbê imã,

—Mrāmri 'ā ajêx kêt-kumrêx, ane. Mrāmri ikapri-kumrêx. ³ Inhō me wýnh, inhōbikwabê mebê idjaer ne me kute amim Jeju mar kêt. Ba ren me kadjy Metíndjwýnhmā kum,

—Kwārik wānh mebê idjaer kanga kêt. Ba dja ga me pānh ikanga, ane. Nym ren me kam arým tu amim Jeju Kritu markumrêx ba ren arým ā Metíndjwýnhmā ane. Nym be, kati. Me kute amim Jeju mar kêt. Kam ne ba mekam ikapri:re. ⁴ Mebê idjaerkumrêx. Metíndjwýnh ne amrêbê meo kra nym Metíndjwýnh rax djô'ā me ra:x. Ne kam ajmā kuten amim Jeju mar kêt ba arým mekam ikapri:re ne. Metíndjwýnhmê ne me kute aktā abenmā amijarênh māmđi nym arým memā kum,

—Ba dja ba me ajo djuw mex rā'ā: rā'ā ne, ane. Ne arým memā Mōjdjê kukrādja jarê nym me o ba. Ne kukrādja kôt kum apê ne kum amijarênh o ba. Nym kute memā mýjja jarênh māmđi. Me kukām apýnh mýjja mex apôxmā kute memā arênh māmđi. Nym me ajmā ne Jeju mar kêt ne ar ba. Ba kam mekam ikapri:re ne.

⁵ Me bakukāmāre ne me me babê idjaer kukāmārekumrêx nym Jeju Kritu arým mekam amijo ī ne kato. Kubê ne apýnh me ba djā kunikôt me kunī, mýjja kunī Tíndjwýnh. Pydji ne me:xkumrêx ne ra:x. Mex ne rax rā'ā: rā'ā ne. Mrāmri ne ba ar amā arênhkumrêx. Jeju Kritu me ibê idjaer kurūm kato nym kam me ajmā ne Jeju mar kêt ne ba. Ba kam mekam ikapri:re ne imā me kapri:kumrêx.

⁶ Metíndjwýnh kute mebê idjaero kran kute memā, “Me abê ikra”, anhyrkam ne me kwý arým kanga. Me kwý kute kangakam djām arým kam Metíndjwýnh kabên kajgo? Kati. Metíndjwýnh kabênkôt me kwýbê Metíndjwýnh krakumrêx. Djām mebê idjaer kunī ne Metíndjwýnh kute meo kra? Kati. Me kwýbit. ⁷ Nār, djām Abraão djô'ā me ar ba kunī ne Metíndjwýnh kute memā,

—Me abê Abraão tāmđjwýkumrêx, anhyro ba? Kati. Me kwýmābit. Nām Abraōmā kum,

—Idjak kurūm dja atāmđjwý apôx, ane.

⁸ Mýj'ā ne gwaj kabên ja ma? Bir, amrêbê: me bakukāmāre Abraão ta ne amikabênkôt ô àpênh kajgomā Imaêr dji nym kato. Djām kra Imaêrmê ô'ā tāmđjwý apôxmê djā ne Metíndjwýnh me jao krakumrêx? Kati. Metíndjwýnh kute kabên pydjin arênh kôt ne prōkumrêxmā Idjak dji nym arým kato. Nym kam Metíndjwýnh arým o krakumrêx. Kra Idjakmê kam tāmđjwý apôxmê ne Metíndjwýnh meo krakumrêx. ⁹ Arým ne Abraōmā kum,

—Dja ba ī bōx nym Xara arým kra, ane. Metíndjwýnh kute kabên pydjin arênh ne ja. Nym kam arým kra kato nym Metíndjwýnh amikabênkôt arým o kra.

¹⁰ Nym ajtekam me banhingêt Idjak Rebekamā kra ar kudji nym tujarō rā'ākam Metíndjwýnh arým kra ar'ā amim karō. ¹¹⁻¹³ Ar rwýk kêttri. Ar mex nār ar axwe kêttri ne arým ar'ā amim karōn Rebekamā kum,

“Kutewa dja kutapumā apê”, ane.

Pi'ōkkam kute me bakukāmāremā ar arênh kôt ne ā Rebekamā ane. Ne memā kum,

“Imā Djako kīnh. Nym be, imā Ixau kīnh kêt”, ane.

Djām mexkam ne kum Djako kīnh? Kati. Djām axwekam ne kum Ixau kīnh kêt? Kati. Kute ar'ā amim karō kôt kum Djako kīnh ne kum Ixau kīnh kêt. Idjujarênhja ne me kunī'ā amijakre. Mýj dja gwaj me kunī'ā amim arênh kuma? Bir, dja gwaj amim,

–Be, Metîndjwýnh ne amikabên kôt arým amijo me utà. Kute me kêtiri me'ã amim karô kôt ne arým amijo me utà. Djâm me ta mexkôt ne amijo me utà? Kati. Amikabên kôt. Kute amiwýr me 'wýr djwýnh ta amikabên kôt ne kute amijo me utàr, ane. Tãm dja gwaj idjujarênh ja markam amim arên maro baba.

¹⁴ Metîndjwýnh ta kute amijo me utàr. Me kator kêtiri kute amijo me utàr. Kute amim me'ã karô kôt kute amijo me utàr. Djâm kam gwaj ba baje amim,

–Be ga, Metîndjwýnh kute katàt amijo ba kêtja pumû, anhýrmã? Arkati. Metîndjwýnh katàt ry tipdji. ¹⁵ Ga, Metîndjwýnh amrêbê: me bakukâmãre Môjdjêmä kum,

“Ba dja ba amim me'ô'ã karôn tu imã kaprî. Ba dja ba amim me'ô'ã karôn tu imã kînh.”

Nãm ã Metîndjwýnh me bakukâmãremã ane.

¹⁶ Mýj ne gwaj kabên ja burûm kuma? Bir, djâm me'ô ta kum kînh nhym kum kaprî? Kati. Nâr, djâm me'ô ta kum apê nhym kum kaprî? Kati. Metîndjwýnh ta ne tu kum me kaprî. Tãm ne gwaj Metîndjwýnh kabênja burûm kuma. ¹⁷ Amrêbê: me bakukâmãre ar bari ne Metîndjwýnh Parao'ã amakkre kêt mên ajte o bikêno dja. 'Ã amakkre kêt mênho âmri ne kum,

“Mýj kadjy ne ga anã kurûm ruw ba ajo ikato? Bir, ije ajã ajamakke kêt mênh ne ajo ibikênh kadjy. Ije me kunîmä akam itý_{xo} amirît kadjy ne ba ajo ikato.

Apýnh pyka kunîkôt dja me iraxmä katon abenmä irax ne ipyma jarê. Ja kadjy ne ba ajo ikato. Me kute ipyma: mar kadjy. Kadjy ne ba ajo ikato.”

Nãm ã Paraomã ane nhym me arým 'ã pi'ók no'ók ne. ¹⁸ Arým ne ba Rebeka'ã ajarên ajte Môjdjê'ã ajarên ajte Parao'ã ajarê.

Mýj dja gwaj Metîndjwýnh kute kam arkum kabên jarênh burûm kuma? Mýj'ã ne amijakre? Bir, Metîndjwýnh ta ne amim me'ã karô. Ne kam amikabênkôt arým tu kum me kwý kaprî. Tãm ne gwaj kute Rebekamã kabên jarênh ne ajte Môjdjêmä kute kabên jarênh burûm kuma. Ba kam ajte Parao'ã ajarê. Mýj dja gwaj Metîndjwýnh kute kum kabên jarênhja burûm kuma? Bir, Metîndjwýnh ta ne amim me'ã karô. Ne kam ta amikabênkôt ajte tu me kwý'ã amakkre kêt rê. Tãm dja gwaj Paraomã kabên burûm kuma.

¹⁹ Djâm ar ajô imã,

–Metîndjwýnh kute ã amim me'ã karôo anhýrkam mýj me'ô ne kubê àptãrmã? Arkati. Metîndjwýnh ta kute me'ã amakkre kêt mênhkam ne ren memã axwe jarênh kêt. Mýkam ne memã axwe jarê? ane. Djâm aje ã imã anhýrmã? ²⁰ Kati. Kwãrîk wãnh mýjwã wã jarênh kêt. Pykabê ne ga ar aban angri:re ga we ajte akabêno aje Metîndjwýnh japanhmã. Nã bãm me bakukâmãre kabên kôt amã ane. Amrêbê ne me memã kum,

“Djâm arým mýjja nhipêx kute ipêx djwýnhmä kum,

‘Mýkam ne ga ga inhipêx prãm ne kam ã ijo ane’? anhýrmã? Kati.”

Nãm ã me bakukâmãre memã ane. Mrãmri ne me bakukâmãre memã arênhkumrêx. ²¹ Ga, ngyo ngôn nhipêx djwýnh ta kute amim 'ã karô kôt kute ngy kajgo jamýnh ne o ngôn nhipêxja pumû. Ta mýjja mex kadjy ngôn nhipêx. Nâr, ajte ta mýjja punu kadjy ngôn nhipêx. Metîndjwýnhdjwý, kute me ipêx djwýnh ta amikabênkôt tu ã meo ane. Djâm kam gwaj baje bakabêno apanhmã? Kati.

²² Ta amikabênkôt tu ã meo ane. Mekam ngyrk ne tu kute meo bi-knorkumrêx kadjy ne me ipêx. Me kwý ja'ã ne ta amim karôn amim,

—Dja ba ĩ me kwỳkam ingyko amirĩt ne. NhyM me kunĩ ipumũn arỳm 'ityx ma, ane. Ne kam ajte amijã ngryk nẽn amiwỳr me amãr 'iry.

²³ Ne kam mekam ukapri kadjy me kwỳ nhípêx. Amrêbê: ne ta me'ã amim karõn amim,

—Me ja dja ba amimexo meo me:xkumrêx. Ne me kunĩmã mekam idjukaprio amirĩt. Me kunĩ dja me 'ã ipumũn ime:xkumrêx ma. Ja kadjy dja ba amimexo meo me:xkumrêx, ane. Djãm ta kute amim me'ã karõn ajte ã me ipêxo anhyrkam djãm katãt kute amijo ba kêt? Kati. Katãt ne amijo ba.

²⁴ Ta ne tu ã gwaj badjwỳ gwaj bajo meo ane. Ta ne amiwỳr gwaj bajuw ne gwaj bajo ba. Djãm me ibê idjaerbato ba? Kati. Me abajtemdjwỳo ba.

²⁵ Metĩndjwỳnh ta ne amim me'ã karõ. Ne kam ta amikabênkõt arỳm amijo me utãn ar meo ba. Me bakukãmãre Ôdjêja amrêbê: ja jarê. Metĩndjwỳnh ta amikabênkõt kute amijo me kwỳ pytãrja jarê. Metĩndjwỳnh ne Ôdjêjamã kabên jarê nhyM me bakukãmãremã kum,

“Metĩndjwỳnh ne me amã,

'Amrêbê ije me kwỳo inhõ kêt. NhyM be, jakam dja ba memã inhõ me ja jarê. Me kwỳ amrêbê imã me kĩnh kêt. NhyM be, jakam dja ba imã me kĩnh.'

Nãm ã Metĩndjwỳnh me amã ane.”

Nãm ã me bakukãmãre Ôdjêja memã ane nhyM me arỳm kabên'ã pi'òk no'òk ne. Ga, Metĩndjwỳnh ta kute amijo me bajtem kwỳ pytãrja pumũ. ²⁶ NhyM kam ta ajte memã kum,

“Metĩndjwỳnh ne me amã,

'Pyka 'òkam me'ã ne ba memã kum,

Ije meo ikra kêt ne ja, ane. Pyka tãmkam dja me ĩ memã kum,

Me abê Metĩndjwỳnh tĩn ne ar baja kra ar, ane. Dja me ĩ ã memã ane', ane.

Metĩndjwỳnh ã me amã ane.”

Nãm ã me bakukãmãre Ôdjêja memã ane nhyM me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Ga, ajte Metĩndjwỳnh ta kute amijo me bajtem kwỳ pytãrja pumũ.

²⁷ NhyM kam me bakukãmãre Idjaij ajte amrêbê: tãm jarê. Metĩndjwỳnh ta amikabênkõt kute amijo me kwỳ pytãrja jarê. Idjaij mebê idjaer'ã kãj bê memã kum,

“Dja mebê idjaer krãptĩ: kute mrãmri ne ngõ raxbê pyka kêtkaM pykati 'ykã krãptĩ pyrãk.

Dja te me krãptĩ nhyM arỳm amim me ngrêrebit pytã. Me anhybit me utã. Me kute amim mar me utã.

²⁸ NhyM me kute Metĩndjwỳnh mar kêt djwỳ. Mỳj dja me on?

Bir, Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Metĩndjwỳnh kute pykabê me axwemã pãnh jarênhmã. Dja meo kukrà kêt kumrêx ne katãt memã pãnh jarênhkumrêx ne on inomã kumê.”

Nãm ã me bakukãmãre Idjaij memã ane nhyM me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Ga, ajte Metĩndjwỳnh ta kute amijo me kwỳ pytãrja pumũ.

²⁹ NhyM kam Idjaij ajte tãm'ã ajarên memã kum,

“Bẽnjadjwỳr djwỳnh 'ityxo kubê kumkati amrêbê: me axwe raxkam arỳm krĩraxbê Xõtômamê krĩraxbê Gomora gan pyka mẽ o amrã.

Ne ren kum me bajã ma kêt gu ren me badjwỳ arỳm mekõt bakêt. NhyM be, kati. Nãm kum me bajã ma nhyM kam me badjõ'ã me anhy rã'ã, me kwỳ rã'ã ne.”

Nãm ã me bakukãmãre Idjaij memã ane. Ga, me bakukãmãre kabênja kunĩ kõt Metĩndjwỳnh ta amikabênkõt kute amijo me kwỳ pytãr ne meo baja pumũ.

Mebê idjaer kute Kritu mar kêt.

³⁰ Mÿj dja gwaj jakam abenmã arê? Bir, me bajtem ne me amrêbê kute Metîndjwÿnhmã amijo mex jabej kêt. Nãm me te kum amijo mex jabej kêt nhym Metîndjwÿnh ta arÿm kum me kaprîn memã axwe kêt jarê. Me tu amim Jeju Kritu markumrêx nhym Metîndjwÿnh arÿm tu memã axwe kêt jarê nhym me arÿm kum mex ne.

³¹ Nhy m be, me bê idjaer kute Metîndjwÿnh kukràdjã marn kôt amijo bakam djãm me arÿm kum axwe kêt? Kati. ³² Mÿkam? Bir, me kute amim Kritu mar kêt kam. Me kute amim,

—Djãm ba dja ba amim Jeju ma got? Ba Môjdjê kukràdjã man kôt ar amijo iban arÿm Metîndjwÿnhmã ijaxwe kêt, ane. Me kute amim anhÿro bakam ne me axwe rã'ã ne. Kam ne me kute kên me par tok nhym me rôrôk pyrãk. Me kute amim Jeju mar kêt. ³³ Metîndjwÿnh ne amrêbê me bakukãmãremã kum, “Ota, ba Xijãokam kên'ô nhÿr. Kên wã kute me par tokkam me rôrôk prãm kumrêx. Kam dja me kum kên wã kurê.

Nhy m be, dja me kwÿ ï pÿnhkôt tu amim markumrêx ne arÿm pijãm kadjy kêt kumrêx.”

Nãm Metîndjwÿnh ã memã ane nhym me arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Kritu'ã ne kên jakren arê nhym me kum kurêmã. Nhy m kôt me bê idjaer ã kum kurên mar kêt o ane.

10

¹ Akmere, àpnhÿre ar, imã me bê idjaer kÿ:nh. Me bê inhôbikwakam imã me kÿnh. Metîndjwÿnh ren amim me bê idjaer kunÿ pytã ba ren mekam ikÿnh kumrêx. Nã bãm mã Metîndjwÿnhmã kum,

—Gop amim me utã. Gop amim me utã, anhÿro iba.

² Ba ne ba amrêbê mekam ar iban prÿne me omÿ. Kam djãm me Metîndjwÿnhmã àpênh prãm ngri got? Me kum àpênh prã:m. Me te kum àpênh prãm ne kute Metîndjwÿnh mar kêt. Me arÿk ar kupa'ã ba. ³ Metîndjwÿnh ta ne memã kum,

—Me kute amim Kritu markam dja ba memã axwe kêt jarê nhym me arÿm imã mex ne, ane. Nhy m me atekam ajte mar kêt ne amim,

—Djãm ba ije amim Jeju marmã got? Kati. Ba dja ba ijaxwe kêt. Ba dja ba Môjdjê kukràdjã man kôt ar amijo iban arÿm ijaxwe kêt ne Metîndjwÿnhmã imex ne, anhÿro ba.

⁴ Djãm gwaj ba baje amim,

—Djãm ba ije amim Jeju marmã got? Kati. Ba dja ba Môjdjê kukràdjã man kôt ar amijo iban arÿm Metîndjwÿnhmã ijaxwe kêt, anhÿrmã? Djãm gwaj baje ã amim anhÿrmã? Kati. Kritu ta ne gwaj bakadjy prÿne kukràdjã man kôt amijo ba me:xkumrêx. Gwaj baje Kritubit mar ne tu amim markumrêx nhym Metîndjwÿnh arÿm tu gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arÿm kum bamex ne.

Mÿj dja me nê n arÿm axwe kêt?

⁵ Me bakukãmãrebê Môjdjê ne amrêbê: memã kum,

“Dja me katãt kukràdjã man kôt amijo ban kam arÿm tÿn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne”, ane.

Kute memã ja jarênhkam mÿj dja me nê n arÿm axwe kêt? Bir, dja me katãt kukràdjã man kôt ar amijo ban arÿm axwe kêt. Ja ne Môjdjê amrêbê memã arê. ⁶ Nhy m be, ajbir jakam me kute tu amim Jeju markumrêx, nhym

Metîndjwýnh arým tu memã axwe kêt jarê nhyem me arým kum mex ne. Gar akwý ne gar arík amim,

—Mýj me'õ godja kãjkwa djwýnhmã wabi? Ne ren me'õ kãjkwamã wabin ren iwýr Krituo ruw ba ren kôt omün tu amim markumrêx, ane. Kwãrik wãnh ja jarênh kêt. ⁷ Gar akwý ajte arík amim,

—Mýj me'õ godja me tyk ba djãkam ruw? Ne ren me'õ me tyk ba djãkam Kritu'yr ruw ne ren iwýr o wabin iwýr o bõx ba ren tu amim markumrêx, ane. Kwãrik wãnh ja jarênh kêt. Mýkam dja gar ja jarênh kêt? Bir, arým ne me ar amã Kritu'a ajarê gar arým ama. Ne kam ajte tu amim markumrêx kêt.

⁸ Metîndjwýnh ne me bakukãmãremã kum,

“Djãm onj ikabên nõ? Kati, arým ne akadjwýnhbê nõ. Ajajkwa kôt ne ga memã arê nhyem ajajkwakam nõn adjumar djã kadjwýnhbê nõ”, ane.

Kabên ja ne bar kãj bê memã arê. Dja me kwý tu amim kabênja mar ne amim Kritu markumrêx. Ja kadjy ne bar memã kabên ja jarê. ⁹ Nã bãm ar memã kum,

—Dja gar amibu'ã memã amijarên memã kum, “Mrãmri Jejubê inhõ Bênjadjwýr djwýnhkumrêx”, anen ajte ar adjumar djã kadjwýnhbê amim, “Mrãmri ne Metîndjwýnh akubyn Jejuo tînkumrêx”, ane nhyem arým amim ar apytã, ane. Ar ikabên ja ne bar memã arê. ¹⁰ Mýkam? Bir, me umar djã kadjwýnhbê ne me tu amim markumrêx nhyem arým tu memã axwe kêt jarê nhyem me arým kum mex ne. Ne kam amibu'ã memã amijarên memã kum,

—Arým ba tu amim Jeju markumrêx, ane nhyem arým amim me utã. ¹¹ Me bakukãmãre kabên kôt ne ba ar amã ikabên ja jarê. Amrêbê: ne me bakukãmãre memã kum,

“Djãm me kute tu amim markumrêx nhyem Metîndjwýnh kute amim me utãr kêt nhyem me arým pijãm? Kati.

Djãm me kute amim, ‘Ba arým tu amim Metîndjwýnh markumrêx nhyem arým ibê kajgo’, anhýrmã? Kati. Me kwý i pýnhkôt kute tu amim markumrêxja dja Metîndjwýnh arým me utãrkumrêx.”

Nãm ã me bakukãmãre memã ane nhyem me arým ‘ã pi'ók no'ók ne. Ga, me kute tu amim markumrêx nhyem kute amim me utãrja pumũ. Mrãmri me kabênkumrêx. Ba kôt ar amã ikabên jarê.

¹² Djãm kam kute mebê idjaerbit pytãr ne kute amũ me bajtembê kreguja pytãr kêt? Kati. Kute me bajtemdjwýr pytãr. Mýkam? Bir, Bênjadjwýr djwýnh ne pydjji:n me kunĩmã bênjadjwýr rax. Mebê idjaermã Bênjadjwýr ra:xi. Me bajtemmã Bênjadjwýr ra:xi. Me i pýnh kôt me kute kum amijo a'wýrja ne Bênjadjwýr djwýnh kute apýnh meo djuw mex. Õ mýjja kume:xo meo djuw mex. ¹³ Me bakukãmãre ne me amrêbê: ã memã ane. Nãm me memã kum, “Me kwý i pýnhkôt dja me Bênjadjwýr djwýnhmã amijo a'uw ne kum, ‘Ipytã’, ane nhyem arým me utã.”

Nãm ã me bakukãmãre memã ane. Ga, me bajtemdjwýr kute tu amim Jeju markumrêxja pumũ. Metîndjwýnh kute amim me adjwýnhdjwýr pytãrja pumũ. Mrãmri ne me kabênkumrêx ba me amã arênhkumrêx.

¹⁴ Nhyem be, me kute amim Jeju kamnhix kêtãkam djãm me kute kum, “Jeju ipytã”, anhýrmã? Kati. Ne ajteãkam me kute Jeju'ã ujarênhja mar kêtãkam djãm me kute amim kamnhixmã? Kati. Ne ajteãkam kraxje me kute memã Jeju'ã ujarênh kêtãkam djãm me kute marmã? Kati. ¹⁵ Ne ajteãkam me kute me'ýr me anor kêtãkam djãm me kute memã Jeju'ã ujarênhmã? Kati. Nhyem be, Metîndjwýnh arým me'ýr me kwý jano nhyem me arým kãj bê memã 'ã ajarê

nhyṃ me kum kī:nhkumrēx. Me bakukāmāre kabēn kôt ne ba ar amā ja jarē. Amrēbē: me bakukāmāre memā kum,

“Kritu’ā ujarēnh ny, kôt me umar mexja. Ap̄ȳnh m̄ȳjja mex’ā me ujarēnh nyja. Ujarēnhkam me kī:nhkumrēxja. Djām kute memā ‘ā ujarēnh ny jao mrānh djw̄ȳnh mex ngri got? Me’yr bōxkam me kum kī:nhkumrēx.”

Nām ā me bakukāmāre memā ane. Ga, me kw̄y kum kīnhkumrēxja pumū. Mrāmri me kabēnkumrēx.

¹⁶ Nhyṃ be, djām me bē idjaer kunī ne me ar̄ym Kritu’ā ujarēnh ny ma? Djām me kunī ar̄ym Krituo aminhō? Kati. Me bē idjaer kunī kute Krituo aminhō kēt. Me bakukāmāre Idjaij ne amrēbē: me arē. Me kute amim mar kētja jarē. Nām memā kum,

“Nh̄ȳnh got me’ō kute tu amim ar ikabēn markumrēx?”

Nām me bakukāmāre ā me bē idjaer jarēnho ane. Ga, me kute amim mar kētja pumū. ¹⁷ Bir be, kam me kute memā Met̄indjw̄ȳnh kabēn jarēnhkambit ne me ar̄ym kuman tu amim markumrēx. ¹⁸ Djām ar̄ym ne me me bē idjaermā ‘ā ujarēnh ny jarē nhyṃ me ar̄ym kuma? Nā, ar̄ym. Amrēbē: ne me bakukāmāre memā arē nhyṃ me ar̄ym kuma. Nām me memā kum,

“Ap̄ȳnh me ba djā kunīkôt ne me me kabēn ma. Djām jakambit ne me kuma? Kati. Ori:nād̄jw̄ȳ ne me ar̄ym kuma.

Ap̄ȳnh me ba djā kunīkôt ne me ar̄ym me’yr kabēno bōx ne ar̄ym memā arē nhyṃ me ar̄ym kuma.”

Nām me bakukāmāre ā memā ane. Ga, me bē idjaer ar̄ym kute Kritu’ā ujarēnh ny marja pumū. ¹⁹ Ba ajte me amā arē. M̄ȳj’ā ujarēnh ny kute amijakreja djām me kute mar? Nā. Me kute mar. Ne kam me kute mar kajgo. Met̄indjw̄ȳnh ne amrēbē me bē idjaermā amikabēn jarē. Me bajtem’ā memā amikabēn jarē. Nhyṃ Mōjd̄jē ar̄ym kabēn man amū Met̄indjw̄ȳnh kukwakam me bakukāmāremā arēn memā kum,

“Met̄indjw̄ȳnh ne me amā,

‘Me aje me’ā, Me kakrit, anh̄yrja. Me ja dja ba amim me utā. Dja ga me kam te ga aje me urāk prāmje angryk ne. Ne aje me’ā, Me no kēt, anh̄yr ja. Me ja dja ba amim me utā. Dja ga me kam te ga aje me urāk prāmje amim angry:k ne.’

Nām ā Met̄indjw̄ȳnh me amā ane.”

Nām ā me bakukāmāre Mōjd̄jē me bē idjaermā ane. ²⁰ Ne kam me bakukāmāre Idjaijd̄jw̄ȳ kum me bē idjaer puma kēt ne ajte me bajtem’ā memā ajarē. Met̄indjw̄ȳnh ne kum amikabēn jarē nhyṃ kukwakam ar̄ym me bakukāmāremā kum,

“Met̄indjw̄ȳnh ne me amā,

‘Me kute ijabej kēt ja ne me ar̄ym imā kato. Ba ne ba memā amijo amirīt nhyṃ me ar̄ym imā kato. Me kute ijabej me kukjēr kētjamā ne ba amijo amirīt.’

Nām ā Met̄indjw̄ȳnh me amā ane.”

Nām ā Idjaij me bajtem’ā me bē idjaermā ane. ²¹ Nhyṃ Met̄indjw̄ȳnh ajte me bē idjaer’ā memā kum,

“Me kute aminhirōbē ikabēn rēnh ne amakkre kēt. Me jamā ne ba kryrām te ipa koror ne amiw̄yr me kam amako iku’ē: nhyṃ ijā akamāt nhyṃ me kute imar kētikumrēx.”

Nām ā Met̄indjw̄ȳnh me bē idjaermā ane. Be ga, me bē idjaer ar̄ym kute Kritu’ā ujarēnh ny mar ne mar kajgoja pumū.

11

Metîndjwýnh kute amijo me anhybit pytâr.

¹ Kam djâm arým ne Metîndjwýnh õ mebê idjaer kunî kanga? Arkati. Ga, badjwý ibê mebê idjaer 'õja pumû. Nhyr bê ne badjwý kute ikanga. Ibê Abraão tâmdjwý'õ. Tâmdjwý Bênjamîn djó'ã ne ba ikato. Ba ibê idjaerkumrêx nhyr kute ikanga kêt. ² Metîndjwýnh ne me kunî kêtiri amijo me kwý pytâ. Kute amijo mebê idjaer kwý pytâr ja ne kute me kanga kêt. Me bakukâmâre Erij ne amrêbê Metîndjwýnhmã mebê idjaer'ã kabên ne 'ã ajarê. Nhyr me arým kabên'ã pi'ók no'ók. Erij kabên dja gar ama. Nãm arîk amim,

—Arým ne me kunî Metîndjwýnh kanga, ane. ³ Ne kam Metîndjwýnhmã kum, “Bênjadjwýr djwýnh, arým ne me akukwakam kabên jarênh djwýnh kunî pa. Ne arým apýnh anhõ ki djâri kungrà. Ba kam ipydjin ar iba nhyr me kute badjwý ibînmã ijabej ar ba.”

Nãm ã Erij kum ane nhyr me arým 'ã pi'ók no'ók ne. ⁴ Nhyr mýj ne Metîndjwýnh me bakukâmâre Erijmã arê? Bir, nãm kum, “Ba ne ba amim me krâptî: pytâ. Me'ã akre kubê 7.000 kute bajbit amim imarkam ne me Baaumã kõnkrão krî kêt ne kute kum amijarênh kêtumrêx ba arým amim me utâ.”

Nãm ã Metîndjwýnh me bakukâmâre Erijmã ane nhyr me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Be ga, amrêbê: mebê idjaer kwý kute amim Metîndjwýnh mar týxja pumû. Me anhy kute amim mar týx. ⁵ Ajbir jakamdjwý mebê idjaer janhy kute amim Jeju Kriu mar týx. Ta ne me kêtiri tu kum me anhy kaprîn amijo me utâ nhyr kam me kute amim mar týx. ⁶ Djâm me ta kute katât kabên mar ne kôt kute amijo ba pãnh ne Metîndjwýnh amijo me utâ? Kati. Ta ne me kêtiri tu kum me kaprîn arým amijo me utâ. Nãm ren me kute arým kum o pãnhkam ren amijo me utâ djâ ne ren kam tu kum me kaprî? Kati. Kam ren tu kum me kaprî kêt. Nhyr be, kati. Tu kum me kaprîkumrêxkam ne me kute kum o pãnh kêt.

Mebê idjaer krâptî jamakre kêt.

⁷ Kam, djâm gwaj baje amim,

—Metîndjwýnh ne arým õ mebê idjaer kanga, anhýrmã? Kati. Mebê idjaer ta te kute Metîndjwýnhmã amijo mex jabej ar ban axwe rá'ã ne. Ne kam Metîndjwýnhmã mex kêt ne. Nhyr be, Metîndjwýnh kute me kêtiri amijo mebê idjaer kwý pytâr ja ne me arým Metîndjwýnhmã mex ne. Nhyr kam mebê idjaer 'ã kâtãnja Metîndjwýnh arým me'ã amakre kêt mê. ⁸ Me bakukâmâre kute amrêbê: me'ã pi'ók no'ók kôt Metîndjwýnh ã meo ane. Kamã ne me bakukâmâre memã kum, “Metîndjwýnh ne me'ã kâptî mê. Nãm me te non no kêt. Te me amak krekren kute mar kêt.”

Nãm ã me bakukâmâre memã ane nhyr me jakam amakre kêt rá'ã. ⁹ Nhyr me bakukâmâre Dawi ajte memã tãm jarê. Me amakre kêt nhyr 'ã memã kum,

“Me kute ate krân akur raxbit markam gê Metîndjwýnh me aêrbê memã axweo pãnh.

Gê me te: aminêje amijo ane. Kute mrãmri ne mrybê ka'ê aêrbê kute unênh pyrâk, nhyr kute kên me aêrbê kute me tok nhyr me rôrôk pyrâk.

¹⁰ Gê me amakre kêt ne no kêt gê me kaprî pymaje ibôn mrânih rá'ã: rá'ã ne.” Nãm ã me bakukâmâre Dawi me amakre kêt'ã memã ane.

Kute me'ã pidjô jakren 'ã memã ujarênh.

¹¹ Ba kam ar amã arê. Mebê idjaer ne me kum Jeju kînh kêt ne arým axwe. Kute mrâmri ne kute kêñ me par tok nhyñ me rôrôk pyrâk. Me kum kînh kêtkam djâm Metîndjwýnh tu kute me kangakumrêxmã? Arkati.

Nhyñ be, arým me kum Jeju kînh kêtkam ne Metîndjwýnh arým me bajtem'yr akêx ne arým amim me utâro dja. Mebê idjaer ne mebê idjaer kêtjamã me bajtem jarêño ba nhyñ Metîndjwýnh arým me 'yr akêx ne me utâro dja. Dja amim me bajtem pytâro dja nhyñ mebê idjaer arým omũ. Kute me bajtem pytârkôt omũ:n arým amim ngryk ne. Me te ta kute me urâk prãmje amim ngryk ne. Ne amim,

–Je tô mýkam ne ba me imã Jeju kînh kêt? Ga, Metîndjwýnh kute me bajtembit pytârja pumũ, ane. ¹² Nãm me kum Jeju kînh kêt nhyñ me kute Jeju mar arým amũ me bajtemjamã Jeju'ã ajarê. Apýnh me ba djã kunîkôt ne me memã arê nhyñ me arým tu amim markumrêx. Nhyñ kam Metîndjwýnh arým amim me utã. Nhyñ kam me arým kî:nhkumrêx. Nhyñ be, mebê idjaer kum Jeju kînh kêtkam ne me kînh kêtkumrêx.

Nhyñ be, mebê idjaer kute meo me bajtembit, me bajtembit ne Metîndjwýnh amim me utã. Kute amim me utârkam ne me kî:nhkumrêx. Kam godja mebê idjaer amim ngryk ne ï akubyn Metîndjwýnh'yr amijo akêx jabej ne tu amim Jeju markumrêx jabej. Me kute tu amim Jeju markumrêxkam dja me kî:nhkumrêx. Dja me kîño me bajtem jakrenh me:x ne.

¹³ Me abajtemmã ne ba ikabên. Kritu ne me abajtemmã ijano. Ije me amã Kritu'ã idjujarênh kadjj ijano. Ije me amã Kritu'ã idjujarênhkam ikînh ne mebê idjaermã me akam ikînh jarênh kume:x. ¹⁴ Nã bãñ inhõ me wýnhmã me ajarên memã kum,

–Ba me bajtemmã Kritu jarêño iba nhyñ me krãptî: arým tu amim markumrêx nhyñ Metîndjwýnh arým me krãptî: pytã, anhýro iba. Ba ã memã anhýro ibao ane. Nhyñ godja me te: ta kute me urâk prãmje amim,

–Ga, Metîndjwýnh kute arým ikangaja pumũ. Nãm me bajtembit me utâro ba. Jakam dja ba tu amim Jeju markumrêx gê Metîndjwýnh arým amim ipytã, anhýr jabej. Godja me amim ngryk ne arým tu amim Jeju markumrêx jabej nhyñ Metîndjwýnh arým me utã.

¹⁵ Nhyñ be, jakam mebê idjaer kute amim Jeju mar kêt. Kam Metîndjwýnh arým me kanga. Nãm me bajtem'yr amijo akêx ne arým amim me utâro ba. Me kute tu amim Jeju markumrêxkam ne amim me utâro ba. Nhyñ be, godja mebê idjaer amim ngryk jabej ne tu amim Jeju markumrêx jabej nhyñ Metîndjwýnh arým amim me utã. Kam, arým kute me utârkam mýj dja me kam nê? Bir, dja me kute mrâmri ne arým me tyk ne akubyn tîñ pyrâk. Kam dja me kunî kînhkumrêx.

¹⁶ Amrêbê: ne me abenmã kum,

–Be, me kukãmãkjê kukràdjã kôt ne me kute Metîndjwýnh kumrêxmã djwý kwý rêñh ne kum ôr. Godja djwý kumrêx me kute kum rêñhja kum mex jabej nhyñ kôt djwý kunîdjwý kum mex. Nâr, godja pidjô jarê kum mex jabej nhyñ apýnh padjwý kum mex, ane. Mrâmri ne me kute abenmã arênhkumrêx. Me bakukãmãre Abraão ne kute urâk. Abraão arým Metîndjwýnhmã mex. Kam, dja ô'ã mebê idjaerdjwý Metîndjwýnhmã mex.

¹⁷ Ba me amã arê ga me ama. Mebê idjaer ne kute pidjô djujabê pa pyrâk. Me abajtem ne ga me aje pidjô djujabê kêt pa pyrâk. Mebê idjaer kute Jeju mar kêtkam ne Metîndjwýnh arým me kangan kam arým me abajtem pytân

me ajo aminhõ. Kute mrãmri ne me'õ kute pidjõ bàrikam pa djujabê mok ne kute pãnh pa djujabê kêt jadjâr pyrâk. Me ga ne ga me arým jakam tu amim Jeju markumrêx nhym Metîndjwýnh arým me apytàn me ajo aminhõn me ajo djuw mex. Me aje mrãmri ne pidjõ djujabê kêt pa kute pidjõ djujabê jarêkam kangõ mex kaõro arija pyrâk. Mebê idjaer djwýnh kwý kute amim Jeju marmê ro'ã ne Metîndjwýnh arým me ajo djuw mex. ¹⁸ Djãm me amã mebê idjaer kurêmã? Djãm me aje amijo adjãmra amim,

–Be, ga, Metîndjwýnh arým mebê idjaer kangan kum me bajbit ikĩnhja pumũ, anhýrmã? Kwãrĩk wãnh amijo adjãmra kêt. Ga me abajtem dja ga me mrãmri amijã ikabên ma. Djãm ga ne ga Metîndjwýnhmã tÿx jangij got? Arkati. Ta ne amã tÿx jangij kute mrãmri ne pidjõ jarê bàrimê pamã tÿx jangjênh pyrâk.

¹⁹ Ga me ren amim,

–Be, Metîndjwýnh ne mebê idjaer kangan arým me ibajtembit ipytã. Nãm me kanga kute mrãmri ne me'õ kute pidjõ djujabê pa mok ne kanga pyrâk. Ne kam arým pãnh pidjõ djujabê kêt pao tèn pidjõ djujabê bàrikam adjã. Nãm Metîndjwýnh ã me ijo ane, ane.

²⁰⁻²¹ Mrãmri ne Metîndjwýnh arým amim me apytãro ba. Nhym be, kwãrĩk wãnh amijo adjãmra kêt ne amim,

–Te me ibajtem nhym Metîndjwýnh arým me ijo kra. Me bajbit kum me imexkumrêx, anhýr kêt. Kwãrĩk wãnh ã amijo adjãmrao anhýr kêt. Dja ga amã Metîndjwýnh puma. Mebê idjaer kute Jeju mar kêt kam ne Metîndjwýnh arým me kanga. Nãm me kanga kute mrãmri ne me kute pidjõ pa djwýnh mok ne kanga pyrâk. Me ren Jeju kanga kêt nhym ren arým amim me utã. Me ga ne ga me tu amim Jeju markumrêx nhym arým amim me apytã. Kam, dja ga me akubyn amijo tèn amiman amidjwýnho adjãmra kêt. Metîndjwýnh ta kum me akaprĩkam ne arým me apytã. Dja ga me amidjwýnho amra nhym arým me gadjwý akanga.

²² Dja ga me Metîndjwýnh kum me kaprĩja ma:ro aba. Ne uma:djwý ma:ro aba. Mebê idjaer ne me kute amim Jeju mar kêt ne arým Metîndjwýnhbê amijo akêx. Kam ne arým mekam ngryk. Nhym be, me ga ne arým tu kum me akaprĩ. Dja ga me ukaprĩ ma:ro aba. Godja ga me ukaprĩja mar kêt jabej nhym arým me akanga. Dja me akanga kute mrãmri ne me kute pidjõ pa mok ne wãnh kanga pyrâk.

²³ Mebê idjaer arým kute Jeju mar kêt djwý godja me kwý arým Jeju'yr amijo akêx jabej ne tu amim markumrêx jabej. Metîndjwýnh dja ajte meo kran me utã mrãmri ne kute amim me abajtem pytãrja pyrâk. Kute akubyn me utãr mar mexkumrêx.

²⁴ Ga, me abajtem Metîndjwýnh kute me apytãr ne ajo kraja pumũ. Nãm amim me apytã kute mrãmri ne me kute pidjõ djujabê kêt paja pidjõ djujabêkam adjã pyrâk. Kute ã kum me akaprĩo anhýrkam djãm kum mebê idjaer kaprĩ prãm kêt? Kati. Mebê idjaer ne me kute mrãmri ne pidjõ djujabê pa pyrâk. Kum me kaprĩ prãm kumrêx. Kum ajte meo kra prãm kumrêx ne kum amim me utãr prãm kumrêx. Kam dja me ajte kubê Metîndjwýnh krakumrêx kute mrãmri ne amrêbê me kukãmãrebê Metîndjwýnh krakumrêxja pyrâk.

Metîndjwýnh kute tũmrãm mebê idjaer kunĩ pytãr.

²⁵ Akmere ar, mebê idjaer kwý rax ne me amakkre kêt ba arým me amã me arê. Me aje mar kadjy ne ba me amã arê. Dja ga me aman arým amijo adjãmra kêt. Dja mebê idjaer djwýnh amakkre kêt ar ba:. Nhym kam me

bajtem Metĩndjwýnh 'yr amijo akêx ne kôt ar amijo ba. Metĩndjwýnh ne me kêtri arým amijo me bajtem kwý pytà. Kute amijo me utàrja kunĩ dja 'yr amijo akêx ne tu amim Jeju markumrêx nhym arým me utà.

²⁶ Dja me utà nhym kam mebê idjaerdjwý arým tu amim Jeju markumrêx, kunĩ: tu amim markumrêx nhym Metĩndjwýnh arým amim me kunĩ pytà. Ije me amã ja jarênh ne me kute mar kêtumrêx. Mar kêtumrêx ba arým me amã arê. Dja ga me aman arým amijo adjãmra kêt. Me bakukãmãre kute amrêbê: 'ã pi'ók no'ók kôt dja ã me adjwýnhdjwý pytàro ane. Kamã ne Metĩndjwýnh memã kum,

"Dja me utàr djwýnh krĩraxbê Xijão kurũm katon amim mebê idjaer pytà.

Djako djô'ã ne mebê idjaer apôx. Dja amim me utà nhym me arým Metĩndjwýnhmã axwe kêt.

²⁷ Bamê mebê idjaer kukãmãremê ne bar aktã abenmã ikabên jarênh mãmджи.

Nã bãm memã kum,

'Ije memã ikabên jarênh kôt dja ba arým me axwe maro aknon arým me kam ingryk kêt ne.'

Nã bãm ã memã ane."

Nãm ã Metĩndjwýnh me bakukãmãremã ane. Ga, kute mebê idjaerdjwý pytàrmãja pumũ.

²⁸ Nãm me mebê idjaermã Kritu'ã ujarênh ny jarê nhym me kum kĩnh kêt. Me kum kĩnh kêt kam ne me arým Metĩndjwýnhno kurê djwýnh. O kurê djwýnh nhym arým mebê amijo akêx ne arým amim me utàr kêt. Nãm mebê amijo akêx ne arým amim me bajtem pytà. Nhym be, kum me ikukãmãre kĩnh. Kum me kĩnh kôt ne kum me ije idjaer kwý kĩnh rã'ã ne. Kute me kêtri amijo me ipytàrja kum me ikĩnh rã'ã.

²⁹ Amrêbê ne me bakukãmãremã apýnh mýjja jarê. Ne ajte kute meo ba kadjy amiwýr me ku'uw. Djãm kute kabên jarênh ne ajte atemã kabên 'õ jarênhmã? Kati. Djãm kute kabên tũm japanh ne o biknormã? Kati. Mrãmri ne tu kabên jarênhkumrêx. Kam ne kum mebê idjaer kwý kĩnh rã'ã.

³⁰ Ga me abajtem ne ga me amim Metĩndjwýnh mar kêt. Amim mar kêt nhym kam arým tu kum me akaprĩn amim me apytã. Mebê idjaer ne me amim mar kêt nhym kam arým mebê amijo akêx ne arým tu kum me akaprĩn amim me apytã. ³¹ Nã, mebê idjaerdjwý ne me kute jakam amim mar kêt. Dja me amim mar kêt nhym Metĩndjwýnh kum me akaprĩ kôt ajte kum me kaprĩ.

³² Nãm mebê idjaermê me bajtemmê arým axikôt amakkre kêt. Amrêbê: ne me Metĩndjwýnh kabênkôt amakkre kêt ne ta te amak mexmã. Mýj kadjy ne me amakkre kêt? Bir, Metĩndjwýnh kum me kunĩ kaprĩ kadjy ne me amakkre kêt.

Metĩndjwýnh rax'ã ujarênh.

Ep 3.20; Kor 1.16

³³ E kum, Metĩndjwýnh ne kute mýjja mar me:xkumrêx. Kute amim me'ã karõ mar me:xkumrêx. Kute me mar mexo me barer me:x ne. Mýj me'õ ne kute kum kator ne kute mar? Djãm me'õ amak mexo 'yr bõx? Ari:kati. Umaro memã kre ra:x ne me'õ umaro 'yr bõx kêtumrêx. Kute me kunĩ ba me:xkumrêx. Mýj me'õ ne kute uràk? Ari:kati. ³⁴ Me bakukãmãre ne me amrêbê: Metĩndjwýnh djumar'ã ajarênh memã kum,

"Bênjadjwýr djwýnh kute apýnh mýjja marja djãm arým ne me'õ kute mar?

Djãm arým ne me'õ kumrêx kum mýjja'ã karõ nhym arým kôt kute mar? Ari:kati."

³⁵ “Nâr djâm Metîndjwÿnh we me'ômã kum,
 ‘Ga ne ga akumrêx imã angã. Dja ba kam amã o pãnh ne’, ane? Ari:kati.”
 Nãm ã me bakukãmãre Metîndjwÿnh djumar'ã ujarêho ane. ³⁶ Ta ne kumrêx
 amim mÿjja kunî'ã karõ nhym kõt mÿjja kunî apõx. Ta ne mÿjja kunî nhîpêx
 nhym apõx. Amikadjy ne ipêx ne. Gê me kunî 'ã kum rax jarênh rã'ã: rã'ã ne.
 Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx.

12

Me kute Metîndjwÿnhmã aminhõr'ã memã karõ.

Kor 1.10; Tex k 4.1; Ped k 2.11

¹ Akmere, àpnhîre ar, Metîndjwÿnh kum gwaj bakaprî:kumrêx. Kum ar
 akaprî:kam dja gar kum amingã. Ga, Jeju kute Metîndjwÿnhmã aminhõrja
 pumû. Nãm kum amingãn pîte'y'ã wajêt ne arÿm ty. Ar gadjwÿ dja gar
 kudjwa kum amingã. Djâm me kute abîn ne kute kum anhõrmã? Kati. Ar ga
 dja gar atîn ne prîne kum amijã ma gê ar akam kînh ne ar ajo aminhõn ar ajo
 ba. Æ kum aminhõro anen kam arÿm katât Metîndjwÿnh kabên markumrêx
 ne kõt amijo abakumrêx. Ja ne mexkumrêx.

² Djâm me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja kute ar ajo amipyràk ne
 amikukràdjã punu kõt kute ar ajo bamã? Kati. Kwãrik wãnh mekõt amijo aba
 kêt. Dja gar mebê adjumar djã nyn atemã akabên nybit ma. Mÿj kadjy? Bir,
 Metîndjwÿnh ne arÿm ar ajã kabên mex jarê. Nãm amim ar ajã karõn kabên
 mex jarê. Dja gar atemã akabên nybit man arÿm amijã Metîndjwÿnh kabên
 mexja ma. Ne kam kabên mex kõt ar amijo aban prîne kum amex. Kum
 amex nhym arÿm akam kînhkumrêx. Ja kadjy dja gar mebê atemã adjumar
 djã nyn atemã akabên nybit ma.

³ Ba ar akunimã ikabên jarê. Djâm amikukwakam ne ba ar amã arê? Kati.
 Metîndjwÿnh ta ne tu kum ikaprîn arÿm imã ikabên'ã karõ. Kõt ne ba ar amã
 ikabên jarê. Ar anhî pÿnhkõt ar amã arê. Ar gadjwÿ ne Metîndjwÿnh arÿm
 ar amã adjãpênh djã'ã karõ. Ar aje adjãpênh djã markam dja gar mã amim
 Metîndjwÿnh rax ma. Kwãrik wãnh arîk amim, “Be, iraxkumrêx”, anhÿr kêt.
 Dja gar katât amim,

—Be, nã bãm tu amim Metîndjwÿnh markumrêx nhym arÿm imã idjãpênh
 djã ja'ã karõ ba kabênkõt maro iba, ane. Djã gãm me ã amimaro ane.

⁴ Ga, gwaj banhî pÿnhja pumû. Gwaj banhî pÿnhkõt badjãpênh djã krãptî.
 Gwaj baparkam bamrãnh djã. Gwaj banhikrao baje mÿjja kupênh djã. Ne
 gwaj bakrãkam banhõ mÿjja mar djã. Ne gwaj banokam baje mÿjja pumûnh
 djã. Ne gwaj bajamakkrekam baje mÿjja mar ne kupênh djã. Gwaj banhîkam
 badjãpênh djã krãptî. ⁵ Ga, Kritudjwÿ. Te gwaj bakrãptî gwaj baje amim Kritu
 markam baje kumê banhî pydji pyrãk. Djãm gwaj bamã aben jabê kêtma?
 Djãm gwaj apÿnh ar babamã? Kati. Gwaj banhî pÿnhkõt abeno banhõbikwa.

⁶ Metîndjwÿnh tu kum gwaj bakaprîkam gwaj abeno banhõbikwan banhî
 pÿnhkõt apÿnh badjãpênh djã. Metîndjwÿnh ta ne gwaj bamã badjãpênh djã'ã
 karõ gwaj maro baba. Gwaj banhî pÿnhkõt apÿnh Metîndjwÿnhmã badjãpênh
 djãn kum badjãpênh ar baba.

Godja me'õ Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênhja mar jabej gê kute
 amim Metîndjwÿnh mar kõt: memã arê. ⁷ Nâr, godja me'õ me kadjy mÿjja
 'õ kupênh mar jabej gê me kadjy kupê. Nâr, godja me'õ memã Metîndjwÿnh
 kukràdjã jarênh mar jabej gê arê. ⁸ Nâr, godja me'õ kute 'ã memã karõ mar
 jabej. Me kute amim Jeju mar rerekre jamã 'ã karõ mar jabej. Me kute amim

mar tÿx'ã memã karõ mar jabej. Gê memã 'ã karõo ba gê me amim mar tÿx. Nâr, godja me'õ memã mÿjja nhõr jabej gê õdjãnh ne memã kungã. Nâr, godja me'õ kute meo ba mar jabej gê meo ba 'ãno djan 'ã ukanga kêt. Nâr, godja me'õ kum me kaprĩ mar jabej. Djãm nokre kaprĩn kum me kaprĩmã? Kati. Dja nokre kĩnh ne kum me kaprĩ.

Me kum me abê'ã memã karõ.

Dju r 13.34; Xim k 1.5; Idja 13.1

⁹ Dja gar amã me abê. Kwãrĩk wãnh amijo ajêx kêt. Dja gar mrãmri amã me abê katãtkumrêx.

Godja me abenkam axwe nâr amijo axweo ba, ar ga dja gar amã axwe kĩnh kêt:tkumrêx. Nâr, godja me abenkam mex nâr amijo ba mex ar ga dja gar amã mex kĩnh ne 'ã angrã: ne.

¹⁰ Kute ar amã akamy jabê pyrãk ne abenmã aprĩ:ren amã aben jabê.

Kwãrĩk wãnh gar me'ã amim,

—Gê me kumrêx imã imex jarê. Ba kam amipãnh ã memã mex jarênhõ ane, anhÿr kêt. Ar ga akumrêx dja gar memã wan tu memã mex jarênhõ aba. Memã mex jarênhõ aban kãjmã memã rax kamênhõ aba.

¹¹ Metĩndjwÿnh kadjy mÿjja'õo aba'ã ar adjukanga kêt ne atÿx. Dja gar Karõ man kõt amã Metĩndjwÿnh jabê:n arek kadjy mÿjjao aba.

¹² Dja gar amiwÿr Metĩndjwÿnh nhõ mÿjja mexja kamnhĩxkumrêx. Aje amiwÿr kamnhĩxkõt akĩnhkumrêx.

Dja te apÿnh ar akaprĩ djãri ar ajo ba arek amim Jeju mar tÿx rã'ãn 'ã adjukanga kêt. 'ã adjukanga kêt ne Metĩndjwÿnhmã amijo adjã'wÿr rã'ã ne.

¹³ Godja Jeju nhõ me ja õ mÿjja kêt jabej ar amã me kaprĩn amikutã memã mÿjja kwÿ ngã.

Gê me ar awÿr wangjê gar meo djuw mex. Ja dja gar amã kĩnh.

¹⁴ Godja me'õ ar ajo bikênh jabej gar Metĩndjwÿnhmã o a'uw ne kum,

—Dja ga o djuw mex, ane. 'ã kadjy kum ane. Kwãrĩk wãnh kum,

—Dja ga ijo angryk ne o ajkê, anhÿr kêt.

¹⁵ Godja me'õ kĩnh jabej ar gadjwÿ kõt akĩnh.

Godja me'õ muw ar gadjwÿ kõt akaprĩn muw.

¹⁶ Dja gar axikõt akabên man axikõt arê.

Kwãrĩk wãnh amijo araxmã amijo adjãmra kêt. Ar amã me kajgo kĩnh ne ro'ã ar aba.

Kwãrĩk wãnh amim,

—Ba ne ba ijamak mex'ã ipydji, anhÿr kêt.

¹⁷ Godja me'õ ar ajo ajkê kwãrĩk wãnh amipãnh o abikênh kêt.

Dja gar akabên katãt ne katãt amijo aba gê me amim ajã,

—Be, mrãmri, tãmwã ne katãt kute amijo bakumrêx, ane.

¹⁸ Ar ga dja gar me kunĩmê abenmã akabên mexkumrêx jarê ne 'ã adjukanga kêt. Nâr gar te me'õmã akabên mex jarê nhym tu ar ajapa. Kwãrĩk wãnh rã'ã.

¹⁹ Akmere, ãpnhĩre ar, imã ar akĩnhkam ne ba ar amã ikabên jarê. Kwãrĩk wãnh amipãnh kêt. Dja gar Bẽnjadjwÿr djwÿnhkam ama gê ta ar ajo ngryk.

Metĩndjwÿnh ne amrêbê: me bakukãmãremã kum,

“Ba ne ba ibê memã o pãnh djwÿnh. Ba dja ba ajo ingryk ne o pãnh. Kwãrĩk wãnh amipãnh kêt.”

Nãm ã Bẽnjadjwÿr djwÿnh memã ane. Kam dja gar kam ama. ²⁰ Nhyam kam ajte memã kum,

“Kam godja akurê djwÿnh kum prãm jabej ga kum mÿjja ngã gê kukrê. Godja kum kôr jabej ga kum ngô ru gê o ikô.

Dja ga ane nhyam ta arÿm amiman amim ngyrk jabej ne ajo ôbikwa jabej.”

Nãm Bẽnjadjwÿr djwÿnh ã me bakukãmãremã ane. Kam kwãrik wãnh amipãnh kêt.

²¹ Me kute ar ajo bikênhkam djãm mekôt ajaxwemã? Kwãrik wãnh mekôt ajaxwe kêt. Ar ga dja gar adjukaprïo meo djuw mex.

13

Me kute me bẽnjadjwÿr kabên kôt amijo ba'ã memã karô.

Xit 3.1; Ped k 2.13

¹ Pykakam me bẽnjadjwÿr rÿnh me kute katât amijo ba'ã kute memã karôkam dja gar me kabên mar tÿx ne kôt ar amijo aba. Nhÿnh ne bẽnjadjwÿr'ô Metÿndjwÿnh kute ar kêt. Nãm me bẽnjadjwÿr kunï pumjuw. ² Gêdja me'ô kum ô bẽnjadjwÿr kurê jabej. Djãm ô bẽnjadjwÿr kajgo ne kum kurê? Kati. Kajgo kêt. Metÿndjwÿnh ne ã bẽnjadjwÿr mē. Me kum kurê dja Metÿndjwÿnh arÿm memã axwe pãnh jarê.

³ Djãm me mexkam kum krâkamngôn nhô bẽnjadjwÿr puma? Kati. Me axwekambit kum uma. Ar amã uma kêt kadjy mÿj dja gar nê? Bir, dja gar amextiren ar aba nhyam arÿm ar amã mextire jarê. ⁴ Mÿj kadjy dja gar kabên ma? Bir, ar amextiren ar aba kadjy ne me ar amã krï. Metÿndjwÿnh ne ar akadjy me'ã ô âpênh rê nhyam me ar amã krï. Nhyam be, godja gar ajaxwe jabej on atÿn prãm. Djãm kute amijã kãxdjwa kajgo nhôrnh kute o ba kajgo? Kati. Metÿndjwÿnh ne me âpênh'ã me kurê kute kukwakam âpênhmã, me badjumar mex kadjy âpênhmã. Kam dja me'ô axwe nhyam arÿm kam ngyrk nhyam arÿm tokry. Kadjy ne me bẽnjadjwÿr nhô kãxdjwa kajgo.

⁵ Kam dja gar tu me kabên ma. Djãm ar amã umakambit? Djãm kambit dja gar kabên ma? Kati. Ar ga ne gar aje anhôkre kadjwÿnhbê ã amim,

—Pykakam anhô bẽnjadjwÿr kabên ma, anhÿro aba. Ar akabênja kôt dja gar me bẽnjadjwÿr kabên ma.

⁶ Kam dja gar ajte amikutã me bẽnjadjwÿrmã ar anhô pi'ôk kaprï kwÿ ngã. Me kute ar amã Ìpôxu'ã karô kôt memã kwÿ ngã. Mÿkam? Bir, me mã ar akadjy bẽnjadjwÿr kam âpênhkam. Metÿndjwÿnh ne me'ã ô âpênh djwÿnh rê. Gora ar memã angã. ⁷ Me kute ã ar amã karô kôt ar anhô bẽnjadjwÿrmã angã. Ar aje adjâpênh pãnh pi'ôk kaprï jamÿnhja ar aje kum kwÿ nhôrmã. Aje me kabênkôt amikutã kwÿ ngriren 'yr ne aje kum ôrmã. Kwãrik wãnh kubê nê kêt. Ar kum angã. Nâr, gar pi'ôk kaprï pãnh me'ôbê nêkrêx jamÿ. Nhyam me ar amã,

—Ar aje nêkrêx jamÿnh pãnh'ã akreja kôt dja gar pi'ôk kaprï kwÿ ngã. Amikutã me bẽnjadjwÿrmã kwÿ ngã, ane. Kwãrik wãnh kubê nê kêt. Ar kum angã. Nâr, dja me ar amã,

—Dja gar amã me bẽnjadjwÿr puma, ane. Tu ar amã uma. Nâr, dja me ar amã,

—Dja gar kãjmã me bẽnjadjwÿrmã rax kamê, ane. Tu kãjmã kum rax kamê.

Akubyn bôxkam amakbê me kum aben jabê'ã memã karô.

Mat 22.39; Dju r 15.12; Ped k 1.22

⁸ Ar aje amikutã memã anhõ mỳjja'õ nhõrmã kwãrĩk wãnh mebê nê kêt. Ar amã me abêmãdjwý kwãrĩk wãnh mebê aminê kêt. Dja gar mrãmri amã me abêkumrêx ne arým aje Metĩndjwýnh kukràdjã marn kôt amijo aba mexkumrêx. Me kute katãt amijo ba'ã kute memã karõkõt kukràdjã kôt gar arým amijo aba mexkumrêx.

⁹ Me bakukãmãre ne Metĩndjwýnh kukwakam memã kabên kukràdjã jarên memã kum,

“Kwãrĩk wãnh mebê prõ nàr mjêno adjãkĩnh kêt.

Kwãrĩk wãnh me'õnh bĩn kêt. Kwãrĩk wãnh adjãkĩnhĩ kêt.

Kwãrĩk wãnh me'ã ajêx kêt.

Kwãrĩk wãnh me amã me'õ nhõ mỳjja puro kĩnh ne 'ã amim karõ kêt.”

Nãm ã memã anen kam ajte memã kum,

“Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga me amã amijabêja pyrãk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane.”

Nãm ã memã ane. Ja dja gar aman ar amã me abê. Ar amã me abêkam ne gar tu Metĩndjwýnh kukràdjã kôt amijo aba mex. Me kute katãt amijo ba'ã kute memã karõkõt kukràdjã kunĩkõt gar tu amijo aba mex. Kukràdjã 'õ ne 'ã kãtãm kêt. Ar amã me abêkam gar aje kukràdjã kunĩ marn kôt amijo aba mexkumrêx.

¹⁰ Nhyim bê ne me kum me abêkam kute meo bikênh. Kati. Dja gar mã amã me abêjabit man arým urokam Metĩndjwýnh kabên kukràdjã kunĩkõt amijo aba mexkumrêx.

¹¹ Kam, ba ajte ar amã arê. Arým 'ýr. Mýkam ne gar ate akrã? Ar aje mrãmri ne me õto nõr pyrãk. On ar ano tỳx. Gwaj baje tu amim Kritu kamnhĩxkumrêxmo kraxkam akubyn bõxja kute onĩ pyrãk. Nhyim be, kati. Gwaj bawýr bõx ne kute amim gwaj bapytãr nhõ akatija arým 'ýr.

¹² Arým akamãt kêt 'ýr. Me axwe kumexkam kute pykakam akamãt pyrãk. A'u ne gwaj bajo rãm ne ja. Dja Kritu bõx nhyim arým me mexkumrêx. Me mexkumrêxkam dja kute pykakam a'u pyrãk. Kam gwaj on wãnh badjãpênh punu kute akamãt kô tyk pyrãk ja kanga. Kute mrãmri ne me krãkamngõnh kute amipytãr kadjy õ kãxo kubêkã jangjênh pyrãk. Gwaj Kritu kukwakam batỳx ne katãt ar amijo baba. Kritu kute gwaj bajaxwebê bamã tỳx jadjãr. Dja gwaj bamã tỳx jadjã gwaj arým katãt ar amijo baba. Kukwakam katãt ar amijo baba ne arým baje mrãmri ne me kute a'ukam mrãnh pyrãk.

¹³ Gwaj memã katãt ar amijo baba kute a'uri me katãt ba pyrãk. Djãm mekõt ar abixaêr punumã? Djãm kadjwati kangõkam* ar abibãnhmã? Djãm mekõt aprõ kupa'ã, amjên kupa'ã akurê abamã? Djãm mekõt ar abixaêr tỳ:x ne tu apunu raxmã? Djãm ar aje abenmã akabên punu abamã? Djãm ar aje aben nhõ mỳjja puro'ã angyrkmã? Kati. Kwãrĩk wãnh. ¹⁴ Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu mextire kôt dja gar amextiren ar aba. Ar amex ja dja gar ama. Kwãrĩk wãnh ar aje amidjwýnhbito kĩnh kadjy ar ajaxwe aba kêt.

14

Me kute Jeju mar rerekreja'ã memã ujarênh.

Mat 7.1; Rô 2.1; Xij 4.11

* **13:13** Mỳjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunija, kadjwati kangõmê uba kangõmê, mỳjja kangõ kunĩ ne me kum kadjwati kangõ jarê.

¹ Me kwÿ kute amim Jeju mar rerekreja dja gar o anhôbikwa. Kwârîk wânĥ mÿjja'ô mÿr jabej ar amã kurê kêt ne 'ã amim, "Axwe", anhÿr kêt. ² Me kute ar amã,

—Dja gar ãm mry pumũ, anhÿro ba. Ga kam aje amim Jeju mar tÿxkam amim,

—Kati. Ba dja ba mÿjja kunĩ kuro iban kam Metĩndjwÿnhmã imex rã'ã, anhÿro aba. Nhyĥ me kwÿ kute amim Jeju mar rerekren kum mry pyman djwÿbit kuro ba.

³ Kwârîk wânĥ ar amã kurê kêt. Ar aje mÿjja kunĩ kuro abakam kwârîk wânĥ ar amã me'ô kute djwÿbit kurja kurê kêt. Nãr ar akwÿ aje djwÿbit kurja kwârîk wânĥ me kute mÿjja kunĩ kur'ã akabên kêt ne amim, "Me axwe", anhÿr kêt. Mÿkam? Bir, Metĩndjwÿnh ta kute arÿm o krakam. Kwârîk wânĥ mÿjja kur mÿr jabej ar amã aben kurê kêt. ⁴ Me axwekam djãm ar ga dja gar memã axwe pãnh jarê? Kati. Metĩndjwÿnh dja memã axwe pãnh jarê. Nãr, me mexkam djãm ar ga dja gar memã kĩnh djã ngã? Kati. Metĩndjwÿnh dja memã kĩnh djã ngã. Djãm ar ga ne gar meo aba? Kati. Metĩndjwÿnh ne meo ban me axwebê memã tÿx jangjêho ba. Kam kwârîk wânĥ ar amã kurê kêt.

⁵ Amrêbê me bakukãmãre ne me kute apÿnh akati maro ba. Nhyĥ ajbir jakam dja me kute amim Jeju mar kwÿ amim, "Akati punu ne ja", anhÿro ba. Nhyĥ ajtekam me kwÿ kute amim Jeju mar kute akati mar kêt ne amim,

—Kati. Akati kunĩ ne mex ne 'ô kute aben japanĥ kêt, anhÿro ba. Gé kam me kunĩ ta ĩ pÿnhkôt prĩne akatio amiman ta akati ma nãr ta mar kêt. Kwârîk wânĥ akati'ô mÿr jabej ar amã aben kurê kêt.

⁶ Me'ô kute akati marja ta kute Bẽnjadjwÿr djwÿnh markam kute akati mar. Nãr, me'ô kute akati mar kêtja ta kute Bẽnjadjwÿr djwÿnh markam kute akati mar kêt. Ajte me'ô kute mÿjja kunĩ kurja ta kute Bẽnjadjwÿr djwÿnh markam kute kur. Ga, ta kute 'ã Metĩndjwÿnhmã amikĩnh jarênhkam kute kurja pumũ. Nãr, me'ô kute djwÿbit kurja ta kute Bẽnjadjwÿr djwÿnh markam kute djwÿbit kurja pumũ. Ga, kute djwÿbit kurkam kute 'ã Metĩndjwÿnhmã amikĩnh jarênh ne kute kurja pumũ.

⁷ Gwaj baje amim Jeju mar kunĩ djãm gwaj baje amidjwÿnhbit maro babamã? Kati. Dja gwaj Metĩndjwÿnh maro baban ajte gwaj babu'ã me ar baja maro baba. Gwaj batĩnri dja gwaj Metĩndjwÿnh maro baba nãr gwaj tyn Metĩndjwÿnh ma. ⁸ Bẽnjadjwÿr djwÿnh ne gwaj baje markumrêx. Dja gwaj batĩn ne ar babari Bẽnjadjwÿr djwÿnh maro baba. Ne tyn Bẽnjadjwÿr djwÿnh ma. Kam dja gwaj batĩn ne ar baba jabej nãr batyk jabej. Kwârîk wânĥ rã'ã. Bẽnjadjwÿr djwÿnh ne gwaj baje mar nhyĥ arÿm gwaj bajo kra.

⁹ Mÿj kadjy ne Kritu tyn akubyn tĩn ne? Bir, kute me tykmê me tĩn kunĩmã Bẽnjadjwÿr djwÿnh ne meo ba kadjy. Ja kadjy ne tyn akubyn tĩn ne.

¹⁰ Ga kam ar aje Jeju kukwakam me'ô ar akamyja mÿkam dja gar mÿjja'ô mÿr jabej ar akamymã axwe jarêh ar amã kurêo aba? Djãm ar abê memã axwe pãnh jarêh djwÿnh got? Kati. Dja gwaj bakunĩ Kritu kabem dja nhyĥ ta arÿm gwaj bamã bajaxwe pãnh jarêho nhÿ. Kwârîk wânĥ ga akamymã axwe jarêh kêt. ¹¹ Amrêbê me bakukãmãre kute 'ã pi'ôk no'ôk kôt dja gwaj kabem djan amikôt kum amijarê. Nãm memã kum,

"Bẽnjadjwÿr djwÿnh ne memã arêh memã kum,

'Itĩn ne ar iba. Djãm itĩn ne ar iba kêt ne ba ikabên kajjo? Itĩn ne ar ibakumrêx ne ba me amã ikabên ne. Me kunĩ dja me ikabem kônkrão nhÿn kunĩ amikôt imã amijarê.'

Nām ā Bēnjadjw̄yr djw̄ynh ane.”

Nām me bakukāmāre ā memā anen ar̄ym 'ā pi'ôk no'ôk ne. ¹² Ga, pi'ôk no'ôkja kôt gwaj banhī p̄ynh kôt gwaj baje Met̄indjw̄ynhmā amikôt amijarēnhmāja pumū.

¹³ Dja gar aje meo akamy kw̄yja ma. Me kw̄y kute amim Jeju mar rerekreja ma. Kwārīk wānh m̄yja'ô m̄yr jabej ar amā kurē kêt. Dja gar atemā amijo tēn ar akamy'ā amim,

–Ba on Met̄indjw̄ynhmā amijangri t̄yx. Ikamy ne ipumūnho ba. Nok ba ren tu ikamy nokrekam m̄yjjao iban ren Met̄indjw̄ynhbē ikamyo akēx. Ba on amijangri t̄yx. Ba ren kubē o akēx ne ren kam ije mrāmri ne m̄yja kute me par tok nhym me rôrôk pyrāk, ane. Dja gar ā amim anen ā ar akamy maro ane.

¹⁴ Nhym me kute m̄yja kurdjw̄y. Djām me kute m̄yja'ô krēn ar̄ym Met̄indjw̄ynhmā axwe? Arkati. Ja ne ba ije Bēnjadjw̄yr djw̄ynh Jeju kabēnkôt markumrēx. Nhym be, dja ar akamy kw̄y m̄yja 'ô'ā amim,

–Dja ba kukrēn Met̄indjw̄ynhmā ijaxwe, anh̄yro ba. Be, akamy jamā ne mrāmri m̄yja punu. ¹⁵ Ga kam tu akamy nokrekam m̄yja ja krē nhym kôt ar̄ym akam kaprīre ne. Godja ajā amim,

–Nām m̄yja punure krēn ar̄ym Met̄indjw̄ynhbē amijo ajkē, ane. Godja ā akamy anen ar̄ym kaprī:re ne. Djām amā akamy kīnhkam ne ga tu nokrekam m̄yja krē? Kati. Aje amidjw̄ynhbit mar. Kritu kum akamy kīnh ne kam kadjy ty. Gadjw̄y ga ren amā kīnh ne ren nokrekam m̄yja krēn kêt. Nhym be, kati. Ga amidjw̄ynhbit man amā akamy kīnh kêt ne tu nokrekam m̄yja krēn ar̄ym akamyo ajkē. Kwārīk wānh o anh̄yr kêt. ¹⁶ Dja ga te m̄yja 'ô'ā amim,

–Kati. Imā ne mexkumrēx, ane. Nhym me kute ajā, “Axwe”, anh̄yr prām kwārīk wānh nō. Dja ga ām m̄yja pumū gē me ajā anh̄yr kêt.

¹⁷ Met̄indjw̄ynh kute gwaj bajo bakam djā ne gwaj baje m̄yja kuro babaja mar t̄yx? Nār, djām gwaj baje m̄yjjao bakōm mar t̄yx? Kati. Gwaj baje mar kajgo. Nhym be, kute gwaj bajo bakam gwaj baje bajaxwe kêt kadjy amimar. Gwaj badjumar mex kadjy baje amimar. Gwaj bakīnh kadjy baje amimar. Gwaj baje Met̄indjw̄ynh Karō maro babakam ne gwaj bakīnh kadjy baje amimar. Met̄indjw̄ynh kute gwaj bajo bakam m̄yja mex ja kadjy gwaj baje amimar t̄yxkumrēx. ¹⁸ M̄ykam? Bir, me m̄yja mex jao ba ne me Kritumā āpēnho ba ne ar̄ym k̄ajkwakam Met̄indjw̄ynho kīnh nhym pykakam me ar badjw̄y kum me kīnh.

¹⁹ Gwaj abenmā bakabēn mex ne badjumar mex kadjy amima. Gwaj abenmā Jeju'ā ajarēn ar̄ym mar mexo amū aben kamē. Ja kadjy dja gwaj amima. ²⁰ Djām ar aje me'ôo akamyja mar kêt ne ar aje adjākurbit mar ne o ar aje Met̄indjw̄ynh bē o akēxmā? Akamybē Met̄indjw̄ynh nhō āpēnh. Kwārīk wānh kubē o akēx kêt. Mrāmri ne me kute m̄yja kunī kurkam Met̄indjw̄ynhmā mex.

Nhym be, godja gar akamy mar kêt ne amidjw̄ynhbit man ar̄ym tu nokrekam m̄yja'ô krē ne kam ar̄ym o Met̄indjw̄ynh bē o akēx. Aje kubē o akēxkam ar̄ym ajaxwe. ²¹ Djām aje tu m̄yjjao aba ne aje tu mry'ô kuro abamā? Nār djām ar aje tu uba kangōo akōmo abamā? Nār djām ar aje ap̄ynh m̄yja 'ôdjw̄yo abamā? Nār djām ar aje m̄yjjao abakôt ar amā Met̄indjw̄ynh bē akamyo akēx pyma kêt? Aje o abakôt aje o kubē o akēx pymakam kwārīk wānh o aba kêt. Dja gar akamy man kwārīk wānh o aba kêt. Nār djām ar aje m̄yja 'ôo abakôt ar aje akamymā kaprī jadjār jabej nār ar aje akamymā

Metĩndjwýnh mar rerekre jadjàr jabej? Kwārĩk wānh o aba kêt. Dja gar akamy ma. Kwārĩk wānh o aba kêt.

²² Apýnh mýjja'ã ne gar amim,

–Ije amim Metĩndjwýnh markam ne mýjja ja ajmã kute kêt. Ba ren o iba ne ren ijaxwe kêt, anhýr jabej. Amimãbit dja gar arê gê Metĩndjwýnhbit ama. Nok gar ren ar akamy mar kêt ne ren tu mýjjao abao anen ren amim angyrk ne ren amim,

–Mýkam ne ba o iban Metĩndjwýnh bê ikamyo akêx? ane. Nhyr be ar aje amikam ajaxwe'õ mar kêt kam dja gar adjumar mextire. ²³ Godja me'õ kute mýjja'õ krên mã amim,

–Kon. Dja ba kukrên arým ijaxwe jabej, anen atekam tu krên jabej. Djori kam mex? Kati. Arým axwe. Mýkam? Bir, kute Metĩndjwýnh mar kêt ne tu krênkam. Me kute mýjjao ba kunĩkõt dja me kumrêx o Metĩndjwýnh ma. Ne kam arým o ba. Godja me Metĩndjwýnh mar kêt ne tu mýjjao ba jabej arým axwe.

15

Me kute Jeju mar rerekreja'ã memã ujarênh rã'ã.

Mak 10.45; Kô k 10.24; Pír 2.4

¹ Kam, gwaj baje amim Jeju mar týx jabej ne gwaj ren me kute amim mar rerekre jamã baprĩre. Djãm gwaj baje amidjwýnhbito bakĩho babamã? Kati. Gwaj meo kĩnh. ² Gwaj bakunĩ banhĩ pýnhkõt amibu'ã meo kĩnh. Mýj kadjy? Bir, me mexmã. Me kute Jeju mar mexo kute amũ amikamênh ne mar raxmã.

³ Ga, Kritudjwý kute amidjwýnho kĩnh kêtja pumũ. Kute amidjwýnho kĩnh kêt kõt ne me bakukãmãre Kritu kabên jarê. Nãm Kritu Bãmmã kum, “Me kum akurê kõt ne me kum ikurê.”

Nãm ã Kritu Bãmmã ane nhyr me bakukãmãre memã arê nhyr me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Nhyr kam tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Kritu katon ar ba nhyr me arým kum kurê. Kum kurê nhyr arým amidjwýnho kĩnh kêt. Gwaj badjwý kwārĩk wānh amidjwýnhbito kĩnh kêt.

⁴ Metĩndjwýnh ne mã me bakukãmãre djuw mexo ba nhyr me mã me'ã ajarên mã me'ã pi'ók no'oko ba. Mýj kadjy? Bir, dja gwaj pi'ók jarên mã amijã kabên kunĩ maro baba. Ja kadjy ne me 'ã pi'ók no'ók ne. Dja gwaj amijã kabên kunĩ man arým tu amim Jeju mar týx ne. Nhyr kam te apýnh gwaj bakaprĩ djari gwaj bajo ba gwaj tu amim Jeju mar týx rã'an 'ã badjukanga kêt. Ne kam mã amijã kabên kunĩ man te bakaprĩn akubyn bakĩnh ne. Bakĩnh ne arým amiwýr kamnhĩx týx. Ja kadjy ne me me bakukãmãre'ã ajarên me'ã pi'ók no'ók ne.

⁵ Metĩndjwýnh ne kute amijamãr 'iry ne kute memã týx jangjênh nhyr me kute amim mar týx ne kĩnh. Nã bãm mã kum ar ajo a'uw gê ar amã akabên mextire jadjã. Ar aje Jeju Kritu kõt ar amijo abakam gê ar amã akabên mextire jadjã gar axikõt abenmã akabên mextire jarê. ⁶ Ne kam axikõt anhõkre kadjwýnhbê Metĩndjwýnh ra:x ne uma:ja man arým me kunĩmã arênhõ amirĩt ne. Ja kadjy ne ba ã Metĩndjwýnhmã ar ajo idjã'wýro ane. Metĩndjwýnhbê ne Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu Bãm.

Metĩndjwýnh kum me bajtemdjwý kĩnh.

Kar 10.34; Rô 9.24; Gar 3.28; Ep 2.16

⁷ Kam dja gar abeno anhõbikwa kute Kritu gwaj bajo õbikwa pyrãk. Ar aje memã Metĩndjwýnh raxo amirĩt kadjy ar abeno anhõbikwa.

⁸ Ba kam ajte ar amã arê gar ama. Kàjkwakam Metĩndjwýnh ne amrêbê mebê idjaer kukãmãremã mýjja jarê. Me my kà rênhjamã arê. Nãm memã apýnh mýjja jarênh mãmđji. Nhyam kam kôt Jeju Kritu nã kurũm katon ar ba. Me bakamingrãnyrekam ar ba. Ar ba:n arým mebê idjaermã àpênh ar ba. Metĩndjwýnh kute me bakukãmãremã apýnh mýjja jarênh kôt ne memã àpênh ar ban mýjja nhípêxo ba. Nhyam me arým omũn amim,

—Mrãmri ne Metĩndjwýnh kabênkumrêx. Ga, Jeju arým kôt memã àpênh ar baja pumũ. Metĩndjwýnh kute me bakukãmãremã arênh kôt àpênh ar baja pumũ. Nãm me Jeju pumũn arým ã amim ane.

⁹ Jeju memã mýjja pumũnh kêt nhípêxo ba:, me punuo mexo ba: nhyam me bajtemdjwý arým omũ. Me kute Metĩndjwýnh raxmã kator ne abenmã kum,

—Djãm Metĩndjwýnh ukaprĩ ngri got? Mrãmri ne ukaprĩ:kumrêx, anhýr kadjy. Ja kadjy ne me bajtemdjwý arým mýjja pumũnh kêt kwý pumũ:. Djãm mebê idjaerbit ne me kute Metĩndjwýnh raxmã katorn kum rax jarênhmã? Kati. Me bajtemdjwý ne me kute raxmã katorn kum rax jarênhmã. Me bakukãmãre ne amrêbê: ja jarê. Me bajtem kute Metĩndjwýnhmã rax jarênhja jarê. Kritu kàjkwakam Bãmã amijarên kum,

“Me bajtem nhípôkri dja ba memã ajã idjujarêho amirĩt ne apymã'ã ngre.” Nãm ã Kritu Bãmã me bajtem jarêho ane nhyam me arým 'ã pi'ók no'ók ne.

¹⁰ Nhyam kam me bakukãmãre 'odjwý me bajtemmã kum,

“Me abajtem kum, me on ò me wýnh kôt akĩnhkumrêx.”

Nãm ã memã ane nhyam me arým 'ã pi'ók no'ók ne. ¹¹ Nhyam kam me bakukãmãre 'odjwý me bajtemmã kum,

“Me abajtem kunĩ dja ga me Bênjadjwýr djwýnhmã mextire jarê.

Apýnh me aba djã kunĩkôt ar abaja kum mextire jarê.”

Nãm ã me bajtemmã ane nhyam me ajte 'ã pi'ók no'ók ne. ¹² Nhyam kam Idjaijdjwý me bakukãmãremã me ajarê. Nãm Kritu'ã arê nhingrôt jakren memã kum,

“Dja me bakukãmãre Djexe tãmdjwý'õ kato. Tũ:mrãm me kamingrãnyrekam kato. Me kute mrãmri ne pi 'yr nhyam tũmrãm ajte arêkam ingrãn abatãnh pyrãk.

Dja ã tãmdjwý'õ katorn ar bao anen arým kubê Bênjadjwýrbê kumkati. Ne kam arým apýnh me ba djãri meo ba. Nhyam kam me bajtem arým tu amim kamnhĩxkumrêx.”

Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane. Me bakukãmãreja kunĩ ne me me bajtem jarê. Metĩndjwýnh kum me kaprĩ nhyam me kute kum rax jarênhmãja jarê.

¹³ Metĩndjwýnh ne kute memã amak bõnh nhyam me kute amiwýr ò mýjja mex kamnhĩxo ba. Gê ar amã ajamak bõ gar tu amim Kritu markumrêx. Ne kam arým kôt ar akĩnhiti:ren ar adjumar mexti:re. Nhyam kam Metĩndjwýnh Karõ ar amã atýx jadjà gar amiwýr kamnhĩx týx ne. Ja kadjy ne ba ã kum ar ajo idjà'wýro ane.

Paur kute me bajtem kadjy àpênh'ã amijarênh.

¹⁴ Akmere, àpnhĩre ar, djãm ar amex kêt ne ba ar amã ikabênh? Kati. Ar ga ne gar arým amextire ne ar aje Metĩndjwýnh mar mexkumrêx. Ne kam aje abenmã 'ã karõ mar mexkumrêx. Tãm ne ba arým ije markumrêx. ¹⁵ Ije ar amã pi'ók no'ókkam ne ba itýx ne ar amã 'ã karõ. Te ar aje arým ikabênh mar jabej ba akubyn ar amã arê gar ajte ama. Metĩndjwýnh ne tu kum ikaprĩn tu imã idjàpênh djã'ã karõ ba arým kabênh kôt ar amã ikabênh jarê.

16 Ije me bajtemmã Metĩndjwýnh'ã ujarēnh ny jarēnh iba kadjy ne imã Kritu Jejumã idjãpēnh'ã karō. Mýj kadjy? Bir, ije Metĩndjwýnh kĩnh kadjy. Ije 'ýr me bajtemo akēx nhym me kum mexmã. Dja me tu amim Jeju markumrēx nhym Metĩndjwýnh Karō arým meo mex. Tãm dja Metĩndjwýnh kĩnhkumrēx.

17 Kritu Jeju kute imã týx jadjãrkam ne ba me bajtemmã Metĩndjwýnh kabēn jarēnh iba. Idjãpēnh dja jakam ne ba ikĩnhkumrēx ne ar amã 'ã amijarēho amirĩtkumrēx. 18 Kum idjãpēnhkam ne ba Kritu kukwakam mýjja pumũnh kēt kumex nhipēx. Kritu kukwakam ije mýjja nhipēxbit dja ba 'ã amijarē. Me bajtem kute kabēn mar ne kōt amijo ba kadjy ne ba memã kabēn jarē. Nã bãm memã kabēn jarēn kōt mýjja kwý nhipēx nhym me arým omũ. Omũn arým kabēn man kōt ar amijo ba.

19 Metĩndjwýnh Karō 'itýxkōt ne ba mýjja pumũnh kēt kwý nhipēx. Ne me punuo mex. Nym me karō punu meo ba ba me nēje me ano nym me arým memã ire. Nã bãm mýjja pumũnh kēt kwý nhipēx nhym me te kute marmã kam no tyn kume:x ne arým Metĩndjwýnh raxmã kato. Ba kam kãj bê memã Kritu'ã ujarēnh ny jarēnh iba:. Djeruxarēkam arēnh iba:n amũ apýnh pykakam me ba djãri kunĩ kōt o iba:n o inhipōk ne. Ne arēnh iba:n arým pykabē Irrij'ýr arēnh bōx.

20 Ba ne ba me kute Kritu mar kētajamã arē. Me kute memã Kritu'ã ujarēnh ny jarēnh kētajamã ne ba ije kãj bê memã arēnh prã:mikumrēx. Me'õ kumrēx kute memã 'ã ujarēnh ny jarēnh nhym me arým kute mar. Me jamã ne ije arēnh prãm ngrire. Me ujarēnh nhiby ije ajte memã arēnh prãm ngrire. Amũ me kute mar kēt jamãbit ije kãj bê memã arēnh prãmikumrēx. Ga, me'õ arým kute kikre nhipēxmo kraxja pumũ. Nym kam me'õdjwý arým 'ýr bōx ne omũ. Omũn ajte iby ipēx prãm kēt. Badjwý ije me arým kute mar jamã ajte arēnh prãm ngrire. Me kute mar kēt jamãbit ne ije arēnh prãmikumrēx. 21 Ije me amã ja jarēnh kōt ne me amrēbē: me bakukãmãremã arēn memã kum, "Me kute memã 'ã ujarēnh kēt jamã dja me memã 'ã ajarē nhym me arým kuma.

Me kute mar kēt ja dja me arým kraxkōt prĩne amijã kuma."

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nym me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Ba 'ã pi'òk no'òk pumũn arým ije me kute mar kēt jamã arēnh prãmikumrēx. 22 Me kute memã arēnh kēt jamã ije arēnh prãmkam ne ba pyka jakam amikrà ar o iban te ar awýr ikrã krãptĩ ne.

Me õ krĩraxbē Rõma'ýr tēm kadjy kute memã amijarēnh.

23 Nym be, jakam arým ne ba pyka ja kunĩkōt memã Kritu'ã ajarēn arým inomã kumē nhym me arým kuma. Amrēbē ne ba ar awýr ikrã nhym ijã amex krãptĩ apēx. Jakam dja ba wãm ar awýr tēn bōx ne 24 ar akam dja. Dja gwaj kam abeno bakĩnho bakrĩ:n bakrĩ kãjbē 'iry.

Ba kam arým amũ pykabē Êpanha'ýr tē. Êpanha'ýr itēm kadjy dja gar ikōt o kangõn 'ýr ijano. Ba kam arým 'ýr tē. Ja kadjy ne ba amima. 25 Nym be, ajbir jakam dja ba Djeruxarē'ýr itēm ne ibōx kumrēx ne Jeju nhõ me jamã pi'òk kaprĩ ngã.

26 Matenimē Akajakam Jeju nhõ me ja ne me kute amũ memã õ pi'òk kaprĩ kwý janormã. Djeruxarēkam me kute amim Jeju mar kwý ne me õ mýjja kēt ne ar ba nym me kute memã anormã. 27 Me ta ne me kute memã anormã. Mrãmri me kute memã õr prãmkam mexkumrēx. Djeruxarēkam me kute amim Jeju mar ja ne me kumrēx Kritu'ã ujarēnh nyo ban amũ me bajtemmã arē. Mebē idjaer ne me amũ me bajtemmã Kritu jarē nhym me

arÿm tu amim markumrêx ne kînhkumrêx. Ne kam me kute amikutã memã õ pi'òk kaprî janor prãmkumrêx.

²⁸ Dja ba me'ÿr pi'òk kaprîo bôx ne memã kungã. Me kînh djã ja memã kungãn arÿm akubyn tẽ. Akubyn pykabê Êpanha'ÿr tẽ. 'ÿr tẽ:n krîraxbê Rôma kumrêxkam ar akam bôx. Ne kam amÿ pykabê Êpanha'ÿr tẽ. ²⁹ Ije Kritu mar raxkôt ikî:nhkumrêx. Ar akam ibôx ne ije prîne ar amã Kritu'a ujarênh ny jarênhkam dja gar ikudjwa akînhkumrêx. Tãm ne ba arÿm kuma.

³⁰ Akmere, àpnhîre ar, Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu kabênkôt, Metîndjwÿnh Karô kum gwaj bajabêja kabênkôt ne ba ar amã arê. Dja gar Metîndjwÿnhmã ijo adjã'wÿr 'ãno dja. Ba ne ba idjãpênh tÿx ar iba. Kum ijo adjã'wÿr 'ãno djan o iro'ã apênh ikôt o kangô.

³¹⁻³² Dja gar kum,

—Djûnwã, arÿm Paur pykabê Djudêjakam tẽmmã. Kam me kwÿ kute amar kêt ne ar ba. Dja ga mebê utã. Gêdja krîraxbê Djeruxarêkam tẽn Jeju nhô me jamã me õ pi'òk kaprî ngã. Dja ga memã kînh jadjã gê me kum me kînh ne amim me õ pi'òk kaprî by. Djûnwã, aje mrãmri Paur ar ikam bôx'ã amim karô jabej amrê ar iwÿr ano gê kînh ne ar ikam bôxkumrêx. Dja bar kam Paur kôt abenmã tÿx jangijn Jeju kôt ar amijo iban 'ã idjukanga kêt, ane. Dja ga ã kum ijo adjã'wÿro ane. ³³ Metîndjwÿnh ne kute memã umar mex jangjênh djwÿnh. Jakam ba kum ar ajo a'uw gê ar akunî mẽ amijo kajkep rã'ã ne. Tãm ne ja.

16

Kute apÿnh õbikwamã kute amikabênh mex janor.

¹ Gwaj bakanikwÿnh Bebi ije ar amã arênhmã. Bebi ne mexkumrêx ne krîraxbê Xekrerekam me kute amim Jeju mar kadjy àpênh ba. Me kute Jejukôt ar aben pydjio baja kadjy àpênh ba. ² Dja gar amã kînh ne kum akabênh mex jarê. Bênjadjwÿr djwÿnh Jeju nhô me ja ne me kum aben jabê. Dja gar me kudjwa amã Bebi jabê. Godja gar àpênh'õ'ã omÿ nhym Bebi kum ar aje kôt o kangõnh prãm jabej tu kôt o kangô. Ta ne me krãptî:kôt o kangô. Badjwÿ ikôt o kangô. Dja gar pãnh kôt o kangô.

³ Ne ajte amÿ Prixiramê Akwire arkum ikabênh mex jarê. Nãm ar iro'ã Kritu Jejumã àpênh ba. ⁴ Ar ta ne ar inêje memã kabênh. Nãm me te umati tã nhym arkum amijã ma kêt ne tu me'ÿr tẽn inêje memã kabênh. 'Ã ne ba arkum ukaprî: jarê. Me bajtem kute amim Jeju mar kunî, apÿnh me kute Jejukôt ar aben pydjio ba djãri ne me ajte arkum ukaprî jarê.

⁵ Ar õ kikrekam me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio bawãdjwÿ. Me wãmãdjwÿ dja gar ikabênh mex jarê. Wãkam imã inhõbikwa kînh. Kubê Epenexu. Dja gar kum ikabênh mex jarê. Pykabê Adjijkam ne Epenexu kumrêx Kritu'ÿr amijo akêx.

⁶ Dja gar ajte Marijmã ikabênh mex jarê. Marij ne gwaj bakadjy àpênh rax.

⁷ Dja gar ajte wãkam inhõbikwa Tônikumê Djunijmê arkum ikabênh mex jarê. Ar wã ne me ar iro'ã ar ibê ijê. Jeju kute ar anorja ne ar abenmã Tônikumê Djunij ar arê:n kute ar mar tÿx. Ar kumrêx Kritu'ÿr amijo akêx. Ba kam badjwÿ 'ÿr amijo akêx.

⁸ Àpritumê ne bar imã Bênjadjwÿr djwÿnh jabê. Kam imã Àpritu jabê. Ar kum ikabênh mex jarê.

⁹ Ne ajte Ubanumã ikabênh mex jarê. Ubanu Kritu kadjy gwaj bakôt àpênh ar ba. Etakidjwÿ imã Kînh. Dja gar ajte kum ikabênh mex jarê.

10 Ne ajte Aperimãdjwý ikabên mex jarê. Aperi ne Kritumã àpênh mexkumrêx nhym me arým kôt kuma. Dja gar ajte Artobur nhô kikrekam ar wãdjwýmã ikabên mex jarê.

11 Ne ajte inhôbikwa Erodjiãomã ikabên mex jarê. Ne Naxixu nhô kikrekam ar kute Bênjadjwýr djwýnh marjamã ajte ikabên mex jarê.

12 Gwaj bakanikwýnh Kripenamê bakanikwýnh Kripodjamã dja gar ajte arkum ikabên mex jarê. Nãm ar Bênjadjwýr djwýnhmã àpênh ar ba. Dja gar ajte Pexirmã kum ikabên mex jarê. Me kum me bakanikwýnh kînh. Pexir ne Bênjadjwýr djwýnhmã àpênh ra:x.

13 Nhym Rupumê nã ar. Badjwý ne ba o inã. Dja gar ajte arkum ikabên mex jarê. Bênjadjwýr djwýnh ne amijo Rupu pytàn ar o ba.

14 Dja gar ajte Axikritumê Prekôtimê Erimanhmê Patubamê Erimijmê ar ro'ã gwaj baje aro bakamyja arkum ikabên mex jarê.

15 Ne Pirogumê Djurijmê Nerumê Neru kanikwýnhmê Orîpamê ar ro'ã Jeju nhô me ja kunîmê dja gar arkum ikabên mex jarê.

16 Ne abenwýr bôx ne abeno arôrôk ne aben pa krij. Apýnh me kute amim Kritu mar ne kôt ar aben pydjio ba djãri ne me ar amã kabên mex jarê.

Me kute aminêje me 'ãno ãm'ã memã karõ.

17 Akmere, àpnhîre ar, gora ikabên ma. Arým ne gar aje Metîndjwýnh kabên kukràdjã mar katát. Dja me'õ ar bôx ne kupa'ã ajte ar amã atemã mýjja'õ jarê. Ne abenbê ar ajo bikjêr prãm ne Metîndjwýnhbê ar ajo akêx prãm. Gora ar aminêje me 'ãno djan memã akàx. 18 Mýkam? Bir, djãm me wã ne me gwaj banhô Bênjadjwýr djwýnhbê Kritumã apê? Kati. Nãm me amidjwýnhbit man mã axwe. Ne kute me noo biknor kadjy prîne memã me kabêno irô mex. Ne memã 'êx ne kabên mexkumrêx. Nhym me no rerekreja kum me kabên kînhkumrêx.

19 Nhym be ar ga ne gar aje Metîndjwýnh mar mex nhym me kunî kute abenmã ar ajarênhô ipôk ba ar ama. Ne kam ar akam ikînhkumrêx. Kam, dja gar mýjja mexbit ma. Kwãrîk wãnh mýjja punu mar kêt.

20 Metîndjwýnhkôt me umar mexkumrêx. Ta dja ar amã týx jadjã nhym Xatanaj te ar amã apnê. Kôt ar ajaxwemã te ar amã apnê gar amijãno dja. Arým aje Xatanajmã rerek jadjãrmã. Aje mrãmri ne aparo Xatanaj krã kajyr pyrãk. Arým aje Xatanajmã rerek jadjãr 'ýr.

Gê Bênjadjwýrbê Jeju tu kum ar akaprîn ar ajo ba. Tãm ne ja.

21 Ximoxi ikôt àpênhja ne ar amã kabên mex jarê. Inhôbikwa Juxumê Djaxômê Xopatudjwý ar amã kabên mex jarê.

22 Ba ibê Texu ne ba Paur kukwakam pi'ók ja no'ók. Nã bãm tu amim Bênjadjwýr djwýnh markumrêx. Ne amũ ar amã ikabên mex jarê.

23 Gajudjwý ne ar amã kabên mex jarê. Jakam ar ije amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ibaja kunî ne bar mã Gaju nhô kikrekam bôx nhym mã ar ikunîo djuw mex.

Eraxumê gwaj bakamy Kwatu ar amã kabên mex jarê. Eraxu ne kute krîrax jakam Bênjadjwýrmã pi'ók kaprî pumũnh djwýnh. 24 Gê Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu tu kum ar akunî kaprî:kumrêx ne ar ajo ba.

25 Dja ar amã týx jadjã. Amrêbê ne ba kãj bê memã Jeju Kritu'ã ajarê nhym 'ã ujarênh arým ar awýr bôx gar tu amim markumrêx. Ar aje tu amim markumrêxkam dja ar amã týx jadjã gar kôt ar amijo aban 'ã adjukanga kêt. Amrêbê ne Kritu'ã ujarênh nyja me bakukãmãrebê bipdjur tùm. Nhym kam me kute arênh kêtumrêx. 26 Nhym kam ajbir jakam Metîndjwýnh arým gwaj

bamã Kritu'ã ujarênho amirĩtkumrêx. Amrêbê: ne Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh Kritu'ã pi'ók no'ók gwaj jakam, 'ãtũ:mkam amim arên arým kuma. Metĩndjwýnh tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Kabên kôt ne gwaj apýnh pyka djari kunĩkôt memã Kritu'ã ajarê nhym kunĩkôt me arým 'ã ujarênh ma. Dja me kwý tu amim Kritu markumrêx ne kabên markumrêx ne kôt ar amijo ba. Ja kadjy ne gwaj memã 'ã ajarê.

²⁷ Metĩndjwýnh pydji ne amak me:xkumrêx ne no me:xkumrêx. Ba kum meo a'uw gê memã amak bô. Me kute tu amim Jeju Kritu markumrêxkôt gê memã amak bô. Dja memã amak bô nhym me kunĩ arým kum rax jarênh rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne ja.

Paur kute Kôritukam me jamã pi'ók kumrêx no'ók ne ja.

Paur ne krîraxbê Kôritukam me jamã pi'ók no'ók ne. Nãm arým pyka kunĩ'yr mrãnhkôt me'yr bôx ne memã Jeju jarê nhyr me kwý arým tu amim markumrêx ne 'ã abeno akrpõ. Nhyr kam Paur arým mã me jadjwý'yr tẽ nhyr tekrekam me amijo ajkê. Nãm me abenmã kum,

–Djã nãm mrãmri Jeju Paur jano nãr kon, ane ne kam ajte abenbê bikjêro kumex. Ne kam ajte kute Jeju tyk marmãn kam ajte bibãnh ar mrãn abenbê djwý pytãro ba. Ne kam ajte me kãtãm nhipôkri aben japry ar o ba. Nhyr kam ajte me'õ bãmbê prõo akĩ nhyr me tu ate krãn ar ban kute nêje kukrà kêt. Ne kam ajte abenmã kum,

–Kati, me akubyn tĩn kêt. Nãm me tu tykkumrêx, anhÿr ar o ba. Ne kam ajte,

–Mã dja gwaj nê? Djãm gwaj baje mry me kute mÿjjao Metĩndjwýnh karõ nhipêxmã bôrja kurmã nãr kon? ane. Ne kam ajte,

–Me kupry ne ar babit ne mex, nãr kon me abenwÿr mõrbit mex, ane. Be, nhyr Paur mÿjja ja kunĩ man kam prĩne pi'ók no'ókkôt memã 'ã karõ.

¹ Ba ne ba ibê Paur. Kritu Jeju ne amiwÿr ijuw. Metĩndjwýnh kute amim ijã karõ kôt Jeju amiwÿr ijuw ne ar ijo ban ijano. Ba kam arým 'ã memã idjujarênh ar iba. Me bakamy Xoxinidjwý ne ikôt dja.

² Krîraxbê Kôritukam ar aje Metĩndjwýnh mar ne kôt aje ar aben pydjio abaja ba ar amã ikabên jarê. Kritu Jeju ne arým amimexo ar ajo mex. Arým amiwÿr ar ajuw gar tu amim markumrêx. Kute ar ajo õ me ja kadjy ne amiwÿr ar ajuw. Nãm amiwÿr gwaj bakunĩ 'uw. Apÿnh gwaj baba djãri bakunĩ 'uw. Gwaj baje banhõ Bẽnjadjwÿr djwýnhbê Jeju Kritumã amijo badjã'wÿrja kunĩ 'uw. Kute gwaj bajo õ me ja kadjy ne gwaj bakunĩ 'uw. Amũ me wãmê gwaj bamê ne Jeju arým amiwÿr gwaj bakunĩ 'uw. Ar amã ne ba ikabên jarê.

³ Metĩndjwýnhbê ne me Babãm. Ne Bẽnjadjwÿr djwýnhbê ne Jeju Kritu. Gẽ ar tu kum ar akaprĩn* ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

Kute Metĩndjwýnhmã mekam amikĩnh jarênh ne ja.

⁴ Ba mã ijo ba djwýnh, Metĩndjwýnhmã ar akam amikĩnh jarê. Metĩndjwýnh tu kum ar akaprĩ. Gar tu amim Jeju Kritu markumrêx nhyr arým kum ar akaprĩ. Kam ne ba mã kum ar akam amikĩnh jarê. ⁵ Nãm kum ar akaprĩn prĩne ar ajo djuw mex. Mÿj ne ar ajo djuw mex on? Bir, nãm ar amã apÿnh akĩnh djã, adjãpênh djã'ã karõ gar maro aban kam arým kôt aje memã kukràdjã jarênh me:xkumrêx ne aje mÿjja mar me:xkumrêx. ⁶ Ar ba ne bar ar amã Kritu jarê. Ar ije omũnh kôt bar ar amã arê: gar arým amim,

–Mrãmri Paur ar kabên katãtkumrêx, ane. Nã gãm ar amim anen kam arým tu amim Kritu markumrêx.

⁷ Ne kam aje ãpênh djã kunĩ mar ne o aba. Metĩndjwýnh Karõ ne ar amã ãpênh djã kunĩ'ã karõ gar aje mar ne akubyn bôxkam amako aba. Bẽnjadjwÿr djwýnhbê Jeju Kritu bôxkam amako aba. Kam ne ba mã Metĩndjwýnhmã ar akam amikĩnh jarê.

* **1:3** Djãm ar ga ne gar ajaxwe kêt nhyr pãnh kum ar akaprĩ Kati. Ar ga ne gar te ajaxwe kêtãm. Nhyr be, ta ne tu kum ar akaprĩ.

⁸ Ta dja mã ar amã tỳx jadjà gar mã amim mar tỳx rã'ã: nhy m Bēnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu arỳm bôx. Ne kam ar amã ajaxwe jarēnh kêt kumrêx gar arỳm kum ajaxwe kêt ne amextire ne dja. ⁹ Metĩndjwỳnh ne mrãmri kabēnkumrêx. Kabēn kôt dja gwaj bajo djuw mexkumrêx. Ta ne arỳm kra'ỳr ar ajuw. Bēnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu'ỳr ar ajuw ne ar ajo ba. Gar kam arỳm o anhôbikwakumrêx. Mrãmri kabēnkumrêx.

Me kabēno aben japanho ku'ê nhy m nêje memã kabēn.

Rô 15.5; A Kô 13.11; Pir 2.2; Ped k 3.8

¹⁰ Akmere, àpnhĩre ar, ba ar amã arē gar ama. On abenmã akabēn pydjinn arē. Bēnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu kukwakam ne ba ar amã amex'ã karô. Kwãrĩk wãnh apỳnh mỳj xējakôt adjãm ne abenã akabēn kêt. Ate dja gar axikôt akabēnjabit man axikôt akabēn jarēn kôt prĩne amex. ¹¹ Akmere, àpnhĩre ar, Krôre nhô kikre wãkam ar kwỳ arỳm nĩnh iwỳr bôx ne ar arỳm ar ajã imã,

—Onj, me kabēno aben japanho kumex, ane. Ba arỳm ar kabēn man arỳm wãm ar amã arē. ¹² Gar we akwỳ amã me kĩnh kêt ne memã kum,

—Ba ne ba Paur kôt ar iba, anhỹro aba. Nhy m ar akwỳ ajte amã me kĩnh kêt ne memã kum,

—Be, ba ne ba Apôr kôt ar iba, anhỹro aba. Nhy m ar akwỳ ajte amã me kĩnh kêt ne memã kum,

—Be, ba ne ba Xepa kôt ar iba, anhỹro aba. Nhy m ar akwỳ ajte amã me kĩnh kêt ne memã kum,

—Be, ba ne ba Kritu kôt ar iba, anhỹro aba. Nã gã m ar ã ari aben bê abikjẽrn amã aben kĩnh kêt o ane nhy m me arỳm imã arē ba arỳm kuma.

¹³ Nã gã m ar arỳm apỳnh mỳj xēja kôt aku'ẽn arỳm abenã akabēn ne. Nã gã m ar arỳm aje abenmã Kritu nhirēnh pyrãk. Djãm ba ne me arỳm pĩte'y'ã inhô gar we ikôt ar aba? Djãm imã ne me arỳm ngômã ajadjã gar we ikôt ar aba? Kati.

¹⁴⁻¹⁶ Djãm ba ne ba ngômã ar ajangij? Kati. Ije ngômã ar ajangjẽnh kêt. Kam ne ba ikĩnh ne Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarē. Mỳkam ne ba kam ikĩnh? Bir, ba ren ngômã ar ajangij nhy m ren ar ajô arĩk ijã amim,

—Ba ne ba tu amim Paur markumrêx. Nãm arỳm amim ngômã ijadjã, ane ba ren kam ikaprĩre ne. Nhy m be, kati. Kripumẽ Gajubit ne ba ngômã ar adjã. Exepa nhô kikrekam ar jadjwỳ ba ngômã ar angij. Nhy m me'ôdjwỳ ije mar kêt. Ar ngrẽre jabit ne ba ngômã ar angij.

¹⁷ Djãm ije ngômã me angjẽnh kadjy ne Kritu ijano ba tẽ? Kati. Kã bê ije memã Kritu'ã ujarēnh ny jarēnh kadjy ne ijano ba tẽ. Me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja me ta krã mexja djãm me ta krã mexo ikrã mex ne ikabēn mex ne ba ar amã arē? Kati. Me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja krã mexo ikrã mex kêt. Ba ren me krã mexo ikrã mex ne ren ar amã ikabēn mex jarēn ren arỳm o amibê Kritu'ã ikabēnja kuno. Kritu pĩte'ykam tyk'ã ikabēn ja ne ba ren o kuno. Nhy m kam ren me arỳm Kritu mar kêt ne.

Me ta krã mex'ã ujarēnh.

Kô k 3.19

¹⁸ Nhy m be, kati. Kritu pĩte'ykam tykbit ne ba kãj bê ar amã 'ã ajarē nhy m arỳm ar amã amirĩtkumrêx. Nhy m kam me biknor tokry djãkam me biknor prãmja ikabēn man amim,

—Kê. Djãm katãt kute amikabēn jadjwỳr got? Nãm krã punu, ane. Nhy m be, gwaj ba, Jeju kute gwaj bajo bakumrêxja gwaj amim,

—Mrâmri, Paur kute Kritu pîte'ykam tyk'ã ujarênhkumrêx. Nãm 'ã ajarê nhyim me tu amim Kritu markumrêx. Nhyim kam Metîndjwýnh arým 'itýxo me utàn ar meo bakumrêx, ane. ¹⁹ Amrêbê: Metîndjwýnh kute me bakukãmãremã arênh ne ja. Nãm memã kum,

“Me ta krã mex ne kute memã kabên mexja dja ba mebê kabêno akno. Nhyim kam me arým kabên kajgo me:xi.

Nhyim me ta amak mex ne kute prîne memã mýjja'ã karõ mex ne kute mar ja dja ba mebê amak mexo akno nhyim me arým kabên kajgokumrêx.”

Nãm Metîndjwýnh ã me bakukãmãremã ane nhyim me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Nhyim kam me arým aben djô'ã arênh mo:n arênh mör tãmtã arým 'ýr o bôx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Jeju Kritu arým pîte'y'ã wajêt ne kam ty. Ty nhyim Metîndjwýnh arým o gwaj bapytàn kam arým mebê amak mexo akno. Nhyim kam me arým kabên kajgo me:x ne.

²⁰ Nhýnh ne me'õ ta krã mex? Nhýnh ne me kum Metîndjwýnh kînh kêtja ta krã mex? Kati. Nhýnh ne me'õ ta kute prîne me kukrãdjã mar? Kati. Nhýnh ne me'õ ta krã mex ne kute kabên mexo kute me apanh mar? Kati. Me kum Metîndjwýnh kînh kêtja ne me krã mex kêt. Me kabên kajgo me:xi.

²¹ Mýkam ne me kabên kajgo mexi? Bir, Metîndjwýnh ta kute katàt me'ã amikabên djirkumrêx ne amim,

—Djãm me kum ikînh kêtja ta kute imarmã? Djãm me ta krã mex ne kute imarmã? Arkati. Me kute kãj bê memã Kritu pîte'ykam tykja'ã ujarênh nhyim me kute me'ã, “Me krã punu”, anhýrja. Me kute anhýrkam gê inhõ ãpênh ar kãj bê memã Kritu pîte'ykam tyk'ã ujarênhkumrêx. Nhyim kam me kwý kute tu amim Kritu markumrêx ba arým me utàn ar meo iba. Ja ne imã kînhkumrêx. Nãm ã Metîndjwýnh me'ã amim ane. Kute amim anhýrkam ne me kabên kajgo me:xi. Me kum Metîndjwýnh kînh kêt ta krã mexja ne me kabên kajgo me:xi.

²² Be, mebê idjaer ne me ar imã,

—Goja mýjja pumũnh kêt'õ nhípêx ba me omũn kam arým amim Kritu'ã akabên markumrêx, anhýro ba. Nhyim be, me bajtembê kregu ne me kute ar imã,

—Goja me krã mex o akrã mex ne akabên mex ne arým imã Kritu'ã ajarê. Dja ba me aman kam arým amim Kritu'ã akabên markumrêx, anhýro ba.

²³ Bar kãj bê memã kum,

—Metîndjwýnh ne Jeju'ã Bênjadjwýrbê kumkatibê Krituja mẽ nhyim arým pîte'y'ã wajêt ne ty, ane. Nhyim mebê idjaer arým kôt kum Jeju kurê kute mrãmri ne kên me par tok nhyim me rôrök ne arým kum kurêja pyrãk. Nhyim be, me bajtem kwý ne me abenmã,

—Nãm ar ari kabên kwý jadju:w. Nãm ar krã punu, anhýro ba.

²⁴ Nhyim be, bar katàt me kwýmã 'ã ajarê. Metîndjwýnh kute arým amiwýr me kwý 'wýr ne ar meo bajamã 'ã ajarê. Mebê idjaerja nãr me bajtemja bar katàt me jamã 'ã ajarê. Katàt Kritu pîte'ykam tyk'ã memã ajarê. Nhyim me abenmã kum,

—Djãm Metîndjwýnh 'irere:k got? 'Itýxo kute me kunĩ rer me:xi. Djãm Metîndjwýnh kute ari kabên jadjwýr got? Metîndjwýnh kute no mexo, kabên mexo me kunĩ rer me:xi, anhýro ba.

²⁵ Mýkam me ã abenmã anhýro ba? Bir, Metîndjwýnh kute krã mexo, 'itýxo kute me kunĩ rer mexkam. Nãm me kute Metîndjwýnh'ã amim, “Krã punure”, anhýr, me ta ne me krã punure. Nhyim be, Metîndjwýnhbit ne krã

me:xkumrêx. Nâr, nâm me kute, “Irerekre”, anhÿr, me ta ne me 'irerekre. Nhy m be, Metîndjwÿnh 'ityxo kute me rer me:xi.

²⁶ Aj, mÿj gêdja ga me kam amikadjy ama? Bir, mÿj ne ga me kam akute nhy m Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr me ajuw ne me ajo ba? Bir, djâm me akrâptî akrâ mexkam ne amiwÿr me ajuw ne me ajo ba? Kati. Djâm me akrâptî ajityx nhy m kam arÿm amiwÿr me ajuw ne me ajo ba? Kati. Djâm me akrâptî arÿnh nhy m kam arÿm amiwÿr me ajuw ne me ajo ba? Kati.

²⁷ Nhy m be, me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêt kute me'â, “Me krâ punure”, anhÿr Metîndjwÿnh arÿm amijo me we krâ punure ja pytân meo ba. Mÿj kadjy? Bir, dja meo ban arÿm meo me we krâ mexjao apa. Me ta kute amijo krâ mexjao apa nhy m me arÿm pijâm ne. Me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja kute me'â, “Me rerekre”, anhÿrja Metîndjwÿnh arÿm amijo me we rerekre ja pytân meo ba. Mÿj kadjy? Bir, dja meo ban arÿm meo me we 'ityx jao apa. Me ta kute amijo 'ityxjao apa nhy m me arÿm pijâm ne. ²⁸ Me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja kute me'â,

—Me kajgo. Me kum me kÿnh kêt kumrêx, anhÿro ba. Me kajgo ja Metîndjwÿnh arÿm amijo me utân meo ba.

Mÿj kadjy? Bir, dja meo ban arÿm meo me rÿnho apa nhy m me arÿm pijâm ne kajgo ne. ²⁹ Dja meo ba nhy m me kunÿ arÿm Metîndjwÿnhmâ amijo âmra kêt. ³⁰ Nhy m be, ar ga ne Metîndjwÿnh arÿm amijo ar apytân Kritu Jeju kôt ar ajo ba. Ne arÿm gwaj bamâ Kritu jano nhy m bôx ne arÿm gwaj bamâ katât kabên jarênhkumrêx. Gwaj kam arÿm markumrêx ne kôt arÿm bakrâ mexkumrêx. Nhy m Metîndjwÿnh ajte Kritu kôt arÿm gwaj bamâ axwe kêt jarê gwaj arÿm ta mexo bamex ne. Nhy m ajte Krituo gwaj bajaxweo pân h mex.

³¹ Amrêbê: me kute me bakukâmâremâ arênh kôt ne ba ar amâ arê. Nâm memâ kum,

“Djâm amijo adjâmra prâm? Kwârîk wân h amijo adjâmra kêt.

Dja ga Bênjadjwÿr djwÿnho amra.”

Nâm â memâ ane nhy m me arÿm 'â pi'ôk no'ôk ne. Kam, dja gwaj Jeju Kritubito amra. Tâ m ne ja.

2

¹ Akmere, âpnhÿre ar, amrêbê ne ba ar awÿr bôx ne Metîndjwÿnh kukwakam ar amâ kabên jarê. Djâ nâ bâm me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja krâ mexo îkrâ mex ne arÿm mekôt prÿne ikabên jarênh mex, prÿne mekôt ar amâ ikabên jarênh mex gar arÿm amâ ikabên kÿnhkumrêx? Kati. Mÿkam? ² Bir, ba ar awÿr îbôx kêt ri amim,

—Dja ba arkam bôx ne Jeju Kritubit man arkum 'â ajarê. Kritu pÿte'y'â jêt ne tyk'â dja ba ajarê. Kwârîk wân h ba arkum atemâ mÿjja'ô jarênh kêt. Nâ bâm â amim ane.

³ Ne kam ar awÿr bôx ne amikam irerekre ma. Ba irerekre man arÿm ar apymaje itertet kumex. ⁴ Djâ nâ bâm amim,

—Ba me krâ mex o îkrâ mex ne prÿne arkum ikabên jarênh mex gê ar arÿm ikabên mex man kôt ar amijo ba, ane? Djâ nâ bâm amim anen arÿm â ar amâ arênhho ane? Kati. Metîndjwÿnh Karô ne ijo ba gar arÿm ipumû. Ba kam arÿm ar amâ ikabên jarê gar arÿm ama. ⁵ Mÿj kadjy ne ba â ar amâ ikabên jarênhho ane? Bir, ar aje me ta krâ mex mar kêt kadjy. Nhy m be, Metîndjwÿnh ne 'ity:x. Ar aje tu amim Metîndjwÿnh markumrêx kadjy ne ba â ar amâ ikabên jarênhho ane.

Me kute Metîndjwÿnh Karô marbit ne me krâ mex.

Mat 7.6; Dju r 14.22

⁶ Be, djâ nâ bâm ar ikrâ punun kôt ikabëndjwÿ punu? Kati, nâ bâm ar ikrâ mex ne kôt ikabên mex. Me amak mexjamâ ne bar prîne memâ arê. Nhym be, me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja kabên kôt ne bar ije ikabên jadjwÿr kêt. Nâr, me rûnh kwÿ kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja kabênkôt ne bar ije ikabên jadjwÿr kêt. Me ja dja me î kêt kumrêx.

⁷ Nhym be, Metîndjwÿnh kute katât kabên jadjwÿrkumrêx. Kabên ja ne bar ije memâ arênh. Mÿjja kunî kêttri ne Metîndjwÿnh kute tu amim kabên'â karôkumrêx. Kute prîne amimexo gwaj bajo mex kadjy amim kabên'â karô. Ne kam kute me bakukâmâremâ arênh kêt. Ne kam ajbir ar imâ kabên jarê bar arÿm jakam memâ arênhô iba.

⁸ Djâm pykakam me rûnh'ô kute kabênja mar? Kati. Ne ren me rûnh kuman ren pîte'y'â Jeju nhôr kêt. Bênjadjwÿr djwÿnh Jeju ne prîne mex ne umakumrêx. Ren me kute pîte'y'â nhôr kêt kumrêx. ⁹ Mrâmri me'ô ta kute kabênja mar kêt kumrêx. Ije ar amâ arênh kôt ne me amrêbê: me bakukâmâremâ arê. Me memâ kum,

“Metîndjwÿnh ne arÿm me kadjy amim mÿjja mex'â karô.

Djâm me'ô ta kute omÿnh? Kati. Me'ô ta kute omÿnh kêt.

Djâm me'ô ta kute mar? Kati. Me'ô ta kute mar kêt.

Djâm pykakam me'ô ta kute amim 'â karô? Kati. Me'ô ta kute amim 'â karô kêt.

Me kum abêja kadjy ne Metîndjwÿnh amim mÿjja mex'â karôn memâ kudji.

Nhym kam me'ô ta kute mar kêt kumrêx.”

Nâm me â me bakukâmâremâ ane nhym arÿm 'â pi'ôk no'ôk ne.

¹⁰ Ga, me ta te kute marmâja pumû. Nhym be, Metîndjwÿnh ta ne arÿm gwaj bamâ o amirîtkumrêx. Karôo kute gwaj bamâ kabêno amirîtkumrêx. Karô kute prîne mÿjja mar. Metîndjwÿnh kute ôkre kadjwÿnhbê amim mÿjja'â karôja kunî ne Karô kute prîne mar mex. ¹¹ Djâm gwaj babu'â me'ô kute gwaj bakadjwÿnhbê bakabên mar? Kati. Gwaj bajbit ne gwaj baje banhôkre kadjwÿnhbê bakabên mar. Metîndjwÿnhdjwÿ ôkre kadjwÿnhbê kabênja me'ô kute mar kêt kumrêx. Metîndjwÿnh Karôbit arÿm kute mar.

¹² Djâm me kum kÿnh kêtja karô ne Metîndjwÿnh gwaj bamâ ano nhym gwaj bajo ba? Kati. Ta Karô ne gwaj bamâ ano. Gwaj baje bakÿnh djâ mar kadjy ne gwaj bamâ ano. Metîndjwÿnh ta gwaj bamâ apÿnh bakÿnh djâ ngâ, kajgo gwaj bamâ kungâ. Gwaj ba ne baje bakÿnh djâjao pân h kêt. ¹³ Bar memâ gwaj bakÿnh djâ'â idjujarênh ar iba. Djâm me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêt ja ne ar imâ 'â ajarê, ta krâ mexkôt ar imâ 'â ajarê? Kati. Metîndjwÿnh Karô ne ar imâ 'â ajarê. 'Â ajarê bar ije mar ne arÿm memâ 'â idjujarênh ar iba. Karô kute katât kabên jadjwÿrkumrêx ar ije mar ne Karô kabên kôt memâ 'â ajarê.

¹⁴ Nhym be, me ja, Metîndjwÿnh Karô kute meo ba kêtja djâm me kute amim Metîndjwÿnh Karô kabên mar prâm? Kati. Mÿkam? Bir, nâm me aprÿn amim,

–Djâm kute amikabên jadjwÿr mex got? Nâm krâ punu, ane. Ne kam amim,

–Ba gêt mekôt kabên ma, ane. Ne kam 'ÿr tèn gwaj bakôt maro krÿn mar kajgo. Mar kajgon arÿm amim,

–Je, mÿj'â ne kabên jarê? ane. Ne te 'â amijakren te kute marmâ.

¹⁵ Nhym be, gwaj ba ne gwaj baje Metîndjwÿnh kabên kunî mar kadjy bamex. Gwaj baje Metîndjwÿnh Karô markôt kadjy bamex. Nhym be, me

kute Karô mar kêtja ne me te kute Metîndjwýnh kabên marmã. Ne kute gwaj badjwý gwaj bamar kêt.

¹⁶ Ikabênja kôt ne me amrêbê: me bakukâmâremã kum, “Bênjadjwýr djwýnh kute mýjja'ã amim karô djãm me'ô kute mar? Kati. Kam, djãm me'ô kute Metîndjwýnhmã mýjja'ã karômã ne kum, ‘Gêdja ga ã ane’? ane. Arkati. Metîndjwýnh ajbit ne kute mýjja kunĩ mar.” Nãm me ã me bakukâmâremã ane. Nym be, gwaj bajbit ne gwaj Karô kôt Kritu djumaro badjumar ne arým baje mar. Kute amikabên'ã amim karôja gwaj arým baje mar. Tãm ne ja.

3

*Me kute me prîre pyrãk nym kute memã arênh.
Kô k 14.20; Ep 4.14; Idja 5.11*

¹ Akmere, àpnhîre ar, djãm ije ar amã ikabên kunĩ jarênhmã? Djãm arým ar ajamak mex got ije ar amã ikabên kunĩ jarênhmã? Kati. Ar aje Metîndjwýnh Karô mar kêt rã'ã. Me kum Metîndjwýnh kînh kêt kukràdjãja ne ar aje mar týx rã'ã. Ar aje me prîre bixadjwýr nyre pyrãk.

² Ga, me prîre bixadjwýr nyrekam kute mýjja týx kur kêtja pumũ. Ar gadjwý Metîndjwýnh kabên kwýbit ne ba ar amã arê. Amirítbit ne ba ar amã arê. Ije ar amã kunĩ jarênh kêt. Metîndjwýnh kabên kwý ne mebê bipdjur ne mebê týx. Me kute Metîndjwýnh Karô marjabit ne kute kabên bipdjur mar. Djãm ije ar amã kabên bipdjur jarênh prãm? Kati. Amrêbê ne ar aje Karô mar mex kêt. Gar kam ajte jakam aje Karô mar mex kêt rã'ã. Ba kam te ije ar amã Metîndjwýnh kabên kunĩ jarênh prãmje.

³ Ar aje amidjwýnhbito kînh kadjj amimar týx rã'ã ne. Ne kam te aje me urãk prãmje angryk ne ari akabêno aben japanho aku'ê. Ne kam arým apýnh mýj xê jakôt aku'ê ne arým abenã akabê:n ne. Djãm kam ar aje me kum Metîndjwýnh kînh kêtja kukràdjã mar kêt got? Djãm mekôt ar aje amijo aba kêt got? Mrãmri me kum Metîndjwýnh kînh kêt kêt kôtbit ar aje amijo abakumrêx.

⁴ Ar akwý ar amã me kwý kînh kêt ne memã kum,

—Ba ne ba Paur kôt ar amijo iba, anhýro aba. Nym ar akwý ajte tãm ne memã kum,

—Ba ne ba Apôr kôt ar amijo iba, anhýro aba. Gar kam aktã ar amã aben kînh kêtõ aban mýj xêja kôt aku'ên ã aben bê akêxo ane. Djãm me kum Metîndjwýnh kînh kêtja kôt adjumar kêt got? Ar aje me kum Metîndjwýnh kînh kêtja kôt adjumarkumrêx.

⁵ Djãm Apôrmê ar irax got gar ar ikôt aben bê abikjêr prãm? Kati. Ar irax kêt ne ingrire ne ibê Metîndjwýnh nhõ àpênhbit. Ar ikabên kôt ne gar tu amim Jeju markumrêx. Kute ar imã apýnh ar idjãpênh djã'ã karô kôt ne bar kum idjãpênhõ iba.

⁶ Bar ije puro djuw mex djwýnh pyrãk. Ba ne ba ije pur kre djwýnh pyrãk. Nym Apôr kute ngo djwýnh pyrãk. Nym be, Metîndjwýnhbê djwý kunimã rûnh jangjênh djwýnh. Ba ikumrêx ne ba ar amã Jeju'ã ajarê gar arým `yr amijo akêx ne kôt ar amijo aba. Nym kam Apôr bôx ne ar amã Metîndjwýnh kabên ra:x ne arê gar ama. Nym be, Metîndjwýnhbit ne ar amã ajamak bô gar arým amũ maro amikamê. ⁷ Kam ne ba ikajgokumrêx. Nym Apôrdjwý kajgokumrêx. Nym be, Metîndjwýnhbit ne raxkumrêx. Kute memã amak bônham ne raxkumrêx.

⁸ Djwý abatànhmã ne kre djwýnh pur kre nhym ajte ngo djwýnh pur ngo. Ar badjwý ne ar aje Jeju mar raxmã bar ar amã arê. Ar ije ar amã arênh mex kôt dja Metîndjwýnh ar inhî pýnhkôt ar imã o pãnh ne. ⁹ Ar iro'ã ne bar Metîndjwýnhmã idjãpênh ar iba. Ar ga ne gar aje Metîndjwýnh nhõ pur pyrãk. Ar aje Metîndjwýnh mar ne kôt amijo aba kadjy ne bar ar akam apê kute mrãmri ne me kute purkam ãpênh pyrãk. Ne ar aje mrãmri ne kute Metîndjwýnh nhõ kikre pyrãk. Kute kên krãptio kikre pyrãk. Ar akrãpti nhym Metîndjwýnh arým amijo ar apytàn ar ajo kra.

Kikre'ã memã ujarênh.

A Kô 6.16; Ep 2.20; Ped k 2.5

¹⁰ Metîndjwýnh tu kum ikaprîkam ne ba prîne ar amã Metîndjwýnh kukràdjã jarênh mex. Kute mrãmri ne me kute prîne kikre nhipêx mexja pyrãk ne ba ar amã kukràdjã jarênh mex. Ba ne ba ikumrêx ar amã kukràdjã jarê gar ama. Kute mrãmri ne me kute kikremã pyka nhipõnho tèm, katãt pyka nhipõnho tèm ne kam kam kên kapîn ne kam iby pyka týx kapînja pyrãk ne ba ikumrêx ar amã arênh mex. Me'õ ne arým ar awýr bõx ne ajte ar amã kukràdjã 'õdjwý jarê. Kute mrãmri ne me'õdjwý kute pyka kadjwýnhbê kên ja nhiby kikre pyrãk ne me'õ ar amã kukràdjã 'õdjwý jarê. Ije ar amã kukràdjã jarênh nhijukri ar amã arê. Gora gê ikôt bõxja ikudjwa ajte Metîndjwýnh kukràdjã jarênh 'ãno djan prîne katãt ar amã arênh mex. Kute mrãmri ne me kute kikre 'ãno ãm ne prîne katãt ipêx mexja pyrãk gora gê me katãt ar amã arênh mex.

¹¹ Djãm me kute pyka kadjwýnhbê kên ngrãnh ne kupa'ã kute ajte 'õdjwý nhipêxkam mex got? Kati. Kritudjwý. Djãm me'õ kute katãt memã Kritu'ã ujarênh nhym ajte me'õdjwý bõx ne kute memã kupa'ã 'ã ujarênhkam mex got?

¹² Ê, gop ajte kikre ma. Djãm me kute mýjja týxo, mýjja pãnh raxo kikrekam punu got? Me kute kên karýro ipêx nãr kute kryt jakao ipêx nãr kute kên pãnh rax 'õdjwýo ipêx. Tãm dja punu kadjy kêt ne túmrãm mex rã'ã ne. Me'õ kute ar amã Metîndjwýnh kabên jarênhjadjwý godja ar amã katãt Metîndjwýnh kabênkumrêx jarê gar ama. Nhym kam kute mýjja pãnh raxo kikre pyrãk. Gar kam arým Metîndjwýnhmã amex rã'ã ne tu amim Jeju markumrêx rã'ã ne.

Ê, gop ajte kikre ma. Djãm me kute mýjja rerekre, mýjja pãnh kryo kikrekam mex got? Me kute pïo ipêx nãr kute bõo ipêx nãr kute bõo ipêx. Tãm dja tẽmbê punu. Me'õ kute ar amã Metîndjwýnh kabên jarênhjadjwý godja bõx ne Metîndjwýnh kabên kupa'ã ar amã arê, Metîndjwýnh kabên kêt jarê, ta kabên ar amã arê gar ama. Nhym kam kute mýjja rerekreo kikre nhipêx pyrãk. Dja ar amã arê gar ama. Ne kam arým Metîndjwýnhmã amex kêt ne tẽmbê apunu ne tu amim Jeju markumrêx kêt.

¹³ Dja Jeju arým bõx 'ýr nhym arým apýnh me umar punu djãri ban bõx. Kute mrãmri ne kuwy kikre'ýr bõx pyrãk. Nhym kam me arým me omũ. Me'õ kute memã kabên jarênh mex kôt dja me arým omũ. Nãr me'õ kute memã kabên jarênh punu kôt dja me arým omũ. Godja me'õ arým katãt memã kabên jarênhkumrêx jabej nhym te me umar punu djã me'ýr bõx nhym me mex rã'ã ne. Dja me kute mrãmri ne kuwy kikre'ýr bõx ne xêt kêt ne umar mex mex ne ku'ê pyrãk. Nãr, godja me'õ kupa'ã memã ta kabên jarênh jabej. Nhym kam me umar punu djã me'ýr bõx. Nhym kam me arým mex kêt ne Jeju bê amijo akêx. Dja me kute mrãmri ne kuwy kikre'ýr bõx nhym pòk ne xêt pyrãk.

14 Godja me'ô katat memã Metîndjwýnh kabên jarênhkumrêx jabej nhym me arým Jeju mar týx rá'ã. Nhym kam Metîndjwýnh arým me'ôjamã pãnh mextire ngã.

15 Nàr godja me'ô memã arênh punu jabej nhym me arým Jeju bê amijo akêx. Nhym kam me'ôja arým umar punure. Kute pãnh'o byr kêt kam dja umar punure. Nhym be, dja Metîndjwýnh arým me'ôja pytà. Kute mrãmri ne me kute kikre pòk katikòt kute me pa 'amýnh ne meo kator pyrãk.

16 Metîndjwýnh Karô ar akam ýrkam ar aje mrãmri ne Metîndjwýnh nhô kikreti pyrãk. Djãm ar aje ja mar kêt? 17 Metîndjwýnh nhô kikreti ne ta mexo mex ne uma:. Gêdja me'ô ô kikretio bikênh jabej nhym kam pãnh o bikênh rax ne. Ar gadjwý ar aje Jeju markam aje mrãmri ne ô kikreti pyrãk ne ta mexo amex. Gêdja me'ô ar abê Metîndjwýnh kurên kubê ar ajo akêx jabej nhym kam pãnh o bikênh rax ne.

18 Gar ajô we aje prïne me kukràdja mar. We aje me kum Metîndjwýnh kïnh kêt kukràdja mar ne mekòt ar amijo aba. Ba amã arê ga ama. Kwãrik wãnh amim ajêx ne aminoo abiknor kêt ne amim,

–Ba ne ba mekòt ikrã mexkumrêx, anhýr kêt. Djãm mrãmri akrã mexkumrêx? Kati. Ate dja ga amim, “Ikrã punu”, ane. Mýj kadjy dja ga ã amim ane? Bir, dja ga amim anen kòt amim Metîndjwýnh man arým kòt akrã mexkumrêx.

19 Me kum Metîndjwýnh kïnh kêtja kute amikukràdja punu kòt amijo ban kute amim, “Ba ikrã mexkumrêx”, anhýrja, me jamã ne Metîndjwýnh memã krã punu jarê. Ije ar amã arênh ja ne me amrêbê: me bakukãmãremã arênh memã kum,

“Ga, me kute mry kukràdja mar kute kum ka'ên kam kute kum ô mry janhòrja pumũ. Nhym mry ta amikukràdja kòt amijo ba tãmtã ô mry ýr bõx ne ta arým amipynê.

Nhym me kum Metîndjwýnh kïnh kêt djwý we ta krã mexkam dja me amikukràdja punu kòt amijo mör tãmtã arým ta amijo bikênh mex ne.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym me arým 'ã pi'òk no'òk ne. 20 Nhym me ajte kam memã kum,

“We me krã mex. Me kum Metîndjwýnh kïnh kêtja we me krã mexja. Me ta umar kòt ne me amim 'ã karô.

Nhym Bênjadjwýr djwýnh arým me kabên man kam arým amim,

‘Me kabên mrãmri kajgokumrêx.’

Nãm ã amim ane.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym me arým 'ã pi'òk no'òk ne.

21 Kam, djãm ar aje mekòt we me krã mexjao adjãmramã? Kati. Kwãrik wãnh mekòt we me krã mexjao adjãmra kêt. Mýkam? Bir, mýjja kunĩ ne ar anhô mýjjakam. 22-23 Metîndjwýnh ne Krituo Kra nhym arým ar ajo kamy. Ar aje tu amim markumrêxkam arým ar ajo kamy. Nhym kam Metîndjwýnh djwý arým ar ajo kran kam arým ar amã mýjja kunĩ ngã. Ne kam ba arým ibê ar anhô ãpênh. Nàr, kam Apôr arým kubê ar anhô ãpênh. Nàr, kam Pedru arým kubê ar anhô ãpênh. Kritu kute ar ajo krakam pykakam mýjja kunĩ ne ar anhô mýjja. Gar arek mekòt atĩn ne ar aba nàr ty. Te tyn arým Metîndjwýnh kòt atĩn ne ar aba rá'ã: rá'ã. Kam mýjja kunĩ ne ar anhô mýjja. Ajbir jakam mýjja ne ar anhô mýjja. Nàr amrê gwaj bawýr mýjja apòxdjwý ne ar anhô mýjja. Kritu kute ar amã mýjja kunĩ bakam mýjja kunĩ ne ar anhô mýjja.

4

Paur kute Kritumã àpênh'ã memã amijarênh.

Rô 14.4

¹ Kam gê me ar ijã abenmã kum,

—Ar wãbê ne Kritu nhô àpênh ne ar gwaj bamã Metîndjwýnh kabên jarênh ba. Amrêbê memã kabên jarênh kêtja ne ar arým jakam gwaj bamã arênh ba, ane. ² Bir, mýj dja memã kabên jarênh djwýnh memã arênh on? Bir, dja memã arênh katát. Metîndjwýnh kute kum arênh kôt dja memã arênh katát.

³ Nhy m be, ba. Ar ga ar aje te idjãpênh jaxwemã akator prãmkam djãm kam itîn prãmmã? Kati. Djãm ije idjãpênh jaxwe'omã ikatorn mar? Kati. Ije amikam ijaxwe'ô mar kêt. ⁴ Ne kam djãm ije amikam ijaxwe'ô mar kêt kam ije amim, “Ijaxwe kêt kumrêx”, anhÿrmã? Kati. Bênjadjwýr djwýnh ne kute imar. Ta ne kute idjãpênh jaxwe'ô pumũnh jabej ne kute imar.

⁵ Kam, kwãrik wãnh me'omã axwe jarênh kêt. Nãr, kum axwe kêt jarênh kêt. Gwaj Bênjadjwýr djwýnh nhô akatikam ama. Ta dja bôx ne me mex nãr me axweo amirît ne mýjja kunõo amirît. Ga, me kute akamãt kô tykkam mýjja bipdjurja pumũ. Nhy m a'ukam amirît nhy m me kunĩ arým omũ. Bênjadjwýr djwýnhdjwý dja mýjja kunõo amirît, me kute mýjja pudjurja kunõo amirît gê me kunĩ kuma. Me kute umar djã kadjwýnhbê amim mýjja'ã karõjao amirît gê me kunĩ kuma. Kam gêdja me ï pÿnhkôt me mex jabej memã mex jarê. Nãr, me axwe jabej memã axwe jarê.

⁶ Akmere, àpnhÿre ar, ba ar amã,

—Kwãrik wãnh me'ô'ã, “Axwe” nãr “Mexkumrêx”, anhÿro aba kêt. Ja ne ba ajte Apôrmê ar amijã arê. Ar akady ne bar amijã arê. Dja gar kam ar iman arým ar ijõo adjãmra kêt. Ne kam arým Metîndjwýnh kabênbit mar rax. Kute me'ã kabên jarênh jabit mar rax. Ne kam arým me'õo adjãmran ate amũ amã me'õo kurê kadjy kêt.

⁷ Mýj me'õ ne ar amã arê gar amim,

—Ba ne ba imexkumrêx, anhÿro aba? Nhÿnh ne ar amex'õja? Nhÿnh ne ar anhõ mýjja'õja? Kati. Metîndjwýnh ta ne ar amã kungã gar kam amijo amran amim,

—Djãm me'õ ne imã kungã? Kati. Ba ne ba imex. Ba ne ba inhõ mýjja, anhÿro aba.

⁸ Nã gãm ar aje mrãmri ne kute me ajne pyrãk. Nã gãm ar amim,

—Arým jakam imexkumrêx. Ije imexo amũ amikamênh prãm kêt. Arým jakam iraxkumrêx ne ije mrãmri ne ibênjadjwýr rax pyrãk. Arým ne ba amipãnh Paur ar kumê. Nã gãm ar ã amim anhÿro aba. Djãm mrãmri ne akabênwã? Kati. Ga ren ar mrãmri araxkumrêx ba ren ikînhkumrêx. Gar ren kam amipãnh ar ijõ mênh kêt kumrêx. Ar ba ne bar ren ar aro'ã ren irax.

⁹ Nhy m be, kati. Kritu kute ar ijanorja djãm ar ba ne bar irax? Kati. Ga, me kute me par kadjy kute me ipôkri me umjÿr nhy m me kunĩ kute me omũnhja pumũ. Ar badjwý. Bar memã Metîndjwýnh kabên jarênh ba iban kam memãbit ar ije mýjja pyrãk. Nhy m kam me kunĩ 'ã ar ipumũ. Nhy m me kute ar ibîn prãm. Pykakam me ja 'ã ar ipumũ. Nhy m Metîndjwýnh kadjy mrãnh djwýnhdjwý 'ã ar ipumũ.

¹⁰ Bar Kritumã apê nhy m me arým ar ijã, “Nãm ar krã punu”, ane. Nhy m be, ar ga ne gar amim,

—Ba tu amim Kritu markumrêx ne ikrã mexkumrêx, anhÿro aba. Ar ijã ne me, “Ar rerekre”, ane. Nhy m be, ar ga ne gar amim,

—Ba ne ba itÿ:xkumrêx, anhÿro aba. Nhy m be, ar ijã ne me, “Ar ngrire”, ane.

¹¹ Apÿnh myt djãri ne bar prãmkam, kôrkam ar iba. Ne ajte inhô kubêkã punuren iba. Nhy m me ajte ar ikam àkrê kumex ne ar ititik ne. Bar ajte arek ar inhÿr djã kêt ne ar ibaobit iba. ¹² Bar ajte inhikrao idjãpênh tÿx. Me te ar imã,

—Gora gê Metÿndjwÿnh ajo ajkê, ane bar mã memã kum,

—Gê Metÿndjwÿnh ajo djuw mex, ane. Me te ar ijo ajkê bar arek memã dja.

¹³ Me te mã memã ar ijã kabên punu bar mã memã iprÿren nêje me kukrà. Me kubê ar ikÿnh no kati. Kute mrãmri ne mÿjja arÿm punurekam me kubê Kÿnh no kati pyrãk. Ga, me kute mÿjja kro janhÿnh ne mÿm rênhja pumÿ. Nãm me ã ar ijo ane. Akati jakam me kubê ar ikÿnh no kati rã'ã. Be, djãm kam ar irax?

¹⁴ Djãm ije ar amã apijãm jadjãr kadjy ne ba ã ar amã amijarêho ane? Kati. Nã bãm ar abê akabên kajgo pymao dja. Me kum kra jabêja pyrãk ne ba imã ar ajabê. Imã ar ajabêkam ne ba ar abê akabên kajgo pymao dja.

¹⁵ Ga, me bãm kute kra jadjwÿr nhy m apôxja pumÿ. Badjwÿ ne ba ar amã Kritu Jeju jarê gar ikabênkôt tu amim markumrêx ne kôt ar amijo aba. Ba kam ba ije ar abãm pyrãk. Gar Kritu man kôt ar amijo aba nhy m kam me krãptÿ aben totokmã ar awÿr bôx. Ar awÿr bôx ne ar amã arê gar arÿm me krãptÿ kabên ma. Nhy m be, djãm me kute ipyrãk? Kati. Djãm me kumrêx ar amã arê? Kati. Ba ikumrêx ne ba ar amã arê. Kam me kute ar abãm pyrãk kêt. Ba ikumrêx ne ba ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarê gar ikôt arÿm tu amim markumrêx. ¹⁶ Kam ne ba arÿm ar amã 'ã karô. Dja gar ijã amijakren ikôt ar amijo aba.

¹⁷ Ar aje ijã amijakren mã ikôt amijo abamã ne ba arÿm ar amã Ximoxi jano nhy m ar awÿr tê. Imã ikra Ximoxi jabê:. Ba ikumrêx ne ba kum Bênjadjwÿr djwÿnh'ã ajarê nhy m arÿm tu amim markumrêx ne arÿm katãt kabên man kôt ar amijo ba. Ba kam arÿm o ikra. Nã bãm katãt Kritu markumrêx ne kabên kôt ar amijo iba. Me kute katãt Kritu mar ne kabên kôt amijo bamã ne ba memã arêho iba. Me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja kunÿmã ne ba memã arêho iba. Tãm dja Ximoxi ar amã arê gar ajte ama. Dja gar kam ikudjwa katãt Kritu markumrêx ne kabên kôt ar amijo aba.

¹⁸ Be, kute ar awÿr ibôx kêt pyrãk gar akwÿ amijo adjãmra ar aba.

¹⁹ Bênjadjwÿr djwÿnh mrãmri ar awÿr itêm'ã kute amim karô jabej dja ba amikrà kêt ne ar awÿr tê. Ar awÿr tèn ar awÿr bôx ne me kute amibên prãmja kabên kôt me kuma. Djãm me kabênjabit dja ba kuma? Kati. Dja ba mrãmri me ãpênh tÿxkumrêx jabej memã ikato. Djãm mrãmri ne we Metÿndjwÿnh me wãmã tÿx jadjã? Kon. Dja ba bôx ne goja me omÿ.

²⁰ Metÿndjwÿnh kute meo bakam djãm me kabênbit? Kati. Mrãmri kute meo bakumrêxkam kute memã tÿx jadjãrdjwÿ. ²¹ Mÿj dja ba ar awÿr ibôxkam gar amã kÿnh? Ga, me kute me ãbêr djão me kaprêprêk nhy m me tokryja pumÿ. Me kute memã bèn tÿxkamdjwÿ me tokry. Djãm ba ar awÿr ibôx ne ar amã ibên tÿxmã gar atokrymã? Nãr ar awÿr ibôx ne imã ar ajabêkam ije ibên prÿo ar amã ikabên. Djãm tãm ne gar amã kÿnh?

5

Me kute bõm me'õ jaxwe mênh'ã memã karõ.

¹ Me ar akurÿm iwÿr tèn bôx ne imã ar akam me'õ jarê. Ne imã,

—Me'õ ne bãmbê prô pytàn o ikwã. Nãm me ã imã ar akam me'õ jarêho ane ba kuman arÿm ar amã arên ajte ar amã me'õja axwe jarê. Me kute Jeju mar

kêt'ô kute bãmbê prô pytâr kêt. Wākambit we me'ô kute Jeju mar arÿm bãmbê prô pytâ. ² Gar kam apijâm kêt. Me'ôja bãmbê prô pytâ gar mÿjja 'ô jarênh kêt ne ate ar akrân arÿm amijo adjâmrahit. Ne ga ren ar amikam akaprî:ren ren aminêje bôm me'ôja mẽ gê ar akôt krî kêt.

³ Mrâmri ne ba jakam idjâmkam ar amar 'âno djan arÿm mrâmri me'ô jaxwe wâ'â ikabên djirkumrêx. ⁴ Dja gar Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu kute gwaj bamâ arênh kôt me'ô'â akuprô. Kute bãmbê prô pytârja'â akuprôn amim kukjan kam kum axwe pân jarê. Dja ba ar akàxâ ar amaro nhÿn arÿm ar akôt ikabên dji. Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu ne gwaj bajo ban arÿm âpênh tÿx. Kam dja gar katât me'ôja'â ar akabên djirkumrêx ba arÿm ar akôt ikabên dji. ⁵ Axwekam 'â ar akabên djirkumrêx ne on Xatanajmâ kanga gê ar o ban arÿm o ajkê. Dja o ajkê nhym arÿm ty. Nhym kam Jeju arÿm amikôt karô dja. Ô akatikam dja Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu bôx ne arÿm amikôt karô dja nhym arÿm biknor kêt.

⁶ Gar ate akrân amijo adjâmrakam mex kêtumrêx. Ga, me kute djwÿ nhigot djâ ngrire djwÿkam rênhkam arÿm djwÿ kunî'ÿr bôx nhym igotja pumû. Me'ô jaxwejadwÿ. Dja gar ate akrâ nhym me'ô amijo têm tâmtâ gar akrâptî arÿm amâ axwe kînh ne kôt Ajaxwe.

⁷ Ga, mebê idjaer kukràdjâ kôt ne me kute djwÿ nhigot djâ tûm kunî kapînja pumû. Nhym kam arÿm djwÿ nykam igot djâ kêt. Dja gar aminêje me'ô jaxwe jano gê mã tê gar kam arÿm Ajaxwe kêt. Ga, me kute me irôbê mrân nhô akatikam me axwe pân mrykî'âtomti parja pumû. Kritu ne â anen arÿm ta gwaj bajaxwe pân ty. Nhym kam Metîndjwÿnh arÿm gwaj bamâ axwe kêt jarê gwaj arÿm kum bamex.

⁸ Ga, Metîndjwÿnh me irôbê mrân nhô akatikam me kute katât Metîndjwÿnh mar kady kute djwÿponhbit kurja pumû. Kritu gwaj bajaxwe pân tykkam gwaj badjwÿ dja gwaj katât Metîndjwÿnh maro baba. Ga, me kute djwÿ nhigot djâ tûm kur kêtja pumû. Gwaj badjwÿ dja gwaj bajaxwe tûm kunî kangan bamâ aben kurêja kangan arÿm katât Metîndjwÿnh maro baba. Me kute djwÿkam djwÿ nhigot djâ kêtjabit kur, kute djwÿponhbit kur. Gwaj badjwÿ dja gwaj bajêx kêtumrêx ne bakabênkumrêx ne katât Metîndjwÿnh maro baba.

Djâm me axwemê ro'â me ar bamâ?

A Tex 3.6

⁹ Amrêbê ne ba ar amâ pi'ôk no'ôk ne ar amâ,

—Me mjên djwÿnh kupa'â nâr prô djwÿnh kupa'â kurê ba kwârîk wân nhô ro'â ar aba kêt, ane. ¹⁰ Djâm me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja'â ne ba ar amâ ane? Djâm ar aje me kum Metîndjwÿnh kînh kêtme ro'â aba kêtma? Kati. Pyka kunikôt me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja krâptî gwaj te memâ bakâxmâ. Me mjên djwÿnh kupa'â nâr prô djwÿnh kupa'â kurê baja, me kute amim mÿjjao atom rûnh prâ:mja, me kute me noo biknor ne kute mebê mÿjjao àkînh prâmja, me kute mÿjjao metîndjwÿnh karô nhîpêxmâ amijarênh prâmja. Pyka kunikôt me axweja krâptî gwaj te memâ bakâxmâ.

¹¹ Nhym be, me'ô ta kute amijo Jeju mar, ta kute amijo gwaj bakamy'ô. Dja kum axwe kînh râ'â djâm ro'â ar abamâ? Kati. Me ja'â ne ba ar amâ,

—Kwârîk wân nhô me ro'â ar aba kêt, ane. Godja me'ô mjên djwÿnh kupa'â nâr prô djwÿnh kupa'â kurê ba prâm nâr amim mÿjja rûnhô atom prâm nâr mÿjjao metîndjwÿnh karô nhîpêxmâ amijarênh prâm nâr kute mebê me kurê

prãm nâr kadjwati kangôkam* bibãnh prãm nâr kute me noo biknorn mebê mÿjjao àkĩnh prãm godja me'ô ta kute amijo Jeju mar ne ã axwe prãm rã'ão ane kwãrik wãnh ro'ã aba kêt. Kwãrik wãnh ro'ã anhô kwÿ krëndjwÿ kêt.

¹²⁻¹³ Me kum Metĩndjwÿnh Kĩnh kêtja djãm on gwaj baje memã axwe pãnh jarênho babamã? Kati. Metĩndjwÿnh ta dja me kum kĩnh kêtjamã axwe pãnh jarê. Nhym be, gwaj ba baje amim Jeju mar bajaxwe jabej baje abenmã axwe pãnh jarênho babamã. Kam, ba ar amã arê. Ar akam me'ô jaxwe ja dja gar kum axwe pãnh jarênhkumrêx ne arÿm aminêje bôm amê gê ar aro'ã bikprõnh kêt. Tãm ne ja.

6

Me kute memã axwe pãnh jarênh.

¹ Be, jakam ije ar amã mÿjja 'ôdjwÿ jarênhmã. Be, ar akam me kute Jeju mar'ô ajmã ajon axwe. Axwe gar arÿm pa 'amÿn tu apijãm kêt ne me kute Jeju mar kêt'ÿr o mrã. Kute kukjêr ne kum axwe pãnh jarênhmã 'ÿr o mrã. Mÿkam ne gar kute amim Jeju mar'ô'ÿr o amrãnh kêt?

² Be, dja gu me baje amim Jeju mar ï pykakam me kunĩ kukij ne memã axwe pãnh jarê. Jeju akubyn bôxkam gu me babê Metĩndjwÿnh nhô me ja dja gu me me kunimã axwe pãnh jarê. Kam ar ga ne gar ren jakamdjwÿ me kute amim Jeju mar jaxwe ja'ã akuprô ne kum axwe pãnh jarê. Djãm ar aje amim Jeju markam ajô akrã mex kêtka me gar amikupa'ã me kute Jeju mar kêtãm meo mrã?

³ Be, Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh kwÿ axwe. Dja gwaj ï memã axwe pãnh jarê. Kam ar ga ne gar ren jakamdjwÿ ren me kute amim Jeju mar'ÿr meo mrã. Nhym be, kati. Amikupa'ã ne gar me kute Jeju mar kêtãm meo mrã nhym me kute Jeju mar kêtka arÿm memã axwe pãnh jarê. ⁴ Dja me kute amim Jeju mar'ô ajmã ne axwe jabej, kadjy dja gar me'ô kute amim Jeju marjao amiptã. Ar akam rax kêt'ôo amiptã gê ar amã kukjan kum axwe pãnh jarê.

⁵ Ga ren ar amikam apijãm ne. Ar aje me kute Jeju mar kêtjamã me kute amim Jeju maro amrãnh prãmka ga ren ar amikam apijãm ne. Nhym be, kati. Amikam ar apijãm kêtka me ba ar amã ikabên ne. Ar ga ne gar aje amim Jeju markam ar akrã mex ne ate me kute Jeju mar kêt'ÿr meo mrã. Kwãrik wãnh. Ar ga ne gar ren me kute amim Jeju mar'ô jaxwe'ã akuprô ne ren arÿm amim kukij ne ren arÿm kum axwe pãnh jarê.

⁶ Nhym be, kati. Ar aje amim Jeju mar ne gar me kute Jeju mar kêt'ÿr meo mrã. Ar aje Jeju kukwakam meo akamyja me'ÿr meo mrã nhym me arÿm memã axwe pãnh jarênho krĩ. Nhym kam me kute Jeju mar kêtja me'ã ar apumũnhokumex. Kam ne ba ipijã:m ne.

⁷ Ar aje amikupa'ã me kute Jeju mar kêt'ÿr meo amrãnhkam ne gar arÿm axwe amijo mrã. Axwe amijo amrãnhkam ga ren ar arÿm ate akrã. Me kute amim Jeju mar ren te ar anoo akno ga ren ar ate akrã. Me ren te ar abê mÿjjao akno ga ren ar ate akrã ren me kute Jeju mar kêt'ÿr meo amrãnh kêt.

⁸ Nhym be, kati. Ar ga ne gar me noo abiknor ne mebê mÿjjao abiknoro aba. Ar akamy ne gar ã aro ane.

⁹ Kwãrik wãnh gar amim,

* **5:11** Mÿjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunija, kadjwati kangômê uba kangômê, mÿjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarê.

—Dja ba te ijaxwe rá'ã nhym Metĩndjwýnh arým amiwýr ijo wabin ijo ba, anhýr kêt. Kwãrĩk wãnh ã amim ajêx ne aminoo abiknoro anhýr kêt. Mýj xê dja Metĩndjwýnh meo ba kêt?

Bir, me kute mjên djwýnh kupa'ã nàr prõ djwýnh kupa'ã kurê ba prãmja.

Nàr me kute mýjjao metĩndjwýnh karõ nhípêxmã amijarênh prãmja.

Nàr me kute mebê prõo àkĩnh nàr mjêno àkĩnhja. Metĩndjwýnh kute me jao ba prãm kêt.

Nàr me kute me kupêno ikwã kadjy me my kute amijo me nire pyrãkja.

Nàr me my kute me my kupêno ikwãja nàr me nire kute me nire kupêno ikwãja. Metĩndjwýnh kute me jao ba prãm kêt.

¹⁰ Nàr me àkĩnhja.

Nàr me kute amim mýjjao atom rũnh prãmja.

Nàr me kute kadjwati kangôkam* bibãnh prãmja. Metĩndjwýnh kute me jao ba prãm kêt.

Nàr me kute mebê me kurê kadjy me'ã kabên punu prãmja.

Nàr me kute me noo biknor ne mebê mýjjao prõt prãmja.

Metĩndjwýnh kute õ kãkwakam me ja'õo ba prãm kêt kumrêx. Kwãrĩk wãnh amim ajêx ne aminoo abiknor kêt ne amim,

—Dja ba te imã ijaxwe prãm rá'ã nhym Metĩndjwýnh arým amiwýr ijo wabin ijo ba, anhýr kêt.

¹¹ Amrêbê gar akwý mekõt ã amijo ane. Nhym kam Metĩndjwýnh arým ar ajo kute mrãmri ne me kute me põnh nhym me arým mextire pyrãk. Nãm arým amimexo ar ajo mex ne arým ar amã axwe kêt jarê gar arým kum amexkumrêx. Ar aje tu amim Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu markam ne arým ã ar ajo ane. Metĩndjwýnh Karõo arým ã ar ajo ane.

Me ari prõ, mjên kupa'ã kurê ba nêje kute me akre.

Mat 5.27; Ep 5.3; Kór 3.5

¹² Nã gãm ar abenmã,

—Apýnh imã mýjja kĩnh djãri dja ba kunõ iba nhym Metĩndjwýnh ajmã ijo kêt kumrêx, anhýr ar o aba. Djãm ba ne ba amim anhýr ar o iba? Kati. Djãm apýnh imã mýjja kĩnh djãri dja ba kunõ iban arým amijo mex? Kati. Gar amim,

—Apýnh imã mýjja kĩnh djãri dja ba kunõ iba nhym Metĩndjwýnh ajmã ijo kêt kumrêx, anhýr ar o aba. Djãm ba ne ba amim anhýr ar o iba? Kati. Dja ba imã mýjja kĩnh ne arým ije o ibamã ne kam arým amiman amim,

—Kati. Dja ba mýjja wão iban kam arým te ije kangamã, ane. Dja ba ã amimaro anen kam arým o iba kêt ne. Te imã kĩnh ba o iba kêt ne.

¹³ Nã gãm ar abenmã,

—Me tik kadjy ne djwý. Djwýo me ajne kadjy ne me tik, anhýr ar o aba. Nhym be, djwýmê me tik kajgo. Metĩndjwýnh dja pyka mẽ o amrà nhym kêt ne. Nhym be, gwaj ba, djãm gwaj bakajgo? Kati. Mýj kadjy ne gwaj ar baba? Bir, gwaj baje Bênjadjwýr djwýnh mar nhym kute ar gwaj bajo ba kadjy ne gwaj ar baba. Mýj kadjy ne gwaj banhipêx? Djãm ga aje amjên djwýnh kupa'ã ar akurê aba, nàr gwaj baje baprõ djwýnh kupa'ã ar bakurê babamã? Djãm ja kadjy ne Metĩndjwýnh gwaj banhipêx? Kati. Ta amikadjy ne gwaj banhipêx.

* **6:10** Mýjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunõja, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangô kuni ne me kum kadjwati kangô jarê.

¹⁴ Metîndjwýnh týxo arým akubyn Bēnjadjwýr djwýnho tîn ne. Ne kam gēdja gwaj badjwý kôt akubyn gwaj bajo tîn.

¹⁵ Be, Kritu ne arým gwaj bajo kute apýnh amikukràdjà pyràk. Kute arým ijo amikukràdjà pyràkkam djām ije me kuprý mjēn prāmjaio inōrmā? Kati. Djām me ni kuprýja mex? Kati. Kam ije me kuprýo inōr prām kētkumrêx. Kritu kute arým ijo amikukràdjà pyràkkam ije me kuprýo inōr prām kētkumrêx.

¹⁶ Amrēbē ne me bakukāmāre memā kum, “Ar ī abenā tým ne kam kute ī pydji pyràk.”

Nām ā me bakukāmāre memā ane. Ga, me kute me kuprý mjēn prāmjaio ikwākam abenā tým ne kam kute mrāmri ne ī typdji pyràk ja pumū. Ja ne Kritumā mex kēt. ¹⁷ Nhy m be, me Bēnjadjwýr djwýnhmē typdjija ne me arým ta Karōkôt typdji.

¹⁸ Ar aje me'ō kuprýo anōrmā on kum akāx ne kubē aprōt ne. Dja ga me kuprýo anhikwān arým aminhō abikēnh rax ne. Nhy m be, aje mýjjaio adjākīnhkam ne ga amibu'ā meo ajkē. Nār aje me'ōnh bīnkam nār aje memā ajékkam ne ga amibu'ā meo ajkē. Nār, apýnh me āpēnh jaxwe 'ōdjwýkam me kute amibu'ā meo bikēnh. Nhy m be, me kute me kuprýo ikwākambit ne me kute aminhō bikēnh rax ne.

¹⁹ Djām ar aje amimar kēt? Ga, Metîndjwýnh ō kikretikam ýrja pumū. Metîndjwýnh Karō ne ar akamdjwý nhý. Mexti:re ne axwe kētkumrêx ne ar akam nhý. Kàkwakam Metîndjwýnh ne ar amā ano nhy m nhý. Djām ar aje ja mar kēt? Djām ar ga dja gar amijo aba? Kati. ²⁰ Metîndjwýnh arým pānh raxo ar ajo pānh ne ar ajo ba. Ga, kute Kra janor nhy m pīte'ykam tyk ne kute o ar ajaxweo pānhja pumū. Kute pānh ra:xo ar ajo pānh ne ar ajo ba. Kam, dja gar katāt ar amijo aban adjukapri nhy m kam me arým ar apumūn amin,

—Be ga, me kute katāt Metîndjwýnh mar ne kôt kute amijo baja pumū. Me ukaprikumrêx. Kam, ne me mrāmri Metîndjwýnh'ā ujarēnhkumrêx ne. Arým imā kīnhkumrêx, ane. Dja me ā ar akatāt pumūnhkam ane.

7

Me abenwýr mōr'ā ujarēnh.

Ep 5.22; Kor 3.18; Idja 13.4

¹ Ar aje amrēbē nīnh imā pi'ōk no'ōkkam ne gar mýjja kwý jabej ikukij. Me kute abenwýr mōr jabej ikukij. Jakam dja ba arým kôt ar amā arē gar ama. Be, me abenwýr mōr kētkam ne me kwý mexkumrêx.

² Nhy m be, ar amy kunīkôt ren aprō nhy m ar anire kunīkôt ren amjēn. Mýkam? Bir, me krāpti kute mjēn djwýnh kupa'ā nār prō djwýnh kupa'ā kurē ba prāmkam. ³ Ne kam ar amy, kwārik wānh ate anhikwān aprōbē aminē kēt. Ar aniredjwý, kwārik wānh amjēnbē ate anhikwān kubē aminē kēt. ⁴ Mýkam? Bir, djām me abenwýr bakam akubyn kuprýkam kute amijo baja kôt kute amijo ba rā'ān kute amidjwýnhbit mar ne kute o bamā? Arým prō'ýr bakam gēdja prōdjwý maro ba. Nhy m prōdjwý amipānh mjēn maro ba.

⁵ Kam kwārik wānh aben bē ate ar anhikwān aben bē aminē kēt. Ar aje abenmā akabēn mex jarēnhkambit dja gar apýnh anhikwā. Nām me kwý kute Metîndjwýnhmā amijajbur ne kum kabēn'ā rīt kadji apýnh ikwā kryre. Ne kam ajte ro'ā ikwā. Me kute aben bē aminē'ā akati krāptikam týx kēt. Týx kētkam Xatanaj ren axwe'ā memā apnē nhy m me ren arým rerekren ren arým prō djwýnh kupa'ā amijo tē. Nār mjēn djwýnh kupa'ā amijo tē. Nhy m

be, kati. Dja gar apÿnh anhikwã: nhyim ajã akati ngrêrebit apêx gar kam ajte aro'ã anhikwã.

⁶ Djãm ar akunÿ abenwÿr amôrmã ne ba ar amã 'ã karô? Kati. Ar akwÿ amã amijo anhÿr prãm kêt jabej amã amijã ma. ⁷ Ba iprô kêtja pumû. Ba amim,

—Me kunÿ ren kute ipyrãk ne ren me mexkumrêx, ane. Metÿndjwÿnh ne me kwÿmã tÿx jangij nhyim me kum amijã ma rã'ã. Nhyim me kwÿ tÿx kêt ne kum amijã ma kêt. Gêdja me ta kute amimar kôt abenwÿr ba nãr abenwÿr ba kêt jabej.

⁸ Ne kam ar aprô kêt. Nãr, ar amjên kêt. Nãr ar anhikjê arÿm ty. Ba ar amã arê. Ga ren ar arã'ã ne ren aje ipyrãk ne ren kam amexkumrêx. ⁹ Nhyim be, te amã amijã mamã ne abenwÿr amôr prãm. Abenwÿr ar amôr prãm kam dja gar tu abenwÿr mô. Abenwÿr ar amôr kam amexkumrêx. Ar amã aben prãm kajgo ne mex kêt.

¹⁰ Nhyim be, ar ajô arÿm abenwÿr amôr kam ba arÿm 'ã ar amã karôkumrêx. Bênjadjwÿr djwÿnh kumrêx ne imã arê ba kôt ar amã arê. Ar anire, kwãrik wãnh amjên kanga kêt. ¹¹ Nãr kon, godja ar ajô aje arÿm amjên kanga jabej ne ajte amã amjên prãm jabej. Dja ga amã akubyn amjên tûm Kÿnh gê akubyn awÿr mô. Nãr dja ga te o ane nhyim kum akÿnh kêt kwãrik wãnh atemã amjên 'ôdjwÿ jabej kêt. Me amydjwÿ, kwãrik wãnh aprô kanga kêt.

¹² Ne kam ar ajô anhikjê kute Jeju mar kêt dja ba ar amã arê. Djãm Bênjadjwÿr djwÿnh ne imã arê ba arÿm ije ar amã arênhmã? Kati. Ba ije markam dja ba ar amã arê. Ga abê Jeju kukwakam ikamy'ô arÿm aprô nhyim kute Jeju mar kêt. Ne kam ar aro'ã ar aba kadjy kum akÿnh. Kwãrik wãnh kanga kêt. ¹³ Ar anidjwÿ arÿm amjên nhyim kute Jeju mar kêt. Ne kam ar aro'ã ar aba kadjy kum akÿnh. Kwãrik wãnh kanga kêt. ¹⁴ Mÿkam? Bir, amjên kute Jeju mar kêtja ne Metÿndjwÿnh arÿm amiwÿr o tê. Akôt ne amiwÿr o tê. Nhyim ar ajô aprô kute Jeju mar kêtja ne Metÿndjwÿnh arÿm amiwÿr o tê. Akôt amiwÿr o tê. Ne ren amiwÿr o têm kêt nhyim ren akradjwÿ Metÿndjwÿnh nokrekam mex kêt. Nhyim be, kati. Akôt akradjwÿ Metÿndjwÿnhmã mex.

¹⁵ Nãr, gêdja kute Jeju mar kêtja akanga jabej. Kwãrik wãnh wãm tê. Akmere, àpnhÿre ar, djãm aje arek 'ã angrãn akaprÿ rã'amã? Kati. Arÿm kute akangakam on ate akrã. Gwaj badjumar mexmã ne Metÿndjwÿnh amiwÿr gwaj bajuw ne gwaj bajo ba. ¹⁶ Me nire ar, djãm mrãmri ar aje Jeju'ÿr ar amjêno akêxmã? Djãm arÿm aje mar? Kati. Aje mar kêt. Nãr, me my ar, djãm mrãmri ar aje Jeju kôt ar aprô akêxmã? Djãm arÿm aje mar? Kati. Aje mar kêt.

¹⁷ Metÿndjwÿnh kute amiwÿr ar ajwÿr ne ar ajo bakam djãm aje aba djã kangamã? Kati. Djãm aje aprô, amjên kangamã? Kati. Akuprÿkam djãm aje me'ô'ÿr amôrmã? Kati. Djãm aje adjãpênh djã kangamã? Kati. Ba ar amã arê gar ama. Dja gar arek apÿnh aba djã, adjãpênh djãjakam amrãnh katãt rã'ã. Ja'ã ne ba me kute amim Jeju mar kunÿmã karôn memã arê. Apÿnh me kute Jejukôt ar aben pydjio ba djãrija kunÿkôt memã arê.

¹⁸ Djãm arÿm ar amy nhinhu kã rênh nhyim Metÿndjwÿnh arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba? Kwãrik wãnh ar amy kã rênho bimrãk kêt. Kwãrik wãnh memã,

—Imy nhinhu kào akuprôn 'ã kay gê kam arÿm kute adjãkamã imy kã djwÿnh pyrãk, anhÿr kêt. Tu ar amy kã rênh rã'ã ne ar abê idjaer rã'ã. Djãm ar amy nhinhu kã tã nhyim Metÿndjwÿnh arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba? Kwãrik wãnh ar amy kã rênh kêt. ¹⁹ Djãm me kute amimy kã nhinhu rênh

nhym Metîndjwýnh arým me kam kînh? Kati. Djâm me amimy kâ tâ nhym arým me kam kînh? Kati. Nhym be, dja gar kabên man kôt ar amijo aba. Kute me kute katât amijo ba'â memâ karökôt, kabênja kôt dja gar amijo aba nhym kambit arým ar akam kînhkumrêx.

²⁰ Apýnh ar adjâpênh djâ tûm, ar aba djâ tûm nhym Metîndjwýnh kute kam amiwýr ar ajwýr ne ar ajo ba. Kam ar ajo bakam kwârîk wânh ar aba djâ tûm kanga kêt. Dja gar mâ Metîndjwýnh man arek ar aba djâ tûm, ar adjâpênh djâ tûmkam ar aba râ'â ne.

²¹ Djâm me kute apa 'amýnh ga tu memâ adjâpênh kajgo ar aba nhym Metîndjwýnh arým amiwýr ajuw ne ar ajo ba? Kwârîk wânh adjâpênh pânh kêt kam adjumar punu kêt. Adjumar mex ne arek kam adjâpênh râ'â. Nhym kam me amâ,

—Arým me kute amâ ikra karomâ, ane.

Dja ga kum,

—Â. Bon ba arek mekôt ar iba, ane. Nhym me arým amâ ikra karo ga arým ga arek mekôt ar aban amim apê. ²² Kam, ar akwý ne me arým ar apa 'amý gar tu memâ adjâpênh kajgo ar abaja. Kwârîk wânh kam ar akaprî kêt. Kritu ne arým amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba. Gar kam ga kôt ar amijo aban akînhkumrêx. Nâr, ar akwý me'ô kute ar apa 'amýnh kêt gar amim adjâpênh ar abaja. Kritu ne arým amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba kute mrâmri ne me'ô bënjadjwýr kute me pa 'amýnh nhym me kute katât kabên kôt ar amijo ba pyrâk. Kritu ne arým ar ajo ba gar katât kabên kôt ar amijo aba.

²³ Ga, me kute arým me'ô pa 'amýnhja pumû. Nhym me'ôja arým 'ýr bôx ne arým o pânh ne o katon o aminhô. Nhym kam arým kum âpênh ar ba. Metîndjwýnhdjwý ne kute pânh raxo ar ajo pânh ne ar ajo katon arým amim ar ajo ba. Ga, kute Kra janor nhym kute pîte'ykam tyk ne kute o ar ajaxweo pânha pumû. Pânh ra:xja pumû. Kam me kum Metîndjwýnh kînh kêt kukràdjâja kwârîk wânh ar amâ kînh kêt gê me amikôt ar ajo ba kêt. Ga ren ar amâ kînh nhym ren me amikôt ar ajo ba ga ren ar arým aje mrâmri ne me'ô pa 'amýnh ne mekôt ba pyrâk.

²⁴ Akmere ar, apýnh ar adjâpênh djâ tûm, aba djâ tûm nhym Metîndjwýnh kute kam amiwýr ar ajo akêx. Kam kute amiwýr ar ajo akêxkam kwârîk wânh ar aba djâ tûm kanga kêt. Dja gar tu amim Metîndjwýnh mar týxkumrêx ne arek ar aba djâ tûmkam ar aba râ'â ne.

²⁵ Me nire kraxje me'ô kute 'ýr mör kêt râ'â. Me'â ne ije ar amâ karômâ. Ba ije markam dja ba me'â ar amâ karô. Djâm Bënjadjwýr djwýnh ne imâ arê ba arým ije ar amâ arênhmâ? Kati. Ba ije markam dja ba ar amâ 'â ikabên jarê. Bënjadjwýr djwýnh kum ikaprîkam ne arým ije ikabên jarênh katât kadyj ijo mex. Ba kam ba katât ar amâ arênhkumrêx.

²⁶⁻²⁷ Me kute gwaj baje amim Jeju marjao bikênh kumex gwaj batokry kumex. Kam, djâm arým amjên nâr arým aprô? Dja ga arâ'â. Kwârîk wânh kanga kêt. Nâr, djâm amjên kêt râ'â nâr djâm aprô kêt râ'â? Dja ga arâ'â. Kwârîk wânh amjên nâr aprô jabej kêt.

²⁸ Nâr, ga kam arým me'ô nire'ýr mō. Djâm kam ga arým amijo ajkên ajaxwe? Kati. Nhym me my'ô 'ýr mörkam djâm nire axwe? Kati. Djâm arým amijo ajkên axwe? Kati. Ba ar amâ arê gar ama. Dja gar abenwýr mōn arým amikam ar adjumar punu, ar atokry kumex ma. Ar ajamânhkrukam ne ajte ar akrakam dja gar amikam adjumar punu kumex ma. Nâr, dja gar abenwýr amör kêt ne arým ar adjumar punu kumex mar kêt. Apydjikam adjumar

punun aje atokry kumex mar kêt. Ar adjumar punun ar atokry karô ne ba kukâm ijamak bën bit abenwÿr ar amôr nêje ar akukrà.

²⁹⁻³¹ Akmere àphîre ar, ba ar amâ arê gar ama. Pykakam mÿjja kunî dja î kêt ne. Gwaj mÿjjao baba 'ikrân ne. Kam, dja gwaj pykakam gwaj banhô mÿjja kunîkôt bajamak bën tÿx kêt. Godja arÿm aprô. Djâm aje o aba râ'âmâ? Kati. Dja ga o aba 'ikrân ne. Kam kwârîk wânĥ kôt ajamak bën tÿx kêt. Nâr, godja arÿm amÿr jabej. Djâm amÿr râ'âmâ? Kati. Dja ga amÿr 'ikrân ne. Kam, kwârîk wânĥ kôt ajamak bën tÿx kêt. Nâr, godja arÿm akînh jabej. Djâm akînh râ'âmâ? Kati. Dja ga akînh 'ikrân ne. Kam kwârîk wânĥ kôt ajamak bën tÿx kêt. Nâr godja ga arÿm pi'ôk kaprî pânĥ mÿjja mex'ô byr jabej. Djâm o aba râ'âmâ? Kati. Dja ga o aba 'ikrân ne. Kam, kwârîk wânĥ kôt ajamak bën tÿx kêt. Gwaj pykakam gwaj banhô mÿjja kunîkôt bajamak bën tÿx kêt. Djâm gwaj baje o baba râ'âmâ? Kati. Dja gwaj o baba 'ikrân ne.

³² Mÿkam ne ba ar amâ ikabên ja jarê? Bir, dja gar ikabên ja man arÿm pykakam mÿjja kôt ajamak bën tÿx kêt ne adjumar punu kêt.

Me prô kêt ne me kute kâjkwakam Bënjadwÿr djwÿnhmâ àpênĥ kadjy amimar. O kînh kadjy kute amimar. ³³ Me arÿm prô ne me kute pykakam mÿjja kadjy àpênĥ kadjy amimar. Kute prôo kînh kadjy kute amimar.

³⁴ Me nire arÿm mjênja ne atemâ umar nhyĥ me nire me'ô kute 'ÿr môr kêtja ne atemâ umar. Me apÿnh umar. Mjên kêtja Bënjadwÿr djwÿnhmâ àpênĥ kadjy kute amimar. Nâm prîne kum amijâ man Bënjadwÿr djwÿnh mar 'âno dja. Nhyĥ be, arÿm mjênja pykakam mÿjja kadjy àpênĥ kadjy kute amimar. Nâm kute mjêno kînh kadjy kute amimar.

³⁵ Djâm ar akunî akuprÿmâ ne ba ar amâ ja jarê? Nâr, gar arÿm aprôkam nâr gar arÿm amjênkam, djâm kam ar akaprîmâ ne ba ar amâ ja jarê? Kati. Bënjadwÿr djwÿnhmâ prîne ar amexmâ ne ba ar amâ arê. Dja gar ikabênja man arÿm kum adjâpênĥ 'âno dja. 'Âno dja nhyĥ mÿjja'ô arÿm ar akunor kêt. Ja kadjy ne ba ar amâ arê.

³⁶ Nâr, akra nhyĥ mjên kêt râ'â jabej ga arÿm kam adjumar mex kêt ne ar o aba. Arÿm abatânĥ mex tên kum mjên prâm. Arÿm aje mjênmâ arênĥ ne ôr prâm jabej kum angâ. Ga kam amex. Kwârîk wânĥ ar abenwÿr mô. ³⁷ Nâr kon, akra kum me my prâm kêt ne aje me'ômâ ôr prâm kêt. Aje amim akra'â karôn amim,

—Kati. Ba arek ikrao iba, ane. Jadwÿ ne mex. ³⁸ Kam ne me kute mebê kra nê mexo me kute memâ ôr jakrenĥ.

³⁹ Metîndjwÿnh kukràdjâ kôt dja prô mjên'â ngrâ. Mjên tînrî 'â ngrâ. Nhyĥ kam godja arÿm mÿjja'ô kubê kubî nhyĥ tyk jabej. Dja kum me my 'ôdjwÿ 'ÿr môr prâm jabej arÿm 'ÿr mô. Dja me'ô kute amim Jeju marbit'ÿr mô. ⁴⁰ Ba kam bajbit 'â amim,

—Nâm ren mjên kêt râ'â nhyĥ ren umar mex. Arÿm ajte mjênkam umar mex ngrîre, ane. Nê bâm â amim ane. Metîndjwÿnh Karô kute ijo bakam ba badjwÿ 'â katât ikabên jarê. Ja ne ba kuma. Tâm ne ja.

8

*Me kute mÿjjao metîndjwÿnh karô nhipêxmâ mry bôrja'â ujarênĥ.
Kô k 13.2; Gar 5.13; Peđ k 4.8; Dju k 3.18*

¹ Me kute mÿjjao metîndjwÿnh karô nhipêxmâ mry bôrja krêndjwÿ. Jadwÿ ne gar abej ikukij. Gar imâ,

—Djâm ar ije amim Jeju mar mÿjja karômã mry bôrja kurmã? Nâr djâm ar ije kur kêtã? ane. Jakam ije 'ã ar amã ikabên jarênhmã. Ar ga ne gar we,

—Djâm ar ino kêt? Djâm ar ijammakre kêt? Arÿm ar ije mÿjja mar, ane. Nã, gwaj bakunî baje mÿjja kwÿ mar. Badjwÿ dja ba ar amã arê. Gwaj baje mÿjja kumex markam ne gwaj baje amibên prãm. Nhy m be, gwaj bamã aben jabêkam baje abenmã tÿx jangjêho tên kam baje amim Jeju mar mexo amũ aben kamên arÿm mar rax ne.

² Be, me kute mÿjja maro amibên prãm kam djâm mrãmri kute mÿjja markumrêx? Kati. Kraxje kute mÿjja mar mex kêt rã'ã. ³ Nhy m be, me'õ kum Metÿndjwÿnh jabê jabej, tãmja dja Metÿndjwÿnh amipãnh kuma.

⁴ Kam, me kute mÿjjao metÿndjwÿnh karõ nhipêxmã mry bôr kurja mÿj dja gwaj mar on? Mÿjjao metÿndjwÿnh karõ nhipêx kunî ne kajgokumrêx. Nhy m be, Metÿndjwÿnh pydji. 'Õdjwÿ kêt kumrêx. Ja ne gwaj kam kuma. ⁵ Mrãmri me kute arîk apÿnh mÿjjamã metÿndjwÿnh jarênh. Kãjkwakam nâr pykakam mÿjja krãptikumrêx nhy m me kute arîk kum metÿndjwÿnh, bënjadjwÿr djwÿnh jarênho ba.

⁶ Nãm me te mÿjja kumexmã metÿndjwÿnh jarê gwaj bamã ne Metÿndjwÿnh pydjibit. Me Babãm djwÿnh. Tãm ne kute mÿjja kunî nhipêx. Kute amikadjj gwaj banhipêx. Bënjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu pydji. Kôt ne mÿjja kunî kato. Gwaj badjwÿ kôt bakato. Ja ne ar aje mar. Badjwÿ ije mar.

⁷ Metÿndjwÿnh pydjibit. Nhy m kam mÿjjao metÿndjwÿnh karõ nhipêx ja ne kajgo. Ne kam djâm me kunî kute amim, "Mÿjjao metÿndjwÿnh karõ nhipêx ne kajgo", anhÿro ba? Kati. Me kwÿ ja ne me arîk amim,

—Be, mÿjjao metÿndjwÿnh karõ nhipêxbê metÿndjwÿnh'õ. Nãm me kwÿ ã amim ane, kute Metÿndjwÿnhkumrêx mar rerekre rã'ãkam. Ne kam arÿm mry bôrja krê. Ne kam arÿm amim,

—Be, mÿjjao metÿndjwÿnh karõ nhipêxmã ne me kute mry bôrja. Kubê ne metÿndjwÿnh'õ. Ba arÿm mekôt mryja krê. Arÿm ne ba Metÿndjwÿnhkumrêxkam ijaxwe ne, ane. Me kute Metÿndjwÿnhkumrêx mar rerekre rã'ãkam me ã amim ane.

⁸ Nhy m be, djâm gwaj baje Metÿndjwÿnh mar tÿxkam ã amim ane? Kati. Gwaj ã amim anhÿr kêt. Gwaj baje mÿjja kunî krên kajgokumrêx nhy m ajmã kute kêt. Djâm gwaj baje mÿjja'õ krêno Metÿndjwÿnh kôt ajkamê? Kati. Nâr, djâm gwaj baje krênkam ne Metÿndjwÿnh gwaj bamã punu jarê? Kati. Nâr, djâm gwaj baje krên kêt kam ne gwaj bamã mex jarê? Kati. Mÿjja kunî ne me kute krên kajgo. Kam ajmã kute kêt.

⁹ Nhy m be, gora amijãno dja. Dja gar amidjwÿnhbit maro aban arÿm tu mÿjja karõ nhõ mry krêno aba. Nok ga ren tu õ mry krêno abao ren me'õ akêx jabej. Nok ga ren me'õ kute amim Jeju mar rerekreja Metÿndjwÿnhbê o akêx jabej nhy m ren ate ar ba jabej. Kam gora amijãno dja. Nok ga ren o me'õ akêx ne ren kam aje mÿjja kute me par tok nhy m me rôrôk pyrãk.

¹⁰ Ga amim,

—Djâm ije mÿjjao metÿndjwÿnh karõ nhipêx nhõ mry krênkam Metÿndjwÿnhbê ajmã ikuten ijaxwe? Kati. Ije krênkam ajmã ikute kêt. Mÿjjao metÿndjwÿnh karõ nhipêx ne kajgo. Õ mrydjwÿ ne kajgo, anhÿro aba. Aje amim anhÿro abakam ne ga tu mÿjjao metÿndjwÿnh karõ nhipêx nhõ kikretikam tên me ikõ'ã nhÿ. Nhÿ:n arÿm õ mry krê. Nhy m arÿm me'õ kute amim Jeju mar rerekre awÿr bõx ne arÿm amim omũ. Djâm kute 'ã amim karõ kêtã got? Kati. Dja amim,

–Je, ba badjwÿ krêno iba, ane. Kute Metîndjwÿnh mar rerekreja dja amim anen arÿm krêno ba.

¹¹ Ga amim,

–Djâm ije mÿjjao metîndjwÿnh karô nhîpêx nhô mry krênkam Metîndjwÿnhkumrêxbê ajmâ ikuten ijaxwe? Kati. Ije mry krênkam ajmâ ikute kêt. Mÿjjao metîndjwÿnh karô nhîpêx ne kajgo. Ô mry ne kajgo, anhÿro aba. Ne kam tu mÿjja karô nhô mry krê. Nhyam kam aje me'ôo akamyja kute Metîndjwÿnh mar rerekreja arÿm apumû. Ta kute anhÿr djwÿnhram arîk amim,

–Mÿjjao metîndjwÿnh karô nhîpêxbê metîndjwÿnh'ô. Dja ba ô mry krên arÿm Metîndjwÿnhkumrêxbê ajmâ ikuten arÿm ijaxwe, anhÿro ba. Ta kute arîk amim anhÿro ba ja ga arÿm tu nokrekam mÿjja karô nhô mry krê. Nhyam arÿm apumûn amim,

–Ga, me'ô kute Metîndjwÿnh mar tÿx kute mÿjja karô nhô mry krênja pumû. Je, ba badjwÿ kuro iba, ane. Ne kam arÿm tu mÿjja karô nhô mry krê. Kritu kute utâr kadjy arÿm axwe pânhy ty. Akamy kute amim Jeju mar rerekreja xwe pânhy ty. Ga krê nhyam arÿm akudjwa kukrê. Kukrên arÿm arîk amim, “Ijaxwe”, anhÿro ba.

¹² Akamy kute amim Jeju mar rerekreja ta kute arîk amim,

–Dja ba mÿjja karô nhô mry'ô krên kam ajmâ ikuten ijaxwe, anhÿro ba. Ga mÿjja karô nhô mry krê nhyam arÿm akudjwa kwÿ krên arÿm arîk amim, “Ijaxwe”, anhÿro ba. Nhyam kam Kritu arÿm ga amâ, “Ajaxwe”, ane. Ga ren krên kêt nhyam Kritu ren amâ ajaxwe jarênh kêt. Nhyam be, kati. Ga krê nhyam Kritu arÿm amâ, “Ajaxwe”, ane. ¹³ Kam mÿj ne ba ren ba nê. Bir, ba ren mÿjja karô nhô mry krê nhyam me'ô kute amim Jeju mar rerekreja ren ikudjwa kukrên ren amim, “Ijaxwe”, ane ba ren kam ajte krên kêtumrêx. Me kute ipumûnh ne ikudjwan kute amim, “Ijaxwe”, anhÿr karô dja ba ajte krên kêtumrêx.

9

Jeju kute Paur janor'ã kute memã amijarênh.

¹ Djâm mrâmri ne ba we imã mÿjja kînh ne ije o ibamã nhyam me we ipa 'amÿ ba we te ije o ibamã? Kati. Ba ne ba ije o iba kêt. Djâm mrâmri ne we Jeju ta kute ijanor kêt? Kati. Mrâmri ne ta kute ijanorkumrêx. Djâm mrâmri ne ba we ije gwaj banhô Bênjadjwÿr djwÿnh pumûnh kêt? Kati. Mrâmri ije omûnhkumrêx. Kum idjâpênhkam djâm 'ÿr ije ar ajo akêx kêt got? Ba ne ba Jeju'ÿr ar ajo akêxkumrêx.

² Wãnh ar abu'ã me wã ijã,

–Kati. Jeju kute Paur janor kêt, ane. Ije Kritu'ÿr me wão akêx kêtam ne me ã ijã ane. Djâm ar ga ne gar ijã ane? Kati. Ar ga ne gar aje ijã anhÿr kêt. Mÿkam? Bir, ba ne ba Kritu'ÿr ar ajo akêx. Dja gar akubyn amikôt amijo tèn ba ije Kritu'ÿr ar ajo akêxja ma. Ne arÿm amim,

–Mrâmri ne Kritu kute Paur janorkumrêx. Ga, Paur kute Kritu'ÿr ijo akêxja pumû, ane. Dja gar ã amim ijã ane.

Me kute ren Paurdjwÿo djuw mex'ã kute memã amijarênh.

³ Ar akwÿ ne gar we abenmã,

–Djâm gwaj baje Paur aro djuw mexmã? Ar kute gwaj bamã kukràdjã jarênh pânhy aro djuw mexmã? Kati. Kwãrîk wãnh gwaj o pânhy kêt. Djâm Jeju

ne Paur jano got? Kwârîk wânĥ gwaj Paurmã o pânĥ kêt, ane. Ar akwÿ ã ijã ane. Me kwÿ jamã ije jakam amijarênhmã.

⁴ Jeju kute ar 'odjwÿ janorja ar awÿr bôx ne ar amã kukràdjã jarê. Gar kam pânĥ arkum mÿjja ngã nhym ar kukrêñ o ikô. Nhym be, ar ba, djãm ar bajbit ne gar ren ar imã o pânĥ kêt got? Ar ije amã kukràdjã jarênhja gar ren ar imã o pânĥkumrêx.

⁵ Ar kute ni kute amim Jeju mar'ÿr môr ne mã amikôt o ba. Djãm kam bajbit ren iprô'ÿr imôr kêt got? Ba ren iprô'ÿr imôr kumrêx. Wânĥ ne Jeju kute ar anor 'odjwÿ ar memã arêñho ban mã prô japrôn o ba. Jeju kôt axikôt ar apôxdjwÿ. Pedrudjwÿ. Idji 'odjwÿbê ne Xepa. Wânĥ ne ar mã prô japrôn o ba.

⁶ Jeju kute ar 'odjwÿ janorja ar ar awÿr bôx ne ar amã arê gar arÿm memã kabêno pânĥ. Nhym be, bamê Banabemê ne bar ije ar amã pânĥ'ã idjã'wÿr kêt. Ar idjã'ÿr pânĥ ne bar amim inhô pi'ók kaprÿ jamÿ. Djã ne ba ren ar amã ikabêñ pânĥ'ã idjã'wÿr kêt? Kati. Ba ren ar amã ikabêñ pânĥ'ã idjã'wÿr kumrêx.

⁷ Ga, me krãkamngônĥja pumÿ. Nhÿñh got krãkamngônĥ'ô me 'ÿr prôt ba ne ta ô pi'ók kaprÿo kute amim djwÿ, mÿjja jamÿñh? Kati, kute anor djwÿñh nhô pi'ók kaprÿo ne amim mÿjja jamÿ. Kute me aêro ba nhym kute pânĥ memã pi'ók kaprÿ nhôro ne me amim mÿjja jamÿ. Ga, ajte me kute pidjô kre nhym nep nhym me kute kurja pumÿ. Djãm pidjô nep nhym me kute kur kêt got? Ga, nep nhym me kute kre pânĥ kute krêñja pumÿ. Ga, ajte me kute mrykÿ'átomtio djuw mexo baja pumÿ. Djãm kute kã kangô kwÿo kôm kêt got? Kute kwÿo kôm kumrêx. Kute o djuw mex pânĥ kute kwÿo kôm kumrêx.

⁸ Ba ibê pykabê me'ô kajgo ne ba ar amã ja jarê. Nhym kôt Metîndjwÿñhdjwÿ ar amã arê. ⁹ Kamã ne amrêbê: me bakukãmãre Môjdjê memã 'ã karô. Nãm Metîndjwÿñh kukwakam memã 'ã karôn memã kum, "Mryti kute ituo me amã bãygogo ngãnĥo têmkam kwârîk wânĥ ajkwabê ijê djã inhumã adjãr kêt.

Kwârîk wânĥ ta àpêñh pânĥ ô kwÿ krê."

Nãm ã memã ane. Djãm Metîndjwÿñh kute mrybit mar? ¹⁰ Djãm kute gwaj bamar kêt? Kati. Kute gwaj badjwÿ gwaj bamar. Gwaj bajã ne kabêñ jarê. Kam, gê pur kre djwÿñh àpêñh ar bakam tu amim djwÿ kwÿ kamnhÿxkumrêx ne djwÿ tÿxkam amim kwÿ byrkumrêx. Kute kre pânĥ kwÿ byrkumrêx. Gê djwÿ ngãnĥ djwÿñhdjwÿ àpêñh ar bakam tu amim djwÿ kamnhÿxkumrêx. Ne àpêñh pânĥ amim kwÿ byrkumrêx.

¹¹ Ar badjwÿ ne bar arÿm ar amã Metîndjwÿñh kabêñ jarê. Bar ren ar abê pânĥ byrkumrêx. Ar ije mrãmri ne me kute purkam 'y kre pyrãk. 'Y ingrôt ne abatãñh ne arÿm ngrã. Nhym kam me êo môn arÿm amim kwÿ by. Ar badjwÿ ne bar ar amã Metîndjwÿñh kabêñ jarê. Djãm ba ren ar ije pânĥ ar akutã mÿjja'ô byr kêt got? Ba ren ar ije ar abê pânĥ byrkumrêx. ¹² Me'odjwÿ ne me ar awÿr bôx ne ar amã Metîndjwÿñh kabêñ jarê. Ne kam ajte ar amã pânĥ'ã a'uw gar tu memã mÿjja ngã. Me kute ar amã arêñh pânĥ tu memã mÿjja ngã. Ar badjwÿ ar ibê ar anhôbikwakumrêx ne bar ar amã Metîndjwÿñh kabêñ jarê. Mÿkam ne gar ren ar ibê pânĥ nê? Djã ne bar ren ar amã 'ã a'uw gar ren ar ibê pânĥ nê? Kati. Gar ren ar ibê nê kêt. Gar ren ar ikabêñ pânĥ ar imã mÿjja ngã bar ren ar abê byrkumrêx.

Nhym be, kati. Ar ba ne bar ije ar abê pânĥ byr kêt. Te mÿjja prãm ar ikangô. Te ar idjã'wÿr ar ikangô. Bar amim,

—Kati. Ba ren ar memã Kritu'ã ujarêñh ny jarêñ ibly ren memã pânĥ jarê nhym ren me abenmã, "Je, mÿkam ne Paur gwaj bamã Kritu'ã ujarêñh ny

jarëñ ajte gwaj bamã pãñh jarë”, ane. Ne ren abenmã ja jarëñ ren arým Kritu mar rerekre. Nã bãm ar ã amim anen kam ar ikabën pãñh jarëñh kët ne.

¹³ Be ga, Metĩndjwýñh nhõ kikretikam me àpênho ku'êja pumũ. Me kute kikretikam mýjjaõ memã àpênho pãñh. Me kute kikretikam Metĩndjwýñhmã mry par ne kute bõro ku'êja kute àpênh pãñh amim mry kwý 'yr. Ja ne gar arým aje mar. ¹⁴ Kõt ne Bënjadjwýr djwýñh arým memã 'ã karõn memã kum,

—Gê me kute memã ujarëñh ny jarëñhja pãñh amim me kutã mýjja kwý byn õ kwý krën mex, ane.

¹⁵ Nhyñ be, ba ne ba ije ar amã 'ã idjã'wýr kët. Nãr djãm arým jakam ije ar amã idjã'wýr kadjy ne ba ã ar amã ikabëno anen ã ar amã pi'ók no'õko ane? Kati. Ba ne ba memã Kritu'ã ujarëñh ny jarëñ pãñh jarëñh kët. Ne kam ikĩñhkumrëx. Gar ren imã õ pãñh ba ren arým ikĩñh kët ne ren kam ikaprĩre.

Metĩndjwýñhmã àpênh'ã kute memã amijarëñh.

¹⁶ Nhyñ be, kãj bê ije ar amã ujarëñh ny jarëñho ibakam djãm ba ne ba amim 'ã karõn amim,

—Ba dja ba memã arë, ane? Kati. Mýkam? Bir, Metĩndjwýñh ta ne imã idjãpênh djã'ã karõ ba te akubyn ije aminëmã. Ba ren aminën amim,

—Kati, ba memã ujarëñh ny jarëñh kët, ane nhyñ ren pãñh arým imã kaprĩ jadjã ba ren kam ikaprĩkumrëx. ¹⁷ Godja ba imã memã arëñh kĩñhkõt memã arë nhyñ pãñh arým imã ikĩñh djã ngã. Nhyñ be, dja ba imã memã arëñh kĩñh kêt kam tu memã arëñho iba. Mýkam? Bir, Metĩndjwýñh ta kute tu imã 'ã karõkumrëxkam. Kam ne ba tu memã arëñhkumrëx.

¹⁸ Ije ikabën pãñh jabej kêt kam mýj dja ijo kĩñh. Bir, ije memã Kritu'ã ujarëñh ny jarëñh ne memã pãñh jarëñh kêt kam ne ba ikĩñhkumrëx. Me kute amã amijo à'wýrja ne me amijo a'uw nhyñ be, bajbit ne ba ije amijo idjã'wýr kët. Kam ne ba ikĩñh.

¹⁹ Djãm pykakam me'õ ne ipa 'amý ba kum apên arým memã Jeju jarëñho iba? Kati. Me'õ ne kute ipa 'amýñh kët. Ba ne ba memã arëñho iba. Te me'õ kute ipa 'amýñh kët ba imã me kĩñh. Imã me kunĩ kĩñh ne ije memã arëñho iba. Ije mrãmri ne me'õ kute amijo me kunĩ nhõ àpênh djwýñh pyrãk. Imã me kunĩ kĩñh ne me kunĩmã arëñho iba. Dja ba me kunĩmã arën arým Jeju'ýr me krãptĩõ akëx.

²⁰ Dja mebê idjaer jabej ba ba amijo mebê idjaer pyrãk. Ije Jeju'ýr mebê idjaer kwýõ akëx kadjy ba ã amijo ane. Me kute Mõjdjê kukràdjã mar týtj jabej ba ba amijo ije Mõjdjê kukràdjã mar týtj. Ije me kwýõ akëx kadjy ba ã amijo ane.

²¹ Nãr me kute mebê idjaer kukràdjã mar kët jabej ba ba amijo ije mebê idjaer kukràdjã mar kët. Ije me kwýõ akëx kadjy ba ã amijo ane. Djãm kam ije Metĩndjwýñh kukràdjã 'amýñh rerekre? Kati. Ije Metĩndjwýñh kukràdjã 'amýñh týtj ne Kritu kukràdjã 'amýñh týtjkumrëx.

²² Me rerekremã ba ba amijo irerekre pyrãk. Ije me rerekre kwýõ akëx kadjy ba ã memã amijo ane. Me kunĩmã ije amijo me urãk. Ije amijo me urãk kunĩkõt dja ba Jeju'ýr me kwýõ akëx jabej. ²³ Dja ba amijo me urãk ne memã ujarëñh ny jarë nhyñ me arým amim kuma. Ba kam arým amim ikĩñh djã by, Metĩndjwýñh kute memã me kĩñh djã nhõrja amim kuby, me ro'ã kuby.

²⁴ Be ga, me kute aben rer djãja pumũ. Kam me kute aben rer kadjy me kunĩ prõt. Nhyñ be, me'õ pydjibit me kunĩ ren arým amim kĩñh djã by. Krãdjêja by. Djãm ar aje ja mar kët? Ar gadjwý dja gar Jeju man kõt ar amijo aba. Atýtj ne kõt amijo aba ne amã djukanga kët. Dja ga anen arým akĩñh djã

byrkumrêx. Metîndjwýnh kute memã kînh djã nhôrja byrkumrêx. ²⁵ Nhyrn kam me kute me rer prãmja kunî ne me kadjy amijangri tÿx. Kute kînh djã punu byrmã. Kute pi'ôo krãdjê byrmã amijangri tÿx. Nhyrn be, gwaj ba ne gwaj baje bakînh djã punu prãm kêtja byrmã. Kadjy gwaj Metîndjwýnhmã amijangri tÿx ne katãr ar amijo baba. Nok gwaj ren kum amijangri kêt ne ren Metîndjwýnhmã bamex kêt nhyrn ren gwaj bamã kînh djã nhôr kêt.

²⁶ Djãm ije mrãmri ne me arîk prôt pyrãk ne amikukãm ikînh djã mar kêt got? Ba amikukãm ikînh djã mar 'ãno djan Metîndjwýnhmã apê. Djãm me ajbit ije me akre? Djãm ije amijakre kêt got? Ne ba ren amijakre kêt ne ren ije mrãmri ne me bit kute ikra krão me titikmãn kôkremã ukabêr kajgo pyrãk ne ren ikajgo mexi. ²⁷ Nhyrn be, kati. Nã bãrn mã amijakren mã amikukrãn amim,

—Je, djãm ije amidjwýnhbito kînh ne ijaxwemã? Kati. Kwãrîk wãnh ijaxwe kêt, anen mã akubyn aminê. Ne kam ije mrãmri ne me ta kute amititik pyrãk. Ne mã amijakren arÿm amiman katãt amikabên kôt ar amijo iba. Ije mrãmri ne me kute me pa 'amÿnh nhyrn me kute katãt me kabên mar ne mekôt amijo ba pyrãk. Ne ba ren me ajbit jakren ren amijakre kêt ne ren arÿm ate amijo iba. Nhyrn kam Metîndjwýnh ren arÿm imã,

—Djãm amã dja ba kînh djã ngã? Kati. Ije amã ôr prãm kêtumrêx, ane.

10

Memã mebê idjaer tÿm'ã ujarênh.

Idja 3.8; Djuda 5

¹ Ba, akmere, ãpnhîre ar, ar aje mar kêt karô ne ba ije ar amã me bakukãmãre'ã idjujarênhmã. Amrêbê: ne me bakukãmãre kapôt kukritkam mō. Metîndjwýnh ne me kadjy kakrã nhîpêx nhyrn me kunî kakrã parbê mō. Nhyrn kam ngô raxbê pyka kêt aprakamã memã ajkij nhyrn me kam ngô bikjêrkôt mōn rê. ² Me kunî Mōjdjê kôt ar amijo ba. Ga, me kute ngômã gwaj bajangjênhja pumû. Nhyrn me gwaj bajã amim,

—Ga, me arÿm kute Jeju mar ne kôt amijo baja pumû, ane. Me bakukãmãredjwý kunî Mōjdjê kôt ar amijo ba ne kakrã parbê mōn ajte ngô parbê mōn rê. ³ Metîndjwýnh memã djwý jano nhyrn axidjuw nhyrn me kunî djwý jabit kuro ba. Nhyrn ta ajte memã ngôo kato nhyrn me kunî ngô jabitto kôm ar o ba. ⁴ Metîndjwýnh nhô kên ne mekôt ar ba nhyrn me kôt ngôo kôm ar o ba. Kên ja ne Kritu'ã amijakre.

⁵ Nãm Metîndjwýnh te meo djuw mexo ban me kunîkam kînh kêt. Nãm me kwý ngrêrebitkam kînh. Ne me krãptîkam kînh kêt nhyrn kam me arÿm ty. Nhyrn wãnh me kapôt kukrit kunîkôt me tyk jangij nhyrn me krã wãnh kumex. Me tykkôt ne gwaj Metîndjwýnh mekam kînh kêtja ma.

⁶ Mÿj kadjy ne gwaj baje me bakukãmãre marmã? Bir, dja gwaj me kuman arÿm me kudjwa ã anhÿr kêt ne bamã mÿjja punu prãm kêt.

⁷ Kam kwãrîk wãnh me kwý kudjwa kêt ne mÿjjao metîndjwýnh karô nhîpêxmã amijarênhô aba kêt. Amrêbê: ne me me bakukãmãre'ã ajarênh memã kum,

“Me mry karômã mry bôn kukrênh kam kôt kōmo nhÿ. O nhÿ:n kam kãjmã dja. Kãjmã djan ajte mry karômã tor ne kam kînh katio nhÿ”, ane.

Ga, me kute amrêbê: memã 'ã ujarênh nhyrn me bakukãmãre kute 'ã pi'ôk no'ôkja pumû.

⁸Nãm me mjên djwýnh kupa'ã nàr prô djwýnh kupa'ã kurê ba. Kwãrîk wãnh gwaj me kudjwa kêt. Me bakukãmãre kwý ã anen kam akati pydjikam arým ty. Krãptî: kubê 23.000 arým ty.

⁹Nãm me kwý ajte amim,

—Ba ijaxwe mex gê goja ijo ajkê. Goja Metündjwýnh mrãmri kute ipumũnh jabej goja ijo ajkê, anhýro ba. Nãm me amim anhýro ba: nhym kangã krãptî arým bõx ne me imex ne. Kwãrîk wãnh gwaj me kudjwa ã bakabêno anhýr kêt.

¹⁰Me kwý Bênjadjwýr djwýnhmê ô àpênh ar'ã kabên ar ba. Bêñ prîkam 'ã kabên ar ba. Kwãrîk wãnh me kudjwa kêt. Nãm me'ã kabên ar ba: nhym Metündjwýnh arým me'ýr kadjy mrãnh djwýnh jano nhym me arým me'ýr bõx ne arým me imex ne.

¹¹Mýkam ne mýjja ã me bakukãmãre anhýro ba? Bir, gwaj baje amijã mýjja mar kadjy. Nãm me me'ã pi'ók no'ók gwaj arênh maro baba. Arým pykakam me kute aminhinomã amimênh djã nhô akati bõx 'ýr gwaj mýjja'ã pi'ók no'ók jarênhja maro baba. Dja gwaj amikajmãtã mýjja man arým bamã bajaxwe pyma. Me kute gwaj babê bajaxwe pyma kadjy ne me arým me'ã pi'ók no'ók ne. ¹²Dja gar amijã ano týx. Nok ga ren ar ajô amim,

—Ba ne ba itýxkumrêx. Ije me kudjwa ã ijaxweo anhýr prãm kêt, anhýro aba. Nok ga ren ar te amityx jarên ren arým me kudjwa ren ajaxwe ar aba.

¹³Nhym be, jakam ne me ar ajaxwe'ã ar amã àpnênh ba. Djãm ar gajbit ar ajaxwe'ã ar amã àpnênh ba? Kati. Nãm ar ajaxwe'ã ar amã àpnênh ban tãm'ã me kunimã àpnênh ba. Nhym be, Metündjwýnh ne kute gwaj bamar ne kabênkumrêx. Amikabên kôt dja mrãmri gwaj bajo djuw mexkumrêx ne gwaj bajã ukanga kêt. Dja me te axwe'ã ar amã àpnênh ba nhym arým ar amã týx jadjã nhym kam me týxo kute ajakrenh prãm kêt. Gar kam arým memã akãx ne ajmã akute kêt.

Me kute mýjja karõmã amijarênh nêje kute me akre.

Ap 9.20

¹⁴Kam akmere ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên jarê. Godja me mýjjaõ metündjwýnh karõ nhípêxmã amijarênh prãm kwãrîk wãnh mekôt amijo anhýr kêt ne on memã akãx. ¹⁵Ar akrã mexkam ne ba ar amã ikabên jarê. Goja ije kôt arênh jabej dja ga ikabên mexmã akato.

¹⁶Gwaj baje ngõnhkrãkam pidjô kangô'ã Metündjwýnhmã amikînh jarênhõ bakrî nhym kôt gwaj bajo djuw mex gwaj bakînhkumrêx. Gwaj baje o bakõmkam arým Kritu kamrô'ã kangô jakre. Ne kam arým Kritu kamrô prôt ne tyk baje mar pydji. Ne baje djwý kokjêr ne krênkam arým Kritu nhî'ã djwý jakre. Ne kam arým me kute Kritu pîte'y'ã nhôr nhym tykja baje mar pydji. Mrãmri ikabênkumrêx. ¹⁷Gwaj Kritu pydji'ã djwý jakren pydjîn kubyn bakunî kukrê. Te bakrãptînh kute gwaj banhî pydji pyrãk. Ne kam baje djwý pydjija kwý krênkôt baro'ã Kritu mar pydji.

¹⁸Ga, me bakukãmãrebê idjaerjadjwý pumû. Me kunî Metündjwýnhmã mry bõrja krê. Me kute krênkam arým ro'ã mar pydji. ¹⁹Mýj ne ba ije me kute mýjjaõ metündjwýnh karõ nhípêx'ã ar amã arênhmã? Bir, mýjjaõ metündjwýnh karõ nhípêx tîñ ne ar ba kêt ne kajgo. Me kute kum mry bõrdjwý me kute kur kajgo.

²⁰Nhym be, me kute Metündjwýnh mar kêtja ne me mýjjaõ metündjwýnh karõ nhípêxmã mry bõr ne kum amijarênhõ ba. Djãm Metündjwýnhmã ne me amijarênhõ ba? Kati. Me karõ punu ar bajamã ne me amijarênhõ

ba, Xatanaj nhõ àpênhjamã amijarênho ba. Me mýjjao metîndjwýnh karõ nhípêxmã amijarênho ban kam me karõ punu ar bajamã amijarênho ban kam arým mar pydji. Ne kam 'a typdji. Djãm kam ar aje me kudjwa me karõ punu mar pydjìn 'ã atypdji prãm? Kati. Ja ne ba ar abê uma. ²¹ Djãm ar aje Bênjadjwýr djwýnh nhõ ngõnhkrãkam pidjô kangõo akõm prãm ne ajte me karõ punu nhõ ngõnhkrãkam pidjô kangõo akõm prãm? Kati. Djãm aje Bênjadjwýr djwýnh nhõ djwýmã akri prãm ne ajte me karõ punu nhõ mrymã akri prãm? Kati. Kwãrik wãnh. ²² Dja gwaj ari amijo akêxo ane nhym Bênjadjwýr djwýnh arým gwaj bakam ngryk ne. Te ta gwaj bajã pydji prãmje arým ngryk ne. Djãm gwaj batýxo baje akrenh got?

Me katãt ar amijo ban ukaprĩã kute memã karõ.

Mat 20.28; Rô 15.1; Pir 2.4

²³ Nã gãm ar abenmã,

–Ba apýnh imã mýjja kĩnh djãri kunĩo iba nhym Metîndjwýnh ajmã ijo kêtumrêx, anhýro aba. Djãm ba ne ba ije amim anhýr? Kati. Djãm apýnh imã mýjja kĩnh djãri dja ba kunĩo iban arým amijo mex? Kati. Gwaj bamã mýjja kĩnh kunĩo babakam djãm kunikõt baje amim Jeju mar mex? Djãm kõt gwaj baje mar mexo amũ amikamênh? Kati. Kunikõt gwaj baje amũ amikamênh kêt. ²⁴ Kwãrik wãnh amidjwýnhbit mar kêt. Ne aje mýjjao abamã ar amibu'ã me ama. Me aman kam mýjja man amim,

–Ba ren o iba nhym ren me arým 'ã ipumũ ne ren arým Jeju mar prãm kêt. Kam, dja ba o iba kêtumrêx, ane. Dja ga ã me maro anen arým o aba kêtumrêx. Nãr, ga amim,

–Dja ba o iba nhym me arým 'ã ipumũn arým kum Jeju mar prãmumrêx. Kam, tãm dja ba o ibakumrêx, ane. Dja ga ã me maro anen kam arým o abakumrêx.

²⁵ Ga, me kute memã mry nhõr djãja pumũ. Kam ne me mýjjao metîndjwýnh karõ nhípêx nhõ mry memã kungã ne mry kajgo tu o akàn kungã. Ga kam mry nhõr djãkam bõx. Aje mry'õ byrmã bõx. Tu mry byn krê. Kwãrik wãnh amim me kukjêr ne memã kum,

–Djãm mýjjao metîndjwýnh karõ nhípêx nhõ mry? anhýr kêt. ²⁶ Amrêbê: ne me bakukãmãre memã kum, “Pykamê pykakam mýjja kunĩdjwý, mýjja kunĩ ne Metîndjwýnh nhõ mýjja”, ane.

Ja dja ga aman me kukjêr kêt. Tu abyn krê. Kwãrik wãnh amã uma kêt.

²⁷ Nãr, ajtekam godja me'õ kute amim Jeju mar kêtja amã kràn amã,

–Dja ga ikutã anhõ kwý krê, ane ga kum, “Ã”, ane. Tu kute amã mýjja jarênh kunĩ krê. Kwãrik wãnh kum,

–Djãm me karõ nhõ? anhýr kêt. Dja ga amim,

–Mýjja kunĩ ne Metîndjwýnh nhõ, ane. Dja ga amim anen tu krê.

²⁸ Nhym be, godja amũ me'õdjwý nĩnh bõx ne amã,

–Be, ja ne me mýjjao metîndjwýnh karõ nhípêxmã kubô ga krê, ane. Kwãrik wãnh kam krên kêt. Me'õja ne arĩk amim,

–Dja ba me karõ nhõ mry krên arým ajmã ikuten ijaxwe, anhýro ba. Ga ren omũnh nhirãm arek mýjja karõ nhõ mry krê nhym ren arým akudjwa kwý krê. Ren kwý krên ren arým amim, “Ijaxwe”, anhýro ba. Mrãmri ne pykamê kam mýjja kunĩdjwý, mýjja kunĩ ne Metîndjwýnh nhõ mýjja. ²⁹⁻³⁰ Nhym be, djãm aje amidjwýnhbit marmã? Kati. Me'õjadjwý dja ga aman omũnh nhirãm

krên kêt. Nok ren akudjwa kwÿ krên ren arÿm amim, "Ijaxwe", anhyro ba. Ga ren amidjwÿnhbit ma nhym ren me'õ bôx ne amã kabên ga ren amim,

—Je tô mykam ne me'õ imã kabên ne ikunoro dja? Arÿm ba mry ja'ã Metîndjwÿnhmã amikînh jarê. Ba tu omÿnh nhiràm kukrê, ane. Kwãrik wãnh amidjwÿnhbit mar ne omÿnh nhiràm krên kêt.

³¹ Ga dja ga katàt ar amijo aban adjukaprî. Aje anhõ kwÿ krên ne akômôt nâr aje anhõ myjja kunïo abakôt katàt ar amijo aban adjukaprî. Nhym kam me arÿm apumûn amim,

—Be ga, me kute katàt Metîndjwÿnh mar ne kôt amijo baja pumû. Me ukaprîkumrêx. Kam, mrãmri ne me Metîndjwÿnh'ã ujarênhkumrêx. Arÿm imã kînhkumrêx, ane. Kam, dja me kum Metîndjwÿnh kînhkumrêx.

³² Kwãrik wãnh amidjwÿnhbit maro aba kêt. Dja ga amidjwÿnhbit maro aban arÿm Metîndjwÿnh bê me'õo akêx. Mebê idjaer nâr me bajtem nâr me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja. Kwãrik wãnh aje amidjwÿnhbit maro Metîndjwÿnh bê me'õjao akêx kêt. Nok ga ren me'õo akêx ne ren kam aje mrãmri ne myjja kute me par tok nhym me rôrôk pyrâk. ³³ Ba ije me kunïo kînh kadjy ije amimar ne katàt ar amijo iba. Ije myjjao iba kunikôt katàt ar amijo iba. Djâm ije amidjwÿnhbit mar? Kati. Ije me krãptî mex kadjy amimar. Ije Metîndjwÿnh'ÿr meo akêx nhym kute me utâr nhym me mex kadjy amimar.

11

Mjên dja prõo ba nhym kãjmã kum rax kamê.

Ep 5.22; Xim k 2.9; Ped k 3.1

¹ Nã bãm Kritu'ã amijakren kôt ar amijo iba. Ar gadjwÿ dja gar ijã amijakren ikôt ar amijo aba.

² Be, ije amrêbê ar amã ikabên jarênh gar aje mar rã'ã ne ikabên kunikôt ar amijo aba. Kam ne ba mrãmri ar amã amex jarê.

³ Me kute me bikprõnh djâkam amikrã'ã prodjwÿ. Jadjwÿ ne gar abej ikukij. Gar imã,

—Dja bar me bikprõnh djâkam ikrã'ã pro jabej. Nâr, dja bar 'ã pro kêt. Mÿj dja bar nê? Nã gãm ar ã imã ane. Jakam ije ar amã ikabên jarênhmã. Ga, me krãja pumû. Me krãkam ne me umar ne kam kukwakam amû ikrao apê nâr parkam mrã. Me krã ne amû me kukràdjã kunî ngrêk ne meo ba. Kritudjwÿ ne gwaj bakunïo ba kute mrãmri ne me krã kute meo ba pyrâk. Gwaj bamydjwÿ ne gwaj baprõo baba kute mrãmri ne me krã kute meo ba pyrâk. Metîndjwÿnhdjwÿ ne Krituo ba kute mrãmri ne me krã kute meo ba pyrâk.

⁴ Godja me my mekôt akuprõn Metîndjwÿnhmã kabên nâr kukwakam memã kabên jarê djâm kute amikrãdjê tur ne o amikrã'ã pro? Kati. Kam kute amikrã'ã prokam mex kêt. ⁵ Nhym be, godja me nire Metîndjwÿnhmã kabên nâr kukwakam memã kabên jarê djâm amikrã'ã pro? Nã. Me nire kute amikrã'ã prokam mex. Ren kam amikrã'ã pro kêt nhym ren me arÿm kam pijâm ne. Ren me kam pijâm kute mrãmri ne me nire prîne krã kênhkam ren me arÿm kam pijâm pyrâk. ⁶ Dja me nire amikrã'ã pro prãm kêt nhym ren me kum krãnh kê. Mÿj kadjy ren me kum krãnh kê? Bir, pijâm kadjy. Nhym be, kati. Me nire krãnh kênhkam nâr kî jakârkam mex kêt. Mex kêt kam gê me nire amikrã'ã pro.

⁷ Adjâkamã ne Metîndjwýnh amimexkôt, amipymakôt me my nhípêx nhym arým mexkumrêx ne uma. Kute amikôt ipêxkam me my kute amikrã'ã pro kêt. Nhym be, djãm Metîndjwýnh amimexo me nire nhípêx? Kati. Kute amimexo me nire nhípêx kêt. Nãm me my mexo me nire nhípêx. Kam dja me nire amikrã'ã pro. ⁸ Djãm me'õ nireo ne Metîndjwýnh my nhípêx? Kati. My nhökwao ne ni nhípêx. ⁹ Djãm me my me nirekôt ba kadjy ne my nhípêx? Kati. Mykôt ba kadjy ne ni nhípêx.

¹⁰ Kam dja me nire me my kabên man kôt ar amijo ba. Kamdjwý dja me nire arým amikrã'ã pro. Amikrã'ã pron arým memã amijo amirît. Mrãmri kute mjên kabên mar ne kôt amijo bakumrêxja dja memã o amirît nhym me arým omũ. Dja amikrã'ã pron Metîndjwýnh kadjy mrãnh djwýnhmãdjwý amijo amirît nhym me arým omũ.

¹¹ Nhym arým me kute Bênjadjwýr djwýnh markam djãm me nire ta ar ban kum me my mar prãm kêt ne ar ba? Kati. Nàr, djãm me my ta ar ban kum me nire mar prãm kêt ne ar ba? Kati. Ar ta ne ar ar ba kêt. Arkum aben mar prã:m. ¹² My nhökwao ne ni nhípêx nhym me nire kurũmdjwý arým me my apôx. Nhym be, Metîndjwýnh rax ne mýjja kunî nhípêx. ¹³ Be, godja me nire amikrã'ã pro kêt ne Metîndjwýnhmã kabên jabej djãm kam mex? Ar ga dja gar amim mex jabej kabi.

¹⁴⁻¹⁵ Me my kî jabjekam mex kêt. Nhym be, me nire kî jabjekam me kum me kînhkumrêx. Me krã'ã pro kadjy ne mexkumrêx. ¹⁶ Nhym dja ar ajõ aje me nire krã kajgo mýr jabej akabêno ijapanh prãm. Kwãrîk wãnh rã'ã. Djãm ar ikam me nire kute amikrã'ã pro kêt? Nàr djãm amũ me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja apýnh ba djâkam me nire kute amikrã'ã pro kêt? Arkati. Me nire amikrã'ã pro. Tãm dja gar ama. Tãm ne ja.

Me kute Jeju'ã djwý jakren kute kur.

¹⁷ Gar abikprõnh ne aje amim Jeju mar kadjy djwý krê. Be, djã ne gar akuprõn arým Jeju man aje mar mexo amũ aben kamê? Kati. Ar aje Jeju'ã djwý krên ne aje Jeju marmã akuprõn ate aben kam amex kêt ne. Djãm kam we ije ar amã mex jarênhmã? Kati. Kam ar amex kêtumrêx.

¹⁸ Ar aje amim Jeju mar ar aje aben pydjio abakam gar we arým apýnh mýj xêjakôt akrî ne arým abenã akabê:n ne. Ja ne me nînh imã arê ba arým kuma. Birãm mrãmri ne me kabênkumrêx. ¹⁹ Mrãmri gêdja ar akam me kwý abenã kabê:n ne. Nhym be, mýj xêja dja mrãmri Metîndjwýnhmã mex? Djãm me ajkwa kajgokambit memã kum,

—Ba ne ba ije amim Jeju mar, anhýro ba ne kute katàt kôt amijo ba kêt? Djãm kam me arým Metîndjwýnhmã mex? Kati. Me kum mex kêtumrêx. Nhym be, me kute tu amim Jeju markumrêx ne katãt Jeju kôt ar amijo ba. Be, me ja ne me mrãmri Metîndjwýnhmã mexkumrêx.

²⁰ Ar abikprõnhkam djãm ar aje Bênjadjwýr djwýnh mar kadjy ne gar anhõ kwý krê? Kati. Ar aje amidjwýnhbit mar kadjy ar anhõ kwý krê. ²¹ Nã gãm ar apýnh aben bê anhõ djwý jamýn o aprõt ne o akrî. Nhym me kwý kum prãm ne te 'ã ar apumũ. Gar akwý atekam anhõ kwý krên raxkam ajbã. ²² Djãm ar aje anhõ kwý krên ne akõm kadjy ar anhũrkwã kêtumrêx ne gar aben bê djwýo aprõt? Djãm ar amã me kute amim Metîndjwýnh mar ne kôt ar aben pydjio baja kurên me õ mýjja kêtja kanga nhym me arým pijãm ne? Mýj dja ba kam ar amã arê? Djãm kam ije ar amã amex jarênhmã? Kati. Kam ar amex kêtumrêx.

²³ Nhyem be, gwaj babikprônh ne baje djwý krên ne baje Jeju tyk marmã. Bênjadjwýr djwýnh ta ne imã tãm'ã karô ba kuman arým amrêbê ar amã arê. Ne jakam ije ajte kôt ar amã tãm jarênhmã. Bênjadjwýr djwýnh Jeju arým djwý by. Djuda ate tēm ne kute kurê djwýnhmã kangao ãmri nhyem akamãt tãmkam arým djwý byn ²⁴'ã Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê. Ne kam arým kôt ba djwýnh arkum djwý kokij ne 'ã aminhĩ jakre. Ne arkum,

—Ar abyn krê. Inhĩ ne ja. Dja me pĩte'y'ã inhôn ibĩ. Dja gar akuprôn inhĩ'ã djwý jakren krê. Dja gar ã imaro anen imar rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum anen arkum kungã nhyem ar arým kukrê. ²⁵ Kukrên arým krên pa.

Nhyem kam arým ngõnhkrãdjwý by. Ngõnhkrãkam pidjô kangô byn arým arkum,

—Pidjô kangô ja ne ikamrô prôt ne ityk'ã amijakre. Arým ikamrô prôt ne itykkôt gêdja Metĩndjwýnh arým memã kabên ny jarênh mãmdji. Gêdja memã kum, “Dja gar tu amim ikra markumrêx ba arým ajaxwe maro aknon akam ingyk kêt”, ane. Kabên ny ne ja. Dja gar akuprôn ikamrô'ã pidjô kangô jakren o ikôn ã imaro anen imar rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum ane. ²⁶ Kam dja gar akuprôn 'ã djwý krên 'ã pidjô kangô ikôn ã maro ane. Ar aje ã maro anhýr kunĩkôt gar arým memã Bênjadjwýr djwýnh tyko amirĩt. Dja gar memã o amirĩto akriĩ tãmtã nhyem i akubyn bõx.

²⁷ Kam me kute Bênjadjwýr djwýnh nhõ djwýo mýjja kajgon kute krênja ne me arým axwe. Me kute Bênjadjwýr djwýnh nhõ pidjô kangôo mýjja kajgon kute o kõmja ne me arým axwe. Kute Bênjadjwýr djwýnh tyk mar kêt kam ne axwe. Axwe kute mrãmri ne me kute Jejuo bikênh ne kamrômã õpõkkam me axwe ja pyrãk.

²⁸ Kam dja gar amijaxwe jabej adjumaro nhýn arým amima. Amiman amijaxwe kôt Metĩndjwýnhmã amijarê. Ne kam arým Jeju'ã djwý krên 'ã pidjô kangôo ikõ. ²⁹ Dja gar ajõ Bênjadjwýr djwýnh tyk mar kêt ne tu djwý krê ne tu pidjô kangôo ikõ nhyem kam Metĩndjwýnh arým ajo ajkê.

³⁰ Ga, ar akrãptĩ aje Bênjadjwýr djwýnh mar kêt kam tu ar aje krên ne o akõmja pumũ. Kam arým ar akrãptĩ arerekren akanê nhyem me kwý arým ty. ³¹ Gwaj ren bakumrêx bajaxwe jabej badjumaro nhýn ren arým amijaxwe ma. Ne kam ren arým amijaxwe kôt Metĩndjwýnhmã amijarê. Nhyem kam ren Metĩndjwýnh arým gwaj bajaxwe pãnh gwaj bajo bikênh kêt. ³² Bênjadjwýr djwýnh kute gwaj babê bajaxwe kurê. Kute gwaj babê kurê kadjy ne gwaj bajo ajkê. Ne ren gwaj babê bajaxwe kurê kêt gwaj ren arým akuno. Nhyem be, kati. Me axwe kôt me biknor tokry djãkam babiknor kêt kadjy ne gwaj babê bajaxwe kurê.

³³ Kam akmere ar, dja gar Bênjadjwýr djwýnh tyk mar kadjy akuprôn abenkam amako nhý. Kwãrik wãnh aben bê anhõ djwý 'amýnh ne tu o aprôt kêt. Dja gar abenkam amako nhý. ³⁴ Nhyem me'õ kum prãm gê ùrkwãkam õ kwý krên mex. Õ kwý krên mexkam gê ar awýr bõx ne ar aro'ã nhý. Ne kam arým Bênjadjwýr djwýnh tyk mar katãt ne arým djwý krên kangôo ikõ. Mýkam? Bir, kute pãnh meo bikênh kêt kadjy. Me kute Bênjadjwýr djwýnh tyk mar kêt ne tu kute krên ne o kõmkam ne Metĩndjwýnh kute pãnh meo bikênh pyma.

Be, ije ar amã mýjja kwý'ã idjujarênh prãm rã'ã. Ba wãm itēm ne ar akam ibõxkambit dja ba ar amã arê.

12

Karôkôt me apÿnh Metîndjwÿnhmã àpênh djã.

Dju k 4.1

¹ Ar ga ne gar Metîndjwÿnh Karôkôt adjâpênh jabej ikukij, ba arÿm kuma. Ba ar amã 'ã ajarê gar ama. ² Amrêbê ar aje amim Jeju mar kêtri ne me amã, —Dja gar mÿjjao metîndjwÿnh karô nhîpêxmã amîjarênhô aba. Nãm me ã ar amã ane gar arÿm ari mekôt apÿnh mÿjjao metîndjwÿnh karô nhîpêx jamakkre kêtjamã amîjarênhô aba nhym kute ar amar kêtukumrêx. Kam ne gar Metîndjwÿnh Karô djâpênhja mar kêt. Ja ne gar aje mar. ³ Kam, ar aje Metîndjwÿnh Karô djâpênhja mar kadjy ba jakam ar amã arê. Me'ô kute Metîndjwÿnh Karô kukwakam kabên'ô jarênhkam djãm kute memã kum,

—Djãm Jeju mex? Kati, punure, anhÿro ba? Arkati. Metîndjwÿnh Karô kukwakam ne me kute Jeju'ã kabên mexbit jarênhô ba. Ne kam ajte me'ô kute memã kum,

—Mrãmri Jejubê Bênjadjwÿr djwÿnhkumrêx, anhÿro ba, Metîndjwÿnh Karôbit kukwakam kute arênhô ba.

⁴ Kam, mÿj ne Metîndjwÿnh Karô djâpênh kute? Bir, nãm apÿnh mÿjja'ã memã karô nhym me arÿm kôt kute mar ne arÿm kam kum àpênh ar ba. Djãm kam apÿnh karô kute apÿnh mÿjja'ã memã karô? Kati. Metîndjwÿnh Karô ta pydji. Pydji kute 'ã memã karô. ⁵ Bênjadjwÿr djwÿnh kadjy gwaj apÿnh badjâpênh djari maro baba. Djãm kam apÿnh Bênjadjwÿr djwÿnh? Kati. Bênjadjwÿr djwÿnh ta pydji. ⁶ Metîndjwÿnh apÿnh gwaj bajo ô àpênh ne kam kum badjâpênh kadjy apÿnh gwaj bamã banô mex, bajamak mex, badjê mex jarê. Djãm kam apÿnh Metîndjwÿnh? Kati. Metîndjwÿnh ta pydji.

⁷ Metîndjwÿnh Karô kute gwaj bakôt amijo amirît kadjy arÿm gwaj bakunîmã 'ã karô. Gwaj badjâpênh djã'ã gwaj bamã karô. Dja gwaj bakunî apÿnh badjâpênh djã kôt kum apên arÿm abenmã Metîndjwÿnh raxo amirît ne kam bakunî arÿm ra:x ma. Rax man arÿm katã:t kôt ar amijo baba nhym arÿm gwaj bakam kînhkumrêx.

⁸ Kute gwaj bakunîmã àpênh djã'ã karô kôt ne Karô gwaj bakam me kwÿmã amak mex jadjà. Nhym kam arÿm kute memã kabên katãt jarênh mar mekkumrêx.

Metîndjwÿnh Karô ta ajte gwaj bakam me kwÿmã apÿnh mÿjja mar kêt jarê nhym me arÿm kôt kute mar ne kute gwaj bamã arênh mar mex.

⁹ Metîndjwÿnh Karô ta ajte gwaj bakam me kwÿmã Metîndjwÿnh raxo amirît nhym me arÿm kôt tu amim Metîndjwÿnh markumrêx.

Metîndjwÿnh Karô ta ajte gwaj bakam me kwÿmã me punuo mex'ã kum karô nhym me arÿm kôt kute me punuo mex mar mex.

¹⁰ Nhym ajte gwaj bakam me kwÿmã mÿjja pumÿnh kêt nhîpêx'ã kum karô nhym me arÿm kôt kute mÿjja pumÿnh kêt nhîpêxja mar mex.

Nhym ajte gwaj bakam me kwÿmã kabên jarênhô ba nhym kam me arÿm kôt kute Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh mar mex. Nãm ã gwaj bamã ane gwaj kam baje apÿnh mÿjja mar mex ne arÿm o kum badjâpênh ar baba.

Nhym be, me'ô Metîndjwÿnhmã àpênh gêdja gwaj bawÿr bôx. Nâr kon, me'ô me karô punumã àpênh gêdja gwaj bawÿr bôx. Kute mex pyrãk gêdja gwaj bawÿr bôx. Mÿj dja gwaj me'ômã bakator on? Bir, Metîndjwÿnh Karô ajte gwaj bakam me kwÿmã me'ô jarênh nhym me arÿm kôt kute kum kator mar mex. Me'ô Metîndjwÿnhmã àpênhkumrêx gwaj bawÿr bôx nhym me arÿm kuman gwaj bamã,

—Metîndjwÿnhmã àpênhkumrêx ne wã, ane. Nâr, me'ô me karô punumã àpênhja gwaj bawÿr bôx nhym me arÿm kuman gwaj bamã,

—Me karô punumã àpênh ne wã, ane. Gwaj bakwÿ Metîndjwÿnh Karôkôt badjâpênh djã 'ôdjwÿ ne ja.

Nhym kam ajte Metîndjwÿnh Karô gwaj bakam me kwÿmã me kabên'ã karô nhym me arÿm kôt kute me bajtem kabên mar kêtja jarênh mar mex.

Nhym kam ajte Metîndjwÿnh Karô gwaj bakwÿmã me kabên'ã karô nhym kôt me kute gwaj bakabên djwÿnhkôt amû gwaj bamã me bajtem kabên mar kêtja jarênh mar mex. Metîndjwÿnh Karôkôt gwaj bakwÿ badjâpênh djã 'ôdjwÿ ne ja.

¹¹ Metîndjwÿnh Karô ta ne kute gwaj bamã apÿnh badjâpênh djãri arênh ne ja. Gwaj banhÿ pÿnhkôt kute gwaj bamã arênh. Ta kute gwaj bajã amim karôn arÿm kôt gwaj bamã badjâpênh djã jarênh ne ja.

Gwaj baje Kritumê banhÿo typdji pyrãk.

Rô 12.4; Ep 4.16; Kor 3.15

¹² Ga, gwaj banhÿja pumû. Gwaj banhÿkam apÿnh badjâpênh djã krãptÿ. Gwaj baparkam bamrãnh djã. Ne banhÿkrao baje mÿjja kupênh djã. Ne bakrãkam banhÿ mÿjja mar djã. Ne banokam baje mÿjja pumûnh djã. Ne bajamakkrekam baje mÿjja mar ne kupênh djã. Be, gwaj banhÿkam apÿnh badjâpênh djã krãptÿja pumû. Kritudjwÿ gwaj baje amim mar nhym kute gwaj bajo ôbikwakam gwaj baje kumê banhÿ pydji pyrãk. Ne kam gwaj banhÿ pÿnhkôt apÿnh badjâpênh djã krãptÿ, badjumar djã krãptÿ.

¹³ Metîndjwÿnh Karô ne pydji. Ne kam gwaj bakunÿo ban Kritu pydji'ã gwaj bamê. 'Ã ne me ngômã gwaj bajangjênh jakre. Gwaj te babê idjaer nâr te gwaj babajtem nhym arÿm Metîndjwÿnh Karô Kritu pydji'ã gwaj bamê. Nâr, me arÿm gwaj bakam ar kwÿ pa 'amÿ nhym ar memã àpênh kajgo ar ba. Metîndjwÿnh Karô arÿm ar o ban Kritu pydji'ã ar kumê. Nâr, gwaj bakam ar kwÿ me kute ar pa 'amÿnh kêtja nhym ar arek mekôt ar ban umar mex. Kwãrÿk wãnh rã'ã. Metîndjwÿnh Karô pydji arÿm gwaj bakunÿo ban Kritu pydji'ã gwaj bamê. Metîndjwÿnh Karô kute ngô pyrãk gwaj bakunÿi baje pydjio bakôm pyrãk.

¹⁴ Ga, gwaj banhÿja pumû. Djãm gwaj badjâpênh djã pydjibit? Kati. Gwaj banhÿkam apÿnh badjâpênh djã krãptÿ, badjumar djã krãptÿ. Kritudjwÿ gwaj baje amim mar nhym kute gwaj bajo ôbikwakam kumê banhÿ pydji pyrãk. Ba ar amã arê gar ama. Kritu mê gwaj baje banhÿ pydji pyrãk.

¹⁵ Birãm Kritukam gwaj bajô djâpênh djã kute gwaj bapar djâpênh djã pyrãk ne kajgo. Ne kam kum àpênh djã kÿnh kêt. Kum me'ô djâpênh djã kÿnh, àpênh djã mexkumrêx kute me ikra djâpênh djãja pyrãk kum kÿnh. Ne kam ren amim,

—Tãmwã ne àpênh djã mexkumrêx. Me kum kÿnhkumrêx. Nhym be, me kum ba idjâpênh djã kÿnh ngrire. Mÿkam ne Metîndjwÿnh Karô imã idjâpênh djã ja'ã karô? Kute Kritu ijo ôbikwa kêt pyrãk. Kute kadjy idjâpênh kêt pyrãk, ane. Djãm kute amim anhÿrkam djãm mrãmri Kritu kute o ôbikwa kêt? Kati. Mrãmri kute o ôbikwakumrêx.

¹⁶ Ne birãm atekam Kritukam gwaj bajôdjwÿ djâpênh djã kute me amak djâpênh djã pyrãk. Ne kam kum àpênh djã kÿnh kêt. Kum me'ô djâpênh djã kÿnh, àpênh djã mexkumrêx kute me no djâpênh djãja pyrãk kum kÿnh. Ne kam ren amim,

—Tām wā ne àpênh djà mexkumrêx. Me kum kînhkumrêx. Nhy m be, me kum ba idjâpênh djà kînh ngrire. Mýkam ne Metîndjwýnh Karô imâ idjâpênh djà ja'ã karô? Kute Krite ijo ôbikwa kêt pyrâk. Kute kadjy idjâpênh kêt pyrâk, ane. Djâm kute amim anhýr kam djâm mrâmri Krite kute o ôbikwa kêt? Kati. Mrâmri, kute o ôbikwakumrêx. ¹⁷ Ne ren gwaj banobit ne ren gwaj bajamakmê bajamakre kêt mýjo ne gwaj ren badjumar? Ne ren gwaj bajamakbit ne ren banhijâkre kre kêt mýjo ne gwaj ren badjubâr?

¹⁸ Nhy m be, kati. Metîndjwýnh ta gwaj bakadgy apýnh gwaj bakukràdjâ, gwaj badjâpênh djà nhîpêx. Ta ne kute amim gwaj badjâpênh djà'ã karô kôt arým apýnh gwaj badjâpênh djà nhîpêx. Krite djwý. Gwaj baje amim mar nhy m kute gwaj bajo ôbikwakam ne gwaj apýnh kôt badjâpênh djârio baba.

¹⁹ Nhy m be, Metîndjwýnh ren gwaj banhijâkrebit nhîpêx gwaj ren badjâkur kêt, badjâpênh kêt, bamrân h kêt. Ren gwaj bakukràdjâ'ô pydjibit nhîpêx mýjo ne gwaj ren nê? Ne ren gwaj banhijâkrebit nhîpêx ne ren gwaj bajajkwa nhîpêx kêt gwaj ren badjâkur kêt. Ne ren gwaj banhikra nhîpêx kêt gwaj ren badjâpênh kêt. Ne ren gwaj bapar nhîpêx kêt gwaj ren bamrân h kêt. Mýjo ne gwaj ren kam nê? Gwaj ren kam ajmâ nê.

²⁰ Nhy m be, kati. Gwaj bakukràdjâ kunî. Gwaj badjâpênh djà krâptî. Nhy m be, gwaj banhî pýnhbit. Krite djwý gwaj baje amim mar nhy m kute gwaj bajo ôbikwakam kute kumê gwaj baje banhî pydji pyrâk. Nhy m be, apýnh gwaj badjâpênh djà krâptî. Kam kwârîk wân h ar amâ adjâpênh djà kurê kêt.

Me kute abeno ôbikwan kum aben jabê'ã memã karô.

Rô 12.10; Pir 2.3; Ped k 2.17

²¹ Ba ar amâ mýjja jarê gar ama. Djâm gwaj bamâ bano kînh ne ate bamâ banhikra kurê? Kati. Gwaj bamâ bano kînh ne bamâ banhikra kînh ne bamâ bakukràdjâ kunî kînh. Metîndjwýnh Karô ne kute gwaj bamâ apýnh badjâpênh djà'ã karô gwaj o baba ne kam bamâ badjâpênh djâdjwý kunî kînhmâ. Djâm gwaj baje me kabên mar kêtja jarênh djâm jabit ne gwaj bamâ kînhmâ? Djâm me punuo mex ne gwaj bamâ kînh kêt mâ? Kati. Dja gwaj bamâ badjâpênh djà kunî kînh aben pyrâk.

²² Gwaj bakukràdjâdjwý kwý rerekre. Gwaj bakî, gwaj bajamak, gwaj bajai, gwaj bakukràdjâ kwý rerekre. Te kwý rerekre gwaj bamâ kî:nhkumrêx ne. Ne ren kêt gwaj ren ajmâ nê? ²³ Nhy m gwaj bakukràdjâ kwý me kum kînh kêt jabej gwaj amim o mex. Gwaj o mex ne kâjmâ kamê nhy m me arým kum kînh. ²⁴ Gwaj bakukràdjâ me kum kînhja gwaj o mex kêt ne kâjmâ kamênh kêt.

Metîndjwýnhdjwý ne Krite nhô àpênh aro aben pyrâk ne kum ar kunî kînh aben pyrâk. Nâm mâ me kum ô àpênh kînh kêtjao mex ne kâjmâ kum mex kamê. Nhy m kam me arým kum ô àpênh kunî kînh aben pyrâk. ²⁵ Mýkam ne ô àpênho aben pyrâk? Bir, ne ren meo aben pyrâk kêt nhy m ren me amirax mýr jabej abenmâ kabên ne. Nhy m be, kati. Me kute abenmâ anhýr kêt kadjy ne arým ô àpênho aben pyrâk nhy m kam me arým abeno djuw mex'ã kabên.

²⁶ Nhy m kam godja gwaj bajô tokry jabej gwaj bakunî arým ô'ã batokry. Nâr godja me kâjmâ kum rax kamê nhy m arým kînh. Kînhkam gwaj arým ô'ã bakînh ne. ²⁷ Ar aje tu amim Krite markam nhy m kute ar ajo ôbikwakam ar aje mrâmri ne kumê anhi kute pydji pyrâk. Nhy m arým ar ajo ô àpênh.

²⁸ Me baje amim Jeju mar kunî ne kôt ar aben pydjio babaja ne Metîndjwýnh kute aben nhipêpâ me bajâ àpênh rên h. Nâm me bakwý'ã memã wa djwýnh mē. Jeju ne amrêbê ar ijano bar 'ã idjujarênh ar iba. Ar ikumrêx. Nhy m

me bakwý'ã ajte kukwakam kabên jarênh djwýnh mē nhyṃ me ar ijatãri. Nhyṃ me bakwý'ã memã kukràdjã'ã ujarênh djwýnh mē nhyṃ me me atãri. Nhyṃ kam ajte me bakwý'ã mýjja pumũnh kêt nhípêx djwýnh mē. Ne kam ajte me bakwýmã me punuo mex'ã karõ gu me baje mar. Nhyṃ kam ajte me bakwýmã me àpênhkõt o kangõnh'ã karõ gu me baje mar. Nhyṃ kam me kwýmã meo ba djwýnh'ã kum karõ nhyṃ me kute mar. Nhyṃ kam me bakwýmã me kabên'ã karõ gu me kõt baje me bajtem kabên mar kêtja jarênh mar.

²⁹ Djãm kam me bakunîbé Jeju kute ar anorja? Kati. Me bakwýbit. Djãm kam me bakunîbé Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh? Kati. Me bakwýbit. Djãm me bakunîbé memã kukràdjã'ã ujarênh djwýnh? Kati. Me bakwýbit. Djãm me bakunî baje mýjja pumũnh kêt nhípêx mar, baje me punuo mex mar? Kati. Me bakwýbit. ³⁰ Djãm me bakunî baje me bajtem kabên mar kêtja jarênh mar? Kati. Me bakwýbit. Djãm me bakunî baje me kabên djwýnhkõt amũ memã me kabên mar kêtja jarênh mar? Kati. Me bakwýbit. ³¹ Kam ar adjãpênh djãja'õ mexo kute kunî jakrenh dja gar amã kĩnh. Mex ja dja gar abej týx.

Ne kam mýj dja gar nêñ kam apê? Bir, dja gar amã me abên kam apê. Gwaj bamã me abê kêt kam badjãpênh kajgo. Gwaj bamã me abêkambit mrãmri badjãpênh mexkumrêx.

13

Me kum me abê'ã ujarênh.

¹ Gwaj bamã me abêkambit ne mrãmri gwaj badjãpênh mexkumrêx. Ne ren gwaj bakam me'õ ren pykakam apýnh me bajtem kabên mar kêtja jarê nãr ren kãjkwakam Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh kabên mar kêtja jarê. Ne ren kum me abê kêt. Djãm kam mex? Kati. Kum me abê kêt kam kabên kajgokumrêx. Kum me abê kêt kam kabên jarênh kajgo kute mrãmri ne me ngõnh krõkrõkti titikkam kanga kajgo pyrãk.

² Nhyṃ ren gwaj bakam me'õ kute Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh mar. Ne ren kute mýjja bipdjur tũm kunõ amirĩt mar. Ne ren me kute mýjja marja kunĩ ren mar. Ne kam ren kum me abê kêt. Djãm me'õja rax? Kati. Kum me abê kêt kam ne kajgo me:xi.

Nhyṃ ren gwaj bakam me'õ ren mrãmri kute Metĩndjwýnh rax markumrêx. Ne ren mýjja nhípêx kadjy amim kamnhĩx mexkumrêx. Ne ren kum, —Djũnwã, dja ga imã krãnhwã kaba, ane. Nhyṃ ren arým kum kadjãrkumrêx. Nhyṃ kam ren me'õja kum me abê kêt. Djãm me'õja rax? Kati. Kum me abê kêt kam ne kajgokumrêx.

³ Nhyṃ ren gwaj bakam me'õ ren õ mýjja kunĩ me bikênhmã kungrã. Ne ren kum me abê kêt, mã ne kute? Kati, Kute memã mýjja nhõrja kajgo mexi, kum me abê kêt kam.

Nhyṃ ren kam me'õ kute me'õ pytãr kadjy memã kum, —Kwãrik wãnh kuwyo tãmwã bĩn kêt. Ba dja ga pãnh kuwyo ibĩ, ane. Nhyṃ ren me arým kabênkõt pãnh kubĩ. Kubĩ nhyṃ tykjao ren arým me'õ pytã. Nhyṃ be, ren tykja anhýr djwýnhram kum me abê kêt, mã ne kute? Kati, tykja kajgo mexi, kum me abê kêt kam.

⁴ Gwaj bamã me abêkam dja gwaj memã bano kator kêt ne amijamãr 'iry. Ne bamã me kaprĩ. Ne me õ mýjja'ã bangryk kêt.

Ne bamã me abêkam babên kati kêt.

Ne amijo badjãmra kêt.

⁵ Ne memã baprîre ne memã bakabên jarê.

Ne bamã me abêkam amidjwýnhbit mar kêt.

Ne amijã bangryk nê.

Nhym me'õ gwaj bajo ajkê gwaj amipãnh kadjy mar kêtukumrêx.

⁶ Ne bamã me abêkam me axwekam bakĩnh kêtukumrêx.

Ne me kute katãt amijo bakam bakĩnhkumrêx.

⁷ Ne memã me arênh prãm kêt.

Ne bamã me abêkam tu amim me markumrêx ne amim, "Mrãmri kabênkumrêx", anen amiwýr mýjja kamnhĩxkumrêx.

Ne mekõt badjãm týxkumrêx ne 'ã badjukanga kêt.

⁸ Ne bamã me abêkam arým Metĩndjwýnh kadjy badjãpênhkumrêx ne baka-jgo kêtukumrêx. Nhym be, Metĩndjwýnh Karõ kute apýnh memã ãpênh djã jarênhja dja ĩ kêt. Dja kukwakam kabên jarênh djwýnh ĩ memã arênh kêt. Nhym me ĩ me bajtem kabên mar kêtja jarênh kêt. Nhym me kute apýnh mýjja mar djwýnh ĩ mar kêt. Nhym be, djãm me kum me abên kam kum me abê kêtã? Arkati. Dja me kum me abê rã'ã. Ne kam kajgo kêt rã'ã ne. ⁹ Jakam gwaj mýjja kwýbit man Metĩndjwýnh kukwakam kabên kwýbit jarê. Gwaj baje kabên kunĩ mar kêt. ¹⁰ Nhym be, dja ĩ mýjja kunĩ kute amirĩt djã nhõ akati bõx gwaj arým prĩne mýjja kunĩ ma nhym me:xkumrêx. Nhym mýjja kãjbê mexja arým kêt ne.

¹¹ Amrêbê iprĩri ikabên kute me prĩre kabên pyrãk. Iprĩri ije mýjja mar kute me prĩre kute mýjja mar pyrãk. Ne ije amim mýjja'ã karõ kute me prĩre amim mýjja'ã karõ pyrãk. Ba kam arým ĩjabatãnh ne arým ĩprĩre prãm kêt. Ba arým ĩprĩre kam amijo ĩbaja kanga.

¹² Jakam gwaj baje Metĩndjwýnh nhõ mýjja pumũnh mex kêt kute mrãmri ne ĩxe punukam me kute mýjja pumũnh mex kêt pyrãk. Dja gwaj ã omũho ane:n kam ĩ arým kuka kõnh omũnh mexkumrêx. Jakam gwaj baje mýjja kwýbit mar. Dja gwaj ã maro ane:n kam ĩ arým prĩne mar mexkumrêx. Dja gwaj maro kute mrãmri ne ta kute prĩne gwaj bamar pyrãk.

¹³ Jakam gwaj tu amim Metĩndjwýnh markumrêx rã'ã. Ne amiwýr kamnhĩxkumrêx rã'ã. Ne bamã me abê rã'ã. Ne kam gwaj baje tu amim markumrêxja ne kãjbê mex. Gwaj amiwýr kamnhĩxadjwý ne kãjbê mex. Nhym be, gwaj bamã me abêja ne mexo kute kunĩ jakrenh.

14

Aben kabên djwýnhkõt me kute abenmã arênh'ã memã karõ.

¹ Dja gar mã amã me abê. Ne kam ajte ar amã apýnh adjãpênh djãdjwý kĩnhkumrêx. Metĩndjwýnh Karõ kute 'ã ar amã karõja dja gar amã kĩnh. Ne kam ar adjãpênh djã'ã abê Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnhja dja gar amã kĩnhkumrêx. Abê kukwakam kabên jarênh djwýnhkam aje me aben djwýnh kabênkõt memã arênh. Tãm dja ga amã kĩnhkumrêx.

² Nhym be, me'õ kute me bajtem kabên mar kêt jarênhkam djãm gwaj bajõmã ne arê? Kati. Gwaj bajõ baje mar kêt. Metĩndjwýnhmã ne arê. Me'õ ta ne mýjja mar kêt jarê. ³ Nhym be, me'õ kute gwaj bakabênkõt Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh ja ne mex. Gwaj baje markam ne mex. Nãm gwaj bamã arê gwaj kam bajamak mexo amũ amikamênhõ tẽn arým Metĩndjwýnh mar rax ne. Nãm gwaj bamã 'ã karõn gwaj bajo kĩnh. ⁴ Nhym be, me'õ kute

me bajtem kabên mar kêtja jarênh ne amidjwÿnhmâbit arên kam ajbit arÿm amak mexo amû amikamê. Me'ôdjwÿ kute mar kêt. Nhyim be, me'ô kute me aben djwÿnh kabênkôt Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênhja. Ja ne me kute amim Jeju marja kunîmâ arê nhyim me arÿm kuma. Ne kam arÿm amak mexo amû amikamên arÿm Metîndjwÿnh mar rax ne.

⁵ Ar akunî ren me bajtem kabên mar kêtja jarê ba ren kam ikînh ngrire. Nhyim be, ren ar akunî me bakabênkôt Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarê ba ren kam ikînhkumrêx ne. Mÿkam? Bir, ar aje kukwakam kabên jarênhkam ne gar amexkumrêx. Nhyim me'ô kute me bajtem kabên mar kêt jarênhja kâjbê mex. Nâr, godja me'ô ar amâ me kabên mar kêtja jarênh jabej. Nhyim me'ôdjwÿ me bakabênkam amû ar amâ me'ô kabên jarê gar arÿm kabên mar jabej. Kambit dja mexkumrêx. Ar aje kabên markam mexkumrêx. Ne kam arÿm ajamak mexo amû amikamên arÿm mar rax ne. Ar aje amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja kunî arÿm mar rax ne.

⁶ Akmere, àpnhîre ar, ba ren ar awÿr bôx ne ren ar amâ me bajtem kabên mar kêtja jarê djâ ne ga ren ar amim aman akînh? Kati. Dja ba ar awÿr bôx ne me bakabênkôt ar amâ arê gar arÿm amim aman arÿm akînh ne. Metîndjwÿnh kute imâ mÿjja ny jarênh dja ba me bakabên kôt ar amâ arê gar arÿm amim aman arÿm akînh. Nâr ije mÿjja'ô bipdjur tûm mar dja ba me bakabênkôt ar amâ arê gar arÿm amim aman arÿm akînh ne. Nâr, dja ba me bakabênkôt Metîndjwÿnh kukwakam ar amâ kabên jarê gar arÿm amim aman arÿm akînh ne. Nâr, dja ba me bakabênkôt ar amâ Metîndjwÿnh kukràdjâ jarê gar kam arÿm amim aman arÿm akînh ne.

⁷ Nhyim be, aje memâ me bajtem kabên mar kêtja jarênhkam aje mrâmri ne me kute me ô'i kakôr punu pyrâk. Nhyim kam me abenmâ kum,

—Je tô mÿj ne kute kakôr punuja? ane. Ar aje me bajtem kabên mar kêtja jarênhkam aje mrâmri ne me kute pÿjâbârekam ngrer punu pyrâk. Nhyim kam me abenmâ kum,

—Je tô mÿj ngrer punu ja? ane. ⁸ Me krâkamngôn apÿnh prôt djâri ô me ngrer. Ô'ikam me ngrer. Ne ren me me ngrer kupa'â ô'i kakô djâ ne ren krâkamngôn me ngrer man kurê djwÿnhmê aben kutâ prôt kadjy akuprô? Kati.

⁹ Kam ar gadjwÿ ga ren ar memâ akabên djwÿnh jarênh kêt djâ ne me ren akabên ma? Kati. Ne ga ren ar aje kôkmâ akabên nhyim kute akabên mar kêt pyrâk. ¹⁰ Apÿnh me ba djâkam apÿnh me kabên krâptî. Ne kam me kute aben djwÿnh kabênkôt kute aben kabên kunî mar. ¹¹ Gwaj ren me kabên mar kêtjakam abenmâ bakabên ne ren abeno me bajtem.

¹² Ar gadjwÿ ne gar â aje aben kabên mar kêtka ã abeno me bajtemo ane. Kam, me bakabênkôt dja gar memâ akabên jarê. Metîndjwÿnh Karô kute ar amâ apÿnh ar adjâpênh djâ jarênh dja gar me bakabênkôt memâ akabên jarênh kôt apê nhyim me arÿm ar akabên markumrêx. Ne kam arÿm amak mexo amû amikamên arÿm mar rax ne. Me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio baja kunî arÿm mar rax ne. Ar adjâpênh djâ ja'ô dja gar amâ kînhkumrêx.

¹³ Kam, ar ajô aje me bajtem kabên mar kêtja jarênh markam dja ga Metîndjwÿnhmâ amijo a'uw ne kum,

—Me ikabênkam dja ga ajte imâ arê, ane. Dja ga ã kum ane gê me bakabênkam ajte amâ arê. Ga kam arÿm amû me bakabênkam memâ arê nhyim me arÿm ama. Tãm ne ja. ¹⁴ Metîndjwÿnhmâ gwaj bakabênkamdjwÿ. Godja gwaj kum me bajtem kabên mar kêtja jarênh arÿm baje mÿj kabên

jarênhja mar kêt. Gwaj bajajkwakambit ne gwaj arê ne kam bajamakjao baje mar kêt ne.

¹⁵ Mÿj godja gwaj kam nê? Bir, dja gwaj me bajtem kabên mar kêtjao kum bakabên jarên mã bakabên djwýnhkôt kum bakabên jarên arým amikabên ma. Dja gwaj mã me kabên mar kêtjao kum ngren mã bakabên djwýnhkôt kum ngren arým amikabên ma. ¹⁶ Godja gar me bajtem kabên mar kêtôtbít kum mex jarê mÿj godja ar abu'ã me ja kute akôt kum, "Mrãmri", anhÿr on? Me kute akabên mar kêtja mÿj godja me akôt nê? Me kute akabên mar kêt kumrêx. ¹⁷ Mrãmri ga me bajtem kabênkôt kum mex jarê. Nhy m be, abu'ã me ja dja me amim amar kêt ne amak mexo amü amikamênh kêt.

¹⁸ Ba ne ba ije apÿnh me bajtem kabên mar kêtja jarênh kumex. Ije me bajtem kabên mar kêtja jarênh ar akunî jakrenh mex ne. Kam ne ba Metündjwýnh mã amikîn jarê. ¹⁹ Ne kam me kute amim Jeju mar kute aben pydjikam djãm mekam ije me bajtem kabên mar kêtja jarênh prãm? Kati. Nhy m be, me kabên djwýnh ije arênh prãm kumrêx. Ije memã Metündjwýnh kukràdjã jarênh nhy m me kute mar kadjy ije me kabên djwýnh jarênh prãm kumrêx. Ne ba ren me bakabên djwýnhkôt ikabên ngrêrebé 5bit jarên ren imã ikabênja kîn kumrêx. Nhy m be, ne ba ren me bajtem kabên mar kêtja kabên krãptî: kubé 10.000 jarên ren kam imã ikabên ja kîn ngri:re ne.

²⁰ Akmere, àpnhîre ar, kwãrik wãnh ar aprîre kêt ne arîk amim akabên kajjo jarênh kêt. Dja gar ajabatàn h ne amim akabên kumrêx jarê. Dja gar me prîre ma. Prî:rekam me axwe kêt dja gar aman me kudjwa ajaxwe kêt ne katãt ar amijo aba. ²¹ Be, amrêbê: ne Bênjadjwÿr djwýnh me bakukãmãre Mõjdjêmã 'ã karõ nhy m kukwakam memã 'ã karõ. Nãm te memã 'ã karõ nhy m me kute mar kêt ne amakkre kêt rã'ã ne. Nhy m kam arým memã kabên ne memã kum,

"Me kabên mar kêt kôt, me bajtem kabênkôt dja ba jakam memã ikabên jarê. Dja ba te memã arê nhy m me amim ikabên mar kêt rã'ã ne."

Nãm me amakkre kêt kam Bênjadjwÿr djwýnh ã me bakukãmãre'ã ane nhy m me arým 'ã pi'ók no'ók ne.

²² Kam, ba ar amã arê. Mÿj xê kadjy ne me kute me bajtem kabên mar kêt jarênh? Djãm me kute tu amim Metündjwýnh markumrêxja kadjy ne me kute arênh? Kati. Me kute amim Jeju mar kêtja kadjy ne me kute arênh. Nhy m be, mÿj xê kadjy ne me kute Metündjwýnh kukwakam kabên jarênh, kute me bakabên djwýnhkôt kabên jarênh? Djãm me kute amim Jeju mar kêtja kadjy ne me kute kabên jarênh? Kati. Me kute amim Jeju marja kadjy ne me kute kabên jarênh. ²³ Kam, godja gar akunî aben pydjín akunî arým me bajtem kabên mar kêtjakam akabên jarênh jabej. Nhy m me kute Metündjwýnh kabên mar prãmja ar akôt wadjã. Nãr me kute amim Jeju mar kêtja ar akôt wadjã ar akabên ma. Gar me bajtem kabên mar kêt jarênh akumexkam mÿj dja me ar ajã aben mã arê? Bir, dja me aben mã abibãnh jarê.

²⁴ Nhy m be, dja gar akunî abikprõnh djãkam akabên djwýnhkôt Metündjwýnh kabên jarê. Aben totok mã arê. Nhy m kam me'õ kute amim Jeju mar kêtja ar akôt wadjã. Nãr me'õ kute Metündjwýnh kabên mar prãmja ar akôt wadjã. Ne kam arým amijã akabên ma:ro nhÿ. Maro nhÿn arým amiman arým amim,

—Mrãmri ne ba mekôt aj mã ikuten ijaxwe, anhÿro nhÿ. Amimaro nhÿ:n arým amim kator mex ne. ²⁵ Dja gar akunî akabên djwýnhkôt ã arênh ane nhy m arým prîne amima. Kute apÿnh mÿjja punu nhípêx ne kute amikam o

bipdjur djâri amikam kuma. Ne kam Metîndjwÿnh pymaje arÿm tu mÿrbê tÿm ne kum rax jarê. Ne kam arÿm ar ajâ me kunîmâ kum,

–Be, mrâmri Metîndjwÿnh mekmê amijo kajpekumrêx, ane.

Me kabên'â atom ne kute arênh nêje me akre.

Kar 2.42; Idja 10.25

²⁶ Akmere ar, ba apÿnh ar adjâpênh djâ'â ar amâ karô gar ama. Me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memâ akabên jarê. Me kute amim mar mexo amû amikamênhmâ dja gar memâ arê. Kwârîk wânh ar akabên kajgo jarênh kêt. Arÿm ar abikprônhkam ar aje memâ apÿnh anhô me ngrer jarênhmâ nâr memâ kukrâdjâ'ô jarênhmâ me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memâ arê. Nâr ar aje me bajtem kabên mar kêt kam akabên jarênhmâ nâr Metîndjwÿnh kute ar amâ mÿjja 'ôo amirîtja ar aje memâ arênhmâ me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memâ arê. Nâr, ar aje me bajtem kabên mar kêtja akabên djwÿnhkôt memâ arênhmâ me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memâ arê. Kwârîk wânh ar akabên kajgo jarênh kêt.

²⁷ Nhyam kam ar akam me'ô ar me bajtem kabên mar kêtja jarênh jabej. Djâm ar krâptî kute arênhmâ? Kati. Gê ar amânhkrut nâr ar amânhkrut ne ikjêkêt arê. Ar jabit. Djâm me kute kabên jarênh'â atom* ne aben mar kêt mâ? Kati. Kwârîk wânh. Gê ar aben nHITEPâ pÿnh ne memâ arênhho tê. Nhyam kam gêdja me'ô me bakabên kôt amû memâ arênhkumrêx. ²⁸ Nâr kon, dja me me bajtem kabên mar kêtja jarê nhyam me'ô kute me bakabênkôt amû ar amâ arênh mar kêt. Kute mar kêt kam kwârîk wânh me me bajtem kabên jarênh kêt. Me'ô kute me ijuk'â ar amâ arênh mar kêt kam gê me ja anhikrê. Ar aje aben pydjikam anhikrê. Gê me bixamarkam amimâbit me kabên mar kêt jarênh Metîndjwÿnhmâ bit arê.

²⁹ Nhyam kam me'ô ar kute Metîndjwÿnh kabên jarênhmâ. Djâm tu ar krâptî kute arênhmâ? Kati. Gê ar amânhkrut nâr kon ar amânhkrut ne ikjêkêt ne arê. Aben nHITEPâ pÿnh ne arênhho tê gê kam ar bu'â me ja ar maro krî. Mrâmri Metîndjwÿnh kabên kôt ar kabên katâtkumrêx jabej ar maro krî.

³⁰ Gê ar aben nHITEPâ memâ kabên jarênhho tê. Nhyam kam wânh me'ôdjwÿ nhÿ nhyam Metîndjwÿnh arÿm kum mÿjja 'ôo amirît nhyam kuma. Gê kumrêx kabên jarênhho ânja kum anhikrê. Nhyam kam me'ô ÿrja kajmâ djan pânih memâ kabên jarê. ³¹ Gêdja gar akunî aben nHITEPâ apÿnh ne Metîndjwÿnh kabên jarênhho tê gê me kunî arÿm amim ar akabên ma. Ar akabên man arÿm amim Jeju mar mexo amû amikamên arÿm kôt kînh.

³² Metîndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh ne me kute amimexkumrêx. Dja gar aminên ar apÿnh ne aben nHITEPâ memâ akabên jarê. ³³ Djâm ar aje akabên'â atom ne aje aben kabên mar kêt mâ? Djâm Metîndjwÿnh kute ar amâ ar akangaja jadjârmâ? Kati. Nâm kute memâ me umar mexbit jadjârmâ. Nâm â apÿnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djâri umar mexo ane.

³⁴ Nhyam kam me niredjwÿ. Mÿj dja ga me abikprônh djâkam nê? Djâm me nire kute memâ arênhmâ? Kati. Dja me anhikrên me my kabên ma. Djâm apÿnh me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio ba djâri me nire kute kam memâ kabên 'ô jarênh? Kati. Kunîkôt me anhikrê. Ar akam me niredjwÿ, gê me me kudjwa anhikrên me my kabên ma. Me bakukâmâre kute Metîndjwÿnh kukrâdjâ'â pi'ôk no'ôkkôt ne me nire kute me abikprônh djâkam me my kabên mar ne kute kôt amijo bamâ. ³⁵ Ne me kute mÿjja'ô marmâ, djâm me aben

* 14:27 'â krâptî

pydji djâkam kute me kukjêrmâ? Kati. Gê me akràn mâ aminhûrkwâkam mjên kukja. Me kute amim Jeju mar aben pydjikam me nire kute kabên'ô jarênhkam ne mex kêt ne.

³⁶ Djâm ar ajô aje akabêno ijapanhmâ? Djâm ar akumrêx ne gar aje Metîndjwýnh kabên jarênhmo krax djwýnh? Djâm ar gajbit ne Metîndjwýnh kabên ar awýr bôx? Kati. ³⁷ Godja me'ô we,

—Ibê Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh, ane. Nâr,

—Ije Metîndjwýnh Karô mar, ane. Gê tâmwã ikumrêx iman ijâ ar amã,

—Paur kabênkumrêx. Kute gwaj bamã kabên'ã pi'ók no'ók ja ne mrâmri Bênjadjwýr djwýnh kute kum arênhkumrêx, ane. Dja â ar amã ane gwaj kam arým me'ôja markumrêx. ³⁸ Nâr, dja me'ô amakkre kêt prâm kwârík wãnh me'ô kabênja mar kêt.

³⁹ Kam, akmere ar, ar akabên djwýnhkôt aje Metîndjwýnh kabên jarênhja amã kînh. Nhy m be, dja ar akam me'ô kute me bajtem kabên mar kêtjakam kabên'ô jarênh prâm jabej. Kwârík wãnh kubê adjaptâr kêt. ⁴⁰ Ne kam ar akabên jarênh'ã atom kêt gê mex. Nhy m be, apýnh dja gar aben nHITEPã akabêno aku'ê. Ije Metîndjwýnh Karôkôt ar adjâpênh'ã idjujarênh ino rer ne ja. Tãm ne ja.

15

Jeju tyk ne akubyn tîn'ã ujarênh.

Kar 2.23, 10.39, 13.29

¹ Jakam ba ajte ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarê. Ije amrêbê ar amã 'ã ujarênh ny jarênh gar arým tu amim markumrêx ne 'ã adjukanga kêt. Ba ajte ar amã tâm jarê. ² Ar aje amim 'ã ujarênh nyja markôt Metîndjwýnh arým ar apytã. Tãm dja ba ajte kajê bê ar amã arê. Ar aje kam tu amim mar týx rá'ã jabej arým ar apytã. Nâr ar aje mar kajgo jabej.

³ Metîndjwýnh ne kute imã kabên mex jarênhja ba arým ar amã arê. Kritu ne arým gwaj bajaxwe pãnh ty. Amrêbê: Metîndjwýnh kute me bakukâmâremã 'ã ujarênh nhy m me kute 'ã pi'ók no'ók kôt Kritu arým gwaj bajaxwe pãnh ty. ⁴ Ty nhy m me arým adjã. Nhy m me kute ajte 'ã pi'ók no'ók kôt 'ã akatin akatin akati nhy m arým akubyn tîn ne. ⁵ Nãm akubyn tîn nhy m kam Pedru arým omû. Pedru nhidji 'ôdjwýbê ne Xepa. Nhy m kam Jeju kute ar anorbê 12djwý arým omû.

⁶ Nhy m kam ajte arngro pydjikam gwaj baje meo bakamy krãpti kubê 500 ne kam ajmã ijukri 'ã akre kuteja adjwýnhdjwý arým omû. Me kute omûnhja krãpti ne akati jakam tîn ne ar ba rá'ã ne. Nhy m me kwýbit arým ty. ⁷ Nãm me omû nhy m kam ajte Xijagu omû. Nhy m kam Jeju kute ar anorja kunî omû. ⁸ Kam ne ba ba me tekren arým omû. Ije mrâmri ne me prîre nhô akati nhôkre djã kôt me aêrbê bixadjwýr pyrâk. Imã Jeju kurê:ô iba. Nhy m kam memã amijo amirîto ba nhy m me omûnhô ba. Omûnhô ba ba kam badjwý arým omû. Nãm ijaêrbê imã amijo amirît ba me totokbê arým omû.

⁹ Jeju kute ar anorja djwý ar rûnhô kute ijakrenh mex. Bajbit mekam ikajgo pyrâk. Mrâmri ne me ren kute ijã memã kum, "Jeju ne Paur jano", anhýr kêt. Ije me kute amim Jeju marjao ibikênhô ibakam ne me ren ijã anhýr ar ba kêt.

¹⁰ Nhy m be, kati. Metîndjwýnh tu kum ikapri kôt* Jeju arým ijano ba arým 'ã idjujarênh ar iba. Djâm kum ikapri kajgo? Kati. Ba ne ba kum idjâpênhô

* **15:10** Djâm ba ne ba ijaxwe kêt nhy m pãnh kum ikapri Kati. Ba ne ba te ijaxwe kêt mâ. Nhy m be, ta ne tu kum ikapri.

ar kunî jakrenh mex. Djâm ba ne ba apê? Kati. Metîndjwýnh ta ne tu kum ikaprîn ikadjwýnhbê djan ijo ba. Ijo ban ikam apê ba arým kum apê. ¹¹ Nhyam ar wâdjwý kâj bê memâ 'a ujarênh ar ba. Badjwý ba kâj bê memâ 'a idjujarênh ar iba. Bar aktâ Kritu'â memâ ajarê gar kam arým tu amim markumrêx.

Medjwý tyk ne akubyn tîn.

Ruk 20.37

¹² Me arým kâj bê Kritu akubyn tîn'â ar amâ ajarê gar arým aje mar. Mýkam ne ga ate ar akwý ajte memâ kum,

—Kati. Me tyk akubyn tîn prâm kêtumrêx, anhýro aba? ¹³ Ne ren mrâmri me tyk akubyn tîn kêt nhyam Kritudjwý ren akubyn tîn kêt ne. ¹⁴ Ne ren mrâmri akubyn tîn kêt ba ren ar kâj bê 'a ar amâ idjujarênh ar iba kajgo. Ga ren ar gadjwý ren amim maro aba nhyam ren arým kajgo:kumrêx. ¹⁵⁻¹⁶ Ne ren mrâmri me tyk akubyn tîn kêt nhyam Kritudjwý ren akubyn tîn kêt ne. Ba ren ar kam me kunîmâ Metîndjwýnh jarênh'â ijêxnho iban memâ,

—Metîndjwýnh arým akubyn Krituo tîn, anhýro iba. ¹⁷ Ne ren mrâmri Kritu akubyn tîn kêt ga ren ar amim maro aba nhyam ren arým kajgo:kumrêx. Gar kam ren ajaxwe tûm râ'â ne.

¹⁸ Nhyam me kute Kritu mar arým tykdjwý ren akubyn tîn kêt ne ren mrâmri tu biknorkumrêx. ¹⁹ Gwaj ren batînri amim Kritu kamnhix ne ren kam arým ty. Ne ren kam akubyn gwaj batîn kêt djâ ne gwaj ren kam bakînh? Kati. Gwaj ren kam bakaprîkumrêx. Ne ren bakaprîo katât me kunî jakrenh mex ne.

²⁰ Nhyam be, kati. Mrâmri ne Metîndjwýnh akubyn Krituo tînkumrêx. Kam me kute amim Kritu mar tyk kunîdjwý dja me Kritu kôt akubyn tîn ne. ²¹ Pykakam me'ô djô'â ne me arým ty. Ne kam akubyn tîndjwý pykakam me'ôdjwý djô'â akubyn tîn. ²² Adâo kôt me ja kunî Adâo djô'â ty. Nhyam Kritu kôt me ja kunî ajte Kritu djô'â akubyn tîn.

²³ Djâm me kumrêx akubyn tîn? Kati. Kritu arým tyn kam kumrêx akubyn tîn ne wabi. Dja î akubyn bôx. Akubyn bôx kambit dja akubyn ô me jao tîn.

²⁴ Nhyam kam arým pykakam mýjja kunî aminhinomâ amimê. Kam dja Kritu arým Bâmmâ me kanga. Kute meo baja kunî arým Bâmmâ me kanga. Kute kum me kanga djwýnhram dja pykakam me bēnjadjwýr kunîo kajgo. Me 'itýx kunîo kajgo. Nhyam kam me arým meo ba kêt ne arým rerekre. Kam dja Kritu arým Bâmmâ ô me ja kunî kanga nhyam arým me kunîo ba. ²⁵ Bir, ajbir jakam ne Kritu Metîndjwýnh kabēnkôt arek meo ba. Dja meo ba:n arým kurê djwýnh kunîmâ rerek jadjâ. Ga, me kum bēnjadjwýr rûnh pymakam rerekren parbê rôrôkja pumû. Kurê djwýnh kunîdjwý dja Kritu pymaje rere:kre.

²⁶ Gwaj badjwý. Mýj dja gwaj bajon? Bir, dja gwaj bajo ban arým akubyn gwaj bajo tîn. Gwaj kam batyk kêtumrêx. Gwaj bakurê djwýnhbê batykjadjwý dja kêtumrêx. Gwaj bakurê djwýnhho ino rer ne ja. ²⁷ Nâ, dja Kritu kurê djwýnh kunîmâ rerek jadjâ. Amrêbê ne me me bakukâmâremâ 'â ajarênh memâ kum,

“Arým ne me kunîmâ rerek jadjâ nhyam me kunî arým umaje parbê kum rôrôk ne”

ane. Amrêbê me ã Kritu'â ane. Me bakukâmâremâ ane. Kam dja Kritu arým me kunîmâ rerek jadjâ. Djâm kam Metîndjwýnh ta Kritumâ rerekre? Kati. Mýjja kunî, me kunî Metîndjwýnhmâ rerekren kam arým Kritumâ rerekre.

²⁸ Kute me kunîmâ rerek jadjâ nhyam me kute o bēnjadjwýr raxkam dja Kra ta arým Bâmmâ bēnjadjwýr rax jarê. Nhyam kam Bâm arým me kunîmâ rax'â pydji. Ta ne Kra kadjy mýjja kunîmâ rerek jadjâ.

²⁹ Ê, jadjwÿ. Me kute me tînri ngômã me angjênh kêt nhyim me arÿm tyk. Nhyim me kute me tykja mar kadjy ne me ãm djâkam ngômã me tînja jangjênho ba. Ne ren mrãmri me tyk we akubyn tîn kêt nhyim ren me ngômã me angjênh kajjo. Nhyim be, kati. Mrãmri me tyk akubyn tînkumrêx.

³⁰ Badjwÿ myt kunîkôt imã me kute ibîn pyma. ³¹ Akati kunîkôt imã me kute ibîn pyman mã kum idjâpênh ar iba. Ne ren me tyk akubyn tîn kêt ba ren ã idjâpênho anhÿr kêt nhyim ren me kute ibîn prãm kêt. Ba ren kam imã ibîn pyma kêt. Ba ne ba Bênjadjwÿr djwÿnhbê Kritu Jeju'ã ajarê gar 'ÿr amijo akêx. Kam ikînhkumrêx ne mã ar ajo amra. Ne ren me tyk akubyn tîn kêt ba ren ar amã Kritu'ã idjujarênh kêt gar ren kam amim mar kêt. Ba ren kam ã ar akam ikînho anhÿr kêt. Nhyim be, kati. Me tyk akubyn tînkumrêx.

³² Krîraxbê Epexu jakam me kute ibîn prãm. Ga, me kute rop djâkrêo kê nhyim kute me par prãmja pumû. Nã bãm memã Kritu'ã ajarê nhyim me arÿm imã àkrê:n ibîn prãm. Ne ren me tyk akubyn tîn kêt ba ren ba akubyn itîn kêt ne ren ajmã nê. Ren me Epexukam ibi ba ren akubyn itîn kêt ne ren ajmã nê. Nhyim be, kati. Dja me ibîn ba akubyn itînkumrêx. Nhyim be, amrêbê ne me arîk abenmã kum,

“Dja akatibê gwaj batyk ne babiknor jabej.

Gwaj kam on batînri amijo kînhbit.

Gwaj banhô kwÿ krê:n bakôm rax ne bakînh kati”, anhÿro ba.

Ne ren gwaj batyk ne akubyn batîn kêt ba ren mekôt ã ikabêno ane. Nhyim be, kati. Me tyk akubyn tînkumrêx. ³³ Kwârîk wãnh gê me ar amã 'êx ne ar anoo biknor kêt. Amrêbê me memã kum,

—Dja me mexja me axweo òbikwan kôt ar ban ï arÿm me axweo axwe, ane. Kôt ne me kute arênhja. Kam kwârîk wãnh gê me ar anoo biknor kêt. Ga ren ar amim me kabên man ren arÿm me kôt ajaxwe. ³⁴ Wãkam me kwÿ kute Metîndjwÿnh mar kêt. Gora ar amiman amijãno djan ajaxwe kêt. Ar apijãmmã ne ba ar amã ja jarê.

Akubyn me tînkam mÿj dja me ïkam kute?

A Kô 5.1; Pîr 3.21

³⁵ Godja ar ajô ikukij ne imã,

—Arÿm gwaj batykkam mÿj dja gwaj akubyn batîn on? Mÿj godja gwaj banhîkam kute? ane.

³⁶ Ajbã. Purkam aje mÿjja 'y kreo amôrkam ne gar aje mÿjja 'y jangjênho kute me tyk jangjênh pyrâk. Gar ren aje 'y jadjâr kêt nhyim ren ingrôt ne abatânh kêt. Gwaj badjwÿ ren batyk kêt gwaj ren akubyn batîn kêt. ³⁷ Gar bãygogo 'y nâr atemã 'y 'ôdjwÿ kre nhyim kam ingrôt ne kam bàri abatânh ne. Djãm bàri jabatânh pro ne ga kre? Kati. 'Ybit. Djãm bàri jabatânh kute 'y pyrâk? Kati. Atemã. ³⁸ Apÿnh mÿjja djari ne Metîndjwÿnh kute 'y kadjy bàri nhîpêx. Kute amim 'ã karô kôt kute ipêx. Pi'y kadjy ne kute pi'y bàri nhîpêx. Katêbàri 'y kadjy ne kute katêbàri bàri nhîpêx. Apÿnh mÿjja djari ne kute 'y kadjy bàri nhîpêx.

³⁹ Djãm axikôt ne mÿjja nhî? Kati. Apÿnh me banhîmê mry nhîmê àk nhîmê tep nhîmê. Apÿnh mÿjja nhî. ⁴⁰ Me apÿnh kâjkwakam mÿjja pumûn kam kum kînh. Myt pumû, mytyrwÿ pumû, kanhêtire pumûn kam kum kînh. Apÿnh me kum mÿjja kînh djari ne me omûn kum kînh. Ne apÿnh pykakam mÿjja pumûn kam kum kînh. Mry pumûn, tep pumûn, bà pumûn kam kum kînh. Apÿnh me kum mÿjja kînh djari ne me omûn kum kînh. Kâjkwakam mÿjjamê pykakam mÿjja ne me apÿnh kum mÿjja kînh djari. ⁴¹ Me kute myt pumûnhkam

kum kînhkumrêx. Ne kute mytyrwý pumûnhkam kum kînhkumrêx. Ne kute kanhêtire pumûnhkam kum kînhkumrêx. Apýnh kanhêtire djári ne me omûn kum kînhkumrêx.

⁴² Me tyk akubyn tînkamdjwý. Me tyk jangjênhja myt tãmkam punu. Nhyem be, akubyn me tînkam arým punu prãm kêtumrêx. ⁴³ Me kute me angjênhkam me kum me kînh kêt. Nhyem be, akubyn me tînkam me arým kum me kînhkumrêx. Me kute me angjênhkam tÿx kêt. Nhyem be, akubyn tînkam me arým 'itÿxkumrêx. ⁴⁴ Pykakam me î. Kàjkwakam atemã me î. Pykakam me ne me î jangij. Nhyem be, akubyn me tînkam ne me atemã î. Me kàjkwakam me îjao î.

Pykakam me î nhyem kàjkwakamdjwý atemã me î. ⁴⁵ Ika bënja kôt ne me amrêbê: memã kum,
 "Me banhingêt Adão kumrêx ne Metîndjwýnh ipêx ne akôn o tîn nhyem arým tîn ne."

Nãm me amrêbê ã me bakukãmãremã ane. Nhyem be, Adão kôt Adão 'ôdjwý ne kubê Jeju. Ne kute mÿjja kunîo tîno ba. ⁴⁶ Metîndjwýnh kute pykakam me ipêxkam djãm kàjkwakam me ïo ne me î? Kati. Pykakam me î jao ne me î. ⁴⁷ Adãoja kumrêx ne Metîndjwýnh pykao kum î. Nhyem be, Jeju, Adão 'ôdjwýja ne kàjkwakam me ïo î. ⁴⁸ Adão nhîja kumrêxo pykabê me bakunî nhî. Kàjkwakam Adão 'ôdjwý nhîo ne kàjkwakam me ja kunî nhî. ⁴⁹ Nhyem be, arým gwaj batyk ne akubyn batîn ne badjãbirkam mÿj dja gwaj banhîkam kute? Djãm Adão nhîo gwaj banhîmã? Kati. Dja gwaj atemã banhî kute kàjkwakam Jeju nhî pyràk.

Dja meo kukrà kêt ne meo ny.

Tex k 4.16

⁵⁰ Djãm me banhî, me bakamrô jao dja Metîndjwýnh kàjkwakam me bajo ba? Kati. Me banhî ja rã'ã, Metîndjwýnh kute me bajo ba prãm kêt. Me banhî punu prãm kam. Nhyem be, kàjkwakam mÿjja punu prãm kêt.

⁵¹ Ba ar amã mÿjja bipdjur tûm jarê gar ama. Djãm gwaj bakunî dja gwaj ty? Kati. Gwaj bakwý dja gwaj batyk kêt. Nhyem be, gwaj bakunîmã dja Metîndjwýnh atemã gwaj banhî nhipêx. ⁵² Dja gwaj banhipêxo kukrà kêt kute gwaj bano bikraro kukrà kêtja pyràk. Dja me kunî, mÿjja kunî aminhinomã amimê nhyem kadjy mrãnh djwýnh arým ô'i kakô. Nhyem kam Metîndjwýnh akubyn me tyko tîn ne. Dja me î punu prãm kêt akubyn meo tîn ne. Ne kam arým gwaj badjwý atemã gwaj banhî nhipêx.

⁵³ Gwaj banhî tûmja ne punu prãm nhyem be me î punu prãm kêt dja gwaj banhî ny. Jakam gwaj batyk prãm nhyem be dja gwaj î batyk prãm kêt ne batîn rã'ã: rã'ã ne. ⁵⁴ Dja gwaj banhî punu prãm kêt ne batyk prãm kêt ne Metîndjwýnh kôt batîn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Nhyem kam me kute amrêbê: mÿjja jarênhja dja katorkumrêx. Amrêbê: ne me memã kum,
 "Arým me tyk kêt. Arým akubyn meo tîn nhyem me arým tyk kêtumrêx. Ne tu tîn rã'ã: rã'ã ne."

Nãm me amrêbê ã me bakukãmãremã ane nhyem me arým 'ã pi'ôk no'ôk ne. ⁵⁵ Nhyem kam me ajte memã kum,

"Ga, mÿjja kakrit kute me kamjÿr nhyem me arým tykja pumû.
 Dja Bënjadjwýr djwýnh me batykjao apêx kute mrãmri ne me kute mÿjja kakrit perey jakâr nhyem kute arým me kamjÿr kêt pyràk.
 Bënjadjwýr djwýnh dja akubyn me tyko tîn. Nhyem kam nhÿnhjakam me ajte tykmã? Kati. Arým me tyk kadjy kêtumrêx.

Ga, me tÿx kute me pa 'amÿnh ne kute meo baja pumû. Nhyim me te kator ne te ta ar ba prâmje.

Me kunîdjwÿ ne me aben djô'ã tyn te tÿn ne ar ba rã'ã prâmje.

Nhyim be, Bênjadjwÿr djwÿnh dja akubyn me tyko tÿn. Nhyim kam nhÿnhjakam me ajte tykmã? Arkati. Arÿm me tyk kêtikumrêx."

Nãm me amrêbê ã me bakukãmãremã ane nhyim me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Nhyim kam me aben djô'ã arê:n arê:ho môr tãmtã:. Me bakamingrãnyre dja gu me ajte arê:ho bamôr tãmtã: arÿm 'ÿr o bôx. Mrãmri me batyk kêtikumrêx'ÿr o babôxikumrêx.

⁵⁶ Mÿjja kakrit kute me kamjÿrkôt ne me ty. Me axwekôtdjwÿ ne me tyn arÿm me biknor tokry djâkam akuno. Ne kam mÿj ne me kute amijaxwe mar on? Bir, me memã Môjdjê kukràdjã jarê nhyim me arÿm amijã kuman amijaxwe ma. Ne kam arÿm te axwe kêt prâmje. Te: axwe kêt prâmje ar ba:n arÿm axwe pãnh tyn kam me biknor tokry djâkam akuno.

⁵⁷ Nhyim be, Metîndjwÿnh ne ukaprikumrêx ne arÿm Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu jano. Nhyim kam arÿm gwaj bajaxwe pãnh tyn akubyn tÿn. Dja gwaj kôt te tyn akubyn batÿn. Akubyn batÿn ne ajte batyk kadjy kêtikumrêx, bajaxwe kadjy kêtikumrêx. ⁵⁸ Kam, akmere, ãpnhîre, dja gar arek Bênjadjwÿr djwÿnhkôt adjãm tÿx ne tu amim mar tÿxikumrêx. Kwãrik wãnh 'ã adjukanga kêt. Mÿjja 'òkôt 'ã adjukanga kêt. Kum adjãpênh kumex rã'ã. Bênjadjwÿr djwÿnhkôt adjãpênhja kajgo kêtikumrêx.

16

Metîndjwÿnh nhô me ja kadjy pi'òk kaprîã kute memã karô ne ja.

Kar 11.29; Rô 15.25; A Kô 8.1; Xim k 6.18

¹ Jakam Metîndjwÿnh nhô me ja kadjy pi'òk kaprî'ã ije ar amã karômã. Dja gar Jeju nhô me jamã pi'òk kaprî jano. Ije krîraxbê Garaxakam me kute amim Jeju marjamã arênh kôt dja gar memã pi'òk kaprî jano.

² Pi'òk kamrêk kunîkôt dja gar akunî me kadjy anhô pi'òk kaprî kwÿ jadjuw. Apÿnh ar anhô pi'òk kaprîja nhidji kôt dja gar me kadjy kwÿ jadjuw. Ar anhô pi'òk kaprî rax jabej ar anhô rax kwÿ tan me kadjy adjuw. Nãr ar anhô ngrire jabej ngrire kwÿ tan me kadjy adjuw. Adjuw ne o atom. Dja ba bôx nhyim arÿm o atom pro. O atom pro ba kubyn kam 'ã idjã'wÿr ar iba kêt.

³ Dja ba bôx gar amim amikam me'ô aro amiptàn imã ar arê. Ba kam ar'ã pi'òk no'òk ne arkum kungãn arÿm krîraxbê Djeruxarê'ÿr ar ano. Gê ar pi'òko tèn anhô pi'òk kaprîo tê. Ne Djeruxarê'ÿr o tèn o bôx ne memã kungã gê me omû. Ne kam arÿm ar mar katãt. ⁴ Nãr kon, gar me'ÿr ijanor prãm jabej ba dja ba me'ÿr aro tèn aro bôx. Dja gar ã pi'òk kaprîo ane. Tãm ne ja.

⁵ Jakam dja ba ar awÿr itêm'ã ajarê. Wãm ar awÿr gédja ba ï tèn ar apumû. Gédja ba pykabê Mateni kumrêxkam tèn kam ajte amû ar awÿr tèn bôx. ⁶ Ne kam ar akam arek idjãm jabej ar akam ijã na apêx jabej. Gar kam amû itêm kadjy ikôt o kangôn ijano. Ba kam o ajte amû itêm kadjy 'itÿx ne. ⁷ Djãm jakam dja ba ar awÿr tèn bôx? Kati. Ne ba ren jakam ar awÿr tèn ren ar akam idjãm 'iry kêt ne ren ajte amû tê. Arek ar akam idjãm 'iry kadjy ne ba amima. Metîndjwÿnh kute amim ijã karô kôt ikabênkumrêx jabej dja ba arÿm ã ar akam ane.

⁸⁻⁹ Nhyim be, krîraxbê Epexujakam ne ba idjãpênh mexikumrêx. Me kum idjujarênh kÿnh. Nãm me kute mrãmri ne me kute memã 'ã ijê djã'ã 'yr ne memã, "Ajrã amrê wadjã", anhÿr pyrãk ne me kum idjujarênh kÿnh. Ba

memã Kritu'ã ajarë nhym me ma:ro kumex. Nhym me kwÿ krãptïdjwÿ kute ikapêrkâr ne ibê àptâr prãm kumrëx. Gêdja ba kam arek jakam ar iba. Ar iba: nhym me bikprônñ djã nhõ akatibê Pëxiko ijã apêx ba kam arÿm wãm itëmmã.

¹⁰ Nhym godja Ximoxi ar akam bõx jabej dja gar kam kum akabën mexbit jarë. Abenmã ikabën ja jarë gê ar akam bõx gar amã abê. Ne kam kum akabën mexo akabën gê umar mex. Mÿkam dja gar ã kum ane? Bir, nãm ikudjwa mã Bënjadwÿr djwÿnhmã àpênñ ba. Kam dja gar ã kum ane.

¹¹ Kwãrrik wãnh ar ajõ amã kurê kêt. Ne amrê ajte tëm kadjy dja gar kôt o kangõ gê tÿx ne umar mex ne amrê tẽ. Nã bãm amiwÿr kam amak ar o iba. Gwaj baje aro bakamy Ximoxikôt mörjadwÿr ne ba amiwÿr arkam amak ar o iba.

¹² Apôrdwÿr ne ba o ikamy. Nã bãm te ar awÿr tëm mã kum ikabën mex jarë nhym mã imã,

–Kati. Jakam me'ÿr itëm prãm kêt, ane. Ta dja 'õkam arÿm ar awÿr tẽ.

¹³ Ar ajaxwebê amijã ano tÿx. Kritukôt adjãm tÿx ne tu amim mar tÿxo aba. Me kum Metïndwÿnh kïnh kêtja dja gar amã me uma kêt ne atÿx. ¹⁴ Amã me abêbit. Amrãnh kunikôt amã me kunï jabê.

¹⁵ Nhym kam Exepa nhõ kikrekam ar ja ne ar amrêbê Metïndwÿnh'ÿr amijo akêx. Pykabê Akajakam ar kumrëx 'ÿr amijo akêx. Ja ne gar arÿm aje mar. Nãm ar mã Jeju nhõ me ja kôt o kangõnh ar o ba. Arkum me kôt o kangõnh kïnhkumrëx. ¹⁶ Dja gar ar kabën ma. Ne me kute ar kudjwa Metïndwÿnhmã àpênñ tÿx ar o bajadjwÿ kabën ma. ¹⁷ Exepamê Potunamê Akaku ar arÿm amrê iwÿr bõx ba arÿm ikïnhkumrëx. Gar amrê iwÿr abõx kêt ne ikôt o kangõnh kêt. Nhym kam ar arÿm iwÿr bõx ne ikôt o kangõ. ¹⁸ Ba kam arÿm ikïnhkumrëx ne. Wãkam ar gadjwÿ amybÿm dja gar arÿm aman idjõ'ã akïnhkumrëx. Dja ar wãm tën bõx gar ar aman abenmã ar mex jarë.

Kute apÿnh õbikwa djãri kum amikabën mex janor.

¹⁹ Pykabê Adjijjakam apÿnh me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio ba djãri ne me ar amã kabën mex jarë. Ba me kuman arÿm pi'ók jakam wãm ar amã arê. Akwiremê PRIXIRA ar amã kabën mex jarë. Arkum ar ajabê ne ar amã amijarê. Ar ùrkwãkam me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio bajadjwÿr ne me ar amã kabën mex jarë. Ba me kuman arÿm pi'ók jakam wãm ar amã arê. ²⁰ Jakam gwaj bakamy kunï ar amã kabën mex jarë ba kuman arÿm wãm ar amã arê. Dja gar abenwÿr abõxkam abeno arôrök ne aben pa krij.

²¹ Ba ibê Paur ne ba inhikrao ar amã ikabën mex ja'ã pi'ók no'ók ne.

²² Godja ar akam me'õ kum Bënjadwÿr djwÿnh jabê kêt jabej Metïndwÿnh dja o ajkê nhym arÿm me biknor tokry djãkam akuno. Gêdja Bënjadwÿr djwÿnh bõxkumrëx. ²³ Gê Bënjadwÿrbê Jeju tu kum ar akaprï.*

²⁴ Ota, jakam ba imã ar ajabêkumrëx. Kritu Jeju kum ar ajabê. Ba kôt imã ar akunï jabêkumrëx. Tãm ne ja.

* **16:23** Djãm ar ga ne gar adjukaprï nhym pãnh arÿm kum ar akaprï Kati. Ta ne tu kum ar akaprïkumrëx.

Paur kute Kôritukam me jamã atãri pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ajte krĩraxbê Kôritukam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Paur kum me abê nhym be me ja ne me Paur japrÿn 'ã abenmã kum,

—Kati, Metĩndjwÿnh kute Paur janor kêt. Ta ne arĩk ar ba, ane. Kam ne Paur kaprĩ rax ne ajte memã pi'ôk no'ôk ne memã kum,

—E kum be mrãmri ne Metĩndjwÿnh tu amim idjarkumrêx ne apÿnh pyka kunĩkôt me ja'ÿr ijano, ane. Ne kam prĩne memã amijã ajarê. Amitokry djã kunĩkôt memã arê. Be, Metĩndjwÿnh ne tokry japôkmã, umar punu japôkmã tu o tÿx ne nêje mÿjja punuo ajngrã. Xatanaj ne memã mÿjja punu ngã nhym be Metĩndjwÿnh ne raxo Xatanaj jakre ne tu me nêje mÿjja punuo bingrãnho ba. Nãm ã Metĩndjwÿnh umao kute nêje mÿjja punuo bingrãnho bao ane nhym Paur memã amijarên kam ajte memã apÿnh mÿjja'ã karô.

¹ Ba ibê Paur. Kritu Jeju ne ijano ba memã 'ã idjujarênh ar iba. Metĩndjwÿnh kabênkôt ne ijano ba 'ã idjujarênh ar iba. Ximoxidjwÿ ne ikôt dja. Gwaj baje Ximoxio bakamy. Ba ne ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabên jarê. Krĩraxbê Kôritukam ar aje amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio abaja ne ba ar amã ikabên. Bu'ã pykabê Akaja kunĩkôtdjwÿ Metĩndjwÿnh kute ar ajo ô me ja ba ar amã ikabên. ² Metĩndjwÿnhbê ne me Babãm. Ne Bênjadjwÿr djwÿnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩn* ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

*Apÿnh me kaprĩ djãri nhym Metĩndjwÿnh akubyn meo kĩnh.
Kôr 1.11; A Tex 2.16*

³ Metĩndjwÿnhbê Jeju Kritu Bãm. Kubê gwaj banhô Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu Bãm. Ba kum mextire jarê. Mÿkam ne ba kum mextire jarê? Bir, me Babãm djwÿnh ne ukaprĩkumrêx. Ga, me kaprĩ nhym Metĩndjwÿnh kute me kunĩmã kĩnh jangjênhja pumũ. ⁴ Ar ba ne bar apÿnh ar ikaprĩ djãri kuma. Bar amikanê man me Jeju'ã kum ar ikurê man apÿnh ikaprĩ ja ma nhym Metĩndjwÿnh arÿm kunĩkôt akubyn ar ijo kĩnh. Mÿj kadjy ne ã ar ijo kĩnho ane? Bir, dja me'ôdjwÿ kaprĩ jabej bar amikudjwa akubyn o kĩnh nhym arÿm ar ikudjwa kĩnh. Metĩndjwÿnh ta kute ar ijo kĩnh o dja bar ajte me'ôo kĩnh. Ja kadjy ne ã ar ijo kĩnho ane.

⁵ Amrêbê Kritu tokry: bar kôt arÿm itokry kumex ma. Memã 'ã idjujarênhkôt itokry ma nhym Kritu arÿm mã ar ijo kĩnh bar ikĩnhkumrêx. ⁶ Mÿj kadjy ne bar itokry? Bir, dja bar itokry gar arÿm amim Metĩndjwÿnh ma nhym arÿm ar apytã. Gar kam akubyn akĩnh. Te atokryn akubyn akĩnh ne. Nãr, godja bar akubyn ikĩnh jabej. Mÿj kadjy dja bar akubyn ikĩnh? Bir, ar gadjwÿ dja gar kam akubyn akĩnh ne arÿm atokrykam atÿx. Ne kam aje amim Jeju mar'ã adjukanga kêt. Godja gar atokry kute ar itokry pyrãk jabej ne kam arÿm ar ima. Ne kam ar ikudjwa atokrykam atÿx ne aje amim Jeju mar'ã adjukanga kêt. Ja kadjy dja bar akubyn ikĩnh. ⁷ Itokryn mã: ikĩnh. Ne kam ar ajã amim,

—Godja ar ikudjwa tokry jabej ne kam ikudjwa ã kĩnho ane. Bar amim anen kam tu amim ar akĩnh kamnhĩxkumrêx.

* **1:2** Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym ar pãnh arÿm kum ar akaprĩ Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprĩkumrêx.

⁸ Akmere, àpnhīre ar, bar ar amā pykabê Adijikam itokry jarê gar ama. Ar itokry kume:x. Bar te: ikatormā te: amijo anen kam arým amikukām itykbitkam ama. ⁹ Mrāmri ne bar mā amim,

–Dja me ibī. Dja me ibī, anhÿr ar ibakumrêx. Mÿj ne bar kam kuma? Bir, dja me ar ikangrônho ba, bar arým amikanàrram ar iba kêt ne arým tu amim Metîndjwÿnhbit kamnhîxkumrêx. Ta kute akubyn me tyko tîn djwÿnh dja bar tu amim kamnhîx tÿxkumrêx. ¹⁰ Ta ne kute ar ityk jabê ar ipytâr. Ar ityk pumatijabê ar ipytâr ne kute kubê ar ipytâr rā'ā. Ba tu amim kamnhîxkumrêx ne amim,

–Mrāmri dja kubê ar ipytâr rā'ā ne, ane. ¹¹ Ar gadjwÿ dja gar ar ikôt o kangōn Metîndjwÿnhmā ar ijo a'wÿ. O dja gar ar ikôt o kangō. Ar ikadjy Metîndjwÿnh 'wÿr ar o aban o ar ikôt o kangō. Nhyam kam arým ar akabên man ar akabênkôt kum ar ikaprîn ar ipytâr. Gar kam akînho akumex ne ar ikôt Metîndjwÿnhmā amikîn jarê.

Paur kute memā 'êx kêt'ā amijarênh.

¹² Wākam me kwÿ ar ijā memā kum, “Paur ar 'êxnhîkumrêx”, ane. Djām mrāmri me kabênkumrêx? Kati. Bar akubyn amijo tēn amrêbê ar akam ar ibaja'ÿr amijo bôx ne amiman amim,

–Kati. Nām me ijā 'êx. Nhyam bê ne ba mekam ijêxnhî ar iba. Kati. Ba ne ba Metîndjwÿnh mexo imex ne mekam ar iba. Metîndjwÿnh kôt ijêxnhî kêtumrêx ne mekam ar iba. Ibu'ā me kum Metîndjwÿnh kîn kêtja ba memā ijêx kêt. Nār, me kute amim Jeju marmā ijêx kêtumrêx ne mekam ar iba. Nā bām ā amimaro anen arým amikôt ar amā amijarê. Djām me kute amidjwÿnhbito kînha we krā mex kôt ne bar ikrā mex ne ar akam ar iba? Kati. Ba ne ba ikrā mex kêt. Nhyam be, Metîndjwÿnh ta ne tu kum ikaprî ba arým ikrā mex ne ar akam ar iba. Ba ar amā amikôt amijarênh amikam ikînhkumrêx. Amikam ikaprîre kêt.

¹³ Ije ar amā pi'ôk no'ôkkam ikabên jarênhdjwÿ. Djām ikabên krāptî? Kati. Ba ikabên pÿnh ne arênh 'ā pi'ôk no'ôk gar arým omûn ama. Ba kam ar ajā amim,

–Dja me î imar pydji. Ne imar pydji rā'ā ne. ¹⁴ Be, kraxje me kute prîne imar mex kêt rā'ā. Godja me î imar pydji. Nā bām ā ar ajā amim ane. Dja gar î iman ikam akînhkumrêx kute mrāmri ne ije ar akam ikîn pyrāk. Dja Bēnjadjwÿr djwÿnh akubyn bôx ba ar akam ikînhkumrêx. Nā bām ā ar amaro ane.

¹⁵ Ar ije ā ar amaro anhÿrkam ne ba bit tēmbê ar awÿr itēm ne ibôx ne ije ar amā arênh gar aje amim Jeju mar mexo amū amikamēnhmā. Kam ne ba bit ajte akubyn ar akam ibôx ne ije ajte ar amā arênh gar ajte o amū amikamēnhmā. ¹⁶ Ba ar ajā amim,

–Dja ba me kumrêx 'ÿr bôx. Krîraxbê Kōritukam me'ÿr bôx ne mekam ar iban amū pykabê Mateni'ÿr tē. Ne kam Mateni kurûm akubyn tēn ajte mekam bôx. Nhyam kam ajte amū pykabê Djudêja'ÿr itēm kadjy godja me ikôt o kangō ba arým 'itÿx ne tē. Nā bām ā ar ajā amim ane. Nhyam be, kati. Ar akam ibôx kêt. ¹⁷ Djā nā bām bit ar akam ibôxmā ne arîk ikabên dji? Kati. Djā nā bām me kum Metîndjwÿnh kîn kêtja kudjwa ikabên amānhkrut ne ar amā,

–Nā. Dja ba ar awÿr bôx, anen atekam ajte amim,

–Kati. Dja ba ar'ÿr ibôx kêt, ane? Kati. Ikabên amānhkrut kêt.

¹⁸ Metîndjwÿnh kute kabên pÿnh ne arênh ba ije kudjwa ikabên pÿnh ne arênh. ¹⁹ Bamē Xibanumē Ximoximē ne bar kaj bē ar amā,

—Metīndjwýnh Krabê Jeju Kritu dja gar tu amim markumrêx nhyim arým ar apytà, ane. Djā ne bar atekam ajte ar amā, “Kati. Dja ar apytār kêt”, ane? Kati. Dja gar tu amim markumrêx nhyim mrāmri arým ar apytār kumrêx.

²⁰ Metīndjwýnh ne gwaj bamā,

—Dja ba ī ar amā apýnh mýjja mex ngā. Ar aje tu amim Kritu markam dja ba ī ar amā kungā. Dja gar ikôt atīn ne ar aba rā'ā: rā'ā ne. Mýjja kumex dja ba ar amā kungā. Nām ā gwaj bamā anen kam kabēn pýnh ne arē. Kabēn pýnh ne arē gwaj arým mar pýnh ne abenmā kum,

—Mrāmri ne arēnhkumrêx, ane. Gwaj ā abenmā ane nhyim Metīndjwýnh arým gwaj bakam kīnhkumrêx.

²¹ Kritu ne kute gwaj bamā týx jangjēnh. Ar bamē ar gamē kute gwaj bamā týx jangjēnh gwaj tu amim mar týxkumrêx ne 'ā badjukanga kêt kumrêx. Nām gwaj bamā Karō jano nhyim arým ar gwaj bajo ba. ²² Ga, me kute mýjja 'ā aminhidji nhōr nhyim arým amirít kumrêxja pumū. Gwaj badjwý arým ne gwaj bamā Karō jano nhyim arým gwaj bakam nhýn gwaj bajo ba. Gwaj kam arým amikam Karō man amim,

—Mrāmri ne Metīndjwýnh arým ijo krakumrêx. Ga, arým kute imā Karō janor nhyim kute ijo bakumrêxja pumū, ane.

Gwaj amim anen arým kuma. Arým Metīndjwýnh gwaj bajo kra. Ja ne gwaj kuma. Karō kute gwaj bajo bakôt ne gwaj kuma. Ga, me kute memā mýjja rūnh nhōrmān kute kukām memā kryre nhōrja pumū. Nhyim me amim kryre jamýn arým amiwýr rūnh kamnhīxkumrêx. Gwaj badjwý Metīndjwýnh arým gwaj bamā Karō jano nhyim arým gwaj bajo ba. Gwaj kam arým amim,

—Ga, Metīndjwýnh arým kute imā Karō janorja pumū. Ga, kute ijo baja pumū. Mrāmri dja ba kàjkwakam kôt itīn ne ar iba rā'ā: rā'ā ne, ane. Karō gwaj bajo ba gwaj kam amim anen kam arým baje mrāmri ja markumrêx. Mrāmri kàjkwakam Metīndjwýnhkôt batīn rā'ā: rā'āja markumrêx ne amiwýr kamnhīxkumrêx.

²³ Amrêbē ne ba pi'òkkam ar amā me'ò jaxwe jarē. Me'ò jaxwe: ar akam ar ba gar ate akrā nhyim arek ar akam axweo ba rā'ā. Ba ren on ar awýr bōx ne ren arým 'ā ar amā ikabēn ne ren ar amā kaprī jadjā. Ije ar amā akaprī jadjār karō ne ba on ajte Kōritukam ar awýr ibōx kêt. Mrāmri ne ba ar amā amijarēnhkumrêx. Metīndjwýnh ne kute imar. Nok ba ren ar amā ijèx nhyim ren ajmā ijōn. Mrāmri ne ba ar amā amikôt amijarēnhkumrêx.

²⁴ Ar aje amim Bēnjadjwýr djwýnh Jeju marmā ne bar ar awýr ibōxmā. Djām ar ije ar akam amijo ibēnjadjwýr ne ibamā? Kati. Ar ba ne bar ije ar amā kàjmā akīnh kamēnhmā. Kritu pydjibit ar aje tu amim markumrêxmā. Tām dja ar ajaxwebē ar amā týx jadjār gar mā kôt ar amijo aban 'ā adjukanga kêt.

2

¹ Ar akaprī karō ne ba amim,

—On me'ýr itēm prām kêt. Nok ba ren me'ýr bōx ne ren memā kaprī jadjār mex ne, ane. ² Nā bām ren ar amā kaprī jadjār mex nhyim mýj me'ōja ren ijo kīnh? Gar ren akaprīkam te aje ijo kīnhmā.

³ Kam ne ba amrêbē amikukām ar amā pi'òk no'òkkam ikabēn jarē. Ar aje ikutép abeno mexmā ne ba ar amā arē. Ba ar awýr itēm ne ibōx ne ije ar apumūnh ne idjumar punu kêt kadjy ne ba ar amā arē. Ar aje ijo kīnhmā ne ba bit tēmbē ar awýr itēm ne ar awýr ibōxmā nhyim ren ate ar akwý imā idjumar punu jadjā. Ar akwýkam idjumar punu karō ne ba amrêbē amikukām ar amā

pi'òk no'òk ne. Nā bām ar amexkam amakbê amim ar akunī kamnhīx ne. Ba ar awýr bôx gar iro'ã akīnh kadjy ba tu amim ar amex kamnhīxkumrêx ne. ⁴Nā bām ar akam idjumar punu rax ne ikadjwýnhbê itokry kumex man mu:w. Djām ije ar amã ar akaprī jadjār kadjy ne ba ar amã pi'òk no'òk? Kati. Ar aje imar kadjy. Imã ar ajabê:é. Ar aje imar kadjy ne ba ã amrêbê amikukām ar amã pi'òkkam ane.

*Me kute me'õ axwe maro biknor'ã kute memã karõ.
Ruk 17.3; Gar 6.1; Ep 4.32*

⁵Ije amrêbê pi'òkkam ar amã me'õ jaxwe: jarēnhja djām bajbit ne imã ikaprī jadjā? Kati. Ar gadjwý ne ar akunīmã kaprī jadjā. Ba ar amã iprēren ar amã me'õ jaxwe jarē. ⁶Aje, kwārīk wānh ajte ijukri me'õjamã kaprī jadjār kêt. Mrāmri amrêbê me'õja axwen kam arým kaprīre. Ar akrāptī arým axwe pānh kum kaprī jadjā. Jao dja gar krāta. Kwārīk wānh ajte kum kaprī jadjār kêt.

⁷Jakam dja gar on me'õja jaxweo aknon ajte mar kêt. Ne kam tu o kīnh gé akubyn týx ne. Gar ren kum kaprī jadjār rã'ã nhyim ren kaprībê te amijo anen arým rerek mex ne. ⁸Dja gar ajte kum,

—Mrāmri ar imã ajabêkumrêx, ane. Dja gar kum ane gé on kaprī kêt.

⁹Be, ije amrêbê ar amã ikabēn'ã pi'òk no'òkja ije ar amar kadjy ne ba 'ã pi'òk no'òk. Ije 'ã pi'òk no'òk kadjy ba amikabēn man amim,

—Ba arkum ikabēn mex jarē gé ar iman goja ikabēn kôt amijo ba jabej, ane. Ar aje ikabēn kunī mar ne kôt amijo aba jabej ne ba ar amã pi'òk no'òk.

¹⁰Godja gar me'õ axwe'õo abiknor jabej ba badjwý arým axweo aknon mar kêt ne. Mrāmri me'õja axwekumrêx jabej ba arým axweo akno, ar adjumar mex kadjy arým o akno. Kritu kukwakam ba arým axweo aknon arým mar kêt ne. ¹¹Djām ije axwe mar rã'ã? Kati. Arým ba o aknon mar kêt. Ba ren axwe mar rã'ã nhyim ren Xatanaj arým gwaj banoo akno. Nām me noo biknoro ba. Ja ne gwaj baje prīne mar.

¹²Be, ba amrêbê krīraxbê Krôwadjj'ýr tēn 'ýr bôx. Ije kàj bê memã Kritu'ã ujarēnh ny jarēnh kadjy ba Krôwadjj'ýr tēn 'ýr bôx. Ne kam memã Kritu jarē nhyim kam me kum kīnh ne ma:ro kumex. Nām me kute mrāmri ne me kute memã kikre'ã ijê djā'ã rēnh ne memã, “Ajrã amrê wadjā”, anhýr pyrāk.

¹³Nām me ã kum Kritu'ã ujarēnh ny kīnho ane. Me te kum kīnh ba idjumar punu rã'ã ne. Nā bām kam bôx ne te ikamy Xitu jabej ne kum ikator kêt. Xituo ne ba ikamy. Kum ikator kêt kam idjumar punu. Ne kam memã, “Ba on”, anen arým amũ pykabê Mateni'ýr Xitu jabej tē.

*Me kudjý djào me kurwýk mōrja Paur kute amijã akre.
Ep 5.2; Pír 4.18*

¹⁴Bar te idjumar punun mã Metīndjwýnhmã ar amikīnh jarē. Mýkam? Bir, ta ne ar ijo djuw mex bar mã Kritu kôt ar amijo iban mã ikīnh. Ikīnh kute mrāmri ne me kute me kurê djwýnh'ýr meo ban kute 'ã àprãm akubyn òbikwa tēpo ban kurwýko pôx ne kīnhja pyrāk. Nām ã Kritu kôt amijo ibakam ikīnho ane.

Ga, me krākamngōnh krāptī: akubyn kurê djwýnh kurūm ban kurwýko pôx nhyim me kute kukām prykôt pidjōrã rēnh ne kute kudjý djā kudjý týx bōr nhyim kudjýja pumũ. Nhyim kam ardjānh me kunīkôt prōt ne kute me kunīo bikamýr ja pumũ. Ar badjwý ne bar pyka kunīkôt Kritu'ã memã idjujarēnh iba nhyim me arým pyka kunīkôt 'ã idjujarēnh ma. Kritu ta kute kudjý djā mextire pyrāk bar me kunīmã 'ã ajarē.

¹⁵ Nā bām ar ā anen kam arým Metīndjwýnho kīnh. Kute mrāmri ne me kute kum kudjý djā mextire bōr nhym ardjānh 'ýr àbir nhym kute bārn kīnhja pyrāk. Nā bām ar ā kum anen kam arým me jamādjwý ā ane. Metīndjwýnh kute amim me utājamē kute me kangajamē amē me jamā ne bar ije mýjja kudjý mextire pyrāk ne memā Kritu'ā idjujarēnhja iba.

¹⁶ Nhym be, me ja ne me kum Kritu 'ā ar idjujarēnhja kīnh kēt. Ar ije mýjja kudjý mextire ja pyrāk me kum kīnh kēt. Metīndjwýnh kute me kanga nhym me me biknor tokry djākam biknor ja kadjy ne me kum kīnh kēt. Nhym be, ate me ja ne me kum Kritu'ā ar idjujarēnhja kīnh. Ar ije mýjja kudjý mextire ja pyrāk me kum kīnh. Metīndjwýnh kōt me tīn ne ar ba kadjy ne me kum kīnh. Be, mýj me'ō ta ne àpēnh djā ja kadjy týx? Kritu'ā ujarēnh kadjy týx. Djām ar ba? Arkati. Nhym be, Metīndjwýnh ne ar ijo ban ar imā týx jangij bar me kunīmā 'ā idjujarēnh ar iba. ¹⁷ Nhym kam me krāptī kute arīk Metīndjwýnh kupa'ā kabēnh jarēnh punu. Djā ne bar me kudjwa ā arēnhho ane? Kati. Ar ba ne bar amijāno djan Metīndjwýnh kukwakam katāt arēnhkumrēx. Metīndjwýnh ta ne ar ipumūnhho nhý. Ar ije kupa'ā arēnh nhym kute ar imā o pānh karō ne bar ā katāt arēnhho ane. Kritu ar imē amijo kajkep bar katāt arēnhkumrēx ne.

3

Paur ta kute amimex'ā amijarēnh kēt.

¹ Djām mrāmri ne ba ije aje ar amā amimex jarēnhmo kraxja? Kati. Ar ba ne bar ije amimex jarēnh kēt. Djā ne bar me kwý kudjwa memā, nār kon ar amā,

—Memā ar imex'ā pi'ōk no'ōk ne ar imā angā bar memā o tēn o bōx. O bōx gē me arēn arým ar imex man kum ar ikīnh, ane? Ne kam ar amā pi'ōko tēn o bōx gar arēn kōt arým ar imex man ar amā ar ikīnh? Kati. Ar ba ne bar imā imex'ā pi'ōk no'ōk prām kēt. Me kwý ne me mrāmri kum amimex'ā pi'ōk no'ōk prām kumrēx. Nhym be, ar ba ne bar imā prām kēt.

² Mýkam ne ar bajbit ar imā amimex'ā pi'ōk no'ōk prām kēt? Bir, ar ga ne gar aje ar imex'ā pi'ōk no'ōk pyrāk. Ar ba ne bar ar amā Kritu jarē gar ar idjō'ā 'ýr amijo akēx. 'Ýr amijo akēx nhym arým ar ajo mex ne. Ar idjō'ā ne gar amex. Nhym kam me kunī kute ar idjō'ā ar amex pumūnh ne kute ar amar. Ne kam jām kute ar badjwý ar imex mar. Me kute ar apumūnh kute mrāmri ne me kute ar imex'ā pi'ōk no'ōk pumūnh pyrāk. Tām ne bar kuman ar amā,

—Ar ga ne gar aje ar imex'ā pi'ōk no'ōk pyrāk, ane. Ar badjwý ar ije ar amex pumūnh ne ije ar amar ne arým imā ar ajabē:ē. Me kunī ne me kute ar amar.

³ Kritu ta ne ar amā ajamak bō gar adjumar djā ny. Nām ar ajo kute mrāmri ne me kute pi'ōk no'ōk pyrāk. Ar ba ne bar amā Kritu'ā ajarē gar arým tu amim markumrēx. Nhym kam arým ar amā ajamak bō gar adjumar djā ny. Ga, Metīndjwýnh Karō tīn ne ar baja ne kute ar amā ajamak bōnh gar adjumar djā nyja pumū. Kritu ne Karōo ar amā ajamak bō. Ga, me bakukāmāre kute mýjja týxo kēnpō'ā no'ōkja pumū. Djām ā Kritu ar ajo ane? Kati. Bar ar amā Kritu'ā ajarē gar arým tu amim markumrēx ne arým adjumar djā ny.

⁴ Ar ba ne bar ar amā arē nhym Kritu arým ar ajo mex. Tām ne bar ije markumrēx nhym mrāmri Metīndjwýnhdjwý kute ar imar. ⁵ Djām kam ar ba ne bar ije amim,

—Ba ne ba ije aro mex, anhýro iba? Kati. Metīndjwýnh ta ne ar imā 'ā karō bar arým ar amā Kritu'ā ajarē nhym kam ta arým ar amā ajamak bō.

Metīndjwŷnh kute Kritu'ā kabēn ny jarēnh māmđji.

⁶ Ta ne me kadjy ar imā ijamak mex jadjā bar memā arēnho iba. Metīndjwŷnh ne kute Kritu'ā kabēn ny jarēnh māmđji bar arŷm kuman memā arēnho iba. Djā nā bām Mōjdjē kudjwa memā kabēn'ā kēnpoti no'ók tūmja jarēnho iba? Kati. Metīndjwŷnh Karō ne bar memā arēnho iba. Mŷkam ne bar memā kabēn tūm jarēnh kēt? Bir, ba ren ar memā tūm jarē nhyr ren me te: kute katāt kōt amijo ba prāmje ne ren ta amikōt axwe rā'ā ne. Ne kam ren arŷm pānh me biknor tokry djākam akuno. Nhyr be, kati. Bar memā Metīndjwŷnh Karō jarē nhyr me arŷm maro ba nhyr ta arŷm katāt meo ba. Nhyr kam me arŷm Karōkōt tūn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne.

⁷ Me memā kēnpotikam kabēn jarēnho ba nhyr me arŷm mar kajgon ta amikōt axwe rā'ā. Ne kam pānh arŷm akuno. Metīndjwŷnh mŷjja tŷxo kēnpoti tŷx no'ók ne. Nhyr kam Metīndjwŷnh mexo umakōt Mōjdjē nokre jadjēnh ne arŷm kēnpoti mŷn memā o bōx. Ne kam memā Metīndjwŷnh kabēn jarēnho dja nhyr kabēn me: xkumrēx nhyr me maro dja. Maro djan te kute nokre 'āno ām ne omūnhmā. Metīndjwŷnh mexo uma djō'ā ne Mōjdjē nokre jadjēnh nhyr me te kute omūnhmā. Nhyr kam adjēnh apēx tē:n arŷm tu apēxkumrēx. Nhyr Metīndjwŷnh kute Mōjdjēmā kabēn jarēnh tūmjadjwŷ. Djām me kute kabēn tūm kōt katāt amijo bamā? Kati. Me ta te: katātmān axwe rā'ā ne.

⁸ Nhyr be, Metīndjwŷnh Karō ne gwaj bamā kabēn ny jarē. Kute gwaj bamā arēnh ja ne mexo kute Mōjdjē kabēn tūm jakrenh mex ne. ⁹ Djām Metīndjwŷnh kute Mōjdjēmā kabēn jarēnh tūm punu? Kati. Mexkumrēx. Nhyr be, nām me te memā Mōjdjē kabēn tūm jarē nhyr me axwe rā'ā ne. Me ta amikōt axwe rā'ā ne. Axwe rā'ān kam pānh arŷm me biknor tokry djākam akuno. Nhyr be, gwaj Karō kabēn ma nhyr arŷm gwaj bamā tŷx jadjā gwaj arŷm katāt kōt ar amijo baba. Kam ne Metīndjwŷnh Karō kabēn nyja arŷm mexo Mōjdjē kabēn tūm jakrenh mex ne.

¹⁰ Kabēn nyja kute tūmja jakrenh mex nhyr tūmja me arŷm kute kum kīnh kēt pyrāk. ¹¹ Tūmja me kute 'ā ukangan mar kētmā. Nhyr be, pānh kabēn nyja dja me mar rā'ā ne kōt amijo ba rā'ā ne. Kam nyja ne mexo kute tūmja jakrenh me:xi.

¹²⁻¹³ Bar Karō kabēn ny mar rā'ān tu amiwŷr kute mŷjja jarēnhja kamnhīxkumrēx ne irāri memā kabēn ny jarēnho amirītkumrēx. Nhyr be, Mōjdjē ta ne kubēkào aminokre'ā pro. Metīndjwŷnh mexo uma djō'ā nokre jadjēnh ne kam mebē idjaer kute omūnh kēt kadjy aminokre'ā pro. Nhyr kam adjēnh arŷm apēx. ¹⁴⁻¹⁶ Me abendjō'ā Metīndjwŷnh kabēn tūm jarē:. Ne akati jakam kute arēnh rā'ā ne.

Nhyr be, me kam amakkre kēt tē:n amakkre kēt rā'ā. Akati jakam me amakkre kēt rā'ā. Ga, gwaj baje kubēkào banokre'ā prokam baje mŷjja ngrirebit pumūnhja pumū. Mebē idjaerdjwŷ ne me kute Metīndjwŷnh mar ngrire. Nhyr be, me kwŷ arŷm Bēnjadjwŷr djwŷnh'ŷr amijo akēx ne kōt ar amijo ba. Kōt ar amijo ban arŷm mar rax ne.

Ga, gwaj baje kubēkào banokre'ā pro kētkam baje mŷjja pumūnh rūnhja pumū. Mebē idjaer kwŷdjwŷ ne me Metīndjwŷnh mar rūnh. Nām me Bēnjadjwŷr djwŷnh'ŷr amijo akēx ne kōt ar amijo ba. Ne kam arŷm Metīndjwŷnh mar rūnh ne. Nhyr be, me kute Bēnjadjwŷr djwŷnhkōt amijo ba kētja ne me kute Metīndjwŷnh mar kryre. Me amakkre kētkam.

¹⁷ Be, Bēnjadjwŷr djwŷnhjabē ne Metīndjwŷnh Karō. Bēnjadjwŷr djwŷnh Karō arŷm gwaj bamē amijo kajkep. Djā ne gwaj kam arek amim,

—Ba katāt Mōjdjê kabēn man kôt ar amijo iban arým Metīndjwýnhmā ijaxwe kêt, anhÿro baba? Kati. Gwaj baje amim anhÿr kêt. Metīndjwýnh ta ne gwaj bamā axwe kêt jarē gwaj arým kum bamex ne.

¹⁸ Ga, me kute kubêkào aminokre'ā pro kêt kam kute mÿjja pumūnh rūnhja pumū. Gwaj badjwý baje Bēnjadjwýr djwýnh mex mar rax. Ga, me kute ixekam mÿjja kumex pumūnh mexja pumū. Gwaj badjwý ā Metīndjwýnh mar mexo ane. Ne maro baba:n arým kôt ar amijo baba. Ta kute amijo ba pyrāk kôt ar amijo baba. Kôt ar amijo baba: nhym arým amikôt gwaj bajo mexo tē. Gwaj kam arým bamexo amū amikamēn arým ta mexo bamex ne. Mÿj me'ō ne kute gwaj bajo mex? Bir, Bēnjadjwýr djwýnh Karō ne kute gwaj bajo mex.

4

Paur kute memā Kritu'ā ujarēnh'ā amijarēnh.

A Kō 1.12; Tex k 2.1

¹ Metīndjwýnh kum ar ikaprīkam ne ar imā me'ā karōn ar imā,

—Dja ga memā Bēnjadjwýr djwýnhbē Kritu'ā ujarēnh nyja jarēnhō aba, ane. Kam ne bar arým memā arēnhō iba. Djā ne bar memā arēnh'ā idjukanga? Kati. Bar memā arēnh'ā idjukanga kêt kumrēx ne memā arēnh ar o iba.

² Djā ne bar memā arēn ate mebê amipdjun mebê mÿjja kupēnhō iba? Kati. Amrêbê: ne ba mebê amipdjun mebê mÿjja kupēnhja kanga. Djā ne bar ari memā ijēx ne me noo ibiknoro iba? Nār ijēxnhīn ari me noo ibiknor ne Metīndjwýnh kabēn kupa'ā memā mÿjja kwý jarēnhō iba? Arkati. Ar ba ne bar katāt memā arēnhō iba. Ar ije memā Kritu kabēn jarēnhkam djā ne bar ajmā ikuten kupa'ā amijo iba? Kati. Kritu kôt ne bar katāt ar amijo iba. Metīndjwýnh ta ne kute ar ipumūnh. Bar katāt ar amijo iban kam katāt memā arē nhym me arým amim,

—Nā. Nām ar katāt me bamā arēnhkumrēx. Ga, katāt ar kute amijo baja pumū. Ar mexkumrēx. Dja ba amim ar kabēn ma, ane. Dja me kunī ar ipumūn kwý arým ā amim ane.

³ Bar memā Kritu'ā ujarēnh ny jarēnhō iba. Djām kam mrāmri we Kritu'ā ar idjujarēnhja bipdjurkumrēx? Kon. Mrāmri, me kwý biknor prāmjabē bipdjurkumrēx. Ga, me kute kubêkào aminokre'ā pron mÿjja pumūnh kêtja pumū. Mÿjja mebê bipdjur. Me biknor prāmdjwý mebê ikabēn bipdjurkumrēx.

⁴ Kritumē Metīndjwýnh ar. Djām ja ne uma rax nhym ikjē uma ngrire? Kati. Ar uma kute aben pyrāk. Me kum amē ar uma:. Bar memā Kritu'ā ujarēnh ny jarē. Ujarēnh ny kute mrāmri ne memā irā djā pyrāk. Gwaj baje amim Kritu markam gwaj baje mrāmri ne me kute irākam mÿjja kunī pumūnh mex pyrāk. Nhym be, nā bām ar me biknor prāmmā ujarēnh ny jarē nhym mebê bipdjur nhym me kute amim mar kêtē. Me kute mrāmri ne me no rā kute mÿjja pumūnh kêt pyrāk, ne te: kute marmā. Me kum Metīndjwýnhkumrēx kīnh kêtja nhō metīndjwýnh, Xatanaj ne arým memā amakke kêt jadja nhym me arým ajbit maro ba. Nhym kam arým mebê Kritu'ā ujarēnh nyja pytāro ba. Kam ne Kritu'ā ujarēnh nyja mebê bipdjurkumrēx.

⁵ Djā nā bām ar memā,

—Ar ba dja gar tu amim ar imarkumrēx bar kam arým ar apytā, anhÿro iba? Kati. Bar kaj bē memā kum,

–Jeju Kritubê ne me kunĩ nhõ Bẽnjadjwÿr djwÿnh. Tãm dja gar tu amim markumrêx nhym arÿm ar apytã, anhÿro iba. ã Jejumã ar idjãpênh kute anhÿrkam ne bar ar amã idjãpênh ar iba.

⁶ Be, adjãkamã Metĩndjwÿnh ta kabên ne, “Akamãt kô tykbit. Gê on a'u. Gê a'u akamãt kurwÿ”, ane. Ga, a'u kute mÿjja kunĩ kurwÿkam mÿjja kunĩ arÿm memã amirĩt mexja pumũ. Metĩndjwÿnhdjwÿ ne arÿm gwaj bamã bajamak bõ gwaj arÿm Kritu mar mex ne. Metĩndjwÿnh ne kute mexo, umao me kunĩ jakrenh. Tãm ne gwaj arÿm kuma. Kritu ne kute amijo ba mexkumrêx gwaj arÿm ã ujarênh ma. Gwaj baje Kritu mar o ne gwaj baje arÿm Metĩndjwÿnh mar. Metĩndjwÿnh ne kute mexo, umao me kunĩ jakrenh. Tãm ne gwaj baje Kritu mar o kuma.

Me kute ngyo ngõnh pyrãk nhym Metĩndjwÿnh mekam ÿr.

A Kõ 11.23; Kor 1.11

⁷ Nhym be, gwaj ba ne gwaj baje mrãmri ne ngyo ngõnh pãnh ngrire pyrãk. Gwaj bapãnh ngrire. Te gwaj bapãnh ngrire nhym gwaj bakam Metĩndjwÿnh nhÿ. Metĩndjwÿnhbê kumkati nhÿ. Mÿj kadjy ne gwaj bakam nhÿ? Bir, Metĩndjwÿnh ta dja gwaj bakam amityxo amirĩt nhym me arÿm ajbit rax ma. Dja me gwaj bamar kêt ne arÿm Metĩndjwÿnh ajbit ma. Ja kadjy ne gwaj bakam nhÿ.

⁸ Ar ije ngyo ngõnh pãnh ngrire pyrãk. Me arĩk ar ibu'ã ar ijã kabên punu krãptĩ. Me ã kabên pytĩ: ane. Djã ne kam bar Jejumã idjãpênh'ã idjukanga? Kati. Bar ã idjukanga kêt ne kum idjãpênh rã'ã. Ne mã amim,

–Mÿj godja bar amijon? Mÿj godja bar amijon? ane. Djã nã bãm ar kam amim Metĩndjwÿnh kamnhix kêt got? Bar tu amim kamnhixkumrêx.

⁹ Me ar ijo bikênhõ ba. Djãm kam Metĩndjwÿnh kute ar ikanga got? Kute ar ikanga kêtumrêx. Nhym me arÿm pyka'ã ar imê bar nõ. Djãm kam bar arÿm ty? Kati. Ar itĩn ne ar iba.

¹⁰ Akati kunĩkõt me kute ar ibĩn pyma. Kute mrãmri ne amrêbê Jeju akati kunĩkõt me kute bĩn pyma pyrãk. Nã bãm ã ar ije amikam me kute ar ibĩn pyma maro ane. Dja te me kute ar ibĩn pyma nhym Jeju mã ar ikam tĩn ne ar ijo ba. Bar kam itĩn ne nhym me arÿm ar ijã abenmã kum,

–Ga, ar tĩn rã'ãja pumũ. Mrãmri Jeju tĩn ne ar ba. Tãm ne ar utãr ar o ba, ane.

¹¹ Bar Jejumã idjãpênh ar iba nhym akati kunĩkõt me ar ibĩn pyma. Bar kam itĩn rã'ã ne. Nhym kam me arÿm ar ijã abenmã kum,

–Ga, ar tĩn rã'ãja pumũ. Mrãmri Jeju tĩn ne ar ba. Ta ne ar utãro ba, ane.

¹² Me kute ar ibĩn pyma bar itĩn rã'ã. Gar kam arÿm ar ipumũn arÿm tu amim Jeju markumrêx ne arÿm kõt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne.

¹³ Kam ne me amrêbê: memã kum,

“Ba ne ba tu amim Metĩndjwÿnh markumrêx. Ne kam arÿm memã arênhõ iba.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Ar badjwÿ ne bar tu amim Metĩndjwÿnh markumrêx ne kam memã arênhõ iba. Dja te me kute ar ibĩn pyma bar tu amim Metĩndjwÿnh markumrêx ne mã memã arênhõ ar o iba.

¹⁴ Nhym be, godja me mrãmri ar ibĩn jabej mÿj dja bar kam ikute? Metĩndjwÿnh ne arÿm akubyn Bẽnjadjwÿr djwÿnh Jejuo tĩn ne. Ta dja Jejukõt akubyn ar badjwÿ ar ijo tĩn ne ar ijo mõn arÿm amikabem ar ipumjuw. Ar gamê dja gwaj baro'ã kabem baku'ê. Tãm ne bar tu amim markumrêx.

¹⁵ Akati kunīkôt me kute ar ibīn pyma. Bar itokry ne ikaprīre maro iba. Mýj kadjy? Bir, ar akadjy. Bar te itokry kumex nhym Metūndjwýnh mā kum ar ikaprī bar mā memā Kritu jarēnho iba. Gar kam arým ar ipumūn arým Metūndjwýnh djukaprī: man kam arým akī:nhkumrēx. Akī:nhkumrēx ne kum,

–Djūnwā, adjukaprī:kumrēx. Imā akī:nhkumrēx, anhýro aba. Nhym gwaj babu'ā me krāptī: gwaj bapumūn arým kum Metūndjwýnh kīnh. Ne kam tu amim markumrēx ne adjwýnhdjwý kī:nhkumrēx. Kī:nhkumrēx ne arým kum,

–Djūnwā, adjukaprī:kumrēx. Imā akī:nhkumrēx, anhýro ba. Dja me krāptī: kum amikīnh jarē nhym Metūndjwýnhdjwý arým kīnhkumrēx. Ja kadjy bar itokry o iba.

¹⁶ Dja me krāptī: kum amikīnh jarē. Bar amikukām ja man mā kam ikīnh nhym kam arým irerek iwýr bōx kêt. Memā ar idjujarēnhkôt bar itokrymē ikaprī maro iba. Maro iba: nhym arým ar ibē ar inhī kator mex ne. Nhym be, djām kam ar irerekre? Kati. Te ar ibē ar inhī kator mex bar mā ikīnh ne mā 'ityx ne. Akati kunīkôt mā 'ityx ne.

¹⁷ Mýj ne bar kuman mā ikīnh ne mā 'ityx ne? Bir, djām me kute ar ijo bikēnh rā'ā rā'āmā? Kati. Me kute ar ijo bikēnh 'ikrān ne. Kam dja bar Metūndjwýnh'ýr tēn bōx ne ikīnhkumrēx. Djām kam ar ikīnh 'ikrān ne? Kati. Dja bar kam ikīnh rā'ā: rā'ā ne. Jakam ar ikaprīre. Metūndjwýnhkôt dja bar ikīnhti:re. Tām ne bar kuman mā ikīnh ne mā 'ityx ne.

¹⁸ Djām gwaj baje mýjja pumūnhja ne bar kôt ijamak bēn? Me kute ar ijo bikēnh ja nār ar itokry ja nār ar ikaprī ja djām kôt ne bar ijamak bēn? Kati. Mýjja pumūnh kêt kôt ne bar ijamak bēn 'āno dja. Gwaj baje mýjja pumūnh ja dja ī kêt ne. Nhym be, gwaj baje mýjja pumūnh kêt ne rā'ā: rā'ā ne. Metūndjwýnhkôt ar baban bakīnhtire ja ne baje omūnh kêt rā'ā. Kājkwakam ō mýjja baje omūnh kêt rā'ā. Mýjja ja ne rā'ā: rā'ā ne. Ar ije mýjja pumūnh kêt jakôt bar ijamak bēn 'āno dja. Ne kam mā ikīnh ne mā 'ityx.

5

Atemā me īny'ā ujarēnh.

Pir 3.21

¹ Be, gwaj banhī ja kute mrāmri ne kubēkatio kikre pyrāk. Pykakam ar babari gwaj kam nhý, banhī kute kubēkatio kikre pyrāk ja kam nhý. Ga, me kute tēmbē kubēkatio kikre ngrānhja pumū. Gwaj badjwý gwaj on ty. Nhym be, arým gwaj batykkam gwaj arým Metūndjwýnh'ýr tēn arým atemā banhī ny. Metūndjwýnh dja gwaj banhī ny nhipēx gwaj kôt ar baba rā'ā: rā'ā ne. Tām ne bar ije markumrēx. Gwaj banhī ny ne kute gwaj banhūrkwā ny pyrāk.

² Dja gwaj kājkwamā tēn arým banhī ny. Kute mrāmri ne me kute kubēkà tūmo pōx ne ny jangjēnh pyrāk dja gwaj banhī ny. On jakam gwaj bamā banhī ny prām. Gwaj banhī ny prāmje kam ama:n kam amakbē bakangāngā. On gwaj banhī ja katyk ne tokry djāje bakangāngā. ³ Gēdja gwaj arým kājkwakam banhī nyn bakajgo kêt. Ne bakadjwýnhbit ar baba kêt. Gwaj banhī.ī.

⁴ Jakam gwaj banhī ja, kute kubēkatio kikre pyrāk ja, gwaj kam ar babari bakangāngā. Batokry djāje bakangāngā. Djām on gwaj bamā banhī kangan bakajgo prām, kājkwakam bakajgo ar baba prām? Kati. Gwaj bamā on kājkwakam banhī ny prām. Ne kam arým batyk kêt ne banhī nyn batīn ne ar baba rā'ā: rā'ā ne.

⁵ Ja kadjy ne Metūndjwýnh gwaj banhipēx. Gwaj batīn ne ar baba rā'ā rā'ā kadjy ne gwaj banhipēx. Ga, me kute memā mýjja rūnh nhōrmān kukām

kute mÿjja kryre nhôrja pumû. Me amim kryre jamÿn arÿm amiwÿr mÿjja rÿnh kamnhÿxkumrêx. Gwaj badjwÿ. Metÿndjwÿnh arÿm gwaj bamã Karô jano nhym arÿm gwaj bajo ba gwaj arÿm amim,

—Ga, Metÿndjwÿnh arÿm kute imã karô janorja pumû. Ga, arÿm kute ijo baja pumû. Mrãmri dja ba kãjkwakam kôt itÿn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Karô kute gwaj bajo bakam dja gwaj ã amim ane. Ne kam arÿm baje mrãmri ja markumrêx. Dja gwaj mrãmri kãjkwakam Metÿndjwÿnhkôt batÿn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne gwaj baje mrãmri markumrêx ne amiwÿr kamnhÿxkumrêx.

⁶ Ar ije itÿn markam 'itÿx rã'ã ne. Kum idjãpênhkam 'itÿx rã'ã. Jakam ne bar arek inhÿ jakam ar iba. Arek kam ar ibari djãm Bênjadjwÿr djwÿnh'ÿr ar ibôx? Kati. 'ÿr ar ibôx kêt rã'ã. Ja ne bar ije mar. ⁷ Djãm jakam ne bar Bênjadjwÿr djwÿnh pumÿnhbê ar iba? Kati. Te ar ije omÿnh kêt bar tu amim Bênjadjwÿr djwÿnh markumrêx ne ar iba. ⁸ Ar ije markam 'itÿx rã'ã. Nhym be, ba ren ar on Bênjadjwÿr djwÿnh'ÿr tèn bôx ne kôt ar iban ren ikÿ:nhkumrêx. Ba ren ar on tyn inhÿja kangan ren arek Bênjadjwÿr djwÿnhkôt ar iba. Ne kam ren ikÿ:nhkumrêx ne.

⁹ Kam ne bar arek kum idjãpênh iba. Arek pykakam inhÿ ja'ã ar iba jabej bar Bênjadjwÿr djwÿnhmã idjãpênh ne ije o kÿnh kadjy amima. Nãr bar ityk ne kãjkwamã itêm jabej bar Bênjadjwÿr djwÿnhmã idjãpênh ne ije o kÿnh kadjy amima. Ar ije o kÿnhmã ne bar kum idjãpênh ar iba.

¹⁰ Mÿkam ne bar ije o kÿnhmã? Bir, dja Kritu kãjkwakam krÿ djãkam gwaj bamã nhÿ. Gwaj kam arÿm 'ÿr bôx ne kabem dja nhym arÿm gwaj bakukij. Pykakam gwaj ar babari gwaj baba mex jabej bakukij. Nãr, gwaj baba punu jabej bakukij. Gwaj kam arÿm prÿne amikôt kum amijarê nhym kam arÿm gwaj bakunÿmã o pãnh. Apÿnh gwaj banhÿ djãri gwaj bamã o pãnh. Gwaj baje amijo baba kôt gwaj bamã o pãnh. Katãt gwaj baba mex jabej arÿm gwaj bamã o pãnh mex. Nãr ate gwaj amijo baba punu jabej arÿm gwaj bamã o pãnh punu.

Metÿndjwÿnh kute me kunõ õbikwao ãm.

A Kô 4.2

¹¹ Dja gwaj baje amijo baba kôt gwaj bakunÿmã o pãnh. Kam ne bar Kritu'ÿr me 'wÿro iba. Me kute Kritu'ÿr amijo akêxmã me 'wÿro iba ne me axwe nêje ar me kukrão iba. Bênjadjwÿr djwÿnh puma: bar arÿm kuman arÿm nêje ar me kukrão iba. Ne katãt ar amijo iba nhym Metÿndjwÿnh prÿne kute ar imar. Ar gadjwÿ ar aje ar imar jabej ne aje amim,

—Mrãmri ne Paur ar katãt kute amijo bakumrêx, anhÿr jabej.

¹² Wãkam ne me we ar ijã,

—Ar wã ne ar ajte ar amã amimex jarênh ba, ane. Djãm mrãmri me kabên? Kati. Wãkam me kwÿ ta amimexo amran ar amã,

—Ba ne ba Kritu'ã idjãjarênh mexkumrêx. Me kum ikÿnhkumrêx, anhÿro ba. Djãm mrãmri ne me kabên mex? Kati. Nãm me amijo 'êx. Djãm Kritu kabên kôt me kum me abê? Kati. Me jamã dja gar ar ijã ajarên memã kum,

—Paur ar kute katãt ar imã arênhkumrêx. Paur ar kute katãt Metÿndjwÿnh kabên marn kôt amijo bakumrêx, ane. Dja gar ã memã ane nhym me arÿm pijãm ne.

¹³ Djãm mrãmri ne bar we ajbã ar amã amijarê? Nã. Kwãrÿk wãnh rã'ã. Bar we ajbã. Metÿndjwÿnh kadjy ne bar we ajbã. Nãr, djãm mrãmri ar ikrã

mex ne katāt ar amā mijarēnhkumrēx? Metīndjwŷnh ta ne kute ar imar. Ar aje Metīndjwŷnh mar kadjy ne bar katāt ar amā mijarēnhkumrēx.

¹⁴ Kritu kum gwaj bajabê:é. Kum gwaj bajabêkam ne gwaj bakunī pānh ty. Gwaj badjwŷ bamā Kritu jabê:m arŷm 'ā memā badjujarēnh prā:m. Dja me te Kritu'ā gwaj bakangrōnho ba. Kwārīk wānh rā'ā. Gwaj ty. Gwaj bamā batyk pyma kêt. Kritu gwaj bakunī pānh tykkam gwaj badjwŷ gwaj bamā batyk pyma kêt. ¹⁵ Gwaj bakunī pānh tykkam mŷj dja gwaj nē? Bir, dja gwaj amidjwŷnhbit maro babaja krāta. Ne kam Kritu maro baban kôt ar amijo baba. Nām gwaj bapānh tyn akubyn tīn ne. Kam dja gwaj maro baban kôt ar amijo baba.

¹⁶ Arŷm gwaj bapānh tykkam djām kam ar ije me mar punu? Kati. Me kum Metīndjwŷnh kīnh kêt ja ne me kute me mar punu. Djā ne bar ā me mar punuo ane? Kati. Bar aminhijukri amidjan kam arŷm ar ije me mar punu kêt. Mrāmri amrêbê ar ije Kritu mar punu. Djām jakam ar ije mar punu rā'ā? Kati. Bar arŷm aminhijukri amidjan kam arŷm ije mar punu kêt.

¹⁷ Bir, mŷj ne ar ije me mar on? Bir, dja Kritu meo kra nhym me arŷm umar djā ny. Amrêbê ne me mŷjja tūm kôt ar amijo ba. Ne jakam arŷm kute mŷjja tūmkôt amijo baja arŷm krātan arŷm mŷjja nykôt ar amijo ba. Be ga, me arŷm mrāmri prīne umar djā nykumrēxja pumū. Bar aminhijukri amidjan arŷm kute meo ny ja ma.

¹⁸ Metīndjwŷnh ta ne arŷm prīne meo ny. Gwaj badjwŷ ne gwaj amrêbê Metīndjwŷnho bakurê djwŷnh nhym ta arŷm gwaj bajo nyn gwaj bajo ōbikwa. Jeju Kritu arŷm tyn akubyn tīn gwaj kam tu amim markumrēx. Nhym kam Metīndjwŷnh arŷm gwaj bajo ōbikwa. Gwaj bajo ōbikwan arŷm me'ā gwaj bamā karō. Gwaj baje memā 'ā badjujarēnhmā gwaj bamā karō. Gwaj kam arŷm memā kum,

–Ga me aje Metīndjwŷnho akurê djwŷnh. Nhym be, dja ga me tu amim Jeju markumrēx nhym arŷm me ajo nyn me ajo ōbikwa. Nā gwām ā memā anhŷro baba. ¹⁹ Metīndjwŷnh ta ne me kunī ōbikwao dja. Kritu arŷm tyn akubyn tīn ne nhym me arŷm tu amim markumrēx nhym kam arŷm meo ōbikwa. Meo ōbikwan arŷm memā axwe kêt jarē nhym me arŷm kum mex ne. Nhym arŷm ar imā Kritu'ā ujarēnhja jarē. Bar memā 'ā ajarēn memā kum,

–Dja ga me tu amim Kritu markumrēx nhym Metīndjwŷnh arŷm me ajo nyn me ajo ōbikwakumrēx, ane. Tām ne bar memā arēnho iba.

²⁰ Kam ne bar Kritu kabēnkôt memā idjujarēnh ar iba ne Kritu kukwakam 'ŷr ar ajwŷro iba. Ar aje Metīndjwŷnh'ŷr amijo akēxmā ar ajwŷro iban ar amā,

–Dja gar tu amim Kritu markumrēx nhym Metīndjwŷnh arŷm ar ajo ōbikwa, anhŷro iba. Bar 'ŷr ar ajwŷro iba kute mrāmri ne Kritu ta mām kute amiwŷr me 'wŷro ba pyrāk.

²¹ Kritu amikam axwe 'ō mar kêt ne axwe kêt me:x ne. Nhym be, Metīndjwŷnh arŷm kum axwe jarē. Nhym mŷj axwe'ōja? Bir, gwaj ba bajaxwe pro. Nām kum gwaj bajaxwe pro jarē nhym arŷm kute ta mām axwe djwŷnh pyrāk. Nhym kam Metīndjwŷnh arŷm pānh gwaj bamā axwe kêt jarē. Gwaj tu amim Kritu markumrēx nhym Metīndjwŷnh arŷm gwaj bamā axwe kêt jarē gwaj arŷm Metīndjwŷnh jaxwe kêtō bajaxwe kêt. Kam dja gar tu amim Kritu markumrēx nhym Metīndjwŷnh arŷm ar ajo ōbikwakumrēx.

6

1 Metīndjwýnh kôt ne bar idjâpênh ar iba. Kam ne bar arým ar amā arē. Metīndjwýnh ne tu kum ar akaprī:kumrēx* ne ar amā ar ajamak bô gar arým amim ama. Ar aje amim markam tu amim markumrēx ne kwārīk wānh 'ā adjukanga kêt. 2 Mýkam dja gar 'ā adjukanga kêt? Bir, Metīndjwýnh ne arým gwaj bakukāmāremā kabēn ne memā kum, "On jakam ije me amar. Ga me imā amijarē ba arým me ama. Imā me akaprīkam ne ba me ama.

Ē, on akati jakam ije me apytār. Ba me apytān arým me ajo djuw mex." Nām ā Metīndjwýnh gwaj bakukāmāremā ane. Badjwý kôt ar amā arē. Mytja tām kam Metīndjwýnh kum ar akaprī. Akati jakam kute ar apytār. On 'yr amijo akēx. Kwārīk wānh 'ā adjukanga kêt.

Paur kute apýnh kaprī djāri'ā amijarēnh.

Kor 1.10

3 Ar ba ne bar amijaxwe nēje amijāno dja. Mýkam ne bar amijāno dja? Bir, ba ren amijāno idjām kêt ne ren arým ajmā ikute. Nym kam ren me'ō arým ijā,

–Djām Metīndjwýnhmā ar âpênh wākam ar mex? Kati, ar axwe ar ba, ane. Me'ō ren ar ijā anen ren arým Metīndjwýnh bê amijo akēx. Me'ō kute Metīndjwýnh bê amijo akēx karō ne bar amijaxwe nēje amijāno dja. 4 Ne ar imrānh kunīkôt katāt Metīndjwýnhmā idjâpênhkumrēx nym me kunī kute kôt ar imar.

Katāt kum ar idjâpênhkam te apýnh ar ikaprī djāri ar ijo ba bar kum idjâpênh'ā idjukanga kêt.

Ne ajte apýnh itokry ma.

Ne ajte imā mýjja prām ne inhō mýjja kêt.

Ne ajte apýnh mýjjakam itīn prām.

5 Katāt kum ar idjâpênhkam me ajte mry kà punuo ar ikaprēprēk.

Nym me ar ibē ijē

nym me krāptī: ar ikam àkrēn ar ikam kangao kumex.

Bar apýnh idjâpênh týxo prīne amidjôm ne.

Ne ajte apýnh idjâpênh'ā ino týx ne inhōt kryre nym arým akati.

Bar ajte Metīndjwýnhmā amijajburo iba. Katāt kum ar idjâpênhkam bar ā ane.

6 Ne ajte kam prīne amijaxwe nēje amijāno dja.

Ne ajte prīne mýjja mar mexkumrēx.

Nym me ajte ar ijo ajkē bar bit ingyrykmān ajte akubyn amijā ingyryk nē.

Ne kum ar idjâpênhkam ajte imā me kaprī.

Nym Metīndjwýnh Karō ajte ar ijo ba bar mrāmri imā me abēkumrēx.

7 Ne ajte katāt memā ikabēn jarēnhkumrēx

nym Metīndjwýnh ajte ar ikôt âpênh týx.

Kum ar idjâpênhkam bar amijāno djan katāt ar amijo iba. Ga, krākamngôn kute kâxo kubēkà jangjēnh ne kute kurē djwýnhbē amipytārja pumū. Ar badjwý ne bar inhō kâxo kubēkà jadjār mān prābē amijāno djan katāt ar amijo iba. Me kute ar imā ar ijaxwe jarēnh karō ne bar amijāno dja.

8 Nym me ajte kum ar ikī:nhkumrēx. Djām kam ar ije amidjwýnhbit mar ne Metīndjwýnhmā idjâpênhmā kanga? Kati. Bar mā kum apē.

* 6:1 Djām ar ga ne gar ajaxwe kêt nym pānh kum ar akaprī Kati. Ar ga ne gar te ajaxwe kētmā nym arým ta kum ar akaprī.

Nhym me ajte te mebê ar ikurê bar mā kum apê.

Nhym me ajte te ar ikàxā abenmā kum,

—Djām ar wā mex got? ane bar mā Metīndjwýnhmā apê.

Nhym kam me ajte te ar ikàxā abenmā kum,

—Me kum ar kī:nhkumrêx, ane bar mā kum apê.

Nhym me ajte te ar ijā,

—Nām ar ta amijo Metīndjwýnh maro ba. Nām ar memā 'êx ne me noo biknoro ba, ane. Nām me te ar ijā ane bar katāt kum idjāpênhkumrêx rā'ā.

⁹ Nhym me ajte te ar ibê ate krān ba nhym Metīndjwýnh kute ar imarkumrêx.

Nhym ô me jadjwý kute ar imarkumrêx.

Nhym me ajte kute ar ibīn pyma. Te ar ibīn pyma. Ota, ar itīn rā'ā.

Nhym me ajte mā ar ikaprêprêk. Ne te ar ikaprêprêk bar ityk kêt.

¹⁰ Ne ajte ikaprī:ren ikaprī japôkmā mā ikīnh.

Ne ajte ar inhō mýjja kêt. Te ar inhō mýjja kêt bar memā Kritu'ā idjujarênh ar iba nhym me arým tu amim markumrêx. Me krāptī ne me tu amim markumrêx ne arým kôt Kritu nhō mýjja kume:xo ô mýjja.

Te ar inhō mýjja kêt bar tu amim Kritu markumrêx ne arým Kritukôt ar inhō mýjja kunī.

¹¹ Krīraxbê Kōritukam ar ga ne bar imā ar ajabê:. Kam ne bar prīne amikôt ar amā amijarênh amirītkumrêx. ¹² Djā nā bām ar ar abê amiptān imā ar ajabê kêt got? Ar ga ne gar amā ar ijabê kêt. ¹³ Ar ije ar ajo ikramān prābê bar ar amā ikabên. Ar gadjwý dja gar amipānh ar imā akabên mex jarên ar amā ar ijabê.

Me kute Jeju marbito aben nhikjê'ā kute memā karō.

Ep 5.7; A Xim 2.4; Xij 4.4; Ped k 2.11

¹⁴ Ga, mry kute jênh bjêr kadjy me kute o aben nhikjêja pumū. Mry kute aben pyrāk kambit ro'ā àpênh mex. Ar gadjwý ar aje me'ō anhikjêmā me kute amim Jeju marbito anhikjê. Kwārīk wānh me'ō kute Jeju mar kêtō anhikjê kêt ne ro'ā adjāpênh kêt.

Djām me axwemê me axwe kêt kute aben pyrāk ne ro'ā àpênh mex? Kati. Ga, a'umê akamātmê ro'ā ba kêtja pumū. Apýnh ne ba. Ar gadjwý ne gar aje amim Jeju mar. Kam ar amā ajaxwe kīnh kêt. Me kute Jeju mar kêtja ne me kum axwe kīnh. Djām ro'ā ar adjāpênhkam mex? Kati. Kam mex kêt.

¹⁵ Djām Kritumê Berij axikôt kabên? Kati. Ar apýnh kabên. Berij nhidji 'ôdjwýbê ne Xatanaj. Me kute amim Jeju mardjwý djām me kute amijo ba kute me kute Jeju mar kêtja amijo ba pyrāk? Kati. Me kute amim Jeju mar katāt ar amijo ba. Nhym be, me kute mar kêtja ate amijo ba. Me apýnh ba.

¹⁶ Djām Metīndjwýnh nhō kikretikam me kute kum amijarênh kadjy apýnh mýjjaō metīndjwýnh karō nhipêxja krī? Djām Metīndjwýnhmā ja mex? Arkati. Me kute kam Metīndjwýnhmābit amijarênhmā. Gwaj badjwý. Djām gwaj baje Metīndjwýnhmā amijarênh ne jām mýjjaō metīndjwýnh karō nhipêxmā amijarênhmā? Me kute Jeju mar kêtja kudjwa mýjjaō metīndjwýnh karō nhipêxmā amijarênhmā? Kati. Gwaj baje me kute Jeju mar kêtja kudjwa kêt ne mýjjaō metīndjwýnh karō nhipêxmā amijarênh kêt. Ga, Metīndjwýnh ô kikretikam ýrja pumū. Gwaj badjwý. Metīndjwýnh ne gwaj bakam nhý. Metīndjwýnh tī ne ar bakumrêx. Tyk kêtumrêx. Tām ne gwaj bakam nhý. Metīndjwýnh ta ne amrêbê: memā kum, "Ba dja ba mekôt ar iban mekmê ar mrā. Dja me imā, 'Me inhō Metīndjwýnh', ane ba meo iba rā'ā ne."

Nām ā amrēbē: me bakukāmāremā ane. ¹⁷⁻¹⁸ Ne kam ajte, “Kam, on me me kute imar kētjamā akāx. Djām me aje meo anhikjēn me ro'ā adjāpēnhmā? Kati. Kwārīk wānh. On me memā akāx ne ate ar aba.”

Nām ā Bēnjadjwyr djwýnh me bakukāmāremā ane. Ne kam ajte memā kum, “Kwārīk wānh me axwe kôt ajaxwe kēt. Me axwe kôt ajaxwe kētkam ba dja ba ibē abāmkumrēx. Ne kam arým ajo ikrakumrēx. Ajo ikra mykumrēx. Ajo ikra nikumrēx.”

Nām ā Bēnjadjwyr djwýnh me bakukāmāremā ane. Bēnjadjwyr djwýnh 'ityxo kubē kumkati ta ne memā ja jarē.

7

¹ Ga, kute gwaj bamā mýjja mex jarēnhja pumū. Mrāmri ne gwaj bamā kabēn pydjīn arē. Kam dja gwaj on wānh bajaxwe kunī kanga. Baje amidjwýnhbito kīnh kadjy bajaxwe kunī gwaj on wānh kanga. Bakabēn punu kunikôt, badjāpēnhjaxwe kunikôt ne gwaj tu Metīndjwýnhbē amijo ajkē. Gwaj wānh kunī kangan katāt Metīndjwýnh kôt ar amijo baba. Gwaj kum bamexo amū amikamēn prīne ta mexo bamex. Gwaj bamā umakôt ā kum bamexo batēmo ane.

Paur kute memā amikīnh jarēnh.

² Dja gar amā ar ijabē. Djā nā bām ar ar ajōo ajkē? Djā nā bām ar ar ajōo āpnū? Djā nā bām ar ar ajōbē mýjja 'ōo iprōt? Arkati. ³ Djām ar ije ar amā ajaxwe jarēnhmā ne bar ar amā ja jarē? Kati. Arým bar ar amā,

—Gwaj baro'ā dja gwaj batīn ne ar baba. Nār kon ar atyk jabej gwaj baro'ā ty, ane. Nām bām ar ā imā ar ajabēo ane. ⁴ Nā bām tu amīm ar amex markumrēx ne prīne ar amā amikôt amijarē. Nā bām ar akam ikīnh ne memā ar akam ikīnh jarēnh kumex ne. Nām te apýnh ikaprī djāri iwýr ban bōx ba ar amex djō'ā akubyn ikīnh ne amikīnh ra:x ma.

⁵ Nā bām ar amrēbē pykabē Mateni'ýr tēn 'ýr bōx. Nhym kam apýnh ar ikaprī djāri mā ar iwýr ban bōx bar te ityk djā kēt prāmje. Me kum ar ikurē:n arī ar ijo ba bar arým itīn prām.

⁶ Nhym be, me Batīndjwýnh kute me kaprīo kīnh ba tām ne arým akubyn ar ijo kīnh ne. Arým Xitu ar akurūm bōxkam ne bar akubyn ikīnh ne. ⁷ Djām bōxkambit ar ikīnh? Kati. Kute ar imā ar ajarēnh djō'ā ne bar ajte ikīnh. Nām ar imā ar akam amikīnh jarē. Nām ar imā,

—Nām me ar ajo ama: ne kaprīre ne muwn mā memā kum, “Paur ne ba ar imā kīnhkumrēx”, anhyro ba. Nām ā Xitu ar imā ar ajarēnho ane. Ba kam arým Xitu kīnh djō'ā badjwýr ar akam ikīnhkumrēx.

⁸ Amrēbē ar ije ar amā pi'ōk no'ōkkam ne ba amim ingyryk ne amiman ar ajā amim,

—Ý, watīre. Mýkam ne ba arkum pi'ōk no'ōk ne arým arkum kaprī jadjā? ane. Djām jakam ije amim anhyr rā'ā? Kati. Ije inhō pi'ōko ije ar amā kaprī jadjār ngriirebit. ⁹ Jakam ne ba ikīnh ne. Mýkam? Djām ar akaprīkam? Kati. Gar akaprīkam arým akubyn amima. Ba kam arým ikīnh ne. Ar aje Metīndjwýnh kabēn markôt gar arým akaprī. Akaprīn arým akubyn amima. Ga, ar aje akubyn amimarkam ije ar ajo ibikēnh kētja pumū. Ije pi'ōkkam ar amā ikabēn'ā no'ōko ije ar ajo ibikēnh kētē.

¹⁰ Me kute arým amikam Metīndjwýnh kabēn mar ne kôt kaprīkam ne me arým amiman wānh axwemā iren Metīndjwýnh'ýr amijo akēx. Ýr amijo akēx nhym arým me utā. Djām kute me utārkam me amim ingyryk ne kaprī? Arkati.

Nhym be, me kum Metīndjwýnh kīnh kêtjamā ne me kabēn jarē nhym me arým amim ngryk ne amikam kaprī. Amikam kaprī kajgon wānh axwemā irern kute Metīndjwýnh'ýr amijo akēx kêt ne arým akuno. Me biknor tokry djākam akuno.

¹¹ Nhym be, amrēbē inhō pi'ók ar awýr bōx ja ne gar amim arēn aman arým amima. Amiman arým amijo mex prām ne amijo mex ngry'ā ar ano kator me:x ne arým abenbē ar ajaxwe kurē. Abenbē ar ajaxwe kurēn arým ar amā ajaxwe pyma:. Ne kam ijo ama:n arým inēje mā memā akabēn. Ne kam me'ō jaxwe jabe:j ne axwemā akatorkumrēx. Ar Metīndjwýnh kabēn kôt akaprīkumrēxja pumū. Ne kam arým ar amexo amirītkumrēx. Ōbē ne ba ar amā apýnh mýjja kwý jarē. Gar arým jakam mýjja kunīkôt imā amimexo amirītkumrēx ba arým ar ama.

¹² Ba amrēbē ar amā pi'ók no'ók ne. Me'ō jaxwe ne ba kuman pi'ókkam arým ar amā arē. Nām ar ajo ajkē ba kuman pi'ókkam arým ar amā arē gar arým ama. Djām ar aje jabit marmā ne ba ar amā arē? Kati. Ar aje badjwý imarmā. Ba ar ajā ino tý:x. Tām ne ar aje marmā ne ba ar amā arē. Mrāmri ne ba ar ajā ino týxkumrēx. Metīndjwýnh ta ne kute imar. ¹³ Ar aje ar imar ne akubyn ar akīnhkam bar badjwý ar adjō'ā akubyn ikīnh.

Nhym Xitudjwý ar awýr bōx ne bit umar punure. Gar kam akunī arým aērbē o kīnh nhym arým ar akam kīnhkumrēx. Ne kam arým amrē tēn iwýr bōx ne imā ar ajā ajarē bar badjwý arým ō'ā ikīnh tire. ¹⁴ Nā bām Xitumā ar amextire jarē. Djām kam ikabēn kajgon arým kam ipijām ne? Kati. Ije amrēbē ar amā ikabēn kunī jarēnhja ba ar akōnh kudji. Ije Xitumā ar amex jarēnhdjwý ba ar amex kōnh kum arē. Nhym kam ta ar awýr bōx ne arým ta ar amex pumūnhkumrēx.

¹⁵ Ne kam ta ajte akubyn jakam bōx ne akubyn amijo tēn ar ama:ro nhý. Nām ar awýr bōx gar akunī aje kabēn maro akumex. Nā gām ar atertet ne kum akabēn mexbit jarē. Nām akubyn amijo tēn ar amaro nhýn arým amybým kum ar ajabē:ē. ¹⁶ Kam ne ba arým ate ikrān amim ar amexbit man arým ar akam ikīnhkumrēx.

8

Kute me ōdjānh'ā memā karō.

Kar 11.29; Rō 15.25; Kō k 16.1; Xim k 6.18

¹ Kam, akmere, āpnhīre ar, ba ar amā pykabē Matenikam me arē. Ga, Matenikam apýnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djāri ne me ukaprīkumrēxja pumū. Djām me ta ne me ukaprī? Kati. Metīndjwýnh ta ne kum me kaprī ra:xī nhym me arým kuman arým ō'ā kum me kaprīkumrēx.

² Nām me te amikam tokry ne kaprī kumex man arým apōkmā amikam kīnh kati ma. Nām me te ō mýjja ngrire ne memā mýjja nhōr prā:m. Nām me tu ōdjānh tire ne memā mýjja kumex ngā.

³ Be, apýnh me āpēnh djā kôt ne me kute apýnh pi'ók kaprī jamýnh. Me kwý ō pi'ók kaprī rax nhym me kwý ō ngrire. Djām Matenikam me ō pi'ók kaprī rax? Kati, me ō ngrire. Nām te me ō pi'ók kaprī ngriren memā kumex ngā. Ba ne ba omū. Me ta ne me memā kungā.

⁴ Nā bām bit akubyn memā nēn memā kum,

—Kati. Ar anhō pi'ók kaprī ngrire. Kôt dja gar memā ngrirebit ngā, ane. Nhym ar imā,

—Kati. Djeruxarēkam Jeju nhō me ja ne me ō mỳjja kēt ne kum prām. Bar kam imā me kaprī. Ar ba dja bar memā kumex ngā, ane.

⁵ Bar kam me kute memā pi'ōk kaprī nhōrkam ama. Nhyam kam me ta kumrēx ar ijaerbē Metīndjwýnhmā amingān amim,

—Ba katāt Bēnjadjwýr djwýnh kabēn man kōt amijo iba mex, ane. Ne kam amim,

—Ba Paur kabēn man kōt amijo iba mex, ane. Metīndjwýnh kabēnkōt ne me ā ane. Ne kam me kadjy ar imā pi'ōk kaprī ngā. ⁶ Matenikam me ā ane bar kam Kōrituwākam ar abaja'ā Xitumā karō. Ta ne amrēbē ar awýr bōx ne ar amā arē. Gar kam arým memā pi'ōk kaprīo atommo krax. Nhyam kam jakam ar iwýr bōx. Kam ne bar ar ajā Xitumā karōn kum,

—Dja ga Kōritukam memā arē gē me mrāmri ukaprīkumrēx ne pi'ōk kaprīo atomo tēn inomā mēnhkumrēx, ane.

⁷ Akmere āpnhīre ar, gar arým amex ne arým tu amim Metīndjwýnh markumrēxo aba. Ne aje kabēn jarēnh me: xkumrēx. Ne aje kōt mỳjja kume: x mar. Ne mrāmri akabēnkumrēx ne amā ar ijabē: kumrēx. Ā amexo ane. Nhyam be, dja gar mekam adjukaprīdjwý ne me kadjy pi'ōk kaprīo atomkumrēx.

⁸ Djām ar ba ne bar amirax pumūnh nhirām ar amā,

—Ar iraxja man ar ikabēn kōt memā o atomkumrēx, anhýro iba. Kati. Nā bām ā ar amā anhýr kēt. Matenikam me ja kumrēx ne me memā o atomo tēn inomā kumē. Ar gadjwý ar aje ar ikabēn mar ne aje memā o atomo atēm ne inomā mēnhmā. Djām mrāmri ne gar amā ar ijabēkumrēx? Ar amā ar ijabēkam dja gar o atomkumrēx.

⁹ Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju Kritu ta ne tu ukaprīkumrēx. Tām ne gar arým aje mar. Nām ō mỳjja kumex. Mỳjja kunī ne ō mỳjja. Nām te ō mỳjja kunīn arým ar akadjy ō mỳjja kēt. Gar kam arým mỳjja kumexo anhō.

¹⁰ Ba kam arým ja man ar amā arē. Be, amū amex ja'ā ne gar akumrēx aje memā pi'ōk kaprī nhōr prām ne arým o atommo krax ne. ¹¹ Jakam dja gar o atomo tēn inomā mēnhkumrēx. Djām ar aje memā ōr prām ne o atommo krax ne katēri krā'yrkam mex got. Kati. Gar amā memā ōr prām ne aje o atomo tēn inomā mēnhkumrēx. Kambit arým mex. Ar aje apýnh adjapēnh pānh pi'ōk kaprī jamýnh kōt dja gar memā ikjē rēn memā o atom.

¹² Be, me kute memā ōr prāmkumrēxja ne Metīndjwýnh kute me mar ne arým mekam Kīnh. Djām me'ō nhō mỳjja kētkam dja Metīndjwýnh memā kum, “Memā angā”, ane? Kati. Me ō mỳjja rax gēdja 'ā akren pi'ōk kaprī rax ngā. Nhyam be, me ō mỳjja ngrire dja 'ā akren pi'ōk kaprī ngriren kum kungā.

¹³ Djām ar aje memā ōr nhyam me kum prām kēt gar ajte me pānh anhō mỳjja kētmā ne ar amā prāmmā? Djām ja kadjy ne ba ar amā arē? Kati. Gēdja ar anhō mỳjja nhyam amū me ō mỳjja nhyam kam ar ajō'ā kātām kēt. Gamē amū me wāmē gēdja ar anhō mỳjjao aben pyrāk. Ja kadjy ne ba ar amā ikabēn. ¹⁴ Jakam arým ar anhō mỳjja kumexkam ar aje memā kwý nhōr nhyam memā prām kētmā. Nhyam kam ajmākam gar me pānh amā prām jabej nhyam me ō mỳjja kumex jabej. Ne kam arým amipānh ar amā mỳjja ngā. Gar kam anhō mỳjjao aben pyrāk. ¹⁵ Me bakukāmāre kute djwýbē mýj ne jao atomo bakam ne me ā ane. Amrēbē: ne me'ā memā kum,

“Nām me djwýo atom kumex nhyam me mānhkutā ne. Ne djwý'ā kātām kētnē. Nhyam me jadjwý djwý ngrireo atom nhyam me mānhkutā ne. Ne me'ā 'ā kātām kēt ne.”

Nām me ā me bakukāmāremā ane nhyṃ me arỳm 'ā pi'òk no'òk ne. Ga, me kunī ò djwỳ nhyṃ me'ò'ā djwỳ'ā kàtām kètja pumũ.

Kute me'yr Xitu ar anor kadjy.

¹⁶ Be, Metĩndjwỳnh ne Xitumā amak bō nhyṃ kute ar amarkumrēx. Kute ba ije ar amar pyrāk ne ā ar amaro ane. Ba kam Metĩndjwỳnhmā amikĩnh jarē.

¹⁷ Bar Xitumā ar ajā karōn kum,

—Dja ga memā arē gē me pi'òk kaprĩo atomo tēn inomā mēnhkumrēx, ane. Nhyṃ ar imā,

—Be, mrāmri. Dja ba ā memā ane, ane. Ne kam ta kadjy ar awỳr tēm prām kumrēx. Ne kam arỳm kute ar awỳr pi'òko tēm ne kute o bōxmā gar aje omũnhmā.

¹⁸ Bar ar ajā Xitumā karōn kam kòt ije gwaj bakamyja 'òdjwỳ janormā. Gwaj bakamy jamē Xitu ar ar awỳr tēmmā. Ar ikamy ja ne àpēnh mexkumrēx. Kute Kritu'ā ujarēnh ny jarēnhkam àpēnh mexkumrēx. Me kute amim Jeju mar kunī apỳnh kòt ar aben pydjio ba djāri kunī ne me abenmā mex jarē.

¹⁹ Me kute Jeju mar ta ne me amijo utàn ar imā,

—Gwaj bakamy ja dja ar ikabēn kòt ar akòt pi'òk kaprĩo tēn memā kungā, ane. Gwaj bakamy ja ne bar kuman kumrēx Xitu kòt ar awỳr ano. Dja ar bōx gar me kadjy pi'òk kaprĩo atom inomā mēnhkumrēx. Ar badjwỳ dja bar ĩ ar awỳr tēn bōx gar ar imā pi'òk kaprĩ ngā bar Xitumē ro'ā arỳm Djeruxarē'yr o tē. 'Yr o tēn o bōx ne iro'ā memā kungā. Me ar ikòt Metĩndjwỳnh raxmā kator kadjy dja bar ā o ane. Ar aje memā òr prām nhyṃ me kute jadjwỳ mar kadjy dja bar ā o ane.

²⁰ Godja bar memā pi'òk kaprĩ kumexo tēn memā kungā. Nhyṃ kam me ar ikòt gwaj bakamy tēmja pumũn ar ijā ar idjākĩnhĩ nhòr kēt. ²¹ Dja bar iro'ā katāt memā o tēn o bōx. Metĩndjwỳnh dja katāt ar ije amijo ibakòt ar ipumũ. Nhyṃ pykakam me ar badjwỳ dja me katāt ar ije amijo ibakòt ar ipumũ.

²² Kam gwaj bakamy ja Xitu kòt ar awỳr tēmmā. Dja bar kam gwaj bakamy 'òdjwỳ jano nhyṃ arkòt tē. Gwaj bakamy jadjwỳ ne mexkumrēx. Metĩndjwỳnhmā àpēnh kunĩkòt gwaj bakamy ja mrāmri kum ukanga kètkumrēx ne kum àpēnhkumrēx bar arỳm amim omũ. Nhyṃ tu amim ar amarkumrēx. Kam ne ar akadjy àpēnh prām kumrēx. Gwaj bakamy jadjwỳ dja arkòt ar awỳr tē.

²³ Nhyṃ Xitudjwỳ. Be, tāmjamē ne bar iro'ā apē. Ne kam arỳm ar iro'ā ar akam idjāpēnhmā. Nhyṃ gwaj bakamy ar jadjwỳ, apỳnh me kute amim Jeju mar ne kòt ar aben pydjio ba djāri ne me ar ano. Nhyṃ kam ar arỳm me kabēn kòt ar awỳr tēmmā. Kute memā Kritu raxo amirīt kadjy ar awỳr tēmmā.

²⁴ Kam dja gar pi'òk kaprĩo atomo tēn inomā mēnhkumrēx. Nhyṃ ar arỳm o ar amarkumrēx. Ar amā ar abēja markumrēx. Nā bām ar mā memā ar ajarēho iba. Ar akam ar ikĩnh jarēho iba. Dja gar pi'òk kaprĩo atomo tēn inomā mēnhkumrēx gē ar pi'òk kaprĩ pumũnhkumrēx. Kam dja ar abenmā kum,

—Mrāmri Paur kabēnkumrēx, ane. Kam gēdja ar akubyn ò pykakam bōx. Bōx ne apỳnh me kute amim Jeju mar ne kòt ar aben pydjio ba djāri memā ar ajarēho ba. Ne memā kum,

—Mrāmri ne me òdjānhkumrēx. Nām me arỳm pi'òk kaprĩo atom. Djeruxarēkam me kute Jeju marja kadjy ne me arỳm pi'òk kaprĩo atom kumrēx, ane. Dja ar ā ar ajarēho ane.

9

¹⁻² Djām ar aje amijā pi'ók kaprī nēmā ne ba aje ar amā arē? Kati. Ar aje pi'ók kaprīo atommā ne ba ar amā arē. Ar ga ne gar aje Jeju nhō me jamā o atom prāmkuṃrēx. Arým ba ar apumūn Matenikam me jamā ar ajarēnho iba. Nā bām memā kum,

—Onj, pykabē Akajakam krīraxbē Kōritukam me ja ne me arým kute memā ōr prāmkuṃrēx. Amū amex ja'ā me kute memā ōr prāmkuṃrēx. Nā bām ā ar ajā memā anhýro iba nhym kam me ar akudjwa kute memā ō pi'ók kaprī nhōr prāmkuṃrēx.

³ Kam, ar aje pi'ók kaprīo atomo atēm ne inomā mēnh kadjy ije ar awýr gwaj bakamy ar anormā. Ar ga ne gar imā,

—Dja bar o atomo tēn inomā mēnhkuṃrēx, ane. Kam dja gar o atomo tēn inomā mēnhkuṃrēx nhym kam ikabēn dja kajgo kēt, Matenikam me jamā ikabēn ja dja kajgo kēt. Nok ba ren ikabēn kajgo. Ije memā kum,

—Kōritukam me ja kute ōr prā:m, anhýrkam gar ren katēri pi'ók kaprīo atom krāta ba ren arým ikabēn kajgo.

⁴ Dja ba ar awýr tē nhym Matenikam ar ja'ō ikōt ar awýr tēm ne ar awýr bōx jabej. Kam bar ren ar awýr bōx ga ren ar arým pi'ók kaprī katēri o atom krāta nhym ren Matenikam ar jamē ba ren ar ar apumūn ren arým ar akam ren ar ipijām ne. Ga ren ar gadjwý kam apijām ne. Ba ren ar amim,

—Nā bām ar bit tỳx'ā me kamnhxkuṃrēx nhym meo mōn tu krāta. Bar kam arým ipijām, ane.

⁵ Gwaj bapijām karō ne bar abenmā kum,

—Gwaj amikukām bakamy ar ano, ane. Ne kam arkum,

—Dja gar me'ýr atēmkuṃrēx ne me'ýr bōx nhym kam me arým ar ikukām pi'ók kaprīo atomo tēn inomā mēnhkuṃrēx. Nā bām ar ā arkum ane. Dja ar ikabēn ja man ar awýr bōx ne ar amā arē. Arým ne ba amrēbē ar amā arē. Ar aje o atomo atēm ne inomā mēnhmā ba ar amā arē. Djām me kute pi'ók kaprī'ā ngryk ne amim,

—Je tō, mýkam ne me ibē pi'ók kaprī jamýnho ba, anhýrkam mex? Kati. Kam mex kētkuṃrēx. Dja gar o atomo tēn inomā mēnhkuṃrēx bar arým ar awýr bōx gar arým anhōdjānh ne akīnhkuṃrēx. Ne kam arým me kadjy ar imā angā. Kam dja bar arým Djeruxarēmā o tēn o bōx ne arým memā kungā.

Me kīnh ne kute memā mýjja nhōr raxmā.

Kō k 16.2; Xim k 6.18; Idja 13.16

⁶ Ba ar amā arē gar ama. Godja me 'y ngrēre ne kren kam djwý ngrēre ne o atom. Nār, godja me 'y kumex ne kren kam djwý kumex ne o atom. Tām dja gar anhō pi'ók kaprī'ā ama. ⁷ Djā gām ar abenā ar anhō pi'ók kaprī jakre kuṃrēx ne amim,

—Be, kōt dja ba memā amikutā kwý ngā, anen kam memā angā. Kwārīk wānh 'ā maje amim,

—Dja ba memā kwý ngā nhym ibē kēt ba ajmā nē, anhýr kēt. Nār, kwārīk wānh 'ā maje amim,

—Gē me imā 'ā àpnēnh tỳxmā ba kam memā kwý ngā, anhýr kēt. Mýkam? Bir, dja me ōdjānh ne kīnh ne memā mýjja ngā nhym Metīndjwýnh arým kum me kīnhkuṃrēx. Tām dja gar ama.

⁸ Djām Metīndjwýnh ōdjý got ar abē mýjja 'ō nēmā? Kati. Dja ar amā mýjja kunī ngā. Djām kute ar amā mýjja ngrēre nhōrmā? Kati. Mýjja kumex dja tu ar amā kungā gar arým akīnhkuṃrēx. Ar gadjwý dja gar akati kunīkōt mekam adjukaprikuṃrēx. ⁹ Ikabēnja kōt ne me amrēbē: memā arēn memā kum,

“Arÿm ne amikutā me ō mÿjja kêt mā ō mÿjja ngrā. Nām katāt amijo bakumrēx rā'ā: rā'ā ne.”

Nām me amrēbē ā me bakukāmāremā ane nhy m me arÿm 'ā pi'ōk no'ōk ne.

¹⁰ Ga, me kute pur kreo mōrja pumū. Metīndjwÿnh ne me kute kre kadjy kute memā 'y nhōr. Ne kam kute memā djwÿ nhōr. Me ō kwÿ krēn djā'ā kute memā ōr. Mÿj'ā ne ba ar amā ja jarē. Bir, ar aje memā mÿjja nhōr'ā ne ba ar amā ja jarē. Metīndjwÿnh ta dja ar apumū. Dja gar me ō mÿjja kêt mā amikutā anhō mÿjja kwÿ ngā nhy m arÿm ar apumūn ar amā mÿjja kumex ngā. Ar aje memā mÿjja nhōr jakrenh mex ne ar amā kungā. Ga, me kute mÿjja 'y kumex ne kren arÿm ō djwÿ kumex ne kute o atomja pumū. Ar gadjwÿ dja gar memā mÿjja kumex ngā. Nhy m Metīndjwÿnh arÿm pānh ar amā mÿjja kumex ngā gar arÿm katāt ar amijo aban kum amexkumrēx ne.

¹¹ Ar anhōdjānhkam mÿj dja Metīndjwÿnh ar amā nē? Bir, dja mā ar amā mÿjja kumex ngā gar mā amikutā memā anhō mÿjja kwÿ ngā. Anhōdjānh ne mā memā angā. Dja gar ar imā amikutā ar anhō pi'ōk kaprī kwÿ ngā bar kubyn arÿm memā ar anhō pi'ōk kaprīo tēn memā kungā. Dja me ar anhō pi'ōk kaprī byn arÿm Metīndjwÿnhmā amikīnh jarē. Gwaj badjō'ā kum amikīnh jarē.

¹² Dja gar Jeju nhō me jamā angā nhy m me arÿm o amikīnh. Djām me o amikīnhbit? Kati. Dja me kīnh ne ar adjō'ā Metīndjwÿnhmā amikīnh jarēnho kumex. ¹³ Ne kam ar amarkumrēx ne arÿm Metīndjwÿnhmā kum,

—Mrāmri ne me kute Kritu'ā ujarēnh ny markumrēx ne arÿm akabēn kōt ōdjānhtire. Ōdjānhtire ne arÿm amikutā ar imā ō mÿjja kwÿ ngān arÿm amū me kum prām kunimā kwÿ ngā. Bar kam arÿm amā amextire jarē, ane. Ar aje memā pi'ōk kaprī nhōrkam dja me ā Metīndjwÿnhmā ane.

¹⁴ Ar aje memā pi'ōk kaprī nhōrkam dja me kum ar ajabēn arÿm ar akadjy Metīndjwÿnhmā kabēn ne kum,

—E kum, Djūnwā, me kīnh djā rax ne ga memā angā nhy m me arÿm adjō'ā ar imā pi'ōk kaprī jano. Bar kam amā amextire jarē, ane. Dja me ā Metīndjwÿnhmā ajā ane. ¹⁵ Mÿj kīnh djāja ne Metīndjwÿnh memā kungā? Bir, Kraja ne arÿm memā kungā. Nām gwaj bakunimā kungā. Kra ra:xi. Mÿj me'ō ne kute prīne 'ā ujarēnh mex kadjy 'ÿr bōx. Arkati. Kra ra:x ne gwaj bamā kungā gwaj kam kum amikīnh jarē.

10

Mrāmri ne Kritu kute Paur janorkumrēx.

¹ Ga, Kritu kabōt kati ne kute memā prī mex ne ar meo baja pumū. Ja ne ba kuman arÿm ar amā ikabēn mex jarē. Ar gadjwÿ dja gar Kritu man badjwÿ ikabēn ma. Ba ibē Paur ikabēn ma. Wākam me'ō ar memā kum,

—Paur ne amyby m kute tÿx pyrāk ne me ŷtāri 'ÿr bōxkam kum me uma:, ane. Djām mrāmri me kabēn? Kati. ² Dja gar on ikabēn ma. Got ba ren ar awÿr bōx ne tu ar amā ibēn tÿ:x ne. Nā bām anhÿr djwÿnhnrām amim,

—Dja ba wākam bōx ne ar kwÿmā ibēn tÿx jabej, ane. Ar akwÿ aje amim,

—Paur ne amidjwÿnhbito kīnh ne axwe ar ba, anhÿro abakam ba ibōx ne ije ar akwÿmā ibēn tÿx karō ne ba ar amā,

—Dja gar on ikabēn ma, ane. ³⁻⁵ Ga, me kurē djwÿnh me'ÿr bōxja pumū. Me'ÿr bōx nhy m me arÿm àbēr djā jamÿn o me'ÿr prōt ne arÿm aminēje me aē. Pykakam ne me ā aminēje meo ane. Djā ne bām ar ā me kudjwa ane.

Kati. Nā bām ar ije pykakam me àbêr djā jamýnh kêt. Metĩndjwýnh ne tỳ:x. Bar tỳxo itỳx ne me nêje ikabêno me ity nhyh me arým anhikrê.

Ga, me kurê djwýnh kwý kute aminêje kikre tỳ:x nhípêxja pumũ. Nhyh be, me tỳxo me ja jakre ne me arým me'ã kikre kate. Ne kam arým pardja'ã me pa 'amýnh meo ban meo bôx nhyh kam me arým memã àpênh ar ba.

Me kwý jadjwý ne me kute me bakurê djwýnh pyrak. Me 'êxnhĩ. Metĩndjwýnh ne kute gwaj bamã amijã ujarênh pydji baje mar pydjimã nhyh me arým 'êx ne ta amijõ Metĩndjwýnh mar mex ne arĩk kupa'ã memã 'ã ujarênh punu. Nhyh kam me arým me ma:ro ba. Nhyh me Metĩndjwýnh kupa'ã apýnh mýjja rũnh jarênh mebê Metĩndjwýnh kabênkumrêx kurênh arým me noo akno. Nãm me memã 'êx ba. Me kabênh 'êxnhĩ ne kute mrãmri ne me õ kikre tỳx pyrak. Bar kam ikabêno me ity nhyh me arým ar imã rerekre. Ar imã rerekre nhyh me arým katåt Kritu'ã ujarênh man katåt kabênh kôt ar amijõ ba. Kam ar ije mrãmri ne me kute me pardja'ã me pa 'amýnh ne me meo ban meo bôx pyrak nhyh me arým Kritu kôt amijõ ba.

⁶ Ar gadjwý dja gar prĩne Kritu kabênh kôt amijõ aba mex ba arým bôx. Bôx nhyh ar ajõ ate aje ar amijõ aba prãm rã'ã ba arým ar amã ibênh tỳx gar arým pãnh atokry.

⁷ Ar akwý ne gar abenmã,

—Djã ne Kritu Paur jano? Kati, anhýro aba. Ba ar amã arê gar ama. Djãm gwaj baje me krākãbit pumũnh ne kam arým amim, “Tãmwã ne mex”, ane nãr, “Tãmwã ne mex kêt”, ane. Djãm gwaj baje me krākãbit pumũngo ne arým prĩne me mar mex? Kati. Djãm mrãmri Kritu ar ajo bakumrêx gar arým ama. Aje mrãmri markumrêx jabej ar badjwý ar ima. Djãm Kritu kute ar ijo ba kêt got? Ar badjwý mrãmri Kritu kute ar ijo bakumrêx. Gwaj ba ne Kritu kute gwaj bajo bakumrêx. Gwaj baje aben pyrak. Tãm dja gar ama.

⁸ Ba ren ar amã ar irax jarênh kume:x. Djã ne ba ren kam amikam ipijãm? Kati. Mrãmri ne Bênjadjwýr djwýnh ar ba ar ijã irax mênhkumrêx. Ar akadji ar ijã ar irax mênhkumrêx. Djãm ar ije ar amã ibênh tỳx kadji ne ar ijã rax mê? Kati. Bar Kritu'ã ar amã ajarê gar mar mexo amũ amikamênh mar rax. Ja kadji ne Bênjadjwýr djwýnh ar ijã rax mê.

⁹ Ba ren ajte ar amã amirax jarênh kumex. Nhyh be, kati. Me kute ar amã,

—Paur ne ar amã pi'òk no'òko kute ar ajaêr prãm, anhýr. Djãm mrãmri? Kati. Ije ar ajaêr prãm kêt.

¹⁰ Me kwý ta ne me arĩk ijã kabênh ne ar amã, —Paur ne pi'òkkambit we kabênkumrêx ne tỳ:x. Djãm mrãmri ne tỳxkumrêx? Kati. Dja ta anhýtãri ar awýr bôx ne arým rerekren kabênh punure gar amã kabênh kĩnh kêt, ane. Nãm me kwý ã ijã ar amã ane.

¹¹ Gora gê wãkam me'õ ar ajte ikabênh ma. Amybým ar ikabênh kajgo kêt. Pi'òkkam ar amã ar ikabênkumrêx. Dja ba wãkam ar awýr bôx ne wãkamdjwý itỳxkumrêx. Ar ije pi'òk no'òkkam 'itỳx kôt itỳxkumrêx.

¹² Me kwý ta ne me amiraxo àmra ba. Me kum me kĩnhmã ne me ta amijõ àmra ba. Djãm ar ije amijõ me urak? Kati. Djãm ar ije me'ã amijakreo iba? Kati. Nhyh be, me ta ne me amirax jabej abenã amijakreo ban amim,

—Irax kute tãmwã rax pyrak, anhýro ba. Nãr,

—Ba ne ba iraxo tãmwã jakre, anhýro ba. Djãm kam me krã mex? Kati. Me krã punu.

¹³ Nhyh be, kati. Metĩndjwýnh ne ar imã idjãpênh djã'ã karõ bar Kritu'ã memã idjujarênh ar iba. Djã ne bar kam amijõ me'õ nhõ àpênh djã pytãn 'ã ar amijõ amra? Kati. Metĩndjwýnh ta ne ar imã ar idjãpênh djã'ã karõ. Kabênh kôt ne bar memã Kritu jarênh ýr meo akêxo iba. Kute ar imã ar idjãpênh djã

jakre kôt ne bar idjâpênho tē:n kam arÿm ar gadjwÿ ar awÿr bôx ne arÿm ar amā arē. Ar ba ne bar ar amā Kritu jarēn arÿm ar gadjwÿ 'ÿr ar ajo akēx ne. Ar ije Kritu'ÿr ar ajo akēxkam ne bar iraxja.

¹⁴ Bar ren ar awÿr ibôx kêt ne ren arĭk ar amā amijarēnh kajgo. Nhy m be, kati. Arÿm ne bar ar gadjwÿ ar awÿr bôx ne ije kaj bê ar amā Kritu'ā ujarēnh ny jarēnhkumrēx. Kam ne bar ar akadjy irax.

¹⁵ Pyka 'ôdjwÿkam dja me'ô Metĭndjwÿnhmā apēn arÿm Kritu'ÿr meo akēx. Djā ne bar kam me kwÿ kudjwa ô pykakam ô me ja'ÿr bôx ne ô âpēnh djā'ā amimēn arĭk memā kum,

–Ba ne ba Kritu'ÿr ar ajo akēx ne. Kam ne ba ar akadjy irax, anhÿro iba? Kati. Ar ije ā memā anhÿr prām kêt. Adjÿm. Dja ba ajte akubyn ar awÿr bôx ne ajte ar amā Kritu kabēn jarē. Gar kam arÿm amim Kritu mar mexo amū amikamēnh tē:n arÿm mar mexkumrēx. Nhy m kam ar abu'ā me krāptĭ arÿm ar adjô'ā ajte 'ÿr amijo akēx ne.

¹⁶ Dja gar ajte ar ikôt o kangō bar ajte amū ar anhijukri me jamā arēnh tē. Amū memā Kritu'ā ujarēnh ny jarēnh tē. Ja ne bar kam ama. Djām ar ije me kwÿ kudjwa me'ô djâpēnh djā'ā amimēnh ne arĭk me âpēnh proo idjāmra prām? Kati.

¹⁷ Amrēbē: me kute me bakukāmāremā arēnh kôt bar amijo iba. Nām me memā kum,

“Djām amijo adjāmra prām? Kwārĭk wānh amijo adjāmra kêt.

Dja ga Bēnjadjwÿr djwÿnh o amra.”

Nām me ā memā ane bar kabēn man kôt ar amijo iban amijo idjāmra kêt ne Bēnjadjwÿr djwÿnh o amra. ¹⁸ Djām me'ô ta kute amijo rax ne kute memā amijarēnhkam Metĭndjwÿnh kute 'ā memā kum, “Ā. Mrāmri ne raxkumrēx”, anhÿr? Kati. Metĭndjwÿnh ta kute me'ô'ā rax mēnhkambit kute 'ā memā kum, “Mrāmri ne raxkumrēx”, anhÿr.

11

Me 'êx ne ta kute amijo Jeju kute anor pyrāk.

Mat 7.15; Rô 16.17; Kor 2.8; A Ped 2.1

¹ Ba ije ar amā amijarēnhkam kute ibēn kati pyrāk. Ar arek nhÿn ikabēn ma. Nā, dja gar arek ikabēn maro nhÿ. ² Nā bām ar ajā ino tÿ:x kute Metĭndjwÿnh ô me ja'ā no tÿ:xja pyrāk. Dja gar katāt Kritu kôtbit amijo aban ajaxwe kêt. Kwārĭk wānh me kum Metĭndjwÿnh kĭnh kêt kukràdjâjakôt amijo aba kêt. Mekôt ar aje amijo aba kêt kadjy ne ba ar ajā ino tÿ:x ne.

Ge, me bām, me nā kra ni'ā no tÿ:xja pumū. Me my kute Ar kubē kupēnh kêt kadjy kra'ā no tÿ:xja pumū. Nhy m kam arÿm abatānh nhy m mjēn pydji 'ÿr mōrkumrēx nhy m krô'ā mjēn kêtumrēx.

Badjwÿ. Ba arÿm Kritumā ar ajarēn kum,

–Kōritukam ar ja dja ar katāt akôtbit amijo ban me kum akĭnh kêt kukràdjâja kôt amijo ba kêt. Nā bām ā kum ar ajarēnh o anen arÿm ar ajā ino tÿ:x ne. Dja gar katāt Kritu kôtbit amijo aban ajaxwe kêt. Kwārĭk wānh me kum Metĭndjwÿnh kĭnh kêtja kôt amijo aba kêt. Mekôt amijo aba kêt kadjy ba ar ajā ino tÿ:x ne.

³ Me kute ar anoo biknor karō ne ba ar akam axwe idjumar. Ar aje katāt Kritu pydji kôt amijo aban ajaxwe kêt mā. Godja me arĭk kupa'ā ar amā mÿjja kwÿ jarē gar aman arÿm Kritu kupa'ā amijo aban ajaxwe. Nām ā kangā no

tý:xkam kute me bakwatynh Ewamā 'êx ne noo biknoro ane. Me kute ar gadjwý ar anoo biknor karō ne ba ar akam axwe idjumar.

⁴ Godja me ar awýr bōx ne ije ar amā Jeju'ā ujarēnh ny jarēnh kupa'ā ar amā atemā Jeju 'ōdjwý'ā ujarēnh jabej. Djā nā gām ar me kanga? Kati. Nā gām ar tu amā me kīnh ne arek me kabēn maro akrī. Djā nā gām ar me kōt Metūndjwýnh Karō maro aba? Kati. Atemā me karō punu ne gar me kōt maro aba. Djām Kritu'ā ujarēnh ny ne gar amim maro aba? Kati. Atemā mýjja punu'ā ujarēnh ny ne gar maro aba. Nām me ar amā kupa'ā arē gar amā me kīnh ne arek me kabēn maro akrī.

⁵ Me kwý ta amijo 'êx ne ar amā,

—Kritu ne ijano ba ar amā arēnho iba, ane. Ta ne ar amijo raxo ba. Djām mrāmri ne we ar ja ikurām rax? Kati. ⁶ Nām me ijā,

—Paur ne kabēn tō, anhýro ba. Kwārīk wānh rā'ā. Ikabēn tō. Djā ne ba Kritu'ā ajarēn ikabēn tō? Kati. Ar ga ne gar prīne katāt 'ā idjujarēnhja ma, ikabēn amirītkumrēxja ma.

⁷ Nā bām ar amā ujarēnh ny jarēn pānh ije amim ar abē pi'ók kaprī jamýnh kêt. Djām kam ne gar arým ijo kajgo? Ije amim ar abē pi'ók kaprī jamýnh kêt kam ne ije amijo me kajgo pyrāk. Mýkam ne ba ā amijo ane? Bir, ije ar ajo raxmā ne ba ije amijo me kajgo pyrāk. Djām kam ne gar amim,

—Paur kajgon axwe, ane. Kwārīk wānh gar amim anhýr kêt.

⁸ Djām ba ne ba ar amā amijo a'uw? Kati. Amū me ja ne ba me ku'uw, ne apýnh me ō pykakam mrān bōx ne me kute amim Jeju mar ne kōt ar aben pydjio ba djāri me ku'uwn memā kum,

—Ar ikōt o kangō ba Kōritukam memā arē. Nā bām ā memā ane nhym me arým imā pi'ók kaprī ngā ba amý. Ne kam ar akam bōx ne ar amā Kritu kabēn jarē. Ne kam ba inhō mýjjaio pānh ne. Amū me'ō nhō pi'ók kaprīo inhō mýjjaio pānh. Ije ar amā idjā'wýr kêt kadjy ne ba inhō mýjjaio pānh ne ar akam idjāpēnh ar iba. Ar amā arēnho iba.

⁹ Ne kam ar akam ar iba nhym kam prām iwýr bōx. Djā nā bām ar ajō 'uw? Kati. Mateni kurūm gwaj bakamy ar bōx. Ne kam ar ta arým ijo djuw mex. Inhō mýjja ibē kêt nhym ar arým imā kunī ngā. Ar akam idjāpēnh kunīkōt ije pānh ar abē pi'ók kaprī jamýnh kêt. Dja ba rā'ān ar abē amýnh kêtumrēx ne.

¹⁰ Mrāmri ne Kritu kabēn katātukumrēx. Badjwý kōt katāt ar amā ikabēn jarēnhkumrēx. Pykabē Akajakam ar abē Kōritu ar, ije idjāpēnh pānh ar abē pi'ók kaprī jamýnh kêt. Ije amýnh kêt'ā dja ba ar amā amijarēnho iba rā'ā. Dja gar ajō ije amijarēnh jabē adjāptār kêtukumrēx. ¹¹ Ije idjāpēnh pānh ar abē pi'ók kaprī jamýnh prām kêt. Ja'ā ne ba ije ar amā amijarēnh prām ne arým ar amā amijarē. Mýkam? Djām imā ar ajabē kêt kam? Kati. Imā ar ajabēkam ne ba arým ar amā amijā ajarē. Metūndjwýnh kute imar:

¹² Ne ba ren ar abē pi'ók kaprī jamý nhym ren me'ō ikāxā ar amā,

—Be, djām ar bajbit ne bar ar abē pi'ók kaprī jamý? Ga, Paurdjwý kute ar abē pi'ók kaprī jamýnh ar o bawā pumū. Ar ije aben pyrākja pumū, ane. Ar kute ijā, “Ar ije aben pyrāk”, anhýr karō dja ba irā'ān idjāpēnh pānh ar abē pi'ók kaprī jamýnh kêt rā'ā ne.

¹³ Djām mrāmri ne bar ije aben pyrāk? Djām mrāmri ne Kritu ar ano kute mrāmri kute ijanorja pyrāk nhym ar 'ā ujarēnh ar ba? Arkati. Nām ar ar anoo biknoro ba. Nām ar ta memā 'êx ne memā,

—Kritu ne ijano ba 'ā idjujarēnh ar iba, ane. ¹⁴ Djā ne ba amim,

—E kum, mýkam ne ar me noo biknoro ba, ane? Kati.

Ga, me axwe nhō bēnjadjwýrbê Xatanajdjwý kute me noo biknorja pumū. Nām amijo Metīndjwýnh kadjy mrānh djwýnh pyrāk ne me noo biknoro ba. ¹⁵ Kam ō àpēnhdjwý ar ō bēnjadjwýrbê Xatanaj kudjwa memā 'èx ne amijo Metīndjwýnh nhō àpēnh pyrāk. Ar ta arīk ar amā,

—Dja gar ikabēn man kam mrāmri katāt ar amijo abakumrēx, anhýro ba. Kam ar kute aminhinomā amimēnhkam dja Metīndjwýnh ar 'èxnhī kōt arkum o pānh katāt nhym ar arým me biknor tokry djākam akuno.

Apýnh amikapri djari Paur kute 'ā amijarēnh.

¹⁶ Ba ajte ar amā arē gar ama. Kwārīk wānh amim,

—Paur ne amimex jarēnh ba. Ga, bēn katikumrēxja pumū, anhýr kēt. Nār gar aje ijj amim anhýr jabej arek nhýn ikabēn ma. Ba ajte ar amā amimex jarē gar ama.

¹⁷ Ije ar amā amimex jarēnh ja ne kute Bēnjadjwýr djwýnh kabēn pyrāk kēt. Ne kute ar amā ibēn kati pyrāk ne ar amā amijarē. ¹⁸ Me krāptī ne ar amā amijo àmra prā:m. Me kute amidjwýnhbito Kīnh kadjy amijo àmra prā:m. Ba ne ba bir amimex kōt ar amā amijarēnh amirītkumrēx gar badjwý ima.

¹⁹ Me kwý ne me mrāmri bēn katikumrēx. Nām me ar awýr bōx ne ar amā amijarē gar arek me kabēn maro akrī. We ar akrā mex ne kam arek me bēn kati maro akrī. ²⁰ Dja me'ō bēn kati ar akwý apa 'amýn amiwýr ar ajo akēx gar arým kōt ar amijo aba. Ne kam ate akrān arek me'ōja kabēn maro akrī. Dja me'ō bēn katikōt ar akwý anoo aknon ar abē mýjjao prōt, gar kam ate akrān arek me'ōja kabēn maro akrī. Me'ō ta dja ar akam amijo ra:x nār ar akwý nobē tak ne. Gar kam ate akrān arek kabēn maro akrī.

²¹ Ba ren badjwý ar amā ibēn týx gar ren ikabēn ma. Nhym be, kati. Ba ne ba ar amā ibēn týx kēt. Ba akrānmā ar akam ar iba gar kam arým amim, “Paur rerekre ne kajgo”, anhýro aba. Nhym be, kati. Irerekre ne ikajgo kēt.

Me ta ne me amijā, “Jeju ne ijano ba bōx”, anhýro ba. Me amijo amra:n arīk ar amā, “Ba ne ba iraxkumrēx.” Nām me ā ar amā anhýr ar o ba. Ba badjwý jakam ar amā amimex jarē gar ama. Nā bām ije ibēn kati pyrāk ne ar amā amirax jarē gar ama.

²² Djām ar wābēbit ne ebraga. Badjwý. Djām ar wābēbit ne idjaer. Badjwý ibē idjaer. Djām ar wābēbit ne Abraão tãmdjwý. Badjwý ibē Abraão tãmdjwý.

²³ Djām ar wābēbit ne Kritu nhō àpēnh. Badjwý ibē Kritu nhō àpēnhkumrēx ne o ar akrenh mex. Nā bām ije ar amā ibēn kati pyrāk ne ar amā amirax jarē. Nā bām kum idjāpēnh týxo ar akrenh mex ne.

Me kute mry kà punuo ikaprēprék kume:xi. Ba te ije itak'ā akremā.

Ne kute ajte ibē ijē krāptīo ar akrenh mex ne.

Ne ajte bit kute ibīnmā ijo baja krāptī: ba ityk pyma ar iba. Ga, ibē Kritu nhō àpēnhkumrēxja pumū.

²⁴ Kamā ne apýnh mebē idjaer djari ajte mry kà punuo ikaprēprék kumex. Nām me ikaprēprék nhym kam me ajte ikaprēprék nhym kam me ajte ikaprēprék nhym kam me ajte ikaprēprék nhym kam me ajte ikaprēprék. Me kute ikaprēprék kunīkōt ne me kute mrykà punuo itak'ā akre krāptī: kute 39 pyrāk.

²⁵ Nhym kam me ajte kōo ititik ne. Nhym kam me ajte kōo ititik ne. Nhym kam me ajte kōo ititik ne.

Nhym kam me ajte kute ibīnmā kēno ititi:k ne. Ga, ibē Kritu nhō àpēnhkumrēxja pumū.

Ba kākamdjwý, kà rúnhkam ngô raxbê pyka kêt kam iba nhy m ijã kà ja wadjã.
Ne ajte ijã ja wadjã. Ne ajte ijã ja wadjã.

Ba ajte ngô raxkam wadjã ne pĩ'ã wajê:t ne ar iba:. Nhy m ijã akamãt ne akati ba wabi.

²⁶ Nã bã m ar imrãnh kume:x ne.

Nhy m kam ajte apýnh ngô rúnh djàrikam idjãr pyma: ne.

Nhy m apýnh me àkĩnhĩ kute ijaêrbê ijo tým ne ijo bikênh pyma:.

Nhy m apýnh mebê idjaerdjwý kute ijo bikênh pyma:.

Nhy m me bajtemdjwý kute ijo bikênh pyma:.

Apýnh krĩrax djàrikam ar iba ne apýnh kapôt kukrit djàrikam ar iba ne ngô raxbê pyka kêt kam ar iba. Ja kunĩkôt ne mýjja kute ijo bikênh pyma: ne.

Nhy m me 'èx ne kute amijo Jeju mardjwý kute ijo bikênh pyma:. Ga, ibê Kritu nhô àpênhkumrêxja pumũ.

²⁷ Nã bã m idjãpênh pytĩdjwýo iku'èn o amidjôm me:x ne.

Ne ajte inhôt kêt krãptĩ.

Prãmmê kôrkam ne ba ajte ar iba.

Ije ajte amijajbur kumex.

Ajte imã kry n ikà kêt ne ar iba.

²⁸ Ikà krãkà'ã mýjja ne ja.

Ba kam me kute amim Jeju marja ma:ro ikrĩ. Apýnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djari ne ba kunĩkôt me ma:ro ikrĩ. Ne me kwý'ã àpnhĩx ne, ne akati kunĩkôt mekam idjumar punu:re.

²⁹ Dja mekam me'ò rerekre. Djãm kôt irerek kêt got? Kôt badjwý irerekre.

Dja me Metĩndjwýnhbê me'ò akêx. Djãm o ingryk kêt got? O ingrykkumrêx. Nã bã m me ma:ro ikrĩ. Ga, Kritumã idjãpênhkumrêxja pumũ.

³⁰ Me kwý ta kute amijã,

–Kritu ne ijano ba bôx, anhýro baja djãm mrãmri ar kum àpênhkumrêx. Kon. Ga, Kritumã idjãpênh o ije me akrenh mexja pumũ. Dja ba ar amã amimex'ã idjujarênh prãm jabej arým ar amã apýnh itokry djari, apýnh ikapri djari'ã ar amã ajarê. Kunĩ kôt irerekre. Ba ar amã irerekredjwý 'ã ajarê gar ama.

³¹ Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Tĩndjwýnh kute imar. Jeju Bãm, mexti:re rã'ã: rã'ã ne. Tãmja ne kute imar. Ije amimex jarênh ne ijêxnhĩ kêt kôt kute imar.

³² Ba ajte ar amã irerekre jarê gar ama. Krĩraxbê Tamagu nhô bênjadjwýrja bit kute ipa 'amýnhmã. Bênjadjwýr rax Areta ne Tamagu nhô bênjadjwýr jamã nhý. Tamagu nhô bênjadjwýr ò krãkamngônhamã ijarê. Nhy m krĩrax bu'ã pyka týt nhípêx apýnh ajkwa krekre djari. 'Á ikator nhy m me kute ipa 'amýnh kadjy nãrãm ne me ibê kre kunĩ pytà. ³³ Nhy m me kute amim Jeju mar arým djudjêdjêo kaxnokai jakã 'ãpren kam inhýr. Ne kam kýjrũm krĩrax nêje pyka týtja burũm imê. Kre krã'yrkôt burũm imên arým ijo ruw. Ba arým pykabê djan mã mebê ikaton iprôt ne. Be, djãm kam 'itýt got? Kati. Ba ne ba irere:kre. Nhy m be, Metĩndjwýnhbit týt:x ne arým ipytã.

12

Kute kãjkwa pumũnh'ã amijarênh.

¹ Djãm ije amikôt ar amã amijarênh o iban kôt iraxmã? Kati. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Ba ar amã mýjja'ã ajarê. Me kute mýjja pumũnh kêtja ba arým omũ. Dja ba ar amã 'ã ajarê. Bênjadjwýr djwýnh kute amrêbê memã mýjja jarênh kêt.

Arÿm ne imã arē. Nãm imã arē ba arÿm kuma. Dja ba ar amã 'ã ajarē gar ama.

² Ba amipumū. Ije amim Kritu markam amipumū. NhyM kam Metĩndjwÿnh arÿm amiwÿr ijo àbiro tē ba amipumũho tē. Nãm kàjkwa jan iby jan amū ja. 'Yr ne ijo wabi, amiwÿr ijo wabi ba arÿm amipumū. Bãrãm inhĩtã got ijo wabi nãr kon ikadjwÿnhbit got o wabi. Kon, ije mar kêt. Metĩndjwÿnh ta ne kute mar. Ba ije amipumũnhja'ã arÿm amex krãpti apêx. Amexbê 14 ne ijukri ajmã 'ã akre kute ne ijã apêx. ³ Bãrãm inhĩtã got ijo wabi nãr kon ikadjwÿnhbit got o wabi. Kon. Ije mar kêt.

⁴ Nã bãm amipumũho tē nhyM Metĩndjwÿnh amiwÿr õ kàjkwa djwÿnhmã ijo wabi. Kàjkwa djwÿnh ne me:xkumrêx. Kam mÿjja punu kêtumrêx. Metĩndjwÿnh õ kàjkwa djwÿnhmã ijo wabi ba amipumū. Ne kam arÿm kam me kabēn ma. Me kabēn mexkumrêx. Punu kêtumrêx. Ba kam te ije me kabēn jarēnhmã. Mexiti:rekam te ije arēnhmã. Pykakam me babēngõkre kabēn'yr bõx kêt. NhyM ta ibē uma, ije arēnh kêtãm.

⁵ Be, tãm ne ja. Ije amipumũnhja'ã dja ba ar amã amikõt amijarē. Djãm ba ije ar amã amimex jarēnhmã? Kati. Ba irerek mexi. Kam ne ba ar amã amikõt amijarē. ⁶ Nãr, ba ren ar amã amimex jarē djã ne ba ren ibēn kati? Kati. Ba ren ibēn kati kêtumrêx ne kam mrãmri ar amã amimex jarē. Ne ren katãt amimex kõt ar amã amijarēnhkumrêx nhyM ren me'õ arÿm ren ijo amra: ne. NhyM be, kati. Irerekre'ã dja ba ar amã amijarē gar kam arÿm aje ipumũnh kõt ne aje ikabēn mar kõt imar katãt.

⁷ Ga, kute imã apÿnh mÿjja pumũnh kêtjao amirĩtja pumū. Nãm imã mÿjja rũho amirĩt. Ba ren kam 'ã amijo amra. NhyM be, kati. Kam amijo idjãmra kêt kadjy itokry djã ja iwÿr bõx. Mrãmri itokry djã ja ne kute mrÿnhĩ arek me ikam ku'ê nhyM me tokry pyrãk. Xatanaj imã itokry djã ja jano nhyM iwÿr bõx ba arÿm itokry. ⁸ Kam, kute kubê ipytãr kadjy ba te Metĩndjwÿnhmã amijo a'uw. Ne ajte te kum amijo a'uw. Ne ajte te kum amijo a'uw.

⁹ NhyM arÿm imã,

–Kati. Dja ga atokryja mar rã'ã ne. Be ga, me tokry ne kaprĩrekam rerekreja pumū. Me te rerekre ba idjukaprĩn itÿx puroo memã tÿx jangij. Gadjwÿ dja ba ajo djuw mex. Dja ga te atokry ne arerekre ba dja ba ajo djuw mex ga arÿm atÿx.

Nãm ã Metĩndjwÿnh imã ane. Kam ba itokry ne irerekre rã'ã. Tãm ne ba ije ar amã arēnh prãm. Irerekre dja ba ar amã arē, me kunĩmã irerekre jarē. Kritu tÿxo itÿx kadjy ije memã irerekre kõt amijarēnh prãm.

¹⁰ Kam Kritumã idjãpēnhkam mã ne ikute? Bir, apÿnh irerek djãri ne iwÿr ban bõx. NhyM apÿnh me kwÿ imã akij. NhyM apÿnh itokry djãri iwÿr ban bõx. NhyM apÿnh me kwÿ ijo ajkê. NhyM apÿnh mÿjja puma djãri ikam apõx. Te apÿnh mÿjja ikam apõx ne te irerekre ba kunĩkõt ikĩnh. Mÿkam? Bir, dja ba ba irerekre nhyM Kritu arÿm imã tÿx jadjã ba arÿm itÿx ne.

Me kute kupa'ã Paur mar.

¹¹ Ije amimex kõt ar amã amijarēnhkam kute ibēn kati pyrãk. Mÿkam ne ba amimex jarē? Bir, ar aje ikupa'ã ijarēnhkam. Ar ga ne gar ikupa'ã abenmã kum,

–Djãm Kritu ne Paur jano nhyM 'ã ujarēnh tē? Kati. Kute anor kêt, ane. Ba kam amã amimex kõt amijarē. Ba amimex kõt amijarēn kute ibēn kati pyrãk. Ar ga ne ga ren ar abenmã kum,

—Mrāmri ne Kritu kute Paur janorkumrēx nhyṃ gwaj bamā 'ā ujarēnh ar ba, ane. Ga ren ar anen ba ren amimex kōt ar amā amijarēnh kēt. Ar akam me'ō ar ta arīk amijo 'ēx ne kute ar amā,

—Kritu ne ijano ba ar amā idjujarēnh ar iba, anhÿr ne ta amijo raxo ba. Djām mrāmri ne ba we ar wā katēri irax? Kati. Ba ne ba ar wāmē ije aben pyrāk ne ar katēri itēm kētkumrēx. Ne kam djām ba ne ba irax? Kati. Ba ne ba ikajgo. Nhyṃ be, mrāmri ne Kritu ijano ba 'ā idjujarēnh ar iba.

¹² Amrēbē ne ba arek akrānmā ar akam mÿjja pumūnh kēt nhipēxo iba. Ne apÿnh me punu djāri meo mex gar omūn arÿm Kritu raxmā akato. Ba ar akam mÿjja rūnh nhipēxo iba gar amim,

—Mrāmri ne Kritu kute Paur janorkumrēx. Ga, Kritu kute anor kōt kute mÿjja nhipēxja pumū. Nā gām ar amrēbē ā amim ane. Mÿkam ne gar jakam arÿm amim,

—Kati. Kritu kute Paur janor kēt, ane?

¹³ Mÿkam ne gar jakam arÿm amā ikīnh kēt ne? Nā gām ar amim,

—Be, Paur kum me ikīnh kēt. Nām kum me wābit kīnh. Kum apÿnh me kute amim Jeju mar wābit kīnh. Kum apÿnh kōt me ar aben pydjio ba djāri wābit kīnh ne arÿm āpēnh pānh mebē pi'ōk kaprī jamÿ. Nhyṃ be, gwaj bajbit ne kute gwaj babē pi'ōk kaprī jamÿnh kēt. Nā gām ar ā amim ane. Djām mrāmri imā me wābit kīnh? Kati. Imā ar gadjwÿ kīnh. Imā ar akīnh aben pyrāk. Kwārīk wānh gar ikam angrÿk kēt.

¹⁴ Ota, jakam ba arÿm ar awÿr itēmmā. Arÿm ne ba ar akam tēn ajte ar akam tē. Ne jakam ajte ar akam itēmmā. Dja ba ar akam tēn bōx ne ajte idjāpēnh pānh ar abē pi'ōk kaprī byr kēt. Djām ar anhō mÿjja ne ba abej ne ar akam itēmmā? Kati. Imā ar anhō mÿjja prām kēt. Ar aje amim Jeju mar raxmā ne ba ar akam itēmmā. Ja ne ba imā kīnh. Djām me kra ne kute bām kadjy mÿjjiao atom ne adjwÿr? Kati. Bām ne kute kra kadjy mÿjjiao atom.

¹⁵ Ba ije ar abām pyrāk dja ba ar akadjy apē:n prīne ibē inhī kato. Ne kam ikaprī kēt. Ikīnhbit. Ar ga dja gar te amā ikīnh ngrīre. Ba dja ba kajmā imā ar akīnh kamēho tēn mā ar akadjy apē. ¹⁶ Be, ar ga ne gar ima. Idjāpēnh pānh ije ar abē pi'ōk kaprī jamÿnh kētja ma. Nhyṃ be, ar akam me'ō arīk ar amā,

—Djām me kum prāmja kadjy ne Paur kute ar abē pi'ōk kaprī jamÿnh? Kati. Paur no tÿxtikam ne arīk ar amā 'ēx ne ar anoo akno. Nām arÿm ar anhō pi'ōk kaprīo aminhō, anhÿro ba.

¹⁷ Be, amrēbē ba ar awÿr ar ja jano nhyṃ ar awÿr bōx. Ne kam arÿm ar abē pi'ōk kaprī byn arÿm imā o bōx. Djām kam ne ba arÿm o aminhō? Kati. ¹⁸ Nā bām ar ajā Xitumā karō. Gwaj bakamy jadjwÿ ba arkōt ano nhyṃ ikabēn kōt ar arÿm ar awÿr tēn bōx. Djām Xitu kute ar anhō pi'ōk kaprīo aminhō? Djā ne atemā ibē kabēn djīn atemā ibē amijo tē? Kati. Ar ije imrānh katāto aben pyrāk gar arÿm ama.

¹⁹ Ar akwÿ ne gar aje abenmā kum,

—Be, Paur ar mrāmri gwaj bajo ajkē. Ga, ar kute aminēje gwaj bamā amijā àprārja ma, ane. Djā ne bar ar ajōo ajkē got bar ar amā amijā aprā? Arkati. Bar tu amim Kritu markumrēx ne ar amā amijarē nhyṃ Metūndjwÿnh ta kute ar imar. Akmere āpnhīre ar, djām ar ije amijo djuw mex kadjy ne bar ar akam apē? Kati. Ar gajbit bar ije ar ajo djuw mex kadjy ar akam apē. Ar ije ar amā arēnh gar aje Kritu mar raxmā. Ja kadjy bar ar akam apē.

²⁰ Imā ar ajaxwe kēt prām. Nok ren ar ajaxwe ba ren ar awÿr bōx. Ar amā ne ba ikabēn mexobit ikabēn prām. Ikabēn ja ne gar amā kīnh. Ne ba ren

ar awýr bôx ne ren ar amā ibēn tỳx ne. Ar amā ibēn tỳx karō ba amikukām pi'òkkam ar amā ikabēn. Ga ren ar aje akabēno aben japanh prām ba ren ar awýr bôx ne ren ar amā ibēn tỳx ne. Ga ren ar aje aben nhō mýjja'ā angryk prām nār ren ar aje abenkam adjákrē prām ba ren ar amā ibēn tỳx ne. Nār ga ren ar abenmā adjákjēr prām nār ren abenā akabēn punu ba ren ar amā ibēn tỳx ne. Nār ren ar aje aben kàxā abenbē aben kurē prām nār ren abēn kati prām nār ren abenmā adjákjéro abikarēr prām ba ren ar amā ibēn tỳx ne. Ar awýr ibôx gar akrāptī ajaxwe ja'ō karō ne ba pi'òkkam amikukām ar amā ikabēn ne.

²¹ Ga ren ar akwý ajaxwe prām rā'ā. Nār ren akwý ar aprō djwýnh kupa'ā akurē aba prām rā'ā. Nār akwý amjēn djwýnh kupa'ā akurē aba prām rā'ā. Nār ren akwý aje apijām kēttikam adjápēnh punu prām rā'ā. Amrēbē ar akwý ā ajaxweo ane ba ar amā pi'ók no'ók ne. Ar amikam akaprīren wānh ajaxwemā anhirer ne aje akubyn Metīndjwýnh'ýr amijo akēx kēt karō ne ba amikukām pi'òkkam ar amā ikabēn ne. Ba ren ar akam bôx nhym ren Metīndjwýnh ar akam imā irerek jadjā ba ren ar akrāptīkam imýr rax. Ar akam imýr rax karō ne ba amikukām ar amā ikabēn ne.

13

Kute me kwýbē axwe pyma.

¹ Jakam ba arým ar awýr itēmmā. Arým ba ar akam tēn ajte ar akam tē. Ne jakam ajte ar akam itēmmā. Be, amrēbē: Metīndjwýnh me bakukāmāremā kum,

“Dja me'ō amijārēnh jabej. Gē ar amānhkrut nār ar amānhkrut ne ikjékēt kabēn kōt memā arē. Ar kute kabēn mar kōt arē nhym me arým kuma. Ar axikōt kabēnkam dja me ar kabēn man arým abenmā kum, ‘Mrāmri me'ōja kute amijārēnh nhym ar kute kabēn kōt arēnhkumrēx’, ane. Dja me ā abenmā ane.”

Nām ā Metīndjwýnh me bakukāmāremā ane. Ja dja gar amijā ama. ² Be, ōbē ne ba ar awýr bôx. Ne kam ajte ar awýr bôx ne ar abē ajaxwe pyma. Jakam ba ajte ar akāxā pi'òkkam ar abē uma. Ja dja gar amijā aman ikabēn mar pydji. Amrēbē ar akwý ajaxwe jabej nār ajbir ar akwýdjwý axwe jabej djām ije ar amā iprīmā? Kati. Dja ba bôx ne ar amā iprī kēt ne tu itỳx.

³ Gar akwý ijā,

–Goja mrāmri Paur Kritu kabēno kabēnkumrēx jabej bar goja kabēnkumrēxmā ikato, anhýro aba. Ar aje ijā anhýrkam dja ba bôx ne itỳx. Djām Kritu ar akam āpēnhkam rerekre? Kati. Ar akam tỳ:xi. ⁴ Mrāmri me kute pīte'y'ā nhōrkam memā amijo rerekre. Nām te memā amijo rerekren jakam Metīndjwýnh 'itỳxkōt tīn ne ar ba. Ar badjwý ne bar kōt amijo irerekre. Ne te amijo irerekre dja bar bôx ne Kritu kōt itīn ne ar iban Metīndjwýnh 'itỳxo ar akam itīn ne ar iba.

⁵ Djām bajbit ne gar aje imexkōt imā akatormā? Ar gadjwý dja gar amima:ro tēn amim akatorcumrēx ne amim,

–Djām mrāmri ije tu amim Kritu markumrēx? ane. Dja ga ā amikukjéro anen kam mrāmri ar aje tu amim markumrēx jabej amim,

–Nā ije mrāmri tu amim Kritu markumrēx, anen kam arým ja markumrēx. Aje tu amim markumrēxia markumrēx. Ja dja gar amim akatorcumrēx. Kritu ne mrāmri ar akam ýrkumrēx. Djām ar aje amikam ja mar kēt? Nār kon, ar ajō ga mrāmri amijo ajēx ne amijo Jeju mar jabej nhym kam mrāmri ar akam ýr kēt.

⁶ Dja gar amiman arým ar badjwý ar iman amim,
 –Mrāmri ne Paur ar kute Kritu markumrēx, ane. Ar aje amim ja jarēnh ne ba kam ama.

⁷ Jakam ne bar Metīndjwýnhmā ar ajo a'uw ne kum,
 –Dja ga meo djuw mex gē me axwe'ō kêt, ane. Mýj kadjy dja gar ajaxwe kêt? Djām me kute ar akôt ar imar ne kute ar imā mex jarēnh kadjy? Kati. Godja me te ar ijā, “Paur ar ta ne amijo 'ēx ne amijo Jeju maro ba”, anhýr rā'ā jabej. Kwārīk wānh rā'ā. Ar ba dja bar we amijo ijēx ne. Ar ga dja gar katāt ar amijo aban ajaxwe kêt. Ar ajaxwe kētmā ne bar ar ajo Metīndjwýnhmā a'uw.

⁸ Djām bar Metīndjwýnh kabēn katāt kupa'ā amijo iba nhym kam arým kabēn katāt kêt? Kati. Metīndjwýnh ta kabēn katāt rā'ā: rā'ā ne. Nhym be, kati. Bar katāt kabēn kôtbīt amijo iba prāmrumrēx. Nhym kam me arým ar ikôt Metīndjwýnh kabēn katāt kumrēxmā kato.

⁹ Dja bar te memābīt irerekre. Kwārīk wānh rā'ā. Ar ga dja gar Metīndjwýnh kabēn kôt katāt ar amijo aban arým atýx. Kôt atýxkam ar ikīnhkumrēx. Prīne ar amex ja ne ar imā kīnhkumrēx.

¹⁰ Mýj kadjy ne ba ar akāxā pi'ōkkam ā amikukām ar amā ikabēno ane? Bir, ba ren ar awýr bōx ne ren ar amā ibēn týx. Bēnjadjwýr djwýnh kute ijā rax mēnh kôt ba ren ar amā ibēn týx. Ar amā ibēn týx karō ne ba ar akāxā ā amikukām ar amā ikabēno ane. Djām ije ar ajo ibikēnh kadjy ne ijā rax mē? Kati. Dja ba ar amā arē gar amim Jeju mar mexo amū amikamēn arým mar rax ne. Ja kadjy ne ijā rax mē.

Kute memā amikabēn mex jarēnho ino rer:

¹¹ Akmere āpnhīre ar, ikabēno ino rer ne ja. Dja gar adjumar mex ne prīne Metīndjwýnhmā amex. Ne prīne amijā ikabēnja ma. Ne axikôt ar akabēn ne abenmā akabēn mexo akabēn. Dja gar amijo ane nhym Metīndjwýnh arým ar amē amijo kajkep. Kubē ne me kum aben jabē djā krō krax. Kubē ne me umar mex djā krō krax. Tām gēdja ar amē amijo kajkep.

¹² Dja gar amā aben jabēo amirīt kadjy aben pa krij ne aben tatak. ¹³ Amrē jakam Jeju nhō me ja kunī ne me amū ar amā kabēn mex jarē.

¹⁴ Gē Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju Kritu tu kum ar akunī kaprīn* ar ajo ba. Gē Metīndjwýnh kum ar akunī jabēn ar ajo ba. Gē Metīndjwýnh Karō ar akunī mē amijo kajkep ne ar ajo ba. Tām ne ja.

* **13:14** Djām ar ga ne gar adjukaprī nhym pānh arým kum ar akaprī Kati. Ta ne tu kum ar akaprīkumrēx.

Paur kute Garaxakam me jamã pi'ók no'ók ne ja.

Paur ne pykabê Garaxakam me jamã pi'ók no'ók ne. Nãm arým pyka kunĩ'yr mrãnhkôt me'yr bôx ne memã Jeju jarê nhyr me kwý arým tu amim markumrêx ne 'ã abeno akprô. Nhyr kam Paur arým mã me jadjwý'yr tẽ nhyr tekrekam mebê idjaer kwý me'yr bôx ne memã kum,

—Djãm ar aje tu amim Jeju markambit Metĩndjwýnh kute ar apytãr? Kati, dja gar prĩne Mõj djê kukràdjãdjwý kôt ar amijo aban kam arým Metĩndjwýnh mã amex, ane.

Nhyr kam Paur memã kum,

—Arkati. Mrãmri ne me tu amim Jeju markumrêx nhyr Metĩndjwýnh arým memã axwe kêt jarê nhyr me arým kum mex. Me ta ne me mýjja kukràdjãkôt amijo bakôt Metĩndjwýnh mã mex kêt. Mrãmri ne me tu amim markumrêx nhyr Metĩndjwýnh arým memã axwe kêt jarê, ane.

Djãm nãm ã Abraão Mõj djê kukràdjãkôt amijo bao ane nhyr Metĩndjwýnh arým kum axwe kêt jarê? Kati, nãm tu Metĩndjwýnh markumrêx ne arým Metĩndjwýnh mã mex. Nhyr amũ tũmrãm Mõj djê katon memã kukràdjã jarê. Bir be, gwaj badjwý tu amim Jeju markumrêx ne arým kênhkam ar baba. Gwaj bajaxwe kute gwaj bate djê pyrãk ne gwaj babê Metĩndjwýnh kurê. Nhyr Metĩndjwýnh arým bajaxwebê bapytã. Arým ne gwaj bate djê apêx. Mýkam dja gwaj akubyn Mõj djê kukràdjã tũmo amite djê ar o baba? Kati, Jeju kute gwaj bajãpre bõnhkam gwaj kênhkam ar babakam gwaj Jeju kukràdjã ny kôt amijo baba rã'ã. Nãm ã Paur memã anen ajte memã Jeju kute anor kôt memã amijarê. Tãm ne ja.

¹ Ba ne ba ibê Paur. Djãm pykakam me'õ kajgo ne ijano? Nãr, djãm Metĩndjwýnh ne me'õ kajgomã ijã karõ nhyr ijano? Kati. Jeju Kritumê Bãmbê Metĩndjwýnh ijano ba arkum idjãpênh iba. Jeju Kritu arým ty nhyr Bãm akubyn o tũn ne. ² Jeju kukwakam bakamydjwý ikôt dja bar wãm ar amã ikabênh mex jarê. Pi'ók no'ókkam ar amã arê. Pykabê Garaxakam apýnh ar aje amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio aba djãri ne ba ar amã ikabênh mex jarê.

³ Metĩndjwýnhbê ne me Babãm. Ne Bẽnjadjwýr djwýnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩn* ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne. ⁴ Jeju Kritu ne gwaj bakadjy amingã. Nãm gwaj bajaxwe pãnh ty. Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja ne me axwe:. Mekôt bajaxwe kêt kadjy gwaj bapãnh ty. Kute kubê gwaj bapytãr kadjy gwaj bapãnh ty. Me Babãmê Metĩndjwýnh kute kum 'ã karõ kôt ne gwaj bapãnh ty. ⁵ Metĩndjwýnh ne ra:x ne uma:. Gê me aben djõ'ã memã Metĩndjwýnh rax jarênh rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri, tãm ne ja.

Me memã Kritu kupa'ã ujarênh nhyr mebê uma.

Mat 7.15; Ep 4.14; Kor 2.8; A Ped 2.1

⁶ E kum, djãm ar ga ne gar ajaxwe kêt nhyr Metĩndjwýnh pãnh kum ar akaprĩn amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba? Kati. Ar ga ne gar ajaxwe: nhyr ta kum ar akaprĩ. Kritu ar ajaxwe pãnh ty nhyr kam Metĩndjwýnh ta kum ar

* **1:3** Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhyr ar pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprĩkumrêx.

akaprĭn amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Nhyr kam wānh me kwÿ ar awÿr bōx ne arÿm 'êx ne ar amā we Kritu'ā ujarēnh ny 'ōdjwÿ jarē. Me wānh ar amā arē gar arÿm ijaērbē me'ÿr amijo akēx ne mekōt amijo abao dja. ⁷Ije. Djām mrāmri ne me ar amā Kritu'ā ujarēnh ny jarē? Kati. Nām me arĭk ar anoo biknoro ba. Kritu kupa'ā ne me ar amā arēnho ba.

⁸Arÿm ne bar kāj bē ar amā arē, katāt Kritu'ā ujarēnh nykumrēx jarē gar arÿm amim ama. Nhyr be, godja ar ijō akubyn ar awÿr bōx ne ar amā Kritu kupa'ā ajte ujarēnh ny 'ōdjwÿ jarēnh jabej gē Metĭndjwÿnh on pānh o akno gē biknor rā'ā rā'ā ne. Nār, godja kājkwakam kadjy mrānh djwÿnh 'ō ar awÿr bōx ne ar amā kupa'ā ujarēnh ny 'ōdjwÿ jarēnh jabej gē Metĭndjwÿnh on pānh o akno gē biknor rā'ā: rā'ā ne. ⁹Bar ajte jakam ar amā arē gar ama. Arÿm ne bar katāt ar amā Kritu'ā ujarēnh nykumrēx jarē gar amim ama. Nhyr be, godja me'ō ar awÿr bōx ne ar amā Kritu kupa'ā ajte ujarēnh ny 'ōdjwÿ jarēnh jabej gē Metĭndjwÿnh on pānh o akno gē biknor rā'ā: rā'ā ne.

¹⁰Djām me kum ikĭnhmā ne ba abej ar iba? Kati. Metĭndjwÿnh kum ikĭnh ne ba abej. Djām ije meo kĭnh prām got? Kati. Ne ba ren meo kĭnh prām ba ren ibē Metĭndjwÿnh nhō àpēnhkumrēx kēt.

Jeju ta ne Paurmā amijarē.

A Kō 1.12; Tex k 2.4

¹¹Akmere, àpnhĭre ar, ba ar amā arē. Ije kāj bē ar amā Kritu'ā ujarēnh ny jarēnhja djām me'ō ta ne amim ujarēnh'ā karōn imā arē? Kati. ¹²Djām me kute aben djō'ā ujarēnh ar baja ne me'ō imā arē ba o iba? Kati. Nār, djām me'ō kute prĭne ujarēnh marja ne imā arē ba kuma? Kati. Jeju Kritu ta ne imā ujarēnh ny jarē ba maro iba. Tām ne ba jakam pi'ōkkam wām pykabē Garaxakam ar amā arē.

¹³Arÿm ne me ar amā ijā ajarē gar ama. Amrēbē ne ba mebē idjaer kukrādja kōt ar amijo iban Metĭndjwÿnh nhō me ja kute amim Jeju maro ibikēnh kumex. Ne kam me kute amim Jeju mar kēt kadjy mebē Jeju kurēn abenbē me ngrānho iba. ¹⁴Ne mebē idjaermē ro'ā ijabatānhja ije me kukrādja maro me akrenh mexo tē. Ne me ikukāmāre kukrādja tūm'ā ino tÿ:x ne o iba.

¹⁵Nhyr kam Metĭndjwÿnh ta arÿm kum ikĭnh ne kum ikaprĭ. Djām ba ne ba imā kĭnh nhyr kum ikaprĭ? Kati. Ta ne tu kum ikaprĭn arÿm amiwÿr ijuw ne ijo ba. Adjākamā inā tikkrekam ijētri ne Metĭndjwÿnh amijo ipytā.

¹⁶Ije kāj bē me bajtemmā 'ā idjujarēnh kadjy arÿm imā Krao amirĭt. Kute imā Krao amirĭtkam djā nā bām o me'ō kumrēx ma nhyr arÿm imā arē ba ô'ā memā arēnho iba? Kati. Kritu ta ne imā arē. ¹⁷Nār, djā ne ba krĭraxbē Djeruxarē kumrēxmā tēn bōx? Nām Jeju ar ja kumrēx janon kam badjwÿ ijano ba kum idjāpēnh ar iba. Djā nā bām Jeju kute ar anor ja kumrēx'ÿr Djeruxarēmā tēn bōx nhyr ar imā kabēn'ō jarē ba memā arēnho iba? Kati. Ar'ÿr Djeruxarēkam itēm kēt. Ate ne ba pykabē Arabĭjkam tē. Ba kam ajte akubyn krĭraxbē Tamagumā akēx. Kritu ta ne imā kabēn jarē ba memā arēnho iba. Tām ne ba jakam pi'ōkkam wām pykabē Garaxakam ar amā arē.

¹⁸Nhyr kam ijā amex amānhkrut ne ikjēkēt apēx. Kambit ne ba arÿm Djeruxarē'ÿr tē. Ije Pedru pumūnhmā 'ÿr tē. Ne kam Pedru'ÿr bōx ne ar iro'ā nhÿ. Ar iro'ā nhÿ: nhyr ar ijā akatibē 15bit apēx ne. Djā ne ba kam idjām 'ÿr got Pedru imā me kabēn 'ō jarē ba memā arēnho iba? Kati. ¹⁹Djā ne ba kam Jeju kute ar anorja 'ōdjwÿ pumū? Kati. Ije ar 'ō pumūnh kēt. Bēnjadjwÿr djwÿnh kamy axikōt katorja ne kubē Xijagu. Xijagubit ne ba omū.

²⁰ Djã nã bãm ar amã ijêx? Kati. Metĩndjwýnh kute imarkam ne ba mrãmri ar amã ikabênkumrêx.

²¹ Ne kam Djeruxarê kurũm ikaton tẽ. Tẽ:n kajõnhkõt pykabê Xiriymê Xirxij'yr tẽ. Tẽ:n kam arým kam bõx.

²² NhyM Djeruxarê bu'ã pykabê Djudêjakam apýnh me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio ba djãri me kute ipumũnh kêt rã'ã. ²³ NhyM be, me kwý ne me amũ memã ijarên memã kum,

—Paur kute me bajo bikênho ba ja ne arým jakam kãj bê Kritu'ã memã ujarênh ar ba. Me kute Kritu kõt amijo bamã memã 'ã ujarênh ar ba. Me kute Kritu mar kêt kadjy ne Paur amrêbê mebê Kritu kurêo ba. Ne jakam arým 'ã memã ujarênh ar ba. Nãm me ã ijarênho ane. ²⁴ NhyM me arým jabit man ikam Metĩndjwýnhmã mextire jarênho kumex. Be, djãm kam ne me'õ ikabên'ã imã karõ ba memã arênho iba? Kati. Kritubit ne imã arê ba arým pi'õkkam wãm pykabê Garaxakam ar amã arê.

2

Pedru ar kute Paur kabên'ã aben mar:

Kar 15.4

¹ Nã bãm ar iba: nhyM kam ijã amexbê 14 apêx. Ba kam Banabekõt Djeruxarêmã tẽ. Xitudjwý ne ba o tẽ. ² Metĩndjwýnh ta ne imã 'ã karõ ba kabên kõt 'yr tẽ. 'Yr tẽ:n kam arým 'yr bõx. Ne kam me krãptĩ kãxã me rũnh kumrêxmẽ ro'ã akuprõ. Me kute amim Jeju mar rũnhmẽ ro'ã akuprõ. Memãbit ar rũnh pyrãkjamẽ ro'ã akuprõ. Ne kam memã arê. Ije me bajtemmã Kritu'ã idjujarênh ny jarênho ibaja ne ba memã arê. Ne ba ren Djeruxarêkam me krãptĩ kumrêxmã arên ren kam te memã arê nhyM ren me kute imar kêt ne. NhyM be, kati. Me krãptĩ kãxã ne ba me rũnh kumrêxmã arê.

³⁻⁴ NhyM Xitubê me bajtembê kreguja ikõt dja. Me ja ne me kute Mõjdjê kukràdjã kõt amijo ba kêt ne my nhĩhu kã tã. Nãm Xitu ikõt dja. NhyM me ta kute amijo 'êx ne kute amijo Jeju mar mexja ne me arým apdjun mekõt wadjã. Bar Kritu Jeju kabên kõt idjumar mex ne ar ibamã nhyM me amim,

—Paur ar kute Mõjdjê kukràdjã kõt amijo ba katãt jabej ba ar omũ. Gêdjã ar kõt amijo ba kêt ba me kukràdjã'ã arkum apnê, ane. Ga, me ta te: kute Mõjdjê kukràdjã kõt amijo ba mexja pumũ. Ne te: Metĩndjwýnhmã amijo mexo ban umar punu. Ar idjumar punu ja kadjy ne me ã amim ar ijã ane. Ne kam te: kute Xitu my kã krã'ymã memã 'ã apnê. Djã ne me kute amim Jeju markam me rũnh ja ne mekõt kabên dji? Kati. Me mekõt kabên djir kêt ne kute,

—Gê ar Mõjdjê kukràdjã kõt amijo tẽn on Xitumã my kã ta, anhýr kêtumrêx.

⁵ Djãm ar ba ne bar me ta kute amijo Jeju mar mexja kabên kõt Xitu my kã krãta? Kati. Bar me kabên kõt Mõjdjê kukràdjã kõt amijo itẽm kêtumrêx. Mýkam? Bir, ne ba ren ar mekõt amijo tẽn my kã krãta gar ren ikõt Mõjdjê kukràdjã maro aban kõt ar amijo aba. Ne kam ren arým Kritu kabên katãt mar kêt ne kõt amijo aba kêt. Amrêbê ne bar ar amã katãt Kritu'ã ujarênh ny jarê gar kõt ar amijo aba. Kõt amijo aba rã'ã kadjy ne bar me ja kõt amijo iba kêtumrêx.

⁶ NhyM be, memãbit ar kute rũnh pyrãk ja, me kute ar'ã abenmã kum,

—Amrêbê ne ar gwaj bamã wan gwaj bajo ba. Gwaj bamã ne ar raxkumrêx, anhýrja. Djãm me kute ar rũnh'ã abenmã anhýrkam djãm imã ar uma? Kati. Memãbit ne ar kute rũnh pyrãk. NhyM be, Metĩndjwýnhmã ne ar ngri:ren kajgo. Bir be, Kritu ne imã kabên jarê. Djãm ijukri ne ar rũnh imã mýjja

'ōdjwý jarē ba kam memā arēnho iba? Kati. Ar kute ijukri imā mýjja'ō jarēnh kêtukumrēx. ⁷ Ne kam ar ipa krij ne ar itatakbit. Arým ne ar kute imar ne ar abenmā kum,

—Be, mrāmri ne Metīndjwýnh Paurmā kum, “Ga dja ga me bajtemmā Kritu'ā ujarēnh ny jarē”, anhýrkumrēx. Nām ar ā abenmā ane.

⁸ Metīndjwýnh ne mebē idjaermā Pedru jano nhyim arým memā Kritu'ā ajarē. Ga, me krāptī: arým kute tu amim markumrēxja pumū. Metīndjwýnh ajte badjwý ijano ba me bajtemmā 'ā ajarē. Ga, me jadjwý krāptī tu kute amim markumrēxja pumū. ⁹ Xijagumē Pedrubē Xepamē Djuāomē ne ar kumrēx tūm. Ar memābit rūnh. Ar ja ne ar amim,

—Mrāmri ne Metīndjwýnh ta kum Paur kaprī:kumrēx nhyim mrāmri arým kôt kum āpēnhkumrēx, ane. Nām ar anen arým Banabemē bamē ar ipa krij ne ar itatak ne ar imā,

—Mrāmri ar ga dja gar me bajtem'ýr mrān memā 'ā ajarē. Nhyim be, ar ba dja bar mebē idjaer'ýr mrān memā 'ā ajarē, ane. ¹⁰ Ne kam ar imā,

—Dja gar ar ikam me ō mýjja kêt mar rā'ā, ane. Jabit ne ar ar imā arē. Ba kam arým ar kuman amū memā me arēnho iba nhyim me arým memā mýjjao atomo ba. Nā bām ā Djeruxarēkam me maro anen arým pi'ōkkam wām pykabē Garaxakam ar amā arē.

Paur Pedrumā kabēn ne.

¹¹ Bar kam krīraxbē Āxikimā tēn bōx ne kam dja. Nhyim kam Pedru nīnh tēn kam Āxikikam ar iwýr bōx. Ba kam arým kuka kōnh kum ikabēn ne. Arým Metīndjwýnh kabēn kupa'ā kute amijo tēmkam ne ba kum ikabēn ne.

¹² Mýkam? Bir, amrēbē ne Pedru tu me bajtemmē ro'ā ākuro krī. Ar ba ne bar me bajtemmē ro'ā idjākuro nhý nhyim Pedru mekmē ro'ā ākuro nhý. Nhyim kam me kwý Mōjdjē kukrādja'ā no týxja arým bōx. Xijagu kurūm ne me bōx. Me ja ne me memā kum,

—Dja me me bajtemmē ro'ā ākuro krīn arým Mōjdjē kukrādja kupa'ā amijo tē. Nām me ā memā anhýro ba. Me ja bōx nhyim Pedru arým me omū. Ne kam arým me bajtemmē ro'ā ō kwý krēn krātan arým ate nhý. Me Mōjdjē kukrādja'ā no týxja, me my kà rēnhneja, kute 'ā kum kabēn karō ne Pedru ate nhý. Me ja kute kum,

—Kwārīk wānh me bajtemmē ro'ā adjākur kêt. Abē mebē idjaer. Mōjdjē ne me bamā, “Kwārīk wānh me bajtemmē ro'ā adjākur kêt”, ane ga kam me ro'ā adjākuro akrī, anhýr karō ne Pedru ate nhý.

¹³ Nhyim kam ar ikam mebē idjaer kunī Pedru kôt amijo mōn ate ar ibē nhý. Nhyim kam Banabedjwý arým rerekre ne me umaje kôt amijo tēn ate me bajtembē amijo tēn ate ar ibē nhý.

¹⁴ Ba kam me omū. Kritu'ā ujarēnh ny ne katātukumrēx nhyim me arým kupa'ā amijo mō ba arým me omūn arým Pedrumā ikabēn ne. Me kunī nhipōkri ne ba 'ā kum ikabēn ne kum,

—E kum, ga ne ga arým me bajtem kôt ar amijo aban ajte. Ga arým mebē idjaer kukrādjabē amijo akēx ne arým me bajtem kôt ar amijo aba. Mýkam ne ga arým jakam ajte mebē idjaer kukrādja kôt me kute amijo ba'ā me bajtemmā karōo dja? Nā bām ā Pedrumā ikabēno ane.

¹⁵ Ne kam ajte Pedru arkum,

—Mrāmri ne bakukāmākjē kôt ne gu me babē idjaerkumrēx. Me baje me bajtem'ā abenmā kum, “Me axwe”, anhýro baba. Djām me baje me wā kôt amijo baba got? Arkati. Me ba ne gu me babē idjaerkumrēx. ¹⁶ Djām kam

me kute Mòjdjê kukràdjà kòt amijo bakam ne me mrāmri axwe kêt? Kati. Me kute kukràdjà kòt amijo baja ne me te axwe kêt prāmje. Nnym be, me tu kute amim Jeju Kritu markumrêx. Nnym kambit arým memā axwe kêt jarê nnym me kum axwe kêt. Tām ne gwaj amrêbê kuma. Me bajtemja ne me tu amim Kritu markumrêx. Gwaj badjwý ne gwaj bajaxwe kêt kadjy tu amim Kritu Jeju markumrêx. Djām gwaj bajaxwe kêt kadjy ne gwaj baje Mòjdjê kukràdjà marn kòt ar amijo baba? Kati. Kadjy ne gwaj tu amim Kritu markumrêx. Djām pykakam me'ò ta axwe kêt prām? Arkati. Me'ò ta kute Mòjdjê kukràdjà marn kute kòt amijo bakam te: axwe kêt prāmje. Nā bām ā Pedru arkum ane.

¹⁷ Ne kam ajte arkum,

—Me'ò ta ne te axwe kêt prāmje. Nnym be, dja gwaj tu amim Kritu markumrêx ne arým bajaxwe kêt. Ne kam amim Kritu maro tē nnym arým gwaj bamā bajaxweo amirito tē gwaj arým amima. Gwaj baje amimarkam djām gwaj baje me kwý kudjwa amim, “Ije amim Kritu kabēn markòt ne ba ijaxwe”, anhÿr mā? Arkati. Kritu kute me axwe'ā memā àpnēnh kêt. Kabēnkòt me'ò axwe prām kêtumrêx. ¹⁸ Be, amrêbê ne gwaj te: Mòjdjê kukràdjà kòt bajaxwe kêt prāmje bajaxwe rā'ā ne. Nnym be, jakam ba arým kubê amijo akêx. Kubê ije amijo akêxkam ba ren ar akudjwa ren akubyn Mòjdjê kukràdjà'ÿr amijo akêx ne ren amim,

—Ba Mòjdjê kukràdjà man kòt ar amijo iban arým ijaxwe kêt, anhÿro iba. Djām kam ba ren mrāmri ijaxwe kêt? Arkati. Akubyn ije 'ÿr amijo akêxkam ba ren arým Metĩndjwýnh kabēn mar kêt ne kam ren kam amikrà ar o iba.

¹⁹ Amrêbê ne ba amim,

—Ba Mòjdjê kukràdjà man kòt ar amijo iban arým ijaxwe kêt, anhÿro iba. Djām kam mrāmri ijaxwe kêt? Kati. Ijaxwe rā'ā. Ne kam arým Mòjdjê kukràdjà ma. Amrêbê ne Mòjdjê memā kum, “Dja me axwe arým pānh ty”, ane. Tām ne ba kuman kam ijaxwe man kam arým amim,

—Kati. Dja ba Mòjdjê kukràdjà man kòt ar amijo iban te ijaxwe kêt prāmje, ane. Kam ne ba arým Mòjdjê kukràdjà kòt ar amijo iba kêt. Ga, me arým tykkam kute kòt amijo ba kêtja pumū. Badjwý ije me tyk pyrāk. Ne kam arým Metĩndjwýnh kadjy itĩn ne ar iba.

²⁰ Ba ne ba Kritumê ro'ā pĩte'ykam ty. Ne kam ba itĩn ne ar iba kêt. Kritu ta ne ikam tĩn ne ar ba. Nā bām ā amimaro ane. Ne kam inhĩ jakam itĩn ne ar iba jakam ne ba tu amim Metĩndjwýnh kra markumrêx ar o iba. Ta ne kum ijabēn ijaxwe pānh ty. ²¹ Nām Kritu ā kum ikaprĩ o ane. Djā nā bām kubê ate ikrān Mòjdjê kukràdjābit mar 'āno dja? Djā nā bām ijaxwe kêt mā kukràdjābit man o Kritubê aptā? Kati. Ne ren me Mòjdjê kukràdjà kòt ren axwe kêt nnym ren kam Kritu me axwe pānh tykja ren kajgokumrêx. Nnym be, kati. Kritu kòtbit ne me axwe kêt. Nā bām ā Pedru arkum anen ajte pi'òkkam wām pykabē Garaxakam ar amā arē.

3

Me ta kute amijo mex kêt.

Ep 2.8; Pir 3.9; A Xim 1.9; Xit 3.5

¹ Ar abē Garaxa ar, ar ano rere:kre. Mÿj me'ò ne ar amā 'êx ne ar anoo akno? Ē, Metĩndjwýnh kabēn katàtkumrêx. Kabēn kòt ar aje amijo aba kêt kadjy ne me ar anoo akno. Arým ne ba prĩne ar amā Kritu pĩte'y'ā jêt'ā ajarē gar prĩne ama. Nnym kam me ar anoo akno. Ar ano rere:kre.

² Dja gar ar imã arê ba kuma. Djã nã gãm ar Mòjdjê kukràdjã man kôt ar amijo aban kôt we ajaxwe kêt? Djã nã gãm we ar ajaxwe kêt nhym Metĩndjwýnh Karõ arým ar awýr bõx ne ar ajo ba? Dja gar imã arê ba kuma. Kati. Nã gãm ar Kritu'ã idjujarênh man tu amim Kritu markumrêx nhym Karõ arým ar awýr bõx. ³ Nã gãm ar Metĩndjwýnh Karõkôt amijo abamo krax. Djã nã gãm jakam Mòjdjê kukràdjã man kôt ar amijo aban aje kôt ga: we amijo amexmã.

⁴ Amrêbê ar aje Kritu mar'ã ne me ar ajo bikênhõ ba gar arým kadjy atokry kumex ma. Godja gar jakam kubê amijo akêx ne 'ã adjukanga jabej nhym arým kadjy ar atokry ja arým kajgo. Nhym be, kati. Ar aje mrãmri tu amim Kritu markumrêx rã'ã jabej arým atokryja kajgo kêt. ⁵ Djã nã gãm ar Mòjdjê kukràdjã man kôt ar amijo aban kôt we ajaxwe kêt nhym kam Metĩndjwýnh arým ar amã Karõ jano nhym kam ar akam mýjja pumũnh kêt nhípêx, ar akam apýnh me punuo mex? Kati. Nã gãm ar Kritu'ã idjujarênh man tu amim markumrêx nhym arým kôt ar amã Karõ jano nhym kam arým ar akam apýnh mýjja pumũnh kêt nhípêx.

⁶ Me bakukãmãre Abraãodjwý ne

“tu amim Metĩndjwýnh markumrêx nhym arým tu kum axwe kêt jarê.”

⁷ Kam, me kute tu amim Kritu markumrêx, me ja kunĩ kute mrãmri ne Abraãõ tãmdjwý pyrãk. Tãm dja gar ama. ⁸ Amrêbê: ne Metĩndjwýnh amim,

“Dja me bajtem tu amim Kritu markumrêx ba kam tu memã axwe kêt jarê nhym me arým axwe kêt.”

Nãm ã amim anen kam kãj bê Abraãomã tãm jarê. Nhym me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Mrãmri ne me kute tu amim Kritu markumrêx nhym kute tu memã axwe kêt jarênh. Ja 'ã ne Abraãomã kum,

“Ga tu amim ikamnhĩxkumrêx. Ba kam arým imã akaprĩ. Dja atãmdjwý akôt tu amim imarkumrêx. Ba kam arým imã me kaprĩ. Dja apýnh me ba djãkam me bajtemdjwý akôt tu amim imarkumrêx. Ba kam arým imã me adjwýnhdjwý kaprĩ”, ane.

⁹ Ga, me kute tu amim Kritu markumrêxja Metĩndjwýnh arým kum me kaprĩja pumũ. Abraãõ tu amim kamnhĩxkumrêx nhym me kute kôt tu amim markumrêxja Metĩndjwýnh arým kum me kaprĩ.

¹⁰ Be, me kute amim,

–Dja ba Mòjdjê kukràdjã man kôt ar amijo iban arým ijaxwe kêt, anhýro baja. Me ja kunĩ'ã ne Metĩndjwýnh arým amim,

–Me wã dja ba me kanga nhym me arým me biknor tokry djãkam akuno, ane. Mýkam dja me kanga? Bir, amrêbê Metĩndjwýnh me bakukãmãremã kum,

“Ga, Mòjdjê kukràdjã'ã pi'òk no'òkja pumũ. Godja me mar kêt ne katãt kunĩ:kôt amijo ba kêt jabej ba dja ba pãnh me kanga nhym me arým me biknor tokry djãkam akuno.”

Nãm Metĩndjwýnh ã me bakukãmãremã ane. Me bit kute kukràdjã kunĩkôt amijo baja, djãm kôt me axwe kêtã? Kati. Nãm me te kute kukràdjã kunĩkôt amijo ba ne kam axwe rã'ã. Kam Metĩndjwýnh ta kabênkôt dja me ja kunĩ akuno. ¹¹ Nhym kam me ajte me bakukãmãremã kum,

“Metĩndjwýnh kute memã axwe kêt jarênh nhym me arým kum mexja dja me tu amikajmã'ã markumrêx ne arým tĩn ne ar ba”, ane.

Ga, Metĩndjwýnh kute memã axwe kêt jarênhja pumũ. Me kute tu amim markumrêx kambit ne kute memã axwe kêt jarênh. Kam me kute Mòjdjê

kukràdjà marn kôt amijo baja te: axwe kêt prāmje. ¹² Nhyam kam ajte pi'òkkam memã kum,
 “Me kute Mòjdjê kukràdjà marn kôt amijo baja gê me prïne kunikôt amijo ba
 mex”, ane.

Djãm pi'òkkam kabên jakam ne memã, me kute tu amim Metĩndjwýnh markumrêx jarê? Kati. Kute arênh kêtumrêx. Nãm memã, kôt me kute amijo babit jarê.

¹³ Nhyam be, Metĩndjwýnh ne memã Kritu jarê. Kritu arým píte'y'ã gwaj bajaxweo pãnh. Amrêbê ne Metĩndjwýnh memã kum,

–Godja me Mòjdjê kukràdjà mar kêt ne katã kukràdjà kunĩ: kôt amijo ba kêt, ba dja ba pãnh me kanga nhyam me arým me biknor tokry djãkam akuno, ane. Tãm ne Metĩndjwýnh amrêbê arê. Kam gwaj ba ne gwaj kôt amijo baba kêt ne bajaxwe:. Ga, gwaj bajaxwe pãnh Metĩndjwýnh bit kute gwaj bakangaja pumũ.

Nhyam be, kati. Jakam Kritu arým gwaj bajaxweo pãnh. Gwaj bakadjy ne Kritu ta mãn axwe djwýnh pyrãk ne píte'ykam wajêt. Nhyam kam Metĩndjwýnh arým kute kanga pyrãk nhyam me biknor tokry djãkam biknor pyrãk. Nãm ã anen píte'ykam wajêt ne arým gwaj bajaxweo pãnh. Amrêbê: ne Mòjdjê me bakukãmãremã kum,

“Me pi'ã me anhô nhyam me arij. Nhyam kam Metĩndjwýnh arým me kanga nhyam me arým me biknor tokry djãkam akuno”, ane.

Ga, Kritu píte'ykam jêtkam Metĩndjwýnh kute kanga pyrãkja pumũ.

¹⁴ Kam, Jeju Kritu arým gwaj bajaxweo pãnh. Nhyam kam Metĩndjwýnh arým me bajtemo djuw mex ne arým memã axwe kêt jarê. Tãm ne Abraãomã arê. Gwaj tu amim Kritu markumrêx, nhyam Metĩndjwýnh Karô arým gwaj bawýr bôx. Amrêbê kute gwaj bamã Karô jarênhja arým gwaj bawýr bôx. Ja kadjy ne Kritu gwaj bajaxweo pãnh.

Metĩndjwýnh ne Abraãomã kabên pýnh ne arê.

Idja 6.13

¹⁵ Akmere, àpnhĩre ar, ba ar amã pykakam me kukràdjà'ô jarê gar ama. Godja me'ô ar tu abenmã mýjja'ô jarênhkumrêx. Nhyam me rũnh arým 'ã pi'òk no'òkkumrêx. Djãm kam ajte me'ô kute ijukri kabên 'ô jarênhmã? Nãr, djãm kam kute kabên 'ôo bingrãnhmã? Arkati. Arým ne me tu 'ã pi'òk no'òk mãmджи.

¹⁶ Abraãomã ne Metĩndjwýnh apýnh mýjja jarênh kam kum kabên pýnh ne arênh kum,

–Dja ba ajo djuw mex ne atãmdjwýo djuw mex, ane. Djãm kute kabên jao bingrãnhmã? Kati. Djãm tãmdjwý krãpti'ã ne kum, “Dja ba atãmdjwýo djuw mex”, ane? Kati. Tãmdjwý pydji'ã ne kum arê. Tãmdjwý ja ne kubê Kritu.

¹⁷ Metĩndjwýnh ne amrêbê: tu Abraãomã tãmdjwýbê Krituja jarênhkumrêx. Nhyam kam tũ:mrãm, arým kute kum arênh'ã amexbê 430 apêxkam Mòjdjêmã kukràdjà jarê. Djã ne kute Mòjdjêmã me kukràdjà jarênho kabên tũm japa? Djã ne kute amrêbê: Abraãomã tãmdjwýbê Kritu jarênhja arým arênh kajgo? Arkati. Kute amrêbê: Abraãomã arênh kute mar týx rá'ã ne.

¹⁸ Djã ne me kute Mòjdjê kukràdjà marn kôt amijo bakam axwe kêt ne ajte kute amim Kritu markam axwe kêt? Kati. Nhyam be, arým ne Metĩndjwýnh nrãmri tu Abraãomã tãmdjwý Kritu jarênhkumrêx nhyam amim tu markumrêx nhyam arým kum axwe kêt jarê.

¹⁹⁻²⁰ Nhyam be, mýj kadjy ne Metĩndjwýnh Mòjdjêmã kukràdjà jarê? Bir, me kute amijaxwe mar ne kute kôt amim kator kadjy. Ja kadjy ne Mòjdjêmã

kukràdjà jarë. Me aben djô'ã abenmã arënhô mô:. Abenmã arënhô môr tãmtã arým túmrãm Abraão tàmdjwý Kritu'ýr o bôx. Me bakamingrãnyrekam Kritu arým katon ar ba. Nhyam kam me tu amim markumrëx nhyam Metíndjwýnh arým memã axwe kët jarë. Metíndjwýnh ne Môjdjëmã kukràdjà jarë. Kadjy mrãnh djwýnh kumrëxmã ne arë nhyam arým amũ Môjdjëmã arë nhyam amũ memã arë. Nhyam kam me krãptí amipãnh Môjdjëmã amijarë nhyam amũ Metíndjwýnhmã me arë. Nhyam be, djã nãm Metíndjwýnh me'ômã Kritu jarë nhyam arým amũ Abraãomã arë? Kati. Metíndjwýnh pydji ne tu Abraão kuka kônh djan kum tàmdjwýbê Kritu jarë.

²¹ Metíndjwýnh ne Abraãomã apýnh mýjja mex jarën kum tàmdjwýbê Kritukôt axwe kët jarë. Djã ne kam amikabën jao aknon kam memã kum,

–Dja ga me Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo aba. Ba kam arým me amã axwe kët jarë, ane? Kati. Dja me Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo ban arým te axwe kët prãmje ne Metíndjwýnhkôt tïn ne ar ba kët. Ne ren me Môjdjê kukràdjà ô man kôt ar amijo ban ren kam axwe kët ne ren kam Metíndjwýnh kôt tïn ne ar ba nhyam Metíndjwýnh ren kam memã kum,

–Dja ga me Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo aban kam ajaxwe kët, ane.

²² Nhyam be, kati. Me'ô ta te axwe kët prãmje. Metíndjwýnh ne pi'ôkkam me kunĩ kupãhtã memã axwe jarë. Mýj kadjy ne me kunĩmã axwe jarë? Bir, me kute tu amim Jeju Kritu markumrëx kadjy. Dja me tu amim markumrëx nhyam Metíndjwýnh arým memã axwe kët jarë. Tãm ne amrëbê: me bakukãmãremã arënh pydji.

²³ Nhyam be, amrëbê me bakukãmãre kute tu amim Kritu markumrëx këtiri ne me Môjdjê kukràdjákôt ar amijo ba. Me ta te: katormã ar amijo ba. Me kute mrãmri ne me bê ijëkam me ta te: katormã amijo ba pyrãk. Gwaj badjwý te bakatormã ari amijo baba. Nhyam kam túmrãm me arým gwaj bamã Kritu'ã ajarë, gwaj arým tu amim markumrëx ne arým bakato. Bakaton arým gwaj ba ar baban bakínhkumrëx.

²⁴ Kam, Môjdjê kukràdjà ne kute me kra prïre pumũnh djwýnh pyrãk. Me bakukãmãre ne me kute me kra prïre pyrãk. Ne kam me omũnh djwýnh kôt ar amijo ba, Môjdjê kukràdjà kôt ar amijo ba nhyam me bêtý:xi. Me kute aben djô'ã kôt amijo ba tãmtã nhyam kam túmrãm arým Kritu me'ýr bôx. Gwaj bawýr bôx gwaj arým tu amim markumrëx nhyam arým tu gwaj bamã axwe kët jarë. ²⁵ Gwaj arým tu amim Kritu markumrëx. Djãm kam gwaj baje akubyn Môjdjê kukràdjà'ýr amijo akëx prãm? Kati. Arým me abatãnhkam djãm akubyn kute amipumũnh djwýnh prãm? Kati. Gwaj badjwý ne gwaj akubyn baje Môjdjê kukràdjà mar prãm kët. Kritu ne gwaj tu amim markumrëx.

Mebê Metíndjwýnh kra'ã ujarënh.

Dju r 1.12; Rô 8.14; Ep 1.5

²⁶ Ar akunĩ ne gar arým abê Metíndjwýnh kra. Gar arým tu amim Kritu markumrëx ne arým abê Metíndjwýnh kra. ²⁷ Me kute ngômã ar ajadjãr kunĩja, mýj'ã ne ngômã ar ajadjãrja amijakre? Bir, Kritumê ne gar atpydji. 'Ã ne amijakre. Gar kam arým aje Kritu pyrãk. Kritubê Metíndjwýnh Kra. Ar gadjwý ne gar Kritu kôt abê Metíndjwýnh kra.

²⁸ Djãm kam dja gar ajô aben mýr jabej memã kum, "Ibê idjaer", ane? Nãr, "Ibê me bajtembê kregu", ane? Nãr, gar ajô aben mýr jabej memã kum,

–Nãm me ipa 'amý ba me kabënkôt kajgo ari idjãpënh týxo iban idjumar punu, ane? Nãr,

—Me kute ipa 'amÿnh kêt ba arek mekôt ar iban idjumar mex, ane? Nâr gar ajô aben mÿr jabej memã kum, “Imÿ”, ane, nâr, “Ini”, ane? Djãm aje amim Kritu markam aje aben mÿr jabej ã abenmã anhÿro abamã? Kati. Ar aje amim Kritu markam ne ar akunÿ abeno anhôbikwan apydji.i. ²⁹ Ne, ar abê Kritu nhôbikwakam Metÿndjwÿnh arÿm ar ajo Abraão tâmdjwÿ. Kute ar anhingêt Abraãomã kabên pÿnh ne arênhja kunÿ ne ajte ar amãdjwÿ arê. Dja gar arÿm Abãm nhô mÿjjao aminhõ. Metÿndjwÿnh nhô mÿjjao aminhõ.

4

Metÿndjwÿnh gwaj bajo kra.

¹ Jakam ne ba ar amã arê, me abê Garaxakam me jamã arê, gar ama. Me kra prÿre ne me kute bãm nhô nêkrêx kunÿo bamã te o ane. Prÿre kam kute o ba kêt rã'ã. Nãm me kute bãm nhô ãpênh kajgo pyrãk ne kajgo: ne. ² Nhyam kam me omũnh djwÿnh me prÿre jamã mrãnh mex'ã karõn me omũnhõ ba nhyam me kam kôt amijo ba. Nãm me prÿre pumũnh djwÿnh meo ba: nhyam me arÿm abatãnh ne. Nhyam me bãm kute ô akati jarênhja arÿm bõx nhyam kam me arÿm bãm nhô nêkrêxo aminhõn o ba.

³ Gwaj badjwÿ Kritu bõx kêtri ne gwaj baje me prÿre pyrãk. Gwaj baje me ãpênh kajgo pyrãk ne gwaj bakajgo: ar baba. Nhyam me kute gwaj bamã pykakam me kukràdjã jarênh gwaj ajbit maro baba. Kute mrãmri ne me prÿre pumũnh djwÿnh me prÿremã mrãnh mex'ã karõo ba nhyam me kute kôt amijo baja pyrãk. Gwaj badjwÿ gwaj pykakam me kukràdjãkõtbit amijo baba.

⁴ Nhyam be, kam arÿm ô akati bõx nhyam Metÿndjwÿnh arÿm pykamã Kra jano nhyam me'õ nire kurũm kato. Katon arÿm Mõjdjê kukràdjã man kôt ar amijo ba. ⁵ Mÿj kadjy ne Mõjdjê kukràdjã man kôt ar amijo ba? Bir, kute gwaj bajaxweo pãnh kadjy. Gwaj te Mõjdjê kukràdjãkõtbit amijo baban mã bajaxwe:. Nhyam Kra arÿm gwaj bajaxweo pãnh nhyam kam Metÿndjwÿnh arÿm gwaj bajo kra. Ja kadjy ne Kra arÿm ruw ne Mõjdjê kukràdjã man kôt ar amijo ba.

⁶ Kute gwaj bajo krakam ne arÿm gwaj bamã Kra Karõ jano nhyam arÿm gwaj bakam nhÿn gwaj bajo ba. Gwaj kam amikam Karõ ma nhyam arÿm gwaj bakadjwÿnhbê Metÿndjwÿnhmã kum, “Aba, Aba”, anhÿro nhÿ. Me kabên djwÿnhkam kum, “Aba, Aba”, anhÿro nhÿ. Me bakabênkam ne Karõ ren arên ren kum, “Djünwã, Djünwã”, anhÿro nhÿ. ⁷ Ga, me kute me pa 'amÿnh nhyam me memã ãpênh kajgo ar baja pumũ. Amrêbê ar gadjwÿ ne gar Mõjdjê kukràdjã man kôt amijo aba kajgo. Ne jakam arÿm Mõjdjê kukràdjã kôt amijo aba kêt. Kritu ar akadjy ty nhyam Metÿndjwÿnh kute ar ajo krakam. Dja ar amã ô mÿjja ngã gar o aba.

Me kute akubyn me kukràdjão ba prãm.

A Kõ 11.3; Kor 2.16; Ped k 1.14

⁸ Be, ar abê me bajtem ne gar amrêbê ar aje Metÿndjwÿnhkumrêx mar kêt ne kôt amijo aba kêt. Apÿnh mÿjjao metÿndjwÿnh karõ nhipêxjamã ne gar adjãpênh tÿx kajgoo aba. Djãm mrãmri ne kubê Metÿndjwÿnhkumrêx? Arkati. Gar o aban aje mrãmri ne me pa 'amÿnh nhyam me memã ãpênh tÿx kajgoo ba ne te apõx prãmje ja pyrãk.

⁹ Nhyam be, jakam ne gar arÿm aje Metÿndjwÿnhkumrêx mar. Djãm ar ga ne gar amim mar? Kati. Ta kumrêx ne kute ar amarn arÿm ar amã amijo amirÿt gar kam kôt arÿm amim maro aba. Arÿm ar aje Metÿndjwÿnhkumrêx mar jakam mÿkam ne aje akubyn me kum Metÿndjwÿnh kÿnh kêtja kukràdjã

marn kôt amijo aba prãm? Gar me kukràdjà kôt ar amijo aban te ajaxwe kêt prãmje. Kam ar arerekre. Me kukràdjà kajgo. Dja gar kôt ar amijo aban arým aje mrãmri ne me pa 'amýnh nhym me memã àpênh kajgo ba pyrãk.

¹⁰ Ar aje mýjja kajgo kadjy adjàpênh tỳx prãmkam ne gar apýnh akati krãptíkam me kukràdjà man arým abenmã kum,

–Akati ja dja gwaj 'ã bano tỳx ne Mòjdjê kukràdjà kôt bamex, anen ajte apýnh mytyrwý'ã abenmã kum,

–Mytyrwý ja dja gwaj 'ã bano tỳx ne me kukràdjà kôt bamex, anen ajte abenmã kum,

–Dja gwaj bàygogo djê pan ajte Mòjdjê kôt akati ja ma, anen ajte abenmã kum,

–Dja gwaj amex ja'ã bano tỳx ne Mòjdjê kukràdjà kôt bamex, ane. Dji:jàk. Djãm me kukràdjà kajgoja krãre got? Djãm ar aje ã amijo anhýrkam Metíndjwýnh kute ar amã ajaxwe kêt jarênh gar kum amex got? ¹¹ Amrêbê ba me abê Garaxakam Kritu jarênh iban idjãpênh kume:x. Ar akam idjãpênh kajgo gar aje Kritu mar kajgo karõ ne ba ar ajã idjãpnhĩx ne axwe idjumar ne.

¹² Akmere, àpnhĩre ar, on ar ikudjwa. Ba ne ba ije ar apyrãk. Djãm ba ne gar ijo ajkê, ba ar amã ikabên? Kati. ¹³ Nhym be, amrêbê ije ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarênh kutewa. Kamã ne ba ikanên ar amã Kritu'ã ajarê gar ama.

¹⁴ Nãm itokry te ijo ba djãm kam ne gar amã ikurênh ikanga? Kati. Nã gãm ar prĩne imar mex. Nã gãm ar ijo Metíndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh pyrãk nãr ijo Kritu Jeju pyrãk ne ar amã ikĩnh ne. ¹⁵ Ba ino kanê: gar te aje ikadji ano kadjãr ne pãnh imã ano jadjãr ba ikanê kêtãm. Ba ne ba 'ã ar apumũn arým ar amã arê. Ar amã ikĩnh. Mýj ne gar arým jakam amijon? ¹⁶ Djãm ije katãt ar amã Metíndjwýnh kabên jarênhkam gar arým ijo akurê djwýnh?

¹⁷ Be, wãkam me'õ ar kute amiwýr ar ajo akêxmã àpênh kume:xo ba. Djãm me kute ar ajo mex kadjy? Kati. Me kute ar abê ikurêãm. Dja me ar abê ikurê gar kam arým mekõt ar amijo aban arým me kukràdjà'ã ano tỳx ne ar o aba. Ja kadjy ne me ar abê ar ikurêo ba.

¹⁸ Ne ren me kute ar ajo mexmã àpênh kumex ne ren kam mrãmri mexkumrêx. Ar akam idjãmkam ne me ren ar ajo mexmã àpênh kumex ne ren ajbubê itýmkamdjwý ren ar ajo mexmã àpênh kumex ne kam ren mrãmri mexkumrêx. Nhym be, kati. Me kute ar abê ikurê kadjy ne me àpênh kumex.

¹⁹ Ba ne ba imã ar ajabê:ê kute mrãmri ne me kum kra prĩre jabêja pyrãk. Ije me'õ nire kra àkam umar punure pyrãk ne ar akam idjumar punu:re. Me'õja amijo 'êx ne Kritu kupa'ã ar amã arê ba ar ama:ro iba. Nok gar ren kabên man Kritu kupa'ã amijo tẽ. Ga, me prĩre kute nã tikkrekam aminhipêxo baja pumũ. Nãm aminhipêxo ba:n arým prĩne aminhipêx nhinomã kumê. Ar gadjwý. Dja gar prĩne Kritu kôt amexo amũ amikamênhõ tẽ. Amikamênhõ tẽ:n kam arým prĩne Kritu mexo amex. Tãm ne ba imã kĩnh. Nã bãm ar ama:ro iba. ²⁰ Ar awýr ibõx prãmkam ne ba dja. Ne ba ren inhýtã ar awýr bõx. Djã ne ba ren kam ar amã ibên tỳx? Kati. Kam ne ba ren ar amã ibên rerekbito ikabên. Nhym be, kati. Amybým ne ba axwe ar kam idjumar ne.

Agaremê Xara'ã ujarênh.

²¹ Dja gar jakam imã arê. Ar aje Mòjdjê kukràdjà marn kôt amijo aba prãmja mýkam ne gar amikadji kukràdjà kunĩ mar kêt? ²² Ba ar amã kukràdjà jarê gar ama. Mòjdjê ne kute 'ã pi'ók no'òkkam memã Abraão kra amãnhkrut'ã ajarê. Kra ja ne Abraão õ àpênh kajgobê Agaremã kudji. Agare ne kubê me

pardja. Nām Abraãomã àpênh kajgobit ar ban umar punure. Õ àpênh kajgo jamã ne kra ja dji. Nhyim be, prõ djwýnhbê Xaramã ne kra djwýnhja dji. Prõ ja ne kubê me pardja kêt ne ta arek mekõt ar ban umar mex.

²³ Nhyim kam Abraão ta ne Xara kute kum arênhkõt me pardjamã kra ja dji nhyim kumrêx ruw. Nhyim be prõ djwýnhmã kute kra djwýnh djirja ne Metîndjwýnh kabênkõt. Metîndjwýnh ta kute kum kra jarênh kõt ne Abraão arým prõbê Xaramã kudji. Kute kum, “Dja akra’õ amirît”, anhÿr kõt arým kum kudji. Xara kubê me pardja kêt ne ta arek mekõt ar ban umar mexkumrêxjamã ne kudji nhyim kam ruw.

²⁴ Mÿkam ne ba ar amã ar nire abenkõt kra rwÿkja’ã ajarê? Mÿj’ã ne ar nireja amijakre? Bir, ar amãnhkrut Metîndjwýnh kabên amãnhkrut’ã amijakre.

Ba ar amã kabên jarê gar ama. Metîndjwýnh kute Abraãomã kabên jarênhkam ne kum Kritu jarê. Kritu’ã ne Xara amijakre. Nhyim be, Mõjdjê kukràdjã’ã ne Agare amijakre. Be, kabên amãnhkrut ne ja. ‘Ã ne ar nire amãnhkrut amijakre. Metîndjwýnh ne krãnhbê Xinajkam Mõjdjê mã me kukràdjã jarê. Me kukràdjã kõt ne me àpênh tÿx kajgobit ar ban te axwe kêt prãmje. Krãnhbê Xinaj’ã ne Agare amijakre. Agare ne kubê me pardja ne Abraãomã àpênh tÿx kajgobit ar ba. ²⁵ Agare’ã ne krãnhbê Xinaj amijakre. Pykabê Arabijkam ne krãnhbê Xinaj. Nhyim kam Xinaj’ã ne pykakam krÿrãxbê Djeruxarêja amijakre. Djeruxarê jakam me ar ba ne me kute Mõjdjê kukràdjãbit mar. Me kute Mõjdjê kukràdjãbit mar ne me àpênh tÿx kajgobit ar ban te axwe kêt prãmje.

²⁶ Nhyim be, me kute amim Kritu mar ne me kãjkwakam Djeruxarêkam ar ba. Me ja ne me kute Mõjdjê kukràdjã marn kute kõt amijo baja kangan Kritubit kõt ar amijo ba. Kõt ar amijo ban kubê me pardja kêt ne ta arým arek mekõt ar ban umar mex ne. Kãjkwakam Djeruxarê ne kute me banã pyrãk.

²⁷ Ga, Metîndjwýnh amrêbê: kute me bakukãmãremã kabên jarênh nhyim me arým kute ‘ã pi’òk no’òkja pumũ. Nãm Metîndjwýnh tu krÿrãxbê Djeruxarê mã kabên jarê. Nãm tu kum, “Ga te akra prãmje ne akra kêt kumrêxja on akÿnh. Aje akra à mar kêtja on tu adjãmra tÿx kaba.

Djãm mrãmri kate kêt ne ar abamã, amjên kute akangakam akra kêt ne ar abamã? Kati. Dja me arým mjênja te akurãm kra krãptÿ ga dja ga akra krãptÿ me akrenh mex ne.”

Nãm ã kãjkwakam krÿrãxbê Djeruxarêjamã ane. Ga, kãjkwakam krÿrãxbê Djeruxarê kute mrãmri ne gwaj bakunÿ nã pyrãkja pumũ. Arým gwaj bakrãptÿn tu amim Kritu markumrêx nhyim Metîndjwýnh arým tu gwaj bamã axwe kêt jarê.

²⁸ Ga, Metîndjwýnh kute Abraãomã kum, “Dja akra amirît”, anhÿrja pumũ. Nhyim kam kute kum arênh kõt arým Idjak kato. Ar gadjwÿ ne gar aje Idjak pyrãk. Mÿkam? Bir, Metîndjwýnh ne ar amã,

–Dja gar tu amim Kritu markumrêx. Ba kam arým ar amã axwe kêt jarênh arým ar ajo ikra, ane. Gar kam arým tu amim markumrêx nhyim kute ar amã arênh kõt arým ar ajo kra. Kute Abraãomã arênh kõt ne arým kra Idjak kato. Ar gadjwÿ kute ar amã arênh kõt ne arým ar amã axwe kêt jarênh arým ar ajo kra.

²⁹ Nhyim be, amrêbê: Imaêr kum Idjak kurêo ba. Metîndjwýnh Karõ kabên kõt ne Abraão arým kra Idjak dji nhyim katon ar ba nhyim Imaêr kum kurêo

ba. Abraão ta ne Imaêr dji nhyṃ ar̄yṃ kum kamybê Idjak kurêo ba. Nãm ã akati jakam me kum gwaj bakurêo ane. Me kute amim,

–Dja ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban ijaxwe kêt, anhÿro baja. Me ja ne me kum gwaj bakurê. Kum gwaj baje amim Kritu marja kurêo ba. Gwaj baje amim Kritu mar ne gwaj amim,

–Dja ba tu amim Kritu markumrêx nhyṃ Metĩndjwÿnh ar̄yṃ imã ijaxwe kêt jarê, anhÿro baba. Gwaj anhÿro baba nhyṃ me ar̄yṃ kum gwaj bakurêo ba.

³⁰ Nhyṃ kam mÿj ne amrêbê: me bakukãmãre arê nhyṃ me'ã pi'òk no'òk ne? Bir, Xarabê me pardja kêtja ne Agare'ã Abraomã kabên ne kum, “Djãm gu banhõ àpênh kajgo kraja kute ikra kôt anhõ mÿjjiao aminhõmã? Amÿrbê kute o aminhõmã?

Kati. Ikrabit dja anhõ mÿjjiao aminhõ. On ikra nêje bõm Agaremê kra ar amê.” Nãm ã Xara Abraomã ane. ³¹ Ar tãm 'ã dja gwaj amijakren amima. Me kute amim,

–Ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban ijaxwe kêt, anhÿrja ne me te axwe kêt prãmje. Nãm me me pardja kra'ã amijakre ne àpênh kajgo ar ba. Dja me Metĩndjwÿnh nhõ mÿjjiao aminhõ kêt ne axwe rà'ã. Nhyṃ be, gwaj ba ne gwaj tu amim Kritu markumrêx nhyṃ Metĩndjwÿnh ar̄yṃ tu gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj ar̄yṃ kum bajaxwe kêt. Gwaj ba ne gwaj me pardja kêt kra'ã amijakre ne kam Metĩndjwÿnh nhõ mÿjjiao aminhõ.

5

Pykakam me kute kukràdjà kajgo kôt amijo ba nêje me akre.

Rô 3.21; Kor 2.20

¹ Gwaj ba: arek mekôt ar baban badjumar mex kadjy ne Kritu ar̄yṃ gwaj bapytà. Ga, mryti kute jênh pytĩ tur ne kute o baja pumũ. Gwaj badjwÿ amrêbê: gwaj pykakam me kukràdjà kôt badjapênh tÿx kajgobit ar baba. Kam ne gwaj badjumar punu:re. Nhyṃ Kritu ar̄yṃ gwaj bapytà gwaj ar̄yṃ me kukràdjà kôt badjapênh kêt. Gwaj ba ne gwaj Kritukôt arek ar baban badjumar mex. Ar̄yṃ Kritu kôt badjumar mexkam kwãrĩk wãnh Môjdjê kukràdjà'ÿr amijo akêx kêt ne kôt amijo aba kêt. Dja ga kôt ar amijo aban ar̄yṃ akapri:re kute mrãmri ne mry jênh pytikam kapri pyrãk. Gé me te: kukràdjà'ã ar amã karõ gar arek mebé dja. Kritu kôt dja gar adjãm tÿx.

² Ba ibê Paur ne ba me abê Garaxamã arê. Godja gar aje memã kum,

–Ajrã. Môjdjê kukràdjà kôt imy nhinhu kã krãta. Dja ba kôt ijaxwe kêt, anhÿr jabej nhyṃ me amy kã nhinhu krãta gar kam ar̄yṃ aje Kritu mar kajgo.

³ Ba ajte mrãmri me kunimã arênhkumrêx. Metĩndjwÿnh ne ar̄yṃ me my kã rênhjamã kute priñe Môjdjê kukràdjà kunĩ kôt amijo bamã memã arê.

⁴ Ar ajõ ar aje amim,

–Ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban ar̄yṃ ijaxwe kêt, anhÿr. Ar aje amim anhÿrkam aje Kritu mar kajgo. Nhyṃ kam Metĩndjwÿnh kum ar akapri kêt ne ar̄yṃ ar amã axwe jarê. Ar ga ne gar Kritu bê amijo akêx.

⁵ Nhyṃ be, gwaj ba ne gwaj ar̄yṃ tu amim Kritu markumrêx. Nhyṃ kam Metĩndjwÿnh ar̄yṃ Karõ kôt gwaj bajo mex. Dja Karõ gwaj bajo ban ar̄yṃ gwaj bajo mex gwaj kam bakunĩ bajaxwe kêt. Tãm ne gwaj tu amiwÿr kamnhixkumrêx. ⁶ Be, Kritu kôt gwaj baje amijo babakam djãm Metĩndjwÿnh kute gwaj bamy kã rênh mar? Nãr djãm kute gwaj bamy kã tã mar? Kati. Ja ne kum kajgokumrêx. Nhyṃ be, gwaj baje tu amim Kritu markumrêxkam.

Kambit ne gwaj mrāmri kum bakajgo kêtukumrêx ne kum bajaxwe kêt. Ne baje tu amim markumrêxkam arým bamã me abêkumrêx.

⁷ Amrêbê ne gar aje mrāmri ne me rer djwýnh prôt mex pyrãk. Ne katã Kritu kôt ar amijo aban 'ã adjukanga kêtukumrêx. Mýj me'õ ne ar abê aptã? Gar kabên katã man kôt ar amijo aba nhym ar abê aptã? ⁸ Djãm Metíndjwýnh kute amiwýr ar ajwýr djwýnh ta ne ar abê aptã? Djãm ta ne Mõjdjê kukràdjã'ã ar amã karõn o ar abê aptã? Kati. Atemã me'õ.

⁹ Ga, me kute djwýkam igot djã kryre rênha pumũ. Nhym kam arým djwý djôm mē amrà. Ar gadjwý ne me ngrêre ar amã 'ã karõo dja. Dja me arek ar amã 'ã karõo dja: nhym me kabên ar anhi kunĩ mē amràn arým me'yr ar ajo akêx gar arým mekôt ar amijo aba. ¹⁰ Nhym be, arým ne gar aje ikabên ja markam ba tu amim ar akamnhixkumrêx ne amim,

–Kati. Jakam dja ar ikabên man Kritu kôtbit amijo ba, ane. Nhym be, me'õ ja kute Mõjdjê kukràdjã'ã ar amã karõn ar amã kaprĩ jadjãrja gédja Metíndjwýnh arým kum axwe pãnh jarê.

¹¹ Nhym me we ar amã,

–Paurdjwý ne me my kã rênh'ã memã àpnêho ba, anhýro ba. Djãm mrāmri me kabên? Kati. Ba ne ba kãj bê memã kum,

–Kritu ne píte'ykam ty. Dja ga me tu amim markumrêx, nhym Metíndjwýnh arým tu me amã axwe kêt jarê ga me kum ajaxwe kêt, anhýro iba. Ne ba ren iby ajte memã kum,

–Gê me me amy kã rênh gê kam arým Metíndjwýnh me amã axwe kêt jarê, anhýro iba nhym ren me kum ikurê kêt. Nhym be, kati. Nã bãm memã kum,

–Kritu ne píte'ykam ty. Dja ga me tu amim markumrêx nhym Metíndjwýnh arým tu me amã axwe kêt jarê, anhýro iba. Jabit ne ba memã arê. Ne kam ije me my kã rênh'ã memã karõ kêt. Kam ne me arým ijo bikêho ba. ¹² Be, me kute ar amy kã rênh'ã ar amã karõn ar amã kaprĩ jadjãrja ren ta ã amijo bikêho ane.

Me kute Metíndjwýnh Karõ mar'ã memã karõ.

Idja 13.3; Ped k 1.22; Dju k 3.11

¹³ Kam, akmere àpnhíre ar, djãm ar aje Mõjdjê kukràdjã marn kôt amijo aban ar akaprĩmã ne Metíndjwýnh amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba? Kati. Ar adjumar mex ne arek mekôt ar abamã. Ja kadjy ne Metíndjwýnh amiwýr ar ajo akêx. Ar aje Mõjdjê kukràdjã kôt amijo aba kêt ne arek mekôt ar abakam djãm kam arým tu ajaxwemã? Djãm aje amidjwýnhbito kĩnh kadjy tu ajaxwemã? Kati. Kwãrik wãnh ajaxwe kêt. Arým aje Mõjdjê kukràdjã mar kêt ne arek mekôt ar abakam dja gar amã aben jabên abenmã apê.

¹⁴ Mýkam? Bir, Metíndjwýnh ne memã kum,

“Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrāmri ne ga me amã amijabêja pyrãk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane”, ane.

Dja gar Metíndjwýnh kabênja pydjibit man kôt ar amijo aban arým Mõjdjê kukràdjã kunĩ man kôt amijo aba. Mrāmri ar amã me abêkam ne gar tu Metíndjwýnhmã amexkumrêx.

¹⁵ Nãr kon dja gar amã aben kurêo aba mýj dja kam akute? Ga, ropre kute aben kamjãnh ne kute abeno apêxo baja pumũ. Ar gadjwý dja gar amã aben kurê tãmtã i arým aben bê akunĩ ajmã.

¹⁶ Gwaj ba, bamã amidjwýnhbito kĩnh prãm ne kôt arým bajaxwe prãm. Nhym be, dja gar amim Metíndjwýnh Karõ man mã kôt ar amijo aban kam arým kôt ajmã akute kêt ne katã amijo aba.

¹⁷ Djām ar ga ne gar Metīndjwýnhmā ajaxwe kêt? Kati. Gwaj ba ne gwaj bajaxwe prām ne amim, “Ba amidjwýnhbito kīnh”, anhÿro baba. Nhyam kam Metīndjwýnh Karō mā gwaj bamā,

—Kati. Kwārīk wānh, anen ā akubyn gwaj banêo ane. Karō mā akubyn gwaj banê gwaj ba bajaxwemā mā amim, “Ba amidjwýnhbito kīnh”, anhÿro baba. Gwaj mā bakabêno Metīndjwýnh Karō japanho baba. Nhyam ta mā akubyn gwaj banêo ba. Kam ar ga ne gar te ga: ajaxwe kêt prāmje.

¹⁸ Nhyam be, ar ga dja gar amim Metīndjwýnh Karō man mā kôt ar amijo aba nhyam kam ta arÿm katāt ar ajo ba. Dja gar amim Karō maro aba:n arÿm amā Mōjdjê kukràdjā maro aba prām kêtumrêx.

Me kute amidjwýnhbito kīnh prām kam apÿnh axwe djāri 'ā ujarēnh ne ja.

¹⁹ Me kute amidjwýnhbito kīnh prām kam ne me apÿnh mÿjjao ban kôt axwe.

Me kute apÿnh mÿjjao baja ne me kunī kute mar.

Nām me mebê prōo akī, mjēno akī.

Ne ajte ari prō, mjēn kupa'ā kurē ba.

Ne ajte kute abenbê me kupēnho amijo àpnuo ba.

Ne ajte amijo àpnu me:x ne.

Me kute amidjwýnh kīnh prām kam kute mÿjjao ba ne ja.

²⁰ Ne ajte mÿjjao metīndjwýnh karō nhipêxmā amijarēnho ba.

Ne ajte ta apÿnh mÿjja maro amiptān arÿm amijo wajangao ba.

Ne ajte kum me kurêo ba.

Ne ajte axikôt kabēn kêt ne abenā kabēn ba.

Ne ajte me ō mÿjja pro'ā ngryk ba.

Ne ajte kute amijā ngryk nê kêt ne tu ngryk ba.

Ne ajte kute amidjwýnhbit markam amijo rax pytāro ba.

Ne ajte kute amiwÿr meo akēx prāmje aben bē me kurêo ba.

Ne ajte apÿnh mÿj kukràdjā'ā no tÿx ne kam mÿr jabej apÿnh me kwÿ djāri kôt bikprōnh ba.

Me kute amidjwýnhbito kīnh prām kam kute mÿjjao ba ne ja.

²¹ Ne ajte te kute me urāk prāmje ngryk ba.

Ne ajte aben paro ba.

Ne ajte kadjwati kangōkam* bibānh ba.

Ne ajte apÿnh mÿjja punukam aben tÿx jabejo ba.

Be, apÿnh mÿjja kute ja pyrāk rā'ā. Me kute amidjwýnhbito kīnh prām kam kute mÿjjao ba ne ja. Dja Metīndjwýnh ī ō me ja kunīo ba. Djām kam kute me jao bamā? Me kute mÿjja jao ba, djām kute meo bamā? Kati. Dja me ja wānh me biknor tokry djākam akuno. Tām ne ba amrêbê ar amā arēn ajte jakam ar amā arē.

Metīndjwýnh Karō kute meo bakam me kute amijo ba mex.

²² Nhyam be, dja Metīndjwýnh Karō ta ar ajo ba.

Gar arÿm ō'ā amā me abē.

Ne ajte akīnhtire.

Ne ajte adjumar mex.

Ne ajte memā ano kator kêt ne amijamār 'iry.

Dja Karō ta ar ajo ba gar ajte ō'ā memā aprī.

Ne ajte anhōdjānh.

* 5:21 Mÿjja me kute o kōm ne kôt bibānh kunīja, kadjwati kangōmē uba kangōmē, mÿjja kangō kunī ne me kum kadjwati kangō jarē.

Ne ajte katàt Metĩndjwýnh kabēn man kōt ar amijo aban 'ā adjukanga kēt.

²³ Ne ajte akabōt katin ar aba.

Ne ajte amijaxwe kēt kadjy amijāno dja.

Dja Karō ta ar ajo ba gar arým ā amijo anen kam Metĩndjwýnh kōt amijo aba mexkumrēx nhym arým ar akam kĩnhkumrēx ne ar amā ar akatàtkumrēx jarē.

²⁴ Kritu kute gwaj bajo aminhōkam gwaj arým bamā bajaxwe prām kēt. Baje amidjwýnhbito kĩnh kadjy bajaxwe prām kēt. Baje mebē me kupēnh prām kēt ne bamā mýjja punu prām kēt. Baje mrāmri ne Kritumē ro'ā aktā banhikra, baparmo i'ēk pyrāk. Gwaj ā amimaro ane.

²⁵ Mrāmri Karō kute gwaj bajo ba jabej gwaj mā Karō man prīne kōt amijo baba mex. ²⁶ Kwārĩk wānh gwaj bakajgokam arĩk amijo badjāmra ar baba kēt. Dja gwaj amijo badjāmra ar baba:n arým abenmā aben kurē'uko baba. Ne aben rax mýr jabej aben kam bangryko baba.

6

Me kum me kunĩ kaprĩ'ā kute memā karō.

¹ Akmere āpnhĩre ar, godja me'ō arým axwe nhym me arým kute kōt omũnh jabej. Ar ga aje amim Metĩndjwýnh Karō maro abaja dja gar me'ōmā aprĩren akubyn Metĩndjwýnh'ýr o akēx. Ne amiman amim,

—Ý, watĩre. Nok ba ren akati 'ōkam Metĩndjwýnh maro aknon ren ā kudjwa ijaxweo anhýr jabej, ane. Dja gar ā amimaro anen ajaxwe nēje amijāno djan arým me'ōjamā aprĩren akubyn 'ýr o akēx jabej.

² Ga, me kute jēnh pytĩo baja pumũ. Nhym me arým 'ýr bōx ne arým kum kaprĩn kōt o kangō. Ar gadjwý dja gar aben maro aba nhym me'ō amikam kaprĩre. Ar amā kaprĩn kum kaprĩ kwý ngri. Dja gar ā anen arým aje Kritu kukràdjā marn kōt amijo aba mexkumrēx.

³ Nhym be, godja ajō katàt aje amijo aba kētkam mā amim,

—Djām ba ijaxwe? Kati. Ijaxwe'ō kētkumrēx, 'itýx, anhýro aba jabej. Djām mrāmri ne akabēn? Kati. Ga ne ga amim ajēx ne aminoo abiknoro aba.

⁴ Ar akunĩ apýnh anhĩ djāri gar mrāmri katàt aje amijo aba jabej ga: amikabi. Ne kam mrāmri katàt aje amijo abakam ga amikam akĩnh. Nhym be, djā ne aje amim,

—Ba ne ba ije katàt amijo ibao tāmwā jakrenh, anhýro abakam djām mrāmri akatàt? Kati. Ar aje ā amim anhýro abakam akatàt kētkumrēx. ⁵ Nhym be, ar akunĩ apýnh anhĩ djāri dja gar goja mrāmri akatàtkumrēx jabej katàt amijo aba.

⁶ Be, dja Metĩndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh ar amā kabēn jarēho ku'ē, ar amikutā kum ar anhō mýjja mex kwý ngā. Kum angā gē ar akōt o amikĩnh.

⁷ Djām me kute Metĩndjwýnh'ā abenmā kum,

—Djām mrāmri dja Metĩndjwýnh memā axwe pānh jarē? Kati. Kabēn kajgo. Me ākĩnhĩkam pānh kēt. Me 'ēxnĩkam pānh kēt. Me axwe kunĩkam pānh kēt, anhýr? Djām me kute anhýrkam mrāmri me kabēnkumrēx? Kati. Kwārĩk wānh amim ajēx ne aminoo abiknor kēt. Ga, mrýnhĩ 'y, akrō 'y, akaōk 'y, 'ē 'ōdjwý 'yja pumũ. Djā ne ren me 'y ja kren ren kōt djwý mex jamý? Kati. Me kute 'y mexbit krekam kute kōt djwý mex jamýnh.

⁸ Gwaj badjwý. Godja gwaj amidjwýnhbito kĩnh kadjy bajaxwe jabej, badjākĩnhĩo baba jabej, bakabēn punuo baba jabej. Metĩndjwýnh dja pānh gwaj bamā mýjja punu ngā gwaj arým bakaprĩ:re. Dja gwaj baje me kute mrýnhĩ 'y kren arým kaprĩ pyrāk. Nār, godja gwaj amim Metĩndjwýnh Karō

man katàt kôt ar amijo baba, Metîndjwýnh Karô dja arým gwaj bamã o pãnh. Pãnh dja gwaj arým kôt batîn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne.

⁹ Kam dja gar adjukaprîñ katàt aje amijo aba'ã adjukanga kêt. Dja gar ã anen î arým amim akînh djã byn akînhkumrêx. Kute mrãmri ne me kute bãygogo djê parkam me kînh pyrãk. ¹⁰ Pykakam mekôt ar abari dja gar amã me kunî kaprî. Dja gar me kute amim Jeju marja kumrêx aman amã me kaprîñ kam amã me kunî kaprî.

Metîndjwýnh kute meo nykambit kînh.

¹¹ Ga, ba inhikrakam ije ar amã pi'òk no'òkkam ije no'òk rûnhja pumû.

¹² Me ar amy kã rênh'ã ar amã àpnêhno ba. Dja gar me kabên kôt ar amy kã rê nhyam amû me ja arým me'ã abenmã kum,

—Be, me Mòjdjê kukràdjã'ã no tỳxkumrêx. Me mexkumrêx, ane. Ja kadjy ne me ar amy kã rênh'ã ar amã apnê. Ne ren 'ã ar amã àpnênh kêt nhyam ren me 'ã kum me kurêo ba. Nhyam ren me Kritu pîte'ykam jêtbit'ã ar amã ajarê nhyam ren me 'ã kum me kurêo ba. Nhyam be, kati. Nãm me ar amy kã rênh'ã ar amã àpnêhno ba nhyam me arým kum me kînh. ¹³ Djãm me arým my kã rênhkam kute mrãmri Mòjdjê kukràdjã marn kôt amijo bakumrêx? Kati. Ne kam mỳj kadjy ne me ar amy kã rênh'ã ar amã apnê? Bir, dja me amiwýr ar ajo akêx ne 'ã amidjwýnhbito amran memã kum,

—Be, arým ar me bakukràdjã kôt ba mexkumrêx. Ba ne ba 'ýr aro akêx, ane. Ja kadjy ne me ar amy kã rênh'ã ar amã àpnêhno ba.

¹⁴ Nhyam be, djã ne ba ba: amijo idjãmra prãm? Kati. Bêñjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu ne ba o idjãmra prãm. Kute gwaj bajaxweo pãnh kadjy ne arým pîte'ykam ty. Tãm ne ba o amra. Pîte'ykam tykkam Metîndjwýnh arým imã ijaxwe kêt jarê. Kam, me kum Metîndjwýnh kînh kêt kukràdjã ba arým kanga. Ga, me arým tykkam kum mỳjja kînh kêtja pumû. Badjwý imã me kukràdjã kînh kêt. Me kum Metîndjwýnh kînh kêt kukràdjã imã kînh kêt. Ba Kritumê ro'ã pîte'ykam arým ityk pyrãk ne imã me kukràdjã kînh kêt.

¹⁵ Be, arým gwaj baje tu amim Jeju Kritu markam djãm Metîndjwýnh kute gwaj bamy kã rênh mar nãr djãm kute gwaj bamy kã tã mar? Kati. Mỳjja ja ne arým kum kajgokumrêx. Nhyam be, gwaj arým tu amim markumrêx nhyam arým gwaj bajo ny ne. Tãm ne Metîndjwýnh kute markumrêx. ¹⁶ Me kute ikukràdjã jakôt amijo baja gê Metîndjwýnh kum me kaprî gê me umar mexkumrêx. Metîndjwýnh nhô mebê idjaerkumrêxja gê kum me kaprî gê me umar mexkumrêx.

¹⁷ Jakam dja gar aminhijukri amidjan ajô ajte imã ikaprî jadjãr kêt. Kute mrãmri ne me kute Bêñjadjwýr djwýnh Jejuo bikênhkam apýnh kã rã kumex pyrãk ne ikã rã kumex. Jejukôt ne ba ikã rã kumex. Kam kwãrik wãnh ajte imã ikaprî jadjãr kêt.

¹⁸ Gê Bêñjadjwýr djwýnhbê Jeju tu kum ar akaprî. * Tãm ne ja.

* **6:18** Djãm ar ga ne gar adjukaprî nhyam pãnh arým kum ar akaprî Kati. Ta ne tu kum ar akaprîkumrêx.

Paur kute Epexukam me jamã pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ne krîraxbê Epexukam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm me Paurbê ijê nhym mebê ijê djâkam âmkam ne memã pi'ôk no'ôk ne. Kute meo týx ne meo kînhmã ne memã pi'ôk no'ôk ne. Ne memã Metîndjwýnh kute mýjja kunĩ'ã karõo amirĩt ne. Metîndjwýnh kute pyka nhípêx kêtri ne gwaj bajã amim karõ ne kam jakam arým Jejukõt gwaj bapytãro tén kam amũ 'õkam dja bajaxwe kunĩo apêx. Be, pykabê ar babari dja Xatanajmê õ me karõ punumê gwaj bawýr prõt. Be, gwaj baje Jeju mar kunĩ dja gwaj tu Xatanajmã baku'ê týx ne amijo aptàn o apa. Kam ne Paur apýnh memã 'ã karõ, me kute katàt amijo ba'ã memã karõ.

Metîndjwýnh ne Kritukõt mýjja kunĩ o ba. Ne Kritukõt mýjja kunĩ 'y ne o ban kam ajte kõt gwaj bapytã. Ne kõt gwaj bajo kînh. Be, Kritu ne gwaj baje Jeju mar kunĩmã bēnjadjwýr. Kute gwaj bajo djuw mexo baja pumũ. Nãm ã Paur memã o amirĩto ane.

¹ Ba ne ba ibê Paur. Metîndjwýnh ne Jeju Kritumã ijã karõ nhym arým ijano ba memã 'ã idjujarēnh ar iba.

Krîraxbê Epexukam Jeju kute ar ajo õ me ja ne ba pi'ôk kõt ar amã ikabēn. Gar aje arek Kritu Jeju kõt ar amijo aban 'ã adjukanga kêtja ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabēn.

² Metîndjwýnhbê ne me Babãm. Ne Bēnjadjwýr djwýnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩn* ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

Mýjja kunĩ kêtri Metîndjwýnh kute amijo me utar.

Rõ 8.29; Tex k 1.4; A Tex 2.13; Ped k 1.2

³ Be, Metîndjwýnh ne ukaprĩ:kumrêx. Kute Bēnjadjwýr djwýnhbê Jeju Krituo ba nhym kute o Bãm. Metîndjwýnh ta ne gwaj bajo djuw mex. Gwaj tu amim Kritu markumrêx nhym prĩne kàjkwakam õ mýjja kunĩo gwaj bajo djuw mex.

⁴ Ga, kute amijo gwaj bapytãrja pumũ. Mýjja kunĩmê me kunĩ kator kêtri ne amijo gwaj bapytàn amim,

—Be, me wã dja me tu amim Kritu markumrêx ba arým meo inhõkumrêx nhym me arým imã axwe kêtumrêx. Nãm ã kum gwaj bajabêkam gwaj bajã amim ane. ⁵ Amrêbê me kunĩ kêtri, mýjja kunĩ kêtri ne ta kum gwaj bakĩnhkumrêx ne amijo gwaj bapytã. Ne kam tu amim gwaj bajã karõkumrêx ne amim,

—Me wã dja me tu amim Jeju Kritu markumrêx ba arým meo ikrakumrêx, ane. ⁶ Metîndjwýnh tu kum gwaj bakaprĩ:kumrêx. Nãm kum Kra jabêkumrêx, ne Krakõt kum gwaj badjwý kaprĩ:kumrêx. Dja gwaj kam bakunĩ: kum,

—E kum, djãm adjukaprĩ ngri: got? Adjukaprĩ ra:xi. Amexti:re. Me imã akĩnhkumrêx, anhýro baba. Gwaj baje ã kum anhýro baba kadjy ne arým amijo gwaj bapytã.

⁷ Nãm Krakõt kum gwaj bakaprĩ:kumrêx. Kra ne amikamrõo gwaj bajaxweo pãnh. Nhym kam arým gwaj bajaxweo maro aknon bakam ngryk kêt ne. Nãm ukaprĩ:kumrêxkõt ã gwaj bajaxweo ane. ⁸ Kute prĩne mýjja kunĩ mar. Kute

* **1:2** Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym ar pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprĩkumrêx.

amikukām mỳjja kunĩmē me kunĩ'ā amim karō. Ne kam gwaj badjwý, kute amim gwaj bajā karō kōt arým kum gwaj bakaprĩ:kumrēx.

⁹ Ta ne amrēbē: kute mỳjja kunĩ markōt arým amim kabēn'ā karō. Ta ne kum kabēn kĩnh ne arým amim kabēn'ā karō ne kam memā arēnh kēt 'ātũm. Ne kam ajte ta arým jakam gwaj bamā kabēnja jarē. ¹⁰ Nām jakam gwaj bamā,

–Dja ĩ me kunĩ kute aminhinomā amimēnh djà nhō akati bōx ba kam Kritu'ā me kunĩmē mỳjja kunĩo akuprō. Kàjkwakam mỳjja nār pykakam mỳjja dja ba Kritu'ā kunĩo akuprō nhym arým arým kunĩo ba, ane. Amrēbē kute kabēn jarēnh kēt ja ne jakam arým gwaj bamā arē.

¹¹ Amrēbē mỳjja kunĩ kētri, me kētri ne amijo me ibē idjaer pytā. Nām tu me ijā amim karōkumrēx ne amim,

–Be, me wā dja ba memā amak bō nhym me arým tu amim Kritu markumrēx ba kam arým meo aminhō. Nām ā me ijā amim ane. Ta ne kute amim mỳjja kunĩmē me kunĩ'ā karō. Kute amim 'ā karō kōt ne mrāmri kute o apōxkumrēx ne kute o bakumrēx. Djām me ibē idjaerbit ne amijo me ipytā? Kati. Mỳjja kunĩ. Kute amim mỳjja kunĩ'ā karō kōt arým mrāmri kute o apōx ne o bakumrēx.

¹² Mỳj kadjy ne amijo me ibē idjaer pytā? Bir, ba me ikumrēx ne ba me tu amim Kritu markumrēx ne kōt ar amijo iba. Me kunĩ dja me me ijā abenmā kum,

–Ga, me kute Kritukōt katāt ar amijo baja pumũ. Kritu mexti:rekumrēx. Me bamā kĩnhkumrēx, anhỹro ba. Ja kadjy ne amijo me ipytā. ¹³ Me ibē idjaer kumrēx ne ba me tu amim markumrēx. Nhym kam me arým me abajtemmā Kritu'ā ujarēnh ny katātkumrēxja jarē ga me aman tu amim markumrēx. Nhym kam Metĩndjwýnh arým me ajaxwebē me apytān kam me amā Karō jano.

Amrēbē Kritu kute me bamā Karō jarēnhja ne me amā ano nhym arým me ajo ba. Ga, me kute mỳjja'ā aminhidji janhōr nhym arým amirĩtkumrēxja pumũ. Me badjwý Metĩndjwýnh arým me bamā Karō jano nhym arým me bajo ba. Me bajo ba gu me arým amim,

–Mrāmri ne Metĩndjwýnh arým ijo krakumrēx. Ga, arým kute imā Karō janor nhym kute ijo bakumrēxja pumũ, ane. Karō ne me bajo ba gu me ā amim ane. Kam, gu me baje mrāmri ja markumrēx. Arým Metĩndjwýnh kute me bajo kraja ne gu me baje mrāmri markumrēx.

¹⁴ Ga, me kute memā mỳjja rũnh nhōrmān kam kukām kute memā mỳjja kryre nhōrja pumũ. Me amim kryre jamýn arým amiwýr rũnhja kamnhĩxkumrēx.

Me badjwý Metĩndjwýnh arým me bamā Karō jano nhym arým me bajo ba gu me arým amim,

–Ga, Metĩndjwýnh arým kute imā Karō janorja pumũ. Ga, kute ijo baja pumũ. Mrāmri dja ba kàjkwakam kōt itĩn ne ar iba rā'ā: rā'ā ne, ane. Karō ne me bajo ba gu me ā amim anen kam arým baje mrāmri ja markumrēx. Mrāmri kàjkwakam Metĩndjwýnhkōt batĩn ne ar baba rā'ā: rā'āja baje mrāmri markumrēx ne amiwýr kamnhĩxkumrēx. Dja gu me Metĩndjwýnh kōt batĩnmāja maro baba: nhym Kritu arým bōx ne amikōt me bajo mō. Metĩndjwýnh kute amijo me bapytārjao mō. Dja amikōt me bajo mō nhym me kunĩ arým abenmā kum,

–Metĩndjwýnh me:xkumrēx. Me bamā kĩnhkumrēx, ane.

Kute Metĩndjw̃nhmã meo à 'w̃yr.

Kor 1.9; Pir 1.9; Tex k 5.23; Idja 13.20

¹⁵⁻¹⁶ Kam ne ba mã Metĩndjw̃nhmã ar akam amikĩnh jarẽho iba. Ar ga ne gar ar̃ym tu amim Bẽnjadjw̃yr djw̃nh Jeju markumrẽx ne kam amã Jeju nhõ me ja kunĩ jabẽ. Nhyim kam me ar̃ym imã ar ajarẽ ba ar aman mã Metĩndjw̃nhmã ar akam amikĩnh jarẽho iban kam mã kum ar ajo a'uw̃n kum,

¹⁷ —Metĩndjw̃nh, ga ne ga Bẽnjadjw̃yr djw̃nhbẽ Jeju Krituo aba. Djũnwã, amexti:re. Dja ga Akarõo aro aba gẽ ar ar̃ym ô'ã katãt akabẽn markumrẽx nhym ar̃ym arkum Akrao amirĩtkumrẽx gẽ ar mar mexkumrẽx. ¹⁸ Anhõ me ja dja me ar̃ym kãjkwakam anhõ m̃yja mexti:rekumrẽxo aminhõ. M̃yja ja kadjy ne ga amiw̃yr ar 'w̃yr ne aro aba. Dja ga arkum anhõ m̃yjjao amirĩt gẽ ar prĩne mexti:rekõt kuman amiw̃yr kamnhĩxkumrẽx. ¹⁹ Me kute tu amim amarkumrẽxja dja ga memã t̃yx jadjã. Aje memã t̃yx jadjãr kadjy ajit̃y:xi. Me kadjy ajit̃yxo abẽ kumkati. M̃ỹj ne ga aje meo t̃yx kadjy ajit̃y:kkam kute? Tãm dja ga arkum o amirĩt, gẽ ar prĩne kuma. Anhõ m̃yja ja dja ga arkum o amirĩt gẽ ar kuma. Nã bãm ã ar akadjy Metĩndjw̃nh 'w̃yro ane.

Metĩndjw̃nh ne 'it̃y:xi. ²⁰ Ga, Kritu ar̃ym tykkam Metĩndjw̃nh 'it̃yxo kam àpẽnha pumũ. 'It̃yxo kam àpẽnho kute akubyn o tĩnja pumũ. Nãm ajte kãjkwa djw̃nhkam o wabin aminhikõ'ã ỹr. Raxo kute me rũnh jakrenh mex kadjy amidjubõk'ãnh ỹr.

²¹ K̃yjrũm, me rũnh kunĩ nhiby ỹr. Nhyim ar̃ym rax ne t̃yxo me akrenh me:x ne. Nhyim pa:rbẽ memã ỹr djw̃nh kunĩmẽ me rũnh kunĩmẽ me 'it̃yx kunĩmẽ me bẽnjadjw̃yr kunĩmẽ ne me kum ngri:re. Jakam me bakam me rũnh kunĩ ne me kum ngri:re, nãr amrẽ pyka ny mõrkam me rũnh kunĩ ne me kum ngri:re. Me kunĩ ne me kum ngri:ren kajgo:.

²² Pa:rbẽ me kunĩ kum kajgo me:xi. Metĩndjw̃nh ar̃ym me rũnh kunĩ kadjy Jeju'ã ra:x mẽ. Ne õ me kute amim Jeju marja kunĩ kadjy 'ã rax mẽ nhym ar̃ym meo ba. Kute meo bakam ar̃ym kute me krã pyrãk.

²³ Ga, me bakrãja pumũ. Me bakrãkam ne gu me badjumar nhym kam kukwakam amũ me banhĩ amingrẽk ne ar me bajo ba. Me bakrãkam gu me badjumar ne ar̃ym me banhikrao badjãpẽn nãr me baparkam bamrãnh. Me bakrã amũ me bakukrãdjã kunĩ ngrẽk ne me bajo ba. Kritudjw̃y kute me bakrã pyrãk ne me bakunĩõ ba, me babẽ õ me ja kute ta ã pyrãkjaõ ba, me bangrẽk ne me bajo ba, me bajẽ amim mar kunĩjao tuknĩn ar bajo ba. Ta ne kute amiraxo pykamẽ kãjkwamẽ m̃yja kunĩõ tuknĩn ar o ba kute me badjw̃y me bajo ba.

2

Metĩndjw̃nh kute akubyn Krituo tĩnkõt õ me jadjw̃yo tĩn.

Kõ k 6.11; Xit 3.3

¹ Nhyim be, ar ga ne gar amrẽbẽ ajamakkre kêt kute me tyk amakkre kêt pyrãk ne ar aba. Gar Metĩndjw̃nh kabẽnkam amikrão aban mekõt ajaxwe.

² Me kum Metĩndjw̃nh kĩnh kêtja kukrãdjã kõt ne gar amijo aba. Gwaj banhiby me karõ punu nhõ bẽnjadjw̃yr kukrãdjã kõt djw̃y ne gar amijo aba. Me karõ nhõ bẽnjadjw̃yrja tãm ne jakam me amakkre kêt prãmjaõ ba. ³ Amrẽbẽ gwaj bakunĩdjw̃y ne gwaj mekõt amidjw̃nhbto kĩnho baban ar̃ym bajaxwe:.. Djãm me'õ ne gwaj bajo axwe gwaj bajaxwe? Kati. Gwaj ba ne gwaj bamã bajaxwe prãm ne amim 'ã karõn ar̃ym kõt bajaxwe. Amrẽbẽ gwaj

bajaxwekam ne Metĩndjwŷnh gwaj bakam ngryk ne. Me axwe kunĩmẽ gwaj bakam ngry:k ne.

⁴ Djãm gwaj bakam ngryk rã'ãmã? Kati. Metĩndjwŷnh kum gwaj bakaprĩ:kumrẽx ne kum gwaj bajabẽ. ⁵ Gwaj bajaxwekam ne gwaj bajamakkre kêt kute mrãmri ne me tyk amakkre kêt pyrãk. Gwaj kam tu amim Kritu markumrẽx ne kam mrãmri ne baje me tyk ne akubyn tĩn pyrãk. Metĩndjwŷnh ne jakam Kritumẽ ro'ã akubyn gwaj badjwŷ gwaj bajo tĩn ne. Ta ne tu kum ar akaprĩn arŷm ar apytã.

⁶ Metĩndjwŷnh ne jakam Kritumẽ ro'ã akubyn gwaj badjwŷ gwaj bajo tĩn. Gwaj kam arŷm bajamak mex ne ar baba nyo ar baba. Kritumẽ ro'ã ar baban ar baba rã'ã: rã'ã ne kute mrãmri ne jakam on kãjkwakam Kritumẽ ro'ã ar baba pyrãk. ⁷ Mŷj kadjy ne gwaj Kritumẽ ro'ã ar baba? Bir, Metĩndjwŷnh gwaj bakam ukaprĩ:kumrẽx. Kute me kunĩmã gwaj bakam ukaprĩo amirĩt kadjy ne gwaj Kritumẽ ro'ã ar baba. Gwaj tu amim Kritu Jeju markumrẽx nhym kam gwaj bakam òdjãnhkumrẽx. Ukaprĩ:kumrẽx kôt ne gwaj bakam òdjãnhkumrẽx. Amrẽ amex môr jakam ne amũ nĩ:jkamdjwŷ dja memã gwaj bakam ukaprĩjao amirĩt rã'ã: rã'ã rã'ã.

⁸ Be, Metĩndjwŷnh ta ne kum ar akaprĩ. Ar ga ne gar amex kêtikumrẽx, nhym ta kum ar akaprĩn ar amã Kritu jano nhym ty. Gar kam tu amim markumrẽx, nhym arŷm kôt amim apytã. Djãm ar amex ne ar adjukaprĩ gar ga: amipytã? Kati. Metĩndjwŷnh ta ne kum ar akaprĩn ar amã Kritu janon kam ta amim ar apytã. ⁹ Djãm we kute ar amã,

—Be, ga ne ga amex ne adjukaprĩ:kumrẽx, anhŷr, ne kam we kôt kute amim ar apytã? Arkati. Nãm ren ã ar ajõmã ane, gar ren arĩk ga amimexo adjãmra ar aba.

¹⁰ Nhym be, kati. Metĩndjwŷnh ta ne gwaj bajo mex gwaj kam arŷm badjukaprĩ. Kritu Jeju tyn arŷm akubyn tĩn nhym kôt arŷm gwaj bajo ny. Metĩndjwŷnh ta ne gwaj bajo ny gwaj aminhijukri amidjan kam arŷm bamã me kaprĩo baba. Ar adjukaprĩ ja ne Metĩndjwŷnh amim 'ã karõ. Gwaj bakẽtri amim 'ã karõ. Ne kam tũmrãm arŷm gwaj bajo ny gwaj arŷm kôt bamã me kaprĩo baba.

Mebẽ idjaermẽ me bajtem arŷm Kritu kôt abeno òbikwa.

¹¹ Be, amrẽbẽ ne ba me imã me akurẽo iba. Ga me abajtemkam ne ba me ibẽ idjaerkam imã me akurẽo iba. Ba me me ajã memã kum,

—Me wã ne me my nhinhu kã rẽnh kêt. Metĩndjwŷnh kum me kĩnh kêt. Me ba ne ba me imy kã rẽnh. Nhym Metĩndjwŷnh kum me ikĩnhkumrẽx, ane. Djãm mrãmri me kute me imy kã rẽnhkam arŷm me imex? Kati. Me imy kãbit rẽnh.

¹² Me abajtemkam ne ga me amrẽbẽ aje Kritu mar kêtikumrẽx ne ate amijo aba. Ba me ibẽ idjaer ne ba me arĩ me ajo kubajtemo iba. Metĩndjwŷnh ne amrẽbẽ: kute me ipytãr'ã me imã,

—Me kute tu amim ikra markumrẽx dja ba amim me utã, ane. Ne kam 'ã me imã apŷnh mŷjja jarẽnh mãmdji ba me maro iba. Djãm me abajtemmã ne Metĩndjwŷnh mŷjja ja jarẽ? Kati. Kute me amã arẽnh kêt ga me aje mar kêt. Kam ne ga me Metĩndjwŷnhkôt atĩn kadjy kêt ne aje amiwŷr atĩn kamnhĩx kêt ne aje mekôt Metĩndjwŷnh mar kêt. Ne kam ate kubẽ amijo aba. Tãm dja ga me nhŷn ama ne mar rã'ã ne.

¹³ Metĩndjwŷnh bẽ ne ga me amrẽbẽ ate ar amijo aba. Nhym be, jakam ne arŷm Kritu Jeju kamrõ me bakadjy prõt ne nhym me bapãnh ty. Ga me kam kôt ar amijo aba nhym arŷm ar me ajo ba.

¹⁴ Ta ne me bamã,

–Me abeno anhõbikwa, ane. Nãm ã me bamã ane, gu me arým abeno banhõbikwa. Me abajtemmê me ibê idjaermê ne gu me bamã aben kurê. Me bamã aben kurêja ne kute mrãmri ne gu me baje aben nêje ka'ê pyrãk. Gu me kam Jeju kabênkõt arým abeno banhõbikwa nhym kute mrãmri ne aben nêje ka'ê ngrãnh pyrãk.

¹⁵ Mõjdjê kute Metĩndjwýnh kukwakam mebê idjaermã 'ã karõkam kukràdjãja ne Kritu arým o kajgo. Pĩte'y'ã tyko arým o kajgon arým ajte mar kêt. Mýj kadjy ne o kajgo? Bir, nãm o kajgon arým amiwýr me bajo akêx. Amiwýr me bajo akêx gu me arým abeno banhõbikwa. Ga, kute me bajo nyja pumũ. Gu me arým baje mrãmri banhĩ tipdji pyrãk. Ja kadjy ne Mõjdjê kukràdjão kajgo. ¹⁶ Kritu pĩte'y'ã tyko ne me bajo aben pydjın kam Metĩndjwýnh'yır me bajo akêx ne. Gu me kam arým o banhõbikwan kam bamã aben kurê kêt.

¹⁷ Kritu arým me abajtem'yır bõx. Metĩndjwýnh bê amijo akre raxkam arým me awýr bõx. Me awýr bõx ne arým kãj bê me amã kabên jarê. Me aje Metĩndjwýnho anhõbikwa kadjy ne me amã kabên jarê. Ajte me aje me ijo anhõbikwa kadjy ne me amã kabên jarê. Ne, me ibê idjaer ije Metĩndjwýnh kõt amijo ibakam Kritu arým me iwýr bõx ne kãj bê me imã kabên jarê. Me ije Metĩndjwýnho inhõbikwa kadjy ne me imã kabên jarê. Ne me ije ajte me ajo inhõbikwa kadjy me imã kabên jarê.

¹⁸ Djãm apýnh me Babãm'yır me bapry? Kati. Arým ne me Babãm'yır me bapry pydji. Metĩndjwýnh Karõ pydji. Me ibê idjaermê me abajtemmê ne gu me Karõ pydji kõt me Babãm'yır bõx.

¹⁹ Kam ne ga me arým abajtem kêt ne me akatãm kêt. Metĩndjwýnh ne arým me ajo õ me ja ne me ajo õbikwa. Me ibê õ me tũmmê ro'ã me ajo õbikwa.

²⁰ Gu me kam arým baro'ã babê Metĩndjwýnh nhõ kêno kikreti pyrãk. Kritu ne ar ijano bar me awýr bõx ne me amã arê. Ar ba ne bar Metĩndjwýnh kukwakam me amã arê, ga me kabên ma. Ar ba ne bar ije mrãmri ne kikreti kadjy pyka mã: par krax ku'ê pyrãk. Jeju Kritu kute mrãmri ne kikre par krax kadjy kum kajpar djã djwýnh pyrãk.

²¹ Kum kajpar djã djwýnh kõnh ne me prĩne kên jadjwýr mexo mõ. Kõnh ne me aben nहितpã adjwýr mexo mõ. Ne kam aben nhiby kên jadjwýr mexo mõ: nhym Metĩndjwýnh nhõ kikreti arým abatãnh mõ. Metĩndjwýnh Karõdjwý ã me bajo anen Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu kõt me bapymjýr mexo mõ. Metĩndjwýnh me ibê idjaero õbikwan kam me abajtemo õbikwa gu me arým Jeju kõt djan arým batypdjın dja. Batypdjın djan arým Metĩndjwýnhmã bamexkumrêx ne.

²² Djãm me ibê idjaerbit ne me ijo õbikwa? Kati. Me abajtemdjwý. Gu me kam arým baro'ã babê Metĩndjwýnh nhõ kêno kikreti pyrãk. Metĩndjwýnh ne me bamã Karõ jano. Kute me bamê amijo kajkej kadjy ne me bamã ano.

3

Metĩndjwýnh kute me bajtem'yır Paur janor.

¹ Metĩndjwýnh kute me amã Karõ janorkam ne ba arým kum me ajo a'uw. Me abajtemo ne ba kum a'uw ne me amã ne ba Jeju Kritu'ã idjujarênh ar iba nhym me arým 'ã kum ikurên idjuwpre. Ba ibê Paur ne me arým idjuwpre.

² Me ga ne ga me arým ama. Metĩndjwýnh ta ne kute imã me ajã karõ ga me arým ama. Nãm imã,

—Arým imã me bajtemdjwý kaprĩ. Ga dja ga memã 'ã adjujarẽnh djwýnh, ane. Tãm ne ga me aje mar jabej ba ajte akubyn me amã arẽ. ³ Kum me abajtem kaprimã ne kute amrẽbẽ arẽnh kêt. Ne kam jakam ba imã arým arẽ ba arým me amã 'ã pi'òk no'òk ngrire ga me arým omün aman ⁴ badjwý ima. Metĩndjwýnh kute Kritu'ã mýjja jarẽnh kêt ba ije prĩne marja dja ga me ama.

⁵ Nãm amrẽbẽ kute memã arẽnh kêt nhyim pykakam me kra'õ kute mar kêt. Me kute aben djõ'ã mar kêt. Nhyim kam Metĩndjwýnh Karõ arým jakam ar imã arẽ bar arým jakam kuma. Kritu ne ar ijano bar ibẽ õ àpènhkumrẽx ne kukwakam idjujarẽnh ar iba. Nãm ar imã arẽ bar jakam arým kuma.

⁶ Kute mýjja jarẽnh kêtja arým ar imã arẽn ar imã,

—Djãm me bajtemmẽ me abẽ idjaermẽ arek apýnh ar abamã got? Arkati. Dja ga me akunĩ tu amim Kritu'ã ujarẽnh ny markumrẽx ne arým aro'ã kõt ar aba. Ne kam arým aro'ã Metĩndjwýnh nhõ mýjjao aminhõn aro'ã kõt ar aban kam aje anhĩ tipdji pyrak. Ne kam Metĩndjwýnh kute amrẽbẽ: memã mýjja jarẽnh mãmdjja me aro'ã amim aby. Me abẽ idjaermẽ me abajtemmẽ dja ga me tu amim Kritu markumrẽx ne arým me aro'ã amim aby, ane. Tãm ne ar imã arẽ ba arým kuma.

⁷ Metĩndjwýnh ta ne 'ityxkõt ijo ban tu kum ikaprĩ.* Ne kam arým imã me'ã karõ ba memã Kritu'ã kabẽn nyja'ã idjujarẽnh ar iba.

⁸ Metĩndjwýnh nhõ me ja kunĩ ne me kute rũho ijakrenh mex. Ba kam bajbit ikajgo me:x ne. Nã bãm te ikajgo: nhyim Metĩndjwýnh ta arým tu kum ikaprĩn kam arým imã idjapènh djã'ã karõ. Ta ne imã,

—Ga dja ga me bajtemmã kãj bẽ Kritu'ã adjujarẽnh ar aba, ane. Kritu ne memã kĩnh djã rũ:nh ngã, krãptĩ: ngã. Me te: kute kĩnh djã'ã ujarẽnh inomã mènhamã. Kritu kõt me kĩnh djã ja'ã ne ba idjujarẽnh ar iba.

⁹ Kum ikaprĩkam ne imã,

—Ije memã ikabẽn jarẽnh kêtja dja ba amã arẽ ga arým prĩne ama. Ije amim me bajtem pytãrmã. Tãm dja ga aman me kunĩmã arẽho amirĩto aba. Nãm ã imã ane. Metĩndjwýnh ta ne Krituo mýjja kunĩ nhipèx. Adjãkamã kute Jeju Krituo mýjja kunĩ nhipèx ne kute me abajtem pytãr'ã amim karõn kute me bakukãmãremã arẽnh kêt tãm ne imã arẽ.

¹⁰⁻¹¹ Mýkam ne kute amrẽbẽ me bakukãmãremã me apytãr jarẽnh kêt? Bir ga, Kritu kute ajbir pykakam abenã me bamènhja pumũ. Kam ne me kãjkwakam aparmã abenã me bapumũho nhý. Kãjkwakam me bẽnjadjwýrmẽ me rũnhmẽ ne me jakam me bapumũho nhý. Me baje amim Jeju mar kunĩja pumũho nhýn arým me bakõt Metĩndjwýnh raxmã kato. Me kute me bakõt Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy ne Metĩndjwýnh kute amrẽbẽ me bakukãmãremã arẽnh kêt. Memã kute me abajtem pytãr ne kute abenã me bamènhja kute arẽnh kêt.

Nãm me me bapumũho nhýn me bajã abenmã kum,

—Be, djãm mrãmri ne djãm Metĩndjwýnh kute prĩne abenã me mènham mar mexkumrẽx. Nãm mýjja kunĩ kêttri amim me'ã karõkumrẽx. Djãm kabẽno kute amikapèr kãr? Kati. Nãm Bẽnjadjwýr djwýnhbẽ Jeju Kritu'ýr meo akèx nhyim tu kute ar meo bakumrẽx. Djãm Metĩndjwýnh no kêt got? Ga, prĩne kute abenã me mènham mar mexkumrẽxja pumũ. Ga, me kute abeno õbikwa mexkumrẽxja pumũ, ane. Nãm me me bapumũho nhýn ã abenmã ane. Me kute kãjkwakam

* **3:7** Djãm Paur ta axwe kêt nhyim pãnh kum kaprĩ Kati. Paur te axwe kètmã nhyim ta arým tu kum kaprĩ.

ã abenmã anhÿr kadjy ne Metÿndjwÿnh kute amrêbê me bakukãmãremã arênh kêt. Kute memã me abajtem pytâr ne kute aben ã me bamênhja jarênh kêt.

¹² Metÿndjwÿnh ne uma:. Kam dja me kute Kritu mar kêtja kum uma:. Me badjwÿ gu me ren baje Kritu mar kêt ne ren bamã Metÿndjwÿnh pyma: ne. Nhym be, kati. Arÿm ne gu me tu amim me banhô Bêñjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu markumrêx ne arÿm batÿn prãm kêt. Ne kam arÿm Metÿndjwÿnh pymatio banhôbikwakumrêx ne kum amijarênhô baba.

¹³ Kam kwârÿk wãnh amim mar rerekre kêt. Me amextire kadjy ne ba Metÿndjwÿnhmã apê. Nhym kam me arÿm 'ã kum ikurên ijo bikênhô ba. Gê me te ijo bikênhô ba kwârÿk wãnh kam amim mar rerekre kêt. Dja ga me tu amim Jeju mar tÿxkumrêx.

Kute meo Metÿndjwÿnhmã à'wÿr.

¹⁴ Me akÿnh kadjy ne ba arÿm ikônkrão nhÿn Bêñjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu Bãmmã me ajarê. ¹⁵ Ta ne me kute amim Jeju mar kunÿo kra. Kàjkwakam me kute amim Jeju marmê pykakam me kute amim Jeju marmê ne me kunÿo kra. Ba arÿm kum me ajo a'uw. Nã bãm kum,

¹⁶⁻¹⁷ —Djÿnwã, ara:x ne adjukaprÿti:rekôt dja ga memã tÿx jadjã. Gê Akarô me umar djakam memã tÿx jadjã gê me kôt tÿ:x ne mrãmri tu amim Kritu markumrêx. Nhym kam Kritu arÿm mrãmri tu me kadjwÿnhbê ÿrkumrêx. Nhym kam me arÿm ô'ã kute mrãmri ne pidjô pykakam arê jabjêkam ku'ê tÿx pyrãk. Kam dja me mar tÿxkumrêx. Mÿj dja me kuma? Bir, Kritu mrãmri kum me abê:kumrêx. Tãm dja me mar tÿxkumrêx. Ne kam ô'ã mrãmri me kum me abê:kumrêx ne.

¹⁸ Dja me kum me abê:kumrêx ne kam arÿm prÿne kuma. Mÿj dja me kuma? Bir, Kritu ta kum me abê:kumrêx. Ja dja me prÿne kuma. Kritu nhô me ja kunÿi dja me prÿne kuma. Mÿj ne Kritu kum me abêkam kute? Kum me abê ja ne kute mÿjja jabatã:nh pyrãk. Mÿjja jabatãnh ne kum me abê ja'ã amijakre. Me te kute kãjkwa nãr kon, pyka'ã akremãja pumÿ. Æ abatã:nh ane nhym me te aktã irê'ÿr bôx ne 'ã akremã. Nãr kon, me te 'ênhôt nãr krax'ÿr bôx ne 'ã akremã. Nãr kon, me te 'ã àbir nãr aparmã rwÿk ne 'ã akremã.

¹⁹ Nãm ã Kritu kum me abê ra:xo ane. 'Æ akre'ÿr me bôx kêt:kumrêx. Me kute mar mex kêt:kumrêx. Kritu kum me abê:ê. Kum me abêo me rer me:x ne. Dja kum me abê rã'ã: rã'ã ne. Nhym be, Djÿnwã, dja ga memã akren memã arê gê me kuma. Dja me prÿne Kritu kum me abêja ma ga kam arÿm araxo me kadjwÿnhbê nhÿ. Ne kam me ÿ pÿnhkôt meo tuknÿn prÿne meo aba mex. Nhym kam me prÿne araxmã katon arÿm prÿne amikam ama. Nã bãm ã me Babãmmã ajarênhô ane.

²⁰ Metÿndjwÿnh ne ra:xi. Me'ô ne kute raxo têp kêt:kumrêx. Kute mÿjja kunÿi nhipêx mar. Mÿjja 'ô kubê tÿx kêt:kumrêx. Djãm me baje kum mÿjja ra:xo badjã'wÿr nhym te kute me bakadjy ipêxmã nhym kubê tÿxmã? Kati. Kubê tÿx kêt. Nãr, djãm me baje amim mÿjja ra:x'ô'ã karô nhym te kute me bamã ipêx mã? Arkati. Me bamãbit ne kute mÿjja rÿnh pyrãk. Nhym be, kumã ne mÿjja kunÿi kry:re. Kute mÿjja kunÿi nhipêx kadjy umaro, tÿxo kute me bajakrenh me:xi. Djãm gu me baje kum mÿjja rax'ô jarênh nhym te kute umaje ne ipêx kêtãmã. Kati. Tÿxo me bakadjwÿnhbê ÿrkam dja arÿm mÿjja rÿnh nhipêx ne.

²¹ Gu me kam kum,

—Me ije amim Jeju mar kunÿi ne ba me amã, “Ara:x ne apyma:kumrêx”, anhÿro iba. Dja ba me aben djô'ã amã arax jarênh rã'ã: rã'ã ne, ane. Gu me ã kum ane.

4

Me kum aben jabê'ã kute memã karõ.

Rõ 15.5; Pîr 2.1; Ped k 3.8

¹ Ê, Bênjadjwÿr djwÿnhmã ne ba apê nhym me 'ã kum ikurêñ idjuwpre. Ba kam arÿm ar amã 'ã karõ. Katàt ar aje amijo aba kadjy ne Metÿndjwÿnh arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Kam dja gar katàt ar amijo aba nhym Metÿndjwÿnh arÿm ar akam kÿnhkumrêx.

² Dja gar kum amijo angri. Kwãrîk wãnh amijo adjãmra kêt ne akrãnmã ar amijo aba. Kwãrîk wãnh memã bêx kêt ne memã aprÿren memã akabên. Gê me'õ ar ajõo bikêñh jabej akubyn amijã angryk nê. Ar amã aben jabêkõt amijã angryk nê ne. ³ Metÿndjwÿnh Karõ kute abenã ar amêñh gar aje abeno anhõbikwakam aje mrãmri ne me ï pydji pyrãk. Kam amã aben jabên abenmã akabên mex jarê. Abenmã akabên mex ry typydji 'ãno djan aben nêje aben pumû.

⁴ Gwaj baje mrãmri ne me ï pydji pyrãk ne ren kam axikõt bakabên. Metÿndjwÿnh Karõ pydji kute gwaj bajo ba gwaj ren axikõt bakabên. Kute amiwÿr gwaj bajwÿr ne gwaj bajo bakam gwaj bakunÿ amiwÿr me'õ pydji kamnhÿkumrêxo baba. ⁵ Bênjadjwÿr djwÿnh pydji. Gwaj bakunÿ baje tu amim Jeju pydji: markumrêx ne pydji kõt ar amijo baba nhym me arÿm ngõmã gwaj bajangij. ⁶ Nhym me Batÿndjwÿnh pydji kubê ne gwaj bakunÿ Bãm djwÿnh ne gwaj bakunÿmã Bênjadjwÿr djwÿnh. Nãm gwaj bakunÿo ban bakunÿ mê amijo kajkep. Ga, gwaj baje mrãmri ne me ï pydji pyrãkja pumû.

⁷ Nhym be, ajtekam gwaj banhÿ pÿnhkõt apÿnh gwaj badjãpêñh djã. Kritu ta kum gwaj bakaprÿn gwaj banhÿ pÿnhkõt arÿm amim gwaj bajã karõ. Amim gwaj bajã karõn arÿm gwaj bakunÿmã gwaj badjãpêñh djã'ã karõ. Gwaj kam banhÿ pÿnhkõt arÿm apÿnh badjãpêñh djã maro baba. Gwaj badjãpêñh djã'ã ne Metÿndjwÿnh gwaj bakÿnh djã jarê.

⁸ Amrêbê: gwaj bakêtri ne Metÿndjwÿnh me bakukãmãremã kum, "Nãm kãjkwamã wabin amim me uwpre tÿm krãptÿja pytàn meo mõ. Ne kam pykakam me jamã me kÿnh djã ngã", ane.

Ga, Metÿndjwÿnh kute Kritu kãjkwamã àbir jarêñhja pumûn kam kute memã kÿnh djã nhõrja pumû.

⁹ Mÿj ne kãjkwamã àbir kêtri nê? Bir, nãm ruw. Nãm apa:rmã pykamã ruw ne pyka mã: nõ. ¹⁰ Nõ:n kam ta ajte wabi. Kãjkwa kunÿ mÿrbê kãjkwa djwÿnhmã wabin kam nhÿ. Kute mÿjja kunÿ mê amijo kajkep kadjy kam nhÿ. Kute kãjkwamê pykamê amijo kajkep ne o ba kadjy kam nhÿ.

¹¹ Ga, Kritu àbirkam kute memã me kÿnh djã nhõrja pumû. Tãm ne Metÿndjwÿnh me bakukãmãremã arê. Mÿj'ã ne kute memã kÿnh djã nhõrja amijakre? Bir, kute memã apÿnh àpêñh djã nhõr'ã ne amijakre. Kritu ne arÿm gwaj bamã apÿnh badjãpêñh djãri'ã ajarê gwaj maro baba. Ar ije 'ã idjujarêñhmã ne ar ikwÿmã 'ã karõn ar ijano. Bar kam ije omÿnhkõt memã 'ã idjujarêñh ar iba. Nhym kam ajte gwaj bakwÿmã apÿnh kabên jarê gwaj maro baba ne arÿm kukwakam amû memã kabên jarêñho baba. Nhym kam ajte gwaj bakwÿmã bakabên mex'ã karõ gwaj me kute Jeju mar kêtjamã arêñho baba. Nhym kam me arÿm amim Jeju maro ba. Nhym kam ajte gwaj bakwÿmã me kute Jeju marjao djuw mexo ba'ã karõ. Gwaj meo djuw mexo baba nhym kam me tu amim Jeju mar tÿxkumrêx ne 'ã ukanga kêt ne ar ba. Nhym kam ajte gwaj bakwÿmã memã kukràdjã'ã badjujarêñh'ã karõ gwaj

memã 'ã badjujarênhô baba. Kritu kute gwaj bakĩnh djã'ã gwaj bamã apÿnh badjãpênh djã nhõr ne ja.

¹² Dja gwaj apÿnh badjãpênh djãjakam apê; Jeju nhõ me ja prĩne kum mex kadjy apê: nhym kam me adjwÿnhdjwÿ Metĩndjwÿnhmã ãpênh ar ba. Gwaj me kadjy badjãpênh ar baba nhym me kunĩ arÿm Kritu mar mexo amũ amikamên arÿm amim mar ra:x ne. Me kute Kritu mẽ ĩ pydji pyrãk ja arÿm amim mar ra:x ne. ¹³ Djãm kam dja gwaj Metĩndjwÿnh Kra mar punun kam bakabên kajgo'õ mÿr jabej abenmã bakabên ar baba? Kati. Dja gwaj Kra'ã bakabên pydjibit man axikõt arên tu amim markumrêx. Ne kam baje me prĩre pyrãk kêt ne Kritu mar rerekre kêt ne bajabatãnhkumrêx. Ne kam prĩne amim kuman arÿm amim mar ra:xkumrêx.

¹⁴ Djãm gwaj bano rerekre kute me prĩre no rerekre pyrãk rã'ãmã? Nhym apÿnh me 'éxnhĩ mrãn bõx ne no tÿxtikam ari gwaj banoo biknoro bamã? Me kute ari apÿnh me kukràdjã jarênhô kute kók, kute ngõ djãkã ari mÿjja japĩn pyrãk. Djãm gwaj baje jãm Kritukõt bakabên djir ne ajte jãm me kukràdjã punukõt bakabên djir ne ari: bakabên jadjwÿro babamã? Kati.

¹⁵ Gwaj ba dja gwaj bamã aben jabên bakabên katãtbit jarên arÿm kãjmã Kritumã aben kamênhô tẽ. Bajê mar mexo, kum bamexo kãjmã aben kamênhô tẽ. Ga, gwaj bakràja pumũ. Gwaj bakràkam badjumar ne kam amũ banhikrao apê nãr baparkam mrã. Gwaj bakrà ne amũ gwaj bakukràdjã kunĩ ngrêk ne gwaj bajo ba. Gwaj bakrà kumrêx umar nhym kam ô'ã amũ gwaj bakukràdjã kunĩ apê. Kritudjwÿ ne kute gwaj bakrà pyrãk ne gwaj bakunĩ ba gwaj kukwakam apÿnh kum badjãpênh djãri kum badjãpênh ar baba.

¹⁶ Ga, gwaj bapar, bate, bapa, banhikra, bano, banhiãkre, bakukràdjã kunĩ; kunĩ apÿnh gwaj bakudjêkkõt kute aben jamÿnh tÿx, kute abenmã tÿx jangjênh mex. Ne ren gwaj bakudjêk kêt gwaj ren bakukràdjã kunĩ ren aben bê ajka'u gwaj ren kam kãjmã baku'ê kêt. Kritudjwÿ ne ã ane. Nãm gwaj bakràptĩo õbikwa gwaj banhĩ pÿnhkõt apÿnh kum badjãpênh djãri. Gwaj kam baje aben jamÿnh tÿx mãn prãbê abeno banhõbikwan baro'ã Kritumã apê. Te apÿnh kum badjãpênh djãri gwaj baro'ã kum badjãpênh ar baban o abenmã tÿx jangjênhô baba. Kute gwaj bamã badjãpênh djã'ã ujarênh kõt gwaj kum badjãpênh ar baba. Gwaj bamã aben jabêo ro'ã aben kamênhô mõ. Gwaj baje mar mexo, kum bamexo aben kamênhô mõ.

Me kute me kukràdjã punu kõt amijo ba kêtãm.

Kor 3.5; Ped k 4.7

¹⁷ Ije ar amã ja jarênhkam djãm ar aje arek amijo aba tũm kõt amijo aba rã'ãmã? Amrêbê ne gar ate Metĩndjwÿnh bê ar amijo aban me bajtem kukràdjã punu kõt ar amijo aba. Djãm aje arek me kukràdjã punu kõt amijo aba rã'ãmã? Kati. Tãm ne ba ar abê uma:. Me wã ne me amim mÿjja kajgobit'ã karõ ba.

¹⁸ Nãm me tu amakkre kêtumrêx. Nhym me te kute memã mÿjja mex'ã karõ nhym me kute mar kêtumrêx. Mÿjja'ã me kabên kute amijakreja ne me kute mar kêtumrêx. Kam ne me arÿm umar djãkam mÿjja punubit man arĩk ar ba. Arĩk ar ba kute mrãmri ne akamãt kõ tykkam me arĩk ar baja pyrãk. Nãm me Metĩndjwÿnhbê: amijo ban kam kõt tĩn ne ar baja mar kêtumrêx.

¹⁹ Nhym ren me me akre ren me amimaro tẽn ren arÿm amim ngyrk ne. Nhym be, kati. Me ja ne me kute amimar kêtumrêx ne kam kute kurêbit mar

ne aben bê me kupênh ra:x ne mýjja punu kunī nhipêxo ban ajbit mar prā:m ne.

²⁰ Nhy m be, Kritu. Djā ne gwaj bamā,

—Ajrā mekôt ā amijo ane, ane? Arkati. ²¹ Arým ne gar mrāmri Jeju kabēn katāt kôt ama. Nām amā, “Kwārīk wānh”, ane. Nār ar akwý aje mar kajgo jabej ba ajte ar amā tām jarē. ²² Amrêbê ne gar me kum Metīndjwýnh kīnh kêtja kukràdjā kôt ar amijo aba. Aje kangamā. Me kukràdjāja kôt ne me kum mýjja punu prām ne amim 'êx ne amim, “Ajrā, kam amexkumrêx”, anhýro ba. Aje me kukràdjā ja kangamā. ²³ Adjumar djā ny kadjy aje amimarmā. ²⁴ Ne amrānh nymā ne mrāmri Metīndjwýnh katāt kôt katāt aje amijo abamā ne mexo amexmā.

²⁵ Kam memā ajêxo abaja tu wānh kangakumrêx ne abu'ā me kunīmā akabēn katātbit jarē. Mýkam? Bir, Kritu amikôt gwaj bakunīo ba gwaj baje kumē banhī pydji pyrāk. Kam dja gwaj memā bakabēn katāt jarē.

²⁶ Godja ga angyrk jabej kwārīk wānh kam ajaxwe kêt. Kwārīk wānh angyrk'ā akamāt kêt ne angyrk 'iry kêt. ²⁷ Ajaxwe kêt gē Xatanaj akam ām kêt.

²⁸ Kwārīk wānh ar ajō adjākīnhī ajte mýjja 'ōo adjākīnh kêt kumrêx. Ga dja ga adjāpênh týx ne anhikrao katāt mýjja kupênh mex. Ne kam adjāpênh pānh arým amim anhō mýjja jamý. Ne kam arým amikutā me ō mýjja kêtjamā kwý ngā.

Me kabēn mex'ā kute memā karō.

²⁹ Kwārīk wānh akabēn punu'ō jarēnh kêt. Memā akabēn mexbit jarē gē me kuman mex. Gē me mexo amū amikamēn arým mexkumrêx.

³⁰ Kwārīk wānh Metīndjwýnh Karōmā kaprī jadjar kêt. Metīndjwýnh ne arým ar amā ano nhy m amim ar ajo ba. Nhy m o kute mrāmri ne arým ar ajā kute aminhidji nhôr pyrāk.* Dja Karō arek amim ar ajo ba: nhy m kam Jeju arým bōx. Bōx ne amikôt ar ajo mō.

³¹ Dja gar wānh angyrk, kam amadjākam atokryja wānh kanga. Ne wānh mekam adjākrēmē angyrk mē akabēn punumē wānh kangakumrêx. Ar aje meo abikēnh'ā amim karōja kunī dja ga wānh kangakumrêx.

³² Ar ga dja gar amā aben kaprīn abenmā abēn rerek ne aben jaxwe maro aknon abenkam angyrk kêt. Mýkam? Bir ga, Metīndjwýnh arým Kritu tykkôt kute ar ajaxwe maro biknor ne ar akam ngyrk kêtja pumū. Kam dja gar aben jaxwe maro aknon abenkam angyrk kêt.

5

¹ Ga, me bām kum kra jabē nhy m kute bām kôt amijo baja pumū. Nām kute amim,

—Ba djūnwā kudjwa, ba djūnwā kudjwa, anhýro ba. Metīndjwýnh kum ar ajabêkam dja gar kôt ar amijo aban kudjwa amā me abêo aba. ² Ga, Kritu kum gwaj bajabê:ja pumū. Ne kam arým gwaj bajaxwe pānh Metīndjwýnhmā amingā nhy m me kam kubī nhy m arým gwaj bajaxwe pānh ty. Kritu kute mrāmri ne mry bīn pyrāk, me kute amrêbê me axwe pānh kute Metīndjwýnhmā mry par pyrāk. Me kum mry pan kubô nhy m arým ardjanh

* **4:30** Ga, me kute mýjja'ā aminhidji janhôr nhy m arým amirītkumrêxja pumū. Ar gadjwý Metīndjwýnh arým ar amā Karō jano nhy m ar ajo ba gar arým amim, “Mrāmri ne arým ijo krakumrêx. Ga, arým kute imā Karō janor nhy m kute ijo baja pumū”, ane.

bān kīnh ne. Dja gar Kritu kudjwa ã amã me abêo ane nhy m arým akam kīnhkumrêx ne.

Apÿnh me axwe djãri nêje kute me kukrà.

A Xim 2.4; Xij 4.4; Dju k 1.6, 2.15

³ Nhy m be, me mjên djwÿnh nãr prô djwÿnh kupa'ã kurê ba. Nãr me àpênh punu:re kunÿ nhy m me arým mekam pijãm ne. Nãr me kute mÿjjao atom rÿnh prã:m. Kwãrĭk wãnh ar ajô amijo anhÿr kêt kumrêx gê me ajarênh kêt kumrêx. Djã m Jeju nhô me ja kute ã amijo anhÿrkam mex got? ⁴ Nãr, me kabênkamdjwÿ. Ar amy aje me nire kukràdjã'ã me aprÿ nhy m me ar akam pijãm. Nhy m ar anire aje me my kukràdjã'ã me aprÿ nhy m me ar akam pijãm. Nãr, ar abixaêrôt ar akabêh kajgo. Nãr me keket kadjy ar amy me ni'ã abêno ajkê nhy m ar ani amipãnh me my'ã abêno ajkê. Ar akabêh ja ne mex kêt. Kwãrĭk wãnh memã arênh kêt. Atemã dja gar memã Metĭndjwÿnhkam amikĭnh jarê.

⁵ Nhy m be, me mjên djwÿnh nãr prô djwÿnh kupa'ã kurê ba. Nãr, me àpênh punu:re nhy m me mekam pijãm ne. Nãr, me kute mÿjjao atom rÿnh prã:m. Me ja ne me mrãmri ne me kute mÿjjao meĭndjwÿnh karô nhĭpêxmã amijarênh ba pyrãk. Djã m me ja Metĭndjwÿnh kute meo bamã? Djã m Kretimê Metĭndjwÿnh ar me kunĭmã Bênjadjwÿrkam djã m ar kute meo bamã? Nãr, djã m ar kute me jamã ar ô mÿjja nhôrmã? Arkati. Ja ne gar aje amrêbê mar. ⁶ Ar aje markam kwãrĭk wãnh me'ô ajte kabêh kajgoo arĭk ar amã,

—Ajrã. ã ajaxweo ane. Dja Metĭndjwÿnh ajmã ajo kêt kumrêx, anhÿr kêt. Kwãrĭk wãnh o anoo biknor kêt. Me amakkre kêt prãm kute ã axweo anhÿr prãm kam ne Metĭndjwÿnh arým mekam ngry:k ne. ⁷ Kam kwãrĭk wãnh mekôt ã ar ajaxweo anhÿr kêt.

⁸ Mÿkam? Bir, amrêbê ne gar ajaxwe:n aje akamãt kô tykkam me ar baja pyrãk. Nhy m be, jakam ne gar arým Bênjadjwÿr djwÿnh kôt ar amijo aban arým aje a'uri me ar baja pyrãk. Bênjadjwÿr djwÿnh kute ar ajo krakam dja gar ajmã akute kêt ne katãt ar amijo aba. Dja gar aje mrãmri ne me a'uri ar baja pyrãk. ⁹ Metĭndjwÿnh Karô dja meo ba nhy m kam me ô'ã ukapĭrkumrêx ne katãt kute kabêh jarênhkumrêx ne 'êxnhĭ kêt kumrêx.

¹⁰ Dja gar Bênjadjwÿr djwÿnh kĭnh, mÿj akabênkôt, aje mÿjo abakôt aje Bênjadjwÿro kĭnh jabej amikabi. ¹¹ Ne kwãrĭk wãnh me axwe kôt ajaxwe kêt. Me axwe ne me kute akamãt kô tykkam me àpênh punu pyrãk. Djã m me àpênh punu djô'ã mÿjja mex got? Arkati. Kwãrĭk wãnh me axwe kôt ar ajaxwe kêt. Ar ga dja gar me axwe nêje me kukrà.

¹² Mÿkam dja gar me axwe kôt ajaxwe kêt? Bir, me me kãxã apdjun ba punukumrêx. Gwaj ren abenmã me arêh ren bapijã:m ne. ¹³ Me axwe ne me apdjun àpênh punuo ba: nhy m me arým memã Metĭndjwÿnh kabêh jarê. Nhy m kam me arým amijaxwe ma. Me kute memã arênh nhy m me kute amimar kute mrãmri ne me kute memã mÿjja kurwÿkam mÿjja kunÿ kum amirĭt pyrãk. ¹⁴ Me kute memã Metĭndjwÿnh kabêh jarênhkambit ne me arým kute amijaxwe kunÿ mar. Amrêbê: ne me me bakukãmãremã me kute amijaxwe mar'ã ajarê. Me memã kum,

“Kute mrãmri ne me ôto nôr kam kute me kabêh mar kêt pyrãk ne ga aje Metĭndjwÿnh mar kêt.

On ano tÿx ne amim kabêh ma kute mrãmri ne me krã apôx ne no tÿxkam amak mex pyrãk.

Aje kabĕn mar kĕt kute mrĕmri ne me tyk kute me kabĕn mar kĕt pyrĕk. On kabĕn man kĕt ar amijo aba kute mrĕmri ne me tyk ne akubyn tĭn ne ar ba pyrĕk.

Dja ga kabĕn ma nhym Kritu arĭm prĭne amĕ arĕ ga prĭne amima.

Kute mrĕmri ne me kute memĕ pĕk ne o kute pry kurwĭ nhym kam me kute prĭne rĭt mex pyrĕk", ane.

Mrĕmri ne me kute me bakukĕmĕmĕ arĕnhkumrĕx. Mrĕmri ne Metĭndjwĭnh kute memĕ arĕnh ne kute me axwe kunĭo amirĭtmĕ.

¹⁵ Kam dja gar amijĕ ano tĭx ne katĕt ar amijo aban ajmĕ akute kĕt. Djĕm ano kĕtmĕ? Kati. Dja gar akrĕ mex ne amijĕ ano tĭ:x ne katĕt ar amijo aba.

¹⁶ Ar abu'ĕ me axwe kunĭja dja gar me'ĕ ano tĭ:x. Nhym kam ar aje memĕ Metĭndjwĭnh kabĕn jarĕnh djĕ ar awĭr bĕx gar arĭm memĕ arĕ. Akati jakam me axwe krĕptĭkam dja gar ĕ memĕ ane.

¹⁷ Kam kwĕrĭk wĕnh ar akrĕ punu kĕt. Dja gar amijo Bĕnjadjwĭr djwĭnh man kum,

–Mĭj dja ba nĕ ga kam arĭm ikam akĭnhkumrĕx jabej? ane. Dja gar ĕ kum anen arĭm prĭne amijo Bĕnjadjwĭr djwĭnh markumrĕx.

¹⁸ Kwĕrĭk wĕnh kadjwati kangĕkam* ar abibĕnh kĕt. Kam ne me arĭm amijo ajkĕn punu mex ne. Ar ga dja gar Metĭndjwĭnh Karĕ mar tĭx ne 'ĕ adjukanga kĕt gĕ ar anĭ pĭnhkĕt raxo ar akadjwĭnhbĕ nhĭn ar ajo ba mex.

¹⁹ Dja gar mar tĭx ne abenmĕ mebĕ idjaer nhĕ me ngrer tĭm jarĕ, me ngrerkĕt Bĕnjadjwĭr djwĭnhmĕ mextire jarĕ. Metĭndjwĭnh'ĕ me ngrerja kunĭ jarĕ. Djĕm ate akrĕn ajajkwa kajgokambit aje Bĕnjadjwĭr djwĭnhmĕ me ngrer jarĕnhmĕ? Kati. Dja gar amikam me ngrerkam kabĕnja markumrĕx ne angrerkĕt kum arĕnhkumrĕx.

²⁰ Dja gar Karĕ mar tĭx ne mĕ Metĭndjwĭnhmĕ, me Babĕmmĕ amikĭnh jarĕ. Mĭjja kunĭkĕt kum amikĭnh jarĕ. Djĕm ar adjumar punukamdjwĭ dja gar kum amikĭnh jarĕ? Kati. Ar adjumar punukamdjwĭ dja gar kum,

–Djĭnwĕ, te idjumar punu ga mĕ ijo djuw mex ne mĕ ijo kĭnh. Bĕnjadjwĭr djwĭnhbĕ Jeju Kritu ba tu amim markumrĕx ne arĭm amĕ amikĭnh jarĕ, ane. Dja gar akati kunĭkĕt ĕ kum amikĭnh jarĕnh o ane.

²¹ Dja gar akrĕnmĕ aben kabĕn man kĕt ar amijo aba. Ar aje Metĭndjwĭnh puma markam dja gar ĕ amijo abao ane.

Prĕmĕ mjĕnmĕ abenĕ memĕ karĕ.

Kĕ k 11.3; Kor 3.18; Ped k 3.1

²² Me aniremĕ ne ba ikabĕn jarĕ. Dja gar amjĕn kabĕn man akrĕnmĕ kĕt ar amijo aba. Aje mrĕmri ne Bĕnjadjwĭr djwĭnh kĕt ar amijo aba pyrĕk dja gar ĕ amjĕn kĕt amijo abao ane. ²³ Mĭkam? Bir, ar amjĕn ne ar ajo ba kute mrĕmri ne me krĕkam umar ne o kute amingrĕk ne ba pyrĕk. Me krĕkam ne me umar ne kam amĭ ikrao apĕ nĕr parkam mrĕ. Me krĕ ne amĭ me kukrĕdjĕ kunĭ ngrĕk ne meo ba. Nĕm Kritudjwĭ ĕ me kute amim marja kunĭo ane. Ta ne kute me krĕ pyrĕk ne meo ba. Ne kam arĭm me utĕn meo ba. Ō me kunĭ ne me kute ta ĭ pyrĕk nhym me utĕn meo ba. ²⁴ Nhym kam Kritu nhĕ me kute amim mar kunĭja akrĕnmĕ kabĕn man kĕt amijo ba. Dja me aniredjwĭ ĕ amjĕn kabĕn kunĭ mar ne kĕt amijo abao ane.

* **5:18** Mĭjja me kute o kĕm ne kĕt bibĕnh kunĭja, kadjwati kangĕmĕ uba kangĕmĕ, mĭjja kangĕ kuni ne me kum kadjwati kangĕ jarĕ.

²⁵ Me amymädjwý ne ba ikabēn jarē. Dja gar amā aprō jabē: kute Kritu kum ō me kute amim marja kunī jabē pyrāk. Ga, Kritu arým me kadjy tykja pumū.

²⁶ Mýj kadjy ne me kadjy ty? Bir, prīne kute meo mex kadjy. Kute mrāmri ne me kute ngōo kubēkà pōnh nhym prīne mex pyrāk. Mrāmri ne kabēn kute ngō pyrāk ne prīne meo mex. Kritu memā kabēn jarē nhym me amim kuman arým Metīndjwýnh mexo mex. Ja kadjy ne Kritu me kadjy ty. ²⁷ Ō me kute amim marja kunī prīne kum me:xkumrēx nhym me arým kum me kī:nhkumrēx nhym kam kute amikabem me umjýr ne kute ar meo ba kadjy. Ja kadjy ne Kritu me kadjy ty. Dja ō me ja kute ta ī pyrākja prīne mexkumrēx ne axwe kêtikumrēx kute mrāmri ne me kà mjō kêtikumrēx ne ngrā kêtikumrēx nhym mýjja 'ō kute meo bikēnh kêtikumrēx pyrāk. Dja me Metīndjwýnh mexo mex ne kum punu kêtikumrēx nhym arým meo ba. Ja kadjy ne Kritu me kadjy ty. Be, djām kum ō me ja jabē ngri: got?

²⁸ Bir be, me mydjwý dja me ā kum prō jabēo ane. Kum prō jabēo kute mrāmri ne me kum aminhī jabēja pyrāk. Me kum prō jabēja ne me kum aminhī jabē. ²⁹ Djā nām me'ō kum aminhī kurē? Kati. Me kum aminhī jabē ne ō kwý krēnmē kubēkāmē mýjja kunīo aminhīo djuw mex.

Nām ā Bēnjadjwýr djwýnh me baje Kritu mar djwýnho djuw mexo ane. ³⁰ Me banhī pýnhkôt ne gu me baje Kritumē banhī typdji pyrāk. Baje Kritu pa pyrāk, no pyrāk, par pyrāk. Baje ta kukrādja kunī pyrākka ne Kritu amim me bajo djuw mex.

Dja ā me amim prōdjwýo djuw mexo ane. ³¹ Amrēbē: ne me bakukāmāre 'ā memā kum, "Kamā dja me my prō kadjy arým bāmmē nā arkum iren kam arým prōbit'ā ngrā ne.

Nhym kam ar ī abenā tým ne kam kute ī typdji pyrāk."

Nām me bakukāmāre ā memā ane.

³² Be, ije ar amā kukrādja jarēnhja ne me kute prīne mar mex kêtikumrēx, mebē týx. Kritumē me bamē ō me kute amim marja kunī'ā ne ba ikabēn ja jarē.

³³ Kam ne ba ar amā aprō jabēkumrēxmā ar amā 'ā karō. Kute mrāmri ne ar amā amijabē pyrāk ne ar amā aprō jabēn aje o djuw mexmā. Nhym ar anireja, ar amjēn ne ar ajo ba. Kam ar aje amijā marmā ne ba ar amā 'ā karō. Tām ne ja.

6

Bāmmē kramē abenā memā karō.

Kor 3.20

¹ Jakam ne ba me aprīremā 'ā karō. Bēnjadjwýr djwýnh kabēnkôt dja gar abāmmē anā kabēn man ar kabēn kôt ar amijo aba. Ja ne mex. ²⁻³ Mýkam? Bir, amrēbē: Metīndjwýnh me bakukāmāremā kum,

"Me amā abāmmē anā jabēn ar kabēn ma."

Nām ā memā anen kam kôt memā mýjja mex jarēn memā kum,

"Kam arým adjumar mex ne kribēm pykakam ar aba", ane.

Metīndjwýnh kute memā 'ā karōkôt kukrādja ne ja. Kukrādja kumrēx kute kôt memā mýjja mex jarēnh ne ja. Kam dja gar mar týx ne.

⁴ Ne ar amy, ar ajabatānhwädjwý, ar amā ne ba 'ā karō. Kwārīk wānh akra arkum amikurē'uk kêt. Ari arkum adjākrēo kum amikurē'uk kêt. Ar ga dja gar akumrēx amijā Bēnjadjwýr djwýnh kabēn man arým katāt kôt ar amijo

aba. Ne kam kôt axwe nêje ar akren kam mrãnh mex'ã arkum karõ. Dja gar ã akra aro ane gê ar akõt Metĩndjwýnh kôt ar amijo ba.

Bēnjadjwýrmē õ àpēnhmē abenā memā karõ.

Kor 3.22; Xim k 6.1; Xit 2.9; Ped k 2.18

⁵ Ar akwý ne me arým amim ar apa 'amý gar memā adjápēnh týx kajgo ar aba. Ar amā ne ba ikabēn. Dja gar pykakam ar anhõ bēnjadjwýr kabēn ma. Ar anhõ bēnjadjwýr raxmē uma dja gar aman kum adjápēnh katāt. Kute mrãmri ne Kritumā ar adjápēnh pyrāk dja gar ã kum adjápēho ane. ⁶ Djām ar aje anhõ bēnjadjwýr ýtābit kum adjápēnh katātmā? Kati. Ar amā kàxkamdjwý dja gar amim,

–Kati, Kritumā ne ba apê. Kam dja ba Metĩndjwýnh kabēn kôt mrãmri pykakam inhõ Bēnjadjwýrmā idjápēnh katātkumrēx. ⁷ Dja ba kabēn man kum idjápēnhkam ikĩnh. Nã bãm kute pykakam memā idjápēnh pyrāk. Nhyim be, kati. Kàjkwakam Bēnjadjwýr djwýnhmā ne ba apê, ane. Dja gar ã amim anen kam kum adjápēnhkam akĩnh.

⁸ Mýkam? Bir, ar akwý apa 'amýnh aje me kabēn kôt adjápēnh týx kajgo ar aba. Bēnjadjwýr djwýnh Jeju kute aparmā ar adjápēnh pumũnh. Ar adjápēnh mex kôt dja ar amā o pãnh mex. Nār ar akwý apa 'amýnh kētwā ne ar ga gar adjápēnh ar aba. Me kute ar amā o pãnh kadjy gar adjápēnh ar aba. Bēnjadjwýr djwýnh kute ar adjápēnh pumũnh. Ar adjápēnh mex kôt dja ĩ ar amā o pãnh mex. Me akunĩ adjápēnh mex kôt dja ta amā o pãnh mex. Tãm ne gar amrēbē ama.

⁹ Ne bēnjadjwýr ar, ar aje amim me pa 'amýnh nhyim me ar amā àpēnh kajgo ar bawā ar amā ne ba ikabēn. Dja gar ije ajbir ar anhõ àpēnhmā ikabēn jarēnhja ma. Ikabēn kôt ar gadjwýr ar anhõ àpēnhmā amex. Kwārĩk wãnh aje meo abikēnhmā me kangrõnho aba kêt. Djām bēnjadjwýr'ã apydji? Kati. Ar gadjwýr ne kàjkwakam ar anhõ Bēnjadjwýr djwýnh. Tãm ne ba ar amā arē gar amrēbē aje mar. Ta ne kum me'õ pyma kētkumrēx.

Metĩndjwýnh nhõ kàxo kubēk'ã ujarēnh.

Rõ 16.20; Tex k 5.8; Xij 4.7; Ped k 5.8

¹⁰ Akmere àpnhĩre ar, ije ar amā arēnho ino rer kadjy ne ja. Bēnjadjwýr djwýnh tý:xi. Atýx kadjy gora amim maro aba nhyim arým ar amā atýx jadjā. ¹¹ Me karõ punu nhõ bēnjadjwýr kute gwaj bamā 'èx ne gwaj banoo biknor prãmikumrēx. Dja gar amijā ano týx ne arek kubē dja nhyim arým ar anoo biknor kêt. Arek kubē ar adjām ne aje kangõnh kadjy dja gar aminēje Metĩndjwýnh nhõ kàxo kubēkã jangjê, kute gwaj bamā kàxo kubēkã nhõr kunĩja aminēje angjê.

¹² Mýkam dja gar angjê? Bir, djām me ĩ, gwaj baje me omũnhja ne gwaj baje aminēje me kangõnhmā? Kati. Me karõ punu pumũnh kêtja. Apýnh me axwe nhõ bēnjadjwýr ja ne gwaj baje aminēje me kangõnhmā. Apýnh me karõ punu, me rũnh 'itýx ja ne gwaj baje aminēje me kangõnhmā. Pykakam me axwe prãmja ne me kute mrãmri ne akamāt kô tykkam me mrãnh punuja pyrāk. Me ja nhõ bēnjadjwýr ne gwaj baje aminēje kangõnhmā. Kàjkwakam me karõ jaxwe ar baja. Me karõ punu ja ne gwaj baje aminēje me kangõnhmā.

¹³ Jax, dja gar aminēje Metĩndjwýnh nhõ kàxo kubēkã kunĩ jangjê. Dja aje me kangõnh nhõ akati awýr bõx ga mebê atýx ne me kangõnho dja. Ne kam arým meo apan me kujate. Kam dja ga arek mebê adjām týx rã'ã.

14 Be, mỳj dja mebê ar anhô kàxo kubêkàja kute gar aminêje angij? Bir, ajêxnhĩ kêt ne akabênkumrêx. Ajêxnhĩ kêt kadjy ne ar anhô kàxo apre djâ. Ga, krâkamngôn̄h kàxo pre djâo kute kâ janênh tỳxja pumũ. Kute o kàxo kubêkàja kunĩ janênh tỳx nhym arỳm 'ã rorok kêt. Ar gadjwỳ ar aje apre djâo amikrax pre măn prâbê ajêxnhĩ kêt ne akabênkumrêx. Akabên kajgo kêt ne arek me karô punu kangôn̄ho dja. Nhym kam me te kute Metĩndjwỳnhbê ar ajo akêxmã.

Metĩndjwỳnh kabênkôt dja gar katât ar amijo aban ajaxwe kêt. Akatât jabê ne anhô kàxo anhinôkâ. Ga, krâkamngôn̄h kute kurê djwỳnhbê amipytâr kadjy kute kàxo inôkâ jangjênhja pumũ. Ar gadjwỳ ar aje kàxo ar anhinôkâ jadjar măn prâbê ajaxwe kêt ne Metĩndjwỳnhmã akatât. Ne arỳm me karô punubê amipytân aminêje kangôn̄ho dja.

15 Ar prĩne 'ã ujarênh nyja ma. Aje 'ã ujarênh ny mar jabê ne ar aparkâ tỳx. Ga, krâkamngôn̄h kute parkâ tỳx jangjênhja pumũ. Kurê djwỳnh'ỳr prôt ne kute amiparo bikênh kêt kadjy ne kute parkâ tỳx jangjênh. Ar gadjwỳ ar aje ar aparkâ tỳx jadjar măn prâbê dja gar Kritu'ã ujarênh ny kôt adjumar mexja prĩne aman arỳm me 'ỳr mrân memã arê. Dja gar memã arêh arỳm o aminêje me karô punu kangôn̄ho dja nhym me te: kute Metĩndjwỳnhbê ar ajo akêxmã.

16 Dja gar kam tu amim Metĩndjwỳnh markumrêx. Aje tu amim markumrêx jabê ne ar anhô kàxo kruwbê àptâr djâ. Ga, krâkamngôn̄h kute kruwbê àptâr kadjy kute amỳnhja pumũ. Ar gadjwỳ ar aje anhô kruwbê àptâr djâ byr măn prâbê tu amim Metĩndjwỳnh markumrêx. Tu amim markumrêx ne arỳm arek me karô jaxwe nhô kruwbê adjaptâro dja. Aje tu amim markumrêx jao dja ga ô kuwyo kruw kunĩbê aptân mã pa. Me kabên punu, apỳnh me kaprĩ djâri, apỳnh me tokry djâri ne kubê me karô jaxwe nhô kuwyo kruwja. Ar aje tu amim markumrêxjao dja gar mã pa. Nhym me te: kute Metĩndjwỳnhbê ar ajo akêxmã.

17 Mrãmri ne Metĩndjwỳnh arỳm kute amim ar apytârkumrêx. Ja dja gar tu amim markumrêx. Jabê ne ngôn̄ho ar akrâdjê. Ga, krâkamngôn̄h kute amikrã pytâr kadjy kute ngôn̄ho krâdjê turja pumũ. Ar gadjwỳ ar aje ngôn̄ho akrâdjê tur măn prâbê tu amim ja markumrêx. Mrãmri Metĩndjwỳnh arỳm kute amim ar apytârkumrêxja markumrêx. Ne kam arek me karô punu kangôn̄ho dja nhym me arỳm te kute Metĩndjwỳnhbê ar ajo akêxmã.

Dja gar aje prĩne Metĩndjwỳnh Karô kabên man memã arê. Aje kabên mar jabê ne ar anhô kâxdjwa kajgo. Ga, krâkamngôn̄h kute kurê djwỳnhho àpanh kadjy kute ô kâxdjwa kajgo jamỳnhja pumũ. Ar gadjwỳ ar aje ar anhô kâxdjwa kajgo byr măn prâbê prĩne Metĩndjwỳnh Karô kabên man memã arê. Ne arỳm me karô punu kangôn̄ho dja nhym me arỳm te kute Metĩndjwỳnhbê ar ajo akêxmã.

18 Dja gar kam Metĩndjwỳnhmã akabêno aba. Kum mỳjja kunĩo a'wỳ. Akati kunĩkôt kum ar akabên jarê. Aje Metĩndjwỳnh Karô mar'ã ar amã djukanga kêt gê prĩne ar ajo ba mex. Prĩne kute ar ajo ba mexkam mã Metĩndjwỳnhmã akabên jarê. Kum Jeju nhô me ja kunĩo a'wỳ. Ar ano tỳx ne amã djukanga kêt ne meo a'wỳ.

19 Badjwỳ kum ijo a'wỳ gê ijamak'ỳr kabêno bôx ba gop imã me uma kêt ne memã kabên jarê. Me krãptĩ kute Kritu'ã ujarênh ny mar kêt rã'ã. Ba gop me kunĩmã arênhô amirĩtkumrêx gê 'ã ujarênh ny memã amirĩtkumrêx. 20 Ba ne ba Bênjadjwỳr djwỳnh kabênkôt memã 'ã ujarênh ny jarênhô iba nhym me arỳm kâxirâx jao idjuwpre. Dja gar kum ijo a'wỳ gê me te arỳm idjuwpre ba

gop imã me uma kêt ne memã arênhkumrêx ne gop mrãmri kabênkôt ibê 'ã idjujarênh djwýnhkumrêx ne memã arênhkumrêx.

²¹⁻²² Xikiku ne ba arým ar amã ano. Imã gwaj bakamy Xikiku jabêkumrêx nhym Bênjadjwýr djwýnhmã àpênh katátkumrêx ne 'ã ukanga kêtumrêx. Ba arým ar amã ano. Gêdja ar awýr bôx ne arým ijã ar amã ajarê. Mýjja kunĩ'ã ar amã ajarê gar arým iman arým ikam adjumar punu kêt ne akĩnh.

²³ Metĩndjwýnhbê ne me Babãm. Ne Bênjadjwýr djwýnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar ar aje abeno akamywão djuw mex gar adjumar mex ne amã aben jabêkumrêx ne tu amim ar markumrêx. ²⁴ Ar amã Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu jabêkumrêx ne 'ã adjukanga kêtja gê ar tu kum ar akaprĩkumrêx.* Tãm ne ja.

* **6:24** Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym ar pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprĩkumrêx.

Paur kute Pirpukam me jamã pi'ôk no'ôk ne ja.

Krîraxbê Pirpukam ne Paur memã Jeju jarê nhyam kam me kwý arým tu amim markumrêx. Paur kum ar kînhkumrêx nhyam ar jadjwý amipãnh kum Paur kînhkumrêx nhyam kam Paur ar kurúm tẽn atemã krîrax 'okam bôx. Bôx nhyam me ja kum Metîndjwýnh kabên mar prãm kêt ne kam Paur pa 'amýn o tẽn mekbê ijê djâkam kumê. Nhyam arík kaprîre ne mekbê ijê djâkam dja, prãm kam dja. Nhyam kam krîraxbê Pirpukam Paur nhôbikwaja kum kînh djâ jano, kôt kum ô kwý krên djâ jano, nâr kon kum pi'ôk kaprî jano nhyam kubyn kînhkumrêx. Paur kute amikajmâtã arkum Jeju jarênhja ta ne kôt kum mýjja jano, Epaprodjikôt ne kum kînh djâ jano. Nhyam 'ÿr o bôx. 'ÿr o bôx nhyam kubyn kam kînhkumrêx ne akubyn arkum,

—Ota ba arým kubyn arým ikînhkumrêx ne, ane. Nhyam kute kôt kum kînh djâo bôxja, Epaprodjija ate kanê ne kam arým mexkumrêx ne kam ô pykamã tẽmmã, nhyam Paur kute kôt arkum pi'ôk no'ôk janormã. Kute arkum pi'ôk no'ôk ne kôt anor ne ja.

Ë, Paur kute arkum pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur kute Metîndjwýnhmã ar arênh.

Ep 1.15

¹ Ba ibê Paurmê Ximoximê ne bar ar amã pi'ôk no'ôk ne. Ar ibê Jeju Kritu nhô ãpêh ne bar ar amã pi'ôk no'ôk ne. Ë, krîraxbê Pirpukam Kritu Jeju nhô me ja, ô me mextire jamã ne bar pi'ôk no'ôk ne. Ar aje Jeju nhô me jao aba djwýnhwãmê atãri ãpênhwãmê, ar akunimã ne bar pi'ôk no'ôk ne.

² Gê Metîndjwýnh ar ajo djuw mex, Metîndjwýnhbê gwaj Babãmmê krabê Bênjadjwýr Jeju Kritu ar ukaprîkôt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba ne ar amã umar mex jarê gar adjumar mex ne ar aba.

³ Ota ba inhô Metîndjwýnhmã amikînh jarê. Nã bãm mã ar aman ar amar rã'ã. Nã bãm ar akam ikînh ne ije ar amar kunîkôt kum amikînh jarê. ⁴ Djã nã bãm ar akam ikaprî? Kati, nã bãm ikînhkumrêx ne ije kum ar akunio idjã'wýr katã kum amikînh jarê. ⁵ Mýkam ne ba ikînhkumrêx ne ar ajo a'uw? Bir, ar ikôt adjãpênhkam. Kra:x kurúm ne gar ikôt apê ne memã Jeju kukràdjã ny'ã adjujarênh atêm rã'ã ne kam kôt ijo djuw mex ba kam itýxkumrêx ne memã Jeju'ã idjujarênh tẽ.

⁶ Kam ne ba ar akam ikînh ne. Arým ba kuma. Metîndjwýnh ta ne arým ar ajo mexmo krax ne. Dja ar ajo mexo tẽn o tẽn o tẽn rã'ãn arým inomã kumê gar akunî amextire. Á kute ar ajo anhyrmã ne ba amikajmã'ã kuma. Mýj akatikam dja inomã kumê? Bir, akubyn Jeju Kritu bôx nhô akatikam.

⁷ Be, kôt ne ba ije ar akunio ijamakja. Bir, mrãmri. Mýkam? Bir, imã ar akînhkumrêxkam. Ar akunî ne gar ikôt ar adjãpênh aba. Metîndjwýnh kute imã idjãpênh jarênhja ne gar ikôt kum adjãpênh ar aba. Djãm mekbê ijê djâkam idjãmkambit ne gar adjãpênh ar aba? Kati, irãri ar ibaridjwý ne gar ikôt adjãpênh ar aba. Irãri ar ibari ije Jeju kukràdjã ny'ã idjujarênh nhyam me kute aprýo ba, ba prîne kôt memã 'ã idjujarênh ne ije memã kum,

—Mrãmri ne ba ije me amã kôt Jeju'ã idjujarênh ar o ibaja, anhyrja, be, nã gãm ar ã ikôt Jeju'ã adjujarênh ane. Kam ne ba imã ar akînhkumrêx ne.

⁸ Imã ar akînhkôt ne ijamak inhô djâkam tokry ne. Mrãmri ne ba kôt ar amã

arë. Metîndjwýnh kute prîne me kadjwýnhbê me omûnhkôt arým ikadjwýnhbê ipumû, ije ar ajo ijamakkôt ipumû. Imã ar akînh raxi. Kute Jeju Kritu kute kum ar akînh pyràk. Aben kôt ne bar ã ar amaro ane.

⁹ Nã bãm Metîndjwýnhmã ar ajo a'uw. Ar amã aben jabêo amôr rã'ã o amôr rã'ãn arým ar amã aben jabê rax kadjy. Kadjy ne ba Metîndjwýnhmã ar ajo a'uw. Be, dja gar amã aben jabêo atêm rã'ãn kam arým kôt prîne mýjja pumûnh mex ne kôt akrã kre mex. ¹⁰ Gar kam amim mýjja kabin mýjja mexbito amiptã. Nhy mûm mýjja punu nõ gar katãt mýjja mexbito amiptãn kam amextire ne ajmã akute kêt ne ar aba rã'ã nhy arým akubyn Kritu bõx. ¹¹ Nã, gar kam amextire. Jeju Kritu kute katãt me krã pymjýr djwýnh tãm gêdja katãt ar amã ar akrã pumjuw gar katãt mrã. Nhy me kam ar apumûn kam kôt Metîndjwýnhmã rax jarên kum mex jarê. Tãm ne ja.

Paur tyko nãr tño kute Jeju raxo amirîtmã.

Kor 1.24; A Xim 2.9

¹² Akmere ar, àpnhîre ar, ê, ba ar amã arë. Djã nãm me ibê ijên kam Jeju'ã me ujarênh nyja mekbê krãta? Kati, nãm me mã Jeju jarê, arênh ry typydji nhy me kunî kuma, me kute arênh bãptãr kêt. ¹³ Nhy kam bënjadjwýrbê Xedja nhõ krãkamngõnhre kunî kuma, mete mekbê ijê djãkam imênhkôt kuma. Nã bãm Kritu'ã idjujarênh tê nhy me mekbê ijê djãkam imê nhy me kunî kôt kuma. ¹⁴ Nhy gwaj baje abeno bakamy kwý rax ne mekbê ijê djãkam idjãmkôt ipumûn kam Bënjadjwýr kanãrrãm kum me uma kêt kumrêx ne irãri ar tu memã Metîndjwýnh kabên jarênh ar o ba.

¹⁵⁻¹⁷ Nhy bep apýnh ne me kwý kute amijo rûnh prãmkam Jeju'ã pydjîn 'ã ujarênh môr prãme memã Jeju jarênho ba. Kum ikînh kêt ne 'ã pydji prãme ne arîk ajkwakambit we memã Kritu jarênh ar o ba. Ikaprî rax kadjy, mekbê ijê djãkam idjãmkam ikaprî rax kadjy ne me arîk Jeju'ã ujarênh ny jarênh kajgo ar ba.

Nhy bep ate ne me kute mrãmri ukaprîkôt ar memã Jeju jarênho ba. Me ja ne me kum ijabên arým prîne ipumû. Metîndjwýnh kute imã idjãpênh jarênh ba ije tu katãt arênhkumrêx nhy kôt me kute ibê ijê kôt ipumûn kum ijabên kam ikudjwa memã Jeju jarênho ba. Nhy bep ate ne me kwý arîk Kritu'ã ujarênh kajgoo ba.

¹⁸ Kwãrîk rã'ã gê me tu ar amê arek 'ã ujarênh ba. Dja me kum Jeju jabên 'ã ujarênh mexja mrãmri rã'ã. Nhy me kute 'ã pydji prãme Jeju jarênh kajgojadjwý mrãmri rã'ã. Mrãmri gêdja me amê ar 'ã ujarênh ba. Gê kam me kunî Kritu'ã ujarênhja ma. Ba kam arým ikînhkumrêx. Gêdja ba mã ikînh rã'ã ne. ¹⁹ Jeju Kritu Karõ gêdja ijo ba rã'ãn ikadjy me ngrêk nhy me kam ikaba. Nhy adjwýnhdjwý mrãmri ar aje Metîndjwýnhmã ijo adjã'wýro gêdja me arým bõm imê. Ja ne ba arým prîne kuma. Kam dja ba ikînh rã'ã ne.

²⁰ Gora ba imã me uma kêt ne idjãm týx ne Kritu'ã ajarê. Gora ba ã anhýr jabej kam memã Kritu raxo amirît ne amîkam ipijãm kêt. Ije Kritu raxo amirît prã:mã. Itîn rã'ã nãr kon mete ibîn jabej o ne ba ije Krituo rax prãm, o ne ba ije memã o amirît nhy me arým kôt kute kum katormã. Amrêbê ne ba memã Kritu raxo amirît rã'ã. Gora ba jakam djwý ã o ane. Tãm ne ba amim kamnhîx ne aminhõkre kadjwýnhbê maro nõ.

²¹ Ikînh djãbê ne Kritu. Ajbit dja ba kuman o amikînh. Djãm ityk nhjukri ikaprî? Kati, ityk nhjukri dja ba ikînhõ itúnja jakrenh mex ne. Ityk nhjukri dja ba arým Kritubê ikînh djã pumûn kam ikînhkumrêx ne.

²² Nhyim bep dja ba arek itĭn jabej kam Kritumã apê ne memã 'ã ajarê nhyim me krãptĭ arĭm amikajmã'ã Jeju ma. Jadjwÿ ne mexkumrêx. Ije, nã bãm te ari mÿjja ma. ²³⁻²⁴ Nãm te mÿjja 'õ imã pydji prãme. Nã bãm ityk ne Kritumê ro'ã iban inhÿtã ije aben pumũnhmã kuman jãm itũnkam ije Kritumã idjãpênhja ma. Ije, nã bãm te ari mÿjja ma. Dja ba tyn arĭm mrãmri imexo, ikĩnhõ itũnja jakrenh mex ne. Tãm ne ba imã kĩnhkumrêx ne. Nhyim bep dja ba itũn ne kam ar amãdjwÿ kĩnh jadjàn ar amã arênh nhinom kumê.

²⁵ Nã, dja ba itũn ne kam ar amã Metũndjwÿnh kabêh jarênhõ tẽn inom kumê. Tãm ne ba arĭm prĩne kuma. Itũn ne arek ar ar akam iba rã'ã, ar aje amim Jeju mar rax ne o atêm ne kôt akĩnh kadjy. Ja ne ba arĭm kuma. ²⁶ Bir be, dja ba arĭm ar awÿr ibõxjakam gar arĭm ipumũn kam arĭm ikôt Kritu Jejumã mex jarê. Kute ipytãrkôt ipumũn kam akĩnh rax ne kam arĭm akunĭ kĭkrepdjitã Kritu Jejumã rax jarê.

Ar te tokry Jeju'ã ukanga kêtã.

Ruk 6.22; Xij 1.12

²⁷ Ê, ar ikabêh ma. Gar arĭm Kritu'ã ujarênh nyja ma. Gora kôt ar amijo aba. Dja ba ar awÿr itêm ne ibõx ne ije inhÿtã ar apumũnh jabej arĭm ikĩnhkumrêx. Ar aje kôt amijo abakam ikĩnhkumrêx. Nãr kon, mekbê ijê djãkam idjãm rã'ã jabej nhyim arĭm iwÿr ar ajã ujarênh bõx jabej dja ba kuman ikĩnhkumrêx. Gar atypydjin adjãm tÿx ne axikôt akabêh ne ar memã Jeju kukrãdjã ny'ã adjujarênh aban aro'ã aje o angyrk ne aje akabêno me unêhkkam. Me kute Metũndjwÿnh Kabêh japrÿja dja gar akabêno me unê. Ja dja ba kôt kuman arĭm ikĩnhkumrêx ne.

²⁸ Kwãrĭk wãnh me kute ar ajaprÿwã ne mũm kute Metũndjwÿnhõ akêx ne kute aprÿwã kwãrĭk wãnh gar amã me uma kêt. Ate gêdja me wãnh ar axwe ba. Gwaj mrãmri tu katãt Metũndjwÿnhmã badjãpênh mex ne. Nhyim kam kôt me ar amã katon kam amijã,

—Bep djãm mrãmri ne Metũndjwÿnh ar wã pytã. Nhyim bep ba ne ba ije mar kêtka kute ipytãr kêtumrêx. Dja ba tu ibiknorkumrêx. Bep djãm mrãmri ne ar ja arĭm mrãmri Metũndjwÿnhõ aminhõ. Kam ne kute ar utãrja, ane. Dja me ar apumũn kam ã ane.

²⁹ Arĭm ne Metũndjwÿnh Kritu kadjy amim ar ajã karõ. Ga kam ar arĭm amikajmãtã Kritu ma. Djãm ja'ãbit ne amim karõ? Kati, mÿjja 'õdjwÿ. Ê, aje Kritukôt amijo abakam ar atokrymãdjwÿ. ³⁰ Dja gar ikudjwa Kritukôt djan o angyrk nhyim me arĭm jãm ar ajo akêx ne ar amã tokry jadjã ga kam ar ikudjwa aje Kritukôt amijo abakam te atokryn te akaprĭn mã kôt ajkamê. Wãkam idjãmkam ne ba ã ane gar kôt ipumũ. Jakam idjãmkamdjwÿ ne ba Krituo ingyryk ne memã ikabêh gar ijã ujarênh ma. Tãm ne gar gadjwÿ arĭm kôt adjãm ne aje o angyrk ne atokryo aben pyrãk kadjy ne Metũndjwÿnh ar ajã amim karõ. Tãm ne ja.

2

Ar kute Kritu kudjwa amijo kãtãmmã.

Ep 4.1; A Kõ 8.9

¹ Akmere ar, ãpnhĩre ar, gora axikôt akabêh ne akabêno ikĩnh. Be, ga arĭm Kritu kute ar amã tÿx jangjênhwã pumũ. Ne ajte kum ar ajabêh kam ar akaprĭkam kute ar amã kĩnh jadjãrwã pumũ. Metũndjwÿnh Karõdjwÿ kute ar ajo õbikwan kute ar ar ajo bawã pumũ. Gar kôt aje abeno anhõbikwan kam

amã aben kaprĩ. ² Be, ã kute ar ajo anhȳrwākam dja gar kôt axikôt akabēn ne akabēno ikĩnh. Kam dja ba ar̄ym kàjmã amũ ikĩnh ajkamē. Dja gar akabēn'ã kabēn ne ar amã aben jabēo aben pyrāk ne axikôt akabēn ne abenmã kum,

—Gwaj atemã bakabēn kêt ne kam gwaj badjâpēnho aben pyrāk ne gwaj bakabēno aben pyrāk, ane. O dja gar amũ kàjmã ikĩnh kamēnho mō.

³ Kwārĩk wānh gar amikadjw̄nyh̄bē amijo abēnjadjw̄r ne ar meo aba kêt. Kwārĩk wānh gar amijo arax prām kêt. Dja gar tu amikam apijām ne amijo angrire ne amijo akātām. Kwārĩk wānh gar amikadjw̄nyh̄bē amijo abēnjadjw̄r kêt. Nhȳm bep amũ me ja'ābit dja gar aminēje me'ã bēnjadjw̄r rēn kàjmã me kamēnho tē. ⁴ Kwārĩk wānh gar gajbit amimar ne ar amijo aba kêt. Kwārĩk wānh gar amijo adjâptār ne ar mebē m̄ȳjja jao anhȳro aba kêt. Dja gar amũ me jadjw̄y ma.

⁵ Be, Kritu Jeju kute amijo ngrija pumũ. Kute mrāmri amijo ngri mex ne kute amijo kātāmja pumũ. Kudjwa dja gar ã amijo ane.

⁶ Nã, Kritu raxmē Metĩndjw̄nyh̄n raxo aben pyrāk. Kute aben pyrāk. Dji Kritu kubē Metĩndjw̄nyh̄kēt. Nãm ren Kritu ren amirax pumũnh japkrem ren arek ar ba.

⁷ Nhȳm bep kati, nãm te rax ne, te kàjkwakam ò m̄ȳjja mex ne tu me bakadjy amikangan ruw. Tu amikunĩ kangan amijo ngrin me baw̄y ruw. Ne kam ar memã àpēnh ba. Nãm tu amijo kubēngòkre.*

⁸ Ne kam ĩ kute me babēngòkre nh̄ja pyrāk. Axikôtò. Nãm amijo ngrire ne amak mex ne akrànã Bãm kabēnkôt mrã. Akrànã Bãm kabēnkôt mrānh rã'ã nhȳm me kubĩ. Djã nãm me bĩn kajgo? E kum kati, pite'y tokry t̄yxkam ne me kubĩ.

⁹ Kam ne Metĩndjw̄nyh̄n raxo kàjmã kamēn kam kum idji mex jarē, idjibē kumkati ne kum arē, idji rax ne kum arē. Kàjmã kute raxo amũ m̄ȳjja kunĩ jakrenh, o kute m̄ȳjja jakrenh mexi.

¹⁰ Dja me Jeju nhidji man kam ar̄ym umaje ibô, pijām djaje ibô. M̄ȳjja kunĩ dja idji raxkôt kuman kam ar̄ym umaje ibôn anhihrēn 'ò kabēn kêtumrēx. Kàjkwakam kadjy mrānh djw̄nyh̄mē pykakam me kunĩmē, pyka kadjw̄nyh̄bē me karômē m̄ȳjja kunĩ.

¹¹ Be, me kunĩ dja me abenmã,

—Nã, Jeju Kritu, ajbit ne Bēnjadjw̄r djw̄nyh̄, ane. Dja me ane nhȳm kam Metĩndjw̄nyh̄bē Bãmdjw̄y dja ô'ã memã rax nhȳm me Bãmmadjw̄y kàjmã rax jarēnho tē.

Be, dja gar ã Jeju Kritu'ã amijakreo ane.

¹² Jeju ne amak mex ne Bãm kabēnkôt ar amijo ba. Kam dja gar gadjw̄y, akmere ar, àpnh̄ire ar, ajamak mex ne kabēnkôt ar amijo aba. Be, gora ar ikamã ajamak mexwã kwārĩk wānh rã'ã. Gar itekre kamã m̄ȳjja punu wã 'ò nhipēx kêt. Nã gãm ar ikam ajamak mex ne pr̄ine Metĩndjw̄nyh̄n kabēnkôt ar amijo aba. Gora ar aje Metĩndjw̄nyh̄n kabēnkôt amijo abawã rã'ã. Gora Metĩndjw̄nyh̄n kute ar apytār ne kute ar ar ajo bakam gora ar mã ajamak mex ne kôt amijo aba rã'ã. Ne kum adjâpēnh rã'ã ne. Dja gar amã Metĩndjw̄nyh̄n pyman kam apijām ne kam kum adjâpēnh rã'ãn kôt ar amijo aba rã'ã ne.

* 2:7 Kritu ne amijo kubēngòkre kute mrāmri ne ap̄nyh̄ me ò pyka djari kunĩkôt me kunĩ: bēngòkreja pyrāk. Kubē kã jakamē me kakrãtykmē me babēngòkremē ne me kunĩ: bēngòkre. Me kamrômē me kukràdjã kunĩ kubēngòkre aben pyrāk. Jakam dja ga Karõ 17.26 jarēn ama.

¹³ Nhyṃ mỳj me'ō ne ar angrēk gar kabēnkôt ar amijo aban kum adjàpēnh prām ne kum adjàpēnh ar aba? Bir, Metīndjwýnh. Metīndjwýnh ta ne ar amā arē gar kabēnkôt ar amijo aban kum adjàpēnh prām ne kum adjàpēnh ar aba.

¹⁴ Kwārīk wānh gar aben pīrkam mỳjja japyr kēt ne akabēno aben japanh kēt. Dja gar tu abenkam akabēn mex. ¹⁵ Mỳkam? Bir, ar ajaxwe kēt ne ajmā akute kēt ne arek ar abamā. Ar abē Metīndjwýnh krakumrēxkam memā katāt amrānhmā. Gora memā katāt mrā gē me axweja, me arīk ar baja ar apumū. Katāt ar amrānhkam ne gar aje ngōnhpōkti nhirā pyrāk, aje akamāt kō tykkam ngōnhpōkti kute memā irāja pyrāk. Nhyṃ bep me axweja, me arīk ar baja ne me kute akamāt kō tyk pyrāk.

¹⁶ Dja gar aje ngōnhpōkti pyrāk ne aje mā memā Metīndjwýnh kabēn jarēnh nhyṃ me kute amim mar ne tīn rā'ā rā'ā rā'āmā. Dja gar ā amijo anhýr ar o aba ba kam ar akam ikīnh. Kritu akubyn bōx ne kute me bakabin kam kute ar amexmā apōxkam dja ba ar akam ikīnh ne ar ajo idjāmra iba ne kam aminhōkre kadjwýnhbē,

–Be, djā nā bām te arkam idjapēnh rax? Djā nā bām te arkum Jeju jarēno iba? Djā nā bām arkum arēnh kajgo? Kati, nām ar amikajmātā Jeju markumrēx. Ba kam idjapēnh kajgo kēt, ane.

¹⁷ Birām djām me ibī. Kon ne. Dja me te ibī ba mā ikīnh. Nhyṃ Metīndjwýnhdjwý mā ikam kīnh. Mỳkam? Bir, dja mete ibīn jabej ibī nhyṃ Metīndjwýnh mrāmri ikam kīnhkumrēx. Kute mrāmri ne me kute amrēbē Metīndjwýnhmā mry par ne kute kum bōr nhyṃ kam mekam kīnhja pyrāk. Dja ā ikam kīnh ane. Ar gadjwý, dja gar amim Metīndjwýnh kamnhīx. Kam gēdja Metīndjwýnh ar akamdjwý kīnhkumrēx. Kute mrāmri ne me kute Metīndjwýnhmā mry nhiby uba kangō runh nhyṃ kam mekam kīnhja pyrāk. Kute tām pyrāk. Dja ā itykkam gwaj bakam kīnh ane. Bir, mrāmri, kwārīk wānh ibīn rā'ā ba tu ikīnh ne. Gwaj bakunī baro'ā bakīnh ne. ¹⁸ Gar gadjwý ā ikōt akīnh ane gwaj baro'ā bakīnh.

Ximoxi'ā ujarēnh.

¹⁹ Adjým, dja ba ī wām ar awýr Ximoxi jano. Ije ar awýr anormā tu amijā Bēnjadjwýr Jeju kamnhīxkumrēx. Dja ar akam bōx ne akubyn iwýr tēn bōx ne kam imā ar ajarē. Kute imā ar ajarēnh mexo dja imā ikīnh jadjā, ba kam ajte ikīnh ne. ²⁰ Ximoxi ne mexkumrēx. Nhýnh ne atemā me'ō ne ba ije wām ar awýr anormā? Kati, Ximoxi pydjii. Ajbit ne ikōt mrāmri ar ajo djuw mex ne. ²¹ Me kunī ne me amidjwýnhbit ma, ne kam Jeju Kritu mar kēt ne.

²² Nhyṃ bep ate ne Ximoxi. Gar arým mexmā akato. Nām ikōt àpēnh mexkumrēx. Kute me kra bāmōt àpēnh mexja pyrāk. Nām ā ikōt memā Jeju'ā ujarēnh ny jarēno tēmo ane. ²³ Be, tām ne ba ije ar awýr anormā tu kamnhīxkumrēx. Dja ba amima, itīn jabej nār kon ityk jabej, dja ba amiman kam on ar awýr ano nhyṃ wām tē.

²⁴ Adjým, dja ba badjwý ī wām ar awýr tēn bōx. Nā bām itēmā tu amijā Bēnjadjwýr djwýnh kamnhīxkumrēx.

²⁵ Mrāmri dja ba akubyn ar awýr ikamy Epropodji jano. Nā gām ar iwýr ano nhyṃ iwýr bōx ne ikōt àpēnh ar ba. Bar kam iro'ā ar ije Jejuo ingyryk ne memā ikabēn iba. Tām ne gar iwýr ano nhyṃ iwýr bōx ne kam ar akāxā ijo djuw mex ar o ba, ba kam ije arým akubyn ar awýr anormā.

²⁶⁻²⁷ Nām ar ajo ama: ne. Ba kam ije akubyn ar awýr anormā. Mrāmri ne arým kanē tỳx ne tyk 'ýr. Tyk 'ýr nhyṃ Metīndjwýnh kum kaprīn arým o mex

ne. Kum tāmja kaprīn kum badjwỳ ikaprī. Ikaprī nhiby ajte ikaprī karō ne kanêbê utā, Epaprodji pytā, nhym arỳm mexkumrêx ne ar ajo aman kam,

—ÿ, arỳm ne ar ikanêkôt iman arỳm ikam umar punu, anen kam ar akôt umar punu.

²⁸ Kam ne ba ije akubyn ar awỳr anor prāmkmurêx, gê ar awỳr tēn bōx gar omūn kam ajte akīnhkmurêx. Ar akīnhkmurêx ba badjwỳ arỳm ikaprī apêx. ²⁹ Bir be, kam dja ar awỳr bōx gar amiwỳr o wadjā, ne akīnhkmurêx ne Bēnjadjwỳr kōpdji'ā kum akabēn mex jarê. Dja gar ā o ane, me'ō kute Epaprodji pyrāk dja gar ā o ane, kāmā kamēnho tē. ³⁰ Be, tu amiwỳr o wadjān kum akabēn mex jarê. Djā nā gām ar omū, Kritumā āpēnh ar bakam ren tykja pumū? Nām ikôt ar āpēnh ba. Gar te ikôt adjāpēnh prām nhym kam ta ar akāxā ikôt āpēnh ar ba. Kute amikam tyk mar kêt ne tu ikôt ar āpēnh ba.

3

Paur kute amikukràdjā tūm kunī kanga.

¹ Ê, akmere ar, āpnhīre ar, gora ar ajte ikabēn ma. Gora ar akīnh. Gora ar gwaj banhō Bēnjadjwỳrwā kôt akīnh.

Ê, ba ajte ar amā mỳjja 'ōdjwỳ jarê, òbê ije ar amā 'ā pi'òk no'òkja dja ba ajte ar amā arê. Djā nā bām ije ajte akubyn ar amā arēnhbê imā idjukanga? Kati, me kute ar anoo biknorbê dja ba ajte akubyn ar amā arê. ² Ê, gora ar aminêje me omū. Me axwe, me arīk ar bawā ar aminêje me omū. Me wā ne me mỳjja punubit nhipêx ne memā me kute me mykā jakārmābit arēnh ar o ba. Nām me 'êx ne we ar memā,

—Djām me aje amim Jeju mar ne kam tu aje mar kajgomā. Bep kati, dja ga me amim ama nhym me me any nhinhu kādjwỳ rē. Metīndjwỳnh ne kum me my nhinhu kà rēnhbit kīnh ne meo kra, bep me mykā tā ne kute meo kra kêt, anhỳr ar o ba. Nām me 'êx. Me 'êxnhī ne me ar 'êx ba. Bir, nhỳnh me jabê ne Metīndjwỳnh krakumrêx? Gwaj ba.

³ Gwaj ba ne gwaj mrāmri babê Metīndjwỳnh krakumrêx. Gwaj baje Metīndjwỳnh mar ne kum rax jarēnh nhym Metīndjwỳnh Karō kute gwaj bajo ba nhym Kritu Jeju kute gwaj bapytār gwaj baje kam kamnhīxbê ar baba. Kam ne gwaj babê Metīndjwỳnh krakumrêx. Djām gwaj ba ne gwaj ajmā amijon amiptàn ar amijo badjāmra baba? Kati, Kritu Jeju ne gwaj bapytā gwaj kam Krukam bakīnhkmurêx ne o ar badjāmra baba.

⁴ Djori me 'ōwā amikukāmāreo amran we,

—Ba inhingêt kōpdji'ā Metīndjwỳnhmā imex, anhỳr ar o ba? Nār kon ajmā amijon amijo āmra ba? Bir be, ba ren amijo idjāmra prām ne ren badjwỳ ren amikukāmāreo amran ren amimexo idjāmra iba. Djām ikātām, djām iprỳ kātā got ba? Arkati, inhingêt kute imā mỳjja rero kute me ja kunī rer. Gora ima.

⁵ Ê, ijā pi'òk kamrêk pydji nhym me imykā krāta. Ibê idjaerkumrêx nhym inhingêtBê Bēnjamīn. Djām ibajtem got? Kati, ināmē ibām amē Ar kubê idjaer djwỳnhī. Ibê mekbê pardjêu 'ō ne ba prīne Mōjdjê kukràdjākôt amijo iba mestire. ⁶ Nā bām imā Mōjdjê kukràdjā kīnhkmurêx ne o ingryk ne meo ajkê, me kute amim Jeju marjao ibikēnh mex ne. Nā bām prīne Mōjdjê kukràdjākôt amijo iba. Nhỳnh ne me'ō ijā,

—Kati, nām Mōjdjê kukràdjā 'ōo akno, ane? Kati, nā bām prīne kôt amijo iba.

⁷ Bir be, amrêbê mỳjja ja kunī imā mex ba kanārrām amijo iba.

Nhym bep kati, jakam arÿm imã punun imã kajgo. Ba arÿm kanga. Kritubit ne ikadjy mex, ba kam kanàrràm ar amijo iba. ⁸ Djãm Mòjdjé kukràdjãmē me ikukãmāre jabit imã kajgo? Kati, mÿjja kunī ne imã kajgo mexi. Nhym ije inhō Bēnjadjwÿrbē Kritu Jeju marmã, ajbit pydji ne imã mex, imã Kīnh, ba kōtbit ijamak bēn. Bir be, Kritu kadji ne ba mÿjja kunī kanga. Nã bãm ikukràdjã tùm kunīo mīn ne tu bōm kumē, ije ajbito aminhō kadji.

⁹ Ije Krito aminhōn kam kōt idjãm ne kōt ibamã ne ba mÿjja kunī kanga. Ta ne imã ijaxwe kēt jarē ba kam kum imexkumrēx. Djãm Mòjdjé kukràdjākōt ije ar amijo ibakam imexkumrēx? Kati, Kritukōt ne ba imex. Nã bãm amikajmã'ã Kritu ma nhym Metīndjwÿnh imã ijaxwe kēt jarē ba kam kum imex ne. Nãm me ã amikajmãtã Kritu maro ane nhym arÿm Metīndjwÿnh memã axwe kēt jarēnho ane.

¹⁰⁻¹¹ Bir be, ije Kritu mar ne kōt ar amijo ibamã ne ba mÿjja kunī kanga. Mÿkam ne ba mÿjja kunī kanga? Bir, ije prīne Kritu mar nhym kute ta tÿxo ijo tÿx, tÿxja tãm kute akubyn amitīn jao itÿxmã ba kudjwa tokryo itokryn 'ã ingrà tÿx rã'ã nhym me kute Jeju kudjwa ibīn jabej ba kanga kēt ne kam ije ityk nhijukri akubyn itīn ne ikator kadji amim kamnhīxbē ar amijo iba.

¹² Djãm arÿm imexo imexkumrēx? Djãm arÿm imex ne ijaxwe 'ō kētkumrēx? Kati, ãm ije amijo itēm rã'ã. Tūmrãm gēdja Metīndjwÿnh ijã mex mē ba kam mrãmri imexkumrēx. Kadji ne Kritu Jeju ipytãn ijã amim karō.

¹³⁻¹⁴ Ē, akmere ar, ãpnhīre ar, kraxje ijaxwe apēx kēt rã'ã. Ām ije amijo itēm rã'ã. Ne kam mÿjja pydji'ã ino tÿx. Mÿjja tùm, ije amijo iba tūmja ne ba tu wānh kum inhire. Tu wānh kum inhiren mar kēt ne amikukāmbit maro tē.

Kute me kute aben rerkam prōt tÿx ne kam amim kīnh djã jamÿnhja pyrāk. Nãm me amikukãm 'ÿr prōt ne prōt tÿx ne tyk djã kēt ne arÿm 'ÿ:r tē. Me kute me tÿxmē me tyk djã kēt nhō nēkrēx jamÿnhmã. Me kute amim amÿnhmã ne me katãt 'ÿr prōt ne. Me prōtkōt ari ar rīt kēt ne ate krãn mūm rīt ne mūm rīt kēt. Ajbit ne me kuman tu 'ÿr prōt ne.

Bir be, nã bãm ã ane. Nã bãm ã amijo anen 'ÿr amijo itēm rã'ãn 'ã inopdji ne. Metīndjwÿnh kute ijã amim karōkōt ne ba amijo tē. Metīndjwÿnh ikam kīnh ne kute imã ikīnh djã nhōr ba ije amim amÿnhmã ne ba kōt amijo tē. Bir be, nã bãm ajbit ma. Ije kōt amijo iba nhym ikam kīnh ne kute imã ikīnh djã nhōrmã ne ba kadji amijo itēm rã'ãn 'ã inopdji ne.

Mÿj nēkrēx nã, mÿj ikīnh djã ne ba ije amim byrmã? Bir, Metīndjwÿnh kute kãjkwamã me bajwÿr gu me 'ÿr bamōr ne ò kãjkwakam mÿjja mextikam ar babamã, tãm. Kritu Jejukōt dja gu me kãjkwamã wadjã. Mÿj me'ōkōt? Bir, Kritu Jeju pydjikōt dja ba kãjkwamã wadjã. Kadji ne ba amijo itēm rã'ãn 'ã inopdji ne. Metīndjwÿnh ikam kīnh ne kute imã ikīnh djã nhōr kadji.

¹⁵ Gwaj baje amim Jeju mar tùm ne kōt arÿm bamexja, dja gwaj arek kōt amijo bamōr rã'ã. Metīndjwÿnhmã bajaxwe kēt kadji arek amijo batēm rã'ã. Nã, gwaj o ane, ã axikōt maro ane. Dja gar akwÿ ate anhō kre kadjwÿnhbē,

—Kē, waj. Ije Metīndjwÿnhkōt ar ije amijo iba prãm kētkumrēx. Mÿj kadji gēdja bar mÿjja wākōt ar amikangōnho iba? anhÿr jabej, nhym Metīndjwÿnh arÿm ar amã kabēn 'ō jarē gar arÿm aman kam kōt amim akato.

¹⁶ Ē, ja dja gar ama. Arÿm ne gwaj kōt amijo batēmo ane. Gwaj arek bamōr rã'ã. Metīndjwÿnh kute gwaj bajo mōr gwaj arek kōt bamōr ne atemã mūm bajō bamãt kēt ne tu arek katãt kōt amijo batēm nhym tūmrãm Metīndjwÿnh kute gwaj bajã mex mēnh gwaj bamextire ne bajaxwe kētkumrēxmã.

¹⁷ Akmere ar, àpnhĩre ar, ar aro'ã ijã amijakren ikôt amijo tẽ. Ê, ar ipumũ. Ar akajmãtã katãt imrãnhja pumũ. Dja gar ipumũn kam katãt ã ikudjwa ar amijo anhĩr ar o aba. Arÿm ar kwÿ kute ikôpdji'ã ikôt ar amijo ba. Dja gar ar kudjwa ama.

¹⁸ Nhym bep ate ne me kwÿ kum Kritu kurê. Nãm me arĩk ar ba ne kute Kritu me bakunĩ kadjy pĩte'ykam tykja mar prãm kêtukumrêx ne kum kurê. Arÿm ne ba ar amã me ja jarênh krãptĩ ne kam ajbir ajte akubyn ar amã arẽ, imÿrkam ne ba ar amã arẽ. ¹⁹ Me ja dja me tu biknorkumrêx. Djã nãm me kum Metĩndjwÿnh kĩnh got? Kati, nãm me arĩk ar ban kam kum axwebit kĩnh ne. Djã nãm me pijãm ne? Nãm me ren axwekam pijãm ne ar ba. Bep kati, nãm me pijãm kêt ne ar ban ajte ta amijo àmra ba. Djã nãm me kãjkwakam mÿjja ma? Kati, nãm me pyka jakam mÿjjabit mar ar o ba.

²⁰ Bep ate ne gwaj ba. Gwaj banhõ pykakumrêxbê ne kãjkwa, Metĩndjwÿnh nhõ kãjkwa. Kurũm dja Bẽnjadjwÿr Jeju Kritu kubê me bapytãr djwÿnhja bõx. Tãm ne gwaj kôtbit bajamak bẽn ne amãr ar o baba. ²¹ Dja bõx ne kam me bajo ny, me banhĩ punuja, tyk prãmja dja o ny gu me kam banhĩ kute ta ã mextire, ã kadjwÿnh ajmã kute kêt, ã mextire pyrãk. Mÿjo dja me banhõ ny? Djãm Jeju Kritu rerek got. Tÿxi. Ta tÿxo. Dja amitÿxo amijo aptãn kam amikôt mÿjja kunĩ mẽn kam mÿjja kunĩ nhõ bẽnjadjwÿr. Ta tÿx tãmo dja me banhõ ny.

4

Kute arkum amijo ba mexmã 'ã karõ.

Ep 4.3; Pír 2.2; Kor 3.15; Xij 3.17

¹ Be, akmere ar, àpnhĩre ar, kam dja gar ã Bẽnjadjwÿrkôt amijo aban 'ã angrã tÿxo ane. Djãm imã ar akĩnh ngri. Axwe imã ar akĩnh, ije ar ajo ijamak tÿxkam ne ba ar amã ikabẽn jarên ar amã pi'ók no'ók ne. Ar ajo dja ba amikĩnh ar o iba. Ar ga dja ba ar ajo idjãmra mõ, imã ar akĩnh raxkam, akmere ar, àpnhĩre ar. Ar Jeju 'ã angrã tÿx ne kôt ajte amijo abamã ne ba ã ar amã pi'ók no'ókane.

² Ê, àpnhĩre ar, Ebodjijmẽ Xixiki, ba ar amã ikabẽn jarẽ. Kwãrik wãnh akabẽno aben japanh kêt. Ar abê Bẽnjadjwÿr djwÿnh krakam on ar aje aben pyrãk ne aro'ã axikôt akabẽn. ³ Gadjwÿ, akmere, ikôt adjãpênh djwÿnhkumrêx, dja ga arkum akabẽn jarẽ gẽ on ar kute aben pyrãk ne kabẽno aben japanh kêt. Nãm ar ikôt àpênh ar ban memã Jeju'ã ujarênh ny jarênh ar o ba. Ne kam Kremëxidjwÿkôt àpênh ar ba. Kremëximẽ me ikôt àpênh kunĩmẽ, me tãm ne me arÿm Metĩndjwÿnh me tĩn rã'ã rã'ãmã arÿm pi'ók no'ókkam amim me idji janhõ. Nhym bep ar nire kute ar ikôt àpênhja ne ajmãn ar arÿm ajbir kabẽno aben japa. Mÿkam? Arkumã dja ga akabẽn jarẽ.

⁴ Be, on tu ar akĩnh ry typydji, ar abê Bẽnjadjwÿr djwÿnh krakam on tu ar akĩnh ry typydji. Ba ajte ar amã arẽ,

—Ar akĩnhkumrêx. ⁵ Gora me kunĩmã ar adjukaprĩ. Bẽnjadjwÿr arÿm akubyn bõx ÿrkam dja gar me kunĩmã adjukaprĩ gẽ me kunĩ ar adjukaprĩkôt ar ama.

⁶ Kwãrik wãnh gar mÿjjakam adjumar punu kêt. Tu Metĩndjwÿnhmã akabẽn ne prĩne kum amijarên mÿjjao a'wÿ. Ne mÿjjao adjã'wÿr katã kum amikĩnh jarẽ. Kute ar amã mÿjja kunĩ nhõrkam kum amikĩnh jarên kum ôdjãnh jarẽ. Æ kum amijarênho ane. ⁷ Dja gar ane nhym kam Metĩndjwÿnh ar amã umar mex djã jarẽ gar kam adjumar mexkumrêx ne ar aba. Djãm tãwã nhõ me umar mex djã punu got. Tãmwã ne õ me umar mex djã ra:xi. Nãm me te kute mar ne kute kraxkôt omũnhmã. Kritu Jejukôt dja gar adjumar mexkumrêx.

Õ me umar mex djājao dja prīne ar anêje aptā. Nhyṃ me umar punu 'õ ar amā àr prām kêtikumrêx, amadjāmā àr kêtikumrêx ne ar anhökre kadjwýnhbê àr kêtikumrêx.

⁸ Be, akmere ar, àpnhīre ar, ba ajte ar amā mýjja jarê. Godja mýjja mextire, nár mýjja ajmā kute kêt ne kīnhkumrêx jabej gora ar ajbit ma. Kwārīk wānh gar mýjja punu 'õ mar kêt.

Bep mýjja me kute arēnh ne 'êxnhī kêt 'õ,
me kute katāt kabēn jadjwýr 'õ,
mýjja mex me kute kôt amijo ba 'õ,
me kabēn mex me kute o aben nhikjê kêt 'õ,
mýjja mex me kute omūnh ne kīnhkumrêx 'õ,
mýjja mextire me kute kikre kunīkôt mar ne kute o ýrja 'õ,
mýjja ja dja gar mar o aba.

⁹ Ije ar amā ikabēn jarēnh gar aje ikabēn mar ne ikabēnkôt aje amijo aba ne ije amijo iba gar aje ije amijo ibakôt ipumūnh gora ar ā ikudjwa amijo ane nhyṃ kam Metīndjwýnh ar amā umar mex jarēn prīne ar ar ajo ba. Tām ne ja.

¹⁰ Be, nā bām ikīnh ra:x ne. Ne Bēnjadjwýrmā amikīnh jarê. Nā gām ar ajte ijo djuw mex ba kam ikīnhkumrêx ne. Ar aje ijo djuw mex kêt ne kam ajbir ajte ijo djuw mex. Ar atāri ar iba ga ren ar ijo djuw mex rā'ā. Nhyṃ bep amybým ne ba ar iba gar ijo djuw mex kêt. Djā nā gām ar ijo aknon ijo djuw mex kêt. Arkati, nā gām ar aje imar rā'ā ne te jānh gar aje ijo djuw mex prāme.

Kute arkum arkam amikīnh jarēnh.

¹¹⁻¹² Djām imā prām nár inhō mýjja kêtkaṃ ne ba ije ar amā amijarēnhja? Kati, ikīnhkumrêx. Ba arým amikam ajkam aman arým tu ate ikrā. Ē, godja inhō mýjja kêtkaṃ nár kon inhō mýjja krāptīkam ba tu kam ikīnhkumrêx ne ar iba. Godja mýjja punu arým iwýr bōx ba tu ikīnhkumrêx. Nhyṃ mýjja mexdjwý arým iwýr bōx ba arým ikīnhkumrêx. Mýjja punu nár mýjja mex iwýr ban bōx katā ba tu ikīnhkumrêx ne ar iba. Imā prām nár ijajne jabej, inhō nêkrêx krāptī nár inhō nêkrêx kêt jabej ba tu ikīnhkumrêx ne ar iba. Ja ne ba arým ije mar týx. ¹³ Kritu ta ne ijo týx nhyṃ mýjja kunī iwýr ban bōx katā ba tu ate ikrān ikīnhkumrêx ne ar iba.

¹⁴ Bep mrāmri ne gar adjukaprīkumrêx. Nā gām ar itokry pumūn kam anhōdjānhkôt imā mýjja jano. Mrāmri ne gar amexkumrêx.

¹⁵ Amrêbê ije pykabê Matenikam memā Jeju'ā idjujarēnh ny jarēnhmo krax ne kam kurūm itēmkaṃ ne gar gajbit ikôt apê ne imā mýjja kwý jano. Atemā me kute Jejukôt aben pydji 'õ kute imā mýjja janor kêt. Ar gajbit ne gar imā mýjja jano. Be, gar aje imar rā'āja pumū. Krībê Pirpukam ar aje amīm Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja, ar gajbit ne gar imā pi'ók kaprīre jano ba amīm kuby. ¹⁶ Ne aje krībê Texarōnikakam idjām rā'ākam inhō pi'ók kaprīre kêt. Gar imā kwý jano, ne ajte ano.

¹⁷ Djām ar aje ajte imā pi'ók kaprīre nhōrmā ne ba ajte ar amā ane? Kati, Metīndjwýnh ar akam kīnh ne kute ar adjukaprīo pānh gar akīnh raxmā.

¹⁸ Nā, mrāmri ar aje imā anorja kunī arým iwýr bōx ne imānhkutān kwý ijakre. Gar aje Epaprodjikôt imā anor nhyṃ kute imā o bōxja imā kungā nhyṃ arým inhō mýjja krāptī ne. Ar aje imā ōrja kute Metīndjwýnh nhō mry pyrāk, kute ō mry kudýre pyrāk. Me kute Metīndjwýnhmā mry par ne kute kum bōr nhyṃ kum kīnh ne mekam kīnhja. Kute tām pyrāk. Nā gām ar imā mýjja ngā nhyṃ kam Metīndjwýnh ar akam kīnhkumrêx. ¹⁹ Kam dja ar amā mýjja ngā nhyṃ ar amānhkutā ne.

Djām inhõ Metĩndjwýnh õ nêkrêx kêt got. Arkati, kàjkwakam õ mýjja krãptĩti: kute kanhêtire pyræk. Dja ar amã kwý ngã, Kritu Jeju djô'ã ar amã kwý ngã nhym kam ar anhõ mýjja ar amãnhkutã. Nhýnh ne Metĩndjwýnh ar amã mýjja 'õ nhõr kêt? Kati, dja ar amãnhkutã kungã nhym rã'ãn kumex.

²⁰ Gê me kunĩ me banhõ Metĩndjwýnhmã rax jarẽ, Metĩndjwýnhbê me Babãmmã rax jarẽ. Kum rax jarênh rã'ã rã'ã. Gê me ã ane. Tãm ne ja.

²¹ Nã bãm ar ajo ama, wãnh, Kritu Jejukõt ar abê Metĩndjwýnh nhõ ar amexja ne ba ar akunĩo ama ne. Wãnh ar abenmã ijarẽ. Nhym jakamdjwý ar kute Jejukõt abeno kamy ar ajo amak rã'ãn ar amã amijarẽ. ²² Jakam, Metĩndjwýnh nhõ me mex kunĩ ne ar ar ajo amak rã'ãn ar amã amijarẽ. Nhym bẽnjadjwýr Xedja nhũrkwãkam me jadjwý ar ajo amak tỳ:x ne.

²³ Gê gwaj banhõ Bẽnjadjwýr Jeju Kritu ukaprĩkõt prĩne ar akunĩo djuw mex. Tãm ne ja.

Paur kute Korxikam me jamã pi'ôk no'ôk ne ja.

Me'ô nhidjibê Epapraj ne arým Paurkôt Jejuo aminhõ. Ne kam akubyn ô pykabê Korximã tẽn kam memã ar Jeju'ã ujarênh ba. Nhyim mekam kwý arým tu amim Jeju markumrêx ne kôt aben pydji. Nhyim kam Epapraj Paur'ýr tẽn bõx. Mekbê ijê djâkam Paur ãm rá'ã nhyim Epapraj 'ýr bõx ne kam ô pykabê Korxikam ar ja Paurmã ar arênhõ nhý. Nhyim kam tu Paur kute ar omũnh kêt kam tu kum ar kĩnhkumrêx. Kute ar omũnhmãn prãbê tu kum ar kĩnhkumrêx ne kam arkum pi'ôk no'ôk ne. Nhyim bep Korxikam me kwý ne me Metĩndjwýnh kabên kupa'ã ar memã arênhõ ba. Nãm me 'êx ne we,

—Me mykã rênhbit ne Metĩndjwýnh kum me kĩnh ne meo kra. Ne ajte memã 'êx ne we,

—Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnhmã akabên. Djãm abênjadjwýr got ga katãt Metĩndjwýnhmã amijarê? Dja ga kadjy mrãnh djwýnh kumrêxmã amijarê gê amũ kum ajarê, ane. Kati, nãm me memã 'êx. Nhyim me kute mýjja krênmã nhyim me mebê mýjja pyman memã kum,

—Ê, kwãrĩk wãnh ja krênh kêt, ane.

Kam ne Paur arkum,

—Kwãrĩk wãnh atemã me kabênwã mar kêt. Nhyim bep Kritu ne kabên mexkumrêx. Tãm gêdja gar 'ãno djan kabên ma. Kritu ajbit kute me utãr. Kwãrĩk wãnh kadjy mrãnh djwýnhmã akabênwã wãm nõ. Kritu pydji ne kute me utãr. Kwãrĩk wãnh atemã 'õ jabej kêt. Ajbit ne Metĩndjwýnh djwýnhĩ ne mýjja kunĩ 'y ne kute me utãr. Nã, nhyim Jeju Bãmbê Metĩndjwýnh tãm ne amiwýr me bajo bõx. Kra kukwakam amiwýr me bajo bõx ne me bajo õbikwakumrêx. Nãm ã Paur arkum pi'ôk no'ôko anen kam arkum ano. Tãm ne ja.

¹⁻² Ba ibê Paurmê gwaj bakamy Ximoximê ne bar ar amã pi'ôk no'ôk ne. Ibê Paur, Metĩndjwýnh kute ijã amim karõ nhyim Jeju Kritu kute ijanor ba itêm, ba, ba ne ba ar amã pi'ôk no'ôk ne. Krĩraxbê Korxikam Kritu nhõ me ja, õ me mextire ja, ar aje amim Kritu markumrêx ne 'ã angrã týx ne Kritukôt aje abeno akamyja, ar amã ne ba pi'ôk no'ôk ne.

Gê Metĩndjwýnh ar ajo djuw mex, Metĩndjwýnhbê me Babãmmê krabê Bênjadjwýr Jeju Kritu ar ukaprikôt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba, ne ar amã umar mex jarê gar adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metĩndjwýnhmã arkam amikĩnh jarênh.

³ Bar ije Metĩndjwýnhmã ar ajo idjã'wýrkôt mã kum ar akam amikĩnh jarê. Bãmbê Metĩndjwýnh, gwaj banhõ Bênjadjwýr Jeju Kritu Bãmbê Metĩndjwýnh kumã ne bar amikĩnh jarê. ⁴ Mýkam ne bar kum ar akam ikĩnh jarê? Bir, nã gãm ar tu amim Kritu Jeju markumrêx ne kam kôt amã me jadjwý jabêkumrêx, amã õ me ja, õ me mextire ja jabêkumrêx bar arým kuman kam ikĩnhkumrêx.

⁵ Be, kute ar amã mýjja mex djir ne gar kam ama. Metĩndjwýnh kute kãjkwakam ar amã mýjja mex djir ne katãt ar amã arênh, mýjja mex tãm ne gar aman tu amim kamnhixkumrêx ne kam kam ama. Ar aje mýjja mexkam amakkam ne gar tu amim Jeju markumrêx ne kam kôt amã õ me ja jabêkumrêx. Bir be, nã gãm ar Jeju'ã ujarênh nyja man tu amim

kamnhĩxkumrëx. Jeju'ã ujarënhja ne katàt nõ. Kabën punu kêt. Kabën 'ëxnhĩ kêt. Kam ne katàt nõ.

⁶⁻⁷ Be, Jeju'ã ujarënh ny arým wãkam ar awÿr bõxwã pumũ. Nãm me pyka kunĩkõt Jeju'ã ujarënhõ ajmã. Arým ne me o ajmã nhym me ar akudjwa arým kuman arým kum mÿjja mexbit kĩnh ne ar o ba. Nãm me mÿjja mexbit ma. Be, nãm ã wãkamdjwÿ ar amã arënhõ ane. Gar arým ã mÿjja mexbit maro ane. Krax kurũm ar aje mar totokbê ne gar ã amijo ane.

Epapraj ne ar amã Metĩndjwÿnh jarënhõ tẽ gar arým kõt maro tẽ. Nã, Epapraj ne ar amã Metĩndjwÿnh djukaprĩ jarë. Metĩndjwÿnh ne ukaprikõt ar ajo djuw mex. Nhym Epapraj ar amã ukapri jarë gar kam arým tu amim markumrëx. Nã gãm ar anhõkre kadjwÿnhbê,

—Nã, mrãmri ne arým Metĩndjwÿnh djukaprikumrëx ne ja, ane. Nã, Epapraj ne ar amã arë gar maro tẽ. Ar imã Epapraj kĩ:nhkumrëx. Nãm ar ikõt àpënh ar ba. Mrãmri Kritu nhõ àpënhkumrëx ne kum àpënh ar ba ne kute kanga kêtumrëx. Nãm wãm ar akam bõx ne ar ikõpdji'ã ar àpënh ba.

⁸ Be, Epapraj, ta ne ar imã ar amex jarën ar imã,

—Ota arkum aben jabêkumrëx. Metĩndjwÿnh Karõ ne abenã arkum karõ nhym ar arým kum aben jabêkumrëx, ane. Nãm ã ar imã ar ajarënhõ ane.

⁹ Bir be, kam ne bar mã kum ar ajo a'uw. Epapraj kute ar ajarënh bar ije mar totokbê ne bar Metĩndjwÿnhmã ar ajo idjã'wÿr ry typydji. Nã bãm ar kum ar ajã,

—Dja ga prĩne arkum 'ã karõ gẽ ar kuman akabënkõt ar amijo ba. Dja ga Akarõo prĩne ar nõ bõ, Akarõo ar nõ bõ gẽ ar prĩne akukràdjã ma. Nã bãm ar ã kum ar ajo idjã'wÿro ane.

¹⁰ Bir be, dja Metĩndjwÿnh prĩne ar amã ar adjàpënh'ã karõn ar ano bõn ar amã amikukràdjã jarë gar kam arým mã kõt amijo aba mextire gẽ Bënjadjwÿr ar akam kĩnhkumrëx. Ga kam ar amã mÿjja mexbit kĩnh ne ar o aban ajte Metĩndjwÿnh maro tẽ:n amũ maro ajkamën mar rax ne.

¹¹ Gêdja Metĩndjwÿnh prĩne ar ajo tÿx. Djãm uma ngri got. Uma raxo kute mÿjja kunĩ jakrenh. Ta tÿxo godja prĩne ar ajo tÿx ne, ta mexo prĩne ar ajo mex ne. Ga kam ar akrãmã amijo aba. Kwãrĩk wãnh gẽ te mÿjja punu ar akam apõx nãr kon ar akapri ar akam apõx gar mã Jejukõt ajkamën tu akrãmã amijo aban angryk kêt ne tu akĩnhkumrëx. ¹² Ne tu Jeju Bãmbê Metĩndjwÿnhmã amikĩnh jarë.

Bir, mÿkam? Bir, arým ne gwaj bajo mex. Gwaj bamex nhym kute õ me mextire jamẽ ro'ã gwaj bamã mÿjja nhõrmã. Kute õ me jamã mÿjja mextire djir ja tãm gêdja gwaj baro'ã gwaj bamã kungrà. Õ pykakam a'ubit, õ pykakam me axwe 'õ kêt, mÿjja punu 'õ kêt tãm'ÿr dja gwaj bõx nhym kute gwaj bamã mÿjja ngrãnh ne kam ar kute gwaj bajo bamã. Kadjy ne gwaj bajo mex ne.

¹³ Be, arým ne mrãmri tu gwaj bapytãrkumrëx. Amrëbê ne Xatanaj ar gwaj bajo ba gwaj kam bamã bajaxwebit kĩnh ne ar o baba nhym kam kute mrãmri akamãt kô tykkam kute ar gwaj bajo ba pyrãk. Nhym arým Metĩndjwÿnh kubê gwaj bapytã nhym arým wãnh ar ba. Arým tu Xatanajbê gwaj bapytãrkumrëx. Xatanaj kute àtykri ar gwaj bajo bajabê ne arým gwaj bapytã nhym Kra arým ar gwaj bajo ba. Bãm kum Kra kĩnhkumrëx ja ta ne arým ar gwaj bajo ba.

¹⁴ Nã, Bãm ta Xatanajbê gwaj bapa 'amÿ. Amrëbê Xatanaj ajbit ar gwaj bajo ba nhym kam Bãm kubê gwaj bapa 'amÿn gwaj bajo katon gwaj bajaxwe tu o

aknon gwaj bajo ba. Kra tyk ne kamrô bikapĩnkôt ne Bãm gwaj bapytàn gwaj bajaxweo aknon tu mar kêt ne.

Kritu kute raxo katàt me kunĩ jakrenh.

Dju r 1.1; Kar 10.36; Kor 2.9; Ídja 1.2

¹⁵ Nà, kra ta ne memã Bãmo amirĩt ne. Djãm me kute noo Metĩndjwýnh pumũnh got. Me kute noo omũnh kêt. Nhyam kam kra ta memã Bãmbê Metĩndjwýnho amirĩt ne. Amê ar kute aben pyrãk. Ar amê tãmÿ. Nhyam kam kra ta memã Bãmo amirĩt ne. Ne kam ajte kubê Metĩndjwýnh Krakam ta ne ò mÿjja kunĩ djwýnh, mÿjja kunĩ nhõ bẽnjadjwýr.

¹⁶ Ta ne kute mÿjja kunĩ 'yr djwýnh. Bãm kabẽnkôt ne mÿjja kunĩ 'y. Kàjkwamê pykakam mÿjja ja kunĩ 'y. Mÿjja me kute noo omũnhjamê mÿjja me kute noo omũnh kêtjamê, tãm ne kunĩ 'y. Me karõ nhõ bẽnjadjwýrmê kadjy mrãnh djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmê mebêngòkre* nhõ bẽnjadjwýr rũnhmê bẽnjadjwýr krymê mÿjja kunĩ ne amim ipêx ne. Bãm kabẽnkôt amim ku'y. Nãm prĩne amim mÿjja kunĩ 'y, prĩne o atom, kam ne ò mÿjja kunĩ djwýnh, ta ò mÿjja djwýnh.

¹⁷ Adjãkam, mÿjja kator kêttri ne Jeju ar tĩn ne ba. Djãm pykabê mÿjja ta ar ba? Kati, ta ne kute mÿjjao ba djwýnh ne kam kute mÿjja 'ò kanga kêt kumrêx. Kute mÿjja kunĩ 'yrkam ne kute mÿjja 'ò kanga kêt. Kra ta ne ar mÿjjao ba. Nhyam mrãmri mÿjja tu kunĩ rã'ã: rã'ã.

¹⁸ Nhyam ajte Krabê Jeju ta ne ò me ja kadjy bẽnjadjwýr. Me kute amim Jeju mar ne kôt amijo baja me tãm ne me kute Jeju nhĩ pyrãk. Nhyam bep Jeju ne kute krã pyrãk. Jeju ne kam ò me ja kadjy bẽnjadjwýr. Ta ne kutewa ne kam amikôt mÿjja kunĩ apõxo tẽ. Ne kubê Metĩndjwýnh krakam kumrêx me tyk kurũm tĩn ne kato. Kam ne ajbit pydji raxo kute mÿjja kunĩ jakrenh, raxo mÿjja kunĩmã wa.

¹⁹ Kubê Metĩndjwýnh djwýnhĩ. Apýnh Ar kubê Metĩndjwýnh djwýnhĩ. Kra kubê Metĩndjwýnh djwýnhkumrêx. Metĩndjwýnh ne Kramê kute aben pyrãk'ã amim karõ nhyam kam Kradjwý kubê Metĩndjwýnh djwýnhĩ. Ar amê kubê Metĩndjwýnh djwýnhĩ.

²⁰ Bir be, Metĩndjwýnh ta ne amim Kra'ã karõ, krakôt kute amim mÿjja kunĩ ò bikwamã, pykakam mÿjja nãr kàjkwakam mÿjja, kunĩ kute o ò bikwamã. Mÿjkôt? Krakôt, kra ne me kadjy pĩte'ykam tyn kamrô ajkapĩ nhyam kam kôt Bãm memã kabẽn mex jarê nhyam me arým umar mexbit ma.

Metĩndjwýnh kute meo ò bikwa.

²¹ Amrêbê ne gar Metĩndjwýnho akurê djwýnh. Ar aje ajaxwekõtbit ajamak bẽn ne aje mÿjja jaxwebit ar o abakam ne gar o akurê djwýnh. ²² Nhyam bep ajbir ne Metĩndjwýnh ar ajo ò bikwa. Nã gãm ar te amã kurê nhyam Metĩndjwýnh tu ar ajo ò bikwakumrêx. Kra ne me kadjy amijo kubêngòkren ruwn kam ty. Nhyam kam kôt Metĩndjwýnh ar ajo ò bikwakumrêx. Mÿj kadjy ne ar ajo ò bikwa? Bir, kute amiwýr ar ajo bõx, gar kabem aku'ëmã. Ar mrãmri Metĩndjwýnh mexo amextire ne ajmã akute kêt ne ar aba ne ar akam mÿjja punu 'ò kêt kumrêx ne kabem aku'ëmã. Kadjy ne Metĩndjwýnh ar ajo ò bikwa, godja gar arek o tẽn kanga kêt jabej. ²³ Godja gar arek aje Jeju 'ã angrã mrãmri adjãm tÿx ne aje kanga kêt jabej ne kam ajte amijã kamnhĩxbê kam amak ar o aban kanga kêt jabej. Nã gãm ar arým Jeju'ã ujarẽnh nyja man kam amim kamnhĩx

* **1:16** Apýnh me ò pyka djãri kunĩkôt ne me kunĩ bêngòkre. Kubêkã jakamê me kakrãtykmê me babêngòkremê ne me kunĩ: bêngòkre.

ne kam kam ama. Godja gar mrāmri arek kôt amijo atēm rā'ã ne aje kanga kêt jabej ne kam mrāmri arým 'yr bôx. Djãm ar gajbit ne gar Jeju'ã ujarēnh ma? Kati, pyka kunikôt ne Jeju'ã ujarēnh mekôt ajmã. Ba ibê Paur ne ba memã Jeju kukràdjã ny'ã idjujarēnh mō. Idjãpēnh ne ja. Kam ne ba kãjbê memã 'ã idjujarēnh mō.

Paur me kadjy àpēnh.

²⁴ Æ idjujarēnh mō nhym me arým kôt ijo ajkê ba itokry ne. Djãm kôt ikaprî? Arkati, ikînhkumrêx. Me akadjy ne ba itokry ne kam ikînh ne. Mete Krituo bikēnh nhym tokryja 'ã ne me ijakre. Ba kam ba itokrykôt mete inhîo bikēho ba, ba itokryjakôt ne ba Kritu tokry nhinomã rēnho tē. Jeju nhî kadjy, mete amim Jeju mar ne kute Jeju nhî pyrãkja, me kadjy ne ba itokryja. ²⁵ Ne me akadjy idjãpēnhja. Metîndjwýnh ne me akadjy idjan imã idjãpēnh jarē. Ba kam me amã idjãpēnh ar iba. Mýj idjãpēnh nã? Bir, ije me kunimã prîne Metîndjwýnh kabēn'ã idjujarēnh itēm nhym me kunî kute marmã.

²⁶ Amrêbê ne me kunîbê Kritu apdju ne. Nãm me bakukãmãre amikam kra jadjwýro tēm tãmtã: nhym bipdjur rã'ã. Nhym kam ajbir Metîndjwýnh arým memã o amirît, ta ò me mextire jamãbit o amirît ne. Kute amim me ja'ã karôkôt ne memãbit o amirît ne. ²⁷ Amrêbê ne amim 'ã karô ne kam mebê udju: ne. Ne arým jakam memã o kato, ò me mextire jamãbit ne o amirît ne. Mýj ne mekbê udju ne ajbir memã o amirît ne? Bir, Kritu me bakadjwýnhbê ýrja. Tãm ne gu me ò mýjja mex'ã amim kamnhîx ne. Kritu me bakadjwýnhbê ýrka ne myt kunikôt mã me bamã mýjja mex ngã ba me ikînhkumrêx. Mã ne mýjja mexja kute? Bir, mýjja mex ja ne apêx prãm kêtikumrêx. Mýjja mex ja ne mexo kute mýjja kunî jakrenh, kute me kute ò nèkrêxo amimexja kunî jakrenh mex ne. Dja mã amirît rã'ã ne. Djãm me kwýmã ne o amirît ne? Kati, pyka kunikôt ne ò me jamã o amirît ne.

²⁸ Bir be, kam ne bar mã me kunimã Kritu'ã ajarē. Ar ikrã mexkôt, ar ikabēnh mexo ne bar me kunimã tîn jangijn me kunimã Metîndjwýnh kabēn jarē. Ar ije Metîndjwýnhmã meo imôr ne kum me òrmã. Me kunî arým kute Kritu mar mex ne kute inomã mēnh, me tãm ne bar ije Metîndjwýnhmã meo imôr ne kum me òrmã. ²⁹ Kadjy ne ba idjãpēnhkam ityk djã kêt ne. Djãm Kritu rerek got. Axwe týt ne ta týtõ ijo týt:x ba kam me kadjy idjãpēnh ra:x ne.

2

Kritu ajbit rax nhym me kute ja mar kadjy ne Paur djãpēnh raxja.

¹ Æ, ba ar amã arē, gar ama. Gora ar amã idjãpēnh raxjakôt ima. Krîraxbê Raodjikam ar jamē apýnh krî rûnh djãri me jamē me aje te ipumûnh kêt ba akrãnmã ar me akunimã idjãpēnh ibaja pumû.

² Mýj kadjy ne idjãpēnh raxja? Ije ar amã týt jangjēnh gar ajte atýxmã. Ne ajte ar amã aben jabēn axikôt akabēn ne ar abamã. Ga kam ar aje mrāmri Kritu markumrêxmã, Metîndjwýnh kute prîne mekbê o bipdjurja ar aje mar ne aje katãt kôt mar ar o abamã. Mýj ne mekbê o apdju? Kritu. Kritu mekbê bipdjur ne gar aje marmã. Me kute Kritu mar rax ne kute mrāmri me ò nèkrêx rûnh pyrãk. Dja gar ã Kritu mar rûnhõ ane. Kadjy ne idjãpēnh raxja.

³ Nã, Kritu pydji ne kute amikadjy memã no mex jangjēnh djwýnh. Ajbit kute memã Bãmme ar kukràdjão amirît, kukràdjã bipdjurjao amirît nhym kôt me arým ò mýjja mex maro tē, ò mýjja mex maro tēn kam kôt no mex. Nhym kam apýnh me kute Metîndjwýnh nhõ mýjja mar djãri mrãmri kute ò nèkrêx

mextire ja pyrək. Be, ga Kritu pydji kute amikadjy memā no mex jangjēnh nhyṁ me no mex ne kute ō mýjja marja pumū. ⁴ Atemā 'ō kēt. Ta pydji ne kute Bāmo amirīt. Ē, me'ō kute ar anoo biknor karō ne ba ar amā katāt 'ā ajarē. Me 'ēx ne kute kabēn punuo amikabēn mex ne o kute ar anoo biknor karō ne ba ar amā ane.

⁵ Nām te jānh prāme ba amybyṁbit imā ar akīnh ne ar amar rā'ā. Arým ne ba ar aman kam ikīnhkumrēx ne. Nā gām ar amim Kritu markumrēx ne 'ā angrā týt ne amā me uma kēt ne kanga kētkumrēx ne 'āno dja, ne akrānmā aben mē ar aba. Ba kuman kam ikīnhkumrēx ne.

Ar kute Kritubit mar kadjy.

⁶ Bir be, ar aje Kritu Jejuo anhō Bēnjadjwýrkam ā kōt amijo abao ane, anhō Bēnjadjwýr Jejukōt ā amijo abao ane. ⁷ Dja gar ā amū Kritu maro abikamēnho atēm kute mrāmri ne pī abatānh kadjy kute pykamā arē ngjēnh ne kute pyka 'amýnh týtja pyrək. Dja gar ā amū Kritu maro abikamēnho atēmo ane, ne ā Kritu 'amýnh týt ne 'āno adjāmo ane. Ne amrēbē ar aje amim Kritu marja arek o tē. Me kute ar amā arēnhkōt dja gar arek o anhýro tē. Dja gar ā o anhýro atēm rā'ān prīne mar týt ne. Ne kam Metūndjwýnhmā amikīnh jarē, ne kum amikīnh jarēnh 'āno dja.

⁸ Dja gar aminēje me kabēn punuwā pumū. Dja me kabēn punu 'ēx ne amijo kabēn mex ne mōn ar anoo akno. Djām me kabēn punuja kabēn katāt got, kabēn mex got? Kati, me kabēn kajgo mexi. Me ta ne me ar abenmā 'ēx ban amū abenmā arēnho mōr tāmtā nhyṁ ī kamingrāny amū abenmā arēnho mō. Djām Metūndjwýnh kabēnkōt ne wā? Kati, me ta kukrādjakōt ne me kabēn kajgowā. Nhyṁ bep atemā ne Kritu kabēn katātā. Mrāmri katāt arē.

⁹ Kubē Metūndjwýnh djwýnhkumrēx. Amijo kubēngōkren me bawýr pykamā ruw. Kubēngōkrekam ne kubē Metūndjwýnhkumrēx. Ām Metūndjwýnh djwýnhī. Ta ne kubē Kritu. ¹⁰ Ne ta gwaj bakadjwýnhbē nhýn gwaj bamā umar mexti:re jarē. Gwaj bamā umar mextire jarē gwaj kam bakīnhkumrēx. Mā ne gwaj bakīnh kute? Bir, mrāmri me kute ō nēkrēx rū:nhkam kīnhja pyrək. Dja gwaj Jejukam bakīnho bamā nēkrēx kīnhja jakrenh mex ne. Ē, mrāmri ne Kritu raxo kute me bēnjadjwýr rūnhmē me bēnjadjwýr kry kute meo baja kunī jakrenh. Ta ne umar mexo ar gwaj bajo ban gwaj bajo kīnho ba, gwaj bamā kīnh jangjēnho ba.

¹¹ Arým gwaj baje Krituo aminhōkam ne gwaj atemā bakukrādja. Gwaj bakukrādja tūm, gwaj bajaxweja ne gwaj arým tu wānh kangan kum banhire. Ne kam gwaj bamex kute mrāmri ne mekbē idjaer kute me my nhinhu kà rēnh nhyṁ me kam mex ne kīnhja pyrək. Me bajtem kute Metūndjwýnh nhō me ja mar kadjy ne me me my nhinhu kà rē. Nām me me my nhinhu kà rēn mūm kurēn kam kīnh nhyṁ Kritudjwý arým gwaj bamā gwaj bakukrādja tūm mūm ā rēnho ane gwaj kam ā badjwý ā bamexo ane nhyṁ Metūndjwýnh arým gwaj bakam kīnh ne.

¹² Jeju akubyn tīn ne me tyk krā kurūm kator'ā ne ngōnhmā gwaj bajangjēnhja amijakre. Ngōnhmā gwaj bajangjēnh ne kute Jeju tyk ne pykakam ir pyrək. Nām me ā ngōnhmā gwaj bajangjēnho ane. Ngōnhmā gwaj bakrā jangjēnh, gwaj kam akubyn bakrā apōx ne kute Jeju kēnke kurūm akubyn tīn ne kator pyrək. Metūndjwýnh ta ne týtso akubyn Krituo tīn, me tyk kurūm Krituo kato. Gwaj kam arým tu amim kamnhīxkumrēx nhyṁ kam ngō kurūm me bakator kute gwaj badjwý akubyn batīn pyrək, kute ta týtso Kritumē ro'ā gwaj bajo tīn pyrək. Kam dja gwaj bakukrādja nykōtbit amijo baba.

13 Bir be, amrêbê ne gwaj baje batyk pyrâk ne ar baba. Nâ gwaj bajaxwekumrêx ne mûm amikukràdjâ tûm rênh kêt kam kute me batyk pyrâk. Nhy m bep ajbir ne Metîndjwýnh gwaj bajaxwe kunîo biknorkumrêx. Nhy m kam kute Kritumê ro'â gwaj bajo tûn pyrâk.

14 Arým ne Metîndjwýnh Môjdjê kukràdjâo apêx. Môjdjê kute memâ “Kwârîk wânh” arým ne 'â pi'ók no'ókja arým o apêx. Nâ gwaj te kukràdjâkôt amijo babamân âm mâ bajamakkre kêt. Nhy m kam Metîndjwýnh ôkre kadjwýnhbê, —Ikra tykkôt, mete pîte'ykam kum o i'êk nhy m tykkôt dja me tu amim ikamnhîxkumrêx ba kam me'â mex rê. Nâm me te Môjdjê kukràdjâkôt te o anen mar kêt kumrêx ne, ane. Nâm â Metîndjwýnh o anen â Môjdjê kukràdjâo apêxo ane.

15 Be, Kritu tykkôt ne Metîndjwýnh me karô punu rûnhjadjwýo ajkê, me karô punu nhô bënjadjwýrmê, me tãm ne Metîndjwýnh meo ajkê. Nâm me amipardja'â me pa 'amýn kam meo kurwýko ban meo bôx. Me ipôkri ne me meo kurwýko ban meo bôx ne kam prîne mekbê âbêr djâ kunîo apdjun kam memâ me uma ngrânh mex ne. Nhy m me kunî kôt omûn arým kôt kuma. Nâm â Kritu tykkôt â Metîndjwýnh me karô punu rûnho bikênho ane.

16 Metîndjwýnh kute me karô punu rûnho bikênkam kwârîk wânh ô kukràdjâja mar kêt. Nâm me Môjdjê kukràdjâ kupa'â mekbê mýjja pyma ar o ba ne memâ amijangri'â apnê. Bir be, kukràdjâ kakritja dja gar mar kêt. Metîndjwýnh arým kute mýjja tûmjao apêxkam dja gar mar kêt. Kwârîk wânh ga arîk ar adjâkur abakam gê me'ô adjâkur mýr jabej ar amâ kabên 'ô jarênh kêt, nâr kon, mýjjaio akôm mýr jabej gê me'ô ar amâ kabên 'ô jarênh kêt. Nâr kon, me rer mex 'ôkam, mytyrwý 'ôkam, akati 'ôkam, me rer mexo môrkam, mekôt ar aje amijo anhýr kêt kam, kwârîk wânh gê me kam ar amâ kabên 'ô jarênh kêt. Kwârîk wânh mýjja kukràdjâ ja mýr jabej gê me'ô ar amâ âkrê kêt.

17 Kritu bôx kêt ri ne me kukràdjâ ja arîk kam ar ba. Nâm me Kritu kutêp ar kukràdjâ jabito ba. Kajmâ'â ari o ba nhy m kam bôx ne arým o ajngrâ, kukràdjâ tûmja tu mûm kumê.

18 Kwârîk wânh me 'êx ne kute amijo pijâm ne arîk Metîndjwýnh kadjy mrân h djwýnhmâ kabênja wânh nô. Nâm me kum mýjja ja kînh ne 'â ar amâ apnê, ar aje me kudjwamâ. Nâm we me,

—Dja gar me ikudjwa kadjy mrân h djwýnhmâ amijarên kum rax jarê nhy m arým Metîndjwýnh kum ar akînh. Dja ga ar o anhýr kêt nhy m arým kum ar akînh kêt. Djâm abênjadjwýr got ga tu Metîndjwýnhmâ akabên, ane. Kati, nâm me 'êx. Kwârîk wânh wâm nô gê me ja ar anoo biknor kêt.

Nâm we me biptirkam mýjja pytiro ikwân we ar amâ kôt 'â ujarên h ba. Kati, nâm me 'êx. Me ja ne me kajgo mex ne kam we ar amâ mýjja jarênho ban we amijo âmra ba. Kati, nâm arîk ar ta amijo 'êx ne amijaxwekôt amiman kam we amijo âmra ba. Kati, nâm me 'êx. ¹⁹ Ne arým Kritumâ iren 'amýnh kêt.

Kritubê Metîndjwýnh djwýnhkumrêx. Ta ne wýnhî. Kute ta krâ pyrâk. Me baje Kritu mar ne gu me baje î pyrâk. Nhy m bep Kritu ta ne kute krâ pyrâk nhy m me kum iren 'amýnh kêt. Nâ gu me bakukràdjâri ajkanhök ne kam tu batypydjî. Apýnh kêtê. Me bakukràdjâmê me bakudjêk kunîo aben pydjî me bakrâmâ kumê.

Nâm â Kritu ta kubê krâkam ta îo djuw mexo tê, me bajo djuw mexo têmo ane. Kritu ne ta ô me jamâ bënjadjwýr ne kam amim meo atom ne meo djuw mex. Te apýnh me ba djâri baba nhy m tu amim me bajo atom, me bajo aben pydjî gu me batypydjî aben mê ar baban kam kôt bamâ aben jabên kam

baro'ä Kritu maro tē. Metīndjwŷnh ne amim me bajä karō gu me kam kāmjä kōt ä maro batēmo ane.

²⁰ Arŷm ne gar Kritumē ro'ä ty nhym arŷm ar amä mŷjja kukrädjä kakritja mŷm kumē. Kritu kute ar amä mŷjja apēx gar kam mā ajte amä akukrädjä kakrit kīnh. Mŷkam ne gar akubyn mā amä pyka jakam me kukrädjä jabit kīnh ne kōt ar amijo aba? Nām we me,

²¹ —Kwārīk wānh byr kēt,

—Kwārīk wānh kakinh kēt,

—Kwārīk wānh kupēnh kēt, ä we anhŷr ar ba gar kōt amijo aba.

²² Djām Metīndjwŷnh kukrädjä ne ja ne me we ar "Kwārīk wānh" ar o ban mekbē mŷjja puma ar o ba? Kati, me ne me ane. Kukrädjä tŷm, kukrädjä kakritja arŷm kēt. Metīndjwŷnh arŷm kukrädjä tŷmjao apēx gu me arŷm kōt amijo baba kēt. Mrāmri kute me badjakur djä pyrāk. Tebē dja me batikkrekam apēx ne me banhī'ä apēx ne me bakrākä'ä mrä. Nām ä kukrädjä kakrit, kukrädjä tŷmja apēxo ane.

²³ Me kute mekbē mŷjja pumaja ne me 'ēx ne kabēn mex ne. Bep kati, nām me tu ar mŷjjamä amijarēnho ba, mŷjja Metīndjwŷnh ne ar kum amijarēnho ban 'ä memä apnē nhym me kudjwa. Nām we me 'ēx ne we ar amijo pijāmo ban ar ta aminhī djwŷnho bikēnho ba. Me ta kute we amibē axwe rēnhmā prīne amijo bikēnho ba. Metīndjwŷnh kute memä ja jarēnh kēt. Me ta ne me arīk ta kute amijaxwe bīnmä apŷnh amijo ba djari amijo ba. Nām me amititik ne kam amijo bikēnh mexo ba. Kati, äm kajgo mexi. Nām me te aminhī djwŷnhja te o ane nhym äm mā axwe. Djä nām me amibē axwe kurē? Kati, nām me te o anen mā axwe.

3

Ar kute katät amijo bamä arkum 'ä karō.

¹ Gora ar Kritumē ro'ä arŷm akubyn atīnkam, ngō kurŷm ar ajapōx kute akubyn atīn pyrāk, kam dja gar kākjakambit mŷjja jabej ajkam ama. Kam ne Kritu nhŷ, Metīndjwŷnh djubōk'ānh nhŷ. ² Dja gar kākjakam mŷjjakōtbit ajamak bēn. Kwārīk wānh pykakam mŷjja mar kēt.

³ Kute Kritumē ro'ä arŷm atyk pyrāk. Djām me tykkam kute pyka jakam mŷjja mar got. Bir be, arŷm Kritumē ro'ä ar atyk ne ro'ä akubyn atīnkam, dja gar jakam, pyka jakam, Kritumē atypydjin ari ar aba. Nhym kam Kritu kadjwŷnhbē, Metīndjwŷnh ar ajo bipdjur mex ne, kute apytār mex kadjy. Kam dja gar kākjakam mŷjjabit ma. ⁴ Be, Kritumē ne gar atypydjin ar aban kam tu atīnkumrēx ne. Gēdja Kritu akubyn raxo amirīt ne kam abēngōkredjwŷ* arŷm araxo amirīt.

⁵ Bir be, kam dja gar arīk abawä tu krä'yrkumrēx gē on wānh nō. Kwārīk wānh gar krō'ä aprō kēt, nhym me nijadjwŷ krō'ä mjēn kēt. Ar aprō prām, nhym me ni mjēn prāmja kwārīk wānh nō. Gē me my prō prām ne kurē ar ba, nhym me ni ar mjēn prām ne kurē ba kwārīk wānh nō. Me kum mŷjja punubit prāmja kwārīk wānh nō. Ne me kum nēkrēxbit prāmja kwārīk wānh nō. Nām me kum nēkrēxbit kīnh ne kam kōtbit amak bēn ne kam kum Metīndjwŷnhja mar prām kētkumrēx. Me kute mŷjja Metīndjwŷnh karō nhipēx ne kute we kum ar amijarēnho baja tām ne Metīndjwŷnh kum kīnh kētkumrēx. Nhym me

* ³⁴ Apŷnh me ō pyka djari kunikōt ne me kunī bēngōkre. Kubēkä jakamē me kakrātykmē me babēngōkremē ne me kunī: bēngōkre.

kum nêkrêxbit prâmjadjwÿ kum kînh kêtukumrêx. Amê punu nhyam kam kum kînh kêtô aben pyrâk ne. Kam ne ba ar amâ,

—Tâm gêdja on wânh nô, ane.

⁶ Mÿjja ja kunîkôt ne Metîndjwÿnh mekam ngry:k ne. Godja me kute mÿjja jao ban kam kute Metîndjwÿnhkôt amijo ba kêtukumrêxja, me tâm gêdja Metîndjwÿnh mekam ngryk ne î memâ o pânĥ. ⁷ Nhyam bep amrêbê ne gar gadjwÿ â amijo aba punuo anen ajbit ma.

⁸ Bep jakam dja gar on mÿjja ja kunî kanga. Kwârîk wânh gar angryk kêt ne memâ adjâkjêr kêt ne aje amipânĥmâ mar kêt ne me kâmex jarênh kêt ne ajajkwakam akabên punu 'ô jarênh kêt. Me my kute me nire kukràdjâ'â me aprÿja dja kêt. Nhyam me niredjwÿ kute me my kukràdjâ'â me aprÿjadjwÿ dja kêtukumrêx.

⁹⁻¹⁰ Kwârîk wânh gar akukràdjâ tûm jakôt abenmâ ajêxnhî kêt. Arÿm ne gar akukràdjâ tûmja mûm kunî mē. Ar aje akukràdjâ tûmkôt aje abenmâ ajêx aba ja ne gar arÿm nhî'âm kunî mē. Pânĥ ne gar akukràdjâ nykôt mÿjja mexbit ma. Metîndjwÿnh kute ar ajo ny nhîpêx djwÿnh ne ar ajo nyo tē, ar aje Metîndjwÿnh mex pyrâk kadjy ne ar ajo nyo tē, prîne ar aje Metîndjwÿnh markumrêxmâ ne ar ajo nyo tē.

¹¹ Metîndjwÿnh kute meo nykam ne me arÿm abenmâ kre rax kêt ne tu arÿm abenâ tÿm ne typydji. Arÿm Kritukôt me apÿnh ba djari kute abeno kurê djwÿnh kêtê ne kam arÿm tu abeno kamyn abeno ôbikwa. Me bajtemmê mebê idjaermê, me tâm ne Metîndjwÿnh arÿm meo aben pydji. Ne ajte me my nhînhu kâ rênhmê me mykâ tâmê, me tâm ne Metîndjwÿnh ajte meo aben pydji. Me kute arÿm me krôrmê me krôr kêt apÿnh ô pykakam ba djari bajamê, me tâm ne Metîndjwÿnh arÿm meo aben pydji. Me kute me pa 'amÿnh nhyam me memâ âpênh kajgo ar bajamê me kute memâ o pânĥ kadjy âpênhjamê, me tâm ne arÿm Metîndjwÿnh meo aben pydji. Nâ, ne arÿm memâ me kute abeno kurê djwÿnhja arÿm o ajngrâ. Kritukôt ne me aben pydji ne kam kute Kritubit mar, arÿm ajbit kute amikajmâtâ mar. Djâ nâm kum me'ô kînh kêt ne? Kati, nâm kum me kunî kînh ne me 'âno dja. Nâm me 'âno âmo aben pyrâk ne.

¹² Ga Metîndjwÿnh kute amijo ar apytâr ne arÿm kute amim ar ajo bikjêr ne kam kute ar ajo mex ne kum ar ajabêkumrêxja pumû. Kam gêdja gar tu amim akukràdjâ ny man kôt amijo aba. Gora ar amâ me kaprî ne adjukaprî ne ar meo aba. Kwârîk wânh ar ajô apydji arax prâme ari aba kêt. Dja gar memâ aprî mex ne ar meo aba. Tu akabôt katin akrânĥmâ ar meo aba. Be, mÿjja mex ja dja gar â maro anen kam tu kôt amijo aba.

¹³ Gêdja me'ô ari kute anoknoro ba jabej kwârîk wânh ga kum adjâkrê kêt ne mâ kum akabên mex jarê. Dja gar â anen ar abeno aba. Dja gar abenkam amikrà rax jabej nâr kon amikrà ngri jabej tu o aknon abenkam angryk kêt. Gar Bênjadjwÿr djwÿnh arÿm ar aje kam amikràja tu o biknorkumrêx ne ar akam ngryk kêtja pumû. Dja gar â anen ar aje abenkam amikràja tu o abiknorkumrêx ne abenkam angryk kêt.

¹⁴ Gora ar mÿjja ja kunîkôt amijo aban kam ajte iby amâ aben jabê. Gora ikabên ja ma. Ar amâ aben jabên ar abeno aba. Ar atpydjî djâ ne ja. Ar amâ aben jabên kam atpydjîin kam amexkumrêx. ¹⁵ Djâm ar aje abeno ajtemmâ ne Metîndjwÿnh amiwÿr ar ajuw? Kati, gar atpydjîin aben kam adjumar mex kadjy ne amiwÿr ar ajuw. Bir be, kam dja gar adjumar mexbit ma. Kritu ta umar mextire jao dja ar amâ umar mextire jadjâ ne o aben nêje me akukrà.

Dja ta ò me umar mex djào prĩne ar ajaên kam o aben nêje ar ajakre. Ê, gora ar Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê.

16 Gora ar prĩne ajamakrekam Kritu kabên kunĩ nhôn kôt ar amijo aba. Ne akabên mexo abenmã Metĩndjwýnh kukràdjã jarên o abenmã tĩn jadjã. Ne Metĩndjwýnh'ã angrer aba. Mehê idjaer nhô me ngrer tũm jarên kam ajte Metĩndjwýnh Karô kute ar amã me ngrer ny jarênhjadjwý jarê. Ne Metĩndjwýnhmã ar amikĩnh jarê, angrerkôt kum akadjwýnhbê akĩnh jarê.

17 Dja gar Bẽnjadjwýr Jejukôt amijo aban Jeju Bãmbê Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê. Djãm ar akatãm, djãm ar anhõ bẽnjadjwýr kêt dja gar adjãpênh punun akabên punu? Kati, ar abê Bẽnjadjwýr Jeju nhõ àpênhkam dja gar adjãpênh mexkumrêx ne akabên mex ne. Ar abê Bẽnjadjwýr Jeju nhõ àpênhkam dja gar anhõ bẽnjadjwýrkôt amiman kôt akabên mexkumrêx ne kôt adjãpênh mexkumrêx ne mýjja kunĩkôt Jeju Bãmbê Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê. Kritukôt kum amikĩnh jarê.

18 Ê, ar apa, ar anire, arým ar amjênja dja gar amjên kabên man kôt amijo aba. Bẽnjadjwýr djwýnh kute ar amã ã anhýrkam dja gar ã amjên kabên mar ne kôt amijo abao ane nhym kam mexkumrêx ne.

19 Ê, ar apa, ar amy, ar amã aprõ jabên kum akabên djã jarênh kêt ne kum akabên mexbit jarê.

20 Ar apa, ar aprĩre, gora ar ar anãmê ar abãm ar kabên man ar kabênkôt amijo aba. Ar kute ar amã kabên jarênhjakôt amijo aba ne o abiknor kêt. Nhym kam Bẽnjadjwýr djwýnh ar akam kĩnhkumrêx ne.

21 Ê, ar apa, ar ajabatànha, kwãrĩk wãnh gar akra arkum akabên kêt ne arkum ngryk jadjãr kêt. Arkum akabên mexbit jarê. Dja gar arkum adjãkrê nhym ar arým kaprĩ ne katãt mrãnhja kanga.

22 Ê, ar apa, memã ar adjãpênh kajgo ar abawã, me kute ar ajo pãnh ne amim ar apa 'amýnh gar memã adjãpênh kajgo ar abawã gora ar pyka jakam ar apa 'amýnh djwýnhja kabên ma. Kute mýjja ar amã arênh kunĩkôt dja gar kabên man kôt amijo aba. Djãm me kute ar apumũnho ku'êkambit got gar memã adjãpênh mex ne, nhym we me ar akam kĩnhmã? Kati, me kãxãdjwý dja gar tu adjãpênh katãt ne. Ar amã Bẽnjadjwýr Jeju kĩnh ne amã umakam dja gar tu kum adjãpênh katãt ne.

23 Gora tu ar adjãpênhkumrêx. Kwãrĩk wãnh gar adjãpênh punu kêt. Dja gar tu adjãpênh kunĩ amã kĩnh ne kupênho tẽ. Ne tu adjãpênh mexkumrêx ne katãt adjãpênh tẽ. Djãm pykabê mebêngôkre 'òbitmã ne gar apê? Kati, kãjkwa kam ar anhõ Bẽnjadjwýrmã ne gar apê. Kam ne ba ar amã katãt ar adjãpênh'ã karô, ar aje katãt adjãpênhwão atẽmmã ne ba ar amã adjãpênh'ã karô.

24 Gora ar ama. Bẽnjadjwýr djwýnh ta dja ar amã o pãnh. Kute ò me jamã mýjja mextire djirja dja ar amã kungã gar amim aby. Bir be, Bẽnjadjwýr Kritumã ar adjãpênha man kam kôt kute ar apa 'amýnh djwýnhmã adjãpênh ar aba.

25 Bep apýnh me axwe djãri gêdja Metĩndjwýnh memã axwe pãnh jarênho tẽ. Amrêbê tĩnri axweri gêdja Metĩndjwýnh kôt kum o pãnh ne, tĩnri axwekam dja memã o pãnh aben pyrãk ne. Djã nãm we,

—Ije bep tãmja ne òbikwa krãptĩ ne kam bẽnjadjwýr rax. Kwãrĩk wãnh kum pãnh jarênh kêt. Ba 'uwtĩjamã pãnh jarê, anhýr got? Kati, nãm tu memã pãnh jarênho aben pyrãk ne. Ne me axwekam katãt memã o pãnh.

4

Me bēnjadjwyr kute ò àpēho ba katàtmā.

¹ È, ar apa, ar aje meo pānh ne amim me pa 'amýnh nhyim me ar amā àpēnh kajgo ar bawā, ar amā ne ba ikabēn. Gora ar anhō àpēnhmā akabēn mex jarēn meo aba katāt. È, ar gadjwý ne gar kàjkwakam anhō Bēnjadjwýr. Gora ar ama. Tām ne ja.

² È, ar apa, gora ar akupānhtā Metīndjwýnhmā akabēn 'āno dja. Gora ar Metīndjwýnhmā amijarēnhkam amā adjukanga kēt ne aje kum amijarēnh ar o abakôt aje mýjja 'ā 'wýrja tām dja gar kam ama. Ne kum ar akabēnkôt kum amikīnhdjwý jarēnh 'āno dja.

³ Kum ar akabēnkôt ar badjwý kum ar ijo a'wý gē Metīndjwýnh mýjja kute ar ibē àptàrjao ajngra bar tu memā Metīndjwýnh kabēn jarē, memā Kritu jarē. Nām mekbē apdju bar kam ije memā o amirītmā. Kam ne ba mekbē ijē djakam idjāmja. Nā bām ije memā Kritu jarēho itēm katikôt nhyim me mekbē ijē djakam imē. ⁴ Bir be, kam gēdja gar kum ijo a'wý, ije memā arēnh ne ije katāt memā o amirītmā. Ije Jeju mekbē bipdjurja memā arēnh ne ije memā mā o amirīt nhyim me kute katāt marmā. Nā, kadjy ne Metīndjwýnh amim idja, ije prīne memā o amirītmā. Tām ne ja.

⁵ Be, me kātām kadjy, me kute Jeju mar kētja, kadjy dja gar akrānmā amijo aba mextire ne memā akabēn mexbit jarē. Gēdja aje Jeju'ā adjujarēnh djā awýr bōx ga kam mekmā Jeju jarē.

⁶ Gora akrānmā memā adjujarēnho akrī gē me ar amā,
–E kum goja ajte adjujarēnho nhý. Ga nā gām akabēn mar prāmre, ane. Gēdja me kute mýjja 'ò mar prām jabej akukij ga kam memā katāt 'ā adjujarēnho nhý. Be, tām ne ja.

Apýnh òbikwamā kute kabēn janor.

⁷ Ota me bakamy Xikiku dja ar amā prīne ijarē. Gwaj bamā Xikiku jabēkumrēx tām dja ar amā ijarē. Nā, nām ikôt àpēnh mexkumrēx ne àpēnh kanga kētkumrēx. Bēnjadjwýr nhō àpēnhkumrēx ne ja. Nām ar ikôt kum àpēnh ar ba. Ta dja prīne ar amā ijarē. ⁸ Kadjy dja ba ar awýr ano, kute ar amā ar ijarēnh gar aje ar imar nhyim kute ar amā kīnh jadjār gar ajte atýx ne akīnhmā. Kadjy dja ba ar awýr ano. ⁹ Gwaj bakamy Ònemudjwý dja ba ano, wām ar ro'ā ar ano. Gwaj bamā Ònemu jabēkumrēx, tām dja ba ano. Nām amim Kritu markumrēx ne kanga kēt. Ar ajō 'ò. Be, ar ta dja ar ar amā jakam mýjja kunī jarē.

¹⁰ Gwaj bakamy Arxakumē ar iro'ā mekbē ijē djakam dja. Ne ar ajo aman wām ar amā amijarē. Nhyim Makudjwý kubē Banabe tām djwýja adjwýnhdjwý ar ajo aman wām ar amā amijarē. È, arým ne ba ar amā 'ā karō. Dja ar awýr tēn bōx gar amiwýr o wadjān kum akabēn mex jarē. ¹¹ Jejuw, mete kum Juxu jarēnhja adjwýnhdjwý ar ajo aman wām ar amā amijarē. Be, Arxakumē Makumē Jejuw ar ajbit ne Ar kubē idjaer ne kute amim Jeju mar ne ar ikôt àpēnh ar ba. Ar kute mekmā Jeju jarēnh nhyim me kute amikajmātā Jeju mar nhyim Metīndjwýnh kute ar meo bamā ne ar ikôt àpēnh ba. Nām ar ikôt àpēnh mexkumrēxo ikīnh ne.

¹² Epapraj, ar ajō 'ò ne kubē Kritu Jeju nhō àpēnh ne ar ajo aman wām ar amā amijarē. Nām Metīndjwýnhmā ar ajo a'wýr 'āno dja. Tyk djā kēt ne ar ajo à'wýro ban kum,

—Ga dja ga aro tỳx gē ar ajā ngrà tỳx ne akanga kêt ne amar mex nhinomã kurē. Ga dja ga arkum 'ã karō gē ar kôt mrã, aje amim ar'ã karōkôt mrã. Nãm ã kum ar ajo à'wýro ane. ¹³ Be, ba ne ba inoo Epapraj pumũn kôt ar amã 'ã pi'ók no'ók ne. Mrãmri ne ar ajã àpnhĩx ne. Krĩraxbê Raodjikam ar jamē krĩraxbê Ijeporikam ar jamē me akunĩ'ã ne àpnhĩx ne. Ba ne ba arým omũn ar amã 'ã pi'ók no'ók ne.

¹⁴ Rukabê me kane djwýnh gwaj bamã kĩnhkumrēxjamē Temanhmē ar ar ajo aman wãm ar amã amijarē.

¹⁵ Nã bãm Raodjikam gwaj baje abeno bakamyo ama ne. Gora arkum ijarē. Nĩpa nhũrkwãkam ar kute Jejukôt aben pydjwãmē Nĩpa bêngókremē ne ba o ama ne. Ar wãmãdjwý ijarē.

¹⁶ Ē, ije ar amã pi'ók no'ók nhõrwã gar omũ:n omũnh pan kam amũ krĩraxbê Raodjikam ar kute Jejukôt aben pydjwãmã angã gē kam ar amipãnh ar amã wã ngã. Dja ba ije wãm ar amã pi'ók no'ók nhõrwã gar ga wã pumũn amũ ar wãmã angã gē Raodjikam ar wã amrē amipãnh ar amã wã ngã. Gar aprakamã omũ.

¹⁷ Ē, Akipumã kum,

—Gora Bēnjadjwýr kute amã adjapēnh jarēnhja on o tēn inomã amē, ane.

¹⁸ Ba ibê Paur ne ba wãm ar amã ikabēn ne. Nym bep ngrire ja ne ba ba inhkrao ipêx ne. Nã bãm ar ajo aman kam wãm ar amã amijarē. Gora mekbê ijê djãkam idjãmja man o abiknor kêt. Gē Metĩndjwýnh ukaprkôt ar ajo djuw mex. Tãm ne ja.

Paur Kute Texarōnikakam me jamã pi'ôk kumrēx no'ôk ne ja.

Paurmē ikjêbê Xira krī nhidjibê Pirpukam bôx ne mekmã Jeju jarê. Nhyṃ me kwý kum Jeju'ã ujarēnh mar prãṃ kêt ne prīne aro ajkēn kam Ar kubê ijê. Nhyṃ akati nhyṃ me ajte bôm ar kumê nhyṃ ar mã me kurūm tē. Mã me kurūm tēn kam krībê Texarōnikakam bôx ne ajte mekmã Jeju jarê. Nhyṃ me kwý rax ne tu Jejuo aminhō. Nhyṃ kam mekbê idjaer ajte mekmã ar kurêtuw. Nhyṃ kam Paur krībê Texarōnika kurūm tē. Tēn atemã krī 'ôkam bôx. Nhyṃ Texarōnikakam ar kute Jejuo aminhōja arek abeno bikprōnho dja. Nhyṃ Paur ar kurūm tēn aro aman te akubyn ar'ýr tēm prãme ne kam Ximoxi ar'ýr ano. Texarōnikakam ar kute Jejuo aminhōja kute arek Jeju kabēnkôt ar amijo ba rã'ã jabej kute ar omūnhmã ar'ýr ano.

Nhyṃ Ximoxi ar'ýr tēn bôx ne ar omūn kam akubyn Paur'ýr tē. Akubyn tēn bôx ne Paurmã ar arê,

–Ăm arkum Jeju kīnhkumrēx. Onīj ar arek Jeju kabēnkôt ar amijo ba, ane. Nhyṃ kam Paur kuman kam kīnhkumrēx ne arkum pi'ôk no'ôk. Mýj'ã ne Paur pi'ôk no'ôk? Bir, Paur kurê djwýnh ne Paur'ã kabēn ne. Nãm me,

–Paur ne me amã 'êx. Nãm me amã akubyn tēmmã amijarê. Nãm 'êx. Nãm arīk ar ba. Me bôx kêtja pumū, ane. Nãm ã Paur kurê djwýnh 'ã kabēn ane. Nhyṃ Texarōnikakam ar ja arým me tyk jabej Paur kukij. Ne kam ajte Jeju akubyn bôx jabej kukij nhyṃ Paur ja kunī'ã pi'ôk no'ôk ne. Tãm ne ja.

¹ Ba ibê Paur ne ba ar amã pi'ôk no'ôk ne. Xiramē Ximoximē ne bar ar amã pi'ôk no'ôk ne. Krīraxbê Texarōnikakam ar aje amim Jeju mar ne kôt aben pydjiwãmã ne bar pi'ôk no'ôk ne. Metīndjwýnhbê ar Babãm ne kam krabê Bēnjadjwýr Jeju Kritu arkôt ne gar aben pydji, ar amã ne bar pi'ôk no'ôk ne.

Gê Metīndjwýnh ar ajo djuw mex, Metīndjwýnhbê gwaj Babãmmê Bēnjadjwýr Jeju Kritu ar ukaprīkôt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba ne ar amã umar mex jarê gar adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metīndjwýnhmã arkam amikīnh jarēnh.

² Nã bãm ar Metīndjwýnhmã ar akam ikīnhkumrēx jarê ne kum ar ajarēnh 'ãno dja. ³ Mýkam ne bar ar akam ikīnh? Bir, ar aje tu amim Jeju markumrēx ne arým kôt aje amijo abakam ne bar ikīnhkumrēx. Ne ajte ar amã Metīndjwýnh jabêkôt arým kum adjãpēnh raxkamdjwý ne bar ikīnhkumrēx. Ne ajte ar aje arým Jeju Kritu jabej mã adjumarkamdjwý ne bar ikīnhkumrēx. Gwaj banhō Bēnjadjwýr Jeju Kritu akubyn bôxmã ar aje mã abej ajkam amakkamdjwý ne bar ikīnhkumrēx. Kam ne bar ar akam ikīnhkumrēx ne gwaj Babãmmã ar ajarê, gwaj banhō Metīndjwýnhbê gwaj Babãmmã ar ajarê.

⁴ Akmere ar, àpnhīre ar, mrãmri ne arým Metīndjwýnh kum ar ajabêkôt arým amijo ar apytã. Kute ar ajo kra kadjy amijo ar apytã bar arým kuma.

⁵ Djãm Jeju'ã ar amã idjujarēnh nyja kabēn kajgo got? Kati. Mrãmri ne ba ar amã Jeju'ã idjujarēnhkumrēx ne. Ăm Metīndjwýnh pyma kôt ne bar mã ar amã Jeju kabēn jarê. Djãm ar ba ne bar ar amã ikabēn jarê? Kati, ãm Metīndjwýnh Karō kabēnkôt ne bar ar amã ikabēn jarê. Ăm Metīndjwýnh kabēnja ne kajgo kêt. Ăm 'êxnhī kêt. Tãm ne bar mã kuman ar amã arê.

Nâ bâm ar ar akam imexkumrêx ne akrânma ar ar ajo iba. Gar arým prîne ar ipumün tu amim ar ikabên markumrêx. ⁶ Ar ikabên man ar ijâ amijakren Bênjadjwÿr Jeju'adjwÿ arým amijakre. Ar ijâ amijakren mâ ar ikôt amijo aba. Nhyam kam me ar ajo ajkê. Ar aje Jeju markam ne me ar ajo ajkê. Nâm me te ar ajo ajkê gar mâ ajamako ar ikabên mar tÿx mex ne. Ne tu ate akrân tu akînhkumrêx ne. Nâ gâm ar Metîndjwÿnh Karô kabênkôt tu akînhkumrêx ne mâ ar ikabên ma.

⁷ Nhyam arým Akajakam ar kute amim Jeju marjamê Matenikam ar kute amim Jeju marja me kunî arým ar apumû, ar aje Jejukôt ar amijo aba pumün arým ar ajâ amijakren kute ar apyrak ne ar ba. ⁸ Ê, ar ga ne gar memâ Jeju'â ajarê nhyam Akajakam ar jamê Matenikam ar jamê ne me arým kunî Bênjadjwÿr Jeju'â adjujarênh ma. Djâm me ajbit ne me kuma? Kati, nâ gâm ar me kunîmâ arê nhyam me arým kuman kam arým amû abenmâ arê. Nhyam me arým prîne kuma. Nâ gâm ar aje amim Metîndjwÿnh marja memâ amijarê nhyam me arým prîne kuma ne kam amû aben djô'â abenmâ ar ajarê. Nhyam kam pyka kunîkôt me arým ar ajarênhbit ma. Kam ne bar ije arým memâ ar ajarênh kêt.

⁹ Me ja ta ne me ar imâ ar ajarê. Me ja ta ne me ar imâ,

—Be, onîj Texarônikakam ar ja ne arkum ar akînhkumrêx. Be, ga ar abôxkam ar kute ar amâ kabên mexbit jarênhja ma, ane. Ne ajte ar imâ,

—Be, Texarônikakam ar ja ne ar arým mÿjjao we Metîndjwÿnh karô nhîpêxja kangand arým Metîndjwÿnhkumrêx, Metîndjwÿnh tînjao aminhō. Ar kute amikandjy kum âpênhmâ ne ar o aminhō, ¹⁰ ne arým krakam amako dja. Metîndjwÿnh kra ne ar arým amiwÿr kam amako dja, ane.

Nâm me â ar ajarênhō ane. Mrâmri ne gar Metîndjwÿnh krabê Jejukam ama. Tâam ne tykkam Bâm ajte akubyn o tîn ne. Tâam dja ajte kâjkwa kurûm bôx. Tâam ne gar kam ama. Tâam ne kubê gwaj bapytâr djwÿnh ne Metîndjwÿnh ngrykbê gwaj bapytâ. Godja Metîndjwÿnh me axwekam ngryk ne. Bâm ngrykbê godja Jeju arým gwaj bapytâ. Tâam ne bôxmâ gwaj kam ama.

2

Paur arkam âpênh mex.

A Kô 1.12

¹ Akmere ar, âpnhîre ar, wânha ar ar akam idjâm ne kajgo kêtukumrêx. Gar arým ama. ² Ar awÿr ar imôr kêttri ne me Pirpukam prîne ar ijo ajkên ar imâ kabên punu jarê. Gar arým ama. Nâm me ja te ar ijo ajkê bar ar amâ Metîndjwÿnh'â idjujarênh ny jarênh râ'â ne. Metîndjwÿnh ne ar imâ tÿx jadjâ bar itîn prâm kêt ne tu ar amâ arê. Nâm me te Metîndjwÿnh'â ar amâ ar idjujarênhkôt kum ar ikurê bar mâ ar amâ arê.

³ Nâ bâm ar ar amâ,

—On ar tu amim Jeju markumrêx, ane.

Djâm kupa'â ne bar ar amâ arê?

Nâr djâm mÿjja 'ō prâme ne bar ar amâ arê?

Nâr djâ nâ bâm ar ar amâ ijêx? ⁴ Arkati, Metîndjwÿnh ta ne ar ijano bar têt. Nâm ar imâ,

—Gora ar memâ Jeju kukràdjâ ny'â ajarê, ane. Nâm â Metîndjwÿnh ar imâ ane bar kabênkôt me akunîmâ 'â idjujarênh mō.

Djãm me abêngòkre* amã ikĩnh kadjy ne ba me amã Metĩndjwýnh'ã idjujarënh mõi? Kati, Metĩndjwýnh ta ar ikam kĩnh kadjy ne bar me amã 'ã idjujarënh mõi ne kum ar idjãpënh iba. Tãm ne kute prĩne ar ikabi. Kum ar idjãpënhkõt ne arým ar ipumũ.

⁵ Djã nã bãm ar ar amã ijëx ne ar atãri ar amã,

—Bep ar amexkumrëx, anen kam ar akãxã ar ajã ikabën ne? Arkati. Arým ne gar imex pumũ.

Nãr djã nã bãm ar arĩk ar amã ijëx ne pi'òk kaprĩre prãme ar amã ikabën jarë? Kati, Metĩndjwýnh ta ne prĩne ar ikadjwýnhbë ar ipumũ.

⁶ Nãr djãm wãkam ar aje ar imã ar imex jarënhmã ne bar tẽ? Kati, Kritu kute ar ijanorkõt ne bar tẽ.

Nãr djãm atemã me ja'õ kute ar imã ar imex jarënhmã ne bar tẽ? Kati, Metĩndjwýnh ta ne kute prĩne ar ipumũnh. ⁷ Kritu kute ar ijanor pumũnh nhirãm ne bar ren ar amã,

—Amrë ar ar imã mýjja ngã,

—Gop ar ar imã apë, ane ne ren arým ikabëno ar akaty.

Nhym bep kati, ã ar ije anhýr këtë. Nã bãm ar akrãnmã ar ajo iba. Mrãmri ne me nire kute amim kra karãkam o djuw mex pyrãk. Nã bãm ã ar ar ajo ibao ane.

⁸ Ar imã ar akĩnh raxi. Kam ne bar prĩne arým ar amã Metĩndjwýnh kukrãdjã ny'ã ajarë ne ar itĩn prãm këtukumrëx ne. Djë ne ren me'õ kute ar ibĩn prãm bar kam ren tu ate ikrãn mã ar amã Metĩndjwýnh'ã ajarë nhym kam me ren ar ibĩ. Nã bãm ã imã ar akĩnh rax ane.

⁹ Akmere ar, ãpnhĩre ar, ar akam ar idjãmkam ar idjãpënh raxja gar omũ. Arngro'amë akamãtkammë ar idjãpënhja pumũ. Bir mýkam? Ar ije pi'òk kaprĩre'ã ar ajwýr kët kadjy. Ar ije kaj bë ar amã Metĩndjwýnh kukrãdjã ny'ã idjujarëho iku'ëkam ije pi'òk kaprĩre'ã ar ajwýr kët kadjy.

¹⁰ Nã bãm ar akrãnmã: ar ar ajo iba. Nã bãm ar ar ajo iba mexkumrëx ne ar ar ajo iba. Ar aje Jeju marja, ar ga ne bar akrãnmã ar ar ajo iban ijaxwe këtukumrëx ne. Ar imrãnh mexkumrëx. Nã bãm ar katãt amijo iba. Gar arým ar ipumũ. Metĩndjwýnhdjwý ne arým prĩne ar ipumũ.

¹¹⁻¹² Nã bãm ar ar akunõo ikrakumrëx ne ar ar ajo iba, ne ar akunimã ikabën jarën ar amã,

—Kwãrik wãnh Metĩndjwýnh kanga kët. Gora ar 'ã angrã tỳx, ane.

Ne kam ajte me kaprĩmã kum,

—Kwãrik wãnh akaprĩ kët. Metĩndjwýnh dja ajo kĩnh, ane.

Ne kam ajte ar amã,

—Gora ar mã Metĩndjwýnh kabënkõt ar amijo aba rã'ã ne, ane.

Ar aje ã anhýrkam godja Metĩndjwýnh ar akam kĩnhkumrëx. Metĩndjwýnh ne ar kute gwaj bajo ba djwýnh. Tãm ne amiwýr gwaj bajuw. Tãm ne kute ar gwaj bapytãr ne ar kute gwaj bajo bamã amiwýr gwaj bajuw. Gwaj bamextire ne õ pyka mexti:re, õ pyka ra:xkam ar babamã ne amiwýr gwaj bajuw. Kadjy dja gar katãt amijo aba, Metĩndjwýnh ar akam kĩnh kadjy.

Akubyn kute arkam amikĩnh jarënh.

¹³ Arým ne bar ar amã Metĩndjwýnh kabën jarë gar arým ama. Kam ne bar mã ar akam ikĩnhkumrëx ne Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarë. Djã nã gãm ar mar kajgo got? Kati, nã gãm ar tu markumrëx. Nã gãm ar anhõkre kadjwýnhbë,

* 2:4 Apýnh me õ pyka djãri kunikõt ne me kunĩ bêngòkre. Kubëkã jakamë me kakrãtykmë me babêngòkremë ne me kunĩ: bêngòkre.

—Djãm mebêngôkre kabên got? Kati, Metîndjwýnh kabên ne ja, ane. Kôt ne gar arê. Metîndjwýnh kabênkumrêx ne ja. Metîndjwýnh ne arým ta kabêno katat ar akrã dja, kam ne gar arým amrãnh mexkumrêx mô.

¹⁴ Ê, akmere ar, àpnhîre ar, djãm wãnh Texarônikakam, ar anhô krôkambit ne me ar ar ajo bikênho ba? Kati, mekbê idjaerkamdjwý ne me ô krôkam me ar ar o bikênho ba, pykabê Djudêjakam. Mekbê idjaer kwý ne ar arým Kritu Jejukôt aben pydji. Nhyr me kute Jeju mar kêt ar aro bikênho ba. Gar ar anhô krôkam me kute ar ajo bikênhja pumũ. Aprakamã ar aje amim Metîndjwýnh marja ne me arík ar me ajo bikênho ba.

¹⁵ Amrêbê ne mekbê idjaer ta ar Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh paro ban kam arým Bênjadjwýr Jeju bîn kam arým ar badjwý ar ijo kurê djwýnh ne. Arým o Metîndjwýnhmã ngyrk jadjàn me kuníkam amikrà ar o ba.

¹⁶ Mã ne mekbê idjaer mekam amikrà on? Bir, nã bãm ar ije me bajtem, me jamã Metîndjwýnh kabên jarêno itêm nhyr kute me utãrmã nhyr mekbê idjaer mã: ar ikukrà ar o ba. Godja me ã anen arek Metîndjwýnhmã ngyrk jadjãro tẽ:n kam arým Metîndjwýnhmã ngyrk jadjãr mex ne. Nhyr kam arým Metîndjwýnh prîne me axwe pãnh meo ajkê.

Kute aro amak'ã kute arkum amijarênh.

¹⁷ Akmere ar, àpnhîre ar, nã bãm ar ar akurũ itêm ngrîre ne ar ajo ama: ne. Ne kam ar ije me 'uwitũ tũm pyrãk. Nã bãm ar ar ajo aman iba. Ne te ije inhýtã ar apumũnh prãme. ¹⁸ Ne te akubyn ar awýr imôr prãme. Ibê Paur ne ba te akubyn ar awýr itêmã ikràn ikràn ikrã nhyr Xatanaj mã: ar ikukrà.

¹⁹⁻²⁰ Ê, Bênjadjwýr Jeju akubyn bôxkam, kuka kôngh gwaj badjãm kam, nhyr dja bar mex jarê? Ar ga. Ar ga dja bar ar amex jarê ne kum,

—Be, ar ja ne ar mexkumrêx ne ar ba. Arým amar tÿx ne, ane. Be, ar ga dja bar ar ajo idjãmra mô. Ar ije kum ar ajarênhmã ne bar kam ama ne. Mýjbê ne ar ikîngh djã? Ar ga. Texarônikakam ar ga ne gar abê ar ikîngh djã. Nhyr Metîndjwýnhdjwý dja ar imã ar amex jarê bar kam ikînghkumrêx ne.

3

¹⁻² Nã bãm axwe ar akam idjumar ne kam inhôkre kadjwýnhbê amim,

—Birãm ijamak dja ibĩ, ane. Kam ne ba ar awýr Ximoxi janon kam ate: krîbê Atênakam dja. Gwaj bakamy Ximoxi ar ikôt Metîndjwýnhmã àpênh ba. Tãm ne bar ar awýr ano. Kute memã Kritu'ã ujarênh ny jarêno baja tãm ne bar ar awýr ano. Kute ar amã tÿx jadjãr ne kute ar amã kabên jarênhmã ne kute ar amã,

—Arým ne gar tu Jeju markumrêx ne. Gora ar 'ã angrã tÿx, anhýrmã ne bar ar awýr ano nhyr tẽ. ³ Birãm me kute ar ajo bikêngh gar arým aje Jeju kanga karô ne bar ar awýr Ximoxi jano nhyr tẽ, kute ar amã tÿx jadjãrmã ar awýr ano nhyr tẽ.

Be, mrãmri godja me arík ar ba gwaj bajo ajkê. Arým ne Metîndjwýnh gwaj bajã amim karô. Me arík ar ba kute me baje Jeju maro bikênghmã ne amim me bajã karô, me kute me bajo bikêngh gu me Jeju'ã bangrà rã'ã jabej amim me bajã karô. Gar arým ama.

⁴ Ar akam ar idjãm kam ne bar arým ar amã arê. Anhýr djwýnhhrãm ne bar ar amã arêh ar amã,

—Gora ar ar ikabên ma. Godja me ar ar ajo bikênho ba, ane. Be, kôtô. Nã bãm tu kôngh kum irkumrêx gar arým ama.

⁵ Kam ne ba ar awÿr Ximoxi jano. Ije ar amar prãm kute ibîn kajgo ne ba ar awÿr ano, ije marmã. Ar aje Jeju kanga kêt jabej ne ba ar awÿr ano. Ar 'ã angrã rã'ã jabej ne ba ar awÿr ano. Nã bãm inhõkre kadjwÿnhbê amim,

–Birãm arÿm godja Xatanaj arkum ar kute Jeju kangamã arkum 'ã apnê nhym arÿm ar kanga. Nhym arÿm ar idjãpênh, ar ije arkum arênhja arÿm kajgo, ane. Nã bãm ã amim ikabên jarênhõ ane.

Ximoxi kute ar mex jarênh.

⁶ Nhym bep kati. Nã bãm ar ar awÿr Ximoxi jano nhym ar awÿr tèn ar akurùm tèn bõx ne arÿm ar imã ar ajarênh mestire ne. Bar kam ikĩnhkumrêx ne. Nã gãm ar tu aje Jeju markumrêx ne 'ã angrã tÿx nhym omün bõx ne ar imã arê bar ikĩnhkumrêx. Nhym ajte ar amã me abê jarê. Nãm ar imã,

–Onÿj ar ar ajo ama ne. Ar kute ar apumũnh prãmã. Ar kute ar apumũnh prãm gar gadjwÿ aje ar omũnh prãm kute aben pyrãk, ane. Be, nãm Ximoxi ã ar aja ar imã anen ã ar ajarênhõ ane.

⁷ Be, akmere ar, àpnhĩre ar, ar aje Jeju mar tÿx ne mã 'ã angrã rã'ãja ne omün akubyn bõx ne ar imã arê. O ar imã ar ikĩnh jadjã. Nãm me ja ar ijo ajkê. Ar ijo ajkê bar idjumar punure ne kam irerekre. Nhym bep ar ga ne gar ar imã kĩnh jadjã. ⁸ Jakam ne bar arÿm ajte itÿxkumrêx ne. Ar aje Bênjadjwÿr mar ne 'ã angrã tÿx rã'ãkõt ne bar arÿm ajte 'itÿx ne.

⁹ Jakam dja bar Metĩndjwÿnhmã ar akam ikĩnh jarê. Mÿjkõt ne bar ikĩnh? Bir, ar akam. Ar aje mar ne 'ã angrã tÿxkam ne bar ikĩnhkumrêx ne kam gwaj Batĩndjwÿnhmã amikĩnh jarê. ¹⁰ Akamat kunikõt arngo kunikõt ne bar amikadjy Metĩndjwÿnh ma:ro iku'ê. Ar awÿr ar itêm, gwaj baje aben nhÿtã aben pumũnh bar ije õbê ar amã Metĩndjwÿnh kabên jarênhõ ino rer kêtja jarênh gar aje prĩne amim marmã. Kam ne bar amikadjy Metĩndjwÿnh ma:rbito kuma.

¹¹ Gora gê gwaj Babãmbê Metĩndjwÿnhmê gwaj banhõ Bênjadjwÿrbê Jeju, gora gê ar ar ijano bar kam wãm ar awÿr tẽ.

¹² Mrãmri ne gar arÿm amã aben jabên ar aba. Gê Bênjadjwÿr abenã ar amã karõ gar amã aben jabê rax. Amã aben jabê rax ne ar abeno aba. Ne ar amã me kunĩ jabê, ar amã me kunĩ jabê rax ne ar aba, ar amã me abê raxo kute ar imã ar ajabê ja pyrãk. ¹³ Kam dja Metĩndjwÿnh arÿm ar ajo tÿx ne, gar arÿm 'ã angrã tÿx ne. Nhym kam Jeju akubyn bõxkam gar ajaxwe kêtka amestire ne ar aba. Gwaj banhõ Bênjadjwÿr Jeju dja õ me ja kunĩõ bõx. Õ me ja kunĩõ bõx gu me bajaxwe kêtka me Babãmbê Metĩndjwÿnh kabem bakumex. Gu me baje Jeju mar bakunĩ ajmã bakute kêt ne Metĩndjwÿnh mexo bamexkumrêx ne dja, me Babãm kuka kõnh dja.

4

Me kute katàt amijo bao Metĩndjwÿnh kĩnhmã.

Rõ 12.9, 13.13; Kor 3.5

¹ Be, akmere ar, àpnhĩre ar, bar prĩne arÿm ar amã arê gar arÿm ama. Ar aje Metĩndjwÿnh kabênkõt ar amijo aba nhym ar akam kĩnh kadjy ne gar arÿm ama. Mrãmri ne gar arÿm ã anhÿr ar aba. Ba kam ar ije ajte ar amã arênhmã. Bênjadjwÿr Jeju djõ'ã ajte ije ar amã arênhmã.

–Arek ar Metĩndjwÿnh kabênkõt ar amijo aba rã'ã ne. ² Amrêbê ne bar ar amã ikabên jarê ga arÿm ar ama. Bênjadjwÿr Jeju kabênkõt ar amã ikabên jarê gar arÿm prĩne ama.

³ Metîndjwÿnh ne arÿm ar ajâ amim karô. Ar Metîndjwÿnh mexo amextire ne ar aba ne ajaxwe kêt ne ar abamâ ne ar ajâ amim karô. Kam dja gar aprô prâm kêt ne abenbê prôo adjâkînh kêt ne amextire ne ar aba. Nhyim me nidjwÿ mjên prâm kêt gar arek ar aba.

⁴⁻⁵ Kam dja gar aprô djwÿnh'ÿrbit tu abakumrêx ne ar o aba ne amexkumrêx. Nhyim bep me kâtâm, me kute Metîndjwÿnh mar kêt me tãm ne me prô prâmkam, kurêkam tu arîk prô'ÿr ba. Nhyim bep kati, kwârîk wânih mekmâ nô. Nhyim bep ar ga dja gar aprô djwÿnh'ÿrbit aban 'â apÿnh ne. Kwârîk wânih gar krô'â meo aprô kêt. Kwârîk wânih gar krô'â meo amjên kêt. Ne kam arîk ar aba kêt. ⁶ Kwârîk wânih akamykam amikrà ar o aba kêt ne kubê prôo adjâkînh kêt. Mÿkam? Bir, Bênjadjwÿr Jeju godja mÿjja ja kunîo pânih ne. Ê, kute o pânih kêttri ne bar anhÿr djwÿnhrà m arÿm prîne ar amâ arê gar ama.

⁷ Be, djâm gwaj arîk ar baba kadjy ne Metîndjwÿnh amiwÿr gwaj bajuw? Kati. Arkati, gwaj bamextire ne katât bamrânih kadjy. Katât me bamrânih ne baje abenbê prôo badjâkînh kêt kadjy ne Metîndjwÿnh amiwÿr gwaj bajuw.

⁸ Dja me'ô kabên ja mar prâm kêt djâm mebêngôkre kabên dja me'ô mar prâm kêt ne? Kati, Metîndjwÿnh kabên dja mar prâm kêt. Metîndjwÿnh ta kute ar amâ ta Karô mex janor tãm dja me'ô mar prâm kêt.

⁹ Nâ gã m ar amâ aben jabê. Ar aje Jeju marja ne gar amâ aben jabê. Metîndjwÿnh ne ar amâ arê gar kam amâ aben jabê. Kam dja ba ar amâ 'â pi'ók no'ók kêt ne. ¹⁰ Nâ gã m ar amâ aben jabê, Matenikam ar kute Jejukôt abeno kamy kunîmê ne gar amâ aben jabê. Kam dja ba ar amâ,
—Akmere ar, àpnhîre ar, gora arek ar â anhÿr ar aba rã'â ne, ane.

¹¹ Ba ajte ar amâ arê,

—Gora ar abenkam akabôt katin ar aba. Adjâkrê kêt ne ar aba. Kwârîk wânih kikrekôt môr ne mÿjja pumûnih ne mÿjja mar ne arêno aba kêt. Gora anhikrao adjâpênh aba. Tãm ne ba arÿm amrêbê ar amâ arê. ¹² Bir, mÿj kadjy dja gar ar adjâpênh aba? Bir, me kâtâm kum ar akînh kadjy. Kadjy dja gar â ane. Mÿkam ne gar akwÿ ar adjâpênh kêt ne aba? Ar apê ne ate amim mÿjja by ne me 'wÿr kêt.

Jeju akubyn bôxmâ.

Kô k 15.51

¹³ Ê, akmere ar, àpnhîre ar, ba ajte ar amâ arê, ar aje prîne mar kadjy. Me arÿm tyk tûmja dja ba ar amâ arê gar ama, ar akaprî kêt kadjy. Nhyim bep me kute Jejukam amak kêtja dja me mrâmri kaprî. Me ja'ô dja ty nhyim me ja tu kaprîkumrêx, tyk nhîjukri Jeju'ÿr bôx kêt kam. Nhyim bep gu me ba dja gu me â bakaprî anhÿr kêt kumrêx ne.

¹⁴ Jeju tyk ne akubyn tîn. Tãm ne gu me arÿm tu amim kamnhîxkumrêx ne. Dja me tyk â Jejukôt akubyn tîn ane. Tãm dja gu me kuman tu amim kamnhîxkumrêx ne. Mrâmri godja Metîndjwÿnh me tyk tûmja Jejumê ro'â meo mô, me kute amim Jeju mar tyk tûmja dja Jejumê ro'â meo mô. Me kute tu amim Jeju markumrêxja, me tyk tûmja, me tãm godja Metîndjwÿnh Jejumê ro'â meo mô.

¹⁵ Ê, Bênjadjwÿr ne ar imâ arê bar ô'â prîne ar amâ arê, katât ar amâ arê. Gu me batînja dja gu me me tykmâ wa kêt. Bênjadjwÿr akubyn bôxkam dja gu me batîn rã'âja me tykmâ wa kêt.

¹⁶ Bênjadjwÿr ta dja kâkwa kurûm ruw ne kâj bê me bamâ akij ne amiwÿr me bajuw. Kadjy mrânih djwÿnh nhô bênjadjwÿrmê dja ar me bamâ akij ne

Metîndjwýnh nhõ mýjja kute poti nhõkre pyræk kakô. Nhyr kam me kute amim Kritu mar tyk tûmja, me kumrêx tyk ne pykakam nôrja dja me kumrêx pyka kurûm katon wabi. Dja me akubyn tîn ne katon wabi.

¹⁷ Gu me batîn râ'âjamê dja gu me baro'â wabi. Me batîn ne ar babaja dja gu me batîn ne wabi. Nhyr bep me kumrêx tyk ne pykakam nôrja dja me kumrêx akubyn tîn ne kam me batîn râ'âjamê abenâ bôx. Gu me arým baro'â Bênjadjwýr'ýr wabi. Metîndjwýnh godja me baro'â me babyn Bênjadjwýr'ýr me bajo wabi. Kakrækam dja me babyn Bênjadjwýr'ýr me bajo wabi. Gu me kam Bênjadjwýr Jeju kajpa, kôk djâbêrkam dja gu me kajpa nhyr kam kâjkwamâ me bajo mô. Gu me kam kôt ar baba. Ar baba râ'â: ne. Dja gu me Bênjadjwýrkôt ar babao ino rer kêt mex ne ar baba. Ar baba râ'â ar baba.

¹⁸ Kam dja gar abenmâ ikabên ja jarênho aban o ar akaprîbê abenmâ kînh jadjâ.

5

Meo bikênhdjâ nhõ akati'â ujarênh.

Mat 24.29; Mak 13.26; Ruk 21.25, A Ped 3.10

¹ Ê, akmere ar, âpnhîre ar, mýj kadjy dja ba ar amâ 'â pi'ók no'ók ne? Mýj mytyrwý 'ókam nâr mýj akati 'ókam dja meo bikênh djâ nhõ akati me'ýr bôxmâ ne ba ije 'â ar amâ pi'ók no'ókâmâ? ² Godja me aêrbê Bênjadjwýr Jeju kute meo bikênh djâ nhõ akati me'ýr bôx. Arým ne gar prîne ama. Me aêrbê. Akamâtkam me âkînhî me aêrbê me ûrkwâmâ ngjêx ne kute mekbê mýjjao âkînhô ba. Dja meo bikênh djâ nhõ akati â me aêrbê me'ýr bôx ane.

³ Kute me nire kra ân tokrykam kute kubê amijo bipdjur kêt ne kubê prôt kêtja pyræk. Mrâmri godja meo bikênh djâ arým â me'ýr bôxkumrêx o ane, nhyr me kubê amijo bipdjur kêtumrêx. Dja me abenmâ,

—Be, arým ne gu me badjumar mezkumrêx ne ar baba. Godja mýjja'ô ajmâ me bajo kêtumrêx ne, ane. Me kute abenmâ arênh râ'â nhyr me aêrbê meo bikênh djâ nhõ akati me'ýr bôx, Bênjadjwýr kute meo bikênh djâ nhõ akati me'ýr bôx. Godja me'ýr bôx nhyr me kubê amijo bipdjur kêtumrêx ne 'ô kubê kator kêtumrêx.

⁴ Nhyr bep kati, akmere ar, âpnhîre ar, djâm âtykri ar amrângh got meo bikênh djâ nhõ akati ar ajaêrbê ar awýr bôxmâ. Kute me âkînhî me aêrbê me ûrkwâ'ýr mrângh ne ngjêx pyræk. Nhyr bep kati, djâm ar ajaêrbê ar awýr bôx kêtumrêx ne. Me mü ja'ýrbit dja bôx. Me arîk ar ba'ýr dja bôx.

⁵ Nhyr bep kati, ar ga ne gar a'ukam mrâ, ne arngro'â mrâ. Nâ gãm ar Metîndjwýnh kabênkôt ar amijo aban kam kute a'uri ar amrângh pyræk. Gwaj ba ne gwaj akamâtkam baba kêtumrêx, âtykri baba kêtumrêx. Nhyr bep me arîk ba ne me kute âtykri me ba pyræk.

⁶ Kam dja gwaj a'ukam bamrânghja, arngro'â bamrânghja 'â bano týx râ'â ne babibângh kêt ne ar baba. Nhyr bep me arîk ar baja, âtykri ar baja dja me wângh arîk ar ba. Nhyr bep gwaj ba dja gwaj â anhýr kêtumrêx ne ar baba.

⁷ Nhyr bep me Jejubê jâm krâja ne kute arîk akamâtkam me ba pyræk. Nhyr me arîk ar badjwý ne me kute me bibânghkam arîk akamâtkô tykkam ba pyræk.

⁸ Nhyr bep kati, a'uri gwaj bamrânghja dja gwaj bajaxwe kêtumrêx ne ar baba. Ê, dja gwaj amijâ bano týx. Xatanaj ne kute gwaj bajaxwe'â gwaj bamâ âpnênh prâmkumrêx. Kam dja gwaj amim Jeju mar 'âno djan arek bamâ me abê. Kute mrâmri ne me kute ngônho kubêkâ jangjênh nhyr me te kute me'â kamjýrja pyræk. Dja gwaj â baje amim Jeju mar 'âno badjâm ne bamâ me abêo

ane. Nhyam kam Xatanaj te gwaj bajaxwe'ã gwaj bamã apnê. Gwaj Jeju 'ãno djan amiwÿr kam ama. Kute mrãmri ne me kute ngônho krãdjê tur nhyam me te kute kôo me ikwÿr kajgo ja pyrãk. Dja gwaj ã baje Jeju 'ãno badjãm ne amiwÿr kam amako ane nhyam kam Xatanaj te gwaj bajaxwe'ã gwaj bamã apnê.

⁹ Djãm Metïndjwÿnh me bakam ngyrk ne kute me bajo bikênh kadjy ne amijo me bapytãn amim me bajã karô? Kati, kute me bapytãrmã ne me bajo amiptã. Me banhô Bënjadjwÿr Jeju Kritu ta ne me bapytãn ar me bajo ba.

¹⁰ Ta ne me bapãnh tyn ajte me bakadjy tïn ne. Gu me kôt bakunï batïn ne. Dja gu me arÿm batyk jabej nãr kon batïn rã'ã jabej mrãmri dja gu me bakunï ajte Jejukôt batïnkumrêx ne. ¹¹ Me akubyn tïn dja gar mã abenmã arê. Ne mã o abenmã kïnh jangij ne o abenmã tÿx jangij. Arÿm ne gar ã ane. Jakam dja gar mã ã anhÿr atêm rã'ã.

Akubyn ajte arkum 'ã karô.

Gar 6.6; Xim k 5.17

¹² Ê, akmere ar, àpnhïre ar, dja gar prïne ar kute Jeju nhô me jao ba djwÿnh kabên ma. Ar ja ne ar prïne ar ar ajo djuw mexo ba, Bënjadjwÿr Jeju kabênkôt ar ar ajo djuw mexo ban ar amã àpênh ar ba, ne ar ar akreo ba. Kam dja gar prïne ar kabên ma. ¹³ Gora ar prï:ne ar kabênja man amã ar abên amã ar kïnh. Ar akrãnmã ar amã àpênhkam dja gar amã ar kïnhkumrêx ne ar aba. Gora ar akunï abenmã adjãkrê kêt ne amã aben jabên ar aba.

¹⁴ Ê, akmere ar, àpnhïre ar, ba ajte ar ar amã ikabên jarê. Godja me kum ukanga gar mekmã kum,

—On adjãpênh ar aba. On mÿjja kupê, ane.

Godja me kaprï gar memã kïnh jangjê. Godja me kute amim Jeju mar rerek gar mekmã kum,

—On amim Jeju mar mex ne 'ã angrã tÿx, ane.

Gora ar akunï abenmã akabên mexbit jarên abenmã adjãkrê kêt ne ar abeno aba.

¹⁵ Godja me'ô ar ar ajôkam ar amikrão ba ga amipãnh o abikênh kêt ne. Tu ate akrãn ar aba. Godja gar abenkam adjukaprïn ar aban me kunïkam adjukaprïn ar aba.

¹⁶ Gora ar akïnh rã'ã rã'ã.

¹⁷ Gora ar Metïndjwÿnhmã akabên 'ãno dja.

¹⁸ Gora ar myt kunïkôt Metïndjwÿnhmã kum,

—Aje imã mÿjja janorja ne mexkumrêx. Ba akam ikïnhkumrêx, ane. Adju-mar mexkam nãr apunukam nãr abikênhkam nãr mÿjja kute ajo bikênhkam dja gar kum ã amijarêno ane ne 'ãno dja. Ar aje mÿjja kunïkam akïnh ne aje kum amijarênhmã ne Metïndjwÿnh ar ajã amim karô. Nãm ã ar aje Kritu Jeju mar'ã amim karôo ane.

¹⁹⁻²⁰ Dja me'ô Metïndjwÿnh Karôkôt ar amã mÿjja'ô jarê gar aprÿ kêt. Kwãrik wãnh Metïndjwÿnh Karô ar amã kabên'ô jarê gar ate akrã kêt. Dja gar ate akrã nhyam arÿm Metïndjwÿnh Karô ar amã kabên kêt ne. ²¹ Dja gar prïne me kunï kabên kabi. Dja me'ô kabên mex jabej gar tu kabên markumrêx ne kabênkôt ar amijo aba. Dja me'ô kabên punu gar tu ate akrã.

²² Be, gora ar rÿm apÿnh mÿjja punu djãri kunimã akre rax.

²³ Gê Metïndjwÿnh ta kute me bamã umar mex jarênh djwÿnh prïne amim ar amã mex jadjã gar kam ta mexo amexkumrêx ne ar aba. Me akunï dja gar anhï pÿnhkôt amexo tuknïn ar aba. Dja me banhô Bënjadjwÿr Jeju Kritu

akubyn tē gu me bamextire ne ar baba. Gu me bajaxwe kêt ne ar baba. Ajmā bakute kêt ne ar baba. Badjumar djâmē banhîmē bakarômē ajmā bakute kêt ne ar baba. ²⁴ Metîndjwýnh ta ne amiwýr ar ajuw, ta godja ar amā mex jadjà. Mrāmri godja ar amā mex jadjà. Metîndjwýnh ne kabēnkumrêx. Mrāmri dja ar amā mex jadjà gar amexkumrêx ne ar aba.

²⁵ Ê, akmere ar, àpnhîre ar, ar badjwý dja gar Metîndjwýnhmā ar ijarê.

²⁶ Ar aje Jejukôt abeno akamy dja gar idjô'ã aben pa krij.

²⁷ Ba ar amā arê, Bēnjadjwýr kabēnkôt ar amā arê. Ije ar amā pi'ók no'ókja dja gar akamy kunîmā arê.

²⁸ Gê gwaj banhō Bēnjadjwýr Jeju Kritu ukapřikôt přine ar ajo djuw mex. Tām ne ja.

Paur kute Texarōnikakam me jamã atāri pi'òk no'òk ne ja.

Arým ne Paur Texarōnikakam ar jamã pi'òk no'òk ne. Nhyim arým mã me'ò ar'ýr o tē nhyim ar arým omün kam amipãnh Paurmã pi'òk no'òk ne kum amijarē. Texarōnikakam ar kwý kum ukanga rã'ã. Nhyim ar kwý meo bikēnh djã nhõ akati kupa'ã arēn memã kum,

–Arým ne me bawýr bõx. Mã dja gu me nē? Paur ne arým arē, anhýro kumex. Nhyim kam ar abej Paur kuki:j.

Nhyim ar kwý ajte amikam umar punu ne Paurmã kum,

–Birãm dja ba Metĩndjwýnh'ýr ibõx kêt jabej, ane. Nãm ar ã Paurmã amijarēnho ane nhyim kam Paur omün ajte arkum pi'òk no'òk ne. Ar kute Texarōnikakam Jeju marjamã ajte pi'òk no'òk ne arkum týx jadjã. Nãm ar axwe amikam umarjamã kum,

–Kwãrĩk wãnh gar amikam adjumar punu kêt. Metĩndjwýnh ta ne ar amã týx jadjã gar 'ã angrã týx ne. Nhyim me te ar ajo ajkē. Adjým, dja Metĩndjwýnh ar ajo ngyrk ne meo ajkē. Metĩndjwýnh kute meo bikēnh djã nhõ akati kraxje bõx kêt rã'ã. Dja ĩ bõx. Nhyim bep ar ga ne Metĩndjwýnh amijo ar apytã, kute ar apytãrmã ne amijo ar apytã. Kam dja gar mã 'ã angrã týx ne, ane.

Ne kam ajte arkum ukangajamã àpēnh'ã apnē. Nãm ã Paur arkum pi'òk no'òko ane arkum ano. Gwaj 'ýr Paur kabēn ma.

¹ Ba ibē Paur ne ba ar amã pi'òk no'òk ne. Xiramē Ximoximē ne bar ar amã pi'òk no'òk ne. Ar aje krĩbē Texarōnikakam amim Jeju mar ne kõt aben pydjijamã ne bar pi'òk no'òk ne. Metĩndjwýnhbē gwaj Babãmmē krabē Bēnjadjwýr Jeju Kritu arkõt ne gar aben pydji. Ar amã ne bar pi'òk no'òk ne.

² Gē Metĩndjwýnh ar ajo djuw mex, Bēnjadjwýr Jeju Kritumē Bãmbē Metĩndjwýnh ar ukaprĩkõt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba ne ar amã umar mex jarē, gar adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metĩndjwýnhmã arkam amikĩnh jarēnh.

³ Mrãmri ne bar mã Metĩndjwýnhmã ar akam ikĩnh jarē, akmere ar, àpnhĩre ar. Nã gãm ar arým Jeju mar týxo tēn kam arým akunĩ amã aben jabē rax tē. Kam ne bar mrãmri Metĩndjwýnhmã ar akam ikĩnh jarē. ⁴ Kam ne bar ar ajo amra. Apýnh pyka djãri ne bar mekmã ar ajo amra. Me kute Metĩndjwýnhkõt aben pydjijamã ne bar ar ajo amra. Me te kute ar ar ajo bikēnho ban ar ajaprýo ba gar aje mã tu Jeju mar týxkumrēx ne mã 'ã angrã týx. Tãm ne bar mã memã arē.

⁵ Be, arým ne me kute Jeju mar kêtja ar ajo ajkē. Arým ar amã Metĩndjwýnh jabēkam ar ajo ajkē. Bir, mýj kadjy? Mýjja kute gwaj bajo bikēnh gwaj bakaprĩkõt godja Metĩndjwýnh amim gwaj bakabi ne amim gwaj bajo mex ne. Gwaj bamex ne Metĩndjwýnh kute õ me ja ar o ba'ýr babõx ne kam kam ar baba kadjy. Be, ga Metĩndjwýnh kute katãt memã o pãnhja pumũ.

⁶ Djã nãm Metĩndjwýnh kupa'ã memã o pãnh? Arkati. Nãm katãt kute memã o pãnhmã amim 'ã karõ. Godja Metĩndjwýnh me kute ar ajo bikēnhjao ajkē ⁷⁻⁸ gar kam arým ajo bikēnhja arým adjumar mexkumrēx ne atyk djã kêt ne. Ar badjwý dja bar idjumar mexkumrēx ne ityk djã kêt.

Mýj akatikam? Bir, Jeju kãjkwã kurũm kute amijo amirĩtkam. Kuwy pôk jabatãnhmē kadjy mrãnh djwýnh pymamē, tãm dja Jeju amikõt o mõ. Kute

ar apānh meo bikēnhmā dja bōx. Me kute Metīndjwŷnh mar kēto bikēnhmā dja bōx. Me kute Jeju kabēn mar prām kētja, gwaj banhō Bēnjadjwŷr Jeju'a ujarēnh ny mar prām kētja kute meo bikēnhmā dja bōx.

⁹ Dja prīne ar apānh meo ajkē nhym me biknor rā'a: ne. Tu biknorkumrēx. Godja Bēnjadjwŷr tu abenbē me bajo bikjērkmurēx nhym me wānh ba djākam tu wānh bakumrēx ne Metīndjwŷnh'ŷr bōx kētkumrēx. Ne kam Bēnjadjwŷr pumūnh kētkumrēx ne mex pumūnh kētkumrēx ne uma pumūnh kētkumrēx ne tŷx pumūnh kētkumrēx.

¹⁰ Be, dja Jeju ī bōx. Akubyn me'ŷr bōx nhym ta ō me ja kunī dja me kum mextire jarēn kum uma jarēn kum tŷx jarē. Me kute amim Jeju mar kunī dja me uma pumūn ari aben pumūn kam kīnhkmurēx ne Jejumā mextire jarēn kum uma jarē. Ar gadjwŷ dja gar me kudjwa Jejumā mextire jarē. Jeju'ā ar idjujarēnhja ne gar tu markumrēx ne. Kam dja gar me kudjwa kum mex jarē.

¹¹ Kadjy ne bar mā gwaj banhō Metīndjwŷnhmā ar ajarēn ar akadjy Metīndjwŷnh 'uw ne kum ikabēn. Metīndjwŷnh ne arŷm amiwŷr ar ajuw. Kam ne bar kum,

—Ga aje amiwŷr ar 'wŷr djwŷnh dja ga amikadjy katāt ar krā dja. Ota ar ja katāt mrānh prāmkumrēx. Ota ar arŷm tu amim Jeju markumrēx ne kam kum mŷjja mexbit kīnh ne ar o ba. Abē mŷjja 'ō bipdjur kētkōt dja ga katāt ar krā dja. Atŷxkōt dja ga ā aro ane. Nā bām ar ā Metīndjwŷnhmā ar ajarēnho ane.

¹² Ar aje Jeju marja godja Metīndjwŷnh katāt ar akrā pumjuw nhym kam me ja ar apumūn arŷm Jejumā mextire jarē. Ar amex pumūnh nhirām mā Jeju jarēnho ba. Nhym gwaj banhō Bēnjadjwŷr Jeju Kritudjwŷ dja ar amexkōt ar apumūn arŷm ar akam kīnh ne ta dja ar amā ar amex jarē. Gwaj banhō Metīndjwŷnh djukaprīkmurēx, nhym Bēnjadjwŷr Jeju Kritudjwŷ ukaprīkmurēx. Ar ukaprīkōt dja ar katāt ar akrā dja.

2

Kute me'ō ar axwe baja katormā arēnh.

¹⁻² Akmere ar, āpnhīre ar, Bēnjadjwŷr Jeju Kritu akubyn bōx gwaj baje 'ā aben pydjimā, kam dja gar axwe amikam adjumar kēt ne ar aba. Kwārīk wānh gar arīk abenmā ajēx ne,

—Arŷm ne gwaj bajo bikēnh djā nhō akati gwaj bawŷr bōx, anhŷr kēt ne kam adjumar punu kēt. Godja me'ō arīk 'ēx ne,

—Arŷm ne gwaj bajo bikēnh djā nhō akati gwaj bawŷr bōx, ane. Nār kon arīk 'ēx ne,

—Arŷm ne gwaj bawŷr bōx. Metīndjwŷnh Karōkōt ne ba kuman kam ar amā ikabēn jarē. Nār kon ijā,

—Arŷm ne Paur gwaj bamā pi'ōk no'ōk ne. Arŷm ne gwaj bajo bikēnh djā nhō akati gwaj bawŷr bōx, ane. Kati, dja gar tu ate akrān ar aba. Nām me 'ēx ar ba.

³ Kwārīk wānh me'ō arīk ar amā 'ēx ne ar amā kabēn jarē gar kōtbit ajamak bēn kēt. Dja gar tu ate akrān ar aba.

Ē, meo bikēnh djā nhō akati bōx djwŷnhram godja me kato, ne amibē Metīndjwŷnh kurēn axwebit ma. Nhym kam gormā me'ō katon kam me kadjy bēnjadjwŷr ne kam ar axwe ban ī axweo amijo amirīt mex ne. Godja axweo amijo amirīt kumrēx nhym kam atāri arŷm meo bikēnh djā me'ŷr bōx. Kam godja me'ō ar axwe baja tu biknorkumrēx ne. Arŷm ne Metīndjwŷnh me'ō jaxweja tu biknorkumrēxmā amim 'ā karō.

⁴ Be, dja me'ō ar axwe baja arīk 'êx ne amijo Metīndjwŷnh. Godja me kute mŷjjaō metīndjwŷnhja kunī kum kurēn mekbē o akabē, ne me kute mŷjja karō nhīpêx ne kum, “Me Itīndjwŷnh”, anhŷr kajgoja kunīo akabē. Ne kam ta amijā bēnjadjwŷr rax mē. Ne kam Metīndjwŷnh nhō kikremā wadjān nhŷn kam mekmā kum,

—Ibē ne Metīndjwŷnh, ane. Nām arīk 'êx ne amijo Metīndjwŷnh. Axwekam arīk 'êx ne mekmā amijo Metīndjwŷnho nhŷ.

⁵ Djām arŷm ne gar ikabēno akno? Ar akam idjāmkam ne ba arŷm bēnjadjwŷr ar axwe baja ar amā arē gar arŷm ama.

⁶ Ē, kraxje bēnjadjwŷr ar axwe baja nhō akati 'ŷr bōx kêt. Gêdja ō akati 'ŷr bōx nhym arŷm axweo amijo amirīt ne. Nhym bep mŷjja ne mā me banêje bēnjadjwŷr ar axwe baja kukrà, me baje Jeju mar nêje kukrà. Arŷm ne gar mŷjja ja ma.

⁷ Mrāmri ne me arŷm bēnjadjwŷr ar axwe bajakôt axwebit ma. Axweo kute amijo amirīt kêt rā'ākam ne me kukām axwemābit amima. Nhym bep kute me banêje kukrà djwŷnhja dja me banêje kukrào dja:n kam mā tē. ⁸ Mā tē nhym kam arŷm axweo memā amijo amirīt. Nhym kam Bēnjadjwŷr Jeju bōx. Bōx ne kam axwe pānh akōro pyka mē o amrā. Umao dja bōx ne o kubī, prīne o akno.

⁹ Ē, godja bēnjadjwŷr ar axwe baja Xatanaj kabēnkôt bōx ne kam ar ro'ā ar ba. Xatanajmē dja ar ar ba nhym kam bēnjadjwŷr ar axwe baja ar mekmā amimao ba, ar mekmā amimao pôxo ba. Ne kam mekmā mŷjja pumūnh kêt nhīpêx ar o ba. Kute o me noo biknormā ar mŷjja pumūnh kêt nhīpêxo ba. Nām ar mekmā 'êx ba.

¹⁰ Dja prīne mŷjja punu kunīo me noo akno nhym me kuma. Dja me jamā 'êx nhym kute mrāmri pyrāk, nhym me kôtbit amak bēn ne, ajbit ma. Metīndjwŷnh kute me jao biknor'ā amim karōja, me tām. Metīndjwŷnh kute katāt memā amikabēn jarēnh nhym me kute mar prām kêtja, me tām. Me tām ne me kum Metīndjwŷnh kabēn mar prām kêt kumrêx ne kum kīnh kêt kumrêx nhym te Metīndjwŷnh kute me utārmā. Kam dja me tu biknorkumrêx ne.

¹¹ Nām Metīndjwŷnh katāt mekmā amikabēn jarē nhym me mar prām kêt ne kum 'êxnhībit kīnh ne. 'Ēxnhībit mar prām nhym kam me kute 'êxnhībit mar kadjy me kanga. Me kute 'êxnhībit marmā me kanga. ¹² Mŷkam? Bīr, nām te Metīndjwŷnh mekmā amikabēn katāt arē, nhym me kum axwebit kīnh ne. Kam dja Metīndjwŷnh me jamā axwe pānh jarēn me biknor djā'ŷr me ano.

Me kute Metīndjwŷnh kukràdjā'ā ngrā tŷxmā kute arēnh.

¹³ Akmere ar, āpnhīre ar, nhym bep ar ga ne gar atemā. Ar ga ne Bēnjadjwŷr Jeju kum ar ajabē:kumrêx. Metīndjwŷnh ne amijo ar apytā, kute ar apytārmā ne amijo ar apytā. Amrēbē mŷjja kētri ne amijo ar apytā, ar aje tu Metīndjwŷnh kute katāt amikabēn jarēnh markumrêx nhym Metīndjwŷnh Karō kute katāt ar akrā djar kadjy ne amijo ar apytā. Kam ne bar mā Metīndjwŷnhmā ar akam ikīnh jarē.

¹⁴ Kadjy ne amiwŷr ar ajuw. Ar amā idjujarēnh kôt, Jeju'ā idjujarēnh nykôt ne amiwŷr ar ajuw. Gwaj banhō Bēnjadjwŷr Jeju Kritu ne kute umao, mexo, raxo mŷjja kunī jakrenh gwaj kôt badjwŷ ā baje anhŷrmā ne amiwŷr gwaj bajuw.

¹⁵ Ē, akmere ar, āpnhīre ar, kam dja gar 'ā angrā tŷx ne. Ar ije ar amā prīne Metīndjwŷnh kukràdjā jarēnhja dja gar ajamako mar tŷx mex ne. Ar ije pi'ōk

no'õkkam ar amã arẽnh ne ije ijajkwakam ar amã arẽnhja tãm dja gar ajamako mar tỳx mex ne mã ama.

¹⁶⁻¹⁷ Be, gwaj banhõ Bẽnjadwỳr Jeju Kritu ne kum gwaj bajabêkumrẽx. NhyM Metĩndwỳnhbẽ gwaj Babãmdwỳ kum gwaj bajabêkumrẽx. Nãm tu kum gwaj bakaprĩn gwaj bamã tỳx jadjãr rã'ã: rã'ã ne. Gwaj kam batỳxo ino rer kêt rã'ã ne. NhyM kam arỳm gwaj bamã mỳjja mex jarẽ gwaj kam amim kamnhĩxbẽ ar kadjy baba.

Gẽ Metĩndwỳnhmẽ krabẽ Jeju Kritu ar prĩne ar amã kĩnh jadjãn ar amã tỳx jadjã. Gar kam arỳm akabẽn mexkumrẽx ne ar aban apỳnh mỳjja mex djãribit kupẽ.

3

Ar kute Metĩndwỳnhmã Pauro à'wỳmã kute arẽnh.

¹ Ë, akmere ar, àpnhĩre ar, Metĩndwỳnhmã ar ijarẽ gẽ Bẽnjadwỳr djwỳnh'ã ar idjujarẽnhja pyka kunĩkõt ajmã gẽ me kuman tu amim Jeju kamnhĩxkumrẽx gẽ me kum mextire jarẽ. Gora gẽ me kute me apyrãk ne ar ba. Ar ga ne gar Metĩndwỳnh'ã ar idjujarẽnhja man tu amim Metĩndwỳnh markumrẽx ne. NhyM kam ar akam me ja ar apumũnh nhirãm ar akõt Metĩndwỳnhmã mextire jarẽ. Gora gẽ Bẽnjadwỳr'ã ar idjujarẽnhja ã pyka kunĩkõt bimãnh ane.

² Gora ar ajte Metĩndwỳnhmã ar ijarẽ gẽ on me axwemẽ me kabẽn punubẽ ar ipytã gẽ me ar ibĩn kêt. Djã nãm me kunĩ Jeju ma got me ar imã kabẽn mex ne? Kati, kam dja gar ajte Metĩndwỳnhmã ar ijarẽ.

³ NhyM bep ar ga. Ar ga dja Bẽnjadwỳr ar amã tỳx jadjãn ar anẽje axwe djwỳnhbẽ Xatanaj kukrà. Mrãmri dja ã ane. Arỳm ne ar amã arẽ. Djãm Metĩndwỳnh kabẽn krãptĩ got? Kati, Metĩndwỳnh ne kabẽnkumrẽx. Mrãmri ne arỳm ar amã arẽ, mrãmri dja ar amã tỳx jadjãn ar anẽje axwe djwỳnh kukrà.

⁴ Arỳm ne bar ar akam ikĩnhkumrẽx. Ar aje Bẽnjadwỳr djwỳnh kabẽn mar ne kõt ar amijo abakam ne bar arỳm ikĩnhkumrẽx. Amrẽbẽ ne gar amikam ar ikabẽn man arỳm kõt ar amijo aba. Mrãmri dja gar arek ã anhỳr rã'ãn tu ar ikabẽn man kõt ar amijo aba. Arỳm ne bar prĩne ar amã ikato. Kam ne bar ar akam ikĩnhkumrẽx.

⁵ Gẽ Bẽnjadwỳr ta ar amã Metĩndwỳnh jabẽ kadjy ar amã arẽ. Gar kam amã Metĩndwỳnh jabêkumrẽx. Gẽ ta ajte ar amã arẽ, gar aje 'ãno adjãm ne aje kanga kêt kadjy ar amã arẽ. Gar kam aje Kritu pyrãk gẽ me te ar ajo ajkẽ gar kanga kêtumrẽx.

Arkum ukanga nẽje kute ar akre.

Ep 4.28; Tex k 4.11

⁶ Ë, akmere ar, àpnhĩre ar, Bẽnjadwỳr Jeju Kritu kabẽnkõt dja bar ar amã ikabẽn 'õ jarẽ. Dja ar aje Jejukõt abeno akamy kwỳ kum ukangan àpẽn prãm kêt jabej gar rùm arkum akre rax. Ar kute ar ikabẽn mar kêt kam dja gar rùm arkum akre rax.

⁷ Arỳm ar aje mar. Ar aje ar ijã amijakre ne ar idjãpẽnho adjãpẽnhmã, arỳm ne gar ama. Djãm ar akam ar idjãm kam ar idjãpẽn kêt ne ar iba. Arkati. ⁸ Ar ar idjãpẽn ra:xja pumũ. Nã bãm ar prĩne mỳjja kupẽ. Arngro'ã akamãtkam ar idjãpẽn iba. Nã bãm ar amim apẽ. Ar ije pí'õk kaprĩre'ã ar ajwỳr kêt kadjy. Nhỹnh ne me'õ kute ar ijo djuw mex'õ bar ije kum o pãnh kêt? Arkati.

⁹ Nã bãm ar ã ane. Ar aje ar ijã amijakren ar ikõt amijo abamã. Jeju Kritu kute ar ijanor pumũnh nhirãm ren ate ikrãn arek ikrĩ nhyM me ren ijo djuw

mex kajgo nhym ren mrāmri kôt. Nhym bep kati, ar ba ne bar idjâpênhbit iba, ar aje ar idjâpênhkôt ar ipumūnh ne aje ar ijâ amijakremā. ¹⁰ Ar akam ar idjâmkam ne bar arým ar amā,

—Godja me'ô âpênh prām kêt kwārīk wānh gar kum ô kwý krēn djā nhōr kêt, ane.

¹¹ Ar akam ar akwý ne ar âpênh prām kêtumrēx ne ar ba bar arým kuma. Nām ar mýjja kupênh kêt ne kam kikre kabe'ā kabēn prām kadjybit ar ba.

¹² Ê, ar prīne ikabēn ma. Bēnjadjwýr Jeju Kritu kabēnkôt ne bar arkum ukangajamā ikabēn jarē ne âpênh'ā arkum apnē ne arkum,

—Dja gar akrānmā adjâpênh ar aba. Ar anhō kwý krēn kadjy adjâpênh ar aba, ane.

¹³ Be, akmere ar, âpnhīre ar, ar akunī dja gar amrānh mexja kanga kêt. Ar akunī dja gar amrānh mexkumrēx ne.

¹⁴ Godja me'ô ar ikabēnja mar prām kêt, ar ije ar amā 'ā pi'ôk no'ôkja mar prām kêt gar 'āno djan omūn kum akre rax. Kute on amim kator ne pijām kadjy. Kadjy dja gar 'ā ano týx ne 'āno djan omū. ¹⁵ Djām ar aje o akurē djwýnhmā? Kati, ar aje o akamykam dja gar abēn djānh no katio bit kum akabēn ne kum,

—On tu Metīndjwýnh kabēn markumrēx ne kôt ar amijo aba, ane. Dja gar ā kum ane.

Kabēn jarēnho ino rer

¹⁶ Gê Bēnjadjwýr kute memā umar mex jarēnh djwýnh ta ar amā umar mex jarē gar mā adjumar mexbit maŋ o aba gê te mýjja ar ajo ajkē gar mā adjumar mex ne ar aba. Gê Bēnjadjwýr amimē ar ar ajo ba.

¹⁷ Aje, ibē Paur ne ba ar amā pi'ôk no'ôk ne. Ê, ba ne ba inhikrao pi'ôk no'ôk ja ngrire no'ôk ne o ino re. Ije memā pi'ôk no'ôk kunīkôt ne ba ā pi'ôk no'ôk kryre o ane.

¹⁸ Gê gwaj banhō Bēnjadjwýr Jeju Kritu prīne ukaprīkôt ar ajo djuw mex. Tām ne ja.

Paur kute Ximoximã pi'òk kumrëx no'òk ne ja.

Paur ne krabê Ximoximã pi'òk no'òk ne. Mýjkót ne o kra? Jejukót. Kute kum arënh nhyk kute tu amim markumrëxkót ne o kra. Nhyk kam arkum aben kïnhkumrëx ne.

Nhyk kam Paur kumrëx ne krïraxbê Epexukam bôx ne kam ar memã Metïndjwýnh'ã ujarënh ba ne kam tē. Nhyk kam Ximoxidjwý arým kam bôx. Kam tēn bôx ne kam ar kam memã 'ã ujarënh ba, memã Jeju jarënh ba. Nhyk me kwý arým prïne amikajmâtã Jeju ma. Nhyk bep ar kwý ne ar arïk 'ëx ne kute amijo Jeju mar. Ar kute mar kêt kumrëx ne arïk 'ëx ne memã mýjja jarē. Nãm we ar,

—Kwãrïk wãnh abenwýr mōr kêt, ane. Ne,

—Mrywã kur kêt, ane. Nãm ar ã kupa'ã me akre ar o bao ane. Ar ja 'ã ne Paur Ximoximã kum,

—Dja ga akabëno ar ity gē ar anhikrē, ane. Ne kam ajte me kute amim Jeju mar'ã kum karō ne kum,

—Ë, Jeju nhō me jao ba djwýnhmē me atãri ãpēnhjamē gēdja ar katãt mrãn memã Metïndjwýnh'ã ajarē, ane. Ne kam Ximoximãdjwý kum,

—Ë, gadjwý, gadjwý dja ga katãt mrãn Metïndjwýnh kabënkót prïne memã arē, ane.

Ne kam ajte me'ã kum karō, me Metïndjwýnh kabënkót katãt mrãnhmã, me mymē me niremē me ari memã ãpēnh kajgo ar bajamē me 'uwttimē, me kunī. Me kunī ne me Metïndjwýnh kabënkót katãt mrãnhmã ajte Ximoximã me'ã karō. Ne kam me'ã kum pi'òk no'òk ne kum ano. Tãm ne ja.

1-2 Akmere Ximoxi, ba ibê Paur ne ba amã pi'òk no'òk ne. Ximoxi, ikra djwýnh, amã ne ba pi'òk no'òk ne. Ije amã Jeju jarënh ga tu aje amim markumrëx kót ne ba arým ajo ikrakumrëx ne. Ba ibê Paur, ne ba amã pi'òk no'òk ne. Djãm ba ne ba Jejumã idjãpēnh? Kati, Metïndjwýnhmē Kritu Jeju ar ta ne ar imã idjãpēnh jarēn ijano, ije memã 'ã idjujarënhmã ijano. Metïndjwýnh, kute gu bapytãr djwýnhjamē Kritu Jeju gu baje amiwýr kam amakjamē, ar ta ne ar imã kabēn jarē ba kam arkum idjãpēnh iba.

Be, gē Metïndjwýnh ajo djuw mex. Kritu Jeju gu banhō Bēnjadjwýrmē Bãmbē Metïndjwýnh ar ukaprïkót ajo djuw mex ne ar ajo ba. Gē arkum akaprï ne amã umar mex jarē, ga kam adjumar mex ne ar aba.

Kute Metïndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh 'ëxnhï bôxmã arënh.

Rô 16.17; Xim k 6.3; Xit 1.10

³ Ë, dja ga arek Epexukam djan nêje ar kukrà. Wãnh ne ar kwý arïk kupa'ã ar memã arënh ba, Metïndjwýnh kabēn kupa'ã ar memã arënh ba. Dja ga nêje akabëno ar ity. Nã bãm itēm kutã, pykabē Matenimã itēm kutã amã ikabēn jarēn kam arým ajbir ajte ar'ã amã pi'òk no'òk ne ano.

⁴ Dja ga arkum,

—Kwãrïk wãnh ar me tũmre'ã ujarënh kajgomē me akukãmãre nhidji me kute tũmrãm abenmã arënhja kwãrïk on wãnh nō. Kót ne me abenmã kabēn ar ban kam me kute amim Metïndjwýnh mar ne 'ãno ãm kêt. Tãm dja on wãnh nō, ane.

⁵ Akmere Ximoxi, mýj kadjy ne ba amã ikabēn ja jarē? Bir, me kum aben jabē kadjy. Godja me òkre kadjwýnhbē axwe 'ò nōr kêt ne kute amikam axwe

'õ mar kêt kam arÿm kôt kum aben jabê. Ne kam ajte me kute mrãmri amim Jeju markumrëx kôt ne me kum aben jabê. Kadjy ne ba amã ikabên ja jarê.

⁶ Bir be, me kwÿ arÿm kute ja mar prãm kêt kam arÿm kabên kajgoo kumex, ne abenkam kangao kumex. Jabit ne me kuma. ⁷ Djãm me ja kute mÿjja mar got. Kute Mõjdjê kukràdjã mar kêtjakam kukràdjã kupa'ã ar memã arênho ba. Ar ta ne ar amijo memã mÿjja'ã ujarênh djwÿnh ne. Ne kute memã,

—Mrãmri ne ba ije me amã arênhja. Kôt ne ba me amã arê, anhÿr ar o ba. Bep kati, ar kute ta amikabên mar kêt ne Mõjdjê kukràdjã mar kêt.

⁸ Be, Mõjdjê kukràdjãja ne mexkumrëx. Gu arÿm kuma. Ne ren ar kuman kôt ar amijo ba nhym arÿm rãn mexkumrëx. Nhym bep kati, ar ja kute mar kêt ne ar kupa'ã memã arênh ar o ba.

⁹ Be, nhÿnh me jamã ne Mõjdjê kukràdjãja? Djãm me kute katãt amijo bajamã? Kati, me kute axweo amiptãrjamê, me amakkre kêtjamê, me kute Metÿndjwÿnh mar prãm kêtjamê, me axwejamê, me kute mÿjja punubit mar prãmjamê, me kute Metÿndjwÿnh japrÿjamê, me kute nãmê bãm ar parjamê, me kute me parjamê ¹⁰ me prõ nãr mjên prãmjamê, me my ta kute aben nÿnho bajamê, me kute mekbê krao ãkÿnhjamê, me 'ëxnhÿjamê, me kute me kã mex jarênhjamê, nãr me kute mÿjjao amiptãr, Metÿndjwÿnh kute katãt memã amikukràdjã jarênh ne mekbê mÿjja pyma nhym me kute o amiptãrjamê. Me ja kunÿ kadjy ne Mõjdjê kukràdjãja. Gu arÿm kuma.

¹¹ Nã, Metÿndjwÿnh amikabên nykôt katãt memã amikukràdjã jarê. Djãm kabên ny punu got. Axwe mestire. Metÿndjwÿnh ne mexo, umao me rer mex ne. Nhym kabên nydjwÿ ã mexo, umao ane. Nhym kam ta, Metÿndjwÿnh kÿnh tire ta ne imã amijã ujarênh ny jarên ijano ba kam ô'ã memã arênho tẽ, memã 'ã idjujarênh tẽ.

Kritu kum Paur kaprÿ ne kute ãpênh 'ã mênh.

¹² Ê, akmere, mrãmri ne Kritu Jeju gu banhõ Bënjadjwÿr amim idja. Kum idjãpênhmã ne amim idja. Nãm amikajmã'ã ima, ije 'ã ingrã tÿx ne kanga kêt mã kôt tu iman amim idjan imã idjãpênh jarê.

—Dja ga imã apê, ane. Ne kam kadjy imã tÿx jadjã ba kam kum idjãpênh mex ar iban kôt kum amikÿnh jarê. Mrãmri ne Kritu Jeju imã mexkumrëx ba kam kum amikÿnh jarê.

¹³ Amrêbê ne ba Jeju japrÿ ar o iban arÿk ùno iban Jeju nhõ me jao ibikênho iba. Nã bãm te Jejukam ijaxwe nhym tu kum ikaprÿn kam amim idja. Nã, mrãmri ne tu kum ikaprÿ. Kraxje ije amikajmã'ã Jeju mar kêt kam ije amimar kêt nhym bi kum ikaprÿ. ¹⁴ Nãm gu banhõ Bënjadjwÿr tu ukaprÿkôt kum ikaprÿ raxkumrëx ne prÿne ijo djuw mex. Djãm ukaprÿ kêt got. Kum ikaprÿ rax ba arÿm jakam ije amikajmã'ã amim markumrëx. Ije amikajmã'ã Kritu Jeju markumrëx ne imã abê:kumrëx.

¹⁵ Ê, mrãmri ne me abenmã kum,

—Kritu Jeju arÿm pykamã ruw, kute me axwe pytãrmã ne ruw, ane. Mrãmri ne me abenmã arê. Kabên ja dja me tu markumrëx ne amijamakrekam kunhõ. Be, kute me axwe pytãrmã ne pykamã ruw.

Ba ne ba ijaxweo me axwe kunÿ jakre. ¹⁶ Te ijaxwe rax nhym bi kum ikaprÿ rax ne. Jeju Kritu kute akrãnmã meo tẽm nhym me kute mar kadjy. Te ijaxwe raxo ije me kunÿ jakrenh nhym mã Jeju kute akrãnmã prÿ'ã ijo tẽmja pumÿ. Mÿkam? Godja me'õ kute ijaxwe pyrãk ne kute Jeju japrÿ jabej dja ikõpdji'ã ã ikudjwa anen tu amim Jeju kamnhÿxkumrëx ne kam ikudjwa tyk nhijukri

tîn rã'ã rã'ã kadjy. Kadjy ne Jeju kum ikaprîn akrànã pr'ã ijo tẽ. Kam ne ba amã,

—Jeju kute me axwe pytãrmã ne pykamã ruw, ane.

¹⁷ Be, Metîndjwýnh djukapríja pumû. Kumã dja me rax jarẽ. Djãm bẽnjadjwýr ngri got. Dja memã Bẽnjadjwýr rax rã'ã: rã'ã Bẽnjadjwýr rax. Dja tyk kêtumrêx ne. Me kute noo omûnh kêtumrêx ne. Kubê Metîndjwýnh pydji. Atemã 'õ kêtumrêx. Kumã dja me rax jarẽn kum uma jarẽn mex jarẽ. Dja me kum arẽnh rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri. Tãm ne ja.

¹⁸ Ê, ikra Ximoxi, akmere, ba arým amã ikabẽn jarẽ. Gora ikabẽn ja ma. Amrêbê ne me Metîndjwýnh kabẽn jarẽnh djwýnh adjãpênhmã akabin prêne adjãpênh'ã amã karõ. Kõt ne ba amã ikabẽn ja jarẽ. Ê, dja ga ar ikabẽn ja man kõt atýx ne. Ê, ba me abenwýr prõt'ã atýx jakre. Ê, gora atýx. Gora atýx ne amã me uma kêt ne kãj bê memã Metîndjwýnh kabẽn jarẽ gẽ me amikajmãtã kuma. Kute me týx kum me uma kêt ne tu kute abenwýr prõtja pyrãk.

¹⁹ Nã, dja ga ã anen Jeju'ã angrã týx ne amim mýjja mexbit man kõt amijo aban kam amikam ajaxwe 'õ mar kêtumrêx ne ar aba.

Nhym bep me kwý ne me arým Jeju'ã ngrã týx kêt ne kõt amijo ba kêt ne kam arým kangan amijo ajkê. ²⁰ Be, Imenemê Arexãrimê ne ar arým Jeju kangan amijo ajkê. Arým ne ar amijo ajkê. Kam ne ba arým Xatanajmã ar kanga, ar kute Jeju japry kêt kadjy ne ba arým kum ar kanga.

2

¹ Be, akmere, ba amã arẽ ga aman amû idjõ'ã memã arẽ. Dja me Metîndjwýnhmã mã kabẽn ne kum me kunĩ jarẽ. Mã ne mete Metîndjwýnhmã kabẽn kute? Dja me kum aben jarẽn kum abeno a'uw. Ne kam jãm meo akêx ne me jadjwý kum meo a'uw. Ne kõt kum õdjãnh jarẽn kum amikĩnh jarẽ.

² Nã, dja gu me kum pykakam me bẽnjadjwýr rûnhjao a'uw ne kam ajte me bẽnjadjwýr kry kute meo ba jadjwýo a'uw.

Mýkam? Bir, me kute akrãnmã me bajo ba gu me badjumar mex ne ar baba kadjy. Kam dja gu me Metîndjwýnh kabẽnkõt ar baba ne kõt ar amijo baba katãt ne. ³ Be, me ã kute Metîndjwýnhmã kabẽno anhýrkam mexkumrêx. Kam dja Metîndjwýnh mekam kĩnhkumrêx. Metîndjwýnh kubê me bapytãr djwýnh dja mekam kĩnhkumrêx.

⁴ Nã, kute me kunĩ pytãr prãmkumrêx. Nãm arým memã katãt kabẽn nhym me kute tu markumrêxmã. ⁵ Nã, Metîndjwýnh pydjii ne kam ajte kute Bãm'ã me bamẽnh djwýnh pydjii, kubêngõkre, * kubê ne Kritu Jeju. Me bajaxwekam ne gu me Metîndjwýnh'ýr babõx kêt ne. Nhym kam kra ta amijo kubêngõkren me bawýr bõx ne kam Bãm'ýr me bajo bõx. Gu me kam arkõt baba. Kute Bãm'ýr me bajo bõx djwýnh pydjii. Atemã 'õ kêt, kubêngõkre, kubê ne Kritu Jeju.

⁶ Jeju ta, kute memã amikangan me kunĩ pãnh tyk, tãm ne amrêbê Metîndjwýnh 'ã akati jakre nhym arým 'ýr bõx nhym kam arým amijo aptãn memã amikangan me kunĩ pãnh ty, me kunĩ kute mar kadjy. Me kunĩ kute,

—Mrãmri Metîndjwýnh kum me bajabẽn kute me bapytãrmã, anhýr kadjy. Kadjy ne ty.

* 2:5 Kritu ne amijo kubêngõkre kute mrãmri ne apýnh me õ pyka djãri kunĩkõt me kunĩ: bẽngõkreja pyrãk. Kubê kã jakamê me kakrãtykmê me babẽngõkremê ne me kunĩ: bẽngõkre. Me kamrõmê me kukrãdjã kunĩ kubêngõkreo aben pyrãk. Jakam dja ga Karõ 17.26 jarẽn ama.

⁷ Kam ne Metîndjwýnh ijano ba tē. Ba ikumrêx itēm ne ije memā Metîndjwýnh kute me utār jarēnhmā. Jeju kute ijanorkôt ne ba me bājtemdjwý'ýr tēn bôx ne memā kâj bê Metîndjwýnh'ā ajarē. Nā bām memā Metîndjwýnh kabēn katâtja, 'êxnĥî kêtja jarē nhym me amikajmā'ā kuma. Kadjy ne ijano ba tē. Mrāmri ne ikabēnja. Ijêxnĥî kêtumrêx.

⁸ Ije, ije ar amā Metîndjwýnh jarēnh gar aje kum akabēnmā ba ate o akno. Ba akubyn ar amā arē gar ama.

Dja pyka kunĥôt mete abeno bikprōnhkam me my Metîndjwýnhmā kabēn. Dja me prīne Metîndjwýnhmā amijarē. Me mexo mexkumrêx, me kute mýjja punu 'ō mar prām kêt, me ja dja me kum kabēn. Nhym bep me ngryknĥî, me kute kabēno aben japanh, me tām dja me kum kabēn kêt ne.

Me nire kute akrānmā amijo bamā.

Kô k 14.34; Xit 2.3; Ped k 3.1

⁹⁻¹⁰ Nhym me niredjwý. Dja me nire kute Jeju marja akrānmā amijo ba mexkumrêx, kwārĥ wānh amimex ne me my nokam mrānh kêt. Dja ga me apijām ne ar aba. Mýkam dja ga me akrākābito mex? Nā gām me amikakrwýnhmē akunhērmē angāmē kubēkà mexmē o amimex ne ar aba. Me akrākābit ne mex. Me my nomā amrānh kadjybit aje amikrā ngrānh, amikakrwýnh, ne amimex, ja ne punu. Bep kati, me nire kute,

—Ba ije Jeju mar, anhýrja dja apýnh kabēn mexo amiptàn o amimex.

¹¹ Me kute Metîndjwýnhkôt abeno bikprōnhkam dja me nire anhikrēn nhýn Metîndjwýnh kabēn maro nhý. Akrānmā dja me Jeju nhō me jao ba djwýnh kabēn maro nhýn amijamakrekam kunhō. ¹² Kwārĥ wānh me nire dja me me my jakre kêt ne me mymā kabēn jarēnh kêt ne. Nhym bep me my gēdja me me niremē me mymē me akre nhym me nire anhikrēn me kabēn maro nhý.

¹³ Mýkam? Bir, Metîndjwýnh ne mybē Adāo kumrêx nhipêx ne kam atāri nibē Ewa nhipêx ne. ¹⁴ Be djām Xatanaj ne Adāo noo akno? Kati, nija ne noo akno. Nhym kam nija arým Metîndjwýnhkam amikrā. Be, kam ne ba amā,

—Kwārĥ wānh me nire dja me me my jakre kêt, ane.

¹⁵ Nija ne te Metîndjwýnhkam amikrā nhym mā Metîndjwýnh kum me nire jabêkumrêx ne me kra bixadjwýr kutā me utā. Me nire kute Jeju marja gēdja me Jeju 'āno dja ne mā kum me abêkumrêx ne kute mýjja punu 'ō mar prām kêt kam gēdja mexo mexkumrêx ne mā me my nomā mrānh kêt. Godja me ā kute anhýr jabej nhym Metîndjwýnh me kra bixadjwýr kutā me utā nhym me kra me bĥn kêt ne.

3

Kute ar kute Jeju nhō me jao ba djwýnhmā 'ā karō.

Xit 1.6

¹ Be mrāmri ne me abenmā kum,

—Gēdja me'ō kute meo ba prām jabej, kute Jeju nhō me jao ba prām jabej, mrāmri mexkumrêx. Nā, mrāmri mexkumrêx. Nā, kôt ne me kute arēnhja.

² Be, mā gēdja Jeju nhō me jao ba djwýnh kute? Me axwe kêt ne kute amijo ba mestire nhym kam me me'ā kabēn kêtja, me prō pýnh, me bixaêr punu kêt, me kute amipnēnh ne ar ba, me kabôt kati, me kute meo djuw mex prām, me kute memā Metîndjwýnh'ā ujarēnh prām, me ja gēdja me Jeju nhō me jao ba.

³ Kwārīk wānh me kum kadjwati kangô* djānh, me àkrê, me kute kabēno me apanh prāmja, me kute pi'òk kaprībit mar ne kute amim o àptārja, kwārīk wānh me ja gédja me meo ba kêt ne. Bep kati, me ukaprīmē, me kute umar mex marja dja me Jeju nhõ me jao ba.

⁴ Dja me'õ meo ba prām jabej dja kumrëx amim prômē kra jakre, ne arkum mrānh mextire gē ar omūn kam adjwýnhdjwý kôt mrānh mexkumrëx. Dja amim ar jao ba mex nhym kra amakkre mex ne kabēnkôt ar amijo ba nhym kam arým kôt Jeju nhõ me jao ba. ⁵ Nok ren me'õja ar meo ban kam prômē kra jakre kêtumrëx ne kam Metīndjwýnh nhõ me jabit me akre, mā gédja on? Mā gédja kam nē? Ije, mýkam ne prômē kraja ar o ba mex kêt nhym kra jaxwe rā'ā? Ije kum bep nām ren amim prômē krawā kumrëx jakren kam ren kôt Metīndjwýnh nhõ me ja jakre. Mýkam ne prômē krawā ar o ba kêt ne kam Metīndjwýnh nhõ me jabit ar o ba?

⁶ Kwārīk wānh me'õ ajbir kute Jejuo aminhõ ny'õ'ā Jeju nhõ me jao ba djwýnh mēnh kêt. Mýkam? Bir, kute amiraxo àmra nhym kam ren Metīndjwýnh kute o bikēnh karõ dja me kute Jejuo aminhõ ny'õ'ā meo ba djwýnh mēnh kêt. Ne ren amiraxo amra nhym ren Metīndjwýnh o ajkē. Mrāmri kute Xatanajo bikēnhja pyrāk. Xatanaj kute amiraxo àmra nhym kam Metīndjwýnh kute prīne o bikēnhja pyrāk. Ne ren me'õ ajbir kute Jejuo aminhõ ne ren meo ban ren amijo amra, Xatanajkôt amijo amra nhym ren Metīndjwýnh adjwýnhdjwý o ajkē.

⁷ Nhym bep kati, Jeju nhõ me jao ba djwýnh dja amijo ba mextire nhym kam me kâtāmdjwý kum kính ne kum mex jarē. Nām ren arīk ar ba nhym kam me kâtām rān 'ā kabēn ne. 'Ā kabēn nhym kam rān Xatanaj ikõta, Xatanaj meo ba djwýnhja nhikõta.

⁸ Nhym Jeju nhõ me jao ba djwýnh jatāri me àpēnhjadjwý dja me katāt mrā gē me me'ā kabēn kêt. Dja me kabēn mexmē me kabēn punuo aben nhikjē kêt. Dja me kum kadjwati kangô† djānh kêt. Kwārīk wānh gē me pi'òk kaprī prāmebit me noo biknor prām kêt. ⁹ Dja me amim Metīndjwýnh kukràdjā markumrëx ne 'ā ngrā tỳx ne. Metīndjwýnh kute me bamābit amikukràdjāo amirītja, kukràdjā tāmbit dja me 'ā ngrā tỳx ne maro ba ne mýjja mexbit mar ar o ba. Mýjja mexbit mar ar o ban kam amikam axwe 'õ mar kêt. Kadjy dja me Metīndjwýnh kukràdjā'ā ngrā tỳx ne ar o ba. ¹⁰ Dja me Jeju nhõ me jao ba djwýnh jatāri me àpēnhja kumrëx kabi nhym me kabēn mex ne kam ar kôt àpēnh ba. Godja me mrāmri mexkumrëx jabej ne kam arým àpēnh ar ba.

¹¹ Nhym Jeju nhõ me jao ba djwýnh jatāri me àpēnh prōjadjwý. Me adjwýnhdjwý dja me katāt mrā gē me me'ā kabēn kêt. Dja me me kà mex jarēnh prām kêt. Dja me bixaēr punu kêt ne ar ba. Dja me prīne mrānh mextiren kabēn pýnh ne arē. Dja ā Jeju nhõ me jao ba djwýnh jatāri me àpēnh prōja ā ane.

¹² Be, Jeju nhõ me jao ba djwýnh jatāri me àpēnh gédja me prō pýnh ne. Dja me õ kikre kumrëxkam amim ar ja jakren arkum mrānh mexkumrëx gē ar omūn kam adjwýnhdjwý kôt mrānh mexkumrëx. Dja me amim krao ba mexkumrëx gē ar kabēn mexkumrëx ne ar ba. ¹³ Godja me atāri me àpēnhja mrāmri àpēnh mex ne kam arým memā amimexo amirīt nhym me kâtāmja

* **3:3** Mýjja me kute o kôm ne kôt bibānh kunīja, kadjwati kangômē uba kangômē, mýjja kangô kunī ne me kum kadjwati kangô jarē. † **3:8** Mýjja me kute o kôm ne kôt bibānh kunīja, kadjwati kangômē uba kangômē, mýjja kangô kunī ne me kum kadjwati kangô jarē.

arým me mex pumün kam kum me kîn. Gêdja mekam amikam pijâm kêt ne kâjmã djan tu memã Jeju'ã ajarê. Me kute amim Kritu Jeju mar tũmkam tu memã 'ã ajarê. Bir be, dja ã Jeju nhõ me jao ba djwýnhmê atãri me ãpênhmê ã ane.

¹⁴ Be, nã bãm amã ikabên'ã pi'òk no'òk ne amikukãm ano. Dja ba ã wãm kôt tẽ. Nã bãm amim itẽm djã ma. ¹⁵ Nãr kon birãm dja ba amikrà ga prĩne omün kam kôt memã arẽ, me kute mar kadjy. Metĩndjwýnh kra kunĩ kute kôt ar amijo ba mar kadjy. Kadjy ne ba amã pi'òk no'òk jano. Apýnh pyka kunĩkôt ne me bakwý arým amijo Jeju pytà nhym Metĩndjwýnh arým kôt me bajo kra. Gu me kôt arým apýnh banhõ pyka djãri kam aprakamã kôt aben pydji, Metĩndjwýnh tĩnjakõt mã pyka kunĩkôt aben pydji. Ne me kãtãmmã Metĩndjwýnh kabên jarênh ar o baba, Metĩndjwýnh 'êxnhĩ kêt ne kute katãt kabên jarênhja memã arênh ar o baba.

¹⁶ Bir be, djãm mýjja kakrit, djãm mýjja prĩre, djãm mýjjao bikênh ne gu me arým amim kuman kam amim kamnhĩxbê ar baba? Djãm mýjja ngri: got me tebê kute mar ne ate krãmã? Mrãmri ne Jeju ra:xi.

Nãm amijo kubêngókren‡ kato.

Nhym Metĩndjwýnh Karõ kabin axwe kêtãm katon kôt memã arẽ.

Nhym kadjy mrãnh djwýnhdjwý arek omünh ar o ba.

Nhym me apýnh me õ pyka djãri kãj bê memã 'ã ujarênhõ ajmã.

Nhym me kam pyka kunĩkôt tu amim markumrêx ne.

Nhym kam Metĩndjwýnh kãjkwamã o wabi, õ kãjkwã mextiremã o wabi. Õ kãjkwã mexo kute pykabê mýjja kunĩ jakrenhjamã o wabi.

Nãm ã Jeju raxo ane.

4

Kubê me kabên 'êxnhĩ pyma.

¹ Be, akmere. Anhýr djwýnhràrãm ne Metĩndjwýnh Karõ arým prĩne me bamã arẽ, ne,

—Pyka kute o ino rer 'ýrkam dja me kwý amibê Jeju kangan ate amijo ba. Arým kum kîn kêt ne kam ate me karõ 'êxnhĩja kabên ma, me karõ djujarênh punubit man kôt amijo ba, ane.

² Nã, mrãmri me kwý dja me me karõ djõ'ã me akre. Me ajkwao bit kute Jeju mar ne 'êxja, me tãm ne me òkre kadjwýnhbê kute mýjja punubit markam pijâm kêt mex ne arĩk 'êx ba ne me karõ 'êxnhĩ djõ'ã me akre ne memã kum,

³ —Kwãrĩk wãnh abenwýr mõr kêt. Dja ga me tu akuprýkumrêx ne ar aba, ane. Ne ajte mry'õ nãr me àkur djã'õ mekbê uman memã,

—Kwãrĩk wãnh krên kêt, ãm omũ, ane. Nhym bep kati, Metĩndjwýnh ta ne me bamã mry, me badjakur djã nhípêx, me baje 'ã kum amikĩnh jarênh ne krên kadjy ne me bamã ipêx. Me baje amim Jeju markumrêx ne kam kôt baje mýjja marja, me bamã ne Metĩndjwýnh me banhõ kwý krên djã'ã apýnh mýjja nhípêx.

⁴ Be, mýjja kunĩ Metĩndjwýnh kute ipêxja ne mexkumrêx. Djãm mete mry nãr djwý'õ kanga kadjy ne Metĩndjwýnh ipêx? Arkati, me kute Metĩndjwýnhmã 'ã amikĩnh jarênh ne tu kute amim byr ne krênmã ne ipêx. ⁵ Metĩndjwýnh

‡ 3:16 Kritu ne amijo kubêngókre kute mrãmri ne apýnh me õ pyka djãri kunĩkôt me kunĩ: bêngókreja pyrãk. Kubê kã jakamê me kakrãtykmê me babêngókremê ne me kunĩ: bêngókre. Me kamrõmê me kukràdjã kunĩ kubêngókreo aben pyrãk. Jakam dja ga Karõ 17.26 jarênh ama.

kabënkôt arÿm mrymë apÿnh me badjäkur djä me xkumrëx. Mÿjja kunÿ ne arÿm me xkumrëx. Gu me arÿm 'ä kum amikÿnh jarë nhym arÿm me xkumrëx.

⁶ Akmere, dja ga memä arë, me kute Jejukôt abeno kamymä ikabën ja jarë. Godja ga memä ikabën ja jarën arÿm mrämri abë Kritu Jeju nhö äpënhkumrëx. Nä, Metÿndjwÿnh kabën ne gu baje tu amim markumrëxja, kôt dja ga arek amijo tën amijo tën kam atÿxkumrëx. Jeju kukrädjä me xkumrëx, täm ne ga arÿm kôt amijo të. Dja ga arek kôt amijo tën amijo tën arÿm atÿxkumrëx. Atÿx ne arÿm Kritu Jejumä adjäpënh mex ne.

⁷ Nhym bep me tÿmre'ä ujarënh kajgoja dja wänh nö. Täm ne punu. Kati, dja ga prÿne Metÿndjwÿnh kukrädjäkôt amijo të. Katät amränh kadjy dja ga arek amijo tën arek amijo tën kam amityxmä amijakre. Djäm akräkä'ä ne ba amä ane? Kati, akadjwÿnhbë atÿx'ä ne ba amä ane.

⁸ Mrämri ne me ÿkräkä tÿx kadjybit amijo djuw mex. Ja ne käjbé mex. Nhym bep me kadjwÿnhbë me tÿxja mete Metÿndjwÿnh kukrädjäkôt amijo tëm kam tÿx, ja ne mrämri me xkumrëx, tÿmräm me xkumrëx. Pyka jakam gu badjumar mex ne ar baba kadjy mex. Ne kam ajte batyk nhjukri akubyn batÿnkam kadjy me xkumrëx. Kadjy ne ba amä,

–Metÿndjwÿnh kukrädjäkôt amijo tën kam kôt atÿx, kôt amex, ane.

⁹ Mrämri ne kabënja nhym me abenmä arë. Kabën ja dja me tu markumrëx ne amijamakrekam nhörkumrëx. ¹⁰ Metÿndjwÿnh kute me kunÿ pytär djwÿnh, bep me baje amikajmätä marja ne mrämri kubë me bapytär djwÿnhkumrëx. Mrämri ne gu me amim Metÿndjwÿnh kamnhÿxbë ar baba, Metÿndjwÿnh tÿnja kamnhÿxbë ar baba. Kam ne gu amikukäm kuman kam badjäpënh rax ne memä arënhö të, batyk djä kët ne memä arënhö të.

Metÿndjwÿnhmä äpënhkumrëxmä kum 'ä karö.

¹¹ Be, akmere, dja ga apijäm kët ne tu memä ikabën ja jarën memä Metÿndjwÿnh kukrädjä jarë. ¹² Kwärÿk wänh gë me amä,

–ÿgë, e kum djäm ajabatänh ne ga ar me akreo aba, anhÿr kët. Bep kati, dja ga te ajbir ajabatänh ne mä katät mrä gë me ajä amijakre, me kute amim Jeju marja ajä amijakre. Kadjy dja ga akabën mexbit jarënh ar o aban amränh mex ne amä me abën amim Jeju markumrëx ne 'ä angrä tÿx ne aprö präm kët ne ar aba. Dja ga ä ane nhym me ajä amijakren ä akudjwa amijo anhÿro bao ane.

¹³ Dja ga käj bé memä Metÿndjwÿnh kabën jarën memä Metÿndjwÿnh kabëno amirÿt ne memä kukrädjä jarë. Ja dja ga 'äno adjäm rä'ä ba awÿr böx. Ba ibë Paur dja ba awÿr böx.

¹⁴ Amrëbë ne me kute Metÿndjwÿnh kabën jarënh djwÿnh arÿm Metÿndjwÿnhmä adjan amä,

–Ë, Metÿndjwÿnh ne arÿm amijo apytä ga kum adjäpënhmä. Ta dja amä tÿx jadjä ga kam atÿx ne ar kum adjäpënh aba, ane. Nhym kutä Jeju nhö me jao ba djwÿnh akrä'ä ÿkra jadjuw, ga kam Metÿndjwÿnhmä adjäpënh ar aba. Kwärÿk wänh Metÿndjwÿnh kute amim adjarwäo abiknor kët. Memä Metÿndjwÿnh kukrädjä jarënh 'äno dja ne mä memä 'ä adjujarënh aba.

¹⁵ Be, dja ga ikabënja tu markumrëx ne amijamakrekam anhön kôt amijo mö. Dja ga ä amijo atëmo anen arÿm amränh me xkumrëxo tën o të nhym me kunÿ arÿm amränh me xkôt apumün kôt amä kato. ¹⁶ Ë, ajaxwebë amipnën amränh katät kadjybit amima. Gora memä Metÿndjwÿnh kabën jarë. Gora

memã arênh 'ãno dja. Godja ga anen arÿm amiptàn kam o me jadjwÿ pytà, me kute akabên maro ÿrjadwÿ pytà. Tãm ne ja.

5

Mebêngêtemê me 'uwtĩ'ã kum karõ.

A Xim 2.24

¹ Ë, godja me kute amim Jeju marwã 'õ, mebêngêtte 'õ, me'õkam amikrà, kwãrìk wãnh ga kum abên týx kêt ne akrànãmã kum akabên ne kum,

—Kwãrìk wãnh ga ã anhÿr kêt, ane. Mrãmri ne me kra djwÿnh kute bãmmã kabênja pyrãk, akrànãmã kum akabên. Dja ga me kraremê me nõr nyreo akamÿn me adjwÿnhdjwÿmã akabên mex jarê. ² Dja ga mebêngêxteo anãn me adjwÿnhdjwÿmã akrànãmã akabên. Dja ga me kra pÿnhmê me kurerero akanikwÿnhkumrêx ne memãdjwÿ katãt akabên jarên mekam apijãm ne meo akanikwÿnhkumrêx. Dja ga ã me kute amim Jeju mar kunĩmã akabên jarênho ane.

³ Ë, akmere, ba amã me 'uwtĩ'ã karõ, ga amũ idjõ'ã memã arê. Me kute amim Jeju marwã kute akrànãmã mebê mjên tykjao djuw mexmã. Me kute amim Jeju marwã dja me me 'uwtĩbitõ djuw mex. ⁴ Nhyim bep djãm me'õbê mjên ty nhym arÿm kra nãr kon tãmdjwÿ 'õ arÿm ta amim o djuw mex ne. Me'õ kra 'õ nã kute amim o djuw mex nhym abatãnh ne arÿm amipãnh amim nãõ djuw mex ne. Ne me'õ tãmdjwÿ 'õ kwatÿnh 'õ amim tãmdjwÿõ djuw mex ne. O djuw mex nhym abatãnh ne kam amipãnh kwatÿnhõ djuw mex ne. Me kute mrãmri Metĩndjwÿnh mar jabej dja ã õ kikre kumrêxkam amim me 'uwtĩõ djuw mexõ anen kam atãri amũ me jadjwÿ o djuw mex ne. Kam ne Metĩndjwÿnh arÿm mekam kĩnhkumrêx ne.

⁵⁻⁶ Ate gêdja me'õbê mjên ty nhym arìk ar ba. Nãm amidjwÿnhbit amiman ar amijo ba. Ne kam kute me'õ tyk pyrãk. Tĩnri kute me'õ tyk pyrãk, kute Metĩndjwÿnh mar kêtka, arìk ar bakam. 'Uwtĩ kajgo ne wã. Kwãrìk wãnh me wã. Me tãm dja gar aje Jeju marwã o djuw mex kêt. Nhyim bep atemã me'õ mjên kubê tyk nhym kam ate: ar ba ne kam amijã Metĩndjwÿnh kamnhìxkumrêx ne kam kum kabên ne kum amijo a'uwn kam ajte jãm me jao akêx ne ajte kum meo a'uw. Akamãtkammê a'urimê kum kabên 'ãno dja. Me'õ tãm ne mrãmri 'uwtĩkumrêx. Tãmbit dja gar aje Jeju marwã o djuw mex ne.

⁷ Dja ga memã ikabên ja jarê gê me'õ kra nãr kon me'õ tãmdjwÿ õbikwa 'uwtĩõ djuw mex. Dja o djuw mex gê me 'ã kabên kêt. ⁸ Godja me kute amim Jeju mar 'õ ta ùrkwã djwÿnhkam amim me jao djuw mex kêt ne kam arÿm mrãmri axwen arÿm Jeju kabên kanga, ne kute axweo me kãtãmja, me kute Jeju mar kêtja jakrenh mex ne.

⁹ Ë, ba amã me 'uwtĩ nhõ pi'õk'ã karõ. Dja ga me 'uwtĩ nhidji pi'õk no'õkkam anhõ, me kute amim Jeju marwã kute kõt meo djuw mex kadji. Ë, kwãrìk wãnh me abatãnh nybê mjên tykwã kwãrìk wãnh me 'uwtĩkõt pi'õk no'õkkam idji nhõr kêt. Kubê mjên tyk bêngêxtebit dja ga idji nhõ gê me kute amim Jeju mar meo djuw mex.

Djãm ori arÿm 'ã amex 60 apêx jabej? Djãm ori mjên tĩnri krõ'ã mjên kêt nhym kam kubê mjên tyk nhujukri me kute krõ'ã o prõ kêt jabej? ¹⁰ Djori kum mÿjja mexbit kĩnh ne ar o ba nhym me kunĩ arÿm kõt omũn abenmã arênh jabej? Djori amikõpdji'ã kra jakreo tẽ nhym kudjwa mexkumrêx jabej? Djori õbikwa kêtka meo djuw mex jabej? Djori prĩne Metĩndjwÿnh nhõ me wãõ djuw mex ne memã õdjãnh jabej? Djori kum me umar punu kaprì jabej?

Djori kute mỳjja mexo amiptàrkôt kute mỳjja mexbit mar jabej? Djãm ori ã kute anhÿr jabej mrãmri mexkumrêx, me 'uwtíkôt pi'òk no'òkkam idji nhô, me kute amim Jeju marja kunĩ kute me 'uwtĩ jao djuw mex kadjy.

¹¹⁻¹² Nhyem bep kwãrĩk wãnh ar abatãnh nybê mjên tykja kwãrĩk wãnh pi'òk no'òkkam me 'uwtĩ ro'ã idji nhôr kêt. Mỳkam? Bir, ar 'uwtĩja kute òbê,

–Ba ikuprÿ gê me'ò iwÿr môr kêtikumrêx. Ba tu Kritumã idjãpênhbit, anhÿrja tu o aknon ajte kum me my kĩnh nhyem me'ò ÿr môr prãme kum Kritu kĩnh kêt ne kubê amijo akêx nhyem me arÿm 'ã kabên ne.

¹³ Nhyem ar kam kum ukangabit ma ne kam kikremã ipôko tẽ. Djãm arkum ukangabit? Kati, nãm ar kabên prãmdjwÿ, ne me'ã kabên tẽ, me pijãm djãbit, mỳjja punubit jarênhô tẽ.

¹⁴ Kam ne ba memã kum,

–Dja ar abatãnh nybê mjên tyk ajte mjên ne kam amim kra mÿ ne kramê mjêno djuw mex ne akrãnmã àpênh ar ba. Be, nã bãm ã ar abatãnh nybê mjên tykjamã ane. Mỳkam? Bir, me bakurê djwÿnh kute me bajã kabên kêt kadjy.

¹⁵ Bir be, Ar kubê mjên tyk kwÿ arÿm Jeju kangan Xatanajkôt amijo ba. Kam ne ba amã arê.

¹⁶ Nhyem bep me kute amim Jeju mar ni 'ò nãr my 'ò òbikwabê mjên tyk jabej ta dja amim òbikwa 'uwtĩo djuw mex. Nhyem ate me kute Jejukôt aben pydjija gêdja me'ò 'uwtĩikumrêx ne ate: ar bajao djuw mex ne.

Me kute kãjmã meo ba djwÿnh kamênhmã.

¹⁷ Ê, me jadjwÿ. Jeju nhô me jao ba djwÿnh kute prĩne meo baja, ar tãm dja me kãjmã me kamê. Jeju nhô me jao ba djwÿnh kute memã Metĩndjwÿnh kabên jarênh ne kute memã o amirĩtkam àpênh rax. Me tãm dja me mrãmri kãjmã me kamênh memã o pãnh mex ne. Ar kute memã Metĩndjwÿnh kabên jarênh pãnh.

¹⁸ Kam ne Metĩndjwÿnh kabên'ã pi'òk no'òkkam memã,

–Mryti kute amã àpênh ar ba ne kute amã bãygogo 'ykã ka'uko ipôko ãmja kwãrĩk wãnh inhu djuwpre kêt gê ta àpênh pãnh àkur tẽ. Nãm mryti'ã Metĩndjwÿnh nhô me jao ba djwÿnh jakren àkur'ã kum pãnh jakre. Jeju nhô me jao ba djwÿnhmã me kute o pãnhmã. Ne ajte Metĩndjwÿnh kabênkam ne,

–Me àpênh ne pãnh, ane. Me àpênh me mãnhkutã tãm gêdja memã o pãnh, ane. Kam ne ba amã,

–Dja me Jeju nhô me jao ba djwÿnhmã o pãnh mex, ane.

¹⁹ Ê, mỳjja 'òdjwÿ dja ba amã arê. Gêdja me Jeju nhô me jao ba djwÿnh'ã kabên ne arĩk me kãtãm jarê ga tu ate akrã. Djãm me 'êxnhĩ kêt got. Nhyem bep me'ò ar amãnhkrut nãr kon amãnhkrut ne ikjê kêt ne mrãmri kute noo axwekôt omũnh ne axikôt arênh ga kam arÿm tu ÿr tẽn kum akabên jarê gê amim kato. ²⁰ Godja mrãmri Jeju nhô me jao ba djwÿnh kute mekam axwe jabej dja ga tu me kute amim Jeju mar nhipôkri kum abên tÿx, me kute maro ÿrja tĩn prãm ne axwe kêt kadjy.

²¹ Ê, ba amã mỳjja 'òdjwÿ jarê. Dja ga tu memã akabêno aben pyrãk. Dja ga tu me kunĩmã axikôt akabên.

Ê, Metĩndjwÿnhmê Kritu Jejumê Metĩndjwÿnh kute amijo kadjy mrãnh djwÿnh pytãr ja, ar kute ikabên mar ne ikôt kabênkam ne ba mrãmri tu amã ikabên jarê.

Ê, gora ikabên ja ma. Ikabên kunĩ ma, prĩne ikabên ja ma. Ê, dja ga me kunĩmã akabêno aben pyrãk. Kwãrĩk wãnh me umaje anhôkre kadjwÿnhbê amim,

—Be, inhôbikwa ne ja. Ba kum ikabên kêt, anhÿr kêt. Dja te anhôbikwa, ga tu kum akabên jarê, apijâm kêt ne tu kum akabên jarê.

Nâr kon, kwârîk wânh anhôkre kadjwÿnhbê amim,

—Be, tâwâ ne ôbikwa krâptî. Ba kum ikabên kêt, anhÿr kêt. Dja te ôbikwa krâptî ga tu kum akabên jarê, amâ me uma kêt ne tu kum akabên jarê. Dja ga tu me kunimâ akabêno aben pyrâk.

²² Ê, kwârîk wânh ga arîk aje me kabi kêt kam Metîndjwÿnhmâ me umjÿr kêt, kum âpênh kadjy kum me umjÿr ne 'â anhikra jadjwÿr kêt. Dja ga anen ano katon tu mar kêt ne Metîndjwÿnhmâ me'ô dja nhy m arÿm mekam amikrào ba jabej ga kam ga mân kute ajaxwe pyrâk. Kwârîk wânh â anhÿr kêt ne mekôt ajaxwe kêt. Ga dja ga tu katât mrâ.

²³ Ê, atikkrekam akanê prâmkam ne ga akanê prâm ne. Kadjy dja ga uba kangô kwÿ ikô. Uba kangômê ngômê apÿnh dja ga o akômo tē.

²⁴ Ê, me kwÿ ne me axwekam amirîtkumrêx. Nhy m me kunî kôt omÿn arêno kumex. Nhy m kam me memâ axwe pânharê. Nhy m bep me kwÿ ne me axwekam amirît kêt ne. Metîndjwÿnh gêdja tûmrâm memâ o amirît ne memâ kum katon memâ pânharê nhy m me kam kôt omÿ. ²⁵ Nhy m me mexdjwÿ ne me amirît ne. Nhy m me abenmâ me arê. Nhy m me kwÿ apdju ne. Djâm mrâmri tu bipdjurkumrêx? Kati, Metîndjwÿnh gêdja tûmrâm memâ me mexo amirît ne, nhy m me arÿm kôt omÿ.

6

Me ô âpênh kajgoja'â kum karô.

Ep 6.5; Kor 3.22; Xit 2.9; Ped k 2.18

¹ Ê, akmere, dja ga me memâ âpênh kajgo ar bawâ, me kute meo pânharê ne amim me pa 'amÿnh nhy m me memâ âpênh kajgo ar ba ne kute amim Jeju mar wâdjwÿmâ arê gê me ô bēnjadjwÿr kabên kôt amijo ban prîne kabên ma. Mÿkam? Bir, me kâtâm kute Metîndjwÿnh japrÿ kêt kadjy, ne kute Metîndjwÿnh kukràdjâdjwÿ japrÿ kêt kadjy. ² Dja ga aje me memâ âpênh kajgo ar bawâmâ kum,

—Ê, djori ar anhô bēnjadjwÿrwâ ar akudjwa kute Jeju mar jabej kwârîk wânh gar amâ kurê kêt. Djâm ar aje Jejukôt abeno akamykam amâ kurêmâ got. Arkati. Dja gar tu kum adjâpênh mextire ne ar aba. Mÿkam? Bir, ar akamymâ ne gar apê. Kute Jeju mar 'ô, Metîndjwÿnh kum abê 'ô, kumâ ne gar apê. Kam dja gar kum adjâpênh mextire ne ar aba, ane. Â me pardjamâ ane.

Ê, gora prîne memâ ikabên ja jarên ikabên jao amirîto aba.

Nêkrêxkôtbî me umarja ne me umar mex kêtumrêx.

³⁻⁴ Godja me'ô atemâ kabên 'ô jarêno ku'ê prâm jabej arÿm amijo ajkên kam Bēnjadjwÿr Jeju Kritu kabên mexja kubê kînh no kati ne kam kôt kabên kêt ne. Ne aje Metîndjwÿnh kute katât gu bakrà pymjÿr'â ujarênhja kubê kînh no kati ne kam kôt kabên kêt ne. Mrâmri ne 'êx ne amiraxbito amran kam kute mÿjja mar kêt mexi. Nâm ajbân ajmân me kukràdjâ kajgo mex mÿr jabej memâ akij. Ne kam kabêno me apanhbit mar prâm. Â me kute anhÿr ne punu. Nâm me â anhÿr ban kam mÿjja kukràdjâ'â ngyrk ne abenbê meo bikjêro ban aben japrÿ ne aben kamnhÿx ar o ban ⁵ mâ kabêno aben japanharê ar o ba. Mÿjwâ ne arÿm me ja djumar djâ ajmâ o nhy m me arÿm katât kabênkumrêxja mar kêt. Nâm me nêkrêx prâme 'êx ne we,

—Be, ba amijo Jeju mar gê inhô nêkrêx kumex ba kam amimexkumrêx ne, ane. Nãm me ã nêkrêx prãme amim 'ã karõo ane. Kam ne me abenkam axwe ar baja.

⁶ Mýjkôt ne me umar mex ne amimex ar o ba? Bir, me kute Metîndjwýnh kukràdjákôt amijo ba ne nêkrêx jabej umar kêt kam ne me umar mex ne ba. Ne amidjumar mexwão amimex ar o ba. ⁷ Mýj ne gu me banã tikkre kurûm amýn o axidjuw? Kati, nã gu me banhýkam axidjuw. Me batykkamdjwý, mýj ne gu me amýn o banhikwãn ty? Kati, nãm gu me banhýkam banhikwãn ty.

⁸ Bir be, dja me banhô kwý krên djãmê me banhô kubêkã jabej, mrãmri, me bamãnhkutã. Kam dja gu me badjumar mex ne atemã mýjja 'õ jabej kêt. Metîndjwýnh dja me bajo djuw mex ne. ⁹ Nhy m bep me kute amim nêkrêx nãr pi'ók kaprîo aptãr ne kute o amimexja dja me amijo ajkê. Nãm me nêkrêx prãme ar axwe ba ne kam te kum nêkrêx prãm kêt mã ne mã nêkrêxbit ma. Ne kum mýjja kakritmê mýjja punubit kînh ne kôt arým amijo ajkê ne kam arým tu biknorkumrêx ne.

¹⁰ Bir be, nãm me ã kum nêkrêx nãr pi'ók kaprîbit kînh ne ã amijo ane. Ne arým amijo bikênh mex ne. Mýkam? Bir, nãm me kum nêkrêxbit kînh ne kam ajbit man kam kôt apýnh axwe djãri kunîkôt amijo ba. Memã nêkrêx prãm kwý ne me arým Jeju mar kangan kam arým amijo ajkê, kaprîo prîne amijo ajkê.

Akubyn Ximoximã kute katãt amijo bamã 'ã karõ.

¹¹ Nhy m bep ga, akmere, ga abê Metîndjwýnh nhô àpênhkam dja ga mýjja ja kunimã akre rax ne. Katãt amrãnh kadjy mýjja jamã akre rax. Katãt amrãnh ne aje Metîndjwýnh kukràdjákôt amijo aban aje amim Jeju kamnhîxbê ar aban amã me abên aje akrãnmã amijo atêm, kam dja me ajo ajkê ga mã aje akrãnmã amijo atêm ne anhi djuwbôn ar abamã, tãm dja ga ama.

¹² Me kute amim Jeju mar ne kôt amijo têm ne kute me kute aben rer pyrãk. Me kute aben rerkam ne me týx ne prõtobit prõt ne mebê apõx. Kam dja ga 'ã amijakren ã atýxo anen mã Jejukôt amijo tẽ, kute me prõtja pyrãk. Gora ga ã anen kam atyk nhijukri atîn rã'ã rã'ã rã'ã 'ýr tu abõxkumrêxmã. Kadjy ne Metîndjwýnh amiwýr ajuw. Kadjy ne ga me ipõkri memã katãt amijarênh mex ne. Nã gãm memã kum,

—Be, arým ne ba tu amikajmã'ã Jeju markumrêx, ane. Nã gãm ane, nhy m me apumũ. Kam ne ba amã,

—Arek amijo tẽn kam atyk nhijukri atîn rã'ã rã'ã rã'ã 'ýr tu abõxkumrêx, ane.

¹³ Ë, Metîndjwýnhmê Jeju Kritu ar kute ikabên mar ne ikôt kabênkam ne ba amã ikabên jarê. Metîndjwýnh ne mýjja kunîo tîn djwýnh. Ta ne kute ikabên mar ne ikôt kabên. Kam ne ba amã ikabên jarê. Nhy m Kritu Jejudjwý kute katãt amijarênh mexja, kute bẽnjadjwýrbê Põxu Piratu kabem katãt amijarênh mexja. Ar kute ikabên mar ne ikôt kabênkam ne ba amã ikabên jarê ne amã,

¹⁴ —Ë, gora prîne ikabên man kôt amijo aban kudjar kêt ne amrãnh mextire gê me ajã kabên kêt. Dja ga mã ã anhýro aba rã'ã nhy m arým Jeju Kritu gu banhô Bẽnjadjwýr kato. ¹⁵ Dja ò akati arým 'ýr bõx nhy m Metîndjwýnh dja kum arê nhy m arým bõx. Nã, Metîndjwýnh ta pydji ne memã Bẽnjadjwýr rax ne meo ba. Atemã 'õ kêt. Metîndjwýnh umar mex ne kînhkumrêx tãm ne Bẽnjadjwýr raxbê kumkatiti:. Kute bẽnjadjwýr raxo pykabê me bẽnjadjwýrja kunî jakrenh mexi. Kam ne kubê Bẽnjadjwýr raxbê kumkatiti: ne meo ba. ¹⁶ Ajbit pydji ne tyk prãm kêtumrêx, tîn rã'ã: tîn djwýnh. Ne irãkam ar ba, arngrokam ar ba. Nãm kam axwe 'õ kêt. Kam gédja me tẽp kêtumrêx. Nhy nh got me'õ arým noo

omũ? Arkati. Me'õ kute noo omũnh kêtkumrêx. Dja tũmràm omũnh kêt rã'ã. Kumã dja me uma jarênh rã'ã: rã'ã. Tãm dja me kãjmã kamênh rã'ã rã'ã. Gêdja memã Bênjadjwÿr ne meo ba rã'ã rã'ã. Mrãmri.

¹⁷ Ê, me pykakam õ nêkrêx kumexmã dja ga,

—Amijo arax kêt. Djãm nêkrêx kute me apytãrmã ne ga me nêkrêx kanàrràm ar aba? Kati, kwãrĩk wãnh. Nêkrêx ne kajgo ne me abê biknor prãm. Kati, dja ga me Metĩndjwÿnh kanàrràm ar aba. Metĩndjwÿnh ta ne kute ôdjãnhkõt me bamã mÿjja kunĩ nhõr, o kute me bakĩnh kadjy, ta kanàrràm dja ga me ar aba, ane. ¹⁸ Gora me akabên mexbit jarê ne mekam adjukaprĩn ar meo aba, ne memã anhõdjãnh ne memã anhõ mÿjja ngrã, ane.

¹⁹ Dja ga ã me õ nêkrêx krãptĩjamã arênhõ ane gê me ã anen kam arÿm amityk nhijukri kadjy atemã kãjkwakam nêkrêxo aptã. Nêkrêx tãm ne mekbê biknor prãm kêt ne memã nõr rã'ã. Dja me kam arÿm 'ÿr bõx, mrãmri tu amitĩnkumrêx ja'ÿr bõx.

²⁰ Ê, Ximoxi, Metĩndjwÿnh kute amã kukràdjã rerja gora prĩne omũ. Gora 'ãno djan omũnh tÿx. Me kabên kajgo, me kabên tũm dja wãnh nõ. Rũm kum akre rax. Nhyim me 'êxri amijo kute mÿjja mar ne kam mÿr jabej abenkam kangati dja adjwÿnhdjwÿ wãnh nõ. ²¹ Mrãmri ne me kwÿ kupa'ã,

—Ije mÿjja mar, anen kam ajbit mar ar o ba ne kam amibê arÿm Jeju mar kanga ne. Gê Metĩndjwÿnh ukaprĩkõt prĩne ajo djuw mex. Tãm ne ja.

Paur kute Ximoximã atãri pi'òk no'òk ne ja.

Paur ne ajte Ximoximã pi'òk no'òk ne. Krĩraxbê Rômakam ne me Paurbê ijê nhyim mekbê ijê djakam dja. Nãm amijamãro dja. Me kute bĩnmã amijamãro dja. Ne kam krabê Ximoximã pi'òk no'òk ne. Jejukôt ne Paur Ximoxio kra. Nhyim Ximoxi krĩraxbê Epexukam djan memã Metĩndjwýnh kabên'ã ujarênhô dja. Nhyim Paur mete bĩn kutã kum pi'òk no'òk ne kum,

—Arým ityk 'yr. Arým ne ba amijo rãm ne ja. Gop arek memã Metĩndjwýnh kabêno amirĩto aku'é. Ba ije amã arênhja dja ga amũ idjô'ã memã arê. Gora atýx ne, ane. Ne ajte kum,

—Amrê Rôma'yr tẽn ipumũ, ane. Nãm ã Paur Ximoximã ane. Paur kute kum týx jadjãr nhyim Ximoxi týx ne katãt kute memã Metĩndjwýnh'ã ujarênh ne kute memã Metĩndjwýnh kabên jarênhmã. Nhyim me 'èx ne kute amijo Jeju nhõ me jao ba djwýnhja ne me Metĩndjwýnh kabên kupa'ã ar memã arênhô ba. Nhyim bep Ximoxi gédja katãt memã arê. Kadjy ne Paur kum pi'òk no'òk ne ano.

¹⁻² Akmere Ximoxi, ba ibê Paur ne ba amã pi'òk no'òk ne. Imã akĩ:nhkumrêx, akmere, ba kam ajo ikra. Ba ibê Paur, ibê Jeju Kritu nhõ àpênh ne ba amã pi'òk no'òk ne. Metĩndjwýnh ta ne imã arên ijano, ije memã arênhmã ijano. Metĩndjwýnh ne arým me bamã kabên pydjĩn arê, me baje arým amim Kritu Jeju markumrêxkam ne kute me bajo tĩnmã me bamã kabên pydjĩn arê, gu me batĩn rã'ã rã'ãmã. Ba kam ô'ã memã arênhô tẽ.

Gê Metĩndjwýnh ajo djuw mex. Kritu Jeju gu banhõ Bẽnjadjwýrmẽ Bãmbê Metĩndjwýnh ar ukaprĩkôt ajo djuw mex ne ar ajo ba. Gê arkum akaprĩ ne amã umar mex jarê, ga kam adjumar mex ne ar aba.

³ È, nã bãm aman kam mã Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê. Metĩndjwýnh ta, kumã ne ba amikĩnh jarên kum ajarê. Kumã ne ba idjãpênh. Ije amikam ijaxwe 'õ mar kêt ne kum idjãpênh iba. Me bakukãmãre ne ã Metĩndjwýnhmã àpênh ar bao ane ba kam badjwý ã kum idjãpênh ar ibao ane.

⁴ Abenbê gu babikjêr kutã amýrkam ije amar rã'ã. Akamãtkammẽ a'urimê ba aman kam te ije apumũnh prãme. Dja ba apumũn kam arým ikĩnhkumrêx ne. ⁵ Ba ije prĩne amar. Ga ne ga aje akabêno aben nhikjê kêt ne tu amim Jeju markumrêx ba arým ama. Akwatynh Roxdjimê anã Juniximê ne ar ã akajmãtã amim Jeju kamnhĩxo ane. Ga kam gadjwý ar kôpdjĩ'ã tu amikajmã'ã Jeju markumrêx. Ba kam arým amã ikator mex ne.

Tu kum me uma kêtã 'ã karõ.

⁶ Kam ne ba ije amã ikabên jarênhmã. Aje amimar kadjy ne ba akubyn amã arê. È, ije ajã aminhikra djirkam Metĩndjwýnh kute amã mýjja rerja dja ga tu markumrêx ne ar o aban on ajte atýx ne kum adjãpênh týx ne. Tu amã me uma kêt ne memã Jeju jarê. ⁷ Djãm me batĩn prãm ne ar babamã got Metĩndjwýnh me bawýr ta Karõ jano. Arkati, me batýx ne ar baban bamã aben jabên baje amipnênh ne ar babamã. Nãm ã Metĩndjwýnh Karõ me bajo ane.

⁸ Kam dja ga apijãm kêt ne tu memã Jeju'ã ajarên ajte badjwý ikam apijãm kêt ne. Nã bãm Kritu'ã idjujarênh ny jarênhô tẽ nhyim me mekbê ijê djakam imê. Kam dja ga ikam apijãm kêt ne. Nhyim bep kati, dja ga tu atýx ne memã Jeju'ã ajarê nhyim me kum Jeju kurêkam kôt kum akurên akam ngryk ne ajo

ajkē ga kam ikudjwa atokry. Kwārīk wānh rā'ā Metīndjwýnh dja on amā tỳx jadjà, atokry katikôt amā tỳx jadjà ga kam atỳx ne ar aba.

⁹ Nā, Metīndjwýnh ta, kute me bapytār djwýnh dja amā tỳx jadjà. Nām me bapytàn amiwýr me bajuw, me bamextire ne ar baba kadjy ne amiwýr me bajuw. Mā ne gu me nē nhym Metīndjwýnh kôt me bapytā? Djām me bamex ne ar babakôt ne me bapytā? Arkati, ta ne tu me bajā amim karō, ukaprīkôt ne tu me bajā amim karōn kam amiwýr me bajuwn me bapytā. Me baje tu amim Kritu Jeju markumrēxkam me bapytā. Amrēbē:, kute pyka nhipēx kētri ne Metīndjwýnh ukaprīkôt me bajā amim karō, Jeju Kritu kute me bapytārmā ne amim me bajā karō. ¹⁰ Amrēbē ne me bajā amim karōn kam ajbir me bamā o amirīt. Kritu Jeju, me bapytār djwýnh arým me bawýr tēn bōx ne me bamā Metīndjwýnh djukaprīo amirīt. Arým ne bōx ne me bamā me batyko apēx gu me tu baťinkumrēx, me batyk nhjukri baťin rā'ā:n amū ijukri batyk kētkumrēx ne. Be, Metīndjwýnh ukaprīja pumū. Nhym me Jeju'ā gwaj badjujarēnh nykôt arým kuma.

¹¹ Kam ne Metīndjwýnh ijano. Kum idjāpēnh ne me kunīmā kaj bē Jeju'ā idjujarēnhmā ijano ba tē. Ije me kunīmā kukrādjà ny jarēnh nhym me kute marmā. Kadjy ne ijano ba tē. ¹² Nā bām tēn memā arē nhym me kam ijo ajkē. Jeju'ā idjujarēnhkôt ijo ajkē ba itokry. Djā nā bām kam ipijām? Arkati, arým ne ba tu amim Jeju kamnhīxkumrēx ne kam arým prīne amim àtari. Gédja prīne ije Jejumā amikangakam prīne ijo djuw mex ne ijāno dja. Ne ijāno ām rā'ā: nhym ō akati arým ýr bōx nhym akubyn me bawýr bōx. Tām ne ba mar tỳx ne amijā kamnhīx ne.

¹³ Gora ije amā katāt ikabēn jarēnhja amijamakrekam anhōn 'āno djan ikōpdji'ā kôt ar amijo aba. Ne aje arým amikajmā'ā Kritu Jeju marja 'āno djan kôt tu amā me kunī jabē ne. ¹⁴ Ē, Metīndjwýnh kute katāt memā kabēn jarēnhja ga aje kôt ar amijo abaja gora mā kôt ar amijo aba rā'ā. Nhym Metīndjwýnh Karō kute me bakam krīja dja ajo tỳx ga kam kôt ar amijo aba.

¹⁵ Pykabē Adjijkam me kunī ne me ikangan mō, me umaje mō ga arým ama. Nhym Pijerumē Emodjedjwý mekôt ikanga.

¹⁶ Nhym bep ate ne Nexipōr. Tām ne imā kīnh jadjār mexkumrēx. Ne ajte imā kīnh jadjā. Nām imā kīnh jangjēnh krāptī ne. Me kute ibē ijēkam pijām kēt ne. Kum me uma kēt ne. Gē pānh Bēnjadjwýr Jeju kum kaprī. Kum Nexipōrmē ōbikwa kunī ar kaprī. ¹⁷ Nām krīraxbē Rōmakam ajbir bōx ne prī:ne ijabej. Ijabej tēn ijabej tēn ijabej tēn kam imā kato. ¹⁸ Amrēbē krīraxbē Epexukamdjwý ikôt āpēnhja ga arým aje mar mex. Nām apýnh mýjja kupēn o ikôt kangō. Gē Bēnjadjwýr Jeju kum kaprī, Bēnjadjwýr akubyn bōxkam kum kaprī. Tām ne ja.

2

Ām tỳx ne rerek kētmā kute arēnh.

¹ Be, akmere Ximoxi, gora atỳx. Kritu Jeju ta ukaprīkôt dja ajo djuw mex ne ajo tỳx ga kam atỳx ne ar aba. ² Ē, gop ikabēn ma. Ba ije me ipōkri memā ikabēn jarēnh nhym me krāptī kute mar ga gadjwý aje marja tām dja ga amidjō'ā me kwýmā arē. Me mrāmri kabēnkumrēxmā dja ga arē. Me kute amim Jeju mar 'āno āmmābit dja ga arē nhym kam me akōpdji'ā amū aben nhjuk'ā memā arēnho tē.

³ Ē, me krākamngônhreja pumūn me'ā amijakre. Dja ga abē krākamngônhrē te atokryn mā Kritu Jejukôt ajkamē. ⁴ Ē, me krākamngônhre ba kutā kute amijangri t̄yx ne kute tu m̄yja mar kēt ne m̄m mrānhbit kute marja pumū. Jabit ne me kute mar ne ba. Me kute atemā m̄yja kajgo mar kēt ne tu ba, me ō bēnjadjw̄yr kute memā kabēn mex jarēn ne mekam k̄nh kadjy. Gadjw̄y dja ga ā amijo anh̄yr ar o aban anhō Bēnjadjw̄yr Jeju Kritu kabēnkôt amrānhbit aje mar nhym kôt kute apumūnh ne akam k̄nh kadjy.

⁵ Ē, dja ga me kute aben rerdjw̄y pumūn me'ā amijakre. Gadjw̄y dja ga ā anen Kritu Jeju kukràdjākôtbit ar amijo aba. Me kute aben rerkam dja me mrānh t̄yx'ō pydjim me bakukràdjā t̄mkôt me kure. Nhym kam me kumābit k̄nh djā ngā. Be, gadjw̄y dja ga ā anen Kritu Jeju kukràdjākôtbit ar amijo aban kam k̄jkwamā 'yr bōx.

⁶ Ē, dja ga ajte me ō pur djw̄ynh kam āpēnh rax pumūn me'ā amijakre. Nām me ō pur djw̄ynh amim pur jadjuwn ar̄ym kam djw̄y kre nhym ar̄ym abatānh ne. Nhym me ō pur djw̄ynh kumrēx kam djw̄y krēn ar̄ym k̄nh ne. Dja ga 'ā amijakren adjāpēnh rax ne. Nhym kam Met̄ndjw̄ynh amā o pānh ne. ⁷ Ē, dja ga ikabēnja mar ar o aba. Nhym kam t̄umrām dja Bēnjadjw̄yr djw̄ynh ar̄ym ano bō ga kam ar̄ym m̄yja kunī ma.

⁸ Ē, Jeju Kritu dja ga omū. Bēnjadjw̄yr raxbē Dawi tām djw̄y 'ō. Ga tyk ne akubyn t̄in ne katorja pumū. Kukràdjā ny'ā ne ba ar idjujarēnh ibaja, ⁹ Jeju kukràdjā ny'ā ar idjujarēnh ibakôt ne me kum ikurēn ijo ajkē ba itokry ga me kute idjuwpreja pumū. Nām me ijo ijaxwen idjuwpre ba nō. Ē, djā nām me idjuwpren o mebē Met̄ndjw̄ynh kabēnbē aptā? Kati, dja me 'ā ujarēnh tēm rā'ā ne amū abendjō'ā pyka kunīkôt abenmā arē. ¹⁰ Kam ne ba te itokryn Met̄ndjw̄ynh 'āno djan tu ate ikrā. M̄y kadjy? Bir, Met̄ndjw̄ynh nhō me ja kadjy, Met̄ndjw̄ynh kute amijo me utārja kadjy. Me jadjw̄y Kritu Jeju kute me utār nhym me kôt ō k̄jkwā mextirekam ar ba rā'ā: rā'āmā. Ō k̄jkwā mextire, kam m̄yja punu kēt, pr̄ine mexo kute pykabē m̄yja ja jakrenh, ō k̄jkwā mextire jakam me ar ba rā'ā rā'āmā. Kam ne ba te itokryja. Me jadjw̄y kute amim Jeju mar nhym kute me utārmā.

¹¹ Mrāmri ne me abenmā,

—Dja gu me Jejukôt batyk jabej kôt ajte bat̄in.

¹² —Dja me te me bajo ajkē gu me te batokryn mā Jeju 'āno djan kam pānh batyk nhjukri akubyn bat̄in ne babēnjadjw̄yr ne ar meo baba.

—Dja gu me amikatin jām Jejubē bakrā nhym adjw̄ynhdjw̄y me babē amikatin jām me babē krā.

¹³ —Dja gu me amrēbē baje amijo Jeju pytārkam me krāpt̄ijakôt bajaxwe nhym kam Jeju dja me bamar rā'ā ne. Me ba dja gu me amibē kanga nhym bep ta gēdja me bamar rā'ā ne, me bakanga kēt ne. M̄ykam? Bir, ta ne kabēnkumrēx. Kabēn pydji ne me bakadji arē. Gēdja atemā ajte amibē kabēn 'ō jarēnh kēt ne. Kam dja amibē me bakanga kēt ne.

Ē, mrāmri ne me ā abenmā kabēnwā jarēnho ane.

Kute memā Met̄ndjw̄ynh kabēn jarēnhmā.

¹⁴ Wānh dja ga ajte akubyn memā tām jarē gē me ajte kuma. Ne ajte memā kum,

—Ē, kwārīk wānh me akabēn kukràdjā m̄yr jabej abenmā adjākrē kēt ne akabēno aben japanh kēt, ane. Dja ga memā wā jarē, k̄j bē memā akabēn jarē. Met̄ndjw̄ynh kute akabēn mar ne akôt kabēnkam memā akabēn jarē gē

me kuma. Djā nām me ari abenā atom bakam mex got? Kati, nām me mỳjja man nh̄nh kabēn ja'ō m̄yr jabej ajmān ar abeno bikēnh o ba.

15 Ē, gora Metīndjw̄nyhmā adjāpēnhkam at̄yx. P̄rīne katāt Metīndjw̄nyh kabēn'ā memā adjujarēnh ar aban memā arē. Metīndjw̄nyh kabēn ne katāt. Kam dja ga katāt memā 'ā ajarē. Metīndjw̄nyh akam kīnh ne kute amā,

—Amexkumrēx. Ba akam ikīnhkumrēx, anh̄r kadjy. Kadjy dja ga adjāpēnhkam at̄yx ne kam amikam apijām kēt ne.

16 Kwārīk wānh me kabēn kajgo kwārīk wānh nō. Me kabēno kute aben japanh kwārīk wānh nō. Rūm kum akāx. Wā, me kabēn wāo dja me Metīndjw̄nyhbē amiptār mex ne. Kubē o amiptāro mōn o mōn o mōn ī kubē o amiptār mex ne ar̄ym o amipunu mex ne. 17 Me kabēn punu wā kute wajre pyrāk. Ga wajre kute amū me ī kuro baja pumū. Nhy m me ujarēnh punuja ā p̄rīne meo bikēnh o ane. Me ja 'ō nhidjibē ne Imene. 'Ōdjw̄y ne Pireto.

18 Nām ar amibē Metīndjw̄nyh kabēn kanga, Metīndjw̄nyh kute katāt memā kabēn jarēnh ja kangan kabēn punuo amū Jeju nēje meo akēxo tēn memā kum,

—Ar̄ym apēx. Ar̄ym Metīndjw̄nyh kute akubyn meo tīn djā ar̄ym apēx, ane. Nām ā ar memā 'ēxo anen me kw̄yo ajkē, me kute amim Jeju mar kw̄yo ajkē.

19 Nhy m bep ate ne Metīndjw̄nyh kabēn. Metīndjw̄nyh kabēn ne mrāmri kabēnkumrēx. Kute kēn pyrāk, kēn nh̄r t̄yxja pyrāk. Nām me te kute kēn nhikō 'yrmā. Nām ā Metīndjw̄nyh kabēndjw̄y ane nhy m me te kute kabēn nhikō 'yrmā. Nhy m Metīndjw̄nyh kabēn ne memā kum,

—Bēnjadjw̄r djw̄nyh ne ta ō me ja p̄rīne ar̄ym me ātāri ne p̄rīne ar̄ym mekam ama, ane. Ne aje,

—Gora gē me kute “Ije Bēnjadjw̄r Jeju mar” anh̄rja me on mỳjja punu kanga, ane. Nām ā Metīndjw̄nyh kabēn'ā pi'ōk no'ōk ane. Nh̄nh ne me'ō ne kute kabēn nhikō 'yrmā.

20 Ē, me'ō bēnjadjw̄r nh̄rkwākam ne ngōnh ap̄nyh kute abeno djāri kumex. Kw̄y ne adjēnh nhy m bep kw̄y ne kajgo. Mexja ne kēn kar̄yro ipēx ne kw̄y kryt jakao ipēx. Nhy m bep kajgoja ne ngōkraxmē ngyo ipēx. Tām ne mỳjja kajgo kadjy. Nhy m bep mexja ne mỳjja mex kadjybit.

21 Nhy m me p̄rīne ngōnh ku'ō nhy m kam akan kam mexkumrēx, mỳjja mexkumrēx kadjybit ku'ē. Be, gu me badjw̄y ngōnh'ā amijakren p̄rīne amijaxwe, mỳjja punu kangan kam bamexkumrēx, mỳjja mex kadjybit bamex-tire. Nhy m kam me banhō Bēnjadjw̄r dja ar̄ym amim me bapumjuw, kum me badjāpēnh kadjybit amim me bapumjuw. Gu me kam ap̄nyh badjāpēnh djāri badjāpēno baku'ē.

22 Nām me abatānh nyre kum mỳjja punu p̄rām kumrēx. Rūm kum akāx ne kubē amiptā. Gē arīk wānh me kute mỳjja punuo bawā arīk wānh memā nō. Nhy m bep kati, ga dja ga katāt amrānh'ā anopdji. Katāt amrānh ne aje amim Jeju kamnh̄xbē ar aban amā me abēn mekam angyr kēt ne adjumar mex ne ar aba, be, mỳjja ja dja ga 'āno djan 'ā anopdji ne. Kam gēdja ga ā amijo anh̄ro tē. Me jamē ro'ā ā amijo anh̄ro tē. Me ōkre kadjw̄nyhbē axwe'ō nōr kēt ne kute Metīndjw̄nyhmā amijo à'w̄yjamē ro'ā dja ga ā amijo anh̄ro o tē. Nhy m arīk wānh mỳjja punuwā wām nō.

23 Kwārīk wānh me kute abenā atomwā kwārīk wām nō. Tām ne kaj-gokumrēx. Tām gēdja wām nō. Djām kōt mete mỳjja mar got. Kōt ne me kum aben kurēn kam aben jap̄ryn abenmā ākrē.

²⁴ Bep kati, ga abê Bēnjadjwŷr djwŷnh nhô àpēnhkam kwārĭk wānh akabēno me apanh kêt. Bēnjadjwŷr nhô àpēnh ne me me kunĭkam ukapŕĭ ne pŕĭne memā Metĭndjwŷnh kabēn'ā ujarēnh mex ne, ngyrk kêt ne memā 'ā ajarē. Nām ā Bēnjadjwŷr nhô àpēnh ā meo ane.

²⁵ Abê Bēnjadjwŷr nhô àpēnhkam dja ga ā o anen kam akrānmā akurê djwŷnhmā akabēn ne tu kum akabēn mex jarē. Birām Metĭndjwŷnh dja amikadjy me ja ngrêk nhym me arŷm amikam ajkam aman wānh axwemā iren 'ŷr amijo akêx ne arŷm Metĭndjwŷnh kute katāt memā kabēn ja arŷm kum kato. ²⁶ Arŷm Metĭndjwŷnh kute katāt memā kabēn jarēnh ja man arŷm amim kato. Xatanaj ne me ja pa 'amŷn amiwŷr meo mōn ar meo ba nhym me kam ar kum àpēnh ba. Birām Metĭndjwŷnh dja amikadjy akabēno me ngrêk nhym me arŷm amim katon Xatanaj kangan kubê amiptān arŷm jām Jejuo amijakre. Kadjy ne ba amā,

—Akrānmā memā akabēn jarē, ane.

3

Pyka kute o ino rer 'ŷr me axwe raxmā kute arēnh.

Xim k 4.1; Djuda 18

¹ Ē, pŕĭne ikabēn ma. Adjŷm, dja ĭ me umar punu djā kato. Pyka kute o ino rer 'ŷrkam dja ĭ me umar punu djā kato. Mŷkam dja me umar punu? Bir, me axwe raxkam. Ije, mā ne me kukrādja kute?

Je kum dja ĭ me apŷnh amijo ba. ² Dja me ôdjŷn kam amidjwŷnhbit man memā mŷjja nhôr kêtukumrêx. Dja me kum nêkrêxmê pi'ôk kapŕĭbit pŕāmkumrêx. Dja me amiraxbito amra. Dja me ôkre kadjwŷnhbê amim,

—Ba ne ba imexmê iraxo me akrenh mex ne, ane. Dja me ar me ŷno ba. Dja me nāmê bām kabēn mar kêtukumrêx. Dja Metĭndjwŷnh kute memā mŷjja nhôrja kunĭ kubê kĭnh no kati. Dja me Metĭndjwŷnhbê amiptār mex ne.

³ Dja me kum aben kĭnh kêtukumrêx. Dja me ukapŕĭ kêtukumrêx ne kum aben kurêkumrêx. Dja me aben kâ mex jarē. Dja me amipnēn ar ba kêt ne tu arĭk ar ba. Dja me âkrêkumrêx. Dja me kum mŷjja punubit kĭnh ne kam kum mŷjja mex kurêkumrêx.

⁴ Dja me kurê djwŷnhmā ôbikwa kanga. Dja me amakkre kêt. Dja me arĭk ta amijā bēnjadjwŷr rēnh ar o ba. Dja me amidjwŷnhbit o kĭnh ne kum Metĭndjwŷnh kĭnh kêtukumrêx. ⁵ Dja me 'êx ne mekôt Metĭndjwŷnhmā ngrero krĭ. Ajkwakambit ne kute Jeju mar. Nhym bep kati, amikadjwŷnhbê kute amikam Jeju mar kêt ne kute uma mar kêtukumrêx. Ē, kwārĭk wānh me ja kôt amrānh kêt ne rŷm memā akre rax.

⁶⁻⁷ Ē, me arĭk baja ne me kwŷ me nire 'ŷr wangij ne atemā memā kabēn jarē. Me nire ja ne me no kêt ne axwebit ma ne kum mŷjja punubit pŕāmkumrêx ne arĭk mŷjja punu jabej mrā. Te kute mŷjja marmā ne Metĭndjwŷnh katāt kabēnja mar kêtukumrêx. Be, me nire punu jamā ne me atemā kabēn jarē nhym me pŕĭne me kabēn man kôt ar amijo ba.

⁸ Me ja, me kute Metĭndjwŷnh kupa'ā memā 'ā ujarēnhja ne me kute mŷjja punubit mar. Djām me kute amim Jeju mar got. Arkati, nām me kum Metĭndjwŷnh katāt kabēnja kurêkumrêx ne kam me kute Môjdjê kurê djwŷnh pyrāk. Me kute me bakukāmārebê Môjdjê kurê djwŷnh ja pyrāk. Ar idjibê ne Djanimê Djāmbri ar. Ar tām ne ar kabēno Môjdjê japanho ba. Nhym me kute Metĭndjwŷnh kupa'ā memā 'ā ujarēnhjadjwŷ ā kabēno Metĭndjwŷnh kabēn katātja japanho ane, ne Metĭndjwŷnh kabēno mŷjja kajgo ar o ba.

⁹ Bep kati, dja me punuja amijo mrānh 'ijabjê kêt nhym me memā apôx, me axwemē me bibānhmē me arīk bajamā apôx. Me kute Djanimē Djāmbri arkum katorja pyrāk. Dja ā me memā apôxo ane nhym me kunī me axwe kêt me omū.

Metīndjwýnh kabēn jarēnh'ā ukanga kētmā kute arēnh.

¹⁰ Nhym bep ga ne ga arým iman ikôt ar amijo aba. Ije memā Metīndjwýnh kabēno amirīt ne ije kôt ar amijo iba ne ije Metīndjwýnho amiptār kadjy idjāpēho ije amirīt ga arým kôt prīne ipumūn arým prīne idjātari. Ije amikajmātā Jeju mar ne 'ā ingrà týt ne akrānmā ije meo iba ne imā me abē ne ije Jeju 'āno idjām ne ije kanga kêt ga arým kôt ipumū. ¹¹ Me kute ijo bikēnh ga ga arým itokrykôt ipumū. Krīraxbē Āxikimē krīrax 'ōbē Ikōnimē krīrax 'ōbē Rixamē kam me kute ijo bikēnhkôt ga arým ga ipumū. Nām me prīne ijo ajkē ba itokry: ne. Nhym bep Bēnjadjwýr Jeju ne mýtja kunībē ipytā.

¹² Bir be, mrāmri ne me kute Kritu Jejukôt amijo ban katāt mrānh prāmja mrāmri dja me kātām arým me jao ajkē.

¹³ Ē, me axwemē me 'ēxnhīmē gēdja me ĩ punu raxo mōr purokam ĩ punu rax mex ne. Dja me memā 'ēx ne me noo akno nhym me kam amipānh me jamā 'ēx ne me noo biknor mex ne.

¹⁴ Nhym bep ga. Ga dja ga mā kôt amijo aba. Ar ije amā Metīndjwýnh kabēn jarēnh ga arým ga prīne aje amim mar dja ga arek 'āno djan kôt ar amijo aba. Ar ba ar ije amā arēnhja ga arým ar ipumū. ¹⁵ Aprīrekam ga arým Metīndjwýnh kabēn maro tē. Maro tēn o atēm rā'ān arým ajabatānh ne arým prīne ama. Metīndjwýnh kabēn mexkumrēx kute ano bōnh ga arým aje tu amikajmātā Kritu Jeju markumrēx nhym arým kute apytārja tām ne ga arým prīne o tēn arým prīne ama.

¹⁶ Be, Metīndjwýnh ne me bakukāmāremā arē nhym me kabēn'ā pi'ók no'ók ne, kôt pi'ók no'ók ne. Pi'ók no'ókja kunī ne kubē me banhō Metīndjwýnh kabēnja. Mýt kadjy ne Metīndjwýnh kabēnja? Bir, kute katāt memā Metīndjwýnh kukrādja jarēnh kadjy, kute me axwe nēje me akre kadjy, kôt me kute amū aminhijuk'ā amidjar kadjy, kute katāt me krā pynjýr nhym me kute katāt mrāno amū amikamēho mōr kadjy. Be, kadjy ne Metīndjwýnh kabēnja. ¹⁷ Nā, Metīndjwýnh ta kabēno dja prīne ō āpēho týt ne, prīne o mex gē me kum apýnh mýtja mex djāribit kīnh ne ar o ba. Be, dja ā Metīndjwýnh Kabēno meo ane.

4

¹ Ē, Kritu Jeju dja akubyn me bawýr bōx ne ar me bajo ba, umao ar me bajo ba. Dja bōx ne me kunī jaxwekam memā pānh jarē, me tīnmē me tykmē me axwekam memā pānh jarē. Kam ne ba Jeju Kritu kabēnkôt, Metīndjwýnh kabēnkôt amā ikabēn jarē. Ne amā,

—Ē, gora memā Metīndjwýnh kabēn jarē. ² Gora prīne memā Metīndjwýnh kabēn kôt kāj bē memā arē gē me kuma. Gora 'āno dja. Dja me kute mar prām jabej ga memā arē. Nhym bep djām me kute mar prām kêt jabej ga kam ga mā akubyn mekmā arē.

Gora Metīndjwýnh kabēno me ngrēk. Dja me'ō kute Metīndjwýnh mar kêt jabej ga kum Metīndjwýnh kabēn jarē gē Metīndjwýnh kute katāt kabēn jadjwýrkôt amim kuman 'ýr amijo akēx.

Gora me axwe nēje me akre. Dja me axwe jabej ga memā akabēn 'ō jarē gē me axwe kêt.

Gora memã tỳx jadjà. Dja me'õ kute Jeju mar rerek jabej ga kum tỳx jadjà gẽ 'ã ngrã tỳx.

Dja ga ã me 'ãno adjãmo anen kanga kêt mex ne akrãnmã memã Metĩndjwỳnh kabẽn'ã ajarẽ.

³ Dja ã me kute memã mỳjja kupa'ã arẽnħ djwỳnh bõx ne kam Metĩndjwỳnh kupa'ã ar memã arẽnħo ba. Nhy m mã me mỳjja punu mar prãm ne. Nhy m te Jeju nhõ me jao ba djwỳnh te katãt memã arẽ nhy m me mar prãm kêt kumrẽx ne. Ne kam me kute kupa'ã memã arẽnħo bajabit ma ne amĩm me punubito atom nhy m me kumẽx ne kam atemã memã kabẽn punu jarẽ. Me kute me kabẽn punu mar prãm kam ne me me kabẽn punubit ma. ⁴ Nãm me Metĩndjwỳnh kute katãt kabẽn jarẽnħja mar prãm kêt kumrẽx ne jãm kubẽ krã. Ne kam me tũmre'ã ujarẽnħ kajgobit mar prãm ne.

⁵ Nhy m bep ga. Ga dja ga mỳjja kunĩkam ano tỳx ne katãt o tẽ. Djãm me te ajo ajkẽ ga tu ate akrãn ar amijo aba rã'ãn mã kam amirĩt ne. Gora adjãpẽnħ 'ãno dja. Mỳj adjãpẽnħ gẽdja ga 'ãno dja? Ije kum me kute Jeju mar kêt jamã kukrãdjã ny'ã adjujarẽnħ gẽdja ga 'ãno dja. Dja ga mã kam apẽ, prĩne memã Metĩndjwỳnh kabẽno amirĩt ne katãt memã mỳjja jarẽnħ mexkumrẽx.

⁶ Ë, arỳ m me kute ibĩn 'ỳr. Arỳ m itẽm 'ỳr. Arỳ m ne itẽm djã ijo rãm ne jao tẽ. Ityk'ã, me kute ijo Metĩndjwỳnh nhõ mry ne ibĩn ba ityk'ã ne ba arỳ m itẽm 'ỳr jarẽ. Arỳ m ne ba amikam kõ krãn mexo tẽn kam amã itẽm djã jarẽ. Arỳ m ne ityk djã ijo rãm ne jao tẽ.

⁷ Nã bã m Jejumã idjãpẽnħo mrãmri ne me kute me prõt tỳxmã mỳjja janhõr nhy m me kumrẽx 'ỳr mrãnħ ne bõx ne kute amỳnhja pyrãk. Nã bã m ã amikam itỳxo anen Jejumã idjãpẽnħkõt ajbit ma. Nã bã m ã Jejumã idjãpẽnħ anen kam arỳ m o ino rer djã'ỳr arỳ m ibõx tẽ. Nã bã m ã 'itỳx anen amijo tẽn aminhinomã amimẽn arỳ m itẽmmã. Nã bã m ije Jeju kanga kêt ne katãt memã mỳjja jarẽnħ arỳ m itẽmmã.

⁸ Nhy m kam Bẽnjadjwỳr Jeju kute katãt memã o pãnh djwỳnhja tãm dja imã o pãnh. Dja katãt imã o pãnh mextire. Arỳ m ne ikutẽp kudji. Dja imã, —Akmere, amrẽ tẽn amim aby. Ba arỳ m amã ajaxwe kêt jarẽ ga arỳ m imã amexkumrẽx. Ne kam on amim aby, ane. Kute memã o pãnh nhõ akatikam dja imã kungã. Djãm bajbit dja imã kungã? Kati, me kute kam amakja, me kum kĩnhja kunĩmã gẽdja kungã, me kunĩmã o pãnh ne.

Kurẽ djwỳnh amiwỳr o bõx nhy m ate kuka kõnh dja.

⁹ Akmere, gora amrẽ amibẽx ne on iwỳr bõx. ¹⁰ Nhy m Demaj. Demaj ne kum me kãtãm kukrãdjã punujabit kĩnh, me kute Metĩndjwỳnh kurẽ djwỳnh kukrãdjã punu jabit ne kum kĩnh ne ar o ban arỳ m ikangan imã iren mã tẽ, pykabẽ Texarõnika'ỳr tẽ. Nhy m Krexẽxi arỳ m pykabẽ Garaxa'ỳr tẽ. Nhy m Xitu pykabẽ Damaxa'ỳr tẽ. ¹¹ Rukabit ne ikuri dja. Maku dja ga aprõn amrẽ iwỳr o tẽ. Nãm ikõt ãpẽnħ mexkumrẽx. Tãm gẽdja ga amrẽ o tẽ. ¹² Xikiku ne ba pykabẽ Epexu'ỳr ano.

¹³ Ë, iwỳr atẽmkam dja ga amrẽ imã inhinõkã rytiwão tẽ. Wãnh ne ba gu bakamybẽ Kapukam kum inhire, krĩraxbẽ Krõwadjikam ne ba kum inhire. Gora amrẽ imã o tẽ. Pi'õk no'õk ngriwãmẽ no'õk raxwãmẽ amrẽ imã o tẽ. Pi'õk no'õktiã ne ba imã kĩnhĩ. Gora aman amrẽ imã abyn o tẽ.

¹⁴ Ë, Arexãri kute ngõnh nhĩpẽ djwỳnhja ne prĩne ijo ajkẽ. Metĩndjwỳnh ta dja kum axweo kum. ¹⁵ Gadjwỳ dja ga aminẽje tãwã pumũ. Nãm kabẽno ar ijapa ne. Nãm kabẽno ar ijapa: ba te kum ikabẽn mex jarẽ ne te akre nhy m mã kabẽno ar ijapan kam prĩne kabẽno ijo ajkẽ. Kam ne ba amã,

—Gora aminêje tãwã pumũ, ane. Kam ne ba amã ane.

¹⁶ Me kute amiwÿr ijo bõx kutewakam nhÿnh ne inhõbikwa 'õ ikuri dja? Me kute amiwÿr ijo bõx ne we ijaxwe jabej ikukjêro ÿr kutewakam? Ba we ijaxweo ije amiptâr kadjy nârãm me kute bit ibĩnmã amiwÿr ijo bõx ne we ijaxwe jabej ikukjêro nhÿ. Nhyh nhÿnh ne inhõbikwa 'õ ikuri dja? Kati, nãm ar kunĩ ikangan mã prõt ne, mã ipymaje prõt ne. Gora gê inhõbikwa ipymaje prõtwa gora gê Metĩndjwÿnh arkum o pãnh kêt ne arkam ujakrãnh no kati, arkam ukapri.

¹⁷ Nã, me ne me ipymaje prõt ne. Nhyh bep kati, Bẽnjadjwÿr ne ikõt djan imã tÿx jadjã ba tu kanãrrãm kãj bê memã Metĩndjwÿnh jarê, prĩne kunĩ'ã ajarê nhyh me bajtem kunĩ arÿm kuma. Djãm me kute ikukjêrkam uma ngri got. Nãm me kubê rop prãbê uma:kumrêx. Nhyh bep Metĩndjwÿnhbit ne mebê ipytã.

¹⁸ Nhÿnh ne mÿjja punu 'õ ne kute ijo bikênhmã? Kati, Metĩndjwÿnh ta gêdja inêje jãm mÿjja punu dji. Metĩndjwÿnh ta ne kute ipytâr ta gêdja ipytãn ijo tẽn õ pykakam ijo bõx, mõr djãmã ijo bõx ba kam kõt imexkumrêx ne ar iba. Gora gê me kunĩ Metĩndjwÿnhmã kãjmã rax jarê. Me kunĩ dja me kãjmã kum rax jarênhõ tẽ. O tẽm rã'ã rã'ã rã'ã ne. Gora gê me mrãmri o anhÿro tẽ.

¹⁹ Dja ga PRIXIRAMË AKWIRE arkum ijarê, ne ajte Nexipõrmẽ prõmẽ kramẽ arkum ijarê, ar kupãnhã arkum ijarê. ²⁰ Ë, Eraxu ne krĩraxbê Kõritukam arek dja. Nhyh Krõpimu kanê, pykabê Miretukam kanê ba kam kum inhiren amrê tẽ.

Amrê amibêx ne na tÿm djwÿnhràmm iwÿr bõx.

²¹ Juburmẽ Prudêximẽ Rinumẽ Kraõdjamê me kute Jejukõt abeno kamy kunĩ ne me wãm amã amijarê. ²² Gê Bẽnjadjwÿr Jeju prĩne ajo ba nhyh Metĩndjwÿnhdjwÿ ukapri'kõt prĩne me akunĩõ djuw mex. Tã ne ja.

Paur kute Xitumã pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ne Xitu kãxã djan kum pi'ôk no'ôk ne. Arÿm ne Xituo kra ne kum pi'ôk no'ôk ne. Arÿm ne pykabê Kretakam Xitumã ire nhym kam kam dja. Nhym kam Paur kum pi'ôk no'ôk ne Artemanhkôt ano. Mÿj'ã ne Paur pi'ôk no'ôk ne?

Bir, Xitu kute prÿne memã Metÿndjwÿnh kabêno amirÿt ne kute memã kabên jarênhmã. Kute me kabên punu kabêno me itymã, ne kute Jeju nhô me jao ba djwÿnh kum àpênh kadjy me umjÿrmã. Kadjy ne Paur Xitumã pi'ôk no'ôk ne. Ne kam ajte amiwÿr Xitu 'uw. Tãm ne ja.

1-4 Akmere Xitu, ba, ibê Paur ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Xitu, abê ikra djwÿnh, amã ne ba pi'ôk no'ôk ne. Ga ne ga ikôt tu amim Jeju kamnhÿxkumrêx, kam ne ba ajo ikra.

Ba ibê Paur, ibê Metÿndjwÿnh nhô àpênh. Jeju Kritu ta ne ijano ba tẽ. Nà, Metÿndjwÿnh kubê me bapytàr djwÿnh ne ijano, ije memã Jeju jarênh kadjy ijano ne imã,

—On kãj bê ijã adjujarênh tẽ, ane. Ije memã Jeju jarênh nhym me kute mar ne kam kute tu amim kamnhÿxkumrêxmã. Arÿm ne Metÿndjwÿnh amijo me kwÿ pytà. Me ja kute tu amim Jeju markumrêxmã, ne kam arÿm kôt katàt mrãnhmã. Metÿndjwÿnh kabên katàtja, 'èxnhÿ kêtja tãm ne me kute mar ne kam arÿm kôt katàt mrãnhmã. Nà, kadjy ne Jeju ijano, ije memã Jeju jarênh nhym me kute amim kamnhÿxkumrêxmã. Mÿj ne me kute tu amim kamnhÿxkumrêxmã? Bir, me batyk nhijukri amũ me batÿn rã'ã rã'ã rã'ãn batyk kêtumrêxmã. Metÿndjwÿnh 'èxnhÿ kêtumrêxja tãm ne me bamã arê. Amrêbê ne kute pyka nhipêx kêtiri arÿm kabên pydji jarênh me bajã amim karô. Me batyk nhijukri batÿn rã'ãmã ne me bajã amim karô. Ne kam ajbir ne arÿm me bamã me batÿnjao amirÿt ne. Ar idjujarênhkôt o amirÿt ne. Arÿm kute aminhô akati jarênh djakam me bamã o amirÿt ne. Ba ne ba memã 'ã ajarê nhym arÿm amirÿt ne.

Be, akmere, gê Metÿndjwÿnh ajo djuw mex, Jeju Kritu kubê me bapytàr djwÿnhmê Bãmbê Metÿndjwÿnh ar ukaprÿkôt ajo djuw mex ne ar ajo ba, ne amã adjumar mex jarê ga kam adjumar mex ne ar aba.

Xitu kute Jeju nhô me jao ba djwÿnh pymjÿrmã.

Xim k 3.1

⁵Mÿj kadjy ne ba pykabê Kretakam amã inhire? Bir, aje mÿjja inomã mênhmã, ije kum o krax ne ije inomã mênh kêtja aje ikudjwa inomã mênhmã ne ba kadjy amã inhire. Ne kam ajte aje Jeju nhô me jao ba djwÿnh kum àpênh kadjy me umjÿrmã ne ba kadjy amã inhire. Krÿ kunÿkôt aje me'ã Jeju nhô me jao ba djwÿnh rênhmã, ije amã 'ã karôkôt.

⁶Bir, mÿj me'ô Ar kubê dja Jeju nhô me jao ba djwÿnh? Bir, me axwe kêtme, me prô pÿnhmê, me ja gêdja me Jeju nhô me jao ba. Nhym me kradjwÿ tu kute amim Jeju markumrêx ne me bãm kabênkôt mrãnhmã. Nhym me ja bep bãmbit ne kabên mexkumrêx nhym kam kraja arÿk ar ba, amakkre kêt, kute bãm kabên mar kêt nhym me kam kum kÿnh kêt ne ar'ã kabên ba. Kwãrÿk wãnh ga me bãm ja'ã Jeju nhô me jao ba djwÿnh rênh kêt. Djãm me kraja kabên mex got ga aje me bãm'ã meo ba djwÿnh rênhmã.

⁷ Nà, me axwe kêtbit dja me kubê Jeju nhô me jao ba djwÿnh. Mÿkam dja ga me ja'ãbit meo ba djwÿnh rê? Bir, me kabên mexbit dja me Metîndjwÿnhmã apê. Djâm me kabên punu Metîndjwÿnhmã àpênh got. Kwârîk wãnh me amakkre kêt, me ngyryknhĩ, me kum kadjwati kangôbit* djãnh, me àkrê, me kute pi'òk kaprĩbit prãme me noo biknoro baja, kwârîk wãnh me ja'ã Jeju nhô me jao ba djwÿnh rênh kêt.

⁸ Nhyr bep me kute meo djuw mex prãm, me kum mÿjja mexbit kĩnh, me kute amipnênh ne ar ba, me katãt mrãnh, me mrãmri mexo mexkumrêx, me axwe nêje kute amijãno ãm, me ajbit dja ga me'ã Jeju nhô me jao ba djwÿnh rê. ⁹ Dja Jeju nhô me jao ba djwÿnh kum Metîndjwÿnh kabên kĩnh ne kôt ar amijo ba. Metîndjwÿnh kabên 'êxnhi kêtja, ar ije prĩne memã arênhja, tãm dja me kôt ar amijo ba. Me kute prĩne memã Metîndjwÿnh kabên jarênh mextire ne o kute memã tÿx jangjênh ne o kute me kĩnhmã. Nà, dja Jeju nhô me jao ba djwÿnh prĩne mekmã Metîndjwÿnh kabên jarênh kam me kabên punu nêje me akre. Me kum Metîndjwÿnh kabên mar prãm kêt ne kute kabêno me bajapanhja dja Jeju nhô me jao ba djwÿnh me kabên punu nêje me akre gê me kuma.

¹⁰⁻¹¹ Bir, me amakkre kêt ne me kumex ne kabên kajgoo ar me noo biknoro ba. Nãm we me,

—Djâm me aje amim Jeju mar ne kam tu aje mar kajgomã? Kati, dja ga me amim ama nhyr me kam me amy nhinhu kãdjwÿ rê, ane.

Nãm ã me noo biknoro ane. Nà, me ja dja Jeju nhô me jao ba djwÿnh kabêno me unê gê me anihkrê. Nãm me apÿnh kikrekam me kunĩ noo aknon meo ajkê. Mÿjo ne me meo ajkê? Me kute Metîndjwÿnh kupa'ã mekmã arênhkam ne me meo ajkê. Mÿj kadjy ne me Metîndjwÿnh kupa'ã mekmã arênh ar o ba? Bir, me kute me noo biknor ne me ò pi'òk kaprĩreo prôt kadjy ne me Metîndjwÿnh kupa'ã mekmã arênh ar o ba. Kam dja Jeju nhô me jao ba djwÿnh akubyn kabêno me ity nhyr me arÿm anihkrê.

¹² Bep Kretakam me'ò kute memã kabên jarênh djwÿnh'ò ne ta ò me wÿnh'ã kabên ne,

—Kretakam me kra ne mrãmri 'êxnhi kumrêx, axwekumrêx, kum ukan-gakumrêx, àkurbit kute mar. Nãm ã me'ã kabên ane.

¹³ Nà, mrãmri ne ã ane. Kam dja ga memã akabên jarê, tu memã abên tÿx, me kute mrãmri amim Jeju mar ne 'ã ngrã tÿx kadjy. ¹⁴ Dja ga memã abên tÿx nhyr me arÿm wãnh kabên kakrit marmã ire, mekbê idjaer kukãmãre'ã ujarênh kajgojamã ire. Me kabên punuja ne me kum Metîndjwÿnh kabênkumrêxja kurênh kam ta amimarkôt kabêno mekbê mÿjja puma ar o ba nhyr me kabên man kôt amijo ba. Dja ga memã abên tÿx gê me on kôt amijo baja krãta.

¹⁵ Me axwe kêtã ne mÿjja kunĩ mexkumrêx. Nhyr bep me axweo kute amiptãrja, me kute Jeju mar kêtja, me tãm ne mekbê mÿjja kunĩ punu. Be, djâm me ja mex got. Nãm me òkre kadjwÿnhbê mÿjja punubit man mÿjja punu'ãbit amim karò. ¹⁶ Nãm we me ajkwakambit,

—Ije Metîndjwÿnh mar, anhÿr ar o ban kam arĩk ar ba. Nãm me axwe, me amakkre kêt, ne te kute mÿjja mex marmãn mÿjja punubit ma. Djâm ã me kute amim Metîndjwÿnh mar kute anhÿr.

* ^{1:7} Mÿjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangômê uba kangômê, mÿjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarê.

2

Xitu kute mebêngêtemē me kunĩmā Metĩndjwýnh kabēn jarēnhmā.

¹ Nhyh bep ga, akmere, dja ga me kupānhtā me kute amim Jeju marwāmā Metĩndjwýnh kukràdjā'ā prĩne adjujarēnh ar aba.

² Dja ga mebêngêtemā,

—Gora ar abixaêr punu kêt ne ar aba. Ne akabôt katin ar aba, ne amipnên ar aba. Gora ar tu amim Jeju markumrêx ne amibê kanga kêt ne mā kôt ajkamê. Ne kam mā amā aben jabê, ane. Dja ga ā mebêngêtemā ane.

³ Ne kam ajte mebêngêxtemā kum,

—Gora ar amrānh mexkumrêx ne ar aba. Metĩndjwýnh mex'ā amijakren kôt ar amijo aba, ane. Kwārĩk wānh aben japrȳ kêt ne amā kadjwati kangô* djānh kêt, ane. Dja gar mekmā mýjja mexbit jarēnh ar o aba, ane. ⁴⁻⁵ Nā, akmere, dja ga mebêngêxtemā kum,

—Ē, tynhwa ar, dja gar amū idjō'ā me kra pýnh jakre gê me ar ajā amijakren me akudjwa kum mjên jabên kum kra jabên amipnên ar ban mjên prām kêt ne ar ban õbikwao djuw mex ne ukaprĩkumrêx ne mjên kabēn ma, ane. Mýkam? Bir, dja me kātām te kute me amrānh punu 'õ pumũnh ne kute ar akôt Metĩndjwýnh kabēn japrȳmā te me ajabej ajkam aman kam tu ate krā, ane.

Dja ā mebêngêxte me kra pýnh jakreo ane.

⁶ Akmere, dja ga me kraremādjwý akabēn jarē gê me amipnên ar ba. ⁷ Ga dja ga katāt mrā gê me krare apumũn kam akôt ar amijo ba. Dja ga katāt memā Metĩndjwýnh kabēn jarēnh mextire ne abixaêr kêt. ⁸ Dja ga memā arēn mā memā akabēn mextire jarē gê me te kabēno kute ajapanhmā, me kum akurê ar o baja te akabēn punu jabej umar ar ban arým pijām ne ate krān ar ba.

⁹ Dja ga me memā àpēnh kajgo ar ba jamādjwý akabēn jarē. Me kute meo pānh ne amim me pa 'amýnh nhyh me memā àpēnh kajgo ar bajamā akabēn jarē. Dja ga memā kum,

—Gora me anhō bēnjadjwýr kabēn ma. Dja gar prĩne me kabēn man me kabēnkôt ar amijo aba ne memā adjàpēnh mex ar aba gê me ar akam kĩnh, ane. Kwārĩk wānh me anhō bēnjadjwýr pānh akabēn kêt ne akabēno apanh kêt, ane.

¹⁰ Kwārĩk wānh mekbê adjākĩnh kêt, ane. Dja gar katāt memā apê gê me kātām ar adjàpēnh mexkumrêxkôt ar apumũn kam arým kum Metĩndjwýnh kĩnh, Metĩndjwýnh kubê me bapytār djwýnhja kum kĩnh, ne kum Metĩndjwýnh kabēndjwý kĩnh ne. Dja ga ā me memā àpēnh kajgo ar bajamā akabēn jarēnho ane.

¹¹ Mýkam dja gu me katāt mrā? Bir, Metĩndjwýnh ne arým me kunĩ kadjy ukaprĩo kato. Kute me bakunĩ pytār kadjy ne ukaprĩo kato. ¹² Nā gu me prĩne ukaprĩja man kam arým pānh arĩk ar babaja kanga. Ne mýjja punu, me kute Jeju mar kêt kute mýjja punuo amikĩnhja tu arým kangakumrêx nhyh wānh nō. Gu me kam on pyka jakam amipnên ar baban katāt mrā ne Metĩndjwýnh kabēnkôt akrānmā ar amijo baba. Dja gu me prĩne amim Metĩndjwýnh djukaprĩ man kam ā kôt amijo ane.

¹³ Ne akrānmā ar amijo bababê amiwýr Jeju kamnhĩx, akubyn rwýk djā amiwýrkam amako tē. Me banhō Metĩndjwýnh, me bapytār djwýnhbê Jeju

* **2:3** Mýjja me kute o kôm ne kôt bibānh kunĩja, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarē.

Kritu tām dja me bajaêrbê kato, ta raxo kubê kumkatio me bawÿr kato. Djâm ngri got. Raxo, mexo kubê kumkatiti. Nhÿnh ne me'õ mexo, raxo, umao kumãnhkutã? Dja me bawÿr kato gu me arÿm bakĩnhkumrêx. Me bakĩnh djã ne ja. Tãm ne gu me amiwÿrkam amak ar o baba.

¹⁴ Be, Jeju Kritu ta ne me bajaxwe pãnh tyk kadjy memã amikanga, kute me bajaxwe kunibê me bapytãr ne kute amim me bajo mexmã ne mekmã amikanga. Kute amim me bajo mex ne kute me bajo õ me wÿnhkumrêx ne kute ar me bajo bamã ne mekmã amikanga. Kute me bajo õ me wÿnh gu me kam bamã mÿjja mexbit kĩnh ne arek ar o babamã.

¹⁵ Bir be, ikabên ja dja ga prĩne me kupãnhhtë me kute amim Jeju marwãmã arê, memã kôt arê. Me kaprĩjamã kĩnh jangjê gê me kaprĩ kêt. Gora atÿx ne me axwe nêje me akren memã abên tÿx gê me arek ar ba. Kwãrĩk wãnh gê me ajã kabên kêt.

3

*Kute Metĩndjwÿnh djukaprĩ marn kute katãt amijo bamã.
Ep 4.2; Pir 2.3; Kor 3.12*

¹ Gora me kute amim Jeju marwãmã akabên jarê gê me on akabên ma. Dja ga memã kum,

—Gora me me bēnjadjwÿrmē meo ba djwÿnh kabên man me kabēnkôt ar amijo aba. Dja me me amã me adjãpēnhkumrêx jarê ga me kam kubê amikati kêtumrêx ne tu 'ÿr tē. Nhyim bep djãm me me amã mÿjja punu'ã apnê ga me ate akrã. ² Kwãrĩk wãnh ga me abenã akabên kêt, ane. Gora me akabôt katin amã aben kaprĩn akrãnmã abenmã akabên jarê, ane. Dja ga ã ajte memã akabên jarēho ane gê meo biknor kêt.

³ Amrêbê ne gu me badjwÿ bano kêtumrêx ne bajamakkre kêtumrêx nhyim me arĩk me banoo biknor ba. Nã, amrêbê ne gu me arĩk ar babari bamã mÿjja punu kunĩ kĩnh ne. Ne te baje bajaxwemã banhirer ne arek ar babamãnmã bamã bajaxwe kĩnh ne. Me bajaxwen abenã bakabên ne aben nhõ mÿjja'ã bangryk ar baba. Nhyim me kum me bakurê: gu me badjwÿ amipãnh bamã me kurê.

⁴⁻⁵ Nhyim bep ajbir ne Metĩndjwÿnhbê me bapytãr djwÿnh ukaprĩo kato ne kum me bajabêkumrêx. Nã gu me te bamã bajaxwebit kĩnh nhyim Metĩndjwÿnh tu ukaprĩkôt me bapytã. Kum me bajabên kam me bapytã. Djãm me bamrãnh mexkôt ne gu me amiptã? Arkati, ta ne ukaprĩkôt me bapytã. Nãm me ngõo amingrã ku'õn kam arÿm akubyn mexkumrêx. Nhyim Metĩndjwÿnh Karõdjwÿ ã me bajo nyo ane, ã me bajo mexo ane. Nãm me bajo ny ne me babê me bajaxwe krãta gu me kam baje babixadjwÿr ny pyrãk ne bakabên punu mar kêt ne bakabên mexbit ma. Nhyim kam Metĩndjwÿnh Karõ mã me bajo mexo tēm rã'ã ne. ⁶ Ukaprĩkôt ne me bawÿr Karõ jano, kute me bajo djuw mexmã. Jeju Kritu kubê me bapytãr djwÿnh djô'ã ne me bawÿr ano. Djãm õdjÿ got me babê Karõ nê? Katĩ, mrãmri ne õdjãnhkumrêx ne me bamã ta Karõ jano ne prĩne o me banhipêx ne ar me bajo ba.

⁷ Be, djãm Metĩndjwÿnh djukaprĩ ngri got. Nãm ukaprĩkôt me bamã me bajaxwe kêt jarê. Gu me bamex ne batyk nhijukri batĩn rã'ã: rã'ãn ar baba kadjy ne me bamã me bajaxwe kêt jarê. Nãm amũ me batĩn rã'ã: rã'ã rã'ãmã arê gu me amiwÿr kamnhĩxbê ar baba. Adjÿm, dja me bamã kungã.

⁸ Mrāmri ne ikabēnja. Ikabēnkumrēx. Dja ga memā prīne idjô'ã ikabēnja kôt arē gē me kute amim Metūndjwýnh marja kum mýjja mexbit kính ne ar o ba. Kam ne mexkumrēx, me kunímā mexkumrēx.

⁹ Kwārík wānh me abenkam kangatija wānh nō. Tām ne kajgo mexi. Kwārík wām nō. Kwārík wānh me bakukāmā nhidjikôt me àkrēja wānh nō. Nhyim me kute kabēno aben japanh ne me kute abenmā àkréjadjwý kunī dja wānh nō. Mójdjé kukràdjà tūm'ã ne me ã abenmā ane. Tām ne kajgo mexi. Punure. Tām dja wānh nō.

¹⁰ Dja me'ō kabēno kute abenbê meo bikjêr jabej ga nêje kukrà. Dja ate krā ga ajte kum akabēn jarē. Godja mā ate krā jabej ga kam arým tu kangakumrēx. Arým ne ga te kabēn punu nêje te o ane nhyim mā kum kabēn punu kính. ¹¹ Arým ne ga kôt kum akato. Mrāmri ne me'ō ja punukumrēx. Atemā kabēn. Kum axwe kínhkam ne ga arým kum akato. Nām kabēno amijo amirít. Mrāmri dja ga tu kangakumrēx. Tām ne ja.

Kabēn o ino rer.

¹²⁻¹³ Be, dja ba awýr Artemanh nār kon Xikiku jano gē awýr tēn bôx ga kam tebé mā amrē iwýr tē. Krīraxbê Nikoporikam dja gu abenwýr bôx. Kam dja ba na týmkam arek akam amako dja. Nīnh iwýr atēm kētri dja ga Djenajmē Apôr aro tēn amū ar kujate. Djenajbê ne me kadjy kabēn jarēnh djwýnh, ar ja. Dja ga prīne aro djuw mex ne aro tēn amū ar kujate gē ar tēm mex ne ýkam tēm kêt. Ga kam amrē iwýr tē.

¹⁴ Be, gora gē gu banhōbikwa kute Jeju marwã, mýjja mexbit ma ne kum ajbit kính. Mýkam? Bir, gu banhōbikwa kute me 'uwtíō djuw mex ne mekam kum ukanga kêt ne kute akrànmā ar meo djuw mexo bamā.

¹⁵ Ar ja, arkam idjām ja kunī ne ar kute ajo amak rã'ãn kam wām amā amijarē. Badjwý ne ba ar wão ama ne. Ar wã kute Jeju mar ne kum gu bakínhkam ne ba aro ama ne. Arkum ijarē.

Gē Metūndjwýnh ukapríkôt ar akuñio djuw mex. Tām ne ja.

Paur kute Piremõmã pi'òk no'òk ne ja.

Paur ne kamybê Piremõmã pi'òk no'òk ne. Jejukôt ne ar abeno kamy. Nhyim Piremõ nhõ kubê kra 'ò, me pardja 'ò kum àpênh kajgo ar baja arým mã kubê tẽ. Birãm kubê pi'òk kaprìreo akĩn mã kubê o tẽ. Ne kam pyka 'òkam bõx. Pyka 'òkam Paur memã Metĩndjwýnh'ã ujarênh ar bakam bõx nhyim kam Paur Jeju'ã ujarênh ku'ê. Mekbê ijê djâkam âm rã'âkam ne 'ã ujarênh ku'ê. Nhyim kubê kraja kuman kam tu amim Jeju markumrêx, tu amim kamnhĩxkumrêx ne. Nhyim kam Paur arým o kra. Kum abêkumrêx ne, ne kam te kute nêman ajte Piremõmã ano. 'Ã pi'òk no'òk ne Piremõmã ano nhyim Xikiku ò pi'òk no'òko tẽ. Nhyim kam kum,

—Kwãrĩk wãnh, ga kam angyrk kêt. Tu amã abê. Jejukôt dja gar tu abeno akamy ne amã aben jabê, ane. Nãm ã Paur Piremõmã pi'òk no'òko ane. Tãm ne ja.

¹⁻² Piremõ, amã ne ba pi'òk no'òk ne. Ba, ibê Paur ne ba amã pi'òk no'òk ne. Gu bakamy Ximoximê ne bar amã pi'òk no'òk ne. Piremõ, ga ne ga ar ikôt Metĩndjwýnhmã adjãpênh ar aba bar imã akĩnhkumrêx ne amã pi'òk no'òk ne. Gamê gwaj bakanikwýnh Apijmê Akipu gwaj bakôt àpênhjamê ar aje amim Jeju mar ne kôt anhũrkwãkam aben pydjijamê, ar amã ne bar pi'òk no'òk ne. Ba, ibê Paur, Jeju Kritu'ã idjujarênh ibakam me kute ibê ijêja, ba ne ba ar amã pi'òk no'òk ne.

³ Gê Metĩndjwýnh ajo djuw mex, Metĩndjwýnhbê me Babãmmê krabê Bênjadjwýr Jeju Kritu ar ukaprĩkôt ajo djuw mex ne ar ajo ba ne amã umar mex jarê ga adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarênh.

⁴ Mrãmri ne ba akam ikĩnhkumrêx ne kam ije inhõ Metĩndjwýnhmã amijarênh katã kum ajarênh rã'ã. Nã bãm kum,

—Ota ba Piremõkam ikĩnhkumrêx, ane. Nã bãm ã kum akam ikĩnh jarênh anen kôt kum mextire jarê. ⁵ Mýkam ne ba akam ikĩnh ne? Bir, amã me abêkam, amã Metĩndjwýnh nhõ me ja kunĩ jabêkam ne ba akam ikĩnhkumrêx ne. Ne ajte aje tu amim Jeju kamnhĩxkumrêx, tãm ne me iwýr arênh bõx. Kam ne ba akam ikĩnhkumrêx ne. ⁶ Be, nã bãm Metĩndjwýnhmã ajarê ne kum,

—Arým ne Piremõ amikajmã'ã Jeju ma. Kam dja ga kum òdjãnhmê kum me abê jarê gê memã òdjãnh ne kum me abê, ane. Nã bãm ã Metĩndjwýnhmã ajarênh ane.

Nã, akmere, dja me akabênh mex man anhõdjãnh pumũn arým akôt Kritu ma, Kritu nhõdjãnhmê ukaprĩ ma. Nãm ukaprĩkôt apýnh mýjja mex djãrio me bakĩnh ne arým gadjwý ajo kĩnh ne, gê me gop apumũn kam arým akôt Křitumã kato.

⁷ Nã, nãm me imã ajarê ba kam ikĩnhkumrêx ne kam ajte itý:xkumrêx ne. Amã me abêkam, amã me kute Jejukôt abeno kamy jabêkam ne ba ikĩnhkumrêx ne kam itý:xkumrêx. Ga, akmere, nã gãm Metĩndjwýnh nhõ me mexja prĩne meo djuw mex ne meo kĩnh ne. Ba kuman kam ikĩnhkumrêx ne.

Ônemu nêje kum kabêh.

8-10 Amā me abêkam ne ba mỳjja'ā ama. Ba ikrabê Ônemu'ā ama. Me kute ibê ijê rā'ākam ne Ônemu iwỳr bôx ba kam o ikra. Nā bām kum Jeju jarê nhyṃ tu amim markumrêx ba kam o ikra.

Ibê Kritu nhô àpênhkam ren amā ibên tỳx ne. Ne ren amā,

—Kwārīk wānh arek ikuri dja, ane. Nhyṃ ren arỳm tu mrāmri dja.

Nhyṃ bep kati, imā ajabêkam ne ba tu 'ā ama. Ba ibê Paur, ibêngêttekam amā ikaprī jabej, nhyṃ me kute Kritu Jeju'ā idjujarênh ibakam ibê ijê ga amā ikaprī jabej ne ba tu 'ā ama.

¹¹ Nām amrêbê akam punu ne kam ajbir amā mexkumrêx, ne badjwỳ imā mexkumrêx ne.

¹² Ba arỳm ije akubyn awỳr anormā. Imā abêkumrêx tām ne ba ije amā anormā. Godja ba akubyn amā anon kam o ama: ne. ¹³ Nā bām te ije o aminhō prāme nhyṃ arek ikuri ām ne kute akāxā ijo djuw mexmā. Ije Jeju kukradjā ny'ā idjujarênh ibakam ne me ibê ijê ba mebê ijê djakam dja nhyṃ Ônemu kute akāxā imā àpênhmā ba te ije o aminhō prāme.

¹⁴ Nhyṃ bep kati, nā bām inhōkre kadjwỳnhbê amim,

—Kati, ba dja ba ā anhỳr kêt ne. Ga dja ga amā ikaprī jabej arỳm imā nê gê arek ikuri dja. Aje amimarkôt dja ga amā ikaprī jabej arỳm imā nê gê kam ikuri dja, ane.

¹⁵ Amrêbê ne mā abê tēm ngrire ne kam arỳm akubyn awỳr tēmmā. Kon ne, birām arỳm akubyn tu awỳr bôxkumrêx ne arek wānh akuri ām rā'ā: rā'āmā arỳm wām tēmmā. ¹⁶ Djām aje o me bajtem'ō pyrāk nhyṃ amā àpênh kajgo ar bamā ne akubyn awỳr tēmmā? Kati, arỳm ar aje Kritukôt abeno akamymā. Arỳm kubê akamy. Akamy, gu arỳm bamā kīnhkumrêxja tām ne awỳr tēmmā. Mrāmri imā kīnh raxi. Nhyṃ bep ga dja ga amā kīnh raxo ijakre. Amā àpênhkam ne gar arỳm ajbir Bēnjadjwỳr Jejukôt abeno akamykam dja ga amā kīnh raxo ijakre.

¹⁷ Be, kam dja akubyn awỳr bôx ga amiwỳr o wadjān kum akabên mex jarê. Gu baro'ā badjapênh ne abeno banhōbikwakam baje aben pyrāk jabej dja ikāxā awỳr bôx ga o ipyrāk ne kutā aprôt ne pa 'amỳn amiwỳr o wadjān kam kum akabên mex jarê.

¹⁸ Djori ajo ajkê? Nār kon, djori abê mỳjja'o akī? Kute ajo bikênh jabej amrê imā 'ā pi'ôk no'ôk ba kam amā o pānh. ¹⁹ Ê, gop ije inhiakrao pi'ôk no'ôkja pumū, ba ibê Paur dja ba amā o pānh. Kwārīk wānh, ga dja ga àkīnhī pānh kum arênh kêt.

Gora ijā mān amijakren ikudjwa pānh jarênh kêt, àkīnhī pānh kum arênh kêt, tu ate akrā. Ga ije amā Jeju jarênh ne ije amā pānh jarênh kêtja pumū. Nā ba ren amā Jeju jarênh kêt ga ren amim mar kêt ne tu abiknorkumrêx ne. Bep kati, nā bām amā arê ga ama ba kam ije amā pānh jarênh kêt. Gora aje ipyrāk ne tu àkīnhī pānhja mar kêtumrêx. Ônemu kute ajo bikênh tūmja tu o pānh mar kêt.

²⁰ Nā, akmere, gora ā anen kum akabên mex jarê gu banhō Bēnjadjwỳr kabênkôt tu kum akabên mex jarê. Kum akabên mex jarênh o ikīnh, akmere. Gu baje Kritukôt abeno bakamykam gop ijo kīnh, akmere. ²¹ Be, nā bām inhōkre kadjwỳnhbê amim,

—Dja tu ikabênh man kôt amijo ba. Dja ikabênh man kam o djuw mexo ikabênh jakre, ane. Nā bām ā amim anen kam amā pi'ôk no'ôk ne.

²² Ê, ajte mỳjja 'ôdjwỳ. Ba wām awỳr itēm ne ibôx jabej on ikutêp imā kikre kre kapō ne kikre kadjwỳnhbê inhiakwā djawā kapī. Godja Metīndjwỳnh wām

awÿr ijano ba kam awÿr tĕn bôx. Kadjy dja ga Metĭndjwÿnhmã ijo a'uw nhym kam arÿm awÿr ijano. Me kute ikadjâr ba kam wãm awÿr itĕmmã. Kam ne ba amijã Metĭndjwÿnh kamnhĭxbĕ nŏ.

²³Epapraj ne kute ajo amak ne kute ajarĕnh rã'ã. Adjwÿnhdjwÿ ne me kubĕ ijĕ. Nãm Kritu Jeju'ã ujarĕnh ar ba nhym kam me kubĕ ijĕ nhym iro'ã mebĕ ijĕ djâkam dja. ²⁴Makumĕ Arxakumĕ Temanhmĕ Rukamĕ ar adjwÿnhdjwÿ kute ajo amak ne kute ajarĕnh rã'ã. Ar ja ne ar ikôt ãpĕnh ar ba.

²⁵Gĕ Bĕnjadjwÿr Jeju Kritu ukaprikôt prĭne ajo djuw mex. Tãm ne ja.

Mekbê idjaer kute amikajmã'ã Jeju mar nhõ pi'òk no'òk ne ja.

Me'õ ne Jeju'ã pi'òk no'òk ne kam mekbê idjaer kute amikajmã'ã Jeju markumrêx jamã ano, ar kute mrãmri Jeju'ã ngrakumrêxmã. Mekbê idjaer kwý ne ar amikajmã'ã Jeju man kam arým kute ari mýjjakõt akêxmã. Nãm ar abenmã,

—Gwaj akubyn Môjdjê kukràdjã tùmjakõt amijo baba.

Ne ajte,

—Gwaj akubyn Metíndjwýnhmã mry bôn kamrô kapí. Birãm Jeju kamrô me bajaxweo bingrànñ mánhkutã kêt, gwaj akubyn mry kamrôdjwý me bajaxwe pãnh ajte Metíndjwýnhmã kungã ane. Kam ne me'õ arkum pi'òk no'òk ne arkum,

—Kati, Jeju pydji kute me bajaxweo bingrànñ djwýnh. Kwãrîk wãnh atemã ibej mýjja 'õ jabej kêt. Jeju kamrô pydji ne me bajaxwe mánhkutã. Kwãrîk wãnh Jeju kamrô nhibej mry kamrô nhõr kêt, ane. Nãm ã anen kam arkum Jeju mex jarê. Jejubê ne Metíndjwýnh kra. Jeju ne mýjja kuní kurãm mexkumrêx. Ne kadjy mrãnñ djwýnh kurãm raxi. Ne Môjdjê kurãm raxi. Ne me kute me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnhja kurãm raxi. Jeju kamrô ne mry kamrô kurãm mexkumrêx ne kam kute o me axweo bingrànñ kadjy mexkumrêx. Nhyem Jeju kukràdjã nyja ne Môjdjê kukràdjã tùm jakãjbê bõx ne kurãm mexkumrêx. Kam gêdja me mrãmri Jeju'ã ngrakumrêx ne mã 'amýn kanga kêtumrêx ne mã kôt ajkamên õ pykakam bõx, kãjkwakam õ pykakam bõx.

Metíndjwýnh kra kute raxo kadjy mrãnñ djwýnh jakrenh.

Kor 1.15

¹ Amrêbê ne Metíndjwýnh me bakukãmãremã kabên. Me kute kabên jarênñ djwýnhkõt ne memã kabên, ne apýnh mýjja djãri kôt memã amijo amiríto tẽ. Nãm memã kabên tẽm tãmtã í amũ kamingrãnymã kabên ba. ² Nhyem bep ajbir ne Krakõtbit me bamã kabên ne. Ajbir ne akati kute o ino rerkambit Krakõt me bamã kabên ne me bamã amijo amirít ne.

Bir be, arým kute Kramã mýjja kuní kangaja pumũ. Nhyem kam Kra arým pykamẽ kãjkwamẽ mýjja kuní 'y. Metíndjwýnh djõ'ã ne mýjja kuní 'y. ³ Nãm Metíndjwýnh jadjênho adjênñ ne. Kubê Metíndjwýnh tãm. Ar kute aben pyrãk. Nãm 'itýxkumrêx ne kam ta amikabênkõt mýjja pumũnh 'ãno dja. Kute mýjja kuní nhípêxja pumũnh 'ãno dja. Djãm kabên ngri got. Nãm ta amikabên pymao mýjja kuní pytãñ 'ãno djan ar o ba.

Bir be, tãwã ne me babê me bajaxweo põx ne me bajo mex ne kam arým mã tẽ, mã kãjkwamã tẽn kam nhỹ, Metíndjwýnh djubòk'ãnh nhỹ. Metíndjwýnh kubê kumkati djubòk'ãnh nhỹ. Djãm me kãtãm ne me me bẽnjadjwýr rũnh djubòk'ãnh krí? Kati, ãm me bẽnjadjwýr rũnhbit. Me bẽnjadjwýr rũnh ne me me ubòk'ãnh krí.

⁴ Nã, kra ne ra:xi. Raxo kute kadjy mrãnñ djwýnh jakrenh mexi. Ne umaodjwý kute kadjy mrãnñ djwýnh jakrenh. Bãm ne 'ã bẽnjadjwýr mẽ nhyem uma: ne. ⁵ Nhýnh ne Metíndjwýnh kadjy mrãnñ djwýnh 'õmã kum, "Mrãmri abê ikrakumrêx. Jakam ne ba arým ajo ikrakumrêx ga amipãnh ijo Abãmumrêx", ane got.

Kati, kramābit ne ã kabēn ane. Nār kon, nh̄yñh ne Metĩndjw̄yñh kadjy mrāñh djw̄yñh 'õ'ã memã kum,

“Dja ba o ikra nhym ijo Bãm”, ane got.

Kati, Kra'abit ne ã kabēn ane. ⁶ Ne kam ajte, kute pykamã kra janorkam memã kum,

“Gora gê ikadjy mrāñh djw̄yñh kunĩ ikramã rax jarē”, ane.

Be, kubê Metĩndjw̄yñh krakam ar̄ym kum m̄ȳjja kunĩ re nhym rax ne.

⁷ Nhym bep kadjy mrāñh djw̄yñh'ãbit ne,

“Nã bãm amikadjy mrāñh djw̄yñh nh̄ipêx nhym kute kôkmê kuwy pyrãk.

Akrãnmã imã mrāñh ne ikadjy àpênhmã”, ane.

⁸⁻⁹ Nhym bep Kramābit ne kum,

“Be, Metĩndjw̄yñh, mrāmri dja ga meo aba rã'ã rã'ã ne.

Nã gãm katàt meo aban amã m̄ȳjja mexbit k̄ñh ne katàt amijo aba ne amã m̄ȳjja punu kurê.

Kam ne ba ibê anhõ Metĩndjw̄yñh ne amijo apytàn arax kadjy adja. Ga kam ak̄ñhkumrêx ne. Nã gãm araxmê ak̄ñho anhõbikwa kunĩ jakrenh mex ne”, ane.

Nãm ã Kramã ane ne kam ajte kum,

¹⁰ “Ga, Bēnjadjw̄yr, ga ne ga krax kur̄um pyka nh̄ipêx ne anhikrao kàjkwa nh̄ipêx.

¹¹⁻¹² Dja ã apêx. Nhym bep kati, gajbit dja ga arã'ã: rã'ã rã'ã.

Nhym bep kati, dja ã kute kubêkã pyrãk ne tũm ne.

Mrāmri ne me kute kubêkã, m̄ȳjja tũm, inòkã tũm nhym me kute krãn o mrāñh ne 'ê'ã rēnhja pyrãk. Dja ga ã ã kàjkwamê pyka tũm krãn o atēm ne mēnhõ ane. Ne kam ar̄ym pãñh ny nhõ.

Nhym bep ga dja ga tũmrãm arã'ã rã'ã ne. Ga adjw̄yñh tãmo dja ga amũ arã'ã: rã'ã ne. Dja ga atemã kêtukumrêx”, ane.

Bir be, nãm ã Kramã ane.

¹³ Nh̄yñh got kadjy mrāñh djw̄yñh 'õmã kum,

“Amrê idjubók'ãñh nh̄y, abēnjadjw̄yr raxkam idjubók'ãñh nh̄y.

Ikutêp nh̄y ba 'yr amrê aw̄yr akurê djw̄yñho mō ga kw̄y o apardjan kw̄y nh̄imex”, ane.

Djãm kute kadjy mrāñh djw̄yñhmã ã anh̄yr got? Arkati, Kramābit ne ã kabēn ane. ¹⁴ Nhym bep kadjy mrāñh djw̄yñh ne Metĩndjw̄yñh nhõ àpênh kajgo. Djãm mebêngòkre got* amir̄it ne? Kati, me kute noo omũnh kêt nhym Metĩndjw̄yñh me bakadjy ano. Me ba ba, Metĩndjw̄yñh kute me bapytār ne kute ar me bajo bamã, me baw̄yr ne anoro dja, kute me bapumũnh ne kute me bajãno ãmmã ne me baw̄yr ano.

2

Me kute Metĩndjw̄yñh kabēn mar 'ãno ãmmã.

¹ Bir be, kam, Metĩndjw̄yñh kute me bamã krabê kumkati janorkam dja gwaj tu amijamakkrekam nhõrkumrêx. Me kute gwaj bamã katàt arēnh gwaj baje marja tãm dja gwaj tu amijamakkrekam nhõrkumrêx ne 'am̄yñh t̄yx, gwaj baje o babiknor karõ. Dja gwaj ate ar bakrãn baban kam ã o babiknor mex ne, o babiknor mexo tē.

² Amrêbê ne kadjy mrāñh djw̄yñh memã Mõjdjê kukràdjã jarē, me kute kôt amijo bamã. Nhym me'õ kôt kute amijo ba kêt nār kon kubê binhirēnh katã

* **1:14** Ap̄yñh me õ pyka djãri kunikôt ne me kunĩ bêngòkre. Kubêkã jakamê me kakrãtykmê me babêngòkremê ne me kunĩ: bêngòkre.

nhym kam arým kum o pãnh ne. Katàt kum o pãnh ne. ³ Bir be, dja gwaj badjwý ate bakrãn ar baba djãm kute gwaj bamã o pãnh kêt mã? E kum kati, gêdja gwaj bamãdjwý o pãnh ne. Amrêbê ne Metĩndjwýnh memã kukràdjãbit jarê. Nhym me ate krãn ar ba nhym arým memã o pãnh ne. Nhym bep ajbir, ajbir ne me bamã kra ngã, krabê me bapytãr djwýnh me bamã kungã. Djãm ate gwaj bakràjamã kute o pãnh kêt mã? E kum kati ne. Dja gwaj bamãdjwý o pãnh ne. Bênjadjwýr ta ne kumrêx memã amijarê, kute me utãmã amijarê. Nhym kam kute ar meo baja, me kôt baja ne me kuman kam ô'ã gwaj bamã kôt arê, kabêno kabên ne gwaj bamã arê.

⁴ Nhym Metĩndjwýnhdjwý kôt mýjja kwýo amirít, me kute kôt kum kator kadjy ne umao apôx ne o mýjja 'yro ba, apýnh mýjja pumũnh kêt 'yro ba, me kôt baja ne me uma proo mýjja 'yro ba. Nãm me me akrymê me kanêo mex, me tyk kwýo tĩn, bôm me nêje me karô rê, ã ar meo anhýro ba. Nhym kam Metĩndjwýnh ajte kôt memã ta Karô jano, apýnh àpênh djãri ne kadjy tu ukabikôt memã kungrà. Nãm ã Metĩndjwýnh kute meo bao ane, me kute Jejumã kator kadjy.

Jeju amijo kubêngôkren kute me bapyrãk.

⁵ Djãm kadjy mrãnh djwýnh Metĩndjwýnh kute amim umjýr got? Kute ar pykao ba kadjy, kute amim umjýr got? Ije ar amã pyka ny jarênhja tãm, djãm kute ar o bamã? Kati, Jejubit ne kute ar pykao ba kadjy Metĩndjwýnh amim kudja. Kute mýjja kunõ ba kadjy ne amim kudja. ⁶ 'Ã ne me'ô Metĩndjwýnh kabênkam,

"Ë, Metĩndjwýnh, djãm me ibêngôkre imex got ga aje me imar rã'ãmã? Mýkam ne ga me ikakritjao djuw mex ne?"

⁷ Nã gãm o kãtãm, akadjy mrãnh djwýnh kôpdji'ã o kãtãm. O kãtãm 'iry kêt ga ajte umamê raxo utã ⁸ nhym ajte mrãmri bēnjadjwýr rax ne mýjja kunõ ba", ane.

Nãm ã Metĩndjwýnh kabênkam ane. Ga kute mýjja kunõ baja pumũ. Nhýnh ne mýjja'ô kubê 'ã kãtãm ne? Kati. Djãm me babêngôkre'ã ne kabênja? E kum kati, Jeju'ã ne ã ane. Mebêngôkre kute mýjja kunõ ba kêtja pumũ.

⁹ Nhym bep Jeju'ã ne ã ane. Mrãmri ne kadjy mrãnh djwýnh kurãm kãtãm 'ikrãn mex ne, nhym Metĩndjwýnh ajte 'ã raxmê umamê kumê. Nãm me bapãnh ty nhym kam pãnh Metĩndjwýnh 'ã kute raxmê umamê mēnho ane. Metĩndjwýnh me bakam ukaprĩ kôt ne amim kra'ã karô nhym kam me bapãnh ty, me bakunĩ pãnh ty. Djã nãm tyk kadjy tokry kêt ne ty? Kati, nãm tyk kadjy tokry: ne. Nhým kam pãnh Bãmja 'ã umamê ra:xmê kumê.

¹⁰ Djãm Metĩndjwýnh kute kra tokry'ã amim karôja punu got? Kati, mrãmri katãt. Metĩndjwýnh kute mýjja kunĩ 'yr ne kute ar o baja tãm ne krabê Jeju'ã amim karô, kute tokry maro tēm ne inomã mēnh ne kam mrãmri kubê me bapytãr djwýnhkumrêxmã. Tokrykôtbit ne me bapytã. O ne Metĩndjwýnh me bakràptĩ pytãn me bajo kra, kute ô kãjkwa mextiremã me bajo tēm gu me kramê baro'ã arkam babamã. Jeju ne me bamã wan me bamã pryõ mōn kãjkwamã wadjã. Dja gu me i kôt pry'ã mōn wadjã.

¹¹ Bir be, ta Bãm ne kubê me Babãm pydji. Ta, kute me bajo mex ar o bajamê gu me bamê ne gu meo Babãm pydji. Kam ne me bajo kamy. Me bakam pijãm kêt ne tu me bajo kamy. ¹² Nãm Bãm mã kum,

"Dja ba ikamyremê ikanikwýnhremã ajo amirít.

Me kute aben pydji nhipôkri dja ba memã amex jarê", ane.

¹³ Ne kam ajte,

“Metîndjwýnh kanàrràm dja ba ar amijo iba”, ane.

Ne kam ajte,

“Ota ba dja. Metîndjwýnh kute imã ikra nhõrjamẽ ro'ã ne bar dja”, ane.

Nãm ã Jeju gwaj bajo õbikwao ane. ¹⁴ Bir be, Metîndjwýnh krabê ne gu me babaja. Ga me banhîja pumũ. Me barerek, me bakatyk, me bakane, me batokryja pumũ. Kam ne Jeju amijo kubêngõkren* kute me bapyràkã. Ne kam amitykkõt Xatanajo ajkê. Xatanaj kute memã tyk jarênh nhym me kabênkõt tykja tãm ne prîne o ajkê. Kadjy ne amijo kubêngõkren ty.

¹⁵ Ta amitykkõt Xatanajo ajkên kubê me bakaba. Nã gu me bamã batyk pyma: ne. Me batûnri bamã batyk pyma: ne. Nhym kam Jeju ne me bakadjy tyn kam o me bamã me batyk pymajao ajngrã, gu me arým bamã uma kêt ne.

¹⁶ Djã nãm amijo kadjy mrãnh djwýnh ne ruw ne me utã? Kati, nãm amijo kubêngõkren ruw. Nãm amijo Abraão tãmdjwý 'õn ruwn me utã.

¹⁷ Kam ne me bajo kamykumrêx ne kam kamymẽ kute aben pyrãk. Nãm me banhîo ì, ne kam me bakõt tokry, me bakõt mýjja maro ba, me bakõt muw, me bakõt kînh. Bir be, nãm prîne kute kamy bêngõkre pyrãk, kute me bapyràk ne kam arým kubê Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýr rax djukaprîkumrêx ne Metîndjwýnhmã àpênhkumrêx ar ban kute kanga kêt. Nãm me bakadjy Metîndjwýnhmã amijarê, me bajaxwe pãnh tyk jarê, nhym arým me bajaxweo ajngràn me bajaxweo akno.

¹⁸ Djãm me banhõ Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýr kute gwaj bamar kêt, kute gwaj batokry mar kêt? Kati, kute gwaj bamar. Xatanaj kute gwaj bajo baja mar. Djãm kute adjwýnhdjwýmã mýjja jarênh kêt, axwe'ã àpnênh kêt. Pykabê ar baridjwý ne kum axwe'ã apnê nhym adjwýnhdjwý tokry: ne. Kute tokrydjwýr mar. Kute mýjja kunî mar. Kam dja gwaj bakam ukaprî: ne gwaj bawýr prõt ne kubê gwaj bapytà. Xatanaj kute gwaj bamã axwe'ã àpnênhkam dja gwaj bawýr prõt ne kubê gwaj bapytà.

3

Jeju kute raxo Mõjdjê jakrenh.

¹ Nã, akmere ar, àpnhîre ar, ar abê Metîndjwýnh nhõ me mextireja, Metîndjwýnh kute kãjkwa kadjy gwaj baro'ã amijo gwaj bapytàr, on ar Jejukõt ajamak bën. Ê, dja ba ar amã Jeju rax jarê. Arým ne Metîndjwýnh me bawýr Krabê Jeju jano, me bakadjy ano nhym bõx. Ne kam mrãmri ne kubê me banhõ Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýr rax. Tãm ne gwaj tu amim kamnhîxkumrêx ne kam memã arênh ar o baba. ² Nhym kam Jeju bõx ne kum àpênhkumrêx ar ba. Metîndjwýnh kute anorjamã àpênh ar ba ne kanga kêtumrêx. Kute Mõjdjê pyrãk. Mõjdjêdjwý ne prîne kute anor djwýnhjamã àpênh ar ba ne Metîndjwýnh nhõ me jao ban meo djuw mexkumrêx ne kute me kanga kêtumrêx.

³ Nhym bep Jeju ne Mõjdjê kurãm rax ne. Kam dja me mã abenmã Jeju pymamẽ rax jarênh ar o ba. Ga me kute amim kíkreja pumũ. Kík्रे nhípêx djwýnh ne raxo, týxo kík्रे jakre. Nãm ã Jeju kute kík्रे nhípêx ar o ba prãbê Mõjdjê nhípêxo ane ne kam raxo Mõjdjê jakrenh mex ne. ⁴ Nhýnh ne kík्रे

* ^{2:14} Kritu ne amijo kubêngõkre kute mrãmri ne apýnh me õ pyka djari kunîkõt me kunî: bêngõkreja pyrãk. Kubê kã jakamẽ me kakràtykmẽ me babêngõkremẽ ne me kunî: bêngõkre. Me kamrõmẽ me kukràdjã kunî kubêngõkreo aben pyrãk. Jakam dja ga Karõ 17.26 jarênh ama.

'ô ta kute aminhipêx got? Kati, kikre 'yr djwýnh ta ne ikrao kikre 'y. Bir be, nãm ã Metîndjwýnh mýjja kunī 'yro ane. Nà, mýjja kunī nhípêx djwýnhbê ne Metîndjwýnh. Ta ne Mòjdjêdjwý nhípêx ne.

⁵ Mrãmri ne Mòjdjê prîne Metîndjwýnh nhô me ja kunīo ban meo djuw mexkumrêx ne kute me kanga kêt ne memã Metîndjwýnh kute amũ tũmrãm amikukràdjào amirítja kajmã'ã memã arênho ba. Kubê Metîndjwýnh nhô àpênh. Ô àpênh kajgo.

⁶ NhyM bep Kritu kubê Metîndjwýnh kra. Kubê Metîndjwýnh kra ne ta ô me jao ban prîne meo djuw mexo ban kute me kanga kêtumrêx. Ê, gwaj ba ne gwaj babê ta ô me ja. NhyM Metîndjwýnh arým gwaj bamã mýjja mex dji. Gwaj batîn prãm kêt ne baje amim kamnhîxbê mýjja mexja kam amak ne kam bakînh rã'ã jabejmã. Dja gwaj o anhÿro bamôr ne inomã mênh jabej babê ta ô me ja.

Me amakkre kêt ne ar ba nêje memã kabên.

Kô k 10.1; Djuda 5

⁷⁻⁸ Kam ne Metîndjwýnh Karô memã kum,

'On me akati jakam on aje Metîndjwýnh kabên mar jabej gê on wãm ajamakkre kêt on wãm nô.

Amrêbê ne me akukãmãre amakkre kêtumrêx ne kapôt kukritkam jãm Metîndjwýnh akêx ne 'ã kabên ne. Me kute ngyrk jabejmã ne me,

'Kati, Metîndjwýnh dja me bajo bikênh kêt. Dja gu me te kam amikrà ar o baba nhyM me bajo bikênh kêt. Kute me bajo krakam dja tu ate krã', ã ar anhÿr ba.

Nãm me ã me kute Metîndjwýnh ngyrk jabejmã ã ane."

Nãm ã Metîndjwýnh ane ne kam ajte memã kum,

⁹ "Nà, wãnh ne me akukãmãre kute amim ikakinhmã, kute ingyrk jabejmã ar ikam amikrà:o ba. Nã bãm te me nokam memã mýjja kwýo amirít ar o iba nhyM me ãm ate kute we ingyrk jabejmã ar we ã anhÿr ba. Me kute we ingyrk jabejmã 'ã amexbê 40.

¹⁰ Kam ne ba me jakam ingy:ky ne memã kum,

'Mrãmri ne me ja ajte ikam amikràn ibê binhirênh mō. Ne ikabên mar prãm kêtumrêx', ane.

¹¹ Kam ne ba ingy:ky ne mrãmri ikabên pydjîn arê. Nã bãm memã kum,

'Aj, me ja dja me inhô pyka'ÿr bōx kêtumrêx ne ikôt me tyk djã kêt djãkam tyk djã kêt kêtumrêx', ane."

Nãm ã Metîndjwýnh kabên ane.

¹² Ê, akmere ar, àpnhîre ar, kam ne ba ar amã, gora ar amijãno dja. Ar akadjwýnhbê ajaxwe 'ô, apunu 'ô ar akam kator ga kam arým ar aje amim Jeju kamnhîx kêt ne aje Metîndjwýnh tînja kanga karô dja gar mrãmri amijãno dja. ¹³ Kwãrîk wãnh gar amikam ajamak kêt kati kêt. Dja gar akati kunîkôt abenmã akabên ne o abenmã tÿx jadjã. On akati jakam, Metîndjwýnh kute ar amã,

—On jakam, anhÿr ja ma. Metîndjwýnh kute me amakkre kêtō tÿm kêtî. Gêdja mýjja punu 'êxri kute mex pyrãk ne arým ar anoo akno. Kute ar anoo biknor gar ajamakkre kêt karô dja gar on abenmã tÿx jadjã.

¹⁴ Gwaj bakunî baro'ã babê Kritu nhô me ja dja gwaj 'ã bangrà tÿx. Amrêbê gwaj baje amim kamnhîx nyrekam batÿxja dja gwaj o batêm rã'ã o tên o tên o tên inomã kumê. Gwaj gop mrãmri ã o anhÿr jabej kam arým babê Metîndjwýnh nhô me jakumrêx.

¹⁵ Bir be, on dja gar ã amijo ane. Ga Metĩndjwỳnh Kabẽn kute, “On me akati jakam on aje Metĩndjwỳnh kabẽn mar jabej gẽ on wãm aja-makkre kêt on wãm nõ.

Amrẽbê ne me akukãmãre amakkre kêt kumrẽx ne kapôt kukritkam jãm Metĩndjwỳnh akẽx ne ‘ã kabẽn ne”, anhyrja pumũ.

¹⁶ Nhỹnh me ja ne me Metĩndjwỳnh kabẽn mar kajgon kam jãm o akẽx ne? Je kum Mõdjẽ kute pykabẽ Edjitu kurũm meo kator ne kute meo baja kunĩ, me tãm.

¹⁷ Nhym nhỹnh me ja ne Metĩndjwỳnh mekam ngyrk ne? Mekam ngyrko tẽm rã'ã'ã amex krãptĩbẽ 40? Je kum, me tãm, me kute Metĩndjwỳnhkam amikrão ba ne kam wãnh kapôt kukritkam apỳnh rôrõk ban wãnh tyko ikwã, me tãm.

¹⁸ Nhym nhỹnh me ja'ã ne Metĩndjwỳnh memã kabẽn pydjın arẽ ne memã kum, “Aj, me ja dja me inhõ pyka'yr bõx kêt kumrẽx ne ikõt me tyk djã kêt djãkam tyk djã kêt kêt kumrẽx”, ane.

E kum me tãm, me kute Metĩndjwỳnh kabẽn mar kêt ne ar baja, me'ã ne ane.

¹⁹ Bir be, ga me kute amim Metĩndjwỳnh mar prãm kêt kam 'yr bõx kêtja pumũ.

4

Metĩndjwỳnh memã me tyk djã kêt djã jarẽ.

¹ Ë, gwaj amijãno dja. Gwaj bajõ 'yr babõx kêt karõ dja gwaj amijãno dja. Metĩndjwỳnh kute õ pyka'yr memã krãn kute memã tyk djã kêt djã jarẽnhja tãm ne gwaj bamã nõr rã'ãã. Kam dja gwaj amijãno dja, gwaj bajõ 'yr babõx kêt karõ. ² Ë, 'ã ujarẽnhja, 'ã ujarẽnh mexkumrẽxja ne arỳm gwaj bawỳrdjwỳ bõx, gwaj arỳm me kudjwa kuma. Me bakukãmãre kumrẽx 'yr bõx nhym me kuma. Nãm me mar kajgokumrẽx ne. Djã nãm me kuman amikajmã'ã tu kamnhĩxkumrẽx? Kati, nãm me ãm mar kajgon ate krã. ³ Nhym bep gwaj ba ne gwaj baje tu amim markumrẽx ne baje amijã kamnhĩxkumrẽxja, gwaj ba dja gwaj 'yr babõxkumrẽx ne kam kam batyk djã kêt ne. Nhym bep me amakkre kêt'ã ne Metĩndjwỳnh memã kum,

“Nã bãm ingy:k ne mrãmri ikabẽn pydjın arẽn memã kum,

‘Aj, me kute ikabẽn mar kêtja dja me inhõ pyka'yr bõx kêt kumrẽx ne ikõt me tyk djã kêt djãkam tyk djã kêt kêt kumrẽx’, ane.”

Djãm kam me tyk djã kêt djã kêt got me 'yr bõx kêt mã. Je kum amrẽbê ne Metĩndjwỳnh pyka nhĩpẽxo tẽn inomã kumẽn kam me kukãm tyk djã kêtmo krax ne te memã tyk djã kêt djã jarẽn te mekam ama. ⁴ Be, Metĩndjwỳnh kabẽnkam ne pi'õk rãrãr'ã memã,

“Nãm pi'õk tyk to ino rerkam ãpẽnho ino ren kam pi'õk rãrãrkam tyk djã kêt nõ”, ane.

⁵ Ne kam ajte me tyk djã kêt djã jarẽ, ne,

“Aj, me ja dja me inhõ pyka'yr bõx kêt kumrẽx ne ikõt me tyk djã kêt djãkam tyk djã kêt kêt kumrẽx”, ane.

⁶ Me bakukãmãre kumrẽx kute 'ã ujarẽnh mar kajgoja me tãm ne me 'yr bõx kêt kumrẽx, me kute amim Metĩndjwỳnh mar kêt kam. Tãm, me tyk djã kêt djã, ne arek me ja kadjy nõr rã'ã, atemã me ja kadjy nõr rã'ã. ⁷ Kam ne Metĩndjwỳnh ajte akati 'õ jarẽ ne memã,

“Akati jakam on ajamakkre kêt wã on wãm nõ ga me ikabẽn man kam ikõt atyk djã kêt djã'yr bõx.”

Năm amũ tũmràm Dawimã kabên nhyr ô'ã memã arê, ajbir ije me amã arênhja tãm, ne memã,

“On me akati jakam on aje Metĩndjwýnh kabên mar jabej gê on wãm me ajamakke kêt on wãm nõ”, ane.

⁸ Bir be, nãm ren Djodjuwe ren me tyk djã kêt djã'ýr meo bõx nhyr ren Metĩndjwýnh ren ajte tũmràm akati 'õ jarênh kêt kumrêx, me tyk djã kêt djã kadjy akati 'õ jarênh kêt kumrêx.

⁹ Nhyr bep kati, 'ýr kute meo bõx kêt kam memã nõr rã'ã. Metĩndjwýnh nhõ me ja kadjy, kadjy ne nõr rã'ãã, gwaj bamã nõr rã'ãã. Kute pi'ók rãrãrkam Metĩndjwýnh kòkam kòto nõr ja pyrãk. Dja gwaj ã kudjwao ane. ¹⁰ Kòt dja gwaj badjãpênh jakàn kam Metĩndjwýnh kudjwa bakòkam kòto banhikwã. ¹¹ Ajrã, gora gwaj batýx ne kudjwa 'ýr bõx ne kudjwa bakòkam kòto nõ. Gwaj bajõ baje me bakukãmãre'ã amijakren bajamakke kêt ne arík ar baban 'ýr babõx kêt karõ ne ba ar amã,

–Gora gwaj batýx ne kudjwa 'ýr bõx, ane.

¹² Djãm Metĩndjwýnh kabên kajgo got. Kabên kute mýjja tĩn ne àdjõnh pyrãk. Dji tĩnkêt. Dji kute mýjja kyxkêt. Ga mrãmri me kute kãx aktã irêkòt prĩne wa ngrãnh nhyr kute mýjja kyx týxja pumũ.

Nãm ã Metĩndjwýnh kabên kute kãx pyrãk ne wa mexo kãx jakrenh mexo ane. Mrãmri me kute kãx djwa mexo mrymã ukabêr ne kute o mry toprik ne kute amũ katàt o 'i jakãr nhyr kre kamrêk ne ikwã nhyr 'i kanhĩnja amirĩt mex ne ikwãja pyrãk.

Nãm ã Metĩndjwýnh kãx'ã amikabên jakreo ane ne kabêno ã gwaj bajo ane. Nãm ta kabêno gwaj bakadjwýnhbê prõt ne gwaj badjumar djã'ã kurên gwaj bakamũnho ane. Ne kam gwaj banhõkre kadjwýnhbê baje amim mýjja'ã karõja, baje mýjja mar ar o babajao amirĩt ne mýjja kabi. Gwaj Metĩndjwýnh kabên mar ar o baba nhyr Metĩndjwýnh gwaj badjumar djãkam gwaj bamã kabên ne,

–Mexkumrêx, ikabênkòt ne ga amijo aba, ane.

Nãr kon,

–Ë, nã gãm aje ikabênkòt amijo aba kêt, ane.

Nãm ã Metĩndjwýnh Kabên kute kãx pyrãk ne gwaj bakadjwýnhbê: prõtõ ane. ¹³ Bir be, nhýn ne mýjja 'õ Metĩndjwýnhbê apdju? Arkati, kute mýjja nhípêx kunĩ ne amirĩtkumrêx ne nõ. Irãri kum nõ. Noo kute mýjja kunĩ pytãr. Kumã dja gu me amijarê, kubê mýjja 'õ biknor kêt kumrêx.

Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax'ã ujarênh.

¹⁴ Ije ar amã arênh ja ma. Ije õbê ar amã Jeju rax'ã idjujarênhja dja ba akubyn ar amã arê. Gora gwaj baje amim Jeju mar ne 'ã ar memã badjujarênh babaja gora gwaj 'ã bangrà týx. Ga gwaj banhõ Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr ra:xja pumũ. Nãm kãjkwamã wadjàn amũ kajõnhkòt katon kam ýtã Metĩndjwýnh'ýr bõx. Kubê ne Jeju. Kubê ne Metĩndjwýnh kra.

¹⁵ Gwaj banhõ Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax djukaprĩkumrêx. Djãm kute gwaj barerek mar kêt got? Kati, nãm te Xatanaj axwe'ã kum apnê nhyr ãm tu ate krã. Gwaj apýnh bajaxwe djãri kute 'ã gwaj bamã ãpnênh, 'ã ne kum apnê nhyr ãm tu ate krãn axwe kêt kumrêx ne.

¹⁶ Bir be, gora gwaj amikam bapijãm kêt ne tu Metĩndjwýnhmã amijarê. Òdjãnhkumrêx gwaj kam tu kum amijarê. Dja gwaj bakam ukaprĩkumrêx. Gêdja mýjja kute ar gwaj bajo baja, gwaj bajaxwe, gwaj barerek, gwaj

bakapri, gwaj batîn prâm kute ar gwaj bajo baja, kam dja gwaj tu bapijàm kêt ne Metîndjwýnhmâ amijâ ajarê nhyam kam ta ukaprikôt prîne gwaj bajo djuw mexkumrêx ne.

5

¹ Ê, Metîndjwýnh kute amim me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr rax, bënjadjwýr bêngôkre 'ô* djarmâja pumû. Kute amim 'ô djar kadjy ne amijo me bajô, me babêngôkre 'ô pytân amim kudja, nhyam kam ta, me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh ta ne me ô'â Metîndjwýnh ma. Nhyam me kâtâmja amijaxwe pân̄h me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnhjamâ mryo mrân kungâ nhyam me axwe pân̄h Metîndjwýnhmâ kubô, me ô'â kubô. Nhyam kam Metîndjwýnh me ja jaxweo ajngrân tu o akno. Nâm â me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh memâ Metîndjwýnh maro ane.

² Djâ nâm me no kêtja, me kute Metîndjwýnhbê ikô màtjamâ àkrêmâ got? Kati, adjwýnhdjwý axwe prâmkam mekam ukapriñ memâ àkrê kêt ne tu memâ kabên rerek jarê. ³ Ne ta me kudjwa axwe prâmkam adjwýnhdjwý ta amijaxwe pân̄h kum mry bô. Djâ nâm me ajbit axwe pân̄h kum mry bô? Kati, ta, adjwýnhdjwý amijaxwe pân̄h kum mry bô.

⁴ Djâ nâm me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr ta amijâ bënjadjwýr rê got, ta o amiptân amijâ me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr rê got? Kati, Metîndjwýnhbit ne amijo utân amim 'â bënjadjwýr rê ne amim umjuw. Ga Metîndjwýnh ajbit kute Arâo'â me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr mên̄hja pumû. Metîndjwýnhbit ne me 'â bënjadjwýr rê.

⁵ Bir be, nâm â Kritudjwý o ane. Ta kute amijo rax ne kute o amiptâr ne amijâ me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr rax mên̄h kêtumrêx. Nhyam bep kati, Metîndjwýnh ta ne amim kudjan kum, "Mrâmri abê ikrakumrêx. Jakam ne ba arým ajo ikrakumrêx ga amipân̄h ijo Abâm̄kumrêx", ane.

Nâm â Metîndjwýnh nhô pî'ók no'ókam â kum ane. ⁶ Ne kam ajte kum, "Abê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh rã'â rã'â rã'â ne. Merkixatek ne akajmâ'â Metîndjwýnh mar djwýnh.

Ga kam Merkixatek nhijuk'â gadjwý abê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh", ane.

⁷ Mrâmri ne Jeju me kurâm me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh mexkumrêx. Kute amijo kubêngôkren† pykakam ar bari Metîndjwýnhmâ kabên ne amijo a'uw. Kâj bê kum kabên ne amra. Metîndjwýnh pydji kute tykbê utâr kadjy nârâm kum kabênkam muw. Nhyam Metîndjwýnh arým kabên ma, Jeju jaxwe kêt ne kute Metîndjwýnh kabên mar ne kôt ar amijo bakam Metîndjwýnh arým kabên ma.

⁸ Be, djâ nâm kubê Metîndjwýnh Krakam kute tokrymê kapri mar kêt got? Kati, nâm te kubê Metîndjwýnh kra, te axwe kêt ne mã tokry man kapri ma. Nâm tokry katikôt Bâm kabên man kôt ar amijo ba. Te tokry nã Bâm kabên mar 'ano dja. Kam ne kute kabênkôt ar amijo baja mar mexkumrêx. ⁹ Ne kam arým mrâmri tokryo ino re. Tokryo ino ren kam arým kubê me utâr

* **5:1** Apýnh me ô pyka djâri kunikôt ne me kunî bêngôkre. † **5:7** Kritu ne amijo kubêngôkre kute mrâmri ne apýnh me ô pyka djâri kunikôt me kunî: bêngôkreja pyrak. Kubê kâ jakamê me kakrâtykmê me babêngôkremê ne me kunî: bêngôkre. Me kamrômê me kukràdjâ kunî kubêngôkreoben pyrak. Jakam dja ga Karô 17.26 jarên ama.

djwýnhkumrêx ne. Me kute Jeju kabên mar ne kute kôt ar amijo ba, me ja ne me utân kam kute ar meo ba rã'ã rã'ã rã'ãmã.

¹⁰ Be, kute me utârkumrêx ne kute meo ba rã'ã rã'ã nhyim kam kôt Metîndjwýnh kum,

“Abê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr rax. Merkixatek nhi-juk'ã gadjwý abê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr rax”, ane.

Nãm ã Metîndjwýnh kute amim arkam ã kum ane.

Me abatânh kute me prîre pyrâk.

Kô k 3.1; Ep 4.14

¹¹ Nã bãm bit ar ije ar amã Merkixatek jarênhmãn kam ajte akubyn ar amã arênh kêt. Nã bãm ren ar ar amã kunî jarê ga ren ar mar kêtumrêx ne, ar ajamakke kêtam, ar ajamak'ã tomkam. Dja gar on amijamak'ã tom tan gop mýjja ma. ¹² Nã gãm ar amrêbê memã Metîndjwýnh kabên'a adjujarênhmãn ajte mar kêt ne.

Nhyim bep kati, me'ô gêdja akubyn ar amã Metîndjwýnh kukràdjã kraxkôt arê. Nã gãm ar aje me bixadjwýr ny pyrâk. Me bixadjwýr ny ne me kute kã kaôrbit mar ne kute me ôkumrêx kur kêt. Gar gadjwý aje mýjja mar kêt rã'ãkam aje me bixadjwýr ny pyrâk. ¹³ Ar aje mýjja mar kêtam aje me prîre pyrâk. Ar aje kã kaôr rã'ã. Nhyim bê ne ga gop ar ajabatânhkam aje gop mýjja mar. Ar aje Metîndjwýnh kabên katâtja o amiprâk kêt rã'ã.

¹⁴ Bep ate ne me abatânh. Me abatânh ne me kute me ôkumrêx kur. Nã gãm ar ren Metîndjwýnh kabên maro tèn ren o amiprâk ne ren arek maro tèn o tèn o tèn ren marja amũ o abikamênh o tèn kam ren aje me abatânh pyrâk ne kam ren prîre ren mýjja kabi, prîre mýjja punumê mýjja mexmê prîre ren kabin mýjja man kam ren aje me abatânh pyrâk.

6

¹⁻³ Gwaj Kritukôt babikamênhmo kraxkam arým Kritu kukràdjã kwý ma. Nãm ne Kritu kukràdjã kraxbit gwaj bamã arê gwaj kuma. Mýj kukràdjã krax ne gwaj arým kuma?

Me batyk kadjy bamã bajaxwe kînhja wãnh kum banhirer ne kam baje amikajmãtã Metîndjwýnh mar ja. Nhyim ajte me kute ngômã me bajangjênh'ã ujarênhjadjwý. Ne kam ajte me kute Metîndjwýnhmã me bapymjýr gu me kum badjapênh kadjy me kute me bajã ikra jadjwýr ja. Ne kam ajte me batyk ne akubyn batîñ ne bakator nhyim Metîndjwýnh kute me bamã bajaxwe pãnh jarênhmã ne kute me jamã me tîñ rã'ã rã'ãmã arênh ne ate me jamã me biknor rã'ã rã'ã jarênh ja. Ja ne mar tûm, kukràdjã krax.

Djãm ajbit ne gwaj baje marmã? Kati, kwý rax ne gwaj baje mar kêt rã'ã. Gwaj on ajte amũ ijukri on mýjja 'ôdjwý man gop amũ maro babikamênhmo. Nã gãm ar te o anen te aje kãjmã mar kamênhmãn kam mã akubyn ama, akubyn kraxbit maro mō.

Nhyim bep kati, dja gwaj on amũ ijukri on mýjja 'ôdjwý ma. Gwaj baje mýjja marmã ne Metîndjwýnh amim gwaj bajã karō, gwaj on kuma, kute gwaj bamã no mex jadjãr jabej dja gwaj on ã o ane.

Me kute Metîndjwýnhbê amijo akêx karō memã kabên.

Idja 10.26

⁴ Nhyim bep ate ne me kute Jeju kangaja. Tô mã dja me me on akubyn Metîndjwýnh'ýr meo akêxmã? Kati, gêdja me te meo ane. Arým ne

Metîndjwýnh me ja no bônň pydji nhyň me arým amim kuma. Jeju kute me utärmã kãkwa kurüm bôxja ne me arým amim kuma. Nhyň Metîndjwýnh ta memã Karôja ngrã nhyň meo ba. ⁵Nhyň me kam arým mrãmri Metîndjwýnh Kabên mexkumrëxmã kato. Ne arým amim mýjja pyma kwý pumû. Jeju akati 'ôkam akubyn bôx ne kute meo ba kajmã'ã mýjja pymaja kwý pumû. Omûnh kajgon kam ate amibê kanga, amibê kurê ar o ba.

⁶Be, me ja, me kute bit amim Jeju marmãn ajte jãm kute kubê amijo akêx ne kangaja, djãm me kute akubyn Metîndjwýnh'ýr meo akêxmã? Arkati, gêdja me te meo ane, dja me te akubyn 'ýr kute meo akêxmã te meo ane. Mýkam? Bir, me kute Jeju kangaja ne me o ajkê. Nãm kute mrãmri ne me kute Metîndjwýnh krao bikênh ne kute akubyn píte'y'ã nhôrkam o bikênhja pyrãk. Nhyň kam me kãtãm Jeju japryo kumex.

⁷Ë, gop ar pyka mexja pumû. Na ne pyka jakam bixadjwýr krãpti ne kam amû pyka ja mã prôt ne. Nhyň me kam kam mýjja kren prïne 'ã karên o djuw mex nhyň kam ingrôt ne abatãnh. Ô wýnh kute krên ne tÿxmã ne ingrôt ne ôn kumex. Pyka mex ne ja. Pyka mex ja ne Metîndjwýnh arým kum kïnh ne ôkre kadjwýnhbê amim,

—Pyka ja ne mexkumrëx. Ba kum kïnh jadjã ne kum djwý jarê gê mã arek kam djwý nhingrôt ne ôn kumex, ane.

⁸Nhyň bep ate ne pyka punu. Nãm te na axidjuw nhyň me te karê nhyň mã mrynhîmê mjêxêtte nhîbit apôx ne kumex. Pyka kajgo mexi. Me te kam mýjja nhingrôt jabej, djwý nhingrôt jabej ne kam ôkre kadjwýnhbê amim,

—Axuk wãnh nõre. Ba tu kanga gê wãnh nõre. Mýj kadjy dja ba prïne karên 'ãno dja? Gê me'ô tu kum adjã gê prïne xêt. Kê, ane.

Dja ã Metîndjwýnh me kute akubyn kubê akêxjamã anen kuwyo imôkam me kurê.

⁹E kum ar ga, akmere ar, àpnhîre ar, ar imã ar akînhja, djãm ar amã ne bar ikabên ja jarêhho iba? Kati, arým ne bar ar amexkôt ar ama. Ar ga ne gar tu amim Jeju markumrëx nhyň arým ar apytã. Ga kam ar aje pyka mexja pyrãk.

¹⁰Djãm Metîndjwýnh punu got. Djãm kute ar amar kêt got. Kati, dja katãt ar adjãpênh man o biknor kêt ne. Nã gãm ar amã Metîndjwýnh Kïnhkumrëx ne kam ô'ã ô me mex jadjwýo djuw mex ar o aba. Ne arek ar o aba rã'ã ne. Kam dja Metîndjwýnhdjwý ar amar rã'ã ne.

¹¹Bir be, gora ar 'ãno dja. Nã bãm ar inhôkre kadjwýnhbê,

—Gora gê ar i pýnhkôt kum Jejuwã kïnh ne kam kïnh rã'ã rã'ãn kôt ar amijo ban inomã kumê, ane.

Nã, dja gar ã anen inomã amên kam arým 'ýr bôx. Ar aje amim kam amakja ne aje amim kamnhîxja arým 'ýr bôx.

¹²Nã, gora ar amã adjukanga kêt ne 'ãno djan inomã amên kam 'ýr bôx. Kwãrîk wãnh ar amã adjukanga kêt. Ë, me kute amim Jeju mar ne kute akrãnmã arek amiwýr kam amakja, me tãmbit dja me 'ýr bôx. Mýjja mex, Metîndjwýnh kute 'ã memã katãt kabên pydjín arênhja'ýr dja me bôx. Bir be, gora on ar ja'ã amijakren me kudjwa mýjja ja kunî 'ýr bôx.

Metîndjwýnh kute Abraãomã tãmdjwý jarênh mãmdji.

¹³⁻¹⁶Ar me bakukãmãrebê Abraãoja pumû. Amrêbê Metîndjwýnh Abraãomã kabên pydjín arê. Nãm kum,

“Ë, mrãmri dja ba ajo kïnh ne amã atãmdjwý krãpti ngã nhyň aptãn kumex.

Ba ibê Metîndjwýnh ne ba amâ ikabên. Mrâmri ne ikabênja”, ane.

Be, Metîndjwýnh kute Abraãomâ kabên pydjín arênh ne ja. Nâm Abraão akrânmâ arek amiwýr kam aman kam 'ýr bôx. Metîndjwýnh kute kum kabên pydjín arênhja'ýr bôx ne arým kran arým tâmdjwý.

Me babêngôkre baje memâ bakabên pýnh ne arênh kadjy ne atemâ me'ô'ýr mrâ. Me'ô kute raxo me bajakrenh ne kute me bakabên marmâ 'ýr tén kum arê, kute adjwýnhdjwý me bakabên mar ne kute ar o bamâ. Gu me kum bajêx karô, kum bajêx nhym kute o ngrykmâ ajte atemâ me'ô'ýr mrân kum me bakabên ja jarê.

Nhym bep Metîndjwýnh kute Abraãomâ kabên pydjín arênhkam nhýnh ne atemâ me'ô Metîndjwýnh kurâm rax got kute adjwýnhdjwý kabên marmâ? Kati, Metîndjwýnhbê kumkati pydjii. Kam ne ta tu aminhidji jarên Abraãomâ kabên pydjín arênh kum,

“Ë, mrâmri dja ba ajo kînh ne amâ atâmdjwý krâptî ngâ nhym aptân kumex.

Ba ibê Metîndjwýnh ne ba amâ ikabên. Mrâmri ne ikabênja”, ane.

¹⁷ Nâm kabên pydjín arênh kam ta aminhidji jarê. Nâm arým 'â amim karôn kôt kabên pydjín arê. Nâm akubyn atemâ kabên 'ô jarênh kêtukumrêx. Nâm ta arým amim pry pydji jarê. Ne kam me kute prîne amim mar tÿxmâ, Metîndjwýnh kute memâ kabên pydji jarênh nhym me kute amim mar tÿxjamâ ne kabên pydjín arênh kam ta memâ aminhidji jarê.

¹⁸ Bir be, kumrêx ne kabên pydjín arênh kam adjwýnhdjwý ta aminhidji jarênh memâ,

—Ba ibê Metîndjwýnh dja ba ajo kînh, ane.

Dja akubyn atemâ kabên 'ô jarênh kêtukumrêx ne. Dja 'êxnhî kêtukumrêx. Djâm Metîndjwýnh kabênkam 'êxnhîn kute akubyn memâ kabên 'ô jarênhmâ got. Arkati. Kam dja gar ja man kam ajte atÿxkumrêx, ajte akînhkumrêx. Atÿx ne tu amim kamnhîxkumrêx ne mâ kam ama. Metîndjwýnh arým gwaj bakukâm gwaj bamâ mÿjja mex jarê gwaj mâ kam ama. Kute gwaj bapytârmâ ne gwaj arým 'ýr baprôt nhym arým gwaj bapytân gwaj bamâ mÿjja mex jarê, kâjkwa jarê.

¹⁹ Gora gwaj kam batÿx ne tu amim kamnhîxkumrêx ne mâ kam ama. Mrâmri dja gwaj 'ýr bôx. Kam ne gwaj bakadjwýnhbê badjumar mex ne baku'é tÿx ne. Mrâmri ne me kute ngômâ kên rênh nhym kâ arek arij tÿx nhym ngô kute o ba kêt ja pyrâk. Dja gwaj â bakadjwýnhbê badjumar mex ne batÿxo ane. Gwaj baje amim Metîndjwýnh kabên kamnhîx ar o babakam dja gwaj â bakadjwýnhbê badjumar mex ne batÿxo ane.

Metîndjwýnh nhô kikreti ja ma. Kadjwýnhbê Metîndjwýnh nhô mÿjja nêje kubêkâti wajêt. Nhym me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr raxbit 'ýr ngjênh.

²⁰ Nhym bep Jeju ne ta kâjkwakam ûrkwâti djwýnhjamâ wadjâ. Me bakukâm ne 'ýr wabin kum wadjâ. Kute me banhirâr ne me bajo djuw mex ne me bakadjy Metîndjwýnhmâ kabênmâ. Dji kubê Metîndjwýnh mar djwýnh djwýnhkêt. Kubê Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr rax dja râ'â râ'â ne. Merkixatek ne kajmâ'â Metîndjwýnh mar djwýnh nhym kam Jeju ijuk'â kubê Metîndjwýnh mar djwýnh ne me bakadjy Metîndjwýnhmâ kabên ne.

7

Jeju kute raxo Merkixatek jakrenh.

1-3 Be, mỳj me'õbê ne Merkixatekja? Nãm krîbê Xarêkam me ja nhõ bënjadwỳr ne adjwỳnhdjwỳ kubê Metĩndjwỳnh pymao kubê kumkati mar djwỳnh. Idji kutewa ne katat me mrãn nhõ bënjadwỳr, Merkixatek. Idji jatãri jadjwỳ ne me umar mex nhõ bënjadwỳr. Krĩ nhidjibê ne Xarê. Me umar mex ne ar bakam ne me tu 'ã kum idji. Me õ bënjadwỳrjamã, Merkixatekmã ne me me umar mex nhõ bënjadwỳr ane.

Ije nhyam mã ne bãmmê nã ar kute? Kati, e kum bep me kute bãmmê nã noo ar omũnh kêtumrêx ne me kute ar arênh kêtê. Kon ne. Ingêtmê kwatynhmê me kute omũnh kêt mexi. Me kute rwỳkkõt mar kêt, nã 'õ kurũm rwỳkkõt mar kêt ne ajte kute tyk djã kõt mar kêtumrêx. Nãm tu nhĩ'anh tẽ. Kute Metĩndjwỳnh Kra pyrãk ne me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh rã'ã rã'ã ne.

Be, ta ne Abraão kutã tẽn kajpan kum kabẽn jarênh kĩnhkumrêx ne. Abraão arỳm mỳj bënjadwỳrja ar'ỳr prõt ne ar kubĩn kam akubyn tẽn nhyam Merkixatek kutã tẽn kajpan o kĩnh ne.

Nhyam kam kum mỳjja kwỳo ajkij. Kute mỳjja kwỳo mõrjaõ ajkij nhyam mã o mõ. Abraão õ mỳjja kunĩ kryre ne kurên aben kadjy kum kungã. Merkixatekmã apỳnh aben kadjy o pỏxo tẽn kum kungã nhyam abenã rênham arỳm rax nhyam kam mã o mõ.

4 Bir be, me Merkixatek raxja pumũ. Te Abraão bënjadwỳr rax ne kute nêkrêx pytarja tu kute kum kwỳ o bikjêrja pumũ. Djãm Merkixatek ngri got.

5 Atũmã ne mekbê Rewi me õ mỳjja jamỳnhõ ba. Mỏjdjê ne kukràdjãkõt mekbê idjaermã kum,

—Gora me amũ anhõ mỳjja wã kwỳo ajkjên amũ mekbê Rewibê me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnhmã angã, amũ amikutã memã kwỳ ngã gẽ me ta õ nêkrêxkõt amim amỳ, ane. Nhyam me kam ã anen õ mỳjja kwỳo ajkijn kam amũ amikutã mekbê Rewimã õro tẽn, me ta õ krỏkam me jamã kungã nhyam me amim amỳ. Amẽ kubê Abraão tãmdjwỳ nhyam mekbê Rewi kute amim amỳnhja tãm ne kubê õ nêkrêx.

6 Nhyam bep atemã ne Merkixatek. Mekbê Rewi 'õ kêtê. Nãm te kubê mekbê Rewi kêt ne kam tu Abraãobê nêkrêx kwỳo ajkijn kum kĩnh jadjã. Metĩndjwỳnh arỳm Abraãomã kabẽn pydjın arên kum mỳjja mex jarê nhyam Merkixatek arỳm kuman kam kõt Abraãoo kĩnh ne. 7 Be, mrãmri ne me'õ kute meo kĩnhja ne raxo tãmja jakre. Me rũnh ne me meo kĩnh.

Kam ne ba ar amã,

—Me Merkixatek raxja pumũ.

8 Mekbê Rewibê Metĩndjwỳnh mar djwỳnh ne me õ nêkrêxo ba. O ban kêt nhyam me pãn h kamingrãny amũ ijuk'ã ajte Metĩndjwỳnhmã apên h ba nhyam me ajte memã õro ba. Nhyam bep Merkixatek pydji ne tĩn rã'ã rã'ã ne kubê õ mỳjjaõ mõ. Ga me Metĩndjwỳnh nhõ pi'ỏk no'ỏk kam Merkixatek'ã kute tĩn rã'ã: rã'ã, anhỳrja pumũ. Be, Merkixatek raxja pumũ.

9-10 Nhyam kam Merkixatek Abraão kutã tẽn kajpa nhyam kum õ mỳjja kwỳo ajkij nhyam mã o mõ. Nhyam kam Rewidjwỳ kute kum õr pyrãk. Rewibê ne Abraão tãmdjwỳ. Rewi ne ingêt kukãmãrebê Abraão ngrekam nõr rã'ã, kraxje kadjy kute Rewi bãm djır kêt, ngrekam nõr rã'ãkam ne Abraão Merkixatekmã õ mỳjja kwỳo ajkij. Nhyam kam Rewidjwỳ kute kum õr pyrãk. Nhyam kam amũ atũmã Rewi wajêt ne ruw ne kam amũ abatãnh nhyam kam tãmdjwỳ amim mỳjja jamỳnhõ ba, õ nêkrêxkõt me õ mỳjja jamỳnhõ ba. Nhyam bep Merkixatek mekbê Rewi kajmã'ã nêkrêxo mõ, Abraão nhõ mỳjjaõ mõ.

11 Arão kôpdji'ã mekbê Rewibê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnhja ne memã Môjdjê kukràdjã jarêhno tẽ. Arão ne kubê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh kutewa nhym kam tãmdjwý mekbê Rewija amũ aben nhijuk'ã kubê Metîndjwýnh mar djwýnh ne Arão kôpdji'ã memã Môjdjê kukràdjã jarên me kadjy Metîndjwýnh ma. Nhym me te: kôt kute amijo ba mexmã. Nhym kam atemã me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh 'õ ne kato. Atemã. Arãokôt kêtê. Merkixatekkôt ne kato. Nãm ren me mekbê Rewikôt mex nhym ren atemã ny 'õ kator kêtumrêx ne. Nãm me te: amimex ne te: axwe kêt nhym kam kadjy nyja kato.

12 Bir be, atemã ne me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh ny 'õ kato nhym kukràdjãdjwý ne kôt atemã. 13 Gwaj banhõ Bẽnjadjwýr'ã ne idjujarênhja. ã mũm me ja kurũm ne kato. ãm atemã. Djãm me ja 'õ kubê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh got? Ne kute Metîndjwýnh nhõ ngõhno ki'ã kum mry bõr got. Arkati.

14 Mekbê Djuda kurũm ne kato. Me ja, mekbê Djuda ne me Metîndjwýnhmã àpênh kêtumrêx. Nhym me kunĩ arým kôt omũ. Djã nãm Môjdjê me jamã kum,

–Me ga dja ga me abê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh, ane got? Kati, mekbê Rewimãbit ne arê.

15 Be, arým kute amirĩt tẽmja pumũ. Atemã me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh 'õ ne kato. Mekbê Rewi kurũm kator kêtê. Ne kam kute Merkixatek pyrãk. 16 Mýjkôt ne kubê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh? Djã nãm mebêngõkre ta Môjdjê kukràdjãkôt kute amũ aben nhijuk'ã abenmã rero tẽn kam Jeju'ýr bõx ne kum kure nhym kam arým kubê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh? Djãm mekbê Rewi 'õ? Kati. Bir, mýjkôt? Mýjja týxkumrêx kôt. Ta tu tĩn rã'ã:n kute tĩn o ino rer kêtumrêx. Kam ne Metîndjwýnh 'ã me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr mẽ. 17 Metîndjwýnh nhõ pi'õk no'õkkam kute,

“Abê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh rã'ã rã'ã rã'ã ne. Merkixatek ne akajmã'ã Metîndjwýnh mar djwýnh.

Ga kam Merkixatek nhijuk'ã gadjwý abê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh”, anhýrja pumũ.

18 Be, Môjdjê kukràdjã tũmkôt mekbê Rewi kute aben nhijuk'ã abenmã Metîndjwýnh mar djwýnh rerja ne arým tũm ne wãnh nõ. Arým kajgo mexi. Kute me utãr kêt. Kam ne Metîndjwýnh wãnh kudji nhym nõ.

19 Môjdjê kukràdjã kute mýjjao mex kêt. Nãm me te: kute kôt amijo ba ne te: kôt kute amijo mexmã. Nhym bep ajbir ne Metîndjwýnh me bawýr mýjja mex jano, Jeju jano. Tãm ne gwaj kamnhĩxbê ar baban kôt Metîndjwýnh'ýr bõx. Nhym prĩne raxo, mexo Môjdjê kukràdjã tũm jakre. Kõtbit ne gwaj Metîndjwýnh'ýr bõx.

20-21 Be, gwaj banhõ Metîndjwýnh mar djwýnh ny, mextireja pumũ. Kumã ne Metîndjwýnh kabẽn pydjĩn arê. Bep me ja, me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh tũmja ne Metîndjwýnh amim me umjýr kajgon kute memã kabẽn pýnh jarênh kêt. Nhym bep ate ne Jeju. Metîndjwýnh kute amim arkam kum kabẽn pydjĩn arên kum,

“Ba ibê Bẽnjadjwýr ne ba arým amã ikabẽn pydjĩn arê. Dja ba atemã ikabẽn 'õ jarênh kêt.

Ga dja ga abê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh rã'ã: rã'ã ne”, ane.

²² Be, Jeju kukràdjà nyja mexo kute tùm jakrenh mexi. NhyM Metĩndjwýnh kute kukràdjà nykòt me bamā mýjja mex jarēnhja dja mrāmri me bawýr bōx. Jeju ta dja Metĩndjwýnh kabēnkòt mýjja mex nēje omũnh 'āno djan me bamā kungā.

²³ Nā, Jeju mexo kute me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh tùm jakrenhja pumũ.

Ē, mýjja 'òdjwý. Me ja ne me krāptĩ. Nām me aben nhijuk'ā tyk tē. Te kute àpēnh 'āno ām rā'āmān mā aben nhijuk'ā kubēngētte ne tyk tē.

²⁴ NhyM bep Jeju pydji ne mā: tĩn rā'ā rā'ān kam mā kubē me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh rā'ā rā'ān atemā amidjō'ā me'omā rer kētkumrēx.

²⁵ Ajbit ne tĩn rā'ā rā'ākam arek Metĩndjwýnhmā me banēje kabēn ne me bajo à'wýr ar ba 'āno dja. Nām me bapytàn ar me bajo ba. Nhýnh me baja? Bir me baje tu amim Jeju kamnhĩxkòt baje Metĩndjwýnh'ýr amijo akēxja, me batām ne ar me bapytàn me bajo ba. Gēdjām ar me bajo ba rā'ā ne. Gēdja me bapytār rā'ā: ne, rā'ā rā'ā.

²⁶ Bir be, me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax ā kute anhýr ne gwaj bamānhkutā. Nām mexo uma. Kute axwe 'ò mar kētkumrēx. Punu 'ò kam nōr kētkumrēx. Nām mũm mexo amiptā nhyM ate me axwe wānh ar ba nhyM Metĩndjwýnh o rax ne kàjkwamā amiwýr o wabin kàjkwa nhiby ýr nhyM kam ar ro'ā ar ba.

²⁷ Nā, atemā. Kute me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr tũmjja pyrāk kēt. Djām kute Metĩndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr tũm kudjwa myt kunĩkòt ta amijaxwe pānh Metĩndjwýnhmā mry par ne bōr ne òr got. Me tām ne me kumrēx amijaxwe pānh kum mry pan kubōn kungān kam atāri me kunĩ jaxwe pānh kum mry pan kubōn kungā. Djā nām ā Jeju me kudjwa ane got? Arkati, nām ta Metĩndjwýnhmā me axwe pānh tyk pydji. Nām me axwe pānh Metĩndjwýnhmā amikanga pydji nhyM tũmrām dja ajte memā tyk kēt ne.

²⁸ Mōjdjē kukràdjākòt ne me axwe prām nhyM me amim me umjuw. NhyM bep tũmrām, Mōjdjē kukràdjà arým tũmkam ne Metĩndjwýnh amim krao katon amim kudja. NhyM kam prĩne Metĩndjwýnh kabēnkòt amijo ba. Axwe prām kētkumrēx. Dja amũ tũmrām axwe 'ò kētkumrēx rā'ā rā'ā, tām ne amim kudjan kam kum kabēn pydjin arē. Ne kam adjwýnhdjwý aminhidji jarēn kum,

—Ba ne ba amijo apytàn amim adja. Ga abē imar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax, ane. Be, nām ā anen kam amim Kra dja.

8

Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr ny ne Jeju.

¹ Bir be, ije ar amā arēnh ja ma. Arým gwaj banhō Metĩndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax ā kute anhýrja pumũ. Nām kàjkwakam Metĩndjwýnhbē kumkati krĩ djātikam ubòk'ānh ikò'ā nhý, kubē bēnjadjwýr raxkam ubòk'ānh nhý. ² Kubē Metĩndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr ne kam Metĩndjwýnh nhũrkwāti kadjwýnhbē kumoka'ēkam àpēnh ar ba. Ūrkwāti djwýnhkam àpēnh ar ba. Djām me ikrao ne me kum kikre got? Kati, Bēnjadjwýr djwýnh ta ne amim kikre nhyM kàjkwakam dja. Ūrkwā djwýnh ne ja. NhyM kadjwýnhbē kumoka'ēkam Metĩndjwýnh nhō mýjja nēje kubēkāti wajēt. Ýr ne arým wadjàn kam kam àpēnh ar ba.

³ Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax kunĩ ne Metĩndjwýnhmā mry bōn kum kungān kòt kum kính djā ngā. Kadjy ne

amim me umjuw. Nhyim gwaj banhõ Metĩndjwýnh mar djwýnhdjwý mýj ne kum kungã? Kati, ãm ta ne kum amingã.

⁴ Nãm ren jakam, pyka jakam ar ban ren kubê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh kêtumrêx ne. Ga me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh kumex ne kute Mõjdjê kukràdjãkõt Metĩndjwýnhmã kính djã nhõr rã'ãja pumũ. Kam ne ren jakam ar ban ren arým kubê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh kêt.

⁵ Pyka jakam Metĩndjwýnh nhõ kíkreja ne kãjkwakam ũrkwãti djwýnhja'ã amijakre nhyim me kam kam àpênh ar ba. Ô'ã ne pykabê õ kíkreja. Nãm Mõjdjê kute kíkrene nhípêxmã nhyim kam Metĩndjwýnh prĩne kõt kum 'ã karõ, kute kum 'ã karõ nhyim kute kõt kum ipêxmã. Kute kãjkwakam ũrkwãti ja'ã akren kute kõt kum ipêxmã ne kum 'ã karõn kum, "Gora prĩne inhũrkwãti djwýnh'ã akren imã ipêx, ane.

Krãnhre'ã ije amã akrejakõt dja ga ipêx", ane.

Be, mýjja kãjbê mex ne ja. Kãjkwakam ũrkwã djwýnh ne mexkumrêx, nhyim bep ja, pykabê ja ne ô'ã. Ô'ã ne kam kãjbê mex.

Nhyim bep ũrkwã djwýnh ne mrãmri wýnh, mextire. ⁶ Nhyim àpênhdjwý mextire. Metĩndjwýnh ne kum àpênh ny jarê nhyim àpênhja prĩne mexo kute me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh tũm djãpênh tũm jakrenh. Nhyim kukràdjã nydjwý prĩne mexo kute tũm jakrenh. O ne Jezu Metĩndjwýnh'ýr mebêngõkreo bõx. Nhyim Metĩndjwýnh me bamã kabên pydjĩn arên kam me bamã mýjja mex jarê. Mýjja mexja ne mexo tũmja jakrenh mex ne. Kõt kukràdjã nydjwý mexo tũmja jakrenh mex ne.

⁷ Nãm ren Mõjdjê kukràdjã ajmã kute kêt nhyim ren ajte kukràdjã ny kator kêtumrêx ne. Nãm ren kutewaja mex nhyim ren ijukri ny 'õ kator kêtumrêx ne.

⁸ Nhyim bep kati, nãm kukràdjã tũmja kute me utàr kêt nhyim kam pãnh Metĩndjwýnh kukràdjã ny kute me utàrja pãnh o kato. Nãm mekam kính kêt ne memã kum,

"Adjým, amũ akati 'õkam dja ba mekbê idjaer kunĩmã atemã ikabên ny 'õ jarênh mãmđji, atemã kukràdjã ny 'õ.

Nã, Djuda aben nhĩjuk'ã tãmdjwýjamã gédja ba atemã kukràdjã ny 'õ jarê. Ba ibê Bẽnjadjwýr ne ba me amã ikabên ne.

⁹ Ate ne nyja. Ate ne tũm, ije me akukãmãremã arênhja, tãm ne tũm.

Amrêbê ne ba me akukãmãre pa 'ãbyn pykabê Edjitu kurũm meo ikaton kam ar meo iban memã ikukràdjã ja jarê.

Nhyim be nãm me ikabên mar prãm kêt ne arĩk ar ba. Ba kam amipãnh tu me kanga.

Ibê Bẽnjadjwýr ne ba me amã ikabên ne.

¹⁰ Bep jakam dja ba mekbê idjaermã ikukràdjã ny jarê. Amũ akati 'õkam dja ba memã ny 'õ jarê.

Ba ibê Bẽnjadjwýr ne ba me amã ikabên ne.

Me õkre kadjwýnhbê dja ba ikukràdjã jao adjàn me ajamak krekre'adjwý pi'õk no'õk ne.

Ne kam meo inhõ me jakumrêx nhyim me amipãnh Metĩndjwýnhõ ipytàn kam amim ijo Metĩndjwýnhkumrêx.

¹¹ Djãm me õbikwamê kute abenmã kum, nãr me kamy kute abenmã kum,

'On amim Bẽnjadjwýr djwýnh ma', anhýrmã.

Kati, me kunĩ dja arým amim ima. Me kãtãmmê me rũnhmê me kunĩ dja me amim ima.

¹² Ba kam me kute ikam amikràjakam idjukaprî ne kam me ikam axweja tu o akno", ane.

Nãm ã Metîndjwýnh kukràdjã ny'ã ujarênh ane. ¹³ Kute kukràdjã ny jarênhkam arým ôbê jao tùm ne. Be, ga mýjja arým tùm tēm ne arým biknor 'ýrja pumũ.

9

Kute pykakam Metîndjwýnh nhõ kikreti jarênh.

¹ Amrêbê ne Metîndjwýnh prîne kukràdjã tùmja, kukràdjã kutewaja'ã memã karõ, kõt me kute ar amijo ba ne kum kabên ne kum âpênh kadjy. Nãm me pykabê kum kikren kam kam kum kabêno ku'ê.

² Nãm me kubêkãmê mrykãmê pîponho kikren ajkwa krekre'ã kubêkã nhõ. Kikrebê kumkati ne ja. Kam ne ngõnhpõktimê pîponh ku'ê. Nhyim djwý me kute Metîndjwýnhmã ôr ne pîponhkom adjwýrjadwý ikwã. Apýnh mýjja ku'ê djãri ne ja.

³ Kadjwýnhbê ne kumoka'ê. Nhyim kam nêje kubêkã wajêt. ⁴ Kam ne kên karýro kikre kudjý djã bõr djãmê kên karýro pîo rara krãkã djyamê ku'ê. Nhyim kên karýrreo pîo rara krãkã dji kam ne ngõnh dja. Kên karýro ngõnhkam djwý nhidjibê "Mýj ne ja" nýt ne dja. Nhyim kam kam Arão nhõ kô me aêrbê ingrõt ne ôja nõ. Nhyim kam kamdjwý Metîndjwýnh kute amikabên'ã kên no'õkja amê nõ.

⁵ Nhyim kên karýro pîo rara krãkã dji'ã Metîndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh amê ar karõ kãjbê prêkja aben kutã dja. Metîndjwýnhbê kumkatiti:, Metîndjwýnh pymati, Metîndjwýnh mexo tuknî kadjy mrãnh djwýnh karõ nhipêx ja dja. Pîo rara 'ã ijê djã'ã dja. 'Ã ijê djã ja ne me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr mry kamrõo kaprêprêk nhyim Metîndjwýnh apýnh me axwe djãri tu o akno. Aj, djãm on ije ar amã prîne ja jarênhmã got. Ba ar amã mýjja 'õdjwý jarê.

⁶ Be, nãm ã Metîndjwýnh nhõ kikrekam apýnh mýjja ku'ê djãri ku'ê ane. Nhyim me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh kãtãm myt kunîkõt kikrebê kumkatikam wangij ne kam kam âpênh ar ba.

⁷ Nhyim bep me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr rax pydji ne kadjwýnhbê kumoka'êjamã wangij. Djãm myt kunîkõt? Arkati, kum ngorekambit. 'Ýr ngjênh nhõ akati apõxkambit ne 'ýr ngjênh pýnh ne. Nhyim ajte kum ngore nhyim ajte 'ýr wadjã. Akati pýnhkambit. Djã nãm ýkam 'ýr wangij? Kati, mry kamrõ ne 'ýr o wangijn Metîndjwýnhmã kungã. Ta amijaxwemê me kãtãmja jaxwe pãnh ne kum kungã. Me kute mar kêt ne kute Metîndjwýnhkam amikrào ba pãnh ne me ô'ã o mrãn o wangijn kum kungã.

⁸ Jakõt ne Metîndjwýnh Karõ memã o amirît, me kute me kãtãm Metîndjwýnh'ýr ngjênh kêt kõt mar kadjy. Metîndjwýnh nhõ kikrebê kumkati ãm rã'ã nhyim me kute kukràdjã tùmja ba rã'ãri ne me kãtãmja Metîndjwýnh'ýr ngjênh kêt kumrêx, kumoka'êjamã ngjênh kêt kumrêx. Me kãtãmja kraxje 'ýr ngjênh kêt.

⁹ Be, pykabê Metîndjwýnh nhõ kikremê kõt kukràdjã tùmja ne Kritu kukràdjã djwýnh'ã amijakre nhyim me Kritu kajmã'ã ar o ba. Kukràdjã tùmja ne me í krãkãbito mex. Nãm me kukràdjã tùm kõt te Metîndjwýnhmã mry bõn kum kungã te kum kînh djã ngãn mã amikam kute axwe mar rã'ã. Me kute kum mry nhõr djwýnhja te kum mry bõn kum kungã kadjwýnhbê mex kêt rã'ã ne. ¹⁰ Kukràdjã tùm kõt ne me me ô kwý krên djãmê mýjja kãm djã'ã

memã karõn mekbê uma. Ne kam ajte me kute apÿnh amiku'õnh djari memã 'ã karõ, me kute kõt amijo bamã. Apÿnh kukràdjã ja ne me ì krãkãbito mex. Metïndjwÿnh kute mÿjja kunïo ny kajmã'ã ne memã kukràdjã tÿmja'ã karõ nhym me ar o ba.

Kritu kamrõ'ã ujarënh.

Xim k 2.5; Idja 8.6, 12.24

¹¹ Nhym arÿm Kritu bõx ne arÿm kukràdjã ny, kukràdjã mexo kato. Ne kute kukràdjã nyo kator kadjy kubê me kadjy Metïndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadjwÿr rax ne arÿm Metïndjwÿnh nhÿrkwã djwÿnhmã wadjã. Metïndjwÿnh nhÿrkwãti prÿne kute raxo, mexo pykabê ja jakrenh mexjamã wadjã. Mehêngõkre kute ipêx kêt. Me banhõ pykabê mÿjja, pÿ, bõ, bãnhõr jao kikre nhipêx kêt.

¹² Be, tãm, Metïndjwÿnh nhÿrkwã djwÿnhbê kumkatimã wadjã kam amÿ kadjwÿnhbê kumoka'ê'ÿr àr pydji. Djã nãm 'ÿr wangij ne akubyn apõx ne 'ÿr ngjênh krãpti got? Kati, nãm 'ÿr àr pydji. Djãm mokaak kamrõ nãr mryti jabatãnh nyre kamrõ ne o wadjã, kute Metïndjwÿnhmã õrmã? Arkati, nãm ta amikamrõo wadjã. Ne o me bapytã. Me bapytãrkumrêx. Gu me batÿn rã'ã rã'ã ne baje o ino rer kêt kadjy.

¹³ Amrêbê kukràdjã tÿmkõt ne me mry kamrõo me kamÿ, me akubyn mex kadjy. Nãm me Metïndjwÿnhkam amikrãn kam punu. Nhym kam Metïndjwÿnh mar djwÿnh mryti djÿmre kamrõmê mokaak kamrõo me kamÿ. Ne mryti jabatãnh nyre, kaãnhre bÿn kum adjãn kam prã byn o me punu kaprêprêk. Nhym me kam akubyn mex.

¹⁴ Be, ga mry kamrõ kute kãjbê meo mexja pumÿ. Bep Kritu kamrõ ne mrãmri meo mexkumrêx. Metïndjwÿnh Karõ tÿn o ino rer kêtja tãm ne Krituo ban o tÿx nhym kam kõt Metïndjwÿnhmã amingã. Djãm punu ne me kubÿ? Kati, nãm mexo mextire, ajmã kute kêt ne ta Metïndjwÿnhmã amingãn kam kamrõ ajkapÿ. Ta kamrõ ne prÿne me bajo mex. Me batyk ne baje Metïndjwÿnhmã bakre rax ne nÿjar baba kadjy ne gu me bamã bajaxwe kÿnh ne o baba. Nhym kam ta kamrõo prÿne me bakadjwÿnhbê me bajo mex gu me kam arÿm bakadjwÿnhbê bapijãm kêt ne amikam bajaxwe'õ mar kêt ne Metïndjwÿnhmã badjãpênh ar baba, Metïndjwÿnh tÿnjamã apê.

¹⁵ Kadjy, Kritu kamrõ prÿne kute me bajo mex gu me Metïndjwÿnhmã badjãpênh kadjy ne Kritu kukràdjã nyo kato. Metïndjwÿnh kute amiwÿr me bajwÿr ne kute me bamã kabênh pydjìn arênh ne kute me bamã mÿjja mex jarênh gu me 'ÿr babõxmã. Nhym me banhõ mÿjja mexja dja rã'ã rã'ãn o ino rer kêtumrêx. Mrãmri dja Kritu ã memã o ane. Kadjy ne arÿm me axwe pãnh ty. Me kute kukràdjã tÿmja ar o bari ne me Metïndjwÿnhkam axwe nhym kam arÿm Jeju amityko o pãnh ne.

¹⁶⁻¹⁷ Bir be, nãm tykkõtbit o pãnh. Nhym kam ajte mÿjja tykkõtbit ne mÿjja amirit. Ga me õbikwa tyk kutã kute abenmã õ mÿjja'ã karõja pumÿ. Õbikwaja tyk kutã õbikwamã õ mÿjja'ã karõ ne,

—Godja ba ty ga kam inhõ mÿjja jao mõ.

Ne kam kum õ mÿjja nhidji jarênh kum,

—Tãm dja ga o tẽ, ane.

Gêdja kute kum 'ã karõja ty nhym kam õbikwaja amÿ ajte kudjwa ô'ã ar o ba. Me tykkambit ne me ajmãn aben nhõ mÿjja jamÿn mã amÿ abendjõ'ã o ba. Me tÿn rã'ãkam ne me kute aben nhõ mÿjja jamÿnh kêt. Me tykkambit ne

me kute me ò mỳjja kajgo jamỳnh. Bir be, me tykkòtbit ne mỳjja amirīt. Nhy m kukràdjà tỳmjadjwỳ ajte tām ne.

¹⁸ Nām me kute kukràdjà tỳm kutewaja o bao kurê'ukmā ne Mòjdjē mry kamròo me kamī. Mỳjja tyk ne kamrò bikapĩnkòtbit ne mỳjja mex djà.

¹⁹ Nām Mòjdjē memā Metĩndjwỳnh kabēn kukràdjà kunī'ā ujarēnh kumrēx arē. Metĩndjwỳnh kute mekbē mỳjja pymaja memā arēnho djan memā kunī jarēnh pan kam mry kamrò by, mryti jabatānh nyremē mokaak kamrò run kam iby ngò run kam pi'ò nhikwỳr ne kadjàt kamrēk jakritare jao krax'āpren kam pi'òja mry kamròmā adjān kam o me kaprēprēk. Metĩndjwỳnh kabēn kukràdjà'ā pi'òk no'òkja kumrēx ne kamĩn kam mebēngòk्रेjadjwỳ kamī. ²⁰ Me kamĩn kam mekmā kute,

“Be, Metĩndjwỳnh kute me amā amikukràdjà jarēnh māmđji ga me aje kòt amijo aba kadjy kamrò ne ja. Gora me 'āno dja”, ane.

²¹ Ne kam ajte Metĩndjwỳnh nhò kikre kamī. Nām kapòtā kukràdjaja kumrēx kamĩn kam kikre kadjwỳnhbēja'ỳr o wadjān kam adjwỳnhdjwỳ o kamī, kukràdjaja kunī kamī. ²² Bir be, Mòjdjē kukràdjàkòt ne me mry kamròobit mỳjja mexo ba. Kamrò kapĩnkòtbit ne apỳnh me axwe djari Metĩndjwỳnh tu me axweo aknon mar kētkumrēx ne.

²³ Bir be, pykabē Metĩndjwỳnh nhò kikremē ò kikrekam kukràdjaja ne kàjkwakam mỳjja djwỳnh'ā amijakre. Kam ne Mòjdjē mry kamròobit ā mỳjja mexo ane. Nhy m bep kàjkwakam mỳjja djwỳnh kadjy ne me mỳjja mexbit kum kubĩn kungā. Kàjkwakam mỳjja djwỳnhja kadjy ne me mỳjja mexbit kum kubĩn kungā. Mỳjja mexo kute pykabē mỳjja ja jakrenh. Mỳj ne mex nhy m me Metĩndjwỳnhmā kubĩn kungā? Je kum Jeju. Jejubit ne mexkumrēx ne kam Metĩndjwỳnhmā amingā nhy m kubī.

²⁴ Djā nām me Metĩndjwỳnhmā kikre nhy m kam Kritu kadjwỳnhbē kumoka'ēja'ỳr wadjà? Kàjkwakam ò kikre djwỳnhja'ā kute amijakre djām kumā ne wadjà? Kati, nām tu kàjkwamā wadjà. Kum wadjān arỳm Metĩndjwỳnh kabem djan kum me bajarēnho djan me banēje kukrào dja.

²⁵ Djā nām Metĩndjwỳnhmā aminhòr krāpti? Kute pykabē Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhò bēnjadjwỳr rax kikremā ngjēx krāptija pyràk? Kum ngore kunīkòt kute mry kamròbito mrānh ne Metĩndjwỳnh nhò kikre kadjwỳnhbē kumoka'ēmā o ngjēxja pyràk? ²⁶ Arkati, nām ren kum aminhòr krāptin ren arỳm tokry krāpti. Ren pyka nhipēx totokbē ren arỳm apỳnh tokry krāpti. Bep kati, arỳm pyka kute o ino rerkam arỳm kator ne kute mekbē axweo apēxmā kute Metĩndjwỳnhmā aminhòr māmđji.

²⁷ Ga Metĩndjwỳnh kute me kunī'ā amim karòja pumū. Me kunī dja me tyk pyđji nhy m ijukri dja Metĩndjwỳnh memā axwe pānh jarē.

²⁸ Bir be, nām ā Kritudjwỳ tyk pyđjio ane. Kute Metĩndjwỳnhmā aminhòr nhy m me kute bĩn māmđji. Nām amijā me krāpti jaxwe mēn kam me pānh Metĩndjwỳnhmā amingā nhy m kubī. Dja ajte me bawỳr kato. Djām kute axweo pānhmā? Kati, kute ò me ja pytār ne kute meo mōrmā. Pykabē me kute abej ajkam amakja pytār ne ar meo bamā dja ajte kato.

10

Kritu pite'ykam tyk pyđji.

¹ Bir be, Mòjdjē kukràdjà ne mỳjja mextireja kukām bòx. Kubē wỳnh kēt. Mỳjja mextire bòx kētri ne Metĩndjwỳnh Mòjdjē kukràdjajao kato. Nām mỳjja mex djwỳnh'ā amijakre kajgo. Kam kute meo mex kēt. Metĩndjwỳnh kute

me axweo bingrành kadjy ne me kum mry pan kubôn kungã. O anhÿro ba tãmtã: ĩ arek amũ namẽ amex kunĩkôt o anhÿro tẽ. Nãm me te mry pan kamrô kapĩn te kute o amikam axweo apêx ne mexmã te o amijo ane. Me kute Metĩndjwÿnh'ÿr bikamẽnh prãmja ne me te amijaxwe kêt mã amijo ane. ²Nãm ren me kute Metĩndjwÿnhkôt amijo ba prãmja mry kamrôo ren amikam axweo apêx ne ren mrãmri amikam axwe'ô mar kêt kumrêx ne ren tu mry par krãta.

³⁻⁴ Nhy m bep kati, nãm me te o amijaxweo ane. Mryti djũmre kamrômẽ mokaak kamrôo mrãmri me kute amijaxweo apêx kêt. Nãm me te o amijo anen mã axwe. Mry kamrô kute memã axweo apêx kêt. Nãm tu amex kunĩkôt memã axweo amirĩto tẽ.

⁵⁻⁶ Kam ne Kritu pykamã rwÿk kutã Bãmmã kum,

“Nã gãm arÿm amã mry kamrô kapĩnmẽ me kute amã djwÿ nhôrja kĩnh kêt. Nhy m me kute amijaxweo apêx kadjy nãrà m kute mry par ne rã'ã ngônho kikam rênh ne kute kum angjênh ne kute amã ôrja tãm ne ga arÿm abẽ kĩnh no kati.

Ne kam aje ijo inhĩmã ijã amim karô.

⁷ Ba kam amã,

‘Metĩndjwÿnh, ota ba dja. Aje amim ijã karôkôt ne ba jãnh dja. Amrêbẽ anhô pí'ók no'ôkkam aje ijarênhkôt ne ba jãnh dja', ane.”

Nãm ã Kritu Bãmmã ane. ⁸ Nãm kum,

“Mry kamrô kapĩnmẽ me kute amã djwÿ nhôrjamẽ me kute amim axweo apêx kadjy nãrà m mry par ne kute ngônho kikam rã'ã rênh ne kute kum angjênh ne kute amã ôrja tãm ne ga amã kĩnh kêt ne abẽ kĩnh no kati”, ane.

Djã nãm ne kupa'ã ar o ba? Kati, mrãmri ne Mõjdjẽ memã kôt 'ã karô nhy m me kute kôt ar o ban kute Metĩndjwÿnhmã mry par ne kute ôro ba. Nhy m Kritu Bãmmã kum,

“Ga abẽ kĩnh no kati”, ane.

⁹ Nãm kum kabẽn ja kumrêx jarên kam atãri kum,

“Metĩndjwÿnh, ota ba dja. Aje amim ijã karôkôt ne ba jãnh dja”, ane.

Bir be, nãm me kute mry par ne kum ôrja arÿm o apêx. Kute pãnh nyjao katormã ne arÿm tũmjao apêx. ¹⁰ Metĩndjwÿnh kute 'ã amim karôkôt ne Jeju Kritu tẽn ruwn ta Metĩndjwÿnhmã amidjwÿnh ngã nhy m me kubĩ. Nãm kute kum aminhõrkam me bĩn mãmdji. O ne prĩne me bajo mex, prĩne me bajo mexo mexkumrêx ne.

¹¹ Me ĩ pÿnhkôt me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh aben nhijuk'ã myt kunĩkôt ngônho ki kabem ku'ên mry kupê. Nãm me kute Metĩndjwÿnhmã mry par ne bõr ne kum ôrmã bõro ku'ẽ. Nhy m akati nhy m tãm ne. Nhy m akati nhy m ajte tãm ne. Nãm memã axweo apêx kêt kumrêx ne.

¹² Nhy m bep ate ne Kritu Metĩndjwÿnhmã mÿjja pydji ngã. Nãm kum amingã nhy m me bĩn pydji. Nãm amijã me axwe mẽ nhy m me kam bĩn pydji. Nãm me kubĩ nhy m kam tu amijã me axweo apêxkumrêx. Jakôt ne Metĩndjwÿnh djubók'ãnh nhÿ, kubẽ bẽnjadwÿr raxkam ubók'ãnh nhÿ. ¹³ Ne kam arek kam amako nhÿ. Metĩndjwÿnh kute kurẽ djwÿnhho bikênh mex nhy m me kam umaje kuka kónh terteto ku'ên kam tu mÿrbẽ rôrôk nhy m kute kwÿ o pardjan kwÿ nhimex, ja ne kam amako nhÿ.

¹⁴ Bir be, kute Metĩndjwÿnhmã aminhõr pydjijakôt arÿm mrãmri tu me'ã mex mênhkumrêx nhy m me mrãmri mex rã'ã rã'ã rã'ã. Kute me bajo mex

ne kute me bajaxwe kêtô tēmja, me bajã ne tu mex mēnhkumrēx. ¹⁵⁻¹⁶ NhyM Metīndjwýnh Karōdjwý kôt arē,

“Bep jakam dja ba memã ikukràdjã ny jarē. Amũ akati 'òkam dja ba memã ny'ò jarēnh māmđji.

Ba ibē Bēnjadjwýr ne ba me amã ikabēn ne.

Me òkre kadjwýnhbē dja ba ikukràdjãjao adjãn kunhō. Ne me amak krekrekamdjwý kunhō”, ane.

Nãm kabēn ja kumrēx jarēn kam atãri memã kum,

¹⁷ “Apýnh me ikam ajaxwe djãri, me aje ikam amikrà ar o abajadjwý gēdja ba tu mar krãtan o akno.”

¹⁸ Bir be, mrãmri ne Metīndjwýnh arým o akno. Kam ne me kute amijaxwe pãnh Metīndjwýnhmã mry par ne kum òrja arým apēx. Arým kêt. Arým Metīndjwýnh kute kam me axweja kunõ biknorjakam ajte we amijaxwe pãnh mry par ne ar Metīndjwýnhmã òro ba. Kati, arým kêt.

Me kute Kritu mar'ã ukanga kêtã.

Ep 3.11

¹⁹ È, akmere ar, àpnhĩre ar, mrãmri dja gwaj tu bapijãm kêt ne Metīndjwýnh nhõ kikre kadjwýnhbē kumoka'ēmã wangij ne Metīndjwýnh 'ýr bõx ne tu kum amijarē. Mýjkôt dja gwaj bapijãm kêt ne tu 'ýr wangij? Jejukôt. Gwaj bakadjy tyk ne kamrõ bikapĩnkôt dja gwaj bapijãm kêt ne Metīndjwýnh'ýr bõx ne tu kum amijarē ne kum bakabēn.

²⁰ Pykabē Metīndjwýnh nhõ kikre kadjwýnhbē kumoka'ê nēje, Metīndjwýnh krĩ dja nēje ne kubēkãti wajēt nhyM me 'ýr ngjēnh kêtukumrēx. NhyM bep ajbir Jeju ne me bakadjy Metīndjwýnh'ã kutan 'ýr pry ny dji. Pry kubē Jeju. Kute Metīndjwýnhmã ta aminhõr nhyM me kute bĩn nhyM ajte tĩnkôt ne gwaj tu Metīndjwýnh'ýr mrãn bõx ne wangij ne tu kum bakabēn.

²¹ Be, gwaj banhõ Metīndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr raxkumrēx. Nãm prĩne Metīndjwýnh nhõ me jao ban meo djuw mex ar o ba.

²² Gora gwaj kam tu Metīndjwýnh'ýr mrãn bõx ne tu kum bakabēn, on batĩnri 'ýr mrãn bõx ne kum bakabēn. Amrēbē ne Mõjdjē Metīndjwýnh kukràdjãkôt kute meo mex kadjy mry kamrõo me kamĩ nhyM me kam akubyn mex ne. Ne kam ajte me kute amijo mex kadjy ngõ mexkambit djuwn o jãm amijã ngrã rē. Gwaj baje tu amim Jeju kamnhĩxkam dja gwaj Metīndjwýnh kadjy bamex. Jeju ne gwaj bajo mex. Æ gwaj bamex tanhýrkam dja gwaj Metīndjwýnh'ýr mrãn bõx ne tu kum bakabēn, on batĩnri 'ýr mrãn bõx ne kum bakabēn. Kwãrĩk wãnh gar ajõ anhõkre kadjwýnhbē amim,

—Djãm Metīndjwýnh imã mex? anhýr kêt. Dja gwaj tu amim kamnhĩxkumrēx ne katãt bakabēnkam tu 'ýr mrãn kum bakabēn. Pykabē gwaj ar babari dja gwaj ã o ane.

²³ Gora gwaj mã 'ãno dja. Metīndjwýnh kute gwaj bamã mýjja mex jarēnh gwaj baje tu amiwýr kamnhĩxbē ar babaja ne gwaj arým memã arē nhyM me kuma. Gwaj gop mã 'ãno djan gop arek amiwýr kamnhĩxbē ar baba. Kwãrĩk wãnh gwaj 'ã badjukanga kêt. Metīndjwýnh ne arým gwaj bamã kabēn pydjĩn arē. Mrãmri ne kabēnkumrēx. 'Èxnhĩ kêtukumrēx ne kute gwaj bakanga kêtukumrēx. Kam dja gwaj amiwýr kamnhĩx týxbē ar baba.

²⁴ Gora gwaj aben ma ne amidjwýnhbit mar kêt. Dja gwaj bamã aben jabēmãbit abenmã karõ ne ajte bamã mýjja mexbit kĩnh ne baje o baba'ã abenmã karõ.

²⁵ Gora gwaj abeno babikprõnh rã'ã. Nhyr bep me kwý ne me arým kum abeno bikprõnh kanga. Nhyr bep kati, gwaj ba dja gwaj o anhÿr kêt kumrêx. Gwaj ba dja gwaj abenmã tÿx jangij, mã Jejukõt gwaj babikamênh rã'ã kadjy. Metindjwÿnh nhõ akati arým o rãm ne ja. Kam gêdja gwaj mã abenmã tÿx jangjênh ar o baba.

²⁶ Me kute me bamã Metindjwÿnh kabên 'êxnhi kêt jarênhja ne gu me baje amim marmãn ate mã bamã bajaxwebit kÿnh ne, nhÿnh ne mÿjja 'õ ajte me bajaxwe pãnh tykmã got gu me bamã bajaxwebit kÿnh ne. Arkati, Jeju pydji ne me bajaxwe pãnh ty. Atemã mÿjja 'õ kêt kumrêx. Mÿjja 'õ kute me bajaxwe pãnh tyk ne kute me bamã me bajaxweo bingrãnh kêt. ²⁷ Nhyr bep ãm mÿjja ti, mÿjja punuti, mÿjja pymati: wã pydji ne me jamã nõ. Me kum Metindjwÿnh kurêjamã ne nõ. Memã gêdja axwe pãnh jarê ne kam kuwy pòktijamã me kurê. Kumã dja me kurê nhyr me prÿne xêr. Me kajmã'ã ne nõ. Kumã dja me kurê. Djãm uma ngri? Gora ar amikam ajkam ama.

²⁸ Ê, amrêbê me'õ kute Mõjdjê kukràdjãkõt amijo ba kêtja nhyr me'õ axwekõt omũ. Birãm me'õ amãnhkrut nãr kon amãnhkrut ne ikjêkêt me'õ jaxwekõt arým noo omũn arê nhyr me arým pãnh kubĩ, kum kaprĩ kêt ne tu kubĩ, axwe pãnh.

²⁹ Bir be, kam dja me'õ kute Metindjwÿnh kra japrÿkam mrãmri arým o bikênh rax ne. Me kute Mõjdjê kukràdjão bikênhkam ne me kute tu bÿn kajgomã. Bep me kute Metindjwÿnh krao bikênhkam dja pãnh rax. Pãnh raxo prÿne kute Mõjdjê kukràdjãkõt me kute me bÿn kajgoja jakrenh mex ne.

Nãm me Metindjwÿnh kra japrÿ ne kam ajte Metindjwÿnh kukràdjã ny kadjy kamrõjao mÿjja punu, Metindjwÿnh kute memã kukràdjã ny jarênh mãmdji kadjy kamrõ jao mÿjja punu. Kra ne tyn amikamrõ kapĩ gu me kam arým Metindjwÿnh kukràdjã nykõt amijo baba. Kamrõ jao ne me mÿjja punu, o mÿjja kakrit ne kubê kanga. Jeju kute kamrõ kapĩnkõt ne Metindjwÿnh memã me axwe ajngrã ne meo mex nhyr be nãm me tu kamrõ jao mÿjja kakrit ne kanga.

Ne kam ajte Metindjwÿnh Karõ japrÿn kum ngryk jadjã. Metindjwÿnh Karõ me bakam ukaprĩja, gu me baje te kam amikrã ar o baba nhyr mã me bakam ukaprĩ, ja tãm ne me aprÿ. Djãm ja pãnh kêt got? Mrãmri gêdja prÿne Metindjwÿnh me jao bikênh mex ne. ³⁰ Nhÿnh me'õja kute memã kum, "Bajbit dja ba memã amijo pãnh ne. Ba dja ba me axwe pãnh meo ajkê", anhÿrja ne gwaj arým mar mexkumrêx. Nhyr ta ajte memã kum, "Bênjadjwÿr djwÿnh ta dja õ me jamã pãnh jarê", ane.

³¹ Metindjwÿnh tÿn ne ar ba tãm dja pao meo bikênh mex ne. Kute pao meo pãnh ja tãm ne uma:kumrêx. Djãm mÿjja wã puma ngri got.

³² Ê, amrêbê Metindjwÿnh kute ar ano bõnh totokbê ja gora ar ama. Nãm me te ar ajo bikênhõ ba gar mã 'ã angrã tÿx ne, ne te atokryn mã 'ã angrã tÿx ne. ³³ Nãm me me ipõkri ar ajaprÿn ar akamjêro ba. Nãm ã me ar akwÿo ane gar anhitepatõ ar kuri aku'ên ar omũnhõ aku'ên kam ar õ'ã akã djãm akaprÿn ar omũnhõ aku'ê. ³⁴ Nhyr me ajte ar akwÿbê ijê gar ar õ'ã arerek ne akaprÿn ar omũnhõ aku'ê. Nhyr me te ar anhõ nèkrêxo prõt gar kam mã akÿnh. Mrãmri arým kajkwakam anhõ mÿjja mextirêkõt ajamak bën kam tu ate akrã. Kajkwakam anhõ mÿjja me:xkumrêx. Mexo kute pykabê ja jakrenh mexi. Tãm gêdja rã'ã rã'ã rã'ã. Nhyr me te pykabê mÿjja jao ar ajo ajkê, gar kam kajmã mÿjja ja man mã akÿnh.

³⁵ Bir be, gora ar amã me uma kêt ne atÿx ne kôt amijo aba rã'ã. Kwãrik wãnh gar amã kanga kêt. Mrãmri dja Metĩndjwÿnh pãnh ar amã mÿjja mextire ngã. ³⁶ Dja gar arek akrãnmã amijo aba 'ãno dja. Metĩndjwÿnh kute ar ajã amim karõ ne kute ar amã mÿjja jarẽnhja kôt dja gar amijo mō. Dja gar 'ãno djan akrãnmã o amōr rã'ãn arÿm kôt 'ÿr bōx. Kute me bamã kabẽn pydji jarẽnh ne kute me bamã mÿjja mex jarẽnhja 'ÿr bōx. 'ÿr bōx ne amim aby. ³⁷ Metĩndjwÿnh kabẽnkam ne krabê Jeju akubyn me bawÿr bōx'ã, "Adjÿm ngrire, dja ï me awÿr tẽn bōx. Amrêbê ne tẽmmã krã ne kam arÿm amrê tẽn 'ÿr. Dja tebê amikrà kêt ne.

³⁸ Me kute amikajmã'ã imar ba arÿm ije memã axwe kêt jarẽnh nhym me katãt mrãnhja dja me mã imar rã'ãn ar ikõt ba. Gêdja me'õ me umaje akubyn ibê akẽx ba kam arÿm ibê kĩnh no kati", ane. Nãm ã Metĩndjwÿnh ane. ³⁹ Nhym bep gwaj ba ne gwaj baje ã anhÿr kêtumrẽx. Djãm gwaj bamã me uman baje kubê amijo akẽx ne kam tu babiknorkumrẽxmã? Arkati, gwaj ba ne gwaj tu amikajmã'ã markumrẽx nhym arÿm Metĩndjwÿnh gwaj bapytãn ar gwaj bajo ba.

11

Me tũmre kute amikajmã'tã Metĩndjwÿnh mar:

¹ Ije, mÿjbê ne me kute amikajmã'ã mÿjja mar? Mã ne kute? Bir, me baje amikajmã'ã mÿjja markam ne gu me tu amim kamnhĩxkumrẽx ne amiwÿr kam amakbê ar baba. Ne tu amim markumrẽx ne banhōkre kadjwÿnhbê amim,

–Nã, mrãmri dja iwÿr bōxkumrẽx, ane. Ne kam ajte me baje banoo mÿjja pumũnh kêtam tu amim markumrẽx ne banhōkre kadjwÿnhbê amim,

–Nã, mrãmri dja ba ï amũ akati 'õkam omũ, ane. Nã gu me ã amikadjwÿnhbê amikajmã'ã mÿjja maro ane. ² Nãm ã amrêbê me bakukãmãre tu amikajmã'ã Metĩndjwÿnh maro ane nhym arÿm mekam kĩnh ne.

³ Nã gu me badjwÿ ã amikajmã'ã Metĩndjwÿnh kute pyka nhipêxkõt maro ane. Nãm kabẽno pyka nhipêx nhym kato. Me kute noo mÿjja pumũnh kêtõ ne pyka nhipêx. Nhym arÿm apōx ne amirĩt gu me arÿm kôt omũ. Ne kam amikajmã'ã kute pyka nhipêxkõt kuma, amikajmã'tã arẽnh ma.

⁴ Nãm ã Abeu amikajmã'ã Metĩndjwÿnh maro anen kam õ krit bĩn kugan kum kungã. Nãm kum mÿjja mex ngã. Mexo kute kamybê Kaĩ nhõ mÿjja ja jakrenh. Nhym kam kam kĩnh ne. Ne kum,

–Ga ne ga ajaxwe kêtumrẽx. Aje imã òrja ne ba imã kĩnhkumrẽx, ane.

Be, nãm tu amikajmã'ã Metĩndjwÿnh ma. Amrêbê ne ty. Nãm te tyn mã me bamã mÿjja jarẽ. Tĩn mãn prãbê mã me bamã arẽ ne,

–Dja ga me ã ikudjwa amim Metĩndjwÿnh maro ane.

⁵ Nãm ã Enokidjwÿ amikajmã'ã Metĩndjwÿnh maro anen kam tyk kêt. Nãm Metĩndjwÿnh tu tĩn rã'ão wabi. Nhym me te noo abej aprã. Nhym kêtumrẽx, Metĩndjwÿnh kute tu tĩno àbirkam. Kute o àbir kêttri ne 'ã memã kum,

–Tãmjakam ne ba ikĩnhkumrẽx, ane.

Nãm ã Metĩndjwÿnh ane. ⁶ Bir be, nhÿnh ne me'õ amikajmã'ã Metĩndjwÿnh mar kêt nhym we kam kĩnh? Kati, me kute amikajmã'ã Metĩndjwÿnh marbit ne mekam kĩnh ne kum me kĩnh. Godja me'õ Metĩndjwÿnh'ÿr bōx prãm jabej gora amikajmã'ã Metĩndjwÿnh ma. Metĩndjwÿnh ne tĩn ne ar ban kam mekam ukaprikumrẽx ar ba, me kute Metĩndjwÿnh mar prãm ne kute abejja mekam ne ukapri. Ja dja me amikajmã'ã kuman kam kôt Metĩndjwÿnh'ÿr bōx.

⁷Nām ā Nôwedjwý amikajmā'ā Metīndjwýnh maro ane. Metīndjwýnh ne kum tīn jadjā. Anhýr djwýnhrà m kute amirīt kētri ne kum ngō tām jarē. Nhy m kam Nôwe umaje kà rax nhípēx ne kam kum prōmē kramē upānhmē aro wadjān ar utān ar aro ba. Nhy m ate me kum mā axwe kīnhja ne me tu ate krān ar ban kam tu biknorkumrēx ne. Nhy m bep Nôwe pydji ne amikajmā'ā kuma nhy m Metīndjwýnh arým kum axwe kēt jarē.

⁸Nām ā Abraōodjwý amikajmā'ā Metīndjwýnh maro ane. Nām Metīndjwýnh atemā kum pyka ny jarēn 'ýr ano nhy m tē. Nām kum kabēn pydjīn arēn kum, —Dja ba amā kungā ga tu o anhō pykakumrēx ne kam kam ar aba, ane.

Nhy m kabēn man kam tu 'ýr tē, kute amikajmā'ā pyka pumūnh kēt 'ýr ne tu tē. ⁹Nām tu amikajmā'ā Metīndjwýnh ma. Amikajmā'ā kuman pyka nyja kam ar ba. Metīndjwýnh kute kum pyka jarēnh ja kam ar ba. Me bajtem nhō pykakam ar ba. Nām mrykào kikrekam ar ba. Krabē Idjakmē tām djwýbē Djakomē ro'ā mrykào kikrekam ar ba. Metīndjwýnh kute Idjakmē Djako ar adjwýnh djwýmā kute pyka jarēnhjamē ro'ā mrykào kikrekam ar ba. ¹⁰Mýkam ne Abraōo mrykào kikrekambit ar ba? Bir, kýrūm Metīndjwýnh kute amim krī mex'ā karōn kute prīne ipēxja kamnhīxbē ne pykabē mrykào kikre jakam ar ba. Krī mex rā'ā rā'ā, krī mōr ne tūm ne rōrōk kēt, tām ne amim kamnhīxbē ar ban mar ar o ba.

¹¹⁻¹²Nām ā Xaramē mjēnbē Abraōodjwý amikajmā'ā Metīndjwýnh maro ane. Nām ar te kra prāme ar ba nhy m arým Xara bēngēxte. Te kubēngēxte nhy m kam kra wajēt ne ruw nhy m amim kumý. Metīndjwýnh arým kum kabēn pydjīn arēn kum kra jarē nhy m kam Xara amikajmā'ā kuman kam, —Metīndjwýnh ne kabēnkumrēx, ane.

Nhy m kam kute kum kra jarēnhja wajēt ne ruw nhy m kumý. Te kubēngēxte ne amim kra mý. Kam ne Abraōo pydji kurūm me kamingrāny apōx ne kumex. Arým kubēngētte kute amikam kō krān mexo tēmkam ne kra dji. Nhy m amū aben nhijuk'ā kam tām djwý aptān kumex. Tāwā pydji kurūm ne me krāptī apōx ne kam kam aptān kumex ne kute mrāmri kàjkwakam kanhētire pyrāk. Ne kute ngō rax mýrri pykati ngrā ja pyrāk. Pykati ngrā tām ne me o itun te kute abenā akremā nhy m krāptī: anen amý ajkamē nhy m me te o ane. Nām ā kam tām djwý amū aptār ne kumex o ane.

¹³Ije ar amā ar tūmre jarēnhja ne ar kunī amikajmā'ā Metīndjwýnh mar rā'ān ty. Metīndjwýnh kute kabēn pýnho memā mýjja jarēnhja, kabēn ja jarēnh ja ne ar kraxje kute amim byr kēt ne ty. Nām ar kute amyby m noo omūnhmān prabē amikukām kuman tu amikam kīnhkumrēx. Ne memā kum, —Me bajtemkam ne bar iba. Me ō pyka prokam ne bar iba. Pyka ja ne inhō pyka djwýnh kētkumrēx, ane.

¹⁴Me ja ne me kute ō pyka jabej rā'ā, kute kàjkwakam ō pyka djwýnhja jabej rā'ā kam ā kabēn ane. ¹⁵Nām ren ar ō pyka kurūm kator ja tēn o aman arým ren mā ajte akubyn 'ýr tē. ¹⁶Nhy m bep kati, kàjkwakam ar ō pyka mextire ja ne ar o aman kam 'ýr tēm prāmā ne kam ā kabēn jarēnh o ane. Kam ne Metīndjwýnh kum ar kīnhkumrēx. Nhy m ar kute Metīndjwýnhmā kum,

—Ar imā akīnhkumrēx. Apydji ne ga abē ar itīn djwýnh, anhýrkam djām kam Metīndjwýnh jā m Ar kubē krāmā got, arkam pijāmā got. E kum kati, kum ar kīnh raxkam ne ar kutēp krī mex nhípēx ne.

¹⁷⁻¹⁸Nām ā Abraōo amikajmā'ā Metīndjwýnh maro ane. Nām Metīndjwýnh Abraōo kute Metīndjwýnhkōt ar amijo ba jabej kabin kra'ā ku'uw. Nhy m bit kute krabē Idjak bīnmā, kute bīn ne kum ōrmā bit kute bīnmā. Amrēbē

Metîndjwýnh kute kum kra pydji jarênh ja ne bit kute kum bînmã. Kra ja'ã, kra pydji ja'ã ne Metîndjwýnh kute kum,
 “Akrabê Idjak ja gêdja amû aben nhijuk'ã kam tâmdjwý krãptikumrêx”,
 anhýrja.

Kra ja ne Metîndjwýnh kum arê nhym kam bit kute bînh ne kum òrmã. ¹⁹Nãm òkre kadjwýnhbê amim,

—Metîndjwýnh dja akubyn imã o tîh, ane. Ne kam bit kute bînmã nhym kam Metîndjwýnh nêje kukràh akubyn kum nê ne kam mrãmri kute akubyn o tîh pyrãk.

²⁰Nãm ã Idjakdjwý amikajmã'ã Metîndjwýnh maro ane. Ne kam krabê Djakomê Ixau arkum kînh djã jarê, ar kukãm ne arkum kînh djã jarê. Ar ò mýjja kute amirît kêtri ne ar kukãm amû arkum kînh djã jarê.

²¹Nãm ã Djakodjwý amikajmã'ã Metîndjwýnh maro ane. Nãm amû krabê Jôdjekam kra amê aro kînh. Arým kubêngêtte, arým bikati mex ne kam môn amikakêkôt kajpar djã djan kam Metîndjwýnhmã rax jarêh kam tâmdjwýjamã kum,

—Gêdja Metîndjwýnh ar ajo kînh, ane. Nãm ã arkum ane.

²²Nãm ã Jôdjedjwý amikajmã'ã Metîndjwýnh maro ane. Tyk kutã ne amû anhýr djwýnhràh mekbê idjaer pykabê Edjitukurûm katormã arê. Ne prîne memã ta amiji'ã karô, me kute 'io môrmã ne memã 'ã karô, me kute 'io môr ne kute ò pyka djwýnhkam adjãrmã, Metîndjwýnh kute kum pyka jarênhjakam kute adjãrmã.

²³Nãm ã Môjdjê nãmê bãmdjwý amikajmã'ã Metîndjwýnh maro ane. Nãm ar rwýk totokbê o apdju. Bênjadjwýr raxbê Parao ne me kra my apôx nhym me kute me parmã arê. Nhym arkum bênjadjwýr rax kabêh puma kêt mex ne tu o apdju, ar kute bînh kêt ne tu o apdju. Nãm ar kra mextire pumûn kam Metîndjwýnh kanãràh tu o apdju. Nhym o bipdjur'ã mytyrwý amãnhkrut ne ikjêkêt nhym kam ar têtêktikam kunhó.

²⁴Nãm ã Môjdjêdjwý amikajmã'ã Metîndjwýnh maro anen kam arým abatãnh ne kam krô'ã nãja kanga. Parao kra kute amim prîrûm mýnhja tãm ne nã kanga. ²⁵Nãm,

—Kwãrîk wãnh ba ijaxwejao amikînh kêt. Kwãrîk wãnh wãm memã nõ. Godja ba arîk ar ibaja kwý ngrire ne o amikînh? Kati, gêdjãm wãm kunî nõ. Ba gêdja ba Metîndjwýnh nhô me jakôt itokry, ane. ²⁶Môjdjê ne Kritu kajmã'ã tokry, Bênjadjwýrbê kumkati kajmã'ã tokry. Nhym amû tûmrãm Kritu bôx ne adjwýnhdjwý kôt kudjwa tokry. Nãm me kum kurêh aprýn prîne o ajkê nhym tokry rax ne. Nhym Môjdjêdjwý Kritu kajmã'ã kãjbê ã tokry ane.

Nãm,

—Kwãrîk wãnh me kum ikurêh wãnh ijaprý kwãrîk wãnh rã'ã. Ba gêdja ba Bênjadjwýrbê kumkati kajmã'ã itokry, nhym bep ate gêdja Edjitukam nêkrêx kumexja wãnh memã nõ. Nhym bep ba dja ba Bênjadjwýrbê kumkati kajmã'ã itokry. Tãmbit ne ba imã kînh, ajbit ne imã mex, ane. Nãm amû amikukãm Metîndjwýnh kute kum pãnh mýjja mextire nhôrmã amikukãm kuman kamnhîxbê ar ban kam ã o ane.

²⁷Nãm ã amikajmã'ã Metîndjwýnh maro anen kam kum bênjadjwýr rax puma kêt mex ne pykabê Edjitu kurûm kato. Bênjadjwýr rax te kam ngyr:k. Nhym kam kum uma kêt mex ne tu kurûm tẽ. Kute noo amim Metîndjwýnh pumûnh pyrãk. Metîndjwýnh pumûnh kêtja ne kute noo omûnhmãh prãbê akrãnmã amijo ba rã'ã ne akubyn akêx kêtumrêx ne.

28 Nām ā amikajmā'ā Metīndjwýnh maro anen kam Metīndjwýnh me irôbê mrānh nhô akati man kam me kute kamrôo kíkire'ā ijê djā kamīnmā memā arê. Metīndjwýnh kadjy mrānh djwýnh kute me imexmā me irôbê mōr ne kute mekbê idjaer kutewa par kêt kadjy. Nām tu amikajmā'ā kuman kam me kute kamrôo kíkire 'ā ijê djā djymā memā arê nhyem me o amiptáro ba.

29 Nām ā mekbê idjaerdjwý amikajmā'ā Metīndjwýnh maro anen ngô rax nhidjibê Kamrêk'ýr bôx nhyem tu memā ngô ngrā rê nhyem me kam 'ā mōn rê. Mrāmri ne kute atýxkam pyka ngrā ja pyrāk, nhyem me kam mōn 'ā rê. Nhyem mekbê Edjitu mekôt me kudjwa bit 'ā rêrmā mō nhyem tu ngô meo ajkamuw ne me imex ne.

30 Nām ā mekbê idjaer amikajmā'ā Metīndjwýnh maro anen krīraxbê Djeriko nêje pyka týx nhípôkjamā ipôko dja. Nām me Metīndjwýnh kabēn man kam kabēnkôt krīmā ipôko dja. Nhyem akati nhyem me ajte tām ne. Nām me ā kum ipôko anhyro dja nhyem me'ā akati amānhkrut ne amānhkrut ne amānhkrut ne ikjêkêt nhyem arým nêje pyka týxja te týx ne tu ajkaten rôrôk ne kumex. Nhyem kam 'ānh mekbê idjaer kurê djwýnhja'ýr wadjān me'ýr prôt ne.

31 Nām ā me kupry 'ôbê Rabe amikajmā'ā Metīndjwýnh maro anen kam amiwýr mekbê idjaer àpkáro mrānh djwýnh wadjān arkum kabēn mex jarēn ar udju ne. Kam ne mekbê idjaer me kute Metīndjwýnh kabēn mar prām kêtja kunī nhimex ne kam kute Rabe ar bīn kêt nhyem ar ajbit me kurām tīn ne.

32 Bir be, djām arek ar amā me'ā idjujarēnh itēmmā? Nār kon, birām aje. Dja ba Djidjiāomē Barakimē Xāxāomē Djetemē Dawimē Xamuwemē Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnhmē me ja kunī'ā idjujarēnh tē nhyem arým ijā akamāt ne.

33 Nām me amikajmā'ā Metīndjwýnh man kam kurê djwýnh'ýr prôt nhyem Metīndjwýnh memā me kurê djwýnh rerek mex ne, nhyem me mekbê pyka pytā. Nām me katāt meo ba nhyem kam Metīndjwýnh kabēn pýnho memā mýjja mextire jarē. Nām me Metīndjwýnh kanārrām kum rop djākrêbê rijāo pyma kêtumrêx ne. Rop kute krēmā ne me rop nhūrkwākam kumē nhyem Metīndjwýnh rop jajkwa ajmā o nhyem ajkwa pôt ne krēn kêtumrêx ne.

34 Nām me Metīndjwýnh kanārrām kum kuwy pyma kêt mex ne. Me kute kuwymā ar rēnh nhyem ar xêt kadjy nārām ne me kuwy pôk jabatānhmā ar kurê nhyem Metīndjwýnh ar'ā kuwy bīn ar utā. Nām me Metīndjwýnh kanārrām ar ba nhyem me bit kute pao me imexmā nhyem Metīndjwýnh me utā. Nām me Metīndjwýnh kanārrām ar ban katyk mex ne ar ba nhyem Metīndjwýnh akubyn meo týx. Nām me abenwýr prôt kam Metīndjwýnh kanārrām ar ban kam amijo aptān kajbê kurê djwýnh rê nhyem me bajtemja me umaje prôt. 35 Nhyem me niredjwý amikajmā'ā Metīndjwýnh ma nhyem akubyn memā ôbikwa kwýo tīn.

Nhyem be nām me kwý amikajmā'ā Metīndjwýnh ma nhyem me me kupa. Nām me te memā kum,

—On me Metīndjwýnh kanga ba me me apar kêt. Dja ga me mā 'ā angrā ba kam me prīne me ajo ajkē, ane. Te memā ane nhyem me amibê kanga kêtumrêx ne 'āno dja. Metīndjwýnh kute akubyn meo tīn nhyem me ô pyka mextirekam ar bamā ne me kanga kêtumrêx nhyem me prīne meo ajkēn me par punu nhyem me tokry:n ty.

36 Nām me me kwý japyrýn me'ā keket ne kam me kaprêprê:k ne prīne mrykào me kà noxnox nhyem kam mrykākôt me kamrô kukrykry ne. Nām me me kwý djuwpren mekbê ijê djākam me kurê. 37 Nām me kēno me kwý titik ne me kupa. Nām me pí kokjêr djào, kākakjêro me kwý jakān me kupa.

Ne kàxdjwa kajgoo me kwỳ pa. Nhyim me amim mrykĩ'ãtomti, mokaàk kào kubèkàn kayn angij. Me ò mỳjja kètkam me ò nèkrèx kètkam ne me ar ba. Nhyim me prĩne meo ajkè nhyim me tokryn kaprĩre ne ba. ³⁸ Nãm me kapòt kukritkam ar ba, krãnhrekam ar ba, kènkrèkam ar ba, pyka krekam ar ba. Ìm me mexkumrèx. Pykabê me ja ne me mexo me ja tèt kètkumrèx ne.

³⁹ Bir be, me ja kunĩ ne me amikajmã'ã Metĩndjwỳnh ma. Nhyim kam Metĩndjwỳnh ne me jamã,

—Mrãmri me amexkumrèx. Nã bãm me akam ikĩnhkumrèx, ane.

Nhyim bep kraxje me tũmre ja kute byr kèt rã'ã. Metĩndjwỳnh kute kabèn pỳnho memã mỳjja jarènhja ne me kute amim byr kèt rã'ã. ⁴⁰ Adjỳm, Metĩndjwỳnh ne arỳm me bakadjy amim mỳjja mex'ã karò. Me bakunĩ kadjy ne prĩne amim mỳjja'ã karò mextire. Djã nãm kute me tũmrebit pytàrmã? Kati, arỳm ne me bajãdjwỳ amim karò. Nhyim kam mexkumrèx. Mexo kute me tũmre pytàrja jakrenh mexi. Kute me tũmre jamè ro'ã kute me bajo mexmã. Gu me batipydjĩn bamexo bamexkumrèxmã ne amim me bajã karò. Be, tãm ne ja.

12

Metĩndjwỳnh kra kunĩmã uwèk màt.

¹⁻² Be, me kume:xja pumũ. Me kute amikajmã'ã Metĩndjwỳnh marja me tãm ne me krãptĩ. Me tãm ne ne me bamã ipòk ne me banhirãn kumex. Kam dja gwaj me ja kudjwa Jeju 'ãno djan kanga kèt. È, mrãmri ne me kute aben rerkam mỳjja kute me kukrà nhyim me kute o pòx ne amikòt rènh ne kajkrit ne pròt mex ja pyràk. Dja gwaj ã mỳjja kute gwaj bakukràja jãm aminèje kunĩ rènhò ane. Gwaj bajaxwe kute gwaj bajamỳnh tỳxja jãm aminèje kurèn kurèn kam arỳm mrãmri bajaxwe kètkam katàt ar amijo baba mexkumrèx ne. Gora gwaj 'ã badjukanga kèt ne mrãmri katàt amijo tèn inomã kumè. Kute mrãmri ne me kute aben rerkam amikukãm mỳjja pumũnh ne kam kambit no pymjỳr tỳx mex ne atemã mỳjja 'ò pumũnh kèt ne 'ỳr pròtja pyràk.

Dja gwaj ã o anen amikukãm Jejubit man kòtbit bajamak bèn ne baje ibej atemã mỳjja 'ò mar kèt ne Jeju'ỳrbit bapròt ane.

Jeju ta ne gwaj bajamak bò gwaj tu amim mar kumrèx. Nhyim ajte gwaj bajamak bònho tẽ gwaj arỳm amim mar rax ne. Tãm dja gwaj 'ãno djan kanga kèt ne. Nãm amũ amikukãm kĩnh djã man kam mete pĩte'ykam bĩnja kum uma kètkumrèx. Djãm me pĩte'ykam arikkam pijàm ngri got. Nãm amikam pijàm mar kèt ne tu ate krãn arek amijo tẽ. Kam ne Metĩndjwỳnh arỳm 'ã bènjadjwỳr rax mẽ nhyim Metĩndjwỳnh krĩ djàtikam ubòk'ãnh ikò'ã nhỳ.

³ Gora ar amikam Jeju man amikam arek kèt. Me axwe ne me kum kurèn prĩne o ajkè nhyim kam tu arek dja, tu ate krãn dja. Gora ar aman kudjwa arek o tèn amikam arek ne akaprĩ kèt ne arek kòt o tẽ. ⁴ Djã nã gãm ar Jeju kudjwa akamrò ajkapĩn ty got? Kati, ar ajaxwebê aku'è tỳxkam kraxje ajò akamrò bikapĩn kèt. Kraxje me kute ar ajò bĩn kèt rã'ã.

⁵ Djãm arỳm ne gar Metĩndjwỳnh kabènja o akno? Arỳm kute ar ajo kran kam kute ar amã tỳx jadjãrmã ja. Djã nã gãm ar o akno? Nãm ar amã, “È, akmere, gèdja Bènjadjwỳr amã uwèk màt kwãrĩk wãnh ga aprỳ kèt ne kam amikati kèt. Gèdja amã bèn tỳx ga akaprĩ kèt. Mỳkam?”

⁶ Bir, kum me abèjamã ne uwèk màt. Ne kute meo krajadjwỳ kunĩmã uwèk màt ne, me katàt mrãnh kadjy”, ane.

⁷ Bir be, Metîndjwÿnh kute ar amã uwêk màtkam dja gar tu arek dja. Kôt ne Metîndjwÿnh kute ar ajo kra. Nhÿnh ne me prÿre 'ô bãm kute kum uwêk màt kêt? ⁸ Bir be, Metîndjwÿnhdjwÿ kute kra kunimã uwêk màtja pumû. Me katàt mrãnh kadjy ne kramã uwêk màt. Mÿj me ne Metîndjwÿnh memã uwêk màt? Kute me bajo kra djwÿnhja. Nãm ren kute gajbit amã uwêk màt kêt ga ren abê kra djwÿnh kêtumrêx ne ren kam abê krô'ã me kute adjir pyràk.

⁹ Ga me babãm bêngôkre kute me bamã uwêk màt gu me bapijãm djaje banhibôn bakrÿn amikam baje kabên maro bakrÿja pumû. Bir be, gwaj pykabê gwaj babãmja kurãm kãjkwakam Babãmja kabên maro nhÿ, gwaj badjumar mex ne ar baba kadjy, amikam kabên maro nhÿ. ¹⁰ Pykabê gwaj babãm bêngôkre kute gwaj baprirerûm gwaj bamã uwêk màt. Me ta kute amimarkôt ne gwaj bamã uwêk màt ne. Nhÿm bep Metîndjwÿnh ne gwaj bamex kadjybit gwaj bamã uwêk màt ne. Ta mexo mexkumrêx kôt gwaj bamex kadjy.

¹¹ Djãm me kute memã uwêk màtkam tokry ngri got. Kam ne me tokry:n kam kaprÿre ne. Nhÿm bep amû atũmã gédja arÿm umar mex ne katàt mrã. Arÿm kute mar ne kôt amijo tẽmkam gédja umar mex ne katàt mrã.

¹² Bir be, kam dja gar on ajte amikam atÿx ne arek kôt amijo tẽ. Kute mrãmri ne me krÿ'ÿr mrãnh ne katyk me:x ne mrãnh ne kôno birênh mrãnh ne kute krÿo rãm ne jao mrãnh ne arÿm ajte ìmê ikra àdjônne ne arÿm ajte mrãnh tÿx ne arÿm arek mrãnh ja pyràk. Dja gar ã amikam atÿx ne arek kôt amijo atẽm o ane. ¹³ Nã, dja gar kôt amijo tẽn katàt amiprywã djin arek 'ã mō, katàt ar abenkôt amrãnh kadjy. Gar aje Jeju mar tũmwã arek me kute amim Jeju mar rerekwãmã mōn amōr mexo mō gē me arek ar akôt mō. Ar akôt mōn 'ô abenbê màt kêt. Me kute amim Jeju mar rerek ne me kute mrãmri ne me mex mã ba nhÿm me par tãtãk mekôt 'ok ba pyràk. Gédja kute mar rerekrewã ar akôt tẽm rerekre ne tẽ:n kam arÿm amû tẽm tÿx ne arÿm amû mrãnh mex, arÿm Jeju mar tÿx ne.

Me kute axwebê amijãno ãmmã.

¹⁴ Gora ar amû me wã kunimã akabên mexbit jarên angyrk kêt, gar kam adjumar mex ne ar aba. Gora ar Metîndjwÿnh mexo amexkumrêx. Kam dja gar Metîndjwÿnh pumû. Dja gar Metîndjwÿnh mexo amex kêt ne Bẽnjadjwÿr'ÿr abôx ne omũnh kêtumrêx ne.

¹⁵ Ê, Metîndjwÿnh ne ukaprÿkôt me utã. Gora ar amijãno dja, ar ajô Metîndjwÿnh djukaprÿjabê jãm akrãn 'ÿr abôx kêt karô. Gora ar amijãno dja. Dja gar ajô ajaxwemo krax ne kam aje mÿjja djÿ pyràk, aje akrôre djÿ pyràk. Kute mrãmri ne me kute akrôo tep ka'ônne nhÿm kute prÿne ngô jaêr ne kute tep nhimexo ba ja pyràk. Gora ar amijãno dja. Dja me'ô axwemo krax ne kam amikôt me akrãptimã axwe jangij. Gora ar amijãno dja.

¹⁶⁻¹⁷ Ne ajte ar ajô aprô prãm karô nhÿm me niredjwÿ 'ô mjên prãm karô gora ar amijãno dja. Kwãrik wãnh ar ajô abê Ixau kêt. Gora ar amijãno dja. Ixau ne pykabê mÿjja kakritjabit kum kÿnh ne kam kÿjrûm mÿjja mextire ja kum kÿnh kêtumrêx. Ixau ne kutewa nhÿm kam kôt bãm kute Metîndjwÿnhmã kum,

—Dja ga o rax ne o kÿnh, anhÿr kadjy nãrãm kute kum ô nèkrêx kunÿ rer kadjy nãrãm bit 'ã no tÿx.

Nhÿm Ixau kute àkurbit mar ne kam kamyjamã ô kwÿ krên djã pydjÿ pãnh mÿjja kunÿ kanga. Nhÿm kam tũmrãm kum kÿnh ne kam te 'ã o ane. Nhÿm

bāmja nê ne. Nhyam amim ngyrk ne te mÿrkam 'ã bāmo ane. Nhyam tu ate krã. Ja ne gar arÿm ama. Gora ar amijāno dja.

¹⁸ Ë, ate ne Metĩndjwÿnh amrêbê me bakukāmāremā kukrãdjã tũmjao kato nhyam bep ate ne ajbir me aga akamingrãnydjwÿmã kukrãdjã nyo kato.

Amrêbê ne me bakukāmāre krãnhbê Xinaj'ÿr mōn bōx. Nhyam pō:ko nhÿ nhyam kũm kakrãtyk ne kum ipōk nhyam kam kam akamãt kō ty:k ne. Nhyam nadjwÿ kam krar ne adjêho dja. ¹⁹ Nhyam potidjwÿ kakōr tÿx ne, nhyam Metĩndjwÿnhdjwÿ òkreti:rekam kabên. Nhyam me kuman kam umaje amra:n kum,

–Kwãrĩk wãnh ga ajte me imã akabên kêt, ane. ²⁰ Nhyam Metĩndjwÿnh arÿm memã,

“Kwãrĩk wãnh me krãnh kupênh kêt. Dja ga me abêngòkre 'õ nàr mry 'õ krãnhreja kupê ga me arÿm kēno titik ne abĩ”, ane.

Nhyam me kuman kam umaje àmrao kumex. Te ku'ê tÿxmã. ²¹ Nhyam Mōjdjêdjwÿ omũn kam,

“Ije kum bep imã uma. Nã bãm umaje itertet ne”, ane.

Djãm uma ngri: got. Nãm ã pykabê Metĩndjwÿnh nhõ krãnh ane. 'ÿr ne me bakukāmāre bōx.

²² Nhyam bep ajbir ne Metĩndjwÿnh me akamingrãnyãmã kukrãdjã nyo kato ga kam ar krãnhbê Xijão, Metĩndjwÿnh nhõ pyka'ÿr mōn bōx. Kãjkwakam ò pykabê Djeruxarê'ÿr bōx. Kam ne Metĩndjwÿnh tĩn ne ar ba, nhyam kadjy mrãnh djwÿnhdjwÿ kamã ar ba. Kadjy mrãnh djwÿnh krãptĩ. Me'ã akre kubê 1.000.000 krãptĩ. Nãm me'ã akre kute pi'ò pyrãk ne kĩnh tire ne kute Metĩndjwÿnhmã rax jarênhmã ar aben pydjĩn ba.

²³ Kamãdjwÿ ne Metĩndjwÿnh nhõ me ja kunĩ aben pydji. Metĩndjwÿnh nhõ me ja kumrêx kute amikajmã'ã marja ne me aben pydji. Amrêbê kute kãjkwakam pi'òk no'òkkam me idji janhōrja tãm ne arÿm kamã 'ã aben pydji. 'ÿr ne gar bōx. Bēnjadjwÿr rax kute me kunĩmã pãnh jarênh djwÿnh kubê ne Metĩndjwÿnh, 'ÿr ne ga me bōx. Ne ajte me karõ, me pykakam ar bari katãt mrãnh nhyam Metĩndjwÿnh kute me'ã mex rēnh, me ja karõ'ÿr ne gar bōx.

²⁴ Be, Jeju'ÿr ne gar bōx. Jeju kute me bamã kukrãdjã ny jarênh mãm dji ne kute o kator, ne kute ta kamrõ bikapĩkõt me bajo mex, 'ÿr ne gar bōx. Jeju kamrõ kute mexo Abeu kamrõ jakrenh mexi. Amrêbê ne me bakukāmārebê Abeu tyn kamrõ ajkapĩ nhyam me omũn kam pãnhbit jarê,

–Gora gē on o pãnh, ane.

Nhyam bep me kute Jeju kamrõ markam ne me,

–Metĩndjwÿnh ne Jeju kamrõkõt tu me bajaxweo akno, ane.

Be, Jeju mextire'ÿr ne gar bōx.

²⁵ Bir be, kam ne ba ar amã,

–Gora ar amijāno dja gē Metĩndjwÿnh ar amã kabēno dja. Kwãrĩk wãnh ar ajõ kabēnbê jãm akrã kêt. Gora ar ama.

Ë, amrêbê Mōjdjê kute pykabê memã kabên jarēnhkam me'õ kabēnbê jãm krãn ar ba djãm kute kum o pãnh kêt mã? Kati, Metĩndjwÿnh ne prĩne memã o pãnh. Nhyam bep ajbir ne Metĩndjwÿnh kãjkwã kurũm me bamã kabên jarê. Nhyam mexo amrêbê pykabê kabên ja jakrenh mex ne. Be djãm gwaj badjwÿ kabēnbê jãm bakrã djãm kute gwaj bamãdjwÿ o pãnh kêt mã? Arkati, dja prĩne gwaj bamãdjwÿ o pãnh. Me kute Metĩndjwÿnh kabên marbê jãm krãja gēdja meo bikēnh mex ne, ne kam me kute Mōjdjê kabên marbê jãm krã ja pãnh o akrenh mex ne.

²⁶ Amrêbê ne kabêno pykabit karngrôr kajgo nhyim tertet. Nhyim bep ajbir ne kabên pydjîn arên memâ,

“Djâm pykabit ne ba ije karngrôrmâ? Dja ba î ajte kâjkwadjwÿ karngrô”, ane.

²⁷ Be, kute “Dja ba ajte” anhÿrja ma. Metîndjwÿnh kute mÿjja kunî nhîpêx ja gêdja ajte karngrô nhyim tu apôx ne rôrôk ne kunî akuno. Nhyim bep mÿjja jarij tÿxjabit dja arek arii. Tâm ne rôrôk prâm kêtumrêx.

²⁸ Be, Metîndjwÿnh nhô mÿjja dja rôrôk prâm kêt kumrêx. Metîndjwÿnh kute ô pykakam ar me bajo baja gêdja tÿm prâm kêtumrêx ne arek gwaj bamâ nôr râ'â râ'â ne. Tâm ne me bamâ arê gwaj tu 'ÿr babôxkumrêx. Kadjy, Metîndjwÿnh kute ô pykakam ar me bajo baja tÿm prâm kêt tâm ne gwaj bamâ nôr râ'â, kadjy dja gwaj bakînhkumrêx ne ar baban kum amikînh jarê. Kum amikînh jarên kum rax jarên kam kum badjâpênh mextire gê gwaj bakam kînhkumrêx. Gora gwaj kam bapijâm ne bamâ uma. ²⁹ Djâm uma ngri got. Dja prîne meo apêx. Kute mrâmri ne kuwy pôkti kute prîne mÿjja bôr ne o apêx ja pyrâk. Dja â Metîndjwÿnh meo apêxo ane.

13

Kute memâ 'â karô ino rer.

Kor 1.10; Tex k 4.1; Ped k 2.11

¹ Gora ar abeno akamyn mâ amâ aben jabê râ'â. ² Gora ar me bajtemwâ man anhÿrkwâmâ amiwÿr meo wangjê ne mekam adjukapri. Nâm me kwÿ â anen aminhÿrkwâmâ kadjy mrân dhjwÿnh kwÿo wangij ne o djuw mex. Kute kraxkôt mar kêt ne tu o djuw mex. ³ Ê, gora ar mekbê ijê djâkam ar ku'êja ma. Dja gar gadjwÿ aje ar ro'â mekbê ijê djâkam aku'ê mân prâbê ar ô'â atokryn akâ djân akapriin ar aba. Kwârîk wângh gar ate akrâ kêt. Dja gar â arkôt ane. Me kute prîne aro bikênh nhyim ar tokryjadjwÿ gora ar ar ama. Dja gar ar ô'â akâ djân atokry ne. Be, tâm ne ja. Gêdja ba ajte ar amâ mÿjja 'ôdjwÿ jarê.

⁴ Me abenwÿr bakam ne mrâmri mÿjja mexkumrêx. Dja gar aprô'ÿr aban kam aprô djwÿ:nh'ÿrbit mrâ. Nhyim me niredjwÿ mjên djwÿnhbit ma. Me kwÿ ne me me prô prokam no kêt ne. Nhyim bep ar ga. Ar ga dja gar akunî me prô prokam apijâm ne aprô pÿnh ne. Kwârîk wângh ga ar krô'â aprô kêt, gê me nija krô'â mjên kêt. Me prô prâm, me mjên prâmja dja Metîndjwÿnh memâ pângh jarê. Me kute me'ôbê prô nâr mjêno âkînh jamâdjwÿ pângh jarê.

⁵ Kwârîk wângh gar pi'ók kapri prâmebit ar aba kêt. Dja te ar anhô mÿjja ngrire gar tu o amikînh. Mÿkam? Bir, Metîndjwÿnh ta dja ar ajo djuw mex. Arÿm ne ar amâ,

“Dja ba me akurûm itêm kêtumrêx.

Dja ba me akanga kêtumrêx.

Dja ba me ajo iba râ'â râ'â ne”, ane.

Ga Metîndjwÿnh kute ar gwaj bajo ba râ'âja pumû. ⁶ Bir be, kam dja gwaj batÿx ne banhôkre kadjwÿnhbê amim,

“Metîndjwÿnh ta ne kute ijo ba djwÿnh.

Kam dja ba itînh prâm kêt.

Mâ ne me kute ijomâ”? ane.

Dja gwaj â amim ane.

⁷ Ê, gora ar kute ar ajo ba djwÿnh ma, ar kute ar amâ Metîndjwÿnh kabên jarênhja dja gar ama. Ar kute kôt amijo ba mex râ'an ar ty. Ga ar kute amikajmâ'â Jeju mar ne 'â ngrâ tÿx ja pumû. Ar ta ne ar arÿm ty. Ar ja dja gar amikam ar aman kam ar'â amijakren ar aba. ⁸ Nâ, nâm ar amikajmâ'â

Jeju ma. Jeju Kritu pydji. Atemã kêt. Amrêbê tãmÿ ne ajbir ajte tãm ne. Tãm gêdja rã'ã rã'ã rã'ã ne. ⁹ Kwãrîk wãnh me kute apÿnh mÿjja'ã ujarênh nyo ar anoo biknor ar o baja kwãrîk wãnh o ar anoo biknor kêt. Metîndjwÿnh ta ne ukaprîkôt gwaj bajo tÿx gwaj katàt mrã. Kam ne mexkumrêx. Bep ate ne me ta kukràdjãkôt mekbê me àkur djã pyma. Kam ne punure. Nãm me te o anen arîk ar ba.

¹⁰ Ate ne me bakukràdjã ny. Kritu ta ne Bãmmã me bakadjy amingã nhyem me kubî. Nhyem me bajaxwe pãnh ty. Nhyem bep me kute kukràdjã tùm ar o ba rã'ãja, me Metîndjwÿnh nhô kikrekam àpênh ja kute Jeju me bamã tykja mar kêtukumrêx, ne Jeju nhô kukràdjã nyja mar kêtukumrêx. Nhyem Metîndjwÿnh kute me ja jaxweo biknor kêt ne kute meo kra kêtukumrêx.

¹¹ Kukràdjã tùm kôt ne me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿr rax mry pan kamrôo atom ne o tẽ. Metîndjwÿnh nhô kikre kadjwÿnhbê kumoka'êmã o tẽn o wadjã. Me axwe pãnh ne kum kungã. Metîndjwÿnh kute omũnh ne me axwekam ngryk kêt kadjy. Nhyem bep mry nhÿja ne me atykmã kum angij nhyem prîne xêr. ¹² Kôt ne Jeju atykmã tokryn ã tyk ane. Ta kamrôo kute prîne me bajo mex kadjy. ¹³ Kam djã gwaj atykmã jêt djãja'ÿr tẽ. Kôt gwaj batokry nhyem me kute kôt gwaj bajapry gwaj kudjwa bapijãmmã.

¹⁴ Djãm pyka jakam ne gwaj banhõ pyka? Kati, nhyem bep amrê môr rîná ne gwaj pan ama nhyem rã'ã rã'ã rã'ã. Kam djã me gwaj bajapry gwaj ate bakrã. Kwãrîk wãnh rã'ã. Mrãmri djã tu ã ane. Kÿjrùm ne gwaj banhõ pykakumrêx, gwaj banhõ krîrax djwÿnh. ¹⁵ Bir be, gwaj banhõ pyka gwaj bamã nôr nÿkam amakbê mã Metîndjwÿnhmã mex jarênh rã'ã ne. Gwaj baje amikajmã'ã Jeju markam djã gwaj ã Metîndjwÿnhmã anhÿr ar baba rã'ã ne. Gwaj baje Metîndjwÿnho aminhôn baje idji jarênh ar o babaja djã gwaj ô ane. Kam djã Metîndjwÿnh gwaj bakam kînhkumrêx nhyem kam mrãmri kute amrêbê mete Metîndjwÿnhmã mry par ne kum ôr nhyem mekam kînhkumrêx ja pyràk.

¹⁶ Gora ar abenkam adjukaprîn aben man ar abeno aban anhôdjãnhkôt abenmã mÿjja ngã. Gora ar mã aman 'ãno djã. Gêdja gar ane nhyem arÿm ar akam kînh. Kute amrêbê mete mry par ne kum ôr nhyem mekam kînh ja pyràk.

¹⁷ Ar kute Metîndjwÿnhkôt ar ajo ba djwÿnhja gop ar kabênkôt amijo aba. Djã ar ar amã mÿjja'ô jarê gar tu abên kêt ne akrãnmã kôt aba. Nãm ar prîne Metîndjwÿnh kabêno ar ajo djuw mex ne ar ajã ukanga kêtukumrêx. Mÿkam djã gar arkôt amijo aba? Bir, Metîndjwÿnh kute ar kukjêr nhyem ar kute kum amikôt amijarênhmã. Kam djã gar arkôt amijo aba nhyem kam ar kînhkumrêx ne. Ar kînhkumrêx ne amikôt kum amijarê. Djã gar ã aro anhÿr kêt nhyem kam ar kum amijarênhkam kaprîre ne. Gar gadjwÿ axwe amikam adjumar. Be, tãm ne ja.

¹⁸ Gop ar Metîndjwÿnhmã ar ijarênh rã'ã. Ar ije amikam ijaxwe 'ô mar kêt ne ije kôt amijo iba prãmã, Jeju kute imã kukràdjã jarênh kunîkôt ije amijo iba prãm kam gêdja gar kum ar ijarênh 'ãno djã. ¹⁹ Gora ar on kum ar ijo a'wÿ. Djã gar kum ar ijo a'wÿ bar amikrà kêt ne on arÿm wãm ar awÿr bõx.

²⁰⁻²¹ Gê Metîndjwÿnh ar amã mex jangjê ga kam ar apÿnh mÿjja mex djãri kunîo amiptãn ar o aba. Metîndjwÿnh kute memã umar mex jarênh djwÿnh ta gêdja ar amã o ane. Gar kam kabênkôt akabên ne kôt ar amijo aba. Kute ar ajã amim karôkôt ar amijo aba. Metîndjwÿnh gêdja ar angrêk gar kôt amijo aba mextire. Nhyem kam ar akam kînhkumrêx. Jeju Kritu ta gêdja ar ajo tÿx gar kôt amijo aba. Tãm ne kubê me bapumũnh djwÿnhbê kumkati. Metîndjwÿnh

ne me tyk kurûm akubyn Bēnjadjwÿr Jejuo tîn ne o kato. Nhyr kam kubê me bapumûnh djwÿnhbê kumkatikam prîne me bapumûnh 'ãno dja. Mrãmri ne kute mrykĩ'ãtomti pumûnh djwÿnh kute prîne amim o djuw mexkôt kute omûnh ja pyrãk. Nãm ã me bajo mrykĩ'ãtomtin prîne me bajo djuw mexo ãmo ane. Mÿjkôt ne kubê me bapumûnh djwÿnhbê kumkati ne raxo kute me omûnh djwÿnh kunĩ jakrenh? Bir, kute Metĩndjwÿnhmã aminhõr nhyr me kute bĩn nhyr kamrô bikapĩnkôt. Be, kamrô bikapĩnkôt ne ajte me bamã kukrãdjã ny jarēnh mãmджи ne o kato. Jeju nhõ kukrãdjã nyja dja rã'ã rã'ã rã'ã ne. Ê, gora gē me Kritumã kum kubê kumkatiti:, umati, mexo tuknĩ jarēnh rã'ã rã'ã rã'ã ne. Tãm ne ja.

²² Ê, akmere ar, àpnhĩre ar, gora ar pi'òk no'òk kam ikabēn ja ma. Tu akrãnmã maro tēn inomã amē. Ije pi'òk no'òko ar amã tÿx jangjēnh kadjy ne ba ar amã pi'òk no'òk ne. Ije ar amã pi'òk no'òk krãnne.

²³ Ê, ba ar amã arē gar ama. Nãm me gwaj bakamy Ximoxi mekbê ijē djãrũm kaba nhyr amrē tēmãmã. Gēdja on bõx jabej bar iro'ã wãm tēn bõx ne ar apumũ.

²⁴ Nã bãm ar akunĩ ama ne. Gora ar ar kute ar ajo ba djwÿnhwãmã ar ijarē. Ne Metĩndjwÿnh nhõ me mextire wãmãdjwÿr ar ijarē. Nhyr pykabē Itarijkam me kute Jejukôt abeno kamyja ne me ar ajo ama:n ar amã amijarē.

²⁵ Gē Metĩndjwÿnh ukapĩnkôt ar akunĩo djuw mex. Tãm ne ja.

Xijagu kute memã pi'ôk no'ôk ne ja.

Jeju kamy'ôbê ne Xijagu. Nãm ar aben djâkam nõ nhym Jeju kumrêx kato nhym tûmrãm Xijagudjwÿ Marij kurûm kato. Kute amim Jeju mar kêt ne kam tûmrãm arÿm tu amim mar kumrêx. Birãm Jeju akubyn tûnkôt ne tu amim kuma. Ne kam Jeju nhô me jao ba. Ne kam mebê idjaer kute amim Jeju marjamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm prîne memã 'ã karô ne memã kum,

–Djã nã gãm ar amim Jeju man kam tu arîk ar abamã? Kati, dja gar amim Jeju man kam adjâpênh mexo memã amijo amirît ne. Pidjô ne rôrôk ne bàrio amirît ne. Pidjô mex ne bàri mexo amirît nhym be mÿjja punu ne bàri punuo amirît. Dja gar ja man adjâpênh mexo memã amijo amirît ne.

Kwãrîk wãnh me kute abenã kabên, me kute amimexo àmra, me prô prãm, me kum nèkrêxbit kînh, kwãrîk wãnh memã wãm nõ. Dja gar mekam adjukaprîo aben pyrâk. Kwãrîk wãnh ar amã me ja kurên amã me ja jabê ne meo aba kêt. Ar ga ar aje Jeju markam dja gar apÿnh adjâpênh mexo memã amijo amirît. Ne Jejumã amingã nhym arÿm ar ajo tÿx gar kam apÿnh adjâpênh mex ar o aba. Nãm ã Xijagu memã ane.

¹ Ba ibê Xijagu. Ibê Metûndjwÿnh nhô àpênh ne ibê Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu nhô àpênh. Apÿnh me aba djâri abenã akrekam me aba djâbê 12. Me abê idjaer aje amim Jeju mar. Apÿnh me ô pyka'ÿr me abimãnhwã, me amã ne ba ikabên mextire jarên 'ã pi'ôk no'ôk ne. Dja gar inhô pi'ôkja jarên amijã ikabênja ma.

Apÿnh me kaprî djâri kute meo ba.

Ruk 6.22; Kor 1.11; Idja 12.3; Xij 5.7

² Akmere, àpnhîre ar, godja te apÿnh ar akaprî djâri ar ajo ba, ar akanê, nâr ar anhô mÿjja kêt, nâr ar abê anhôbikwa'ô tyk, nâr me kute ar ajo bikênho ba, godja te apÿnh ar akaprî djâri ar ajo ba. Dja gar kam amim,

–Kati. Kwãrîk wãnh ba kam ikaprî kêt. Dja ba kam ikînhkumrêx, ane.

³ Mÿkam dja gar kam akînh? Bir, dja apÿnh ar akaprî djâri ar ajo ba gar arÿm amim Metûndjwÿnh mar tÿxo aban 'ã adjukanga kêt. ⁴ 'Ã adjukanga kêt ne arÿm amim mar tÿxo amû amikamên arÿm amim mar tÿ:x ne. Ne kam arÿm prîne kum amexkumrêx ne akajgo kêtumrêx. Ja ne gar arÿm aje mar. Kam dja gar akaprîkam akînh.

⁵ Ne ar ajamak mexdjwÿ. Godja gar ajô ajamak mex kêt jabej ajamak bônho Metûndjwÿnhmã a'uw. Djãm kute 'ã ar amã àkjêrmã? Kati. Dja gar tu kum amijo a'uw. Metûndjwÿnh ne kute me kunimã amak bônho ba. Kum amijo a'uw nhym arÿm ar amã ajamak bô. Dja ôdjânh ne arÿm ar amã ajamak bô gar arÿm kôt ajamak mextirekumrêx.

⁶ Dja gar amijo a'uw ne arÿm tu amim kamnhîxkumrêx. Kute ar amã ôr kadjy tu amim kamnhîxkumrêx nhym arÿm ar amã kungã. Kwãrîk wãnh amim,

–Kon, dja imã ôr jabej. Nâr kon, dja imã ôr kêt jabej, anhÿr kêt. Mÿkam? Bir, aje tu amim kamnhîxkumrêx kêtka. Me kute tu amim kamnhîxkumrêx kêtka ne me kute mrãmri ne ngô pyrâk. Me kute kôk djâbêrkam ngô djâkã ari: amijadjwÿr pyrâk, kute ari: amijapînh pyrâk. ⁷ Djãm me kute tu amim kamnhîxkumrêx kêtka Bênjadjwÿr djwÿnh kute memã mÿjja 'ô nhôrmã got? Arkati. ⁸ Me kute jãm Metûndjwÿnh kôt amikabên jadjwÿr ne aje jãm mÿjja

punu kôt amikabên jadjwÿr ari: amikabên jadjuw. Ne kam arîk ba rã'ã. Kwãrîk wãnh me kudjwa amim Metîndjwÿnh kamnhîx rerekre kêt. Dja gar tu amim kamnhîx tÿxkumrêx.

⁹ Be, Jeju kukwakam gwaj baje me'õo bakamy'õja dja kajgo jabej djãm Metîndjwÿnh nokrekam ne kajgo? Kati. Nokrekam rax. Gê amiraxja man arÿm kînhkumrêx.

¹⁰ Nhyam be, ar 'õ nhõ nèkrêx rax jabej. Djãm Metîndjwÿnh nokrekam rax? Kati. Metîndjwÿnh nokrekam kajgo mexi. Gê te kute amikajgo markam amikam kînh. Me õ nèkrêx rûnh kute rûnh pyrãk. Dja me mrãnhbê kêt ne. Ga, bõ rã mex tãm kam mjôn rôrôkja pumû. Dja ã me õ nèkrêx rûnh mrãnhbê kêtõ ane. ¹¹ Bõ'ã arngro tÿx apõx ne kôk kangro wabê nhyam totokbê bõ arÿm ngrã nhyam rã arÿm rôrôk ne. Nhyam kam me arÿm kum kînh kêt ne. Me õ nèkrêx rûnhdjwÿ dja me õ mÿjja krãpti jabej katikôt arÿm ã amijaêrbê kêtõ ane.

¹² Dja te apÿnh ar akaprî djari ar ajo ba, akanê, nãr anhõ mÿjja kêt, nãr ar abê anhõbikwa'õ tyk, nãr me ar ajo bikênho ba. Godja te apÿnh ar akaprî djari ar ajo ba gar amim Jeju mar tÿx rã'ã ne 'ã adjukanga kêt. Kam dja gar akînhkumrêx. Ne kam inomã akaprî mē nhyam Metîndjwÿnh arÿm ar amã akînh djã ngã. Amrêbê ne me kum abêkumrêx jamã kum,

—Dja te ar akaprî djã kumex ar awÿr bõx gar imar tÿx rã'ãn kam arÿm ikôt atînh ne ar aba rã'ã: rã'ã ne, ane. Ga, me kute memã me bēnjadjwÿr krãdjê nhõrkam me kînhja pumû. Ar gadjwÿ dja gar amim Jeju mar tÿx rã'ã. Te ar akaprî djã ar ajo ba gar mar tÿx rã'ã nhyam kam arÿm ar amã akînh djã ngã gar kôt atînh ne ar aba rã'ã: rã'ã ne.

¹³ Ne kam godja me ar ajaxwe'ã ar amã àpnênh jabej, kwãrîk wãnh gar arîk amim,

—Metîndjwÿnh ne ijaxwe'ã imã àpnênho dja ba kam kôt ijaxwe, anhÿr kêt. Djãm me kute axwe'ã Metîndjwÿnhmã àpnênh prãm? Kati. Me te kute o anhÿr prãmje. Metîndjwÿnhdjwÿ kute gwaj bajaxwe'ã bamã àpnênh prãm kêtumrêx.

¹⁴ Gwaj ba ne gwaj bamã bajaxwe prãm kam bajaxwe'ã amim apnên amim, “Ba 'ÿr on kam ajmã ikute jabej”, ane. ¹⁵ Bamã bajaxwe prãm tē:n arÿm ajmã bakuten arÿm bajaxwekumrêx. Bajaxwe tē:n kam arÿm bajaxwe rax ne. Bajaxwe rax ne kam arÿm ty.

¹⁶ Akmere, àpnhîre ar, kwãrîk wãnh me ar anoo biknor kêt. Imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên ja jarê. ¹⁷ Metîndjwÿnh ne mex ry typdjin kute axweo amikapêr kâr kêtumrêx. Ga, kute kãjkwakam mÿjja nhirã kunî nhîpêx nhyam mexkumrêxja pumû. Nhyam kam amrê kute gwaj bamã mÿjja kunî nhõrjadjwÿ mexbit. Kute gwaj bamã bakînh djã kunî nhõrja prîne mexbit. Metîndjwÿnh mex ry typdji.

¹⁸ Ta kute amijo gwaj bapytàr kôt ne arÿm gwaj bajo kra. Kute gwaj bamã kabên katãtkumrêx jarênh kôt arÿm kute gwaj bajo kra. Kute mrãmri ne me kute bàygogo ja kumrêx djê pyrãk Metîndjwÿnh gwaj bakumrêx gwaj bajo kra, õ me ja kunî kukãm gwaj bajo kra. Ne kam arÿm gwaj bamã amak bõ gwaj arÿm badjumar djã ne.

Me kute Metîndjwÿnh kabên mar kajgo nêje kute me akre.

¹⁹ Akmere, àpnhîre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên jarê. Dja gar ikabên 'ãno djan ama. Dja me amã amijarênh prãm ar ga djã gar aje me mar prãm. Ne amijã akabên nēn angryk tó. ²⁰ Mÿkam? Bir, djãm gwaj bangrykkam katãt ar amijo baba? Kati. Metîndjwÿnhmã katãt baje amijo baba kêtumrêx.

²¹ Kam, dja gar wānh aje mýjja punuo aba prām kunĭja kanga. Ar ajaxwe kunĭja dja gar kanga. Godja me ar amā Metĭndjwýnh kabĕn jarĕ, kabĕn kute ar apytārja jarĕ nhym ar amā wadjā gar akabōt katin tu amim markumrĕxo aba. ²² Kute memā me mex'ā karōkam kabĕn djām ar aje mar kajgomābit? Kati. Dja gar tu amim markumrĕx ne mrāmri katāt kōt amijo abakumrĕx. Ar aje mar kajgoo abakam gar amim ajĕx ne aminoo abiknoro aba.

²³⁻²⁴ Be ga, me kute ixekam amikarō pumūnh ne apōx ne mā mrānhja pumū. Ne kam mōrbĕ amikarōo biknorja pumū. Ar ajō aje kabĕn mar kajgokam ar aje me urāk. Ar aje kabĕnkōt amijo aba kĕtkam tĕmbĕ kabĕno akno. ²⁵ Nhym be, me kwý arým kabĕn pumū. Metĭndjwýnh ne pi'ōkkam prĭne katāt me kute amijo ba'ā memā karō mex nhym me kute kabĕn kōt amijo bakam me ta ne me ar ban umar mex. Me kwý kabĕn ja pumūnh ba 'ā ukanga kĕt ne tu markumrĕx ne o biknor kĕt. Nhym kam Metĭndjwýnh arým memā týx jangijn o djuw mex nhym me umar mexkumrĕx.

²⁶ Ga, me kute mry'ākriō mrānhmā kute krādĭjĕ djāo ōto pynĕnhja pumū. Me kute amijā kabĕn nĕ ne me kute mrāmri ne mry'ākri nhōto pynĕnh ne kute o mrānh mex pyrāk. Nām me mrāmri kute amim Jeju markumrĕx. Nhym be, me kute amijā kabĕn'ā ma kĕt ne tu kabĕn ba. Djām me kute amim Jeju markumrĕx? Kati. Me ta ne me amim 'ĕx ne ta aminoo akno.

²⁷ Gwaj baje mrāmri Metĭndjwýnh, me Babām djwýnh markumrĕxkam mýj ne gwaj kam bakute? Bir, gwaj kam me 'uwtĭmĕ me bixangrio djuw mexo baba. Me ō mýjja kĕtkam meo djuw mexo baba. Gwaj ajte Metĭndjwýnhmā amijangri týx ne me kum kĭnh kĕtja jaxwe kōt bajaxwe kĕt.

2

Me kum me ō mýjja kĕtja kĭnh'ā kute memā karō.

¹ Akmere, āpnĭre ar, Bĕnjadjwýr djwýnh Jeju Kritu mexo umati: ga me tu amim markumrĕxo aba. Djām kam ar amā me rūnhbit kĭnhmā? Nhym me ō mýjja kĕtja djām ar amā me kĭnh kĕtmā? Kati. Dja gar amā me kunĭ kĭnh aben pyrāk. Nhym be, djām mrāmri arým ar amā me kunĭ kĭnh aben pyrāk? Kati. Nā gām ar amā me rūnh, me umabit kĭnh. Ne kam amā me ō mýjja kĕtja kĭnh kĕt.

² Gar abikprōnh djākam akuprō nhym me'ō rax bōx. Kute ō kĕn karýro ikrakam rax jangjĕnh, aben nhĭby angjĕnh. Kute ō kubĕkà mex jangjĕnh. Kute prĭne o amijo mex ne arým bōx gar omū. Nhym kam me'ō nhō mýjja kĕtja bōx. Ō kubĕkà apýnh bikadjōnhja bōx. ³ Ar amā me'ō nhō kubĕkà mex ja pyman kum,

—Ōta, me krĭ djā mex. Jakam dja ga nhý, ane. Ne kam me'ō nhō mýjja kĕtjamā kum,

—Wānh dja ga dja nār iparbĕ dja ga pykakam nhý, ane. ⁴ Djā nā gām ar amā me kĭnh aben pyrāk? Kati. Nā gām arĭk amim me'ā karō punun amijo me utār punu.

⁵ Akmere, āpnĭre ar, imā ar ajabĕkam ne ba ar amā ikabĕn jarĕ. Dja gar amim ikabĕn ja ma. Mýj xĕja ne Metĭndjwýnh amijo me utā? Djām me rūnhbit, me umabit? Kati. Pykakam me kute me'ā, “Me bikĕnh”, anhýrja, me ō mýjja kĕt ja ne Metĭndjwýnh amijo me utā. Nhym kam me arým tu amim mar týxkumrĕx nhym kam kute amikōt meo bamā memā arĕ. Me kum abĕjamā ne arĕ. ⁶ Nām te amijo me ō mýjja kĕtja pytā gar amā me kĭnh kĕt nhym kam me arým pijām ne. Bir, mýj xĕja ne ar ajo bikĕnh ba ar apa'amýn me axwe

pānh jarēnh djà'yr ar ajo mrā? Djām me ò mỳjja kêtja ne me 'yr ar ajo mrā? Kati. Me rūnh ne me 'yr ar ajo mrā.

⁷ Metīndjwỳnh kute ar ajo ba ar, dja gar ikabēnja ma. Mỳj xēja ne Metīndjwỳnh japryò ba? Djām me ò mỳjja kêt ja? Kati. Me rūnh ne me apryò ba. Metīndjwỳnh ne mexti:rekumrēx nhym me apryò ba.

⁸ Metīndjwỳnh ne arỳm me bakukāmāremā 'ā karōn memā kum, “Me amā amibu'ā me ja jabê. Kute mrāmri ne ga me amā amijabēja pyrāk dja ga me ā amā amibu'ā me ja jabêo ane.”

Nām ā me bakukāmāremā ane nhym me arỳm 'ā pi'òk no'òk ne. Kabēn kukràdjā ja ne mexo kute kukràdjā kunī jakrenh. Dja gar kabēn ja mar tỳx ne amā amibu'ā me kunī jabê. Ne kam arỳm amexkumrēx. ⁹ Godja gar amā me ò mỳjja kêtja kīnh kêt ne amā me rūnhbit kīnh jabej. Djām kam amā abu'ā me kunī jabêkumrēx? Djām Metīndjwỳnh kukràdjāja kôt amā me abêkumrēx? Kati. Gar kam amikrān arỳm ajaxwe.

¹⁰ Be, Metīndjwỳnh me kute katāt amijo ba'ā kute memā karōkôt apỳnh kukràdjā. Dja gar kam kukràdjā kunī mar tỳx ne kôt ar amijo aba. Ne kam kukràdjā pydjibit mar kêt ne kôt amijo aba kêt. Djām kam ajaxwe ngri got? Kati. Aje ja pydjibit mar kêt kam ajaxwe rax kute mrāmri ne aje kukràdjā kunī mar kêt kam ajaxwe rax pyrāk.

¹¹ Ga, Metīndjwỳnh kute me bakukāmāremā kum, “Kwārīk wānh abenbê prō, mjēno adjākīnh kêt”, anhỳrja ma.

Ne ajte kute me bakukāmāremā kum, “Kwārīk wānh me par kêt”, anhỳrja ma.

Godja ga kukràdjā kôt mebê prō'yr amrānh kêt ne kam me'ònh bīn arỳm o ajaxwe. Te mebê prō'yr amrānh kêt ne arỳm ajaxwe. Aje me'ònh bīnkam ga kukràdjā mar kêt ne arỳm kam ajaxwe.

¹² Metīndjwỳnh ne pi'òk kam prīne me kute katāt amijo ba'ā memā karō mex. Nhym kam me kwỳ arỳm kute markumrēx nhym Metīndjwỳnh arỳm memā tỳx jangij. Nhym kam arỳm katāt kabēn kôt ar amijo ban umar mex ne ta arek mekôt ar ba. Dja gwaj kabēn ja man kôt ar amijo baba. Gêdja ī Metīndjwỳnh gwaj bakukjêro nhỳn gwaj bamā,

—Djā ne ga ikabēn ja markumrēx ne kôt ar amijo aba? ane gwaj amikôt kum amijarê. Godja gwaj kukràdjā kôt amijo baba kêt nhym arỳm gwaj bamā axwe jarê. Kute ren gwaj bamā axwe jarēnh karō dja gwaj kukràdjā kôt amijo baba mex.

¹³ Nār, dja gwaj bajō bamā me kaprī kêt nhym Metīndjwỳnh arỳm amipānh kum gwaj bakaprī kêt ne tu katāt gwaj bamā bajaxwe pānh jarēnhkumrēx. Nār, dja gwaj badjukaprīkumrēx ne kam arỳm bamā Metīndjwỳnh pyma kêt ne arỳm bakīnhkumrēx.

Djām me kum me kaprī kêtja Metīndjwỳnh kute me utār?

¹⁴ Akmere, àpnhīre ar, dja gwaj bamā me kaprī kêt ne atekam ajte memā kum,

—Ba ne ba tu amim Metīndjwỳnh markumrēx, anhỳro baba. Djām kam Metīndjwỳnh kute amim gwaj bapytār ne kute ar gwaj bajo bamā? Djām gwaj bajajkwa kajgokam bakabēnbit ne kam bamā me kaprī kêt nhym arỳm kute amim gwaj bapytār ne kute ar gwaj bajo bamā? Kati.

¹⁵ Godja gwaj baje me'òo bakamy nār o bakanikwỳnh, ò kubêkà kêt ne kum prām. ¹⁶ Gwaj kam kum mỳjja'ò nhōr kêt ne kum,

—Gora gê Metĩndjwýnh ajo djuw mex ga adjumar mex ne amã kry kêt ne ajajne, ane. Djãm ja ne mex? Kati. Gwaj baje kum mýjja'õ nhõr kêt kam ne kajgo.

¹⁷ Mýj ne gwaj baje kam mar? Bir, dja gwaj bamã me kaprĩ kêt ne kam memã kum,

—Ba ne ba tu amim Metĩndjwýnh markumrêx, ane. Djãm mrãmri bakabên? Kati. Ga, me arým tykkam kute amingrêk kêt ne kajgoja pumũ. Gwaj badjwý bamã me kaprĩ kêt kam bakajgo.

¹⁸ Godja me'õ amã,

—Ê, ga ne ga we aje Metĩndjwýnh mar. Ba ne ba imã me kaprĩn ije memã mýjja nhõro iba. Goja gu baje tu amim Metĩndjwýnh markumrêx jabej aben kabi. Ga amã me kaprĩ kêt kam dja ba te apumũn amim, “Kon. Kute Metĩndjwýnh mar kêt pyrãk”, ane. Bajbit dja ba imã me kaprĩn memã mýjja nhõro iba ga arým ipumũn ijã amim, “Be, djãm mrãmri tu kute amim Metĩndjwýnh markumrêx. Ga, ukaprĩn kute memã mýjja nhõrja pumũ”, ane. Ga kam arým ipumũ. Ba tu ije amim Metĩndjwýnh markumrêxja pumũ. Dja ã me'õ amã ane.

¹⁹ Be, ga ne ga we aje Metĩndjwýnh rax markam memã kum,

—Metĩndjwýnh pydjibit. 'Õdjwý kêt kumrêx, anhýro aba. Be, mrãmri. Djãm gajbit aje Metĩndjwýnh rax mar? Kati. Xatanaj nhõ me karõ punudjwý kute Metĩndjwýnh rax mar ne kam ajte kum me kaprĩ kêt ba. Ne kute rax markam abenmã kum,

—Metĩndjwýnh pydjibit. 'Õdjwý kêt kumrêx, anhýro ba. Ne kam tu umaje terte:t.

²⁰ Kê, ano kêt, mýkam ne ba te ar amã,

—Dja ga memã kum, “Ba ne ba tu amim Metĩndjwýnh markumrêx”, anhýro aban amã me kaprĩ kêt ga mrãmri akajgokumrêx. Ga, me arým tykkam kute amingrêk kêt ne kajgo nõrja pumũ. Gadjwý ne ga ã akajgoo ane. Mýkam ne ba te ar amã ja jarê gar imar kêt?

²¹ Dja gar me bakukãmãre Abraão man kôt ije ar amã arênhja ma. Djãm Abraão kute amim Metĩndjwýnh mar kajgo? Kati. Nãm tu amim markumrêx ne kam kabên kôt amijo tẽ. Nãm kabên kôt Metĩndjwýnh nhõ kikum kra Idjak djin bit kute bĩn 'ýr. Nhyim Metĩndjwýnh Abraão pumũn arým amim,

—Mrãmri ne Abraão imã axwe kêt ne mex, ane.

²² Ga, Abraão kute tu amim markumrêx ne kam kute kabên kôt amijo tẽmja pumũ. Nãm kabên kôt amijo tẽn kam arým tu amim Metĩndjwýnh mar mexkumrêx ne. ²³ Kam ne me aben djõ'ã Abraão jarê:n arênhõ mõr tãmtã nhyim kam arým Mõjdjê katon arým abatãnh ne. Ne kam arým me bakukãmãremã kum,

“Abraão ne tu amim Metĩndjwýnh markumrêx nhyim arým kum axwe kêt jarê nhyim arým kum mex”, ane.

Ne kam pi'õkkam nõ'õk ne. Be, mrãmri ne kôt arênhkumrêx. Nãm arê nhyim me aben djõ'ã abenmã kum,

—Mrãmri ne Metĩndjwýnh Abraão õbikwakumrêx, ane.

²⁴ Ga, me kute tu amim markumrêx ne kam kute kabênkôt amijo bakam Metĩndjwýnh arým kute memã axwe kêt jarênhja pumũ. Djãm me kute mar kajgokam Metĩndjwýnh kute memã axwe kêt jarênh? Kati.

²⁵ Me'õ nire kuprý Rabeledjwý. Djãm Rabe kute Metĩndjwýnh mar kajgo? Kati. Nãm tu amim markumrêx ne kabên kôt amijo tẽ. Nhyim kam arým kum

axwe kêt jarê. NhyM Djodjuwe kute ar anorjadjwÿ Rabe kum ar kaprîn arÿm arkum aminhûrkwâ jarê. Arkum arên arÿm ar kurê djwÿnhbê arkum atemâ pry 'ô jarê. NhyM kam ar umar mex ne akubyn 'â môn bôx. Nâm â Rabe kum ar kaprîo ane nhyM Metîndjwÿnh arÿm kum axwe kêt jarê.

²⁶ Be, tãm ne ja. Me tyk arÿm karô biknorkam kute amingrêk kêtumrêx ne arÿm kajgo. Gwaj badjwÿ. Gwaj baje Metîndjwÿnh kabên mar kajgon kôt amijo baba kêtam ne kam baje memâ kum,

—Ba ne ba tu amim Metîndjwÿnh markumrêx, anhÿrkam arÿm bakajgo. Bakajgo kute mrâmri ne me tyk kajgo pyrâk.

3

Me ôto djujabê kêt'â ujarênh.

¹ Akmere, àpnhîre ar, ar akrâptî ne gar aje amijo memâ kukràdjâ'â adjujarênh djwÿnh prâm. Djâm kam mex? Kati.

Mÿkam ne mex kêt? Bir, gwaj bakunî bakabên kwÿ kajgo. Gwaj bakabên kajgokam bamex kêt. Ga ren ar abê memâ ujarênh djwÿnh kêt ne ren akabên kajgo ren gajbit amex kêt. Me krâptîmâ adjujarênh kêtam ga ren gajbit amex kêt. NhyM be, kati. Ar akabên kajgo'â memâ adjujarênhkam me krâptî arÿm ar akabên man arÿm ar adjô'â mex kêt. NhyM kam Metîndjwÿnh arÿm pân ar amâ ajaxwe rax jarê. ² Me bakunî bakupânhtâ bakabên kajgo kumex. Godja ren me'ô kabên kajgo kêtumrêx jabej ren prîne kute katât amijo ba kadjy mex.

³ Ga, me kute mry'âkrîo mrânhja pumû. Nâm me kute krâ djên ajkwa katikôt kâxirâx jadjuw ne ari o krâ kukênhô mrâ. Ga, te mry rûnh nhyM me kute ajkwakôt ar krâ kukênhô mrânhja pumû.

⁴ Ga, me kute tekrekam no'i kryreo kâ rûnhô baja pumû. Nâm te kâ rûnh nhyM te kôk djâbêr tÿx nhyM me tekrekam no'i kryreo unênh ne o krâ kukênhô o baja pumû.

⁵ Me banhôto kute kâ tekrekam no'i pyrâk. Me banhôto te kryre gu me o mÿjja rûnhô amra. NhyM kuwy kryredjwÿ. Ga, te bà rûnh nhyM me kute kuwy kryreo kunîmâ angjênhja pumû.

⁶ Me banhôto ne kute kuwy pyrâk, kute bâmâ angjênh pyrâk. Apÿnh me axwe djâri kunîkôt ne gu me banhôtoo arên arÿm ipêx. Me banhî katikôt ne me banhôto ikwâ. Ne kam kute prîne me bajo punu prâm. Me banhôtoo bakabênja ne tu apÿnh mÿjja kunîo tuknîn o punu. Kute mrâmri ne kuwy kryre kute bâmâ angjênh nhyM mÿjja kunî xêtja pyrâk. Me axwe nhô bÿnjadjwÿr ja ne kute me banhôtoo krî djwÿnh.

⁷ Me kute mÿjja krâptî djujabê. Mry, âk, kwênh, mry ngângâo mrânh, ngônhkam mÿjja, mÿjja krâptîja ne me kute ujabê. ⁸ NhyM be, me banhôtoo bakabênja pydjibit ne kute mrâmri ne mry djujabê prâm kêt pyrâk. Me banhôtoo bakabênkam bajamakkre kêt ne bajaxwekumrêx. Me banhôtoo bakabên kute me parkumrêx, kute mrâmri ne udjy rûnh kute me par pyrâk.

⁹ Me banhôtoo ne gu me baje Metîndjwÿnh, me Babâm djwÿnhmâ mextire jarênh ne atekam aje o baje abenmâ bakabên punu jarênh. Kute amipyrâk ne Metîndjwÿnh me banhipêx. Kute me bajo amipyrâk ne me banhipêxkam ne gu me baje abenmâ bakabên punu jarênh. ¹⁰ Ne kam bajajkwakôt memâ bakabên mexmê bakabên punuo aben nhikjên memâ arê. Akmere, àpnhîre ar, gu me ren â memâ anhÿr kêtumrêx.

11 Djām inore 'ōkōt ngō djānhmē ngō djy kute aben nhikjēn apōx? 12 Nār, djām pidjōbē pigēre'ā oriwēre djō arij? Kati. Nār, djām akrō'ā pigēre djō arij? Kati. Ne ngō nhinore'ōkam kadjwanhī ne arým akryja djām kam ngō djānh apōx? Arkati. Axikōtbit mýjja apōx. Kwārīk wānh gu me memā bakabēn mexmē bakabēn punuo aben nhikjēn memā arēnh kēt.

Me krā mex'ā ujarēnh.

Gar 5.16

13 Ar ajō we akrā mex ne we aje me kukrādja kunī mar. Goja mrāmri akabēnkumrēx jabej on katāt amijo aban amijo adjāmra kēt. Ne kam arým akrā mex. Kam dja me arým apumū. Akrā mexkōt apumū. 14 Nhy m be, ga ne ga anhōkre kadjwýnhbē angryk. Me'ō nhō mýjja'ā angryk. Ne arax mýr jabej akadjwýnhbē adjākrē. Ne kam 'ā amijo amra. Djām ja ne mex? Djā ne ga katāt ar amijo aba? Kati. Ga ne ga ate amijo aba. Kam kwārīk wānh 'ā amijo adjāmra kēt ne arīk amim ajēx kēt.

15 Djām akrā mex ne ja? Djām kākjakam Metīndjwýnh we kute amā ja jarēnh? Kati, atemā. Pykakam me ar ba ne me kute amā wā jarēnh. Me kum Metīndjwýnh kīnh kētja kōt akabēn ne ja. Xatanaj ne kute amā wā jarēnh. 16 Mýkam? Bir, me'ō nhō mýjja'ā angrykkam ne arax mýr jabej adjākrēkam ne ga akangati. Akangatimē apýnh me axwe djārimē akam apōx.

17 Nhy m be, kākjakam Metīndjwýnh kute gwaj bamā bakrā mex jadjār gwaj bakabēn mexkam gwaj baje amikam bajaxwe'ō mar kēt. Ne badjumar mex prām. Ne memā bapri n memā bakabēn. Ne bajamak mex.

Ne badjukapri kumrēx ne baje mrāmri ne pidjō djō mex ne ō kumex pyrāk.

Ne bamā me ō mýjja kētmē me rūnh jabēo aben pyrāk.

Ne bajēxnhī kēt ne mrāmri tu amim Jeju markumrēx.

18 Me kute aben nēje me kukrā ne akrānmā memā arēnho ba ja ne me memā arēnho ba nhy m me arým ajmā kute kēt ne katāt ar amijo ba. Me kute mrāmri ne pidjō djō mex ne ō kumex pyrāk.

4

Me kute amidjwýnhbito kīnhja ne Metīndjwýnhmā à'wýr punu.

1 Mýj ne ga me aman arým abenwýr aprōt ne aben tako aba? Bir, me aje amim 'ā karō djākam amā apýnh me'ō nhō mýjja pro prām ne 'ā angryk aba. Ne kam ā abeno anhýro aba. 2 Me amā mýjja kīnh ne aje bit byrmā nhy m me me abē aptā ga me byr kēt. Byr kēt ne arým me kupa. Aje 'ā angryk ne te aje byr prāmje. Ne kam aje 'ā aben tak ne abenwýr aprōt ne kam aje byr kēt rā'ā ne. Mýkam ne ga me aje byr kēt? Bir, me aje Metīndjwýnhmā o adjā'wýr kētkam.

3 Nār, me aje Metīndjwýnhmā o adjā'wýr jabej nhy m kute me amā ōr kēt. Mýkam? Bir, me aje o adjā'wýr punukam. Mýj ne aje o adjā'wýr punu on? Bir, me aje bit byrmā ne aje bit o amidjwýnhbito kīnh prām. Aje amidjwýnhbito kīnh prām kam aje mýjjao Metīndjwýnhmā adjā'wýr punukumrēx.

4 Metīndjwýnh ne arým kute ar ajo ō me jakam ga ren ar amā Metīndjwýnh kīnhkumrēx. Nhy m be, kati. Me kum Metīndjwýnh kīnh kēt kukrādja punuja ne gar amā kīnh rā'ā. Aje mrāmri ne me kum prō djwýnh kīnh ne kam jā m kum krō'ā prō kīnh pyrāk. Nār, aje mrāmri ne me kum mjēn djwýnh kīnh

ne kam jām kum krô'ā mjên kīnh pyrāk. Amā Metīndjwýnh kīnh ne kam jām amā me kum Metīndjwýnh kīnh kêt kukràdjā punuja kīnh. Nā gām ar kam ari akabēno aben nhikjē. Dja gar amā me kukràdjā punu kīnh rā'ān arým amijo Metīndjwýnh kurē djwýnh.

⁵ Amrēbē: ne me memā kum,

—Metīndjwýnh Karō kute me bakadjwýnhbē amijo kajkep ne te arek kum me bajo ba prāmje. Te arek kum me bajo ba prāmkam arým ngryk 'yr.

Nām me ā me bakukāmāremā ane nhyim me arým 'ā pi'ók no'ók ne. Djām me kabēn kajgo got? ⁶ Ajmā gwaj bakuten bajaxwe prām. Nhyim be, Metīndjwýnh ne kum gwaj bakaprīn gwaj bajaxwe kêt kadjy gwaj bamā tỳx jangij gwaj ajmā bakute kêt. Amrēbē: ne ujarēnh djwýnh me bakukāmāremā kum,

“Me kute amijo àmra prāmja Metīndjwýnh arým mebē aptā.

Nhyim be, me kute amijo ngriren amijo kàtāmja Metīndjwýnh tu kum me

kaprī.”

Nām ā me bakukāmāremā ane nhyim me arým 'ā pi'ók no'ók ne. Ga, kum me

bakaprīja pumū.

⁷ Kum gwaj bakaprīkam dja gar akrānmā Metīndjwýnh kabēn man kôt ar amijo aba. Ar Xatanajbē aptā nhyim arým ar abē prôt ne. ⁸ Dja gar Metīndjwýnh man kôt amijo ajkamē nhyim arým amipānh ar aman ar awýr amijo ajkamē. Ar ajaxweja, on ajaxwe krātan amex kute mrāmri ne me aminhikra punu pōnh nhyim arým mex pyrāk. Ar aje amijo Metīndjwýnh mar ne jām ajaxwe prāmja, on aje amim ajaxwe'ā karōja krātan adjumar djā mex ne. ⁹ Ajaxwe prāmkam on adjumar punun on muwn kôt amra. On akeket krātan muwn on akīnh krātan adjumar punu:re ne. Ā ajaxwe prāmkam amijo ane. ¹⁰ Dja gar Bēnjadjwýr djwýnh rax man arým amijo angrin amijo akātām. Nhyim kam arým kāmja akamē.

¹¹ Akmere, āpnhīre ar, kwārīk wānh abenā akabēn punu kêt. Metīndjwýnh ne arým gwaj bamā kukràdjā jarēn gwaj bamā,

“Djā gām me amā aben jabē”, ane.

Kute gwaj bamā kabēn ja jarēnhkam gar atekam akamy'ā akabēn punu jarēn 'ā axwe nhō. Mýj ne gar arým aman ā akamy'ā akabēn punuo ane? Bir, gar amim,

—Metīndjwýnh kukràdjā ja ne mex kêt, anen arým akamy'ā ar akabēn punu. Ne kam arým o Metīndjwýnh kabēn'ā punu jarēn arým mar kêt ne kôt amijo aba kêt. Ne aje Metīndjwýnh kukràdjā'ā punu jarēnhbit.

¹² Djām we ar abē mýjja ne gar amibu'ā me'ā axwe janhōro aba? Metīndjwýnh pydji ne arým me kute katāt amijo ba'ā memā karō nhyim me arým kabēn ma. Ta dja me utār jabej nār meo biknor jabej nhyim me arým me biknor tokry djākam biknor jabej. Atemā me'ō kute meo anhýr kêt kumrēx. Kam ar ga akajgon kam me'ā axwe janhōr ar o aba.

Me amikukām amijo àmra ne kute amijarēnh nēje kute me akre.

¹³ Ar aje amijo adjāmratija, ikabēn 'āno djan ama. Aje Metīndjwýnh mar kêt ne amijo adjāmtrakam ga we memā kum,

—On ne nār kryrām dja ba krī wāmā tēn bōx ne ije amim pi'ók kaprī kumexo atommā. Be, dja ba kam pi'ók kaprī pānh mebē mýjja jamýn amū memā ōro ikrī. Ne o ikrī:n arým pānh inhō pi'ók kaprī kumexo atom. Ne o ikrī: nhyim arým ijā amexmē na apēx. Ba kam arým akubyn tē, ane. Gar aje memā ā amijo adjāmrao anhýrja gora ikabēn 'āno djan ama. ¹⁴ Dja ar ajā akati nhyim mýjja ajmā ar ajo gar aje mar kêt kumrēx. Atīn tē:n atīn nhyit djā ne kute

mrāmri ne kakūm ba pyrāk. Kakūm ba:n kam arým me aêrbê kêt ne tu kàjkwa mē bimrākumrêx ne. Nām ā atīn tē:n me aêrbê tu akêto ane.

¹⁵ Kwārīk wānh ā memā amijo adjāmrao anhȳr kêt. Ga ren ar Metīndjwȳnh man ren memā kum,

—Metīndjwȳnh kute amim ijā karō kôt dja ba itīn ne ar iba rā'ā jabej. Ba kam arým krī 'ōkam itēm jabej. Nār atemā idjāpênh jabej, ane. Ga ren ar ā memā anen arým ar amex.

¹⁶ Nhyem be, kati. Gar Metīndjwȳnh mar kêt ne amikam akīnh kadjy amijo amra. Aje ā amijo adjāmrao anhȳrkam ne ajaxwe. ¹⁷ Metīndjwȳnh ne arým ar amā amrānh mex'ā karō gar arým aje mar. Dja ga mar kajgon kôt amijo aba kêt ne arým ajaxwe.

5

Me ō nêkrêx rūnh kute amidjwȳnhbit mar:

Mat 13.22; Ruk 12.15; Xim k 6.6; Ap 18.15

¹ Me rūnhmā ne ba memā kum,

—Ē, me anhō nêkrêx rūnh, ba me amā arē. Dja apȳnh me akaprī djāri me awȳr bōxkumrêx. Me akaprī ra:x kukām dja ga me on muwn amra:.

² Mȳkam? Bir, dja me anhō nêkrêx rax arým me abê rerekre ne. Te me anhō kubêka mex nhyem kàpotire arým prīne me abê apōk ne. ³ Dja prīne me abê anhō mȳjja 'ōk ne me abê amijo ajkê. Me anhō kēn karȳrmē anhō kryt jaka dja prīne me abê punure. Nhyem me kunī arým me anhō mȳjja punu pumūn me ajā abenmā kum, “Be, omū. Djām tām wā mex got”? ane. Nhyem kam Metīndjwȳnh arým me amā ajaxwe pānh jarē ga me atokry:. Atokry kute mrāmri ne kuwy'ā me xêtkam me tokry pyrāk. Be, mȳj kadjy ne ga me amim anhō nêkrêx rūnho atom nhyem kumex? Djām we me aje amijo rūnhmā? Kati. Me kute aminhinomā amimēnh djā nhō akatikam dja Metīndjwȳnh me amā ajaxwe pānh jarē ga me atokry:.

⁴ Ē, akubyn amijo tēn amima. Ga me ajêx ne anhō àpēnhmā kum, “Dja gar inhō bàygogo djē pa ba kam ar amā o pānh”, anhȳro aba. Nhyem me ê pa, ga me ate kam arým memā o pānh kêt. Tām dja ga me akubyn amijo tēn ama. Djām Metīndjwȳnh kute me amar kêt got? Kati. Ē, me kute me amā ê kajgoja kum amijo akij ne kum, “Dja ga ijo angryk”, ane nhyem arým me kuma. Metīndjwȳnh ne me krāptī: o ban memā Bēnjadjwȳr djwȳnh. Uma:kumrêx ne arým me kute kum amijo ajkêrja ma.

⁵ Me ga ne ga me prīne amijo djuw mexo aban abixaêr tȳ:xo aba. Aje mrāmri ne mry nhīptī kute ate krān àkurbit mar nhyem me kute myt tām kam par pyrāk. On dja Metīndjwȳnh me ajaxweo pānh ne. ⁶ Ga me arým aje me kute katāt amijo bakumrêxmā axwe jarēnh ne aje me par nhyem me kute aminêje me abê àptār kêt kumrêx. Tām dja ga me akubyn amijo tēn ama. Nā bām ā me nêkrêx rūnh kute Metīndjwȳnh mar kêt kam memā ane.

Me kute amiwȳr Bēnjadjwȳr djwȳnh jamār 'iry mā.

⁷ Nhyem be, akmere, àpnhīre ar, gwaj baje Metīndjwȳnh markam me kute gwaj bajo bikēnhkam, mȳj dja gwaj amim arēn kuma? Bir, dja gwaj amim,

—Bēnjadjwȳr djwȳnh dja bōx ba kôt dja, ane. Bēnjadjwȳr djwȳnh bōx gwaj kôt baku'ēja dja gwaj kuma. Ne kam akrānmā amiwȳr amār 'iry n' ā badjukanga kêt. Ga, pur kre djwȳnh kute pur kreja pumū. Ne kam djwȳ mex jamār 'iry:ja pumū. Nhyem kam kum ngo nhyem arým na bixadjwȳr mex ne. Nhyem kam

djwỳ arỳm apôx ne 'y tỳx ne. ⁸ Dja gar kudjwa akràn mā amiwỳr Bēnjadjwỳr djwỳnh jamār 'iry:n 'ā adjukanga kêt. Mỳkam? Bir, arỳm bôx 'yr gwaj kôt baku'ê 'yr.

⁹ Kwārīk wānh abēn p̄rikam abenā akabēn kêt. Mỳkam? Bir, Metīndjwỳnh kute pānh ar amā ajaxwe jarēnh karō. Kwārīk wānh abenā anh̄r kêt. Memā axwe pānh jarēnh djwỳnh arỳm bôx 'yr.

¹⁰ Ga, me bakukāmāreja ma. Metīndjwỳnh kukwakam ujarēnh djwỳnhja ma. Bēnjadjwỳr djwỳnh kukwakam ne me memā ujarēnh ar ba nhyem me 'ā ari meo bikēnhō ba nhyem me amitokry maro ba. Nām me te meo anh̄ro ba nhyem me akràn mā amiwỳr Metīndjwỳnh jamār 'iry:n 'ā ukanga kêt. Dja gar me kudjwa ā amiwỳr amār 'iryō ane.

¹¹ Nām me te meo anh̄ro ban te mebê Metīndjwỳnh kurêo ba nhyem me Metīndjwỳnh'ā ukanga kêt kumrēx. Me ja ne me kīnhkumrēx. Ja ne gar aje arỳm mar. Arỳm ne gar Djo'ā ujarēnh ma. Me bakukāmāreja Djo te amitokry kumex maro ban amim Bēnjadjwỳr djwỳnh mar'ā ukanga kêt kumrēx. Ne kam arỳm tokry mar'ā aminhinomā amimē nhyem Bēnjadjwỳr djwỳnh arỳm o djuw me:xkumrēx. Tām dja gar ama. Ga, Bēnjadjwỳr djwỳnh kum me kaprī:kumrēxja pumū.

¹² Akmere, āpnh̄re ar, ar aje memā akabēn jarēnh nhyem me kute amar pydji kadji djām aje kam kôt Metīndjwỳnh nār ō mỳjja'ō jarēnhmā? Kati. Kwārīk wānh aje memā akabēn pydjīn arēnhkôt memā kākwa jarēnh kêt. Kwārīk wānh aje memā akabēn pydjīn arēnhkôt memā pyka jarēnh kêt. Memā ar akabēn p̄nhbit ne arē. Aje mrāmri mỳjjaō anh̄r mā. Kambit memā kum, "Nā. Dja ba ā o ane", ane. Nār, aje mỳjjaō anh̄r kêt mā. Kambit memā kum, "Kati. Dja ba o anh̄r kêt", ane. Jabit memā arē. Memā akabēn p̄nhbit ne arē. Kwārīk wānh memā akabēn jarē ne me kute ar amar pydji kadji kôt memā ap̄nh mỳjja jarē kêt. Metīndjwỳnh ren ar amā ar ajaxwe jarē.

Me kute aben mar ne Metīndjwỳnhmā abeno à'wỳr.

¹³ Dja gar ajō akaprī jabej Metīndjwỳnhmā amijo a'wỳ. Nār, ar ajō akīnhkumrēx jabej angrerkam kum amikīnh jarē.

¹⁴ Djā ne ar akam me'ō kanē? Gē amiwỳr me kute Jeju nhō me jao ba djwỳnh 'wỳn amiwỳr aro bôx. Gē ar Metīndjwỳnhmā o a'wỳn arỳm Bēnjadjwỳr djwỳnh kukwakam kangōo kungrā. Kangō kute rōnykangō pyrākjaō kungrā.

¹⁵ Ne Bēnjadjwỳr djwỳnh kute me'ō kanējao mexmā tu amim kamnh̄ixkumrēx ne kum o a'wỳ nhyem arỳm ar kabēnkôt o mex ne kum tỳx jadjà. Amrēbē kute āpēnh jaxweo ba jabej dja arỳm axwe maro aknon kam ngryk kêt ne.

¹⁶ Dja gar ajaxwe'ōkam akaprīn 'ā abenmā amikôt amijarē. Ne kam Metīndjwỳnhmā abeno a'wỳ nhyem arỳm ar ajo mex. Godja gwaj bajaxwe kêt jabej ne kum badjà'wỳr jabej. Ne badjà'wỳr'ā batỳx ne 'ā badjukanga kêt jabej nhyem kam Metīndjwỳnh arỳm gwaj bakabēn kôt āpēnh rax.

¹⁷ Be, djām Erijbē wajanga? Kati. Erij umar kute mrāmri ne gwaj badjumar pyrāk. Ne kam Metīndjwỳnhmā kākwa ngrā'ā à'wỳr tỳxkumrēx. Nhyem arỳm kôt namē amexkam kākwa ngrābit. Ne ajte namē amexkam kākwa ngrā ne. Ne ajte namē amexkam tām ne. Ne ajte nakam kākwa ngrā ne. ¹⁸ Ne kam ajte kum nā'ā a'uw nhyem kabēn kôt ajte na axidjuw. Axidjuw nhyem kam djwỳ ajte ingrōt. Dja gwaj ā Metīndjwỳnhmā badjà'wỳro ane nhyem ā gwaj bakabēnkôt āpēnh raxo ane.

¹⁹ Akmere, àpnhĩre ar, gêdja ar akam me'õ Metĩndjwỳnh kabẽn katàtja bê ate amijo ba jabej. Nhym me'õ akubyn Metĩndjwỳnh'ỳr o akẽx jabej. ²⁰ Mỳj dja kute arỳm 'ỳr o akẽxkam kuma? Bir, me'õ kute akubyn 'ỳr o akẽxja ne axwebê utà nhym Metĩndjwỳnh arỳm me biknor tokry djàbê utàn kam kum apỳnh axwe djàri krãptĩ akno.

Pedru kute memã pi'ôk kumrëx no'ôk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Pedru ne mebê idjaer kute amim Jeju marjamã pi'ôk no'ôk ne. Ar ja ne ar apýnh pykakôt ajmã nhyem me Jejukôt aro ajkê ne. Nhyem kam Pedru kute aro týx ne o kînhmã arkum pi'ôk no'ôk ne. Ne arkum,

—Mrãmri ne gwaj pykajabê babari Jejukôt batokry. Te batokry gwaj Jeju'ã bangrà týx. Arým gwaj bakutêp gwaj bakînh djã dji. Gwaj Jeju'ã amijakren kudjwa te batokryn tu amikajmãtã Jeju kamnhîx ne bakînh. Nãm ã Pedru arkum ane.

¹ Ibê Pedru. Jeju Kritu ne ijano ba memã 'ã idjujarênh ar iba. Ba ne ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabên jarê. Amrêbê gar apýnh me ô pykakôt aben bê abingrãnhja nhyem me kute ar ajo me bajtemo baja ba ar amã ikabên. Pykabê Pôtukam, Garaxakam Kapadôkam, Adjikkam, Bixinijskam, ar aben bê abingrãnhja, ba ar amã ikabên jarê.

² Metîndjwýnh, me Babãm djwýnh arým amijo ar apytã. Amrêbê: mýjja kunî kator kêtri amijo ar apytã. Kute prîne amikukãm mýjja kunî markam amijo ar apytã. Karô ne ar ajo mexo ba gar arým kôt amextiren ajmã akute kêt ne ar aba. Ne kam katãt Jeju Kritu kabên man kôt ar amijo aba. Amrêbê: ne me bakukãmãre mry kamrôo me kaprêk nhyem Metîndjwýnh arým me axwe maro aknon mekam ngryk kêt ne. Jakamdjwý arým Kritu pîte'ykam ty nhyem kamrô prôt. Kam ne Metîndjwýnh arým ar ajaxwe maro aknon ar akam ngryk kêt.

Gê tu kum ar akaprî:kumrëx* gar adjumar mexo amü amikamên arým adjumar mexkumrëx ne.

Mýj ne me kute amiwýr kamnhîxmã?

Rô 8.29; Ep 1.4; A Xim 1.9; Ped k 2.9

³ Ba Metîndjwýnhmã mextire jarê. Metîndjwýnh ne ra:xkumrëx. Kubê Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu Bãm. Ta ne ukaprî ra:xi. Ukaprî raxkôt ne arým gwaj bamã amak bô. Ga, me nã kurüm apôxkam me umar djã nyja pumü. Metîndjwýnhdjwý ne gwaj bajamak bô gwaj arým badjumar djã nyn kam bamã katãt amijo baba prä:m ne bamã Metîndjwýnh kî:nhkumrëx. Jeju Kritu tyk ne akubyn tînkam ne arým gwaj bamã bajamak bô gwaj arým badjumar djã ny. Kute gwaj bamã bajamak bônkhkam gwaj tu 'ýr babôxmã kamnhîxkumrëx. Dja gwaj 'ýr bôx ne kôt ar baba rä'ã: rä'ã ne. ⁴ Nhyem kam arým gwaj bamã mýjja mexti:re ngã, gwaj bamã mýjja kume:x ngã. Djãm mýjja rerekmã? Kati. Djãm punumã? Kati. Mýjja mex rä'ã: rä'ã ne. Kãjkwa djwýnhkam ne arým ar amã kudji.

⁵ Itýxo Metîndjwýnh kute mã amim ar apytãr mex ne ar ajo ba. Gar tu amim markumrëx nhyem kute mã 'itýxo ar apytãr mex ne ar ajo ba. Dja mã amim ar ajo ba: nhyem me kute aminhinomã amimênh djã nhô akati arým bôx. Bôx nhyem arým prîne amimex kôt ar ajo mexkumrëx.

⁶ Jakam godja gar apýnh mýjjakam akaprî jabej. Me kum ar akurê nãr akanê nãr anhôbikwa'ô abê tyk nãr mýjja 'ôdjwýkam akaprî jabej. On dja akaprî kêt ne. Dja te akaprînh akînhhti:re. Mýkam? Bir, dja gar Metîndjwýnhkôt amexti:rekumrëx. Ja ne gar amiwýr kam ama. Kam ne gar akînhhti:re. Akaprî japôkmã akînhhti:re.

* 1:2 Djãm ar ga ne gar adjukaprî nhyem pãnh arým kum ar akaprî Kati. Ta ne tu kum ar akaprîkumrëx.

⁷ Ga, kên karÿrkam punu kunî kator kadjy me kute kuwykam adjwÿrja pumû. Nhyam kam arÿm mexkumrêx. Ar gadjwÿ dja me kum ar akurê nâr akanê nâr anhôbikwa'ô abê tyk nâr mÿjja 'ôdjwÿkam akapri jabej. Kam dja gar amim Metîndjwÿnh man amim maro amû amikamên arÿm mar rax ne. Aje Metîndjwÿnh mar raxkam akînhkumrêx. Kam akînhô kên karÿrkam me kînhja jakrenh me:x ne. Kên karÿr dja on akuno. Nhyam be, ar ga dja gar tu amim Jeju Kritu mar raxkumrêx nhyam akubyn bôx ne apumûn ar ajâ amim,

—Be, inhô me wâ mex djô'â ne me mâ imex jarên irax jarê ba kam arÿm ikînhkumrêx, ane. Dja â ar amex djô'â ane.

⁸ Ar ga ne gar omûnh kêt. Te aje omûnh kêt ne amâ abê:kumrêx. Te jakam aje omûnh kêt ne aje tu amim markumrêxkam arÿm akî:nhkumrêx ne te: aje akînh'â memâ amijarênh mex prâmje. ⁹ Metîndjwÿnh kute ar apytârmâ gar tu amim Kritu markumrêx nhyam arÿm ar apytâ gar kam arÿm akî:nhkumrêx.

¹⁰ Djâm amrêbê: ne Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh kute gwaj bapytâr mar? Mÿjjao Metîndjwÿnh kute gwaj bapytârmâ djâm me kute mar? Kati. Nâm me memâ kum,

—Metîndjwÿnh ta dja î tu kum me kaprikumrêx, anhyro ba. Jabit ne me arê. Ne kam te: kute amikukâm gwaj bapytâr mar mex prâmje. Nâm me te: kute marmâ prîne pi'ôkkôt abenâ Metîndjwÿnh kabên jarên abenmâ kum,

¹¹ —Je tô, mÿj xêja ne Metîndjwÿnh ta tu mekam ukaprikumrêx? Mÿj dja me utâr on? Nhÿnh amex jakam dja â meo ane? Nâm me â amim ane. Nhyam Kritu Karô me kadjwÿnhbê amijo kajkep ne memâ Kritu'â ajarê. Nâm memâ kum,

—Dja tokryn kam î arÿm raxkumrêx. Nâm â Karô memâ ane nhyam me te: kute amikukâm gwaj bapytâr mar mex prâmje. Mÿjjao kute gwaj bapytâr ja te kute mar mex prâmje.

¹² Nhyam kam Metîndjwÿnh arÿm memâ kum,

—Djâm me ajâ ne ba ikabên ja jarê ga me te: aje mar mexmâ? Kati. Tû:mrâm me akamingrânÿre'â ne ba ikabên jarê, ane. Metîndjwÿnh memâ ane nhyam kam 'âtûmkam ujarênh djwÿnh ar arÿm kâj bê ar amâ Kritu'â ujarênh ny jarê. Kute kâjkwa kurûm memâ Metîndjwÿnh Karô janorkôt me ar amâ arê gar gajbit arÿm ama. Kadjy mrânh djwÿnhdjwÿ te kute mar prâmje gar gajbit arÿm ama.

Me mexti:ren axwe kêt ne ar ba'â kute memâ karô.

Ep 4.1; Kor 1.10; Tex k 2.10; Xit 2.14

¹³ Ar aje markam dja gar ano tÿx ne ajamak mex ne ajaxwe kêt kadjy amijâno djan nrâmri akînh djâkam amakkumrêx. Kwârîk wânih kam amak katêri 'â adjukanga kêt. Dja Jeju Kritu bôx ne arÿm memâ amijo amirît ne arÿm ar amâ akînh djâ nhôrkumrêx. ¹⁴ Ga, me prîne kute nâ kabên mar ne kôt kute amijo baja pumû. Ar gadjwÿ dja gar Metîndjwÿnh kabên man kôt ar amijo aba. Amrêbê ne gar ajamakre kêt ne amâ mÿjja punu kînh. Kwârîk wânih akubyn amâ kînh kêt. ¹⁵ Metîndjwÿnh ne mexti:ren axwe kêtumrêx. Ar ga dja gar Metîndjwÿnhkôt amextiren ajaxwe kêt ne ar aba. Amrânih kunîkôt ajmâ akute kêt ne ar aba. Metîndjwÿnh ta ne amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba.

¹⁶ Amrêbê: ne me bakukâmâremâ kum,

“Ba ne ba imexi:ren ijaxwe kêtumrêx ne ar iba.

Dja gar ikudjwa amextiren ajaxwe kêt ne ar aba.”

Nâm â me bakukâmâremâ ane nhyam me arÿm 'â pi'ôk no'ôk. Kam dja gar amexi:ren ajaxwe kêt ne ar aba.

¹⁷ Kàjkwakam me Babâm djwýnhmã ne gar amijo a'uw. Ta ne kute me kunî axwe markam kute memã axwe pãnh jarênh. Me kute axwekôt amijo badjari 'anh dja memã pãnh jarêno tẽ. Dja katãt me kunimã pãnh jarẽ. Ar gadjwý kute ar amã ajaxwe pãnh jarênh karõ amijãno djan ar aba. Ga, me me bajtem nhõ pykakam ar bakam amijãno ãm ne katãt kute amijo baja pumũ. Ar gadjwý pykakam ar abari amã Metĩndjwýnh pyman amijãno dja. Ajaxwe kêt kadjy amijãno djan katãt ar amijo aba.

¹⁸ Amrêbê ne gar te ajaxwe kêt mã ar akukãmãkjê kukràdjã kôt amijo aba kajgo:n ajaxwe rã'ã. Nhyam kam Kritu arým ar ajaxweo pãnh nhyam kam Metĩndjwýnh arým tu ar amã axwe kêt jarẽ gar kum ajaxwe kêt. Djãm kryt jakao nãr kên karýro ne ar ajaxweo pãnh? Kati.

¹⁹ Metĩndjwýnh ne kum kra kĩ:nh. Nãm te kum kĩnh ne arým pykamã ano nhyam arým amikamrõo ar ajaxweo pãnh. Ga, me bakukãmãre kute mrykí'ãtomti par ne kute Metĩndjwýnhmã bõrja pumũ. Mry punu kêt ne prĩne kã mex ne me kupa. Kritudjwý ajmã kute kêt ne axwe kêt kumrêx ne arým ar ajaxweo pãnh. Píte'ykam ne kamrõ prõt ne arým tyn kam arým o ar ajaxweo pãnh. Kam dja gar amijãno djan katãt ar amijo aba.

²⁰ Mrãmri ne Metĩndjwýnh amim Kritu'ã karõkumrêx. Amim tyk'ã karõkumrêx. Pykamẽ kàjkwamẽ mýjja kunî kेत्री ne amim 'ã karõkumrêx. Ne kam 'ãtũmkam arým ar akadjy Krituo amirĩt ne. Mýjja kunî kute aminhinomã amimẽnh djã nhõ akati jakam arým o amirĩt ne. ²¹ Nãm ar akadjy o amirĩt gar aje kôt tu amim Metĩndjwýnh markumrêx. Nãm o amirĩt nhyam ty nhyam akubyn o tĩn ne amiraxo o rax nhyam arým ra:x ne uma:kumrêx. Mýj kadjy? Bir, gar aje tu amim Metĩndjwýnh markumrêx ne aje amiwýr kôt atĩn kamnhĩxmã. Ja kadjy ne akubyn Krituo tĩn nhyam arým ra:xkumrêx.

²² Jakam ne gar arým kabẽn katãt man kôt ar amijo aban arým ajmã akute kêt ne ar aban arým mrãmri amã me abẽ katãtkumrêx. Jeju kukwakam me bakamyja amã me abẽ katãtkumrêx. Kam, dja gar ã anen amim ajaxwe'õ'ã karõ kêt kumrêx ne arým ar amã aben jabẽ:

²³ Ga, te bãygogo 'y mex ne punu prãmja pumũ. Nhyam me bãygogo 'y mex kre nhyam arým ingrõtja pumũ. Ar gadjwý ne me ar amã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽ, Metĩndjwýnh kabẽn kute mýjja 'y pyrãk ne me ar amã arẽ. Nhyam me kute ar amã arẽnhja ne kute me ãkre pyrãk. Djãm Metĩndjwýnh kabẽn punu prãm? Kati. Mex rã'ã: rã'ã. Tãm ne me ar amã arẽ gar aman arým tu amim Metĩndjwýnh markumrêx. Nã gãm ar mýjja nhingrõt mãn prãbê tu amim markumrêx. Nhyam kam arým ar amã ajamak bõ gar arým adjumar djã ny kute mrãmri ne me prĩre bixadjwýr nykam umar djã ny pyrãk. Ne kam arým amã Metĩndjwýnh kĩ:nh ne aje nar prã:m ne aje katãt amijo aba prã:m ne. Metĩndjwýnh ne amikabẽn pýnh ne arẽ. Djãm kute atemã kabẽn 'õ jarẽnhmã ne kute o kabẽn tũm japanh ne o biknormã? Arkati. Kute amikabẽno biknor kêt kumrêx. ²⁴ Ikabẽnja kôt ne me amrêbê: me bakukãmãremã kabẽn jarẽn memã kum,

“Ga, bõja pumũ. Bõ tĩn 'ikrãne ne arým mjõ. Me badjwý ne gu me bakunî batĩn ne ar baba 'ikrãne.

Ga, pidjõrã mexkumrêxja pumũ. Pidjõrã mex 'ikrãne ne arým rôrõk ne. Me badjwý ne gu me bamex 'ikrãne.

25 Nhyem be, Metîndjwýnh ne amikabên pýnh ne arê. Djâm kute iby atemâ kabên 'ô jarênh ne kute o kabên tûm japanh ne o biknormâ? Arkati. Kute mar týx rá'á: rá'á ne."[†]

Nâm me â me bakukâmâremâ ane. Kam ne gwaj kabên mar pýnh. Amrêbê ne me kâj bê ar amâ Kritu'â ujarênh ny jarê. Kabên pydjîn arê gar mar pydji.

2

1 Me kute ar amâ Kritu'â ujarênh ny jarênh ar aje mar pydjikam on wânh me kâxâ akabên punu kanga.

Aje memâ ajêxkôt me noo abiknor on wânh kanga.

On wânh ajêx ne aje amijo Jeju mar mexja kanga.

Me'ô nhô mýjja'â angryk on wânh kanga.

Akabên punu kunî on wânh kanga.

2 Metîndjwýnh kabên kute me kâ kangô pyrâk dja ga amâ kînh. Aje me prîre rwýk ny pyrâk kute kum kâ djânh pyrâk â amâ kabên kînh ane. Ne kabên maro tē:n maro amû amikamên mar ra:x ne. 3 Aje arým amim Bênjadjwýr djwýnh mex kakinhkam dja ga â amâ kabên kînh ane.

Kute Kritu'â kên jakre.

4 Kritu ne kute kên pyrâk. Nhyem be, kên ne tîn ne ar ba kêt. Nhyem be, Kritubit ne tîn ne ar ba. Kute kên pyrâk gar arým 'ýr bôx. Nhyem me kwý arým kanga. Nhyem be, Metîndjwýnh ta arým amijo utâ. Kute o me utâr kadjy arým amijo utâ. Kum kî:nhkumrêx kute mrâmri ne me kum kên pân h rax kînh pyrâk.

5 Ar gadjwý ne gar aje apýnh kên pyrâk. Nhyem be, kên ne tîn ne ar ba kêt. Ar gajbit ne gar atîn ne ar aba. Aje apýnh kên pyrâk. Ga, me bakukâmâre kute kêno Metîndjwýnh nhô kikreti nhípêxja pumû. Ar gadjwý ne Metîndjwýnh arým ar ajo kran ar amâ Karô jano nhyem kam arým ar akam nhýn ar ajo ba. Gar kam arým abeno anhôbikwa mexo mô. Nâm ar ajo kute mrâmri ne kêno kikreti nhípêxo môr pyrâk. Ne kam ajte amim ar apumjuw, kute ar ajo me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnhmâ ne ar apumjuw. Ga, me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh kute Metîndjwýnh nhô kikretikam kum mry bôr nhyem kum kînhja pumû.

Ar gadjwý Karô kute ar ajo bakam ne gar kum apýnh kînh djâ nhôro aba nhyem kum kînh. Ar aje tu amim Jeju Kritu markam ne kum kînh. 6 Be, nhyem kam Metîndjwýnh kên'â Kritu jakre. Kên pân h raxja, me kum kînhja'â ne akren me bakukâmâremâ kum,

"Ota ba krîraxbé Xijâokam kêno kikremo kajpa nhyem dja. Kên mexkumrêx, kên pân h rax ne ba amijo utân kudja.

Me kute tu amim kênja markumrêx dja me pijâm kadjy kêtumrêx."

Nâm Metîndjwýnh â Kritu'â me bakukâmâremâ ane nhyem me arým 'â pi'ôk no'ôk ne. 7 Ar ga ne gar arým tu amim Kritu markumrêx ne arým amâ kî:nh. Amâ kînh kute mrâmri ne me kum kên pân h rax kî:nh pyrâk.

Nhyem be, me amakkre kêtja ne me kute amim Kritu mar kêt ne kanga. Nhyem be, Metîndjwýnh ta arým kâjmâ kum rax kamê nhyem arým ra:x. Kritu'â ne amrêbê me bakukâmâre memâ ajarê. Nâm me memâ kum,

"E kum kên ja ne me kute kikreo âm djwýnhja kute kikremâ armâ te omûn kam bôm kumê.

Kên ja ne arým kute kikremo kajpar, kum kajpar týxi", ane.

[†] 1:25 Kute amikabên jarênh ne o biknor kêtumrêx. Kute apýnh mýjja jarênh kôt dja mýjja kunî apôx mexkumrêx.

Be ga, me bakukâmâre kute amrêbê: memâ anhÿr kôt me arÿm kute Kritu kangaja pumû. Nhyam kam Metîndjwÿnh arÿm kâjmâ kum rax kamê nhyam arÿm ra:x ne. ⁸ Nâm me memâ kum,

“Kên ne kute me par tok nhyam kam me rôrôk prâmkumrêx”, ane.

Me amakkre kêt ne me kute me rôrôkja pyrâk. Nâm me kute amim Kritu mar kêt ne kam arÿm me biknor tokry djâkam akuno. Metîndjwÿnh kute amrêbê: me'â amim karô kôt dja me arÿm akuno.

⁹ Nhyam be, ar ga ne Metîndjwÿnh arÿm amijo ar apytâ. Ar ga ne gar aje mrâmri ne me kady Metîndjwÿnh mar djwÿnh rûnh pyrâk. Nhyam Bênjadjwÿr djwÿnh ne ar ajo ba. Ar abê Metîndjwÿnh nhô me wÿnhkumrêx nhyam arÿm amim ar ajo ba. Ar gajbit ne amim ar ajo ba. Amrêbê ne gar ajaxwe: ne aje mrâmri ne me akamât kô tykkam rôrôk baja pyrâk. Gar ari ajaxweo aba nhyam Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Jakam ar aje mrâmri ne me irâkam katât ba pyrâk ne katât Metîndjwÿnh kôt ar amijo aba. Ne kam arÿm memâ ra:xmê mextire 'â adjujarênh ar aba. ¹⁰ Amrêbê ne gar ate me kajgo kôt ar aba. Nhyam Metîndjwÿnh arÿm jakam ar ajo kran amikôt ar ajo ba. Amrêbê ne kum ar akaprî kêt. Ne kam arÿm jakam kum ar akaprî.

¹¹ Ga, me me bajtem nhô pykakam ar baja pumû. Djâm me kute amikukràdjâ kangan me bajtem kukràdjâ marn kôt amijo ba prâm? Kati. Ar gadjwÿ ne gar me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja mê ro'â ar aba. Me kum amidjwÿnhbito kÿnh prâmkam axwe:. Me axwe kôt ar ajaxwe pyma:. Djâm ar aje Metîndjwÿnh kukràdjâ kangan me axwe kukràdjâ 'amÿnh ne kôt ajaxwemâ? Kati. Kwârîk wân. Dja gar Metîndjwÿnhmâ amijangri tÿx.

¹² Me kute Metîndjwÿnh mar kêtjamê ro'â ar abakam dja gar katât ar amijo aba. Nhyam kam me ar apumûn arÿm ar ajâ 'êx jabej ne arîk ar ajâ kute,

—Ga, me axweja pumû, anhÿr jabej. Kwârîk wân râ'â. Ar ga dja gar memâ katât ar amijo aban adjukaprî. Katât ar amijo aba: nhyam kam Kritu arÿm bôx. Bôx nhyam me arÿm amiman Metîndjwÿnhmâ kum,

—Mrâmri amexkumrêx. Me kute amim amarja katât ar amijo ban ukaprî. Ba kam gadjwÿ amex ma. Mrâmri amexkumrêx, ane. Dja me ar akatât pumûn arÿm â Metîndjwÿnhmâ ane.

Me kute me bênjadjwÿr kabên marmâ.

Rô 13.1; Xit 3.1

¹³ Ba ar amâ arê gar ama. Dja gar pykakam me bênjadjwÿr kabên kunî ma. Mÿkam? Bir, gar arÿm kâjkwakam anhô Bênjadjwÿr djwÿnh kabên maro aba. Ta ne arÿm ar amâ me'â karôn ar amâ,

—Pykakam ar anhô bênjadjwÿr kabên ma, ane. Kute ar amâ anhÿrkam ar aje pykakam anhô bênjadjwÿrdjwÿ kabên marmâ. Bênjadjwÿr raxo kute me bênjadjwÿr kunî jakrenhja dja gar kabên ma. ¹⁴ Nâr me bênjadjwÿr kute atâri ar amâ ÿr ja dja gar kabên ma.

Metîndjwÿnh ta ne ar amâ me bênjadjwÿr jano. Ta ne ar amâ aje me kabên marmâ arê. Mÿj kady ne ar amâ me arê? Bir, dja me bênjadjwÿr me axweo bikênho ba. Nâr, dja me katât kute amijo bajamâ mex jarênho ba. Me kute â meo anhÿr kady ne ar amâ me bênjadjwÿr jarê. Kam, dja gar me bênjadjwÿr kabên man katât ar amijo aba. ¹⁵ Katât ar amijo aba nhyam kam me kwÿr ar ajâ kabên kajgo kumex jarê. Me bën kati dja me â ar ajâ ane. Kwârîk wân râ'â. Ar ga dja gar arek katât ar amijo aban 'â adjukanga kêt. Nhyam kam amû me krâptî arÿm ar amexkôt ar apumûn arÿm me kabên kajgoja mar kêt. Nhyam

kam me arÿm anhikrên arek dja. Dja gar aje katàt amijo abao ã me kabên kajgoja nhityo ane. Metÿndjwÿnh kute ar amã 'ã karô kôt dja gar ã ane.

¹⁶ Amrêbê ne gar te ajaxwe kêt mã ne ajaxwe rã'ã. Jakam ne Kritu arÿm ar ajaxwebê ar apytàn arÿm ar amã tÿx jangij. Ar ajaxwebê ar atÿxkam ar ga ne gar arek mekôt ar aban adjumar mex. Arek mekôt ar abakam kwãrik wãnh arÿk ar aba kêt. Ga, me kwÿ kute,

—Ba ne ba arek mekôt ar iban idjumar mex, anhÿrja pumũ. Nãm me anen kam arÿk ar ban axwe:. Ne kam me kute mrãmri ne me kute kubêkà mex jangjênh ne kadjwÿnhbê punu rã'ã pyrãk. Kwãrik wãnh ã amijo anhÿr kêt. Ar ga dja gar abê Metÿndjwÿnh nhô ãpênhkumrêx ne kum adjãpênh tÿx ne katàt kabên man kôt ar amijo aba.

¹⁷ Me kunÿ ar aje kãjmã memã rax kamênh kadjy dja gar amima. Jeju kukwakam ar aje meo akamyar ar amã me abê. Amã Metÿndjwÿnh rax pyman bënjadjwÿr raxja kãjmã kum rax kamê.

¹⁸ Me kute ar ajô ar apa 'amÿnh gar memã adjãpênh kajgo ar aba ar, ar amã ne ba ikabên jarê. Dja gar akràn mã pykakam ar ajo ba djwÿnh mã adjãpênh katàt ne rax ma. Djãm ar ajo ba djwÿnh mex ne kabôt katikambit dja gar kabên kôt kum adjãpênh katàt? Kati. Àkrê prãm kamdjwÿ kum adjãpênh katàt.

¹⁹ Mÿj dja gar nêñ kam arÿm Metÿndjwÿnh kÿnh nhym ar amã mex jarê? Bir, dja gar katàt Metÿndjwÿnh kabên man kôt ar amijo aba. Nhym kôt me arÿm ar ajo ajkê gar kôt arÿm atokry ne akaprÿ ma. Kam dja gar Metÿndjwÿnh kÿnh nhym arÿm ar amã mex jarê.

²⁰ Godja gar ajaxwe nhym me pãnh ar ajo bikênh jabej gar kam akràn mã amitokry mar jabej. Djãm kam gar arÿm Metÿndjwÿnh kÿnh nhym kute ar amã mex jarênh mã? Kati. Nhym be, godja gar katàt ar amijo aba nhym me arÿm kôt ar ajo bikênh jabej gar kam akràn mã atokry mar jabej. Katàt ar aje amijo abakambit dja gar arÿm Metÿndjwÿnh kÿnh nhym ar amã amex jarê.

²¹ Katàt ar aje amijo abakôt me kute ar ajo bikênh gar kôt atokry. Ja kadjy ne Metÿndjwÿnh amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Ga, Kritudjwÿ gwaj bakadjy tokryja pumũ. Gwaj baje kudjwa katàt amijo baban kôt batokry kadjy ne gwaj bakadjy tokry.

²² “Djã nãm Kritu axwe? Kati. Djã nãm memã 'êx ne me noo akno? Kati.”*

²³ Me kum àkjêrkam djã nãm amipãnh memã akij? Kati. Tokrykam djã nãm me kangrô? Kati. Nãm Metÿndjwÿnh mã amijarê. Kute katàt memã axwe pãnh jarênh djwÿnhkumrêx jamã ne amijarê. ²⁴ Kritu ta ne pite'ykam gwaj bajaxweo pãnh. Mÿj kadjy ne gwaj bajaxweo pãnh? Bir, gwaj bamã bajaxweo prãm kêt kadjy.

Ga, me tyk kum axwe prãm kêtja pumũ. Gwaj badjwÿ arÿm batykmãn prãbê bamã bajaxweo prãm kêt ne ar baban baje kabên marn kôt baje amijo baba prãm. Ja kadjy ne arÿm gwaj bajaxweo pãnh. Mry kà punuo ne me prÿne òm nhym kam Metÿndjwÿnh arÿm kôt gwaj bajo mex gwaj kam ã bamã bajaxweo prãm kêt ano. ²⁵ Ga, mryo ba djwÿnh kêt kam mrykÿ'átomti arÿm no biknor ne ate ar baja pumũ. Ar gadjwÿ ne gar ate ar aba. Nhym be, jakam gar arÿm ajo ba djwÿnh Jeju'ÿr amijo akêx ne kôt ar amijo aba nhym arÿm ar apytãro ba.

* **2:22** Amrêbê ne Metÿndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnhbê Idjaij ja jarê nhym kam Pedru kôt arê.

3

Kute prômê mjênmä abenâ karô.

Xit 2.2; Xim k 2.9, 3.11

¹ Ê, ar apa, arým ar amjênwâ, ar amâ ne ba ikabên ne. Dja gar akrânmä amjên kabên maro aba. Ar ajô amjên kute amim Metîndjwýnh kabên mar prâm kêt jabej ga dja ga katât kabên kôt ar amijo aban î arým 'ÿr o akêx ne. ² Godja te amim Metîndjwýnh kabên mar kêt ne arým apumû. Katât aje amijo aban amâ Metîndjwýnh rax pymakôt arým apumû. Ne kam amex kôt arým Metîndjwýnh 'ÿr amijo akêx ne tu amim markumrêx.

³ Be, mÿj dja ga amexkam akute nhym me kum akînh ne? Djâm akunhêrkam nâr djâm akî kînh mex nâr djâm apýnh anhô kên karýrkam nâr djâm aje akâ mex jangênhkam? Djâm akunhêr jabit ne arým kôt amex? Kati.

⁴ Bir, mÿj dja ga ga amexkam akute nhym me kum akînh ne? Bir, dja ga anhôkre kadjwýnhbê akabên mexbit man memâ aprîren akrânmä memâ abên rereko aba nhym me arým kum akînhkumrêx. Nhym kam Metîndjwýnhdjwý kum akî:nhkumrêx kute mrâmri ne me kum ô mÿjja pânh ra:x kînh pyrâk.

⁵ Amrêbê ne me bakukâmâre nire kwý mextiren axwe kêt ne ar ba. Ne Metîndjwýnh kanârrâm ar ban arým kabên mexbit jarên akrânmä mjên kabên maro ba. ⁶ Ga, Xara kute Abraão kabên marja pumû. Nâm katât kôt ar amijo ban kum rax jarênh ar o ba. Ar aje Xara tâmdjwý pyrâk dja gar kudjwa amjên kabên man arým atîn prâm kêt.

⁷ Ê, ar apa, arým ar aprôwâ, ar amâdjwý ne ba ikabên ne. Kwârîk wânh amidjwýnhbit maro aba kêt ne prîne amim aprô maro aba. Ajitýxo aje aprô jakrenhkam kum aprî:ren amâ abê. Djâm amâ aprô jabê kêt nhym Metîndjwýnh kute amarmâ? Aje kum amijo adjâ'wÿr nhym kute amarmâ? Kati. Dja ga amâ abê kêt nhym Metîndjwýnh arým amar kêt. Nhym be dja ga amâ aprô jabê nhym arým akabên ma. Djâm apydji ne Metîndjwýnhkôt atîn ne ar abamâ? Kati. Metîndjwýnh djukaprîkôt ne ga aprômê kôt ar atîn ne ar abamâ.

Me kute katât amijo bamâ.

Ep 4.1; Kor 1.10; Tex k 4.1; Ped k 2.12

⁸ Jakam ne ba ar akunîmä ikabên. Gora ar akunî axikôt abenmä akabên jarê. Kwârîk wânh amidjwýnhbit maro aba kêt. Dja gar aben maro aba. Kute me kamy kum kamy jabê pyrâk dja gar â amâ aben jabêo ane. Ar amâ aben kaprîn amijo angrin akâtâm ne ar abeno aba.

⁹ Kwârîk wânh me'ô ar ajo ajkê gar amipânh o abikênh kêt. Nâr, kwârîk wânh me'ô ar amâ akij gar amipânh kum adjâkjêr kêt. Ate dja gar kum akabên mex jarên o djuw mex. Ar aje â abenmä anhÿr kadji ne Metîndjwýnh amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Ja dja gar aman ikabên kôt amijo ane nhym Metîndjwýnh î arým ar amâ akînh djâ ngân ar ajo djuw mex. ¹⁰ Amrêbê: ne me bakukâmâre memâ kum,

“Ar adjumar mex ne atîn 'iryne ar abamâ djâm ar amâ ja kînh? Mÿj dja gar kadji amijon?

Bir, kwârîk wânh akabên punu'ô jarênh kêt. Aje me noo abiknor kadji, kwârîk wânh memâ ajêx kêt.

¹¹ Godja me arîk ar ban axwe on memâ akâx. Ar ga dja gar ajaxwe kêt ne amâ me kaprî.

Ar akunî abenkam adjumar mex kadjy dja gar aben nêje aben jakren akabôt katin ar aba ne 'ã adjukanga kêt.

¹² Mýkam dja gar abenkam adjumar mex? Bir, Bênjadjwýr djwýnh kute katàt me kute amijo baja pumûnh.

Ne kam me kute kum amijo à'wýrkam arým kute me kabên marn kam kute me kabên kôt memã ipêx.

Nhym be, me axweja ne Metîndjwýnh arým mekam no kà nhàn ngyrk ne arým mebé aptà", ane.

Me kute amrêbê: me bakukãmãremã anhýrkam dja gar ã amexo ane.

¹³ Ar amex prãm kam djãm me kute ar ajo bikênh prãm? Kati. ¹⁴ Nâr gar katàt ar amijo aba nhym me kôt ar ajo bikênh jabej gar arým atokry. Atokry japôkmã akînh. Akînh ja dja gar ama. Kwârîk wãnh kam ar amã me uma kêt ne atîñ prãm kêt.

¹⁵ Ne ate Bênjadjwýr djwýnh, Metîndjwýnh ma. Ne mexo umatija ma. Ne ano týx. Amikôt aje memã amijarênh kadjy ano týx. Dja me abej akukij ne amã,

—Mýj ne ga aman arým, “Dja ba Metîndjwýnh kôt itîñ ne ar iba rã'ã: rã'ã ne”, anhýro aba? Mýj ne ga ama? ane. Dja me ã abej akukjêro ane ga kam amikôt memã amijarên memã kum,

—Kritu ikadjy ty. Ba arým tu amim markumrêx. Kam dja ba Metîndjwýnh kôt itîñ ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Kwârîk wãnh memã bêx kêt. Metîndjwýnh mexo uma dja gar aman memã aprîren memã amijarê.

¹⁶ Dja gar katàt ar amijo aban amikam ajaxwe'ô mar kêt nhym me arým ar ajã 'êx ne memã kum,

—Djãm tâmwã katàt kute amijo ba got? Kati, axwe, anhýro ba. Kwârîk wãnh rã'ã. Dja te me ar ajã anhýro ba, ar ga dja gar katàt amijo aba rã'ã. Ne katàt amijo aba tâmtã: nhym kam me arým ar akatãtkumrêx kôt ar apumûn arým amikam pijãm ne. Me amikam pijãmmã dja gar katàt amijo ar aba rã'ã.

¹⁷ Mýkam ne me ar ajã kabên punu? Bir, godja Metîndjwýnh ar atokry'ã amim karô jabej. Kute ar ajã amim karô kôt ne me ar ajã kabên punu gar arým atokry. Ajaxwe kêt ne atokry. Ne te atokry ne Metîndjwýnhmãbit amexkumrêx. Nhym be, me kwý axwekumrêx nhym Metîndjwýnh arým memã axwe jarê nhym me arým tokry:. Nhym be, ga te ajaxwe kêt ne atokry, ja ne mex.

¹⁸ Be ga, Kritudjwý tokryja pumû. Gwaj bajaxwekôt tokry. Gwaj bajaxwekumrêx nhym ta axwe kêtumrêx ne arým gwaj bajaxwe pãnh tokry. Kute Metîndjwýnh'ýr gwaj bajo akêx kadjy tokry. Nãm me kubî. Kritu nhîkumrêx nhym me kubî. Nhym kam Metîndjwýnh Karô akubyn o tîñ ne.

¹⁹ Amrêbê: Nôwe me bakukãmãremê ro'ã ar bakam ne ngô me imex nhym me arým ty. Nhym kam Metîndjwýnh arým me karôbê ijê. Me tîñ ne ar bari ne Metîndjwýnh arým Nôwemã Karô jano nhym arým kum arê. Kum arê nhym kuman arým kãj bê me akren memã kum,

—Ar ajaxwe:. On wãnh ajaxwemã anhire. Nãm ã memã anhýro ba. Kute kà raxo âmri ne ã memã anhýro ba.

²⁰ Nôwe te memã ane nhym me axwe rã'ã ne. Nhym kam Metîndjwýnh ngyrk tòm te me kute amijaxwe krã'yrmã kam ama:. Nhym kam ngô arým me imex nhym me arým ty. Nhym kam Metîndjwýnh arým me karôbê ijê. Nhym be, me ngrêrebit arým amim kabên ma. Ar kubê 8bit arým amim kabên man arým wãnh axwemã ire. Ne kam arým kãmã wadjàn kam tyk kêt. Ga, ar kute

amim Metîndjwýnh mar ne arým kâkam ýrja pumû. Kam Metîndjwýnh arým ngókam ar utân ar aro ba.

²¹ Gwaj badjwý ne gwaj tu amim Kritu markumrêx nhym me arým ngômã gwaj bajangij. Mýj'ã ne ngô kurûm bajapôxja amijakre? Bir, Jejumê ro'ã akubyn batûn'ã ne amijakre. Gwaj Jejumê ro'ã akubyn batînkam ne gwaj arým Jejukôt katât ar amijo baba. Djâm mýjja punu'ô gwaj banhî'ã atom nhym me gwaj bajã ku'ô? Kati Gwaj katât ar amijo baban arým amim,

—Metîndjwýnh ne katât ije amijo ibakôt kute imar, anen arým bakînhkumrêx ne. Ja'ã ne ngô kurûm bajapôxja amijakre.

²² Mrâmri ne Jeju akubyn tîn kâjkwamã wabin arým Metîndjwýnh djubôk'ân nhý. Bênjadjwýr rax ne memã nhý ne kute raxo, umao mýjja kunî, me kunî jakrenh. Kute kadjy mrân dhjwýnhmê me bênjadjwýrmê me 'itýx kunî jakrenh mex ne kabêno me anoro nhý.

4

Me kute katât Metîndjwýnh kabên kôt amijo ba'ã kute memã karô.

Ep 4.17; Kor 3.5

¹ Kritu nhikumrêx ne arým gwaj bapânh tokry. Ar aje ja markam dja gar amikukãm mã amim,

—Badjwý dja ba kudjwa itokry, ane. Dja gar ã amim ane. Mýkam? Bir, dja gwaj kudjwa batokryn arým amim Metîndjwýnh mar týx ne kam arým bajaxwe prãm kêtikumrêx ² ne bamã mýjja punu kînh kêt. Djâm me axwe kôt dja gwaj amidjwýnhbito kînh kadjy amima, bamã mýjja punu kînh kadjy amima? Kati:. Arým Kritu kudjwa batokrykam dja gwaj Metîndjwýnh kabên man kôt amijo baba kadjy amima.

³ Amrêbê me kute Metîndjwýnh mar kêtja kôt gar amijo aban aprô djwýnh kupa'ã nâr amjên djwýnh kupa'ã akurê aba. Ne amã mýjja punu kînh. Ne kadjwati kangôkam* ajajbã. Ne me torkam abixaêr punu. Ne kadjwati kangôkam aben týx jabej. Ne mýjja metîndjwýnh karô nhipêxmã amijarêno aba. Ja ne punu:re. Nhym Metîndjwýnh ar akam ngyrk. Gar kam arým Metîndjwýnh'ýr amijo akêx ne tu amim markumrêx.

⁴ Nhym kam me amakkre kêt arým ar ajã kabê:n. Me kute axweo ba týx rá'âkam ar ajã kabên ne. Me abenmã kum,

—Je tô, mýkam ne me arým gwaj bakôt bixaêr kêt? anen kam arîk abenmã kum,

—Nãm gwaj ba kôt ar ba kêt. Axwe. Nãm me ã abenmã ar ajã ane.

⁵ Me wã dja me î prîne amijaxwe kôt Metîndjwýnhmã amijarê nhym arým memã axwe pân jarê. Kute memã axwe pân jarênh kadjy arým memã dja. Me tînmê me tykmê arým memã dja. ⁶ Ê, me arým tykja me tînri ne me memã Kritu'ã ajarê. Mýj kadjy? Bir, me tînri, pykakam ar bari kute amijaxwe mar ne kam arým tykkam Metîndjwýnhkôt tîn ne ar ba kadjy ne me memã arê.

⁷ Me kunî kute aminhinomã amimênh djã nhô akati bôx 'ýr. Kam dja gar akrã mex kadjy amiman ajaxwe kêt kadjy amijãno djan kum akabêno aba.

⁸ Ar aje Metîndjwýnhmã akabênkam amex. Nhym be, ar amã aben jabêkam gar arým ar amexo amû amikamên arým ar amexti:re. Kam ar amã aben jabê:. Dja gar amã aben jabên arým aben jaxwe krãptîo aknon mar kêt ne.

* **4:3** Mýjja me kute o kôm ne kôt bibân kunîja, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangô kunî ne me kum kadjwati kangô jarê.

⁹ Dja gar abenmã anhürkwã jarên abenkam aku. Kwãrîk wãnh aben kãxã ar anhõ mýjja'ã maje amim,

—Mýj kadjy dja ba kum inhõ mýjja jarê? anhÿr kêt. ¹⁰⁻¹¹ Metîndjwýnh Karõ ne ar amã adjãpênh djã'ã karõ. Apÿnh ar anhî djãri ar amã 'ã karõ gar apÿnh adjãpênh djã maro aba.

Ar ajõ aje memã kabên jarênh'ã kute ar amã karõja, Metîndjwýnh kabênkumrêx dja gar memã arê. Kwãrîk wãnh memã kabên kajgo'õ jarênh kêt.

Ne ajte kute ar ajõmã aje meo djuw mex'ã karõja dja gar memã mýjja nhõro aba ne me kadjy adjãpênhkumrêx. Aje meo djuw mex kadjy Metîndjwýnh arým ar amã tÿx jadjã. Dja gar arerek kêt ne meo djuw mexo aba. Metîndjwýnh ne ukapri:kumrêx. Ar gadjwý dja gar adjukapri:kumrêx ne ar adjãpênh djã'ã adjukanga kêt ne memã adjãpênh ar aba. Memã adjãpênh kunîkõt dja me arým Metîndjwýnhmã mextire jarê. Ne kum,

—Ga ne ga adjukapri:kumrêx. Akabênkõt ne Jeju Kritu bõx. Ba arým tu amim markumrêx, ane. Metîndjwýnh ne ra:x ne kute me kunõ ba djwýnh. Rax rã'ã: rã'ã ne. Ne ren me kunî kum rax jarê. Mrãmri. Tãm ne ja.

Me kum me kute amim Kritu marja kurê.

Mat 10.16; Dju r 16.1; Pir 1.29; Idja 12.3

¹² Akmere, àpnhîre ar, ba ar amã arê gar ama. Ga, me kute kuwykam kên karÿr jadjwÿrja pumû. Me adjuw nhym ôr ne xêr nhym mýjja punu kunî apõx. Ar gadjwý dja ar akapri djã ar ajo ba gar atokry: ne. Birãm ar amãbit ne kute me kute amim Jeju marja tokry prãm kêt pyrãk. Gar kam amim,

—Je tô ba ne ba ije amim Jeju maro iba nhym itokry ja ijo ba. Mýkam? ane. Kwãrîk wãnh amim ja jarênh kêt. ¹³ Be ga, Kritu tokryja pumû. Me kute amim Kritu mar krãptîdjwý kõt tokry. Ar gadjwý dja gar kõt atokry. Kwãrîk wãnh kam akapri kêt. Dja Kritu me: xkumrêx ne uma:n arým bõx. Godja jakam kõt atokry jabej dja gar bõxkam akînhî:rekumrêx.

¹⁴ Ar aje amim Kritu mar nhym me arým kam kum ar akurê. Djãm kam ar akapri got? Ga, Metîndjwýnh Karõ ar amê amijo kajkepja pumû. Karõ ra:xkumrêx ar amê amijo kajkep. Kam te me kum ar akurê gar akînhkumrêx. Me ta ne me Kritu'ã kabên punu. Nhym be, ar ga ne gar kum mextire jarê.

¹⁵ Nhym be, dja ar ajõ aje me par nhym me kõt ajo ajkê ga atokry. Nãr, adjãkînhî nhym me kõt ajo ajkê ga atokry. Nãr aje amim me kukjêr prãm nhym me kute amã amijarênh ga aje amû memã me arênh prãm. Nhym me arým kõt ajo ajkê ga atokry. Nãr ajaxwe 'õ nhym me kõt ajo ajkê ga atokry. Djãm kam akînh? Kati. Ajaxwekam akapri:kumrêx. Kwãrîk wãnh ã amijo anhÿr kêt.

¹⁶ Nhym be, aje mrãmri amim Kritu markumrêx nhym me arým kõt ajo ajkê ga atokry. Kwãrîk wãnh kam apijãm kêt. Dja ga kam Metîndjwýnhmã rax jarênh kum,

—Djũnwã, ije amim Kritu markam ne me ijo ajkê ba itokry. Ba kam ikînhkumrêx, ane.

¹⁷ Apÿnh gwaj baje marja Metîndjwýnh kute gwaj bajaxwe jabej amim gwaj bakukjêrmã. Ô akati gwaj bawÿr bõx 'ÿr. Gwaj bajo dja amim me kukjêrmo krax. Gwaj bajo kute memo kraxkam mýj dja ï arým me amakkre kêt kam nê? Bir, dja me axwe jabej amim me kukij nhym me arým amijaxwe kõt kum amijarê. Nhym kam arým memã pãnh rax jarê. Me kute Kritu'ã ujarênh ny

mar kêt pãnh tokry rax jarê. ¹⁸ Amrêbê: ne me bakukãmãre ije ar amã arênhja kôt memã kum,

“Metîndjwýnh kute me katàt kute amijo baja pytâr ne tô, kam àpênh rax.

Nhym kam mã dja me axwemê me kute Metîndjwýnhbê amijo akêxja mekam nê?

Bir, nrãmri dja memã pãnh jarê nhym me axwe pãnh tokrykumrêx.”

Nãm me bakukãmãre ã memã ane.

¹⁹ Tãm ne ja. Metîndjwýnh kute ar ajã amim karô kôt dja gar katàt ar amijo aban ajmã akute kêt ne ar aba. Ne te katàt amijo aban arým atokry jabej. Kum amijarê gê ta ar atokrykam ar apytã. Metîndjwýnh kute ar anhipêx djwýnh kute ar amarkumrêx ne ar ajã ukanga kêtumrêx. Kum amijarê gê ta ar ajo ba.

5

Kute meo ba djwýnhmã àpênh'ã karô.

¹ Ar akam ar abê Jeju nhô me jao aba djwýnhwã ba ar amã ikabên jarên ar adjapênh djã'ã ar amã karô. Dja gar ikabên ma. Ota, badjwý ibê Jeju nhô me jao iba djwýnh. Ba ne ba Kritu tokrykôt omü. Dja ba ajte omü. Djãm rerekren kajgo ba omü? Kati. Dja ra:x ne uma: ba arým omün kôt ar iba.

² Ga, me kute me ô krito djuw mex nhym memã abatãnhja pumü. Ar gadjwý dja gar wãkam me kute amim Jeju marmã arênhô aba. Memã Metîndjwýnh kabên jarênhô aba gê me mar mexo amü amikamên mar rax ne. Djãm me'ô ne kute ar amã ar aje meo aba'ã àpnênh tÿx gar amã uman kabên kôt ar aje me omünho abamã? Kati. Ar ga dja gar amã me omünh kïnh ne meo aba. Djãm ar aje pi'ók kapribit mar ne aje amim o adjaptâr kadjy meo abamã? Kati. Ar amã me kïnhkam dja gar me o aba. ³ Djãm ar aje amiraxo adjãmran Metîndjwýnh nhô me ja janoro abamã? Kati.

Ga, mrykî'átomtio ba djwýnh ô krit kukãm katàt baja pumü. Katàt ba nhym ô krit arým kôt katàt amijo ba. Ar gadjwý dja gar Metîndjwýnh nhô me ja kukãm katàt ar amijo aba gê me ajã amim, “Ba gêt kudjwa”, anen arým ar akudjwa katàt ar amijo ba.

⁴ Ga, me kute aben rer djãja pumü. Kam me'ô kute me kunî rerja dja kïnh djã'ã arým amim krãdjê byn kutu. Pi'ôo krãdjê tu. Nhym kam pi'ôo krãdjê tẽmbê punu. Ar gadjwý dja gar katàt ô me ja kukãm amijo aba mex ne arým amim akïnh djã by. Ô me jao ba djwýnh djwýnh dja bõx. Jeju dja bõx ne arým ar amã ar akïnh djã mexti:re ngã gar arým amim aby. Djãm ar akïnh djã rerekmã? Djãm punumã? Arkati. Kute ar amã ar akïnh djã nhõr ja dja mex rä'ã: rä'ã ne.

⁵ Ar ajabatãnh nyredjwý, ba ar amã ikabên jarê. Dja gar mebêngêt kabên ma. Arým me abatãnhkam dja gar me kabên man kôt ar amijo aban amim,

—Djãm ije iraxo me akrenh? Kati. Ikaigo, anen abenmã amijo angrin akajgo. Mýkam? Bir, amrêbê: me bakukãmãre memã kum,

“Me amijo àmra prãmja Metîndjwýnh arým mebê aptã.

Nhym be, me kute amijo kajgo dja Metîndjwýnh tu mekam ukaprikumrêx”, ane.

⁶ Metîndjwýnh 'itÿxo kubê kumkati dja gar rax man kam arým amijo akajgo. Amijo akajgo: nhym ï akati 'ókam arým kãjmã ar akamên ar ajo rax ne. ⁷ Dja gar rax ma:n kum ar adjumar punu djã kunî jarênhô aba. Kute ar amar ne ar ajo djuw mexo ÿrkam ã kum anhÿro abao ane.

⁸ Ar ano mex ne amijã ano tÿx ne aminêje rÿt. Ga, rop jamrexe kàr ar baja pumũ. Nãm kute mry'õ krënãmã abej ar ba. Akurê djwÿnhbê Xatanajdjwÿ ne 'itÿ:x ne àkrê: ne kabên 'itÿ:x ne me abej ar ba. Kute me'õbê Jeju kurêmã nhym 'ã ukangamã ne abej ar ba. ⁹ Dja gar tu amim Metÿndjwÿnh mar tÿxkumrëx ne 'ã adjukanga kêt ne o arÿm Xatanajbê aptàn arek kubê dja. Xatanaj ar abê Jeju kurê prãm ne ajte pyka kunÿkôt me bakamydjwÿbê kurê prãm. Jeju kukwakam ar aje meo akamyjabê kurê prãm nhym me ar akudjwa arÿm tokry. Ja dja gar aman kubê aptà.

¹⁰ Metÿndjwÿnh ta ne tu kum me kaprÿ:kumrëx* ne prÿne kute me kunÿo djuw me:xkumrëx. Ta ne Kritu djâpênhkôt amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Dja gar õ kàjkwakam kôt atÿn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy ne amiwÿr ar ajuw. Be, ar atokry kàjbê 'irykam dja prÿne ar ajo mex. Ta dja akubyn ar amã tÿx jadjã gar kôt adjãm tÿx ne 'ã ar adjukanga kêt:kumrëx. ¹¹ Gê me kunÿi kum mex jarênh rã'ã: rã'ã ne. Gê me kunÿimã rax rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne ja.

¹² Ije ar amã ikabên jarênh ja ne ba Xibanumã arê nhym arÿm 'ã pi'ók no'ók gar arÿm amim arê. Me bakamybê Xibanu ne tu amim Jeju markumrëx ne 'ã ukanga kêt:kumrëx. Ba ar amã ikabên jarênh 'ikrân nhym 'ã pi'ók no'ók ne. Ar akÿnhmã ne ba ar amã arê. Ba ar amã mrãmri Metÿndjwÿnh ta tu kum ar akaprÿkumrëx jarê. Kam dja gar tu amim markumrëx ne 'ã adjukanga kêt:kumrëx.

¹³ Krÿraxbê Babirônijkam me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio baja ne me ar amã kabên mex jarê. Metÿndjwÿnh kute meo ba kadjy arÿm amijo me utã. Ar gadjwÿ arÿm amijo ar apytã. Makôdjwÿ ar amã kabên mex jarê. Tãm ne mã ikôt ajkamên arÿm kute ikra pyræk.

¹⁴ Dja gar abenwÿr bõx ne abenmã akabên mex jarên aben pa krij. Ar amã aben jabêkam aben pa krijn aben tatak ne.

Gê ar aje amim Kritu Jeju mar kunÿwã umar mex. Tãm ne ja.

* **5:10** Djãm me ba ne gu me badjukaprÿ nhym pãnh kum me bakaprÿ Kati. Me ba ne gu me badjukaprÿ kêt. Ta ne kum me bakaprÿkumrëx.

Pedru kute memã atãri pi'ôk no'ôk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Pedru ajte arkum pi'ôk no'ôk ne. Tyk kêtiri ne arkum pi'ôk no'ôk ne. Tekrekam Metúndjwýnh kabên jarênh djwýnh 'êxnhî bôxmã ne arkum arê ne kam arkum,

—Dja gar Jeju'âbit angrân amû aje maro amikamênh kadjy katàt ar amijo aba. Akati 'ôkam dja Jeju akubyn bôx ne pyka jao apêx. Kam dja ar amã pyka jakam kukràdjã kînh rax kêt. Dja î apêx gwaj Jeju akubyn bôx kamnhîxbê ar baba. Nãm ã Pedru arkum ane.

¹ Ba ibê Ximão Pedru. Jeju Kritu ne ijano ba 'ã idjujarênh ar iba. Ba ne ba ar amã ikabên ne. Gwaj Batúndjwýnhmê gwaj bapytâr djwýnh ar ta ne ar arým gwaj bamã axwe kêt jarê. Jeju Kritubê ne gwaj bapytâr djwýnh. Ar ta ne ar gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arým tu amim markumrêx ne bamã kînhkumrêx. Ar amã ne ba ikabên jarê.

² Gê Metúndjwýnh tu kum ar akaprî:kumrêx* gar adjumar mexo amû amikamênh arým adjumar mexkumrêx ne.

Me ba mex'ã kute memã karô.

Kô k 1.4

³ Metúndjwýnh ne mexo uma:n prîne mex ne axwe kêtumrêx. Arým amiwýr gwaj bajuw gwaj tu amim markumrêx nhym 'itýxkôt arým gwaj bamã Karô jano. Ne gwaj bamã kabên jarê gwaj arým bamã kînh ne kôt ar amijo baban kam arým kôt batîn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Gwaj kam bajaxwe kangan bamex prãm. ⁴ Kôt ne kute gwaj bamã mýjja jarênh mãmджи. Kute gwaj bamã mýjja mexti:rekumrêx jarênh. Dja gwaj amiwýr mýjjakam amakbê ta mexo bamex. Ja kadjy ne gwaj bamã mýjja mexti:re jarê. Me kum Metúndjwýnh kînh kêtja ne me mýjja punu kumexo ba. Me 'êxnhî. Me kum me kurê. Me ari prô, mjên kupa'ã kurê ba. Me mýjja punu kumex jao ba. Gwaj ba dja gwaj bamã mýjja punu kînh kêt ne tu kangakumrêx. Ja kadjy ne Metúndjwýnh gwaj bamã mýjja mextire jarênh mãmджи.

⁵ Kute gwaj bamã mýjja nhôrmã arênhkam dja gar amikrà kêt ne amex. Arým ar aje tu amim Metúndjwýnh markumrêxkam dja gar amex.

Amex ne ajte Metúndjwýnh mar mexo amû amikamênh mar rax ne.

⁶ Metúndjwýnh mar rax ne ajte ajaxwe kêt kadjy amijãno dja. Ajaxwe kêt kadjy amijãno djan ajte Metúndjwýnh kôt ar amijo aba. Kôt ar amijo aba'ã adjukanga kêt.

'Ã adjukanga kêt ne ajte mex kôt amex.

⁷ Mex kôt amex ne ajte Jeju kukwakam akamy arkam adjukaprî. Arkam adjukaprî kute me axikôt apôx abenkam ukaprî pyrãk.

Arkam adjukaprîn ajte amã me kunî jabê.

⁸ Dja gar ã aba mexo anen aba mexo amû amikamênh aba me:xkumrêx. Ga, pidjô ô me:xkumrêxja pumû. Nhym me kum kî:nhkumrêx. Ne kam kam kaprî kêtumrêx. Ar gadjwý dja gar aba me:xkumrêx ne akajgo kêtumrêx nhym Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu arým kum akînhkumrêx ne akam kaprî kêtumrêx.

* 1:2 Djãm ar ga ne gar adjukaprî nhym pãnh arým kum ar akaprî Kati. Ta ne tu kum ar akaprîkumrêx.

⁹ Nhyṃ be, godja gar aĵō aba mex kêt ne aba punu jabej. Aje mrāmri ne me no rā kute amybÿm mÿjja pumũnh kêt pyrāk ne aje mar rerekre. Metĩndjwÿnh ne arÿm ar ajaxwe tũm maro aknon akam ngryk kêt. Nhyṃ be, ar ga ne gar arÿm jao ajamak kêt katin arÿm mar kêt ne.

¹⁰ Kam, akmere, aṃnhĩre ar, amibêx ne markumrêx. Djām mrāmri ne Metĩndjwÿnh amijo ar apytàn amiwÿr ar ajuw ne ar ajo bakumrêx? Ja dja gar amibêx ne markumrêx. Ne kam arÿm amim,

—Nà. Mrāmri ne Metĩndjwÿnh arÿm amijo ipytàn ijo bakumrêx, ane. Dja gar ije ar amā arênhja kôt amijo aba mex ne kam Metĩndjwÿnhbê amijo akêx kêtumrêx.

¹¹ Dja gar aba mexo ane nhyṃ kam arÿm Bēnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu bôx. Kubê ne gwaj bapytār djwÿnh. Dja bôx ne ô kâjkwamā ar ajo mōn ar ajo bôx ne arÿm ar amā,

—Aj. On amrê wadjā. Ota, ar anhō mÿjja mexti:rekumrêx. Ba dja ba ar ajo iba. Jakam dja ba me kunĩ:ô iba rā'ā: rā'ā ne, ane. Dja gar pykakam aba mexo ane nhyṃ arÿm ar ajo bôx ne ā ar amā ane.

Metĩndjwÿnh kabēn pÿnh ne kute memā arēnh.

Ep 4.1; Kor 1.10; Ped k 1.15; Ap 3.4

¹² Kam dja ba ije ar amā ar aba mex ja'ā karō 'āno dja. Arÿm ne ba ar amā tām jarē gar arÿm aman arÿm kôt amijo aba mex. Kwārĩk wānh rā'ā. Dja ba ajte ar amā tām jarēn ajte ar amā tām jarē gar arÿm mar tÿx ne. Ne kam aba mex'ā adjukanga kêt.

¹³ Nā bām amim,

—Pykakam itĩn ne ar ibari dja ba mā arkum arē gē ar mar tÿx. Tām ne mexkumrêx. Nā bām ā amim anen kam arÿm mā ar amā arē. ¹⁴ Mrāmri ityk arÿm ijo rām ne ja. Bēnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu ne imā arē ba arÿm kuma. Ga, kubêkatio kikreja pumũ. Nām me kungrān arÿm mā tē. Badjwÿ dja ba ty nhyṃ inhĩ wānh nō. ¹⁵ Itĩnri dja ba ar amā karō 'āno dja. Ar aba mex'ā ar amā karō 'āno dja. Dja ba ty gar mā aba mex ne mar tÿx ne arÿm 'ā adjukanga kêtumrêx.

¹⁶ Gwaj banhō Bēnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu arÿm bôx ne 'itÿxkôt mÿjja pumũnh kêt nhipexo ba. Bar memā 'ā idjujarēnh ar iba. Djām me kabēn kajgokôt ne bar amijo iban arÿm ar amā me ujarēnh kajgo jarē? Kati. Djā ne me ta amim,

—Ba dja ba memā 'ā ajarēn prĩne idjujarēnho irō mex gē me idjujarēnh ma? Dja me kuman aben djô'ā amũ abenmā arēnho ba, ane. Djā ne me ā amim anen 'êx ne arÿm amũ imā arē ba me ujarēnh kajgoja man arÿm me ô'ā amũ ar amā arē? Kati. Ar ba ne bar Jeju pumũnhkumrêx ne kam kôt ar amā 'ā ajarē. Jejubê ne Bēnjadjwÿrbê kumkatibê Kritu ne me kunĩ, mÿjja kunĩ ba. Bar omũn arÿm ar amā tāmja'ā ajarē.

¹⁷⁻¹⁸ Amrêbê ne bar Jeju pumũ. Metĩndjwÿnh nhō krānhkam ne bar djan arÿm kam Metĩndjwÿnh kabēn ma. Jejumê ro'ā ne bar djan arÿm kuma. Kakrā jadjēnh tÿ:x ne me:xkumrêx ne arÿm Jeju kuno bar omũ. Nhyṃ kam Metĩndjwÿnh arÿm kâjkwa kurũm Jeju'ā ar imā kabēn jarē. Kakrā jadjēnh tÿ:x kurũm ne ar imā 'ā kabēn jarēn kam,

—Ikra ne wā. Imā abê:kumrêx. Ba kam kam ikĩnhkumrêx. Nām ā Jeju'ā ane bar arÿm kabēn ma. Ga, Metĩndjwÿnh, me Babām ta kute kum rax jarēnhja pumũ. Kum kĩ:nh jarēnhja pumũ bar arÿm kuma.

¹⁹ Be, nã bãm ar Jeju pumũn Metĩndjwũnh kabẽn ma. Nnym be, amrẽbẽ ne me bakukãmãre Metĩndjwũnh kukwakam kabẽn jarẽ. Metĩndjwũnh ne kabẽn pũnh ne arẽ gwaj mar pũnh. Dja gwaj on Metĩndjwũnh kabẽn mar 'ãno dja.

Ga, ngõnh põk kryre kute akamãt kõ tyk kurwýja pumũ. Me'õ ne o akamãt kurwý ne arým amim kam mýjja pumũnho ba. Metĩndjwũnh kabẽndjwý dja gwaj mar 'ãno djan arým mýjja mar kêt maro tẽ. Arým mýjja kute apõxmã maro tẽ. Dja gwaj mar 'ãno badjãmo tẽ:n arým mýjja'ýr o bõx ne arým prĩne mýjja pumũnh mex ne.

Ga, umajýrti noti kãmã mrãnhja pumũ. Kãmã mrã nnyh me arým abenmã kum, "Arým akati 'ýr", ane. Nnym kam akati ban arým akati nnyh kam me arým mýjja kunĩ pumũnh mex ne. Gwaj badjwý dja gwaj Metĩndjwũnh kabẽn mar 'ãno badjãmo mõ:n arým Kritu'ýr o babõxkumrẽx. Nnym kam arým akubyn bõx gwaj arým prĩne omũnh mex nnyh arým me: xkumrẽx ne dja. Gwaj kam prĩne mýjja kunĩ pumũnh mexkumrẽx.

²⁰⁻²¹ Amrẽbẽ: me bakukãmãre Metĩndjwũnh kukwakam kabẽn jarẽ nnyh me 'ã pi'õk no'õk ne. Djãm kabẽn jarẽnh djwũnh ta ne amikabẽn man o Metĩndjwũnh kabẽn ne arẽ? Kati. Metĩndjwũnh Karõ ta ne ngrẽk nnyh kam kabẽn man Metĩndjwũnh kabẽn kõt: arẽ. Karõkõt kute arẽnhkam djãm gwaj baje pi'õkkam kabẽn jarẽnh kajgo ne tu kabẽn mar, tu mýjja'ã kute kabẽn jarẽnhja mar? Kati. Gwaj ba baje tu mar kêt. Dja gwaj Karõ kumrẽx ma nnyh arým gwaj bajamak bõ gwaj kam pi'õkkam kabẽn jarẽ. Ne kam arým kõt kuma.

2

Me ta kute amijo 'êx ne kute Metĩndjwũnh kabẽn jarẽnh.

Djuda 3

¹ Nnym be, me bakukãmãre kwý ne me arým amijo 'êx ne memã kum,

–Metĩndjwũnh kukwakam ne ba ar amã arẽ, anhýro ba ne arým Metĩndjwũnh kupa'ã memã mýjja kwý'ã ujarẽnh ar ba. Ar akamdjwý dja me kwý ta amijo Metĩndjwũnh mar mex ne ate kupa'ã ar amã mýjja kwý'ã ujarẽnh ar ba. Dja me 'êx ne kraxkam ujarẽnh mexkumrẽx. Ne ujarẽnho tẽ:n kam arým 'ênhõtka kupa'ã ajarẽ:n kam arým me akwý noo akno. Ne arým Metĩndjwũnh bẽ ar ajo akẽx. Dja me ajte Bẽnjadjwýr djwũnh'ã memã kum,

–Djãm mrãmri ne Jeju me axweo pãnhkumrẽx? Kati. Nãm me 'êx, anhýro ba. Anhýro ba:n arým me aerbẽ tyn arým me biknor tokry djãkam akuno.

² Me 'êxnhĩ ja ne me prõ prãm, mjẽn prãm ar ba. Dja me krãptĩ me 'êxnhĩ man me kõt prõ prãm, mjẽn prãm ar ba. Nnym me kãtãm me omũn arým abenmã kum,

–Be, djãm me kute amim Jeju mar wãkam me mex got? Me axwe, anhýro ba.

³ Me kute Metĩndjwũnh'ã 'êxja dja me amim mýjja rũnho atom prã:m ne Metĩndjwũnh kupa'ã ar amã mýjja kwý jarẽn arým ar anoo akno. Ga, me kute memã nẽkrẽx nhõr ne pãnh pi'õk kaprĩ jamũnhja pumũ. Ar gadjwý dja me ar ajo õ nẽkrẽx pyrãk ne ar anoo aknon arým ar abẽ pi'õk kaprĩ jamý. Djãm Metĩndjwũnh ate krãn ar ban kute me mar kêt? Djã nãm õtdjwan me omũnh kêt? Kati. Dja me aerbẽ mrãmri memã axwe pãnh jarẽnhkumrẽx nnyh me arým me biknor tokry djãkam akuno.

⁴ Djãm me axwe kajgo? Djãm pãnh kêt? Kati. Metĩndjwũnh kute memã axweo pãnhkumrẽx. Nnym kadjy mrãnh djwũnhdjwý, djãm kute memã axweo

pānh kêt? Kati. Pānh ne arým apa:rmā me biknor tokry djākam me kumē. Ne kam akamāt kō tykkam mebé ijē, mrāmri me kute kaxirāxo me 'āprekam me kute mebé ijē tỳx pyrāk. Dja 'ātūm nhyr memā axwe pānh jarēnh nhō akati arým bōx. Kute kam memā axwe pānh jarēnh kadjy Metīndjwýnh arým mebé ijē. Dja memā axwe pānh jarē.

⁵ Me bakukāmāre Nōwe bu'ā me jadjwý, djām me axwe kajgo? Kati. Me axwe kajgo kêt. Pānh. Nōwe te kāj bê me kute katāt amijo ba'ā memā karōo ba nhyr me axwe rā'ā ne. Memā 'ā karōo ba: nhyr arým me'ā ngō tām ne me kunī nhimex ne. Nhyr be, Nōwemē Ar kubē 7bit ne Metīndjwýnh ngō tāmbe ar utā.

⁶ Krīraxbē Xōtōmamē Gomorakamdjwý djām me axwe kajgo? Kati. Kajgo kêt. Pānhkumrēx. Arým ne Metīndjwýnh memā axweo pānh nhyr me kunī arým xēr nhyr arým mýjja prābit nō. Mýj kadjy? Bir, jakam me amakkre kêt kunī kute mar ne kum Metīndjwýnh pymamā. Ja kadjy ne ā memā axweo pānhō ane.

⁷ Ne kam me'ōbē Rodjwý. Ro axwe kêt nhyr Metīndjwýnh arým utā. Xōtōmakam ne me ari prō, mjēn kupa'ā kurē ban axweti ba. Nhyr Ro axwe kêt ne arým mekam pijām ne kaprīre ne. ⁸ Ne me axwe kôt me omūn ne me maro ba. Ne kam me ô'ā akati kunīkôt kadjwýnhbē tokry. Nhyr kam Metīndjwýnh arým Ro pytān arým me axwe kunī ga.

⁹ Ga, Metīndjwýnh kute Ro pytār mar mexkumrēxja pumū. Me kute Metīndjwýnh mar ne kôt kute amijo badjwý ne Metīndjwýnh kute me utār mar mexkumrēx. Kute kaprībē me utār mar mexkumrēx. Me axwedjwý Metīndjwýnh kute mebé ijē mar. Mýj kadjy dja mebé ijē? Bir, dja ī memā axwe pānh jarē. Kute memā axwe pānh jarēnh kadjy dja mebé ijē.

¹⁰ Me kute Metīndjwýnh'ā 'ēxja ne me kum amidjwýnhbito kīnh prām. Ne kam kum mýjja punu kīnh. Me ja ne ba ar amā arēnh 'āno dja. Metīndjwýnh dja mebé ijē. Me kum me rūnh kunī kurēn kum me uma kêt. Me amakkre kêt ne amijo āmra prām ne tīn prām kêt ne tu me rūnh'ā kabēn punu. Me kwý ne me te una nhyr me 'ēxnhīja tu me'ā kabēn punu. ¹¹ Nhyr be, Metīndjwýnh kadjy mrānh djwýnh umaro 'itýxo kute me 'ēxnhīja jakrenh mex. Nām me te 'itýx djām me kute Metīndjwýnhmā kum, "Me axwekumrēx", anhýr mā? Kati.

¹² Nhyr be, me 'ēxnhīja ne me kute mry pyrāk. Mýj kadjy ne mry ar ba? Bir, me kute par ne kute kur kadjy. Me kute Metīndjwýnh'ā 'ēxadjwý. Mýj kadjy ne me ar ba? Bir, dja Metīndjwýnh ī meo akno nhyr me arým me biknor tokry djākam akuno. Me kute mry pyrāk ne kute me mar kētkam tu me'ā kabēn punu.

¹³ Me 'ēxnhīja ne me Metīndjwýnh kabēn kupa'ā memā arēnhō ba. Kam, dja Metīndjwýnh memā axweo pānh nhyr me tokry:. Nām me pijām kêt ne a'uri axwe ban ô kwý krēn kôt o ikōn kam ajbān kurē ban kam we kīnhkumrēx. Be, me ja ne me ar amā amibēn amijo amran arým ar aro'ā krīn aku. Ar aro'ā akun ar amā 'ēx ne ar anoo biknoro ba. Ga, me kā mexkam mýjja 'ók, me ngrā 'ā arikkam punuja pumū. Ar gadjwý ne me punuo ar apunu.

¹⁴ Nām me mebé prō nār mjēno ākīnh kadjy ari no prōt ne kum axwe prām. Nhyr me kwý kute amim Jeju mar rerekre nhyr me arīk memā 'ēx ne me noo aknon arým amiwýr meo akēx nhyr me mekōt axwe. Nām me kute amim mýjja rūnhō atom kadjy no mextire ne Xatanaj man kôt ar amijo ba. Me kute mrāmri ne me tām djwý kute ingēt kôt amijo ba pyrāk. Metīndjwýnh ne amrēbē: me'ā amim,

—Me wã dja ba me kanga nhym me arÿm me biknor tokry djãkam akuno, ane.

¹⁵ Nãm me tu Metĩndjwÿnh nhõ pry kangakumrẽx ne arÿm me bakukãmãre Barãoja kõt ar amijo ba. Bedjo kute Barão djirja kõt ar amijo ba. Me'õ ne Barãomã kum,

—Dja ga Metĩndjwÿnhbê mebê idjaer kurên kum, “Dja ga mebê idjaero ajkê”, ane. Ota, pãnh nèkrẽx kumex. Nãm me ã Barãomã ane nhym arÿm kum nèkrẽx kĩnh ne me kabên kõt me'ÿr tẽ. ¹⁶ Me'ÿr tẽ: nhym Metĩndjwÿnh arÿm õ mrymã me kabên jadjã nhym mry arÿm Barãomã kabên ne. Bibãnh ne axwe ja nêje kum kabên nhym arÿm Metĩndjwÿnhbê me kurê kêt ne.

¹⁷ Be, me kute Metĩndjwÿnh'ã 'êxja ne me kabên kajgo jarênh kumex. Ga, ngõmkwatikam arÿm ngõ ngrãja pumũ. Me kum kôr ne 'ÿr bõx nhym kam ngõ kêt ne kre kajgo. Nhym me arÿm kam kaprĩ:re. Ar gadjwÿ dja me 'êxnhĩ Metĩndjwÿnh kupa'ã ar amã mÿjja kwÿ jarê: gar aman arÿm akaprĩ:re. Ga, kakũm kõk djãbêr tÿxkam arĩk baja pumũ. Djãm Metĩndjwÿnh ne me 'êxnhĩõ ba? Kati. Mÿj kukrãdjã punu kõt ne me ta arĩk ba. Kute kakũm arĩk ba pyràk. Kam ne me mekam kaprĩre. Metĩndjwÿnh dja tu akamãt kô tykkam me rênhkumrẽx nhym me arek kam ar ba rã'ã: rã'ã ne. Arÿm ne me kadjy akamãt kô tyk dji.

¹⁸ Nãm me amijo 'êx ne amijo amran mã memã kum,

—Ba ne ba ikabên katãtkumrẽx, anhÿro ba. Nhym me kute amidjwÿnhõ kĩnh prãm arÿm mekõt axwe prãm. Nhym me 'êxnhĩja me kute amidjwÿnhõ kĩnh'ã memã ãpnênhõ ba. Ne memã kum,

—Ajrã. Amidjwÿnhõ kĩnhõ aba. Dja ga ikõn kam ajbãn akurê aban abixaêr tÿ:x ne arÿm akĩnhkumrẽx, ane. Me ã memã anhÿro ba. Metĩndjwÿnh ajbir amiwÿr meo akẽxo mõ nhym me 'êxnhĩja arÿm memã 'êx nhym me arÿm me maro ba. Ne kam arÿm Metĩndjwÿnh bẽ amijo akẽx ne me 'êxnhĩ kõt amijo mõ.

¹⁹ Xatanaj kute me 'êxnhĩja pa 'amÿnh tÿx ne amipunu kõt ar meo ba. Nhym kam me 'êx ne memã kum,

—Ikabênkõt dja ga amidjwÿnhõ kĩnhõ aba. Djãm aje amidjwÿnhõ kĩnh nhym Metĩndjwÿnh akam ngrykmã? Arkati. Dja ga amidjwÿnhõ kĩnh ne arÿm akĩnhbit, ane. Me kute Metĩndjwÿnh'ã 'êxja ne me ã memã anhÿro ba. Ba ar amã arê gar ama. Ga, me kute me pa 'amÿnh nhym me arÿm kum ãpênh kajgo ne kaprĩ baja pumũ. Me kaprĩ ba:n te kute kubê amijo põxãmã. Me axwedjwÿ ne me axwe rã'ãn te ta axwe kêtãmã. Me kute mrãmri ne me pa 'amÿnh tÿx nhym me te kute amijo põx prãmjeja pyràk.

²⁰ Bir, godja me'õ jaxweja arÿm kute amim Bẽnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu marn 'ÿr akẽx, gwaj bapytãr djwÿnhja'ÿr akẽx ne me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêt djãpênh punujabê amiptã. Ne kam akubyn me axwe'ÿr akẽx ne aje mekõt axwe jabej, mrãmri akubyn mekõt axwekam arÿm axwe ra:x.

²¹ Be, katãt Metĩndjwÿnh kabên kõt kute amijo baja ne me'õja arÿm kute mar mex. Ne ren mar kêt ne ren kãjbê axwe. Nhym be, kati. Arÿm ne mar mex. Nãm te mar mex ne arÿm kubê amijo akẽx. Kam ne arÿm axwe ra:x ne. Metĩndjwÿnh me kute katãt amijo ba'ã kute memã karõkõt kabênja ne arÿm mar mex ne arÿm kubê amijo akẽx ne arÿm axwe ra:x ne.

²² Amrêbê: me bakukãmãre kabên kõt ne me'õja arÿm ã amijo akẽxo ane. Me bakukãmãre memã kum, “Ropre ne arÿm õ jaĩn. Ne kam akubyn kukrê. Nhym me te angrõ jamydjwÿ ku'õ nhym akubyn ngykam amirê.”

Nām me bakukāmāre ā me kute Metūndjwýnh markam kute kubê amijo akêx'ā ā memā ane.

3

Bēnjadjwýr djwýnh bōx djā nhō akatī'ā ujarēnh.

1-2 Akmere, āpnhīre ar, imā ar ajabê. Amrêbê ne ba ar amā Bēnjadjwýr djwýnh akubyn bōxmā arê. Pi'ōkkam ba ar amā arê. Ne kam pi'ōk jakam ba ajte ar amā arê. Ar aje mar tỳx rā'ā kadjy. Ije ar amā arēnhkam ba akubyn ar ajo tēn me bakukāmāre kabēn'ýr ar ajo bōx. Me bakukāmāre kwý ne mebê Metūndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnhkumrêx ne kukwakam memā kabēn jarê. Bēnjadjwýr djwýnh akubyn bōxmā arê ba ajte jakam ar amā arê. Bēnjadjwýr djwýnh, gwaj bapytār djwýnh ne ar ijano bar memā 'ā idjujarēnh ar iba. Dja gar ajte ar badjwý ar ima. Ar ije amrêbê Bēnjadjwýr djwýnh kukwakam ar amā katāt aje amijo aba'ā karōja dja gar ajte ama. Ar aje Bēnjadjwýr djwýnh akubyn bōxmā mar tỳx rā'ā kadjy ba 'ýr ar ajo bōx ne ajte ar amā arê. Ba ar amex man ā ar amā arēnho ane.

³ Dja Bēnjadjwýr djwýnh akubyn bōx 'ýr nhyem me arým gwaj bajapry: Ja kumrêx ba ar amā arê. Dja me mýjja punubit'ā amim karōn kum axwe prām ar ban arým gwaj bajapryō ban ⁴ gwaj bamā,

—Je tō nhýnh? Djām kute aminhō akatī jarēnhja on bōxmā got? Adjākamā mýjja kunī kute aminhipêx kraxkōt kute amijo mōr tāmtā rā'ā. Me bakukāmāre kêt mýrbê mýjja tām rā'ā. Djām on ō akatī bōxmā got? ane. Dja me ā gwaj bajapryō ane.

⁵ Djām mrāmri ne we mýjja kunī rā'ā nhyem we Jeju akubyn bōx kêt mā? Kati. Ga, adjākamā Metūndjwýnh kabēn kōt kākwa katorja pumū. Nhyem kam ajte kabēn kōt pyka ngō kurūm katon ngō kōt aminhipêx.

⁶ Nhyem kam kabēnkōt ajte ngō pykao ajkamuw n o aknon prīne o ajkê. Ja ne me kute mar prām kêt kumrêx. Ne kam we mýjja kunī rā'ā jarê. We Jeju akubyn bōx kêt jarê. Kati. Metūndjwýnh kabēnkōt dja Jeju akubyn bōx kumrêx.

⁷ Nhyem be, jakam Metūndjwýnh ta amikabēnkōt amim kāk kwamē pyka'ā ma. Dja kabēnkōt xêr. Metūndjwýnh dja ī memā axweo pānh. Me kum Metūndjwýnh kīnh kêt jamā axweo pānh. Nhyem kam me arým me biknor tokry djākam akuno. Kamā, dja kāk kwamē pyka xêr.

⁸⁻⁹ Me kwý ne me amim,

—Bēnjadjwýr djwýnh akubyn bōxmā amijarēn kam ate ari amikrāo ba. Nām me ā amim ane. Djām mrāmri ne Bēnjadjwýr djwýnh amikrāo ba? Kati. Akmere, āpnhīre ar, ba ar amā mýjja jarê. Dja gar amim markumrêx. Dja kāk kwakam Bēnjadjwýr djwýnh'ā akatī pydjibit apêx. 'Ā akatī pydji apêx ja ne kute gwaj bajā amex krāptī: arým apêx pyrāk. Ba ajte ar amā arê. Dja gwaj bajā amex krāptī: o kute 1.000 pyrāk apêx. Gwaj bajā amex krāptī ja ne kute Bēnjadjwýr djwýnh'ā akatī pydjibit apêx pyrāk. Bēnjadjwýr djwýnh ne kute amikrāo ba kêt. Kabēn pydji ne arê. Amikabēn kōt dja bōx kumrêx. Mýkam ne amrêbê bōx kêt? Bir, nām ngyrk tōn amiwýr me amār 'iry n amim,

—Djām me'ō biknor ba kam ikīnh mā? Kati. Me kunī amikam kaprīren wānh amijaxwemā irern kute iwýr amijo akêx kambit dja ba ikīnh kumrêx. Nām ā amim anen amiwýr me amār 'iry. Kam ne amrêbê bōx kêt. Nhyem be, dja mrāmri akubyn bōx kumrêx.

¹⁰ Dja te amiwýr me amār 'iry n arým gwaj bajaêrbê bōx kumrêx. Bēnjadjwýr djwýnh bōx djā nhō akatī dja me'ýr bōx kute mrāmri ne akamātkam me ākīnhī

me aêrbê bôx pyrāk. Dja me'yr bôx nhym kâjkwakam mÿjja arÿm kêt ne, kâjkwakam mÿjja kunî: kêt ne. Dja mÿjja rârāk tÿ:x ne arÿm kâjkwā nhî'ām tēn akuno. Pykadjwÿ dja arÿm xêr. Pykakam me kute mÿjja nhîpêxdjwÿ dja xêr. Mÿjjao pyka kute aminhipêx djâdjwÿ dja kunî xêr. Dja kuwy kangro tÿ:x nhym arÿm mÿjja kunî: xêr nhym arÿm kêt ne.

¹¹ Ga, mÿjja kunî kêt māja ma. Ar aje ja markam mÿj dja gar on jakam amijon? Bir, dja gar on Metîndjwÿnh kabēn man kôt ar amijo aban amextiren ajaxwe kêt. Kwârîk wānh me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja kukràdjā kôt amijo aba kêt. ¹² Dja gar amiwÿr kam aman mā amim,

—Gê Metîndjwÿnh nhô akati on bôx, ane. Metîndjwÿnh nhô akatikam dja kâjkwā pôk tÿ:x ne arÿm xêr. Nhym mÿjjao kâjkwā nhîpêxjadjwÿ dja arÿm kunî ôr, kangro tÿ:x ne arÿm ôr.

¹³ Nhym be, gwaj ba mÿj ne gwaj amiwÿr kam ama? Bir, gwaj amiwÿr kâjkwā nykam ama. Gwaj amiwÿr pyka nykam ama. Metîndjwÿnh kute gwaj bamā kabēn pydjîn arēnhja gwaj kam ama. Pyka arÿm nykam djām kam me axwe'ô ar ba? Arkati. Me axwe kêtbit dja me kam ar ba.

¹⁴ Mÿkam ne ba ar amā ja jarē? Bir, dja bôx gar ajaxwe kêt nhym arÿm ar apumū. Ar ajaxwe kêtôt ar apumū gar arÿm adjumar mex. Nâr, dja bôx gar ajaxwe nhym arÿm ar apumū. Ar ajaxwe kôt ar apumū gar arÿm adjumar punu. Kam dja gar ajaxwe kêt kadjy amijāno dja. Nhym bôx gar prîne kum amex kute mrāmri ne kubêkà'ā ngrā kêt kumrêx prîne memā mex pyrāk.

¹⁵ Kam, kwârîk wānh mekôt amim,

—Bēnjadjwÿr djwÿnh akubyn bôxmā amijarēn ate amikrào ba, anhÿr kêt. Dja gar amim,

—Bēnjadjwÿr djwÿnh kute me utār prā:m. Kam ne ngryk tōn amiwÿr me amār 'iry. Kam ne bôx kêt rā'ā, ane. Dja gar ā amim ane.

Nām ā gwaj bakamy Paurdjwÿ ar amā ane. Metîndjwÿnh kute kum amak bônkhôt ar amā ane. Kute pi'ôk no'ôkkôt ā ar amā ane. ¹⁶ Ô pi'ôk kunîkôt ne mÿjja ja'ā memā pi'ôk no'ôk ne. Kam kabēn kwÿ ne me kute marbê mebê tÿxi. Nhym kam me kwÿ amak mex kêtja kute amim Metîndjwÿnh mar kêt kam memā kupa'ā arēn prîne o ajkê. Ne kam Paur kabēn kupa'ā ta memā amikabēn jarē. Nām me ā Metîndjwÿnh kabēn'ā pi'ôk no'ôkja kunî jarēnho ane. Nām me kupa'ā arēn arÿm prîne o ajkēn Metîndjwÿnh kabēn kupa'ā ta memā amikabēn jarē. Dja me kupa'ā arēnho ba:n arÿm me biknor tokry djâkam akuno.

¹⁷ Kam, akmere, àpnhîre ar, ar aje arÿm ikabēn ja markam amijā ano tÿx. Nok ga ren ar me axwe kôt ar amijo aban ren mekôt ajaxwe. Metîndjwÿnh kupa'ā ne me amijo ba. Ar ga ne gar tu amim Metîndjwÿnh kabēn markumrêx. Nok ga ren ar me kabēn man ren kupa'ā amijo aba. ¹⁸ Dja gar Bēnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu mexo amex tē. Kubê ne gwaj bapytār djwÿnh. Dja gar mexo amex tēn amū o amikamēn arÿm amexkumrêx. Ne mar mexo tē:n amū o amikamēn arÿm mar rax ne. Gê me jakam kum rax jarēn kum rax jarēnh rā'ā: rā'ā ne. Tām ne ja.

Djuão kute memã pi'ôk kumrêx no'ôk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Djuão ne me kute Jeju marmã pi'ôk no'ôk ne. Arým kubêngê:tte ne arkum pi'ôk no'ôk ne kum ar abên kam kum,

—Ikra ar, akmere ar, àpnhîre ar, Metîndjwýnh ne amijo î ne me bawýr ruw. Kubê ne Jeju. Arým gwaj baje Jeju markam Bâmdjwý ma. Metîndjwýnh kumrêx ne kum gwaj bajabê gwaj kam amipânih bamã abê ne kam bamã kradjwý jabê, baje abeno bakamykam bamã aben jabê ne kam Metîndjwýnh kabên kôt ar amijo baba, bamã abêkam. NhyM Metîndjwýnh arým Jeju kôt gwaj bajaxwe kunî maro akno. Kam dja gwaj kum amijarê nhyM arým gwaj bamar krâta. Nãm â Djuão kute arkum 'ã karôo ane.

Kabên kute mýjja kunîmã tîn jangjênhja'ã ujarênh.

Dju k 5.11; Ap 1.18

¹ Be, amrêbê ne me'ô nhidjibê Kabên, kute mýjja kunîmã tîn jangjênhja, mýjja kunî kêttri Kabênja. Kabênja ar imã kabên jarê bar kabênkôt kuman inoo omû. Ne arým prîne omûnh mex ne ar inhikrao kupê. Tãm ne bar memã 'ã idjujarênh ar iba. ² Tãmja, kute mýjja kunîmã tîn jangjênhja ne pykakam bôx ne amijo amirît bar arým omûn kam 'ã ar amã amijarê. Metîndjwýnhkôt me tîn rã'ã: rã'ã kadjy ne me'ôja kute memã tîn jangjênh. Ja ne bar ar amã arê. Ta ne me Babãm djwýnhmê ro'ã ar ban kam arým pykakam ar imã amijo amirît. ³ Bar ije omûnh ne mar kôt ar amã arê. Gwaj ba baje abeno banhôbikwa kadjy ar amã arê. Gwaj baje abeno banhôbikwakam mrãmri ne baje me Babãm djwýnhmê Kra Jeju Kritu aro banhôbikwa. ⁴ Mýj kadjy ne ba ja'ã ar amã pi'ôk no'ôk ne? Bir, dja gar omûn aman arým mrãmri akînho akînkhkumrêx. Ja kadjy ne ba 'ã ar amã pi'ôk no'ôk ne.

Me kute katât amijo ba.

Dju r 8.12; Ep 5.8; Tex k 5.5

⁵ Ga, akamât kô tykkam me kute mýjja pumûnh kêt ne mrãnh punuja pumû. NhyM ne memã pry kurwý nhyM me arým irãkam katât ba. Me axwedjwý ne me mrãnh punu nhyM me arým memã Metîndjwýnh kabên jarê. NhyM kam me arým amim kuman kabênkôt katât amijo ba kute mrãmri ne me irãkam katât baja pyrãk. Metîndjwýnhdjwý djãm mrãnh punun axwe? Arkati. Katât amijo ban axwe kêtumrêx. Tãm ne Metîndjwýnh ar imã arê bar arým kuman arým ar amã arê.

⁶ Gwaj badjwý godja gwaj memã kum, “Metîndjwýnh ne ijo ôbikwan ijo ba”, ane. Ne atekam akamât kô tykkam bamrãnh punumãnh prãbê amim Metîndjwýnh kabên mar kêt ne bamrãnh punun bajaxwe. Djãm kam mrãmri bakabênkumrêx? Kati. Nã gwãm amijo bajêx ne katât bakabên kêtumrêx. Metîndjwýnh kute gwaj bajo ôbikwa kêt ne kute gwaj bajo ba kêt.

⁷ Metîndjwýnh ne katât ar amijo ban axwe kêtumrêx. Nãm kute mrãmri ne me irãkam katât ba pyrãk. Dja gwaj kudjwa kabên kôt katât amijo baban bamã bajaxwe prãm kêt ne kam arým mrãmri bajêx kêt. NhyM kam Metîndjwýnh mrãmri gwaj bajo ôbikwakumrêx ne kute gwaj bajo bakumrêx. Ne kam arým prîne gwaj bajo mex. Kra Jeju Kritu kamrôkôt gwaj bajo mex.*

* 1:7 Dja jãm gwaj bajaxwe man jãm bajaxwe pãnh kamrô prôtja man kam prîne gwaj bajo mex.

Kute mrãmri ne me kute mÿjja punu põnh nhym arÿm prïne mex pyræk. Dja ã gwaj bajo mexo ane.

Me kute amijaxwe kôt Metĩndjwÿnhmã amijarēh.

⁸ Godja gwaj baje amim,

–Djãm ijaxwe? Kati. Ijaxwe kêt kumrêx, anhÿr jabej, ne kam arĩk amim bajêx ne bakabēn katåt kêt kumrêx. ⁹ Nār godja gwaj tu bajaxwe kôt kum amijarē nhym Metĩndjwÿnh arÿm gwaj bajaxwe maro aknon gwaj bakam ngryk kêt ne prïne gwaj bajo mex. Mrãmri ne kabēn kajgo kêt ne katåt kute amijo bakumrêx. Kam dja prïne gwaj bajo mex gwaj arÿm kum bajaxwe kêt. ¹⁰ Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt? Kati. Metĩndjwÿnh ne arÿm memã kum, “Me kunĩ kupãnhã axwe”, ane. Kam, godja gwaj baje memã kum, “Kati, ijaxwe’õ kêt”, anhÿr jabej ne arÿm Metĩndjwÿnh kute me’õ ‘êxnhĩ pyræk. Ne arÿm baje amim, “Metĩndjwÿnh ‘êxnhĩ”, anhÿr pyræk. Ne kam baje Metĩndjwÿnh kabēn mar kêt kumrêx.

2

Me nêje Metĩndjwÿnhmã kabēn djwÿnh’ã ujarēh.

Xim k 2.5; Idja 4.14, 9.11

¹ Akmere, ãnhĩre ar, mÿkam ne ba ar amã ikabēn ja’ã pi’ók no’ók ne? Bir, ar ajaxwe kêt kadjy. Godja gwaj bajõ arÿm bajaxwe jabej. Mÿj dja gwaj amim arēn kuma? Bir, dja gwaj amim,

–Kàjkwakam ne me’õ dja. Jeju Kritu ne dja. Axwe kêt kumrêx. Ta dja inêje Metĩndjwÿnhmã kabēno dja. Ta dja inêje kum kabēn nhym arÿm ijaxwe maro aknon ikam ngryk kêt, ane. Dja gwaj ã bajõ bajaxwe jabej amim ane. ² Jejubê ne gwaj bakam ngryko apêx djwÿnh. Metĩndjwÿnh ne gwaj bajaxwekam ngryk nhym Jeju kute gwaj bajaxweo pãnh kadjy arÿm ty. Ne kam tyk jakam arÿm gwaj bajaxweo pãnh nhym kam arÿm gwaj bakam ngryk kêt. Djãm gwaj bajbit? Kati. Me kunĩ. Apÿnh pykakam me ba djãri me kunĩ jaxwe nhym Jejubê mekam ngryko apêx djwÿnh.

³ Djãm mrãmri ne gwaj baje amim Jeju markumrêx? Mÿj dja gwaj ja mar on? Bir, dja gwaj me kute katåt amijo ba’ã kute memã karøkôt kabēnja markumrêx ne kôt ar amijo baba. Ne kam arÿm amim,

–Be ga, ije kabēn markumrêx ne kôt amijo ibaja pumũ. Mrãmri ije amim Jeju markumrêx, ane. Gwaj kam arÿm ja ma. Gwaj baje amim Jeju markumrêxja ma. ⁴ Jeju ne me kute katåt amijo ba’ã memã karõn memã arē. Godja gwaj kabēn mar kêt ne kôt amijo baba kêt jabej ne memã kum, “Ba ije amim Jeju mar”, anhÿr jabej. Ne kam bajêx ne bakabēn katåt kêt.

⁵ Nār, godja gwaj kabēn man kôt amijo baba jabej arÿm mrãmri bamã Metĩndjwÿnh jabêkumrêx. Ne bamã abêo amũ amikamēnho mõn kam arÿm amim,

–Mrãmri ne Metĩndjwÿnh kute amikôt ijo bakumrêx. Ga, imã abêkumrêxja pumũ, ane. Gwaj kam arÿm ja markumrêx. Metĩndjwÿnh kute amikôt gwaj bajo baja markumrêx. ⁶ Me kute,

–Ba ne ba ije Jeju ‘amÿnh tÿx ne ‘ã idjukanga kêt, anhÿrja ren katåt amijo ba kute ta katåt amijo ba pyræk.

Me kum kamy jabêmã.

Dju r 13.34, 15.12; Dju k 3.14

⁷ Akmere, àpnhîre ar, imã ar ajabê. Ije ar amã katàt aje amijo aba'ã karôkam djã ne ba me kabên ny'ô jarê? Kati. Me kabên tûm ne ba arê. Ar aje Jeju kôt amijo abikamênh krax djâkam me kute ar amã kabên jarênh ja ne ba ar amã arê. ⁸ Ne kam ajte pi'ôk jakam katàt aje amijo aba'ã ar amã karô. Kute mrãmri ne ikabên ny pyrâk ne ba ar amã arê. Jeju kumrêx kute kabên ja mar tÿx ne kôt ar amijo ba. Gar arÿm kudjwa kôt ar amijo aba. Nhyim kam kabên ar amã kute mrãmri ne ny pyrâk. Gar kôt ar amijo aba nhyim kam me arÿm Jeju mex man ar gadjwÿ ar amex ma. Ne kam ar ajã amim, "Mrãmri ne ar kabênkumrêx", ane. Mÿkam? Bir, gar arÿm me kukràdjã punu kanga. Me kukràdjã punu kute akamàt kô tyk pyrâk arÿm kanga. Ne kam arÿm Metîndjwÿnh kukràdjã ny ma. Kukràdjã ny kôt gar katàt ar amijo aba kute mrãmri ne irâkam me katàt baja pyrâk. Nhyim kam me arÿm ar ama.

⁹ Dja me'ô memã kum,

—Ba ne ba Metîndjwÿnh kabênkôt katàt ar amijo iba kute mrãmri ne me irâkam katàt baja pyrâk, ane. Ne atekam kum kamy kurê. Gwaj baje Jeju kabênkôt o bakamyja kurê. Djãm mrãmri ne katàt kute amijo bakumrêx? Kati. Axwen kute amijo ba punu rã'ã kute mrãmri ne me akamàt kô tykkam ba punu pyrâk.

¹⁰ Nhyim be, me'ô kum kamy jabêja ne mrãmri Metîndjwÿnh kabênkôt katàt kute amijo bakumrêx. Katàt kute amijo ba kute mrãmri ne me irâkam katàt ba nhyim mÿjja'ô kute me par tok kêt pyrâk.

¹¹ Nhyim be, me kum kamy kurêja ne arÿm amim 'êx ne aminoo aknon kute katàt kute amijo baja mar kêtumrêx. Kute mrãmri ne me'ô akamàt kô tykkam no biknor ne kute amipry mar kêt pyrâk. Mÿkam ne kute katàt kute amijo baja mar kêt? Bir ga, me akamàt kô tykkam baja te rîtmãja pumû. Nhyim nokam akamàt kô tykbit. Me kum kamy kurêdjwÿ ne me amakkre kêt ne kam kute katàt kute amijo baja mar kêt.

¹² Ar aprîre, akmere, àpnhîre ar, mÿkam ne ba ã ar amã ikabên jarêho ane? Bir, gar ajaxwe nhyim Jeju arÿm ar ajaxwe pãnh ty. Nhyim kam Metîndjwÿnh arÿm Jeju man arÿm ar ajaxwe maro aknon ar akam ngyrk kêt ne. Kam ne ba pi'ôkkam ã ar amã arêho ane.

¹³ Ar akra krãptî, ar amã ne ba pi'ôk no'ôkkam ikabên jarê. Mÿkam? Bir, Kritu ne mÿjja kunî kêttri ar ba. Ar aje Kritu markam ne ba ar amã ikabên jarê.

Ar ajabatãnh nymã ne ba pi'ôk no'ôkkam ikabên jarê. Mÿkam? Bir, Xatanaj ar ajaxwemã te kute amiwÿr ar ajo akêxmã gar arÿm mar kêt ne arÿm o apa. Kam ne ba ar amã arê.

Ar aprîre, ar amã ne ba pi'ôk no'ôkkam ikabên jarê. Mÿkam? Bir, ar aje me Babãm djwÿnh markam ne ba ar amã arê.

¹⁴ Ar akra krãptî, ba ne ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabên jarê. Mÿkam? Bir, Kritu mÿjja kunî kêttri ar baja ar aje markam ne ba ar amã arê.

Ar ajabatãnh ny, ba ne ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabên jarê. Mÿkam? Bir, Xatanaj ar ajaxwemã te kute amiwÿr ar ajo akêxmã gar arÿm kubê atÿx ne Metîndjwÿnh kabên mar tÿx ne 'amÿnh tÿx. Ne kam 'ã adjukanga kêt ne arÿm Xatanajo apa. Kam ne ba ar amã ikabên jarê.

Me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja kukràdjã punu'ã ujarênh.

¹⁵ Me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja kukràdjã punu, me ô mÿjja punudjwÿ, kwãrîk wãnh ar amã kînh kêt. Me kum me kukràdjã punu kînhja kum Metîndjwÿnh jabê kêtumrêx. ¹⁶ Mÿkam ne me kum abê kêt? Bir, djãm me

Babãm djwýnh kute memã kukràdjã punu jarênh? Kati. Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja ne me kute memã kukràdjã punu jarênh. Me axwe kadjy ne me kute memã arênh ne memã kum,

–Dja ga amidjwýnhbito kĩnh, anhÿro ba. Me axwe kadjy ne me ajte memã kum,

–Dja ga amim mÿjja pumũnh tÿx, anhÿro ba. Me axwe kadjy ne me ajte memã kum,

–Dja ga amibên amijo adjãmra, anhÿro ba. Me kukràdjã punu ja ne me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja memã arênh ba.

¹⁷ Dja me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêt kukràdjã punuja ĩ apêx ne me kum mÿjja punu kĩndjwÿ ĩ apêx. Nhy m be, me kute Metĩndjwýnh kabên mar ne kôt kute amijo ba rã'ãja ne me Metĩndjwýnh kôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Kam kwãrik wãnh ar amã me kukràdjã punu kĩnh kêt.

Kritu kurê djwýnh'ã ujarênh.

¹⁸ Be, arÿm ĩjabatãnh mexkam ba ar amã ikabên jarê. Dja gar amim ikabênja ma. Arÿm akati bõx 'ÿr. Arÿm mÿjja kunĩ kute pykakôt amingrãnh nhy m me kunĩ kute aminhinomã amimênh 'ÿr. Dja akati bõx nhy m Kritu kurê djwýnh rax arÿm amirĩt gwaj arÿm omũ. Kritu kurê djwýnh rax ja ne me arÿm ar amã 'ã ajarê. Nhy m kute amirĩt kukãm arÿm ajbir jakam kurê djwýnh kumex ne amirĩt ne. Kumex amirĩt nhy m me arÿm gwaj bamã me arê gwaj kam kôt amim,

–Mrãmri arÿm gwaj bawÿr õ akati bõx 'ÿr. Ga, kukãm kurê djwýnh kumex arÿm amirĩtja pumũ, ane. Gwaj kam arÿm ja markumrêx. Ne amiwÿr akatija markumrêx. Ne amiwÿr me kunĩ kute aminhinomã amimênh nhõ akatija markumrêx.

¹⁹ Amrêbê ne Kritu kurê djwýnhja gwaj baje amim Jeju marjamê ro'ã krĩ. Nhy m be, arÿm ne me Kritu bê amijo akêx ne ate ar ban gwaj baro'ã krĩ kanga. Gwaj kam arÿm memã bakaton abenmã kum,

–Be, Kritu kurê djwýnh ne wã, ane. Gwaj baro'ã me krĩkam djãm mrãmri me kute gwaj bakôt amim Jeju markumrêx? Kati. Me ren markumrêx ne ren Jeju bê amijo akêx kêt ne ren kator kêt. Nhy m be, kati. Me kute Jeju mar kêt'ã kute amijo amirĩt kadjy ne me arÿm kato.

²⁰ Be, Kritu kurê djwýnh dja ar amã 'êx ba. Dja me te ar amã 'êx gar me mar prãm kêtumrêx. Mÿkam ne ar aje me mar kêt? Bir, Kritu mextire ne axwe kêtumrêx ne arÿm ar amã Karõ jano nhy m arÿm ar ajo ba. Kute ar ajo bakam ar aje me kabên katãt kunĩ mar ne aje Kritu kurê djwýnhja mar prãm kêt. ²¹ Djãm ar aje me kabên katãt mar kêtka me ne ba ar amã pi'ók ja no'ók ne? Kati. Ar aje me kabên katãt markam ne ba ar amã no'ók ne. Be, me kute memã 'êx bakam ne me kute me kabên katãtkôt arênh kêtumrêx. Ja ne gar arÿm aje mar

²² Nhy m mÿj me'õ ne 'êxnhĩkumrêx? Bir, me 'êxnhĩ ne me memã kum,

–Djãm Jeju'ã ne Metĩndjwýnh kute me banhõ Bēnjadjwÿrbê kumkati mēnh got? Djãm Jejubê Kritu got? Kati. Atemã. Nãm me ã memã anhÿro ba. Me ja ne me 'êxnhĩkumrêx. Me kute Bãm japrÿn Kra japrÿ. Me ja ne me kubê Kritu kurê djwýnhkumrêx. ²³ Me kute Kra mar kêtja ne me kute Bãm mar kêtumrêx. Me kute tu amim Kra markumrêxja ne me kute tu amim Bãmdjwÿ markumrêx.

²⁴ Me kute amrêbê ar amã kukràdjã jarênh dja gar 'amÿnh tÿx ne tu amim markumrêx ne 'ã adjukanga kêt. Ar aje Jejukôt amijo abikamēnh krax djãkam

me kute ar amã kukràdjã jarênhja dja gar 'ã adjukanga kêt. Godja gar 'ã adjukanga kêt jabej ne kam Kramê Bãmdjwý 'ã adjukanga kêt. ²⁵ Nhyam kam Bãm gwaj bamã,

—Dja gar ikôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne, ane. Mrãmri ne gwaj bamã ja jarênhkumrêx. Kabên pydjĩn arê.

²⁶ Be, Kritu kurê djwýnh kute Metĩndjwýnhbê gwaj bajo akêx prãm. Mekôt bajaxwemã kubê gwaj bajo akêx prãm. Me'ã ne ba ije ar amã pi'ók no'ókja.

²⁷ Dja me te: kute ar ajo akêxmã ar ajo ane. Mýkam? Bir, Metĩndjwýnh kute ar amã Karõ janor nhyam kute ar ajamýnh týx ne ar ajo bakam. Karõ kute ar ajo bakam djãm atemã me'õ kute ar amã, “Ota, me'õ 'êxnhĩ”, anhýrmã? Kati. Karõja ta dja ar amã me 'êxnhĩ jarê. Ta ne kute ar amã mýjja kunĩ, me kukràdjã kunĩ jarênh ne katãt kute ar amã arênhkumrêx. 'Êxnhĩ kêtikumrêx. Amrêbê kute ar amã kukràdjã jarênh kôt dja gar mã Kritu 'amýnh týxikumrêx ne tu amim markumrêx ne 'ã adjukanga kêt. Nhyam kam me te: ar amã 'êx ne kute ar ajo akêxmã.

Metĩndjwýnh kra ar'ã ujarênh.

²⁸ Be, arým ijabatãnh mexkam ne ba ar amã ikabên jarê. Dja gar amim ikabênja ma. Dja gar amim Kritu 'amýnh týx ne 'ã adjukanga kêt. Gwaj amim 'amýnh týx ne 'ã badjukanga kêt nhyam arým gwaj bamã amijo amirĩt. Gwaj bamã amijo amirĩt gwaj kam arým bamã uma kêt ne bapijãm kêt ne dja.

²⁹ Gar arým aje Jeju katãt kute amijo baja mar. Me katãt kute amijo baja kunĩdjwý Metĩndjwýnh arým meo kra nhyam me umar djã ny. Jadjwý gar arým aje mar.

3

¹ Me Babãm djwýnh ta ne arým gwaj bamã, “Ikra ar”, ane. Djãm kam kum gwaj bajabê ngri? Kum gwaj bajabê:kumrêx. Nhyam be, gwaj babê Metĩndjwýnh krakam me kute gwaj bamar kêt. Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kute gwaj bamar kêt. Mýkam? Bir, me kute Jeju mar kêt kam ne me kute gwaj bamar kêt. ² Akmere, àpnhĩre ar, jakam gwaj babê Metĩndjwýnh krakumrêx. Ne kam mýj dja gwaj i bakute? Kon. Kraxje kute gwaj bamã o amirĩt kêt rã'ã gwaj baje mar kêt rã'ã. Nhyam be, Jeju dja i gwaj bamã amijo amirĩt gwaj arým prĩne mexkôt omũ. Nhyam kam ta amikôt gwaj badjwý gwaj bajo mex gwaj arým baje Jeju pyrãk. Ja ne gwaj baje markumrêx ne amim,

—Nã. Dja ijo mex ba arým ije Jeju pyrãk, ane. ³ Gwaj bawýr Jeju bõxkam amakbê bamã bamex prã:m. Gwaj bamã bamex kute ta mex pyrãk prã:m. Ne kam kam amak djêje amijo mexo tẽ.

⁴ Nhyam be, me axwe ne me Metĩndjwýnh kukràdjã mar kêt ne kam amikrà ar o ba. Metĩndjwýnh te memã kum, “Kwãrĩk wãnh ajaxwe kêt”, ane nhyam me arým kam amikrà ar o ban tu axwe. ⁵ Mýj kadjy ne Kritu ruw ne nã kurũm katon ar ba? Bir, kute gwaj bamã bajaxweo apêx kadjy ne katon ar ba. Ja ne gar arým aje markumrêx ne amim,

—Kute imã ijaxweo apêx kadjy ne Jeju katon ar ba, ane. Djãm ta axwe'õ? Arkati. ⁶ Me kute amim Jeju mar týxo ban 'ã ukanga kêtja ne me mã kum axwe prãm kêt. Nhyam be, me mã kum axwe prãm kute amim Jeju mar kêt.

⁷ Akmere, àpnhĩre ar, me kute me axwe'a 'êx ne ar amã, “Me axwe kêt”, anhýrkam kwãrĩk wãnh gê me'õ o ar anoo biknor kêt. Djãm me axwe mex? Kati. Me katãt kute amijo babit ne me mex. Jeju kôt me mex.

⁸ Nhyr be, me kute arek axweo ba prãmja ne Xatanaj meo ba. Mýkam? Bir, Xatanaj adjákamã axwe krax ne kute arek axweo ba prãm. Kam ne arým me kute arek axweo ba prãmja Xatanaj kute meo ba. Metíndjwýnh Kra kute Xatanajo àpanh kadjy ne kato. Dja o apa nhyr arým meo ba kêt nhyr me arým axwe kêt. Ja kadjy ne nã kurùm katon ar ba. ⁹ Metíndjwýnh kute meo krakam ne me arým umar djã ny. Kam ne me arek kute axweo ba prãm kêt. Metíndjwýnh Karõ* kute mýjja 'y pyrãk ne memã wadjãn me kadjwýnhbê nhý, me axwebê àptãro nhý. Kam ne me te kute arek axweo bamã. Metíndjwýnh kute meo krakam ne me te arek axweo bamã.

¹⁰ Mýj xêbê ne Metíndjwýnh kra ar? Bir, Metíndjwýnh kra ne me kum axwe prãm kêt ne kum kamy jabê. Kum gwaj baje Jeju kabênkôt o bakamyja jabê. Kum kamy jabê gwaj arým kôt memã bakaton me omũ. Me jabê ne Metíndjwýnh kra ar. Ja ne gwaj omũ. Mýj xêjabê ne Xatanaj kra ar? Bir, Xatanaj kra ne me kum axwe prãm ne kum gwaj bakamy jabê kêt gwaj kam arým kôt memã bakaton me omũ. Me jabê ne Xatanaj kra ar.

Me kum aben jabê'ã kute memã karõ.

¹¹ Ba ar amã arê gar ama. Metíndjwýnh ne memã kum,

—Dja ga me amã aben jabê, ane. Ja ne gar aje amim Jeju marmo kraxkam aje mar ne mar rã'ã. ¹² Be, me bakukãmãre Kaĩ ne arým kamy bĩ. Kwãrik wãnh gar Kaĩ kôt ã amijo anhýr kêt. Xatanaj ne Kaĩo ba nhyr arým kamy bĩ. Mýkam ne kamy bĩ? Bir, ta àpênh jaxwe prãmkam nhyr kamy katãt kute amijo ba prãmkam.

¹³ Bir, akmere, àpnhĩre ar, godja me kum Metíndjwýnh kĩnh kêtja kum ar akurê jabej. Kwãrik wãnh ar amim,

—Je tã mýkam ne me ã ijo ane? anhýr kêt.

¹⁴ Amrêbê gwaj bajaxwekam ne gwaj me biknor tokry djãkam bamõrmã. Djãm jakam kam gwaj bamõrmã? Kati. Jakam ne gwaj arým Metíndjwýnhkôt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Mýjkôt dja gwaj ja markumrêx, ne amim,

—Mrãmri ne arým Metíndjwýnhkôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Bir, gwaj arým mrãmri bamã bakamy jabêkumrêxkôt. Dja gwaj bamã bakamy jabêkumrêx ne arým amim,

—Mrãmri dja ba arým Metíndjwýnhkôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne. Ga, arým imã ikamy jabêkumrêxja pumũ, ane. Gwaj kam arým ja markumrêx. Ne kam kôt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Mýjkôt dja gwaj ja markumrêx. Nhyr be, me kum kamy jabê kêtja ne me me biknor tokry djãkam mõrmã rã'ã. ¹⁵ Me kum kamy kurê kunĩ ne me kute me par djwýnh pyrãk. Ne kam me par djwýnh dja Metíndjwýnhkôt tĩn ne ar ba kêt. Ja ne gar arým aje mar.

¹⁶ Nhyr be, Jeju mrãmri kum gwaj bababêkumrêxkam arým gwaj bapãnh ty. Gwaj ren bamã aben jabê kute Jeju kum gwaj bababê ne gwaj bapãnh tyk pyrãk. Nhyr me ren arým kute gwaj bakamy'õnh bĩnmã. Gwaj ren bamã bakamy jabêkumrêxkam ren arým memã kum,

—Ba dja ga me ibĩ gê ikamy tĩn ne, ane. Gwaj ren bamã abêkumrêxkam gwaj ren ã memã ane. ¹⁷ Nhyr be, me'õ nhõ mýjja nhyr kamy nhõ mýjja kêt. Nhyr arým omũ. Omũnhõ nhý:m kam arým amim,

—Je, djãm ije amikutã kum inhõ mýjja kwý nhõrmã? Kati. Dja ba kum õr kêt, ane. Djãm tãmwã ne Metíndjwýnh kôt kum kamy jabê got? Kati.

* **3:9** Metíndjwýnh Karõ ne kabêno memã amak bõ nhyr me umar djã nyn arým kum axwe prãm kêt. Dja ga 'ã Ped k 1.23, Xij 1.18, Mat 13.3-23, Dju r 1.13, 3.5 jarêna ama.

¹⁸ Be, arým ijabatànñ mexkam ne ba ar amã ikabên jarê. Dja gar amim ikabên ma. Kwãrîk wãnh gwaj bajajkwa kajgokambit memã, “Imã me abêkumrêx”, anhÿr kêt. Gwaj bakabên kwÿ kajgokumrêx. Ate dja gwaj bamã aben jabêkumrêx ne abenmã mÿjja ngãn abenmã apê. ¹⁹ Dja gwaj bamã me abêkumrêx ne kam arým markumrêx. Metîndjwÿnh arým kute gwaj bajo aminhökumrêx markumrêx. Ne kam arým amim,

—Mrãmri ne Metîndjwÿnh arým ijo aminhökumrêx, ane. Ne kam ja markumrêx ne ate bakrãn badjumar mex ne ar baba.

²⁰ Nhym be, godja gwaj banhökre kadjwÿnhbê amiman amim,

—Djãm mrãmri Metîndjwÿnh kabên kôt imã me abêkumrêx? Kati. Imã me abê rerekre, ane. Gwaj amiman arým badjumar punu. Ne kam ajte amim, —Metîndjwÿnh ne kute mÿjja kunÿ mar ne kute inhökre kadjwÿnhbê ikabên mar mexkumrêx. Ta dja imã tÿx jadjã, ba arým imã me abêkumrêx, ane. Dja gwaj ã Metîndjwÿnh'ã amim anen arým amikam badjumar punu kêt ne.

²¹ Nãr atekam baje banhökre kadjwÿnhbê amim bakabên markam amim,

—Kati. Metîndjwÿnh kabênkôt imã me abêkumrêx, anhÿr jabej ne arým bamã Metîndjwÿnh pyma kêt. ²² Ne kam tu kute gwaj bamã mÿjja nhipêxo kum a'uw nhym arým gwaj bamã ipêx. Mÿkam? Bir, gwaj baje kabên mar ne kôt amijo baba nhym gwaj bakam kÿnhkam dja arým gwaj bamã ipêx.

²³ Metîndjwÿnh ne gwaj bamã,

—Dja gar tu amim Ikra Jeju Kritu markumrêx ne ar amã aben jabê, ane. Gwaj kabên ja man kôt ar amijo baba. Tãm ne ja.

²⁴ Dja gwaj Metîndjwÿnh kute abenã gwaj bamã karõja man kam kabên kôt ar amijo baba. Ne kam arým Metîndjwÿnh kôt ar baba. Nhym kam arým gwaj bakadjwÿnhbê amijo kajkep. Djãm mrãmri ne Metîndjwÿnh gwaj bakadjwÿnhbê mã amijo kajkepumrêx? Mÿjkôt ne gwaj ja ma? Bir, Metîndjwÿnh ne gwaj bamã Karõ jano. Karõ ta dja gwaj bamã,

—Arým ne Metîndjwÿnh akadjwÿnhbê amê amijo kajkep, ane. Kam dja gwaj ja markumrêx, Metîndjwÿnh gwaj bakadjwÿnhbê amijo kajkepja markumrêx.

4

Me kute me mex jabej me kabimã.

A Dju 7

¹ Akmere, àpnhÿre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên. Dja gar amim ikabênja ma. Dja me ar awÿr bôx jabej ne ar amã,

—Metîndjwÿnh kukwakam ne ba ar amã 'ã ajarê, anhÿr jabej. Kumrêx dja gar amim me kabin me mrãmri Metîndjwÿnh kabên kôt kabên katãtmã akato. Mÿkam? Bir, me ta kute amijo Metîndjwÿnh kukwakam ujarênh djwÿnh ne amijo 'êx baja ne krãpti. Ne kam arým pyka kunÿkôt apôx ne ar ba. Kam dja gar amim me kabi.

² Mÿj dja gwaj amim me kabin memã bajapôx on? Bir, dja gwaj me kabên ma nhym me memã kum,

—Be, mrãmri ne Jeju Kritu kãjkwa kurÿm ruw ne nã kurÿm katon ar ba, ane. Godja me ã memã anhÿro ba jabej. Me wã dja gwaj me markumrêx. Nãm me amijo 'êx kêt ne mrãmri Metîndjwÿnh kabên kôt kabênkumrêx.

³ Nhym be, me kute memã anhÿr kêt ne ate memã kum,

—Be, kati. Nhÿnh ne Jeju Kritu kãjkwa kurÿm ruw ne nã kurÿm katon ar ba? Kati, anhÿro ba. Me kute memã ja jarêno ba ne me amijo 'êx ne Metîndjwÿnh kabên kôt kabên kêt. Kritu kurê djwÿnh'õ ne ja. Ja ne me arým ar amã arê.

Kritu kurê djwýnh rax bôxmã arê. Bôx kukãm ne kurê djwýnh kwý arým jakam katon mekôt ar ba.

⁴ Akmere, àpnhîre ar, Metîndjwýnh kôt gar arým akabên aba. Gar arým kam kurê djwýnho apa. Mýjkôt ne gar o apa? Bir, Jeju ar akam ýrkôt. Jeju ne ar ajo ban týxo kute pykakam kurê djwýnh kunî jakrenh mexi.* Gar kam kukwakam arým meo apa. ⁵ Me kum Metîndjwýnh kính kêtja kôt ne Kritu kurê djwýnh amijo ba. Ne kam me kabên kôt kabên. Nhyam kam me kum Metîndjwýnh kính kêtja arým kum Kritu kurê djwýnh kính ne me kabên maro ba.

⁶ Nhyam be, ar ba ne bar ije memã Metîndjwýnh kabên jarênhkam mrãmri memã kabên jarênhkumrêx. Me kute ar ikabên markumrêxja gwaj arým me'ã abenmã,

—Mrãmri kute Metîndjwýnh markumrêx. Ga, kute Metîndjwýnh kabên markumrêxja pumû. Mrãmri kabênkumrêx, ane. Nhyam be, me kute ar ikabên mar kêtja gwaj arým me'ã abenmã kum,

—Kati. Kute Metîndjwýnh mar kêt. Ga, kute Metîndjwýnh kabên mar kêtja pumû. 'Êxnhîkumrêx, ane. Gwaj ã amim me kabio anen arým memã bajapôx ne arým me kuma. Me kabênkumrêx jabej nâr me 'êxnhî jabej arým memã bajapôx ne me kuma.

Me kum aben jabêmã.

Mat 22.39; Dju r 13.34; Gar 5.14; Ped k 1.22

⁷ Akmere, àpnhîre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên. Me kute amim Metîndjwýnh markôt ne me kum aben jabê. Kam gwaj bamã aben jabê. Mýj xêbê ne Metîndjwýnh kra ar? Bir me kum me abêbit ne mebê Metîndjwýnh kra. Metîndjwýnh kra ne me umar djã ny. Me kum me abêbit ne me kute Metîndjwýnh mar. ⁸ Ta kum me abê nhyam kam me arým kôt kum aben jabê. Kam, me kum me abê kêt kute Metîndjwýnh mar kêt.

⁹ Metîndjwýnh kum gwaj bajabê. Mýjkôt ne gwaj baje ja mar. Bir, nãm arým gwaj bawýr Kra djwýnh jano. Kra pydji jano nhyam pykakam bôx. Gwaj kôt batín ne ar baba rá'ã: rá'ã kadjy. Kam ne gwaj baje Metîndjwýnh kum gwaj bajabêja markumrêx ne amim,

—Nã. Metîndjwýnh kum ijabê:kumrêx, ane. ¹⁰ Mrãmri kum gwaj bajabêkumrêx. Djãm gwaj ba bamã Metîndjwýnh jabê? Kati. Ta ne kum gwaj bajabê. Kum gwaj bajabên kam arým Kra jano nhyam nã kurúm katon ar ba. Gwaj bajaxwe: nhyam Metîndjwýnh gwaj bajaxwekam ngyrk. Nhyam Kra arým gwaj bajaxweo pãnh ne Metîndjwýnhmã gwaj bakam ngyrko apêx, gwaj bakam Metîndjwýnh ngyrko apêx.

¹¹ Metîndjwýnh kute ã kum gwaj bajabêo anhyrkam gwaj ren kudjwa bamã aben jabê. Akmere, àpnhîre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên. Dja gar amim ikabênja ma. ¹² Djãm me'õ ne arým kãjkwakam Metîndjwýnh pumû? Kati. Me'õ ne kute omũnh kêtumrêx. Kwãrik wãnh gwaj omũnh kêt. Godja gwaj bamã aben jabê nhyam Metîndjwýnh arým gwaj bakadjwýnhbê mã amijo kajkep. Gwaj kam bamã Metîndjwýnh jabê týxo amũ amikamêngo mõn bamã abê tý:x ne.

* **4:4** Djãm pykakambit kurê djwýnh nhyam týxo kute akrenh Kati, kãjkwakamdjwý. Jeju ne týxo kute kurê djwýnh kunî jakrenh mexi. Epedju 1.21-22 dja gar arêh kôt ama.

¹³ Metĩndjwýnh ne arým gwaj bamã Karõ jano nhym arým ar gwaj bajo ba. Gwaj kam baje Metĩndjwýnh kute ar gwaj bajo ban gwaj bakadjwýnhbê amijo kajkepja markumrêx ne amim,

–Nã. Kute ar ijo ban ikadjwýnhbê amijo kajkep kumrêx, ane. ¹⁴ Ar ba ne bar arým Kra pumũnho iba. Mrãmri ne me Babãm djwýnh arým Kra jano nhym bõx. Kute pykakam me axwe kunĩ pytãrmã ne me'yr bõx. ¹⁵ Me kute memã kum,

–Mrãmri Jejubê Metĩndjwýnh Krakumrêx, anhÿro baja. Me ja ne me kute amim maro ba. Nhym Metĩndjwýnh mrãmri me kadjwýnhbê mã amijo kajkep ne amikõt ar meo ba.

¹⁶ Metĩndjwýnh kum gwaj bajabê gwaj arým tu amim markumrêx ne amim,

–Mrãmri, kum ijabêkumrêx, ane.

Me kum aben jabê japõx djabê ne Metĩndjwýnh. Ta ne kum me abê nhym kam me kõt arým kum aben jabê. Metĩndjwýnhkam me kum aben jabê japõx djakam ne me mã kum aben jabê. Ne kam me mã kum aben jabêja Metĩndjwýnh amikõt ar meo ban me kadjwýnhbê mã amijo kajkep.

¹⁷ Dja Metĩndjwýnh ã gwaj bajo ane gwaj kam kõt bamã abê tÿxo amũ amikamẽnho mõ. Gwaj kam arým bamã abê tÿ:x ne. Nhym kam Metĩndjwýnh nhõ akati arým bõx. Kute memã axwe pãnh jarẽnh djã nhõ akati bõx. Gwaj kam bajbit bamã uma kêt ne dja. Mÿkam? Bir, pykakam gwaj ar babari gwaj bamã abêkam. Gwaj bamã abê kute ta kum gwaj bajabê pyrãk. Kam dja gwaj bamã uma kêt ne dja. ¹⁸ Ga, me prĩne kum me abêkumrêxkam arým kum me uma kêt kumrêxja pumũ. Mÿkam? Bir, me kute meo bikẽnh karõ ne me kum me uma. Me kum me umakam ne me prĩne kum me abê mex kêt rã'ã.

¹⁹ Mÿkam ne gwaj bamã Metĩndjwýnh jabê? Bir, ta kumrêx ne kum gwaj bajabê gwaj kam arým bamã abê. ²⁰ Nhym kam gwaj baje Jeju kabẽnkõt me'õo bakamyja, gwaj bajõ jãm bamã kurẽn jãm memã kum, “Imã Metĩndjwýnh jabêkumrêx”, ane. Kati. Nã gwãm bajêx. Gwaj baje bakamy pumũnhkam ne gwaj bamã kurêkam te bamã Metĩndjwýnh pumũnh kêtja jabemã. ²¹ Metĩndjwýnh arým gwaj bamã 'ã karõn gwaj bamã,

–Djãm ar amã ijabê? Dja gar amã akamydjwý jabê, ane. Kam dja gwaj bamã bakamy jabêkumrêx.

5

Me kute tu amim Metĩndjwýnh Kra markumrêx'ã ujarẽnh.

¹ Mÿj xêbê ne Metĩndjwýnh krakumrêx? Bir, me kwý ĩ pÿnhkõt kute mã amim,

–Mrãmri ne Jejubê Kritu. Mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju'ã me banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkati mẽnhkumrêx, anhÿrja. Me kute mã amim anhÿr ne tu kute amim markumrêx ja ne mebê Metĩndjwýnh krakumrêx ne umar djã ny. Ne kam mebê Metĩndjwýnh krakam me kum Metĩndjwýnh jabê. Djãm Metĩndjwýnhbit me kum abê? Kati. Amibu'ã mebê Metĩndjwýnh kradjwý ne me arým kum me abê.

² Djãm mrãmri ne gwaj bamã amibu'ã Metĩndjwýnh kra ar abêkumrêx? Mÿj kõt dja gwaj arým ja markumrêx? Bir, dja gwaj bamã Metĩndjwýnh jabên kabẽn man kõt ar amijo baba. Ne kam kõt arým bamã kra ar abêja markumrêx ne arým amim,

–Nã. Imã Metĩndjwýnh kra ar abêkumrêx, ane.

³ Dja gwaj kute me kute katàt amijo ba'ã memã karôkôt kabênja man kôt ar amijo baban kam arým bamã Metîndjwýnh jabêkumrêx. Djãm gwaj baje kabên mar ne te kôt amijo babamã? Kati. Gwaj kôt amijo babaja babê týx kêt. ⁴ Mýkam? Bir, me kum Metîndjwýnh kính kêtja te gwaj bamã amikukràdjã jarê gwaj bamã me kukràdjã kính kêt. Metîndjwýnh ne arým gwaj bajo kra gwaj arým badjumar djã ny. Kam gwaj bamã me kukràdjã kính kêt ne kôt amijo baba kêt. Ne tu amim Metîndjwýnh markumrêx ne arým me kukràdjã kôt amijo baba kêt.

⁵ Mýj xêja ne me kute me kukràdjã mar kêt ne kôt amijo ba kêt? Bir, me kute tu amim Jeju markumrêxbit. Me kute mã amim,

—Mrãmri Jejubê Metîndjwýnh Krakumrêx, anhÿro ba. Me jabit ne me kute me kukràdjã mar kêt ne kôt amijo ba kêt.

Metîndjwýnh kute memã Krao amirít.

Dju r 5.31

⁶ Ne kam mýj ne Metîndjwýnh arým gwaj bamã Kra jarênho amirít on? Bir, Kra Jeju Kritu bôx ne nã kurûm kato. Ne kam arým abatãnh ne. NhyM Metîndjwýnh kute arênho amirít kadjy Djuão arým ngômã adjã. Ngômã adjã nhyM kam tûmrãm arým kamrô prôt ne arým ty. Djãm ngômã adjãrkambit Metîndjwýnh gwaj bamã Kra jarênho amirít? Kati. Kamrô prôt ne tykkamdjwý kute o amirít. NhyM kam Metîndjwýnh Karôdjwý ajte Kra'ã amijarênho amirít. Karô mrãmri katàt kute kabên jarênhkumrêx.

⁷ Be, Metîndjwýnh arým Kra jarênho amirító amãnhkrut ne ikjêkêt. ⁸ Karôkôt o amirít. Ngômã adjãrkam o amirít. Kamrô prôt nhyM tykkam o amirít. Kuníkôt ne Metîndjwýnh kabên pydji.

⁹ Pykakam me kute mrãmri gwaj bamã mýjja'ã amijarênho amirítkam gwaj abenmã kum, “Mrãmri ne amijarênhkumrêx”, ane. NhyM be, Metîndjwýnh kute Kra'ã amijarênho amirítjakam kabên katàto kute me kuní jakrenh. Kam me kuní ren abenmã kum,

—Mrãmri Jejubê Metîndjwýnh Krakumrêx, ane. ¹⁰ Me kute tu amim Metîndjwýnh Kra markumrêx ne me amim,

—Mrãmri ne Jejubê Metîndjwýnh Krakumrêx, anen amikadjwýnhbê markumrêx. NhyM be, me kute amim Metîndjwýnh mar kêt ne me Jejuo me'ô 'êxnhi pyrãk. Mýkam? Bir, mrãmri Metîndjwýnh kute Kra'ã amijarênho amirítkumrêx nhyM me kute amim mar kêtka ne me o me'ô 'êxnhi pyrãk.

¹¹ NhyM Metîndjwýnh arým amijarênho amirít ne memã kum,

—Me kute tu amim ikra markumrêx arým ikôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane. ¹² Me kute Krao aminhõja ne kôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã nhyM me kute Metîndjwýnh Krao aminhõ kêtja kôt tîn kêtumrêx ne.

¹³ Ar aje tu amim Metîndjwýnh Kra markumrêx ar. Ar amã ne ba ikabên ja'ã pi'ók no'ók ne. Mýj kadjy? Bir, ar aje pi'ókkam ikabên jarênh ne mar kadjy. Dja gar aman tu amikukãm kôt atîn markumrêx. Metîndjwýnhkôt atîn ne ar aba rã'ã: rã'ãja markumrêx ne amim,

—Nã. Dja ba kôt ifîn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Dja gar pi'ókkam ikabên jarên aman kam arým tu amikukãm ja markumrêx. Metîndjwýnhkôt atîn ne ar aba rã'ã: rã'ãja markumrêx.

¹⁴ Dja gwaj ja man arým Metîndjwýnhmã mýjjao a'uw. Ta kute amim gwaj bajã karô kôt o a'uw ne kum,

—Aje ijã amim karõ kôt dja ga ã imã mỳjjao ane, ane. Dja gwaj ã kum ane nhyim arỳm gwaj bama. Ja ne gwaj baje markumrêx. ¹⁵ Kute gwaj bamarkumrêx dja gwaj kuman arỳm amim,

—Mrãmri dja kôt ã imã mỳjjao ane, ane. Dja gwaj amim anen arỳm kute gwaj bamã mỳjjao anhỳr kadjy baje amimarkumrêx ne amiwỳr baje mỳjjao badjà'wỳrja markumrêx.

Me axwe'ã ujarênh.

¹⁶⁻¹⁷ Apỳnh me axwe djari kunĩkôt ne me axwe. Ne kam kwỳ pãnh tyk kêt. Nhyim be, atemã me axwe'õ pãnh dja arỳm ty. Godja me'õ me kute Jeju kôt abeno kamy'õ pumũ, axwe kôt omũ. Gêdja o Metĩndjwỳnhmã a'uw ne kum,

—Djũnwã, amã ikamy kaprĩ. Kwãrĩk wãnh kum axweo pãnh kêt, ane. Dja ã kamyo Metĩndjwỳnhmã à'wỳro ane. Nhyim arỳm kum axweo pãnh kêt nhyim tyk kêt ne tĩn ne. Nãr me axwe 'õkôt. Kôt me tykkumrêxja. Djãm o kute Metĩndjwỳnhmã à'wỳrmã? Kati. Dja mrãmri kôt ty.

¹⁸ Metĩndjwỳnh kute memã amak bõnh nhyim me umar djã nyja kunĩ kum axwe prãm kêt. Jadjwỳ ne gwaj markumrêx ne amim,

—Nã. Me umar djã ny kunĩ kum axwe prãm kêt, ane. Nãm me amijaxwe kêt kadjy amijãno djan kum axwe prãm kêt. Nhyim kam Xatanaj te kute amiwỳr meo akêx nhyim me ro'ã axwemã.

¹⁹ Metĩndjwỳnh ne arỳm gwaj bajo kra. Nhyim be, Xatanaj arỳm amikôt me kum Metĩndjwỳnh Kĩnh kêtja kunĩ ar o ba. Ja ne gwaj baje markumrêx ne amim,

—Nã. Metĩndjwỳnh ne arỳm ijo kra. Nhyim be, Xatanaj arỳm amikôt me kum Metĩndjwỳnh Kĩnh kêtja kunĩ ar o ba, ane.

²⁰ Metĩndjwỳnh Kra ne arỳm bõx. Katãt kabẽn ne katãt kute amijo bakumrêx. Ne kam gwaj baje Kra katãtkumrêxkôt mar kadjy arỳm gwaj bamã bajamak bõ. Ja ne gwaj baje markumrêx ne amim,

—Nã. Arỳm ne Kra bõx ne imã ijamak bõ. Ije ta katãtkumrêx mar kadjy arỳm imã ijamak bõ, ane. Nhyim kam Kra Jeju Kritu arỳm amim gwaj bapytã. Katãtkumrêxja arỳm amim gwaj bapytã. Mrãmri kubê Metĩndjwỳnhkumrêx. Gwaj kôt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Jadjwỳ ne gwaj baje arỳm tu amim markumrêx.

²¹ Akmere, àpnhĩre ar, mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêx me kute kum amijarênhja ne kumex. Dja gar amijãno dja. Mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêx'ỳr aje amijo akêx kêt kadjy amijãno dja. Tãm ne ja.

Djuão kute atãri pi'òk no'òk ne ja.

Jejukòt ba djwýnhbê Djuão ne òbikwa nimê kra arkum pi'òk no'òk ne. Jeju kòt ne o kanikwýnh ne arkum pi'òk no'òk ne. Kute o tỳx ne kute kum me 'èxnhĩ bòxmã arènhmã ne pi'òk no'òk ne. Me 'èxnhĩ kute Metíndjwýnh kabèn kêt jarènh ne kute me noo biknormã bòxmã.

Nãm kum,

–Kwãrik wãnh me ja mar kêt ne mekòt amijo aba kêt. Dja ga amijã ano tỳx ne me jamã kre rax. Nãm ã Djuão òbikwa nimê arkum ane.

¹ Ba ibê Djuão. Ibê Jeju nhò me jao iba djwýnh'ò ne ba ar amã pi'òk no'òk ne. Nà àpnhĩre, Metíndjwýnh ne amijo apytã. Ba kam akramê ar amã pi'òk no'òk ne. Mrãmri imã ar ajabêkumrêx. Djãm bajbit? Kati. Me kunĩ kute Metíndjwýnh kabèn katãtkumrêxja mar ja ne me adjwýnhdjwý kum ar ajabê. ² Metíndjwýnh kabèn katãtkumrêx. Gwaj baje bakadjwýnhbê mar tỳx rã'ã ne baje o bajamak kêt kati prãm kêtumrêx.

³ Me Babãmbê ne Metíndjwýnh. Krabê ne Bènjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩkumrêx * gar adjumar mex rã'ã. Ar katãt kute kabèn jarènhkumrêx ne kum ar ajabêkumrêx. Gê ar amê amijo kajkep.

Me kum aben jabê'ã kute memã karõ.

⁴ Nà àpnhĩre, akra kwý ne kòt ar amijo ba ba omün ikĩnhkumrêx. Nãm ar kute Metíndjwýnh kabèn katãt markumrêx ne kòt ar amijo ba ba kòt ar omü. Me Babãm ta ne 'ã gwaj bamã karõ. Kòt amijo baba'ã gwaj bamã karõ nhym ar arým kuma. Ne kam arým mrãmri kòt amijo bakumrêx ba kòt ar omün arým ikĩnhĩ:re.

⁵ Ne kam àpnhĩre ar, jakam ajte ar amã arê. Djãm me kabèn ny ne ba ar amã arê? Kati. Gwaj baje amim Jeju mar kraxkam baje kabèn marja tãm dja ba akubyn ar amã arê. Gwaj bamã aben jabêmã. Ja dja ba ajte ar amã arê.

⁶ Mýj dja gwaj nèn bamã aben jabê? Bir, dja gwaj Metíndjwýnh kabèn man kòt ar amijo baban arým bamã aben jabê. Mýj ne kabènkam kute? Bir, tãm ne gar aje amim Jeju mar kraxkam arým ama. Ar amã aben jabê ryti pydjimã. Ja ne gar ama ba ajte ar amã arê.

Me amijã no tỳxmã, me 'èxnhĩ kute me noo biknor kêt kadjy.

Dju k 4.1

⁷ Be, arým me 'èxnhĩ krãptĩ ar ba. Nãm me memã kum,

–Djãm mrãmri ne Metíndjwýnh Jeju Kritu jano nhym pykamã bòx ne nã kurùm katon ar ba? Kati, nãm me 'èx, anhỹro ba. Me kute ã memã anhỹro bakam mrãmri 'èxnhĩkumrêx. Mebê Kritu kurê djwýnh.

⁸ Dja gar aminêje me 'ãno dja. Me kute ar anoo biknor karõ me 'ãno dja. Ga wãkam arým Kritumã adjapènh 'ãtüm. Nhym Metíndjwýnh arým ar amã akĩnh djã jarê. Dja ar amã kungã. Nãr, godja gar aminêje me 'ãno adjãm kêt jabej, nhym me arým ar anoo biknor jabej. Nhym kam Metíndjwýnh arým ar amã òr kêt. ⁹ Me kute Metíndjwýnh kabèn mar kêt ne kam amikrà ar o ban ajte kute arek Kritu kabèn kòt amijo ba kêtja ne Metíndjwýnh kute meo ba kêtumrêx. Nhym be, me kute arek Kritu kabèn kòt amijo baja me Babãmbê Metíndjwýnh kute meo ba nhym ajte Kradjwý kute meo ba.

* ^{1:3} Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym ar pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprĩkumrêx.

¹⁰ Godja me'õ bôx ne 'êx ne Kritu kupa'ã ar amã ajarẽ kwārĩk wānh kum aminhūrkwã jarēnh kêt. Ne kwārĩk wānh pa kjēnh kêt. 'Êx ne kupa'ã ar amã 'ã ujarēnhkam dja gar pa kjēnh kêt. ¹¹ Dja gar pa krij nhym me arým ar ajã, —Arým ne ar amijã kumẽ. Ga, ar kôt bawã pumũ, ane. Gar kam arým kôt ar gadjwý Kritu'ã ajêx pyræk.

¹² Nã bãm bit pi'ókjakam ar amã ikabēn kumex jarēnh prãm. Ba kam amim, —Kati. Kwārĩk wānh ba pi'ókkam ikabēn kunĩ jarēnh kêt. Dja ba tēn arkam bôx ne ijajkwao arkum arẽ, ane. Dja ba ar amã ane gwaj kam arým abenkam bakĩnhkumrêx. Ja kadjy ne ba amima.

¹³ Akanikwýnhkam kradjwý amã amikabēn mex jarẽ. Metĩndjwýnh kute amijo akanikwýnh pytår tãm kra ne amã amybým amikabēn mex jarẽ. Tãm ne ja.

Djuão kute pi'ôko ino rer no'ôk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Djuão ne ôbikwa myjamã pi'ôk no'ôk ne. Ôbikwaja ne ar apýnh pyka djári memã Jeju'ã ujarênh tēmja amiwýr aro wadjã ne arkum kabên mex jarê ne arkum mýjja ngã ne ar kujate nhym ar tē. Kute arek o anhýr rã'ãmã ne kute kubê me'ô jaxwe pymamã ne kum pi'ôk no'ôk ne.

¹ Akmere, Gaju. Ba ibê Djuão ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Ibê Jeju nhô me jao iba djwýnh'ô ne ba amã pi'ôk no'ôkkam ikabên jarê. Metúndjwýnh kabên katátkôt imã ajabê.

² Akmere, Metúndjwýnhmã arým amexkumrêx ba arým ama. Ne kam Metúndjwýnhmã ajo a'uw ga amex kôt adjumar mex. Adjã kêt djwýo ane. Ga adjumar mex ne adjã kêtja ne ba imã kínhkumrêx. ³ Be, Jeju kukwakam gwaj bakamy ar arým nính iwýr bôx ne imã ajarê. Nãm ar imã,

–Be, Onj Gaju kute Metúndjwýnh kabên katát markumrêx ne kabên kôt kute amijo ba mexkumrêx, ane. Ba ar kute ajarênhja man ikínhkumrêx. ⁴ Nã bãm memã Jeju'ã idjujarênh nhym me kute ikabênkôt Jejuo aminhõ. Ba kam mã itēm nhym me nính imã me'ã ujarênh ne kute imã,

–Onj ar kute akabên kôt Jejuo aminhõja Metúndjwýnh kabên man kôt kute katát amijo bakumrêx, anhýr. Me kute ã imã anhýrkam ikí:nhkumrêx.

Gaju kute meo djuw mexkam Djuão kute amikính jarênh.

⁵ Akmere Gaju, Jeju kukwakam gu bakamy kwý ne awýr bôx, ga anhõdjànñ ne aro djuw mex. Nã gãm te ar nokre pumúnñ kêt ne tu aro djuw mex. Ne kam Metúndjwýnh kabên kôt amijo abakumrêx. Aje me bakamy djuw mex kuníkôt ne ga kabên man kôt amijo aba mexkumrêx. ⁶ Gwaj bakamyja kwý arým nính ar iwýr bôx ne ar imã ajã ajarêñ ajte me kute Jeju mar kunjãmã ajã ajarêñ memã kum,

–Onj Gaju kum ar ijabê:n ôdjànñ ne ar ijo djuw mex, ane, ba arým ar kuman ajte ama. Dja ar ajte awýr bôx ga amũ ajte ar môr kadjy arkum mýjja'ô ngã. Arkum djwý, pi'ôk kapri ngã. Metúndjwýnh kabênkôt arkum angã.

⁷ Mýkam dja ga ã arkum ôro ane? Bir, ar Jeju'ã ujarênh kadjy mörkam. Nhym be, jakam me kute Jeju mar kêt kwý bit kute gwaj bakamyjamã ô mýjja nhõrmã nhym ar kute amim byr kêt. Me kute Jeju mar kêt kam gwaj bakamy ar kute mebê byr kêt. Ne kam arým mã mō. ⁸ Mýj xêja dja gwaj bakamy arkum mýjja ngã? Djãm me kute Jeju mar kêt? Kati. Me kute amim Jeju mar dja gwaj bakamy arkum mýjja ngã nhym ar arým tē. Jeju kabên katát jarênh kadjy tē. Gwaj ba dja gwaj arkum mýjja ngã. Ne kam arým ar ro'ã apê.

Djoti kute amijo bēnjadjwýr rax prãm.

⁹ Amrêbê ne ba wãm ar aje amim Jeju marjamã pi'ôk no'ôk ne. Gar arým inhõ pi'ôk jarêñ ikabên ma. Nhym be, wãkam Djoti kute ikabên mar prãm kêt. Djoti ta ne amijo bēnjadjwýr rax prãm. Me kute amim Jeju markam ta amijo bēnjadjwýr rax prãm. Bēnjadjwýr rax prãmje ne kute ikabên mar prãm kêt kumrêx.

¹⁰ Dja ba ar akam itēm ne ibôx jabej ne arým ar amã Djoti jarê. Nãm ikãxã kabên punure jarêñho ba. Amrêbê jakam gwaj bakamy kwý wãm ar awýr tēñ ar akam bôx. Ar kute ar amã Metúndjwýnh kabên jarêñ kadjy ar akam bôx. Nhym kam Djoti kute ar pa kjêññ kêt ne arkum aminhürkwã jarêñ kêt. Gar

akwỳ ar aje arkum aminhūrkwā jarēnh prām nhym Djoti arỳm ar abē aptàn ar amā,

—Aje, jakam dja gar ar ikôt abikprōnh kêt, ane. Ne ar aje amim Jeju mar bikprōnh djà nêje ar ajano.

¹¹ Akmere, kwārīk wānh me axwe'ā amijakre kêt. Me mex'ā dja ga amijakre. Me mex ne me Metīndjwỳnh kôt ar amijo ba. Nhym me axwe kute Metīndjwỳnh mar kêtumrēx. ¹² Be, me kunī ne me me bakamy Temexu mex jarē. Nām me 'ā abenmā kum,

—Metīndjwỳnh kabēn katāt kôt ne Temexu amijo ba gwaj arỳm omū, ane. Ar badjwỳ ne bar Temexu mex jarē ga ar ijēxnhī kêt kôt aje arỳm ar imar.

¹³ Nā bām bit ije amā ikabēn kumex jarēnh prām. Ne kam ije pi'òkkam amā arēnh prām kêt. ¹⁴ Ije amikrà kêt ne awỳr itēmmā. Dja ba awỳr bōx gu banhýtāri abenmā bakabēn jarē. Ja kadjy ne ba amima.

¹⁵ Gē Metīndjwỳnh ajo djuw mex ga adjumar mex rā'ā. Be, jakam gu banhōbikwa ar arỳm amā kabēn mex jarē ba kuman arỳm pi'òk jakam wām amā arē. Ga apỳnh aje gu banhōbikwa nhidji mar kôt arkum ar idji jarēnh arkum ikabēn mex jarē. Tām ne ja.

Djuda kute memã pi'ôk no'ôk ne ja.

Jeju kamy 'ôbê ne Djuda. Nãm ar aben djâkam nõ. Jeju kumrêx kato nhym tũmrãm Xijagumê Djudadjwý Marij kurũm kato. Kute amim Jeju mar kêt ne kam tũmrãm tu amim markumrêx. Birãm Jeju akubyn tũn kôt ne tu amim kuma. Ne kam Jeju nhõ me jaõ ba. Ne kam arkum pi'ôk no'ôk ne. Nãm Ar kubê me 'êxnhĩ pyma. Me 'êxnhĩ amijo Metũndjwýnh kabên jarênh djwýnh ne me kute Jeju marmê abenkam bikâr ne ate ajte memã 'êx ban arík ar ban memã mýjja punu'ã àpnênh ba. Nhym kam Djuda arkum,

—Kati, Metũndjwýnh amrêbê kute me axwemã o pãnhja pumũ. Dja ĩ prĩne me jadjwýõ bikênh mex ne. Be, ar ga dja gar Jeju'ã angrã tỳx nhym Metũndjwýnh dja ar arôrôkbê ar akukrà gar aku'ê tỳx. Nãm ã Djuda arkum ane.

¹ Ba ibê Djuda. Ibê Jeju Kritu nhõ àpênh. Ibê Xijagu kamy. Ba ne ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabên jarê. Metũndjwýnh, me Babãm arým amijo ar apytãn amimexo ar ajo mex nhym Jeju Kritu amim ar apytâr mex ne ar ajo ba.

² Gê Metũndjwýnh tu kum ar akaprĩ:kumrêx* ne kum ar ajabê:kumrêx gar adjumar mexo amũ amikamên arým adjumar mexkumrêx ne.

Me kute axwe'ã memã àpnênh.

A Ped 2.1

³ Akmere, àpnhĩre ar, Metũndjwýnh ne kute Krituo me bakunĩ pytâr. Nã bãm amibêx ne bit ije ar amã 'ã pi'ôk no'ôko inhỹrmã. Ba nhỹn arým me kute ar anoo biknor prãmja man amim,

—Kati. Dja ba arkum me kute ar noo biknor jarê. Ne arkum, “Wãnh ne me ar akwý anoo biknoro ba. Kritu ne gwaj bamã amijã ujarênh pydjĩn arê gwaj babê Kritu nhõ me ja baje mar pydjĩmã nhym me arým 'êx. Ne kam ta amijo Kritu mar mex ne arík kupa'ã ar amã 'ã ujarênh punun ar anoo biknoro ba. Me kute ar anoo biknoro baja dja gar me 'ãno djan mã akabêno me ity gê me anhikrê.” Nã bãm ã amikabên maro anen arým ar amã arê.

⁴ Me kute ar anoo biknorja ne me kum Metũndjwýnh kĩnh kêt ne amipdjur mex ne ar akôt wangijn ar amê akã. Nãm me amakkre kêt ne ar amã,

—Ar rã'ãn aben prõ, aben mjên kupê. Gêdja Metũndjwýnh ate krã. Arým ne tu kum ar akaprĩn ar amã ajaxwe kêt jarênhkumrêx. Nãm me ã ar amã ane. Ne kam arým Bênjadjwýr djwýnh japrý. Kubê ne Metũndjwýnh. Nãm me Metũndjwýnh pydjĩ japrý. Ne ajte Bênjadjwýr djwýnh bê Kritu japrýn ar'ã memã kum,

—Djãm mrãmri ne Kritu ar ba? Kati. Nãm me 'êx, ane. Amrêbê me kêtĩ ne Metũndjwýnh arým me ja'ã amim karõ. Me biknor tokry djãmã kute me anormã ne me'ã amim karõ.

Apýnh me tũmre djãri jaxwe'ã ujarênh.

Mat 7.21; A Ped 2.3; Dju k 3.6

⁵ Ba ar amã me kwý biknor'ã ajarê gar ama. Gar te arým aje me'ã ujarênh mar ba ajte ar amã me'ã ajarê gar ama.

Be, Bênjadjwýr djwýnh arým pykabê Edjitu kurũm me bê idjaero katon me utã. Ne kam arým me amakkre kêto akno. Me kute amim mar kêtjao akno.

* **1:2** Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ar ga ne gar adjukaprĩ kêt. Ta ne tu kum ar akaprĩkumrêx.

6 Nhyim Metündjwýnh kadjy mränh djwýnh jaxwedjwý arým àpénh djà kanga. Näm me amijo àmra ban àpénh djà kanga nhyim pänh arým me biknor tokry djàkam me kumèn arým akamät kô tykkam mebê ijê. Näm mebê ijê tÿx kute mrämri ne me kute kàxiràxo me uwprekam kute mebê ijê tÿxja pyràk. Ô akati rax me'ÿr bôx kadjy mebê ijê. 'Àtüm nhyim Metündjwýnh kute memä axwe pänh jarénh djà nhô akati me'ÿr bôx kadjy.

7 Kríraxbê Xôtómamê Gomoramê bu'ã krídjwý, kam me axwe ne me prô djwýnh, mjên djwýnh kupa'ã ari abeno ngjê_{xo} ba. Metündjwýnh kute me ipêx kupa'ã ne me my ta kute abeno ngjêx prämkmurêx nhyim me niredjwý ta kute aben kupénho ikwã prämkmurêx. Me baje amikajmätã me mar kadjy ne Metündjwýnh arým memä axweo pänh. Kuwyo memä o pänh nhyim kam kuwyo meo ajkamuw nhyim me mrämri arým biknorkmurêx.

8 Me kute me anoo biknor prämja ne me me ja kôt axwe. Näm me biptiro ikwã arým amijo àpnun amibu'ã meo àpnu. Ne kum me bënjadjwýr kurên kàjkwakam me rünh'ã kabên punu.

9 Be, Mígeubê ne Metündjwýnh kadjy mränh djwýnh raxja. Djã ne Mígeu Xatanajmã kabên punu jarê? Kati. Amrêbê: ne me bakukâmäre Môjdjê arým ty nhyim kam Mígeumê Xatanaj ar Môjdjê nhí'ã aben maro dja. Djã ne kam Mígeu tu kum kabên punu jarê? Kati. Näm kum,
—Gê Metündjwýnh ta amã akij, ane. Jabit ne arê.

10 Nhyim be, me kute ar anoo biknor prämja ne me tu mýjja'ã kabên punu ba. Me kute me mar kêt kam ne me tu me'ã kabên punu ba. Näm me mry djumar djào umar. Mry kute amidjwýnhbit mar ne tu ar ba. Nhyim me mry kôt kute amidjwýnhbit mar ne tu ar ban arým kôt amijo àpnu.

11 Ý watíre, Metündjwýnh dja me biknor tokry djàkam me kurê. Amrêbê: ne me bakukâmäre Kaí axwe:. Nhyim me kute ar anoo biknor prämjadjwý ne me Kaí kôt ar amijo ba. Amrêbê: ne me bakukâmäre Barão kum nêkrêx prämje tu me noo aknon meo ajkê. Me kute ar anoo biknor prämjadjwý ne me Barão kôt kum nêkrêx prãm ne ar anoo biknoro ba. Amrêbê: me bakukâmäre Kore ne kute amijo rax prãm ne arým bënjadjwýr'ã kabên punu ba. 'Á kabên punu ba:n kam arým akuno. Me kute ar anoo biknor prämjadjwý ne me Metündjwýnh'ã kabên punu ba. Dja me 'ã kabên punu ba:n í arým Kore kôt me biknor tokry djàkam akuno. Metündjwýnh'ã kabên punukôt arým akuno.

Me kute me noo biknorja me ro'ã bikàr.

A Ped 2.13

12 Ar amã aben jabêkam gar aro'ã ar anhô kwý krêno akrí. Nhyim me kute ar anoo biknorjadjwý ne me pijàm kêt ne arým ar aro'ã aku. Ar akínhkumrêxo akrí nhyim me arým amipunuo ar ajo àpnu. Ga, me kã mexkam ngrã kute o punuja pumû. Me kute ar anoo biknordjwý ne me ã ar ajo àpnu ane. Amipunuo ã me ajo àpnuo ane. Nhyim me te: me kabên mex jabej mekam ama:n arým kapríre ne. Ga, kôk djábêrkam kakrã kakrãtyk ba kajgoja pumû. Nhyim me te: na bixadjwýrkam aman kam arým kapríre ne. Me kute ar anoo biknordjwý ne gar ã mekam akaprío ane. Näm me kajgo kute mrämri ne pidjô kuní ô kumexkam ja pydji ô kêt ne ãm pyrãk. Pidjô tu tykkumrêx nhyim me arým kramê arêmê ro'ã kaba. Näm me kute urãk ne tu kajgokumrêx. Dja me arým me biknor tokry djàkam akuno.

13 Näm me ta ar ba kute mrämri ne ngô djàkrêkam ngô djàkã ari aben pymjýr pyrãk. Ga, ngô djàkrê apêx nhyim arým akàxkam mýjja punu kumexja pumû.

Nām me kabēn punu jarēnho ku'ēn o ino re nhym me arým pijām ne, kabēn punukam pijām ne. Me kute ar anoo biknor prāmja ne me arīk ba nhym me te: kute mekôt katāt amijo bamā. Me kute mrāmri ne kanhêtire arīk ba pyrāk nhym me te: kute omūnh mex ne kute 'ā amimrānh jakremā. Metīndjwýnh ne arým amim me axweja pānh'ā karōkumrēx. Akamāt kô tyk pytīkam dja me kurē. Dja kam akamāt kô tyk rā'ā nhym me kator kêtikumrēx.

¹⁴⁻¹⁵ Adāo ar amikam kra jadjuw nhym arým abatānh ne. Abatānh ne arým amikam kra jadjuw. Kra jadjuw nhym arým abatānh ne. Abatānh ne arým amikam kra jadjuw. Ne amū aben nhijuk'ā kra jadjwýro tē. Adjwýro tē: Adjwýro tēm tāmtā kam arým 7'ýr o bôx. Aben nhijuk'ā krakam kra'ā akren arým 7'ýr o bôx. 7'ýr o bôx nhym me arým krajamā Enoki jarē. Enoki ajte me kute me noo biknorja'ā memā kum,

–Ē, Bēnjadjwýr djwýnh dja Metīndjwýnh nhō me ja krāptī: kubē 10.000mē ro'ā bôx. Ne kam arým me kum Metīndjwýnh kīnh kêtja kunīmā axwe pānh jarē. Apýnh me àpēnh jaxwe djari pānh memā arē. Metīndjwýnh'ā kabēn punuja kunī pānh memā arē nhym me arým amijaxwe ma. Nām ā me bakukāmāre Enoki memā ane.

¹⁶ Me kute me anoo biknor prāmja ne me bēn prīkam kabēn ban apýnh mýjja'ā kabēn punu prā:m. Me kute amidjwýnhbit markam ne me kum apýnh mýjja punu prām ne kôt ar amijo ban amijo àmrati ba. Ne kam me ō nēkrēx kumex pumūn amim,

–Ba gēt tām wā kôt ar amijo iba. Ne kam arým inhō mýjja kumex ne kôt irax. Nām me ā amim anen kam kum me ō nēkrēx ngrireja kīnh kêtikumrēx. Me kum me ō nēkrēx kumexjabit kīnho ba.

Me kute Jeju markumrēx djāpēnh'ā memā karō.

¹⁷ Akmere, àpnhīre ar, ar ga dja gar atemā amijo tē. Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju Kritu kute ar anorja dja gar ar kabēn mar týx. ¹⁸ Nām ar arým me'ā ar amā ajarē. Me kute ar anoo biknor prāmja'ā ajarē. Nām ar ar amā,

–Dja Jeju bôx 'ýr nhym me arým gwaj bajapry:o ba. Dja me amidjwýnhbit man kum mýjja punu prām ne kôt ar amijo ba, ane.

Kritu kute ar anorja ne ar ā ar amā ane. Dja gar ar kabēn mar týx. ¹⁹ Me kute ar anoo biknor prām ja ne me abenbē me kurēo ba. Ne pykakam mýjjakôtbit amijo ba. Nym Metīndjwýnh Karō kute meo ba kêtikumrēx.

²⁰ Akmere, àpnhīre ar, ar ga dja gar atemā amijo tē. Kritu kabēn mexkumrēx. Tām dja gar tu amim markumrēx ne amim kabēn maro tē:n amū maro amikamēn mar rax ne. Metīndjwýnh Karō dja gar aman Metīndjwýnhmā akabēn aba nhym Karō arým ar akôt o kangō.

²¹ Metīndjwýnh kum gwaj bajabē. Ar gadjwý dja gar amā abē rā'ā ne 'ā adjukanga kêt. Ne Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju Kritu jabej ajkam ama. Ta dja bôx ne kum gwaj bakaprikumrēx gwaj kôt batīn ne ar baba rā'ā: rā'ā ne.

²² Me kwý kute amim Jeju mar kêtja dja gar amā me kaprīn 'ýr me o akēxo tē gē me tu amim markumrēx. ²³ Nār, dja gar ano katon me axwebē me kwýo akēx. Me kwý kute amijo punu mexja. Me ja on biknor karō dja gar memā ano katon me axwebē meo akēx. Kute mrāmri ne me'ō kuwykam ām nhym me kum kaprīn kam no kator ne kute pa 'amýnh ne bōm mēnh pyrāk. Dja gar me punu kôt ar apunū'ō pymaje amijā ano týx ne.

²⁴ Metīndjwýnh ne kute amim ar apytār mexkumrēx gar kam ajmā akute kêt ne katāt ar amijo aba rā'ā ne. Metīndjwýnh ra:x nhym me kum uma:. Dja amimexo ar ajo mex gar arým ajaxwe kêt. Nym kam arým amikabem ar

apumjuwn arým přine ar ajo kī:nhkumrěx. ²⁵ Me Batīndjwýnhbê ne me bapytâr djwýnh. Pydji kute mýjja kunī mar ne krã me:xkumrěx. Ba kum,

—Mrãmri ame:xkumrěx ne apyma:kumrěx. Araxo abê kumkatikumrěx. Me kunī:mã Aběnjadjwýr djwýnhkumrěx. Ajity:xkumrěx. Amexmě apymamě aběnjadjwýrmě atýxmě ne ga aje 'ã aminhinomã amiměnh kêtikumrěx, ane. Gê me kunī ã Metīndjwýnhmã ane. Tãm ne ja.

Mýjja apôx kêttri kukãm 'ã ujarënh ne ja.

Bënjadjwýr Jeju Kritu ne Djuãomã, ò àpënhbë Djuãomã mýjjao amirít. Me kute Jeju mar këtja ne me me kute amim Jeju marjao bikënh ar o ba. Nhyr kam Jeju kute ò me jao tÿx nhyr me akubyn tÿx ne kute kanga kët kadjy Djuãomã mýjjao amirít. Te me kute meo bikënhkam mã Jeju'ã ngràn kute kanga kêt mã kum o amirít. Anhÿr djwýnhràm kum o amirít, abentã kum o amirító tÿ, mýjja'ã akreo tÿ. Ò me jabit kute mýjja mar nhyr me kâtambë bipdjurmã ne apÿnh mýjja djãri'ã mýjja jakre. Bir, nhyr mÿj ne Djuão omü?

Metíndjwýnh kute me axwemã o pãnh ne tu kute mýjja jaxwe kuní kuwyo imòkam rënh nhyr apëxmã. Nhyr kute Xatanadjwý bín nhyr kët nhyr kam pyka ajte nyn tu mexkumrëxmã ne kum o amirít. Ne kum kãjkwadjwý jakre. Metíndjwýnh kute ò me jao kínhmã, me 'ã ngrã tÿx ne kute kanga këtja, me tãm ne kute meo kính nhyr me kãjkwakam ò pykakam kínhkumrëx ne ar ba rá'ã rá'amã. Kam ne me mexbit ar ban kam kanë kët ne tyk kët ne mÿr kët. Mýjja punu 'ÿr àr kët kam. Ja kuní ne kum o amirít, apôx djwýnhràm kum o amirít. Nhyr Djuão me kadjy omü. Mýjja apôx kêttri ne anhÿr djwýnhràm omün memã arë. Tãm ne ja.

Me kute pi'òkjakòt amijo baja dja me kính.

¹ Jeju Kritu kute mýjjao amirít ne ja. Metíndjwýnh ta ne Jejumã arë nhyr kam amidjò'ã ajte kute ò àpënhjamã o amirít mã, nhyr kam me kute marmã. Apÿnh mýjja djãri dja ì apôx, amikrà kët ne apôx nhyr anhÿr djwýnhràm arÿm kute memã o amirít mã. Imã ne arÿm o amirít ba kam ije me amã arënhmã. Ba ibë Djuão ne ba Metíndjwýnh mã idjápënh, imã ne o amirít ba ije me amã arënhmã. Nãm iwÿr kadjy mrãnh djwýnh jano nhyr kam imã mýjja kuní jakre ba kam kòt omü. ² Ije arÿm kuní pumünhkam dja ba príne me amã kuní jarë. Metíndjwýnh kabën ne ba arÿm ije me amã arënhmã. Jeju Kritu kute katàt kabën jarënh tãm dja ba me amã arë.

³ Metíndjwýnh kute anhÿr djwýnhràm mýjja'ã memã ujarënh ja gëdja me'ò memã arë nhyr kute arënh djwýnh tãm gëdja arÿm Metíndjwýnh kum kính jadjã. Nhyr me kute mar ne kòt amijo bajadjwý gëdja Metíndjwýnh memã kính jadjã. Dja amë aro kính, me kute 'ã ujarënh djwýnh o kính ne kam ajte me kute maro ÿr jadjwýo kính. Bir, arÿm 'ÿr. Arÿm Metíndjwýnh kute memã mýjja anhÿr djwýnhràm arënh ja arÿm apôx 'ÿr.

Djuão apÿnh me kute Jeju'ã abeno bikprõnh djãri kubé 7mã kabën.

⁴ Ba ibë Djuão ne ba ar amã pi'òk no'òk ne. Ar aje amim Jeju mar ne apÿnh aje kòt aben pydjija, ar amã ne ba pi'òk no'òk ne. Pykabë Adjikkam apÿnh krí rúnkhòt ar aje 'ã abeno abikprõnh o 7ja me amã ne ba pi'òk no'òk ne.

Gë Metíndjwýnh ukapríkòt me ajo djuw mex ne ar me ajo ba ne me amã umar mex jarë ga me adjumar mex ne ar aba. Metíndjwýnh ta ne tìn ne ar ba, amrëbë adjakamã tìn ne ar ba. Dja mrãmri tìn rá'ã rá'ã. Tãm dja ukapríkòt me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarë.

Nhyr Metíndjwýnh Karò kute amijo 7 ne Metíndjwýnh krí djã kònh ku'ë tãm gëdja adjwýnhdjwý me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarë ar me ajo ba.

⁵ Nhyr Jeju Kritudjwý dja me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarë. Jeju Kritu ta kute mrãmri katàt memã Metíndjwýnh kabëno amirít djwýnh

ne kumrêx tyk ne akubyn tîn ne kator gêdja Metîndjwýnhmê Metîndjwýnh Karômê kudjwa me ajo djuw mex. Jeju ne bēnjadjwýro kute me bēnjadjwýr kunī jakrenh ne pyka kunīkôt me ô bēnjadjwýro ba. Tām dja Metîndjwýnhmê Metîndjwýnh Karômê kudjwa me ajo djuw mex ne me amā umar mex jarê.

Jeju Kritu ta ne kum me bajabêkumrêx ne amikamrôo me bajaxweo ajngrà.
 6 Ne kam ajte ta ar me bajo ban kam Bāmmā me bapumjuw gu me kam babê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh ne Bāmmā badjapēnh ar baba. Kumā, Jeju Kritu tāmā gora gê me kāmā kum rax jarēnh rā'ā rā'ā. Gêdja umao ar me bajo ba rā'ā rā'ā. Mrāmri. Tām ne ja.

7 Ori, amrê tē. Kakrākôt ne amrê tē. Me kunī dja me omū. Me kute Jeju kanhwýr djwýnhjadjwý dja me omū, pñine Jeju pumū.

Nhym apýnh pyka djari dja me kunī omūn amra, Jeju pymaje àmrao kumex. Mrāmri dja me kunī omūn amim ngryk ne àmrao kumex. Be, tām ne ja.

8 Bēnjadjwýrbê Metîndjwýnh ne memā kum,

—Ba ibê mýjja kunī krax ne ajte ibê mýjja kunī 'ēnhôt, ane.

Nām ā Metîndjwýnh týxo kubê kumkati ane. Metîndjwýnh, ta ne tîn ne ar ba, amrêbê adjakamā tîn ne ar ba. Dja mrāmri tîn rā'ā rā'ā. Ajbit ne umao mýjja kunī pytā.

Jeju Djuāomā amijo amirî.

9 Nā, ba ibê me akamy Djuāo. Nām me Jejukôt me akudjwa ijo ajkê ba itokry. Mrāmri ne Jeju me baro'ā me bapytān ar me bajo ba. Ba kam me akudjwa mā Jeju'ā ingrā týx ne 'āno djan ije kanga kêt. Ba ne ba apêxtibê Paximukam ar ba. Na bām memā Metîndjwýnh Kabēn jarēn memā Jeju'ā idjujarēnh iba. Nhym kam me ja ngryk ne kam imā,

—Kwārîk wānh mýjja wā jarēnh kêt, ane. Ne kam ipa 'amýn kam ijo tēn apêxti jakam imê ba kam kam ar iba.

10 Be, pi'ók kamrêkkam, Bēnjadjwýr nhô akatijakam ne ba arek maro nhý nhym Metîndjwýnh Karô ar ijo ba. Ba kam me'ô kabēn ma. Me'ô kabēn týx kute poti kakôr týx pyrāk. Ikôt ne imā kabēn ne. Ne imā,

11 —Ba ibê mýjja kunī krax ne ajte ibê mýjja kunī 'ēnhôt. Ba ren ije kàjkwamê pykamê omūnh 'āno idjām kêt nhym ren amrêbê amijo ajkê nhym ren mýjja kunī kêt ne. Ê, amrê tēn mýjja pumūn 'ā pi'ók no'ók, ane. 'Ā pi'ók no'ók ne kam memā ano. Me kute amim Jeju mar ne apýnh kute kôt aben pydji, me jamā dja ga ano. Me kute apýnh krî rûnhkôt 'ā aben pydjibê 7, ar kute Epexukam 'ā aben pydjijamê, ar kute Emînakam 'ā aben pydjijamê, ar kute Pegamukam 'ā aben pydjijamê, ar kute Xijxirakam 'ā aben pydjijamê, ar kute Xadjikam 'ā aben pydjijamê, ar kute Pirapjikam 'ā aben pydjijamê, ar kute Raodjikam 'ā aben pydjijamê, mekmā dja ga aje mýjja pumūnhja'ā pi'ók no'ók ne ano, ane. Nām ā imā kabēn ane.

12 Ba kam 'yr akêx. Ije mýj me'ô kute imā kabēnja pumūnhmā 'yr akêx nhym ngônhpôkti kubê 7 ne ku'ê ba omū. Kēn karýro ngônhpôkti.

13 Nhym kam ipôkri dja. Kute me'ô my pyrāk ne dja. Nām kubêkà ryti jadjān o dja. Kubêkà rytija ne parkôn 'ānh itep nhym 'ā dja. Ne kēn karýro amirunh pren 'ā dja. 14 Ne kī jaka: kute āk kaka jaka ja pyrāk. Kute kadjāt nhī jaka pyrāk. Nhym no pôkja kute kuwy pôk pyrāk. 15 Ne par jadjēnh. Kute ngôn nhípêx djākam me kute 'ā ngrao pôx nhym adjēnh pyrāk. Nhym ôkrekam krikrit kute ngô rārākti: pyrāk. 16 Ne ubôkjae kanhêtireo 7 ne 'amýn o dja nhym kam aktā kàx djwa mextire ajkwa krekre kurūm kato. Ne nokre jadjēnh kute kàjkwa nhípôkri myt mrānhkam adjēnh ja pyrāk.

¹⁷ Ba omün kam itu mýrbê tým kute ityk pyræk ne itu mýrbê tým ne nõ, itün práme. Nhyim kam ta ijã ikra dji, ubôko ijã ikra djin kam imã,

–Kwãrik wãnh atin prãm kêt. Ba ibê mýjja kunĩ krax ne kam ajte ibê mýjja kunĩ 'ênhôt. ¹⁸ Bajbit ne ba ije amitün mar. Arým ne ba ty ne kam arým ajte itün ne. Amrê ipumü. Ba dja ba itün rã'ã rã'ã. Ba ne ba ikabêno me tyk kadjy me anor djwýnh ne kam ajte ikabêno me tyk nhô pyka'yr me anor djwýnh.

¹⁹ Aj, dja ga on 'ã pi'ók no'ók, aje omünhja'ã pi'ók no'ók ne. Arým kator ga aje omünhjamê mýjja kraxje kator kêt rã'ãmê. Amê dja ga 'ã pi'ók no'ók ne.

²⁰ Mýkam ne ba kanhêtireo 7 idjubôko 'amýn o dja ga omü? Ne kên karýro ngónhpóktio 7jadjwý, mýj ne ja? Bir, ba amã arê ga ama. Ê, ngónhpóktio 7ja ne kubê apýnh krĩ djari me kute amim imar ne kute ikôt aben pydji 'ã akre kubê 7. Apýnh krĩkam me kute ikôt aben pydji'ã akre kubê 7 ne ja. Nhyim kanhêtireo 7ja ne kubê apýnh krĩ djari me kute ijã abeno bikprónhja kadjy mrãnh djwýnh ta ne 'ã akre, ane.

Nãm ã Jeju imã kabên ane ba kuma.

2

Epexukam ar ja arým kum Metündjwýnh kĩnh ngrire.

¹ Nhyim kam ajte imã,

–Ê, ar kute krĩraxbê Epexukam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrãnh djwýnhjamã dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bënjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabên jarên arkum, “Ê, ba ije idjubôko kanhêtireo 7 ne 'amýnhja, ne ba kên karýro ngónhpóktio 7kam imrãnhja, ba. Ba ne ba ar amã ikabên ne.

² Gar ikabênkôt ar amijo aba ba arým omü. Ar adjápênh rax, ar aje ijãno adjãm ne aje ikanga kêt ba arým omün kam ikĩnhkumrêx. Nã gãm ar abê me axwe kĩnh no kati ba arým omü. Nhyim me wã we kute 'Jeju kute ar ijanor' anhýrja gar te kabên mex jabej kam aman kam arým prĩne mekmã akato. Me wã ne me 'ênhikumrêx. Me tãm ne gar arým mekmã akaton abê me kĩnh no kati. ³ Nã gãm ar ijãno djan amibê ijo abiknor kêtumrêx ne. Nãm me ikôt ar ajo ajkê gar tu ate akrãn aje amibê ikanga kêt ba arým omün kam ikĩnhkumrêx ne.

⁴ Bep mýjja pydji ne ba omün ikaprĩre. Amrêbê ar aje amim ijo amirĩt totokbê ne gar amã ijabê ne jakam arým amã ikĩnh ngrire. ⁵ Gop ar amim akaton wãnh ajaxwemã anhiren iwýr amijo akêx. Nã gãm ar ibê amiptar mex ne. On ar ajte akubyn amã ijabên kam ajte akubyn imã apê kute amrêbê imã ar adjápênh ja pyræk. Dja gar ã anhýr kêt ba wãm ar awýr tèn kam ar abê ngónhpóktiã kaba nhyim arým ãm djã kaprý.

⁶ Nhyim bep me punubê Nikórij, me tãm, me kabên punu ar baja. Me tãm ne gar me kabên punukam amã me kurêkumrêx. Mrãmri, kam ne mexkumrêx. Mrãmri ne gar amã me kabên punuja kurêkumrêx. Kam ne mexkumrêx. Badjwý ne ba imã mekbê Nikórij me kabên punukam imã me kurêkumrêx.

⁷ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metündjwýnh Karõ ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikôt aben pydjijamã kabên. Gora ar prĩne kabên ja ma. Ê, ar me kurãm atýx ne aje ijãno adjãm, ar gajbit dja ba ar amã pidjó kute meo tĩnja jarê gar gajbit ku. Pidjó kute meo tĩnja ne Metündjwýnh nhô pykakam dja, kàkwakam Metündjwýnh nhô pyka mexkumrêxkam. Tãm dja gar ku”, ane. Nãm ã Jeju imã kabên ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arê.

Emñnakam ar ja tokry.

⁸ Nhyam kam Jeju ta ajte imã,

—Ë, krĩraxbê Emñnakam ar kute amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrãnh djwýnhjamã dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bënjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabên jarên arkum, “Ë, ba ibê mýjja kunĩ krax ne kam ajte ibê mýjja kunĩ 'ênhôt. Ba ne ba tyn kam ajte itñn ne. Ba ne ba ar amã ikabên ne.

⁹ Me kute ar ajo bikênhja ne ba arým omũ. Ar anhô mýjja kêt, anhô nêkrêx kêtja ne ba arým omũ. Nhyam bep kati, nĩjar anhô nêkrêx kumex. Mrãmri pykakam ar abakam arým anhô mýjja kêt nhyam bep kãjkwakam anhô mýjja kumex. Nhyam me kwý ta amijo Metĩndjwýnh kra, amijo mekbê idjaer ne ar ajapryr ar o ba, ba arým omũ. Djãm mekbê Metĩndjwýnh kra? Kati, Xatanaj nhô ápênh ne wã ne kam mã kôt ar aben pydjio ba. ¹⁰ Kwãrik wãnh gar amã me uma kêt. Gora ar atýx. Dja me ĩ ar ajo ajkê ga ar atokry. Gora ar atñn prãm kêt. Ë, godja me ĩ Xatanajbê me axwe nhô bënjadjwýr kabênkôt mekbê ijê djãkam ar akwý rê, ar aje ikanga jabej. Be, akati kunikôt dja me ar ajo ajkê gar atokry. Nhyam kam arým me kute ar ajo bikênh'ã akatibê 10 nhyam kam me arým ar ajo bikênh kêt ne. Gora ar ijã angrã týx ne ijãno dja. Godja me te ar apa gar ijãno dja ba kam pãnh ar ajo tñn gar atñn rã'ã rã'ã.

¹¹ Gora ar ajamak mex jabej, on ama. Metĩndjwýnh Karô ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikôt aben pydjijamã kabên. Gora ar prĩne kabên ja ma. Ë, ar me kurãm atýx ne aje ijãno adjãmja, ar gajbit dja gar atyk nhijukri ajte atyk kêtumrêx. Arkati”, ane. Nãm ã Jeju imã kabên ane. Ba ibê Djuãno ne ba kuman ar amã arê.

Pegamukam ar ja kwý prô prãm.

¹² Nhyam kam Jeju ta ajte imã,

—Ë, ar kute krĩraxbê Pegamukam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrãnh djwýnhjamã dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bënjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabên jarên arkum, “Ë, ba ne ba ar amã ikabên. Ba ijajkwa krekre kurũm aktã kãx djwa mextire kator djwýnh, ba ne ba ar amã ikabên ne.

¹³ Xatanaj kute meo ba djãkam ne gar te ar aban amex rã'ã ba arým ar apumũ. Be, nã gãm ar ijã angrã týx ne aje amibê ikanga kêt. Djã nã gãm ar me kudjwa aminêje memã kum, 'Jakam arým ije amim Jeju mar kêt. Arým imã kĩnh kêt', ane? Kati, ar aje ã memã anhýr kêtumrêx. Nhyam me arým ar anhôbikwa Áxipanah bĩ gar mã amã ikĩnh ne aje ikanga kêtumrêx ne. Nã, Áxipanhdjwý kum me uma kêt ne tu memã ijarênh 'ãno dja nhyam me kubĩ, wãkam, Xatanaj mõi dja wãkam. Nãm me te kubĩ gar mã amã ikĩnh ne. Ba arým omũn ar akam ikĩnh ne.

¹⁴ Bep me kute me kabên punukôt amijo ba ja tãm ne ba imã me kĩnh kêt. Ar akwý ne gar me bakukãmãre 'òbê Barãokôt ar amijo aba. Djãm Barão mex got. Nãm mekbê idjaer kurê djwýnhbê Barakimã mekbê idjaer'ã karô. Kute mekbê idjaer o bikênhmã ne mýjja punu'ã kum karô. Mekbê idjaer kute mry punu krênã, me kute mýjja Metĩndjwýnh karô nhípêxjamã mry nhôr ja kute krên ne amijo bikênhmã. Ne ajte me kute abenbê prôo àkĩnh ne arĩk prô prãmo kumexmã. Me kute ã amijo bikênho anhýrmã ne me'ã kum karô. Nhyam kam ô'ã Baraki mekbê idjaero bikênh o ba. ¹⁵ Nhyam ar akamdjwý mekbê Nikôrij

ã kabën ane, ã memã 'ã karõo ane. Nhyim ar akwý kabën punu jakôt ar amijo ba.

¹⁶ On ar amim akaton wãnh ajaxwemã anhiren iwýr amijo akëx. Dja gar amim akator kêt ba ar awýr bôx ne me kabën punuja'ýr iprôt ne. Ijajkwa krekre kurũm aktã kãxdjwa mextire katorjao dja ba me'ýr iprôt ne.

¹⁷ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metĩndjwýnh Karõ ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikôt aben pydjijamã kabën. Gora ar prĩne kabën ja ma. Ê, ar me kurãm atýx ne aje ijãno adjãmja, ar gajbit dja ba ar amã djwýbê mýj ne ja ngã, djwýo bipdjurja ngã gar krê. Ba kam ajte ar atýxmãbit apýnh kën mēre, kën jaka ngã. Ne kam ajte ar amã kën ja no'òk, apýnh ar anhidji ny'ã kën no'òk ne kungã gar kam omũ. Atemã me ja kute ar anhidji nyja mar kêt. Ar gajbit, ar atýxbit, ije apýnh ar amã kën nhõrja, ar gajbit dja gar apýnh aminhidji nyja ma", ane. Nãm ã Jeju imã kabën ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arê.

Xixirakam Djedjabeu ar noo akno.

¹⁸ Nhyim kam Jeju ta ajte imã,

–Ê, ar kute krĩraxbê Xixirakam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrãnh djwýnhjamã dja ga pi'òk no'òk ne. Dja ga arkum ikabën jarê. Ba ibê Bẽnjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabën jarēn arkum, “Ba ne ba ar amã ikabën ne. Ê, ba, ibê ne Metĩndjwýnh kra ne ino pòk kute kuwy pòk pyrãk, ne ipar jadjēnh kute ngõnh nhĩpëx djãkam me kute 'ã ngrão pòx nhyim adjēnh pyrãk, ba ne ba ar amã ikabën ne.

¹⁹ Gar kôt amijo aba, ba arým omũn kam ikĩnhkumrëx. Gar amã aben jabēn amã Metĩndjwýnh jabê ba arým omũ. Gar tu amim imarkumrëx ne ijã angrã týx ba arým omũ. Ar adjãpēnh rax ba arým omũ. Nã gãm ar ijãno djan amibê ikanga kêtumrëx ba arým omũ. Nã gãm ar ikôt amijo aba. Amrêbê ne gar ikôt amijo aba ngrire ne kam amijo tēn amijo tēn arým ikôt amijo amõr mex ne.

²⁰ Nhyim bep mýjja pydji ne ba omũn ikaprĩre. Nã gãm ar amã me'õ nibê Djedjabeu kĩnh. Nãm we amijo Metĩndjwýnh kabën jarēnh djwýnh ne kam mýjja punu'ã inhõ ãpēnhmã karõn 'ã arkum apnê. Inhõ ãpēnh kute abenbê prõo ãkĩnh ne ar prõ prãm ba ne kam kute amijo bikēnhmã.

Ne kam ajte ar kute mry punu krēnmã, me kute mýjjao we Metĩndjwýnh karõ nhĩpëxjamã kute mry nhõr nhyim ar kute krēn ne o kute amijo bikēnhmã. Nãm ã Djedjabeu inhõ ãpēnhmã mýjja punu'ã karõo ane, ne ã 'ã arkum ãpnēho ane. ²¹ Nã bãm te amiwýr kam ama. Kute amim kator ne wãnh axwemã irern iwýr amijo akëxmã te amiwýr kam ama nhyim kute mjēn prãm ja kanga kêt ne amim kator kêtumrëx. Kum axwe kĩnh rã'ã.

²² Ê, dja ba nija'ýr bôx ne kam nõr djãkam kumê, nõr djã tãmkam dja ba kumēn kam prĩne o ajkê. Me my kute nĩnhjamê ro'ã dja ba prĩne meo ajkê. Dja me kum axwe kĩnh rã'ã ne nija kanga kêt ne iwýr amijo akëx kêt, ba kam prĩne meo ajkê nhyim me kam tokry. ²³ Ne ni krajadjwý pyka mē o amrà. Apýnh ar aje amim imar ne ikôt aben pydjija kunĩ aje imã akator kadjy. Ba ije ar ajamakre kadjwýnhbēmē anhõkre kadjwýnhbê aje mýjja mex nãr mýjja punu'ã amim karõ jabej ije ar akamũnh ne kôt ije ar anhi pýnhkôt ar amã o pãnh djwýnh. Gar kôt aje imã akator kadjy dja ba ni krajadjwý pyka mē o amrà.

²⁴ Bep ar aje me kabën punukôt amijo aba kêtjamã, wãkam, Xixirakam ar aje me kabën punu kôt amijo aba kêtjamã dja ba ajte ikabën 'õ jarēnh kêt. Mrãmri ne ar aje ikôt amijo aba ne ar aje Xatanaj kukràdjã mar prãm kêtam

amexkumrêx. Nhyr me ate we kute Xatanaj kukràdjà bipdjurja marmã we, 'Mexkumrêx gu me kuma', anhÿrja djãm me mex got. Axwe punu gar kôt amijo aba kêtka amexkumrêx. ²⁵ Gora ar mã ikôt ar amijo aban ijã angrã tÿx rã'ã: ba akubyn bôx.

²⁶⁻²⁸ Ê, ar me kurãm atÿx ne aje ijãno adjãmja, ar aje ikabên mar ne aje ikôt amijo aba rã'ãn aje o atêm ne o atêm ne arÿm aje inomã mênhja, ar ajã dja ba bënjadjwÿr rê gar kam inhijuk'ã meo aba.

'Apÿnh me ba djãri dja gar meo aba, ar apymao meo aban meo aba tÿx ne. Meo aba tÿx ne, nhyr me'ô axwe gar kam prïne o ajkê, me kute kãxo àbêr djào kute ngyo ngônhtoty ne prïne ka'êkja pyrãk. Dja gar ã meo aba tÿxo ane.'

Be, Ibãmbê Metîndjwÿnh ne ijã bënjadjwÿr mē. Dja ba kam amidjô'ã ar ajã kurê gar kam ikabênkôt meo aba. Dja ba kam ajte ar akînh djã kadjy ar amã umajÿrtiredjwÿ ngã, akati maktã umajÿrtire ja ngã.

²⁹ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metîndjwÿnh Karô ne ar kute amim imar ne apÿnh kute ikôt aben pydjijamã kabên ne. Gora ar prïne kabên ja ma", ane. Nãm ã Jeju imã kabên ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arê.

3

Xadjikam ar ja kute me tyk pyrãk.

¹ Nhyr kam Jeju ta ajte imã,

—Ê, ar kute krîraxbê Xadjikam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrãnh djwÿnhjamã dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bënjadjwÿr Jeju dja ga arkum ikabên jarên arkum, "Ê, ba ne ba ar amã ikabên. Ba ije Metîndjwÿnh Karô kute amijo 7 ije amÿnhja, ne ije kanhêtireo 7 ne amÿnhja, ba. Ba ne ba ar amã ikabên ne.

Nãm me we ar amex jarê. Bep kati, ar ajaxwekam kute ar atyk pyrãk. Ba arÿm ar apumũ. ² On ar ano mex, atÿn rã'ãri, ne akubyn amijo tÿx, amijo mex, ar atyk kêtiri. Nã gãm ar amijo aba punu ba te ar apumũ, te ar aje kôt amijo aba jabej te ar apumũ ne kam ar amã, 'Ê, Ibãmbê Metîndjwÿnhmã ar amex kêtumrêx', ane.

³ Gop ar ajkam ama. Amrêbê me kute ar amã arênh gar arÿm aje markumrêx tãm dja gar tu markumrêx ne kôt amijo aba. Kôt amijo aban on wãnh ajaxwemã anhîren iwÿr amijo akêx. Dja gar amim akator kêt ba kam ar ajaêrbê ar awÿr bôx. Kute me àkînhî me aêrbê kute mÿjjao àkînh ne kute mebê mÿjja jamÿnh ja pyrãk. Dja ba ã ar ajaêrbê ar awÿr ibôxo ane. Dja gar ibôx djãkôt imar kêtumrêx ba ar ajaêrbê bôx.

⁴ Bep krîbê Xadjiwãkam ar angrêre ne gar amrãnh mexkumrêx rã'ã. Ne kam ar angrêre amrãnh mexkumrêx kute mrãmri ne me kute kubêkã mex, 'ã ngrã kêt kute angjênh ne 'ã mrãnhja pyrãk. Nã gãm ar ã amexo ane. Ar ga dja gar ikôt mrãnh ikudjwa kubêkã jaka jangij ne 'ã mrã. Nã gãm ar amrãnh mexkumrêx. Nhyr kam kubêkã jaka kadjy ar amex. Tãm dja gar angij, amrãnh mex pãnh angij 'ã mrã.

⁵ Be, ar me kurãm atÿx ne aje ijãno adjãmjabit dja gar ã kubêkã jaka jangjênh ne 'ã amrãno ane. Ba kam pi'ók no'ókam anhidji jarijwã o ibingrãnh kêt, me tÿn rã'ã rã'ã'ã pi'ók no'ókam ar anhidjio ibingrãnh kêt ne. Ne kam ajte dja ba Ibãmmã inhÿtã ar ajarê, Ibãmmê Ibãm kadjy mrãnh djwÿnhmê arkum inhÿtã tu kãj bê ar ajarê ne kum, 'Be, inhô me ja ne me ja.' Be, dja ba ã kum ane.

⁶ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metîndjwýnh Karõ ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikõt aben pydjijamã kabên ne. Gora ar prîne kabên ja ma”, ane. Nãm ã Jeju imã kabên ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arê.

Pirapijkam ar Metîndjwýnh kabênkõt amijo ba.

⁷ Nhyam kam Jeju ta ajte imã,

–Ê, ar kute krîraxbê Pirapijkam amim imar ne kute ikõt aben pydjija kadjy mrãnh djwýnhjamã dja ga pi’ók no’ók ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bênjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabên jarên arkum, “Ê, ba ne ba ar amã ikabên. Ba imexo ipyma ne mrãmri ikabênkumrêx ne ijêxnhî kêtukumrêx ne kam ar amã, ‘Ba ne ba ije inhingêt kukãmã Dawi nhûrkwãkam o kajkep djwýnh. Ba kikre’ã kuta nhyam mýj me’õ godja ‘ã ijê? Ba ‘ã ijê nhyam mýj me’õ godja ‘ã kuta?’

⁸ Bir be, gar ikõt amijo aba ba arým omũ. Djã nã gãm ar atýx kumrêx? Kati, kãjbê ar atýx ba arým ar apumũ. Nã gãm ar te atýx ngriren mã ikabênkõt ar amijo aban aje ikanga kêtukumrêx ba kam ar amã, ‘Ba gédja ba ar amã kikre’ã kuta. Mýj me’õ gédja ar abê ‘ã ijê? Ba dja ba ar ajo iba. Mýj me’õ dja inê?’ ane.

⁹ Ê, Xatanaj nhõ àpênh ‘èxnhîja, kute kõt ar aben pydjio ba, ne me ‘èx ne amijo Metîndjwýnh kra, kute amijo mekbê idjaer, djãm mekbê idjaer djwýnh got, me ja me tãm gédja ba ar awýr me pa ‘amýn meo mõn ar akuka kõnh me umjuw nhyam me kam pijãm djaje ar akuka kõnh ibõn krîn ar amã arax jarên kam tu ar amarkumrêx. Imã ar ajabêkam kõt me kute mar ne kute ar ajã, ‘Jeju kum ar abêja pumũ’, anhýr kadjy dja ba ã meo ane.

¹⁰ Ije ar amã, ‘Dja me te ar ajo ajkê gora gar mã ijã angrã týx ne ijãno djan ikanga kêt’, anhýrkõt ne gar amijo aba. Nhyam me te ar ajo ajkê gar mrãmri ijãno djan ikanga kêt. Kam dja ba ar apytã. Ije me kunõ ibikênhkam dja ba arým ar apytã. Dja ba pyka kunikõt ije me kabi kadjy meo ajkê. Dja ba apýnh pyka djari me kunõ kabi, me kute imã kator kadjy me kabin meo ajkê. Nhyam bep ar amexbit dja ba ar apytã.

¹¹ Arým ibõx ‘ýr. Gora ar arek ikabênkõt ar amijo aba rã’ã: ba kam ar amã o pãnh, ar amã ar akĩnh djã ngã. Kwãrik wãnh me’õ ar abê ikurê kêt. Dja me’õ ar anoo aknon ar abê ikurê gar kam akĩnh djã býr kêt ne. Dja gar arek amijo aban arým ikam amim akĩnh djã by.

¹² Ê, ar me kurãm atýx ne aje ijãno adjãm, ar gajbit dja ba amim ar apumjuw, Ibãmbê Metîndjwýnh nhûrkwãtikam ar apumjuw gar aku’è rã’ã rã’ã, kute Metîndjwýnh nhûrkwãtikam par pyrãk ne aku’è, Metîndjwýnh kuka kõnh aku’è rã’ã rã’ãn akator kêt. Ba dja ba ar ajã Ibãmbê Metîndjwýnh nhidji no’ók, ne kam ajte ar ajã krî nhidji no’ók, Ibãmbê Metîndjwýnh nhõ krî mex nhidji dja ba ar ajã no’ók ne. Krî mexja, Djeruxarê nyja, Ibãmbê Metîndjwýnh kurũm rwýkja, kãjkwa kurũm rwýk, ja tãm nhidji dja ba ar ajã no’ók ne. Ne kam ajte ba aminhidji ny ar ajã no’ók ne, ar atýx ne aje ijãno adjãmja’ã aminhidji no’ók ne.

¹³ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metîndjwýnh Karõ ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikõt aben pydjijamã kabên. Gora prîne kabên ja ma”, ane. Nãm ã Jeju imã kabên ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arê.

Raodjikam ar kute ngõ kãjbê kangro pyrãk.

¹⁴ Nhyam kam Jeju ta ajte imã,

–Ê, ar kute krîraxbê Raodjikam amim imar ne kute ikõt aben pydjija kadjy mrãnh djwýnhjamã dja ga pi’ók no’ók ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê

Bēnjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabēn jarēn arkum, “Ē, ba ne ba ar amā ikabēn. Ba, ibē ne Mrāmri. Ba ije mrāmri katāt memā Metīndjwýnh kabēno amirīt djwýnh ne ba mrāmri ikabēnkumrēx. Metīndjwýnh kabēnkôt ne ba ibē mýjja kunī nhípēx djwýnh.

¹⁵ Gar ar aba ba arým ar apumū. Djām we ar amā ikurē nār kon djām we ar amā ijabē. Arkati. Nā gām ar amā ikurē kēt ne kam ajte amā ijabē kēt. Ar aje ngō kàjbē kangro pyrāk, ajakry kēt ne kam ajte akangro kēt. Gop on ar ajakry nār kon on akangro rax. Ba gop kôt kuma, ar apunu ma nār kon ar amex ma.

¹⁶ Nhy m bep kati, ar kàjbē akangrokam ije ar amar mex kēt. Kam dja ba ar ajo aptō. Ar ajakry kēt ne ar akangro kēt ne aje ngō kangro kajgo pyrakkam.

¹⁷ Nā gām we ar, ‘Arým ne inhō nēkrēx kumex. Nā bām prīne inhō mýjja aptā nhy m kam kumex. Arým inhō mýjja kunī bikār ne ibē ‘ō’ā kātām kēt.’

Kē, djām ar aje amimar got. Nā gām ar prīne amijo ajkē. Ne akaprī mex ne. Ne abikēnh mex ne. Ar ano rā ne anhō kubēkà kētkam tu irāri ar abajakam. Djām ar aje amimar kēt? ¹⁸ Kam dja ba ar amā mýjja jarēn ar amā, ‘Ē, on kēn karýr mextireja, ngōnh nhípēx djākam me kute ‘a ngrāo pōx nhy m mextire ja dja gar ‘ā ijwý ba ar amā kungā gar abyn arým amimex, arým abikēnh kēt. Ne kam ajte ar kubēkà jaka’ā ijwý ba ar amā kungā gar kam arým angjē. Angjēn irāri ar aba kētkam apijām kēt. Ne kam ajte ar anokam pidjý’ā ijwý ba ar amā kungā gar arým o amino dgy ne arým ano mex.’

¹⁹ Me axwe nēje ne ba memā ibēn týx ne imā me kīnhja ne ba memā uwēk màt ne. Kam dja gar on amim akaton wānh ajaxwemā anhiren akubyn iwýr amijo akēx.

²⁰ Ē, gop ar ikabēn ma. Ota ba arým ar awýr bōx ne kikre kabem dja. Ar ajō imā kikre’ā ta. Ba wām awýr wadjā gu baro’ā aben kuka kōnh banhō kwý krēno nhý ga arým akī.nhkumrēx. Gop ar ajō aje ikabēn mar jabej, on kikre’ā ta.” Nām ā Jeju me kunīmā kabēn ane. Me kute Jejuo aminhōmā ne ā kabēn jarēnho ane ne kam ajte memā kum,

²¹ “Ē, me me kurām atýx ne aje ijāno adjāmja, me gajbit dja ba me amā arē ga me ikrī djākam inhikō’ā nhý. Me ga dja gu me ar meo baban bakabēno me ano. Me me bamā àpēnhmā dja gu me bakabēno me anor ar o baba. Ga ba itýx ne ije Ibām ‘āno idjām ne ije amijo imrānh rā’ān ije aminhinomā amimēnhja pumū. Ije kanga kēt ne ije aminhinomā amimēnh ne kam Ibām nhikō’ā inhýr ne ije ikabēno me anorja pumū. Dja ga me ā ikudjwa atýx ne ijāno adjāmo ane.

²² Gora me ajamak mex jabej on ama. Metīndjwýnh Karō ne mete amim imar ne apýnh kute ikôt aben pydjijamā kabēn. Gora prīne kabēn ja ma”, ane. Nām ā Jeju imā kabēn anen kam o ino re. Ba ibē Djuāo ne ba kuman me amā arē.

4

Metīndjwýnh krī djātikam nhý.

¹ Nhy m kam ijukri atemā mýjja kato ba omū. Kàjkwakam kikre’ā ‘yr ne dja ba omū. Nhy m kam ajte me’ō imā kabēn ne, ōbē kute imā kabēnja, kabēn kute poti kakōr týx pyrāk, ta ajte imā kabēn ne imā,

—Amrē tē ba amā mýjja jakre, mýjja kraxje kator kēt dja ba anhýr djwýnhram amā o amirīt ga anoo anhýtā omū nhy m bep tūmrām dja amirīt ne, ane. Nām ā imā ane.

² Ā imā anhýrmē ro’ā Metīndjwýnh Karō iwýr ruw ne mā ijo tēn ijo wabi. Nhy m nījar kàjkwakam bēnjadjwýr krī djā rax dja nhy m kam arým me’ō kam

nhÿ. ³ Me'ô ýrja ne adjênho tuknî. Kute kên ngrângrâmê kên kamrêk kakrâtyk, o me ikrakam rax ne o ôkredjê karÿr jadjênh týx ja pyrâk. Nâm â me'ô ýrja jadjênh kute kên ja jadjênhja pyrâk ne nhÿ. Nhyam kam djwýngwýnhntire ne krî djâmâ ipôk ne wajêt ne kam adjwýnhdjwý adjênh. Kute atemâ kên ngrângrâ 'ôdjwý jadjênh týx ja pyrâk. Nâm â djwýngwýnhntire adjênh â anen krî djâ raxmâ ipôk ne.

⁴ Nhyam krî djâ raxjamâ me krî djâ kryre ipôk ne. Apÿnh me krî djâ kryre ku'é djâri 'â akrekam kubê 24. Nhyam mebêngêtte kam krî. Kubêkâ jaka jangij ne kam kam krî. Ne kên karÿro krâdjê, bënjadjwÿr krâdjê ne me kutu.

⁵ Nhyam krî djâ raxja kurûm adjênho amikurwý ne kam krako dja. Kabênmhê adjênmhê krakmê o akâ. Nhyam krî djâ rax kabem ne ngônhpôktio 7 ne pôko ku'é. Ngônhpôktija kubê Metîndjwýnh Karô kute amijo 7ja. ⁶ Nhyam ajte krî djâ rax kabem ne mýjja karÿr kute imôti pyrâk ne nô. Kute ixeo imôti pyrâk ne nô. Karÿr kute kryt karÿr pyrâk ne nô.

Nhyam mýjja tîn amânhkrut ne amânhkrut ne krî djâ raxmâ ipôk ne, nhyam ipôkri krî djâ rax dja. Nhyam mýjja tînja kute krî djâmâ ipôkja ikam no kumex, îbûmkam non ôngâkkam no. ⁷ Nhyam mýjja tîn kutewaja kute rop djâkrêbê rião pyrâk, atâri ja kute mryti kra pyrâk, atâri ja nokre kute mebêngôkre* nokre pyrâk nhyam kute katêja kute âkkajkritti tor pyrâk. ⁸ Nhyam apÿnh mýjja tîn djâri ara kumex. Ar î pÿnhkôt ara kubê 6'â kabên. Nhyam arakam no kumex. Ara nhîbûmkam no. Ara nhôkrekam no.

Ne ar ngrer ba. Ngrer ba râ'â râ'â. Kute ngrero ino rer kêtukumrêx. A'urimê akamâtmê kam ar ngrer ba râ'â râ'â. Nâm ar,

—Mex, mex, mex. Metîndjwýnh ne mexo umakumrêx. Nâm Bënjadjwÿr raxkumrêx. Týxo kubê kumkati. Nâm tîn ne ar ba, amrêbê adjâkamâ tîn ne ar ba. Dja mrâmri tîn râ'â râ'â.

Nâm â ar ngrero ane, â kute kum mex jarênho ane. ⁹⁻¹⁰ Mýjja tîn amânhkrut ne amânhkrutja â kute krî djâ raxkam ýrjamâ mexmê umamê raxmê amikînh jarênho ane. Metîndjwýnh tîn ne ar ba râ'â râ'âjamâ arê. Ar kute kum arênh kunîkôt ne mebêngêtte kubê 24ja tu mÿrbê rôrôk ne. Krî djâ raxkam ýrja kabem, pijâm djâje tu mÿrbê rôrôk ne. Mrâmri ne Metîndjwýnh týxkumrêx ne tîn râ'â: râ'â. Kam ne kuka kônh mebêngêtte kubê 24ja pijâm djâje tu mÿrbê rôrôk ne. Ne kam tu kabem krâdjê mexjamâ ire. Tu kabem krâdjê mexjamâ ire nhyam wânh ikwâ. Nhyam me kam kum mex jarê. Kum mex jarê ne kum, ¹¹ —Me inhô Bënjadjwÿr, me Itîn djwýnh, gajbit ne ba me amâ amextire jarên amâ apymamê arax jarên amâ atÿx jarê.

Mÿj me'ômê ne gar aje aben pyrâk? Kati, apydji.

Gajbit ne ga mýjja kunî 'y.

Gajbit ne ga tu amim mýjja kunî'â karô nhyam arÿm tîn ne apôx. Ga ne ga mýjja nhîpêx nhyam apôx, ane.

Nâm â mebêngêtte kubê 24ja Metîndjwýnhmâ mextire jarênho ane.

5

Mrykî'âtomti jabatàn nyre kute pi'ôk byr.

¹ Nhyam kam krî djâ raxkam ýrja ubôko pi'ôk no'ôk byn o nhÿ ba omû. Nâm prîne pi'ôk no'ôko tuknî. Ôkremê îbûmmê prîne no'ôk. Ne kam krâkâ'â tom krîo

* 4:7 Apÿnh me ô pyka djâri kunîkôt ne me kunî bêngôkre. Kubêkâ jakamê me kakrâtykmê me babêngôkremê ne me kunî: bêngôkre.

tē. Abenmā mēnh'ā tom krīo tē. 'Ā tom'ā akre kubē 7. Me'ō kute 'āpre bōnh ne omūnh kēt kadjy. ² Nhyam kam kadjy mrānh djwýnh týxkumrēx ne katon kàj bê memā kabēn ne memā kum,

—Mýj me'ō ne mexkumrēx ne kam kute pi'ók no'ókja'ā 'yrmā? Kute 'ā oy djā rēnhmā? ane. ³ Nām ā anen kam te me'ō mex jabej me kabī. Kute pi'ók no'ók'ā oy djā rēnh ne omūnhmā. Nām kàjkwakammē pykakammē pyka kadjwýnhbē me jamē te kadjy me kabī. Ne me'ōmā kator kêtikumrēx. ⁴ Kam ne ba arým muw. Me'ō mexkumrēx kute pi'ók no'ók'ā 'yr ne omūnh 'ō kêtka ne ba arým imýro dja.

⁵ Nhyam kam mebēngētte 'ō imā,

—Amýr kēt. Ē, Djuda nhūrkwākam me'ō, Dawi tãmdjwý 'ō dja pi'ók no'ók'ā kuta. Týxkumrēx, umakumrēx. Kute rop djãkrēbē rijão pyrãk. Tãm, ajbit, ne týxkumrēx ne meo apan kam kute pi'ók no'ók'ā oy djãbē 7 rēnh ne kute pi'ók no'ók'ā 'yr ne kute omūnhmā.

Nām ā imā ane ba kam kuma.

⁶ Nhyam kam Metĩndjwýnh krī djãti nhipōkri Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyja dja ba omū. Nhyam kam kute me kute Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyja bĩn nhyam ajte akubyn tĩn pyrãk. Nhyam mýjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrutjamē mebēngēttēmē Metĩndjwýnh krī djãtikam Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny djãmjamā ipók ne dja. Nhyam Mrykĩ'ãtomti bãrio 7 ne kam noo 7. Noo 7ja kubē Metĩndjwýnh Karō kute amijo 7, tãm ne pyka kunĩkôt ar mrã. ⁷ Nhyam kam Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyja tēn kubē pi'ók no'ók by. Krī djãtikam ýrja ne ubōko kum kungã nhyam kubē kuby.

⁸ Nhyam byrmē ro'ā mýjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrutmē mebēngētte kubē 24jamē kabem tu mýrbē rorōk ne. Apýnh ō pĩjãbãre. Atemã pĩjãbãre djē krãptĩ. Ne apýnh ō ngõnh. Kēn karýro ngõnh. Ngõnh ja ne ipun dja. Kikre kudjý djã ne kam ipu ne. Mýjbē ne kikre kudjý djã? Me kabēn. Metĩndjwýnh nhō me ja kute kum kabēn'ā ne kikre kudjý djã amijakre.

⁹⁻¹⁰ Be, mebēngētte nhō pĩjãbãremē ngõnh ipujamē ne me amýn kam ngrer ba. Ngrer ny ne me arēnho ba, ne,

—Gajbit apydji ne ga amex ne aje pi'ók no'ók byrmã. Ga dja ga pi'ók no'ók byn 'ā ta. Arým ne me abĩ ga kam arým akamrōo meo pãnh ne me pa 'amýn me utãn Metĩndjwýnh'ýr meo tē. Nã gãm me kwý ra:x ne me utã.

Apýnh mebēngōkre ba djãri, apýnh amyngarãri me ba djãri, apýnh me kabēn djãri, apýnh me ō pyka djãri kunĩkôt ne ga me kwý pytãn Abãmmã me umjuw.

Nhyam me kam kubē me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh ne me banhō Metĩndjwýnhmã àpēnh ba. Dja me Metĩndjwýnh djō'ā prĩne pykabē me ja o ba, ane.

Nām ā mebēngētte ar ngrer ba ane.

¹¹ Ba kam ajte omūn kam me kanga ma, kadjy mrānh djwýnh kanga ma. Me krãptĩ kute pi'ō pyrãk. Kubē 1.000.000 krãptĩ. Me'ā akre krãptĩ: ne ba omūn kuma. Djãm me krãre got. Nãm me krĩ djãtimē mýjja tĩnmē mebēngēttēmē kum ipók ne. Ne kàj bê kabēno kumex, ne,

¹² —Mrãmri ne ga gajbit amex. Mýj me'ō got kute apyrãk?

Gajbit ne ga amexo me kunĩ jakre nhyam me abĩ. Abē mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny prãbē abĩ.

Nhyam kam Metĩndjwýnh arým ajã bēnjadjwýr rax mē. Nhyam kam apýnh me pyka djãri kute ō nèkrēx amã kumex ga aje ar o abamã.

Ga gajbit ano mex ne atýx. Gêdja me amim ajarên ajo rax ne kàjmã akamên abenmã araxo amirît, ane.

Nãm ã kadjy mrânĥ djwýnh kabên ane.

¹³ Nhyĥ kam mýjja kunĭ kabên ne. Nhýnh ne mýjja 'ô kabên kêt ne? Kati, kàjkwakam mýjjamê pykakam mýjjamê pyka kadjwýnhbê mýjjamê ngô raxbê pyka kêtĥam mýjjamê kunĭ ne ro'ã kabên ne,

—Gora gê me abenmã krĭ djatikam ýrjamê Mrykĭ'átomti jabatànĥ nymê ar arê ne abenmã ar raxo amirît ne kàjmã ar kamê. Ar ajbit ne ar týx.

Gora gê me abenmã ar arê. Arkum rax jarênĥ rã'ã rã'ã ne.

Nãm ã mýjja kunĭ kabên ane ba kuma.

¹⁴ Nhyĥ kam mýjja tĭn amãnhkrut ne amãnhkrutja kôt kabên ne,

—Mrãmri godja ã ane.

Nhyĥ mebhêngêtte kôt tu mýrbê rôrôk ne adjwýnhdjwý kum rax jarê.

6

Kute pi'ôk no'ôk'ã oy djã rênh.

¹ Ba ibê Djuão ne ba arek omũnĥo dja. Nhyĥ kam Mrykĭ'átomti jabatànĥ nyja pi'ôk no'ôk'ã oy djã ta ba omũ. Nhyĥ kam mýjja tĭn amãnhkrut ne amãnhkrut kumrêxja imã kabên. Kabên kute na krak pyrãk ba kuma. Nhyĥ imã,

—Amrê tē, ane.

² Ba 'ýr tēn omũ nhyĥ kawaru jakaja dja. Nhyĥ me'ô 'ã nhý. Ô djudjê jamýn o nhý. Nhyĥ me kum bhĭnjadjwýr krãdjê tu. Nhyĥ kutun o nhý ne kam 'ã kawaru'ã tē. Kute me kunĭ 'ã amĭjo àptàr ne me'ýr prôt ne kute me par ne kute mekbê pyka pytãrmã ne tē.

³ Nhyĥ kam Mrykĭ'átomti abatànĥ nyja ajte pi'ôk no'ôk'ã oy djã nhitepã ja'ã kuta. Nhyĥ kam mýjja tĭn ja jatãrija imã kabên ba kuma. Nhyĥ imã,

—Amrê tē, ane.

⁴ Ba 'ýr tēn omũ nhyĥ kawaru 'ô ajte dja. Kawaru kamrêk. Nhyĥ me'ô 'ã nhý. Pyka kunĭkôt me kute abenwýr prôt ne aben par kadjy. Kadjy ne me'ôja kawaru'ã nhý. Nhyĥ me arým kum kãxdjwa kajgo ngã, kãxdjwa kajgo jabatànĥ, rytire ne me kadjy kum kungã.

⁵ Nhyĥ kam Mrykĭ'átomti jabatànĥ nyja ajte pi'ôk no'ôk'ã oy djã nhitepã ja'ã kuta. Nhyĥ kam mýjja tĭnja jatãrijadjwý imã kabên ba kuma. Nhyĥ imã,

—Amrê tē, ane.

Ba 'ýr tēn omũ nhyĥ kawaru tykja ajte dja. Nhyĥ me'ôja 'ã nhý. Mýjja pytĭ'ã akre djã mýn o nhý. ⁶ Nhyĥ mýjja tĭn amãnhkrut ne amãnhkrutja kurũm me'ô kabên ba kuma. Nãm,

—Ë, arým ne mekbê djwý kêt. Prãmĥkam ne me ar ba. Ota djwýbê trigu'ã akre pydji pãnh raxi. Pãnh me àpēnh rã'ã nhyĥ akamãt. Ne kam ajte djwý 'ôbê xebada'ã akre amãnhkrut ne ikjêkêt adjwýnhdjwý pãnh rax. Pãnh me àpēnh rã'ã nhyĥ akamãt. Djwý kêtĥam, djwý kaireĥkam. Nhyĥ bep pidjôbê uba kangômê mýjja kute rôny kangô pyrãk ja dja o bikēnh kêt. Tãm dja kumex. O ne me ajne kêt. Kwãrĭk wãnh tãm mãn o bikēnh kêt, ane. Nãm ã me'ô kabên ane.

⁷ Nhyĥ kam Mrykĭ'átomti jabatànĥ nyja ajte pi'ôk no'ôk'ã oy djã nhitepã ja'ã kuta. Nhyĥ kam mýjja tĭn amãnhkrut ne amãnhkrut kute o ino rerja imã kabên ba kuma. Nhyĥ imã,

—Amrê tē, ane.

⁸ Ba 'yr tēn omū nhyṃ kawaru rārārja ajte dja. Nhyṃ me'ōja 'ā nhý. Me'ō nhidjibē ne Tykre. Me tyk'ā amijakre. Nhyṃ mýjja kute katēn tēmja. Me tyk nhō pykamā me mrānh kadjy ja ta ne kute katēn tēmja. Ar kute pyka kunīkōt me kwý rax ne me parmā. Me kute abenwýr prōt ne aben par nhyṃ djwý kētkam prām kute me par nhyṃ me kanēdjwý kute me par nhyṃ pykakam mry djākrēdjwý kute me par kadjy. Kadjy ne ar tē. Kam dja me kwý rax ne ty.

⁹ Nhyṃ kam Mrykí'ātomti jabatānh nyja ajte pi'ók no'ók'ā oy djā whitepā ja'ā kuta. Nhyṃ kam kikre kudjý djā bōr djā krakri me karō kumex. Mýj me karō? Biř, me kute memā Metīndjwýnh kabēn jarēnho ba nhyṃ kam me kute me par, me tām karō ne kumex. Nām me tīn prām kēt mex ne tu mekmā Metīndjwýnh kabēn jarē nhyṃ kam me me kupa. Me tām karō ne kumex ba omū. ¹⁰ Nhyṃ me káj bē kabēn ne kum,

–Bēnjadjwýr Pymati, gajbit amexo apyṃa ne katāt aje mekmā kabēn jarēnh djwýnh, mā dja mytyrwý kute ga me ijo angyk ne pykakam me jao ajkē, me kute me ipar pānh meo ajkē? ane. Nām ā kikre kudjý djā bōr djā krakri me karō ā kum kabēn ane. ¹¹ Nhyṃ kam me'ō mekmā kubēkà jaka ngā ne memā kum,

–Ē, me arek atyk djā kēto akrī ngrire. Atyk djā kēt ngrire gē me me anhōbikwa paro tēn inomā kumē. Me akōt me Metīndjwýnhmā āpēnh, me akamy paro tēn inomā kumē, ane. Nām ā me'ō me karōmā ane.

¹² Nhyṃ kam Mrykí'ātomti jabatānh nyja ajte pi'ók no'ók'ā oy djā whitepā ja'ā kuta ba omū. Nhyṃ kam pyka kunī amingrēk ne. Amingrēk tý:x ne. Nhyṃ kam mytjadjwý kakrātyk ne wajēt. Nām kute kubēkà pytī, kakrātyk pyrāk. Nhyṃ mytyrwýjadjwý no tīn, no kamrēk týx ne. Kute kamrō pyrāk.

¹³ Nhyṃ kam kanhētire jadjwý kájkwa kurūm rōrōk ne. Pykakam rōrōk ne. Kute kōk djābēr týx kute pidjō ngrāngrā ka'urja pyrāk. Nām ā kanhētire rōrōk ane.

¹⁴ Nhyṃ kam kájkwa ajmā nēn nhī'ām tēn akuno. Nām tu amijarōx ne kute me kute kupip jarōx pyrāk, nhyṃ kam krānh kunī amū ajkamēn krī. Nhyṃ apēxtidjwý kunī amū ajkamēn ikwā. Nām krānh amū krī djāmā kre rūnh ne krī. Nhyṃ apēxtidjwý ikwā djāmā kre rūnh ne ikwā.

¹⁵ Nhyṃ kam apýnh me ba djāri kam bēnjadjwýr rūnhmē me kute meo ba djwýnhmē me krākamngōnh nhō bēnjadjwýrmē me ō nēkrēx kumexjamē me āprārmē me kunī, me kute me pa 'amýnh nhyṃ memā āpēnh kajgo ar bajamē me kute memā o pānh kadjy āpēnhjamē me kunī ne me amijo apdju. Me tīn prāme amijo apdju. Nām me kēnkrekam amijo apdjūn krānhkam kēn krakri amijo apdju. ¹⁶ Ne kam krānhremā kabēn ne kēnmā kabēn ne kum,

–On me inhīby arōrōk ne me ijo apdju, me ipro. Krī djātikam ýrjabē me ijo apdju ba me nokre pumūnh kēt. Mrykí'ātomti jabatānh nyjamē ar ngyrykbē me ijo apdju. ¹⁷ Arým ne ar ngyryk nhō akati me iwýr bōx. Mrāmri ne ar ngyrykkumrēx. Mýj me'ō ne arkum āmmā? ane. Nām ā me kabēn ane.

7

Ar kute mebē 144.000 kuka'ā idji janhō.

¹ Nhyṃ kam ijukri kadjy mrānh djwýnh amānhkrut ne amānhkrut ne ku'ē ba omū. Nām ar apýnh ku'ē djākam ku'ē. Nhyṃ ja kájkwa krax 'ānh dja nhyṃ ja kájkwa nhōt 'ānh dja nhyṃ ar ja aktā kájkwa nhirē'ānh dja ba omū. Mýj kadjy ne ar ku'ē? Apýnh ar ku'ē djāri kute kōkbē āptārmā. Pykakam ābēr kēt ne ngō raxbē pyka kētkam ābēr kēt ne bākam ābēr kēt kadjy. Kadjy ne ar ku'ē.

² Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh 'õ tẽ ba omũ. Kãkwa krax kurũm ne kato ba omũ. Nãm ikrakam ràxo pi'òk no'òk djã byn o tẽ. O kute Metĩndjwýnh nhõ àpẽnh'a idji janhõr kadjy, Metĩndjwýnh tĩnja nhõ àpẽnh'a idji janhõr kadjy. Nãm kubyn o tẽn kam kãj bẽ arkum kabẽn. Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh amãnhkrut ne amãnhkrutjamã kabẽn. Ar ja kute Metĩndjwýnh kabẽnkõt pykamẽ ngõ raxbẽ pyka kẽto bikẽnhmã. Ar kumã ne kãj bẽ kabẽn ne arkum,

³ —Adjým, bar Metĩndjwýnh nhõ àpẽnh'a idji janhõmã, bar me banhõ Metĩndjwýnh nhõ àpẽnh'a idji janhõ gar kam pykamẽ ngõ raxmẽ bàu ajkẽ. Me kuka'a dja bar me idji janhõ, Metĩndjwýnh nhõ àpẽnh tamirĩt gar aje meo abikẽn kêt kadjy. Gar kam arým pykao ajkẽ, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh arkum ane.

⁴ Nhyam ar me kwý krãptĩ kuka'a idji janhõ ba omũ. Me krãptĩ kubẽ 144.000 ne ar kuka'a idji janhõ. Nãm mekbẽ idjaer apýnh idji djãri me kwý'a idji janhõ ba omũ.

⁵⁻⁸ Mekbẽ Djudakam me kwý kubẽ 12.000.

Ne mekbẽ Rubẽnkam me kwý kubẽ 12.000.

Ne mekbẽ Gadjikam me kwý kubẽ 12.000.

Ne mekbẽ Axerkam me kwý kubẽ 12.000.

Ne mekbẽ Naptarkam me kwý kubẽ 12.000.

Ne mekbẽ Manaxekam me kwý kubẽ 12.000.

Ne mekbẽ Ximiãokam me kwý kubẽ 12.000.

Ne mekbẽ Rewikam me kwý kubẽ 12.000.

Ne mekbẽ Ixakakam me kwý kubẽ 12.000.

Ne mekbẽ Djeburõkam me kwý kubẽ 12.000.

Ne mekbẽ Jõdjekam me kwý kubẽ 12.000.

Ne mekbẽ Bẽnjamĩnkam me kwý kubẽ 12.000.

Be, nãm me abenã rõrõkkam 'ã akre kubẽ 144.000.

Me krãptĩ: kubẽkã jaka jangij.

⁹⁻¹⁰ Nhyam kam ijukri, be, me krãptĩ: ne me kumex ba me omũ. Axwe me krãptĩ. Nãm me te kute me'a akremã. Djãm me krãre got. Nãm me kute pi'õ pyrãk ne kumex. Mýj xẽ ne kumex? Bir, apýnh me bẽngõkre ba djãri, apýnh amyngrãri me ba djãri, apýnh me õ pyka djãri, apýnh me kabẽn djãri kunĩkõt ne me kwý Metĩndjwýnhõ aminhõn krĩ djãti kabem abenã rõrõk ne kumex ne Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny kabem kumex. Nãm me kubẽkã jaka jangij ne o kumex ne bõ byn o kumex ne kam kãj bẽ kabẽn ne,

—Be, mrãmri ne me banhõ Metĩndjwýnh, ajbit kubẽ me bapytãr djwýnh. Tãm, krĩ djãtikam krĩja, tãm.

Ne Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyja, tãm. Ar kubẽ ne me bapytãr djwýnh. Ar tãm ne ar ja, ane.

Nãm ã me krãptĩ kabẽn ane. ¹¹ Nhyam kadjy mrãnh djwýnh kunĩ krĩ djãtimã ipõk ne kumex. Krĩ djãtimẽ me bẽngõtetemẽ mýjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrutjamẽ ne kadjy mrãnh djwýnh arkum ipõk ne tu mýrbẽ rõrõk ne kumex. Ne kam Metĩndjwýnhmã rax jarẽ ne kum,

¹² —Mrãmri. Kõt ne me ane. Gajbit ne ga mekmã amexo amiptã ba me abenmã amex jarẽnhõ iba ne abenmã araxo amirĩt ne ano mex jarẽn kam amã amikĩnh jarẽn abenmã araxmẽ apyma jarẽn abenmã abẽnjadjwýr rax jarẽn abenmã mýjja 'õ abẽ bipdjur kêt kumrẽx jarẽ.

Gora gẽ me kunĩ amã ja jarẽn rã'a rã'a. Mrãmri. Godja ã ane.

Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh ane, pijàm djaje tu mýrbê rôrôk ne ã kabên ane.

¹³ Nhyam kam arkubêngêt'ô imã,

—Mýj xê ne kute kubêkà jaka jangjênh ne o kumexja? Mýj xê nã? Mýj kurûm ne me mõi? ane.

¹⁴ Ba kam kum,

—Gêt kon, kubêngêt. Gajbit aje mar, ane.

Nhyam kam imã,

—Me ja ne me prïne meo ajkê. Nãm me prïne me jao ajkê, meo bikênh rax ne. Nhyam me ja katon kam nính mõi bôx. Arým ne me ô kubêkà põi nhyam kam aka ne. Mýjo ne me kupõi nhyam aka? Bir, Mrykĩ'átomtĩ jabatãnh ny kamrôo ne me kupõi nhyam aka, ane.

Metĩndjwýnh kute memã axweo bingrãnh'ã ne kubêkà põi nhym aka jakre.

¹⁵ —Kam ne me Metĩndjwýnh krĩ djãti kabem kumex ne kam kum apê. Akatikam kum apê ne akamãtkam kum apê. Metĩndjwýnh nhũrkwãtikam ne me kum apê nhym bep krĩ djãtikam ýrja dja umao me utãn ar meo ba. Ar me utãn mex ne meo ba.

¹⁶ Kam dja me kum prãm kêtikumrêx ne kum kôr kêtikumrêx, nhym arngrodjwý dja me bĩn kêtikumrêx, nãr kon atemã mýjja kangro 'ôdjwý me bĩn kêtikumrêx. Mýkam?

¹⁷ Bir, Mrykĩ'átomtĩ jabatãnh ny krĩ djãti nhĩpôkri ýrja, tãm dja ar me utãn meo ba. Kute mrãmri ne mrykĩ'átomtĩo ba djwýnh kute ô mryo ba ja pyrãk. Ne nõ kute meo tĩn kator djã'ýr dja meo mõi.

Nhyam Metĩndjwýnh ta dja me kunĩ no kangô ku'õn memã no kangôo apêx nhym kam me mýr kêtikumrêx, ane.

Nãm ã arkubêngêtte 'ô imã kabên mex jarênh o ane.

8

Kute o y djã kute o ino rer'ã 'ýr.

¹ Nhyam kam Mrykĩ'átomtĩ jabatãnh ny ajte pi'ók no'ók'ã oy djã kute o ino rer'ã kuta nhym kam kãjkwakam mýjja kunĩ anhikrê ne, nhym myt kwýr ngrĩre. ² Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh kubê 7, Metĩndjwýnh kabem ku'ê djwýnh, ar ja ne ar ku'ê ba ar omũ. Nhyam kam Metĩndjwýnh arkum poti ngã. Poti kubê 7 ne apýnh arkum kungã nhym ar amý.

³⁻⁴ Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh 'ô kên karýro nõnh ngrĩre byn o tẽn o dja, kikre kudjý djã bõr djã'ýr ne o tẽn o dja. Nhyam kam me'õ kikre kudjý djã kwý rax ne kum kungã. Kute me kabênmê kikre kudjý djão bikãrmã ne kum kungã. Metĩndjwýnh nõ me mexja kunĩ kute kum amijarênhmê kikre kudjý djã bikãr ne xêt ne Metĩndjwýnh'ýr bõx kadjy. Krĩ djãti kabem ne kikre kudjý djã bõr djã dja. Kên karýro ne adjênh ne dja. Kam ne kadjy mrãnh djwýnh kikre kudjý djãmã adjã nhym xêr nhym kam kudjýmê me kabên ro'ã Metĩndjwýnh'ýr bõx. Kũmmê ô me ja kabênmê Metĩndjwýnh'ýr wabin 'ýr bõx.

⁵ Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh kikre kudjý djã kadjy nõnh byn kam kam kuwy mẽ. Kikre kudjý djã bõr djãkam kuwy byn kam kikre kudjý djã kadjy nõnhkam kumên kam pykakam kumê, o pyka kôpênãt ne. O pyka kôpênãt nhym kam arým na krar ne rãrãk ne adjênh nhym pykadjwý amingrêk ne, tertet ne.

Potibê 7'ã ujarênh.

6 Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh kubê 7ja kute apýnh ò poti kubê 7 kakôrmã.

7 Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh kutewa poti kakô. Nhyam kam namê'yemê kuwy rôrôk ne. Kamrômê akãn rôrôk ne. Tu tÿmkumrêx ne. Nhyam kam pyka kwý ra:x ne prïne xêr. Pykamê bã nokã 'yr 'ãnh ne xêt o ino re. Nhyam bep bô kunî ne prïne xêr. Nhýnh ne bôre 'ò xêt kêt.

8 Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwýnhja ò poti kakô nhyam kam atãri mýjja kute krãnhre jabatãnh pyrãk ne pôr ne môn nox ne, ngô kôpênãt ne. 9 Ngô raxbê pyka kêt kam nox nhyam kam ngô kwý ra:x ne kamrô, ngô nhikjêbit ne kamrô nhyam ngôkam mýjja ar baja arým kwý rax ne ty, ngô ipôkri 'yr ne tyk o ino re. Nhyam kã rûnhjadjwý amijo ajkên wangij, kã kute katê 'yr ne ngjêxo ino re. Nhyam kam mebêngôkre* ar kãkam bajadjwý arým kôt ty.

10 Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwýnhja poti kakô. Poti kakô nhyam kam kanhêtidjwý tÿm, kanhêtireti: ne tÿm. Pôkti: ne tÿm. Nãm kute me kute bô 'ò ngrãmã angiênh nhyam pôk rûnh ja pyrãk. Kãjkwa kurûm ne môn tÿm. Ngô binhirênh kwýkam rôrôk ne inore kwýkamdjwý rôrôk ne. Ngô nhino kunîkam ne tÿm. Nhyam ngô kwý rax ne mex rã'ã. 11 Kanhêtire nhidjibê ne ý. Nhyam kam idjikôt ngô nhikjê ne ýkumrêx ne. Nhyam kam me kwý krãptîñ ty. Ngô djý ne me o ikôn arým tyko kumex.

12 Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwýnhja ò poti kakô nhyam kam mytdjwý kwý rax ne ajmã nêñ kam akamãt kô tyk ne, no nhikjêkambit ne akamãt kô tyk ne. Ne kam kãjbê pyka kurwý. Kurwý ngrire nhyam mytyrwýmê kanhêtiredjwý kôt ã ane. Akatikam myt kãjbê irã nhyam kam akamãt kô tyk ne. Nhyam akamãtkamdjwý mytyrwýmê kanhêtire kãjbê irã nhyam kam akamãt kô ty:k ne.

13 Ba kam omûnho dja nhyam kam àkkajkritti kýjrûm ton mō. Kãjkwa tã mō ba omû. Nhyam kãj bê memã kabên, ne,

—Watîre, watîre, watîre. Pykakam me ar baja watîre. Arým ne kadjy mrãnh djwýnh kute katê amãnhkrut ne ikjêkêt kute poti kakôr 'yr, ane.

9

1 Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwýnh ò poti kakô nhyam kam kãjkwa kurûm kanhêtire tÿm. Pykamã têñ tÿm nhyam me kum kam o kajkep djã ngã. Mýjkam o kajkep djã nã? Bir, kre ry typydjikam o kajkep djã. Kre krã'yr kêt, kre o ino rer kêt, kre ry typydjikam o kajkep djã ne me kum kungã.

2 Nhyam kam kam o kajkep ne 'ã kuta nhyam kurûm kuwy kûm katon mō. Kre ryti kurûm ne kuwy kûm kato. Kute kikatire kûm pyrãk nhyam kam kûmja kãjkwamê mytmê prïne o akno nhyam akamãt kô tyk ne.

3 Nhyam kam kûmja kurûm krytkanhê bixadjwýro kumex. Pykamã ne bixadjwýro kumex. Ne kam àkrê. Àkrê:kumrêx ne. Kute me kamjÿrmã ne bixadjwýro kumex. Kute mrãmri ne pykabê makre kute me kamjÿr nhyam tokryja pyrãk. 4 Nhyam kadjy mrãnh djwýnh krytkanhêmã kum,

—Kwãrîk wãnh pykakam bôreo abikêñh kêt, mýjja nhingrôto abikêñh kêt, pïo abikêñh kêt. Me ajbit dja ga meo ajkê. Me kuka'ã idji kêtja, Metîndjwýnh kute me kuka'ã idji kêtja, me tãmbit dja ga meo ajkê, ane.

5 Nã, mrãmri ne krytkanhêja kute me kamjÿr ne kute me kamjêro ba kajgomã. Kute me par kêtê. Nãm me kamjuw nhyam me tokry pymaje àmra

* 8:9 Apýnh me ò pyka djãri kunîkôt ne me kunî bêngôkre. Kubêkã jakamê me kakrãtykmê me babêngôkremê ne me kunî: bêngôkre.

ba'ã mytyrwý amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt. Nhyr tokry: ne. Kute makre kute me kamjýr nhyr tokryja pyrãk. ⁶ Nhyr kam arým me te tyk prãme, krytkanhê kute me kamjýr ar o bakam te tyk prãme, te amitykkam ama ne, ne tyk kêtumrêx ne.

⁷ Mã ne krytkanhê kute? Djãm axwe uma? Nã, axwe uma. Nãm kute mrãmri ne me kute kawaru'ã aben par kadjy kute ngõho kubêkã kawarumã angjênh nhyr kam uma ja pyrãk. Nhyr krytkanhê mýjja kute me bënjadjwýr krãdjê pyrãkja tu. Kën karýro krãdjê ne kutu. Nãm krytkanhê no kre kute mebêngõkre nokre pyrãk. ⁸ Nhyr kïdjwý kute me nire kï pyrãk nhyr wa kute rop djãkrêbê rijão djwa pyrãk. ⁹ Nhyr ôkôt kã kute tepkã pyrãk, ngõho ne õngãkkã. Ne ara rãrãk týx ne. Kute mrãmri ne me kute abeno bakam kawarumê kãmranhtýx rãrãkja pyrãk.

¹⁰ Nhyr tey kute makre tey pyrãk. O kute me kamjýr ar o ba. Dja kute me kamjýr ar o ba'ã mytyrwý amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt, nhyr tokry: ne.

¹¹ Krytkanhê nhõ bënjadjwýrbê ne kadjy mrãnh djwýnh, kre ry typydjikam kadjy mrãnh djwýnh. Idjibê ne O bikênh djwýnh, mekbê idjaer ne me ta kabênkam kum Abadõ jarê, nhyr mekbê kregu kabênkam kum Apõri jarê. Nhyr bep me babêngõkre kabênkam ne O bikênh djwýnh.

¹² Be, wafire kutewa ne arým apêx. Ákkajkritire kute memã "Wafire" jarênhja kutewa arým apêx. Nhyr bep wafire amãnhkrut ne me'ýr bõx kêt rã'ã.

¹³ Nhyr kam atãri kadjy mrãnh djwýnhja õ poti kakõ nhyr kam me'õ kabên ba kuma. Kikre kudjý djã bõr djã kurüm ne kabên. Kën karýro kikre kudjý djã bõr djã Metïndjwýnh kabem ãmja, kurüm, anhá kurüm ne kabên kato ba kuma. ¹⁴ Nhyr kum, kadjy mrãnh djwýnh kute poti kakõrmã kum,

—On arkum anhire, kadjy mrãnh djwýnhõ amãnhkrut ne o amãnhkrut djuwprewã on arkum 'ãpre bõ gê ar wãm tê. Ngõ raxbê Jupraxikam me kute ar uwpre nhyr ar ikwãwã, on arkum 'ãpre bõ gê ar wãm tê, ane.

¹⁵ Nhyr kam arkum 'ãpre bõ nhyr kam ar mã mõ. Ar kute me imexmã ne ar mõ. Ar kute me kwý rax ne me imexmã. Ar kute me imexo têm ne me kuto katê 'ýr me paro krã'ymã. Kadjy ne me ar uwpre nhyr ar ikwã. Ar õ akati ar'ýr bõx nhyr ar kute me imexmã katon mõ. Arým ne ar õ amexmê ar õ mytyrwýmê ar õ akatimê ar õ myt arým ar'ýr bõx. ¹⁶ Nhyr ar õ krãkamngõnh kumex. Krãkamngõnh kawaru'ã krïja ne kume:x kute pi'õ pyrãk. Nãm 'ã akre kubê 200.000.000. Me'õ ne 'ã akren imã arê ba kuma.

¹⁷ Be, Metïndjwýnh ne imã ar õ krãkamngõnh jakre ba omũ. Ba kawarumê krãkamngõnh pumũ. Kawaru kumex nhyr 'ã krãkamngõnh kumex. Tãm ne ba omũ. Nhyr krãkamngõnh aminhõkõt nêje ngõho inõkã jangij ne o kumex. Ngõho inõkã kamrêkmê ngrãngrã kakrãtykmê ngrãngrã kute màn tu pyrãk. Nhyr krãkamngõnh nhõ kawaru ja ne krã rüh'ã kabên. Krã kute rop djãkrêbê rijão krã pyrãk. Ne ajkwa kurüm kuwymê kümmê kën ngrãngrã pôkmê apõxo kumex. ¹⁸ Apõxo kumex ne kam me kupa. Be, kuwymê kümmê kën ngrãngrã pôko ne me kwý rax ne me kubĩ. Me kuto katê 'ýr ne me tyko ino re. ¹⁹ Kawaruja ne ákrêkumrêx. Ajkwakõt ne ákrê, amymê kõt. Aktã ákrê djãkõt ne me kupa. Amy kute kangã pyrãk. Amy kubê kangã krãdjwý o me kamjã.

²⁰ Nhyr me'ã kátãmjã, mýjja kute me imex kurãm me tïnja, djã nãm me ja amim katon wãnh axwemã ãren Metïndjwýnh'ýr amijo akêx got. Arkati, me ja

ne me kute amim mýjja punu nhípêxjamã irer prãm kêtkumrêx. Nãm me mã ar me karõ punumê mýjjaõ metĩndjwýnh karõ nhípêxmê arkum amijarênhõ ba, arkum rax jarênhõ ba. Be, nãm me kên karýro, kryt jakao, ngõnh ngrãngrãõ, kêno, pĩõ metĩndjwýnh karõ nhípêx ar o ba nhym rĩt kêt ne umar kêt ne mrãnh kêt ne. Ja ne me kum amijarênh ar o ba, kum rax jarênh ar o ba. Me kute kum irer prãm kêtkumrêx.

²¹ Ne kam ajte me kute me parmê me udjymê me prõ prãmmê me mjên prãmmê me akĩnhĩmê, ja ne me kute kum irer prãm kêtkumrêx. Me kute kum irer ne Metĩndjwýnh'ýr amijo akêxmã kute mar kêtkumrêx. Me axwebit ne me kum Kĩnh. Nãm te Metĩndjwýnh kute mekmã uwêk mãtmã.

10

Kadjy mrãnh djwýnh kute pi'ók byr ne ãm.

¹ Nhym kam kadjy mrãnh djwýnh 'õ, tỳxkumrêx ne ruw. Kàjkwa kurũm ne tẽn ruw ba omũ. Nãm kakrãõ prĩne amikunon kam djwýngwýnhĩtĩre tu. Nokre kute myt pyrãk, ne te kute kuwy põko krĩkam kãjmã põk ku'ên põk jabjê ja pyrãk.

² Ne kam pi'ók no'ók ngrĩre byn o dja. Pi'ók no'ók arým koxen kubyn o dja. Ne kam te djubõk ngõ raxbê pyka kêt'ã djan te djuge atýxã dja. ³ Nãm te ajkij ne djan kam kãj bê kabẽn. Kãj bê kabẽn kute rop djãkrêbê rijãõ kãr tỳxja pyrãk. Kabẽn nhym kutã na krikrit ne. Nãm amipãnh kum kabẽn. Krikrit 'ã akre kubê 7.

⁴ Na krikrit 'ã akre kubê 7 ne kabẽn, ba kam bit ije 'ã pi'ók no'ók mã nhym kãjkwa kurũm me'õ imã kabẽn ba kuma. Nãm imã,

—Kwãrĩk wãnh. Tu udju. Na krikritkam kabẽn'ã akre kubê 7 dja ga tu udju. Kwãrĩk wãnh 'ã pi'ók no'ók kêt, ane. Ba arým kuma.

⁵ Nhym kam kadjy mrãnh djwýnh ije omũnh tũmja, ngõ raxmê pykamê kam te bikjêr ne ãmja, tãm ne kãjmã kãjkwamã ubõkja bẽn ⁶⁻⁷ mekmã kabẽn pydjĩn arẽn memã kum,

—Mrãmri godja mýjja amikrà kêtkumrêx. Godja kadjy mrãnh djwýnh kute katê õ poti kakõ nhym tebê mýjja kato. Metĩndjwýnh kute amrêbê õ ãpênhmã, kabẽn jarênh djwýnhmã arênhja dja on tebê kato, kute amitõ kêtê. Poti kakõrmê ro'ã dja mýjja bipdjur arým kato. Amrêbê Metĩndjwýnh kute mekbê mýjjaõ bipdjurja ne on kute memã o katormã, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh mekmã ane. Metĩndjwýnh ne kabẽnkumrêx. Kõt dja mýjjaõ kato. Kam ne kadjy mrãnh djwýnh ubõko kãjmã Metĩndjwýnh jakren 'ã mekmã ujarênhõ ku'ên mekmã kum,

—Metĩndjwýnh ne tĩn o ino rer kêtkumrêx. Tĩn, tĩn rã'ã rã'ã. Ta ne kãjkwa nhípêx ne kãjkwakam mýjja ar baja nhípêx ne. Ne pykajadjwý nhípêx ne pykakam mýjja ar bajadjwý nhípêx ne. Ne ngõ raxbê pyka kêtjadjwý nhípêx ne ngõkam mýjja ar bajadjwý nhípêx ne. Tãm dja amitõ kêt ne on memã o kato, ane.

⁸ Nhym kam kãjkwa kurũm kute imã kabẽn jarênh tũmja ajte imã kabẽn ne imã,

—Ajrã, on 'ýr tẽn kute pi'ók koxen o ãmwã by. Kadjy mrãnh djwýnh ngõ rax nhípõkri te nhikjê djãm ne atýxã te nhikjê djãmwã ne kubyn o dja. 'Ýr tẽn kubê aby, ane.

⁹ Ba kam 'ýr tẽn 'ã ku'uw ne kum,

—Imã pi'ók no'ók ngrĩre ngã, ane.

Nhym kam imã,

—Mĩ, amim abyn krë. Gora kunĩ krë. Atik kadjwýnhbê dja ý nhym bep ajajkwakam godja ànhkumrëx. Ành kute menh djành pyræk. Mĩ, ane.

¹⁰ Ba kam ikra kurüm kubê kaba. Pí'ók no'ók ngrire ne ba kubyn kukrë. Nhym kam ijajkwakambit ànhkumrëx, ành kute menh djành pyræk. Nhym amũ itik kremã tým ne arým ý: ne. ¹¹ Nhym kam imã,

—Be, dja ga ajte anhýr djwýnhràmmemã Metíndjwýnh kabën jarë. Kute apýnh me õ pyka djari, apýnh me ba djari, apýnh me kabën djari, apýnh me bënjadjwýr djari krãptíkót kute meo bikënhmã mekmã arë, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh imã ane.

11

Metíndjwýnh nhõ àpënh amãnhkrut ar ujarënh ba.

¹ Nhym kam me imã kô ngã, ije úrkwãti'ã akre kadjy ne me imã kungã. Kute me àbër djà pyræk. Nãm me imã kungã nhym kam Metíndjwýnh imã,

—Apa, on 'ýr tën inhürkwãti'ã akre, ane. Dja ga inhürkwã'ã akren kam kikre kudjý djà bór djà'ã akren kam me kute imã rax jarënh bajadjwý 'ã akre.

² Nhym bep inhürkwãti kre kënhibit dja wãnh 'ã akre kët ne. Mýkam? Bir, arým ne me me bajtemmã kanga. Nhym kam me kute mekbê idjaer nhõ krĩ mexbê Djeruxarëo bikënhmã, õ krĩ mexo mexkumrëxbê Djeruxarë kute o bikënhmã. Kikre kuníkót dja me bajtem mrãnh prĩne kikreo ajkën kikre ngràn kam kót inhürkwãti kre kënhjao ajkë. Dja me kute o bikënh'ã na tým amãnhkrut ne ikjékët ne kam ajte 'ã amex. Kam dja ba inhõ àpënh jano.

³⁻⁴ Ba ne ba inhõ pyka djwýnh ne kam inhõ àpënh amãnhkrut kute píbë oriwëre amãnhkrut ikabem ku'ëja pyræk, ne kam ajte kute ngõnhpòkti amãnhkrut ikabem ku'ëja pyræk, ar tãm dja ba ar ano, ar kute memã ikabëno amirítmã. Dja ar kubëka kaprĩre jadjàn kam ikabën'ã ujarënh ar ba. 'Ã ujarënh ar ba'ã akati krãptĩ, kubê 1.260. 'Ã na tým amãnhkrut ne ikjékët ne kam ajte 'ã amex. Godja ã ar ikabën'ã ujarënh ane, ane. Nãm ã Metíndjwýnh imã ane.

⁵ Godja me'õ kute aro bikënhmã nhym kuwy pôk ar ajkwa krekrekót katon me'õnh bĩ, prĩne ar kurë djwýnhja 'õ ga. Be, godja me'õ aro kurë djwýnh prãm nhym ar arým ã o bikënh ane, prĩne kuga. ⁶ Nhym ar ta kabënkót Metíndjwýnh kàjkwã'ã ijë nhym na rwýk kêtumrëx. Ar Metíndjwýnh kabën'ã ujarënh bari godja na rwýk kêtumrëx ne. Nhym kam ajte ar ta kabënkót nhym ajte ngõ kamrõ. Nhym ar kabënkót apýnh mýjja kute meo bikënh djari apóx ne pykao ajkë. Apýnh kute pykao bikënhmã mýjja apóx tẽ, aben nhitepã mýjja apóx tẽ.

⁷ Nhym kam ar Metíndjwýnh kabëno amirító tẽ:n kam o amirít pa. O amirít pa nhym kam mrydjwaryre dja amim ar kurëtuw. Mrydjwaryre kre ry typydji kurüm katorja dja ar'ýr prõt ne týxo ar akrenh mex ne kam ar kubĩ.

⁸ Nhym kam ar tyn nõ. Kikre nhipòkri dja ar tyn nõ. Krĩrax jabatãnhkam kikre nhipòkri nõ. Mýj krĩrax jabatãnh? Bir, kam ne me ar õ Bënjadjwýr píte'ykam kunhõ tãm. Kumã ne me idjibë Xótómamë Edjitu jarë. Nãm me axwekumrëx ne Xótómakam me ja jaxwe'ã amijakren kam ajte Edjitukam me ja jamakkre kët'ã amijakre nhym kam me krĩrax jamã idjibë Xótómamë Edjitu jarë. Kam ne ar kute Metíndjwýnh kabëno amirít djwýnh tyn nõ.

⁹ Kam dja me kunī omū. Apýnh me ð pyka djari, apýnh me bêngôkre ba djari, apýnh amyngrari me ba djari, apýnh me kabên djari kunīkôt dja me ar omünho kumex. Ar tykja pumünho kumex'ã akati amãnhkrut ne ikjékêt ne 'ã mēdjij. Nhy me abenmã,

—Kwãrik wãnh ar adjar kêt. Axuk wãnh ar nõre, ane. ¹⁰ Nhy me pykakam me ar baja kïnhkumrêx. Ar tyk ne nõrkam ar omün kïnhkumrêx ne kam toro kumex ne kam abenmã nêkrêx ngã. Mýkam ne me ar tykkam kïnhkumrêx? Bir, ar kute Metïndjwýnh kabên jarênh djwýnh ja ne ar pykakam me ar baja prïne ar meo bikênh ba. Kam ne me ar tykkam kïnhkumrêx.

¹¹ Nhy me ar tyk ne nõr'ã akati amãnhkrut ne ikjékêt ne 'ã mēdjij nhy me Metïndjwýnh ar akô, ar tïn kadjy ne ar akô nhy me Metïndjwýnh djãkôr arkum wadjã nhy me arým ar aje tïn ne ekruz ne kãjmã dja. Nhy me kam me ar omün kam kum ar uma: ne. Kum ar uma tÿxkumrêx ne. ¹² Nhy me kam kãjkwã kurüm me'ð kabên. Kãj bê kabên ne arkum,

—Apa, on ar amrê tē, ane.

Nãm ã arkum ane nhy me ar kuma. Kuman kam tu kãjmã tē. Mã tēn wabi. Kãkrãkam ne ar tē. Nhy me ar kurê djwýnh arek ar omünho kumex.

¹³ Ar omünho kumex katikôt nhy me pyka tertet ne. Tu tertet tÿx nhy me kam kikre kwý ajkaten rôrök ne me kwý rax ne me imex ne. Me kwý rax'ã akre kubê 7.000 ne me imex ne. Nhy me tyk kêtja, pyka tertet kute me par kêtja, me tãm ne me tïn prãmkam Metïndjwýnhmã rax jarênh kum tÿx jarê. Metïndjwýnh nhô kãjkwã djwýnhmã ne me kum rax jarê.

¹⁴ Be, watïre nhitepã watïre 'ò ne ja. Ota watïre kute katê rã'ã. Arým me'ÿr bôx 'ÿr.

Kadjy mrãnh djwýnh kute katê kute ð poti kakô.

¹⁵ Nhy me kam kadjy mrãnh djwýnh kute katê ð poti kakô nhy me kam kãjkwakam me kabên. Kãj bê kabên ne. Jejumê Bãm'ã ne me abenmã kum, —Bãmbê me banhô Bēnjadjwýr ne krabê Kritu kute me bawýr anor, ar tãm ne ar arým pyka kunīkôt ar meo ba. Dja ar meo ba rã'ã rã'ã: ne, ane. Nãm ã kãjkwakam me kabên ane.

¹⁶ Nhy me kam me bêngêt kubê 24 tu mýrbê rôrök ne. Metïndjwýnh kabem bēnjadjwýr krï djãkam krïja me tãm ne me tu mýrbê rôrök ne Metïndjwýnhmã rax jarênh kum,

¹⁷ —Bēnjadjwýr, Metïndjwýnh, atÿxo abê kumkati. Ga amrêbê: adjãkamã atïn ne ar aban mã atïn rã'ã. Amã ne ba me amikïnh jarê. Arým ne ga apymao amijo amirït mex ne aje ar meo abamo kraxmã.

¹⁸ Apýnh me ba djari ne me ngryk ar ba, ga gadjwý arým angyrk kato. Arým me tyk ne pykakam ikwãja nhô akati me'ÿr bôx. Arým aje me tyk ne pykakam ikwãjao akator ne kam aje memã pãnh jarênhmã.

Nhy me anhô àpēnhdjwý arým ð akati me'ÿr bôx. Anhô àpēnhmê akabên jarênh djwýnhmê anhô me mextire jamê me kum apymaja kunimê me kãtãmmê me rünhmê. Arým me ja nhô akatidjwý me'ÿr bôx, ga aje memã o pãnh nhy me kïnhmã.

Nhy me bep me axwe kute pykao bikênh djwýnhdjwý arým ð akati me'ÿr bôx. Ga aje me jao abikênhmã, ane.

¹⁹ Nhy me kam kãjkwakam Metïndjwýnh nhürkwãti amijã kuta. Amijã kuta nhy me kam pïo rara kēn karýro krãkã djyja, kam ne Metïndjwýnh kabên'ã kēn no'ók nõ, pïo rara tãm ne amirït ne. Metïndjwýnh nhürkwãtikam ne amirït

ne. Nhyam kam na adjênh ne rârâk ne krak nhyam pykadjwỳ tertet ne. Nhyam namê'y rôrô:ko kumex.

12

Me'ô niremê atemã mry kaàk'ã ujarênh.

¹ Nhyam kam mỳjja pumũnh kêt 'ô kàjkwakam kato. Mỳjja rax 'ô ne kato. Me'ô ni ne myt jadjan o dja. Ne mytyrwỳ'ã djan o dja. Ne kanhêtireo krã djên kutu. Kanhêtire kubê 12 ne o krã djên kutun o dja. ² Arỳm tujarô tỳx. Arỳm kra rwỳk 'ỳr ne kam kra àn tokry nhyam amra.

³ Nhyam kam ajte mỳjja pumũnh kêt 'ôdjwỳ kàjkwakam ajte kato. Ê, atemã mry kaàk kamrêk ne kato. Ti:re ane. Krã kubê 7 ne kam kam bàri kubê 10. Ne krã kunikam me bènjadjwỳr krã djê tu. ⁴ Ne amyó kanhêtire kute katê 'ỳr ja kanhên bjêro mō. Kàjkwakam kanhêtire bjêro mōn pykakam kumê. Ne kam ni kabem kra kadjy dja. Mỳj kadjy? Bir, nija kra rwỳk ne kam amako dja. Ni kra rwỳk nhyam on kute krênmã ne kam amako dja. Te kam ama.

⁵ Nhyam kam kra my ruw. Kute ar meo ban kabêno kute me anormã ne ruw. Apỳnh me ba djari kunĩ dja ar meo ban kabêno me anon ar me axwemã bèn tỳx ba. Djãm kute akrànmã ar me axweo bamã? Kati, dja kãxo àbêr djào ar meo ba. Tãm. Tãm ne arỳm ruw nhyam arỳm Metĩndjwỳnh amim kumỳ. Tu amim mỳnhkumrêx ne amiwỳr o tẽ. Krĩ djati'ỳr o tẽ.

⁶ Nhyam bep nãja ne katon prôt ne kapôt kukritmã kato. Nhyam Metĩndjwỳnh arỳm kapôt kukritkam kutêp kum kikre. Kute o djuw mexmã ne arỳm kum kikre. Ne kam kam o djuw mex aro ba. Kute o djuw mex'ã akati kubê 1.260. Amex amãnhkrut ne ikjêkêt nhyam ajte 'ã na tỳm nhyam kam arek aro djuw mexo ba.

⁷ Nhyam kam kàjkwakam me abenwỳr prôt. Mĩgeumê kadjy mrãnh djwỳnhmê mry kaàkmê kadjy mrãnh djwỳnhmê ar abenwỳr prôt.

⁸ Nhyam bep kati, Mĩgeu ne ar tỳxkumrêx nhyam te mry kaàkja kute ar parmã. Nhyam bep Mĩgeu ne ar tỳxo mry kaàkja jakre ne kàjbê me kumê. Nhyam kam kàjkwakam me ajte mrãnh kêtumrêx. ⁹ Be, mry kaàk jabatãnhcija ne me arỳm bõm kumê. Tãm, kangã tũmja kute me kãmex jarênh djwỳnh, idjibê Xatanaj, kute me kunĩ noo biknor djwỳnh, tãm. Tãm ne me bõm kumê, pykamã kumê, kadjy mrãnh djwỳnhmê ro'ã ne me bõm ar kumê.

¹⁰ Nhyam kam kàjkwakam me'ô kabên ba kuma. Kàj bê kabên ne, —Ota arỳm me banhõ Metĩndjwỳnh me utã. Arỳm ne umao me utãr mex ne. Djãm me banhõ Metĩndjwỳnh rerek got. Dja prĩne umao me utãr ar meo ba. Nhyam Kritudjwỳ Metĩndjwỳnh kute amikôt arja dja kabênkôt ar meo ba.

Ga arỳm me kute bõm mênhja pumũ. Kute me bakamy kãmex jarênh djwỳnhja ne me arỳm bõm kumê. Nãm mã me banhõ Metĩndjwỳnh jamakmã me'ã kabên ne te me banhõ Metĩndjwỳnhbê me bakamy kurê. Nãm te kubê me bakamy kurê rã'ã nhyam akamãt ne akati nhyam ajte kubê kurê rã'ã nhyam akamãt ne akati nhyam ajte tãm rã'ã ne.

¹¹ Nhyam me bakamy tu kum ãm tỳx ne 'êxnhĩmã katon bõm kumê. Mỳj kanàrrãm ne me bakamy kum ãm tỳx ne? Jeju ne mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny'ã amjakren ty ne kamrôo meo pãnh. Kanàrrãm ne me tu kum ãm tỳx ne.

Xatanaj ne kute Jeju nhõ me ja par nhyam me kute umaje Jeju kangamã. Nãm te me kupa. Nhyam me Metĩndjwỳnh kanàrrãm tu ate krãn Jeju'ã ngrã

rã'ãn kàj bê memã Jeju'ã ajarë. Me tïn prãm kêtukmrëx. Nãm me ã anen kam prïne amim Xatanaj pyma ngrà ne kàjkwa kurùm bôm kumë.

12 Ê, kàjkwa, on akĩnhkumrëx. Gë mebêngôkre* akam ar bajadjwý akôt kĩnhkumrëx.

Nhym bep pykabë me ar bajamë ngô raxkam me ar bajamë ne arým me kaprĩ 'ýr. Watĩre. Mýkam?

Bir, Xatanaj, kute me kãmex jarënh djwýnh, arým wãm me awýr ruw. Arým ngry:k ne wãm me awýr ruw. Arým ne tyk nhõ akatio rãm ne jan arým amima. Arým amiman kam ngry:k ne, ane.

Nãm me ã kàjkwa kurùm kabën ane.

13 Nhym me arým bôm kumë nhym arým mry kaàkja pykakam bôx. Bôx ne kam ni'ýr prôt ne. Kurùm kra my rwýkja'ýr prôt ne. 14 Nhym kam àkkajkritti jara ne nija pakam apôx. Xatanaj nhidji amãnhkrut ne ikjêkêt. Idjibë kangã ne idji 'ôdjwýbë mry kaàkja. Nhym àkkajkritti jara nija pakam apôx, kangãbë tor ne kapôt kukritkam tëm ne bôx nhym Metũndjwýnh kute o djuw mexmã. Kute o djuw mex 'ã amex amãnhkrut ne ikjêkêt ne kam ajte 'ã na pydji. Kadjy ne pakam ara apôx.

15 Nhym mry kaàkë kangãja kute nija bĩnmã aëro tën aby'ã ngô kapĩ. Ngô rax ne ajkwa krekre kurùm ajkapĩ. Kute 'ã ngô tãm nhym ngô kute mã o mör ne bĩnmã. 16 Nhym bep kati, pyka ne nio öbikwan ngömã ajkij nhym kam ngô wadjàn ngrà. Mry kaàk jajkwa krekre kurùm ngôja wadjàn ngrà. 17-18 Nhym kam mry kaàk nijakam ngry:k ne kam ãm ajbir tën dja. Kute ni kra parmã ne dja. Mýj ni kra nã? Bir, me kute Metũndjwýnh kabën mar ne kôt amijo baja, ne kute mekbë amipdjur kêt ne Jejukam pijãm kêt ne tu kute memã arënhja, me tãm ne mry kaàk kute me'ýr prôt ne me parmã ajbir tën dja, ngô rax mýrri dja, mekam amako dja.

13

Ngô rax kurùm mry'ô kator.

1 Nhym kam ngô rax kurùm mry 'ô kato ba omü. Nãm bàri kubë 10 ne krã kubë 7. Ne apýnh bàri djari bënjadjwýr krãdjê tu. Nhym kam krã kunĩ'ã idji arij ne idjio Metũndjwýnh djün ne. 2 Nhym mryja kute rop krori pyræk nhym parja kute mrybë uxu par pyræk, parkop jabjêti. Nhym bep ajkwa krekreja ne kute rop djàkrëbë rijão jajkwa krekre pyræk. Nhym kam mry kaàk mryjamã kum,

–Ikabënkôt dja ga meo aban ipymao apyman inhýr djàkam memã nhý, ane. Nãm ã kum ane. 3 Nhym mry krã 'ô ne tyn nön kam ajte me aërbë tïn ne. Kute mrãmri ne me kute me par punukam me akubyn tĩnja pyræk.

Nhym kam me kunĩ, pyka kunikôt ari ar aben punüm kam mry kabënkôt ar ban mã kôt ajkamë. 4 Mry kaàk kute mrymã kum,

–Ga dja ga ipymao apyman inhýr djàkam nhýn idjô'ã meo aba, anhýrja ne me mry kaàkmë arkum amijarënh ba. Nãm me mrymã amijarën kum rax jarënh kam abenmã kum,

–Mýj me'ô ne mrymë ar kute raxo aben pyræk ne ar abenwýr prôt nhym kutã kum ãmmã? Arkati, ane. Nãm ã me abenmã ane.

5 Nhym kam mryja kabën punubit jarënh ar o ba. Mry kaàk djô'ã ne mryja kabën punu ar ba. Nãm amijo rax ne ar Metũndjwýnh japrý o ba. Nãm ar meo ba, mry kaàk djô'ã meo ba'ã amex amãnhkrut ne ikjêkêt ne naja kuto katë.

* 12:12 Apýnh me ö pyka djari kunikôt ne me kunĩ bêngôkre.

Ne kam mytyrwý 'ã akrebê 42. ⁶ Nãm ar meo ban Metĩndjwýnh japrỹ o ba. Nãm prĩne Metĩndjwýnh djũn ne idji japrỹ ne kam ũrkwábê kãjkwa djũn ne me kãjkwakam ar bajadjwý djũn ne. Djãm mry kabẽn mex got.

⁷ Nhyam kam mry kaak mrymã kabẽn nhyam kam kabẽnkõt Metĩndjwýnh nhõ me ja'ýr prõt ne. Ýr prõt ne me kwý pan kãjbê me kumê. Ne kam kabẽnkõt, umakõt ar me kunĩo ba ne kabẽno me ano. Apýnh mebêngõkre ba djãri, apýnh amyngràri me ba djãri, apýnh me õ pyka djãri, apýnh me kabẽn djãri kunĩkõt ne ar meo ba. Mry ne amijo aptãn Metĩndjwýnh nhõ me jao ajkẽn kam me kunĩo ba. ⁸ Nhyam kam pykabê me ja kunĩ dja me mrymã amijarẽnho ba ne kum rax jarê.

Nhyam bep me kwý, Jeju nhõ pi'ók no'õkkam me idji ariija, me ajbit dja me kum mry kĩnh kêt ne kum rax jarẽn kêt ne. Jejubê Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyja ne õ pi'ók no'ók. Kute pyka nhipêx kêtĩri ne Metĩndjwýnh arým amim me kute Jeju bĩn'ã karõ, me kute Jejuo mrykĩ'ãtomtin kute bĩnmã amim 'ã karõ ne arým anhyr djwýnhràam kuma. Be, Jeju kubê Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny ja ne õ pi'ók no'ók, me tĩn rã'ã rã'ã'ã pi'ók no'ók. Nhyam me tĩn rã'ã rã'ã kadjy pi'ók no'õkkam me idji ariija me tãm dja me mrymã rax jarẽn kêt. Nhyam bep me idji'ã no'ók kêtja, me kunĩ dja me kum mry kĩnh ne kum rax jarẽn kum amijarẽn o ba.

⁹ Gora me ajamak mex jabej on ama.

¹⁰ Ê, dja me me kwýo rôrõk ne meo mrãn mekbê ijê.

Ne kam tu me kwý pa, kãxdjwa kajgoo tu me kupa.

Nhyñh ne ja dja me meo rôrõk ne mekbê ijê ne kãxdjwa kajgoo me kwý pa?

Bir, Metĩndjwýnh kute amim me'ã karõja, me tãm dja me mekbê ijê ne me kwý pa.

Kam dja Metĩndjwýnh nhõ me ja kute tu amim Jeju markumrêx ne mã 'ã ngrã tỳx ne 'ãno ãm ne kute kanga kêtãmã.

Mry 'õdjwý pyka kurũm kator:

¹¹ Nhyam kam mry 'õ kato, mry kute katê pyka kurũm kato, ba omũ. Nãm bãri amãnhkrut kute mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny bãri pyrãk. Ne kabẽn kute mry kaak kabẽn pyrãk. ¹² Ne kam mry kaak jatãri mryja djõ'ã umakõt ar meo ba. Ne kam me kunĩmã, pykabê me ja kunĩmã kum,

—On me mry kaak jatãri mryjamã amijarẽnho o aba ne kum rax jarê. Mry krã 'õ tyk ne nõr ne kam ajte akubyn tĩnja on kum akabẽn ne kum rax jarê, ane. Ajrã, ane. Nãm ã mry kute katê mry kaak jatãri mry ja'ã mekmã karõo ane.

¹³ Ne kam mýjja pumũnh kêt kwý nhipê:x ne. Kwý rax ne ipêx ne. Nãm me ipõkri kuwyo ruw, kãjkwa kurũm pykamã kuwyo ruw. ¹⁴ Be, mýjja pumũnh kêtõ ne me noo akno. Nãm pykabê me kunĩ noo akno. Mry kaak jatãri mryja kabẽnkõt ne mýjja pumũnh kêt kwý nhipêx ne, tãri ãmkambit ne mýjja pumũnh kêt kwý nhipêx ne. Ne kam mekmã kum, pyka kunĩkõt mekmã kum,

—On me mry kaak jatãri mry ja karõ nhipêx. Mry me kute te kãxdjwa kajgoo krã jayr nhyam mã tĩn karõ dja ga me ipêx, ane. Ajrã, ane. Nãm ã mry kute katê mekmã ane.

¹⁵ Nhyam kam me ipêx ne. Nhyam mry kute katêja mry karõ jakõ, mry kaak jatãri mryja karõ jakõ nhyam arým tĩn ne arým akõn kabẽn ne. Nãm kabẽn ne memã me kwý'ã apnẽn mekmã kum,

—Támja kute imã amijarēnh kêt ne kute imã rax jarēnh prãm kêt. On dja ga me abī, ane. Nãm ã mry kaak jatãri mryja karō mekmã ane nhyr me kabēnkôt arým me kwý pa.

¹⁶ Nhyr kam mry kute katēja ne me kunī'ã idji janhô. Nãm me ikra'ã idji janhôn me kuka'ã idji janhô, mry kaak jatãri mryja nhô me ja kute amirít kadji. Nhyr me kwý te kubê amikati, kute me'ã idji janhôr pymaje te kubê amikati nhyr tu me'ã idji janhô. Nhýnh me ja'ã ne idji janhô? Bir, me kunī, me kâtammē me bēnjadjwýrmē me ô nêkrêx krãptímē me ô nêkrêx kêtme me memã ãpēnh kajgo ar bajamē me kute memã o pãnh kadji ãpēnhjamē. Me ja kunī'ã ne idji janhô. Nhýnh ne me 'ô kukamē ikra'ã idji kêt ne. Me kunī.

¹⁷ Dja me'ô'ã idji jêt prãm kêt nhyr me arým kum mýjja nhôr kêtumrêx, nhyr ta kute mýjja byr kêtumrêx, te kute amim mýjja byrmã. Me'ã idjikôtbit ne me kute amim mýjja byr. Mýj idji nã? Bir, mry kaak jatãri mryja ne me kwý'ã idjin kwý'ã numeru janhô.

¹⁸ Be, me no mexbit godja me kuma. Ê, gora me ano mex jabej on mry'ã numeru pumũ. Numeru ja kute me idji pyrãk. Nãm 666. Be, mry'ã numeru ne ja.

14

Bàygogomē uba kadji kax byr.

¹ Nã bãm arek omũho dja nhyr kam Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyja dja, ba omũ. Krãnhrebê Xijãokam ne dja. Nhyr kam kôt me krãptĩ ku'ê. Me krãptĩ kubê 144.000, me tãm ne me kumex. Nhyr Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny nhidjija me kuka'ã arij ne Bãm nhidjijadjwý me kuka'ã arij. Me tãm ne me Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny kôt kumex.

² Ba kam kãjkwakam me ngrer ma. Kute ngô rãrãkti pyrãk, kute na krak pyrãk. Nã, nãm me ngrer mexkumrêx. Nãm me kute pjãbãrekam me ngrer pyrãk ba maro dja.

³ Nhyr me krãptĩja ngrer ny jarē. Nãm krĩ djãtikam ýrjamē mýjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrutjamē mebēngëttemē, me tãm ne me kabem ku'ēn ngre. Ngrer ny ne me arē. Mýj me ngrer nã? Me ajbit ngrer. Atemã. Me'ô kute arēnh kêt. Amũ me'ô kute mar ne arēnh kadji kêt. Me ajbit ngrer, me krãptĩ kubê 144.000, Metĩndjwýnh kute me utãr ne meo mörja, pyka kurũm meo mörja, me ajbit ngrer, me ajbit ne me kute mar ne arēnh.

⁴ Nãm me mexo amiptãn kabôt katin ar ba. Nãm me kute axwe 'ô mar kêtka mexkumrêx kute mrãmri ne me kute krô'ã meo prô kêtka mex ja pyrãk. Nãm me ã axwemã irero ane. Nãm me mã Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny kôt ajkamēn mã kôt mō. Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyja abenbê meo ajkij ne meo mō. Kamrõo ne me utãr meo mōn Metĩndjwýnhmã me kungã. Me ja ne me kutewa nhyr Bãmmã meo mōn kum me kanga. Dja ã ajte me kwý rax ne kum me kungã. Bãmmē ar ro'ã kute meo aminhôn kute ar meo bamã. ⁵ Nhyr me 'exnhĩ kêtumrêx. Nãm me axwe kêtka mextire ne ar ba. Ajmã kute kêt.

⁶ Nhyr kam kadji mrãnh djwýnh 'ô kãjmã ton tē. Kãjwa tã: tē. Mýj kadji ne ton tē? Bir, kute me kunĩmã kabēn mex jarēnhmã. Kute me kunĩ pykabē ar bajamã arēnhmã, apýnh mebēngôkre ba djãri, apýnh amyngrãri me ba djãri, apýnh me kabēn djãri, apýnh me ô pyka djãri kunĩkôt ne kute mekmã arēnhmã. Kabēn mexja ne mex rã'ã rã'ã. Mekmã tũmrãm mex ne kam o ino rer kêtumrêx. ⁷ Nhyr kam kadji mrãnh djwýnhja ne kãj bē kabēn ne memã kum,

—On me amã Metĩndjwýnh pyman kum rax jarẽ, kute katãt memã axweo pãnh ne kute meo bikẽnhkam. Arým ne õ akati bõx. Arým kute memã axweo pãnh jarẽnhmã. Dja memã axweo pãnh. Djãm uma ngri got. On me kum rax jarẽ, kute kãkwamẽ pykamẽ ngõ raxbẽ pyka kẽtmẽ inoremẽ kute ipẽx djwýnhmã rax jarẽ, ane.

⁸ Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh 'õdjwý kutewa kõt tẽn memã kum,

—Metĩndjwýnh dja krĩraxbẽ Babirõnijkam me jao ajkẽ. Arým kute meo mõr djã kaprãrmã. Arým 'yr. Krĩraxbẽ Babirõnij, krĩ jabatãnh tãm ne Metĩndjwýnh arým kute o bikẽnhmã. Kute pyka mẽ meo bimirãmã. Kam ne me axwekumrẽx. Me axwebit ne me ar kam ba. Ne kam pyka kunĩkõt me axwemã me prẽk ne. Nhyam kam me õ'ã pyka kunĩkõt axwe. Ne kam kute me'õ kupry, kurẽti'õ kute amiwýr me 'wýr nhyam me kute 'ã aben japanh ne kam kõt axwe, kõt kurẽti ar ba pyrãk. Nãm ã krĩraxbẽ Babirõnij ã pyka kunĩkõt memã ane. Kute mrãmri ne me kute kadjwati kangõo* kõm ne bibãnh ne axwebit kute mar ja pyrãk. Kam ne Metĩndjwýnh mekam ngryk ne kute prĩne meo bikẽnhmã.

⁹⁻¹⁰ Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh 'õdjwý kadjy mrãnh djwýnh ar kute-wakõt tẽn kãj bê memã arẽn memã kum,

—Ë, me ikra'ã mry nhidjija ne me kuka'ã mry nhidjija kute mryo Metĩndjwýnh ne mry karõ Metĩndjwýnh ne arkum amijarẽn o ban kum rax jarẽn o baja me tãm gẽdja Metĩndjwýnh mekam ngryk ne prĩne meo ajkẽ. Djãm ngryk rerek got kãjbẽ meo ajkẽ. Dja prĩne meo bikẽnh mex ne. Arým ne ngry:k ne. Mýj me'õ gẽdja kubẽ amijo apdju? Be djãm me kunĩõ ajkẽ.

Be, dja Metĩndjwýnh me ja, me kum mrymẽ mry karõ kĩnhja kuwykam me kurẽ. Kuwymẽ kẽn ngrãngrã põkkam me kurẽ nhyam me kam àmnhirẽnho kumex. Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nymẽ kadjy mrãnh djwýnh ar nokrekam dja me àmnhirẽnho kumex. ¹¹ Nhyam kuwy kũmja mã wabi, kute o ino rer kêtukumrẽx. Kuwy kute me kamjẽrja kũm rã'ã rã'ã. Nhyam me arek àmnhirẽnho kumex rã'ã: rã'ã. Djãm me tyk djã kẽtmã? Arkati. Djãm akamãtkam nãr kon akatikam dja me tyk djã kêt? Arkati. Dja me arek àmnhirẽnho kumex. Be, dja ã Metĩndjwýnh meo bikẽnho ane. Me kute mrymẽ mry karõmẽ o Metĩndjwýnh ne arkum amijarẽn o ba ne kute arkum rax jarẽn ar o ba ne 'ã idjija, me ja dja Metĩndjwýnh prĩne ã meo bikẽnho ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh kabẽn ane.

¹² Kam godja Metĩndjwýnh nhõ me ja, me kute Metĩndjwýnh kabẽnkõt ar amijo baja, me kute tu amim Jeju markumrẽxja, me ja dja me mã 'ã ngrã tỳx ne 'ãno djan kanga kêtukumrẽx.

¹³ Nhyam kam kãkwa kurũm me'õ imã kabẽn ba kuma. Nãm imã,

—On 'ã pi'õk no'õk. Ë, me kute Bẽnjadjwýr 'ãno ãm nhyam mete me par ja dja me kĩnhkumrẽx. Bẽnjadjwýr kadjy me tykja dja me arým kãkwakam Jeju'yr bõx ne kam kĩnhkumrẽx. Metĩndjwýnh kute memã kĩnh jadjãr kadjy ne arým me õ akati me'yr bõx. Dja Metĩndjwýnh mã memã kĩnh jadjãr rax ne, ane.

Nhyam kam Metĩndjwýnh Karõ imã,

—Nã, mrãmri. Mrãmri ne arým me àpẽn raxkam katyk. Me àbirkam dja me arým kãkwakam tyk djã kêt ne. Nãm me Jeju'ã ngrã tỳx ne mã kum apẽ. Nhyam Metĩndjwýnh me omũn arým kute pãnh memã kĩnh jadjãr raxmã, ane. Nãm ã Metĩndjwýnh Karõ imã ane.

* **14:8** Mýjja me kute o kõm ne kõt bibãnh kunĩja, kadjwati kangõmẽ uba kangõmẽ, mýjja kangõ kunĩ ne me kum kadjwati kangõ jarẽ.

¹⁴ Ja ne arým apêx ba kam ajte mýjja 'ô pumû. Nhyr kakrâ jaka ajte kato. Kato nhyr kam kam me'ô nhÿ. Kute me'ô my pyrâk ne bÿnjadjwÿr krâdjê tun o nhÿ. Kÿn karÿro krâdjê ne kutu. Ne kam kâx nhîbôti ne kubyn o nhÿ. Wa mexkumrêx.

¹⁵ Nhyr kam kadjy mrânĥ djwÿnh 'ô Metîndjwÿnh nhÿrkwâti kurûm kato. Katon kum kaj bê kabÿn, kakrâkam ÿrjamâ kabÿn ne kum,

—On aparmâ anhô kâxwâ o abÿn o bågogo jakân o atom. Arým ne ô akati 'ÿr bôx. Arým ne ngrâ tÿ. Arým ne pykabê me ja nhô akati me'ÿr bôx. Kute bågogo ngrâ nhyr me kute o atom nhô akati pyrâk, ane. ¹⁶ Nhyr kam kabÿnkôt pykamâ kâxo abÿn o akâro tÿn kam o atom. Nâm â kakrâkam ÿrja me'â bågogo jakreo ane.

¹⁷ Nhyr kam kadjy mrânĥ djwÿnh 'ôdjwÿ Metîndjwÿnh nhÿrkwâti kurûm kato. Kâjkwakam Metîndjwÿnh nhÿrkwâti kurûm kato. Ne adjwÿnhdjwÿ ô kâx nhîbôti. Wa mexkumrêx.

¹⁸ Nhyr kam ajte kadjy mrânĥ djwÿnh 'ôdjwÿ, ô kuwy djwÿnh kikre kudjÿ djâ bôr djâ kurûm kato. Katon kam kaj bê kum kabÿn. Kadjy mrânĥ djwÿnh kute kâxdjwa mex byr ne o âmjamâ kabÿn ne kum,

—On aparmâ anhô kâxo abÿn pidjôbê uba djô jakân o atom. Arým ne tuk ne kumex. Nâ, î'îk pytÿja pumû. Arým ne pykabê me ja nhô akati me'ÿr bôx. Kute pidjô tuk nhyr me kute o atom nhô akati pyrâk. Nâm â kum ane. Nâm me axwe'â pidjô tuk nhyr me kute o atom nhô akati jakre. Metîndjwÿnh arým me axwekam ngryk ne prÿne kute meo bikÿnhmâ. 'Â ne pidjô tuk jakre.

¹⁹⁻²⁰ Nhyr kam kabÿnkôt tu pykamâ kâxo abÿn o pidjô krô jakâro tÿn kam ôjao atom ne kam pidjô kangôo pôx djâkam kumex ne. Metîndjwÿnh nhô djwÿmê pidjô kangôo pôx djâ raxi. Kam ne kumex ne, kute kangôo pôxmâ. Metîndjwÿnh mekam ngryk ne prÿne kute meo bikÿnh'â ne djwÿ pynÿnh djâkam me kute pidjô kumex nhyr prÿne kute anÿnh jakre. Atykmâ ne pidjô kangôo pôx djâ dja.

Nhyr me kam kumex ne, nhyr kam prÿne anê nhyr kam me kamrô prô:te ne. Pidjô kangôo pôx djâ kurûm me kamrô prôto nô. Djâm me kamrô ngri got. Axwe me kamrô rax ne prô:to nô:n kam tâm ne. Kute ngô pyrâk ne kam â ubÿm ane. Kawaru jajkwa krekrekam kâxirâx 'ânĥ ne ubÿm itep ne. Me kamrô tâm môr ry'â akre kubê 300 kiometu. Nhÿnh me ja kamrô nâ? Bir, me kum Metîndjwÿnh kÿnh kÿtja, me axweja. Dja â Metîndjwÿnh me axweo bikÿnĥo ane, me imexo ane.

15

Me kute apÿnh meo bikÿnh djâri amÿnh ne o ku'ê.

¹ Nhyr kam mýjja pumûnh kÿt 'ôdjwÿ kâjkwakam kato ba omû. Nâm â tire ane ne â uma ane. Kadjy mrânĥ djwÿnh kubê 7 ne apÿnh mýjjao kute meo bikÿnh djâri amÿn o ku'ê. Apÿnh mýjjao kute meo bikÿnh djâri ja godja Metîndjwÿnh aben nhitepâ meo bikÿnĥo tÿn kam 'ôo ino re. Ne arým ngryko ino re.

² Ba arek omûnĥo dja nhyr mýjja kute imôti pyrâk, kute ixeo imôti pyrâk kato ba omû. Ixemê kuwymê akâ. Nhyr mÿrri me ku'ê. Mÿj me nâ? Bir, me kum mrymê mry karô kÿnh kÿt ne kute arkum mex jarÿnh kÿtkumrêx nhyr te mry kute meo aminĥon me'â idji janĥôrmâ, te me'â idjimê numeru janĥôrmâ. Me ja ne me ixeo imôti mÿrri kumex. Metîndjwÿnh nhô pjâbâre ne me amÿn o

kumex. Me kam Metîndjwýnhmã ngrer kadjy. ³ Mòjdjê kubê Metîndjwýnh nhõ àpênhjamê Mrykî'átomtí jabatàn nymê ar ngrer ne me arê.

—Bênjadwýr, Metîndjwýnh, atýxo abê kumkati.

Mrãmri ne ga araxo mýjja kunĩ nhípêx nhym akôt rax ne uma ne.

Ga ne ga abê pyka kuníkôt me kunĩ nhõ Bênjadwýr rax ne ar meo aba mextire ne ar meo aba.

Nã gãm memã akabên pýnh ne arê ne katàt memã akabên jadjuw.

⁴ Nã, Bênjadwýr, nhýnh ne me'õ kum apyma kêt got.

Nhýnh ne me'õ amã amextire jarênh kêt got. Me kunĩ dja me kum apyman abenmã arax jarê.

Gajbit ne ga amexo apyma.

Nhym kam pyka kuníkôt me kunĩ dja me awýr ban bôx ne amã rax jarênh kumex.

Nã gãm prĩne memã o pãnh, katàt memã o pãnh.

Nhym me kunĩ arým omũn kam amã rax jarê, ane.

Nãm ã me ngrer ane. ⁵ Nhym kam ijukri Metîndjwýnh nhürkwãti amijã kutan dja. Kãjkwakam Metîndjwýnh nhürkwãti amijã kutan dja ba omũ. Nhym kadjwýnhbê Metîndjwýnh nhõ kumoka'ê mextire jadjwý amijã kutan dja.

⁶ Nhym kam Metîndjwýnh nhürkwãti kurũm kadjy mrãnh djwýnh kubê 7ja apôx. Nãm apýnh mýjiao kute meo bikênh djãri kubê 7ja me kadjy amýn o ku'ê. Kubêkã jaka, kubêkã jadjênh ne angij ne o ku'ê. Ne kên karýro amirunh pren 'ã ku'ê.

⁷ Nhym kam mýjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrut 'õ ne arkum ngõnh ngã. Kadjy mrãnh djwýnh kubê 7jamã apýnh kungã. Kên karýro ngõnh kubê 7 ne arkum kungã. Ngõnh ipu ne arkum kungã. Mýj ne kam ipu? Bir, Metîndjwýnh ngrýk ne kam ipu. Metîndjwýnh ta tĩn ne ar ba rã'ã rã'ã ne kute o ino rer kêt, tãm ngrýk ne ngõnhkam ipu. Tãm ne arkum kungã.

⁸ Nhym kam Metîndjwýnh kũm prĩne ürkwãti kre jaê. Mýj kũm nã? Bir, Metîndjwýnh raxmê mexmê týxmê uma kam kũm. Tãm ne prĩne ürkwãti kre jaê. Nhym me te Metîndjwýnh nhürkwãtimã ngjênhmã. Nhym arým Metîndjwýnh kũm mebê aptã. Nhym kadjy mrãnh djwýnh kubê 7 ne apýnh mýjiao kute meo bikênh djãri kubê 7ja me'ã kapĩno ku'ê, aben nhitepã me'ã kapĩno ku'ê. Nhym me'ã kapĩn pa nhym me arým Metîndjwýnh nhürkwãtimã wangij.

16

Me kute ngõnhbê 7kam Metîndjwýnh ngrýk me'ã kapĩn.

¹ Nhym kam Metîndjwýnh nhürkwãti kurũm me'õ kabên. Kãj bê kabên ne kadjy mrãnh djwýnh kubê 7mã kum,

—On o tẽn pykakam kapĩ. Ngõnhbê 7kam Metîndjwýnh ngrýk ipuwã on kapĩ, ane.

² Nhym kam kadjy mrãnh djwýnh kutewa o tẽn pykakam kapĩ. Nhym kam kuwê me'ã apôx. Kuwê punure. Tokry:. Nhýnh me ja'ã ne apôx? Bir, mry kute me'ã idji janhõr nhym me kute mry karõmã rax jarênhja, me tãm ne kuwê me'ã apôx.

³ Nhym kam atãri kadjy mrãnh djwýnhja Metîndjwýnh ngrýk 'odjwý kapĩ. Ngõ raxbê pyka kêt kam ne kapĩ nhym arým ngõ ta tu kamrõ, kute me'õ tyk kamrõ pyrãk. Nhym kam ngõkam mýjja ar baja kunĩ ty. Tu tykkumrêx.

⁴ Nhyam kam atâri kadjy mrânĥ djwýnhja Metîndjwýnh ngryk 'ôdjwý kapî. Ngô bixabjêrmê inorekam ne kapî. Nhyam arým ngô ta tu kamrô. ⁵ Nhyam kam kadjy mrânĥ djwýnh kute ngô pumûnh djwýnh kabên, ba kuma. Nâm Metîndjwýnhmâ kum,

—Be, mrâmri. Ga ne ga amexo apyma ne amrêbê: adjâkamâ atîn ne ar aban mâ atîn râ'â, mrâmri.

Nâ gâm katât memâ o pânĥ ne, ane.

⁶ Nâm me anhô me mexja nhimex ne, ne akabên jarênh djwýnhjadjwý nhimex ne, ne me ja kamrô kapî: no kumex.

Ga arým meo angryk ne kam pânĥ ngô kamrô memâ angâ, me kute o kômmâ. Mrâmri ne pânĥ mexkumrêx, ane.

Nâm â ngô pumûnh djwýnh Metîndjwýnhmâ ane.

⁷ Nhyam kam kikre kudjý djâ bôr djâdjwý kabên ne, ne kum,

—Nâ, mrâmri, Bênjadjwýr, Metîndjwýnh atýxo abê kumkati.

Ga ne ga akabên pydjîn arêh arým prîne katât memâ o pânĥ ne, ane.

Nâm â kikre kudjý djâ bôr djâ kabên ane.

⁸ Nhyam kam atâri kadjy mrânĥ djwýnhja Metîndjwýnh ngryk 'ôdjwý kapî. Myt'â ne kapî nhyam kam myt pôr ne prîne me kuga. ⁹ Arngro týxkumrêx ne prîne me kuga. Te me kuga nhyam me mâ Metîndjwýnh japrý. Metîndjwýnh kute apýnh mýjja kute meo bikênhmâ me'ýr anorja tâm ne me aprý. Mâ aprý. Me kute amim kator kêt ne wânĥ axwemâ irer kêtumrêx. Kute kum mex jarênh kêtumrêx.

¹⁰ Nhyam kam atâri kadjy mrânĥ djwýnh ja Metîndjwýnh ngryk 'ôdjwý kapî. Mry krî djâkam kapî nhyam arým ô me ja'â akamât kô tyk ne. Akamât kô tyk prîne meo ajkamuw. Nhyam kam me tokry djâje tu âmnhirêhno kumex.

¹¹ Âmnhirêhbê Metîndjwýnh japrýo kumex. Kâjkwakam Metîndjwýnh ne me ûn ne. Me tokry djâje, kuwême mýjja tokry djâje ne me Metîndjwýnh djûno kumex ne amim kator ne kute wânĥ axwemâ irern 'ýr amijo akêx kêtumrêx.

¹² Nhyam kam atâri kadjy mrânĥ djwýnhja Metîndjwýnh ngryk 'ôdjwý kapî. Ngô raxbê Jupraxikam ne kapî nhyam kam tu ngô ngrâ, me kam têm kadjy. Kâjkwa krax kurûm me bênjadjwýr têm ne ngô'â rêr, kadjy ne ngrâ. ¹³ Nhyam kam karô amânĥkrut ne ikjêkêt ne apôx ba omû. Karô punu kute bri ponhti pyrâk ne apôx ba omû. Mry kaâk jajkwa krekremê mry jajkwa krekremê ar kabên jarênh djwýnh 'êxnhjja jajkwa krekremê ar ja jajkwa krekre kurûm ne bri apôx, ba omû.

¹⁴ Ar karô punu kute amijo brija ne Ar kubê Xatanaj nhô âpênh ne kam kute mýjja pumûnh kêt kwý nhipêxmâ. Ne kam mâ me bênjadjwýr rûnh'ýr ba. Pyka kunîkôt me bênjadjwýr rûnh kunî'ýr ban meo akprô. Me me'ýr prôt kadjy ne meo akprô. Metîndjwýnh týxo kubê kumkati ngryk nhô akatikam, ô akati pymakam dja me me'ýr prôt ar ba.

¹⁵ Me abenwýr prôt kadjy ne me abenwýr mōn aben tēpo mō nhyam Jeju imâ kabên ne. Ne imâ,

—Ë, on me ikabên ma. Dja ba me aêrbê me'ýr bôx. Kute me âkînhî me aêrbê me ûrkwâmâ ngjêx ne mekbê âkînh ba pyrâk. Dja ba â me aêrbê me'ýr ibôx ane. Nhyam bep me ôt kêt ne no týx ne kute ikam amako krîja dja me kînhkumrêx. Me tâm dja me kute me mrânĥmâ kute kubêkâ jangjênh ne mrânĥ djâkam amako krîja pyrâk. Nhyam bep me ate krâja dja me kute me ôt mýrri me ban bôx nhyam me kute kubêkâ jangjênh kêt ne pijâmkam mrânĥ pyrâk. Dja

me ã kute ikam amak kêtja pijàm ane, ibòxkam ã pijàm ane. Nãm ã Jeju Kritu memã amibòx djã jarènho ane.

¹⁶ Nhyam kam ar karõ punu kute amijo brija me bënjadjwýr rünho akprõ. Me kute me'ýr prõt kadjy ne meo akprõ. Me kute abeno bikprõnh djã nhidjibê Amadó. Mekbê idjaer kabènkam ne Amadó. Kam ne me bënjadjwýr rünh abeno akprõ.

¹⁷ Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh kute katê ne Metündjwýnh ngryko ino rer kapĩ. Kòk djábèrkam ne kapĩ nhyam kam Metündjwýnh krĩ djãti kurũm me'õ kabèn. Metündjwýnh nhũrkwãtikam krĩ djãti kurũm ne kabèn ne. Kãj bê kabèn ne,

—Anũ, o ino rer ne arým ja, ane.

¹⁸ Nhyam kam na adjènhmê krakmê rãrãkmê. Nhyam kam pykadjwý tertet tỳ:x ne. Nãm amingrèk tỳx ne. Me bakrax kurũm me bakukãmãre aben nhitepã bixadjwýr tèm ja'õ kute pyka kute amingrèk ja'õ pumũnh kètkumrèx. Nãm tertet tỳ:x ne.*

¹⁹ Nhyam kam krĩrax jabatãnhbê Babirõnijkam pyka ajkij nhyam kikre kunĩ rôròk ne ajkaten amingrãn kumex. Babirõnijkam pyka amikokij ne arým amãnhkrut ne ikjèkêt ne ikwã. Nhyam pyka kunĩkòtdjwý krĩrax rôròko kumex nhyam kikre prĩne amikaten kumex. Be, mrãmri ne Metündjwýnh Babirõnij jabatãnhja mar ar o ban kam arým o ajkê, prĩne kum axweo pãnh ne. Nãm tu mekam ngryk tỳx ne. Mýj me'õ gédja kubê amijo apdju? Be, dja me kunĩo ajkê, prĩne meo ajkê. Djãm Metündjwýnh me axwekam ngryk kêt got.

²⁰ Nhyam kam apèxti kunĩ nhĩ'ãm mrãn akuno. Nhyam krãnhdjwý kunĩ tu akuno.

²¹ Nhyam kam namè'y me'ã rôròko kumex. Kãjkwã kurũm ne me'ã rôròk ne. Axwe abatãnh, axwe utĩ. Utĩkam 'ã akre kute 40 kiru pyrãk. Djãm kam got me axwe kangan kam Metündjwýnhmã rax jarê? Arkati, nãm tu me Metündjwýnh djũno kumex. Namè'y kute meo bikènhkam tu Metündjwýnh djũno kumex. Djãm namè'y rôròk kajgo got? Kati, nãm meo bikènh rax ne.

17

Me'õ kuprý kurèti mry'ã ýr.

¹ Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh kubê 7 kute ngõnhbê 7 jamýnhja 'õ ne imã, —Apa, amrê tẽ, ba amã mýjja jakre ga omũ. Me'õ kuprý ne ja. Tãmja ne ngõ kunĩ'ã krĩ, ane. Tãmja ne me kunĩ abenmã arê. Me kunĩ arým abenmã kurê jarê. Nhyam Metündjwýnh arým axwe man kute o bikènhmã. Krĩraxbê Babirõnij ne me'õ kuprý kurè'ã amijakre. Krĩrax jakam ne mýjja punu ne kam kute me'õ kuprý kurèti pyrãk.

² Nhyam apýnh pyka djãri me õ bënjadjwýr rünh 'ýr bao ku'ê. 'Ã aben japa. Nhyam pyka kunĩkòt me kunĩ 'ýr ban kam kumex. Me'õ nija ta ne memã kadjwati kangõ* ngã nhyam me o ikõn ajbãn kam kurêo kumex.

Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh imã ane. ³ ã imã anen kam mã ikarõo tẽ. Kapòt kukritmã ne ikarõo tèn o bõx. Ba kam me'õ kuprý kurètija pumũ. Nhyam mry kamrèk'ã nhỹ. Nhyam mryja'ã idjio tuknĩ. 'Ã idjijao ne prĩne Metündjwýnh japrýn ùn ne. Nhyam mry krãbê 7 ne bãribê 10.

* **16:18** Djãm pyka kute amingrèk kêt Arkati. Pyka kute amingrèk. * **17:2** Mýjja me kute o kòm ne kòt bibãnh kunĩja, kadjwati kangòmê uba kangòmê, mýjja kangõ kunĩ ne me kum kadjwati kangõ jarê.

4 NhyM me'ò kuprý kurétija kubèkà kamrèkmè tyk jadjàn o nhý. Kunhêr kräpti. Kên karýrmè kên mextemè angà krä kute ngàp jadjênh pyræk. O ne amikunhêr. Ne ngônhrä byn o nhý. Kên karýro ngônhräkam mýjja kroo ipu ne kubyn o nhý. Mjên prämëmè kurëmè ja ne kam o ipun 'à kubyn o nhý. 5 Ne kuka'ã idji. Mýj idji nã? Bir, mýjja bipdjur. Bir,

—Krîrax jabatãnhbè Babirônijkam ne me kuprý kuréti kator kutewa nhyM kam me ô'ã pyka kunîkôt punu ar ba, arîk ar ba. Nãm ã kuka'ã idji ane.

6 Me'ò kuprý kurétija tu ajbã. Kamrò ne o ikôn kam ajbã. Nãm prîne Metîndjwýnh nhõ me mexja kwý nhimex ne, prîne me kute tu amim Jeju markumrêx ne mã kôt bikamênh nhyM me te kute me par nhyM me mã kôt bikamênhja ne prîne me imex ne me kamrò kapîn o ikôn kam ajbã. Be, nija ne ba omûn kam kam ino tyn djan te ije omûnhmä ne kam,

—Tô mýj nã? ane.

7 NhyM kam kadjy mrãnh djwýnh imã,

—Mýkam ne ga kam ano tyn dja? ane. Ê, ba mýjja bipdjurja amã arè ga ama. Ba amã nija jarè, krîrax kute ni jaxweti'ã amijakreja amã arè ga ama, ne ajte mry kute turja jarè. Mry krãbè 7 ne bàribè 10, tãm dja ba amã arè, ga ama.

8 Mry aje omûnhja ne amrèbè tîn ne ar ba. Ne kam tu akuno. Dja ajte kato. Kre ry typydjikurûm ajte katon ar mrã. Ar mrãn kam tu biknorkumrêx ne. NhyM pykabè me ja te omûn kam abenkam no tyn kumex. Me kute Jeju mar kètja dja me te kute mry marmãn kam abenkam no tyn kumex ne abenmä,

—Mýj mry got ja? Nãm tîn ne ar ban akunon kam ajte akubyn kato, anhýro kumex.

Djä nãm Metîndjwýnh me ja tîn rä'ã rä'ã'ã pi'òk no'òk got me kôt mry ma? Kati, pyka nhípèx kètri kute me ja tîn rä'ã rä'ã'ã pi'òk no'òk kêt. Kam dja me mry mar kètkumrêx ne. Kam ne me mry tîn ne biknor ne ajte akubyn katorja pumûn kam abenkam no tyn kumex.

9 Ê, me no mexbit dja me kuma, me kute mýjja marbit dja me kuma. Ê, mry krãbè 7 kubè mýjja amãnhkrut. Krã kubè krãnhre ne krî. 'À ne nija krî. Adjwýnhdjwýr krãbè bënjadjwýr rûnhbè 7. 10 Bënjadjwýrbè 5 ne arým kêt mexi. NhyM bep pydji ne tîn ne ar ba rä'ã, nhyM bep ikjèja ne kator kêt rä'ã. Dja katon kam ar meo ba ngrire. 11 Be, mryja amrèbè tîn ne ar ban arým biknorja, tãm ne kubè bënjadjwýr rax'ò, bënjadjwýr rûnhbè 7 ja'ò, ne arkôt akuno.

12 NhyM bep bàribè 10, aje omûnhja kubèdjwýr bënjadjwýr rûnhbè 10. Kraxje mete ar'ã bënjadjwýr mênh nhyM ar kute ar meo ba kêt. Adjým, tûmrãm, dja me ar'ã bënjadjwýr mè nhyM ar meo ba. Mrymè ar aprakamã ar ar meo ba. Dja ar ro'ã ar meo ba ngrire.

13 Be, bënjadjwýr rûnhja godja ar abenkôt kabèn ne tu mry kabènkôt ar meo ba. NhyM mryja pydji ne bënjadjwýr raxo ar akren ar meo ba. 14 NhyM kam bënjadjwýr rûnhja dja Mryki'ãtomti jabatãnh ny'ýr prôt ne. Ar kunî dja ar'ýr prôt ne.

NhyM bep Mryki'ãtomti jabatãnh ny ta dja amijo aptàn pyka mè aro amrà. Djãm Mryki'ãtomti jabatãnh ny bënjadjwýr ngri got. Arkati. Bënjadjwýr raxbè kumkatiti. Kute bënjadjwýr raxo pykabè me bënjadjwýrja kunî jakrenh mexi. Kam ne kubè Bënjadjwýr raxbè kumkatiti. Kam dja ô me jamè prîne pyka mè ar bënjadjwýrbè 10jao amrà. Ô me ja, Metîndjwýnh kute amiwýr me 'wýr ne kute amijo me utãrja nhyM me tu kute amim markumrêx ne mã kôt

bikamēnh ne kute kanga kêt, me tām dja me Mrykī'ātomti jabatành nykôt mōn kurē djwýnhjao ajkē.

Nām ā kadjy mrānh djwýnh imā ane. Ā imā 'ā ujarēnh ane. ¹⁵ Ne kam arek imā kabēno dja ne imā,

—Ē, apýnh ngō ikwāja, 'ā me'ō kuprý kurēti krī ga aje omūnhwā, ngōja ne kute me urāk. Me'ā ne ngōja amijakre. Apýnh me ō pyka djāri, apýnh me ba djāri, apýnh mebēngōkre ba djāri, apýnh amyngrāri me ba djāri, apýnh me kabēn djāri kunīkôt me ja'ā ne ngōja amijakre.

¹⁶ Ne aje bāribē 10 pumūnhwāmē mry'ā ýr ga aje omūnhwāmē ar tām dja Ar kubē ni kuprý kurētija kīnh no kati ne arkum kurēkumrēx ne kam o ajkē. O ajkēn prīne kunhērmē ō kubēkà mexja kubē kunī by nhym tu irāri nō. Nhym kam ar ī kwý krē, me'ō kuprý nhī kwý krēn kam 'ā kātām kuwykam kumē nhym prīne xēr.

¹⁷ Mrāmri dja ar ā o ane. Mýkam? Bir, Metīndjwýnh ne kadjy ar ngrēk ne, bēnjadjwýrbē 10ja ar ngrēk ne. Metīndjwýnh ta ne arým amim 'ā karō ne kam ar kadjwýnhbē arkum arē. Nhym kam kôt ar bēnjadjwýrbē 10ja ōkre kadjwýnhbē amim 'ā karōn o ajkē. Nām ar axikôt kabēn ne mrymā kum,

—Gajbit dja ga apydjin abēnjadjwýr rax ne ar meo aba. Nhym be nija gēdja wām nō, ane. Nām Metīndjwýnh anhýr djwýnhrahm tu kōnh arkum irkumrēx nhym kam ar kôt o tēn o tēn inomā kumē. Ar kute amimar kēt ne ar Metīndjwýnh kabēnkôt tē.

¹⁸ Nhym krīrax jabatānhbē Babirōnij ne me'ō kuprý kurēti ga aje omūnh wā'ā amijakre. Krīraxja ne pyka kunīkôt me kadjy bēnjadjwýr nhym bēnjadjwýr kunī 'ýr ba: o ku'ē, 'ýr ō nēkrēxo bao ku'ē, nhym kam krīraxbē Babirōnij raxo bēnjadjwýr ja jakre ne kam meo ba, ane. Tām ne me arým o ajkē, ane. Be, nām ā kadjy mrānh djwýnh imā 'ā ujarēnh anen imā arēnh o tēn inomā kumē.

18

Kute pyka mē Babirōnijo bimirāk.

¹ Ba arek omūnh o dja nhym kam kadjy mrānh djwýnh 'ō kākwa kurūm tēn ruw. Kute bēnjadjwýr rax pyrāk ne adjēnh o prīne pyka kurwý. ² Ne kam kāj bē kabēn ne,

—Ē, arým ne kēt ne. Krīraxbē Babirōnij, krī jabatānhja ne Metīndjwýnh prīne o ajkēn pyka mē meo amrā nhym arým kēt ne.

Arým ne Xatanaj nhō àpēnh punu 'ýr bōx ne kam kam ar ba. Nhym kam apýnh me karō punu djāri kam ar ba. Nhym apýnh àk punu djāri kunīdjwý me kum kurēja kam ar ba.

³ Mrāmri ne Metīndjwýnh arým prīne pyka mē meo amrā nhym kam kam ar ba. Mýkam?

Bir, axwe pānh. Babirōnijkam ne me axwebit ar ba. Kam ne me axwe'ā bit abenmā karō.

Kute me'ō kuprý kurēti 'ō kute amijā memā àpnēnh nhym me tu 'ýr ba ar ba nhym kute memā kadjwati kangō* nhōr nhym me kute o kōm ne bibānh ne kurē ar ba pyrāk.

Nām me ā pyka kunīkôt kum krīraxbē Babirōnij kīnh o ane. Pyka kunīkôt ne me bēnjadjwýr kunī kum kīnh ne 'ýr bao ku'ē kute me'ō kuprý kurēti'ā

* **18:3** Mýjja me kute o kōm ne kôt ne kōt bibānh kunīja, kadjwati kangōmē uba kangōmē, mýjja kangō kunī ne me kum kadjwati kangō jarē.

me kute aben japanh pyræk nhyh pyka kunĩkôt me kute nèkrêxo ba djwýnh Babirônij'ýr ô nèkrêxo bao ku'ê ne arým pãnh ô pi'ók kaprĩ rax ne.

Babirônij axwe kum nèkrêx prãm kute me'ô mjên prãm pyræk nhyh me kute nèkrêxo ba djwýnh kôt ô pi'ók kaprĩ rúnhkumrêx ne. Djãm Babirônij mex got. Axwe punu, ane.

Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh kabên ane. ⁴ Nhyh kam kãjkwa kurũm me'ôdjwý kabên ne memã kum,

—Apa, inhô me ja, on me me kurũm akato. Mekôt me ajaxwe ba ije mekôt me ajo ibikênh karô on me akato, ane.

⁵ Be, nãm Babirônij aben nhitepã axwe tẽn arým kãjkwa 'ýr itep ne. Nhyh Metĩndjwýnh kute axweo biknor kêtukumrêx. Nãm kuman o nhỹ, ane.

⁶ Gora me amipãnh. Krĩraxbê Babirônij kute me ajo bikênh 'ãnh dja ga me amipãnh o abikênh itep ne, o aben pyræk ne.

Kati, me amipãnh o abikênh amãnhkrut. Djãm krĩraxbê Babirônij kute me ajo bikênh ngri got. Axwe kute me ajo bikênh raxi, kam dja ga me amipãnh o abikênh amãnhkrut ne.

Nãm mýjja djýo me akôm ne. Kam dja ga me amipãnh mýjja djýo kômo amãnhkrut ne, ane.

Nãm mýjja djýo kôm'ã kute meo bikênh jakre,

—Kam dja ga me amipãnh mýjja djýo kômo amãnhkrut ne, ane.

⁷ Krĩraxbê Babirônij ajbit ne raxo amiptãn ô nèkrêx kumex. Kam dja ga me me kaprĩmê me tokrymê o amipãnh, kute ô nèkrêx kumexja 'ãnh o itep ne.

Nãm krĩraxbê Babirônij ôkre kadjwýnhbê amim,

“Ota ba arek ibênjadjwýrkumrêx ne nhỹ. Mýkam dja ba ikaprĩ?

Djãm imjên ibê tyk got ba ikaprĩ?

Djãm ibixangri dja ba ibên kêt mex ne nhỹ?

Kati, ibixangri kêt. Kam dja ba ikaprĩ kêtukumrêx”, ane.

Nãm ã krĩraxbê Babirônij ni'ã amijakreo ane.

⁸ Nãm ã amim ane ne kam nhỹ. Kam dja têbê apýnh mýjjao kute meo bikênh djãri 'ýr bôx.

Myt tãmkam dja o bikênh djãja kunĩ abenã rôrôk ne arým 'ýr bôx.

Gêdja tyk 'ýr bôx ne bixangri 'ýr bôx ne kum prãm 'ýr bôx.

Têbê dja o bikênh djã ja kunĩ 'ýr bôx. Nhyh kam me kuwykam kumê nhyh xêr.

Bênjadjwýrbê Metĩndjwýnh ne týtukumrêx ne kum axwe pãnh jarê nhyh arým 'ýr bôx.

Nãm ã kabên ane.

⁹ Pyka kunĩkôt dja me bënjadjwýr àmrao kumex. Me bënjadjwýrja kum nija kĩnh ne 'ýr bao ku'êkam kute me me'ô kuprý kurêti'ýr me bao ku'ê ja pyræk. Kam dja me abej àmrao kumex. Me kute kukwakam amim nèkrêxo aptar o bakam. Dja krĩrax pôr ne kũm ty:k ne. Nhyh me bënjadjwýr abej àmra:o kumex, ¹⁰ omũho kumex. Krĩrax kaprĩmê tokry pymaje ne me nĩjar djan omũho kumex ne kam abenmã kum,

—Watĩre, Babirônij. Krĩrax jabatãnh, krĩrax pyma, watĩre.

Nãm tẽbê Metĩndjwýnh prĩne ajo ajkê ga nõ, ane.

¹¹ Nhyh me pyka kunĩkôt kute nèkrêxo ba djwýnhjadjwýr àmrao kumex ne kaprĩre. Nhyh tu wãnh nèkrêx nõ. Mýj me'ô godja me kute nèkrêxo ba

djwýnhbê nèkrêx byn pãnh pi'ók kaprĩ ngã? Arkati. Babirônij ne ipêxri me kute nèkrêxo ba djwýnh kute kum nèkrêx rero bajamã o pãnh ne.

Nhym arým xêr nhym kam ¹² me'õ kute mekbê apýnh me kunhêr djãri byr kêtumrêx, me õ kên karýrmê kryt jakamê kên jadjênhmê angã krã kute ngãp jadjênh pyrãkmê kubêkã jakamê kubêkã tykmê atemã kubêkã mérébê xêdamê kubêkã kamrêkmê apýnh pi kudjý djãrimê apýnh mrybê erpãxi djwao mýjja nhípêx djãrimê apýnh pi pãnh raxo mýjja nhípêx djãrimê atemã ngõnhbê brôdjimê ngõnh tykmê atemã kênbê mamoremê ¹³ mýjja djãnhbê kaneramê me krã ngrãnh djãmê kikre kudjý djãmê me kudjý djábê miramê me kudjý djã 'õmê uba kangómê atemã rõny kangõ 'õmê atemã djwý djõm 'õmê djwýbê trigumê me õ kritbê mrytimê mryki'ãtomtimê kawarumê pïo kãmrãnhtyxmê me memã ãpênh kajgo ar ba, me kute meo pãnh ne amim me pa 'amýnh nhym me memã ãpênh kajgo ar bajamê. Nã, mebéngõkredjwý.

Ja kunĩ ne Babirônij tĩnri amim amýn pãnh memã pi'ók kaprĩ ngã nhym kam ajbir kêt ne. Mýj me'õ godja amim amýn kam pãnh mekmã pi'ók kaprĩre ngã. Arkati.

¹⁴ Nhym me kute nèkrêxo ba djwýnh Babirônijmã kum,

—Be, apýnh me amã mýjja mex kínhja ne arým me abê kêtumrêx. Me anhõ nèkrêxmê me akunhêr kunĩ ne arým tu biknorkumrêx. Dja ga ajte omũnh kêtumrêx, ane. Nãm ã me kute nèkrêxo ba djwýnh kum ane.

¹⁵ Ne nĩjar djan omũnho kumex. Krĩrax kaprĩmê tokry pymaje nĩjar djan omũnho kumex. Kukwakam õ nèkrêx rax ne mekbê kêt nhym me kam o aman kam abej ãmrao kumex ne kam kaprĩ:ren abenmã kum,

¹⁶ —Watĩre, Babirônij, krĩrax jabatãnh, watĩre. Tãm ne arým kêtumrêx.

Nãm ipêxri kubêkã mexbit jangij ne o mrã. Kubêkã jakamê kakrãtykmê kamrêkmê. Nãm kunhêr pãnh raxobit amikunhêr, kên karýrmê kên jadjênhmê angã krã kute ngãp jadjênh pyrãkmê. Ý, tãm ne arým kêt ne.

¹⁷ Nêkrêxja ne arým pyka mē amrã. Amikrã kêt ne arým pyka mē amrã. Kãxdjakênh ipók pydjikam, ane.

Nãm ã me kute nèkrêxo ba djwýnh kaprĩkam abenmã ane.

Nhym kam me ngõ raxkam kãkam ar bajadjwý kaprĩ. Me kute ngõ raxbê pyka kêtumrêx kã raxo ba djwýnhmê me kãtãm kãkam ar bajamê me kute kão ba djwýnh nhõ ãpênhmê me kute ngõkõt nèkrêxo bajamê. Me ja kunĩ ne me kaprĩn nĩjar kumex ne ãmrao kumex. ¹⁸ Krĩrax pók ne kũm tyk pymaje ne me nĩjar omũnho kumex, abej ãmrao kumex ne kãj bē abenmã kum,

—Krĩrax jabatãnhja pydjii. Nhýnh ne 'õmê kute aben pyrãk? ane. Nãm ã me kã raxkam ar baja abenmã ane. ¹⁹ Ne kam kaprĩkam pykao amikrã kaprêprêk ne krĩrax jabej amran kam kaprĩ:re ne kum,

—Watĩre, Babirônij, krĩrax jabatãnh, watĩre.

Akukwakam ne ba me ikunĩ inhõ nèkrêx rũnh ne. Nã bãm me kãkam awýr mýjjaõ iban o bõx ga pãnh me imã mýjja ngã. Ba me ikunĩ akukwakam inhõ nèkrêx rũnh ne.

Ga tebê arým pyka mē amrã. Jakam dja ba me arĩk ar iba, ane.

Nãm ã me ngõ raxbê pyka kêtumrêx kã raxkam ar baja krĩraxo aman ã kum ane. Nhym kam atemã me'õ kabên.

²⁰ —Be, kãjkwa, on akĩnh. Arým ne Metĩndjwýnh o ajkê. Me gadjwý, Metĩndjwýnh nhõ me gamê Jeju kute me anorjamê Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnhmê on me akĩnh. Metĩndjwýnh arým me apãnh Babirônijõ ajkê. Kam dja ga me tu akĩnhkumrêx.

²¹ Nhyam kam kadjy mrānh djwýnh týxkumrēx 'ō kēn by. Kēn rax, kēn jabatānh. O ne mekbē idjaer bāy ngān ōm ne. Tām ne kumýn o ngō rax kōpēnāt ne. Ne mekmā kum,

—Dja ā Metīndjwýnh krīrax jabatānhbē Babirōnijo bikēnho ane, kōpēnāto bē o ane. Gēdja tu biknorkumrēx ne ajte kator kētkumrēx.

²² Godja ajte me'ō me akam ngrer kētkumrēx. Atemā pījābāremē pomē ngōnho potimē. Ja kunīkam ngrer dja ajte me akam kator kētkumrēx. Nhýnh ne me'ō mōn ajte me akam ngrero dja? Arkati.

Nhyam me apýnh ē mex djāri 'ō ajte me akam kator kētkumrēx. Nhýnh ne me ē mex 'ō me akam dja? Arkati.

Nhyam me ni'ō me akam djwý ka'uko ýr kētkumrēx. Nhýnh ne me ni'ō djwý ka'uko nhý got ga me ajte marmā?

²³ Nhyam ngōnhpōkdjwý me akurwý kētkumrēx. Nhýnh ne me akam ngōnh pōk 'ō godja me akurwý?

Ne me keketdjwý mar kēt ne. Nhýnh ne me'ō ajbir abenwýr mōr ny got kīnhkumrēx ne kute abenmā kabēn ne keketmā? Arým kētkumrēx.

Me akam me kute nēkrēxo ba djwýnh ne pyka kunīkōt me kurām ō nēkrēx rūnh ne.

Ga arým apýnh me ba djāri me kunī noo akuno. Nā gām adjukaneo me noo akuno nhyam arým pānh Metīndjwýnh prīne ajo ajkē, ane.

Nām ā kadjy mrānh djwýnh ane.

²⁴ Be, Babirōnij ne Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnhmē Metīndjwýnh nhō me mexja par ar o ba. Babirōnij kabēnkōt ne me pyka kunīkōt me par ar o ba. Kam ne Metīndjwýnh meo ngryk ne me pānh prīne Babirōnijo ajkēn pyka mē o amrā.

19

Me kute Metīndjwýnhmā mex jarēnh.

¹ Nhyam kam mýjja kute me krāptī kanga pyrāk ba kuma. Kàjkwakam ne me krāptī kabēn ne, ne,

—On me Metīndjwýnhmā mex jarē. Me banhō Metīndjwýnh, ajbit ne kubē me bapytār djwýnh, gu me kam abenmā mex jarēn abenmā bēnjadjwýr rax jarē.

² Ta ne kabēn pýnh ne katāt memā axwe pānh jarē. Mrāmri ne arým kum pānh jarē. Me'ō kuprý kurētija, tāmja pydji ne rax ne pyka kunīkōt me'ā axwe rē nhyam me kōt axwen arīk ar ba, tām. Kumā ne Metīndjwýnh pānh jarē.

Arým ne kam ngryk ne o ajkē. Nām ō àpēnho ngryk ne kam me pānh o ajkē, kute ō àpēnh par ne kamrō kapīnkam ngryk ne kam me pānh me'ō kuprý kurētijao ajkē. Mrāmri, ane.

Nām ā kàjkwakam me krāptī ane.

³ Ne kam ajte kàj bē kabēn ne, —On me Metīndjwýnhmā mex jarē.

Krīrax jabatānhbē Babirōnij ne mā pôr ne kūm tyk rā'ā rā'ā. Àtyk kētkumrēx, ane.

Nām ā kàjkwakam me krāptī ane.

⁴ Nhyam kam me bēngētēbē 24mē mýjja tīn amānhkrut ne amānhkrut ne tu mýrbē rōrōk ne Metīndjwýnhmā rax jarē. Metīndjwýnh krī djātikam ýrjamā rax jarēn kum,

—Mrāmri godja ga ā o ane, ane.

Ne kam ajte abenmã kum,

—Gu me on Metĩndjwýnhmã rax jarẽ, ane.

⁵ Nhyam kam krĩ djãti kurũm me'õ kabẽn ne,

—Ë, me akunĩ, me abẽ Metĩndjwýnh nhõ àpẽn, me amã umaja, me abẽnjadjwýrmẽ me akãtãmmẽ me akunĩ on me me banhõ Metĩndjwýnhmã mex jarẽ, ane.

⁶ Nhyam kam mýjja kute me krãptĩ kangao kumex pyrãk ba kuma. Kute ngõ rãrãk pyrãk, kute na krikrit týx pyrãk. Nhyam me krãptĩja kabẽn ne,

—On me Metĩndjwýnhmã mex jarẽ. Bẽnjadjwýr djwýnh me banhõ Metĩndjwýnh týxo kubẽ kumkati, ta ne bẽnjadjwýr rax ne mrãmri ar meo bakumrẽx, kumã dja ga me mex jarẽ, ane.

⁷ Ë, gu me on bakĩnhkumrẽx. Me kute abenã ar mẽn, kadjy bakĩnhkumrẽx. Gu me abenmã raxmẽ mex jarẽ. Arým ne õ akati 'ýr bõx. Arým ne me kute Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nymẽ prõmẽ abenã ar mẽn, kam dja gu me bakĩnhkumrẽx.

Arým ne nija amimex ne. ⁸ Arým ne kadjy kum kubẽkã ngã nhyam arým adjã. Kubẽkã mexkumrẽx, kubẽkã jadjẽn, kubẽkã ajmã kute kêt kumrẽx, ane.

Nãm ã me krãptĩ memã ane. Nãm Metĩndjwýnh kute õ me mexjamã axwe kêt jarẽn, nhyam me katãt mrãnh'ã kubẽkã mex jakre ne ta õ me ja'ã prõ jakre.

⁹ Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh imã,

—On 'ã pi'ók no'ók. Arým ne me kute Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nymẽ prõmẽ abenã ar mẽn, nhyam me arým kute kadjy djwý djãrmã. Arým kadjy mry kumex ne. Nhyam arým memã kabẽn. Me Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nymẽ ro'ã õ kwý krẽn rax kadjy memã kabẽn ne. Me ajbit dja me kĩnhkumrẽx. Me Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nykõt õ kwý krẽnja, me ajbit dja me kĩnhkumrẽx. On 'ã pi'ók no'ók, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh imã ane. Ne kam ajte imã,

—Ë, mrãmri ne Metĩndjwýnh arým kabẽn pydjin arẽ, ane.

¹⁰ Ba kuman kam kabem itu mýrbẽ tým ne bit ije kum rax jarẽn, bit ije kadjy mrãnh djwýnhmã rax jarẽn, nhyam imã,

—Kati, kwãrik wãnh. Badjwý ne ba Metĩndjwýnhmã idjãpẽn, akamymẽ ar akõt Metĩndjwýnhmã idjãpẽn. Akamymẽ ar atýxkumrẽx me aje mekmã Jeju'ã adjujarẽn, jakõt ne ba kum idjãpẽn. Badjwý ne ba ar akõt kum apẽ. Kam dja ga Metĩndjwýnhmãbit rax jarẽ, ane.

Be, me akajmãtã ne Metĩndjwýnh kabẽn jarẽn djwýnh õ'ã memã Jejubit'ã ujarẽn ar ba. Ga me kam gadjwý ijuk'ã Jejubit'ã adjujarẽn ar aba. Kumãbit ne me kute rax jarẽn ar o bamã, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh imã ane.

Me'õ kawaru jaka'ã ýr.

¹¹ Nhyam kam kãjkwa ajkij nhyam kawaru jakaja dja. Nhyam me'õ 'ã nhý. Me'õ nhidjibẽ Kabẽnkumrẽx, ne ajte idji 'õbẽ Katãt kabẽn ne 'ã nhý. Nãm katãt memã axwe pãnh jarẽn kõt me'ýr prõt ne. ¹² No pøk kute kuwy pøk pyrãk ne kam bẽnjadjwýr rax krãdjẽ tu. Krãdjẽ krãptĩ ne kutu. Ne ta idji 'ã wajêt. Nhyam me kute idjija pumũnh kêt, ajbit ne kute aminhidji pumũnh. ¹³ Ne õ kubẽkã kute kamrõkam irja jadjã. Nhyam me kum idji jarẽ. Idjibẽ Metĩndjwýnh Kabẽn. Tãm ne me kum arẽ.

¹⁴ Nhyam kãjkwakam Metĩndjwýnh nhõ krãkamngõnh krãptĩ kõt mõ. Ne kam kubẽkã mexkumrẽx, kubẽkã jaka, kubẽkã ajmã kute kêt jangij ne 'ã mõ. Kawaru jaka'ã ne me krĩn kõt mõ. ¹⁵⁻¹⁶ Nhyam Bẽnjadjwýr jãkwa krekre

kurûm kàxdjwa kajgo kato. Kàxdjwa kajgo djwa mexkumrêx ne kato. NhyM kubêkà'ã idjin kjê'ã idji. Idjibê

Bênjadjwýr raxbê kumkatiti:.

Kute bênjadjwýr raxo pykabê me bênjadjwýrja kunî jakrenh mexi.

Kam ne kubê Bênjadjwýr raxbê kumkatiti:.

Ne kam kàxdjwa kajgo djwa mexjao dja apýnh me ba djári meo ajkê. Meo ajkên kam ar meo ba, me kum àpênhmã dja kabêno me anor ar o ba. Kabêno me anon me axwemã bên týx ar ba. Djâm kute akrànMã ar me axweo bamã? Kati, dja kàxo àbêr djào ar mekam ngryk ban mekam ngryk mex ne. Godja Metîndjwýnh ngryk janênh djâkam me kurê ne prîne me anê nhyM me kamrô prôt ne. Djâm Metîndjwýnh týxo kubê kumkati ngryk ngri got? Nãm ar meo ban ï mekam ngryk mex ne.

¹⁷⁻¹⁸ NhyM kam kadjy mrânH djwýnh pydjín dja, ba omû. Arngro týxkam ne dja. Ne kam kâj bê àkmã kabên ne. Àk kâjkwa tâ tor ne mrânHja kunîmã kabên ne, ne kum,

—Me apa. Amrê me aben pydji. Arým ne Metîndjwýnh me amã me anhô kwý krên djà rax ne o atom ne, me aje krên ne ajajnemã. Ê, bênjadjwýr nhîmê krâkamngônH nhô bênjadjwýr nhîmê me àprâr nhîmê kawaru nhîmê 'ã krâkamngônH krija nhîmê me kute me pa 'amýnh nhyM me memã àpênH kajgo ar baja nhîmê me kute memã o pânH kadjy àpênHja nhîmê me bênjadjwýr nhîmê me kâtâm nhîmê me kunî nhî dja ga me krên ajajne, ane. Nãm ã kadjy mrânH djwýnh àkmã kabên ane.

¹⁹ NhyM kam mry kute meo bajamê ô krâkamngônHmê me bênjadjwýr rûnhmê arým akuprô. Me kute Jeju kawaru jaka'ã ýrja 'ýr prôtMã ne me akuprô. NhyM arým kutã Jejudjwý ô krâkamngônHreo akprô.

²⁰ Ne kam amijo aptân ar pa 'amýn kuwyo imôtikam ar kumê. Nãm mrymê kabên jarênh djwýnh 'êxnhîja ro'ã ar pa 'amýn aro tén kuwyo imôtikam ar kumê. Kabên jarênh djwýnh 'êxnhîja ta kute mýjja pumûnh kêt kwý nhípêx, kute mry djô'ã kabênkôt mýjja pumûnh kêt kwý nhípêx ne o kute me noo biknor. Nhýnh me ja ne me noo akuno? Bir, me'ã mry nhidji jarij ne kute mry karômã amijarênh ne kute kum rax jarênhja, me tãm ne kabên jarênh djwýnh 'êxnhîja me noo akno. Kam ne Bênjadjwýr Jeju mrymê kabên jarênh djwýnh 'êxnhîja ar ro'ã ar pa 'amýn aro tén kam kuwyo imôtikam ar kumê. Ar tîn ne ar pa 'amýn aro tén kuwyo imôtikam ar kumê. Kuwymê kên ngrângrã pôkkam ar kumê.

²¹ Ne kam me kôt môrja nhimex ne. Jeju kawaru'ã ýrja tãm ne ajkwa krekre kurûm kàxdjwa kajgo katorjao me imex ne. O ne pyka kunîkôt me bênjadjwýrmê ar ô krâkamngônH ro'ã me imex ne. Me imex nhyM àk kunî me kwý krê:n meo ajne.

20

Xatanaj djuwpre'ã amex kubê 1.000.

¹ NhyM kam kadjy mrânH djwýnh 'ô kâjkwa kurûm tén ruw ba omû. Ikrakam ne kam o kajkep djà byn o tén o ruw. Mýjkam o kajkep djà nã? Bir, kre ry typydjikam o kajkep djà ne kubyn o tén o ruw. Kâxirâxtimê ne kubyn o ruw.

² Ne kam mry kaàkjao tým, kubê ne Kangã tûm, kute me kàmex jarênh djwýnh. Xatanaj tãm ne o tým ne kâxirâxtio uwpre. Djâm uwpre'ã amex pydji

got. 'Ă amex krăptîi. 'Ă amexbê 1.000. ³ Nâm tu kre ry typydjikam kumên 'ă ijên kam o kajkep ne prîne 'ă ijê djào amrà, mýjja kute tom pyrâk o prîne oy.

Be, Xatanaj kute ajte pyka kunîkôt me noo biknorbê ne krekam kumên 'ă ijê. Godja 'ă amexbê 1.000 apêx nhym kam ajte kadjy mrânh djwýnh 'ă kutan kaba nhym ar ba ngrire. Tãm ne ja. Be, ba kam ajte mýjja 'ôdjwý pumû.

⁴⁻⁵ Be, me krî djâtídjwý ne kumex ba omû. Nhym me kam krî. Metîndjwýnh ne arým me jamã kum,

—Me ga dja ga me memã axwe pãnh jarê, ane.

Me karôdjwý ne ba omû. Mýj me karô nã? Bir, me kute memã Jeju'ă ujarênh ar ban Metîndjwýnh kabên'ă ujarênh ar ba nhym me kute me mut krâkâr nhym me tyk karô ne ba omû. Me kute mrymê mry karô arkum rax jarênh kêt, kute aro Metîndjwýnh ne arkum amijarênh kêt nhym mry te kute me'ă aminhidji janhôr prãmja, te kute me kuka'ă nâr me ikra'ă aminhidji janhôr prãmja, nhym me kubê bikênh nhym kam me kute me par karô ne ba omû. Me tãm dja me akubyn tîn ne kam Kritisumê ro'ă ar meo ba. Ar meo ba'ă amex krăptî ne. 'Ă amexbê 1.000. Me tyk ne akubyn tîn kutewa ne ja. Nhym bep me kâtãm tykja, me tãm dja me'ă amexbê 1.000 nhym me akubyn tîn ne.

⁶ Nhym bep me tyk ne akubyn tîn kutewaja dja me kînhkumrêx. Arým mexo me akrenh me:x ne. Dja me ajte ty? Arkati. Dja me ajte tyk kêtikumrêx, ne kam Metîndjwýnhmê Kritisu arkum apê, mebê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh ne arkum âpênh ba. Ne kam ar ro'ă ar meo ba. Ar meo ba'ă amex krăptî. 'Ă amexbê 1.000.

Kute kuwyo imôtikam Xatanaj mênh.

⁷ Nhym kam amexbê 1.000 apêx nhym kam kadjy mrânh djwýnh Xatanaj'ă kuta. Kubê ijêja'ă kutan me kadjy kaba. ⁸ Nhym arým kato, pyka kunîkôt ajte kute me noo biknormã kato. Dja kâjkwa kraxkam me jamê kâjkwa nhôtkam me jamê aktã kâjkwa nhirê'ănh me jamê mekbê Kokmê mekbê Makokmê me kunî 'ýr bôx ne memã kabên jarênh me noo aknon meo akprô. Kute Metîndjwýnh nhô me ja'ýr prôt ne kute me par kadjy nârãm meo akprô nhym me kumex. Nâm me kute ngô rax mýrri pykati ngrã ja pyrâk. Pykati ngrã tãm ne me o itun te kute abenã akremã nhym krăptî: anen amû ajkamê nhym me te o ane. Nâm ã krâkamngônhe kumex o ane.

⁹ Ne kam prîne me kadjy pyka jaên kam me'ýr môn Metîndjwýnh nhô me mexjamã ipôk ne, krî mexmã ipôk ne. Metîndjwýnh kum krîrax kînhkumrêxja tãm ne me kum ipôk ne. Nhym kam kâjkwa kurûm kuwy ruw ne prîne me kuga nhym me prîne xêr.

¹⁰ Nhym kam Metîndjwýnh bôm 'êxnhîja mē, kute me noo biknor djwýnhja kuwyo imôtikam kumê. Kuwymê kên ngrãngrã pôkkam kumê. Kam ne ôbê mrymê kabên jarênh djwýnh 'êxnhîja mē. Ne kam ajbir kam Xatanaj mē. Kam ne Metîndjwýnh prîne aro bikênh rax ne. Nhym ar tokry: ne àmnhirênh ar ba. Àmnhirênh ar ba rã'ă rã'ă. Àmnhirênh ar ba: nhym 'ă akamât ne tãmkam 'ă akati. Dja o ino rer kêtikumrêx ne.

Metîndjwýnh kute me tykmã pãnh jarênh.

¹¹ Nhym kam krî djâti jaka dja nhym kam me'ô nhý ba omû. Nhym kam umaje pykamê kâjkwa prôt ne nhî'ăm tên akuno. ¹² Nhym kam me tyk kabem kumex. Me tyk kunî, me bënjadjwýrmê me kâtømmê krî djâti kabem kumex. Nhym kam pi'ók no'ók'ă kurê.

Ne kam ajte pi'ók no'ók 'odjwý'ã kuta. Metĩndjwýnh kute me tĩn rã'ã rã'ã'a no'ókja pi'ók tãm ne 'ã kuta.

Nhym bep ate ne kute pi'ók no'ók kumrẽx'ã rẽnhja. Pi'ók jakôt ne Metĩndjwýnh memã axwe pãnh jarẽ. Me tĩnri axwe'ã pi'ók no'ók ja ne Metĩndjwýnh 'ã kurẽn kam mekmã axwe pãnh jarẽnho nhỹ, me tykmã pãnh jarẽnho nhỹ.

¹³ Nhym kam ngô raxbẽ pyka kêtjadjwý Metĩndjwýnhmã me tyk kanga. Ngô kute me imexja tãm ne kum me kanga. Nhym apýnh mýjja kute me par djari Metĩndjwýnhmã ajte me kanga. Nhym me tyk nhõ pyka Metĩndjwýnhmã ajte me kanga. Kum me kanga nhym me tyk kunĩ krĩ djati kabem kumex. Nhym mekmã pãnh jarẽnho nhỹ. Me tĩnri kute amijo bakôt ne memã pãnh jarẽnho nhỹ.

¹⁴⁻¹⁵ Mekmã pãnh jarẽnho pan kam ate apýnh mýjja kute me par djari mekam o pôx ne kuwyo imôtikam kurẽ ne ajte me tyk nhõ pykadjwý kuwyo imôtikam kumẽ nhym arým me tyk nhõ pykaja kêt ne. Nhym bep mýjja kute me parja gẽdja ajte akubyn me par kêt kumrẽx ne. Arým me tyk kêt. Mýjja kute me parja arým kêt.

Nhym me idji'ã no'ók kêtja, Metĩndjwýnh kute me tĩn ne ar ba rã'ã rã'ã kadjy idji'ã no'ók kêtja, me tãm ne Metĩndjwýnh kuwyo imôtikam me kurẽ. Me tyk nhijukri tyk ne ja.

21

Metĩndjwýnh nhõ Djeruxarẽ ny.

¹ Nhym kam kãjkwanẽ pyka arým ny ba omũ. Nhym bep kãjkwa tũmmẽ pyka tũm ne arým nhĩ'ãm tẽn akuno. Nhym ngô raxbẽ pyka kêt djwý arým kêt.

² Nhym kam krĩrax mextire ruw ba omũ. Krĩraxbẽ Djeruxarẽ arým ny ne ruw. Kãjkwa kurũm ruw. Metĩndjwýnh kurũm ne ruw ba omũ. Djeruxarẽ arým mexkumrẽx. Kute me mjẽn 'yr ba kadjy kute amimex pyrãk, me kute mjẽn kadjy amimex ne kute kubẽkã mex jangjẽn ne mrãnh nhym me kute abenã me rẽn pyrãk.

³ Nhym kam krĩ djati kurũm me'õ kabẽn. Kãj bẽ kabẽn ne memã kum, –Ë, arým ne Metĩndjwýnh pykakam me ja'yr bõx ne kam mekam ar bamã. Dja mekam ar ba ne kam meo aminhõkumrẽx ne.

Nã, Metĩndjwýnh ta dja mekam djan ⁴ kam me kunĩmã no kangõ kukõn mekmã o apẽx.

Nhym kam me arým tyk kêt kumrẽx ne.

Ne kaprĩ kêt kumrẽx ne.

Ne mýr kêt kumrẽx ne.

Ne tokry kêt kumrẽx ne. Mýkam?

Mýjja kunĩ tũmja arým nhĩ'ãm tẽn ne biknorkam ne arým kêt ne, ane.

Nãm ã krĩ djati kurũm kabẽn ane.

⁵ Nhym kam krĩ djatikam ýrja ne kabẽn ne,

–Ë, arým ne ba mýjja kunĩo ny, ane.

Ne kam ajte,

–On 'ã pi'ók no'ók. Mrãmri ne kabẽnja. Djãm kabẽn kajgo? Arkati, kabẽnkumrẽx, ane.

⁶ Ne kam imã,

–Anũ. Arým ne ba o ino re.

Ba ibẽ mýjja kunĩ krax ne ajte ibẽ mýjja kunĩ 'ẽnhot.

Ba ne ba adjâkamã itũm ne kam ije mýjja nhípêxo itẽm ne ije inomã mẽnh, ba. Djori me'õ kum kôr ba kum ngô ngã gẽ o ikô. Ngô tĩn dja ba tu kum kajgo ngã gẽ o ikô. Mýj ngô tĩn nã? Bir, ngô kute meo tĩnja dja ba kum kungã.

7 Me me kurãm tỳx ne kute ijãno ãm jamãbit dja ba mýjja mex kunĩ ngã ne kam tu meo ikrakumrẽx nhym me imã, “Me inhõ Metĩndjwýnh”, ane.

8 Nhym bep me kute bit ijo aminhõmãn kute amikam me kabẽn pymaje ikangaja,

ne kam ajte me kute amim imar kêtja,

me kute axweo amiptârja,

me kute me par prãmja,

me prõ prãmja, me mjên prãmja,

me udjy,*

me kute mýjjao Metĩndjwýnh karõ nhípêx ne kute we kum ar amijarẽnho baja,

me 'ẽxnhĩ kunĩ,

me arĩk ar ba kunĩ dja me iwýr bõx kêtikumrẽx ne.

Me ja kunĩ dja ba kuwyo imõtĩkam me kurẽ. Kuwymẽ kẽn ngrãngrã pòkkam me kurẽ. Me tyk nhijukri ajte tyk ne ja.

9 Nhym kam kadjy mrãnh djwýnh 'õ kato ba omũ. Kadjy mrãnh djwýnhbê 7 ne apýnh mýjjao kute meo bikẽn djari Metĩndjwýnh ngryko ino rero ngõnho ipu kute amýnh ne o ku'ẽ ja 'õ ne iwýr tẽn imã,

—Apa, amrẽ tẽ ba on amã akre ga omũ. Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny prõ dja ba amã akre. Me arým kute abenã ar mẽnha dja ba amã akre, ane. 10 ã imã anen kam ikarõo tẽ. Krãnh jabatãnh, krãnh prẽkti'ýr ikarõo tẽn ijo bõx.

Nhym kam krĩrax mextire ruw ba omũ. Prõ ne rwýkja. Krĩraxbê Djeruxarẽ arým ruw. Kãjkwa kurũm, Metĩndjwýnh kurũm ruw ba omũ. 11 Nhym aparmã adjẽn tẽ. Metĩndjwýnh jadjẽnho ne adjẽn ne. Ne kam karýr kute kẽn pãnh rax, kẽn ngrãngrã jadjẽn tỳxja pyrãk. Ne ajte karý:r kute krytyrãnh karýrja pyrãk. Nãm ã krĩrax jadjẽn anen ruw.

12 Nhym kikre bu'ã apýnh kẽn djari aben nhiby adjwýro tẽ nhym ã prẽktire anen ã uti ane. Nhym kam ajkwa krekrebê 12. Nhym kam apýnh ajkwa krekre djari kadjy mrãnh djwýnh 'ã ku'ẽ. Nhym ajkwa krekre'ã idji arij. Apýnh mekbê idjaer nhingêt kukãmãre nhidji djari ajkwa krekre 'ã idji arij. Idjibê 12 ne apýnh kre'ã arij.

13 Nãm kãjkwa krax 'ãnh ajkwa krekre amãnhkrut ne ikjêkêt. Ne kãjkwa nhõt'ãnh ajkwa krekre amãnhkrut ne ikjêkêt. Ne kãjkwa nhirê'ãnh aktã ajkwa krekre amãnhkrut ne ikjêkêt.

14 Nhym kikre bu'ã apýnh kẽn djari aben nhiby adjwýro tẽmja krakri ne kẽnpotibê 12 ikwã. Kẽnpoti'ã ne Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny kute ar anorbê 12ja idji arij.

15 Nhym kadjy mrãnh djwýnh kute imã kabẽnja àbêr djã byn o dja. Kẽn karýro àbêr djã. O kute krĩrax'ã akremã. Kute krĩraxmẽ ajkwa krekremẽ bu'ã apýnh kẽn djari aben nhiby adjwýro tẽmjamẽ kute 'ã akremã.

16 Nhym krĩrax pomẽ rymẽ kute aben pyrãk. Nhym pokõt'ã akren anhãkõt 'ã akren prẽkkõt 'ã akre. Nhym kunĩ'ã akre kute aben pyrãk. Ne 'õ aben japanh kêtikumrẽx. Àbêr djão ne 'ã akreo tẽ. ã akrebê 2.200 kirometu.

* 21:8 Me kute apýnh mýjja mar, namẽ mry kaãkmẽ me kãrõmẽ, me tãm ne me amijo wajangao ba. Nhym me karõ punu ne me kute me jakõt me noo biknor prãmikumrẽx. 'ã dja gar, A Tex 2.9, Apôx 13.13, Karõ 8.9-24, 13.6-12, 19.13-19 jarẽ.

17 Nãm kikre'ã akren kam atãri kikre bu'ã kënja'ã akre. Prêk'ã akrebê 64 metu. Me baje mýjja 'ã akrekôt ne kadjy mrãnh djwýnh kikremê kikre bu'ã kënjamê 'ã akre.

18 Nhyr bu'ã kënja ne ngrãngrã kute bõre ngrãngrã pyrãk o ne ipêx ne. Nhyr bep krĩraxja ne kryt karýro ipêx ne. Kryt karýrobit, atemã mýjja 'õmê o bikãr kêt. Nhyr krytja karýr kute ixê jadjênh pyrãk.

19-20 Nhyr kam kikre bu'ã kënja krakri kënpotikam apýnh kën djãri kumex. Kën pãnh raxbit. Kikre bu'ã kënja kĩnh kadjy.

Kën kutewa ne ngrãngrã kute bõre ngrãngrã ja pyrãk.

Ne atãri ja ngrãngrã tÿx kute kwênh ngrãngrã ngwýnh ja pyrãk.

Ne atãri ja kãjbê rãrãr kamrêk kute kôkanê ngwýnh rãrãr kamrêk ja pyrãk.

Ne atãri ja ngrãngrã kute krwýnh ngwýnh ngrãngrã ja pyrãk.

Ne atãri ja kajngãr kute ngãnhtey nhy kajngãr ja pyrãk.

Ne atãri ja kamrêk kute tyrti tekã kamrêkti, tekã kamrêk ja pyrãk.

Ne atãri ja kãjbê rãrãr kute mutêkre ngwýnh rãrãr ja pyrãk.

Ne atãri ja kãjbê ngrãngrã kute kôtkaak ngwýnh kãjbê ngrãngrã ja pyrãk.

Ne atãri ja ngrãngrã kute bã'yre ngrãngrã ja pyrãk.

Ne atãri ja kãjbê ngrãngrã kute krãkamkãxte ngwýnh kãjbê ngrãngrã ja pyrãk.

Ne atãri ja ngrãngrã tÿx kute atorti ngrekã ngrãngrã ja pyrãk.

Nhyr bep kute katê ja ne rãrãr kute kënnetojre ngwýnh rãrãr ja pyrãk.

Be, kikre bu'ã kën krakri apýnh kënpoti djãri ne ja.

21 Nhyr bep kikre bu'ã kënja ajkwa krekrebê 12ja ne angã krã. Angã krãti:, angã krãtio ne kikre bu'ã kënja ajkwa krekre kunõ 'ã ijê djã, tãm ne kute ngãp jadjênh pyrãk. Apýnh ajkwa krekre djãri ne kadjy angã krã'ã akren o ipêx ne, angã krã pýnho. Be, kikre bu'ã kën ajkwa krekre ne ja.

Nhyr bep krĩkam pryjadjwý kryt karýro pry. Kryt karýrobit, atemã mýjja 'õmê o bikãr kêt. Karýr kajgon kam apôkmã rít, kute ngõnh karýr apôkmã rít ja pyrãk.

22 Djãm krĩrax jakam Metũndjwýnh nhõ kikreti? Kati, arým ne bõx ne me bakam ar mrã. Bẽnjadjwýr Metũndjwýnh tÿxo kubê kumkatimê krabê Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyja ar tãm ne arým ar bõx ne me bakam ar mrã. Arým ne ar ro'ã me bawýr ruw ne me bakam ar mrã. Djãm me kute kum kabên kadjy ne mete kum kikremã? Kati, arým ne ar bõx ne me bakam ar mrã. Mýj kadjy dja me kum kikre? Djãm kãjkwakam ar ba rã'ã ne mete kum kikren kam kum kabênãmã?

23 Djori kam mytmê mytyrwý kute me kurwýmã? Kati, Metũndjwýnh ta adjênhõ dja me kurwý. Krabê Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny jadjwýbê ne me kurwý djwýnh. 24 Be, ar irã jakam godja apýnh me ba djãri kunĩ kam mrã, mrãnh mextire. Nhyr pyka kunĩkôt bẽnjadjwýr krĩraxmã õ mýjja mex kunõ wangijõ o krĩrax kĩnh ne.

25 Nhyr krĩ bu'ã kën ajkwa krekredjwý 'ã ijê kêtumrêx ne. Djãm akamãt kadjy dja me ajkwa krekre'ã ijê? Kati, akamãt kêtumrêx, a'u ry typydji. Kam godja ajkwa krekre'ã ijê kêtumrêx ne. 26 Nhyr apýnh me ba djãrikam me ja õ mýjja mexõ wangijõ o krĩrax kĩnh ne. Nhyr me rũnh krĩraxmã wangijõ nhyr krĩrax õ'ã kĩnhkumrêx ne.

27 Nhyr bep mýjja punu 'õ dja kum ãr kêtumrêx ne. Me pijãm kêtme me 'exnhímê me ja 'õ dja kum ãr kêtumrêx ne. Nhyr bep Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny kute õ pi'ók no'ókkam me tĩn rã'ã rã'ã'ã idji janhõrjabit dja me kum wangijõ.

22

Ngô kute meo tîn.

¹ Nhyam kam kadjy mrânh djwýnh imã ngô kute meo tîn pakrax jakre. Ngô kute meo tîn ne prôto nô ba omũ. Metîndjwýnhmẽ Mrykĩ'átomti jabatânh nyre ar krĩ djâti kurũm ne prôto nô. Karý:rkumrẽx. Karýr kute krytyrânh pyrãk. ² Nãm pry nhõkre djãkõt prôto nô. Krĩrãxkam pry nhõkre djãkõt prôto nô nhyam aktã nokã'ã pidjõ kute meo tînja dja.

Pidjõ bàri amãnhkrut ne mytyrwý kunĩ kõt aben pãnh ô kadjy aktã ngô nhijên o dja. Aktã ne ngô jakã'ã ngô nhijên o dja. Be, pidjõ ja ne ar mytyrwý kunĩkõt ôo kute aben japanho ãm kadjy dja. Nãm apýnh mytyrwý djãri'ã pidjõ jakren o 12. Mytyrwý kunĩ kõt ôn bikaprãr kêtumrẽx kadjy 'ã akre. Nhyam bep pidjõ 'õja ne kubẽ me umar mex djã, pyka kunĩ kõt kute meo mex nhyam me umar mex ne kanẽ kêtã.

³ Djãm krĩ jakam mýjja kute meo bikẽnhmã? Kati, krĩ ja gẽdja tu kam me mex ryti pydjĩ. Nhyam mýjja kute meo bikẽnh dja 'ýr ãr kêtumrẽx. Metîndjwýnhmẽ Mrykĩ'átomti jabatânh ny dja kam ar meo ban meo djuw mex o ba. Nhyam õ ãpẽnhdjwý kum ãpẽnh mexkumrẽx ne. ⁴ Ne kam Metîndjwýnh nokre pumũ nhyam kam me kuka'ã Metîndjwýnh aminhidji janhô nhyam me 'ã ar ba.

⁵ Nhyam kam kam akamãt kêtumrẽx ne. Nhyam kam ngõnhpõkti kêtumrẽx ne. Nhyam arngro kêtumrẽx ne. Mýj kadjy dja ngõnhpõktimẽ arngromẽ? Bẽnjadjwýrbẽ Metîndjwýnh dja me kurwý. Nhyam Metîndjwýnh nhõ me ja dja ar meo ba rã'a: ar meo ba.

⁶ Nhyam kam kadjy mrânh djwýnh imã,

—Ë, mrãmri ne kabẽnja. Djãm kabẽn kajgo? Arkati. Kabẽnkumrẽx. Amrẽbẽ Bẽnjadjwýrbẽ Metîndjwýnh ne me kute kabẽn jarẽnh djwýnhmã ta Karõ jano nhyam me kam ô'ã memã kabẽno amirĩt ne. Nhyam kam ajbir jakam ta arým ajte kadjy mrânh djwýnh jano. Kute õ ãpẽnhmã mýjja kator 'ýr jao amirĩtmã ne ano. Kute mýjja kator kêtja anhyr djwýnhràmm mekmã o amirĩt kadjy ne ano. Arým kator 'ýr, ane. Nãm ã kadjy mrânh djwýnh imã ane.

Jeju bõx 'ýr arẽ.

⁷ Nhyam Jejudjwý arým me bamã,

—Ë, arým ne ba akubyn me awýr ibõx 'ýr, ane. Ë, me'õ kute prĩne ikabẽnkõt amijo ba jabej dja kĩnhkumrẽx. Metîndjwýnh kute anhyr djwýnhràmm memã mýjjao kator'ã ujarẽnh ga aje 'ã pi'õk no'õk nhyam me kute amim mar ne kõt amijo ba jabej, be, me tãm dja me kĩnhkumrẽx ne, ane.

Nãm ã Jeju me bamã ane.

⁸ Ba, ba ibẽ Djuão ne ba arým prĩne omũ. Nã bãmm mýjja ja kunĩ pumũn kuma. Ne kam mýjja kunĩ pumũn mar pan kam kabem itu mýrbẽ tým. Kadjy mrânh djwýnh kute imã mýjja 'ã karõ kabem itu mýrbẽ tým ne bit ije kum rax jarẽnhmã. ⁹ Nhyam kam imã,

—Kati, kwãrik wãnh. Badjwý ne ba Metîndjwýnhmã idjãpẽnh, akamybẽ Metîndjwýnh kabẽn jarẽnh djwýnhmẽ ar akõt Metîndjwýnhmã idjãpẽnh. Me akunĩ aje pi'õk no'õkkõt, ajbir aje Metîndjwýnh kabẽn'ã pi'õk no'õk jakõt amijo abajamẽ ne gu me baro'ã Metîndjwýnhmã badjãpẽnh. Kam dja ga Metîndjwýnhmãbit rax jarẽ, ane. ¹⁰ Ne kam ajte imã,

—Gora udjur kêt. Metîndjwýnh kute anhyr djwýnhràmm memã mýjjao kator'ã ujarẽnh ga aje 'ã pi'õk no'õkja kwãrik wãnh udjur kêt. Arým 'ýr. Mýjja ja kunĩ arým kator 'ýr. ¹¹ Kwãrik wãnh me axwe wãnh axwe ar ba rã'a. Nhyam me arĩk

ar badjwý tu wānh arík ar ba rā'ā. Kute amimarkôt arík ar wānh ba. Gê me kute katàt amijo badjwý katàt amijo ba rā'ā, katàt amijo ba ry typydji. NhyM Metíndjwýnh nhô me mex jadjwý mex rā'ā, mex ry typydji.

12 Ê, arým ne Jeju me bamā kabēn jarē. Gora me kabēn ma. Nām,

—Ê, arým ne ba akubyn me awýr ibôx 'ýr. Dja ba bôx ne kam me amā pānh jarē. Me aje amijo abakôt me amā pānh jarē. Me ajaxwemē me amrānh mexmē kôt me amā pānh jarē. Ê, me ajaxwe dja ba me ajo ajkē nhyM bep me mexmē gédja ba me iro'ā ar iba. 13 Ba ibē mýjja kunī krax ne ajte ibē mýjja kunī 'énhôt. Ba ne ba adjakamā itūm ne kam ije mýjja nhipéxo itēm ne ije inomā mēnh. Ba ren ije kákwamē pykamē omūnh 'āno idjām kêt nhyM ren amrēbē amijo ajkē nhyM ren mýjja kunī kêt ne, ane.

14 Be, Metíndjwýnh nhô me mexja, me axwe kêtja dja me Kínhkumrēx ne. Me tām dja me kute kubèkà'ā ngrā o pôxkam aka pyrāk. Dja me axwe kêt ā mextire ne ā kính ane. Me jabit, Metíndjwýnh nhô me mexja dja me pidjô kute meo tīn ku ne krírax bu'ā kēn jajkwa krekrekôt wangij ne kam Metíndjwýnh nhô kríraxkam ar ba.

15 NhyM bep me kute ropre pyrāk ne arík ar bajamē me udjymē me prô prāmmē me mjēn prāmmē me kute me par prāmmē me kute mýjjao Metíndjwýnh karô nhipéx ne kute we kum amijarēnho bajamē me 'éxnhīmē me kabēn krāptijamē, me tām gédja me kum ngjēnh kêtikumrēx ne.

NhyM kam Jeju ajte me bamā,

16 —Ba ibē Jeju ne ba me amā ikadjy mrānh djwýnh jano. Kute apýnh me aje ikôt aben pydji djari me amā katàt mýjja ja jarēnhmā. Ba ne ba ibē Dawi tām djwýkumrēx ne ām djakam dja. Ba ne ba Dawi nhipéx ne. Ba ne ba ije akati maktā umajýrtire pyrāk ne inhírukumrēx, ane. Nām ā Jeju me bamā ane.

17 NhyM Metíndjwýnh Karômē Mrykī'ātomti jabatānh ny prômē ar Jejumā kum,

—On amrē tē, ane. Jeju nhô me jabē Mrykī'ātomti prô ne kum,

—On amrē tē, ane.

Godja ga me Jeju'ā idjujarēnhja man kam gadjwý kum,

—On amrē tē, ane.

NhyM Jeju memā kum,

—Gê kam me'ô kum kôr jabej on amrē iwýr tēn ngô tīno ikô. Tu kajgoo ikô, pānh kêt. Amā ngô kute meo tīnja kính jabej tu kajgoo ikô, ane. Nām ā Jeju kabēn ane.

18 Ê, ibē Djuao ne ba ije me amā ikabēn jarēnhmā.

—Me apa, me ikabēn ma. Gora me aje ja mar jabej, Metíndjwýnh kute anhýr djwýnhram memā mýjjao kator'ā ujarēnh ba ije 'ā pi'ók no'ókja aje mar jabej gora me ikabēn ma. Dja ga me ajô ijukri adjan atemā akabēn 'ô jarēn arým Metíndjwýnh kabēno ajkē nhyM arým pānh me ajôo ajkē. Apýnh ije meo bikēnh djari'ā pi'ók no'ók jao dja me ajôo ajkē. 19 Ba ibē Djuao ne ba ajte ije me amā ikabēn jarēnhmā,

—Godja ba ije anhýr djwýnhram Metíndjwýnh kute me amā mýjjao kator'ā pi'ók no'ók ja ga me ajô kabēn 'ôo ajngrā nhyM arým Metíndjwýnh abē mýjja nē. Abē pidjô kute meo tīnja nēn abē ô krírax mextireja nē ne ije me amā mýjja mex jarēnh ne ije 'ā pi'ók no'ók ja tām dja me ajôbē nē, ane.

Be, me ikabēn ja ma. Ê, gédja Jejudjwý me amā kabēn jarē,

20 —Ba ibē Jeju, ije katàt me amā mýjja kunī jarēnh ne ba me amā, “Mrāmri ne ba arým me awýr ibôx 'ýr”, ane.

Dja gu me,

—Nà, Běnjadjwýr Jeju, mrāmri. On amrě tě, ane.

²¹ Gě me banhõ Běnjadjwýr Jeju ukapřikôt přine me bajo djuw mex. Mrāmri.
Tām ne ja.